T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Mûnis Harezmî & Rızâ Âgehî

FİRDEVSÜ'L-İḲBĀL
[200b-300a]

(Giriş, Transkripsiyonlu Metin, İnceleme, Dizin-Sözlük, Tıpkıbasım)

DOKTORA TEZİ

SERPİL YAZICI ŞAHİN

KOCAELİ, 2016

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Mûnis Harezmî & Rızâ Âgehî

FİRDEVSÜ'L-İḲBĀL
[200b-300a]

(Giriş, Transkripsiyonlu Metin, İnceleme, Dizin-Sözlük, Tıpkıbasım)

DOKTORA TEZİ

SERPİL YAZICI ŞAHİN

PROF. DR. MÜNEVVER TEKCAN

KOCAELİ, 2016

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Mûnis Harezmî & Rızâ Âgehî

FİRDEVSÜ'L-İḲBĀL

[200b-300a]

(Giriş, Transkripsiyonlu Metin, İnceleme, Dizin-Sözlük, Tıpkıbasım)

DOKTORA TEZİ

Tezi Hazırlayan: SERPİL YAZICI ŞAHİN

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 27/01/2016 -3

Jüri Başkanı: PROF. DR. MEHMET ALPARGU
Jüri Üyesi: PROF. DR.VAHİT TÜRK
Jüri Üyesi: PROF. DR. MÜNEVVER TEKCAN
Jüri Üyesi: PROF. DR. ADNAN R. KARABEYOĞLU
Jüri Üyesi: DOÇ. DR. KENAN ACAR

KOCAELİ, 2016

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ....6
ÖZET....9
ABSTRACT....10
KISALTMALAR....11
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ....12
1. BÖLÜM: GİRİŞ....13

1.1. ÇAĞATAY EDEBİYATI....13
1.1.1. Hive Hanlığı'na Kadar Çağatay Edebiyatı....13
1.1.2. Hive Hanlığı Döneminde Çağatay Edebiyatı....17
1.1.3. Hive Tarih Yazıcılığı....20
1.2. *FİRDEVSÜ'L-İKBÂL*'İN MÜELLİFLERİ HAKKINDA BİLGİ....22
1.2.1. Şîr Muhammed Mîrâb Mûnis (1778-1829)....22
1.2.2. Muhammed Rızâ Âgehî (1809-1874)....24
1.3. FİRDEVSÜ'L-İKBÂL....27
1.3.1. Eserin Nüshaları....35
1.3.2. *Firdevsü'l-İkbâl*'in 200b-300a Varakları Arasındaki Kısmının İçeriği....37

1.4. *FİRDEVSÜ'L-İKBÂL* ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR....45

1.5. METNİN KURULUŞU....49
2. BÖLÜM: METİN....53
3. BÖLÜM: İNCELEME....365

3.1. YAZIM ÖZELLİKLERİ....365
3.1.1. Ünlülerin Yazımı....365
3.1.2. Ünsüzlerin Yazımı....368
3.1.3. Hareke ve Yazı İşaretlerinin Kullanılışı....370
3.1.3.1. Üstün....370
3.1.3.2. Esre....370
3.1.3.3. Ötre....371
3.1.3.4. Med....371
3.1.3.5. Hemze....371
3.1.3.6. Şedde....371
3.1.3.7. Tenvin....372
3.1.3.8. Cezim....372
3.1.3.9. İzafet Kesresinin Yazımı....372
3.1.4. Bitişik Yazılma....372
3.1.5. Yanlış ve Eksik Yazım....372
3.1.6. Eklerin Yazımı....376

3.1.6.1. Yapım Eklerinin Yazımı....376
3.1.6.2. İsim Çekim Eklerinin Yazımı....377
3.1.6.1.3. Fiil Çekim Eklerinin Yazımı....378
3.1.6.1.4. İsim-Fiil Eklerinin Yazılışı....379
3.1.6.1.5. Sıfat-Fiil Eklerinin Yazılışı....379
3.1.6.1.6. Zarf-Fiil Eklerinin Yazılışı....379

3.2. SES ÖZELLİKLERİ....380
3.2.1. ÜNLÜLER....380
3.2.1.1. e/i meselesi:....380
3.2.1.2. Ünlü Uyumları....380
3.2.1.2.1. Kalınlık- İncelik Uyumu....380
3.2.1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu....381
3.2.1.3. Ünlü Değişmeleri....383
3.2.1.4. Yuvarlaklaşma....384
3.2.1.5. Ünlü Düşmesi....385
3.2.1.6. Hece Düşmesi....385
3.2.1.7. Ünlü Birleşmesi....385
3.2.1.8. Kalınlaşma....385
3.2.2. ÜNSÜZLER....385
3.2.2.1. Kelime Başında Korunan Ünsüzler....385
3.2.2.2. Ünsüz Değişmeleri....386
3.2.2.2. Ünsüz Uyumu....387
3.2.2.3. Ünsüz Düşmesi....389
3.2.2.4. Kelime Başındaki /y/ Meselesi....390
3.2.2.5. Ünsüz İkizleşmesi....390
3.2.2.6. Göçüşme....390
3.2.2.7. Sedalılaşma....390
3.2.2.8. Sedasızlaşma....390
3.2.3. Oğuz ve Kıpçak Unsurları....391

3.3. ŞEKİL ÖZELLİKLERİ....393
3.3.1. İSİM GRUBU....393
3.3.1.1. İsim....393
3.3.1.1.1. İsimden İsim Yapım ekleri....393
3.3.1.1.2. Fiilden İsim Yapım ekleri....394
3.3.1.1.3. Ek Kalıplaşması....395
3.3.1.1.4. İkizlemeler....395
3.3.1.1.5. İsimlerde Çokluk....395
3.3.1.1.6. İyelik ekleri....395

3.3.1.2. Sıfat 398
3.3.1.2.1. İşaret Sıfatları 398
3.3.1.2.2. Niteleme Sıfatları 399
3.3.1.2.3. Renk Adları 399
3.3.1.2.4. Sayı Adları 399
3.3.1.2.5. Soru Sıfatları 400
3.3.1.2.6. Belirsizlik Sıfatları 400
3.3.1.2. Zarf 400
3.3.1.2.1. Tarz Zarfları 400
3.3.1.2.2. Miktar zarfları 400
3.3.1.2.3. Yer Zarfları 401
3.3.1.2.4. Zaman Zarfları 401
3.3.2. ZAMİR 401
3.3.2.1. Şahıs Zamirleri 401
3.3.2.2. İşaret Zamirleri 402
3.3.2.3. Soru Zamirleri 402
3.3.2.4. Dönüşlülük Zamirleri 402
3.3.2.5. Aidiyet Zamirleri 402
3.3.2.6. Belirsizlik Zamirleri 402
3.3.3. EDAT 403
3.3.3.1. Çekim Edatları 403
3.3.3.3. Benzetme Edatları 403
3.3.3.4. Kuvvetlendirme Edatları 403
3.3.3.5. Karşılaştırma-Denkleştirme Edatları 404
3.3.3.6. Soru Edatları 404
3.3.3.7. Ünleme Edatları 404
3.3.3.8 Tekerrür Edatları 404
3.3.4. FİİL 404
3.3.4.1. İsimden Fiil Yapan Ekler 404
3.3.4.2. Fiilden Fiil Yapan Ekler 405
3.3.4.3. Fiil Kip Zaman ve Çekimi 406
3.3.4.3.1. Basit Kipler 406
3.3.4.3.1.1. Haber Kipleri 406
3.3.4.3.1.1.1. Geniş Zaman 406
3.3.4.3.1.1.2. Görülen Geçmiş Zaman 406
3.3.4.3.1.1.3. Anlatılan Geçmiş Zaman 407
3.3.4.3.1.1.4. Şimdiki Zaman 407
3.3.4.3.1.1.5. Gelecek Zaman 408
3.3.4.3.1.2. Dilek Kipleri 408

3.3.4.3.1.2.1. Emir Kipi....408
3.3.4.3.1.2.2. Dilek-İstek Kipi....409
3.3.4.3.1.2.3. Şart Kipi....409
3.3.4.3.1.2.4. Gereklilik Kipi....409
3.3.4.3.2. Birleşik Kipler....409
3.3.4.3.2.1. Hikâye....410
3.3.4.3.2.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi....410
3.3.4.3.2.1.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi....410
3.3.4.3.2.1.3. Gelecek Zamanın Hikâyesi....410
3.3.4.3.2.1.4. Şartın Hikâyesi....410
3.3.4.3.2.2. Rivayet....411
3.3.4.3.2.2.1. Geniş Zamanın Rivayeti....411
3.3.4.3.2.2.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Rivayeti....411
3.3.4.4. Bildirme....411
3.3.4.4.1. Olumlu Bildirmeler....411
3.3.4.4.2. Olumsuz Bildirmeler....412
3.3.4.6. Zarf-Fiiller....412
3.3.4.7. İsim-Fiiller....413
3.3.4.8. Sıfat-Fiiller....413
3.3.4.8. Olumsuz Fiil Çekimi....414
3.3.4.8.1. Basit Olumsuz Kipler....414
3.3.4.8.1.1. Geniş Zaman....414
3.3.4.8.1.2. Görülen Geçmiş zaman....414
3.3.4.8.1.3. Gelecek Zaman....414
3.3.4.8.2. Dilek Kipleri....414
3.3.4.8.2.1. Şart Kipi....414
3.3.4.8.2.2. Emir Kipi....414
3.3.4.8.3. Birleşik Olumsuz Kipler....415
3.3.4.8.3. Hikâye....415
3.3.4.8.3.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi....415
3.3.4.9. Birleşik Fiiller....415
3.3.4.9.1. İki fiilden Yapılan Birleşik Filler....415
3.3.4.9.2. Bir İsimle Bir Fiilden Teşekkül Eden Birleşik Filler....415
3.3.4.10. Yardımcı Fiiller....415
4. BÖLÜM: DİZİN-SÖZLÜK....416

4.1. Genel Dizin....416

4.2. Kişi Adları Dizin....1002

4.2. Yer Adları Dizini **1031**

4.3. Etnik Adlar Dizini **1044**

4.4. Âyet, Hadis, Dualar ve Diğer Arapça İbareler Dizini **1050**
4.4.1. Âyetler Dizini 1050
4.4.2. Hadisler Dizini 1052
4.4.3. Dualar Dizini 1052
4.4.4. Diğer Arapça İbareler 1057

Farsça Manzumeler ve Türkçe Çevirileri **1059**

Vezinler **1061**

Sonuç **1064**

Kaynakça **1067**
5. BÖLÜM: TIPKIBASIM **1081**

Ekler **1186**

Özgeçmiş **1188**

ÖNSÖZ

Yazımına Şîr Muhammed Mîrâb Mûnis (1778-1929) tarafından başlanıp Muhammed Rızâ Âgehî (1809-1874) tarafından tamamlanan, Çağatay Türkçesinin son döneminde yazılmış *Firdevsü'l-İkbâl* adlı eserin 200b-300a varakları arasındaki bölüm, doktora tezi olarak hazırlanan bu çalışmanın inceleme konusunu oluşturmaktadır.

Bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Çağatay dili ve edebiyatının tarihi kısaca değerlendirilmiş, *Firdevsü'l-İkbâl*'in Orta Asya Tarih Yazıcılığı geleneği ve Hive Hanlığı Tarih Yazıcılığı içindeki yeri ve önemi değerlendirilmiştir. *Firdevsü'l-İkbâl*'in müellifleri hakkında bilgi verildikten sonra eserin yazılma süreci, nüshaları ve üzerinde yapılan çalışmalar ele alınmıştır.

İkinci bölümde, *Firdevsü'l-İkbâl*'in transkripsiyonlu metni verilmiştir. Metnin kuruluşunda İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde bulunan T 82 numaralı nüsha esas alınmıştır. Çalışmada İ olarak adlandırılan bu nüsha, Yuri Bregel'in Leningrad'da bulunan ve 571a ve E6 nüshalarını karşılaştırarak oluşturduğu matbu neşir ve Taşkent'te bulunan 821/1 numaralı yazma nüsha ile karşılaştırılarak nüsha ve neşir farkları dipnotta gösterilmiştir. Metin kurulurken yapılan eklemeler ([ ]) içerisinde verilmiş, metnin daha iyi anlaşılması için noktalama işaretleri kullanılmıştır. *Firdevsü'l-İkbâl* üzerine daha önce yapılan çalışmalar göz önünde bulundurularak, okuma farklılıkları dipnotlarda gösterilmiştir.

Üçüncü bölümde ise eserin yazım ve dil özellikleri incelenmiştir. Bu bölümde, eserin imlâ özellikleri verildikten sonra "Ses Özellikleri" başlığı altında ünlü ve ünsüzler sistemi, ünlü ve ünsüz uyumları ile ses değişmeleri incelenmiş,

metindeki Kıpçakça ve Oğuzca unsurlar tespit edilmiştir. "Şekil Özellikleri" bölümünde ise eserin morfolojik özelliklerine değinilmiştir.

Dördüncü bölümde, metnin sözlük ve gramer dizini yer almaktadır. Dizinde, Reşit Rahmeti Arat'ın *Kutadgu Bilig* adlı eserindeki dil bilgisi sıralaması esas alınmıştır. Genel dizinden sonra, metinde geçen *Kişi Adları Dizini, Yer Adları Dizini, Etnik Adlar Dizini* ayrı başlıklar halinde sunulmuştur. Özel adların okunmasında genellikle Yuri Bregel'in okumaları esas alınmıştır. Âyet, hadis ve dualara da ayrı başlıklar altında yer ayrılarak Türkçe çevirileri yapılmıştır. Yine bu bölümde nesir-nazım karışık olarak oldukça üslûplu bir dille yazılan eserde geçen manzumelerin vezin kalıplarının bazıları verilmiş, tarih düşürmek için yazılan üç Farsça manzume ve bir Farsça mısra ve iki beyit Türkçeye çevrilmiştir. Ek olarak nesir-nazım karışık olarak oldukça üslûplu bir dille yazılan eserde geçen manzumelerin vezin kalıpları gösterilmiştir.

Beşinci bölümde, metnin tıpkıbasımına yer verilmiştir. Ekler bölümünde ise Hive Hanlığı dönemine ait coğrafî bir harita sunulmuştur.

Çalışmam boyunca, desteklerini her zaman hissettiğim başta eşim Yusuf Gürcan Şahin olmak üzere aileme, dostlarıma, eserle ilgili fikir alış verişi ve paylaşımları için Alper Bayındır'a, deneyimlerinden fazlasıyla yararlandığım Yrd. Doç. Dr. Şenel Gerçek'e, örnek akademik anlayışları ve destekleyici tutumları dolayısıyla değerli hocalarım Prof. Dr. Mehmet Alpargu ve Prof. Dr. Vahit Türk'e teşekkür ederim.

On iki yıl önce, Doğu Türk Dili alanına yönelmemi sağlayıp doktora aşamasında bana bu çalışmanın konusunu öneren, bu süreç boyunca yardımlarını ve rehberliğini benden esirgemeyen, çalışmalarımın her aşamasını titizlikle inceleyip

takip eden ve üzerimde çok emeği olan değerli Hocam Prof. Dr. Münevver Tekcan'a teşekkür ederim.

Serpil Yazıcı Şahin, Ocak 2016

ÖZET

Doktora tezi olarak hazırlanan bu çalışma, yazımına Şîr Muhammed Mîrâb Mûnis (1778-1929) tarafından başlanıp onun halefi ve yeğeni Muhammed Rızâ Âgehî (1809-1874) tarafından tamamlanmış olan, Çağatay Türkçesinin son dönem ürünlerinden *Firdevsü'l-İkbâl* adlı eserin 200b-300a varakları arasını kapsamaktadır. Bu çalışma, beş bölümden oluşmaktadır. Müellifleri hakkında bilgi verildikten sonra *Firdevsü'l-İkbâl*'in yazılma süreci, nüshaları ve üzerinde yapılan çalışmalar ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır. Yine bu bölümde, *Firdevsü'l-İkbâl*'in Orta Asya Tarih Yazıcılığı geleneği ve Hive Hanlığı Tarih Yazıcılığı içindeki yeri ve önemi değerlendirilmiştir. İkinci bölümde, *Firdevsü'l-İkbâl*'in transkripsiyonlu metni verilmiştir. Metnin kuruluşunda İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde bulunan T 82 numaralı nüsha esas nüsha olarak alınmıştır. T 82 numaralı bu nüsha, hem Yuri Bregel' in önceki adı Leningrad olan St. Petersburg'daki 571a nüshasıyla E6 nüshasını karşılaştırarak oluşturduğu matbu neşir ile hem de Taşkent'te bulunan 821/1 numaralı yazma nüsha ile karşılaştırılarak nüsha ve neşir farkları dipnotlarda gösterilmiştir. Üçüncü bölümde eserin yazım ve dil özellikleri incelenmiş; metindeki Kıpçakça ve Oğuzca unsurlar tespit edilmiştir. Dördüncü bölümde, metnin sözlük ve gramer dizini verilmiştir. Dizinde, Reşit Rahmeti Arat'ın *Kutadgu Bilig* adlı eserindeki dil bilgisi sıralaması esas alınmıştır. Metinde geçen kişi, yer adları, etnik adlar, âyet, hadis ve dua; Farsça manzumeler ayrı başlıklar altında gösterilmiştir. Arapça ve Farsça ibare ve ayetlerin Türkçe çevirileri verilmiş, metnin manzum bölümlerinin vezin kalıpları gösterilmiştir. Beşinci bölümde metnin tıpkıbasımı verilmiş, ekler bölümünde ise Hive Hanlığı dönemine ait coğrafî bir harita eklenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Çağatay Türkçesi, Hive Hanlığı tarihi, *Firdevsü'l-İkbâl*, Mûnis, Âgehî.

ABSTRACT

This study prepared as an PhD thesis contains the folios between 200b-300a of the work named *Firdevsü'l-İkbâl* one of the products of Chagatay Turkish's last period started to be written by Şîr Muhammed Mîrâb Mûnis (1778-1929) completed by Muhammed Rızâ Âgehî (1809-1874) nephew and successor of him. This study consists of five chapters. The history of Chagatay language and literature has been evaluated briefly; writing process, studies on *Firdevsü'l-İkbâl* discussed and copies of it in detail after giving information about the authors of the work in the introduction chapter. Tradition of Central Asia historiography of *Firdevsü'l-İkbâl* and its place and importance in the historiography of Khanate of Khiva has been evaluated in also the same chapter. Text with transcription of *Firdevsü'l-İkbâl* was given in second chapter. The copy numbered as T 82 being in İstanbul University Library was used as base for the establishment of the text. Copy and printed form differences from the copy numbered as T 82 footnoted by comparing both printed form created comparing the copy 571a with the copy E6 which are in St. Petersburg formerly Leningrad by Yuri Bregel and the manuscript numbered as 821/1 in Tashkent. In the third chapter the language-dictation features of the work were investigated, Kipchak Turkish and Oghuz Turkish elements were determined. Dictionary and grammatical index were given in the fourth chapter. Grammar index of Reşit Rahmeti Arat's Kutadgu Bilig was taken as base for index. Personal, place and community names, Arabic verses, hadiths and prays, Persian inscriptions mentioned in the text were shown under different titles. Turkish translation of mentioned Arabic and Persian inscriptions, texts and verses were given, metrical patterns of the poetical parts of the text were shown. Facsimile was given of the text, a geographical map belong to Khanate of Khiva was given in the appendix in the fifth chapter.

Key Words: Chagatay Turkish, the history of Khanate of Khiva, *Firdevsü'l-İkbâl*, Mûnis, Âgehî

KISALTMALAR

a : Birinci sayfa

b : İkinci sayfa

a.g.e : Adı geçen eser

Ar. : Arapça

B : Bregel neşri (Firdevsü'l-İkbâl)

bk. : Bakınız

c. : Cilt

çev. : Çeviren

doğ. : Doğum tarihi

ET : Eski Türkçe

Far. : Farsça

Haz. : Hazırlayan

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

Moğ. : Moğolca

Orh. : Orhon Türkçesi

k.a. : Kişi adı

ölm. : Ölüm tarihi

Peh. : Pehlevice

s. : Sayfa

S. : Sayı

sal. : Saltanat dönemi

Sans. : Sanskritçe

Soğd. : Soğdca

T : Taşkent nüshası (Firdevsü'l-İkbâl)

T. : Türkçe

TDAD : Türk Dilleri Araştırma Dizisi

TDAY : Türk Dili Araştırmaları Yıllığı

TDK : Türk Dil Kurumu

TDV : Türkiye Diyanet Vakfı

TDVİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

TTK : Türk Tarih Kurumu

Uyg. : Uygur Türkçesi

vr. : Varak

Yay. : Yay.

y.f. : Yardımcı Fiil

Yun. :Yunanca

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	a, ā, e	ش	ṣ
آ	a, ā	ص	ṣ
ای، ی	é, ı, i, ī	ض	ż
او، و	o, ō, ö, u, ü, ū	ط	ṭ
ء	’	ظ	ẓ
ب	b, p	ع	‘
پ	p	غ	ġ
ة	t	ف	f
ت	t	ق	ḳ
ث	s̱	ك	g, k
ج	c, ç	ل	l
چ	ç	م	m
ح	ḥ	ن	n
خ	ḫ	نك	ŋ
د	d	و	v
ذ	ẕ	ه	a, e, h
ر	r	ى	y
ز	z		
ژ	j		
س	s		

1. BÖLÜM: GİRİŞ

1.1. ÇAĞATAY EDEBİYATI

1.1.1. Hive Hanlığı'na Kadar Çağatay Edebiyatı

Çağatay adı, Cengiz Han'ın (1167-1227) ikinci oğlu Çağatay'dan (1242-1242) gelmektedir. Bu ad, bir hanı işaret etmesinin yanı sıra, "Çağatay" ve "Çağatay ulusu" şeklinde bir devlete ad olma, Timurluların hâkimiyeti altındaki Türk boylarını niteleme, bu devletin yönetimi altındaki tüm halkların genel adı ve 15-20. yüzyıllar arasındaki Orta Asya edebî Türkçesinin uzun bir dönemi için kullanılmıştır (Caferoğlu, 1984: 199; Korkmaz, 2007: 87; Köprülü 1997: 270).

"Çağatay Türkçesi", "Çağatay Dili", "Çağatayca", "Doğu Türkçesi" terimlerinin anlamı, kapsamı ve kullanımı konusunda türkologlar arasında bazı fikir ayrılıkları olmuştur. "Çağatayca" sözcüğüyle Çağatay Türkçesi, genel olarak Karahanlı ve Harezm-Altınordu Türkçelerinin devamındaki yazı dili kastedilse de (Canpolat, 2002: 769) "Çağatay" kelimesi doğuda, Orta Asya İslami Türk edebî dilinin belli bir devrini ifade eden bir terim olarak kullanılmıştır. Eckmann'a göre ise Çağatay dili, Türk dilleri ailesinin Orta Asya koluna aittir ve 15. yüzyıldan 20. yüzyılın başlarına kadar kullanılan Orta Asya edebî dilidir (Eckmann, 2009: 9). H. Vámbéry'nin "Çağatay" terimini sadece 12-19. yüzyıl Orta Asya İslami Türk Edebiyatının dili için değil, aynı zamanda Orta Asya Türk şiveleri özellikle Özbek şivesi için kullanması Avrupa'da bu terimin genişleyerek kullanılmasını sağlamıştır. Diğer yandan E. Marc Quametre ve A. Pavet de Courteille ve J. Theodor, "Doğu Türkçesi" terimini tercih etmişlerdir (Eckmann, 2009: 13).

Rus ve Rusya'da öğrenim gören yabancı türkologlar, "Çağatay" terimini daraltmışlardır. W. Radloff, F. E. Korş, Çağatayca terimi ile Eski Uygur Türkçesi sonrası Orta Asya edebiyatının dil yadigarlarına işaret ederken "Doğu Türkçesi" terimini daha geniş bir anlamda kulanmışlardır. Radloff, Çağatay dilinin Uygurca temelinde gelişmiş canlı dille alakası olmayan bir dil olarak nitelemektedir. Fuad Köprülü, Hakaniye Türkçesinin varisi saydığı Çağataycayı, önce 13-15. yüzyıllar arasında Çağatay ve İlhanlı devletleriyle Harezm ve Altın-Ordu sahalarında ortaya çıkmış, Timurlular zamanında özellikle 15. yüzyılda klasik bir mahiyet alarak büyük

ve zengin bir edebiyat meydana getirmiş ve 19. yüzyıla kadar varlığını sürdürmüş Orta Asya edebî lehçesi şeklinde tanımlamıştır. Samoyloviç, İslamî Orta Asya edebî Türk dilinin dönemlerinden biri olarak gördüğü Çağataycayı 13-14. yüzyıllar arasındaki Kıpçak-Oğuz Türkçesi döneminden sonra gelen ve 15. ve 19. yüzyıllar arasında kullanılan Orta Asya Türk dili olarak tanımlamaktadır (Eckmann, 2009: 13).

M. A. Şerbak, "Çağatayca" teriminin, Eski Özbekçe'nin 14-17. yüzyıllarla arasındaki ikinci dönemi için kullanılabileceğini ve suni bir dil olduğunu ifade eder (Eckmann, 2009: 14; Ercilasun, 2004: 407) A. N. Baskakov, Çağatay Türkçesini yalnızca 14. ve 15. yüzyıllardaki Çağatay Ulusu'nun edebî dili olarak görürken (Eckmann, 1966: 8) Ahmet Caferoğlu, Çağatay Türkçesinin "Orhun-Uygur Türkçesi" devresi ile Yusuf Has Hacib'in kalemiyle ortaya çıkmış "Müşterek Orta-Asya edebî Türkçesi"nin kaynaşması sonucu oluştuğunu, 15-16. yüzyıllarda Semerkant ve Herat'ta olgunluğa erişerek edebî Özbekçenin ilk temel taşı olduğunu ileri sürmüştür (Caferoğlu, 1984: 207). Ercilasun ise Çağatay Türkçesini, 15. yüzyılda başlayıp 20. yüzyıl başlarına kadar devam eden Kuzey-Doğu Türkçesinin ikinci döneminin adı şeklinde tanımlamaktadır. Yine Ercilasun, Karadeniz, Kafkas Dağları, Hazar Denizi ve Orta İran'ın kuzey ve doğusunda kalan ve Müslüman olan bütün kuzey ve Doğu Türklüğünün 15. yüzyıldan 20. yüzyıl başlarına dek aynı yazı dilini, Türkolojideki adıyla Çağatay Türkçesi yazı dilini kullandıklarını ifade eder (Ercilasun, 2004: 404).

Eckmann, "... esas itibariyle Samoyloviç'e dayanan; fakat sınırları daha net belirleyen" (Ercilasun, 2004: 408) tasnifinde Çağatay Türkçesini, İslamî Orta Asya edebî Türk dilinin Karahanlıca (Hakaniye) Türkçesi (11-13. yy.) ve Harezm Türkçesinden (14. yy.) sonra gelen üçüncü evresi olarak görmüş ve 15-20. yy. başlangıcı arasındaki devredir, diye tanımlamıştır (Eckmann, 2009: 13). Bu konuyla ilgili görüşlerin özüne bakıldığında, şu sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir:

a) Çağatayca Hakaniye Türkçesinin hemen ardından gelişen bir yazı dilidir (Fuad Köprülü).

b) Tarihî Orta Asya Türk şivelerinin (Hakaniye-Harezm ya da Hakaniye-Oğuz-Kıpçak) devamı olan bir Orta Asya edebî dilidir (Samoyloviç; Eckmann).

c) Orta Asya ya da "Doğu" Türkçesi içinde bir şivedir (Radloff; Korş).

ç) Eski Özbek edebî dilinin ikinci devresini oluşturan suni bir dildir (Şerbak).

d) Orhun-Uygur Türkçesi ile Karahanlıcadan sonra oluşan müşterek Orta-Asya edebî dilinin kaynaşmasından oluşmuş yazı dilidir (Caferoğlu) (Gerçek, 2011: 2).

15. yüzyılın ilk yarısında Sekkâkî, Mevlânâ Lutfî, Atâyî, Mîr Haydar, Hâfız-ı Hârizmî gibi isimlerle temeli atılan ve yüzyılın sonunda Ali Şir Nevâyî (1441-1501) ile doruk noktasına ulaşacak olan Çağatay edebiyatı, (Köprülü 1997: 286) 20. yüzyılın başına kadar boyunca neredeyse tüm Orta Asya edebî alanının tartışmasız tek yazı dili olan Çağatay Türkçesinin da temellerini oluşturacaktır.

Timur İmparatorluğu devrinde, Çağatay yazı dili ve edebiyatı Harezm başta olmak üzere Horasan ve Maveraünnehir çevresinde, özellikle Herat ve Semerkand gibi önemli kültür merkezlerinde gelişmiş ve Farsçanın yanında klasik bir edebiyat dili olma yoluna girmiştir (Köprülü, 1997: 295)

15. yüzyılın sonlarına doğru, aynı zamanda önemli bir şair olan Timur hükümdarı Hüseyin Baykara (1438-1506) Herat'ı önemli bir kültür merkezi haline getirmiştir. "Nevâyî-Baykara dönemi" diye bilinen bu devirde, sarayda resmi dil olarak Farsça kullanılmasına rağmen Türkçe şiir yazma geleneği artmış ve Çağatay Türkçesi bir kültür dili olduğunu en parlak örnekleri ile göstermiş, zengin bir edebiyat ortaya çıkarmıştır. Hüseyin Baykara, Devletşah (1431?-1495?), Gedâyî (doğ. 1404-1405?) gibi dönemin şair ve yazarların yanı sıra büyük Çağatay şairi Ali Şir Nevâyî (doğ. 1441-1501) şiir, biyografi, hatıra, tarih gibi alanlarda yazdığı otuza yakın eseriyle, "… Çağataycayı Farsçadan hiçbir suretle geri kalmayan, daha doğrusu, aynı kalıplara göre hazırlanmış bir klasik şiir dili, bir kültür dili" (Köprülü, 1997: 305) seviyesine gelmesinde ortaya koyduğu manzum ve mensur eserlerle en büyük katkıyı sağlamıştır. Timurlu İmparatorluğu'nun yıkılışından sonra, Maveraünnehir ve Harezm'in göçebe Özbeklerin hâkimiyeti altına girmesiyle Çağatay yazı dilinin yeni gelişme alanları Buhara ve Semerkand'a kaymış, bu arada

Hindistan'da Baburlular Devleti'ni kuran Babur (doğ. 1483-1530), ünlü eseri *Babur-nâme*'yle yalnızca 16. yüzyıl Çağatay Türkçesinin değil aynı zamanda dünya edebiyatının en büyük klasiklerinden birini ortaya koymuştur. Muhammed Şibanî Han'la (1451-1510) birlikte Semerkand ve Buhara'da hüküm süren diğer hanların kültür ve sanata verdikleri önem sonucunda Hüseyin Baykara ve Ali Şir Nevâyî etkisi bu yeni dönemde de (Şibanîler dönemi) devam etmiş, Şibanî Han, Ubeydullah Han (1480-1539), Muhammed Sâlih (1465-1535), Padişah Hâce (1480-1547?) gibi şair ve yazarlar Çağatay Türkçesiyle eserler vermeyi sürdürmüşlerdir (Eraslan, 1993: 174).

Çin'den İran sınırlarına kadar Orta Asya'nın geniş bir sahasında ortak yazı ve kültür dili olarak (Köprülü, 1997: 318) varlığını sürdürmesine rağmen 17. ve 18. yüzyıllar arasında Çağatay Türkçesinin gücünü yansıtan özgün ve edebî değeri yüksek eserler verilememiştir (Köprülü, 1997: 319). Bu durumun nedenlerini, yalnızca siyasi ve ekonomik gerilemenin toplumsal ve ekonomik hayata yansımasıyla açıklamayan Köprülü'ye göre, en önemli temel etkenlerden biri, aynı ideolojiye bağlı kalarak iyice donuklaşmış ve yeni gelişmelere kapalı kalmış olan İslam-Türk toplumlarının, dolayısıyla Çağatay Türkçesinin içinde bulunduğu durumdur (Köprülü, 1997: 319). Bu kalıplardan sıyrılamamış şair ve yazarlar özgün ve dikkat çekici eserler üretemedikleri gibi, eski şair ve yazarları örnek alarak yazılan kimi eserler de taklit olmanın ötesine geçememiştir. Buhara'nın aksine Hive ve Hokand çevrelerinde, siyasî gelişmelerin de etkisiyle edebî faaliyetler göze çarpıp konuşma ve yazı dili olarak çok geniş bir sahada kullanılsa da Çağatay dili ve edebiyatı eski parlak günlerine dönememiş ve 20. yüzyılın başında yerini Özbek dili ve edebiyatına bırakmıştır (Eraslan, 1993: 175).

1.1.2. Hive Hanlığı Döneminde Çağatay Edebiyatı

15. yüzyılın başlarında, bir dizi savaştan sonra Timurluları mağlup edip Harezm ve Maveraünnehir'i ele geçiren Muhammed Şibanî Han, Maveraünnehir, Horasan, Harezm ve Fergana'da Buhara Özbek Hanlığı olarak da bilinen güçlü bir Özbek devleti kurmuştu (Alpargu, 2002: 559; Kılıç-Schubel, 2002: 627). Özbeklerin en güçlü devrini yaşadığı Şibanî Han döneminde, "Deşt-i Kıpçak'ta yaşayan Özbek kabilelerinin büyük çoğunluğu, Fergana, Maveraünnehir ve Harezm, gibi medenî Türk bölgelerine gelip yerleşmişler, böylece buraların bugünkü etnik yapısının belirlenmesini sağlamışlardır." (Gündoğdu, 1995: 56). Ancak 1510'da Şah İsmail'e karşı Merv Savaşı'nı kaybeden Şibanî Han, Harezm'i Safevîlere terk etmek zorunda kalmıştır. Safevîleri bölgelerinde istemeyen ulema, Şibanîlerin lideri durumundaki Yadigâr'ın oğlu İlbars Han'la anlaşarak halkı ayaklanmaya teşvik etmiş; bu ayaklanma başarılı olunca, Safevîler Harezm'den çıkarılmış ve İlbars 1512'de han ilan edilmiştir (Gündoğdu, 1995: 76-77). Böylece Harezm'de, Buhara Hanlığı'nın yanında, Yadigârîler adıyla 1740'a kadar hüküm sürecek yeni bir Özbek hanlığı daha kurulmuştur (Alpargu, 2002: 568; Çelik, 2002: 19-20). Bu hanlık dönemi, bir yandan Buhara Özbekleri ve Kalmukluların işgal ve saldırıları, bir yandan Türkmen ve Kazakların itaatsizlikleri, bir yandan da iktidar mücadeleleriyle geçmiştir (Togan, 1997: 253-254; Alpargu, 2002: 569-570). Öte yandan bölgenin can damarı olan Amu-Derya'nın 1576'da yatağını değiştirip Hazar Denizi yerine Aral Gölü'ne dökülmeye başlamasıyla birlikte kuraklık ortalığı kasıp kavurmuş, buna kara ticaretinin durması da eklenince Harezm ekonomik anlamda iyice sıkıntıya düşmüştür (Togan, 1997: 254). Bu nedenle ülkenin başkenti Arap Mehmed Han (1603-1613) tarafından Ürgenç'ten Hive'ye taşınmış, şehir halkı da Ceyhun kıyılarına göç etmiştir (Alpargu, 2002: 581). 1717'de Hive, Rus ordusu tarafından işgal edilmek istendiyse de bu hareket, Şir Gâzî Han (1724-1728) tarafından engellenmiştir. 1728'de Şir Gâzî Han'ın öldürülmesinden sonra Kongrat ve Mangıt

beyleri arasında kısa süreli bir iktidar mücadelesi yaşanmış, ancak sorun, İlbars Han'ın (sal. 1728-1740) başa geçirilmesiyle kısa zamanda çözümlenmiştir. 1740'ta İran hükümdarı Nâdir Şah (1688-1747); (sal. 1736-1747)'ın ülkeyi işgal edip İlbars Han'ı öldürmesiyle Şiybanîler sülalesinin varlığı Harezm'de son bulmuştur (Togan, 1997: 254; Alpargu, 2002: 570; Gündoğdu, 1995: 198-204). Hive Hanlığı 1747'de Nâdir Şah'ın ölümüne kadar İran etkisi altında kalmıştır (Alpargu, 2002: 570). Mangıtlarla Kongratlar arasındaki iktidar mücadelesi, 1763'te Kongrat Muhammed Emin İnak'ın (sal. 1770-1791) kendisini başvezir yapan Temir-Gâzî'yi (sal. 1758-1763) öldürüp iktidarı tamamen ele geçirmesiyle sona ermiştir (Togan, 1997: 254-255; Özaydın, 1997: 219). Böylece Hive'de yaklaşık 150 yıl sürecek Kongratlar dönemi başlamış oldu. Muhammed Emin İnak döneminden itibaren Cengiz soyundan gelen ancak kukla olmanın ötesinde işlevleri bulunmayan on iki han tahta geçirildi. Kongrat beylerinin hanlar üzerindeki bu üstünlüğünü kabullenmeyen Uygur ve Mangıt urugları, "divan"dan uzaklaştırılarak bertaraf edilmiş ve Harezm'in yerleşik halkından Sartlar, vezir tayin edilmeye başlanmıştır. 1767'deki veba salgını, Harezm'in gerilemesine ve nüfusunun azalmasına yol açmıştır (Togan, 1997: 255). 1770'te Yomut Türkmenleri Hive'yi kanlı bir şekilde işgal edip tamamen tahrip etmişler; ancak onların bu hareketi Muhammed Emin tarafından kısa sürede bastırılmıştır. Böylece Muhammed Emin, otoritesini iyice güçlendirmiştir (Alpargu, 2002: 570; Özaydın, 1997: 219).

19. yüzyılın başından itibaren inaklar "han" unvanını da almaya başlamışlardır. Muhammed Emin İnak'ın oğlu İvaz Beg (sal. 1791-1804), han unvanını alan ilk kişi olmuştur (Doğan, 2002: 376). İltüzer (sal. 1804-1806) 17 Kasım 1804'te, Cengiz soyundan gelen son han olan Ebülgazi b. Yadigâr'ı tahttan indirip kendi hanlığını ilan etmiş ve Özbek uruğu liderlerini devlet yönetiminden tamamen uzaklaştırmıştır. Kardeşi Muhammed Rahim Han (sal. 1806-1825) daha

birleştirici bir politika takip etmiş; Aral Gölü civarındaki Karakalpakları ve Merv vilayetindeki Türkmenleri hanlığına katarak ülkenin eski birliğini yeniden kurmuştur. Hanlık içindeki kabile reislerinin ve sürekli isyan çıkaran Türkmenlerin gücünü sert yöntemlerle bastırmıştır. Oğlu Allah Kulu Han (sal. 1825-1842) zamanında ülke geniş sınırlarına ulaşmıştır. Muhammed Emin Han (sal. 1845-1855) zamanında Hive'de iskân ve imar işlerine öncelik verildi; bu dönemde yeni pek çok kanallar açılmış, medrese ve camiler yapılmıştır. Hanlık, Seyyid Muhammed Han'dan (sal. 1856-1865) sonra başa geçen Muhammed Rahim Han II (sal. 1865-1919) zamanında Rusya tarafından işgal edilmiş, 30 Nisan 1920'de fiilen ortadan kaldırılmıştır (Togan, 1997: 255; Alpargu, 2002: 570-571). Yukarıda kısaca özetlenen Harezm (Hive) Hanlığı tarihî, siyasî ve askerî olayların yanı sıra edebî faaliyetlerin yoğunluğuyla da dikkat çekmektedir. Fars dili ve kültürünün etkisinin görüldüğü Buhara Hanlığı'nın aksine, Hive Hanlığı'nda Çağatay Türkçesine önem verildiği, pek çok şair ve yazarın Çağatay Türkçesi ile eserler yazdığı görülmektedir (Köprülü, 1997: 320). XVII. yüzyılda Ebülgazi Bahadır Han'la (1603-1663) canlanan, Şir Gâzi Han (sal. 1715-1728) ve Ebülgazi II'nin (sal. 1742-1747) destekleri ile devam eden bu edebî canlılık, Kongratlar devrinde, özellikle de Muhammed Rahim Han'ın iktidarı döneminde üst düzeyine ulaşmıştır (Köprülü, 1997: 321). Bu devirde, Mûnis Mîrâb ve Muhammed Rızâ Âgehî gibi iki büyük şair ve yazar yetişmiş, Hive hanlarının tarihini anlatan *Firdevsü'l-İkbâl* başta olmak üzere, yazdıkları eserlerle Çağatay dili ve edebiyatının son büyük temsilcileri olma sıfatını kazanmışlardır.

1.1.3. Hive Tarih Yazıcılığı

Orta Asya'da tarih yazma geleneği[1] İslam'ın kabulüyle birlikte başlamasına rağmen özellikle yerel tarih yazıcılığı 16. yüzyıldan itibaren gelişmeye başlamıştır (Bregel, 1996: 8). Orta Asyada yerel tarih geleneği Rus fethinden çok önce de var olmuştur. Bu gelenek İslamiyetin ilk döneminde başlamasına rağmen özellikle 16. yüzyıldan itibaren yerleşik bölgelerde tarih yazıcılığı şeklinde görülmüştür. Aynı zamanda göçebeler arasında sözlü olarak da varlığını sürdürmüştür (Bregel, 1996: 5, 8).

16. yüzyılda Muhammed Şibanî Han (1452-1510) döneminden başlayarak pek çok tarih eseri verilmiştir. Bu dönemde yazılan tarihî eserler, Muhammed Salih'in Çağatay Türkçesiyle olarak kaleme aldığı *Şibāni-nāme* (1465-1535) adlı manzum tarihi, Şibâni Han'ın emriyle yazılmış *Tevārīḫ-i Güzīde-i Nusret-nāme* adlı Cengizli tarihi, Vasıfî'nin Tacikçe yazdığı (1485-1556) *Bedāyi'ü'l-Vekāyi'*si, Fazlullâh bin Rûzbihân-i Huncî'nin Farsça olarak kaleme aldığı (1456-1521) *Mihman-nāme-i Buhārā*'sı (Gündoğdu 1995: 312) olarak özetlenebilir.

Şibânîlerin bir kolu olan Yadigaroğullarının hüküm sürdüğü bir bölge olan Harezm'de tarih yazıcılığının seçkin örnekleri verilmiştir. Harezm'de Çağatay Türkçesiyle yazılmış bilinen ilk tarih eseri Ötemiş Hacı'nın 1550 yılında yazdığı *Tārīḫ-i Dōst Sultān*'dır (Bregel, 1999: 13). Aynı zamanda hükümdar olan Ebülgazi Bahadır Han'ın (1603-1663), Çağatay Türkçesiyle yazdığı *Şecere-i Türk* ve *Şecere-i Terākime* adlı iki önemli tarih eseri yalnızca Harezm bölgesi için değil Türk dili ve edebiyatı için de değerli bir kaynaktır. Bunlardan *Şecere-i Türk* Yadigaroğlu Şiban Özbek hanlarının tarih ve soylarını anlatırken Türk ve Moğol tarihine ait bilgiler de

[1] Ayrıntılı bilgi için bkz. Şenel Gerçek (2012). "Orta Asya Türk Tarih Yazıcılığına Genel Bir Bakış", Türk-İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi, S. 14, s. 189-197; Muhammed Bilal Çelik, "İşgallerinden Önce Türkistan Hanlıklarında Tarih Yazıcılığı", Türk Tarih Eğitimi Dergisi, Vol. 3/2, s. 144-165, 2014.

verir (Ölmez, 1999: 22) Şecere-i Türk, Ebülgazi'nin ölümü üzerine yarım kalmış ve daha sonra oğlu Enûşe Han (sal. 1663-1685) tarafından tamamlanmıştır. Yazarın ikinci eseri, Türkmenlerin soyağacını, tarihini ve illerini anlatan *Şecere-i Terākime*, Reşidü'd-din'in *Cāmīü't-tevārīḫ*'nde yer alan *Oğuz-nāme* ile birlikte farklı oğuz-nâmelerden yararlanarak Çağatay Türkçesiyle yazılmıştır (Ölmez, 1999: 23-24).

Hive'de Ebülgazi'den sonra 19. Yüzyılın başına, Mûnis'e kadar başka tarih eseri yazılmamıştır (Munirov 1960: 12). Hive hanı İltüzer Han'ın 1805'te, kendisinden Kongrat hanlarının tarihini yazmasını istemesinden sonra *Firdevsü'l-İkbâl'e* başlayan Mûnis, eseri tamamlayamadan vefat etmiş; yeğeni Âgehî kaldığı yerden devam edip eseri tamamlamıştır.

Âgehî *Firdevsü'l-İkbâl*'den sonra Hive tarihini, *Riyâzü'd-devle* (1825-1842), *Zübdetü't-tevārih* (1843-1846), *Cāmi'ü'l-vāḳı'āt-ı sulṭānī* (1846-1855), *Gülşen-i devlet* 1856-1864 ve *Şāhid-i İḳbāl* (1864-1872) adlı eserlerle 1872 yılına kadar getirmiştir. Bu kapsamda, halefi Rahim Kulu Kağan'ın saltanatının ilk iki yılını da içeren *Riyâzü'd-devle* (1825-1842) adlı Allah Kulu Han'ın tarihini yazmasıyla devam eden tarih yazıcılığı, sırasıyla *Zübdetü't-tevārih* (1843-1846), *Cāmi'ü'l-vāḳı'āt-ı sulṭānī* (1846-1855), *Gülşen-i devlet* (1856-1864) ve *Şāhid-i İḳbāl* (1864-1872) adlı eserleri yazmasıyla son bulmuştur (Bregel 1999: 24).

Âgehî'den sonra Muhammed Yusuf Beyanî (1859-1923) *Şecere-i Ḫ'ārezm-şāhī* adlı eser kaleme alarak 1873-1914 yılları arasındaki olayları yazar. Beyanî'nin *Harezm Tarihi* adlı ikinci bir tarih eseri daha bulunmaktadır (Munirov, 1960: 50).

1.2. *FİRDEVSÜ'L-İKBÂL*'İN MÜELLİFLERİ HAKKINDA BİLGİ

1.2.1. Şîr Muhammed Mîrâb Mûnis (1778-1829)

Kongrat Hanedanı'nın ilk tarihçisi olan Mûnis Mîrâb'ın hayatı hakkındaki bilinenler, kendisinin *Firdevsü'l-İkbâl*'de verdiği bilgilerle sınırlıdır. Buradaki bilgilere göre, tam adı Şîr Muhammed al-mulaḳḳab bi'l-Mûnis ibn Emîr Avaz Biy Mîrâb Mûnis'tir (Bregel, 1999: 15).

Mûnis Mîrâb Kongrat Hanedanı'nın ilk tarihçisidir. Hayatı hakkında *Firdevsü'l-İkbâl*'de verdiği bilgilere göre tam adı Şîr Muhammed al-mulaḳḳab bi'l-Mûnis ibn Emîr Avaz Biy Mîrâb Mûnis'tir (Bregel, 1999: 15) Mûnis, kendisi için *Firdevsü'l-İkbâl*'de *"faḳîrü'l-ḥaḳîr Şîr Muḥammed el-mülaḳḳab bi'l-Mūnis'ġa ḥażîż-i meẕelletdin evc-i ʿizzetġa teraḳḳī bağışlap fermān-ı vacibü'l-iẕʿān ṣadır bolup durur"* (*Firdevsü'l-İkbâl,*T 82 66a/10-11 v.) ifadesini kullanmıştır.

Mûnis, 19 Mart 1778'de Hive'de Ebülgazi Muhammed Rahim Bahadır Han'ın doğduğu yıl dünyaya gelmiştir ve *Firdevsü'l-İkbâl*'de bunu, Hicrî 1190 yılının olaylarını anlattığı kısımda şöyle ifade eder: *"Ve sene miŋ yüz toḳsanda Biçin yılı ḥażret-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırān … Ebu'l-ġāzī Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān … vilādet-i hümāyūnı bile ʿālem şeb-istānı rūşen ve cihān ḥāristānı gül-şen boldı. (…) Ve it yılı āftāb-ı "ālem-tāb ḥamel burcıġa tahvīl ḳılġanda nevrūz küni pençşembe ṣabaḥıda faḳīrniŋ velādeti vuḳūʿ" tapıp durur* (*Firdevsü'l-İkbâl*, T 82, 81b/12-16, 82a/12-13).

Özbeklerin Yüz kabilesinden soylu bir ailenin çocuğu olan Mûnis, babasının ölümünü anlatığı bölümde soy ağacını şu şekilde verir: *"Rebiʿü'ṣ-ṣānī ayınıŋ on sekkizide yek-şenbih kéçesi faḳīrniŋ vālid-i büzürgvārı ʿAvaż Mīrāb İbn Şīr Muḥammed Mīrāb İbn İşim Biy > Mīrāb İbn Şasan-ḳulı Atalıḳ > İbn Oraż*

Muḥammed Bükāvül > İbn Devlet Biy > İbn Keray Biy İbn > Muḥammed Cān Ṣūfī Biy Yüz ḥaḳnıŋ raḥmetiġa vāṣıl bolup durur (*Firdevsü'l-İkbâl*, T 82, 156a/7-10).

Mûnis'in babası Avaz Biy Mîrâb, ülkenin sulama işlerinden sorumlu bir "mîrâb"dır. Mîrâblık unvanı, İşim Biy Mîrâb'dan beri beş nesildir zaten Mûnis'in ailesindedir ve kendisi de 1806'dan itibaren, ağabeyi Muhammed Niyâz Mîrâb'ın ölümünden sonra, hayatının sonuna kadar "mîrâblık" mesleğini devam ettirmiştir.

Öğrenimini Hive Medresesi'nde tamamlayan Mûnis, üstadları olarak Seyyid İşan Hoca ve Muzaffer Hoca Mütevelli'nin adlarını anmaktadır. Ancak Mûnis'in verdiği sınırlı bilgiden bu hocalardan nasıl bir eğitim aldığı bilinmemekle birlikte, şiire ve tarihe meraklı olduğu Farsça ve Arapçayı iyi bildiği âdâb eğitimi aldığı ve âlimlerin cemiyetlerine katıldığı anlaşılmaktadır (Bregel, 1999: 15-16). Yalnızca bir tarihçi değil aynı zamanda yaşadığı dönemde Türkistan'ın en büyük edip ve şairi olarak kabul edilen Mûnis, şiirlerini ilk defa 1804 yılında küçük bir divanda toplamış 1815'te 8446 beyitlik büyük bir divan tertip etmiş, 1815-1820 yılları arasında *Mūnisü'l-ʿUşşāḳ* adıyla divanını hazırlamıştır (Bregel, 1999: 17; Yiğit, 2006: 147).

1805'te İltüzer Han'ın emriyle hanedan tarihini konu alan *Firdevsü'l-İkbâl'e* başlayan Mûnis, bu eseri 1806 yılına yani İltüzer Han ölümüne kadar yazmaya devam etmiştir. Muhammed Rahim, han olduktan sonra Mûnis'in bu esere devam etmesini emretmiş yine kendi emriyle Mûnis'ten *Firdevsü'l-İkbâl*'i bırakıp Mîr Hând'ın yazdığı *Ravzatü'ṣ-ṣafâ*'yı Türkçeye çevirmesini istemiştir. Mûnis eserin birinci defterinin çevirisini bitirip ikinci defterin bir kısmını çevirdiği zaman Muhammed Rahim Han ölmüştür. Allah Kulu, han olduktan sonra yarım kalan bu çeviriye devam emri vermiştir. 1244/1829 yılının haziran ayı sonunda Mûnis'in vefatıyla *Firdevsü'l-İkbâl*'le birlikte *Ravzatü'ṣ-ṣafâ*'nın çevirisi yarım kalmıştır. Söz

konusu eserler Mûnis'in yeğeni Âgehî tarafından tamamlanmıştır (Bregel 1999: 19-20).

1.2.2. Muhammed Rızâ Âgehî (1809-1874)

Mûnis'in yeğeni olan Âgehî'nin tam adı Muhammed Rızâ b. Er Niyâz Bek'dir. 17 Aralık 1224/1809 yılında Hive yakınlarındaki Kıyat'ta doğmuştur. Babası Er Niyâz Bek'i küçük yaşta kaybettiğinden amcası Mûnis tarafından yetiştirilmiştir. Hive medresesinde eğitimini tamamlamış, Arapça ve Farsça öğrenerek İran ve Çağatay edebiyatının klasik şairlerini okuyarak klasik edebiyatı bütünüyle özümsemiştir (Eckmann, 1963: 126). Divanında öğrenmek için yanıp tutuştuğunu söyleyen Âgehî, sadece medresede değil bulduğu her fırsatta katıldığı toplantılarda da kendisini yetiştirmeye devam etmiştir. Kendisini Mûnis'in öğrencisi olarak tanımlayan Âgehî, Mûnis'ten "üstād-ı kirāmî" olarak söz etmektedir. Muhammed Rahim Han tarafından, 1829'da Mûnis'in ölümünden kısa bir süre sonra, ataları gibi mirâblığa atanmıştır. Hayatı boyunca hana yakın olmuş gerek ordu seferlerinde gerekse diğer işlerde bu işlerin kendisine ağır geldiğini ifade etmesine rağmen hana eşlik etmiştir. Muhammed Emin Han döneminde 13 Kasım 1851 yılında rahatsızlığı yüzünden görevinden istifa ederek kendini edebî çalışmalara adamıştır. İstifasından sonra da hana yakın olmuş, ordu keşiflerine ve hanın da bulunduğu edebî toplantılara katılmıştır. Hive'nin sonraki tarihçisi Muhammed Yusuf Bek Beyanî'ye göre Hive'nin Rus işgaline uğramasından bir sene sonra 1291/1874 yılında ölmüştür (Bregel, 1999: 20-21).

Âgehî, edebî verimlilik bakımından amcasının çok ötesine geçmiştir. Şiirlerini daha sonra bir divanda toplayan Âgehî, divanına *Ta'vīẕü'l-'āşıḳīn* adını vermiştir (Eckmann, 1963: 126). Eserlerini genellikle Çağatay Türkçesiyle yazan Âgehî'nin Farsça yazılmış şiirleri de vardır. Âgehî ayrıca Farsçadan Çağatay

Türkçesine çok sayıda çeviri yapmıştır. Mûnis döneminde başlayan Farsça çalışmaların çevrilmesi, Âgehî döneminde hızlı bir şekilde artmıştır. Tercüme eserler alanında en yetkin kalem olma özelliğini kazanan Âgehî, divanının önsözünde, biri Osmanlı Türkçesinden olmak üzere toplamda 19 eserin çevirisini yaptığını kaydetmiştir (Bregel, 1999: 22).

Tarih Eserleri:

Firdevsü'l-İḳbāl: Mûnîs Harezmî'nin 1819'da yarım bıraktığı yerden devam edip *Firdevsü'l-İḳbâl*'i 1813-1825 yılları arasındaki olayları anlatarak tamamlamıştır.

Riyāżü'd-devle: Allah Kulu Han ile Rahim Kulu Hanı'ın iktidarının ilk iki yılını (1825-1842) kapsar (Bregel, 1999: 24).

Zübdetü't-tevārīḫ: 1845-1846 yılları arasında yazılan eser 1843-1846 yılları arasındaki olayları kapsar (Bregel, 1999: 24).

Cāmi'ü'l-vāḳı'āt-ı sulṭānī: Eser, Muhammed Emîn Han (1262-1271/1846-1855), Abdullâh Han (1271/1855) ve Kutlug Murâd Han'ın (1271-1272/1855-1856) saltanat yıllarını kapsar (Bregel, 1999: 24).

Gülşen-i devlet: Âgehî'nin dördüncü tarih eseri olan *Gülşen-i devlet* Seyyîd Muhammed Han'ın saltanat yıllarını (1856-1864) kapsar (Bregel, 1999: 24). Munirov, bu tarihi 1856-1865 olarak vermiştir (Munirov, 1960: 48).

Şāhid-i İḳbāl: Yazarın Harezm tarihini anlattığı son eser olan *Şāhid-i İḳbāl* Seyîd Muhammed Rahim Han II'nin (1281-1289/1864-1872) saltanatının ilk sekiz yılını kapsamaktadır. Eserin tek nüshası SSSR Fenler Akademiyası Şarkşinaslık Enstitüsü C572 numarayla kayıtlı Leningrad Bölümü'ndedir (Munirov, 1960: 49).

Söz konusu eserler, 1813'ten başlayarak Kongrat Hanedanı yönetimindeki Hive Hanlığı'nın Rus işgaline kadar olan tarihinin kesintisiz bir kronolojisini oluşturmaktadır (Bregel, 1999: 25).

Çevirileri:

Ravżatü'ṣ-ṣafā' (Mîr Ḫᵛând) Âgehî bu eserin ikinci cildinin ikinci kısmıyla üçüncü cildini çevirmiştir (Bregel, 1999: 23).

1. *Ravżatü'ṣ-ṣafā-yı Nāṣırī'* (Rızā-Kulı Han)
2. *Nādir-nāme -Tārīh-i cihān-güşā-yı Nādirī'* (Mehdî Han Astarâbâdî)
3. *Ẓafer-nāme* (muhtelemen Şerafe'd-dîn Yezdî'ye ait olan)
4. *Ṭabaḳāt-ı Ekber-Şāhī*
5. *Tezkire-i Muḳīm-Hānī*

Ayrıca Bregel, Âgehî'nin kendisinin anmadığı ancak kataloglarda yer alan bir çevirisi daha olduğunu belirtir (Bregel, 1999: 23). *Dürre-i Nādire* (Mehdî Han) Adı geçen eserlerinin dışında Âgehî'nin *Ta'vizü'l-Āşıḳīn*'in önsözünde belirttiği tercüme eserleri şunlardır (Bregel, 1999: 22-23):

1. Saʿdî'nin *Gülistān*'ı,
2. Câmî'nin *Yusuf u Züleyhā*'sı,
3. Hilâlî'nin *Şāh u Gedā*'sı,
4. Nizâmî'nin *Heft Peyker*'i (düzyazı çevirisi),
5. Muhammed Vârit'in *Zübdetü'l-ḥıkāyāt*'ı,
6. Hüseyin Kâşifî'nin *Ḳābūs-nāme* ve *Ahlāḳ-ı Muḥsinī*'si,
7. Mahmûd Gücduvânî'nin *Miftāḥü'ṭ-ṭālibīn*'i,
8. Câmî'nin *Selamān u Ebsāl* ve *Bahāristān*'ı,
9. Emîr Hüsrev'in *Heşt Bihişt*'i ve Vâşifî (muhtelemen *Bedā'iʿü'l-Vaḳā'iʿ*).

1.3. FİRDEVSÜ'L-İKBÂL

Hive hanı İltüzer Han (1806-1825), hanedanının tarihini üsluplu bir dille ölümsüzleştirerek gelecek nesillere aktarmak ve muzaffer atalarının isimlerinin baki kalmasını sağlamak amacıyla Mûnis'ten bir eser yazmasını emretmiştir. Mûnis, *Firdevsü'l-İkbâl* adını verdiği bu eserinde İltüzer Han'ın amacını şöyle dile getirir: *"... Bahār-ı ḫ'āhişimiz bu ma'nīġa çemen-perdāz bolur kim selāṭīn-i māżī süneni ve şu'rā-yı selef da'abıġa muvāfıḳ bir kitāb müzeyyen bolsa kim ḥıyābān suṭūrıda gül-deste-i naẓm ve sünbül-i neşr-i nezāket āb-rengidin reşk-i gül-zār 'illīyinbolġay. Leṭāfet-i 'ibāret ve nükhet-i ma'na bile ġayret-i behişt-i berīn émdi kérekdür kim biziŋ neseb-i hümāyūnımızını söz dīvānıda kürsī-nişin ve ecdād-ı emcādımız esāmisin ta'rīḫ ḫātemide naḳş-ı nigīn ḳılsaŋ ve öz ḥālātımız ve ba'żı fütūḥātımız bile kim ziynet efsāne ve nāsiḫ-i şehnāme durur. Naẓm riştesiġa dürr-i meknūn tézeŋ ve neşr bisāṭıġa gūn-ā-gūn ziynet bérseŋ tā bolġay kim devrān-ı ṣaḥāyıfı fenā tünd-bādı bile perīşān bolup 'ālem ḳāşānesi 'adem seyli bile vīrān bolġunça evṣāf-ı ḥamīdemiz zamān evrāḳıda bāḳī ḳalġay ve ẕikr-i pesendīdemiz cihān mecāliside selāṭīn bezmiġa şūriş salġay."* (*Fırdevsü'l-İkbâl*, T 82, 8b/5-14).

İltüzer'in bu emri ne zaman verdiği belli değildir, Mûnis de eserinde bu emri ne zaman aldığı bilgisine değinmemiştir. Ancak Bregel *Firdevsü'l-İkbâl'in* önsözündeki tarihi olaylardan yola çıkarak yaptığı değerlendirmede çok büyük olasılıkla eserin 1805 yılında yazılmaya başlandığını ifade etmiştir (Bregel, 1999: 25-26). Mûnis, İltüzer Han'ın 17 Rebiʿ II 1221/ 4 Temmuz 1806'da Buhara ordusuyla yapılan savaşta ölmesi üzerine eserine ara vermiştir. Muhammed Rahim Han, ülkeye tekrar bir düzen getirdikten sonra muhtemelen 1807'de Mûnis'ten kendi döneminin tarihini de ekleyerek eserine devam etmesini istemiştir. Şîr Gâzî Han (1125/1713) devrinin başlangıç dönemine kadar gelebilen çalışma Mûnis'in İltüzer Han'ın selefleri İş Muhammed Biy ve Muhammed Emin İnak'ın tarihleri hakkında

kanıt aradığından çok zaman harcamak zorunda kaldığı için yavaş ilerlemiştir. Mûnis, "Muhammed Rahim Han'ın iktidarının yedinci yılındaki olayları yazmaya başlamışken *Ravżatü'ṣ-ṣafā*'yı Türkçeye çevirmesi emrini aldığından *Firdevsü'l-İkbâl*'e yeniden ara vermiş ve bir daha esere dönememiştir." (Bregel, 1999: 27).

1839-40'a kadar Mûnis'in yazdığı gibi kalan *Firdevsü'l-İkbâl*'in yazımına, Allah Kulu Han'ın Âgehî'ye verdiği emirle tekrar başlanmıştır. Düzensiz, ciltsiz ve yer yer kötü durumda olan esere Âgehî'nin nereden devam ettiği belirsiz olmakla birlikte eserin beşte birini yazdığı anlaşılmaktadır. Bregel, eserdeki "bu perīşān evrāk" ya da "bu evrāḳ-ı perīşān" ifadelerinden yola çıkarak Âgehî'nin özellikle metnin bozuk yerlerini yeniden yazmış ya da metne yeni eklemeler yapmış olma ihtimalinin yüksek olduğunu belirtmektedir (Bregel, 1999: 26-27).

İltüzer Han'ın tahta geçtiği yıllarda talihli olayların peş peşe yaşanması dolayısıyla Mûnis eserin adını ilk önce "İḳbāl-nāme" koymak istemiş; sonrasında ise eserin adının *Firdevsü'l-İkbâl* olmasına karar vermiştir. Mûnis bu durumu eserinde şöyle verir: *"Her taḳdīr bile bu muḫtaṣar şürūʿıġa ḫāme-i ibtidā sürüldi çün bahār-ı iḳbāl ṣāḥib-ḳırānı bile zīnet tapıp érdi. Bināenʿaleyh Firdevsü'l-İḳbāl'ġa mevsūm boldı."*(*Firdevsü'l-İkbâl*, T 82, 9b/3-5).

Ayrıca, eserin SSCB Fenler Akademisi Şarkşinaslık Enstitüsü Leningrad bölümündeki 571a numarada kayıtlı nüshasının adı *İkbal-nāme'dir* (Munirov, 1960: 41).

Mûnis, *Firdevsü'l-İkbâl*'in girişinde, eserin muḳaddime, beş bâb ve hâtime olmak üzere üç ana bölümden oluştuğunu kaydetmiştir.

"… **Evvelgı bāb** ḥażret-i Ādem ʿaleyhi's-selām icādıdın Nūḥ ʿaleyhi's-selām evlādıġaça meẕkūr bolur,

İkinçi bāb *Yāfeṯ ʿaleyhi's-selāmdın Ḳoŋrat ṣuʿbesiġaça Moġol pād-ṣāhlarınıŋ ẕikride,*

Üçünçi bāb *Ḳuralas evlādıdın pād-ṣāhlıḳ merātibiġa yétkenler ẕikride kim soŋı Ebu'l-Gāzī Ḫān ibn Yādgār Ḫān durur,*

Törtünçi bāb *ḥażret -i pād-ṣāh-ı ṣāḥib-ḳırānnıŋ ecdād-ı kirām ve āba-yı zü'l-iḥtirāmınıŋ ẕikride,*

Béşlençi Bāb, *ḥażret-i pād-ṣāh-ı ṣāḥib-ḳırānnıŋ velādet-i hümāyunıdın bu risāle-i saʿādet-maḳāle itmamıġaça her vaḳāyī kim āṯār-ı ṣāḥib-ḳırānıdın vuḳūʿ tapmış ve vuḳūʿ tapġusı durur,*

Ẕikr ḳılılur ***Ḫātime*** *evliyā-yı ʿiẓām ve ʿulemā-yı kirām ve ümerā-yı ẕü'l-iḥtirām ve ṣāhib-devlet bégler ve ẕekī-ṭabʿ şāʿirler ve dānişmend fāżıllar ve felāṭun-fıṭrat hüner-mendler ve baʿżı umūr-ı garībe kim ḥażret-i pād-ṣāhnıŋ eyyām-ı meymenet-encāmıda vuḳūʿ tapıp durur. Alar ḥikāyātıġa maḥṣūs durur."* (*Firdevsü'l-İkbâl*, T 82: 9b/9-18, 10a/1-2).

Mûnis'in hâtime kısmını İltüzer tarihi ve Muhammed Rahim tarihi olmak üzere iki fasla ayırmış olmasına rağmen bu bölüm yazılamamış; Âgehî, Muhammed Rahim Han'ın ölümünü anlatarak eseri sonlandırmıştır (Bregel, 1999: 28). Mûnis'in 1829'da ölümüne kadar Muhammed Rahim Han'ın hükümdarlığının yedinci yılına gelebilen (1813) eseri, yeğeni Âgehî devam ettirmiştir.

Firdevsü'l-İkbâl, kendinden önce yazılan hiçbir eseri model almamış bir hanedan tarihidir. Fars tarih yazıcılığının tipik özelliklerini taşıyan eserin çoğunlukla Ebülgazi'nin *Şecere-i Türk*'ünün ve Mîr Hˇând'ın *Ravżatü'ṣ-ṣafā*'sının etkisi altında kalmış olması muhtemeldir. Bregel'e göre özellikle Ebülgazi'nin ölümüne kadar olan

kısım (67a'ya kadar) büyük ölçüde başka tarihî kaynaklardan alınan bilgilere dayanırken metnin en hacimli bölümü olan sonraki kısmı özgün malzemeye dayanmaktadır (Bregel, 1999: 29). Bu yapısıyla *Firdevsü'l-İkbâl,* iki farklı özelliğe sahiptir.

Mûnis, *Firdevsü'l-İkbâl*'i yazarken kaynakların hangisi daha güvenilirse bilgiyi oradan almış bazen de iki kaynak arasındaki çelişkilere değinmiştir. *Şecere-i Türk* ve *Ravżatü'ṣ-ṣafâ*'daki bilgilerle kendini sınırlandırmayan Mûnis, bu iki kaynağa karşı olan diğer kaynaklarla bilgiyi teyit etmeye çalışmıştır (Bregel, 1999: 30). Mûnis, ilk iki kısımda iki tane ilave kaynağın adını vermektedir: Mîr Alî Şîr'in *Tevāriḫü'l-enbiyâ*'sı ve *Tevāriḫ-i Cāferî*. Mûnis, *ʿArā'is*, *Niẓāmü't-tevārih*, *Ṭaberî*, *Ḥāfız-ı Ebrū Tārîh'i*, *Ḥükemā' Tārîh'i*, Muḳaddesî'nin *Tārîh'i, Muḳaddime-i Ẓafer-nāme* adlı eserleri de kaynak olarak göstermiş olmasına rağmen hem kaynak eserlerin adlarını hem de buradaki bilgileri *Ravżatü'ṣ-ṣafâ*'dan aldığını zikretmemiştir. Üçüncü kısımda, *Ẓafer-nāme, Mirşādü'l-ibād, Tārīḫ-i ʿālām-ārā-yı ʿAbbāsī, Ḥasan-ı Rūmlu*'nun referans bilgilerine atıfta bulunur ve isimlerini zikreder (Bregel, 1999: 31).

Mûnis'in doğrudan değindiği bu kaynaklar dışında, ilk üç kısımda sadece dolaylı olarak atıfta bulunduğu yazılı kaynaklar da vardır. Bu kaynaklara, *"Aḳam Muḥammed Niyāz Mîrāb'nıŋ bir mülāzemetidin éşitdim"*, *"... ve éşitdüm kim ..."* (*Firdevsü'l-İkbâl*, T 82, 210b/11, 210a/15) gibi ifadeler kullanıp dolaylı olarak atıf yapar. "Bazen anonim olarak aynı ifadeleri kullanıp Mîr Hˇând ve Ebülgazi'ye atıfta bulunur. Diğer yandan anonim olarak bile hiçbir kaynağa atıf yapmadan Mîr Hˇând ve Ebülgazi'de bulunmayan bilgiler verir. İsimsiz kaynaklarından biri de Hamdullâh Kazvinî'nin Moğol istilası ile ilgili çok iyi bilinen bir kısmını özetleyerek Çağatayca Türkçesine çevirdiği *Tārīḫ-i Güzîde*'sidir. Mûnis'in *Tārīḫ-i Güzîde*'den kullandığı

iki diğer durum birinci ve üçüncü kısımda bulunduğu görülür. Bazı küçük detaylar, muhtemelen referans verilmeden Şerifüddîn Yezdî'nin *Ẓafer-nāme*'sinden ve *Tārīḫ-i Benākatī*'den alınmıştır. Özgün olmayan üçüncü bölümde Safevî kaynaklarından bazı detayların ilavesiyle Ebülgazi'yi tekrar etmesinin yanında Mûnis, birkaç durumda mahiyeti henüz bilinmeyen değinmediği başka kaynaklar da kulanmış olmalıdır." (Bregel, 1999: 32-33).

Bregel, Mûnis ve Âgehî'nin hem kendi hem de üçüncü ve dördüncü kısımlarda anlatılmış olan İltüzer ve Ebülgazi Han dönemlerinin tarihini yazmak için ilk bölümde kullandıklarından farklı kaynaklar kullanmış oldukları görüşündedir (Bregel, 1999: 33). Dördüncü bölümün sonunda Mûnis, İltüzer'in seleflerinin tarihini yazarken karşılaştığı zorlukları şu şekilde ifade eder: "*Ḫʿārezm-i İrem Bezm dārü's-salṭanasıda pād-şāhlıḳ ḳılġan Çingiziyye dūdmānınıŋ vāḳıʿātı Ebu'l-Ġāzi Ḫān İbn ʿArab Ḫān'dın soŋra tā'rīḫ żabṭıdın ḳalıp bu bābda İş Muḥammed Biy ve Muḥammed Emīn ʿİnaḳ'nıŋ ḥālāt ve fütūḥātı daġı kitābet ḳaydıġa ve raḳam silkige kirmemiş durur érken faḳīr alarnıŋ ḥālāt ve vāḳıʿātın be-ḳadr-i vusʿ cüst ü cūy ve tereddüd ḳılıp tapılġanlarnı taṭbīḳ ve taṣḥīḥ ḳılıp mektūb ve merkūm ḳıldum. Ammā ekṣer vaḳāyiʿniŋ tā'riḫi tapılmadı. Bu cihetdin müddet-i medīd ve ʿahd-i baʿīd te'līf işide te'ḫīr ve taʿvīḳ vāḳiʿ bolup durur."* (*Firdevsü'l-İkbâl*, T 82, 156a/11-17, 156b/1).

Mûnis, kendi döneminin tarihini yazmaya başladığı beşinci bölümdeki bahislerin birçoğuna tanıklık etmiş, birinci elden okumuş ya da dinlemiştir. Mûnis'in kendisini referans gösterdiği yer 1802 Mart ayında tanımladığı olaylara katılımıyla ilgilidir. Ancak bu gibi referanslar çok sık değildir. Mûnis'in yönetimdeki yeri dolayısıyla ülkede olup bitenlerle ilgili çok iyi bir şeklide bilgilendirildiğinden kendi gözlemlerinin yanında önceki döneme ait bahislerde kullandığı gibi görgü

tanıklarının bahislerini de kullanmıştır (Bregel, 1999: 36). Özellikle Mûnis'in çok büyük olasılıkla kendisinin tanıklık edemeyeceği Hive birliklerinin Horasan, Maveraünnehir ve diğer bölgelerdeki hareketlerini bazen son derece detaylı biçimde açıklamıştır. Bu açıklamalar, açıkça değinilmemiş diğer görgü tanıklarının bahisleridir. Bu bahislerin *Firdevsü'l-İkbâl*'in yazıldığı dönemin tarihine değinen birçok bölümün temelini oluşturmuş olabileceği varsayılabilir (Bregel, 1999: 37).

Diğer yandan bu bahisler sadece sözlü değildir. Sivil ve askerî yetkililerin üstlerine genellikle de hanın kendisine görevleriyle ilgili meydana gelen olaylar hakkında ve özellikle kendilerine verilen isyancılara ve Türkmen akıncılarına karşı yürütülen askerî operasyonlar, sulama işleri gibi özel görevlerle ilgili detaylı raporlar yazdıkları 19. yüzyıl Hive arşivlerinde saklanan belgelerden bilinmektedir. Mûnis'in yüksek yetkili bir görevli ve saray kâtibi olması dolayısıyla yüksek mahkemede tutulan diğer belgelere olduğu gibi bu belgelere de erişiminin olması ve bunları eserinde kullanması gayet mümkündür. Ayrıca, Mûnis kendi katıldığı olaylarda hem kendisinin hem de başkalarının almış olduğu notlardan ve tuttuğu günlüklerden de yararlanmıştır (Bregel, 1999: 37).

Âgehî Mûnis'ten daha çok arşiv malzemesi kullanmıştır. Âgehî'nin kendi döneminde yazdığı kronikler, Mûnis'in yazdığı kroniklerle aynı karekterdedir. Âgehî, Muhammed Rahim Han'ın ölümünden on beş sene sonra işe başlamıştır. Kendisinin çocuk olduğu 1812-1825 yılları dönemini tanımlamış olması kendi gözlemlerine dayanmadığını açıkça gösterir. Bununla birlikte Âgehî bu dönemi, Mûnis'in kendisinden önce tanımladığı kadar detaylı tanımlamıştır. Âgehî açıkça hem yazılı hem de sözlü kaynakların varlığını ifade etmektedir. Yazılı kaynaklar sadece belgesel karakterde olabilir. Âgehî'nin yazdığı kısımda bu tür kaynaklardan yapılan alıntılar Mûnis'in yazdığı kısımdakinden daha çoktur. Farklı yerlerde

yazılmış rapor benzeri belgeleri de muhtemelen kullanmıştır. Âgehî, sözlü bilgiye neredeyse hiç değinmemiştir. Âgehî'nin amcası Mûnis'in bıraktığı kabataslak malzemeyi kullanıp kullanmadığı belirsizdir (Bregel, 1999: 38).

Bregel, *Firdevsü'l-İkbâl* için genel olarak şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

a) Kendinden önce yazılan hiçbir eseri model almamış olan *Firdevsü'l-İkbâl,* bir hanedan tarihidir (Bregel, 1999: 29). Mûnis, *Firdevsü'l-İkbâl*'i yazarken kaynakları kullanırken nesnel olmaya çalışmış, hangisi daha güvenilirse bilgiyi oradan almış bazen de iki kaynak arasındaki çelişkilere değinmiştir (Bregel, 1999: 30).

b) Orta Asya'da, Cengiz Kağan'ın soyundan gelenler 18. yüzyılın ortalarına kadar halkın nezdinde ayrıcalıklı bir yerleri vardır. Orta Asya tarihinde ilk defa 18 yüzyılda Cengiz soyundan gelmemesine rağmen han unvanını alan üç yeni Özbek Hanedanı ortaya çıkmıştır. Bunlar Buhara'da Mangıtlar; Hive'de Kongratlar ve Hokand'da Minglerdir. Özellikle göçebe ve yarı göçebelerin hâlâ nüfusun önemli bir kısmını oluşturduğu Harezm ve Fergana gibi bölgelerde göçebelere ait meşrulaştırma geleneği kolayca bertaraf edilemeyecek kadar köklüdür. Bu iki bölgedeki Özbek hanedanları kendi soylarını ve otoritelerinin kaynağını Cengiz'in soyuna bağlamaya çalıştılar. Mûnis'in diğer bir özel politik kaygısı Kongrat ile ikinci önemli Özbek kabilesi olan Mangıtlar arasındaki ilişkiydi. Mangıtlar üzerinde Kongrat'ın önemini vurgulamak ve imajını güçlendirmek için Mûnis bazen tarihî delilleri politik üstünlük kazanmak için tahrif etmeye kadar gitmiştir. Buna ek olarak Âgehî ve Mûnis'in, atalarıyla birlikte İltüzer Han ve Muhammed Rahim Han'ı yüceltmek ve bu sülalenin Cengiz soyundan geldiğinin tarihsel temellerini meşrulaştırmak gibi bir amaçları

olduğundan eseri tarafsız bir eser olarak görmek mümkün değildir (Bregel, 1999: 45-46).

c) Bregel, *Firdevsü'l-İkbâl'in* okuyucusunun çok sayıda olmayacağı düşüncesindedir. Mûnis ve Âgehî de bu "muhtasar"ın okuyucusu olan ekâbirden bahsetmektedir. Bu okuyucuya yöneltilen basmakalıp bir övgü olarak bile alınsa Hive Hanlığı'nda bu eseri okuyabiliecek eğitimli kişi sayısı çok sınırlıdır. Ebülgazi'nin *Şecere-i Terākime*'siyle karşılaştırıldığında; *Şecere-i Terākime*'nin "beş yaşındaki bir çocuğun bile anlayabileceği" sadelikte, *Firdevsü'l-İkbâl'in* ağır ve süslü bir dille yazıldığı anlaşılmaktadır (Bregel, 1999: 46-47).

ç) *Firdevsü'l-İkbâl*'de nesirler arasına serpiştirilmiş şiirler en üsluplu yerleridir.

Toplamda 3429 dize ve 6 bağımsız mısra oluşturan, bağımsız mısralardan uzun kaside ve mesnevilere kadar değişik uzunluk ve türlerde 767 nazım parçası vardır. Mûnis 2915 dizeden oluşan 683 nazım parçası; Âgehî ise 19'u Farsça, 9'u Çağatay Türkçesi ile 514 dizeden oluşan 84 nazım parçası yazmıştır. Bu şiirlerden. Eserde yer alan diğer 16 Farsça nazım parçası ise tarih düşürmek amacıyla Mûnis'in yazdığı şiirlerdir (Bregel, 1999: 48-49).

d) Bütün eksikliklerine rağmen *Firdevsü'l-İkbâl,* geç dönem Müslüman hanedan tarihçiliğinin genel standartlarının ötesine geçememiştir. Mûnis ve Âgehî bu eser için hiçbir zaman tarafsız olmaya çalışmamış ve asla böyle bir amaç peşinde koşmamışlardır. Fakat zamanının ve türünün sınırları içerisinde Mûnis ve Âgehî'nin eseri ciddi bir başarıdır ve sırf içerdiği birinci elden tarihsel bilginin hacmi dolayısıyla modern tarihçiler için seçkin bir değeri vardır (Bregel, 1999: 50).

1.3.1. Eserin Nüshaları

Firdevsü'l-İkbâl'in bilinen dokuz yazma nüshasından ikisi Leningrad'da, beşi Taşkent'te, biri Helsinki'de ve biri de İstanbul'dadır. Taşkent Nüshaları (ÖzSSR Akademisi Şarkşinaslık Enstitüsü Ebu Reyhan Birunî Kolyazmalar Bölümü) başka şairler tarafından yazılmıştır.

1. 5364/1 numaralı nüsha: Ana metin siyah, başlık ve bazı özel adlar kırmızı mürekkepli nestalik yazıyla Hokand kâğıdına yazılmıştır. 1903-1904 yıllarında Muhammed Rahim Divan tarafından istinsah edilen eser toplam 245 varak olup (1b-245b) 29.5 x 43 cm ebatındadır (Munirov 1960: 40-41).

2. 821/1 numaralı nüsha: Ana metin siyah, başlık ve bazı özel adlar kırmızı mürekkepli nestalik yazıyla Hokand kâğıdına yazılmıştır. Her sayfada 25 satır vardır. 1851 yılında Muhammed Rahim Divan tarafından istinsah edilen eser toplam 259 varak olup (1b-259b) 26.5 x 43.5 cm ebatındadır (Munirov 1960: 40-41).

3. 5071 numaralı nüsha: 20. yüzyılın başında istinsah edilen eser 321 varaktan oluşmaktadır (Bregel, 1999: 60).

4. 275/1 numaralı nüsha: 1910'da Hive'de istinsah edilen eser *Zübdetü't-Tevārih*'le birlikte aynı cilt içinde yer alır. Toplam 299 varaktır (Bregel, 1999: 60).

5. 1495 numaralı nüsha: İstindah tarihi belli olmayan eser toplam 157 varaktan oluşmaktadır (Bregel, 1999: 60).

Leningrad Nüshaları (ÖzSSR Akademisi Şarkşinaslık Enstitüsü Leningrad Bölümü)

1. 571/a numaralı nüsha: Ana metin siyah, başlık ve bazı özel adlar kırmızı mürekkepli nestalik yazıyla Hokand kâğıdına yazılmıştır. İstinsah yılı ve müstensihi bilinmeyen eser toplam 611 varak olup 14 x 24 cm ebatındadır.

2. E6 nüshası: Ana metin siyah, başlık ve bazı özel adlar kırmızı mürekkepli nestalik yazıyla Hokand kâğıdına yazılmıştır. Eserin ilk 150 varağı nemden zarar görmüştür. 1856-1857 yıllarında Molla Nur Niyâz Halife ibn Molla Muhammed Niyâz Hatib tarafından İstinsah edilen eser toplam 263 varak olup 27 x 48 cm ebatındadır.

Helsinki Nüshası (Helsinki Üniversitesi Kütüphanesi):

Or. 46 numaralı nüsha: Toplam 303 varaktan oluşan nüshanın tam tarihi belli değilse de, ön sayfada yer alan Rusça bir nottan 1873'ten önce istinsah edildiği anlaşılmaktadır. Leningrad'da bulunan E nüshasına çok benzeyen, ancak çok fazla yazım hataları içeren bu yazmanın özellikle Âgehî tarafından yazılan bölümleri, E ile aynıdır. Nüshanın bazı kısımları zarar görmüştür (Bregel, 1999: 51).

İstanbul Nüshası (İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi):

T 82 numaralı nüsha: Ana metin siyah; başlıklar, bazı özel adlarla ayet ve hadisler kırmızı mürekkepli temiz bir nestalik yazıyla yazılmıştır. Oldukça iyi korunmuş olan *Firdevsü'l-İkbâl*, *Riyāzü'd-Devle* (524b-758a) ve *Zübdetü't-Tevārih*'le (758b-865b) birlikte aynı cilt içinde yer alır. Metin toplam 524 varaktır.

(1b-524a) ve her sayfada 17'şer satır bulunmaktadır. 19.8 x 33.2 cm ebatında olan nüsha 1878 yılında Hive'de istinsah edilmiştir.[2]

[2] Eserin istinsah tarihi için bkz. Bregel, a.g.e., s. 44.

Bu çalışmada, esas nüsha olarak değerlendirilen İ nüshası, İstanbul'da bulunan T 82 numaralı nüshadır. Bu nüsha numaralandırılırken 207. sayfanın numaralandırılması unutulmuş 206. sayfadan 208. sayfaya geçilmiştir. Metin kurulurken bu sayfadan sonraki varaklar bu durum göz önünde bulundurularak numaralandırılmıştır.

1.3.2. *Firdevsü'l-İkbâl*'in 200b-300a Varakları Arasındaki Kısmının İçeriği

Bu çalışmada incelenen 200b-300a arasındaki kısım, 1805 yılının Ekim ayından başlayarak " ... *Bu cihetlerdin bī-iḫtiyār köçüp* ***'aḳreb muntaṣıfıda*** *Ḫˇārezm-i İrem Bezm dārü's-salṭanası nevāḥīsiġa vārid bolup Muḥammed Niyāz Atalıḳ ve Ḳuvanç Ṣūfī Vekīl ve 'Avaż Bék ve Berdi Bék başlıġ ṣanādīd -i Yomutiyye ba'żı a'yān -ı ḥażretniŋ vāsıṭası bile şeref-endūz-ı taḳbīl -i āsitān-ı melāyik-pās-bān bolup dururlar*" (*Firdevsü'l-İkbâl,* T 82, 200b/14-17) 1809 Ağustos ayının sekizine kadar gelişen olayları kapsar " ... *ḥākimi Aydōst Biy'niŋ aḳrānıdın Soyrı Biy'niŋ inisi durur çün sene-i hicriyye miŋ ékki yüz yégirme törtde receb ayınıŋ sekkizide...*" (*Firdevsü'l-İkbâl,* T 82, 300b/1-2). Eserin İltüzer Han'la ilgili asıl bölümleri 157b/8'den itibaren 217a/11'e kadar sürer. Bu kısımdan sonra, Muhammed Rahim Han zamanında yaşanan olaylar anlatılır.

Firdevsü'l-İkbâl, Hive hanlığının siyasî olaylarını, bu bölgelerde yaşayan Özbek, Türkmen, Karakalpak ve diğer Horasan halklarını da içine alarak konu edinir. Savaşlar, isyanlar, iç karışıklıklar, baskınlar, yöneticilerin kendi aralarındaki çekişmeleri yanında bölgenin coğrafî, askerî, ekonomik ve toplumsal yapısı, diğer memleketlerle olan diplomatik ve ticarî ilişkiler, edebi ve kültürel ortam, sosyal hayat vb. konularda ayrıntılı bilgiler verir. Ayrıca dönemin âlim, şair, din adamı vb. gibi öne çıkan isimleri, saray, kale, medrese, cami vb. mimari yapıları, özellikle sulama işleriyle ilgili bilgiler ilk elden sunulur. Etnik yapıyı oluşturan topluluklar,

şehirler devlet yönetimiyle ilgili sözcük ve unvanlar, askerliğe ve savaş araç gereçlerine, sulama işlerine ait terimler Hive'nin bu zamana ait tarihiyle ilgili eşsiz bilgiler içerir (Gerçek, 2011: 31).

Bu çalışmanın konusunu oluşturan *Firdevsü'l-İkbâl*'in [200b-300a] varakları arasındaki bölümün ana başlıkları şöyledir:

1. *Yomut'nıŋ kélgeniniŋ ẕikride durur* [İ200b/6]

2. *Ḫaḳan-ı ġufrān-penāh bile Buḫārā vālīsi Mīr Ḥaydar Pād-şāh'nıŋ arasıġa nizā' tüşmeginiŋ vāḳı'ātı ve āyīn-i müdārā taġyīr tapıp iş-i vaḥşetġa yétüşmeginiŋ maḳālātı ve ḫān-ı maġfūrnıŋ Buḫārā türk-tāzıġa efvāc buyurmaġı ve alarnıŋ ol diyārġa çapavul urmaġı* [İ201a/3-4-5]

Evvelġı sebeb ol kim [İ201b/1]

Ékilençi sebeb ol durur kim [İ201b/9-10]

Üçlençi sebeb ol durur kim [İ202a/1]

Törtlençi sebeb ol durur kim [İ202a/7-8]

Ékinçi fevcniŋ vāḳı'ası durur [İ202b/14]

Üçlençiniŋ vāḳı'ası durur [İ203a/2]

Törtünçi fevcniŋ vāḳı'ası durur [İ203a/8]

Béşlençi fevcniŋ dāstānı [İ203a/9]

Altılançı fevcniŋ beyānı [İ203a/13]

Yettilençi fevcniŋ efsānesi durur [İ203a/15-16]

Sékizlençi fevcniŋ dāstānı durur [İ203b/5-6]

3. *Ata Niyāz Bék'niŋ Buḫārā'dın kélip çapavul urmaġı ve 'Abdu'llāh Serdār'nıŋ Buḫārā'ġa barıp Tārāb sükkānıġa dest-bürd yétkürmegi ve ḫān-ı maġfūrnıŋ rükūb ḳılıp mürāca'at körgüzmegi ve Buḫārā'nıŋ çeriginiŋ bāzer-gāngа kélip ḫān-ı maġfūr yana nehżat ḳılıp a'dā-yı devletniŋ hezīmet āhengin tüzmegi* [İ203b/11-14]

4. *Ḫān-ı maġfūrnıŋ Töre Murād Ṣūfī'ni muḫālefetlik cihetidin memleketdin çıḳarmaġı ve anıŋ bevādī-i ġurbetde ser-gerdānlıġ tartıp Buḫārā'ġa barmaġı* [İ205b/4-5]

5. *Buḫārā çeriginiŋ Ḫ'ārezm-i İrem Bezm dārü's-salṭanası ṣavbıġa ékinçi mertebe ḥareket ḳılmaġı ve Ḳābil Biy Toḳsaba'nıŋ Emīr Velī Atalıḳ ve Emīr Ḳılıç İnaḳ'ġa esīr bolup çeriginiŋ ḳırılmaġı Ḫ'ārezm ṣaniḥāullāhu 'ani'l-ḥarḳ ve'l-ġarḳnıŋ sipāhı bile Buḫārā çeriginiŋ maṣāff tüzmegi ve cānibin mübārizleriniŋ ḫūn-rīzlik körgüzmegi, Uyġur ḫaylınıŋ felek dék bī-vefālıġıdın Ḫ'ārezm-i İrem Bezm dārü's-salṭanası ehliniŋ şikest tapmaġı ve ḫān-ı maġfūrnıŋ İskender dék fenā baḥrıġa kirip 'ālemdin köz yapmaġı. Sipihr-i vājgūnnıŋ ṣu'bede-bāzlıġıdın şikāyet tüzmek ve cihān-ı būḳalemūnnıŋ nā-sāzlıġıdın meẕemmet körgüzmek* [İ206b/2-8]

6. *Ékinçi faṣl Ḥażret-i pād-şāh-ı ṣāḥib-ḳırān ve sulṭān-ı gerdūn-tevānnıŋ vilādet-i hümāyūndın bu risāle-i sa'ādet-maḳāle itmāmıġaça her vaḳāyi' ve fütūḥātı kim eẕer-i devlet-i sulṭānī ve iḳbāl-ı ṣāḥib-ḳırāndın vuḳū' tapmış ve vuḳū' tapġusı durur. Ẕikr ḳılılur* [İ214b/1-4]

7. *Evvelġı vāḳı'a ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ Ḳoŋrat'nıŋ üstide mübārezet meydānıġa cür'et tekāverin sürmegi, tīġ-ı şecā'at ve sinān-ı celādet bile ḫūn-rīzlik merāsimiġa ḳıyām körgüzüp mu'ānidlerġa şikest yétkürmegi* [İ217b/5-8]

8. *Ékilençi vāḳı'ası ol durur kim ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ Turan çeriginiŋ maṣāffıda mübārezet iẓhārı bile yed-i beyżā körgüzmegi, tīġ-ı bürrān ve sinān-ı cān-sitān bile 'inād ehliniŋ rişte-i ḥayātın üzmegi ve sipihr-i būḳalemūnnıŋ rūbāh-bāzlıġı bile ol şīr-pīşe-i heycānıŋ a'dā-yı ḫūk-ṭıynetġa tutulmaġı, ḳuvvet-i şecā'at ve nīrū-yı celādet bile belki 'ināyāt-ı ezelī ve te'dīyāt-ı lemyezelī düşmenniŋ dest-i ta'addīsin ḳaṭ' ḳılıp mehlekedin ḳutulmaġı* [İ220a/5-10]

9. *El-āmir-i bi'l-emri'l-melikü'l-müste'ān, mu'izziü'd-devlete ve'd-dīn, ebū'l-feṭḥ Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān* [İ220b/16]

10. *Ékinçi ḳısm ḥażret-i pād-şāh-ı ṣāḥib-ḳırānnıŋ avān-ı emāretidin zamān-ı ḫilāfetiġaça fütūḥāt-ı keşīrü'l-vāḳı'ātı silk-i taḥrīr ve semt-i taḳrīrġa kéyürülür.* [İ224a/16-İ224b/2]

11. *Ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ şeref-i inbisāṭı bile 'imāret-i mesned-i salṭanat evrengiġa pehlū-yı müfāḫaret urmaġı ve ism-i ferḫunde elḳābı bile riyāsetnigīni nām-dār bolup kūs-ı devlet-i ṣadā-yı müfāḫametni felekdin aşurmaġı* [İ224b/5-7]

12. *Béş-ḳal'a Özbeki'niŋ yav bolup Ḫıvaḳ tevābi'in çapmaḳı ve bahādırlarnıŋ muḥārebesiġa tāb-ı muḳāvemet kéltüre almay hezīmet tapmaḳı* [İ226a/9-10]

13. *Emīr-i kebīr celālü'd-devleti ve'd-dīn Ḳutluḳ Murād İnaḳ meddallāhu ẓılāle 'āṭıfetihi 'ale'l-aḳtār ve'l-afāḳnıŋ Buḫārā'dın kélmegi ve ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ aŋa inaḳiyyet manṣıbın tapşurup köŋlini avlamaḳ üçün şikār āhengin ḳılmaḳı* [İ227a/16-İ227b/1]

14. *Üçünçi ḳısm Ḥażret-i sulṭān Süleymān mekānınıŋ ibtidā-yı salṭanatıdın bu kitāb-ı meymenet-intisāb itmāmıġaça her vaḳāyi' ve fütūḥātī kim ol ḥażretniŋ eyyām-ı sa'ādet-fercāmıda vuḳū' tapmış durur. Taḥrīr silkige kéyürülür.* [İ228b/5-7]

15. *Ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ salṭanat taḫtın cülūs-ı meymenet-me'nūsı bile felek serīriġa berāber ve ḥükūmet tācın tārek-i mübāreki bile ḳuyaş efseriġa hem-ser ḳılmaḳı* [İ228b/10-12]

16. *Evvel vāḳı'a kim ḥażret-i a'lā ḫaḳanī, cihān-bānlıġ serīriġa mütemekkin bolġandın soŋ menaṣṣa-ı ẓuhūrda cilve-ger boldı. Muḥammed Rıżā Békniŋ muḫālefet ṭarīḳıġa mu'ānedet ḳademin ḳoyup Yomut arasıġa barġanı ve emīr-i ṣadāḳāt-me'āb Sulṭān Mīrāb'nıŋ cehd ü istiṣvābı bile ḳaytıp kélgeni* [İ229b/5-8]

17. *Muḥammed Rıżā Bék'niŋ 'inād merkebin fesād ṭarīḳıġa sürüp Ḳıpçaḳ ḳurġanıġa kirmeginiŋ ḥālātı ve emīr-i rūşen-żamīr Ḳutluḳ Murād İnaḳnıŋ anıŋ 'aḳabıdın nehżat körgüzüp ol ḳal'anı muḥāṣara ḳılmaḳınıŋ maḳālātı* [230b/13-16]

18. *Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ rāyāt-ı āftāb-işrāḳnı ḳal‘a-ı Ḳıpçaḳ cānibi ḥareketġa kirgüzmegi, cehd-i vāfir ve ġażab-ı mütekāṣir ḳānūnı bile muḥāṣara-ı āhengīn tüzmegi, Muḥammed Niyāz Atalıḳ ve Muḥammed Niyāz Bék kemāl-ı cehāletdin Muḥammed Rıżā Bék’niŋ nmuvāfaḳatı üçün Ḳıpçaḳ-ḳal‘ası’ġa kirip fitne ve fesād ebvābı açılmaḳı felek-i būḳalemūn nā-sāzlıḳı ve zamān-ı nuḫūset-nişānnıŋ muḳteżāsı bile ol ḥażretniŋ dārü’l-ḫilāfe-i Ḫıvaḳ ṣavbıġa mürāca‘at ḳılmaḳı* [İ232b/14-İ233a/2]

19. *Ba‘żı vāḳı‘ātı kim eyyām-ı muḥāṣarada vuḳū‘ taptı. Alarnıŋ ẕikride durur* [İ234a/6]

20. *Muḥammed Rıżā Bék’niŋ Ḳıpçaḳ’dın ḫurūc ḳılıp Gürlen’ni mu‘asker étmegi ve emīr-i kebīr Ḳutluḳ Murād İnaḳ Ḫ̌ārezm-i İrem Bezm dārü’s-salṭana-ı Ḫıvak’dın çıḳıp anıŋ müdāfa‘asıġa yetmegi ve ba‘żı muḥārebāt u muḳātelāt kim ol eṣnāda ẓuhūrġa yetti. Alarnıŋ ẕikri* [İ235a/16-İ235b/1]

21. *Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ cülūs-ı sa‘ādet-me’nūsınıŋ ékinçi yılınıŋ vaḳāyi‘-i ‘acībe ve sevāniḥ-i ġarībesiniŋ ẕikri* [İ236a/14-15]

22. *Muḥammed Rıżā Bék’niŋ mekr ü ḥīle yüzidin muṣālaḥa étip dergāh-ı sipihr-iştibāh mülāzemetiġa yetmegi ve ḫayāl-ı fāsid neş’esidin etbā‘ı bile ḳatlġa yétip ‘adem mülkiniŋ teshīriġa ‘azīmet étmegi* [İ238a/1-3]

23. *Emīr-i kebīr Ḳutluḳ Murād İnaḳ meddallāhu ẓılāle ‘āṭıfetihi ‘ale’l-aḳṭāru’l-āfāḳnıŋ Yaŋı-deryā Ḳaraḳalpaḳ’ıġa çapavul urmaġı* [İ240a/9-10]

24. *Ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānīniŋ köŋli şāh-bāzın şikār hevāsıda bülend-pervāz étkeni ve irādet yekrānın şikār-gāh ‘azīmetiġa berḳ-tāz ḳılġanı ve ḳuş salmaḳ bile şikār ḫaylıġa ḳıran salġanı ve dil-cūylıḳ bile Aral ser-keşleri köŋlin şikārī-vār alġanı* [İ241a/3-6]

25. *Ḥażret-i aʿlā ḫaḳanīniŋ cülūs-ı hümāyūnınıŋ üçünçi yılınıŋ vāḳıʿātı ol cümledin ol ḥażretniŋ Çavdur muʿānidleri ḳaṣdıġa nehżat āhengin tüzmegi ve ol élni maġlūb u münhezim ḳılıp mürācaʿat körgüzmegi* [İ250b/11-14]

26. *Ḥażret-i pād-şāh-ı ṣāḥib-ḳırānnıŋ Çavdur muʿānidleriniŋ ḳaṣdıġa ékilençi mertebe yörüş ḳılġanı ve ol cemāʿa-ı müfside ṣarṣar ḥareketidin sengek ḫaylı gūşe-i iḫtifāda yaşunġan dék bu ḫaber vuṣūlıdın Ḳoŋrat ḳurġanıġa ḳaçıp kirgeni ve ol ḥażretniŋ ʿinān-ı ʿazīmetin Ḳaraḳalpaḳıyye tesḫīriġa maʿṭūf étip ḳayd-ı inḳıyādġa çékkeni ve Ḳoŋrat ṭāgīleriġa gūşmāl-ı belīġ bérgeni ẕikri* [İ253b/6-11]

27. *Emāret-penāh Kerīm-berdi Atalıḳ bile refīʿ-cāy-gāh Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi* [İ254b/5-6]

28. *Ol ḥażretniŋ ḳurbān kéçesi mesned-i ʿişretde olturup ʿıydāne bezm tüzgeni ve ḳurbānlıḳ ḳanı dék şerbet-i gül-gūn şürbiġa kim neş'een şarāben ẕuhūren andın nişān ḳılur. Meyl körgüzgeni ve bu bezm-i neşāṭ-efzānı taʿrīf ḳılmaḳ ve bu neşāṭ-ı dil-güşānı tavṣīf étmek* [İ258a/9-12]

29. *Ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān-ı gerdūn-tevānnıŋ fermān-ı vācibü'l-iẕʿānı bile meclisi, tertīb bérip dururlar kim* [İ258a/16-17]

30. *Ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān-ı keyvān-mekānnıŋ Ḥasan Bay éli kürenin muḥāṣara ḳılıp ṣaff-ārālıġ ḳılġanı ol cemāʿanıŋ kürenni bozup bendelik tofraḳıġa yıḳılġanı* [İ259b/9-10]

31. *Ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān-ı gītī-sitān-ı gerdūn-tevānnıŋ Ḳoŋrat ḳaṣdıġa sipāh çékip bahādırlar muḳātele meydānıġa rüst-e-ḫīz salġanı ve muʿānidler mücāhidlerdin dest-bürd-i ʿaẓīm körüp hezīmet ṭarīḳı bile ḳurġanġa ḳabalġanı*

32. *Ḥażret-i aʿlā ḫaḳanīniŋ cülūs-ı meymenet meʾnūsınıŋ törtlençi yılınıŋ vaḳāyıʿ-i keşīrü'l-bedāyiʿini taḥrīr silkige kéyürmek, ol cümledin Ḫᶜāce Murād Biyʾniŋ "دهشة على دهشة" iḳtiżāsıdın ʿişyān üstige ʿişyān ẓāhir étkeni ve küfrān-ı niʿmet neşʾe-i meyidin evlādı bile ḳatlġa yétkeni* [İ267a/6-10]

33. *Ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ Aral cānibi ékinçi mertebe elviye-i ẓafer-ta'biyeni cilve-ger ḳılmaḳı, Çumanay ve Çaŋlı-Basu'nı bağlatup mürāca'at körgüzmegi* [İ270b/1-3]

34. *Şāh Niyāz Atalıḳ ve Ḳılıç İnaḳ ve 'Avaż İnaḳ ve 'Abdu'llāh İnaḳ ve Yaḫşılıḳ Pervāncı faḳīr ve Bék Balta Mīrāb ve Allah Naẓar Biy ve Muḥammed Naẓar Biy ve ġayrihümni* [İ272a/13-14]

35. *Ḳandem Serdār'nı çapavulġa barġanı*

36. *Emīr Ḳılıç İnaḳnıŋ Aybügür'ge barġanınıŋ vāḳı'ası durur.* [İ274b/11-12]

37. *Ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ dārü's-salṭana-ı Ḫ'ārezm-i İrem Bezm'ġa mürāca'at livāsın ḥareketke kéyürgenleriniŋ beyānı durur* [İ274b/8-9]

38. *Taḳdīr-i İlāhī bile Çumanay ve Çaŋlı-basu'nıŋ bendeleri ḫarāb bolup Ḳutluḳ Murād İnaḳ'nıŋ mürāca'at cānibi 'inān-tāb bolmaḳı ḥikāyetidür* [İ275a/10-11]

39. *İş Muḥammed Bék ve Süyün Biy Ḳurbān Bék Biy ve Süyri Biy'niŋ aḥşāmıġa çapavul urmaġı ve ol biylerni ḳatlġa yétkürüp emvāl u eṭfālıġa dest-i teṭāvül yétkürmeginiŋ vāḳı'ası durur* [İ275b/13-15]

40. *Maḫẓūm-ḳulı Serdār'nıŋ Ḳoŋrat'ġa çapavul urmaḳınıŋ vāḳı'ası durur* [İ276a/11]

41. *İş Muḥammed Bék'niŋ Yaŋı-ḳal'alıḳ Ḫıtay'nı çapġanı ve Muḥammed-ḳulı Bék'niŋ dest-bürdidin şikest tapġanı* [İ276b/11-12]

42. *Ḥażret-i ḥıdīv-i kām-kārnıŋ ḳuş salmaḳlıḳ irādesi bile 'azm-i şikār ḳılġanı ve ol sefer-i mübārekde Ḳoŋrat üstige serāyā yiberip Töre Murād Ṣūfī'ni maḥbūs-ı ḥiṣār ḳılġanınıŋ vāḳı'ası durur* [İ277b/5-7]

43. *Muḥammed Cān Bék'niŋ ṣadmet-i çapavulı bile Ḳoŋrat diyārıġa zelzele salmaḳı* [İ279a/1-2]

44. *Ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ meymenet-i me'nūs cülūsınıŋ béşlençi yılınıŋ vāḳı'āt-ı sa'ādet-simātı güẕāriş ṣafaḥātıda raḳam silkige çékilür. Ol cümledin durur* [İ279a/6-7]

45. *Ḳoŋrat'nıŋ üstige çapavulçı buyurulmaġı vāḳı'ası durur, tasṭīr tapar* [İ280a/3]

46. *Ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kārnıŋ Ḫīvenīk arıġıġa su açdurmaḳ üçün Hezāresb cānibiġa nehżat körgüzmeginiŋ vāḳı'asıdur* [İ280a/13-15]

47. *Seyyid Naẕar Biy'niŋ ḳatlınıŋ vāḳı'ası durur* [İ280b/11]

48. *Ay Mirzā Biy'niŋ Ḳoŋrat'nıŋ üstige barıp andaġı Ḳaraḳalpaḳ'nı çapġanınıŋ vāḳı'ası durur* [İ281a/7-8]

49. *Töre Murād Ṣūfī'niŋ Aḳ-yaḳış'nıŋ üstige kélgeni ve murād u maḳṣadı reyḥānıdın būy tapa almay mürāca'at körgüzgeniniŋ ḥikāyeti durur* [İ281b/5-6]

50. *Ḥażret-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırān-ı gītī-sitānnıŋ devlet-i sa'ādet-nişānnıŋ üçünçi mertebe Aral kişveriġa rāyāt-ı nuṣret-āyātnı ḥareketġa kirgüzmeginiŋ beyānı ve Töre Murād Ṣūfī'ġa gūşmāl-ı belīġ yetkürüp ol temerrüd pīşeniŋ silsile-i devletini üzmeginiŋ dāstānı* [İ282a/13-16]

51. *İş Muḥammed Bék'niŋ Ḥasan Bay'nıŋ élige çapavul urmaġınıŋ ẕikri* [İ284a/14]

Evvelġı uruşnıŋ vāḳı'ası durur [İ285b/4]

Ékkilençi uruşnıŋ vāḳı'ası durur [İ287a/2]

Üçlençi uruşnıŋ vāḳı'ası durur [İ288b/14]

52. *Ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār-ı düşmen-şikār ve dōst-nevāznıŋ Şor-köl ḳaṣdıġa yörmegi ve ol nāḥiyetni feṭḥ ḳılıp élin köçürmegi* [İ290a/10-12]

Törtlençi uruşnıŋ vāḳı'ası [İ291a/8]

54. *Ser-ḥalḳa-ı ehl-i 'ināḍ, mürşid-i erbāb-ı fesād, Töre Murād Ṣūfī 'ayn-ı cehālet ve maḥż-ı ḍalāletdin delālet-i idbār ve vesvese-i eşrār bile ḥażret-i sulṭān-ı*

ṣāḥib-ḳırānnıŋ istiḳrār-ı devlet-i bī-zevālī ve istiḥḳār-ı miknet-i lā-yezālī üçün memālik-i maḥrūsanıŋ uç cānibiġa çerig irsāl ḳılmaġı, ol cümledin İş Muḥammed Bék, Aral ḫaylı bile Gürlen'ġa kirip emīr-i kebīr Ḳutluḳ Murād İnaḳ'nıŋ dest-bürdidin firārī bolmaġı ve Çavdur sipāhıdın kārvānīlerniŋ ḳırılmaḳı [İ292a/7-12]

1.4. *FİRDEVSÜ'L-İKBÂL* ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Batıya, Mûnis ve Âgehî hakkındaki ilk bilgileri 1863 yılında Hive'de bulunan H. Vambery getirmiştir. Vambery, Hive'den elbette Mûnis'e ait daha sonra Almanca yayınlamış olduğu şiirler getirmiştir ancak Vambery Mûnis ve Âgehî'nin özgün tarihi eserlerinden habersizdir. Bu çalışmaların varlığı hakkında bilgi sahibi olan ilk batılı akademisyen birkaç Rus akademisyenle birlikte 1873 yılında Hive'nin alınıp, hanlık üzerinde Rus hâkimiyetinin kurulduğu Hive'ye karşı düzenlenen Rus seferine diğer birkaç akademisyenle birlikte katılan Alman asıllı Rus oryantalist A. L. Khun'dur. Söz konusu sefere katılan tek oryantalist olan Khun bu sefer sırasında bulunan eserlerin hepsine göz atmış ve sınıflandırmış ve özellikle Mûnis'in yazdığı Hive tarihi yazmasını fark etmiştir. Bu esere ilk defa aynı yıl *Turkestanskie vedomosti* adlı Taşkent gazetesinde yayınladığı bir makalesinde değinmiştir (Bregel, 1999: 51). Eserle ilgili diğer çalışmalar kronolojik olarak "kitaplar, tezler, makaleler" başlıkları altında verilmiştir.

Kitaplar

1868: Vambery, Sketches-A. Vambery *Sketches of Central Asia: Additional chapters on my travels, adventures, and on the ethnology of Central Asia*, Philadelphia, London.

1965: Lunin, Sredniaia Aziaa, B. V. Lunin, *Sredniaia Aziia v dorevoliutsionnom i sovetskom vostokovedenii,* Tashkent.

1988: Yuri Bregel, *Firdaws al-iqbāl: History of Khorezm*, (Text Edition), E. J. Brill, Leiden.

1999: *Firdaws al-iqbāl: History of Khorezm*, (Translation from Chaghatay), Leiden: E. J. Brill.

2011: Mustafa Tanç, *Firdevsü'l-ikbal: Mûnis Harezmi I Metin (İstanbul Üniversitesi Kitaplığı T 82 Nolu Nüsha 1a-524b Varakları Arası Âgehî'nin Tamamladığı Kısma Kadar)*, Laçin Yay.: 230, Kayseri.

Tezler

Yüksek Lisans Tezleri

2004 (Mayıs): Muhammed Bilal Çelik, *Firdevsü'l-İkbal'e Göre Hive Hanlığı Tarihi ve Devlet Teşkilatı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Prof. Dr. Mehmet Alpargu, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

2010 (Ocak): Ayşegül Kahraman, *Firdevsü'l-İkbal (1a-40b Varaklar) (İnceleme-Metin-Sözlük),* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Doç. Dr. Mustafa Tanç), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Doktora Tezleri

2001: Feridun Tekin, Âgehî Divanı (Taʿvizü'l-Āşıkīn)'nın Dil Özellikleri (Ses ve Şekil Bilgisi), Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman: Efrasiyab Gemalmaz, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

2010 (Şubat): Hayrullah Kahya, *Mûnis ve Âgehî Firdevsü'l-İkbâl (vr. 1b-156b) (Giriş, İnceleme, Metin, Dizin)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman:

Doç. Dr. Mesut Şen, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

2011 (Haziran): Ergün Altun, *Firdevsü'l-İḳbāl [1b-100a] (Giriş, Transkripsiyonlu Metin, Dil-Yazım Özellikleri, Dizin-Sözlük),* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman: Doç. Dr. Münevver Tekcan, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

2011 (Nisan): Şenel Gerçek: *Muhammed Rızâ Âgehî'nin Firdevsü'l-İkbâl'i [100b-200a] (Giriş, Transkripsiyonlu Metin, Dil-Yazım Özellikleri, Dizin-Sözlük),* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışmanı: Doç. Dr. Münevver Tekcan, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

2012 (Nisan): Rabia Şenay Şişman, *Firdevsü'l-İkbal, Giriş-Transkripsiyonlu Metin (Vr. 336a-523a) Firdevsü'l-İkbāl*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman: Doç. Dr. Mesut Şen, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Makaleler:

1873: A. Khun, "Zametki o Khivinskom khanstve," in: Turkestanskie vedomosti, No. 40 (October 9), p. 158.

1909: Necip Asım, "Firdevsü'l-İkbâl 2", Türk Derneği, no 3, Matbaa-i Hayriye ve Şürekası, İstanbul 1328, s.81-85 (Bu yazıların çevirisi için bkz. Türk Derneği, (Haz.: Cüneyd OKAY), Akçağ Yay., Ankara 2006, s. 80-84 (I. yazı) ve s. 92-96 (II. yazı).

1933: Abdulkadir İnan, "XIX. Asır Türkistan Şair ve tarihçilerinden Şir Mehmet Mûnis 1778-1828", Azerbaycan Yurt Bilgisi, no 2, S. 13, Bürhaneddin Matbaası, İstanbul, 1933, s. 17-20.

1945: Zeki Velidi Togan, "Harizm", İslam Ansiklopedisi, C. 5/1, Millî Eğitim Bakanlığı Yay., Eskişehir 1997, s. 256.

1945: Fuad Köprülü, "Çağatay Edebiyatı", İslam Ansiklopedisi, C. 3, Millî Eğitim Bakanlığı Yay., Eskişehir 1997, s. 321.

1989: Kemal Sılay, "Türkolojide Yeni Bir Yayın: History of Khorezm " TDAY Belleten, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1994, s.389-393.

2003: Salih Yılmaz, "Mûnis ve Âgehî'nin *Firdevs-ül İkbal* " Adlı Eserinde Geçen Karakalpak-Hive Hanlığı Münasebetlerine Dair kayıtlar", Türk Dünyası Araştırmaları, S. 145, Temmuz- Ağustos, s. 151-188, İstanbul.

2012: Şenel Gerçek, "Orta Asya Türk Tarih Yazıcılığına Genel Bir Bakış", Şenel Gerçek, Türk-İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi, S. 14, 189-197.

2014: Ergün Altun, "*Firdevsü'l-İḳbāl*'de Kip ve Kiplik Kullanımları, Motif Akademi Halkbilimi Dergisi", 2014-1 (Ocak Haziran), s. 209-234.

2013: Hayrullah Kahya, "Mûnis Harezmî'nin *Firdevsü'l-İkbâl* İsimli Eserinde "Ölmek" Fiili ile "Ölüm" Kavramı İçin Kullanılan Kelime ve İfadeler", FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi 1 (2013) Bahar, İstanbul.

2014: Hayrullah Kahya, "19. Yüzyıl Türkistan Şair ve Tarihçilerinden Mûnis Harezmî (1778-1829) ve Eseri: Firdevsü'l-ikbal" Cyprus International University, Folklor/Edebiyat, C. 20, S. 77, s. 221-236.

1.5. METNİN KURULUŞU

Firdevsü'l-İkbâl [200b-300a], (Giriş, Transkripsiyonlu Metin, Dil-Yazım Özellikleri, Dizin-Sözlük) adlı çalışmada, İ olarak adlandırılan İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde bulunan T 82 numaralı nüsha esas alındı ve metin bu nüsha üzerine kuruldu. Bu çalışmada İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi nüshasını (İ); Yuri Bregel'in Leningrad'da bulunan ve 571a ve E6 nüshalarını karşılaştırarak oluşturduğu matbu nüsha (B olarak adlandırıldı) ve Taşkent'te bulunan 821/1 numaralı yazma nüsha ile (T olarak adlandırıldı) karşılaştırılarak metin kuruldu, nüsha farkları dipnotta gösterildi. Metindeki Arapça ve Farsça ibareler, ayet ve hadisler, Arap harfli orijinal halleri ile bırakıldı, çevirileri çalışmanın sonunda ayrıca verildi. Bunlara ek olarak;

a) Nüshalardaki müstensihten kaynaklanan yazım hataları, harf eksiklikleri, yazım tutarsızlıkları dipnotlarda gösterildi. Bu farklılıklar ve tutarsızlıklar dipnotlarda verilirken bazen "..." ile kısaltmalar yapıldı:
Metinde, "dergāh-ı sipihr-iştibāhıġa mersūl buyurup durur"; dipnotta "dergāh-ı ... durur: T ve B dergāhıġa irsāl ḳıldı" şeklinde verildi.

b) Metnin yazımında noktalama işaretleri kullanılmış, Türkiye Türkçesinde geçerli olan noktalama kuralları esas alınmıştır (Nokta, virgül, soru işareti, ünlem kullanılması, özel adlara gelen eklerin ayrı yazımı vb.): "*Ol ḥażret, anıŋ hem nāṣıye-i aḥvālıġa 'afv raḳamın çékip yarlıġ (15) ḳıldı kim: "Köçsünler!" Ol ḳavm-ı keşīr Ḥasan Bay başlıġ cān bile fermān tutup kürenni (16) bozup köçmekke şürū' étdiler."* (260b/14-15-16).

c) Yer ve kişi adları yazımında, Bregel'in *Firdaws al-iqbāl: History of Khorezm* adlı eserindeki özel adların imlası esas alınmıştır. Ancak Bregel çevirisinde Salor, Çovdur olarak geçen adlar Salur ve Çavdur şeklinde okunmuştur. Ayrıca bu

çeviride daima *İnaḳ* olarak okunan ad, metnimizde *ʿİnaḳ* ve *İnaḳ* olarak iki şekilde de yazılmıştır. Bu ikili kullanım metnimizde korunmuş ve nasıl yazılmışsa o şekilde verilmiştir.

ç) Arapça ve Farsça kelimeler Türkçenin ses uyumlarına göre Türkçe kelimeler ise ünsüz uyumuna bağlı kalınarak okundu.

d) Ve bağlacı nazım içinde "u, ü, vü" şeklinde gösterildi, nesirde ise eş, zıt ve müteradif kelimelerle kullanımında "u, ü, vü" diğerlerinde ise "ve" şeklinde yazıldı.

e) Arapça ve Farsça tamlamaların, Farsça birleşik sıfat ve adlar arasına kısa çizgi "-" kondu: *felek-ḳadr* (264b/8); *şeb-tāb* (260b/5); *vaḳāyiʿ-i keşīrü'l-bedāyiʿ* (214b/5).

f) Nazım parçaları, okuma kolaylığı açısından, nesir kısmından ayrılarak yazıldı ve her dize ayrı satırlarda gösterildi.

g) Metinde kimi yerlerde sözcüğe bitişik yazılan bağlaçlar, çalışmada ayrı yazıldı.

ğ) İzafet kesresi metinde yazıldığı gibi gösterildi : *madde-i fesād* مادهٔ فساد 239), *sīne-i pür-cerāḥatlarıġa* سینهٔ پر چ رحاتلاریغه ya da *binā-yı tāzesi* بنا ی تازه سی (242b/11).

Dizin-Sözlük kısmında ise; metinde geçen tüm kelimeler dizinde gösterildi ve anlamlandırıldı; ekler, Reşid Rahmeti Arat'ın *Kutadgu Bilig* dizinindeki dil bilgisi sırasına göre dizildi. Bunun dışında;

a) Türkçe olmayan kelimelerin kökeni (<) işaretinden sonra belirtildi, Türkçe kelimeler için herhangi bir işaret kullanılmadı.

b) Birden fazla yerde geçen ya da ikili yazımı olan kelimeler de ayrıca (→) işaretiyle, geçtiği diğer yer ya da şekle gönderildi.

c) Kişi adları, yer adları, etnik adlar; âyet, hadis ve dualar ile Farsça manzumeler genel dizinden ayrı olarak verildi.

ç) Okunuşundan ve anlamlandılmasından emin olunamayan kelimelerin yanlarına soru işareti konuldu: *āhe* "Işık, huzme" (?) (264a/4).

d) Birden fazla yerde geçen ya da ikili yazımı olan kelimeler ayrıca (→) işaretiyle, geçtiği diğer yer ya da şekle gönderildi.

ʻatebe-būslıġ < *Ar.+Far.+T.* Eşik öpme → **ʻatebe-būslıḳ**

ʻa.+ıġa 209b/14, 245b/3, 273b/1, 278b/6

ʻatebe-būslıḳ < *Ar.+Far.+T.* Eşik öpme → **ʻatebe-būslıġ**

ʻa. 268a/4

ʻa.+ġa 256a/10

tā'rīḫ < Ar. Tarih → **tārīḫ**

t. 294b/17

e) Kökteş kelimeler farklı madde başlarında verildi.

tüş (I) Öğle zamanı

t. 273b/2

t.+de 271a/17, 271b/6

t.+ġaça 209b/7

tüş (II) Düş, rüya

t. 244b/6

t.+de 245a/9

f) Birleşik fiiller tespit edilerek dizinde gösterildi:

cān < *Far.* Can

c. al- 218b/8, 239b/9

sāye < *Far.* Gölge; himaye, koruma

s. sal- 262b/2

2. BÖLÜM: METİN

[İ200b]

(1) [...] ve[3] mülāzımlarıdın durur[4] érdüm[5]. Ol kün, ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ mülāzemetiġa (2) müşerref bolup müṭāla‘a-ı dīdār-ı hümāyūnıdın közümni[6] münevver ve köŋlümni feraḥ-güster ḳıldum[7]. (3) Ve fi’l-bedīhe, bu rubā‘īni naẓm silkige çékip pīş-keş ḳıldum[8]. **Rubā‘ī**

[B450] Ey cān ḥaremiŋ (4) ṣadrıġa pür[9] zīb ü nigār
Ḳıl bar u yoḳıŋnı cem‘ ḳılmaḳġa niṣār
(5) Kim kélgüsi firḳat-zedeler sarı bu kün
İḳbāl bile seferdin ol şāh-süvār [10]

(6) **Yomut’nıŋ kélgeniniŋ ẕikride durur**[11]. Yomut, ḫān-ı maġfūrnıŋ ṣadme-i siyāsetidin (7) ḫā’if ü hirāsān bolup Gürgen ve Atrek’niŋ[12] kenārıġa barġandın soŋ alarġa (8) Ḳara-çoḳa ve Ḳızılbaş’dın ta‘addiyāt-ı bilā-ġāye ve taḥakkümāt-ı bilā-nihāye[13] yetüşüp[14] nafaḳa (9) ve otlaḳ cihetidin tenḳīṣlıḳ çékip dururlar[15]. Ve

---

[3] ve: T ve B’de yok.
[4] durur: T ve B’de yok.
[5] érdüm: T ve B érdim
[6] közümni: B közimni
[7] ḳıldum: T ve B ḳıldım
[8] ḳıldum: T ve B ḳıldım
[9] pür: Mustafa Tanç (*Firdevsü’l- İḳbāl: Munis Ḫ‘ārezmî I Metin (İstanbul Üniversitesi Kitaplığı T 82 Nolu Nüsha 1a-524b Varakları Arası Âgehî’nin Tamamladığı Kısma Kadar)*, Laçin Yayınları: 230, Kayseri.) bu kelimeyi, “bir” şeklinde okumuştur. “zīb ü nigār” ile beraber düşünüldüğünde “pür” şeklinde okunması bağlama uygun düşmektedir.
[10] şāh-süvār:İ’de şāhī-vār
[11] kélgeniniŋ ... durur: T ve B’de kélgeni
[12] Atrek’niŋ: T ve B Atrek
[13] taḥakkümāt-ı bilā-nihāye: T ve B taḥakkümāt-ı bī-nihāye
[14] yetüşüp: T ve B yetip
[15] çékip dururlar: T ve B tarttılar

hevānıŋ[16] ta‘affünidin mizācları (10) ṭarīḳ-ı i‘tidāldın münḥarif bolup köp kimse[17] bister-ārā-yı kesel ve bādiye-hümā-yı (11) ecel bolup dururlar[18]. Ḫuṣūṣen Ḫˇārezm-i İrem Bezm dārü’s-salṭanası[19] tena‘ummātınıŋ ḫumār neş’esi- (12) din āġūş-ı ḥasret açıp ḫamyāze çéker durur[20] érdiler. Ve bu diyār-ı nüzhet-āṣārnıŋ hevā-yı (13) mu‘tedili hevāsıdın dimāġ-ı temennālarıġa ḫāriş tüşer durur[21] érdi. Bu cihetlerdin (14) bī-iḫtiyār köçüp ‘aḳreb muntaṣıfıda Ḫˇārezm-i İrem Bezm dārü’s-salṭanası[22] nevāḥīsiġa (15) vārid bolup Muḥammed Niyāz Atalıḳ ve Ḳuvanç Ṣūfī Vekīl ve ‘Avaż Bék ve Berdi Bék başlıġ (16) ṣanādīd-i Yomutiyye ba‘żı a‘yān-ı ḥażretniŋ vāsıṭası bile şeref-endūz-ı taḳbīl-i āsitān-ı (17) melāyik-pās-bān bolup dururlar[23]. Ve[24] ḫān-ı maġfūr, ümerā-yı ‘iẓāmnıŋ şefā‘atı bile günāhlarıġa **[İ201a]** (1) perde-i aġmāż çékip Muz Kömgen nāḥiyetin Yemreli taḫliyesidin soŋra[25] alarġa merḥamet ḳıldı. (2) Ve Yemreli’ge[26] Yaŋı-arıḳ mużāfātıda mev’ā ve süknā[27] şefḳat körgüzüp dururlar[28]. **Ḫaḳan-ı ġufrān-** (3) **penāh bile Buḫārā vālīsi Mīr Ḥaydar Pād-şāh’nıŋ arasıġa nizā‘ tüşmegi-** (4) **niŋ vāḳı‘ātı ve āyīn-i müdārā taġyīr tapıp iş-i vaḥşetġa yétüşmeginiŋ [B451] maḳālātı** (5) **ve ḫān-ı maġfūrnıŋ Buḫārā türk-tāzıġa efvāc buyurmaġı ve alarnıŋ ol diyārġa çapavul urmaġı**[29] (6) Vaḳāyi‘-i bedī‘a nigārendesi ve[30] bedāyi‘-i vāḳı‘a güẕārendesi ya‘nī ḳalem-i u‘cūbe-perdāz[31] bu yaŋlıġ manṣūbe-

[16] hevānıŋ: T ve B hevā
[17] kimse: T ve B kişi
[18] bādiye-hümā-yı ... dururlar: T ve B bādiye-peymāy-ı ecel boldılar
[19] Ḫˇārezm-i ... dārü’s-salṭanası: T ve B Ḫˇārezm
[20] durur: T ve B’de yok.
[21] durur: T ve B’de yok.
[22] Ḫˇārezm-i ... dārü’s-salṭanası: T ve B Ḫˇārezm
[23] melāyik-pāsbān ... dururlar: B boldılar
[24] ve: T ve B’de yok.
[25] soŋra: T ve B soŋ
[26] Yemreli’ge: T Yemreli’ġa
[27] mev’ā ve süknā: B süknā ve mev’ā
[28] körgüzüp dururlar: T ve B étti
[29] urmaġı: B urmaġınıŋ beyānı
[30] ve: T ve B’de yok.

(7) ṭırāzlıġ ḳılġusı durur[32] kim çün ḥażret-i pād-şāh-ı maġfūr ve şehen-şāh-ı mebrūr ebū'l-feṯḥ (8) **İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫān kim** irāde-i ezelī ve meşiyyet-i lemyezelī bile fermān-revālıġ (9) evciġa āftāb-ı 'ālem-tāb dék irtifā' tapıp şu'ā'-yı şecā'at ve pertev-i siyāseti ḫarāb (10) u ābād ve pest ü bülendni, rūşen ü münevver ḳıldı. Ḫuffāş-ṭıynetler ġāyet[33] ḥıḳd u ḥaseddin (11) tīre-rūz ve küdüret-endūz bolup 'adāvet ẓulmātıda bāl-efşān-ı hevā-yı ḫuṣūmet boldılar. (12) Ol cümledin Buḫārā vālīsi Emīr[34] Ḥaydar Pād-şāh veled-i Emīr Ma'ṣūm Şāh Murād Atalıḳ (13) kim ebā 'an cedd bu dūdmān-ı 'āliyeniŋ[35] 'adāvetide ṯābit-ḳadem ve rāsiḫ-dem durur[36] érdi. (14) Ammā vaḳt-ı muḳteżāsıdın müdārā ve muvāsā ḳılur érdi. Ḫabāṯet-ṭıynet teḳāżāsı bile (15) nīrān-ı ḥased, kānūn-ı sīneside iltihāb tapıp ol ḥażretniŋ taḥḳīriġa belkim[37] tedbīriġa[38] (16) ictihād kemerin bağladı. Bu cihetdin vaḥṣet ü nizā' esbābı andın mükerrer vuḳū' (17) taptı[39] kim ol cümledin ba'żı sebebni ẕikr ḳılmaḳ nā-güzīr[40] durur[41]. Anıŋ üçün kim ehl-i **[İ201b]** (1) inṣāfġa ma'lūm bolsun kim Ḥaḳḳ ḳaysınıŋ cānibide durur[42]. **Evvelġı sebeb ol kim** (2) Yemreli kim Buḫārā kārvānın

---

[31] ḳalem-i u'cūbe-perdāz: B ḳalem-i u'cūbe-pervāz

[32] ḳılġusı durur: T ve B ḳılur

[33] ġāyet: Bu kelimeyi Tanç, "ġāib" şeklinde okumuştur. Kelimenin "son derece" anlamı ile bareber düşünüldüğünde "ġāyet" şeklinde okunması bağlama uygun düşmektedir.

[34] Emīr: B Mīr

[35] dūdmān-ı 'āliyeniŋ: B dūdmān-ı'Alīyeniŋ

[36] durur: T ve B'de yok.

[37] belkim: T ve B belki

[38] tedbīriġa: T ve B tedmīriġa

[39] taptı: T tapdı

[40] nā-güzīr: Bu kelimeyi Tanç, "nā-güriz" diye okumuş, Sevda Kaman (*Firdevsü'l-İkbāl Giriş-Transkripsiyonlu Metin (vr. 156B-336A)-İnceleme-Dizin*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman: Doç. Dr. Mesut Şen, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul) ise "nā-girīz" şeklinde okuyup dizinde "dermansız" olarak anlamlandırmıştır. Metinde "ol cümledin ba'żı sebebni ẕikr ḳılmaḳ nā-güzīr durur" cümlesi bağlamında düşünüldüğünde kelimeyi "nā-gürīz" şeklinde okumak ve "zorunlu, lâzım" şeklinde anlamlandırmak bağlama uygun düşmektedir.

[41] nā-gürīz durur: B nā-güzīrdür

[42] cānibide durur: B cānibidedür

urup durur[43] érdi. Andaḳ durur[44] kim yoḳarıda[45] (3) meẕkūr bolup durur érdi[46]. Ḫān-ı maġfūr, anıŋ iltimāsı bile Yemreli'ġa[47] gūşmāl-ı belīġ (4) bérip alınġan emvālnı **[T102a]** istirdād ḳılıp aŋa yiberip durur[48]. Ol minnet-dārlıġ ve şükr- (5) güẕārlıġ ornıġa ḥaḳḳ-nā-şināslıġ yüzidin ol ḥażretni ḳaraḳçılar şirketiġa (6) nisbet[49] ḳılıp yana mālnıŋ[50] ṭalebi bile Mirzā 'Abdu'l-ḫālıḳ Tübet'ni (7) resūl ḳılıp nāme-i vaḥşet-āmīz **[B452]** yiberdi. Ḫān-ı maġfūrġa egerçi be-ġāyet şāk (8) u girān[51] kéldi. Ammā kemāl u[52] bürd-bārdın anıŋ dék noḳṣānġa taḥammül ḳıldı. (9) **Ferd**

Eyleme nā-merdlerġa yaḫşılıġ
Ziştlıġ[53] artar aŋa ḳılmas asıġ

Ékilençi[54] (10) **sebeb ol durur**[55] **kim** Yemreli vāḳı'asıdın soŋra[56] sene miŋ ékki (11) yüz on toḳḳuzda Ḫ̌ārezm-i İrem Bezm'iŋ[57] tüccārıdın ékki yüz kimse[58] emti'a-ı bisyār ve aḳmişe-i (12) bī-şümār bile uluġ kārvān bolup Meşhed-i muḳaddesniŋ

[43] durur: T ve B'de yok.
[44] durur: T ve B'de yok.
[45] yoḳarıda: B yoḳarı
[46] bolup durur érdi: T ve B boldı
[47] Yemreli'ġa: T ve B Yemreli'ge
[48] yiberip durur: T ve B yiberdi
[49] nisbet: Tanç bu kelimeyi "neseb" şeklinde okunmuştur. "ol ḥażretni ḳaraḳçılar şirketiġa nisbet ḳılıp" cümlesi bağlamında "ilgi kurmak" anlamıyla düşünüldüğünde, "nisbet" şeklinde okunması bağlama uygun düşmektedir.
[50] mālnıŋ: T ve B māl
[51] şāk u girān: B girān u şāk
[52] u: B'de yok.
[53] ziştlıġ: B ziştlik
[54] ékilençi: B ékinçi
[55] durur: T ve B'de yok.
[56] soŋra: T ve B soŋ
[57] Ḫ̌ārezm-i İrem Bezm: T ve B Ḫ̌ārezm
[58] kimse: T ve B kişi

‘azīmeti[59] bile Merv’din çıḳıp[60] (13) durur[61] érdi. Saraḫs mużāfātıġa dāḫil bolġanda[62] Terākime’din Salur cemā‘ası kim Buḫārā’ġa (14) tābi‘ ve Saraḫs’da mütemekkin durur[63] érdiler. Ol ḳavmnıŋ eşrār u erāẕili[64] reh-zenlik (15) ṭarīḳası bile kārvānnı ġāret ḳılıp köp bī-günāhnı şehādet derecesiġa (16) yétkürüp dururlar[65]. Mīr Ḥaydar Pād-şāh reh-zenlerġa tenbīh muḳābeleside (17) mürüvvet ü[66] nevāzişler körgüzüp yana Ḫˇārezm-i İrem Bezm dārü’s-salṭanası[67] kārvānın urarġa **[İ202a]** (1) terġīb ü taḥrīṣ[68] ḳıldı. **Üçlençi**[69] **sebeb ol durur**[70] **kim** Bék Polad Atalıḳ’nıŋ (2) evlādı kim bed-ḫˇāh bolup Buḫārā’ġa bardılar. Emīr[71] Ḥaydar Pād-şāh[72] alarnı ḫān-ı maġfūr- (3) nıŋ raġmıġa mevā‘īd-i bī-kerāne ve ‘avāṭıf-ı müşfiḳāne bile öziġa muḳarreb étip[73] çün (4) ḫān-ı maġfūr, Ḳoŋrat teshīriniŋ irādesi bile Aral cānibiġa[74] nehżat ḳıldı. Ol (5) Ata Niyāz Bék veled-i Bék Polad Atalıḳ’nı ḫān-ı maġfūrnıŋ Māverāü’n-nehr memālikidaġı bed-ḫˇāhlarıdın (6) leşker-i sengīn tertīb bérip Töre Murād Ṣūfī’niŋ imdādı üçün Ḳoŋrat’ġa (7) yiberdi. Andaḳ durur[75] kim yoḳarıda şemme-i ẕikr[76] ḳılılıp durur[77] érdi. **Törtlençi**[78] (8) **sebeb ol durur**[79] **kim** anıŋ inisi Emīr

[59] meşḥed-i ... ‘azīmeti: T ve B meşḥed-i ‘azīmeti
[60] çıḳıp: Bu kelime T ve İ’de ekseriyetle “ى” harfinden birinin noktaları eksik yazılmıştır.
[61] durur: T ve B’de yok.
[62] bolġanda: T bolġan
[63] durur: T ve B’de yok.
[64] erāzili: T ve B erẕālı
[65] yétkürüp dururlar: T yetkürdiler; B yétkürdiler
[66] mürüvvet ü: T ve B’de yok.
[67] Ḫˇārezm-i ... dārü’s-salṭanası: T ve B Ḫˇārezm
[68] ve taḥrīṣ: T ve B’de yok.
[69] üçlençi: B üçünçi
[70] durur: B’de yok.
[71] Emīr: B Mīr
[72] pād-şāh: T’de yok.
[73] étip: T ve B ḳılıp
[74] cānibiġa: T ve B cānibi
[75] durur: T ve B’de yok.
[76] şemme-i ẕikr: T şemmen ẕikr
[77] ḳılılıp durur érdi: T ve B’de ḳılıp érdi
[78] törtlençi: B törtünçi

Dīn Nāṣır Töre ḫān-ı maġfūr bile dōstlıġ (9) ve yek-cihetlik ṭarḥın salıp muvāfaḳat yüzidin rüsl ü resāyil **[B453]** yiberip reft ü āmed[80] (10) ḳılur érdi. Ol bu vechdin mükedder-ḫāṭır bolup ba‘żı hem-kīşleriniŋ aġrāż (11) u ifsādı bile Dīn Nāṣır Töre’ni Merv ḥükūmetidin ma‘zūl ḳılıp éki ser-gerde (12) yiberip durur[81] tā kim anı tutup özleri Merv’ġa mutaṣarrıf bolġaylar. Dīn Nāṣır Töre, alarnıŋ (13) meknūn-ḫāṭırıdın āgāhlıḳ tapıp İş Toḳsaba’nıŋ ihtimāmı bile pīş-destlik (14) ḳılıp alarnı cezāġa yétkürdi ve ḫān-ı maġfūrnıŋ atıġa ḫuṭbe oḳup iṭā‘at (15) u inḳıyād yüzidin iḫlāṣ-nāmesin der-bār-ı felek-miḳdārġa yiberdi. Andaḳ kim sābıḳan[82] meẕkūr (16) bolup durur érdi[83]. Bu cihetdin, Mīr Ḥaydar Pād-şāh’nıŋ ‘adāveti mezīd ü mużā‘af (17) bolup Dīn Nāṣır Töre’niŋ ḳam‘ u istīṣālı üçün kerretān merrāt[84] sipāh yiberip **[İ202b]** (1) Mīr Hāşim Ḫˇāce’ni kim töre-i meẕkūrnıŋ[85] mu‘teber kişileridin durur[86] érdi, tutup (2) öltürüp durur[87] ve yana kün-be-kün Merv üstige[88] ılġar yiberip çapdura başladı. (3) Dīn Nāṣır Töre, ‘arīża-ı aḥvālın ḫān-ı maġfūrnıŋ ḥażretiġa yiberip istimdād ḳıldı. Ḫān-ı maġfūr (4) ol çaġda verā-yı Āmūya’da şikārġa çıḳıp durur[89] érdi. Bu vaḳāyi‘i-i meẕkūre tekrārı, ol ḥażretniŋ (5) nāyire-i ġażabıġa[90] dāmen-zen bolup sene-i meẕkūrede Ramażānü’l-mübārekniŋ toḳuzlançısı[91] kim (6) şenbih küni durur[92] érdi Buḫārā mużāfātınıŋ türk-tāzı üçün Emīr Velī Atalıḳ’nı éki miŋ (7) nefer sipāh-ı kīne-güẕār bile buyurdı. Alar Ḳara-köl ve Vardanzi tümenātın tāḫt u (8) tāz

---

[79] durur: T ve B’de yok.
[80] reft ü āmed: T ve B reft āmed
[81] yiberip durur: T ve B yiberdi
[82] sābıḳan: B sābıḳa
[83] meẕkūr ... érdi: T ve B ẕikr tapıp érdi
[84] kerretān merrāt: B kerretān ba‘d merrāt
[85] meẕkūrnıŋ: B mezbūrnıŋ
[86] durur: T ve B’de yok.
[87] öltürüp durur: T ve B öltürdi
[88] üstige: T ve B üstiġa
[89] durur: T ve B’de yok.
[90] ġażabıġa: B ġażīġa غضبی غه
[91] toḳuzlançısı: T toḳuzlançı küni; B toḳuzınçı küni
[92] küni durur: T ve B’de yok.

[T102b] ḳılıp yolda Buḫārā kārvānın talap ġanāyim-i fırāvān bile mürāca‘at körgüzdiler ve Emīr (9) Velī Atalıḳ’dın soŋra[93] efvāc-ı ḳāhireni gürūh gürūh çapavulġa buyurup me’mūrlar bahār faṣlıġaça (10) müte‘āḳib çapavul urup Buḫārā memālikiġa[94] rust-ā-ḫīz[95] salıp dururlar[96]. **[B454] Evvelġı fevcniŋ** (11) **ẕikri** Emīr Velī Atalıḳ çapavulġa barġandın tört kündin soŋra[97] Ḳıyat dūdmānıdın (12) Urus-ḳoşçı Bahādır kim şecā‘at meydānıda ebnā-yı cinsidin ḳaṣabü’s-sabaḳatnı[98] (13) éltip durur[99] érdi Çavdur ve Arabaçı ‘askeri[100] bile Irdar-yolı’ġa buyuruldı. Ol on (14) béş künde Buḫārā kārvānın tārāc étip[101] yandı. **Ékinçi fevcniŋ vāḳı‘ası durur**[102] (15) hemol Ramażānda Ḳoŋrat’nıŋ[103] ekābiridin Aḳ-yaḳış’dağı Ḳancıġalı’nıŋ (16) ḥākimi Mollā İsen Keldi’niŋ oġlanları Ḳaraḳalpaḳ sipāhı bile atlanıp Buḫārā tümenātı- (17) dın Mıḫ ḳaryesiniŋ nevāḥīside olturġan Ḳaraḳalpaḳ’nı çapıp ġanāyim-i fırāvān ve üserā-yı **[İ203a]** (1) bī-pāyān bile mu‘āvedet körgüzüp dururlar[104]. Bu seferniŋ müddeti yegirme kün (2) durur[105] érdi. **Üçlençiniŋ vāḳı‘ası durur**[106] Şāh-ābād ekābiridin Niyāz İnaḳ kim (3) Avuş laḳabı bile meşhūr durur[107] érdi. Yomut ve Şāh-

---

[93] soŋra: T ve B soŋ
[94] memālikiġa: T memālikige
[95] rust-ā-ḫīz: T ve B rust-e-ḫīz
[96] salıp dururlar: T ve B saldılar
[97] soŋra: T ve B soŋ
[98] ḳaṣabü’s-sabaḳatnı: Bu kelime grubunu Tanç ,“ḳaṣab-ı sebḳatnı”, Kaman ḳaṣb-ı sabḳatnı şeklinde okumuştur. Kaman, dizinde “sabḳat” kelimesini “geçmek, ilerlemek”; “ḳaṣb” kelimesini ise “kesmek” şeklinde anlamlandırılmıştır. Metinde Urus-ḳoşçı Bahādır’ı betimleyen *‘kim şecā‘at meydānıda ebnā-yı cinsidin ḳaṣab ü’s-sabaḳatnı éltip durur érdi’* ifadesi çerçevesinde düşünüldüğünde “benzerlerine üstün gelenin kazandığı ödül” anlamına gelen “ḳaṣabü’s-sabaḳat” şeklinde okumak bağlama uygun düşmektedir.
[99] durur: T ve B’de yok.
[100] ‘askeri: T ve B çerigi
[101] étip: T ve B ḳılıp
[102] vāḳı‘ası durur: T ẕikri; B vāḳı‘ası
[103] Ḳoŋrat’nıŋ: T ve B Ḳoŋrat
[104] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdi
[105] durur: T ve B’de yok.
[106] üçlençiniŋ ... durur: T ve B üçünçi fevcniŋ saḫnesi
[107] durur: T ve B’de yok.

ābād Özbek'idin yegirme béş (4) kişi bile Irdar-yolı'ġa me'mūr boldı. Alar Irdar taġıġa yétkende Buḫārā çerigige[108] (5) kim Fireng'din kéle turġan kārvānnıŋ aldıġa bedreḳa çıḳıp érdi (6) yoluḳup mübārezet ḳılıçı bile köp kimseni helāket varṭasıġa taşladılar ve köp kimseni (7) esīr ḳıldılar[109]. Alarnı Mīr Ḥaydar Pād-şāh'nıŋ ḥükmi bile Buḫārā'da öltürdiler. (8) **Törtünçi fevcniŋ vāḳı'ası durur**[110] Yüz kimse[111] Hezāresb'din kéme bile barıp Élçik (9) tevābī'din köp ḳoy alıp mürāca'at ḳıldı[112]. **Béşlençi**[113] **fevcniŋ dāstānı**[114] (10) 'Iyd-ı fıṭr küni Yemreli mübārizleridin Nādir Serdār Özbek ve Yemreli sipāhıdın yüz (11) yegirme kimse[115] bile Nūr Ata'nıŋ levāḥıḳıdın Buḫārā kārvānıġa āteş-i nehb ü ġāret (12) urup köp olca bile mürāca'at körgüzüp dururlar[116]. **Altılançı**[117] **fevcniŋ beyānı**[118] (13) Şevvāl ayınıŋ[119] evāsıṭıda Yomut'nıŋ[120] eşrāfıdın Ḳaḳa Serdār[121], Yomut ve Yemrelilerniŋ[122] (14) sipāhıdın bir bölek kimse bile[123] ser-gerde étilip[124] Miŋ- **[B455]** bulaḳ'da Buḫarā'dın Urus'ġa (15) bara turġan[125] sevdā-gerni ḳatl-i ʿāmm ḳılıp emvālın kéltürüp dururlar[126]. **Yettilençi**[127] **fevc-** (16) **niŋ efsānesi durur**[128]. Ẕü'l-ḳa'deniŋ törtlençi[129] küni kim

---

[108] çerigige: T ve B çerigiġa
[109] kimseni ... ḳıldılar: T ve B kişini ḳatl ḳılıp esīr boldılar
[110] törtünçi ... durur: T törtlençi fevcniŋ beyānı; B törtünçi fevcniŋ beyānı
[111] kimse: T ve B kişi
[112] mürāca'at ḳıldı: T ve B ḳayttı
[113] béşlençi: B béşinçi
[114] dāsitānı: T ve B ḥikāyeti
[115] kimse: T ve B kişi
[116] mürāca'at ... dururlar: T ve B mürāca'at ḳıldı
[117] altılançı: B altınçı
[118] beyānı: T ve B efsānesi
[119] ayınıŋ: T ve B'de yok.
[120] Yomut'nıŋ: T ve B Yomut
[121] Serdār: T Serdā[r]
[122] Yemrelilerniŋ: T ve B Yemreli
[123] kimse bile: T kişige; B kişiġa
[124] étilip: T ve B bolup
[125] bara turġan: T bara durġan
[126] kéltürüp dururlar: T ve B kéltürdiler
[127] yéttilençi: B yéttinçi

penc-şenbih küni durur[130] érdi. (17) Ḳaŋlı'nıŋ[131] ekābiridin Musā Nāyib ve Yomut e'āẓımıdın Ḳavşut Serdār Özbek ve Türkmen'din **[İ203b]** (1) yüz on kimse[132] bile barıp Ḫayrābād tümenātıdın Ḳaḳıştuvan'nı çapıp ol nevāḥī- (2 niŋ ḳaravullarıdın éki kimseni[133] öltürüp dururlar[134] ve altmış kimse[135] ve on ékki (3) ḳul esīr ḳılıp bī-nihāyet[136] māl-ı ġanīmet bile aynıŋ on sékkizide penc-şenbih (4) küni ḫān-ı maġfūrnıŋ mülāzemetiġa toy henggāmıda müşerref (5) bolup dururlar[137] ve[138] anıŋ bu ḫizmeti ol ḥażretġa ma'ḳūl u[139] maḳbūl tüşüp pervāneçilıġ (6) manṣıbın aŋa mürüvvet ü mekremet[140] ḳıldı. **Sékizlençi**[141] **fevcniŋ dāstānı durur**[142]. (7) Māh-ı meẕkūrnıŋ on béşlençi[143] küni kim dū-şenbih küni durur[144] érdi. Özbek ve Yemreli ve altun- (8) cilavdın yüz on kimse[145] bolup Ḫ̌ārezm-i İrem Bezm'din[146] atlanıp Irdar'nıŋ şimāliye (9) yolıdın Buḫārā'ġa bara turġan Ḳazaḳ'nıŋ sevdā-gerin tārāc étip[147] Buḫārā tüccārın (10) ba'żı Ḳazaḳ bile ḳatlġa yétkürüp mürāca'at ḳılıp dururlar[148]. **Ata Niyāz Bék'niŋ** (11) **Buḫārā'dın kélip çapavul urmaġı ve 'Abdu'llāh**

---

[128] efsānesi durur: T ve B dāsitānı
[129] törtlençi: B törtünçi
[130] küni durur: T ve B'de yok.
[131] Ḳaŋlı'nıŋ: T ve B Ḳaŋlı
[132] kimse: T ve B kişi
[133] kimseni: T ve B kişini
[134] öltürüp dururlar: T ve B öltürdi
[135] kimse: B kişi
[136] bī-nihāyet: B'de "بی نها یب" şeklinde yazılmış.
[137] bolup dururlar: T ve B boldı
[138] ve: T ve B'de yok.
[139] ma'ḳūl u : T ve B'de yok.
[140] mürüvvet ve mekremet: T ve B merḥamet
[141] sékizlençi: B sékizinçi
[142] dāsitānı durur: T ve B teẕkeresi
[143] béşlençi: B béşinçi
[144] küni durur: T ve B'de yok.
[145] kimse: T ve B kişi
[146] Ḫ̌ārezm-i İrem Bezm'din: T ve B Ḫıvāḳ'dın
[147] étip: T ve B ḳılıp
[148] mürāca'at ḳılıp dururlar: T ve B ḳayttılar

Serdār'nıŋ [T103a] Buḫārā'ġa barıp Tārāb[149] (12) **sükkānıġa dest-bürd yétkürmegi**[150] **ve ḫān-ı maġfūrnıŋ rükūb ḳılıp mürāca'at körgüzmegi** (13) **ve Buḫārā'nıŋ**[151] **çeriginiŋ bāzer-gāngа kélip ḫān-ı maġfūr yana nehżat ḳılıp a'dā-yı** (14) **devletniŋ hezīmet āhengin tüzmegi.** Ḳalem-i u'cūbe-nigār bu nev' vāḳı'a-güẕārlıġ[152] ḳılur kim Mīr (15) Ḥaydar Pād-şāh, ẕü'l-ḥiccениŋ avāḫiride leşker-i sengīn ve 'asker-i kūh-ı temkīn[153] tertīb bérip (16) Receb Biy İnaḳ ve Kiyav Ḫˇāce başlıḳ[154] yétti ser-gerdeni Ḫˇārezm-i İrem Bezm[155] üstiġa buyurup durur[156] (17) ve Ata Niyāz Bék ve Yaḫşı Murād Bék'ni üç yüz kişi bile **[B456]** ilgeri yiberdi. Alar ḳır yolıdın kélip sene **[İ204a]** (1) miŋ daġı[157]ékki yüz yegirme birde Muḥarremü'l-ḥarāmnıŋ toḳḳızıda ādīne[158] küni Ḫān-ḳāh'nıŋ[159] (2) tuşıda olturġan Ḳaraḳalpaḳ'nı çapıp mu'āvedet körgüzdiler. Ol küni 'Abdu'llāh (3) Serdār altmış kimse[160] bile kim her ḳaysı miŋ kişidin intiḫāb ḳılılġan érdi. (4) Ata Niyāz Bék'din bī-ḫaber Hezāresb tuşıdın deryānı 'ubūr ḳılıp Buḫārā çapavulıġa (5) deryā ḳıraġıdın 'āzim bolup dururlar[161]. Şenbih küni Allah Naẕar Bay Ḫān-ḳāhī ve Muḥammed Kerīm (6) Bék Ḳıpçaḳ, Ḫān-ḳāh ve Hezāresb leşkeri[162] bile her ḳaysı öz tuşıdın deryādın[163] (7) kéçip Ata Niyāz Bék'ni te'āḳub ḳıldılar. Ammā

---

[149] Tārāb: Tanç, bu kelimeyi "tarap" şeklinde okunmuştur. Kelimeyi "Tārāb" şeklinde okumak bağlama uygun düşmektedir.
[150] yétkürmegi: T ve B yétkürmaġı
[151] Buḫārā'nıŋ: T ve B Buḫārā
[152] vāḳı'a-güẕārlıġ: Tanç bu tamlamayı "vāḳı'a-güdāzlıġ" şeklinde okunmuştur. "ḳalem-i u'cūbe-nigār bu nev' vāḳı'a-güẕārlıġ ḳılıp" cümlesi bağlamında düşünüldüğünde bu tamalamayı "olayı nakletme" anlamıyla "vāḳı'a-güẕārlıġ" okumak bağlama uygun düşmektedir.
[153] ve 'asker-i kūh-ı temkīn: T ve B'de yok.
[154] başlıḳ: T ve B başlıġ
[155] Ḫˇārezm-i İrem Bezm: T ve B Ḫˇārezm
[156] buyurup durur: T ve B buyurdı
[157] daġı: T ve B'de yok.
[158] ādīne: T ve B cum'a
[159] Ḫān-ḳāh'nıŋ: T ve B Ḫān-ḳāh
[160] kimse: T ve B kişi
[161] bolup dururlar: T ve B boldı
[162] leşkeri: T ve B çerigi
[163] deryādın: T ve B deryānı

Ata Niyāz Bék, kélgen yolıdın ḳır bile (8) barıp durur[164] érdi. Susızlıḳ[165] cihetidin izidin yite almay mürāca‘at buyurdılar[166]. (9) Ammā ‘Abdu’llāh Serdār béş künde Tārāb nevāḥīsiġa vārid bolup tevaḳḳuf (10) ḳıldı çün[167] kün-i cihān-gerdī, maġrib nihān-ḫānesiġa kirip kevākib sipāhı (11) felek Tārāb’ıġa şebīḫūn urup durur[168]. Serdār-ı düşmen-şikār, dil-āverler bile atlanıp (12) Tārāb’ġa dāḫil bolup dururlar[169] ve atlarıġa su ve boġuz bérip dest-i teṭāvülin nehb ü tārācġa (13) açıp ve ribāṭlarnı nīrū-yı celādet bile mefṭūḥ u vīrān ḳılıp ġanāyim-i fırāvān ve üserā-yı bī-pāyān (14) taṣarrufıġa kéyürüp ‘inān-ı ‘azīmetin Ḫˇārezm-i İrem Bezm[170] ṣavbıġa maṣrūf[171] ḳıldı. (15) Ḳızıl-ribāṭ’ġa yétkende ‘Abdu’llāh Serdār, marаż-ı sekte bile vefāt tapmış durur[172]. (16) **Reci‘nā ali-ü’l maḳṣad** Ata Niyāz Bék’niŋ çapavulıdın burun cāsūslar ve münhīler Receb Biy İnaḳ- (17) nıŋ atlanur ḫaberin kéltürüp durur[173] érdiler. Bu cihetdin ḫān-ı maġfūr, Ata Niyāz Bék’niŋ **[İ204b]** (1) vāḳı‘asıdın soŋra[174] māh-ı mezbūrnıŋ on biride yek-şenbih küni Ḫˇārezm-i İrem Bezm’din[175] (2) rükūb étip[176] deryādın ötdi[177]. Ve çerig ehli müctemi‘ bolġandın soŋra[178] Téve-boyun’ġa (3) barıp **[B457]** Üç-oçak ve Tek-sevat’ġa ḳaravul yiberip tört béş kün tevaḳḳuf étti[179]. (4) Ḳaravullar Ḳızıl-ribāṭ’ġaça barıp Buḫārā ‘askeridin[180] ḫaber ma‘lūm bolmadı ve

---

[164] durur: T ve B’de yok.
[165] susızlıḳ: B susızlıġ
[166] mürāca‘at buyurdılar: T ḳaytdılar; B ḳayttılar
[167] çün: B’de yok.
[168] urup durur: T urdı; B urġandın soŋ
[169] bolup dururlar: T ve B boldılar
[170] Ḫˇārezm-i İrem Bezm: T ve B Ḫˇārezm
[171] maṣrūf: B munṣarif
[172] tapmış durur: T ve B taptı
[173] durur: T ve B’de yok.
[174] soŋra: T ve B soŋ
[175] Ḫˇārezm-i İrem Bezm’din: T ve B Ḫıvaḳ’dın
[176] étip: T ve B ḳılıp
[177] ötdi: B ötti
[178] soŋra: T ve B soŋ
[179] étti: T ve B ḳıldı
[180] ‘askeridin: T ve B çerigidin

‘Abdu’llāh (5) Serdār’nıŋ na‘ş ve çerigige[181] yoluḳup alar bile mürāca‘at ḳıldılar. Ve[182] ḫān-ı maġfūr, a‘dā-yı devlet- (6) niŋ[183] ṭarafıdın ḫāṭır-cem‘ bolup Fitnek’ge ötüp dururlar[184]. Bir néççe kün ol (7) nāḥiyetde şikārġa iştiġāl körgüzüp ṣafer ayınıŋ törtide se-şenbih küni (8) dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳ’ġa nüzūl-ı meserret-vuṣūlı bile āyīn-bendlıġ[185] yétkürüp durur[186]. Receb Biy (9) İnaḳ’nı[187] kim yegirme miŋ sipāh-ı cerrār bile bī-vāsıṭa ‘Abdu’llāh Serdār’nıŋ (10) kéynidin[188] kélip Kökerdeli’de ḫān-ı maġfūrnıŋ anıŋ ḳaṣdıġa rükūb ḳılġanın (11) éşitip tevehhümdin ilgeri köçe almay iḳāmet ḳılıp durur[189] érdi. Ḫān-ı maġfūrnıŋ (12) mürāca‘at étkenin müteḥaḳḳıḳ bilip aynıŋ altılançısıda[190] penc-şenbih küni kélip Bāzergān’ġa (13) tüşüp dururlar[191]. Cum‘a küni ḫaber tapıp[192] **[T103b]** ḫān-ı maġfūr, namāzdın soŋra[193] sipāh-ı cerrār ve leşker-i kīne-güẕār (14) bile Ḫˇārezm-i İrem Bezm dārü’s-salṭanasıdın[194] livā-yı nehżatnı ḥareketke[195] kirgüzüp Ḳara Mażı- (15) nıŋ[196] ḥudūdıda Āmūya sāḥilin mażreb-ı ḥıyām-ı iḳbāl ve maḳarr-ı kevkebe-i iclāl ḳıldı. Ve kéme dārūġalarıġa (16) mevḳıf-ı celāldın fermān-ı vācibü’l-iẕ‘ān ‘izz-i nefāẕ tapdı[197] kim értaŋ ṣubḥ vaḳtıġaça[198] (17) furżalarda kéme ḳoymay. Mu‘asker-i hümāyūn kenārıġa cem‘

[181] çerigige: B çerigiġa
[182] ve: T ve B’de yok.
[183] devletniŋ: T ve B devlet
[184] ötüp dururlar: T ötdi; B ötti
[185] āyīn-bendlıġ: İ ve T’de y’nin noktalarından biri eksik.
[186] yétkürüp durur: T ve B yétkürdi
[187] İnaḳ’nı: T İnaḳ
[188] kéynidin: T ve B ʿaḳabıdın
[189] durur: T ve B’de yok.
[190] altılançısıda: T ve B altısıda
[191] tüşüp dururlar: B tüşti
[192] tapıp: T ve B yétip
[193] soŋra: T ve B soŋ
[194] Ḫˇārezm-i ... dārü’s-salṭanasıdın: T ve B Ḫıvaḳ’dın
[195] ḥareketke: T ve B ḥareketġa
[196] Ḳara Mażınıŋ: T ve B Ḳara Mażı
[197] tapdı: B taptı
[198] ṣubḥ vaḳtıġaça: T ṣubḥġaça

ḳılġaylar tā kim sipāh-ı nuṣret-penāh **[İ205a]** (1) sühūlet bile batraḳ ‘ubūr étkey. Ol kün Allāh Naẓar Bay fermān mūcibi bile (2) Ḫān-ḳāh çerigin alıp Ḫān-ḳāh furżasıdın deryādın[199] ‘ubūr ḳılıp érdi. (3) ‘Aṣr-ı henggāmıda Buḫārā çerigi ekmelü’l-kāmilīn efḍalü’l-vāṣılīn **Seyyid Muḥammed** (4) **Māh-rūy veled-i erşed Seyyid Ata ḳaddesallāhu esrārehumā**nıŋ civār-ı feyż (5) āṣārıda anı ġafletde tapıp sipāhıdın azraḳ kimseni[200] esāret ḳaydıġa tartdılar[201]. (6) Allāh Naẓar Bay ḳaçıp ḳutulup durur[202]. **Nükte** Ġaflet ḥāletī durur[203] şūm (7) **[B458]** ve ḥasletī durur[204] meẕmūm ġaflet ḳaydıġa giriftār bolġan helāket varṭasıda (8) nā-būd durur[205] ve ol ḳayddın ḳutulġan sa‘ādet ‘ālemide ‘āḳıbeti maḥmūd. (9) **Beyt**

Kim ki ġaflet érür şi‘ār u fenni
Bolsa taŋ yoḳ helāk cān u teni

(10) A‘dā-yı devlet kéçe Ḥasan Murād Bék merḥūmınıŋ ribāṭıġa nüzūl-ı iclāl[206] (11) ḳılıp ḫān-ı maġfūrnıŋ Ḳara Mażı’ġa tüşken ḫaberin éşitip żamīr-i ‘adāvet (12) taḫmīrleriġa ru‘b u hirās istīlā tapıp şebāt ḳıla almay. Seḥer vaḳtı[207] (13) ribāṭnı otlap ḳaçıp dururlar[208]. Ve kemāl-ı ḫavfdın hīç yerde tevaḳḳuf (14) ḳıla almadılar. Ṭalī‘a-ı ṣubḥdın soŋra[209] sipāh-ı nuṣret-penāhdın ba‘żı (15) mütecennide deryādın ötüp te‘āḳub ḳılıp köp kişini esīr ḳıldılar. (16) Ve éşitdim kim: “Miskīn Seyyid’niŋ

[199] deryādın: T ve B deryānı
[200] kimseni: T ve B kişini
[201] tartdılar: T ve B çéktiler
[202] ḳutulup durur: T ve B ḳutuldı
[203] ḥāleti durur: B ġaflet ḥāletidür
[204] ḥasleti durur: B ḥasletidür
[205] nā-būd durur: B nā-būddur
[206] nüzūl-ı iclāl: T ve B nüzūl
[207] seher vaḳtı: B seherde
[208] ḳaçıp dururlar: T ḳaçdılar; B ḳaçtılar
[209] soŋra: T ve B soŋ

civārıdın Bāzergān'ġaça ékki yüzdin köprek (17) yaḫşı at yaramay ḳalıp durur[210]. Néçük ḳaçġanı mundın ma'lūm bolur." **[İ205b]** (1) **Ḳıṭ'a**

Zihī şehen-şeh-i ṣāḥib-şükūh u 'ālī-cāh
Ki çékse ṣavlet ile düşmen üzre ḫayl u sipāh
(2) Muḳābil olmayın āvāze-i vuṣūlıdın
Bolur sipāh-ı 'adū bī-ṣebāt u rūy-berāh

Ḫān-ı maġfūr feṭḥ ü fīrūz- (3) mendlik bile aynıŋ on ékkiside çehār-şenbih[211] küni ḳaytıp müstaḳarr-ı salṭanatġa nüzūl étti[212]. (4) **Ḫān-ı maġfūrnıŋ Töre Murād Ṣūfī'ni muḫālefetlik[213] cihetidin memleketdin çıḳarmaġı** (5) **ve anıŋ bevādī-i ġurbetde sergerdānlıġ tartıp Buḫārā'ġa barmaġı** Ḫāme-i bedī'a-ṭırāz (6) **[B459]** bu yaŋlıġ efsāne-perdāzlıġ körgüzür kim çün ḫān-ı maġfūr Ḳoŋrat'nı alıp Aral'nıŋ[214] (7) ḥükūmetin Ḫˇāce Murād Biy'ge mürüvvet ü merḥamet ḳılıp dururlar[215]. Ḫˇāce Murād Biy, ḫān-ı maġfūr- (8) nıŋ taḳviyet ü muẓāhereti bile kün kündin teraḳḳī tapıp Aral ekābiri bi'l-cümle anıŋ (9) mülāzemetini iḫtiyār ḳıldılar ve[216] Töre Murād Ṣūfī'ġa evvelġı neş'esi ḫumār ḳılıp ġāyet-i (10) ḥıḳd u ḥaseddin aḳasıġa muḫālefet āġāz étip ḳatl u istīṣālın pīş-nihād-ı ḫāṭır ḳıldı. (11) Bu cihetdin ṣafer-i ḫuttime bi'l-ḫayr ve'ẕ-ẓafer ayınıŋ evāḫiride[217] Ḫˇāce Murād Biy, Nayman[218] ḫān-ı maġfūrġa ʿarża-dāşt (12)

[210] ḳalıp durur: B ḳalıpdur
[211] çehār-şenbih: T ve B çār-şenbih
[212] étti: T ve B ḳıldı
[213] muḫālefetlik: T ve B muḫālefet
[214] Aral'nıŋ: T ve B Aral
[215] mürüvvet ... dururlar: T ve B merḥamet ḳıldı
[216] ve: T ve B'de yok.
[217] ṣafer ... avāḫiride: T ṣafer ayınıŋ avāḫiride; B ṣafer avāḫiride
[218] Nayman: T ve B'de yok.

yiberip durur ve[219] inisidin şekve ve şikāyet ḳıldı. Ol ḥażret, emīr-i ṣāyib-tedbīr Ṣāḥ-Niyāz Atalıḳ'nı (13) leşker-i nuṣret-eṣerdin miŋ cerrār u mübārezet-āṣār ve celādet-eṭvār ve ṣalābet-i (14) girdār kişiler bile[220] anı tutdurmaḳlıḳ[221] üçün Ḳoŋrat'ġa buyurup dururlar[222]. (15) Meẕkūr[223] Atalıḳ rebīʿü'l-evvel ayınıŋ[224] toḳḳızıda dū-şenbih küni Ḳoŋrat'ġa yiberdi[225] (16) ve kirip durur dép ḫaberi kélip durur[226]. Töre Murād Ṣūfī kim muḫālefet şe'āmetidin (17) bu yaŋlıġ ḥādiṣeni öz şe'nide **[T104a]** muʿāyene körüp iḥtiyāṭ ṭarīḳasın merʿī tutar érdi. **[İ206a]** (1) Oġlanları[227] mülāzımları bile celā-yı vaṭan iḫtiyār[228] ḳılıp Ḫʷārezm-i İrem Bezm dārü's-salṭanası[229] (2) téngiziniŋ ġarbī sevāḥili bile ḳaṭʿ-ı mesāfet étip Deşt-i Ḳıpçaḳ'da Ḳazaḳ- (3) nıŋ[230] arasıġa bardı. Ḳazaḳlar[231] anı tutup oġlanları bile mülāzımlarını[232] (4) çofan[233] ve yılḳıçı ḳılıp merākib ü emvālın tāḫt u tārāc ḳıldılar[234]. Bir néççe fırṣatdın (5) soŋra[235] baʿżı Ḳazaḳ ekābiriniŋ vāsıṭası bile ḳayd u bendelikdin (6) muḫalleṣ tapıp aç ve yayaḳ yüz miŋ meşaḳḳat bile özlerin Yaŋı-deryā kenārıda Manḳıt Ḳara- (7) ḳalpaḳī'niŋ uluġı Orun Bay'nıŋ ḳabīlesiġa yétkürüp dururlar[236]. (8)

---

[219] durur ve: T ve B'de yok.
[220] miŋ ... bile: T ve B miŋ kişi bile
[221] tutdurmaḳlıḳ: T tutdurmaḳ; B tutturmaḳ
[222] buyurup durular: T ve B buyurdı
[223] meẕkūr: T ve B'de yok.
[224] ayınıŋ: B ayı
[225] yiberdi: T ve B kirdi
[226] ve ... durur: T ve B'de yok.
[227] oġlanları: B oġlanları ve
[228] celā-yı vaṭan iḫtiyār: T ve B celā iḫtiyār
[229] Ḫʷārezm-i ... dārü's-salṭanası: T ve B Ḫʷārezm
[230] Ḳazaḳnıŋ: T ve B Ḳazaḳ
[231] Ḳazaḳlar: T ve B Ḳazaḳ
[232] mülāzımlarını: T ve B mülāzımların
[233] çofan: B çopan
[234] taḫt ... ḳıldılar: T tārāc étdiler; B tārāc éttiler
[235] soŋra: T ve B soŋ
[236] yétkürüp dururlar: T ve B yétkürdiler

Ve meẕkūr[237] Orun Bay anıŋ ta‘ẓīm ü tekrīmiġa sa‘y u[238] kūşiş ḳılıp ulaġ ve azuḳa bérip (9) Buḫārā’ġa uzatdı[239]. Mīr Ḥaydar Pād-şāh, ḫān-ı maġfūrnıŋ raġmıġa[240] aŋa dil-dārlıġ (10) körgüzüp ḫil‘at[241]-ı girān-māye bile ser-efrāzlıḳ[242] yétkürüp dururlar[243]. Ve menzil-i (11) dil-güşāde maḳām ta‘yīn étip[244] ḫāṭır-ḫˇāh vaẓīfeler muḳarrer étdi[245]. Emīr-i bī- **[B460]** naẓīr, (12) Şāh Niyāz Atalıḳ bir néçe kündin soŋra[246] Töre Murād Ṣūfī’niŋ ḳalġan devlet-ḫˇāhlarını (13) köçürüp mürāca‘at körgüzüp dururlar[247]. Ve Ḫān-ı maġfūrnıŋ mülāzemetiġa müşerref (14) bolup Ḫˇāce Murād Biy’niŋ tuḥaf u tansūḳātın ol ḥażretniŋ naẓar-ı kimyā-eṣeridin (15) ötkerüp dururlar[248]. Ol öçürde Ḫudā-berdi Keneges ve ‘Abdu’l-kerīm Bék bir pāre (16) bahādır ve mübārezet-eṭvār[249] yigitler bile Buḫārā ser-ḥaddātıġa barıp Élçik ve Yayçı (17) ḥudūdıdın ḫaylı ġanāyim ve esīr, dest-gīr ḳılıp mürāca‘at āhengin tüzüp dururlar[250]. **[İ206b]** (1) **Buḫārā çeriginiŋ Ḫˇārezm-i İrem Bezm dārü’s-salṭanası**[251] **ṣavbıġa ékinçi mertebe**[252] **ḫareket ḳılmaġı** (2) **ve Ḳābil Biy Toḳsaba’nıŋ Emīr Velī Atalıḳ ve Emīr**[253] **Ḳılıç İnaḳ’ġa esīr bolup çerigi-** (3) **niŋ ḳırılmaġı Ḫˇārezm**

[237] ve meẕkūr: T ve B’de yok.
[238] sa‘y u: T ve B’de yok.
[239] uzatdı: B uzattı
[240] raġmıġa: Tanç bu kelimeyi, “zu‘mıġa” şeklinde okumuştur. “aksini yapma,” anlamıyla düşünüldüğünde “raġmıġa” şeklinde okunması bağlama uygun düşmektedir.
[241] ḫil‘at: T ve B’de ضلع
[242] ser-efrāzlıḳ: T ve B ser-efrāzlıġ
[243] yétkürüp dururlar: T ve B yétkürdi
[244] étip: B ḳılıp
[245] étdi: B étti
[246] soŋra: T ve B soŋ
[247] körgüzüp dururlar: T ḳıldı; B körgüzdi
[248] ötkerip dururlar: T ve B ötkerdi
[249] ve mübārezet-eṭvār: T ve B’de yok.
[250] mürāca‘t ... dururlar: T ḳaytıp dururlar; B ḳayttılar
[251] Ḫˇārezm-i ... dārü’s-salṭanası: T ve B Ḫˇārezm
[252] mertebe: T ve B ḳatla
[253] Emīr: B’de yok.

ṣaniḥāullāhu ‘ani’l-ḥarḳ ve’l-ġarḳnıŋ[254] **sipāhı** (4) **bile Buḫārā çeriginiŋ**[255] **maṣāff tüzmegi ve cānibin mübārizleriniŋ** (5) **ḫūn-rīzlik körgüzmegi, Uyġur ḫaylınıŋ felek dék bī-vefālıġıdın** (6) **Ḫˇārezm-i İrem Bezm dārü’s-salṭanası**[256] **ehliniŋ şikest tapmaġı ve ḫān-ı maġfūrnıŋ** (7) **İskender dék fenā baḥrıġa kirip ‘ālemdin köz yapmaġı. Sipihr-i vājgūn-** (8) **nıŋ şu‘bede-bāzlıġıdın şikāyet tüzmek ve cihān-ı būḳalemūnnıŋ** (9) **nā-sāzlıġıdın meẕemmet körgüzmek**[257]

Bu derd inşāsınıŋ külfet-güẕārı
(10) Bu ġam dīvānınıŋ ḥasret nigārı

Siyeh-pūş-ı muṣībet ya‘nī ḫāme
(11) Ḳılur taḥrīr mundaḳ[258] soŋ nāme

Rebī‘ü’l-āḫırnıŋ evāyilide (12) Mīr Ḥaydar Pād-şāh cünūd-ı nā-ma‘dūd ve sipāh-ı nā-maḥdūd cem‘ ḳılıp (13) Niyāz Bék Dād-ḫˇāh Ġuzārī[259] ve Töre Ḫˇāce ve Niyāz Bék Cilva ve **[B461]** Maḥmūd Ḫˇāce ibn ‘Abdü’l-ḥayy Ḫˇāce (14) ve Ḳābil Toḳsaba bin Buḫārī Dādḫˇāh ve ġayrihüm ve Ḫˇārezm-i İrem Bezm dārü’s-salṭanasınıŋ[260] (15) mu‘ānidleriniŋ ekābiridin ‘Abdurrahmān Bék Toḳsaba ibn Niyāz Pervāneçi ve Şīrdāli Biy’niŋ (16) evlād u[261] aḥfādıdın Şīr Ġāzi Bék ibn Aḥmed Bék ve Cān Murād İnaḳ’nıŋ inisi Muḥammed Penāh (17) Bék ve Oraż ‘Alī Başmaḳ vezīri ve Muḥammed Niyāz Bék ve Ata Niyāz Bék, veledān-ı Bék Polad Atalıḳ ve ġayrihüm

[254] ṣānehallahu ... ve’l-ġarḳnıŋ: T ve B’de yok.
[255] çeriginiŋ: B leşkeriniŋ
[256] Ḫˇārezm-i ... dārü’s-salṭanası: T ve B Ḫˇārezm
[257] Sipihr-i ... körgüzmek: B’de yok.
[258] mundaḳ: B mundaġ
[259] Ġuzārī: B Ḫuzārī
[260] Ḫˇārezm-i ... dārü’s-salṭanasınıŋ: T ve B Ḫˇārezm
[261] evlād u: T ve B’de yok.

[İ207a] (1) bu meẕkūr bolġan cemā‘anı sipeh-dār ve ser-‘asker ḳılıp Ḫᵛārezm-i İrem Bezm dārü’s-salṭanası- (2) nıŋ[262] üstiġa buyurup dururlar[263]. Alar aynıŋ on ékiside şenbih küni (3) Téve-boyun’ġa kélip tüşüp dururlar[264]. Ḫān-ı maġfūr aynıŋ on törtlençiside[265] (4) dū-şenbih küni debdebe-i tamām ve kevkebe-i mā-lā-kelām bile müdāfa‘a üçün Ḫᵛārezm-i İrem Bezm[266] (5) dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳ’dın rükūb ḳılıp Ḫān-kāh nevāḥīsin mu‘asker-i hümāyūn (6) ḳıldı. Ol kün, Buḫārā ‘askeri[267] daġı deryānıŋ şimālıda ḫān-ı maġfūrnıŋ (7) muḳabeleside tüşüp dururlar[268]. Soŋġı kün köçüp ḫānnıŋ **[T104b]** ribāṭınıŋ (8) muḥāṣarası üçün nehżat livāsın cilveġa kirgüzüp dururlar[269]. Ḫān-ı (9) maġfūr hem deryānıŋ ḳıblesidin[270] ḥareket ḳılıp YamanUyġur’ġa (10) nüzūl étip dururlar[271]. Penc-şenbih küni cenāb-ı vüzāret-meāb niẓāmü’d-devleti (11) ve’d-dīn Muḥammed Yūsuf Mehter’ni ‘asker[272] ötkermek üçün kéme üstiġa muḳarrer (12) ḳıldı. Ve özi erkān-ı devlet ve a‘yān-ı ḥażret bile deryādın ‘ubūr ḳılıp Kesik- (13) arnası bile deryā arasın mażreb-i ḫıyām-ı iḳbāl ve maḳarr-ı kevkebe-i iclāl ḳılıp dururlar[273]. Ma‘lūm (14) bolsun kim Kesik Āmūya şu‘betidin bir şu‘be durur[274] kim Köhne Kāt’nıŋ cenūbıdın (15) ötüp yana Āmūya’ġa ḳoyar. Ol kün ḫaber kéldi kim Ḳābil Toḳsaba veled-i (16) Buḫārī Dādḫᵛāh Lebab ve Nerezim daġı Ér-sarı leşkeridin miŋ kişi (17) bile izde[275] kélür érmiş[276]. Emīr Velī

[262] Ḫᵛārezm-i ... dārü’s-salṭanasınıŋ: T ve B Ḫᵛārezm
[263] buyurup dururlar: T ve B buyurdı
[264] tüşüp dururlar: T ve B tüştiler
[265] törtlençiside: T ve B törtide
[266] Ḫᵛārezm-i İrem Bezm: T ve B’de yok.
[267] ‘askeri: T ve B çerigi
[268] dururlar: T ve B’de yok.
[269] kirgüzüp dururlar: T ve B kirgüzdi
[270] deryānıŋ ḳıblesidin: T ve B deryā cenūbıdın
[271] étip dururlar: T étti; B ḳıldı
[272] ‘asker: T ve B çerig
[273] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldı
[274] şu‘be durur: B şu‘bedür
[275] izde: T ve B kéyinde
[276] kélür érmiş: B kélürmiş

Atalıḳ ve Emīr Ḳılıç İnaḳ tört **[İ207b]** (1) yüz kişi bile Toḳsaba'nıŋ istiḳbālıġa buyuruldı. Me'mūrlar, Ḳal'a-ı Sīm'de kim Köhne Kāt- **[B462]** (2) nıŋ a'mālıdın durur[277]. Toḳsaba'ġa muḳābil bolup şīr-i ġurrende ve bebr-i derrende yaŋlıġ (3) a'dā-yı devletġa ḥamle yétkürgen hemān erkānnıŋ[278] şebātı mütezelzil bolup benātü'n- (4) na'ş dék perīşān u müteferriḳ bolup dururlar[279]. Ve bahādırlar te'āḳub ḳılıp (5) yarımın maḳtūl ve yarımın me'sūr ḳılıp dururlar[280]. Ol cümledin Ḳābil Toḳsaba ve Lübab- (6) nıŋ[281] ḥākimi üsāret ḳaydıġa çékildi. **Şi'ir**

Ne ḫoşdur kişi (7) körgüzüp dār-u-gīr
E'ādīni ḳılmaḳ ḳatīl ü esīr

Ḳılur dōstlarnı[282] (8) besī ser-bülend
'Adūlarnı körmek ẕelīl ü nijend

Emīreyn-i meẕkūrın e'ādīniŋ (9) üserā ve başların ḫān-ı maġfūrnıŋ dergāh-ı felek iştibāhıġa pīş-keş ḳıldılar[283]. (10) Ḫān-ı maġfūr üserā ve başlarnı dārü's-salṭana-ı Ḫıvaḳ'ġa yiberip Ḳābil Toḳsaba'nı kim (11) aġır zaḫm-dār bolup durur[284] érdi. Merāḥim-i pād-şāhāne bile tefaḳḳud ve istimālet (12) ḳılıp Ürgenç'ġa[285] Seyyid-ḳulı

[277] a'mālıdın durur: B a'mālıdındur
[278] erkānnıŋ: T erkān; B erkān-ı devlet
[279] bolup dururlar: T ve B boldılar
[280] ḳılıp dururlar: T étdiler; B éttiler
[281] Lübab'nıŋ (ötre kullanıldığı için): T ve B Lebab
[282] dōstlarnı: Tanç bu kelimeyi, "diḳḳatlerni" şeklinde okumuştur. "dōstlarnı besī ser-bülend ḳılur 'adūlarnı körmek ẕelīl ü nijend" beyitiyle beraber düşünüldüğünde "dōstlarnı" şeklinde okunması bağlama uygun düşmektedir.
[283] pīş-keş ḳıldılar: T pīş-keş ḳaytdılar; B pīş-keş kéltürüp ḳıldılar
[284] durur: T ve B'de yok.
[285] Ürgenç'ġa: T ve B Ürgenç'ge

Bay'ġa yiberip tīmār-dārlıġıġa[286] emr ḳıldı. Ammā ümerā-yı Buḫārā (13) ol kün ḫānnıŋ ribāṭınıŋ eṭrāfıġa çapġunçı yiberip Küçük İnaḳ'nıŋ (14) ribāṭınıŋ şarḳıda nüzūl ḳıldı. Bék Arslan kim ol yerlerniŋ müşrifi durur[287] (15) érdi. Ribāṭnı mażbūṭ ḳılıp müdāfa'aġa çıḳıp çapġunçıdın köp kimseni[288] ḳatlġa yétkürüp (16) başların[289] ḫān-ı maġfūrnıŋ dergāh-ı sipihr-iştibāhıġa mersūl buyurup durur[290]. (17) Taŋlası aynıŋ on sékkizide cum'a ṣubḥıda Buḫārā'nıŋ 'askeri[291] ribāṭ eṭrāfın **[İ208a]** (1) iḥāṭa étip[292] muḥārebe-i 'aẓīm ve muḳātele-i sehīm vuḳū' tapıp durur[293] kim[294] ol eṣnāda Ḳābil Toḳsaba'nıŋ vāḳıa'-ı (2) hāyilesi Buḫārīlerġa yetip ġāyet-i ḫavf ve kemāl-ı hirāsdın mużṭarr ve mütezelzil (3) bolup **[B463]** muḥārebe terkin[295] tutup dururlar[296]. Ve ribāṭ üstidin turup cān hevlidin (4) kélgen yolıġa[297] yüz ḳoyup dururlar[298]. Ammā ḥażret-i sulṭān-ı maġfūr ve ḫaḳan-ı (5) mebrūr ebū'l-feṯḥ İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫān **saḳīyu'llahu sırrāhunıŋ** sipāhı (6) üç miŋge yétmes durur[299] érdi. Ve cevānibġa ḳaravullar[300] ḳoyup emr ḳılıp durur[301] (7) érdi kim: "Bu kün értaŋġaça çerig ötsün. Uruşnı értaŋġa mevḳūf (8) ḳılıp durur-miz[302]. Anıŋ üçün kim henūz ḫandeḳ

---

[286] tīmār-dārlıḳıġa: T ve B tīmār-dārlıḳıġa
[287] durur: B'de yok.
[288] kimseni: T ve B kişini
[289] başların: T ve B başını
[290] dergāh-ı ... durur: T ve B dergāhıġa irsāl ḳıldı
[291] Buḫārā'nıŋ 'askeri: T ve B Buḫārā çerigi
[292] étip: T ve B ḳılıp
[293] tapıp durur: T tapdı; B taptı
[294] kim: T ve B'de yok.
[295] terkin: Kaman, bu kelimeyi "terkīn" şeklinde okumuş "buluşma, sözleşme" şeklinde anlamlandırmıştır. "Muharebe terkini tutmak, muharabeden vazgeçmek" anlamıyla düşünüldüğünde kelimenin "terk" şeklinde okunması bağlama uygun düşmektedir.
[296] tutup dururlar: T tutdılar; B tuttılar
[297] yolıġa: T'de yok.
[298] ḳoyup dururlar: T ve B ḳoydılar
[299] durur: T ve B'de yok.
[300] ḳaravullar: T ve B ḳaravul
[301] durur: T ve B'de yok.
[302] ḳılıp durur-miz: T ve B ḳılduḳ

ḳazılmay durur[303] érdi.” (9) Uluġ çāşt-gāhda[304] Buḫārā’ġa mu‘āvedet körgüzgeyler ve Emīr Velī Atalıḳ kim (10) ḳaravul başılıḳ ol künde[305] aŋa ta‘alluḳlıḳ durur[306] érdi. Ve Mecnūn-veş kişi (11) durur[307] érdi. Cünūnı ġalebe ḳılıp ḫānnıŋ ḥükmin unutup mülāzımları bile **[T105a]** düşmen- (12) niŋ[308] sipāhıġa ḥamle ḳılıp uruş salıp durur[309]. Bu ḫaberni Niyāz Bék Dād-ḫˇāh’ġa (13) kim ümerā-yı Buḫārā bile ilgeri ötüp durur[310] érdi. Éşitip żarūretdin (14) zimām-ı ‘azīmetin munṣarif ḳıldı. Ve ḳaravul bile muḳābil bolup ḳatıġ uruş tüşdi[311]. (15) Bu vāḳı‘a, ḫān-ı maġfūrnıŋ sem‘-i şerīfiġa yétüşüp ḥażret-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırān, a‘lā ḫaḳan ,(16) a‘delü’s-selāṭīn, efḍalü’l-ḫavāḳīn, bā‘iṣü’l-emn ve’l-emān, ḳam‘-ı esāsü’l-ẓulm ve’l-tuġyān. **Meşnevī**

(17) ‘Adālet eḳāliminiŋ ḫusrev’i
Şerī‘at ara Muṣṭafā peyrevi[312]

Şeref ṭāreminiŋ mīr-i aḫteri
[İ208b] (1) Edeb ḳulzüminiŋ sīmīn gevheri

Sitem-rāh u resmin ‘adem ḳılġuçı
Ta‘addī esāsın (2) hedm ḳılġuçı

[303] ḳazılmay durur: B ḳazılmaydur
[304] çāşt-gāhda: T ve B çāşt-gāhda Buḫārā çerigi Köhne Kāṭ’nıŋ üstidin öte başladılar tā kim
[305] künde: T ve B kün
[306] ta‘alluḳ durur: T ta‘alluḳ; B müte‘allıḳ
[307] durur: T ve B’de yok.
[308] düşmenniŋ: T ve B düşmen
[309] salıp durur: T ve B saldı
[310] durur: T ve B’de yok.
[311] tüşdi: T ve B tüşti
[312] peyrevi: Tanç bu kelimeyi, “birevi” şeklinde okumuştur. Kelimeyi “birinin izinden, peşinden giden, uyan” anlamı ile “peyrev” şeklinde okumak bağlama uygun düşmektedir.

[B464] Memālik mülūkıdın alġuçı bāc

Kerem çaġı şehlerġa bérgüçi tāc

(3) El-muḫtaṣṣu be-‘ināyeti’l-meliki’l-mennān, ebū’l-muẓaffer ve’l-manṣūr, ebū’l-feṯḥ[313] **Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān** (4) **ḫalledallāhu mülkehu ve salṭānehu ve efāże ‘ale’l-‘ālemīn berrehu ve iḥsānehu** buyuruldı kim: “Ḳaravul’ġa (5) imdād yétkürüp eger müyesser bolsa uruşturmay ḳaytarġay.” Ol ḥażret (6) barıp müşāhede ḳıldı kim ḥarb ḳāyim bolup durur[314]. Ḳaravul’nı kéyin ḳaytarmaḳ (7) müyesser bolmay. Aḳasıġa ḫaber yiberip ol ḥażretniŋ özi mülāzımları[315] (8) ve nökerleri bile celādet ḳılıçın niyām-ı intiḳāmdın çékip[316] mübārezet yekrānın şecā‘at (9) meydānıġa sürüp ḥamle-i ṣarṣar miṣālı bile a‘dā-yı devletniŋ ḫırmen-i cem‘iyyetin (10) tefriḳa hevāsıġa savurup dururlar[317]. Ve[318] ol ḥażretniŋ mundın (11) soŋġı iẓhār-ı celādet ve mübārezetin öz mevridide ẕikr ḳılur-men inşā’allāhü te‘ālā. (12) Ol çaġda, Buḫārā ümerāsı yaŋıdın[319] silk-i cem‘iyyetiġa in‘iḳād bérip ġalebe-i tamām bile[320] fedāyī-vār (13) hücūm ḳıldılar. Ḫ̌ārezm çerigi āheste āheste özlerin kéyin tartıp Kesik’din (14) ḳaytıp ötdiler[321]. Niyāz Bék Dād-ḫ̌āh ve Töre Ḫ̌āce tuġların Kesik kenārıġa (15) sançıp Buḫārā leşkeri Kesik’din ötüp henggāme-i kār-zār germ[322] boldı. Bu (16)

[313] ebū’l-feṯḥ: T ve B’de yok.
[314] bolup durur: B bolupdur
[315] mülāzımları: T ve B mülāzım
[316] çékip: T ve B tartıp
[317] savurup dururlar: T ve B savurdı
[318] ve: T ve B’de yok.
[319] yaŋıdın: B yaŋġıdın
[320] bile: B’de yok.
[321] ötdiler: B öttiler
[322] henggāme-i kār-zār germ: Kaman, bu yapıyı “heneggāma-ı kār-zār-ı kerem” diye okumuş, “kerem” kelimesini “cömertlik, kerem” diye anlamlandırmıştır. “henggāme-i kār-zār” tamlamasıyla ile beraber “hareketlenmek, kızışmak” anlamıyla “germ bol-” fiili bir arada düşünüldüğünde; kelimeyi “germ” şeklinde okumak bağlama uygun düşmektedir.

eṣnāda, ḫān-ı maġfūr emīr-zāde-i aʿẓam Ḳutluḳ[323] Murād İnaḳ ve Ḥasan Murād Bék ve Muḥammed Naẓar Bék (17) ve ʿAbdu'l-kerīm[324] Bék'ni ümerā-yı ʿālī-cāh ve sipāh-ı nuṣret-penāh bile tört gürūh ḳılıp **[İ209a]** (1) müdāfaʿaġa yiberip durur[325]. Emīr-zādeler ve ümerā-yı ʿiẓām ṣaff-ārālıġ körgüzüp (2) şecāʿat meydānıġa celādet yekrānın sürüp ḳatıġ muḳātele ẓuhūrġa yétkürüp dururlar[326]. (3) Ve[327] ol uruşda ümerādın Caʿfer Ḫˇāce Naḳīb ve Emīr Velī Atalıḳ ve Emīr Ḳılıç İnaḳ (4) ve Ḳara Bahādır Mīrāb ve ġayrihüm ve mübārizlerdin Muḥammed Niyāz Bék ve Alaş Bék (5) ibn Seyyid **[B465]** ʿAlī Bék ve ʿAbdullāh Bék ibn Ḳara Bahādır Mīrāb ve Tenek Bahādır ve Şeyḫ Bahādır (6) ve Urus-ḳoşçı Bahādır mübārezet körgüzüp köp kişini aʿdā-yı devletdin (7) ḳatlġa yétkürüp dururlar[328]. **Naẓm**

Bahādırlar[329] eylep telāş u sitīz
(8) Ḳılıp ḥamle aʿdā sarı tünd ü tīz

Dem-i tīġdın ḳaṣd-ı cān körgüzüp
Barı ḳatl (9) éterde ḳıran körgüzüp

Késip baş töküp ḳan ḳılıp[330] zaḫm-dār
Esīr eyleben ol ṣıfāt kim şikār[331]

---

[323] Ḳutluḳ: T Ḳutluġ
[324] ʿAbdu'l-kerīm: T ve B ʿAbd-kerīm
[325] yiberip durur: T ve B yiberdi
[326] yétkürüp dururlar: T ve B yétkürdiler
[327] ve: T ve B'de yok.
[328] yétkürüp dururlar: T yétkürdiler; B yétkürdi
[329] bahādırlar: B bahādır
[330] ḳılıp: İ'de aḳıtıp şeklinde yazılmıştır; T bolup
[331] Bu mısra İ'de derkenarda verilmiştir.

Uruş (10) ṭarḥı resmini fāş éttiler[332]

Bu yaŋlıġ zamānı savaş éttiler[333]

Ve ḥażret-i aʻlā ḫaḳanīniŋ (11) ḳuvvet-i imdād ve nīrū-yı muʻāveneti bile ümerā-yı nām-dār ve şüceʻā-yı kīne-güẕār ġalebe ḳılıp Ḫˇārezmīler (12) cānibi, nuṣret yeli ése kirişdi[334]. Ve Buḫārīler tāb-ı muḳāvemet kéltüre almayın maġlūb (13) u münhezim bolup Kesik cānibiġa firār ṭarīḳası bile müteveccih bolup dururlar[335] ve ʻAbdu'r-raḥman (14) Bék ve veled-i Niyāz Pervāneçi kim Ḫˇārezm-i İrem Bezm dārü's-salṭanasınıŋ[336] bed-ḫˇāhlarıdın Buḫārā (15) ʻaskeride[337] muʻtemed-ʻaleyh kişi durur[338] érdi. Anı Muḥammed Kerīm Ḳoyçı Çalış nehri'niŋ **[T105b]** şārīʻiġa (16) yétkende ḳatlġa yétkürüp durur[339]. Ve Buḫārīler cān hevlidin özlerin Çalış'ġa (17) tuş tuşdın taşlap[340] köp kişi ġarḳ u telef bolup dururlar[341]. Ol eşnāda, Buḫārā ümerāsı **[İ209b]** (1) Kesik'din ötüp perīşān bolġan ʻaskerni[342] yaŋıdın cehd-i **[B466]** mevfūr ve saʻy-ı (2) nā-maḳdūr bile müctemiʻ ḳılıp[343] hey'et-i ictimāʻ bile hücūm étdiler[344]. Ve defʻa defʻa ilgeri (3) yörüp Çalış'nıŋ[345] kenārıda rāyāt-ı kesāfet-simātın ber-pā étip[346] ṣufūf-ı (4) nuṣret-vuḳūfnı[347] ārāste ḳılıp[348] taḥrīṣ ü terġīb bile deste deste

---

[332] éttiler: T étdiler

[333] T ve B'de Bu yaŋlıġ zamānı savaş éttiler / Uruş ṭarḥı resmini fāş éttiler

[334] kirişdi: B kirişti

[335] bolup dururlar: T ve B boldılar

[336] Ḫˇārezm ... dārü'ssalṭansınıŋ: T ve B Ḫˇārezm

[337] ʻaskeride: T ve B çerigide

[338] durur: T ve B'de yok.

[339] yétkürüp durur: T ve B yétkürdi

[340] taşlap: B salıp

[341] bolup dururlar: T ve B boldı

[342] ʻaskerni: T ve B çerigni

[343] ḳılıp: T bolup

[344] étdiler: B éttiler

[345] Çalış'nıŋ: B Çalış

[346] étip: T ve B ḳılıp

[347] ṣufūf-ı ... vuḳūfnı: T ve B ṣufūfnı

[348] ḳılıp: B étip

çeriglerni Çalış'dın (5) ötkerdiler. Ammā bu ṭaraf dın Ḳutluḳ Murād İnaḳ[349] dağı ṣaff-ārālığ[350] körgüzüp livā-yı ẓafer-intimānıŋ[351] (6) astıda ḳarār tutup ümerā ve emīr-zādeler, mübārizler bile meydāngа (7) tekāver[352] sürüp[353] müdāfa'aġa meşġūl boldılar[354] ve tüşġaça[355][356] sitīz ü āvīz ṭarīḳası bile mübārezet (8) dādın bérip ser-efşānlığ ḳılur érdiler. Kün, nıṣfu'n-nehārġa yétkende (9) yavuḳ[357] durur[358] érdi kim a'dā-yı devlet mübārizler[359] teḳābülidin rūy-gerdān[360] bolup (10) hezīmet tapġay[361]. Ol çaġda, Uyġur ḫaylı[362] bī-vefālığ[363] körgüzüp sipāh-ı nuṣret- (11) penāhġa şikest-i fāḥiş yétti. **Bu maḳālnıŋ**[364] **tavżīḥi**[365] **ol durur**[366] **kim** (12) Bék Polad Atalıḳ'nıŋ inisi Tācī Atalıḳ'nıŋ oġlı Raḥmet-ḳulı Bék kim sene miŋ éki (13) yüz on toḳuzda[367] aynıŋ[368] evāḫiride Bék Polad Atalıḳ'nıŋ evlādıdın ayrılıp ḫān-ı maġfūr- (14) nıŋ 'atebe-būslığıġa[369] müşerref bolup mevrid-i merāḥim-i ḫusrevāne bolup durur[370]

---

[349] İnaḳ: T 'İnaḳ
[350] ṣaff-ārālığ: T ṣaff-ārālıḳ
[351] intimānıŋ: B intimā
[352] tekāver: T'de yok.
[353] sürüp: T sürüp dururlar
[354] boldılar: T bolup dururlar
[355] tüşġaça: T ve B tüşgeçe
[356] tüş: Kaman bu kelimeyi "tuş" okumuş ve "taraf, yön" biçiminde anlamdırılmıştır. Zaman kavramını göz önünde bulundurarak kelimenin "öğle zamanı" anlamıyla "tüş" okunması bağlama uygun düşmektedir.
[357] yavuḳ: B yaḳīn
[358] durur: B'de yok.
[359] mübārizler: T mübārizleriŋ
[360] rūy-gerdān: B rū-gerdān
[361] hezīmet tapġay: T hezīmet yolıġa ḳadem urġaylar
[362] ḫaylı: T ḳılıç
[363] bī-vefālığ: T bī-vefālıḳ
[364] maḳālnıŋ: T ve B maḳāl
[365] tavżīḥi : Tanç bu kelimeyi, "tavṣiḫ" şeklinde okumuştur. Kelimeyi "açıklama" anlamı ile "tavżīḥ" şeklinde okumak bağlama uygun düşmektedir.
[366] durur: B'de yok.
[367] toḳuzda: T ve B toḳuz
[368] aynıŋ: T ve B'de yok.
[369] 'atebe-būslığıġa: B 'atebe-būslığıḳa
[370] durur: B'de yok.

érdi. (15) Bu vāḳı‘a eşnāsıda, Uyġur cemā‘asınıŋ ba‘żı erāẕil ü evbāşı[371] kim Bék Polad Atalıḳ- (16) nıŋ oġlanlarıġa dil-beste ve nigerān-ḫāṭır durur[372] érdiler[373]. Ol bī-çāreni, vesvese ve şeyṭanet bile (17) muvāfaḳat toġrı yolıdın münāfaḳat beyābānıġa azġurup[374] barça müttefiḳü’l-kelime bolup Buḫārā çerigide **[İ210a]** (1) Muḥammed Niyāz Bék ve Ata Niyāz Bék veledān-ı Bék Polad Atalıḳ’ġa kişi yiberip meknūn-ḫāṭırları- (2) dın[375] āgāhlıġ yétkürüp müte‘ahhid bolup dururlar[376] kim Ḫ̌ārezm-i İrem Bezm[377] çeriginiŋ (3) şikestige[378] sebeb bolġaylar. Ḳażārā, ol uruşda Uyġur sipāhı meysereġa (4) muḳarrer bolup uruşdaġı meysereniŋ[379] ṭarafıda **[B467]** vāḳi‘ durur[380] érdi. Uyġur (5) ehli ol vaḳtda[381] va‘de muḳteżāsı bile bī-sebeb ẓāhir ṣaffını bozup münhezimāne (6) rūy-gerdān[382] bolup özlerin deryāġa yétkürüp öte başladılar[383] ve Raḥman-ḳulı [384] Bék soŋra[385] (7) peşīmān bolup ḳaytıp uruşġa kirip ḳatlġa yétti. Ammā ne asıġ kim (8) iş andın ötüp durur[386] érdi kim él toḫtaġay ve ‘asākir-i manṣūreniŋ (9) bed-dil ve yarım köŋüllüġları bu ḥādiṣeni müşāhede ḳılıp tuşlıḳ[387] (10) tuşıdın yasavnı buzup ma‘reke-i kār-zārdın yüz évürüp dururlar[388].

---

[371] evbāşı: T evbāşlar
[372] durur: T ve B’de yok.
[373] érdiler: B érdi
[374] azġurup: T azġurup ve
[375] meknūn-ḫāṭırlarıdın: Tanç bu tamlamayı “meknūn-ı ḫāṭır” şeklinde okumuştur. “meknūn” kelimesinin sıfat olması göz önünde bulundurulduğunda “meknūn-ḫāṭır” şeklinde okumak bağlama uygun düşmektedir.
[376] bolup dururlar: T ve B boldılar
[377] Ḫ̌ārezm-i İrem Bezm: T ve B Ḫ̌ārezm
[378] şikestige: T ve B şikestiġa
[379] meyserenin: T ve B meysere
[380] durur: T ve B’de yok.
[381] vaḳtda: T ve B çaġda
[382] rūy-gerdān: B rū-gerdān
[383] başladılar: B başladı
[384] Raḥman-ḳulı: B Raḥmet-ḳulı
[385] soŋra: T ve B soŋ
[386] durur: T ve B’de yok.
[387] tuşlıḳ: B tuşluḳ
[388] évürüp dururlar: T ve B évürdi

Bes[389] a‘dā çerigi (11) bu vāḳı‘alar[390] müşāhedesidin ḳuvvet tapıp ġalebe-i tamām ve izdiḥām-ı mā-lā-kelām bile hücūm-āver bolup (12) ḳatl u tārācġa iştiġāl körgüzüp dururlar.[391] Ve[392] ol ḥīnde Ḥasan Murād Bék (13) maġfiret-penāh ümerā-yı ‘iẓām ve şüce‘ā-yı kirām bile Buḫārīlerġa Rüstem-āne ḥamleler yétkürüp (14) müdāfa‘aġa meşġūl durur[393] érdi. Buḫārīler hücūm ḳılıp emīr-zāde-i müşārün-ileyhni şehādet (15) derecesiġa **[T106a]** yétkürüp dururlar[394] ve éşitdüm[395] kim: “Anıŋ ḳātili Mollā Burhān atlıġdur[396] érdi.” (16) **انالله و انا اليه راجعون**[397] **Naẓm**

Dirīġā ki devrān-ı ḥasret-medār
Besī bī-ḥayālıġ ḳılıp āşikār

(17) Anıŋ dék Bék-i ferruḫ-encāmnı
Fīrūzende-i şem‘-i İslāmnı

Piyāde ḳılıp raḫş-ı iḳbāldın
[İ210b] (1) Salıp yerge evreng-i iclāldın

‘Adū ḫaylıġa eyleben mübtelā
‘Azāsıdın étti (2) cihānnı ḳara

[389] bes: B pes
[390] vāḳı‘alar: T ve B vāḳı‘a
[391] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdiler
[392] ve: T ve B’de yok.
[393] durur: T ve B’de yok.
[394] yétkürüp dururlar: T ve B yétkürdi
[395] éşitdüm: T ve B éşitdim
[396] atlıġdur: T ve B atlıġ
[397] Kur’ān, II, 156.

[B468] Bu vāḳı‘a-ı hāyile ve ḥādiṣe-i ġāyiledin Ḫˇārezm-i İrem Bezm[398] sipāhı bi’l-küll şikest tapıp (3) deryāġa yüz ḳoyup dururlar[399]. Ümerā ve mübārizler dağı **“الفرار معالا يطاق من سنن المرسلين”** (4) āyetiniŋ[400] mażmūnıġa ‘amel étip[401] firārnı[402] iḫtiyār éttiler[403]. Ol eṣnāda, ḫān-ı maġfūr rükūb (5) ḳılıp tiledi kim: “Sipāh-ı tefriḳanı cem‘ étip silk-i cem‘iyyetiġa[404] intiẓām bérgey.” Azlıḳ[405] (6) ve ḫandeḳsızlıḳ[406] cihetidin müyesser bolmadı. Çün irāde-i ezelī ve meşiyyet-i lemyezelī bu nev‘ (7) muḳadder bolup durur[407] érdi kim ẓuhūrġa yetip durur[408]. **māşāl’lāhu kāne ve mā lemyeşe’ lemyekin** yoḳ érse Ḫˇārezm-i İrem Bezm dārü’s-salṭanasınıŋ leşker-i nuṣret-eṣeri[409] bā-vücūd-ı (9) ḳıllet anıŋ dék ‘asker[410]-i keşīrġa ġālib bolup hīç vechdin[411] kemlik tartmas (10) durur[412] érdiler. Āḫirü’l-emr[413][414] Uyġur’nıŋ[415] bī-vefālıġıdın mundaḳ[416] ḥādiṣe sāniḥ bolup durur[417]. Aḳam (11) Muḥammed Niyāz Mīrāb’nıŋ bir mülāzemetidin éşitdim. Dédi kim: “Çün şikest (12)

---

[398] Ḫˇārezm-i İrem Bezm: T ve B Ḫˇārezm
[399] ḳoyup dururlar: T ve B ḳoydılar
[400] āyetiniŋ: T ve B’de yok.
[401] étip: T ve B ḳılıp
[402] firārnı: T ve B firār
[403] éttiler: T étdiler; B ḳıldılar
[404] cem‘iyyetiġa: B cem‘iyyetġa
[405] azlıḳ: B azlıġ
[406] ḫandeḳsızlıḳ: B ḫandeḳsızlıġ
[407] durur: T ve B’de yok.
[408] yétip durur: T ve B yétti
[409] Ḫˇārezm-i ... nuṣret-eṣeri: T ve B Ḫˇārezm sipāhı
[410] ‘asker: T ve B leşker
[411] hīç vechdin: Tanç bu kelimeyi “hem-çüçedin” şeklinde okumuştur. Bu kelime grubunu “hīç vechdin” şeklinde okumak bağlama uygun düşmektedir.
[412] durur: T ve B’de yok.
[413] āḫirü’l-emr: T ve B āḫir
[414] āḫirü’l-emr: Kaman, bu tamlamayı “āḫırı’l-umarā” şeklinde okumuş bu kelimeleri farklı maddelerde “āḫır” kelimesine “son, en son”; “umarā” kelimesini de “nmirler, beyler” şeklinde anlamlandırmıştır. Kelimeyi “en nihayet, sonunda” anlamı ile “āḫirü’l-emr” şeklinde okumak bağlama uygun düşmektedir.
[415] Uyġur’nıŋ: T ve B Uyġur
[416] mundaḳ: T ve B mundaġ
[417] bolup durur: T ve B boldı

tapduḳ. Aḳaŋız bile ma‘reke-i kār-zārdın çıḳıp ordu pīş-gāhıġa barduḳ. Kördim (13) kim ḫān-ı maġfūr atlanıp nīzege söyenip mütefekkir turup durur[418]. Ekşer ḫavāṣ u maḥremler mülāzemetde (14) ḥāżır durur[419]. Ol henggāmda a‘dā-yı devlet, ordu kenārıġa dāḫil boldı. Ḫān-ı maġfūr atdın tüşüp (15) aḳaŋız ve maḥremler bile kémege kirdi. Mén dağı özümni kémege aldım ve ba‘żı leşkeriyye (16) kim ol yerde ḥāżır érdiler. Tilediler kim kémege kirgeyler. Maḥremler alarnı kirmekdin mümāna‘at (17) körgüzdi kim tā kémeni girān-bār ḳılmaġaylar. Ḫān, ġāyet-i şefḳat ve fuḳarā-perverlikidin[420] **[İ211a]** (1) kim ol ḥażretniŋ ṭıynet-i pākıġa muḫammer durur[421]. Maḥremlerge men‘ ḳılmaḳdın mānī‘ (2) bolup alarġa duḫūl ruḫṣatı bile ser-efrāzlıġ yétkürüp durur[422]. Bu cihetdin, (3) kéme yüki ḥadd-ı i‘tidāldın artuḳ bolup durur[423]. İttifāḳan[424], ol ḥīnde muḫālif (4) yel ésip deryā telāṭum-hīz ve terāküm-engīz bolup durur[425] érdi. **Meşnevī**

[B469] Ésip her (5) ṭaraf tünd-bād-ı mühīb
Salıp érdi deryāġa şūr-ı ‘acīb

Tapıp rabṭ (6) su mevci kūlākge[426]
Urar érdi su laṭme-i eflākge[427]

[418] turup durur: B turupdur
[419] ḥażır durur: B ḥażırdur
[420] perverlikidin: T perverlikdin; B perverlıḳdın
[421] muḫammer durur: B muḫammerdür
[422] yétkürüp durur: T ve B yétkürdi
[423] bolup durur: T ve B boldı
[424] ittifāḳan: T ve B ittifāka
[425] durur: T ve B'de yok.
[426] kūlākge: T ve B kūlākġa
[427] eflākge: T ve B eflākġa

Bolup fāş her sarı (7) girdāblar[428]
Salıp baḥr éli cānıġa tāblar

Çün kéme deryā yüziġa cārī bolup durur[429]. (8) Yegirme kez mesāfeti ṭayy bolmay fenā girdābıġa bardı ve men[430] kémedin ayrılıp (9) meşaḳḳat-ı firāvān ve ṣu‘ūbet-i bī-pāyān bile özümni deryā ḳıraġıġa aldum[431]. (10) Ve her néççe deryā yüziġa tefaḥḥuṣ naẓarın saldum[432]. Kéme ehlidin ékki üç maḥremdin (11) başḳa müteneffisi necāt tapmadı. Ol çaġda, meni tutup esīrler zümresiġa (12) dāḫil ḳıldılar. **Meşnevī**

Şehī kim édi ḫusrev-i baḥr u ber
Mu‘allā serīr ü muraṣṣa‘ kemer

(13) Fiġān kim zamān-ı inḳılāb eyleben
Felek yüz sitem-i irtikāb eyleben

Ecel tünd- (14) bādı yétişti aŋa
Fenā baḥrıġa bardı keştī aŋa

Ḳuyaş yaŋlıġ oldı su (15) içre nihān
Ki tā ṣubḥ-ı maḥşerde bolġay ‘ayān

[428] Bu mısra İ nüshasında derkenarda verilmiştir.
[429] bolup durur: T ve B boldı
[430] men: T mén
[431] aldum: T ve B aldım
[432] saldum: T ve B saldım

Sikender édi[433] ḳa‘r-ı deryāġa (16) çüst

Tilep dürr-i vaṣl étti[434] ‘azm-i dürüst

[B470] Ger ol ḳıldı deryā-yı raḥmetġa ġavṣ

(17) Cihān étdi[435] baḥr-ı muṣībetġa ġavṣ

Ger ol vaṣl-ı Ḥaḳḳ dürridin aldı kām

[İ211b] (1) Firāḳıda dürr tökti közler tamām

Ḫān-ı maġfiret-penāhnıŋ müddet-i emāret ve salṭanatı éki yıl **[T106b]** ve üç (2) ay yegirme üç kün durur[436] érdi ve yaşı ottuz yéti yıl ve ol ḥażretdin éki oġul ve bir ḳız (3) yādigār ḳalıp durur[437]. Oġullarnıŋ ism-i şerīfi bular dururlar[438]. **Şehzāde Allāh-bérdi** (4) T**öre ve şehzāde Raḥman-berdi Töre** zeyyede ‘ömr-hümā ve devlet-hümā. Ol şikestde ümerā-yı ‘iẓāmdın (5) eşref-i sādāt-ı nebevī, efḍāl-ı eşrāf-ı murtażavī Seyyid-i necīb Ca‘fer Ḫˇāce Naḳīb (6) ve Ḳıpçaḳ ser-āmedi Emīr Velī Atalıḳ ve Manḳıt ser-defteri Baba Atalıḳ ve Ḫˇāce-éli ḫānedānınıŋ (7) zübdesi ve yüz dūdmānınıŋ ḳıdvesi aḳam Muḥammed Niyāz Mīrāb ve Ḳoŋrat ekābiridin Baba (8) Kutval ve Uyġur Ḥasan Şıġavul ve altun-cilav ve e‘āẓımıdın Narbuta Destūr-ḫānçı suda żāyi‘ (9) bolup dururlar[439]. Ve emīr-zāde ve béklerdin ḤasanMurād Bék maġfūr ve ‘Abdü’l-kerīm[440] Bék (10) mebrūr veledān-ı emīr-i kebīr ‘Avaż Biy İnaḳ ve Ḫudāy-bergen Bék ibn Fāżıl Bék ve Ḫudāy- (11) bergen Bék ibn Ḳalender İnaḳ ve

[433] édi: T’de yok.
[434] étti: T étdi
[435] étdi: B étti
[436] durur: T ve B’de yok.
[437] ḳalıp durur: T ve B ḳaldı
[438] bular dururlar: T bular durur; B bulardur
[439] bolup dururlar: T ve B boldılar
[440] ‘Abdü’l-kerīm: T ve B ‘Abd-kerīm

Muḥammed Niyāz Bék ibn Muḥammed Rıżā Bék Maḥrem, telef bolup dururlar[441]. (12) Ve mübārizlerdin Ḳıpçaḳ Baba Daruġa ve Ḳoŋrat Ciyen Mīrāb ve Urus-ḳoşçı Bahādır ve Şeyḫ Bahādır (13) ve ġayrihüm şehādet taptılar[442]. Emīr-zāde-i a‘ẓam celālü’d-devleti ve’d-dīn **Ḳutluḳ Murād** (14) **İnaḳ** ve Pehlevān-ḳulı Ḳoş-bégi ibn Ḫāṣṣa Ḳoş-bégi ve **[B471]** Ya‘ḳūb Ḫˇāce Re’is (15) ve Allah Naẓar Bay Ḫān-ḳahī[443] ‘Avaż Muḥammed Bay Ürgençī ve ġayrihüm esīr bolup dururlar[444]. Ve leşkeriyyedin (16) üç yüz kimse[445] uruşda ve deryāda żāyi‘ boldı ve üç yüz élligdin köpreki[446] esāret ḳaydıġa (17) giriftār boldılar[447]. Ammā Buḫārīlerdin ‘Abdu’r-raḥman Bék başlıġ ümerādın béş kişi **[İ212a]** (1) ḳatlġa yétti. Ve leşkeriyyedin miŋ béş yüz kimse[448] uruşda ve suda nā-būd (2) bolup dururlar[449]. Ve ba‘żı şiḳadın éşitildi kim: “A‘dā çerigidin yoḳ bolġan (3) üç miŋ kişi ḫaṭṭġa kirip durur[450].” Ve Allāhü a‘lem bi’ṣ-ṣevāb[451] **Naẓm**

Cihāndur téngiz (4) içre ḳalġan kések
Fenā laṭmesidin uşalġan kések

Kések kim su içre (5) bināsı durur
Özüŋ[452] déy anıŋ né beḳāsı durur

[441] bolup dururlar: T ve B boldı
[442] taptılar: T tapdılar
[443] Ḫān-ḳahī: T ve Ḫān-ḳahī ve
[444] bolup dururlar: T ve B boldılar
[445] kimse: T ve B kişi
[446] köpreki: T ve B köprek
[447] boldılar: T ve B boldı
[448] kimse: T ve B kişi
[449] bolup dururlar: T ve B boldı
[450] kirip durur: B kiripdür
[451] Allāhü ... bi’ṣ-ṣevāb: B’de yok.
[452] özüŋ: T ve B öziŋ

Ḫuṣūṣen ki su içre (6) bir müşt-i ḫāk

Ésip her ṭaraf ṣarṣar-ı sehm-nāk

Uçar gerd-i devrān leked-kūbıdın

(7) Bolur palçıġ[453] ol sunıŋ āşūbıdın

Ḳaçan iḥtimāl-ı beḳā anda bar

Ki ol ḫāk kim (8) bolsa lāy u ġubār

Felek kim binā-yı mu'allā durur

Cihān menzili üzre ber-pā durur

(9) Ḥabābīdür ol su üzre bī-ḳarār

Anı aŋlama bir nefes pāyidār

[B472] Tapar bir nefes birle (10) ābādlıġ

Yana bir nefes birle ber-bādlıġ

Ḥabāb érmes ol ḳaṣr-ı devr-i vājgūn

(11) Bināsı su üstide vü[454] bī-sütūn

Bu yaŋlıġ binādın beḳā istemek

Érür bī-vefādın (12) vefā istemek

[453] palçıġ: B balçıġ
[454] vü: B'de yok.

Cihān ḳahbe-i devr firīb-āşinā[455]

Cefā-kār u mekkāre vü bī-ḥayā

Bézep ẓāhirin (13) āşinālıġ[456] bile

Velī bāṭının bī-vefālıġ bile

Kélip ġāzesi ẓulm otı tābıdın

(14) Ḥınāsı[457] ulus baġrı ḫūn-ābıdın

Dem-i ṣubḥdın nuṭḳ-ı şīrīn aŋa

Şeb-i tīre- (15) din zülf-i müşgīn aŋa

Bolup hey'eti zişt ü yüzi kerīh

Aŋa şeklde dīv bolmay şebīh

(16) Yıraḳdın velī körünüp dil-berī

Perī-peykerī şūḫ-ı ġāret-gerī

Kişi (17) köŋlini ṣayd étip nāz ile

Muḳayyed ḳılıp zülf-i ṭannāz ile

[B473] Çü bildi ki ḳıldı giriftār anı

[İ212b] (1) Esīr ü ciger-ḫaste vü zār anı

[455] Vezin gereği *āşinā* okunmuştur.
[456] Vezin gereği *āşinālıġ* okunmuştur.
[457] ḥınāsı: T bināsı

Aŋa körgüzüp hey’et-i şūmını

Ḳılıp ‘arż-ı dī̇dār-ı (2) meyşūmını

Anıŋ birle hem ḳoymay eylep cefā

Çéker ḳatl ḳılmaḳġa tī̇ġ-ı belā

Ḳılur ḳatl (3) zār u zebūn eyleben

Salur ḫākġa ser-nigūn eyleben

[T107a] Yana ‘işve-gerlik ḳılıp (4) āşikār

Yanalarnı bu nev‘ éter ḫ̆ār u zār

Bolur böyle her demde bir érge cüft

Anı ḳatl (5) eylep yana birge cüft

Felek ṭurfa zāl-ı müş‘abid érür

Ḳabūl ehliniŋ allıda (6) redd érür

İşi barça nī̇reng ile ‘arbede

Şi‘ārı füsūn u fenni şu‘bede

Kec-endī̇ş ü[458] kec- (7) ḫaṣlet ü kec-ḫırām

Ki ḳoymay reh-rāstlıġ sarı kām

[458] ü: T’de yok.

Ḳara kisveti ālet-i al érür

(8) Ḫamīde ḳaddı ḥīlege dāll érür

[B474] Bu kim tün kevākibni lāmi‘ ḳılur

(9) Ḳuyaşnı taŋ atġanda ṭāli‘ ḳılur

Şererdür ḳılur peykeridin ‘ayān

(10) Yalındur demidin çıḳarur revān

Ġaraż élini öziġa meftūn étip

Temāşāsıdın (11) zār u mecnūn étip

Yana özleridin ḫaber tapġuça

Firīb érkenidin eşer tapġuça

(12) Ḳılur miḥverin oḳ hilālını tīġ

Éter bī-günehler helākını bīġ[459]

Şafaḳ kim bolur fāş (13) dāmānıdın[460][461]

Nişānıdur ehl-i vefā ḳanıdın

---

[459] bīġ: B tīġ

[460] dāmānıdın: Kaman bu kelime grubunu “fāş u amānıdın” okumuş; “amān” sözcüğünü “eminlik; aman, aman dileme” şeklinde anlamlandırmıştır. Beyitin tamamında şafaḳ, fāş bol-, ehl-i vefā ḳanı” sözcükleriyle birlikte düşünüldüğünde kelimeyi “dāmān” şeklinde okumak bağlama uygun düşmektedir.

[461] fāş dāmānıdın: B fāş u amānıdın

Cihān u felekdin ki ḳıldum[462] ṣaffet

(14) ʻAyān eylesem şemme-i maʻrifet

Ékisi érür birbiridin yaman

Cihāndın felek dūn (15) felekdin cihān

Nifāḳ u sitemdür alarnıŋ işi

Alar ẓulmını çékmegen yoḳ kişi

(16) Ḫuṣūṣen[463] ḳılıp ehl-i dānişġa kīn

Ḳılurlar hemīşe ḥazīn ü[464] ġamīn

[B475] Kişi kim ulus (17) içredür hūş-mend

Tutarlar anı müstemend ü nejend

Ḳılurlar vefā ehlini ḫˇār u zār

[İ213a] (1) Cefā tīġıdın eyleben dil-figār

Egerçi ḳılıp süflege yarlıġ

Éterler her işde (2) meded-kārlıġ

Aŋa dağı nā-āşinālıġ[465] ḳılıp

Uzaḳ çékmeyin bī-vefālıġ (3) ḳılıp

---

[462] ḳıldum: T ve B ḳıldım

[463] ḫuṣūṣen: B ḫuṣūṣā

[464] ü: T ve B'de yok.

[465] Vezin gereği āşinālıġ okunmuştur.

Ḳılurlar ḳara tofraḳ içre nihān

Eger yaḫşı bolsun u ger[466] ḫod yaman

(4) Saʿīd ü şaḳīge ferīḳan ferīḳ

ʿAdem cānibi başḳarurlar ṭarīḳ

Ne ḳoydı rüsl ḫaylını (5) yādigār

Selāṭīnni né[467] mülk ara pāyidār

Ḳanı enbiyā vü resūl-ı ʿArab

Ḳanı çār-yār (6) u[468] peyember-ḥaseb[469]

Ḳanı evliyā vü ḳanı aṣfiyā[470]

Ḳanı eẕkiyā vü ḳanı etḳıyā[471]

Ḳanı Pīş-dādīler içre ʿilm

(7) Keyūmers şāh-ı muʿallā-ḥaşem

[B476] Ḳanı şāh Hūşeng-i fīrūz-mend

Ḳanı şāh Ṭahmūrs-ı (8) dīv-bend

---

[466] ve ger: T ve B ve yāḫūd
[467] né: B ne
[468] çār-yār u: T çehār yār; B çār-yār
[469] peyember-ḥaseb: İ'de "p"nin noktaları eksik.
[470] aṣfiyā: T ve B etḳıyā
[471] etḳıyā: T ve B aṣfiyā

Ḳanı Cem ḳanı cām-ı gītī-nümā

Ḳanı şāh Ḍaḥḥāk u[472] ẓulm-intimā

Ferīdūn[473] Sām u[474] Nerīmān (9) ḳanı

Menū-çehr ile Zāl-ı destān ḳanı

Ḳanı Nevder ü ḳanı Efrāsiyāb

Ḳanı resm-i Gerşāsb u[475] (10) āyīn-i Zāb

Keyānīler içre ḳanı Keykūbād

Ḳanı şāh Kāvüs-i ferruḫ-nejād

Ḳanı şāh Keyḫusrev-i nīk- (11) baḫt

Ki taptı şeref ẕātıdın tāc u taḫt

Ḳanı Rüstem ü Bījen nev-civān

Ḳanı (12) Gīv ü Güderz Geşvādagān

Ḳanı Nīrem ü[476] Ṭūs u[477] Nevder ḳanı

Ferāmurz Berzūy ṣaff-der ḳanı

[472] u: T ve B'de yok.
[473] Ferīdūn: T ve B Ferīdūn u
[474] u: T ve B'de yok.
[475] u: B'de yok.
[476] ü: T'de yok.
[477] u: T ve B'de yok.

(13) Ḳanı ‘adl u āyīn-i Lohrāsb’ı

Ḳanı ‘izz ü temkīn-i Goştāsb’ı

Ḳanı Behmen ü ḳanı İsfendiyār

Ḳanı şāh (14) Dārāb-ı ‘ālī-tebār

[B477] Cihān şāhı Dārā-yı dil-āver ḳanı

Cihān mülkin alġan Sikender ḳanı

(15) Ḳanı nesl ü[478] Eşkān-ı ‘ālī-neseb

Kötergen[479] mülūk-ı ṭavāyif-laḳab

Ḳanı Erdşīr-i mu‘allā-ḥaşem

(16) Ki Sāsānī içre édi yek-ḳalem

Ḳanı şāh Behrām binYezdicürd

Anıŋ dék cihān içre yoḳ érdi (17) gürd

Ḳanı şāh-ı ‘ādil Anūşīrvān

Ḳanı Hürmüz ü ḫusrev-i kām-rān

Ḳanı āl-ı Mervān u āl-ı Yezīd

[İ213b] (1) Ki ḳıldılar āl-ı Nebīni[480] şehīd

---

[478] ü: T ve B’de yok.

[479] kötergen: T kötergey

[480] āl-ı Nebīni: Tanç bu kelimeyi “āl-ı benīni” şeklinde okumuştur. Beyitin anlam bütünlüğü göz önünde bulundurulduğunda bu kelimeyi “āl-ı Nebīni” şeklinde okumak bağlama uygun düşmektedir.

Ḳanı āl-ı ‘Abbās-ı ferruḫ-nejād

Ki köp yıl ‘ayān ḳıldılar (2) ‘adl u dād

Ḳanı āl-ı Sāmān-ı meymūn-nitāc

Ki ‘Amr ü bin Leyṯ’din aldı tāc

Ḳanı (3) Ġaznevīler ki Maḥmūd édi

Kevākibleri barça Mes‘ūd édi

[T107b] Ḳanı Ġūryānī ki fīrūz édi

(4) Alardın Ḥasan kim cihān-sūz édi

[B478] Ḳanı āl-ı Pūye mu‘allā-cenāb

Cihān mülkidin (5) boldılar kām-yāb

Ḳanı āl-ı Selçūk-ı Cemşīd-cāh

Ki Sencer kibi érdiler dīn-penāh

(6) Ḳanı cem‘-i Ḫˇārezm-şeh kim cihān

Alar ‘adlıdın érdi cennet-nişān

Ḳanı dehr (7) sulṭānı Çingiz Ḫān

Ḳanı şāh-ı ‘ālem Timur [Kür]gen

Ḳanı Ögetey Ḫān ki ḳaan (8) édi

Ḳanı Şāh-ruḫ Şeh ki sulṭān édi

Ḳanı tāc-ı iḳbāl-ı ‘Abdu’llāhī

(9) Ḳanı taḫt-ı ṭāvūs-ı Nādir şehī

Ḳanı Āmenek Ḫān zerrīn-‘alem

Ḳanı Aḳaṭay (10) Ḫān gerdūn-ḥaşem

Ḳanı ḳuṭbu’l-aḳtāb İsfendiyār

Ḳanı şeh Ebū’l-ġāzī-i (11) nām-dār

Ḳanı ḫān-ı Enūşe şeh-i kām-rān

Ḳanı ḫusrev-i dehr Areng Ḫān

Şehen-şāhdın[481] (12) Şīr Ġāzī ḳanı

Barı mülkniŋ ser-fırāzı ḳanı

[B479] Ḳanı şāhlar (13) mülk-i Ḫˇārezm ara

İçer érdiler cām u[482] Cem bezm ara

Saŋa barça ecdād u ābā ḳanı

(14) Alar tüzgen āyīn [ü] yasa ḳanı

Ḳanı İş Muḥammed Biy-i nīk-rāy

Ki Ḫˇārezm ara érdi (15) kişver-ḫudāy

[481] şehen-şāhdın: Kaman, bu tamlamayı “şahanşāh-ı dīn” şeklinde okumuştur. Bu tamlamayı “şehen-şāhdın” şeklinde okumak bağlama uygun düşmektedir.
[482] u: T ve B’de yok.

Ḳanı ḫān-ı Ḫıvaḳ Muḥammed Emīn

Ki érdi saŋa cedd ü ṣāḥib-nigīn

(16) Ataŋ vālī-i dīn ‘Avaż Biy ḳanı

Ecel saldı tofraḳġa dağı anı

Ḳanı ol aḳaŋ (17) İltüzer Pād-şāh

Ki érdi ‘adū ḫaylıġa kīne-ḫˇāh

Cihān ḳılmay aŋa **[İ214a]** (1) dağı yarlıġ

Felek ẓāhir étmey meded-kārlıġ

Fenā baḥrıġa saldı nā-kām anı

Güher dék ḳılıp (2) sāḥib-ārām anı

Cihāndın sitem körmegen[483] kimse yoḳ

Felekdin elem (3) körmegen[484] kimse yoḳ

Ḫıred-mend oldur ki tapar ḫayāt

Alar şuġlıġa ḳılmasa iltifāt

[B480] (4) Tutup terk-i dünyā vü esbābnı

Ulus yüziġa bağlap ebvābnı[485]

[483] körmegen: B çékmegen

[484] körmegen: B çékmegen

[485] Bu mısra İ nüshasında derkenarda verilmiştir.

Vaṭanda tecerrüd sarı ursa tek

Ġubār-ı ta‘alluḳġa (5) silkip étek[486]

Fenā bolmayın ḳılsa seyr fenā

Ecel yetmeyin bolsa merg āşinā[487]

(6) Bu kün şehr-yārā sén[488] ol şāh-sen[489]

Ki remz-i ḥaḳāyıḳdın āgāh-sen[490]

Libās-ı (7) ḫilāfetdedür ṣūretiŋ

Pelās-ı fenā içredür sīretiŋ[491]

Kéyip ẓāhiriŋ salṭanat (8) ḫil‘atın

Velī bāṭınıŋ faḳr éli kisvetin

Başıŋda şehen-şāhlıġ tācı- (9) dur

Velī ḫāṭırıŋ faḳr mi‘rācıdur

Żamīriŋ bolup faḳr ara mülk-gīr

Cihān (10) mülki allıŋdadur[492] bes ḥaḳīr

---

[486] Vaṭanda tecerrüd sarı ursa tek / Ġubār-ı ta‘alluḳġa silkip étek: T ve B Ġubār-ı ta‘alluḳġa silkip étek/ Vaṭanda tecerrüd sarı ursa tek

[487] Vezin gereği āşinālıġ okunmuştur.

[488] şehr-yārā sén: B شهریار اسن

[489] şāh-sen: T sén

[490] āgāh-sen: T sén

[491] Libās-ı ḫilāfetdedür ṣūretiŋ / Pelās-ı fenā içredür sīretiŋ: B Pelās-ı fenā içredür sīretiŋ / Libās-ı ḫilāfetdedür ṣūretiŋ

[492] allıŋdadur: B allındadur

Érür himmetiŋ allıda āsumān

(11) Kemīn ḳullarıŋġa muḥaḳḳar mekān

Tapıp re’fet[493] ‘adlıŋa iḫtiṣāṣ

Ḥavādiṯdin (12) olmış ḫalāyıḳ ḫalās

[B481] İlāhī bolup Téŋri yāver saŋa

Bolup barça ‘ālem (13) musaḫḫar saŋa

Tutup yeryüzin sāye-i devletiŋ

Ulus başıdın (14) kétmesün şefḳatıŋ

‘İnānıŋda bolsun Ḫıżır muttaṣıl

Cenābıŋda faḳr ehli (15) āsūde-dil

Tapıp Mūnis iḥsān u ḳurbıŋġa dest

Müdām olsun ol (16) cām-ı devletġa mest

Ayaḳçı tola kéltür altun ayaġ

Bolay laḥẓa-ı mest-i ṣāf-ı (17) ferāġ

Köŋülni ḳılıp cem‘ her sarıdın

Soray ḫāme maḳṣūd teẕkārıdın[494]

---

[493] re’fet: B re’fet ü

[494] teẕkārıdın: T ve B teẕkārıdın temmet

[İ214b] (1) **Ékinçi faṣl Ḥażret-i pād-şāh-ı ṣāḥib-ḳırān ve sulṭān-ı gerdūn-tevānnıŋ vilādet-i** (2) **hümāyūndın**[495] **bu risāle-i sa‘ādet-maḳāle**[496] **itmāmıġaça her vaḳāyi‘ ve fütūḥātı kim eşer-i devlet-i** (3) **sulṭānī ve iḳbāl-ı ṣāḥib-ḳırāndın**[497] **vuḳū‘ tapmış ve vuḳū‘ tapġusı durur**[498]. (4) **Ẕikr ḳılılur.** Bu faṣl üç ḳısmġa müştemil durur[499]. Evvelġı ḳısm ḥażret-i pād-şāh-ı (5) ṣāḥib-ḳırānnıŋ eyyām-ı vilādetidin hengām-ı emāretiġaça **[T108a]** vaḳāyi‘-i keşīrü’l-bedāyi‘din şemme-i (6) beyān silkige[500] çékilür. **[B482] Meşnevī**

Bu kün ey sa‘ādet maŋa yār bol
Dem-ā-dem işimde (7) meded-kār bol

Kél ey devlet allımda ḳıl bendelik
Cenābımda ḳul dék ser-efgendelik

(8) Kél ey baḫt esbābım āmāde ḳıl
Köŋül ṣafḥasın ġuṣṣadın sāde ḳıl

Kél ey himmet-i (9) iḳbālım eyle ḳavī
Anıŋ dék ki ḫaḳanī vü ḫusrevī

[495] hümāyūndın: T ve B hümāyūnıdın
[496] bu risāle-i sa‘ādet-maḳāle: Tanç, bu kelime grubunu “pūr-sāle-i sa‘ādet-maḳāle” şeklinde okumuştur. “bu risāle-i sa‘ādet-maḳāle” şeklinde okumak bağlamla örtüşmektedir.
[497] iḳbāl-ı ṣāḥib-ḳırāndın: T ve B iḳbāl-ı ṣāḥib-ḳırānīdin
[498] tapġusı durur: B tapġusıdur
[499] müştemil durur: B müştemildür
[500] silkige: B silkiġa

Kél ey çarḫ éşigimde der-bānlıġ ét

(10) Ḥavādiş ġamıdın nigeh-bānlıġ ét

Kél ey ay maŋa mūnis ü hem-dem ol

Mülāzım bol u (11) rāzıma maḥrem ol

‘Uṭārid-i edeb birle yon ḫāmeni

Ki tā bitige-men bu şeref-nāmeni

(12) Kél ey Zühre bezmim ara çeng tüz

Sa‘ādet nevāsıdın āheng tüz

Ḳuyaş ṣakf-ı ḥücremdin (13) eyle ṭulū‘

Başım üzre ḳıl zer saçarġa şürū‘

Cenābımda Mürrīḫ-i çākerlik ét

Kélüp[501] (14) ḫiẕmetimde dil-āverlik[502] ét

[B483] Kél ey Müşterī ṣıdḳ u iḫlāṣ eyle

Du‘ām ile ed‘iye-i ḫāṣ eyle

(15) Züḥal kél ḥużūrımda ḳıl pestlik

Edeb birle tur ḳılma bed-mestlik

[501] kélüp: T ve B kélip
[502] dilāverlik: B dilāverlıġ

Şüreyyā kerem pençesin (16) ḳıl açıġ

Dürr-i nīkdin ayaḳımġa kéltür saçıġ

Ki mén barça ötkendin eylep rücū‘

(17) Ḳılay şāhnıŋ medḥiyetiġa şürū‘

Ḳayu şāh-ı şehler ser-efrāzı ol

Selāṭīn-i **[İ215a]** (1) āfāḳ mümtāzı ol

Şehī kim felek ḫāk-ı dergāhıdur

Uluġ şehler üftāde-i (2) rāhıdur

Ḫilāfet serīride şehlerġa şāh

Sa‘ādet sipihride tābende māh

(3) Déme māh mihr ü[503] diraḫşende dey

Şeref dürcide dürr-i raḫşende dey

Cihān-gīr (4) Dārā-yı encüm-sipāh

Felek cāy-gāh u ẓafer-intibāḥ

Ḫıdīv-i cihān-dār[504] fīrūz-baḫt

(5) Şeh-i la‘l-dīhīm ü[505] fīrūze taḫt

[503] ü: T ve B’de yok.
[504] ḫıdīv-i cihān-dār: T ve B ḫıdīv-i cihān-dār u
[505] u: T’de yok.

[B484] Cihān kişverini revān alġuçı

‘Adū leşkeriġa (6) ḳıran salġuçı

Fīrūzende-i millet-i Aḥmedī

Ferāzende-i devlet-i sermedī

Şerī‘at (7) umūrıda Nu‘mān-nişān

‘Adāletde mānend-i Nūşīrevān

Mu‘īnü’l-mesākīn (8) müfīẓü’l-‘aṭā

Re’īsü’l-ḫavākīn mu‘izzü’l-verā

‘Alā ehlü’l-īmān ẓıllī-kerīm

Ebū’l-feṭḥ (9) Sulṭān Muḥammed Raḥīm

Edāmallāhu devr-i salṭānehu

Efāżallāhu feyż-i iḥsānehu

(10) Kélip ẕātı anıŋ cihāndın murād

Velī ḫalḳġa maẓhar ‘adl u dād

Yüzi salṭanat (11) nūrı āyīnesi

Żamīri füyūżāt gencīnesi

Çü Ḥaḳḳ tüzdi ẕātınıŋ (12) evrāḳını

Aŋa bitti peyġāmber aḫlāḳını

Yetip köŋliġa ġayrdın taṣfiye

Tapıp (13) nefsi Ḥaḳḳ ‘aṣḳıda tezkiye

[B485] Ḥayā nūrı ẕātıġa cevher kélip

Edeb genci köŋlide mużmer kélip

(14) Bolup ẓāhirī zīnet-i salṭanat

Velī bāṭınī maẓhar-ı ma‘rifet

Naṣībi anıŋ ‘iffet-i (15) Muṣṭafā

Şi‘ārı anıŋ himmet-i Murtażā

Seḫā çaġı açġanda dest-i kerem

Ḳılur yer- (16) yüzin çarḫ dék pür-direm

‘Adāletde Anūşīrvān’dın[506] ötüp

Ḳuyaş (17) dék cihān mülkini yarutup

Bolup devride ẓulm resmi ‘adem

Sitem körmeyin **[İ215b]** (1) hīç kim cüz-i sitem

Anıŋ dék bolup resm-i bī-dād güm

Felek hem (2) ḳıla almayın üştülüm

[506] Anūşīrvān’dın: T ve B Nūşīrevān’dın

Şerī‘at işige bérip intiẓām

Tapıp özgeçe dīn-i beyżā (3) niẓām

Menāhīni ol nev‘ étip ber-ṭaraf

Ki mīnā érür ser-nigūn pāre def

(4) Çü şehlıġ[507] serīriġa ḳıldı cülūs

Selāṭīn kélip boldılar ḫāk-būs

[B486] (5) Ḳılıp maḳdemidin mübāhāt taḫt

Kök evciġa taptı[508] müsāvāt taḫt

(6) Nigīn-i cihān-bānlıġ eylep ḳarār

Mübārek keffide érür nām-dār

Hümāyūn başı üzre (7) zerrīn-külāh

Şerefde urup ṭa‘ne-i mihr[509] māh

Oḳup Müşterī ḫuṭbe-i devletin

(8) Yétürdi felek evciġa rif‘atın

Tapıp sikke atı bile sīm ü zer

‘Azīz oldı (9) ‘ālemde vü[510] nām-ver

---

[507] şehlıġ: T şehlıḳ

[508] taptı: T tapdı

[509] ṭa‘ne-i mihr : T ve B ṭa‘ne-i mihr ü

[510] vü: B’de yok.

Çü Ḥaḳḳ şehler icādıġa ḳıldı meyl

Ol oldı murād u selāṭīn ṭufeyl

[T108b] (10) Bolup ṭab‘ı kāmil fażāyil bile

Ḳılıp hem-nişīnlik efāżıl bile

Çü fikri urup diḳḳat[511] (11) içre élig

Bolup rūşen allıda barça bilig

Çü her kéçe kim bezm-i ‘işret tüzüp

Til ü[512] (12) élgi dür-pāşlıġ körgüzüp

Çü meydān ara ḳılsa ‘azm-i neberd

‘Adūdın çıḳarur felek üzre (13) gerd

[B487] Ḳılıç ḳılsa[513] a‘dā maṣāffıġa tīz

Ḳılur allıdın Sām u Rüstem gürīz

Eger gürz ile (14) ḳılsa ‘azm-i maṣāff

Ḳılur gerd bir ḍarbı yüz kūh-ı Ḳāf

Ḳayu mülk üze çékse ḫayl u sipāh

(15) Ẓaferdür mülāzım ‘adū ḫāk-ı rāh

---

[511] diḳḳat: B vaḳt

[512] ü: B’de yok.

[513] ḳılsa: T ve B çékse

Livāsı üze meh-çe-i zer-nigār

Ḳuyaş şe'nini sındurup (16) āşikār

Bolup çetr-i zer başıġa sāye-bān

Néçük kim hümā-yı sa'ādet-nişān

(17) Seferde aŋa Ḫıżr u[514] devlet delīl

Peyemberge[515] ol nev' kim Cebrā'īl

Cihān devletidin **[İ216a]** (1) bolup bostān

Démey bostān kim riyāż-ı cinān

Cihān ehli (2) anda bolup şād-kām

Du'āsı bile eyleben nūş-ı cām

İlāhī cihāndın (3) érür tā nişān

Cihān ehliġa tā cihāndur mekān

Cihān-dārlıġ içre tut anı (4) şād

Aŋa ḳıl müyesser né[516] érse murād

[B488] Ol ḥażretniŋ vilādet-i hümāyūn-ı sa'ādet-nümūnı (5) Ebū'l-feyż Ḫān ibn Ġāyib Ḫān'nıŋ eyyām-ı salṭanatıda fī-şühūr sene tis'īn ve mi'e[517] (6) ve elf, muvāfıḳ

[514] u: B'de yok.
[515] peyemberge: T ve B peyemberġa
[516] né: T'de ne
[517] mi'e: T ve B māye

meymūn yılı es‘ad-ı sā‘at ve aḥsen-i evḳātda vuḳū‘ tapıp ‘adem (7) şebistānıdın vücūd gülistānıġa bedreḳa-ı ‘ināyet-i ezelī bile ḳadem urdı ve fenā nihān-ḫānesi- (8) din beḳā dīvān-ḫānesiġa sābıḳa-ı sa‘ādet-i lemyezelī bile teşrīf kéltürdi. (9) Yoḳ yoḳ belkim[518] āftābī durur[519] érdi. ‘Ālem-ārā şeref burcıdın tābān boldı ve gevherī (10) durur[520] érdi bī-bahā sa‘ādet dürcidin nümāyān. **Meşnevī**

Zamāne ḫūb édi vü[521] vaḳt meymūn
(11) Felek rām érdi vü sā‘at hümāyūn

Duraḫşān[522] gevheri nā-yāb u yektā
Fürūzān aḫteri (12) ḫūrşīd-simā

Vücūd eyvānıġa boldı ḳadem-zen
Beḳā bostānını ḳıldı nişīmen

Ḳudūmıdın (13) ṭarab eylep mübāhāt
Yétürdi tehniyet heyhāt heyhāt

Cemālı birle ‘ālem boldı rūşen
(14) Yüzidin dehr ḫār-istānı gül-şen

Bolup memlū tamāmı mülk ara sūr
Memālik ehli boldı (15) barça mesrūr

[518] belkim: T ve B belki
[519] durur: T ve B’de yok.
[520] durur: T ve B’de yok.
[521] vü: B’de yok.
[522] duraḫşān (ötre kullanıldığı için): T ve B diraḫşān

Bolup terbiyyetiġa dāye-i devlet

Tapıp iḳbālıdın ser-māye-i devlet

[B489] Anı (16) çırmap ḥarīr-i ‘işmet içre

Ta‘ahhüd ḳıldı mehd-i ‘izzet içre

Bu yanlıġ perveriş tapıp (17) dem-ā-dem

Terakḳḳī ḳıldı kündin künge kem kem

Ve mervī durur[523] kim ol ḥażretniŋ **[İ216b]** (1) şeref-i vilādet ve eşer-i sa‘ādetidin ol eyyām-ı ferḫunde-fercāmda Ḫˇārezm-i İrem Bezm (2) dārü’s-salṭanası[524] diyārıda merāsim-i fitne ve fesād ḳavānīn-i nifāḳ u ‘inād bi’l-küll mürtefi‘ bolup (3) andaḳ[525] ferāġ u refāhiyyet rūy bérdi kim hīç vaḳtī az evḳātda andın nişān (4) bérmey dururlar[526]. Ümerādın tā fuḳarā, ṭarab esbābın āmāde ḳılıp ‘işret dādın (5) bérdiler. Efāżıldın tā erāẕil[527], neşāṭ şāḫ-sārıdın[528] inbisāṭ gülin tirdiler[529].

(6) Gül-i ibtihāc açıldı şeref-i vilādetidin

Güher-i ṭarab saçıldı eşer-i sa‘ādetidin

(7) Çün semen[530]-i temeyyüzġa ‘urūc ḳılıp merātib-i şebābġa terakḳḳī taptı[531]. ‘Ulūm-ı dīnī ve fażāyil-i yaḳīnī iktisābıġa (8) meyl körgüzüp ‘ilm ü faẓiletde ferīd-i zamān

[523] mervī durur: B mervīdür
[524] Ḫˇārezm ... dārü’s-salṭanası: T ve B Ḫˇārezm
[525] andaḳ: T ve B andaġ
[526] bérmey dururlar: B bérmeydürler
[527] erāzil: B erāẕil
[528] şāh-sārıdın: B saḫte-sāzıdın ساختسازيدين
[529] tirdiler: T ve B tirdiler beyt
[530] semen: T ve B sen

ve nādire-i devrān bolup durur[532]. Ḫuṣūṣen (9) nezāket-fehm ve şi‘ir-şināslıḳda şu‘arā-yı nām-dār ve fużalā-yı belāġat şi‘ārnı (10) mekteb-i ‘acz ve debistān-ı ḥayretde ṭıfl-ı ebced-ḫ̆ān ḳılıp durur[533]. **Naẓm**

‘İlm ü fażāyil (11) aŋa ḥāṣıl bolup
Öyle ki her fen ara kāmil bolup

[B490] Ṭab‘ıġa her ma‘nī-i mübhem beyān
(12) Sehl-i tefekkür bile bolup ‘ayān

Ẕihni kirip **[T109a]** barça daḳāyıḳ ara
Kāmil olup (13) ‘ilm-i ḥaḳāyıḳ ara

Nuṭḳı belāġatda şeker-rīz olup
Lafẓı feṣāḥatda dil-āvīz olup

(14) Dānişi allıda ḫ̆ıred mużmaḥill
Ḥikmeti allıda Felāṭūn ḫ̆acīl[534]

Ekşer evḳāt, bezm-i ‘işret ve meclis-i (15) ṭarabda aḥbār[535] u ebrār, şu‘arā ve fużalā bile ṣoḥbet tutup ḥall-ı müşkilāt-ı ‘aḳlī ve keşf-i muġlaḳāt-ı (16) naḳlī ḳılıp ma‘ānī-i rengīn şarābdın[536] ser-şār-ı keyfiyyet bolur érdi ve gāhā yigitlik (17) avānınıŋ

[531] taptı: T tapdı
[532] bolup durur: T ve B boldı
[533] ḳılıp durur: T ve B ḳıldı
[534] ḫ̆acīl: y’nin noktalarından biri eksik
[535] aḥbār: T ve B aḫyār
[536] şarābdın: T ve B şarābıdın

muḳteżāsı bile def‘i melālet-i eyyām üçün seyr-i ṣaḥrā[537] ve ‘azm-i temāşā **[İ217a]** (1) ḳılıp ṣayd-efgenlik ve şükār-endāzlıḳ[538] iştiġālıdın köŋlin avlar érdi. (2) **Ġazel**

İrāde ḳılsa ḳaçan şāh-ı kām-kār şikār
Ḳılur ḳudūmıġa cān cevherin (3) niṯār şikār

Sürüp semend-i sebük-tāz uçursa şeh-bāzın
Bolur hevāda melek yerde (4) her şikār şikār

Köŋül ḳuşı né ‘aceb istese şikār olmaḳ
Ki ṭav‘ birle bolur ṣaydı (5) her ne bar şikār

[B491] Şikār-vār köŋüller ḳuşı urar per ü bāl
Ki tā aŋa bola alġay şikār- (6) vār şikār

Bérürler aŋa nevīd-i viṣāl fitrākın
Yıġıp[539] ẕibḥ çaġı bolsa bī-ḳarār şikār

(7) Ṭarab ‘alāmetidindür émes tevehhümdin
Bu kim şikār çaġı eyler ıżṭırār (8) şikār

Şikār şuġlı köŋüllerni ġamdın eyler pāk
Bu vechdin ḳıladur (9) şehler iḫtiyār şikār

---

[537] seyr-i ṣaḥrā: İ’de سیر و صحرا şeklinde yazılmıştır.
[538] şükār-endāzlıḳ (ötre kullanıldığı için): T ve B şikār-endāzlıḳ
[539] yıġıp: T ve B ne ‘ayb

Ḫalāṣ bolmadı bir laḥẓa şüst şevḳıdın
İtige bolġalı tā (10) bu dil-figār şikār

Ulusnı ṣayd ḳılur ‘ayn-ı iltifāt bile
Arada bolsa nédür Mūnis (11) nizār şikār

Ammā hem-vāre ‘ulüvv-i himmet ve sümüvv-i fıṭrat teḳāżāsıdın kim ol ḥażretniŋ ẕāt-ı (12) ḫuceste-ṣıfātıġa muḫammer durur[540]. Sipāhī-gerlik mehāmmıġa mültefit bolup umūr-ı mülkiyye ve māliyyetġa[541] müdāḫalet (13) körgüzür érdi ve hemīşe ġāyet-i ref‘et ve nihāyet-i şefḳat mü’eddāsıdın kim ṭıynet-i sa‘ādet (14) līnetiġa cevher durur[542]. Maẓlūmlarnı sāye-i ḥimāyetiġa kéyürüp ẓulmeniŋ dest-i teṭāvüliġa (15) muḳāṣaret yétkürür érdi. Aḳası sulṭān-ı maġfūr ve ḫaḳan-ı mebrūr İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫān- (16) nıŋ eyyām-ı devletide āṣār-ı şecā‘at ve envā‘-yı mübārezet ol ḥażretdin ẓuhūrġa yétti kim (17) Rüstem ve İsfendiyār’nıŋ defter-i aḥvālıġa ḫaṭṭ-ı nesḫ urulup durur[543]. Andaḳ durur[544] kim Yemreli **[İ217b]** (1) fetḥide ve Yomut’nıŋ[545] uruşıda mükerreren ve **[B492]** Ḳoŋrat’nıŋ evvelġı seferide ve soŋġı seferide (2) ve Buḫārā ‘askeriniŋ[546] muḥārebeside ḫān-ı maġfūrnıŋ vaḳāyi‘iġa (3) tezyīn üçün ékki vāḳı‘anı kim[547] mufaṣṣalan[548] şemme-i beyān kilkiniŋ raḳam-zedesi bolup (4) durur[549]. Ol cümledin, meẕkūr ékki vāḳı‘a[550] icmālen meẕkūr bolup

[540] muḫammer durur: B muḫammerdür
[541] māliyyetġa: T ve B māliyeġa
[542] cevher durur: B cevherdür
[543] urulup durur: T ve B uruldı
[544] durur: T ve B’de yok.
[545] Yomut’nıŋ: T ve B Yomut
[546] ‘askeriniŋ: T ve B çeriginiŋ
[547] ékki vāḳı‘anı kim: T ve B’de yok.
[548] mufaṣṣalan: T ve B mutaṣṣalan
[549] bolup durur: T ve B bolup érdi
[550] vāḳı‘a: T ve B vāḳı‘anı

durur[551] érdi[552]. Tafṣīlen ẕikr ḳılur-miz (5) inşā'allāhü te'āla. **Evvelġı vāḳı'a ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ Ḳoŋrat'nıŋ[553] üstide** (6) **mübārezet meydānıġa cür'et tekāverin sürmegi, tīġ-ı şecā'at ve sinān-ı** (7) **celādet bile ḫūn-rīzlik merāsimiġa ḳıyām körgüzüp mu'ānidlerġa şikest** (8) **yétkürmegi** Mażāmīn-i bedī'a 'arṣasınıŋ sebük-'ınānı ma'ānī[554]-refīa ma'rekesiniŋ ṣūḫ-ı (9) cevelānı a'nī ḫāme[555]-i vāḳı'a-raḳam mundaḳ[556] nigāriş ḳılur kim çün ḫān-ı maġfiret- (10) penāh ṣamṣāmu'l-devlete ve'd-dīn İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫān[557] nevverallāhu mażca' ékinçi[558] kerret sene miŋ ékki yüz (11) yegirmede Aral ve Adaḳ'nıŋ[559] tesḫīriġa livā-yı mihr-işrāḳnı ḥareketke[560] kirgüzüp Ḳoŋrat (12) ḳurġanınıŋ muḥāṣarasıġa meşġūl bolup dururlar[561]. Ékinçi[562] maṣāffda kim rebī'ü'l-evvel ayı- (13) nıŋ[563] yegirme yétiside dū-şenbih küni vāḳi' bolup durur[564] érdi. Ḥażret-i sulṭān-ı (14) ṣāḥib-ḳırān, a'lā ḫaḳan, nāṣır-ı bilād-ı ehl-i īmān, ḳāmi'-i bünyād-ı ẓulm u tuġyān ebū'l-muẓaffer ve'l-manṣūr, (15) mu'izzü'd-devlete **Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān [T109b] ḫalledallāhu mülkehu ebeden** ba'żı ümerā-yı nām-dār ve şüce'ā-yı düşmen-şikār (16) bile meymūne-i meymūnġa[565] muḳarrer bolup beranġar ehlin vücūd-ı sa'ādet nümūdı bile müfteḫir ve ser-efrāz (17) ḳılıp durur[566] érdi. Bu ṭarīḳada Emīr Velī Atalıḳ,

---

[551] durur: T ve B'de yok.
[552] érdi: T'de yok.
[553] Ḳoŋrat'nıŋ: T ve B Ḳoŋrat
[554] mu'ānī: T ve B ma'ānī
[555] ḫāme: B ḳalem
[556] mundaḳ: T ve B mundaġ
[557] Ḫān: T ve B Pād-şāh
[558] ékinçi: T ékilençi
[559] Adaḳ'nıŋ: T ve B Adaḳ
[560] ḥareketke: T ve B ḥareketġa
[561] bolup dururlar: T ve B boldı
[562] ékinçi: T ve B ékilençi
[563] rebī'ü'l-evvel ayınıŋ: T ve B rebī'ü'l-evvelniŋ
[564] durur: T ve B'de yok.
[565] meymūne-i meymūnġa: T ve B meymene-i meymūnġa
[566] durur: T ve B'de yok.

Yemreli ve Çavdur ve ba‘żı Özbek’niŋ **[İ218a]** (1) mübārizleri bile meysere-i meysūrġa[567] ta‘yīn bolup cevanġar ehlin nīrū-yı bāzū-yı şecā‘atı (2) bile ḳavī ve müstaẓhir ḳılıp durur[568] érdi. Ve ḫān-ı maġfūr ḳalb-gāh-ı nuṣret-penāhda **[B493]** (3) erkān-ı devlet ve a‘yān-ı ḥażreti bile ārām u ḳarār[569] tutup livā-yı ẓafer-intimānı ‘alem-i ḫūrşīdġa (4) hem-ser ḳılıp durur[570] érdi ve mu‘ānidler serveri ve mütemerridler ser-defteri, Ṣūfī-i bī-pīr ṣāḥib- (5) tezvīr Töre Murād Ṣūfī a‘dā-yı devlet bile ḳurġandın çıḳıp yasavınıŋ (6) oŋ ḳol ve sol ḳolın ba‘żı şüce‘ā-yı ṭāġīyye bile yasadı. Ve rā’yet-i kesāfet-āyetin (7) Ḳoŋrat ekābiriġa ḳalb-gāhda tefvīż ḳılıp özi ebṭāl-ı cehālet-imtiṣāl ve cühhāl-ı (8) veḳāḥat-iştimāldın cem‘ī keṣīr bile meydānnıŋ bir ṭarafıda ṣaff- (9) ārālıġ körgüzüp müsta‘idd ve āmāde bolup turdı kim ḳaysı cānibde muḥārebe vāḳi‘ (10) bolsa érdi[571] mu‘ānidlerġa meded yétkürgey.

Naẓm

Çün yasaldı ṣufūf her yandın
(11) Yel[572] süpürdi ġubār meydāndın

Bulut eylep arada saḳḳālıġ
Ḳoydı (12) meydānġa yüz muṣaffālıġ

Gürdler her ṭaraf bolup dāyir
Rezm-geh sarı (13) boldılar nāẓır

---

[567] meysere-i meysūrġa: T meysere-i meysūreġa
[568] durur: T ve B’de yok.
[569] u ḳarār: T ve B’de yok.
[570] durur: T ve B’de yok.
[571] érdi: T ve B’de yok.
[572] yel: B yél

Ki bolur kimge baḫt u[573] devlet yār

Yüz ḳoyar kimge nekbet ü idbār

(14) Kimge fetḥ ü ẓafer mülāzım olur

Kimge ‘acz ü şikest lāzım olur

Kimge iḳbāl-ı (15) kūs-ı devlet urar

Kimge idbār-ı pāy-ı nekbet urar

[B494] Ḳaysı baydaḳ[574] bolur nigūn āḫir

(16) Ḳaysı rā’yet-i ẓafer şükūn āḫir

Ol eṣnāda, Emīr Velī Atalıḳ, etbā‘ı bile Ḳoŋrat (17) leşkeriniŋ[575] oŋ ḳolıġa ḥamle yétkürüp ḫūn-rīzlik ve ser-efşānlıġġa iḳdām **[İ218b]** (1) körgüzdi[576]. Töre Murād Ṣūfī bu vāḳı‘anı müşāhede ḳılıp Velī Atalıḳ’nıŋ çerigige (2) ġalebe-i tamām bile hücūm-āver bolup ve müte‘āḳib ḥamleler yétkürüp yaḳın durur[577] érdi kim (3) şikest bérgey. Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī bu sāniḥa-ı muvaḥḥişe körüp ol dil-āverler bile (4) kim mülāzım-ı rikāb-ı hümāyūn érdiler. Meymene-i meymūndın rezm-gāhġa semend-i berḳ-tāzın (5) dū-esbe sürdi ve mübārezet ḳılıçın niyām-ı intiḳāmdın çıḳarıp öz nefs-i nefīsi bile (6) Ṣūfī’niŋ etbā‘ıġa ġurrende arslan belkim[578] Rüstem-destān dék ḥamle yétkürdi. (7) Tīġ-ı ḫūn-feşānıdın ḳatre ḳatre ḳan tökmek bile ṣaḥrā yüzin

[573] u: B’de yok.
[574] beydaḳ: Sözcük İ’de beydāḳ şeklinde yazılmıştır.
[575] leşkeriniŋ: T çeriginiŋ; B’de yok.
[576] körgüzdi: T körgüzüp durur
[577] durur: T ve B’de yok.
[578] belkim: T ve B belki

gülistān ḳıldı. (8) Ve sinān-ı cān-sitānıdın def‘a def‘a cān almaḳ bile meydānnıŋ[579] için[580] (9) mezāristān[581] étti. **Meşnevī**

Çü şeh ḥamle eylep ‘adū sarı tīz
‘Ayān eyleben şūriş-i (10) rüst-e-ḫīz

Anıŋ dék ki şīri tüşüp mīş ara
Ḳılur mīşlerge (11) cihānı ḳara

Ḳaçıp ṣadmetidin ‘adū her ḳayan
Anıŋ dék ki ṣarṣar éserde sāmān

(12) Çékip ḳahr ile tīġ almas dem
E‘ādī rü‘ūsını eylep ḳalem

[B495] Açıp yadın a‘dā sarı (13) çün girih
Kélip Ḳavs-ı gerdūndın āvāz-ı zih

Töküp élgide nīze ol nev‘ ḳan
(14) Néçük kim bolur ef‘a āteş-efşān

Emīr Velī Atalıḳ başlıġ mübārizler ol ḥażretniŋ (15) bu nev‘ iẓhār-ı şecā‘at ve āṯār-ı celādetidin evvelġıça yüz ḥişşe ḳuvvet ü cür’et tapıp mütehevvīrāne mu‘ānidlerġa

[579] meydānnıŋ: T ve B meydān
[580] için: T’de yok.
[581] meydān için mezāristān: T meydān-ı mezāristān

(16) ḥamle yétkürüp[582] nīrān-ı ḳıtāl[583] ve cidālnı mültehib ḳıldılar. Ol çaġda, ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī şīr-i ġurrende (17) ve bebr-i derrende yaŋlıġ **[T110a]** ḥamelāt-ı ṣalābet-engīz ve ṣadamāt-ı mehābet-āmīz bile levāmi‘ tīġ ve ṣa‘āṣa‘ sinānıdın **[İ219a]** (1) a‘dā-yı devletniŋ ḫırmen-i ḥayātıġa bevāriḳ-ı belā urar érdi. **Beyt**

(2) ‘Adūnı ġażab tīġıdın öltürüp
Tenin ṣu‘le-i ḳahrıġa köydürüp

Ḳażārā Töre (3) Murād Ṣūfī ol ḥażretniŋ teḳābülidin çıḳıp tāb-ı muḳāvemet kéltüre (4) almay yüz meşaḳḳat bile ḳaçıp ḳutuldı çün Ḳoŋrat çerigi bu vāḳı‘anı müşāhede (5) ḳıldılar. **“سينهزم الجمع ويولون الدبر”**[584] müfādı bile ser-rişte-i (6) şebātnı ḳollarıdın bérip hezīmet ṭarīḳıġa ḳadem-i fırār urup ḳurġan cānibiġa (7) ḳaçtılar ve dil-āverler ol ḥażretniŋ terġībi bile fırārīlerni te‘āḳub ḳılıp mu‘ānidlerġa (8) **“ يوم يفر المر من اخيه”**[585] maẓmūnın ẓuhūrġa yétkürüp[586] köp kişini ḳurġanġa kirgünçe **[B496]** (9) me’sūr u maḳtūl ḳıldılar. Töre Murād Ṣūfī, mundın soŋ muḥārebe ve mücādeleġa ṭāḳat (10) kéltüre almay dīvān-ı ḥükūmetdin ma‘zūllıḳ iḫtiyār ḳılıp Ḫˇāce (11) Murād Biy ol ḥażretniŋ sāye-i ḥimāyetiġa kirip ḳal‘a kilīdin ḫān-ı maġfūrnıŋ mülāzım- (12) larıġa tapşurdı. Andaḳ kim ẕikr taptı ve fetḥ-nāme ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ nām-ı nāmī ve elḳāb-ı (13) kirāmīsi[587] bile müzeyyen boldı. **Nükte** Şecā‘at ḥāleti durur[588] mu‘tedil, cübn ü tehevvürdin (14) mu‘arrā ve ḳuvveti durur[589] mutavassıṭ, tefrīṭ ve ifrāṭdın müberrā ve ehl-i şecā‘atnı Téŋri dōst tutar (15) **“ كما**

[582] yétkürüp: B ḳılıp
[583] nīrān-ı ḳıtāl: B nīzān-ı ḳıtāl
[584] Kur’ân, LIV, 45.
[585] Kur’ân, LXXX, 34.
[586] yétkürüp: B yétkürdiler ve
[587] kirāmīsi: İ’de nokta fazla
[588] ḥāleti durur: B ḥāletidür
[589] ḳuvveti durur: B ḳuvvetidür

رزقی تحت ظل رمحی" ve alarġa ḥādiṯ-i " قال الله تعلا ان الله یحب الشجاع (16) delīl-i intiḳā‘.

Ḳıṭ‘a

Ḳılur rūşen şu‘ā‘-yı tīġıdın kün dék cihān mülkin

Şehī kim cebhe-i (17) ḥālıda envār-ı şecā‘atdur

Mu‘azzezdür selāṭīn allıda a‘dāsın eylep ḫ̌ār

Kişi kim **[İ219b]** (1) ṭıynet-i pākıda āṯār-ı şecā‘atdur

Ẓafer kim zīver-i iklīl-i iḳbāl-ı selāṭīndür

Dürr-i ḳıymet- (2) bahā-yı baḥr u[590] ḫār-ı şecā‘atdur

Ḫaẓẓ u[591] iḳbāl-ı dībā-yı sa‘ādet[592] aṭlas-ı devlet

Yaḳīn bil kim (3) kemīn ecnās-ı bāzār-ı şecā‘atdur

Ḳaçan yüz ḳaytarur farḳıġa gerdūn tīġ yaġdursa

(4) Alar kim başıda ḳalḳan-ı zer-kār-ı şecā‘atdur

[B497] Meẕellet iḫtiyār étmes ḳılıç (5) zaḫmı hirāsıdın

Serī kim sāye-perverd-i serdār-ı şecā‘atdur

Tapar āmāde esbāb-ı (6) neşāṭīn rezm-gāh içre

Dilīrī kim ḳoçaḳı içre dil-dār-ı şecā‘atdur

(7) Dil-āverler ḳılıçdın ḳatre ḳanlar kim töker her dem

Nişān-ı āb-rūy u reng-i (8) ruḫsār-ı şecā‘atdur

Çü meydān içre kirdiŋ çıḳma hergiz bolmayın fīrūz

(9) Firār étmek ‘adūdın Mūnīsā ‘ār-ı şecā‘atdur

---

[590] u: T ve B’de yok.

[591] u: B’de yok.

[592] iḳbāl-ı dībā-yı sa‘ādet: T ve B iḳbāl u dībā-yı sa‘ādet

Temṯīl Sene altıyüz (10) yegirme yétide Sayın Ḫān ibn Cuci Ḫān kim Ögetey Ḳaan'nıŋ fermānı bile Rus (11) vilāyetiniŋ tesḫīriġa livā-yı nehżatnı ḥareketġa kirgüzdi. Ol vilāyetniŋ (12) pād-şāhları cünūd-ı nā-ma'dūd bile istiḳbāl ḳılıp Moskov'da telāḳī-i feriḳayn vāḳi' (13) bolup üç ayġaça muḥārebe ve muḳāteledin hīç ṭarafge ẓafer ü şikest yétmedi. (14) Āḫirü'l-emr, Şibān Ḫān ibn [593]Cuci Ḫān kim şecā'at u celādetde mümā-ileyh ve müttefiḳ-i (15)'Alīyye érdi. Aḳası Sayın Ḫān'nıŋ işāreti bile bir kün uruş hengāmıda béş (16) altı[594] kişi alıp yavnıŋ arḳasıġa ötüp andın piyāde boldılar ve 'arṣa-ı kār-zārġa (17) fīl-i mest dék ruḫ-ı teveccüh ḳoyup a'dā-yı ferzīn-i ḫırāmġa ḳatl u küşişdin küşt-i şikest **[İ220a]** (1) yétkürüp şāhlarnı ḫāne-i memātda **[T110b]** māt ḳıldı. Ol şecā'at-ı yümnidin Sayın (2) Ḫān manṣūr u muẓaffer[595] bolup memālik-i **[B498]** meẕkūrnı[596] ḫayr-ı tesḫīrġa kéyürüp dururlar[597].

(3) **Ḳıṭ'a**

Cihānnı alsa bolur ḳuvvet şecā'at ile
Ẓafer hemīşe şücā' élni baḫtiyār ḳılur
(4) Kişi ki eyledi cür'et mübārezet içre
Ḥaḳīr ise hem özini büzürg-vār ḳılur

(5) **Ékilençi vāḳı'ası ol durur kim**[598] **ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ Turan çerigi-** (6) **niŋ maṣāffıda mübārezet iẓhārı bile yed-i beyżā körgüzmegi, tīġ-ı bürrān ve sinān-ı cān-sitān** (7) **bile 'inād ehliniŋ rişte-i ḥayātın üzmegi ve sipihr-i būḳalemūn-** (8) **nıŋ rūbāh-bāzlıġı bile ol şīr-pīşe-i heycānıŋ a'dā-yı ḫūk-ṭıynetġa tutulmaġı,** (9) **ḳuvvet-i şecā'at**

[593] ibn: B bin
[594] altı: T ve B altı miŋ
[595] manṣūr u muẓaffer: T ve B muẓaffer ü manṣūr
[596] meẕkūrnı: B mezbūrnı
[597] kéyürüp dururlar: T ve B kéyürdi
[598] ékilençi ... kim: T ve B ékinçi vāḳı'a

ve nīrū-yı celādet bile belki ‘ināyāt-ı ezelī ve te’dīyāt-ı lemyezelī düşmen- (10) **niŋ dest-i ta‘addīsin ḳaṭ‘ ḳılıp mehlekedin ḳutulmaġı** Ṣaḥīfe ‘arṣasınıŋ (11) ma‘reke-gīri, cerīde ma‘rekesiniŋ hengāme-peẕīri a‘nī ḳalem-i belāġat-raḳam (12) mundaḳ[599] taḥrīr ḳılur kim çün ol henggāmda[600] kim Māverāü’n-nehr sipāhı bile (13) Ḫˇārezm-i İrem Bezm leşkeriġa Köhne Kāt’nıŋ[601] ḥudūdıda Kesik nehriniŋ ḳıraġıda (14) telāḳī vuḳū‘ tapıp henggāme-i kār-zār-ı germ ve ebṭāl-ı nām-dār-ı bī-āzerm bolup merāsim-i ḳīl ü ḳāl (15) ve ḳavānīn-i rezm ü ḳıtālġa ḳıyām körgüzüp dururlar[602]. **Naẓm**

Mübārizler āheng-i meydān ḳılıp
(16) Siliḥ-şūrlıḳ[603] birle cevelān ḳılıp

Bolup āşikārā[604] telāş u sitīz
Dégil ḳoptı[605] her sarı (17) yüz rüst-e-hīz

[B499] Salıp cāngа şūriş-i nefīr-i ecel
Tapıp ‘ömr mi‘mārı andın ḫalel

[İ220b] (1) Sinān u[606] başaḳ nevkidin ḳan aḳıp
Velī ḳan bile şerbet-i cān aḳıp

[599] mundaḳ: T ve B mundaġ
[600] henggāmda: T hengāmede
[601] Ḫˇārezm-i ... Kāt’nıŋ: T ve B Ḫˇārezm çerigige Köhne Kāt
[602] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdiler
[603] siliḥ-şūrlıḳ: B siliḥ-şūrlıġ
[604] İ’de kalem oynatmış. Vezin gereği āşikārā okunmuştur.
[605] ḳoptı: T ḳopdı
[606] u: T’de yok.

(2) Oġulnı ata sarı[607] ibḳā ḳılıp

Atanı oġul sarı pervā ḳılıp

Bu yaŋlıġ besī şūr[608] ġavġa (3) édi

Neberd ehli içre ‘alālā édi

Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī ve cenāb-ı ẓıll-ı sübhānī ḳıdvetü’l-ḫavāḳīn (4) ‘umdetü’s-selāṭīn merci’ü’ş-şüce’āy ve’l-ebṭāl maḳṣadü’l-‘urefā-yı ve’l-‘ummāl ṣāḥibü’s-seyf ve’l-ḳalem (5) melāẕu’l-‘Arab ve’l-Acem muḳavvī-i millet-i beyżā, mürevvic-i şerī‘at-ı ġarrā[609], pād-şāh-ı encüm-penāh, (6) şehen-şāh-ı gerdūn-dergāh, sulṭān-ı Süleymān-rif‘at, ḫaḳan-ı İskender-ḥaşmet, (7) ḫıdīv-i Behrām-kīn, ḫusrev-i Nūşīrevān-āyīn.

Meşnevī

Şeh-i āsmān taḫt-ı ḫūrşīd-tāc[610]

(8) Hümāyūn-nejād u mübārek-nitāc

‘Adālet ḳuyaşıġa ‘ālī sipihr

Aṣālet sipihride raḫşende mihr

(9) Fīrūzende-i şem‘-i şer‘-i mübīn

Ferāzende-i rā’yet-kīş-i dīn

[607] ata sarı: B atasıġa

[608] şūr: T ve B şūr u

[609] ġarrā (غزا): B ġazā (عزا)

[610] taḫt-ı ḫurşīd-tāc: B taḫt u ḫurşīd-tāc

[B500] Sehāvet rüsūmın ‘ayān ḳılġuçı

(10) Keff-i cūdı ‘ālemni kān ḳılġuçı

Belāġatda ṭūṭī-i şīrīn-kelām

Feṣāhatda ‘Īsā-yı mu‘ciz-niẓām

(11) Şecā‘atda rezm içre Rüstem neberd

Ḳılıp ḍarbı Elbrüz tağını gerd

Devlet çemeniniŋ (12) servi, sa‘ādet gül-şeniniŋ teẕervi, ḫilāfet eyvānınıŋ mesned-nişīni salṭanat dīvānı- (13) nıŋ ṣāḥib-nigīni. **Naẓm**

Cihān-bānlıġ serīride Süleymān

Muṭī‘ ḥükmi anıŋ ins ile cān

(14) Sikender ḥaşmet ü Cemşīd şevket

Ş̱üreyyā rif‘at u ḫūrşīd rütbet

Cihān-gīr ü[611] Anūşīrvān (15) nişāne

Cihān-dār-ı mu‘allā āsitāne

Aṣālet bābıda Umbay neseblıġ

Fażāyil birle (16) peyġāmber ḥaseblıġ

611 ü: T ve B’de yok.

El-āmir-i bi'l-emri'l-melikü'l-müste'ān, mu'izziü'd-devlete ve'd-dīn, ebū'l-fetḥ Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān (17) aḳvā'llahu devlete bi'l-iḳbāl ve ḫıfẓ-ı salṭanata 'ani'l-iḫtilāl aḳası ḫān-ı maġfūrnıŋ işāreti bile **[İ221a]** (1) muḥarebe ve muḳāteleġa iştiġāl körgüzür érdi. Andaḳ durur[612] kim sābıḳan[613] işāreti ḳılılup durur[614] (2) érdi. Ve[615] **[T111a]** ol avānda kim düşmen sipāhı mütehācim ü müterākim bolup ümerā-yı **[B501]** Ḫ'ārezm'ni (3) ḥalḳa-ı girdāb dék iḥāṭa ḳılıp ḳaṣd éttiler kim zevraḳ-ı ḥayātların ġarḳ étkeyler. (4) Ḥażret-i a'lā ḫaḳanī kim bir ṭarafda levāmi'-i tīġ-ı ḫūn-feşān ve ṣa'āṣa'-ı sinān-ı cān-sitān bile (5) muḥārebe otın 'ālem-sūz ḳılıp a'dā-yı kīne-güẕārnıŋ ḫırmen-i vücūdın köydürür érdi. (6) Ol sāniḥa-ı hāyileni uzaḳdın ve yıraḳdın[616] müşāhede étip[617] ol mübārizler bile kim mülāzım-rikāb-ı (7) hümāyūn durur érdi[618]. Merākib-i ṣarṣar-ı ḫırāmġa mihmīz bérip żırġām-ı ḫūn-āṣām ve ġażanfer-i (8) bebr-i intiḳām yaŋlıġ[619] a'dā-yı devletġa ḥamle yétkürüp Turan'nıŋ[620] mübārizleridin köp kimse (9) niŋ[621] hevāyī başların tīġ-ı ḫūn-rīz bile késip nā-mübārek ecsādın meẕellet tofraḳıġa (10) ḫāk-sār étti[622]. **Meşnevī**

Semendini çün eyleben germ-tāz
Yetip kökke na'lı otıdın (11) güdāz

612 durur: T ve B'de yok.
613 sābıḳan: T ve B sābıḳa
614 ḳılılıp durur: T ve B ḳılılıp
615 ve: T ve B'de yok.
616 uzaḳdın ve yıraḳdın: B yıraḳdın
617 étip: B ḳılıp
618 durur érdi: T érdiler; B érdi
619 yaŋlıġ: T ve B dék
620 Turan'nıŋ: T ve B Turan
621 kimseniŋ: T ve B kişiniŋ
622 étti: T étdi

Maṣāff içre çün ḳahramānlıġ ḳılıp

Ḳılıç élgide ḫūn-feşānlıġ ḳılıp

(12) Çü Rüstem kibi körgüzüp kār-zār

Ḳaçıp ḍarb-ı destidin İsfendiyār

‘Adū farḳıġa (13) çün urup tīġ-ı kīn

Ḳılıp ḍarbıġa ferḳadān āferīn

[B502] Böri dék ḳayan ḥamle (14) kim yétkürüp

Reme yaŋlıġ a‘dā sipāhın sürüp

Bu ṭarīḳada ḥażret-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırān, (15) her ṭarafġa kim şīr-i jiyān ve bebr-i beyān yaŋlıġ müteveccih bolup durur[623]. Ve[624] ḳoşun ḳoşun (16) mübārizler ol ḥażretniŋ ḥamle-i ṣalābet-āmīz ve ṣadme-i (17) mehābet-engīzidin rūy-gerdān bolup hezīmet yekrānın firār yolıġa sürer érdiler[625]. **[İ221b]** (1) İttifāḳan[626] ol henggāmda Muḥammed KerīmḲoyçı ol ḥażretniŋ muẓāhereti bile müstaẓhir bolup (2) firārīlerni te‘āḳub ḳılıp Çalış arıġınıŋ şārī‘de ‘Abdu’r-raḥman Bék’ni öltürüp (3) mürāca‘at ḳılurda[627] atı yıḳılıp Buḫārā mübārizleridin cem‘ī keşīr anıŋ ḳaṣdıġa iḳdām körgüzdiler. (4) Ol ḥażret, bu sāniḥadın müsteş‘ir bolup egerçi bād-pāy-ı bādiye-peymāy, farṭ-ı cevelān ve keşret-i tek ü tāz- (5) dın saḳaṭ bolup şaṭranç atı dék ḥareketdin ḳalġu dék érdi. Ġayret-i celādet ve ḥamiyyet-i şecā‘atdın (6) anıŋ ser-

[623] bolup durur: T boldılar; B boldı
[624] ve: T ve B’de yok.
[625] érdiler: T ve B érdi
[626] ittifāḳan: T ve B ittifāḳa
[627] mürāca‘at ḳılurda: T ve B ḳayturda

vaḳtıġa Mesīḥa dék ḳadem yétkürüp ölüg cismiġa ḥayāt-ı tāze ve nā-ümīd[628] cānıġa (7) meserret-i bī-endāze bağışladı. **Şi'ir**

Ey ḳademiŋdin yetip élge ḥayāt-ı cedīd
Feyż-i ḥużūrıŋ (8) bérip ḫalḳġa cāndın nevīd

Veh[629] ne ḫoş iḳbāl érür ye's tonı kimsege
Mihr-i cemālıŋ (9) bile tüşse şu'ā'-yı ümīd

Mihr kibi né 'aceb çarḫ üze ursa 'alem
Bolsa kişi başıda (10) sāye-i luṭfuŋ pedīd

[B503] Her kişige şefḳatıŋ ḳılsa meded-kārlıġ
Varṭa-ı ġamdın necāt tapsa émes- (11) dür[630] ba'īd

Ḳaṣd ḳılġan mu'ānidlerni, ṣadme-i ḥamlesidin müteferriḳ étip[631] anı ol mehlekedin (12) ḫalās étti[632] ve[633] ol eṣnāda Māverāü'n-nehr ümerāsıdın MaḥmūdḪˇāce kim vüfūr-ı şecā'at ve farṭ-ı (13) tehevvürdin Rüstem-i destān ve Sām-ı Nerīmān manẓūr ḳılmas durur[634] érdi. Öziġa müte'alliḳ çerig[635] (14) bile ol ḥażretġa ḥamle ḳıldı. Ḥażret-i a'lā ḫaḳanī dağı müdāfa'a üçün aŋa muḳābil bolup sinān-ı (15) cān-sitān

[628] nā-ümīd: T ve B nevmīd
[629] veh: T ve; B æk
[630] émesdür: B émestür
[631] étip: T ve B ḳılıp
[632] étti: T étdi
[633] ve: T ve B'de yok.
[634] durur: T ve B'de yok.
[635] çerig: T ve B sipāh

bile muḥārebe emriġa ḳıyām körgüzürde at kim evveldin ḫod tuyup[636] süst (16) bolup durur[637] érdi. Yerniŋ nā-hem-vārlıġıdın yıḳıldı. Ol ḥażret, püşt-i zīndin yerge tüşüp (17) henüz ḳāmet-i mübārekin rāst **[T111b]** ḳılmay durur[638] érdi. Maḥmūd Ḫˇāce yetip ġāyet-i nā-merdlıġıdın **[İ222a]** (1) tīġ-ı ḥavāle ḳılıp ol ṣaff-der-i düşmen-şikārnıŋ oŋ şānesi bile devletlıġ (2) başınıŋ rāst ṭarafıġa zaḫm yétkürüp dururlar[639].

Mıṣra‘

به بود بلایی ولی بخیر کذش (3) **رسیده به**

İlāhī ḥażret-i müheymin-i kār-sāz, ol ẕāt-ı ḫuceste-ṣıfātnı (4) hemīşe beliyyāt-ı arāżī[640] ve ḥādiṯāt-ı semāvīdin öz kenef-i ḥimāyetide maṣūn u maḥfūẓ tutġay (5) āmīn ve[641] rabbi’l-‘ālemīn. **Beyt**

Tutsun hemīşe Téŋri anıŋ ẕātını maṣūn
(6) Āsīb-i āsumān belā-yı zamānedin

Mülāzımlarınıŋ mu‘āveneti bile āstīn-i veḳāḥat- (7) dın cür’et ḳolın çıḳarıp **[B504]** ol ḥażretniŋ girībānıdın[642] tutup mülāzımlarıġa (8) tapşurup durur[643]. Alar tilediler kim at üstide ol Tehem-ten-i fīl-efgen- (9) niŋ yaḳasıdın tutup ḥaḳāret-i tamām ve īzā-yı mā-lā-kelām[644] bile keşān keşān (10) éltkeyler. Ammā ġāfil durur andın kim **Ḳıṭ‘a**

[636] tuyup: İ ve T’de “t”nin bir noktası eksik.
[637] durur: T ve B’de yok.
[638] ḳılmay durur: B ḳılmaydur
[639] yétkürüp dururlar: T yetkürdi; B yétkürdi ammā Allāhü’l-Muḥammed ki kārger tüşmedi
[640] arāżī: T ve B arażī
[641] ve: T ve B’de yok.
[642] girībānıdın: Tanç “kiri yanıdın” şeklinde okumuştur. “girībānıdın” şeklinde okumak bağlamla örtüşmektedir.
[643] tapşurup durur: T ve B tapşurdı
[644] ve īzā-yı mā-lā-kelām: T ve B’de yok.

Kişi kim ḳılur Ḥaḳḳ teʻālā ʻazīz

(11) Anı ḫ̆ār ḳılmaḳlıḳ[645] imkān émes

Ḳuyaş şemʻi uçmas ḳatıġ (12) yel[646] bile

Felek ḳaṣrı su birle vīrān émes

Ol ḥażret, işāret-i ġaybī ve ilhāmāt-ı (13) lā-raybī bile **erbāb-ı düvel-i mülhemūn** muḳteżāsıdın muʻānidler tā ḫaber-dār bolġunça tīġ-ı āb-dārın (14) kim cevşenniŋ[647] astıda durur[648] érdi. Ġılāfıdın[649] çékip[650] ol (15) ékevni kim ol ḥażretniŋ yaḳasıdın tutup bara dururlar[651] érdi. (16) Ḳalem ḳılıp helāket tofraḳıġa atdın ser-nigūn yıḳtı. Bu yosunda, yana (17) yeti sekiz kimseni[652] ḳatlġa yétkürdi. MaḥmūdḪ̆āce, bu vāḳıʻanı müşāhede ḳılıp kemāl-ı **[İ222b]** (1) cehālet ve ġāyet-i veḳāḥatdın tekāverin ilgeri sürüp tīġ-ı ḥavāle ḳıldı kim (2) ol ḳahramān-gīn-i Behrām-āyinniŋ ẕāt-ı melekī-ṣıfātıġa zaḥmeti yétkürgey. (3) Ol ḥażret, tīz-destlik ḳılıp tīġ-ı āb-dār bile anıŋ enāmil-i şūm-şemāyilin (4) ve burnın ve bir ḳulaġın ve aġzınıŋ bir ṭarafını[653] ḳılıçınıŋ ḳabżası bile (5) bend-i pāzūsıdın[654] ḳaṭʻ ḳılıp yerge tüşürüp durur[655]. **Rubāʻī**

[645] ḳılmaḳlıḳ: T ḳılmaḳlıġ
[646] yel: B yél
[647] cevşenniŋ: T ve B cevşen
[648] durur: T ve B'de yok.
[649] ġılāfıdın: T ve B ġılāfdın
[650] çékip: T ve B tartıp
[651] bara dururlar: B baradurlar
[652] kimseni: T ve B kişini
[653] ṭarafını: T ve B ṭaraf ın
[654] pāzūsıdın: T ve B bāzūsıdın
[655] tüşürüp durur: T ve B tüşürdi

Şāhā saŋa (6) kök kemīne-i ḫar-gāh olsun

Şehler éşigiŋde ḫāk-ı dergāh olsun[656]

[B505] Tīġıŋ bile (7) bu nev‘ bolup ḳaṭ‘-ı tamām

Düşmen éligi hemīşe kūtāh olsun[657]

Ol eşnāda, Muḥammed Rıżā Bék kim (8) ḫālā ḳoş-bégilik anıŋ rāyıġa[658] müfevveż durur[659] ve ĦˇāceşMaḥrem ve ḲutluġMuḥammed Bék (9) Ḳıpçaḳ ḫāżır bolup at çéktiler. Ol ḫażret, ḲutluġMuḥammed Bék'niŋ atın minip ḫamle-i (10) ṣarṣar-veşniŋ ṣadmesidin a‘dā-yı devletni per-kāh dék müteferriḳ ü perīşān ḳılıp (11) ḍarb-ı tīġ bile köp kişini[660] kār-zārda vādī-i bevārġa yiberip durur[661]. Nā-gāh, bu aḥvāl ḫalālıda (12) Uyġur sipāhınıŋ bī-vefālıġıdın sipāh-ı nuṣret-penāh, hezīmet tapıp Buḫārā çerigi (13) ġalebe ḳıldı. Andaḳ durur[662] kim yoḳarıda meẕkūr bolup durur[663]. Ol ḫażret, ba‘żı mülāzımlar- (14) nıŋ[664] sa‘yı bile meydān-ı kār-zārdın āheste āheste ḳadem çékip[665] muḳābil bolġan (15) e‘ādīni öltüre öltüre özin deryā ḳıraġıġa yétkürüp durur[666]. İttifākan[667] zevraḳı ol furżada (16) ḳurġaşınġa memlū durur[668] érdi. **"فى الفلك المشحون"**[669] medlūlı bile aŋa kirip sunıŋ yüzige[670] (17) cārī ḳıldı ve[671] deryānıŋ[672]

---

[656] Bu mısra T metninde derkenârda verilmiştir.
[657] olsun: B olsun Beyt Ne ḫōşdur bolsa dest-i ḥışm bed-Ħˇāh / Dem tīġınıŋ bile maḳṭū‘-yı kütāh
[658] rāyıġa: B rey'iġa
[659] müfevveż durur: B müfevveżdür
[660] kişini: T ve B kişini ol
[661] yiberip durur: T ve B yiberdi
[662] durur: T ve B'de yok.
[663] bolup durur: T ve B boldı
[664] mülāzımlarnıŋ: T ve B mülāzımlarınıŋ
[665] çékip: T ve B tartıp
[666] yétkürüp durur: T ve B yétkürdi
[667] ittifāḳan: T ve B ittifāḳa
[668] durur: T ve B'de yok.
[669] Kur'ân, XXVI, 119; XXXVI, 41.
[670] sunıŋ yüzige: T ve B su yüziġa
[671] ve: T ve B'de yok.
[672] deryānıŋ: T ve B deryā

ortasıġa yétkende ġalebe-i temevvüc ve yük şaḳlıdın kéme ġarḳ **[İ223a]** (1) bolurġa ḳarīb yetti. Ol ḥażret, silāḥ ve melbūsātın suġa taşlap bā-vücūd (2) zaḫm-ı neheng- **[T112a]** āsā bī-teḥāşī şināverlik resmiġa[673] iḳdām körgüzdi. (3) Şināh eşnāsıda bir boz at uçrap ol atnı yaldap demin rāst **[B506]** (4) ḳıldı ve ol ḥīnde birevni ġarḳlıḳ ḥāletiġa müşerref körüp ġāyet (5) şefḳatdın beẕl-i īşār ṭarīḳasın mer'ī tutup atnı aŋa bérip özi (6) şināh emriġa ḳıyām körgüzdi. Lā-cerem, 'ināyet-i İlāhī-i ḥıfẓıda deryādın 'ubūr ḳılıp sāḥil-i (7) necātġa çıḳtı. **Meşnevī**

Zehī şehr-yār-ı muraṣṣa' rikāb
Ḫıdīv-i felek-ḳadr u (8) 'ālī-cenāb

Yel-i Rüstem-āyīn ü Berzū-kemīn[674]
Dilīr-i ṣaff-ārā vü Behrām-kīn

Uruş (9) çaġı leşker-şiken ḳahramān
Dil-āverlıḳ içre cihān pehlevān

Şecā'at ḳılıp faḫr (10) bāzūsıdın
Celādet tapıp püşt nīrūsıdın

Bahādırlıġ āyīni ẕātıġa ḫatm
Mübārizlıġ (11) elḳābı atıġa ḫatm

---

[673] resmiġa: B resmi bile

[674] Berzū-kemīn: İ'de z'nin noktası eksik.
Kaman bu kelimeyi, *barr-ı Zav-kemīn* şeklinde okumuş, *bar* kelimesini "Doğru sözlü, hayır işleyen kimse", *Zav-kemīn* kelimesini ise "Zev'in kudretinden az, (En az onun kadar kuvvetli)" şeklinde anlamlandırmıştır. Rüstem ile beraber düşünüldüğünde *Berzū-kemīn* "pusuya yatmış Berzû (Rüstem'in torunun oğlu)" şeklinde anlamlandırılıp okunması bağlama uygun düşmektedir.

Hüner körgüzürde ‘aded ḥarbıda

Ḳırıp ṣaff ṣaff a‘dānı her ḍarbıda

(12) Uruşda érür ger dil-āver peleng

Velī baḥr aradur şināver neheng

Ferīdūn (13) kibi deşt-fersāy érür

Sikender kibi baḥr-peymāy érür

[B507] Bolup yār yüz[675] yerde Yezdān aŋa

(14) Teŋiz müşkilātıdur āsān aŋa

Meger ḥikmet oldur ki ḳādir İlāh

Anı ḳılġusı baḥr[676] üzre (15) şāh

Belī ḳılsa her kimge Teŋri naẓar

Yetüşmes aŋa ot u sudın żarar

(16) Ḫudā asrasa kimni āfātdın

Maṣūn eyler anı beliyyātdın

Ol ḥażret, sāḥilde (17) aḳası ḫān-ı maġfūrnıŋ fenā girdābıġa barġan ḫaberin taḥḳīḳ ḳılġandın soŋ nehżat ḳılıp **[İ223b]** (1) dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳ’nı nüzūl-ı meserret-

[675] yüz: T ve B tüz
[676] baḥr: T ve B baḥr u ber

vuṣūlı[677] bile behişt-nişān ḳıldı[678] ve ḳudūm-ı (2) meymenet[679] lüzūmı bile mātem-zedeler köŋlin ḫursend ü şād-mān étti[680]. **Ġazel**

Séniŋ (3) ḳudūmıŋ ile şād-mān érür ʻālem

Ḥażret kibi ḳadem urġan yeriŋ bolur ḫurrem

Yeter[681] ḫużūrıŋ (4) ile ehl-i ḥüznġa behcet

Bolur cemālıŋ ile sūrġa bedel mātem

Tekellümiŋdin ölüg tenġa (5) cān yeter[682] tāze

Tebessümiŋdin ecel zaḫmıġa yéter merhem

[B508] Viṣālıŋ ile feraḥ-baḫşdur ki (6) müjdesidin

Bolur ʻadem sarı āvāre ḫayl-ı külfet[683] ü[684] ġam

Yolıŋda Mūnīs ser-geşte (7) cismi boldı ġubār

Anı ḳılurġa ser-efrāz rence ile ḳadem

Ḥikāyet kéltürüp (8) dururlar[685] kim Sulṭān Celāleddīn Mengburnī kim veled-i erşed Sulṭān Ḳuṭbe'd-dīn Muḥammed Ḫˇārezm- (9) şāh durur[686]. Atasınıŋ tedfīnidin soŋ Ġaznīn vilāyetiġa kim atası zamānıda özi- (10) niŋ taḫt-gāhı érdi. Teveccüh ḳılıp

[677] nüzūl-ı meserret-vuṣūlı: B nüzūl-ı meymenet-vuṣūlı
[678] ḳıldı: B étti
[679] ḳudūm-ı meymenet: B ḳudūm-ı meserret
[680] étti: T étdi; B ḳıldı
[681] yeter: B yéter
[682] yeter: B yéter
[683] ḫayl-ı külfet: B ḫayl u külfet
[684] ü: T'de yok.
[685] kéltürüp dururlar: B kéltürüpdürler
[686] Ḫˇārezm-şāh durur: B Ḫˇārezm-şāh'dur

yolda kerretān[687] ba‘de uḫrā ve merrāten[688] ba‘de ūlā Moġol sipāhıġa (11) şikest bérip Melik Seyfe’d-dīn’niŋ muḫālefetidin Ġaznīn’ni taşlap Hind (12) ‘azīmeti bile Sind rūd ḫānesiniŋ kenārıġa nüzūl ḳılġanda kim şehr-i receb sene-i şemān ve ‘aşer (13) ve sitte-mi’e[689] érdi. Çingiz Ḫān ılġar ḳılıp cünūd-ı nā-ma‘dūd bile kim[690] ḳaṭarāt-ı muṭarrāt (14) yaŋlıġ lā-yu‘add ve lā-yuḥṣā érdi. Sulṭānnı ṭarīḳa-ı iḥāṭā ḳıldı kim pervīn eṭrāfıda hücūm-ı (15) nücūmdın[691] nümüne körgüzdi. **Beyt**

İster édim zamāne ġamıdın kenāre
Kéldi (16) sipāh-ı derd ü muḥīṭ oldı devrime

‘Alel-ṣabāḥ ki Çingiz Ḫān’nıŋ fermānı bile (17) Moġol sipāhı efvāc-ı emvāc-ı belā dék sūzişġa[692] kirip ḥarb āġāz ḳıldılar. Sulṭān **[İ224a]** (1) hemol ḳadar kimse[693] bile kim anıŋ[694] hem-rāhı durur[695] érdi. Ṣaff-ārā bolup kūşiş ü sa‘yı[696] (2) ẓuhūrġa yetkürüp dururlar[697] kim Rüstem ve İsfendiyār eger ḥayāt ‘ālemide bolsalar (3) érdi aŋa **[T112b]** ġulām-ı ḥalḳa-be-ġūş ve bende-i ġāşiye-ber-dūş[698] bolurlar érdiler[699]. (4) Ammā **[B509]** Moġollar dem-be-dem ġalebe ḳılıp ol merkez-i ṣaff-ı heycāġa dāyire-i ma‘rekeni tengraḳ (5) ḳılur érdiler. Sulṭānnıŋ ‘askeride[700] yetti yüz yigitdin

[687] kerretān: B kerretā
[688] merrāten: B merrāte
[689] sitte-mi’e: B sitte-māye
[690] kim: B’de yok.
[691] nücūmdın: B nücūm andın
[692] sūzişġa: T ve B şūrişġa
[693] kimse: T ve B kişi
[694] anıŋ: T ve B’de yok.
[695] durur: T ve B’de yok.
[696] kūşiş ü sa‘yı: T ve B kūşişi
[697] yetkürüp durur: T ve B yétkürdi
[698] bende-i ġāşiye-ber-dūş: İ’de bende-i ḥāşiye-ber-dūş
[699] bolurlar érdiler: T ve B bolur érdi
[700] ‘askeride: T ve B çerigide

artuḳ (6) kişi ḳalmay durur[701] érdi. Tiledi kim yana[702] bir kerret ol gürūh-ı ‘ifrīt-şükūhġa[703] ḥamle (7) ḳılıp durur[704]. Açaş Melik kim sulṭānnıŋ uruġıdın[705] durur[706] érdi. (8) Sulṭānnıŋ ‘inādıdın tutup Sa‘dī’niŋ Bostān’ıdın bu beytġa (9) müterennim bolup durur érdi[707] kim. **Beyt**

مزن بر سپاهی ز خود بیشتر
که نتوان زدن مشت بر نیشتر (10)

Bi’ż-żarūre öz ḳoşunıġa ‘inānın ma‘ṭūf ḳılıp başḳa (11) atġa rükūb buyurup durur[708] ve ferzendleriġa yüz miŋ dāġ u ḥasret bile vedā‘ (12) ḳılıp deryānıŋ[709] kenārıġa sürüp durur[710]. Bā-vücūd[711] ol[712] kim yeryüzidin suġaça on kezdür[713] (13) érdi. Öz[714] atıġa tāziyāne urup deryāġa kirdi ve mülāzımları dağı suġa kirip Moġollar oḳ[715] (14) ve zūbīn ḍarbı bile su yüzin müselmānlarnıŋ[716] ḳanıdın rengīn ḳıldılar. Ammā sulṭān-ı (15) neheng-āsā şināh ḳılıp ol ġarḳ-āb-ı belādın sālim çıḳıp aŋa hīç āsīb yétişmedi[717]. **Naẓm**

---

[701] ḳalmay durur érdi: B ḳalmaydur
[702] yana: T ve B yene
[703] gürūh-ı ‘ifrīt-şükūhġa: B gerde-i ‘ifrīt-şükūhġa
[704] ḳılıp durur: T ve B ḳılġay
[705] uruġıdın T ve B uruḳıdın
[706] durur: T ve B’de yok.
[707] bolup durur érdi: T ve B boldı
[708] rükūb buyurup durur: T ve B rākib boldı
[709] deryānıŋ: T ve B deryā
[710] sürüp durur érdi: T ve B sürdi
[711] bā-vücūd: B bā-vücūdī
[712] ol: T ve B’de yok.
[713] kezdür: T ve B kez
[714] öz: T ve B’de yok.
[715] oḳ: T’de yok.
[716] müselmālarnıŋ: T ve B müselmānlar
[717] yétişmedi: T ve B yétüşmedi

Eger (16) tutsa deryā yüzini neheng

Ve ger kūh u ṣaḥrānı bebr ü peleng

Kişi kim érür yārī baḫt-ı bülend

(17) Yétüşmes alardın aŋa hīç gezend[718]

Ékinçi[719] **ḳısm ḥażret-i pād-şāh-ı ṣāḥib-ḳırānnıŋ avān-ı [İ224b]** (1) **emāretidin zamān-ı ḫilāfetiġaça fütūḥāt-ı keşīrü'l-vāḳı'ātı silk-i taḥrīr**[720] **ve semt-i** (2) **taḳrīrġa**[721] **kéyürülür. Ḳıṭ'a**

[B510] Bu vaḳāyi'i ki şebt bolġusı durur[722]

Ser-be-ser mecma' (3) u'l-ġarāyibdür

Müstemi'ni salur ta'accübġa

Nége kim maẓharu'l-'acāibdür

(4) 'Aks-i ḫūrşīd devletidür kim

Māḥī-i ẓulmet nevāyibdür

(5) **Ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ şeref-i inbisāṭı**[723] **bile 'imāret-i mesned-i salṭanat** (6) **evrengiġa pehlū-yı müfāḫaret urmaġı ve ism-i ferḫunde elḳābı bile riyāset-** (7) **nigīni nām-dār bolup kūs-ı devlet-i ṣadā-yı müfāḫametni felekdin aşurmaġı** (8) Taḳrīr dīvānınıŋ manṣıb-nişīni, taḥrīr eyvānınıŋ ṣāḥib-nigīni a'nī ḳalem-i z̲ī'l-lisānīn (9)

[718] yétüşmes ... gezend: B yétüşmes aŋa hīç alardın gezend
[719] ékinçi: T ékilençi
[720] silk-i taḥrīr: B silk-i taḳrīr
[721] semt-i taḳrīrġa: B samṭ-ı taḥrīrġa
[722] bolġusı durur: T ve B bolġusıdur
[723] şeref-i inbisāṭı: B şeref-i intisābı

ṣaḥāyif-i leṭāyif mesnediġa bu nev‘ zīb-i zeyn[724] bérür kim çün ḫaḳan-ı mebrūr (10) ve sulṭān-ı maġfūr, şehr-yār-ı cennet-mekān, pād-şāh-ı maġfiret-nişān, ebū’l-muẓaffer (11) ve’l-manṣūr, ebū’l-feṭḥ[725] İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫān **saḳī’llahu sırrahu ve ca‘ale’l-cennet meşvāhunıŋ**[726] ta‘ziye-i cāy-gāhı- (12) dın[727] nev‘ī ferāġ ḥāṣıl boldı. Belde-i maḥrūsa-ı Ḫıvaḳ **zeyyenehu’llahu bi’n-niżā ve’n-nesaḳnıŋ cemāḫīr** (13) ve meşāhīri ‘umūmen ve emīr-i kebīr, rūşen-żamīr, ṣāyib-tedbīr FāżılBiy ve EmīrṢāhNiyāz Atalıḳ ve NiyāzMuḥammed (14) Bék Ḫuṣūṣen emāret ü eyālet emride kim niżām-ı dīn[728] ü devlet ve intiẓām-ı mülk ü millet ol emrġa (15) menūṭ u merbūṭ durur[729]. “**وشاورهمفى الامر**”[730] mü’eddāsı bile meş‘ale-efrūz maḥfil-i meşveret (16) bolup ittifāḳ yüzidin eyālet ü inaḳiyyet ḫil‘atın ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār ve şehr-yār-ı felek- (17) miḳdār **[B511]** āftāb-ı evc-i salṭanat ve āsmān-ı ḫūrşīd-mekremet, ḫulāṣa-ı selāṭīn-i ‘ālem güzīde-i ḫavāḳīn **[İ225a]** (1) a‘ẓam. **Meşnevī**

Ḫilāfet kişveriniŋ pād-şāhı
‘Adālet mülkiniŋ kişver-penāhı

(2) Cihān-bānlıġ serīri üzre Cemşīd
Şehen-şehlıġ sipihri üzre ḫūrşīd

Şeh-i keyvān- (3) maḳām u mihr-i ṭal‘at
‘Utārid-ḫaṣlet ü Behrām-ṣavlet

[724] zīb-i zeyn: B zīb ü zeyn
[725] ve’l-manṣūr ebū’l-feṭḥ: T ve B’de yok.
[726] ve ... meşvāhunıŋ: T ve B bi’l-ġufrānıŋ
[727] ta‘ziye-i cāy-gāhıdın: T ve B ta‘ziye-i cān-gāhıdın
[728] niżām-ı dīn: B niżāmdın
[729] merbūṭ durur: B merbūṭdur
[730] Kur’ân, III, 159.

Ḫıdīv-i Zühre ‘īş ü ḫāṭır-āsāy

Ḳamer-dīdār (4) şāh u[731] müşterī-rāy

Kélip pīrāne-tedbīr ü civān-baḫt

Bolup ḫūrşīd-tāc u (5) āsmān-taḫt

Şeref iḳlīminiŋ ḫūrşīd tācı

Hemīşe ictihādıdın revācı

(6) Veġā meydānınıŋ nuṣret-me’ālı

Saḫā eyvānınıŋ **[T113a]** Ḥātem-nevālı

Sa‘ādet efseriġa (7) dürr-i ġaltān

Semāḥat kişveri üzre nigeh-bān

‘Adāletde Anūşīrvān’dın artuḳ

(8) Celāletde kişi yoḳ andın artuḳ

[B512] Ḳażā-ḳuvvet ḳader-ḳudret şehen-şāh

‘Ömer-himmet ‘alī-şefḳat (9) felek-cāh

Ezeldin z̲ātıġa devlet münāsib

Ebedġa tégrü şükri élge (10) vācib

[731] u: B’de yok.

Aṣāletde anıŋ yétmiş atası

Kélip ‘ālem éli fermān-revāsı

(11) Ḳahramānlıġ mıżmārınıŋ şecā‘at-şi‘ārı[732], ṣāḥib-ḳırānlıġ diyārınıŋ celālet-diṯārı, ‘Acem (12) e‘āẓımınıŋ zübdesi, Özbek ekābiriniŋ ḳıdvesi, bā‘iṯü’l-emn ve’l-emān ‘alā rü’ūs-ı ehl- (13) ü’l-īmān el-ḳāhir be-a‘dā-yı Allāhü’l-melikü’l-mennān Ebū’l-muẓaffer ve’l-manṣūr, ebū’l-feṯḥ ve[733] mu‘izzü’d-devleti ve’d-dīn Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān (14) ḫalledet salṭanehu ve ebbedet devletehunıŋ ḳāmet-i ḳābiliyyetiġa lāyıḳ u sezā-vār körüp dururlar[734]. Ol ḥażret- (15) niŋ himmet-i ‘ālī-nehmeti kim cihān-bānlıġ tācı[735] kim iltifāt ḳılur érdi. Bu manṣıb ḳabūlıdın mükerreren ibā ve imtinā‘ (16) körgüzüp ‘āḳıbetü’l-emr[736] ekābir-i müşārün-ileyhimniŋ mübālaġa ve ilḥāḥı cihetidin vaḳt-ı muḳteżāsı üçün ḳabūl (17) ḳılıp ḫān-ı maġfūrnıŋ ḥādiṯesidin éki kün soŋra[737] sene-i hicriyye miŋ éki yüz yegirme birde **[İ225b]** (1) muvāfıḳ Bars Yılı ve Rebī‘ü’ṯ-ṯānī ayınıŋ[738] yegirmeside yek-şenbih küni kim āftāb-ı ‘ālem-tāb Sereṭān (2) burcıda durur[739] érdi. Peşīndin soŋra[740] dārü’l-emmāre-i Ḫıvaḳ’da atasınıŋ dīvān-ḫāneside kim (3) ol ḥażretġa mirāṯdın iḫtiṣāṣ tapıp érdi. Béklik rütbesidin ‘urūc ḳılıp (4) Cemşīd-i ḥūrşīd yaŋlıġ mesned-i ‘imāret evciġa irtifā‘ taptı ve eyālet zimāmın (5) ḳabża-ı dirāyetiġa alıp ḥükümet **[B513]** ḫātemin keff-i kifāyetiġa salıp durur[741]. Ve memleket umūrıġa (6) mutaṣaddī bolup pertev-i elṭāfı bile dārü’l-emmāre-i mātem-zedeleriniŋ dīde-i ümīd ve żamīr-i (7) külfet-

[732] şecā‘at-şi‘ārı: İ ve T şecā‘at-eş‘ārı
[733] ebū’l feṯḥ ve: T ve B’de yok.
[734] körüp dururlar: T ve B kördiler
[735] tācı: B tācıġa
[736] ‘āḳıbetü’l-emr: T ve B āḫirü’l-emr
[737] kün soŋra: T kün soŋ; B kündin soŋ
[738] Rebī’ü‘ṯ-ṯānī ayınıŋ: T ve B Rebī‘ü’ṯ-ṯānīniŋ
[739] durur: T ve B’de yok.
[740] soŋra: T ve B soŋ
[741] salıp durur: T ve B saldı

mezīdlerin rūşen ü münevver ḳıldı ve merāhim a‘ṭāfı bile müstaḳarr-ı ḫilāfet-i (8) muṣībet-resīdeleriniŋ dāġ-ı muṣībet ve sīne-i pür-cerāḥatlarıġa devā yétkürdi. (9) Ve fermān-fermālıġ nevbetin dergāh-ı devlet-penāhıda felek nevbet-zeni nevāzişġa kirgüzüp (10) ṣadā-yı ṭanṭana bile **“هذا من الأشار دولة ا لعظمى”** beşāretin mele’ü’l-a‘lā sāyirleriġa (11) ve cürm-i ġabrā sākinleriġa gūş-zed ḳıldı. **Ḳıṭ‘a**

Hümāyūn maḳdeminiŋ nisbetidin
(12) Emāret manṣıbı boldı mu‘allā
Eyālet ḫātemi boldı atıdın
‘Azīz ü nām-dār[742] şöhre-peymā

Riyāset (13) efseri boldı tapıp zīb
Mübārek tārekidin ferḳadān-sā
Cenābıda ḥükūmet (14) nevbetini
Ṣadāġa kirgüzüp gerdūn-ı vālā

[B514] Başı üstiġa devlet sāye-bānın
Edeb birle (15) zamāne ḳıldı ber-pā
Bolup dergāhıda iḳbāl-ı çāvūş
Felek yār oldı dev[r][743] étti muvāsā
(16) Nişār eylerge encüm cevheridin
Saçıġlar eyledi gerdūn müheyyā

[742] nām-dār: T ve B nām-dār u
[743] devr étti: Tanç “devā yitti”, Kaman ise “rū étti” şeklinde okumuştur. Kıtanın anlam bütünlüğüne bakıldığında kelimeyi “devr étti” şeklinde okumak bağlama uygun düşmektedir.

Faḳīr ol maḥall-ı hümāyūnda buġına (17) tārīḫni münāsib-i ḥāl raḳam silkige tartıp érdim. **Tārīḫ**

بيك عالم كه باقبالُ جاه
رتبهٔ ممتز آمد [İ226a] (1) **اسمان**

چون پس از حادثهٔ چان سعيد
بر سر ملک افراز آمد

نازشی (2) **كه زسرتا قدمش ناز آمد**
كه زسرتا قدمش ناز آمد

نهر تاريخ نوشتيم روان
دولت رفتهٔ (3) **ماباز آمد“**

Ol ḥażret, öz abaġalarıdın Muḥammed Murād Bék’ni ‘ināyet ve terbiyetiġa maḫṣūṣ tutup dīvān-ı (4) a‘lānıŋ daḫl u ḫarcını anıŋ rāy-ı ḫıred-pirāyetiġa[744] **[T113b]** müfevveż ḳılıp destūr-ı a‘ẓam vezīr-i nīgū-şiyem (5) niẓāmü’l-mülk ve’l-millete Muḥammed Yūsuf Mehter’ni aŋa sehīm ü şerīk **[B515]** ḳıldı. Bu devlet yümnidin (6) alarnıŋ ḳadr u menzileti kün kündin evc-i ‘izzetġa[745] müteraḳḳī bolup ittifāḳ bile umūr-ı memleket ve mehāmm-ı (7) fuḳarā ve ra‘iyyetniŋ niżām u nesaḳıġa kūşiş-i mevfūr ve sa‘y-ı nā-māḳdūr ẓuhūrġa yétkürüp yaḫşı (8) resmler ve pesendīde ḳā‘ideler bünyādıġa[746] iştiġāl körgüzdiler. (9) **Béş-ḳal‘a Özbeki’niŋ yav bolup Ḫıvaḳ tevābi‘in çapmaḳı ve bahādırlarnıŋ muḥārebesiġa** (10) **tāb-ı muḳāvemet**[747] **kéltüre**

[744] rāy-ı ḫıred-pirāyetiġa: B r’ey-i ḫıred-pirāyetiġa
[745] evc-i ‘izzetġa: B evc-i ġaretġa
[746] bünyādıġa: B bünyād ḳılurġa
[747] muḳāvemet: B’de yok.

almay hezīmet tapmaḳı Ḫāme-i bedī‘a-āṣār bu nev‘ u‘cūbe-nigārlıġ ḳılur kim (11) çün ḫān-ı cennet-mekān İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫān **teġammedallāhu biġufrānihiniŋ** vāḳı‘a-ı ḥasret- (12) engīz ve ḥādiṣe-i külfet-āmīzidin soŋ cem‘ī Béş-ḳal‘a Özbeki iẓhār-ı bī-vefālıġ (13) ve ibrāz-ı nā-āşnālıġ ḳılıp ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ ribḳa-ı iṭā‘atıdın boyun tolġap[748] (14) Buḫārā[749] sipāhıġa muṭī‘ ve fermān-ber-dār bolup bu devlet-i rūz-efzūnnıŋ istiḳrār (15) u istiḥḳārıġa cehd-i vāfir ve sa‘y-ı mütekāşir taḳdīmġa yétkürüp hemol yıl cümādi’l-evvel ayınıŋ (16) ġurreside kim çehār-şenbih küni érdi. İzdiḥām-ı tamām ve hücūm-ı lā-kelām bile belde-i Ḫıvaḳ ḫafaẓallahu (17) te‘ālā ‘ani’l-ġarḳ ve ve’l-ḥarḳ üstiġa[750] ‘azīmet körgüzüp Ḥadra ḳaryesin senger[751] ḳılıp **[İ226b]** (1) aḥmāl u eşḳālın ol mevżi‘de ḳoyup Ḫıvaḳ mużāfātıġa[752] çapavul urdılar ve bu ṭarafdın daġı (2) ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ fermān-ı lāzımü’l-iẕ‘ānı bile[753] şüce‘ā-yı nām-dār ve ebṭāl-ı (3) kīne-güẕār kim şecā‘at u baṭāletde Rüstem-i destān ve Sām-ı Nerīmān’nı i‘tibār (4) közige ilmes érdiler. Yekrān-ı ġayretġa rükūb ḳılıp meydān-ı mübārezetġa şīr-i (5) ġarrān ve bebr-i derrān yaŋlıġ bī-teḥāşī **[B516]** sürüp tīġ-ı tīz ve sinān-ı ḫūn-rīzniŋ ḍurūb-ı (6) mütevālīsi bile yaġı-ı veḳāḥat-şi‘ār ve baġī-i kesāfet-āṣārlarnıŋ küştesidin (7) püşteler köterip[754] köp mu‘ānidni üsāret[755] ḳaydıġa giriftār ḳıldılar. **Meşnevī**

(8) Sürüp atların barça meydān sarı
Şitāb eyleben ḫayl-ı ‘udvān sarı

[748] ḥażret-i ... tolġap: B’de yok.
[749] Buḫārā: B Tacik
[750] üstiġa: B semtiġa
[751] ḳaryesin senger: B ḳaryesiġa nüzūl
[752] mużāfātıġa: B mużāfātıġa her ṭarafdın
[753] ḥażret-i ... lāzımü’l-iẕ‘ānı bile: B’de yok.
[754] köterip: T ve B köterdiler
[755] üsāret (ötre kullanıldığı için): T ve B esāret

(9) Çékip ḫaṣmġa öyle tīġ u[756] sinān
Ki ḳan boldı her yan su yaŋlıġ revān
Yatıp (10) her ṭaraf da késük başlar[757]
Anıŋ dék ki vādī ara taşlar[758]

(11) Bedenler yatıp yerde tofraġ[759] dék
Ögülüp velīkin uluġ taġ dék

Bahādırlar (12) eylep anıŋ dék ḳıran
Ki ḥayretde ḳaldı zemīn ü zamān

Çékip tīġ (13) her sarı tartıp nefīr
E‘ādīni eylep ḳatīl ü esīr

Bolup ġanīm ü ġālib[760] ü kām-rān
(14) Feraḥlar tapıp yandılar şād-mān

Çün a‘dā-yı gürīz-pāy kim bahādırlarnıŋ (15) ṣavlet-i muḥārebe ve ṣadmet-i muḳātelesidin[761] müşāhede ḳılıp körüp bilip dururlar kim[762] (16) żamīr-i ḫabāṯet-taḫmīrleriġa ru‘b u hirās müstevlī bolup **[B517]** özlerin sengek ḫaylı (17) gümān éttiler[763]. Ṣarṣar çapġunı allıda ve rūbāh gürūhı ḫayāl ḳıldılar. Ṣīr-i ner şükūhı

[756] u: T’de yok.
[757] başlar: B başları
[758] taşlar: B taşları
[759] tofraġ: T tofraḳ
[760] ġanīm ü ġālib: B ġālib ü ġanīm
[761] muḳātelesidin: T ve B muḳātelesin
[762] müşāhede ... kim: T ve B müşāhede ḳıldılar
[763] éttiler: T étdiler

[İ227a] (1) ḳaşıda ‘āḳıbetü’l-emr[764] ṭarīḳa-ı gürīzni ḥamle-i muġtenemātdın[765] sanap taŋlası kim (2) penc-şenbih küni durur[766] érdi. Öz baḫt-ı bergeşteleri dék rūy-gerdān bolup hezīmet (3) ṭarīḳıġa[767] sür‘at merkebin sürüp dururlar[768]. **Ḳıṭ‘a**

Ne ḫoşdur bolup mużmaḥill ḫaşm éli
(4) Hezīmet ṭarīḳıġa ḳoymaḳ ḳadem
Tapıp dōstlar feṭḥ ü nuṣretġa dest
Neşāṭ u sürūr (5) eylemek dem-be-dem

Māh-ı meẕkūrnıŋ on ékkilençi küni kim yek-şenbih küni durur[769] (6) érdi. **[T114a]** Sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırān ve ḫaḳan-ı gerdūn-tevān, ebū’l-muẓaffer ve’l-manṣūr,[770] ebū’l-feṭḥ (7) Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān **meddallāhu eyyām-ı salṭanatihi ve ref‘a a‘lāme ma‘deletihi** Ebū’l-ġāzīḫān (8) Çingizī’ni kim ḫān-ı cennet-mekān İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫān **nevverāllahu merḳadehu**[771] (9) salṭanat manṣıbıdın ma‘zūl étmiş durur[772] érdi. Merāḥim-i ḫusrevāne (10) ve ‘ināyāt-ı pād-şāhānesiġa maḫṣūṣ tutup Ḫˇārezm-i İrem Bezm[773] dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳ’ġa (11) kéltürüp ḫānlıḳ tācı bile ser-efrāz ḳıldı[774] ve meẕkūr aynıŋ[775] on (12) altılançısıda[776] çehār-şenbih küni

[764] āḳıbetü’l-emr: T ve B āḫirü’l-emr
[765] ḥamle-i muġtenemātdın: T ve B cümle-i muġtenemātdın
[766] durur: T ve B’de yok.
[767] ṭarīḳıġa: B ṣahrāsıġa
[768] sürüp dururlar: T ve B sürdiler
[769] küni durur: T ve B’de yok.
[770] ebū’l-mużaffer ... ebū’l-feṭḥ: B ebū’l-ġāzī
[771] nevverāllahu merḳadehu: B’de yok.
[772] durur: T ve B’de yok.
[773] Ḫˇārezm-i İrem Bezm: T ve B’de yok.
[774] ḫānlıḳ ... ḳıldı: B ḫān köterdi
[775] meẕkūr aynıŋ: B cümādī-i meẕkūrnıŋ
[776] altılançısıda: T ve B altısıda

siyādet-penāh, necābet-i dest-gāh[777] Seyyīd Yūsuf (13) Ḫˇāce'ġa neḳābet manṣıbın erzānī tutup şecā'at-me'āb, celādet-intisāb[778] Taġay Murād Bék[779] (14) veled-i Velī Atalıḳ'nı[780] atalıḳ ḳıldı ve faḳīrġa dağı elṭāf-ı pād-şāhī ve a'ṭāf-ı nā-mütenāhīni[781] (15) körgüzüp mīrāblıġ manṣıb-ı kirāmīsi bile ser-efrāzlıġ yétkürüp durur[782]. **Emīr-i kebīr** (16) **celālü'd-devleti ve'd-dīn**[783] **Ḳutluḳ**[784]**Murād İnaḳ meddallāhu ẓılāle 'āṭıfetihi 'ale'l-aḳtār ve'l- [B518] afāḳnıŋ** (17) **Buḫārā'dın kélmegi ve ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ aŋa**[785] **inaḳiyyet manṣıbın tapşurup köŋlini**[786] **[İ227b]** (1) **avlamaḳ üçün şikār āhengin ḳılmaḳı** Ḳalem-i ḥoş-tekellüm, feraḥ (2) u tehniyet mecliside bu yaŋlıġ terennüm ḳılur kim çün pād-şāh-ı maġfūr ve şehen-şāh-ı (3) mebrūr İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫān 'aleyhi'r-raḥme ve'l-ġufrānnıŋ[787] vāḳı'a-ı hāyileside (4) Ḳutluḳ[788] Murād İnaḳ başlıġ[789] bir néçe kişi Tācīk ḳolıġa tüşüp Buḫārā'da[790] esāret ḳaydıġa (5) muḳayyed durur[791] érdiler. Ḥażret-i a'lā ḫaḳanī, ġāyet-i mürüvvet ve nihāyet-i şefḳatdın[792] (6) alarnı ḳayd-ı üserādın[793] ıṭlāḳ tapmaḳ ve[794] yurtġa kéltürmek tedbīrin żamīr-i beyżā tenvīride (7) muṣammem ḳılıp emīr-i rūşen-żamīr Şāh Niyāz Atalıḳ başlıġ ümerā-yı 'iẓām ve küberā-yı ẕü'l- (8) iḥtirāmnı kim her biri

---

[777] siyādet-penāh ... dest-gāh: B'de yok.
[778] nekābet ... celādet-intisāb: B nakīb ve
[779] Bék: B Bék'ni
[780] veled-i ... Atalıḳ'nı: B'de yok.
[781] a'ṭāf-ı nā-mütenāhīni: T a'ṭāf-ı nā-mütenāhī
[782] faḳīrġa ... durur: T faḳīrġa ... yétkürdi; B faḳīrni Mīrāb ḳıldı
[783] celālü'd-devleti ve'ddīn: B'de yok.
[784] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ
[785] a'lā ... aŋa: B ṣāḥib-ḳırān ebū'l-ġāzī Muḥammed Raīm Bahādır Ḫān'nıŋ aḳasıġa
[786] köŋlini: T ve B köŋlin
[787] Ḫān ... ve'l-ġufrānnıŋ: B Ḫān'nıŋ
[788] Ḳutluḳ: T ve B Ḳutluġ
[789] başlıġ: B başlıġ ve yene
[790] Buḫārā'da: B Buḫārā şehride
[791] durur: T ve B'de yok.
[792] ġāyet-i ... şefḳatdın: B'de yok.
[793] ḳayd-ı üserādın: B ḳayd-ı eserdin
[794] tapmaḳ ve: B tapıp

farṭ-ı kiyāset ve vüfūr-ı ferāsetde ferīd-i zamān ve vaḥīd-i devrān (9) durur érdiler[795]. Körünüş-i ‘ālīġa ündep **“وشاورهم فى الامر”**[796] muḳteżāsı bile Buḫārā (10) pād-şāhı Emīr Ḥaydar’ge muṣālaḥa ṭarīḳası bile élçi yibermek ve[797] Ḳutluḳ[798] Murād İnaḳ’nı[799] (11) barça esīrler bile[800] iltimās ḳılmaḳnı[801] meşveret ḳıldı. Ümerā dağı bu rāynı ṣavāb u[802] müstaḥsen (12) bilip ve[803] barça ittifāḳ ḳılıp[804] a‘lemü’l-‘ulemā efḍalü’l-fużalā aḳżā’l-ḳużżāt Ḳāḍī İsmā‘īl Īşān (13) ve Ḳāḍī İş Veys Īşān’nı élçilikke ta‘yīn étip ‘izzet-i tamām bile[805] Buḫārā’ġa irsāl ḳıldılar. (14) Alar ḳadem-i isti‘cāl bile[806] ḳaṭ‘-ı menāzil ve ṭayy-ı merāḥil ḳılıp[807] Buḫārā şehriġa vārid bolup ḥażret-i **[B519]** (15) a‘lā ḫaḳanīniŋ[808] peyġām-ı ferḫunde-fercāmın Emīr Ḥaydar’nıŋ ‘arżıġa yétkürgeç emīr, kemāl-ı (16) dūr-bīnlik ve ġāyet-i ‘āḳıbet-endīşlikdin[809] ol ḥażretniŋ iltimāsın mebẕūl (17) tutup Ḳutluḳ Murād[810] İnaḳ başlıġ barça üserānı ser ü pāy-ı şāhāne ve nevāzişāt-ı ḫusrevānesidin **[İ228a]** (1) behre-mend ḳılıp ‘izzet-i tamām ve ikrām-ı mā-lā-kelām bile öz mu‘teber kimseleridin[811] Umra (2) dégen ve Yūsuf Mīr-şeb dégen éki kişisin hem-rāh ḳılıp[812] Ḫˇārezm ṣavbıġa (3) irsāl ḳıldı.

---

[795] durur érdiler: T ve B érdi
[796] Kur’an, III, 159.
[797] tarīḳası ... ve: B ḳılıp
[798] Ḳutluḳ: T ve B Ḳutluġ
[799] İnaḳ’nı: B İnaḳ başlıġ
[800] esīrler bile: B esīrlerni
[801] ḳılmaḳnı: T ve B étmekni
[802] ṣavāb u: B’de yok.
[803] ve: B’de yok.
[804] ḳılıp: B bile
[805] ‘izzet-i tamām bile: B’de yok.
[806] ḳadem-i isti‘cāl bile: B élçiler
[807] merāḥil ḳılıp: B merāḥildin soŋ
[808] ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ: B ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānīniŋ
[809] ġāyet-i ‘āḳıbet-endīşlikdin: B ‘āḳıbet-endīşlikdin
[810] Ḳutluḳ Murād: T Ḳutluġ Murād B’de yok.
[811] kimseleridin: T ve B kişileridin
[812] hem-rāh ḳılıp: B ḳoşup

Alar ‘azīmet merkebin sür‘at ṭarīḳıġa sürüp ṣa‘bānu’l-mu‘aẓẓam[813] ayınıŋ (4) evāyilide kim eşref-i evḳāt[814] ve es‘ad-ı sā‘at durur[815] érdi. Dārü’l-emmāre-i (5) Ḫˇārezm-i İrem Bezm dārü’s-salṭanaġa[816] dāḫil bolup ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ ruḫsār-ı pür-envārı- (6) dın dīde-i ġam-dīdelerin rūşen ve bahār dīdārıdın ḫāṭır-ı fırḳat-zedelerin (7) gül-şen ḳıldılar. **Ḳıṭ‘a**

Né ḫoş kündür[817] çıḳıp hicrān tünidin
Yétüşse (8) vaṣl ṣubḥıġa éki yār
Feraḥ cāmını eylep her nefes nūş
[T114b] Biri birige bolsa (9) mest-i dīdār

Kemāl-ı behcet ve nihāyet-i meserretdin cemī‘ ehl-i ümem belkim[818] eṣnāf-ı (10) benī ādem daġı[819] kūy u kūçe, deşt ü ṣaḥrāda ṭanṭana-ı tehniyet ve ġulġule-i mübārek-bādlıġnı (11) gūşe-i a‘lā-yı ‘illiyīn mütemekkinleriniŋ gūş-ı idrākıġa yétkürüp nihāyetsiz (12) sürūr belkim[820] ġayetsiz sürlar merāsimiġa ḳıyām körgüzüp dururlar[821] çün māh-ı meẕkūr- (13) nıŋ on ṭoḳuzunçı küni kim cum‘a küni durur[822] érdi. Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī[823] kemāl-ı himmet (14) ve vüfūr-ı **[B520]** mürüvvetdin inaḳiyyet manṣıb-ı ‘ālīsini[824] birāder-i kirāmīsi, emīr-i kebīr cemālü’d-devleti ve’d-

[813] ṣa‘bānu’l-mu‘aẓẓam: T ve B ṣa‘bān
[814] eşref-i evḳāt: B aḥsen-i evḳāt
[815] durur: T ve B’de yok.
[816] Ḫˇārezm-i ... dārü’s-salṭanaġa: T ve B Ḫıvaḳ’ġa
[817] kündür: B bolġay
[818] belkim: T ve B belki
[819] daġı: T ve B’de yok.
[820] belkim: T ve B belki
[821] merāsimiġa ... dururlar: T merāsimiġa ... körgüzdiler; B merāsimi żuhūrıġa iḳdām körgüzdiler
[822] durur: T ve B’de yok.
[823] ḥażret-i ... ḫaḳanī: B ḥażret-i vālā maḳāmı
[824] manṣıb-ı ‘ālīsini: T manṣıb-ı ‘ālīsin; B öz manṣıbın

dīn (15) Ḳutluḳ[825] Murād İnaḳ'ġa tefvīż ḳılıp emāret-i şuġl ḫāṭırıdın kenāre tutup durur[826] ve meẕkūr (16) aynıŋ evāḫiride ol ḥażret[827] şikār irādesi bile rükūb ḳılıp ebreş-i felek-veşni (17) cevelānġa salıp 'āzim-i ṣaḥrā ve reh-neverd-i beyābān[828] boldı. Bir néççe müddet ḳuş salmaḳ ve av almaḳ **[İ228b]** (1) ve her kün bir nev' seyr ü temāşā ḳılmaḳ bile köŋülin[829] avlap behcet-i tāze ve meserret-i bī-endāze (2) bile mürāca'at körgüzüp[830] Ramażānü'l-mübārekniŋ selḫide öz devlet-ḫāne-i behişt nişānesiġa (3) devlet ü iḳbāl bile nüzūl-ı iclāl körgüzüp dururlar[831]. **Naẓm**

Tapıp cem'iyyet ey köŋül (4) şād bol
Küdüret ḳuyūdıdın āzād bol

Ki kélmiş yaḳın fırṣat-ı inbisāṭ
(5) Saŋa yétküsi devr-i cām-ı neşāṭ

Üçüncí[832] **ḳısm Ḥażret-i sulṭān Süleymān** (6) **mekānınıŋ ibtidā-yı salṭanatıdın bu kitāb-ı meymenet-intisāb itmāmıġaça her** (7) **vaḳāyi' ve fütūḥātī kim ol ḥażretniŋ eyyām-ı sa'ādet-fercāmıda vuḳū'** (8) **tapmış durur**[833]**. Taḥrīr silkige kéyürülür. Ḳıṭ'a**

Bu vaḳāyi'ġa kim ḳalem sürgüm
(9) Ḫalḳġa mūcib-i taḥayyürdür

[825] cemālü'd-devleti ... Ḳutluḳ: B Ḳutluġ
[826] tutup durur: T ve B tutdı
[827] ol ḥażret: B'de yok.
[828] reh-neverd-i beyābān: B beyābān
[829] köŋülin: T ve B köŋlin
[830] körgüzüp: T ve B ḳılıp
[831] devlet ... dururlar: T devlet ü iḳbāl bile nüzūl ḳıldı; B nüzūl ḳıldı
[832] üçüncí: T üçlençi
[833] her ... durur: B ol ḥażretdin her vaḳāyi kesīrü'l-bedāyi' kim vuḳū' tapıpdur

‘Aḳl anıŋ ta‘accübātıdın

Ġarḳa-ı ḳulzüm-i tefekkürdür

[B521] (10) Dōstlar ser-firāz olup andın

Ḫaṣmġa māye-i tekessürdür

Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ (11) **salṭanat taḫtın cülūs-ı meymenet-me’nūsı bile felek serīriġa**[834] **berāber ve ḥükūmet tācın** (12) **tārek-i mübāreki bile ḳuyaş efseriġa hem-ser ḳılmaḳı** Söz eyvānınıŋ ṣadr-nişīni[835] (13) ma‘nā dīvānınıŋ ṣāḥib-nigīni a‘nī ṣāḥib-ḳırān, ḳalem-i dū-zebān varaḳ mesnediġa (14) cülūs ḳılıp bu nev‘ ḥükümrānlıġ ḳılur kim çün ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānī, ‘ulüvv-i himmet ve sümüvv-i (15) ḥamiyyet ve vüfūr-ı mürüvvet ve kemāl-ı şefḳat muḳteżāsı bile[836] kim ẕāt-ı ḫuceste ṣıfātıda cibillī (16) ve ṭıynet-i ferḫunde-āyātıda ‘azīzī durur[837] érdi. Tiledi kim salṭanat-nigīnin ḳabża-ı iḳtidārıġa (17) alġay ve fuḳarā başlarıġa ‘adālet sāyesin salġay. Nédin kim her memleketde pād-şāh-ı **[İ229a]** (1) ‘aẓīmü’ş-şāniniŋ mi‘mār-ı siyāseti bolmasa, mülk bünyādı ḫarāb ve ḥāris ma‘deleti (2) bolmasa fuḳarā işi ıżṭırār u ıżṭırāb bolġay. Bu bābda, ümerā-yı ‘ālī-miḳdār ve küberā-yı ṣāḥib-iḳtidār[838] (3) ve[839] a‘yān-ı ḥażret ve erkān-ı devletġa müşāveret[840] ḳılıp barçanıŋ icmā‘ vü[841] ittifāḳı (4) bile sene-i hicriyye miŋ éki yüz yegirme birde Bars Yılı şevvālü’l-mu‘aẓẓamnıŋ yetinçi küni (5) kim penc-şenbih érdi. Nıṣfu’n-nehārda, āftāb-ı ‘ālem-tāb Ḳavs burcıda cilve-ger (6) érdi. Sulṭān-ı sitāre-sipāh, ḫaḳan-ı Süleymān-dest-gāh, (7) zübde-i selāṭīn-i **[B522]** ‘ālī-mekān, ḳıdve-i ḫavāḳīn-i gerdūn-tevān, ḫalīfetü’r-raḥman, ẓıllü’s-sübḥān (8) el-mü’eyyed-i be-te’yīdi’l-meliki’l-müste‘ān, ebū’l-muẓaffer ve’l-feṭḥ, Ebū’l-ġāzī

[834] serīriġa: B aṭlasıġa
[835] ṣadr-nişīni: B ṣadr-nişīni ve
[836] muḳteżāsı bile: B ḥareketidin
[837] durur: T ve B’de yok.
[838] ümerā-yı ... ve: B barça ümerā ve küberā
[839] ve: B’de yok.
[840] müşāveret: B meşveret
[841] icmā‘ vü: B’de yok.

Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān ebbedallahu (9) **te‘ālā**[842] **‘ömrühü ve devletehu** Ebū’l-ġāzī Ḫān ibn Yādigār Ḫān Çingizī’niŋ[843] ḳāmet-i (10) ḳābiliyyetin salṭanat ḫil‘atıdın ‘uryān ve ser-i ḥakimiyyetin ḥükūmet efseridin ṣāḥib-ḥirmān (11) ḳılıp salṭanat taḫtıġa cülūs-ı sa‘ādet- **[T115a]** me’nūsı bile ercümendlıġ ve ḥükūmet tācıġa (12) farḳ-ı hümāyūnı bile ser-bülendlıġ yétkürdi. **Meşnevī**

Zamān feraḥ u (13) vaḳt mes‘ūd édi
Küdū[r]et cihān içre maḳṣūd édi

Mülāzım édi baḫt-ı iḳbāl dék
(14) Felek yār édi cāh u[844] iclāl dék

Şehen-şāh-ı Cem-ḳadr u ‘ālī-cenāb
Ḫıdīv-i cihān-bān u mālik- (15) rikāb

Celālet sipihride raḫşende māh
Ḫalāyıḳ başı üzre ẓıllu’llāh

‘Adāletde (16) Nūşirvān’dın ziyād
Saḫāvetde yoḳ kimse andın ziyād

Kerem burcıda aḫter-i pür-żiyā
(17) Şiyem dürcide gevher-i bī-bahā

[842] te‘ālā: B’de yok.
[843] Ebū’l-ġāzī ... Çingizī’niŋ: B Ebū’l-ġāzī Ḫān’nıŋ
[844] cāh u: B Bék

Cihān ehli üstide ẓıll-ı kerīm

Şehen-şāh-ı ‘ālem Muḥammed Raḥīm

[İ229b] [B523] (1) Ḫilāfet serīriġa eylep cülūs

Néçük kim Sikender bin Feyleḳūs

(2) Cihān mülkin étti[845] riyāż-ı cihān

Tapıp ḫalḳ ‘adlıdın[846] emn ü emān

Bolup luṭfı birle cihān (3) ehli şād

Tapıp beẕlidin barça kām u murād

Ḳılıp sāye-i devletide maḳām

Du‘āsıġa (4) şuġl éttiler[847] ṣubḥ u şām[848]

İlāhī hemol şāh-ı ferḫunde-fāl

Ḫıdīv-i cihān-gīr-i nīgū-ḫıṣāl[849]

(5) Sürüp şāhlıġ tā ki bardur cihān

Cihān ehliġa ḥükmi bolsun revān

Evvel vāḳı‘a kim ḥażret-i (6) **a‘lā**[850] **ḫaḳanī, cihān-bānlıġ serīriġa mütemekkin bolġandın soŋ menaṣṣa-ı ẓuhūrda cilve-ger boldı. Muḥammed Rıżā Bék-** (7) **niŋ**

[845] étti: T étdi
[846] ḫalḳ ‘adlıdın: T ve B ‘adlıdın ḫalḳ
[847] éttiler: T ve B étdiler
[848] ṣubḥ u şām: B ṣubḥ-şām
[849] ḫıdīv-i cihān-gīr-i nīgū-ḫıṣāl: T ve B ḫıdīv-i cihān-gīr ü nīgū-ḫıṣāl

muḫālefet ṭarīḳıġa mu‘ānedet ḳademin ḳoyup Yomut arasıġa barġanı (8) **ve emīr-i ṣadāḳāt-me’āb Sulṭān Mīrāb’nıŋ cehd ü istiṣvābı bile ḳaytıp kélgeni** (9) Çün ‘ināyet-i İlāhī ve kerem-i nā-mütenāhī bile ḥażret-i pād-şāh-ı ḫūrşīd-külāh[851], āftāb-ı (10) ‘ālem-tāb dék salṭanat evciġa irtifā‘ tapıp şu‘ā‘-yı ma‘deleti aḳṭār-ı ‘ālemġa münteşir boldı. (11) Kün-be-kün, āṯār-ı ṣavleti mütezāyid bolup dem-be-dem merātib-i devleti teraḳḳī taptı[852]. Ol ḥażretniŋ[853] (12) abaġalarıdın **[B524]** Muḥammed Rıżā Bék’niŋ żamīr-i ḍalālet-taḫmīride ḥıḳd[854] u ḥased otı mültehib bolup (13) ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ[855] kemāl-ı devletin özige mūcib-i nekbet ve zevāl aŋlap ġāyet-i cehālet[856] (14) ve süst-rāylıḳdın ve[857] ba‘żı münāfıḳ dīv-sīret ve merdüm ṣūretler kim muḥabbetleri (15) miḥnet ṣūretin körgüzür érdi. Alarnıŋ mükāyid-i şemātet[858] ‘āyidleriġa firīfte bolup (16) ve[859] güftār-ı şerāret-āṯār ve kelimāt-ı kesāfet-simātlarıġa[860] ılıḳıp ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ (17) ribḳa-ı mütāba‘atıdın ribḳa-ı iṭā‘atnı tolġap umūr-ı salṭanat ve mehāmm-ı ḥükūmetde da‘vā-yı **[İ230a]** (1) müşāreket ḳılıp kūşiş-i nā-maḳdūr ve sa‘y-ı nā-maḥsūr[861] taḳdīmġa yétkürdi çün ol (2) müdde‘āsınıŋ gül-şen ḥuṣūlıda[862] murād güli açılmadı. Lā-cerem, velī-ni‘metlik ḥuḳūḳıdın (3) ve ḳarābet ri‘āyesidin dīde-i ḫod-bīnin[863] yumup tekebbür-i tamām ve ta‘aṣṣub-ı mā-lā-kelām[864] bile (4) yurtdın müte‘arrıżāne çıḳıp Yomut arasıġa kim muḥarrik-i silsile-i

---

[850] ḥażret-i a‘lā: B ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānī
[851] ḥażret-i pād-şāh-ı ḫūrşīd-külāh: B ḥażret-i pād-şāh-ı sitāre-penāh
[852] taptı: T tapdı
[853] ol ḥażretniŋ: B ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānīniŋ
[854] ḥıḳd: T ve B ḥuḳd
[855] ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ: B ol ḥażretniŋ
[856] ġāyet-i cehālet: B kemāl-ı cehālet
[857] süst-rāylıḳdın: T süst-rāylıḳdın yana
[858] mükāyid-i şemātet (ötre kullanıldığı için): B mekāyid-i kesāfet
[859] ve: B’de yok.
[860] kelimāt-ı kesāfet- simātlarıġa: B kelimāt-ı şemātet-simātlarıġa
[861] ve sa‘y-ı nā-maḥsūr: B’de yok.
[862] müdde‘āsınıŋ gül-şen-i ḥuṣūlıda: B müdde‘ā ḥuṣūlı çemenistānıda
[863] velī-ni‘metlik ... dīde-i ḫōdbīnin: B ḥuḳūḳ-ı velī-ni‘met ve ri‘āye-i ḳarābetdin çeşm-i ḫōdbīnin
[864] ta‘aṣṣub-ı mālā-kelām: B ta‘aṣṣub-ı lā-kelām

fesād (5) ve ḳadem-fersā-yı bādiye-i ‘inād durur[865] érdiler. Bardı tā kim ol cemā‘a-ı şerāret-pīşe- (6) niŋ mu‘āvenet ü müẓāhereti bile bu devlet-i ḫudā-dādnıŋ istiḥḳār belkim[866] istiksārıġa (7) dest tapġay. **Beyt**

Zihī nādān kim ol eyler temennā
Ḳuyaş şem‘ini dem birle (8) öçürgey

Heves eyler ḫuṣūmet seyli birle
Felek ḳaṣrıġa vīrānlıġ yétürgey

(9) Érür andın ḫabersiz kim bu fi‘li
Başıġa né beliyyetler kétürgey

[B525] Ḥażret-i (10) ḫıdīv-i kām-kār-ı düşmen-şikār, mekārim-aḫlāḳ ve farṭ-ı keremdin kim ẕāt-ı melekī-ṣıfātıda (11) cibillīdür[867]. Ḳarındaşlıġ ri‘āyesin mer‘ī tutup[868] ol āvvāre-i vādī-i ḍalālet ve ol[869] (12) ser-geşte-i ṣaḥārā-yı veḳāḥatnıŋ çehre-i noḳṣān ve ruḫsāre-i **[T115b]** ‘iṣyānıġa perde-i aġmāż (13) ve bürḳa‘-yı tesāhül çékip emīr-i ‘izzet-me’āb ṣadāret-intisāb Sulṭān Mīrāb’nı (14) kim vüfūr-ı ferāset ve ifrāṭ-ı kiyāsetde[870] ümerā-yı ‘iẓāmdın mümtāz u müsteṯnā érdi. Luṭf-āmīz (15) sözler ve müşfiḳāne naṣīḥatlar Muḥammed Rıżā Bék’niŋ[871] izidin yiberdi tā kim ṭarīḳ-ı (16) ṣavāb ve cadde-i müstaḳīmġa delālet ḳılıp yurtġa kéltürgey çün ol emīr-i

[865] durur: T ve B’de yok.
[866] belkim: T ve B belki
[867] cibillīdür: T cibillī durur
[868] ḳarındaşlıġ ri‘āyesin mer‘ī tutup: B’de yok.
[869] ol: B’de yok.
[870] ifrāṭ-ı kiyāsetde: B farṭ-ı kiyāsetde
[871] Muḥammed ... Bék’niŋ: B bile Bék-i meẕkūrnıŋ

(17) ṣāyib-tedbīr, fermān-ı vācibü'l-iẕ'ān mūcibi bile 'amel ḳılıp ḳadem-i isti'cāl bile ḳaṭ'-ı **[İ230b]** (1) menāzil ve ṭayy-ı merāḥil[872] étip Bék-i meẕkūrnıŋ[873] ḳaşıġa yetip ḥażret-i pād-şāh-ı ẓıll- (2) u'llāhīniŋ peyġām-ı sa'ādet-fercāmın kim mażmūn-ı hümāyūnı[874] mü'ālefet ü muṣādaḳat[875] (3) rüsūmınıŋ ihtimāmı érdi. Yétkürdi ve yene[876] naṣāyiḥ-i müşfiḳāne[877] ṣaḥbāsıdın (4) kim cünūn ehliġa hūş neş'esin bağışlar érdi. Ḳadeḥ-i sāmi'asın leb-rīz (5) étti. Çün ol peyġām nesāyimi ve ol naṣāyiḥ revāyiḥidin fi'l-cümle hūşıġa (6) kélip atlanıp dārü's-salṭana cānibi[878] 'āzim boldı. Ammā kemāl-ı cehālet[879] ve ġāyet-i (7) tekebbürdin[880] iṭā'at yüzin dergāh-ı 'ālem-penāh 'atebesiġa ḳoymaḳdın ibā ve imtinā' (8) körgüzüp[881] öz ribāṭıġa kim belde-i Ḫıvaḳ'ġa ḳarīb ṭaraf-ı şarḳīside (9) Baġçe Ḥavlı'ġa mevsūm érdi nüzūl ḳıldı çün anıŋ bu nev' 'inād[882] (10) ve istikbārı ma'rūż-ı rāy-ı 'ālem-ārāy boldı. Cenāb-ı salṭanat-me'āb[883] (11) ġāyet-i bürd-bār ve nihāyet-i temkīn ü vaḳārdın cerīde-i 'işyānıġa 'afv raḳamın[884] (12) çékip hīç vechdin müte'arrıż bolmadı. **[B526]** Belki anıŋ berāberide nevāzişler (13) ẓuhūrıġa iḳdām körgüzdi[885]. **Muḥammed Rıżā Bék'niŋ 'inād merkebin fesād ṭarīḳıġa** (14) **sürüp Ḳıpçaḳ ḳurġanıġa kirmeginiŋ ḥālātı ve emīr-i rūşen-żamīr Ḳutluḳ**[886] **Murād İnaḳ-** (15) **nıŋ anıŋ 'aḳabıdın nehżat körgüzüp ol ḳal'anı muḥāṣara ḳılmaḳınıŋ** (16) **maḳālātı**

---

[872] ṭayy-ı merāḥil: B ṭayy-ı mesāfet
[873] Bék-i meẕkūrnıŋ: B Muḥammed Rıżā Bék'niŋ
[874] mażmūn-ı hümāyūnı: B mażmūnı
[875] ü musādaḳat: B'de yok.
[876] yene: B yana
[877] naṣāyīh-i müşfiḳāne: B naṣāyīh-i muḥibbāne
[878] cānibi: B ṭarafıġa
[879] kemāl-ı cehālet: B kemāl-ı kīne
[880] ġāyet-i ekebbürdin: B ġāyet-i ġurūrdın
[881] 'atebesiġa ... körgüzüp: B urup
[882] 'inād: B taḥallüf
[883] cenāb-ı salṭanat-me'āb: T ve B cenāb-ı salṭanat-me'āb
[884] raḳamın: B ḳalemin
[885] körgüzdi: B körgüzür érdi
[886] Ḳutluḳ: T ve B Ḳutluġ

Varaḳ ‘arṣası üzre ḳoyġan ḳadem

Sebük-bār u çālāk ya‘nī ḳalem

(17) Ḥikāyet diyārıġa élterge pey

Raḳam deştini ḳılġusı böyle ṭayy

Çün Muḥammed Rıżā Bék **[İ231a]** (1) Yomut’dın kélip özinıŋ ḥavlısıge kirip durur[887]. Naḫvet-i fıṭrī ve ḍalālet-i ẕātī anı ḳoymadı (2) kim dergāh-ı ‘ālem-penāh ‘atebesiġa kim menşe’-i ‘izz ü cāh durur[888]. Başnı[889] (3) indürgey ve devlet-i ebed-müddet[890] dāmenesiġa kim maṣdar-ı emn ü sa‘ādet durur[891]. (4) Élig urġay belkim[892] hevā-yı taḫt u sevdā-yı tāc-ı serīr[893] ġurūrıġa yüz miŋ şūr (5) salıp kün kündin köpraḳ[894] muḫālefet ü mu‘ānedet ışrārıġa ḳıyām (6) körgüzdi çün bu yaŋlıġ ḥareket-i meẕbūḥīsi bile maḳṣūd dīdārın[895] müşāhede (7) ḳıla almadı. ‘Āḳıbetü’l-emr[896] ba‘żı erẕāl u evbāş kim anıŋ eṭrāfıġa (8) müctemi‘[897] bolmış durur[898] érdiler. Alarnıŋ hem-rāhlıġı bile ẕü’l-ḳa‘de ayınıŋ (9) evvelġı kéçesi kim cum‘a aḳşamı durur[899] érdi. Nıṣfü’l-leylde atlanıp Ḳıyat (10) Ḳoŋrat’dağı ḥavlısıġa bardı. Şenbih kéçesi ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ (11) Bék-i mezbūrnıŋ[900] aḳası Muḥammed Murād Bék’ni ve taġası

[887] özinıŋ ... durur: T ve B öz ḥavlısıġa kirdi
[888] cāh durur: B cāhdur
[889] başnı: T ve B baş
[890] devlet-i ebed-müddet: T ve B devlet-i ebed-‘adet
[891] sa‘ādet durur ilig: B sa‘ādetdür mülāzemet iligin
[892] belkim: B belki
[893] sevdā-yı ... ġurūrıġa: B sevdā-yı tāc-ı ser pür-ġurūrıġa
[894] köpraḳ: T ve B köprek
[895] maḳṣūd-ı dīdārın: B maḳṣūd-ı dīdārın murād āyineside
[896] āḳıbetü’l-emr: T ve B āḫirü’l-emr
[897] müctemi‘: B cem‘
[898] durur: T ve B’de yok.
[899] durur: T ve B’de yok.
[900] ḥażret-i a‘lā ... Bék-i mezbūrnıŋ: T ve B ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī Bék-i meẕkūrnıŋ

Musā Pervānçı'nı tutdurup (12) ve[901] maḥbūs ḳıldurup emīr-i kebīr **[B527]** māḥī'n-nifāḳ[902] Ḳutluḳ Murād İnaḳ'nı özige[903] (13) maḫṣūṣ leşker[904] bile anıŋ izidin nāmzed ḳılıp durur[905]. Yek-şenbih tüni (14) Muḥammed Rıżā Bék, Ḳıpçaḳ ḳal'asıġa kirip Allah-berdi Biy'ni kim dergāh-ı sipihr-iştibāh- (15) nıŋ ḫizmet-güzār ve devlet-ḫᵛāhı durur[906] érdi. Ve kerem-i ṣāḥib-ḳırānī anıŋ ḥālıġa (16) şāmil bolup ol ḳal'anıŋ eyāleti **[T116a]** aŋa tefvīż tapıp ebnā-yı cinsidin[907] mümtāz u ser-efrāz (17) bolmış durur[908] érdi. İnisi Ḫudāy-berdi Bék bile ḳatlġa yétkürüp anıŋ **[İ231b]** (1) başın öz inisi İş Muḥammed Bék bile Aral'nıŋ[909] ḥākimi Töre Murād Ṣūfī-i (2) bī-pīrġa kim dāyimā mu'ānedet emriġa iḳdām[910] körgüzüp bu nev' muḫālefet ü mu'āżadat (3) ẓuhūrıġa müteraḳḳıb[911] ve müteraṣṣıd durur[912] érdi. İrsāl ḳıldı ve iltimās ḳıldı kim (4) mu'āvenet ü imdād üçün leşker yibergey ve biy-i maḳtūlnıŋ inisi başın (5) Uyġur ḳurġanınıŋ ḥākimi Muḥammed Niyāz Atalıḳ ibn Bék Polad Atalıḳ kim pād-şāh-ı maġfiret- (6) nişān İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫān'nıŋ vāḳı'a-ı hāyileside Buḫārā çerigidin (7) ayrılıp deryādın[913] 'ubūr ḳılıp Uyġur'nıŋ[914] ḳal'asıġa kirip mu'ānedet (8) baydaḳın ber-pā ḳılmış durur[915] érdi.[916] Ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ sipāh-ı nuṣret-penāhınıŋ (9) muḥarebe ve muḳātelesiġa[917] tāb u[918] muḳāvemet kéltüre almay yüz

[901] tutdurup ve: T ve B'de yok.
[902] māḥī'n-nifāḳ: B yegāne-i āfāḳ māḥī'l-bedi'at
[903] özige: B öziġa
[904] leşker: T ve B çerig
[905] ḳılıp durur: T ve B ḳıldı
[906] durur: T ve B'de yok.
[907] ebnā-yı cinsidin: B ebnā-yı rüzgārdın
[908] durur: T ve B'de yok.
[909] Aral'nıŋ: T ve B Aral
[910] iḳdām: B ḳāyim
[911] ü ... müteraḳḳıb: B iḥbārıġa muntażır
[912] durur: T ve B'de yok.
[913] deryādın: B Āmūya'dın
[914] Uyġur'nıŋ: T ve B Uyġur
[915] durur: T ve B'de yok.
[916] érdi: B érdi çün
[917] sipāh-ı ... muḳātelesiġa: B [...]ġa cülūs ḳılġandın soŋ leşker-i nuṣret-eşerniŋ muḥārebesiġa

miŋ[919] inkisār (10) ve şerm-sārlıġlar[920] bile özin dergāh-ı ʻālem-penāh ʻatebesiġa tofraḳ-vār taşlap[921] (11) cerāyim-i ḳadīme ve cedīdesi maʻfüvv bolup merāḥim-i ḫusrevānedin atalıḳlıġnıŋ manṣıbı (12) ve Uyġur ḥişārınıŋ eyāleti anıŋ rāy-ı ʻālem-ārāyıġa müfevveż durur érdi[922]. (13) Aŋa yiberip durur[923]. Tā kim keyfiyyet-i ḥāldın ḫaber-dār ḳılġay. **Bu maḳāl tavżīḥi** (14) **[B528] ol durur**[924] **kim** atalıḳ-ı meẕkūr, bā-vücūd ḥażret-i ḫıdīv-i bī-hemāl-ı hümāyūn-fālnıŋ (15) ʻināyāt-ı pād-şāhāne ve inʻāmāt-ı ḫusrevānesidin[925] merātib-i aʻlā ve menāṣıb-ı aḳṣāġa teraḳḳī (16) tapmış durur[926] érdi. Bu yaŋlıġ iḥsān u ıṣṭınāʻ riʻāyesidin ʻāḳıbet-bīnlıġ[927] (17) közin yumup ol kūr-nemek[928] Muḥammed Rıżā Bék-i şūr-baḫtġa[929] muḫālefetde pinhānī muvāfaḳat **[İ232a]** (1) körgüzüp ʻinād u fesād esrārıda hem-dāstān tuġyān ve ʻiṣyān ışrārıda[930] yek-dil ve yek-zebān (2) ve yek-cihet[931] bolmış durur[932] érken. Bu cihetdin, Bék-i mezbūr[933], aŋa ḥāl iʻlāmı (3) üçün ḳāṣid yiberip durur[934]. İttifāḳan[935]

---

[918] u: B'de yok.
[919] miŋ: B miŋ ʻacz u
[920] ve şerm-sārlıġlar: B'de yok.
[921] taşlap: B taşladı
[922] cerāyim-i ... érdi: T cerāyim-i ḳadīme ... anıŋ rāyıġa müfevveż érdi; B ol ḥażret, baʻżı ümerānıŋ şefāʻatı bile anıŋ günāhın ʻafv ḳılıp ve merāḥim-i pādişāhāneġa maḫṣūṣ tutup atalıḳ manṣıbın aŋa şefḳat körgüzüp Uyġur ḳurġanınıŋ eyāletin tefvīż ḳılmış érür.
[923] yiberip durur: T ve B yiberdi
[924] durur: T ve B'de yok.
[925] ḥażret-i ... ḫusrev-ānesidin: B ḥażret-i ḫıdīv-i bī-hemālnıŋ ʻināyet-i pād-şāhāne ve merāḥim-i ḫusrev-ānesidin
[926] durur: T ve B'de yok.
[927] ʻāḳıbet-bīnlıġ: T ve B ʻāḳıbet-bīnlik
[928] kūr-nemek: Kaman, bu kelimeyi "körünmek" şeklinde okumuştur. Kelimeyi "kūr-nemek" şeklinde okumak "nankör" diye anlamlandırmak bağlama uygun düşmektedir.
[929] Bék-i şūr-baḫtġa: B Bék'ge
[930] ışrārıda: B iẕhārıda
[931] ve yek-cihet: T ve B'de yok.
[932] durur: T ve B'de yok.
[933] Bék-i mezbūr: B Bék-i meẕkūr
[934] yiberip durur: T ve B yiberdi
[935] ittifāḳan: T ittifāḳa; B ittifāḳāt-ı ḥasenedin

hemol kün dergāh-ı felek-iştibāh[936] (4) mülāzımlarıdın birev yol eṉnāsıda[937] ol ḳāṣidġa uçrap dest-gīr étip meṭers-i (5) muʻallāġa kéltürüp durur[938]. Ḥükm-i vālā işāreti bile anı siyāset-gāhda (6) ḳatlġa yétkürüp dururlar[939]. Andın soŋra[940] ḥażret-i aʻlā ḫaḳanī[941] kemāl-ı kerem ve līnet-i ṭabʻ (7) muḳteżāsıdın[942] Muḥammed Niyāz Atalıḳ'nı kim bā-vücūd teyaḳḳun-ı münāfaḳat ve taḥḳīḳ-i (8) muʻānedet[943] bār-gāh-ı sipihr-esāsġa çaḳurup[944] bu beyt mażmūnı muḳteżāsı bile (9) kim. **Beyt**

کرم پیشه کن کادمی زاده صید"

با حسان توان کرد و حشی (10) **بقید"**

Elṭāf-ı ḫusrevāne ve aʻṭāf-ı pād-şāhāneġa maḫṣūṣ u meşmūl étip[945] (11) ḫilʻat-ı kemḫā ve semend-i berḳ-pā baḫşīş ü ʻaṭāsı bile dil-cūylıḳ körgüzüp mevāʻīd-i bī-kerāne (12) ve naṣāyiḥ-i müşfiḳāne bile öz ḳalʻasıġa yiberip durur[946] tā kim çerigi bile (13) Ḳutluḳ[947] Murād İnaḳ'nıŋ muʻāvenet ü imdādıġa[948] barġay. Çün ḥażret-i aʻlā ḫaḳanī- (14) niŋ işāreti lāzımü'ş-şerāfeti bile emīr-i rūşen-żamīr Ḳutluḳ[949] Murād İnaḳ tīġ-ı müsāraʻat (15) bile ḳaṭʻ-ı mesāfet ḳılıp[950] **[B529]** Ḳıpçaḳ

[936] dergāh-ı felek iştibāh: T ve B dergāh-ı devlet-penāh
[937] yol eṉnāsıda: B'de yok.
[938] étip ... durur: T ve B ḳılıp meṭers-i muʻallāġa kéltürdi
[939] yétkürüp dururlar: T ve B yétkürdiler
[940] soŋ: T ve B soŋra
[941] ḥażret-i aʻlā ḫaḳanī: B ol ḥażret
[942] līnet-i ṭabʻmuḳteżāsıdın: B līnet-i ṭabʻdın
[943] ve taḥḳīḳ-i muʻānedet: B'de yok.
[944] çaḳurup: T çaḳırıp; B çaḳırup
[945] étip: T ve B ḳılıp
[946] yiberip durur: T ve B yiberdi
[947] çerigi ... Ḳutluḳ: B çerig yıġnap Ḳutluġ
[948] muʻāvenet ... imdādıġa: T ve B muʻāvenetiġa
[949] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ
[950] ḳılıp: T ve B étip

ḳurġanınıŋ[951] ḥavālīsin mażreb-i ḫıyām-ı ẓafer-fercām ve müstaḳarr-ı (16) rāyāt-ı nuṣret-iltizām ḳılıp muḥāṣara emriġa iştiġāl körgüzüp dururlar[952]. Muḥammed Niyāz (17) Atalıḳ dağı özige[953] maḫṣūṣ ‘asker[954] bile barıp[955] ordu-yı keyhān-pūy-ı a‘lāġa mülḥaḳ boldı. **[İ232b]** (1) Her kün, sipāh-ı manṣūre ve efvāc-ı ḳāhire, pür-kār-vār ve muḥīṭ-girdār ol ḳal‘anıŋ (2) eṭrāf u[956] cevānibin iḥāṭa ḳılıp şüce‘ā-yı nām-dār ve ḳutelā-yı hizebr-girdār, semend-i ṣabā-reftār **[T116b]** (3) ġubārıdın[957] ḳal‘a ehliniŋ[958] başlarıġa meẕellet tofraḳını yaġdurup[959] şemşīr-i ṣā‘iḳa- (4) bār ṣu‘ā‘-yı sa‘ydın mu‘ānidleriniŋ ḫırmen-i cem‘iyyetiġa berḳ-i belā urup dururlar[960]. Ve gulūle-i (5) tüfeng ve ḫadeng-i bī-direngdin müteḥaṣṣınlarnıŋ pür-kīne sīnesin[961] efkār (6) ḳılıp mütemerridler ḳanıdın ol[962] ḳal‘a içre[963] gülistānlar āşkārā étdiler[964]. **Meşnevī**

(7) Dil-āverler ḳılıp her yan tek ü pū
Körünmey gerd ara bu çarḫ-ı mīnū

Ḳılıçlar her dem (8) eylep tīzlik fāş
Ki a‘dā ḫaylıdın késkey ḳaçan baş

[951] ḳurġanınıŋ: T ve B ḳurġanı
[952] nuṣret-iltizām ... körgüzüp dururlar: T nuṣret-iltizām ... körgüzdi; B nuṣret-encām ḳıldı
[953] özige: T öziġa
[954] ‘asker: T ve B çerig
[955] barıp: B kélip
[956] u: T ve B’de yok.
[957] ġubārıdın: B ġubārıdın ol
[958] ehliniŋ: B ehli
[959] tofraḳını yaġdurup: T tofraḳın yaġdurup; B tofraġın yaġdurdılar ve
[960] urup dururlar: T ve B urdılar
[961] pür-kīne sīnesin: T ve B sīne-i pür-kīnesin
[962] ol: B’de yok.
[963] içre: B içre her ṭarafdın
[964] āşikārā étdiler: T āşikār étdi; B āşikār étdiler

Étiglik (9) ẓāhir eylep nevk-i ḫançer[965]

Ki ḳılġay tīzrek aʻdānı mużṭarr

Aġız şemḫāllar her yan (10) açıp kéŋ

Ki aʻdā cismin étkey yer bile téŋ

[B530] Bolup aʻdā ḥiṣār içre (11) hirāsān

Heme dil-ḫaste vü ḫāṭır-perīşān

Ḳılıp muḥkem barı dervāzelerni

Alıp köŋliġa (12) vehm-i tāzelerni

Çıḳıp ḥarb eylemekke bar ne yara

Ḳoyar né[966] kibri ḳılmaḳġa müdārā

(13) Bu ḥālet içre ötti[967] bir néçe kün

Bolup aʻdāġa yaġdu kün ḳara tün

Ki tā ol ḳalʻa sarı (14) şāh-ı vālā

Şeh-i encüm dék oldı deşt-i peymā

Ḥażret-i aʻlā ḫaḳanīniŋ rāyāt-ı (15) **āftāb-işrāḳnı**[968] **ḳalʻa-ı Ḳıpçaḳ cānibi ḥareketġa kirgüzmegi, cehd-i vāfir ve ġażab-ı mütekāşir ḳānūnı bile** (16) **muḥāṣara-ı āhengīn**

[965] nevk-i ḫançer: B daġı ḫançer
[966] né: B'de yok.
[967] ötti: T ötdi
[968] ḥażret-i aʻlā ... āfitāb-işrāḳnı: B ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānnıŋ rāyāt-ı ḫurşīd-işrāknı

tüzmegi, Muḥammed Niyāz Atalıḳ ve Muḥammed Niyāz Bék kemāl-ı cehāletdin[969] **Muḥammed Rıżā Bék'niŋ** (17) **muvāfaḳatı üçün Ḳıpçaḳ-ḳal'ası'ġa**[970] **kirip fitne ve fesād ebvābı açılmaḳı felek-i būḳalemūn [İ233a]** (1) **nā-sāzlıḳı ve**[971] **zamān-ı nuḫūset-nişānnıŋ muḳteżāsı**[972] **bile ol ḥażretniŋ dārü'l-ḫilāfe-i** (2) **Ḫıvaḳ**[973] **ṣavbıġa mürāca'at ḳılmaḳı** Ḫāme-i hengāme-ārā, bu yaŋlıġ u'cūbe-nümālıġ ḳılur kim (3) çün Muḥammed Rıżā Bék'niŋ asrār-ı muḫālefet ve istiḳrār-ı muḫāṣameti tevātür ṭarīḳı bile (4) ẓāhir boldı[974]. Ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānīniŋ deryā-yı ġażabı mütemevvic bolup ve āteş-i ḳahrı, işti'āl (5) tapıp bék-i meẕkūrnıŋ[975] **[B531]** tenbīh ü te'dībin pīş-nihād-ı ḫāṭır-ı'āṭır ḳılıp leşker-i nuṣret-eṣer (6) iḥżārı üçün eṭrāf u cevānibġa Behrām-şükūh tovaçılar irsāl ḳıldı. (7) Ve mülāzım-ı dergāh, ser-kārların esbāb-ı sefer tehiyyesiġa me'mūr étti[976] ve az çaġda köp (8) leşker cem' bolup ser-encām-ı mehāmm-ı sefer-intiẓām taptı[977]. Ḥażret-i a'lā ḫaḳanī[978] Mūsā (9) Pervāneçi'ni kim madde-i fesād ve maḥbūs-ı zindān durur[979] érdi. Tīġ-ı kec işāreti bile (10) āḫiret 'uḳūbet-gāhıġa yiberip[980] ẕü'l-ḳa'de-i mezbūrnıŋ[981] on toḳuzlançı[982] küni kim (11) çehār-şenbih küni durur[983] érdi. Semend-i ṣarṣar-ḫırām-ı zerrīn-licāmġa rükūb étip[984] (12) a'lām-ı ẓafer-fercāmnı ḥareketke[985] kirgüzüp ümerā-yı 'iẓām ve ümenā-yı ṣāḥib-iḥtişām bile

---

[969] kemāl-ı cehāletdin: B'de yok.
[970] Ḳıpçaḳ-ḳal'ası'ġa: B ḳal'aġa
[971] nā-sāzlıḳ ve: B nā-sāzlıḳıdın
[972] nişānnıŋ muḳteżāsı: B nişān taḳāżāsı
[973] dārü'l-ḫilāfe-i Ḫıvaḳ: T ve B dārü'l-ḫilāfe
[974] tevātür ... ẓāhir boldı: B ḥadīṣe ḥadd-ı tevātürġa yétti
[975] Bék-i meẕkūrnıŋ: B şūr-bāḫtnıŋ
[976] étti: T étdi
[977] taptı: T tapdı
[978] ḥażret-i a'lā ḫaḳanī: B ol ḥażret
[979] durur: T ve B'de yok.
[980] yiberip: B revān ḳılıp
[981] ẕü'l-ḳa'ide-i mezbūrnıŋ: B ẕü'l-ḳa'ide-i meẕkūrnıŋ
[982] toḳḳuzlançı: B toḳuzınçı
[983] küni durur: T ve B'de yok.
[984] étip: T ve B ḳılıp
[985] ḥareketke: T ve B ḥareketġa

kim[986] (13) her biri salṭanat eyvānınıŋ rükn-i aʿẓamı ve devlet ser-nihānınıŋ içki maḥremi érdiler. **Meşnevī**

(14) Barı bezm eyvānınıŋ[987] maḥremi
Barı rezm meydānınıŋ Rüstem'i

Barı bebr-i kīn ü (15) Ġażanfer-nihād
Barı ḳāṣid-ı cān ehl-i ʿinād

Barı cān-sitānlıġda miṯl-i ecel
(16) Barı ḫūn-feşānlıġda Behrām-yel

[B532] Barı tīġ-zen barı ṣāḥib-zırh
Barıġa (17) dében çarḫ-ı taḥsīn ü zih

Barı ḥarb vaḳtıda ṣāḥib-vaḳār
Barı ḍarb fennide[988] **[İ233b]** (1) üstād-kār

Barı müttefiḳ-i miṯl ü engüşt-i dest
Barı müncemid öyle kim püşt-i dest

(2) Muvāfıḳ barı ḫayl-ı müjgān kibi
[T117a] Muṣāḥib barı cism ile cān kibi

---

[986] kim: B kim mübeṣṣil-i seyyād-tamāb, necābet-intisāb, ḳarābet-naṣīb Seyyīd Yūsuf Ḫˇāce taḳīb ve Ḳara Bahādır Mīrāb ḥaşmet-penāh ve ṣadāret-i dest-gāh Muḥammed Rıżā Ḳoş- Béki ṣāḥib-ḥaşm ve iḫlāṣ-ı tevām-ı ḫˇāceş Muḥarrem ü ġayrihüm
[987] eyvānınıŋ: B esrārınıŋ
[988] fennide: B vaḳtıda

Seferde barı (3) şāhġa hem-‘inān

Ḥażarda dağı maḥrem ü hem-zebān

Kevkebe-i vālā ve elviye-i ẓafer-intimānı cilveġa (4) kirgüzüp[989] dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳ’dın ḥareket körgüzüp[990] ḳamer-i serī‘ü’s-seyr dék ḳaṭ‘-ı menāzil (5) ve ṭayy-ı merāḥildin soŋra[991] Ḳıpçaḳ-ḳal‘ası’nıŋ ḥavālīside rāyāt-ı ḫūrşīd-işrāḳnı[992] ber-pā (6) ḳılıp[993] ḳudūm-ı sa‘ādet-lüzūmı feyżidin ol nevāḥīni gülistān-ı ḫuld-ı berīn ve ḫıyām-ı nuṣret- (7) encām iżā‘ı bile şehr-istān-ı Çīn ḳıldı. Dīdār-ı muta‘aṭṭısların viṣāl-ı çeşme sarı- (8) dın şād-kām u sīr-āb ve sipeh[994] ehlin ‘avāṭıf-ı bī-kerāne[995] bile behre-mend ve kām-yāb ḳılıp Ḳıpçaḳ (9) ḳal‘asınıŋ eṭrāfıda ser-kūblar binā ḳıldurup muḥāṣara emriġa[996] kūşiş-i tamām bile (10) andaḳ ihtimām körgüzüp durur[997] kim eger mūrı ol ḳal‘a içre teprense **[B533]** ḫadeng-endāz-ı (11) çābük-destler peykān-ı cān-sitān nevki bile anıŋ közin yerge tiker érdiler. (12) Ve ger[998] peşşe ol ḥiṣār içre bāl-ı pervāz ursa tüfeng-bāz-ı hüner-peyvestler, gulūle-i āteşīn şelengi bile (13) ḳanatı şeh-perin ‘adem otıġa örter érdiler ve her kün peykān-ı ḫadeng ve gulūle-i tüfengdin ol (14) tīre-rüzgār şeyṭanet-şi‘ārlarnıŋ tārek-i nā-mübārekiġa[999] **“وجعلنا هارجو مالشياطين”**[1000] feḥvāsı bile (15) berḳ-ı āfet ve ṣā‘iḳa-i muḫāfaḳat[1001] yaġdurup dururlar[1002]. **Meşnevī**

---

[989] elviye-i ... kirgüzüp: B debdebe-i ẓafer-inşā bile

[990] ḥareket körgüzüp: B çıḳıp

[991] ṭayy-ı ... soŋra: T ṭayy-ı merāḥildin soŋ; B ṭayy-ı merāḥil ḳılıp

[992] rāyāt-ı ḫurşīd-işrāḳnı: B rāyāt-ı āfitāb-işrāḳnı

[993] ber-pā ḳılıp: B ber-pāy étip

[994] sipeh: B leşker

[995] ‘avāṭıf-ı bī-kerāne: B iltifāt-ı pādişāhāne ve en‘āmet-i bigerāne

[996] muḥāṣara emriġa: B muḥāṣarasıġa

[997] körgüzüp durur: T ve B körgüzdi

[998] ger: T ve B eger

[999] nā-mübārekiġa: B nā-mübārekige

[1000] Kur’ān, LXVII, 5.

[1001] berḳ-ı ... ṣā‘iḳa-ı muḫāfaḳat: B berḳ-ı beliyyet ve ṣā‘aḳa-ı āfet

Ḥiṣār ehli başıġa tört yandın

(16) Démey kim tört yandın her ḳayandın

Anıŋ dék eylediler tīr-i bārān

Ki çıḳtı baġī élidin (17) kökke efġān

Bolup teng ol ṣıfat ḫaṣm ehli ḥālı

Ki alurġa nefes ḳalmay mecālı

[İ234a] (1) Bu eṣnāda, ba‘żı ‘ulemā-yı ‘iẓām ve meşāyiḫ-i kirām işāret-i vālā mūcibi bile ordu-yı hümāyūn- (2) dın çıḳıp élçi yosunluḳ Muḥammed Rıżā Bék’niŋ[1003] aldıġa barıp meveddet-engīz ve mü’ālefet-āmīz (3) sözler bile müvāṣā ve muṣālaḥaġa terġīb ḳıldılar. Ammā sözleri bék-i şūr-baḫtnıŋ (4) re’yiġa[1004] ḳabūl tüşmey bī-neyl-i maḳṣūd ḳayttılar[1005]. Mundın soŋra[1006] ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ (5) nīrān-ı ḳahrı işti‘āl tapıp[1007] teşeddüd-i tamām ve taġallüb-i mā-lā-kelām[1008] bile köp müddet ḳal‘a muḥāṣarasıġa (6) iştiġāl körgüzüp dururlar[1009]. **Ba‘żı vāḳı‘ātı kim eyyām-ı muḥāṣarada vuḳū‘ taptı. Alarnıŋ** (7) **ẕikride durur**[1010]. Ol cümledin, Muḥammed Rıżā **[B534]** Bék’niŋ inisi İş Muḥammed Bék kim istimdād üçün (8) Aral ḥākimi Töre Murād Ṣūfī’niŋ aldıġa barmış durur[1011] érdi. Andaġ[1012] kim

---

[1002] yaġdurup dururlar: T ve B yaġdurdılar

[1003] Muḥammed ... Bék’niŋ: B Bék-i şūr-baḫtnıŋ

[1004] sözleri ... re’yiġa: T sözleri Bék-i şūr-baḫtnıŋ rāyıġa; B alarnıŋ bu sözi

[1005] ḳayttılar: T ḳaytdılar

[1006] soŋra: T ve B soŋ

[1007] ḥażret-i ... tapıp: B’de yok.

[1008] taġallüb-i mālā-kelām: B taġallüb-i lā-kelām

[1009] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdiler

[1010] vuḳū‘ ... durur: T vuḳū‘ tapdı alarnıŋ ẕikri; B vuḳū‘ġā yétti

[1011] durur: T ve B’de yok.

[1012] andaġ: T ve B andaḳ

sābıḳan meẕkūr boldı. (9) Süyün Biy ve Oraż ‘Alī Biy başlıġ Aral sipāhıdın tört yüz[1013] atlıġ bile kélip ẕü’l-ḥicce (10) ayınıŋ törtlençi[1014] kéçesi kim çehār-şenbih aḳşamı durur[1015] érdi. Yarım aḳşamda (11) ḳal‘aġa[1016] kirdi. **Yene ol kim** hemol aynıŋ altılançı küni kim cum‘a küni durur[1017] érdi. (12) Ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānīniŋ lāzımü’l-beşāret işāretleri[1018] bile eyālet-me’āb[1019] emāret-intisāb Şāh Niyāz (13) Atalıḳ ve Ḫˇāce Murād Biy ve Muḥammed Niyāz Atalıḳ miŋ kişi bile Ḳoŋrat’nıŋ[1020] çapavulıġa ‘āzim bolup (14) āfet-i semāvī yaŋlıġ ol nevāḥīni tārāc u ġāret[1021] ḳılıp ḳırḳ çaġlıġ kişini esāret (15) ser-pençesiġa giriftār étip köp olca bile mu‘āvedet körgüzüp çehār-şenbih küni kim ‘ıyd-i ḳurbān (16) durur[1022] érdi. Devlet-penāh, leşker-gāhġa[1023] **[T117b]** dāḫil bolup ‘atebe-i a‘lā mülāzemetiġa iḫtiṣāṣ (17) taptılar[1024]. **Yana**[1025] **ol kim** meẕkūr ser-gerdeler[1026] çapavulġa kétken çaġda Yomut cemā‘asıdın[1027] **[İ234b]** (1) Dönmes Serdār kim iḫlāṣ-kīş mülāzımlarıdın durur érdi[1028]. Anıŋ ékki oġlı Ādīne- (2) berdi ve Oraż Muḥammed kim şecā‘at u celādetde ḳaṣab-ı sebḳat éltken durur[1029] érdiler[1030]. Otuz (3) kişi bile ruḫṣat alıp Çavdur

[1013] törtyüz: T ve B törtyüz çaġlıġ
[1014] törtlençi: B törtünçi
[1015] aḳşamı durur: T ve B tüni
[1016] ḳal‘aġa: B Ḳıpçaḳ-ḳal‘ası’ġa
[1017] küni durur: T ve B’de yok.
[1018] lāzımü’l-beşāret işāretleri: T ve B işāreti
[1019] eyālet-me’āb: B eyālet-me’āb ve
[1020] Ḳoŋrat’nıŋ: T ve B Ḳoŋrat
[1021] tārāc u ġaret: B taḫt u tāz
[1022] durur: T ve B’de yok.
[1023] devlet-penāh leşker-gāhġa: T ve B leşker-gāh devlet-penāhġa
[1024] taptılar: T tapıp dururlar
[1025] yana: T ve B yene
[1026] meẕkūr ser-gerdeler: B atalıḳlar
[1027] cemā‘asıdın: B cemā‘asıdın Ādīne-berdi ve Oraż Muḥammed veledān-ı
[1028] durur érdi: T érdi; B érdiler
[1029] durur: T’de yok.
[1030] anıŋ ... érdiler: B’de yok.

mu‘ānidleri kim Aybügür-ḳırı’nıŋ ḥavālīside (4) mütemekkin durur[1031] érdiler. Belā-yı nāgehān dék alarnıŋ ḳaṣdıġa ‘āzim bolup dururlar[1032]. (5) Yolda Ésen Bay, Ḳaraḳalpaḳ’nıŋ ḳaravulın tutup yolçı ḳılıp ılġar éttiler[1033]. Ol (6) ılġarda[1034] mu‘ānidlerniŋ yüz çaġlıġ tévesin olcalap mürāca‘at ḳıldılar. Çavdur (7) ḫaylı bu vāḳı‘adın ḫaber tapıp alarnıŋ izidin ḳavup Yūsuf Bék’niŋ (8) günbeẕiġa kélgende yétüşüp[1035] uruş saldılar. Yomut Bahādırları, şīr-āne **[B535]** (9) ḥamleler bile béş kimsesin[1036] ḳatlġa yétkürüp on altı atın olca étip[1037] mu‘ānidlerġa (10) ġālib kéldiler[1038]. Çavdur, bu vāḳı‘adın soŋra[1039] hezīmet tapıp fırārī boldı. Bahādırlar, (11) sālim ü ġanīm mürāca‘at ḳılıp[1040] dergāh-ı ‘ālem-penāh mülāzemeti şerefiġa[1041] fāyiz bolup dururlar[1042]. (12) **Yene ol durur**[1043] **kim** ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī ḥazm u iḥtiyāṭ merāsimin mer‘ī tutup her kéçe leşker-i (13) nuṣret-eşerniŋ yezek ve ṭalāye-dārlıġın Özbekiyye ḳabāyilidin bir ḳabīleniŋ ser-gerdesiġa (14) tapşurur érdi. Bu ṭarīḳada, ẕü’l-ḥicce ayınıŋ[1044] yegirme béşide çehār-şenbih kéçesi nevbet (15) Muḥammed Niyāz Atalıḳ’ġa yétti. Ol müdbir-i nā-sipās ve ol kāfir-ni‘met-i ḥaḳḳ-nā-şinās, ḥuḳūḳ-ı (16) nemek-ḫˇārlıḳdın köz yumup yarım kéçede öz ser-kūbıġa[1045] ot ḳoyup özge müte‘alliḳ çerig bile (17) Ḳıpçaḳ-ḳal‘a’sıġa kirip Muḥammed Rıżā

[1031] durur: T ve B’de yok.
[1032] alarnıŋ ... dururlar: T alar ḳaṣdıġa ‘āzim boldılar; B alar çapavulıġa ‘āzim boldılar
[1033] éttiler: T étdiler
[1034] ol ılġarda: B’de yok.
[1035] yétişüp: B yétip
[1036] kimsesin: T ve B kişisin
[1037] étip: T ḳılıp
[1038] olca ... kéldiler: B tüşürdiler
[1039] soŋra: T ve B soŋ
[1040] mürāca‘at ḳılıp: B’de yok.
[1041] mülāzemeti şerefiġa: B mülāzemetiġa
[1042] bolup dururlar: B boldılar
[1043] durur: T ve B’de yok.
[1044] ẕü’l-ḥicce ayınıŋ: T ve B ẕü’l-ḥiccениŋ
[1045] serkūbıġa: B serkūbıge

Bék'ge ḳoşulup[1046] ḫüsrān-ı ebedīġa[1047] sezā-vār bolup durur[1048]. **[İ235a]** (1) Ve Muḥammed Niyāz Bék kim Ḳalmaḳ laḳabı bile meşhūr durur ve[1049] Muḥammed Niyāz Bék'niŋ uluġ (2) aḳası durur[1050] tā bu vaḳtġaça, bār-gāh-ı 'ālem-penāh mülāzımlarınıŋ (3) silkige intiẓām tapıp iḫlāṣ u i'tiḳād yüzidin[1051] pesendīde ḫiẕmetler (4) ẓuhūrıġa iḳdām körgüzür érdi[1052]. Ol dağı bir bahāne bile teḫallüf körgüzüp (5) özige maḫṣūṣ 'asker bile[1053] sipāh-ı muḫālefetġa ḳoşulup dururlar[1054]. Ve leşker-i (6) fīrūzī-eşer kim eṭrāf u[1055] cevānibdin pervīn dék müctemi' bolmış érdiler. (7) Bu vāḳı'a-ı 'uẓmā ve bu ḥādiṯe-i kübrā müşāhedesidin köŋüllerige[1056] vehm ü hirās istīlā (8) tapıp yavuḳ durur[1057] érdi kim benātü'n-na'ş yaŋlıġ müteferriḳ ü perīşān (9) bolġay. Ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānī, kūşiş-i mevfūre zülālıdın alarnıŋ āteş-i vāhimesiġa (10) teskīn bérip Ḳutluḳ[1058] Murād İnaḳ'nı **[B536]** ba'żı şüce'ā-yı nāmdār ve ebṭāl-ı iḫlāṣ-şi'ār bile (11) ḳal'a muḥāṣarasıġa ta'yīn étip māh-ı meẕkūrnıŋ[1059] yegirme altısıda çehār-şenbih küni[1060] (12) mürāca'at ḳıldı. Menāzil-i müte'addide ḳaṭ'ıdın soŋra[1061] şehrge nüzūl ḳılıp mesned-i salṭanatda (13) ārām-güzīn boldı ve hemol kün inaḳ dağı tura almay ol ḥażretniŋ 'aḳabıdın kélip (14) dergāh-ı sipihr iştibāh mülāzemetiġa[1062] yetti. **Ḳıṭ'a**

[1046] ḳoşulup: B ḳoşuldı ve
[1047] ebedīġa: B ebedīge
[1048] bolup durur: T ve B boldı
[1049] meşhūr durur: B meşhūrdur
[1050] durur: B érdi
[1051] iḫlāṣ ... yüzidin: B iẓhār-ı iḫlāṣ ve
[1052] ẓuhūrıġa ... érdi: B ḳılur érdi
[1053] özige ... bile: T öziġa maḫṣūṣ leşker bile; B'de yok.
[1054] ḳoşulup dururlar: T ve B ḳoşuldı
[1055] ve: T ve B'de yok.
[1056] köŋgüllerige: T köŋülleriġa
[1057] yavuḳ durur: T ve B yaḳīn
[1058] Ḳutluḳ: T ve B Ḳutluġ
[1059] māh-ı meẕkūrnıŋ: B meẕkūr aynıŋ
[1060] küni: B küni ol ḥażret
[1061] soŋra: T ve B soŋ
[1062] dergāh-ı ... mülāzemetiġa: B mülāzemetġa

Érür lāzım ol cāydın ḳaytmaḳ

Ki dōst (15) endek ü ḫaṣm bisyārdur

Ol işdin élig çékküsi ehl-i ʻaḳl

Ki nefʻī (16) az u[1063] köp żarar bardur

Muḥammed Rıżā Bék'niŋ [T118a] Ḳıpçaḳ'dın ḫurūc ḳılıp Gürlen'ni muʻasker étmegi (17) **ve emīr-i kebīr Ḳutluḳ Murād İnaḳ Ḫ̆ārezm-i İrem Bezm dārü's-salṭana-ı Ḫıvak'dın[1064] çıḳıp anıŋ müdāfaʻasıġa [İ235b]** (1) **yetmegi[1065] ve baʻżı muḥārebāt u muḳātelāt[1066] kim ol eşnāda ẓuhūrġa yetti. Alarnıŋ ẕikri** (2) Çün Muḥammed Rıżā Bék kim köp müddetdin beri müteḥaṣṣın bolup tengnā-yı muḥāṣarada (3) ḳalmış érdi. Kördi kim ʻasākir-i nuṣret-meāṣīr eṭrāf u[1067] cevānibdin raḫt-ı (4) iḳāmet köterip mürācaʻat körgüzdi. İẓhār-ı beşāşet ḳılıp tekebbür-i tamām ve ġurūr-ı mā-lā- (5) kelām[1068] bile māh-ı mezbūrnıŋ[1069] yegirme yetiside penc-şenbih küni Ḳıpçaḳ ḥiṣārıdın (6) çıḳıp ġalebe-i tamām bile Gürlen ḳurġanın[1070] leşker-gāh ḳıldı[1071]. Muḥammed Niyāz (7) Bék ve Muḥammed Niyāz Atalıḳ'nı Uyġur ḳalʻasınıŋ muḥāfaẓatıġa **[B537]** yiberdi ve[1072] bir hefte arasıda (8) yoḳarısı Aḫund Baba ʻaleyhi'r-raḥme ve[1073] aşaḳı Yumrıġaça olturġan Özbek[1074] yav (9) bolup barça[1075]

[1063] nefʻī az u: B az menfaʻat

[1064] emīr-i kebīr ... Ḫıvak'dın: T emīr-i kebīr Ḳutluḳ Murād İnak Ḫıvaḳ'dın; B Ḳutluġ Murād İnak'nıŋ Ḫıvak'dın

[1065] yetmegi: B yétmegi

[1066] muḳātelāt: B vāḳıʻāt

[1067] u: T ve B'de yok.

[1068] ġurūr-ı mālā-kelām: B ġurūr-ı lā-kelām

[1069] māh-ı mezbūrnıŋ: B māh-ı meẕkūrnıŋ

[1070] Gürlen ḳurġanın: B Gürlen'ni

[1071] ḳıldı: B étti

[1072] ve: B'de yok.

[1073] ʻaleyhi'r-raḥme ve: B'de yok.

[1074] Özbek: T Öz Bék; B Özbekler

[1075] barça: B'de yok.

Muḥammed Rıżā Bék'ge muṭī‘ ve fermān-ber-dār boldılar[1076] ve her ṭarafdın fitne (10) ve fesād efvācı istīlā tapıp fuḳarā ve re‘āyā arasıdın emniyet ü refāhiyyet-i (11) şaḫṣī iḳāmet raḫtın köterdi. **Meşnevī**

Her sarı ḳozġalıp efvāc-ı fesād
(12) Boldı rāḥat öyi tārāc-ı fesād

Ẓulma dest-i teṭāvül uzatıp
Fuḳarā (13) mālını mālıġa ḳatıp

Köpelip şūriş-i ġavġa her kün
Çıḳıban kökke (14) ‘alālā her kün

Şādlıġdın eşerī ḳalmadı hīç
Cem‘iyyetdin ḫaberi ḳalmadı (15) hīç

Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī, bu vāḳı‘adın ıṭṭılā‘ tapıp mu‘ānidlerniŋ (16) müdāfa‘a ve muḳābelesiġa emīr-i kebīr[1077] Ḳutluḳ[1078] Murād İnaḳ'nı[1079] şüce‘ā-yı nām-dār ve sipāh-ı (17) kīne-güẕār[1080] bile nām-zed ḳıldı[1081]. İnaḳ ḥasbe'l-fermān, ẕü'l-ḥicce ayınıŋ **[İ236a]** (1) evāḫiride leşker-i keşīr[1082] bile atlanıp[1083] nehżat ‘ilmin[1084]

[1076] muṭī‘ ... boldılar: B baḳındı
[1077] emīr-i kebīr: B'de yok.
[1078] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ
[1079] İnaḳ'nı: B İnaḳ'nı
[1080] ve sipāh-ı kīne-güẕār: B'de yok.
[1081] nām-zed ḳıldı: B me‘mūr étti
[1082] leşker-i keşīr: B sipāh-ı keşīr
[1083] atlanıp: B atlanıp dārü's-salṭana-ı Ḫıvaḳ'dın çıkıp
[1084] nehżat ‘ilmin: B ‘ilm-i nehżatnı

ḥareketġa kirgüzüp Kāt (2) ḳal‘asın muḫayyem-i ḫıyām-ı ẓafer-fercām ve mu‘asker-i ‘asākir-i nuṣret-iltizām ḳıldı.[1085] (3) Her kün **[B538]** sipāh-ı nuṣret-penāh bile atlanıp gāhī Gürlen üstige[1086] ılġar (4) ḳılıp mu‘ānidler bile iẓhār-ı muḥārebe ḳılur érdi ve gāhī Uyġur ṭarafıġa nehżat (5) körgüzüp mütemerridler bile meydān-ı muḳāteleni ārāste éter érdi ve her (6) kün éki ṭarafdın mübārizlerniŋ ṣarṣar ḥamelātı bile ḫuṣūmet otı işti‘āl (7) tapıp muḳātele tenevvürin ḳızdurur érdi ve her laḥẓa ṭarafeyn-i mütehevvirleri ḳanıdın (8) meydān-ı kār-zār-ı lāle-zār hey’etin āşikār ḳılıp dehān-ı ecel ṭūl-ı emelġa (9) ḫandān ve dīde-i cihān maḳtūllar ḥālıġa giryān bolur érdi.

Meşnevī

(10) Né közlerġa uyḳu kéçe rām olup
Köŋüllerge né kündüz ārām olup

(11) Bolup iş tün ü kün savaş u telāş
Bedenler bolup her ṭaraf (12) lāş lāş

Ne bir yanġa boldı ẓafer cilve-ger
Ne bir yan şikestidin (13) oldı eşer

Ötüp böyle ḥālet ara müddeti
Birbirige tapmadı ḳuvveti

[1085] ḳıldı: B ḳıldı ve
[1086] üstige: T ve B üstiġa

(14) **Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ cülūs-ı sa‘ādet-me’nūsınıŋ ékinçi**[1087] **yılı-** (15) **nıŋ vaḳāyi‘-i ‘acībe ve sevāniḥ-i ġarībesiniŋ ẕikri** Ḫāme-i bedī‘a-inşā, bu nev‘ u‘cūbe- (16) nümālıġ ḳılur kim çün emīr-i kebīr yegāne-i ehl-i āfāḳ Ḳutluḳ Murād İnaḳ, Kāt (17) ḳurġanın mu‘asker ḳılıp mu‘ānidlerġa şīr-āne ḥamleler bile ġalebe ḳılıp beteng **[İ236b]** (1) kéltürür érdi. Bu eṣnāda[1088], **[B539]** sene miŋ ékki yüz yegirme ékide Muḥarremü’l-ḥarām (2) ayınıŋ[1089] onunçı[1090] küni kim penc-şenbih érdi. A‘dā-yı devletniŋ mu‘āvenet (3) ü meded-kārlıġı[1091] üçün Buḫārā ümerāsıdın[1092] Töre Ḫˇāce ve Niyāz Bék Dād-ḫˇāh (4) leşker-i ‘aẓīm ve sipāh-ı sehīm[1093] bile kélip **[T118b]** deryādın ‘ubūr étti[1094]. Bu vāḳı‘adın soŋ (5) Béş-arıḳ ḫalḳı hem yaġı-gerlik āġāz ḳılıp nā-şāyeste işler ẓuhūrıġa[1095] yetkürdi[1096]. (6) Ve Muḥammed Rıżā Bék daġı bu ḥādiṣedin müstaẓhir ve ḳavī-dil bolup ġalebe-i tamām bile (7) Gürlen’din ḥareket körgüzüp Ḳıyat Ḳoŋrat’nı leşker-gāh étti[1097] ve mu‘ānid- (8) lerdin[1098] İş Muḥammed Bék ve Şīr Nāyib yüz[1099] atlıġ bile kélip[1100] Béş-arıḳ Nayman’ıġa kirdi (9) ve barça Béş-arıḳ Özbek’i alarġa pīş-vāz çıḳıp tābi‘ ve fermān-ber-dār boldı[1101]. (10) Ve meẕkūr aynıŋ onaltısıda çehār-şenbih küni Muḥammed Niyāz Bék kim (11) Muḥammed Rıżā Bék’niŋ uluġ aḳasıdur[1102]. Gürūh-ı enbūh bile kélip[1103] Ḫıvaḳ (12)

[1087] ékinçi: T ékilençi
[1088] ġarībesiniŋ ... eṣnāda: B ġarībesi ol cümledin
[1089] Muḥarremü’l-ḥarām ayınıŋ: T ve B Muḥarrem’l-ḥarāmnıŋ
[1090] onınçı: T onlançı
[1091] mu‘āvenet ü meded-kārlıġı: B mu‘āveneti
[1092] Buḫārā ümerāsıdın: B Buḫārā’dın
[1093] ve sipāh-ı sehīm: B’de yok.
[1094] étti: T étdi
[1095] żuhūrıġa: T ve B żuhūrġa
[1096] yetkürdi: B yétkürdi
[1097] étti: T étdi
[1098] leşker-gāh étti ve mu‘ānidlerdin: B senger ḳıldı
[1099] yüz: T ve B yüz çaġlıġ
[1100] kélip: T ve B’de yok.
[1101] pīş-vāz ... boldı: B tābi‘ boldı
[1102] aḳasıdur: T aḳası durur
[1103] gürūh-ı enbūh bile kélip: B’de yok.

eṭrāfın çapıp Gülbenbaġ mevżi‘idaġı[1104] ribāṭıġa nüzūl ḳıldı[1105]. Cum‘a küni (13) ẓahīrü’d-devleti ve’d-dīn[1106] Muḥammed Naẓar Bék başlıġ barça Ḫıvaḳ ümerāsı, leşker-i ‘aẓīm[1107] bile anıŋ (14) üstige bardılar. Şenbih kéçesi Muḥammed Niyāz Bék, alarġa tāb-ı muḳāvemet kéltüre (15) almay hezīmet taptı[1108]. Hemol kün Muḥammed Rıżā Bék hem Ḫıvaḳ ḳaṣdıġa atlanıp (16) Varaġzan ḥudūdıġa[1109] kélip aḳasınıŋ[1110] ḳaçġanın éşitip firārī boldı[1111]. (17) Yek-şenbih küni Buḫārā leşkerige[1112] hem ḫavf u hirās müstevlī bolup ġāyet-i isti‘cāl **[İ237a]** (1) ḳaytıp Hezāresb ḥavālīsiġa[1113] tüşti. Dū-şenbih kéçesi köçüp Feteng üsti bile (2) Buḫārā’ġa ‘āzim boldı. Bu vaḳāyi‘din[1114] soŋ **[B540]** meẕkūr aynıŋ yegirme biride dū-şenbih küni (3) Béş-arıḳ ḫalḳı ḳılġan işleridin peşīmān bolup yüz miŋ inkisār (4) u ıżṭırār bile ‘atebe-i a‘lā ḫāk-būslıġıġa[1115] yétip ve bendelik tofraḳıġa yıḳılıp[1116] (5) ġażab-ı pād-şāhīdin amān taptılar[1117] ve meẕkūr aynıŋ evāḫiride Ḳoŋrat ḥākimi[1118] Töre Murād (6) Ṣūfī hem[1119] cem‘ī Aral[1120] çerigi bile Āmūya’nıŋ[1121] şimāliyye cānibidin kélip Buḫārā çerigi ḳaytġan (7) ḫaberin éşitip tevehhümdin tura almay mu‘āvedet ḳıldı. Bu vāḳı‘adın soŋ, sipāh-ı (8) nuṣret-dest-gāh ḳuvvet tapıp Muḥammed Rıżā

[1104] Gülbenbaġ mevżi‘idaġı: T Gülbenbaġ ; B Gülbenbaġ’daġı
[1105] nüzūl ḳıldı: B tüşti
[1106] ve’ddīn: B’de yok.
[1107] Ḫıvaḳ ümerāsı leşker-i ‘aẓīm: B ümerā-yı Ḫıvaḳ leşkeri
[1108] alarġa ... taptı: T alarġa ... hezīmet tapdı; B tura almay ḳaçtı
[1109] Varaġzan ḥudūdıġa: B Varaġzan’ġa
[1110] aḳasınıŋ: B aḳası
[1111] firārī boldı: B ḳayttı
[1112] leşkerige: T leşkeriġa
[1113] leşkerige ... ḥavālīsiġa: B leşkeri ḳaytıp Hezāresb’ġa
[1114] Buḫārā’ġa ... vaḳāyi‘din: B öz yurtıġa kétti andın
[1115] ‘atebe-i a‘lā ḫāk-būsluġıġa: T ve B ‘atebe-i a‘lā ḫāk-būsluḳıġa
[1116] ve ... yıḳılıp: B iḫlāṣ ve éllik iżhār ḳılıp
[1117] amān taptılar: T amān tapdılar; B īmān boldılar
[1118] Ḳoŋrat ḥākimi: B’de yok.
[1119] hem: B daġı
[1120] Aral: B Ḳoŋrat
[1121] Amūyā’nıŋ: B deryā-yı Amū’nıŋ

Bék, Ḳıyat Ḳoŋrat'da tura almay bozulup (9) Gürlen'ge kirdi ve[1122] andın soŋ Baġlan[1123] ve Taş-ḳal'a ve Aḫund Baba ve Ḳara Mazı ulusıdın (10) kişi kélip iẓhār-ı inḳıyād ḳıldılar. Ve emīr-i kebīr Ḳutluḳ[1124] Murād İnaḳ, Taş-ḳal'a ḥirāsetiġa (11) Muḥammed Rıżā Bék ibn Muḥammed Naẓar Bék'ni ve Baġlan[1125] muḥāfaẓatıġa 'Abdu'llāh Bék ibn Ḳara Bahādır Mīrāb'nı (12) özleriniŋ nökeri[1126] bile nām-zed ḳıldı. Alar kélgendin soŋ Taş-ḳal'a'ġa (13) Oraż 'Alī İnaḳ'nı ve Baġlan'ġa[1127] Ḳılıç İnaḳ'nı yiberdi. Ol eṣnāda Oraż 'Alī İnaḳ, Çat-ḳal'a (14) ulusın köçürmekke Mīr Tümen Bahādır ve Muḥammed Rıżā Bék ibn Muḥammed Naẓar Bék'ni yiberdi. Alar ol (15) élni köçürüp yolġa tüşken vaḳtda Gürlen çerigi, ġalebe-i tamām bile Béş-ḳal'a[1128] üstige[1129] (16) kélip muḥārebe-i 'aẓīm vāḳi' boldı. Ol uruşda, Gürlen çerigidin[1130] 'Avaż Gül atlıġ bir yigit (17) ḳatlġa yetti. Ol ḥālda[1131] **[B541]** Çat-ḳal'a ḫalḳı ḳaytıp yana[1132] ḳal'asıġa kirdiler. Ve alarnı köçürmekke **[İ237b]** (1) barġan çerig dağı Gürlen yıġını[1133] üstiġa kélip muḥārebāt-ı bisyār ve muḳātelāt-ı bī-şümār[1134] (2) ẓuhūrġa yetkürdi ve[1135] a'dā-yı devletni maḳhūr u müste'ṣal ḳıldılar ve ṣafer ayınıŋ (3) evāyilide Vezīr ḫalḳınıŋ **[T119a]** bir böleki Muḥammed Rıżā Bék'niŋ ba'żı kişisi[1136] ve Ḥasan Bay Ḳalmaḳ'nı (4) tutup él bolup dururlar[1137] ve

[1122] kirdi ve: B bardı
[1123] Baġlan: B Vaġlan
[1124] ve emīr-i kebīr Ḳutluḳ: B emīr-i rūşen-żamīr Ḳutluġ
[1125] Baġlan: B Vaġlan
[1126] özleriniŋ nökeri: B öz nökerleri
[1127] ve Baġlanġa: B Vaġlanġa
[1128] ġalebe-i tamām bile Béş-ḳal'a: B Taş-ḳal'a
[1129] üstige: T ve B üstiġa
[1130] Gürlen çerigidin: B Gürlen'din
[1131] ḳaṭlġa yétti ol ḥālda: B bu cihetdin
[1132] yana: T yene; B'de yok.
[1133] yıġını: B leşkeri
[1134] muḳātelāt-ı bī-şümār: B ḫamalāt-ı bī-şümār
[1135] yetkürdi ve: T yetkürdi; B yétkürüp
[1136] kişisi: B kişisini
[1137] bolup dururlar: T ve B boldılar

Yumrı ḫalḳı hem[1138] Töre Murād Ṣūfī'niŋ kişileridin (5) Cān Muḥammed Ṣūfī başlıġ köp[1139] kişisin tutup muṭī' ve fermān-ber-dār boldılar. Bu vāḳı'adın (6) soŋra[1140] Gürlen 'askeri[1141] üç mertebe Vezīr üstige[1142] barıp muḥārebe ḳıldı. (7) Soŋġı barġanda sipāh-ı nuṣret-penāhdın şikest-i fāḥiş tapıp münhezim boldı. (8) Māh-ı meẕkūrnıŋ[1143] evāsıṭıda se-şenbih küni emīr-i rūşen-żamīr Ḳutluḳ[1144] Murād İnaḳ **refeʿallāhu aʿlāme devletihi**[1145] (9) leşker-i ẓafer-eşer bile Uyġur üstige[1146] nehżat körgüzüp 'Abdullaṭif Daruġa'nıŋ (10) ribāṭī ḥavālīside[1147] Uyġur sipāhı[1148] bile ḳatıġ muḥārebe vāḳi' bolup durur ve[1149] ol uruşda (11) leşker-i nuṣret-eşerdin[1150] Ṭaġay Murād Atalıḳ ibn Emīr Velī Atalıḳ[1151] kim şīr-i ġurrān yaŋlıġ (12) mu'ānidlerġa ḥamle yetkürüp tīġ-ı bürrān bile ser-efşānlıġ ḳılurlar érdi[1152]. Nā-gāh, sipāh-ı (13) muḫālifdin bir oḳ tégip derece-i şehādetġa müşerref bolup durur[1153]. Ammā mütemerridlerdin[1154] (14) Yaḫşı Murād Bék veled-i Bék Polad Atalıḳ[1155] başlıġ mu'teber kimselerdin[1156] béş altı kişi (15) ḳatlġa yetip[1157] köp kişi zaḫm-dār

[1138] hem: B'de yok.
[1139] köp: B üç tört
[1140] vāḳı'adın soŋra: T vāḳı'a soŋ; B vāḳı'adın soŋ
[1141] 'askeri: B çerigi
[1142] üstige: B üstiġa
[1143] māh-ı meẕkūrnıŋ: B ṣafer ayınıŋ
[1144] emīr-i rūşen-żamīr Ḳutluḳ: B emīr-i kebīr Ḳutluġ
[1145] refeʿallāhu aʿlāme devletihi: B'de yok.
[1146] üstige: B üstiġa
[1147] ribāṭī ḥavālīside: B ḥavlīsi nevāḥīside
[1148] sipāhı: B ḫalḳı
[1149] bolup durur ve: T ve B boldı
[1150] leşker-i nuṣret-eşerdin: B sipāh-ı nuṣret-penāhdın
[1151] ibn EmīrVelīAtalıḳ: B'de yok.
[1152] yetkürüp ... ḳılurlar érdi: B yétkürür érdi
[1153] bolup durur: T boldı
[1154] nāgāh ... mütemerridlerdin: B tīr-i ḳażā kār-ger tégip şehādet taptı ve baġīlerdin
[1155] veled-i Bék Polad Atalıḳ: B'de yok.
[1156] mu'teber kimselerdin: T ve B'de yok.
[1157] yetip: T ve B yétip

bolup[1158] bu vāḳı‘a müşāhedesidin soŋra[1159] a‘dā (16) çerigi **[B542]** sipāh-ı ẓafer-penāhdın[1160] rūy-gerdān bolup cān ḥavlı bile[1161] ḳal‘aġa kirip müteḥaṣṣın (17) boldılar ve[1162] inaḳ dağı nuṣret ü iḳbāl bile ḳaytıp[1163] senger hümāyūnıġa nüzūl-ı iclāl ḳıldılar[1164]. **[İ238a]** (1) **Muḥammed Rıżā Bék’niŋ mekr ü ḥīle yüzidin muṣālaḥa étip dergāh-ı sipihr-** (2) **iştibāh mülāzemetiġa yetmegi**[1165] **ve ḫayāl-ı fāsid neş’esidin**[1166] **etbā‘ı bile ḳatlġa yétip** (3) **‘adem mülkiniŋ**[1167] **teshīriġa ‘azīmet étmegi** Çün Muḥammed Rıżā Bék, müddet-i medīd ve ‘ahd-ı ba‘īd (4) ceng ü cidāl muḥārebe ve ḳıtāl emriġa cehd-i tamām ve sa‘y-ı mā-lā-kelām[1168] bile iştiġāl (5) körgüzüp durur[1169]. Ammā dest-i temennāsı murād dāmeniġa yétmedi ve gül-şen arzūsıda (6) maḳṣūdınıŋ[1170] güli açılmadı. Lā-cerem, a‘vān u enṣārı bile pinhānī meşveret ve[1171] maṣlaḥat (7) ḳıldı kim: “Muḥārebe ve muḳātele ṭarīḳıda munça dest ü pā urduḳ. Güşāyiş, (8) kār-ı müyesser bolmadı. Émdi kérek durur[1172] kim muṣālaḥa emrin araġa salıp[1173] ẓāhiren (9) muḫālefet terkin tutup dōstlıġ ve yek-cihetlik ṭarīḳı bile özimizni dārü’s-salṭana- (10) nıŋ[1174] pāy-ı taḫtıġa yetkürüp[1175] ol yerde nīrū-yı bāzū-

[1158] bolup: T ve B boldı
[1159] soŋra: T ve B soŋ
[1160] a‘dā... ẓafer-penāhdın: B muḫālifler sipāh-ı nuṣret-penāhdın
[1161] cān ḥavlı bile: B’de yok.
[1162] ve: B’de yok.
[1163] ḳaytıp: B kélip
[1164] nüzūl-ı iclāl ḳıldılar: T ve B nüzūl ḳıldı
[1165] yetmegi: B yétmegi
[1166] ḫayāl-ı ... neş’esidin: B ḫayāl-ı fāsid teşā’midin
[1167] mülkiniŋ: T ve B mülki
[1168] sa‘y-ı mā-lā-kelām: B sa‘y-ı lā-kelām
[1169] körgüzüp durur: T ve B körgüzdi
[1170] maḳṣūdınıŋ: T ve B maḳṣūd
[1171] meşveret ve: T ve B’de yok.
[1172] kerek durur: B kerekdür
[1173] emrin araġa salıp: B ḳılıp ve
[1174] dārü’s-salṭananıŋ: T ve B dārü’s-salṭana
[1175] yetkürüp: T ve B yétkrüp

yı ḥamiyyet[1176] bile tīġ-ı ġayretni[1177] (11) niyām-ı celādetdin çékip düşmen[1178] ḳanıdın sīr-āb ḳılsaḳ tā kim bu ḥareket bile mülk (12) teshīri müyesser ve maḳṣūd şāhidi[1179] cilve-ger bolġay. Kemāl-ı cehāletdin barça bu sözde (13) müttefiḳü'l-kelime[1180] bolup 'atebe-i āsmān-mertebe mülāzımlarıġa peyġām yiberdiler kim ḥażret-i (14) pād-şāh-ı Cemşīd-cāh, ḫūrşīd-külāh, mekremet-penāh, 'aṭıfet-dest-gāh (15) dāme devletehu, kerem-i ẕātī ve 'āṭıfet-i cibillī muḳteżāsı bile bu vādī-i ḍalālet ser-geşteleri (16) ve bu ṣahrā-yı muḫālefet āvārelerinin 'iṣyān-ı bī-kerān ve noḳṣān-ı bī-pāyānıġa (17) 'afv u aġmāż perdesin çékip **[B543]** Muḥammed Murād Bék'ni kim maḥbūs-ı zindān-ı idbār durur[1181] ḥasbdın **[İ238b]** (1) çıḳarıp Fāżıl Bék ve Niyāz Muḥammed Bék'ge kim alarnıŋ nisbet ü ḳarābeti éki ṭarafġa (2) dağı ma'lūmu'l-iḫtiṣāṣ durur[1182] maṣḥūb ḳılıp bu gümrāhlar ṭarafıġa yiberseler, her-āyine bizler (3) dağı muḫālefet ü mu'āżadat rüsūmın terk tutup iṭā'at u[1183] mütāba'at kemerin **[T119b]** ḫizmet (4) ü 'ubūdiyyet[1184] bélige bağlap bār-gāh-ı felek-iştibāh āsitān-būslıḳıġa müşerref (5) bolup cān-sipār ḫizmet-kārlarınıŋ silkige intiẓām tapar érdük." **Meşnevī**

(6) Eger eyleseŋ 'afv-ı 'iṣyānımız
Keremdin be-ḥill eyleseŋ ḳanımız

[1176] ol ... ḥamiyyet: B ḥamiyyet bāzūsınıŋ ḳuvveti
[1177] tīġ-ı ġayretni: B ġayet ḳılıçın
[1178] düşmen: B a'dā
[1179] şāhidi: B yüzi
[1180] müttefiḳü'l-kelime: B müttefiḳ
[1181] idbār durur: B idbārdur
[1182] ma'lūmu'l-iḫtiṣāṣ durur: B ma'lūmu'l-iḫtiṣāṣdur
[1183] iṭā'at u: B'de yok.
[1184] ü 'ubūdiyet: B'de yok.

Bolur-miz cinānıŋ ser-efgendesi

(7) Kemīn ḳullarınıŋ kemīn bendesi

Çün ol şūr-baḫt-ı cebīn-i saḫtlarnıŋ[1185] mekīdet-eṣer (8) ve ḥadī'at-ṣemer peyġāmı āsitān-ı devlet-āşyān[1186] mülāzımlarıdın ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ (9) sem'i şerīfiġa yetti. Ol ḥażret, alarnıŋ né[1187] fikrde érkeniŋ aŋlap[1188] fi'l-ḥāl iltimāslarıdın[1189] (10) meẕbūl tutup Muḥammed Murād Bék'ni ḥabsdın[1190] çıḳarıp 'avāṭıf-ı ḫusrevāne ve merāḥim-i (11) pād-şāhāne bile ser-efrāz étip ḫil'at-ı bī-bahā ve raḫş-ı bād-pā baḫşīşidin (12) endūh-gīn[1191] ḫāṭırıġa ḫursendlıġ yetkürüp[1192] Fāżıl Bék ve Niyāz Muḥammed Bék'ge hem-rāh[1193] ḳılıp (13) yiberdi çün ol éki Bék-i meẕkūr Muḥammed Murād Bék'niŋ hem-'inānlıġı bile ḳaṭ'-ı menāzil ḳılıp (14) Muḥammed Rıżā Bék'niŋ meclisiġa dāḫil boldılar[1194]. Ḳīl ü ḳāl u pürsiş-i aḥvāldın[1195] soŋ (15) ol münāfaḳat-kīş ve muḫālefet-endīşler ẓāhirleriġa dōstlıġ (16) zīveri bile nümāyiş bérip bāṭınlarıda[1196] **[B544]** tīġ-ı kīn ve ḫançer-i naḳḳārnı maẓbūṭ ḳılıp[1197] (17) dārü's-salṭana-ı Ḫıvaḳ[1198] ṣavbıġa ḥareket körgüzdiler çün merāḥil-i müte'addide[1199]

[1185] ol şūr-baḫt-ı cebīn-i saḫtlarnıŋ: B çün muḫāliflериniŋ
[1186] āsitān-ı devlet-āşiyān: B āsitān-ı ma'lā-nişān
[1187] né: T ne
[1188] ol ... aŋlap: B'de yok.
[1189] iltimāslarıdın: B alarnıŋ iltimāsıdın
[1190] ḥabsdın: B zindāndın
[1191] endūh-gīn: B ġamgīn
[1192] yetkürüp: B yétkürüp
[1193] hem-rāh: B maṣḥūb
[1194] boldılar: B bolup
[1195] pürşiş-i aḥvāldın: B cevāb u suāldın
[1196] ol ... bāṭınlarıda: B heme ittifāḳ bile niyām-ı ḫāṭırlarıġa
[1197] ḳılıp: B étip
[1198] dārü's-salṭana-ı: B Ḫıvaḳ
[1199] merāḥil-i müte'addide: B mesāfet

ḳaṭ‘ıdın **[İ239a]** (1) soŋ ṣafer ayınıŋ selḫide çehār-şenbih küni barça müsellaḥ u mükemmel bolup[1200] der-bār-ı felek-miḳdār (2) ‘atebesiġa nüzūl éttiler[1201]. **Beyt**[1202]

Ecel yetse[1203] kişige tīġ tartıp
Kélür öz meyli (3) birle ḳatl-gehġa

Çün ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānīniŋ żamīr-i münīri kim mehbiṭ-i eşi‘a-ı leme‘āt-ı (4) ġaybī ve mevrid-i bāriḳa-ı lā-raybī durur[1204] érdi. A‘lām-ı sübhānī ve ilhām-ı rabbānī bile muḫāliflériniŋ (5) ḫayāl-ı fāsidiġa ıṭṭılā‘ tapıp alardın fitne-i ḳabīḥ ve fesād-ı faẓīh ẓuhūrġa yetmesdin[1205] (6) burun pīş-destlik ḳılıp Muḥammed Rıżā Bék’ni körünüş-i ‘ālīġa[1206] (7) ündep işāret-i vālā bile āsitāne-i devlet-nişān mülāzımları[1207] (8) anı dest-gīr ḳılıp keşān keşān éltip zindān-ı belāda[1208] maḥbūs éttiler[1209]. Muḥammed Murād Bék (9) ve Muḥammed Niyāz Bék’ni daġı[1210] aŋa maṣḥūb ḳıldılar. Andın soŋra[1211] mu‘ānidlerdin Muḥammed Niyāz Atalıḳ (10) ve Ḫudāy-bérdi Daruġa[1212] ve İş Muḥammed Daruġa[1213] ve Nar-ketavul ve Ḫudāy Naẓar Bék ve Raḥman-bérdi (11) Kostangir’ni kim madde-i fesād ve muḥarrik-i silsile-i ‘inād durur[1214] érdiler.

[1200] müsellaḥ ... bolup: B mükemmel ü müsellaḥ
[1201] éttiler: T étdiler
[1202] beyt: B naẓm
[1203] yetse: B yétse
[1204] durur: T ve B’de yok.
[1205] yetmesdin: B yétmesdin
[1206] körünüş-i ‘ālīġa: B körüniş-i ‘ālīġa
[1207] āsitān-ı ... milāzımları: B cān-sipār mülāzımlar
[1208] éltip zindān-ı belāda: B zindān-ı ḫıẕlānda éltip
[1209] éttiler: T étdiler
[1210] daġı: B hem
[1211] soŋra: T soŋ
[1212] Daruġa: B Darġa
[1213] Daruġa: B Darġa
[1214] durur: T ve B’de yok.

Fermān-ı ḳażā-cereyān (12) mūcibi bile[1215] siyāset-gāhda ḳatlġa yétkürüp dururlar[1216]. Ve Kerīm-bérdi Atalıḳ'nı maḥbūs étdiler[1217]. (13) Ve béklerniŋ[1218] kişilerin kim ba'żı[1219] erkniŋ içide ve ba'żı[1220] taşḳarıda (14) durur **[B545]** érdi[1221]. Tutup siyeh-çāl-ı 'uḳūbetġa giriftār[1222] ḳılıp aġlāl-ı girān bile muḳayyed éttiler[1223]. (15) Ve köpreki ḳaçıp[1224] bék-i şūr-baḫtlarınıŋ ḥavlısıġa kim ḳal'anıŋ içide durur[1225] (16) érdi. Ḳabalıp cān hevlidin[1226] tüfeng-endāzlıḳġa iştiġāl körgüzüp dururlar[1227] (17) çün[1228] ḥażret-i pād-şāh-ı kām-kār-ı düşmen-şikārnıŋ lāzımü'l-beşāret işāreti[1229] bile emīr-zāde-i **[İ239b]** (1) ferḫunde-siyer[1230] Muḥammed Naẓar Bék ve Emīr Ḳılıç İnaḳ ve Oraż 'Alī 'İnaḳ[1231] ve Ḳara Bahādır Mīrāb (2) ve vüzāret-ı dest-gāh Muḥammed Yūsuf Mehter gürūh-ı enbūh bile barıp ḥavlınıŋ dīvārı kim ḥaṣānet[1232] (3) ü metānetde İskender'niŋ[1233] seddiġa da'vā-yı müsāvāt ḳılur érdi. Eṭrāf (4) u cevānibidin[1234] alamanġa buyurup meşaḳḳat-ı tamām bile[1235] yıḳturup namāz-ı şāmġa ḳarīb durur[1236] érdi **[T120a]** (5) basıp alıp dururlar[1237] ve mu'ānidleri kim

---

[1215] fermān-ı ḳażā-cereyān... bile: B'de yok.
[1216] yétkürür dururlar: T ve B yétkürdiler
[1217] maḥbūs étdiler: B ḥabs ḳıldılar
[1218] Béklerniŋ: B Béklerniŋ ekşer
[1219] ba'żı: B'de yok.
[1220] ba'żı: B'de yok.
[1221] durur érdi: T érdi; B érdiler
[1222] giriftār: B mübtelā
[1223] éttiler: T étdiler
[1224] ve köpreki ḳaçıp: B otuz çaġlıġ kişi
[1225] durur: T ve B'de yok.
[1226] cān hevlidin: B'de yok.
[1227] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdiler
[1228] çün: B ve
[1229] lāzımü'l-beşāret işāreti: B fermān-ı lāzımü'l-iz'ānı (zelle yazılmamış)
[1230] emīr-zāde-i ferḫunde-siyer: B emīr-zāde-i devlet-nişān
[1231] 'İnaḳ: B İnaḳ
[1232] ḥaṣānet: B ref'et
[1233] İskender'niŋ: T ve B İskender
[1234] eṭrāf u cevānibidin: B'de yok.
[1235] bile: B birle
[1236] durur: T ve B'de yok.

ḥavlıġa ḳabalıp müdāfa‘a ḳılur érdiler[1238]. (6) Tutup[1239] barçasın ḳatl-i‘āmm ḳılıp alardın özge yene otuz kimseni[1240] tīġ-ı bī-dirīġ demidin (7) ötkerdiler. **Meşnevī**

Çıḳıp cellādlar her yan ġażab-nāk
Ecel cellādı yaŋlıġ çüst ü çālāk

(8) Alıp élgige şemşīr ü ketāre
Ḳılıp baġī ehliniŋ köksini pāre

Birisi tīġ urar- (9) dın özni salmay
Ecel dék cān alurdın biri talmay

Anıŋ dék ḳatl éterge (10) ḳıldılar bīġ
Ki her kün kömdiler tofraḳġa miŋ tīġ

[B546] Aḳıp şehr içre ḳandın her ṭaraf seyl
(11) Ḳılıp dervāzelerdin taşḳarı meyl

Yatıp her kūçede cānsız bedenler
Batıp ḳan seyliġa (12) sansız bedenler

Tüşüp seyl içre başlar taş yaŋlıġ
Ézilip her ṭaraf ḫaşḫaş yaŋlıġ

[1237] alıp dururlar: T ve B aldılar
[1238] ḳabalıp müdāfa‘a ḳılur érdiler: B ḳabalış érdiler
[1239] tutup: B’de yok.
[1240] otuz kimseni: T otuz kişini; B otuz yétti kişini

(13) Bolup a‘dāġa ol kün rūz-ı maḥşer
Velīkin dōstlarġa ‘ıyd-ı ekber

Çün bu vāḳı‘anıŋ (14) soŋġı küni kim penc-şenbih küni durur[1241] érdi. Baġīlerdin on béş kimseni[1242] ve ādīne künide[1243] (15) Yollı Bay Çavdur başlıġ[1244] on bir kişini yek-şenbih künide[1245] toḳuz kişini ‘uḳūbet tīġı bile[1246] (16) ḳatlġa yétkürüp dururlar[1247]. Ve[1248] dū-şenbih künide[1249] bék-i şūr-baḫtnıŋ mu‘teber ü nām-dār (17) kişileridin[1250] ‘Aşūr Muḥammed Ḫalīfe ve Allah Naẓar ve Budaġ Ḳul’nı ġażab dārıġa āvīzān **[İ240a]** (1) ḳıldılar. Se-şenbih küni Muḥammed Rıżā Bék ve Muḥammed Murād Bék ve Muḥammed Niyāz Bék ibn Muḥammed Rıżā Bék’ni (2) ḥabsdın çıḳarıp ‘adem tengnāyıda gūşe-nişīn ve āḫiret maḥbeside[1251] menzīl-güzīn (3) ḳıldılar. [فا عتبر وايا ولوا الباب [الابصر[1252]. **Naẓm**

Kişi ger yaḫşı bolsun ger[1253] yaman bat
Körer (4) ol fi‘lige lāyıḳ mükāfāt

Bes ey dil yaḫşılıḳnı[1254] eyle pīşe
Yamanlıġdın ḥaẓer[1255] (5) ḳılġıl hemīşe

[1241] küni durur: T ve B’de yok.
[1242] kimseni: T ve B kişini
[1243] ādīne künide: T ve B cum‘a küni
[1244] başlıġ: T başlıḳ
[1245] künide: T ve B küni
[1246] tīġı bile: B’de yok.
[1247] yétkürüp dururlar: T ve B yétkürdiler
[1248] ve: B’de yok.
[1249] künide: T ve B küni
[1250] Bék-i ... kişileridin: T Bék-i şūrbaḫtnıŋ kişileridin; B ’de yok.
[1251] āḫiret maḥbeside: B laḥd-ı maḥbeside
[1252] Kur’ān, LIX, 2.
[1253] ger: B ver
[1254] yaḫşılıġnı: T ve B yaḫşılıḳnı

[B547] Ki tā bolmay giriftār-ı beliyyet

Maḳāmıŋ dāyim olġay evc-i ‘izzet

(6) Hemol yıl rebī‘ü’l-evvel ayınıŋ yegirme sékkizide çehār-şenbih küni ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī[1256] (7) Ṭaġay Murād Atalıḳ’nıŋ inisi Töre Murād Bék’ni kim[1257] on ékki yaşıda durur érdi[1258]. ‘İnāyet-i (8) pād-şāhāneġa maḫṣūṣ tutup aḳasınıŋ manṣıbın aŋa merḥamet étip ḫursendlıġ (9) ve ser-efrāzlıġ yétkürüp dururlar[1259]. **Emīr-i kebīr Ḳutluḳ Murād İnaḳ meddallāhu ẓılāle ‘āṭıfetihi** (10) **‘ale’l-aḳṭāru’l-āfāḳnıŋ**[1260] **Yaŋı-deryā Ḳaraḳalpaḳ’ıġa**[1261] **çapavul urmaġı** Ḳalem-i çābük-raḳam (11) ṣaḥīfe meydānıġa bu nev‘ ḳadem ḳoyar kim çün[1262] Yaŋı-deryā kenārıda olturġan (12) Ḳaraḳalpaḳıyye ṭavāyifidin[1263] Ḫıtay cemā‘ası kim Buḫārā vālīsi Emīr Ḥaydar’ġa[1264] bī‘at (13) ḳılıp ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ ribḳa-ı iṭā‘atıdın boyun tolġap ‘inād (14) u ser-keşlik merāsimin ẓuhūrġa yétkürür érdiler. Ol ḥażret, alarnıŋ te’dīb ü güşmālı (15) üçün emīr-i rūşen-żamīr Ḳutluḳ[1265]Murād İnaḳ’nı öziġa müte‘alliḳ çerig[1266] bile nām-zed ḳıldı ve özi- (16) niŋ[1267] mülāzımlarıdın ba‘żı ümerānı[1268] ve faḳīrni anıŋ mülāzemetiġa me’mūr étti[1269]. Çün me’mūrlar (17) inaḳ başlıġ[1270] fermān-ı ḳażā-

---

[1255] ḥaẕer: B ‘aẕer

[1256] ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī: B’de yok.

[1257] Bék’ni kim: B Bék

[1258] durur érdi: T érdi; B’de yok.

[1259] ‘ināyet-i ... dururlar: T İnāyet-i pād-şāh-āneġa maḫṣūṣ tutup aḳasınıŋ manṣıbın aŋa merḥamet ḳılıp ḫursendlıġ ve ser-efrāzlıġ yétkürdi; B aḳası manṣıbġa manṣūb boldı

[1260] Ḳutluḳ ... ‘ale’l-aḳṭāru’l-āfāḳnıŋ: B Ḳutluġ Murād İnaḳ’nıŋ

[1261] Ḳaraḳalpaḳ’ıġa: B Ḳaraḳalpaḳıyye

[1262] urmaġı ... çün: B urmaġını çün

[1263] Ḳaraḳalpaḳıyye ṭavāifidin: B Ḳaraḳalpaḳıyye’din

[1264] Ḥaydar’ġa: T ve B Ḥaydar’ge

[1265] emīr-i ... Ḳutluḳ: B yegāne-i āfāḳ Ḳutluġ

[1266] öziġa müte‘alliḳ çerig: B öz çerigi

[1267] öziniŋ: T ve B öz

[1268] ümerānı: B kişilerni

[1269] étti: T étdi

[1270] inaḳ başlıġ: B’de yok.

cereyān muḳteżāsı[1271] bile hemol yıl recebü'l-müreccеb[1272] ayınıŋ on sékizlençi **[İ240b]** (1) küni durur érdi kim Ḫ̌ārezm-i İrem Bezm dārü's-salṭana-ı Ḫıvaḳ'dın atlanıp[1273] sipāh-ı mevfūre (2) ve efvāc-ı manṣūre bile ḳaṭ'-ı menāzil ve ṭayy-ı merāḥil ḳılıp Ḫ̌āce-éli ḳal'asıġa nüzūl-ı (3) iclāl ḳıldılar[1274]. Anda yetti kün 'işret ü kām-rānlıġ bile tevaḳḳuf körgüzüp (4) şa'bān ayınıŋ evvelide yek-şenbih küni Ḫ̌āce-éli'din rā'yet-efrāz-ı nehżat bolup (5) Deryā-yı Āmūya'nıŋ[1275] ḳıraġıda **[T120b]** Aḳ- **[B548]** yār kéçüyiġa tüşülüp durur ve[1276] ol mevżi'de (6) béş altı kün şikār-endāzlıġ[1277] bile mütevaḳḳıf bolup[1278] penc-şenbih küni deryādın 'ubūr (7) ḳılıp[1279] Yartı mevżi'iġa nüzūl-ı iclāl körgüzüp dururlar ve[1280] ol yerde yegāne-i ehl-i āfāḳ (8) Ḳutluḳ Murād İnaḳ[1281] faḳīrni ve ba'żı sipeh-dārnı béş yüz kimse[1282] bile ḳoyup özi[1283] (9) sipāh-ı nuṣret-penāh bile atlanıp Éşim Yarġan nehriniŋ[1284] saḳasıġa tüşüp (10) eṭrāf u[1285] cevānibdaġı Ḳaraḳalpaḳ'nıŋ zekvetiġa kişi buyurup zekātnı alıp bolġunça[1286] (11) ol mevżi'de köp müddet mekş vāḳi' bolup[1287] Ramażānü'l-mübārek ayınıŋ ékinçi[1288] küni kim (12) yek-şenbih küni durur[1289] érdi. Ol mevżi'din

---

[1271] muḳteżāsı: B mūcibi
[1272] hemol yıl recebü'l-müreccеb: T hemol yıl receb; B receb
[1273] durur ... atlanıp: T belde-i Ḫıvaḳ'dın atlanıp; B dārü's-salṭana-ı Ḫıvaḳ'dın çıḳıp
[1274] nüzūl-ı ... ḳıldılar: T nüzūl étdiler; B nüzūl éttiler
[1275] Deryā-yı Āmūya'nıŋ: B Deryā-yı Āmū'nıŋ
[1276] tüşülüp durur ve: T ve B tüşüldi
[1277] şikār-endāzlıġ: B şikār-endāzlıḳ
[1278] mütevaḳḳıf bolup: B tevaḳḳuf ḳılıp
[1279] 'ubūr ḳılıp: T ötüp; B'ubūr étip
[1280] nüzūl-ı ... ve: T nüzūl étdiler; B nüzūl étti
[1281] Ḳutluḳ Murād İnaḳ: B'de yok.
[1282] kimse: T ve B kişi
[1283] özi: B andın
[1284] Yarġan nehriniŋ: B'de yok.
[1285] u: B'de yok.
[1286] Ḳaraḳalpaḳ'nıŋ ... bolġunça: T ve B Ḳaraḳalpaḳ zekātıġa kişi buyurup zekāt alunġunça
[1287] mekş vāḳi' bolup: B mütemekkin boldı
[1288] ékinçi: T ékilençi
[1289] küni durur: T ve B'de yok.

nehżat körgüzüp[1290] Aḳ-yaḳış mevżi‘ġa (13) nüzūl-ı iclāl buyurup dururlar[1291]. Andın leşker-i ḳıyāmet-eṣer bile ḥareket körgüzüp[1292] (14) köç-be-köç ḳaṭ‘-ı mesāfet étip[1293] Böriçi-senger’iġa tüşti[1294]. Ol mevżi‘din[1295] yaḫşı atlıġlar bilen[1296] (15) müsellaḥ u mükemmel bolup[1297] atlanıp Çertekli üsti bile ılġar ḳılıp belā-yı nāgehānī ve[1298] ḳażā-yı (16) āsmānī yaŋlıġ Yaŋı-deryā kenārıdaġı Ḳaraḳalpaḳıyye’niŋ avulıġa[1299] çapavul urup nihāyetsiz (17) kimseni[1300] ḳatlġa yetkürüp[1301] ġayetsiz māl u mevāşī[1302] olca ḳılıp mu‘āvedet körgüzüp dururlar[1303]. **[İ241a]** (1) Menāzil-i mevfūre ve merāḥil-i ma‘dūdeni ḳaṭ‘ étip meẕkūr aynıŋ evāḫiride şenbih küni (2) āsitān-ı devlet-āşyān mülāzemetiġa yetip ‘ināyet-i pād-şāhāne ve merāḥim-i (3) ḫusrevāne bile mümtāz u ser-efrāz bolduḳ. **Ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānīniŋ** (4) **köŋli şāh-bāzın şikār hevāsıda bülend-pervāz étkeni ve irādet yekrānın şikār-gāh** (5) **‘azīmetiġa berḳ-tāz ḳılġanı ve**[1304] **ḳuş salmaḳ bile şikār [B549] ḫaylıġa ḳıran salġanı** (6) **ve dil-cūylıḳ bile Aral ser-keşleri köŋlin şikārī-vār alġanı**[1305]

(7) Ḳalem şāh-bāzı açıp çeng-i şevḳ
Ḳılıp söz hevāsıġa āheng-i şevḳ

[1290] ol ... körgüzüp: T ol mevżi‘din nehżat ḳılıp; B andın köçüp
[1291] Aḳ-yaḳış ... dururlar: T Aḳ-yaḳış’ġa nüzūl étdi; B Aḳ-yaḳış’ġa tüşti
[1292] leşker-i ... körgüzüp: B atlanıp
[1293] étip: T ḳılıp
[1294] tüşti: B nüzūl étti
[1295] mevżi‘idin: B yerdin
[1296] bilen: T ve B bile
[1297] müsellaḥ u mükemmel bolup: B’de yok.
[1298] belā-yı nāgehānī ve: B’de yok.
[1299] avulıġa (اوولیغه):T ve B avlıġa (اولی غه)
[1300] nihāyetsiz kimseni: T nihāyetsiz kişini; köp kişini
[1301] yetkürüp: B yétkürüp
[1302] ġayetsiz ... mevāsī: B ve köp māl
[1303] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdi
[1304] ve: B’de yok.
[1305] alġanı: T alġanı; B alġanı naẓm

Varaḳ (8) ṣayd-gāhıda bī-iḫtiyār
Munıŋ dék ḳılur ṣayd-ı maʿnā şikār

Hemol yıl ḥażret-i (9) pād-şāh-ı ẓıllu'llāhī ve şehen-şāh-ı dīn-penāh, efḍal-ı selāṭīn-i ʿālī-mekān aʿdel-i (10) ḫavāḳīn-i gerdūn-tevān. **Meşnevī**

Ḫıdīv-i güher-tāc-ı fīrūze-baḫt[1306]
Ferāzende iḳbāl u fīrūz-baḫt

(11) Necābet sipihride rūşen ḳuyaş
Ḫilāfet serīride Dārā-maʿāş

Celādetde (12) Rüstem kibi ṣaff-şiken
Saḫāvetde Ḥātem kibi dürr-figen

Şehen-şāhlarnıŋ (13) şehen-şāhı hem
ʿAdālet rümūzınıŋ āgāhı hem

Felek ḳaddler ḫāk-i rāhı anıŋ
(14) Kevākibdin efzūn sipāhı anıŋ

Ḫalīfetü'r-raḥman, el-mü'eyyedübe-te'yīdi'l-meliki'l-müsteʿān, (15) ʿażdu'd-devleti ve'd-dīn, ebū'l-feṯḥ Muḥammed Raḥīm **[B550]** Bahādır Ḫān ḫalledallāhu teʿālā mülk[ehu] ve sulṭān[ehu] ve efāẓe[1307] (16) ʿale'l-ʿālemīn berrehu ve iḥsānehu

[1306] Ḫıdīv-i tāc-ı fīrūze-baḫt: B Ḫıdīv-i tāc u fīrūze-baḫt
[1307] efāże: B efāż

ṭumṭuraḳ-ı salṭanat ve meṣāliḥ-i memleket iştiġālıdın (17) āyīne-i ḫāṭırıġa kim maẓhar-ı füyūżāt-ı İlāhī ve mehbiṭ-i fütūḥāt-ı nā-mütenāhī **[İ241b]** (1) durur[1308] érdi. Melālet küdüreti yetip ve ol küdüret def'iġa şikār taḳāżāsın (2) cezm étti[1309]. **Naẓm**

Yörüp gāh gāh ile 'azm-i şikār
Müdām étme bir yerde (3) ṭarḥ-ı ḳarār

Köŋülni[1310] avlar şikār eylemek
Ḳılur ḳabż dāyim ḳarār (4) eylemek

Bol[1311] cihetdin yol esbābınıŋ ser-encāmı üçün muḳarrib-i dergāh-ı (5) salṭanat, maḥrem-i esrār-ı ḫilāfet, mürebbīü'l-fużalā Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi (6) ve Yār Muḥammed Dīvān-bégi ve Ḳoş Naẓar Dīvān-bégi muḳarrer bolup dururlar[1312]. (7) Yene[1313] ṣāḥib-şevket emīrler ve 'ālī-ḳadr békler ve hüner-mend mīr-şikārlar (8) ve mütehevvir-çāker ve nedīmlerge[1314] ve yene[1315] her kişige kim ol ḥażretniŋ mevkib-i hümāyūnı bile yüre durur[1316]. (9) İnāmāt-ı firāvān ve iḥsānāt-ı bī-pāyān bile ser-efrāzlıġ yétkürüp dururlar[1317]. (10) Ve 'umdetü'l-ümerā ve zübdetü'l-küberā ve merci'ü'l-ġurebā ve mürebbīü'l-fuḳarā **[T121a]** emīr-i kebīr Ḳutluḳ Murād Biy[1318]

[1308] durur: T ve B'de yok.
[1309] étti: T étdi
[1310] köŋülni: B ki köŋülni
[1311] bol: T ve B bu
[1312] bolup dururlar: T ve B boldı
[1313] yene: T ve B yana
[1314] çāker ve nedīmlerge: T ve B çākerlerge
[1315] yene: B yana
[1316] yöre durur: B yörür
[1317] ser-efrāzlıġ ... dururlar: T ve B ser-efrāzlıḳ yétkürdi
[1318] Biy: B'de yok.

İnaḳ[1319] meddallāhu ẓılāl-ı (11) celālihini şehrde nāyib ḳılıp[1320] ḳoyup vezīr-i aʿẓam, destūr-ı mükerrem, niẓāmü'l-mülk (12) ve'l-millete Muḥammed[1321] Yūsuf Mehter ve Muḥammed[1322] Aḳa ve Muḥammed Erbāb ve İskender Erbāb ve Yaʿḳūb Aḳa'nı anıŋ (13) ḫizmetiġa taʿyīn ḳıldı ve siyādet-penāh ve neḳābet-dest-gāh Seyyīd Yūsuf Ḫˇāce Naḳīb'niŋ (14) inisi Seyyid Yaʿḳūb Ḫˇāce ve Ḳutluḳ[1323] Muḥammed İnaḳ'nıŋ oġlı Muḥammed Cān Bék'ni kim pencāh başı durur[1324] (15) érdiler. Öz maḫṣūṣ[1325] nökerleri bile Ḫorāsān yollarınıŋ **[B551]** ḫıfẓıġa[1326] muḳarrer étdi[1327]. (16) Ve şevvālü'l-muʿaẓẓamnıŋ yégirmi beşlençiside ādīne[1328] küni kim āftāb-ı ʿālem-tāb Cedī burcıda (17) durur[1329] érdi. **Beyt**[1330]

Zamān ḫūb érdi[1331] mesʿūd-ı sāʿat
Velīkin ṣaydġa vaḳt-ı nuḥūset

[İ242a] (1) Hevā ḫoş érdi ṣaḥrā ʿişret-efzā
Köŋüller māyil ṣayd u[1332] temāşā

Namāz-ı cumʿa (2) edāsıdın soŋra şikārnıŋ[1333] irādesi bile[1334] mübārek ayaḳın rikāb-ı saʿādetġa (3) ḳoyup yekrān-ı ʿazīmetġa rükūb ḳıldı. **Naẓm**[1335]

[1319] inaḳ: T ʿinaḳ
[1320] ḳılıp: T ve B'de yok.
[1321] Muḥammed: B'de yok.
[1322] Muḥammed: T ve B Muḥammed Emīn
[1323] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ
[1324] durur: T ve B'de yok.
[1325] maḫṣūṣ: T ve B'de yok.
[1326] ḫıfẓıġa: B ḥıfẓıġa
[1327] étdi: T ve B étti
[1328] ādīne: T ve B cumʿa
[1329] durur: T ve B'de yok.
[1330] beyt: T şiʿir; B naẓm
[1331] érdi: B érdi ve
[1332] u: T ve B'de yok.

Atı astıda çarḫ-ı vālā dék

(4) Özi ḫūrşīd-i ‘ālem-ārā dék

Farḳıdın tā ḳadem kirip zer ara

Uruban ġuṭṭe (5) baḥr u gevher ara

Başı üstide çetr-i ikbālı

Sāye-efgen néçük hümā bālı

Yügürürge (6) cilavda her sarı

Baḫt u devlet éki cilav-dārı

Allıda ḫoş-ḫırām (7) şāṭırlar

Tīz-revlik fennide māhirler

[B552] Her biri belīde ḳuyaş dék zeng

(8) Zengidin fehm olup besī āheng

Çékip allıda néçe mīr-āḫūr

Her biri bir cenībet (9) pür-zūr

Barı hey’etde çarḫ-ı tevsen-veş

Sür‘at içre cihende vü ser-keş

[1333] soŋra şikārnıŋ: T ve B soŋ şikār
[1334] bile: T’de yok.
[1335] naẓm: B şi‘ir

(10) Salınıp üstiġa muraṣṣa‘ zīn

Anda zīn-pūşları bār-ı zerrīn

Hem (11) rikābı hilāl-vār kélip

Hem sitāmı güher nigār kélip

Yörüben bī-ḥesāb mīr-i şikār

(12) Ḳuş baḳarda Ebū ‘Alī girdār

Barça çālāk çarġ bālı kibi

Belki şeh süstiniŋ (13) şimālı kibi

Ba‘żı élgide tīz per-i şeh-bāz

Dīv çengālı hem mülk-i pervāz

Ba‘żı élgide (14) sīm-gūn tuyġun

Av alurda uçup néçük ki yaşun

[B553] Ba‘żı élgide ṣayd-zen (15) şunḳar

Nesr-i ṭāyir aŋa kemīne şikār

Ba‘żı élgide baḥrī-yi çālāk[1336]

Eyleben baḥr ḳuşlarnı (16) helāk

[1336] baḥrī-yi çālāk: İ tecrī vü çālāk

Ba‘žısıda étilgüy pür-zūr

Tapmay andın amān vuḥūş-ı ṭuyūr[1337]

(17) Ba‘žıda[1338] lāçīn-i ḳavī-çengāl

Urup ‘anḳāġa çeng ṣa‘ve miṣāl

Böyle ḳuşlarġa[1339] **[İ242b]** (1) ḥadd-ı ġāyet[1340] yoḳ

İtleriġa dağı nihāyet yoḳ

Yügürük itleri hümāy-nijād

(2) Pūyede bādnı bérip ber-bād

Barçası şīr yaŋlıġ āhū-gīr

Līk şīr alıp öyle kim naḫçīr

Barçanıŋ (3) boynıda ḳılāde-i zer

Cūllarıda şümāresiz zīver

Hem izidin ḳılıp irāde-i (4) rāh

Ümerā-yı ‘iẓām-ı ‘ālī-cāh

Barça a‘yān-ı ḥażret şāhı

Barça erkān-ı devlet şāhı

[1337] vuḥūş-ı ṭuyūr: B vuḥūş u ṭuyūr

[1338] ba‘żıda: B ba‘żısıda

[1339] ḳuşlarġa: T ḳuşlar

[1340] ḥadd-ı ġāyet: T ve B ḥadd u ġāyet

(5) Ḳozġalıp daġı leşker-i cerrār
Öyle kim mevc-i lücce-i zeḫḫār

[B554] Tīġ-zenler şümāresiz anda
(6) Késken a‘dā başını meydānda

Yüz tümen ṣaff-der ü neberd ara
Rüstem-efgen Sifendiyār-āsā

(7) Mundaġ[1341] debdebe-i tamām ve kevkebe-i mā-lā-kelām bile dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳ’dın çıḳıp süm-i merākib-i devlet bile (8) yer naṭ‘ıġa naḳş urdı ve gerd-i mevākib-i şevket[1342] bile kök dīdesiġa tūtiyā yétkürüp durur[1343]. (9) Ve az fırṣatda[1344] ‘ışā çaġı kim nücūm meş‘alesidin tün şebistānı çerāġān yoḳ yoḳ kim (10) āsmān közleri bu kevkebe temāşāsıda ḥayrān durur[1345] érdi. Ürgenç, belde-i **[T121b]** maḫfūẓasın kim ol (11) ḥażretniŋ öz mi‘mār ḥükminiŋ tecdīd-i ‘imāreti bile ma‘mūr ve bennā-yı fermānınıŋ binā-yı tāzesi bile (12) maḥṣūr durur[1346] érdi. Bahār vuṣūlı bile ġayret-i firdevs-i berīn ve nesīm nüzūlı bile çemenistān- (13) tezyīn ḳıldı ve bayrı ḫiẕmet-kārlarıdın Seyyid-ḳulı Bay’nıŋ devlet-ḫānesin kim[1347] ḫıyām-ı (14) iḳbāl ve mevżi‘-i bār-gāh-ı iclāl étmek bile öz aḳrānıdın mümtāz ve ebnā-yı zamānıdın ser-efrāz (15) ḳıldı ve bay-ı müşārün-ileyh bile ‘Avaż Muḥammed Bay kim belde-i meẕkūreniŋ ḥükūmeti alarġa müte‘alliḳ durur[1348]. (16) Żiyāfet esbābı ve

[1341] mundaġ: B mundaḳ
[1342] mevākib-i şevket: B mevākib-i devlet
[1343] yétkürüp durur: T ve B yétkürdi
[1344] fırṣatda: B mesāfetde
[1345] durur: T ve B’de yok.
[1346] durur: T ve B’de yok.
[1347] kim: T ve B necīm
[1348] müte‘alliḳ durur: B müte‘alliḳdür

toy tertībiġa ḫizmet kemerin himmet bélige[1349] dū peyker yaŋlıġ rāst (17) baġlap andaḳ[1350] cevāhīr-niṣārlıġ ḳıldılar kim ʻaḳl mīzānıġa sıġmas. **Meṣnevī**

Anıŋ dék **[İ243a]** (1) ḳalʻada baġlandı āyīn
Ki boldı kūçeler Firdevs-tezyīn

Hemol tünni ḳılıp şemʻ-i (2) şeb-efrūz
Çerāġān ol ṣıfat kim şām-ı nevrūz

Tüzüp ol mīzbānlar ḫusrevāne
(3) Żiyāfet kim ḳılıp taḥsīn-i zamāne

[B555] Yayıp şāh u ḫalāyıḳ allıġa[1351] ḫˇān
Çékip türlüg ṭaʻām (4) elvān[1352] elvān

Müheyyā mīve ḳandālāt birle
Barı perverde yüz leẕẕāt birle

Bu yaŋlıġ (5) kéçedin tā çāşt bir dem
Ṭabaḳ ḳoymaḳ kötermek bolmadı kem

Çü ekl ü şürbdin (6) yetti ferāġat
Ser-ā-ser münḳaṭıʻ boldı żiyāfet

[1349] bélige: B béliġa
[1350] andaḳ: T andaġ
[1351] allıġa: B allıda
[1352] elvān: T elvān u

Kétürdiler[1353] şehen-şehġa ser ü pā

(7) Ki altundın toḳılmış érdi güyā

Kétürdiler yana[1354] bir berḳ-tāz at

(8) Çaparda berḳ dék heyhāt heyhāt

Çıḳar bir demde yerdin āsmāngа

Tüşer (9) hem āsmāndın bu mekāngа

‘İnānıda cilav-dārı sebük-rev

Anıŋ her ḥalḳa-ı (10) gūşı meh-i nev

Çü mindi şāh anı ol ékki nādir

Başıġa saçtılar türlüg (11) cevāhir

Alarġa luṭf étip şāh-ı yegāne

Mesāfet ḳaṭ‘ıġa boldı revāne

[B556] Yolda (12) siyādet-me’āb, vilāyet-intisāb, aḫter-i burc-ı ṭarīḳat, gevher-i dürc-i ḥaḳīḳat, şeyḫü’l-meşāyiḫ-i (13) ‘ālem, mürşidü’l-‘avārif-i benī ādem ḥażret-i īşān **Pīrim Ḫˇāce meddallāhu ẓılāle irşādihi ʿalā** (14) **mefāriḳu’s-sālikīn** kim öz şeyḫleri ḥażret-i sulṭānü’l-eṭḳıyā ve ḳuṭbu’l-evliyā (15) ‘ālim-i rabbānī ve ‘āmil-i ṣamedānī **Mevlānā Niyāz Ḫˇāce**[1355] **Aḫund Baba raḥmetullāhi ‘aleyhiniŋ** civār-ı

[1353] kétürdiler: T ve B kéyürdiler
[1354] yana: T yene
[1355] Ḫˇāce: B’de yok.

şerīfleride (16) mücāvir durur[1356] érdiler. Alarnıŋ ziyāretiġa müşerref bolup cevāhir-i mevā‘iẓ ve zevāhir-i naṣāyiḥleri (17) bile ṣadef istimā‘ın girān-māye ḳıldı ve niyāz-mendlıġlar bile nüẕūrāt bérip du‘ā-yı **[İ243b]** (1) ḥayriyyet-intimā-yı icābet aralarıdın behre-mend boldı. **Ḳıṭ‘a**

Cihān ḫalāyıḳıġa (2) ḫāṣṣa pād-şāhlarġa
Cihān ḫazāyinidin gevher-i du‘ādur ḫūb
Eger du‘ā-leb ehl-i (3) yaḳīndin étse vürūd
Şekk anda yoḳ ki érür cāndın ol du‘ā merġūb

(4) Du‘ādın érdi yetüşdi yigit ḳarılıḳġa
Hem andın oldı ḳarılarġa (5) incilā’-yı ḳulūb
Du‘ādın étti[1357] şehen-şāhlar cülūs-ı serīr
Hem andın étti[1358] cihān- (6) gīrlik atıġa rükūb

Ve andın atlanıp Āmū-Deryā’sınıŋ ḳıraġıġa tüşüldi. (7) Ve ol yerde bir kīse zer bile baylar mindürgen ve at kéydürgen ḫil‘atnı (8) emāret-penāh, ṣadāret-dest-gāh, emīr-i rūşen-żamīr Şāh Niyāz Atalıḳ’ġa[1359] (9) şefḳat ḳıldı ve deryādın kéçmekke meyl körgüzdi[1360]. **Şi‘ir**

[B557] ‘Aceb baḥr-ı zeḫḫār (10) édi laṭme-zen
Cünūn ehli yaŋlıġ lebi keff-figen

[1356] durur: T ve B’de yok.
[1357] étti: T étdi
[1358] étti: T étdi
[1359] T’de kırmızı mürekkeple yazılmış
[1360] körgüzdi: T körgüzüp durur

Suyıdur ‘uẕūbetde (11) kevşer kibi

[T122a] Telāṭum urup baḥr-ı aḫżar kibi

Yasap naḳş-ı zencīr ırmaġları

Hem (12) āġūş ger āb-ı tolġaġları[1361]

Bu baḥr üzre yüz miŋ sefāyin yörüp

Barı (13) Nūḥ keştīsiġa ṭa‘n urup

Çékip her biri miŋdin artuḳ sipāh

(14) Ḳılıp nā-ḫudālar küçidin şināh

Ḳıraḳġa alarnı ki yétkürdiler

Salıp (15) élni ötkergeli sürdiler

Bézep bü’l-‘aceb zevraḳı tīz-rev

Édi hey’eti (16) ile kim māh-ı nev

Minip şāh-ı a‘yān-ı ḥażret bile

Ötüp baḥrdın baḫt u dōst[1362] bile

(17) Nüzūl étti[1363] ol yerge şāh u sipāh

Tutup érdiler ḫayme vü bār-gāh

[1361] ger āb-ı tolġaġları: B girdāb tolġaġları
[1362] dōst: T ve B devlet
[1363] étti: T étdi

Ol kéçe fermān-ı **[İ244a]** (1) vācibü'l-iẕ'ān ṣudūr taptı[1364] kim: "Tā mu'āvedet ḳılġunça mevkib ehli maṭbaḫ-ḫāne-i (2) iḥsānımız şilenidin behre-mend bolsun ve āferīde öz aldıge[1365] ṭabḫ **[B558]** ḳılmasun." (3) Ve hemol kéçe siyādet-penāh ve neḳābet-dest-gāh, fażāyil-me'āb-ı kemālāt-intisāb (4) faḫru'd-devleti ve'd-dīn Seyyīd Yūsuf Ḫᵛāce Naḳīb'ġa bir ḳabża ṭıllā in'ām (5) boldı ve taŋ atġandın soŋ[1366] ḥażret-i ḳıdvetü'l-muḥaḳḳıḳīn ve zübdetü'l-muvaffıḳīn (6) şeyḫü'ş-şüyūḫ-ı 'ālem Şeyḫ 'Abbās Velī ḳuddise sırrahu'l-'azīz kim Köhne Kāt'da āsūde (7) érdiler. Alarnı ziyāret ḳılıp mücāvirlerin nüẕūrāt-ı vāfir ve in'āmāt-ı (8) mütekāṣir bile ser-şār-ı bāde-i sürūr étti[1367] ve bād-pāy-ı bādiye-peymāġa rākib bolup 'inān-ı (9) 'āṭıfetin şikār-endāzlıḳġa ma'ṭūf ḳıldı ve ol ḳal'a-ı meẕkūreniŋ (10) nevāḥī ve cānibide[1368] kim be-ġāyet vesī' yerdür. Ḳuş salmaḳ ve av avlamaḳ[1369] (11) temāşāsıġa iştiġāl körgüzdi. **Meşnevī**

Ol nāḥiyet içre érdi her yan
(12) Her nev' şikārdın fırāvān

Laḥmānī olup barı çerende
Bī-ḥadd yene[1370] burdaġan-ı (13) perende

Ḫargūşlar anda çābük ü tīz
Her būte tübidin eyleben ḫīz

[1364] taptı: T tapdı
[1365] aldıge: T ve B aldıġa
[1366] soŋ: T'de yok.
[1367] étti: T étdi
[1368] cānibide: T ve B cevānibide
[1369] av avlamak: B av salmaḳ
[1370] yene: B yana

Ceyranları (14) ḫīz urarda çālāk
Saçıp közige ḫayālnıŋ ḫāk

Dürrācları (15) uçup hevāġa
Él közini baḳturup semāġa

Ḫoş-reng tezervler açıp per
(16) Ṭāvūsġa hey'et içre hem-ser

[B559] Avlar barın aytsam tafṣīl
Bardur bu (17) söz içre vehm-i ṭaṭvīl

El-ḳıṣṣa şeh-i ḫuceste-gevher
Tartıp élgige behle-i zer

[İ244b] (1) Her ḳuşnı alıp ki avġa saldı
Sīmurġ ése ṣa've yaŋlıġ aldı

Ṣayd ki (2) ḳaçıp çıḳar hevāġa
Ḳutḳarmadı ḳuş çıḳıp semāġa

Mundın felek üzre nesr-i ṭāyir
(3) Yaşundı çékip besī ḫavāṭır

Her ḳuş ki şeh élgidin çıḳıp tünd
Her ṣaydnı kim ḳavup (4) yıḳıp tünd

Hem itler izide sigriben tīz

Hem mīr şikārlar sebük-ḫīz

(5) Her biri bolup tereddüd-efzā

Şehġa bérip özgeçe temāşā

Āsān tutulup (6) ḳanatsız ṣayd

Bolġan kibi tüş ḥayātsız ṣayd

Av almaḳ anıŋ dék oldı (7) kāmil

Fırṣat yoḳ édi ḳılurġa Bismil

[B560] Şeh devletidin salıp dem-ā-dem

Ḳuşlar (8) ümerā-yı muḥterem hem

Mundaḳ yana[1371] üç kün atlanıp ḫān

Ḳuş salıp av alıp firāvān

(9) Ol deştde ṣayd éterge yana

Bir ḳalmadı ṣayddın nişāne

Kün ṣaydı bu şūrdın (10) hirāsān

Bolġaç çeh-i maġrib içre pinhān

[1371] yana: T yene

Şeh yandı tüşdi[1372] bār-gehġa

Ārāmişi (11) oldı[1373] hem sipehġa

Çün āftāb-ı ‘ālem-tāb şeh-bāzı, ṣubḥ hevāsıda bāl-ı pervāz urdı (12) ve kök mürġ-zārıda nücūm ṣaydlarıġa ḫalel pençesin yétkürdi. Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī, cemşīd-i ḫūrşīd dék (13) felek-veş tevsenġa minip ol **[T122b]** yurtdın ḥareket ḳıldı. **Meşnevī**

(14) Ḳılıp cünbüş ol dem ki şāh u sipāh

Salıp sürme kün köziġa gerd-i rāh

Ḳılur (15) fehm deşt üzre salġan naẓar

Ki bardur[1374] urup mevc-i deryā-yı zer

Ḳoŋrat arıġınıŋ (16) ayaġı bile ḳuşlap Uyġur-köli’niŋ şimālıdın ötüp Yaman Uyġur tuşıda Bék Polad Atalıḳ- (17) nıŋ oġlı Muḥammed-ḳulı Bék’niŋ ribāṭıġa yaḳın deryā sāḥilin muḫayyem-i ḫıyām-ı şevket ve mu‘asker-i **[İ245a]** (1) sipāh-ı devlet ḳıldı. **Ḳıṭ‘a**

[B561] Né ḫoş menzildür ol yer kim bahār-ı devlet-i şehdin

(2) Açıp gül-çehreler ruḫsārı dék gül cennet-āsādur

Mu‘allā ḳaṣrlar her sarı bünyād eylemiş (3) pür-zīb

Mülevven ḫaymelerdin kim feżāsı içre ber-pādur

[1372] tüşdi: T tüşti; B tüşti ve
[1373] oldı: T boldı
[1374] bardur: T ve B barur

Bu menzilde dağı yaḫşığına şikār (4) ḳıldılar ve Ḫᵛāce Murād Biy ve Kerīm-bérdi Atalıḳ'ġa éki yaḫşı ḳuş in'ām boldı. Ẕü'l-ḳa'deniŋ (5) törtlençiside şenbih küni köçüp[1375] ḥażret-i pād-şāh-ı maġfiret-nişān, cennet-mekān (6) **İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫᵛān teġammedallāhu biġufrānihiniŋ** ribāṭ-ı 'ālīsiniŋ şimāliyye cānibidin ötüp ḫān-ı maġfūr-ı meẕkūr- (7) nıŋ öz mülk-i ḥālişası üçün kim ol mülkniŋ ḥadd-ı şarḳīsi Nayman yerige[1376] peyveste ve şimāl (8) u ġarbī taġġa muttaṣıl ve cenūbī deryāġa mülṣaḳ durur[1377]. Yardurġan-arığı'nıŋ ḥavālīside ṣayd-endāzlıḳġa (9) meşġūl boldı. **Şi'ir**

Nihāyetdin artuḳ édi anda ṣayd
Barı körmegen tüşde hem dām-ı ḳayd

(10) Yörüp éki yandın ulus ṣaff-be-ṣaff
Şikār ehlini ḳozġaban her ṭaraf

Hemol (11) çerge[1378] içre şeh-i ṣayd-zen
Bolup ṣayd ḳaṣdıġa şāhīn-figen

Ḳanat urġalı ḳuşlar eylep (12) çü zūr
Alardın ḳutulmay vuḥūş u ṭuyūr

[B562] Bu yaŋlıġ bolup ṣayd bī-ḥadd-ı şikār
Temāşā (13) temāşā bolup āşikār

[1375] köçüp: T ve B köçülüp
[1376] yerige: T yeriġa
[1377] mülsaḳ durur: B mülsakdur
[1378] çerge: B çürge

Kāt ahālīsi Ḳurbān-ḳulı Nāyib ve Maḥmūd Niyāz Bék ve Ḳıpçaḳ Meḥmed ‘Alī Biy (14) bu şikār-gāhda istiḳbāl ḳılıp **ol ḥażretniŋ** rikāb-būslıḳı bile ser-efrāz (15) boldılar ve ḳılavızlıḳ ṭarīḳası bile toġrı yol başladılar ve ‘aṣr çaġıda şükūh u[1379] (16) şevket bile bār-gāh-ı ‘ālem-penāhġa kim Aḳ-ḳum ve Vezīr tuşıda ve Baday Köli’niŋ cenūbıda deryā kenārıda (17) ḳurulup gün-ā-gün ḫar-gāhlar tutulup érdi. Nüzūl ḳıldılar[1380] ve bu menzilde tört kün tevaḳḳuf **[İ245b]** (1) boldı. Evvelġı kün **Küçük İnaḳ’nıŋ** nebīresi Nayman dūdmānı **Muḥammed Rıżā Atalıḳ ibn Muḥammed Naẓar** (2) **Bék** kim faḳīrġa ciyenlik nisbeti bardur[1381] ve Gürlen ḥākimleridin durur[1382]. Gürlen ve Vezīr eşrāf (3) u ma‘ārifi bile ol ḥażretniŋ ‘atebe-būslıġıġa[1383] yetip[1384] ‘avāṭıf-ı yekrāne bile ercümend ve nevāziş-i (4) ḫusrevāne bile ser-bülend boldılar. Bu kün dağı ābādān ḳuşlar salınıp firāvān (5) avlar alındı ve hem bu kün Ḳaraḳalpaḳ bahādırları mu‘ānid ve ṭāgīlerdin éki baş (6) kéltürüp ‘ināyet-i vāfir ve istimālāt-ı mütekāşir bile müstaẓhir boldılar. Bu mücmel tafṣīli (7) ol kim ‘umdetü’l-ümerā[1385], zübdetü’l-küberā, melāẕü’l-mesākīn-i fi’l-āfāḳ, cemālü’d-devleti ve’d-dīn, emīr-i kebīr (8) **Ḳutluḳ Murād** [1386] **‘İnaḳ** meddallāhu ẓılāle ‘alā mefārıḳu’l-enām ilā yevmü’l-ḳıyām **ol ḥażretniŋ** (9) fermān-ı vācibü’l-iẕ‘ānı bile Yaŋı-deryā sevāḥilide olturġan Ḳaraḳalpaḳlar kim ehl-i fesād érdiler (10) alarnıŋ istīṣālıġa sipāh éltkende **Töre Murād Ṣūfī** ol sipāh ṣavletidin (11) ḫavāṭır **[T123a]** tartıp Ḫorāsān Yomut’ıdın seksen çaġlıġ kişi meded tiley kéltürüp érdi. Alardın (12) ve Çavdur’dın otuz ḳırḳ müfsid **[B563]** müttefiḳ bolup Ṣūfī’din ruḫṣatsız Ḳuba-taġı’nıŋ (13) eṭrāfıda

[1379] u: T’de yok.
[1380] ḳıldılar: T ve B ḳıldı
[1381] bardur: T bar durur
[1382] ḥakīmleridin durur: B ḥakīmleridindür
[1383] ‘atebe-būslıġıġa: T ‘atebe-būslıḳıġa
[1384] yetip: T yétip
[1385] ‘umdetü’l-ümerā: B ‘umdetü’l-ümerā ve
[1386] Murād: T ve B Murād Biy

olturġan Ḳaraḳalpaḳ çapavulıġa ḳaraḳçılay atlanıp érdi. İttifāḳan[1387] Keneges Ḳaraḳalpaḳ'dın (14) Çong[1388] Ḳara Biy öz uruġıdın[1389] yaḫşı yigitler bile ḳonuş ve otlaḳġa münāsib (15) yurt aḫtarıp Şarḳıravḳ ve At-keçü[1390] ḥavālīsiġa barıp érdiler. Ol müfsīdlerge (16) yoluḳup egerçi yaraġsız érdiler maṣāff meydānıġa kirdiler. **Naẓm**

(17) Éki yandın çékip şemşīr-i ḫūn-rīz
Süren saldılar ol meydān ara tīz

Ḳılıçlar uçıdın **[İ246a]** (1) saçrap çü ḳanlar
Ḳara tofraḳda açıp gülistānlar

الحق یعلو اولایعلی feḥvāsı bile nuṣret (2) yéli ésip Keneges bahādırları mu'ānidlerdin bir Yomut ve bir Çavdur'nı dest-gīr ḳılıp[1391] pelīd (3) cesedleridin nā-mübārek başların tīġ-ı bī-dirīġ bile késip köp kişini zaḫm-dār ḳıldılar. (4) Bu cihetdin müfsidler münhezim bolup at ve yaraġlarıdın ayrılıp külfetler bile ḳutuldılar. (5) **Şi'ir**

Eger ḳavġalı ḳılsalar érdi 'azm
Yaraġsızlıġı bolmayın men'-i rezm

Ḳutulġu dék (6) érmes édi ol gürūh
Beyābānda bolġu dék érdi sütūh

[1387] ittifāḳan: B ittifāka
[1388] Çong: B Çon
[1389] uruġıdın: B uruġınıŋ
[1390] At-keçü: B At-kéçü
[1391] ḳılıp: B étip

Mübārizler, ser-şār-ı ġanāyim (7) bolup nuṣret bile dergāh-ı ‘ālem-penāhġa müşerref boldılar. Ékilençi kün kim dū-şenbih érdi. (8) **Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī** yana şikār temāşāsıġa atlandı ve **[B564]** yaḫşıġına ḳuşlap (9) yandı. Bu kün, Ḫˇāce-éli’niŋ biyi **Sa‘īd Ḫˇāce’din** bir yaḫşı toyġun ve bir ḳarçıġay (10) pīş-keş kéldi. Ve üçlençi kün kim se-şenbih érdi. Ferāġat mesnedide (11) ḳarār tutup ‘işret bezmin[1392] étti[1393] ve neşāṭ meclisin ravża-ı tezyīn ḳıldı. (12) **Meşnevī**

‘Aceb bezm-i şāhāne ber-pā bolup
Ne dil-ḫˇāh bolsa müheyyā bolup

(13) Behişt-i berīndin füzūn zīneti
Ḳılıp zār-ı Behrām’nı ḥasreti

Körüp anı nā-gāh (14) çarḫ-ı bülend
Bolup közi ḥayretdin āyine-bend

Ten‘īm[1394] nihāyetdin efzūn (15) kélip
Terennüm-i nevā-sāz ḳānūn kélip

Velī taḫt üze şāh-ı ‘işret-perest
(16) Ḫudā luṭfınıŋ cām-ı şükriġa mest

Egerçi bolup néçesi genc-rīz
Velī köŋli Ḥaḳḳ (17) şevḳıdın genc-rīz

[1392] bezmin: T ve B bezmin firdevs-i āyin
[1393] étti: T étdi
[1394] ten‘īm: T ve B tene‘üm

Bolup ẓāhiri gerçi ‘işret bile

Velī bāṭını ẕevḳ-i vaḥdet bile

[İ246b] (1) Batıp ṣūreti zerge pā tā be-fark̲

Velī sīreti genc-i ma‘nāġa ġark̲

[B565] Bu meclis ara (2) ḥāṣlar ḫāṣ olup

Barı ‘ayş baḥrıġa ġavvāṣ olup

Şeh elṭāfıdın barçası (3) şād-kām

Bolup ser-ḫoş inbisāṭ-ı tamām

Bu destūrda kéçe hem bezm édi

(4) Taŋ atġunça şeh ‘işreti cezm édi

Çün āftāb behrāmı, ṣubḥ ‘işret-ḫānesin (5) açtı[1395] ve pençe-i envārıdın cevāhir iḥsānın cihān meclisiġa saçtı[1396]. **Ol ḥażret**, bezm-i mesnedidin[1397] (6) turup ‘aşḳ burcınıŋ aḫter-i diraḫşendesi şevḳ dürciniŋ gevher-i raḫşendesi, (7) vaḥdet meyḫānesiniŋ ser-ḫoşı, ḥaḳīḳat peymānesiniŋ mey-keşi, ma‘nā cevāhiriniŋ (8) maḫzeni, sulṭānü’l-‘ārifīn, **Uveysü’l-ḳaranī** ḳaddesallāhu sırrahü’l-‘azīz ḳadem-gāhıġa (9) ziyāret üçün ḳadem irādetin rikāb-ı ‘azīmetġa ḳoyup az fırṣatda ḳadem-gāh civārıdağı **[T123b]** (10) taġġa yetüşti kim ol taġ, ḥażret-i şeyḫniŋ mübārek atlarıġa mensūb durur[1398]. **Meşnevī**

[1395] açtı: T açdı

[1396] saçtı: T saçdı

[1397] bezm-i mesnedidin: İ’de bezm-i pendīdin بزم مسنديدين şeklinde yazılmıştır.

[1398] mensūb durur: B mensūbdur

(11) ʻAceb kūhī érdi be-ġāyet bülend

Taşı zaḫmıdın çarḫ tapıp gezend

Bu kim kökde merʼī bolur kehkeşān

(12) Érür anda Arḳar-yolıʼdın nişān

Çıḳıp āftāb altunı kānıdın

Toġup āsmān şīri (13) ḳaplanıdın

[B566] Kélip Ḳāf tağı aŋa her ḳıya

Tutup ḳullesi üzre ʻanḳā īvā[1399]

Aŋa dāmen-i çarḫ dāmen (14) bolup

Melāyikke līkin nişīmen bolup

Çıḳıp her taşı astıdın maʻdeni

(15) Érür bil-cevāhir[1400] tola maḫzeni

Ḳadem-gāh-ı ḥażret hemol tağ ara

Anıŋ dék ki tağ oldı (16) kān-ı ṭılā

Bu ḳadem-gāh-ı müberrike ṭavāfıġa müşerref bolup yüz miŋ ʻacz-i ḫuşūʻ[1401] bile ziyāret (17) edāsıdın soŋ ervāḫ-ı muḳaddesleridin istiʻānet tapıp āsitāne-i **[İ247a]** (1)

[1399] İʼde "ى" harfinin noktaları eksik yazılmıştır.

[1400] bil-cevāhir: Bu kelimeyi Kaman, "bel" ve "cevāhir" şeklinde iki kelime olarak okumuş, "bel" kelimesine "öyle, belki" şeklinde anlamladırmıştır. Bu kelimeyi "bil-cevāhir" okumak ve "cevherlerle" biçiminde anlamlandırmak bağlama uygum düşmektedir.

şerīfeleriniŋ cārūb-keşlerin nüẕūrāt-ı vāfir ve in‘āmāt-ı mütekāşir bile ser-şār-ı (2) devlet ḳıldı ve mevkib-i hümāyūnġa fütūḥāt-ı tamām ve füyūżāt-ı mā-lā-kelām bile mürāca‘at ḳıldı. (3) Penc-şenbih küni aynıŋ toḳuzlançısıda ol mevżi‘din ḥareket ḳılıp Ḳısnaḳ[1402] (4) der-bendiġa yaḳın Yumrı muḳābelesiġa tüşüldi. Ammā ol der-bend Ḳısnaḳ’nıŋ şarḳī[1403] (5) dehenesidür kim andın düşvārlıġ[1404] bile mürūr éterler ve Ḳısnaḳ[1405] bir yoldur[1406] kim (6) arḳası ser-tā-ser Biyik-taġ ve ḳıblesi peyveste Āmū-Deryā’sı durur[1407]. Ba‘żı yerleridin (7) ḫavāṭır bile ötülür ve ṭūlı bir yıġaç yol durur[1408]. Gūyiyā[1409] bu cihetdin anı Ḳısnaḳ dépdürler[1410]. (8) Bu menzilde Ḳoş-köprük ḥākimi Niyāz Bék Atalıḳ kim şikārġa çıḳılmasdın (9) burun Töre Murād Ṣūfī’niŋ élçisi Cān Muḥammed Ṣūfī bile Ḳoŋrat’ġa élçilikke barıp érdi. Cān (10) Muḥammed Ṣūfī meẕkūr başlıġ[1411] Ḳoŋrat ahālīsidin altı kişi bile kélip **[B567]** Töre Murād Ṣūfī (11) kim köp yıldın[1412] beri ser-keşlik ḳılur érdi. Anıŋ ‘acz u şikesteligi (12) bile ḳulluḳ ‘arīża-dāştın **ol ḥażret**[1413] mülāzımlarıġa yetkürüp[1414] (13) manẕūr-ı naẕar-ı ‘āṭıfet boldılar. Hem bu mevżi‘de Ḳıpçaḳ ḥākimi **Yaḫşılıḳ**[1415] **Biy kim** (14) bernā-yı ḫoş-manẕar ve ra‘nā-yı ferruḫ-siyer érdi. **Naẕm**

[1401] ‘acz-i ḫuşū‘: T ve B ‘acz u ḫuşū‘
[1402] Ḳısnaḳ: B Ḳınaḳ
[1403] şarḳī: T’de yok.
[1404] düşvārlıġ: B düşvārlıḳ
[1405] Ḳısnaḳ: B Ḳınaḳ
[1406] yoldur: T yol durur
[1407] Āmū-Deryā’sı durur: B Āmū-Deryā’sıdur
[1408] yol durur: B yoldur
[1409] gūyiyā: B gūyā
[1410] dépdürler: T dép dururlar
[1411] başlıġ: B başlıḳ
[1412] yıldın: B yıllardın
[1413] ḥażret: T ve B ḥażretniŋ
[1414] yetkürüp: B yétkürüp
[1415] Yaḫşılıḳ: T Yaḫşılıġ

Yüzi érdi (15) ḫūrşīd-i raḫşān kibi

Sehī ḳaddı serv-i ḫırāmān kibi

Zülāl lebi āb-ı ḥayvān miṣāl

(16) Ḫıżır dék lebi üstide ḫaṭṭ u ḫāl

Tilidin bolup her sözi kim beyān

Ḳılıp mu‘cizāt-ı (17) Mesīḥa ‘ayān

Bérip yaḫşılıḳ aŋa yaḫşı ḳılıḳ

Atı dék başıdın ayaḳ yaḫşılıḳ

[İ247b] (1) Aḳa inileri bile kélip ḫāk-būslıḳıġa yetüştiler. Şenbih küni Ḳısnaḳ’dın[1416] (2) ötüp Ḫˇāce-köli’ni kim be-ġāyet vesī‘ ve ḳalın yıġaçlıḳ ve ġalebe-i mürġ-zārlıḳ érdi. Ḳuşlap (3) ötüp Ḳapḳaḳlı bīşesiniŋ şimāliyye cānibin avlar érdi. Ol ḥażretniŋ allıdın bir keyik (4) kim şūḫlar közi dék çālāk érdi, turup ḳaçtı[1417]. Fermān-ı ‘ālī nüfūẕ tapġaç ḫalḳ hücūm ḳılıp (5) tirig tuttılar[1418] ve ḥażret-i ḫān-ı gītī-sitān[1419] ol bīşe-i meẕkūrda Ḳıpçaḳ muḳabeleside deryā (6) ḳıraġıġa kim serā-perde-i şāhī ol yerde ber-pā bolup durur[1420] érdi, nehżat ḳıldı (7) ve[1421] bu menzilde **emāret-me’āb Sulṭān Mīrāb’ġa** éki ḳuş mürüvvet (8) ü merḥamet bolup durur ve[1422] dū-şenbih küni “**العفو عند الاقتدار من علو الاقدار**” (9) muḳteżāsı bile Töre Murād Ṣūfī- **[T124a]** niŋ

[1416] Ḳısnaḳ’dın: B Ḳınaḳ’dın
[1417] ḳaçtı: T ḳaçdı
[1418] tuttılar: T tutdılar
[1419] ḥażret-i ḫān-ı gītī-sitān: T ve B ḥażret-i ḫān
[1420] durur: T ve B’de yok.
[1421] ve: T ve B’de yok.
[1422] mürüvvet ... ve: T ve B şefḳat boldı

cerāyim-i **[B568]** ḳadīmesin bağışlap (10) élçilerin teşārif-i ‘ināyet bile ser-efrāz ḳılıp dururlar[1423] ve özige (11) Aral’nıŋ[1424] ḥükūmetin tapşurup dururlar ve[1425] mührlik-nişān bitip bir zerrīn zīn- (12) pūşlıḳ topçaḳ at ser ü pāy-ı şāhāne **Niyāz**[1426] **Atalıḳ** bile Devlet Ḳara Köz’ge (13) tapşurup élçiler bile iẕn ü[1427] ruḫṣat bérdi ve Ḫˇāce Murād Biy’ġa[1428] bir kemḫā-ḫil‘at in‘ām (14) ḳılıp dururlar[1429]. **Şi‘ir**

Şehī kim ḳılur pīşe ‘afv u kerem
Ḳılur dehr élin (15) bende bérmey direm

Ve ger ḳılsa ḫoş-ḫūylıḳ āşikār
Éter düşmenin özige dōst-dār

(16) Ve emāret dīvānınıŋ nām-dārı ve[1430] celādet meydānınıŋ şeh-süvārı ġıyāṣ- (17) ü’l-mülk ve’l-millete **Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi’ni** kéme üstige[1431] ta‘yīn ḳıldı kim bār-gāh-ı **[İ248a]** (1) ‘ālem-penāh ve ḫayme ve ḫar-gāh ve zevāde-i revāḥil ve esbāb-ı menāzilni deryādın ötkerip (2) Ḳıpçaḳ bile Ḳaŋlı arasıġa deryā kenārıda Çılpuḳ’ġa muḳābil ber-pā ḳılġay ve özi mübārek (3) ḳademin hümāyūn rikābġa[1432] ḳoyup ḥażret-i ḳıdvetü’l-evliyā ve ḳıbletü’l-etḳıyā **Şeyḫ Celīl** (4) **Ata nevverallāhu marḳadehu** kim ravża-ı müteberikkeleri Ḳısnaḳ’nıŋ[1433] ġarbī dehenesiġa ḳarīb (5) taġ

[1423] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldı
[1424] Aral’nıŋ: T ve B Aral
[1425] tapşurup dururlar ve: T ve B tefvīż étip
[1426] Niyāz: B Niyāz Bék
[1427] iẕn ü: T ve B’de yok.
[1428] Biy’ġa: T ve B Biy’ge
[1429] ḳılıp dururlar: T ve B boldı
[1430] ve: T ve B’de yok.
[1431] üstige: T ve B üstiġa
[1432] hümāyūn rikābġa: T ve B rikāb-ı hümāyūnġa
[1433] Ḳısnaḳ’nıŋ: B Ḳınaḳ’nıŋ

dāmeneside vāḳi‘ durur[1434]. Alar ṭavāfıġa ‘inān-ı irādetin ma‘ṭūf étti[1435] ve ziyāret (6) edāsıdın soŋra[1436] atlanıp taġ dāmenesi bile Ḫˇāce-köli’niŋ arḳasıdaġı (7) ḳırnıŋ étegide keklik ṣaydıġa iştiġāl körgüzüp dururlar[1437] ve Ḳapḳaḳlı (8) bīşesin avlap deryādın ötüp nüzūl-ı iclālı bile bār-gāh-ı iḳbālnı müzeyyen ḳıldı (9) ve üç kün Ḳıpçaḳ ve Ḳaŋlı nevāḥīsin seyr étip ābādān avladı. **Meşnevī**

[B569] Her künde (10) ḳuş salıp füzūnraḳ
Her künidin av alıp füzūnraḳ

Çengel ara ṣaydı (11) olsa pinhān
Ḳuş eylep çengel üzre cevelān

Ét çengel ara kirip hemol dem
Ḳozġap anı (12) yétkürüp aŋa rem

Ḳuş ṣayd ḳılıp hevāda anı
Taşlap yana hem uçup revānī

(13) Ger cān-veri körünse nā-gāh
Ṣayd eylep anı hem olmay āgāh

Né ḳuş ḳutulup hevā (14) yüzide
Né cān-ver ol feżā yüzide

[1434] vāḳi‘ durur: B vāḳi‘dür
[1435] étti: T étdi
[1436] soŋra: T ve B soŋ
[1437] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdi

Andın ki bolup édi temennā
Körüldi (15) ziyāderaḳ temāşā

Bu mevżi‘de, Ḳaraḳalpaḳ biyleri pīş-keş ve tansūḳāt bile kélip ol (16) ḥażretniŋ ‘ināyetidin behre-mend ü ercümend[1438] bolup dururlar[1439] ve ay- (17) nıŋ on yétilençiside cum‘a küni avlap Yılan-ḳırı’nıŋ ġarbī ḥaddıda **[İ248b]** (1) su kenārıġa tüşdiler[1440] ve értaŋ köçülüp Sevgenli’ge kim Ḫˇāce-éli’niŋ arıġınıŋ saḳası durur[1441] (2) ḳuşlap tüşüldi. Ol kéçe, Sa‘īd Biy başlıġ[1442] Ḫˇāce-éli’niŋ atalıḳların kim ol (3) ḥażretniŋ istiḳbālıġa çıḳıp rikāb-būslıḳġa[1443] yetip érdiler (4) ḫil‘at-ı ‘ināyet bile ser-efrāz ḳıldı. Bu mevżi‘de, bir **[B570]** hefte mütevaḳḳıf bolup Ḫˇāce-éli nevāḥī- (5) sin şikār-gāh-ı şāh-bāz-ı iḳbāl ḳıldı. **Meşnevī**

Ṭurfa nevāḥī durur (6) ol asru kéŋ
Himmet-i erbāb-ı kerem birle téŋ

Saṭḥıda bir noḳta çeh bolmay ‘ayān
(7) Nāḥiyet-i kişver-i Hindūstān

‘Ömri eger ḳılsa naẓar[1444] pūy u tek
Ḳaṭ‘ éte almas anı (8) bī-reyb ü şek

[1438] ve ercümend: T ve B’de yok.
[1439] bolup dururlar: T ve B boldılar
[1440] tüşdiler: B tüşüldi
[1441] siḳāsı durur: B siḳāsıdur
[1442] başlıġ: B başlıḳ
[1443] rikāb-būslıḳġa: T rikāb-būslıġġa
[1444] naẓar: B ḫıred

Mezra‘lar anda tüşüp deşt deşt

Barça sezā-vār olup[1445] (9) éllerge geşt

Bīşeleri vaḳi‘ olup her ḳayan

Ṭa‘ne-zen bīşe-i māzenderān

(10) Bīşe ara her yıġaçı kim bütüp

Sāyesi yerniŋ küresini tutup

Şāhları (11) sidreġa peyvend olup

Rīşe öküz tügleriġa bend olup

[T124b] Çengeli anıŋ bütüp (12) andaḳ hücūm

Kim kire almas arasıġa semūm

Her tikeni ḫançer-i ḫūn-rīz olup

Yandaşur (13) él ḳaṣdı üçün tīz olup

[B571] Köller aŋa ġāyet[1446] endāzesiz

Körünüben (14) öyle ki aḫżar téngiz

Ẓāhir étip mevcler éskeç şimāl

Ehl-i ġażab cebheside çīn- (15) miṣāl

[1445] olup: T ötüp

[1446] ġāyet: T ve B ġāyet ü

Anda ḳamışlar kögerip nīze-vār
Öyle ki ḳalın sipeh nīze-vār

Ehl-i (16) Aral ġūl-ı beyābān kibi
Ġūl-ı beyābān déme ḥayvān kibi

Mesken étip böyle beyābān (17) ara
Seyr ḳılıp ḫār-ı muġaylān ara

Né kişilik şaḫṣıġa hem-rāh olup
[İ249a] (1) Né edeb ü resmdin āgāh olup

Pīşeleri birle ḳamışlar ara
Gerçi mu‘żırr-ı cān-ver (2) érdi tola

Līk nihāyetsiz olup āşikār
Her ṣıfat ve rengde ṣayd u şikār

(3) Ḳırġavulı çün ki uçup her sarı
Kökni tutup[1447] miṯl-i melaḫ leşkeri

Yeryüzide (4) dağı ‘adūdın füzūn
At ayaḳı astıda ḳalıp zebūn

[1447] tutup: T’de yok.

[B572] Şāh bu (5) vādī ara tevsen sürüp

Ḳuş salıban avġa ḳıran yétkürüp[1448]

(6) Ḫayl-ı şikār içre tüşüp şerr ü şūr

Ḳuşnı dağı salġalı bolmay żarūr

(7) Ḳozġalıban her sarı ehl-i şikār

Tutdılar[1449] avnı ḳavuban bī-şümār

(8) Çürge ara hīç kişi ḳalmadı

Kim ḳavup ol destde av almadı

Her kün (9) étip şāh şikār iḫtiyār

Böyle yéti küngaça[1450] boldı şikār

Ammā emāret-me'āb[1451] (10) **Ḳara Bahādır Mīrāb** kim bir bölek leşker-i cerrār bile ékki aydın beri (11) Ḫᵛāce-éli'de ılġar yatıp durur[1452] érdi. Dū-şenbih küni şikārda ol ḥażretniŋ (12) rikāb-būslıġıġa[1453] müşerref bolup anıŋ ornıġa **Allaş Bék ve Töşekçi** (13) béş deste yıġın bile nām-zed bolup durur[1454]. Cum'a künide[1455] **Şem'ūn-nebī kim** anı (14) ba'żı tārīḫ ehli[1456] **Şemsūn-ı 'Ābid** bitip dururlar kim menziliġa Menzil Ḫān

[1448] yétkürüp: T yetkürüp
[1449] tutdılar: B tuttılar
[1450] küngaça: T ve B küngeçe
[1451] emāret-me'āb: T ve B emāret-intisāb
[1452] durur: T ve B'de yok.
[1453] rikāb-būslıġıġa: T rikāb-būslıġ şerefiġa; B rikāb-buslıḳıġa
[1454] bolup durur: T ve B boldı
[1455] künide: T ve B küni
[1456] tārīḫ ehli: B tārīḫ ehli alarnı

dép dururlar. Anda (15) medfūn durur[1457]. Alarnıŋ maḳberesin ziyāret ü ṭavāf étip[1458] ve ḥażret-i siyādet-me'āb ḳuṭbu'l-aḳtāb (16) **Tursun Ḫˇāce**'ġa ḫil'at-ı girān-māye bile bir ḳabża-ı zer[1459] bérip ve ḥażret-i mürşidü's-sālikīn **Keday Ḫˇāce İşān** (17) **ve 'Abdī Ḫˇāce ve 'İsāme'ddīn Ḫˇāce ve ġayrihümġa** dağı neẕrler bérip du'ālarıdın maḥẓūẓ **[İ249b]** (1) u behre-mend bolup dururlar[1460]. Yek-şenbih küni aynıŋ yegirme altılançısıda (2) Sevgenli'din mürāca'at ḳılıp Ḳaŋlı'ġa yaḳın şarḳī ṭarafıġa tüşüp dururlar[1461]. Soŋġı kün (3) Ḳarıḳ-köli'n **[B573]** avlap kéçesi ḥātemlıḳ mesnediġa olturup ümerā ve Béklerġa (4) her kimniŋ öz mertebesiġa köre pençe-i iḥsānıdın andaḳ zer-pāşlıġ ḳılıp dururlar[1462] kim (5) 'aḳl muḥāsibi andın 'āciz kélip durur[1463] ve értaŋ dağı ṣubḥdın tā kéçeġaça in'āmāt-ı fırāvān (6) ve suyūr-ġalāt-ı bī-pāyān bile nüdemā ve ḫudemā ve ehl-i mevkibġa maḥẓūẓ u behre-mendlıḳ[1464] (7) yétkürüp dururlar[1465]. **Meşnevī**

Kerem taḫtı üzre[1466] şāh-ı güher-baḫş
Şikār ehlige[1467] (8) boldı sīm ü zer baḫş

Birevge eyleben şefḳat-ḫizāne
Birevġa[1468] bérdi genc-i (9) bī-kerāne

[1457] bitip ... durur: B bitipdürler ve menzil-ḫānde medfūndur
[1458] ziyāret ü ṭavāf étip: T ve B ziyāret ḳılıp
[1459] ḳabża-ı zer: B ḳabża-ı zer-i neẕr
[1460] bolup dururlar: T ve B boldı
[1461] tüşüp dururlar: T ve B tüşüldi
[1462] zer-pāşlıġ ḳılıp durur: T ve B zer-pāşlıḳ ḳıldı
[1463] kélip durur: T ve B kéldi
[1464] behre-mendlıḳ: T behre-medlıġ
[1465] yétkürüp dururlar: T ve B yétkürdi
[1466] üzre: T ve B üze
[1467] ehlige: T ve B ehliġa
[1468] birevġa: T ve B birevge

Birevġa[1469] at bérip ḳıldı felek-tāz

Birevge kéydürüp ḫil‘at-ı (10) ser-efrāz

Ḳılıp ba‘żıġa in‘ām-ı cevāhir

Ġānīlıḳ kişveride ḳıldı tācir

Anıŋ dék (11) eyledi zer-pāşlıḳ[1470] şāh

Ki miŋdin biridin ‘aḳl érmes āgāh

(12) Anıŋ dék ḳıldı iẓhār-ı saḫāvet

Ki Ḥātem rūḥıġa yetti ḥalāvet

Kétürmey (13) keff-i iḥsānıġa ṭāḳat

Yetüşdi[1471] baḥr birle kāneġa āfet

Kişi ḳalmay[1472] ki beẕlidin zer (14) almay

Zer almay beẕlidin bir kimse ḳalmay[1473]

[T125a] [B574] Édi ġam köŋlümizġa[1474] ẓulmet-efgen

(15) Çerāġ-ı şefḳatıdın ḳıldı rūşen

[1469] birevġa: T ve B birevge
[1470] zer-pāşlıḳ: T zer-pāşlıġ
[1471] yetüşdi: T ve B yétüşti
[1472] ḳalmay: B ḳalmadı
[1473] ḳalmay: B ḳalmadı
[1474] köŋlümizġa: T köŋlümizge

İlāhī tā érür kök taḫtı ber-pā

Ḳuyaş Cemşīd'i anda mesned-ārā[1475]

(16) Cihān tesḫīri birle şād-mān ét

'Adālet mülkide ṣāḥib-ḳırān ét

'Aṭāyāsıdın ét 'ālemni (17) ābād

Cihān ehlini in'āmātıdın şād

Çehār-şenbih küni Ḳıpçaḳ'nıŋ[1476] ḥākimi **[İ250a]** (1) Yaḫşılıḳ Biy ve Ḳaŋlı'nıŋ[1477] vālīsi Orażaḳ Biy'ni aḳa ve[1478] inileri bile teşārif-i (2) 'ināyetidin mümtāz u[1479] ser-efrāz ḳılıp rikāb-ı mu'āvedetġa mübārek ḳademin ḳoyup (3) Gürlen cānibiġa 'inān-ı 'āṭıfetin ma'ṭūf étip dururlar[1480] ve iḫlāṣ-penāh (4) **Oraż 'Alī İnaḳ** Gürlen'niŋ[1481] ḥükkāmı bile Ḫıżr-éli'de rikāb-būslıġ[1482] şerīfiġa (5) müşerref bolup dururlar[1483]. Ve ol ḥażretniŋ ḫūrşīd-i iltifātı aŋa pertev- (6) efgen bolup 'azīmeti yekrānın[1484] anıŋ devlet-ḫānesiġa sürüp dururlar[1485]. **Meşnevī**

[1475] Bu beyitten sonra T ve B'de fazladan "Hemīşe pādişāh-ı kām-rānnı / Ḫıdīv 'aṣr u cemşīd zamānnı" beyiti yer almaktadır.
[1476] Ḳıpçaḳ'nıŋ: T ve B Ḳıpçaḳ
[1477] Ḳaŋlı'nıŋ: T ve B Ḳaŋlı
[1478] ve: T ve B'de yok.
[1479] mümtāz u: T ve B'de yok.
[1480] étip dururlar: T étdi; B étti
[1481] Gürlen'niŋ: T ve B Gürlen
[1482] rikāb-būslıġ: T ve B rikāb-būslıḳ
[1483] bolup dururlar: T ve B boldı
[1484] 'azīmet-i yekrānın: T ve B yekrān 'azīmetin
[1485] sürüp dururlar: T ve B sürdi

(7) ʻİnaḳ[1486]-ı ḫıred-mend-i ferruḫ-siyer

Nihāyetdin artuḳ saçıp sīm ü zer

Ḳumaş-ı Ḫıtāyī vü (8) cins-i Fireng

Yana barça ecnāsdın reng-be-reng[1487]

[B575] Ḫez ü ṭās u[1488] dībā vü bürd-i Yemen

(9) Saḳırlāt u[1489] māvī vü şāl deken

Töşep érdi şeh yolıda bī-şümār

Ki tā şeh[1490] alar üzre (10) ḳılġay güẕār

Kélip baḫt ile şāh-ı fīrūz-mend

Töşelgenler üstige[1491] sürdi semend

(11) Éki sarıdın şāh üze ser-be-ser

Saçıġ saçtılar[1492] bī-ʻaded sīm ü zer

Bu yaŋlıġ ötüp (12) şāh her biridin

Alıp ḫalḳ ḳoymay[1493] eşer biridin

[1486] ʻinaḳ: B inaḳ
[1487] reng-be-reng: T ve B reng reng
[1488] u: B'de yok.
[1489] u: B'de yok.
[1490] şeh: B şāh
[1491] üstige: B üstiġa
[1492] saçtılar: T saçdılar
[1493] ḳoymay: B ḳalmay

Tüşüp şāh-ı taḫt üzre ḳıldı cülūs

(13) Anıŋ dék ki İskender-i Feyleḳūs

Yana barça aʿyān-ı ḥażret tamām

Tüşüp tuttı[1494] (14) her kim bir öyde maḳām

Ḳuyaş sarı maġribni eylep mekān

Kevākib çerāġānı bolġaç (15) ʿayān

Çerāġānlıġ iẓhār olup her ṭaraf

Kéçe ẓulmetin eyledi ber-ṭaraf

Yasap ḫ̇ānnı gerdūn kibi (16) zīb ile

Tirip nāz u niʿmetni tertīb ile

[B576] Ṭabaḳlar bolup āş ile leb-be-leb

Melik körgeç (17) eylep yemekni ṭaleb

Salıp mīveler ṭaşt-ı zerrīn üze

Töküp nūş-ı cān kāse-i Çīn üze

[İ250b] (1) Çékildi şeh-i dīn-penāh aldıġa

Yana[1495] türlüg elvān sipāh aldıġa

[1494] tuttı: T tutdı

[1495] yana: T yene

Yüz elvān fevākih kélüp[1496] (2) yüz kerret

Toḳḳuz türlüg āş kéldi toḳḳuz kerret

Yana[1497] munça yüz miŋ kélip aṭʿime

Bolup ḳand (3) birle müheyyā heme

Bolup ʿaḳl ḥayrān rüşālāsıdın[1498]

ʿAsel birle nuḳl u mürebbāsıdın

Eger her biriniŋ[1499] (4) vaṣfın étsem heves

Bola almaġay ʿömrler vaṣfı bes

Çāşt-gāhġaça mundaḳ tenaʿum (5) birle ʿişretler[1500] sürüldi ve żiyāfet edāsıdın soŋra[1501] ol ḥażretġa zerrīn ser ü pāy (6) kéydürülüp bir şeb-dīz-i berḳ-tāz çékildi[1502] kim **Şiʿir**

Cihende édi berḳdın tīz (7) hem

Cihān deşti érdi aŋa bir ḳadem

Bolup zīni altun üzengüsi hem

Ligāmı muraṣṣaʿ defingüsi (8) hem

[1496] kélüp: B kélip
[1497] yana: T yene
[1498] rüşālāsıdın: B züşālāsıdın
[1499] biriniŋ: T ve B biri
[1500] birle ʿişretler: T ve B bile ʿişret
[1501] soŋra: T soŋ; B'de yok.
[1502] çékildi: B çékildiler

[B577] Cilav-dārı anıŋ ʿinānıda tünd

Sebük-revligidin édi ʿaḳl-ı künd[1503]

(9) Ol şeb-dīzġa rükūb ḳılıp şevket-i tamām ve ṣavlet-i mā-lā-kelām bile penc-şenbih küni aynıŋ selḫide Ḫˇārezm-i (10) İrem Bezm[1504] dārü's-salṭana-ı Ḫıvaḳ'ġa nüzūl-ı iclāl körgüzüp[1505] kām-rānlıġ mesnediġa cülūs étdi[1506]. (11) Ve āftāb ḥużūrı bile fuḳarā ve reʿāyā köŋülleriġa[1507] neşāṭ pertevi yétdi[1508]. **Ḥażret-i aʿlā ḫaḳanī-** (12) **niŋ cülūs-ı hümāyūnınıŋ üçünçi yılınıŋ vāḳıʿātı ol cümledin ol** (13) **ḥażretniŋ Çavdur muʿānidleri ḳaṣdıġa nehżat āhengin tüzmegi ve ol élni maġlūb** (14) **u münhezim ḳılıp mürācaʿat körgüzmegi** Çün Terākime[1509] ṭavāyifidin Çavdur ḫalḳı kim **[T125b]** bī-bāklık (15) alarġa ẕātī ve ḥarāmīlıḳ cibillī durur[1510]. Köp müddetdin beri Aral ḥākimi Töre Murād Ṣūfī'ġa baş ḳoşup (16) anıŋ meded ü[1511] muʿāveneti bile ʿinād u ser-keşlik étip[1512] alardın nā-şāyeste fiʿller ve nā-pesendīde ḥareketler (17) ẓuhūrġa yéte durur érdi[1513]. Ol cemāʿa-ı müfsideniŋ tenbīh ü güşmālı[1514] üçün sulṭān-ı kām-kār **[İ251a]** (1) ve ḫaḳan-ı düşmen-şikār, İskender-i zamān, Süleymān-ı devrān, aʿdel-i selāṭīn-i ʿālī-maḳām, efḍal-ı (2) ḫavāḳīn-i zü'l-iḥtişām, bāsıṭ-ı bisāṭi'l-ʿadl ve'l-iḥsān, hādim-i bünyānu'ẕ-ẓulm ve'l-ʿiṣyān, el-müstanṣır mine'n- (3) nāṣīr,[1515] el-melikü'l-mennān, ebū'l-muẓaffer ve'l-manṣūr, ebū'l-ġāzi **Muḥammed Raḥīm**

[1503] ʿaḳl-ı künd: B ʿaḳd-ı künd
[1504] Ḫˇārezm-i İrem Bezm: T ve B'de yok.
[1505] nüzūl-ı iclāl körgüzüp: T ve B nüzūl ḳılıp
[1506] étdi: B étti
[1507] fuḳarā ve reʿāyā köŋülleriġa: T ve B köŋüllerige
[1508] yétdi: B yétti
[1509] Terākime: B Türkmeniyye
[1510] cibillī durur: B cibillīdür
[1511] meded ve: T ve B'de yok.
[1512] étip: T ve B ḳılıp
[1513] yéte durur érdi: T ve B yéter érdi
[1514] tenbīh ü güşmālı: B güşmāl u tenbīhi
[1515] el-müstanṣır mine'n-nāṣīr: B el-müstanṣır be-nuṣret

Bahādır Ḫān refeʿallāhu aʿlāme şevketihi (4) öz nefs-i nefīsi bile yörüş irādesin cezm étti[1516] ve[1517] memālik-i maḥrūsanıŋ eṭrāf u eknāfıġa (5) Mürrīḫ- **[B578]** ṣalābet tovaçılar irsāl ḳılıp leşker ehliniŋ dāmen-i ümmīdlerin derāhim-i mevfūre-i (6) iḥsān ve ceyb-i müddeʿāların denānīr-i ġayr-ı maḥṣūre-i inʿām bile memlū ve meşhūn ḳıldı. Ḫuṣūṣen dergāh-ı āsmān-ı (7) pāy-gāhnıŋ ḫuddām-ı cān-sipār ve mülāzım-ı ḫiẕmet-güẕārlarıġa pençe-i iltifāt bile āftāb-ı diraḫşān (8) yaŋlıġ zer-efşānlıġlar körgüzüp behre-ver ü berūmendlıġlar yetkürüp dururlar ve[1518] az (9) çaġda esbāb-ı yörüş ve ālāt-ı uruş mükemmel ü müretteb bolup durur[1519]. Teʾyīdāt-ı İlāhī (10) ve tevfīḳāt-ı nā-mütenāhī bile sene miŋ daġı[1520] ékki yüz yegirme üçde rebīʿü'ş-şānī (11) ayınıŋ[1521] on birlençiside yek-şenbih küni durur érdi[1522] kim aḥsen-i evḳāt ve esʿad-ı (12) sāʿatda durur[1523] érdi. Tevsen-i dīv-nijād, perī-nihādġa[1524] rükūb étip[1525] ümerā-yı ʿālī-şān ve şüceʿā-yı (13) celādet ve mübārezet-nişān[1526] bile aʻlām-ı nuṣret-iltizāmnı cilveġa kirgüzüp Ḫˇārezm-i İrem Bezm (14) dārü'l-ḫilāfesidin[1527] çıḳıp murād u[1528] maḳṣad ṭarafıġa nehżat körgüzüp dururlar[1529].

Meşnevī

(15) Şeh-i cism-nişān u Sikender-ḥaşem

Ḫıdīv-i ẓafer-tāc u nuṣret-ʿalem

[1516] étti: T étdi

[1517] öz ... cezm étti ve: B'de yok.

[1518] berūmendlıġlar ... ve: T yetkürdi ve; B berūmendlıġ yétkürüp

[1519] bolup durur: T ve B boldı

[1520] daġı: T ve B'de yok.

[1521] rebīʿü'ş-şānī ayınıŋ: T rebīʿü'ş-şānīniŋ; B rebīʿü'l āḫir ayınıŋ

[1522] durur érdi: T ve B'de yok.

[1523] esʿad-ı sāʿatda durur: T ve B esʿad-ı sāʿat

[1524] tevsen-i dīv-nijād: T ve B tevsen-i dīv-zād

[1525] T ve étip: B ḳılıp

[1526] şücaʿā-yı ... mübārezet-nişān: T ve B şücaʿā-yı celādet-nişān

[1527] Ḫˇārezm-i ... dārü'l-ḫilāfesidin: T ve B dārü's-salṭana-ı Ḫıvaḳ'dın

[1528] murād u: T ve B'de yok.

[1529] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdi

Çıḳıp şehrdin baḫt u devlet bile

(16) Mülūkāne āyīn-i ḥaşmet bile

Ḳuyaş dék ḳılıp cilve iẓhārını

Salıp élġa[1530] dīdār-ı envārını

(17) Süm-i raḫşı yer naṭʿıġa naḳş urup

Ġubārını çarḫ evciġa yetkürüp

Ḳuyaş-vār ḳaṭʿ-ı menāzil **[İ251b]** (1) ḳılıp

Şitāb ile ṭayy-ı merāḥil ḳılıp

[B579] Tüzüp resm-i merġūb ile kevkebe

Nihāyetdin (2) efzūn étip debdebe

Sürüp ol nevāḥīġaça bād-pā

Ki meşhūr ism érdi Aḳ- (3) ḳum aŋa

Anıŋ dék dil-ārā vü ḫurrem édi

Ki ʿaşḳıda ġılmāngа yüz ġam édi

Aḳıp her ṭaraf (4) su selāset bile

Ḫıżır suyı yaŋlıġ ʿuẕūbet bile

[1530] élġa: T ve B élge

Bütüp her ṭarafda néçe mürġ-zār

Ḳılıp feyż-i bī-müntehā (5) āşikār

Feżāsı édi feyż-güster besī

Hevāsı édi rūḥ-perver besī

Tüşüp şāh ṭab‘ıġa ol yer (6) ḳabūl

Dū-şenbih küni anda ḳıldı nüzūl

Nüzūl eylegeç şāh-ı şāḥib-vaḳār

Aŋa kökġa[1531] (7) yetti ser-i iftiḫār

Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī, ol mevżi‘de üç künġaça[1532] mesned-ārā-yı ferāġat (8) ve ḳadeḥ-peymā-yı istirāḥat boldı, tā kim leşker-i nuṣret-eşer ehli[1533] yıġnalġay. Üç künniŋ müddetide[1534] rā’yet-i ẓafer ve feṭḥ-āyetniŋ sāyesiġa[1535] sipāh-ı ḳāhire ve efvāc-ı mütekāşire eṭrāf u eknāfdın (10) gürūh gürūh ve fevc fevc kélip ol miḳdār çerig yıġnaldı[1536] kim yer erkānıġa zelzele tüşti (11) ve felek eyvānıġa **[B580]** ġulġule yavuştı[1537]. **Meşnevī**

Bolup cem‘ ol nev‘ ḫayl u sipāh

Ki tapmay ḥesābıġa[1538] (12) ‘aḳl ehli rāh

[1531] kökġa: T ve B kökge

[1532] künġaça: T ve B kün

[1533] leşker-i ... ehli: T ve B leşker ehli

[1534] künniŋ müddetide: T kün müddetide; B küngeçe

[1535] rā’yet-i ẓafer... sāyesiġa: T ve B rā’yet-i ẓafer-āyet żıllıġa

[1536] çerig yıġnaldı: T yıġnalıp durur; B müctemi‘ boldı

[1537] yavuştı: T yavuşdı

[1538] “hisāb” şeklinde harekelenmiştir.

Barı zūr-bāzū vü pūlād-pūş

Barı şīr-nīrū vü ḳaplan-ḫurūş

(13) Biri bir ḳoşunġa bolup sedd-i rāh

[T126a] Biri bir cihānġa bolur kīne-ḫˇāh

Biri (14) ḳahr birle ger atsa kemend

Felek şīri boynıġa salġusı bend

Ol ḥażret bu yaŋlıġ sipāh-ı (15) sehm-gīn ve leşker-i ṣalābet-āyīn bile Aḳ-ḳum'dın ḥareket körgüzüp izdiḥām-ı tamām ve kevkebe-i nuṣret-encām (16) bile cum'a küni Ḳıpçaḳ'nı mu'asker-i 'asākir-i ẓafer-penāh ve müstaḳarr-ı ordu-yı sa'ādet-dest-gāh ḳıldı. (17) Soŋġı küni, Ḳıpçaḳ'dın ḥareket ḳılıp[1539] Ḫān-keçüri'ġa[1540] nüzūl-ı iclāl étti[1541]. Yek-şenbih küni andın rāyāt-ı ẓafer- **[İ252a]** āyāṭnı (1) cilveġa kirgüzüp Ḫˇāce-éli'niŋ[1542] mużāfātıdın Sallı Arıġı'nıŋ[1543] saḳasın (2) muḫayyem-i ḫıyām-ı 'izz ü iḳbāl ve maẓreb-i bār-gāh-ı sipihr-timsāl ḳıldı. Ol mevżi'de, üç kün mütevaḳḳıf bolup (3) şikār-endāzlıḳġa[1544] iştiġāl körgüzüp durur[1545]. Penç-şenbih küni, andın rükūb ḳılıp Ḫˇāce- (4) éli'ni nüzūl-ı bahārıdın reşk-i būstān ve ġayret-i firdevs-i rıḍvān ḳıldı[1546] ve anıŋ fuḳarā ve re'āyāsın (5) merāḥim-i pād-şāhāne ve 'ināyet-i mülūkāne[1547] bile behre-mend ḳılıp cum'a küni andın köçüp (6) Ḳara-köl'ġa tüşüp

[1539] ḥareket ḳılıp: B köçüp
[1540] Ḫān-keçüriġa: T Ḫān-keçüy'iġa; B Ḫān-kéçüy'iġa
[1541] nüzūl-ı iclāl étti: T nüzūl étdi; B nüzūl ḳıldı
[1542] Ḫˇāce-éliniŋ: T Ḫˇāce-éli
[1543] Ḫˇāce-éli'niŋ ... Arıġı'nıŋ: B Sallı'nıŋ
[1544] şikār-endāzlıḳġa: T şikār-endāzlıġġa
[1545] körgüzüp durur: T ve B körgüzdi
[1546] reşk-i būstān ... ḳıldı: B reşk-i firdevs-berīn ḳıldı
[1547] ve 'ināyet-i mülūkāne: T ve B'de yok.

dururlar[1548]. Şenbih küni andın ḥareket **[B581]** körgüzüp Turanġulı-baş dégen (7) mevżi‘de[1549] çāştlap kéçlikge, Ḳum-çuŋul’ge nüzūl-ı iclāl buyurup dururlar[1550]. Ol mevżi‘de, (8) bir kün tevaḳḳuf körgüzüp dū-şenbih küni Maylı-üzek nehriniŋ[1551] ayaḳıdaġı kölni (9) mu‘asker-i ‘asākir-i nuṣret-eṣer ve maḳarr-ı ordu-yı ẓafer-peyker ḳılıp dururlar ve[1552] hemol kün ḥażret-i (10) ṣāḥib-ḳırān-ı gītī-sitān şüce‘ā-yı kīne-ḫˇāh ve[1553] sipāh-ı nuṣret-penāh bile cemā‘a-ı müfside (11) ya‘nī Çavdur’nıŋ üstige yörüş ḳılıp ṣufūf-ı sa‘ādet-vuḳūfnı[1554] żābiṭ yasaḳçılar ārāste (12) ve pīrāste ḳılıp meymene-i meymūn ve meysere-i meysūrnı şüce‘ā-yı kīne-güẕār ve ebṭāl-ı celādet-şi‘ār bile (13) bézep maŋlay ve sāḳasıġa ḳādir-endāz oḳçılar ta‘yīn étip mu‘ānidleriniŋ ḳal‘asıġa yavuḳ (14) yétip yasav çéktiler. **Meşnevī**

Bolup gürdler her ṭaraf na‘ra-zen
Barı şīr-bāzū (15) barı fīl-ten

Bidevler bolup her ṭaraf berḳ-tāz
Perī-vār-ṣūret bile cilve-sāz

Körünüp ṣufūf (16) içre her yan sinān
Anıŋ dék ki ḥaddsız ḳalın neysitān

[1548] Ḳara-köl’ġa ... dururlar: T ve B Ḳara-köl’ge tüşti
[1549] Tarayġulı-baş ... mevżi‘de: B Tarayġulı-baş’da
[1550] nüzūl-ı ... dururlar: T nüzūl étdi; B nüzūl ḳıldı
[1551] Özek nehniŋ: B Özek’niŋ
[1552] mu‘asker-i ... ve: T mu‘asker-i ... ḳıldı; B leşker-gāh étti
[1553] şüce‘ā-yı kīne-ḫāh ve: B’de yok.
[1554] cemā‘-ı ... vuḳūfnı: T cemā‘-ı müfside ya‘nī Çavdur üstiġa ḥareket ḳılıp ṣufūf-ı sa‘ādet-vuḳūfnı; B Çavdur üstiġa nehżat ḳılıp ṣufūf-ı ẓafer vuḳūfnı

Sipeh baḥrı içre (17) tüşüp öyle mevc

Basup[1555] yer yüzin né ḥażīż ü[1556] né evc

Sürüp raḫş meydānda ehl-i neberd

Tutup ser-be-ser **[İ252b]** (1) kök yüzin tīre-gerd

[B582] A‘dā-yı maḫāẕīl daġı kemāl-ı nekbet ve nihāyet-i cehāletdin[1557] hey’et-i ictimā‘ (2) bile ḳal‘adın taşḳarı çıḳıp sipāh-ı ẓafer-dest-gāhnıŋ muḳābeleside ṣaff tüzüp (3) meydān-dārlıḳ körgüzüp dururlar[1558]. Bu ṭarafdın şüce‘ā-yı şīr-şikār ve ebṭāl-ı kīne-güẕār süyūf-ı (4) āb-dārnı niyām-ı zer-nigārdın soġurup ma‘reke-i kār-zārġa hizebr-girdār yüz ḳoyup ḥamelāt-ı müte‘āḳib bile (5) a‘dā-yı ḫūk-ṭıynetni öz baḫt-ı bergeşteleri dék münhezim étip kéynidin[1559] ḳal‘aġa kirgünçe (6) ḳavup tīġ-ı ḫūn-feşān bile mu‘ānidlerdin köp kişini bī-ser ü sāmān étip dururlar ve ḳalġanın[1560] (7) ḳal‘a tengnāyıġa kirgüzüp müteḥaṣṣın ḳıldılar. Ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānī, cān-bāzlıḳ ḳılġan[1561] bahādırlarnı (8) iltifāt-ı ḫusrevāne ve in‘āmāt-ı bī-kerāne bile ḫursend ü behre-mend étip[1562] tört künġaça[1563] ol nevāḥīniŋ (9) zirā‘at u[1564] ékinin urdurup leşker-i ḳıyāmet-eṣer köp ġalleni ḫırmen ḳılıp yıġnap alıp dururlar[1565] ve ḳalġanın (10) ve mevāşīleriġa yédürüp **[T126b]** pāy-māl u nā-būd ḳılıp dururlar[1566]. Béşlençi

[1555] basup: T ve B basıp
[1556] ü: B’de yok.
[1557] kemāl-ı ... nihāyet-i cehāletdin: B kemāl-ı cehāletdin
[1558] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdiler
[1559] étip kéynidin: T ve B ḳılıp izidin
[1560] étip ... ḳalġanın: T étdiler ve ḳalġanın; B ḳılıp
[1561] ḥażret-i ... ḳılġan: B ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān
[1562] ḫursend ... étip: T ḫursend ü behre-mend ḳılıp; B behre-mend ḳılıp
[1563] künġaça: T ve B küngeçe
[1564] zirā‘at u: T ve B’de yok.
[1565] ġalleni ... dururlar: T ġalle ḫırmen ḳılıp aldılar; B ġalle alıp
[1566] pāy-māl ... dururlar: T pāy-māl u nā-būd ḳıldılar; B pāy-māl ḳıldılar

kün[1567] kim cümādi'l-evvel ayınıŋ ġurreside[1568] (11) şenbih küni durur[1569] érdi. Muḫālifler körüp dururlar[1570] kim barça ékin ü zirā'atları (12) pāy-māl-ı merākib ve dest-i fersūd-ı mevākib bola durur ve ümīdleriniŋ[1571] ḫırmenin maḥrūmlıḳ (13) bevāriḳı köydüre durur[1572]. 'Āḳıbetü'l-emr[1573], cānlarıġa bī-ḳarārlıḳ otı tüşüp ġalebe-i tamām ve hücūm-ı mā-lā-kelām[1574] bile (14) ḳal'adın çıḳıp 'asākir-i nuṣret-meāşir ṣafıġa[1575] fedāyī-vār ḥamleler bile özlerin yetkürüp dururlar ve[1576] (15) sipāh-ı ẓafer-penāh daġı şecā'at-ı tamām ve celādet-i nuṣret-encām bile a'dā-yı devletniŋ[1577] gürūhıġa müteveccih (16) bolup ma'reke-i kār u[1578] zār andaḳ germ bolup durur[1579] kim meydān-ı muḳātele, mu'ānidler ḳanıdın nerm boldı ve bahādırlar (17) muḫālefetlerġa[1580] andaḳ ḳılıç urup dururlar[1581] kim āvāz-ı fiġān ve nāle-i feryādların felek ẕirvesidin aşurup dururlar[1582].

[İ253a] (1) **Meşnevī**

[B583] Kirip gürdler ḫayl-ı a'dā ara

Neheng-i demān dék ki deryā ara

[1567] béşlençi kün: T béşlençi küni; B béşinçi küni
[1568] ġurreside: B ġurresi
[1569] durur: T ve B'de yok.
[1570] körüp durular: T ve B kördiler
[1571] bola ... ümīdleriniŋ: T bola durur ümīdleri; B bolmış ümīdleri
[1572] bevārıḳı ... durur: B berḳı bile köydürüp
[1573] āḳıbetü'l-emr: T āḫirü'l-emr; B'de yok.
[1574] cānlarıġa ... mālā-kelām: B ġalebe-i tamām
[1575] ṣafıġa: B ṭarafıġa
[1576] yetkürüp ... ve: T yetkürdi; B yétkürdiler
[1577] nuṣret-encām ... a'dā-yı devletniŋ: T nuṣret-encām bile a'dā-yı devlet; B ve celādet-i mālā-kelām bile a'dā
[1578] u: T ve B'de yok.
[1579] bolup durur: T ve B boldı
[1580] muḫālefetlerġa: T ve B muḫāliflerġa
[1581] urup dururlar: T ve B urdılar
[1582] aşururp durular: T ve B aşurdılar

Çékip ḳahr-ı (2) kīn birle bürrende tīġ
Tökerdin ‘adū ḳanun étmey dirīġ

Barı ḫaṣmıġa tīġ-ı bürrān çékip
(3) ‘Adū hem bular ḳaṣdıġa cān çékip

Tapıp ol ṣıfat ḥarb otı iltihāb
(4) Ki boldı aŋa ḫaṣm baġrı kebāb

Çün bir az fırṣat bāzār-ı muḳātele germ ve éki ṭarafnıŋ (5) mütehevvir yigitleri bī-āzerm bolup durur[1583]. Te’yīdāt-ı Rabbānī bile[1584] sipāh-ı nuṣret-penāh (6) bāzū-yı şecā‘at ve nīrū-yı mübārezet bile leşker-i ḍalālet-eşerniŋ ṣaff-ı istiḳāmetiġa (7) şikest yétkürüp maġlūb u münhezim ḳıldılar ve izidin tīġ-ı ḫūn-efşān (8) ve sinān-ı cān-sitān bile[1585] öltüre öltüre ḳal‘asıġa kirgüzüp ḳapadılar. Ol (9) uruşda, sipāh-ı manṣūredin Ya‘ḳūb Ḫˇāce’niŋ nökeridin bir kişi ve Şaġal Maḥrem’niŋ (10) destesidin bir kişi ve Yomut mübārizleridin[1586] éki kişige multuḳ oḳı tégip şehādet (11) taptı[1587] ve Ḫudāy Naẓar Ḳaḳ ve bir Dürmen yigit[1588] ve ékki Yomut zaḫm-dār boldı[1589]. Ammā mu‘ānidlerdin (12) ḳatlġa yétken ve esīr bolġan ve zaḫm-ı mühlik kötergenniŋ a‘dādı ‘aḳl muḥāsibi allıda (13) ḥesābġa muvāfıḳ ve taḫmīnġa[1590] muṭābıḳ kélmes durur[1591] érdi ve bu vāḳı‘a-ı düşmen-güdāzdın soŋra, ḥażret-i (14)

[1583] bolup durur: T boldı
[1584] éki ... bile: B ḫarīd-i ecel ārzān boldı
[1585] tīġ-ı ḫūn-efşān ... bile: B’de yok.
[1586] mübārizleridin: B gürūhıdın
[1587] taptı: T tapdı; B taptılar
[1588] taptı ... yigit: B ve Dürmen yigit ve Ḫudāy Naẓar Ḳaḳ
[1589] boldı: T ve B boldılar
[1590] taḫmīnġa: T taḫmīn
[1591] durur: T’de yok.

a‘lā ḫaḳanī[1592] erkān-ı devlet ve a‘yān-ı ḥażretniŋ ḫˇāhiş ü iltimāsı bile ol (15) yerdin ‘inān-ı ‘azīmetin mürāca‘at ṭarīḳıġa ma‘ṭūf étip dū-şenbih küni Kūh-ten ḳal‘ası- **[B584]** (16) nıŋ şarḳī ṭarafıdaġı kölniŋ kenārın mu‘asker ḳılıp nüzūl körgüzüp dururlar[1593]. Ol mevżi‘de (17) ékki kün tevaḳḳuf körgüzüp ehl-i ‘inādnıŋ ékinin kim ḳırınıŋ étegide zirā‘at **[İ253b]** (1) ḳılmış durur érdiler[1594] pāy-māl u nā-būd ḳıldurup penc-şenbih küni andın köçüp (2) Turanġulı-baş’ġa nüzūl körgüzüp dururlar[1595] ve ādīne[1596] küni andın nehżat körgüzüp (3) Ḫˇāce-éli’ni muḫayyem-i iḳbāl[1597] ve maḳarr-ı sürādıḳāt-ı iclāl ḳıldı. Yek-şenbih küni Ḫˇāce-éli’din (4) semend-i tīz-kām-ı devletġa rükūb ḳılıp ḳaṭ‘-ı menāzil ve ṭayy-ı merāḥildin soŋra[1598] se-şenbih kéçesi taŋ (5) ḳaraŋġusı durur[1599] devlet ü iḳbāl bile Ḫˇārezm-i İrem Bezm dārü’s-salṭanasıġa[1600] nüzūl-ı (6) meserret vuṣūlınıŋ[1601] feyżidin[1602] ṭarāvet-i tāze ve na“āret-i bī-endāze bağışlap dururlar[1603]. **Ḥażret-i** (7) **pād-şāh-ı ṣāḥib-ḳırānnıŋ**[1604] **Çavdur mu‘ānidleriniŋ ḳaṣdıġa ékilençi**[1605] (8) **mertebe yörüş ḳılġanı ve ol cemā‘a-ı müfside [T127a] şarṣar ḥareketidin sengek ḫaylı güşe-i** (9) **iḫtifāda yaşunġan dék bu ḫaber vuṣūlıdın Ḳoŋrat ḳurġanıġa ḳaçıp kirgeni ve ol** (10) **ḥażretniŋ**[1606] **‘inān-ı ‘azīmetin Ḳaraḳalpaḳıyye teshīriġa ma‘ṭūf étip ḳayd-ı inḳıyādġa çékkeni** (11) **ve**[1607]

[1592] ammā ... a‘lā ḫaḳānī: B ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānī
[1593] ḳılıp ... dururlar: T ḳılıp nüzūl étdi; B ḳıldı
[1594] ehl-i... érdiler: T ehl-i ‘inādnıŋ ékinin kim ḳırınıŋ étegide zirā‘at ḳılmış érdiler; B mu‘ānidlerniŋ ḳırınıŋ étegideki ékinin
[1595] körgüzüp dururlar: T étdi; B étti
[1596] ādīne: T ve B cum‘a
[1597] muḫayyem-i iḳbāl: T ve B muḫayyem-i ḫıyām-ı iḳbāl
[1598] soŋra: T ve B soŋ
[1599] ḳāraŋġusı durur: T ve B ḳaraŋġusıda
[1600] Ḫˇārezm-i ... dārü’s-salṭanasıġa: T ve B dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳ’ġa
[1601] vuṣūlınıŋ: T vuṣūlıda; B vuṣūlı
[1602] feyżidin: T’de yok.
[1603] bağışlap dururlar: T ve B bağışladı
[1604] ḥażret-i pād-şāh-ı ṣāḥib-ḳırannıŋ: T ve B ḥażret-i pād-şāh-ı ṣāḥib-ḳırānīniŋ
[1605] ḳaṣdıġa ékilençi: B güşmālıġa ékinçi
[1606] ḥażretniŋ: ḥażret
[1607] ve: T’de yok.

Ḳoŋrat ṭāgīleriġa gūşmāl-ı belīġ bérgeni ẕikri[1608] Ḥażret-i sulṭān-ı kām-kār ve ḫaḳan-ı ẕü'l-iḳtidār (12) evreng-zīb-i mülk-i Ḫˇārezm-şāhī, sāye-perver-i çetr-i ẓıllu'llāhī **Naẓm**

Şeh-i ḫūrşīd-tāc u āsmān-taḫt
(13) Cihān-gīr ü cihān-dār u civān-baḫt

Serīr-ārā-yı mülk-i pād-şāhī
Cihān ehli üze ẓıllu'llāhī

[B585] Ferīdūn-ḫaşmet ü (14) Cemşīd-şevket
Sikender-ḳudret ü Behrām-ṣavlet

A'nī pād-şāh-ı ṣāḥib-ḳırān ve ḫalīfetü'r-raḥman mu'izzü'd-devleti (15) ve's-salṭanata ve'd-dīn **Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān** refeʿallāhu aʿlāme devletihi ve meddallāhu eyyāmu's-salṭanatihi hemol (16) yıl Aral yörüşiġa öz nefs-i nefīsi bile rükūb ḳıldı. Bu seferġa evvelġı sebeb ol kim Aral Ḳaraḳalpaḳıyye- (17) niŋ baʿżısı ṣıdḳ u iḫlāṣ yüzidin 'arīża-dāşt yiberür érdi kim: "Eger mevkib-i keyhān-pūy bu fuḳarā-yı **[İ254a]** (1) ṣaḥrā-nişīn tefaḳḳudıġa bādiye-peymālıḳ ḳılsa ve aʿlām-ı ẓafer-fercām-ı feṭḥ-encām[1609] bu ġurebā-yı ḥasret-güzīn telaṭṭufıġa (2) şuḳḳa-nümālıḳ étse **Töre Murād Ṣūfī ḫaẕelallāhu maʿal-müfsid**īnniŋ tasalluṭıdın bī-ḫavātır köçüp (3) bādiye-i ḥimāyetleride ḫıyām-ı iḳāmet ber-pā étip[1610] duʿā-yı devletiġa meşġūl bolur érdük." **Şiʿir**

[1608] ẕikri: T ve B'de yok.
[1609] aʿlām-ı ... feṭḥ-i encām: T ve B aʿlām-ı ẓafer-encām
[1610] étip: T ve B ḳılıp

(4) Teşrīf kéltür ey şāh bendeŋ sarı keremdin
Sén kélmeseŋ ne mümkin tapmaḳ (5) necāt ġamdın

Her yanġa ḥükm ḳılsaŋ fermān-beriŋ érür-miz
Biz baş ile yörür-miz (6) ‘azm étse él ḳademdin

Ékinçi[1611] sebeb ol durur[1612] kim Yaŋı-ḳal‘a kārvānıdın kim ol ḳal‘a (7) Rus küffārınıŋ tasalluṭ u taġallüb bile Ḳazaḳ’nı köterip Atıl kenārıda binā (8) ḳılılġan sevdā-ḫānesi durur[1613] bir bölek Ḫˇārezm-i İrem Bezm dārü’s-salṭanasınıŋ[1614] kārvānı kim (9) **Meşnevī**

Zer ü sīm birle tolup yükleri
Cevāhir ṣunūfıġa ḥāmil barı

[B586] Ḫıtayī (10) ḳumaş andadur bī-ḥesāb
Firengī metā‘ıġa ḫod né ḥesāb

Şevvālnıŋ[1615] evāḫiride ol ḳal‘adın (11) çıḳıp Ḳazaḳ ṭavāyifidin Tabın éliniŋ sevdā-geri bile kélürler[1616] érdi. Köhne Vezīr mevżi‘ġa[1617] (12) yétkende Çavdur ḫalḳı kim ḥarāmīlıḳ alarġa cibillī durur[1618] ḫaber tapıp kārvānġa ḳaṣd étdiler[1619]. (13) Kārvān

[1611] ékinçi: T ékilençi
[1612] durur: T ve B’de yok.
[1613] ḳılılġan ... durur: T ḳılġan sūdā ḫānesi durur; B ḳılġan sūdā ḫānesidür
[1614] Ḫˇārezm-i ... dārü’s-salṭanasınıŋ: T ve B Ḫˇārezm
[1615] şevvālnıŋ: T ve B şevvāl
[1616] kélürler: T ve B kélür
[1617] Köhne ... mevżi‘ġa: T Köhne Vezīr’ge; B Köhne Vezīr’ġa
[1618] cibillī durur: B cibillīdür
[1619] étdiler: B éttiler

ehli dağı yükleridin ḳurġan égirip sékiz kün muḥārebe étip[1620] atḳulaşdılar (14) ve dép dururlar[1621] kim: "Ḳurġaşın tükenüp[1622] ékki kün mis ve kümişdin oḳ yasap atıp dururlar"[1623]. (15) **Meşnevī**

Çıḳıp gāh alar rezm étip tünd ü tīz
Alar rezmidin düşmen eylep gürīz

Gehī düşmen (16) eylep alarġa hücūm
Anıŋ dék ki pervīnġa ḫayl-ı nücūm

Egerçi 'adū her néççe sürdi at
Piyāde alar yétkürüp (17) ḳıldı māt

Toḳḳuzlançı küni[1624] Ḳoŋrat'dın İş Muḥammed Bék köp kişi bile Çavdurlar[1625] imdādıġa **[İ254b]** (1) kélip ser-kūb köterip kārvān ehlin asru atḳulap iş bütkere almadı. 'Āḳıbetü'l-emr (2) mekr ü[1626] ḥīle yüzidin ṣulḥ sözin araġa salıp bāc ṭaleb ḳıldılar ve kārvān ehli susızlıḳdın[1627] (3) nez' ḥāletiġa yétmiş durur[1628] érdi ṣulḥġa rıżālıḳ[1629] bérdiler. Bu vesīle bile ḥarāmīler kārvān (4) arasıġa kirip tārāc ḳıldılar. Bu ḫaber-i vaḥşet-eşer, ol ḥażretniŋ sem'-i şerīfiġa yetüşüp[1630] (5) yörüş yaraġınıŋ ser-

[1620] étip: T ve B ḳılıp
[1621] dép dururlar: T ve B ayturlar
[1622] tükenüp: B tükenip
[1623] atıp dururlar: B atıpdur
[1624] küni: T ve B kün
[1625] Çavdurlar: T ve B Çavdur
[1626] mekr ü: T ve B'de yok.
[1627] susızlıḳdın: B susızlıġdın
[1628] durur: T ve B'de yok.
[1629] rıżālıḳ: T ve B rıżā
[1630] yetüşüp: T ve B yetip

encāmıġa **[T127b]** ‘ālī-ḥükm[1631] ṣādır bolup durur érdi[1632]. **Emāret-penāh** (6) **Kerīm-berdi Atalıḳ bile refī‘-cāy-gāh Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi** Merv eṭrāfıda **[B587]** olturġan Teke[1633] (7) ser-keşleriniŋ çapavulıdın kélgendin soŋra[1634], leşker-i cerrār ve sipāh-ı ḫūn-ḫˇār- (8) nıŋ[1635] iḥżārı üçün memālik eṭrāfıġa Behrām-ṣavlet ve Mürrīḫ-ṣalābet[1636] tovaçılar yiberdi (9) ve ‘aẓīmü’ş-şān emīrler ve ‘ālī-mekān[1637] ve gerdün-tevān bahādırlarġa in‘āmāt-ı vāfir[1638] ve iḥsānāt-ı (10) mütekāşir bile ser-efrāzlıḳ yetkürüp dururlar[1639] ve tehiyye-i esbāb-ı sefer vezīr-i a‘ẓam destūr-ı (11) mükerrem niẓāmü’l-mülk ve’d-dīn **Muḥammed**[1640] **Yūsuf Mehter ve Yār Muḥammed Dīvān-bégi’ge** ta‘alluḳ tutup durur[1641] (12) ve ‘umdetü’l-ümerā ve[1642] zübdetü’l-küberā ġıyāṣü’l-mülk ve’l-millete ve’d-dīn **Ḳutluḳ Murād İnaḳ** meddallāhu ẓılāle iḳbālihi ‘ale’l- (13) aḳṭār ve’l-āfāḳnı şehrde nāyib ḳılıp[1643] ḳoyup anıŋ ḫiẕmetide Ḫˇāce Murād Biy ve Muḥammed Emīn’ġa[1644] (14) ve Muḥammed Erbāb’nı ta‘yīn ḳıldı ve Ḫorāsān yollarınıŋ muḥāfaẓat u ḥirāsetiġa[1645] emīr-i müşārün-ileyh- (15) niŋ nökerlerin **İskender Ḫˇāce Bék Ābādī** başlıġ[1646] muḳarrer ḳıldı ve ẕü’l-ḳa‘de ayınıŋ (16) yegirme üçide[1647] dū-şenbih küni ve āftāb-ı ‘ālem-tāb Delv burcıda durur[1648] érdi. **Naẓm**

[1631] ‘ālī-ḥükm: T ve B ḥükm-i ‘āli
[1632] bolup durur érdi: T ve B boldı
[1633] Teke: B Teke ve Saruḳ
[1634] kélgendin soŋra: T ve B kélgen soŋ
[1635] sipāh-ı ḫun-ḫārnıŋ: T ve B sipāh-ı ḫūn-ḫār
[1636] Mürrīḫ : T ve B vavsız
[1637] ‘ālī-mekān: B ‘ālī-mekān sipihr-dārlar
[1638] in‘āmāt-ı vāfir: B in‘āmāt
[1639] yetkürüp dururlar: T yetkürdi; B yétkürdi
[1640] Muḥammed: B’de yok.
[1641] tutup durur: T tutdı; B tuttı
[1642] ve: T ve B’de yok.
[1643] ḳılıp: T ve B’de yok.
[1644] Emīn’ġa: T ve B Emīn aḳa
[1645] muḥāfaẓat u ḥirāsetiġa: T ve B muḥāfaẓatıġa
[1646] başlıġ: B başlıḳ
[1647] üçide: T üçlençiside

Ṭurfa mübārek (17) kün édi dil-güşā

Şāh u sipāh ehliġa müşkil-güşā

Sā‘atı hem es‘ad-ı sā‘at édi

[İ255a] (1) Vaḳtı dağı aḥsen-i evḳāt édi

Her kim eger ol kün eylese[1649] sefer

Yārī[1650] bolur feṭḥ[1651] (2) inisi ẓafer

Līkin édi müfsīd ü bāġıġa naḥs

Şāh diyārı ara yaġıġa naḥs

[B588] Çāşt-gāhda (3) irādet ḳademin ‘azīmet rikābıġa ḳoyup encüm şāhı dék felek-peyker ve melek-manżar (4) tevsen-i dīv-nijād, perī-nihādġa rükūb ḳılıp Ḫˇārezm-i İrem Bezm[1652] dārü’s-salṭanasıdın debdebe-i (5) tamām ve kevkebe-i mā-lā-kelām bile çıḳtı. **Şi‘ir**

Şevketi birle çıḳdı[1653] şāh-ı cihān

Boldı (6) miŋ köz bile felek ḥayrān

Çün felek ḥayret eylese ẓāhir

Men néçük şerḥiġa (7) bolay ḳādir

[1648] durur: T ve B’de yok.
[1649] ol kün eylese: T ve B eylese ol kün
[1650] yārī: T barı
[1651] feṭḥ: B feṭḥ ü
[1652] Ḫˇārezm-i İrem Bezm: T ve B Ḫıvāḳ
[1653] çıḳdı: T ve B çıḳtı

Ḫuften vaḳtı Anbar'nıŋ[1654] ḳal'asın kim öz ḫāṣṣa-ı şerīfesi durur[1655] ve mi'mār (8) iltifātı bile ma'mūr u ābādān bolup érdi. Nüzūl-ı meserret-vuṣūlı bile reşk-i gülistān (9) ve ġayret-i firdevs-i rıḍvān ḳıldı. **Ḳutluḳ Muḥammed Bék ibn Ḥasan Murād Atalıḳ** (10) **ve Ḳılıç Niyāz veled-i Mīr' 'Alī Dīvān-bégi** kim ḫāṣṣa-ı şerīfiġa müşrif érdiler[1656] pesendīde (11) ḫiẕmetler ḳılıp elṭāf-ı ḫusrevāneġa maḫṣūṣ boldılar[1657]. Āftāb, ṭulū' (12) étkendin soŋ ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān, ḳal'a-ı meẕkūrdın atlanıp Ḳıpçaḳ-ḳal'ası'nıŋ (13) ġarb cānibide kiryās-ı gerdūn-esās ve bār-gāh-ı felek-dergāhġa kim burunraḳ (14) kéltürüp ber-pā ḳılıp érdiler. Kélip tüşti, Ḳıpçaḳ vālīsi Yaḫşılıḳ[1658] Biy veled-i (15) Allah-berdi Biy kim **Meşnevī**

Édi ḥüsn mülkide ṣāḥib-serīr
(16) Bolup Yūsuf allıda fermān-peẕīr

Ṣanevber ḳadd érdi vü ḫūrşīd-çehr
Ḳaddı nāz ẓāhir ḳılıp (17) yüzi mihr

[B589] Lebi la'l-ı sīr-āb [u][1659] yāḳūt-ı nāb
Velī érdi cān-baḫş-ı cism-i ḫarāb

Aġız çeşme-i **[İ255b]** (1) ḥayvān[1660] bolup
Hemol çeşme dék līk pinhān bolup

[1654] vaḳtı Anbar'nıŋ: T ve B çaġı Anbar
[1655] şerīfesi durur: B şerīfesidür
[1656] érdiler: B édiler
[1657] boldılar: B boldı
[1658] Yaḫşılıḳ: T Yaḫşılıġ
[1659] la'l-ı sīr-āb: T u la'l-ı sīr-āb u
[1660] çeşme-i ḥayvān: T ve B çeşme-i āb-ı ḥayvān

Közi ḳan töküp tīr-i müjgān (2) bile

Ulus şevḳıda baş bérip cān bile

Başıdın ayaḳı édi yaḫşılıġ[1661]

(3) Kélip cevher-i ẕātı yaḫşı ḳılıġ[1662]

Barı vaṣfın étsem mufaṣṣal bolur

Ḳalem maḳṣadıda mu‘aṭṭal bolur

(4) Aḳa inileri[1663] bile ve[1664] Orażaḳ Biy, **[T128a]** Ḳaŋlı ahālīsi bile şāyeste ḫiẕmāt ḳılıp ‘ināyāt-ı (5) ḫusrevāne ve mekremet-i pād-şāhāne[1665] bile ser-efrāz bolup dururlar[1666] ve penc-şenbih küni, ḥaşmet-i (6) tamām bile bād-pāy-ı bādiye-peymā[1667] bile rükūb körgüzüp[1668] Yılan-ḳırı’nıŋ ġarbī dāmenesin muḫayyem-i (7) ḫıyām-ı meymenet-encām ve mu‘asker-i ‘asākir-i ẓafer-iltizām étti[1669]. Bu mevżi‘de, sipāh-ı nuṣret-penāh (8) ve leşker-i ẓafer-perver, eṭrāf-ı memālikdin gürūh gürūh ve[1670] fevc fevc kélip andaḳ izdiḥām boldı kim (9) eger birev ḳoşdın çıḳsa ḳaytıp tapmaḳ muḥāl bolġusı durur[1671] érdi. **Naẓm**

[1661] yaḫşılıġ: T ve B yaḫşılıḳ
[1662] ḳılıġ: T ve B ḳılıḳ
[1663] inileri: B inisi
[1664] ve: B’de yok.
[1665] ve mekremet-i pād-şāhāne: T ve B’de yok.
[1666] bolup dururlar: T ve B boldılar
[1667] bād-pāy-ı bādiye-peymā bile: T ve B bād-pāy-ı bādiye-peymāġa
[1668] körgüzüp: T ve B ḳılıp
[1669] étti: T étdi
[1670] ve: B’de yok.
[1671] bolġusı durur: T ve B’de yok.

Anıŋ dék çerig (10) cem‘ olup bī-‘aded

Ki tapmas ḥesābıġa ‘aḳl ehli ḥadd

‘Adedde téŋ olmay felek (11) encümeni

Felek encümeni yoḳ beyābān ḳumı

[B590] Barı gürd-i dīv-efgen-i ṣaff-şiken

Maṣāff içre Rüstem kibi (12) tehemten

Barı çābük [ü][1672] zūr-bāzū kélip

Neberd içre andaḳ ki Berzū kélip

Barı ġarḳ-ı deryā-yı (13) pūlād olup

Siliḥ-şūrlıḳ içre üstād olup

Şecā‘at-şi‘ār u[1673] bahādır barı

(14) Ṣaff-ārā vü ṣāḥib-i tehevvür barı

Barı ḳollarıda sinān-ı ecel

Tura almayın allıda (15) sām-ı yel

Ḳılıç çékseler yav küni tünd ü tīz

Ḳılur vehmdin Ṭūs-ı Nevder gürīz

[1672] çābük: T ve B çābük ü
[1673] u: B’de yok.

Urarda (16) ‘amūd ve atarda kemend
Kélip her bir andaḳ ki fūlād-mend[1674]

Oḳ atmaḳda körgüzseler (17) ger hüner
Kéçe dīde-i mūrġa oḳ urar

“Hemol mevżi‘de şenbih küni māh-ı meẕkūrnıŋ yegirme sékizide[1675] **[İ256a]** (1) faḳīrġa ‘ārıża-ı ḥādiṯ bolup bister-i marażġa yıḳıldum[1676].” **Şi‘ir**

Ḳılıp mizācıma aḫlāṭ-ı iḫtilāf-ı zamān
(2) Kesel yetürdi gülistān-ı ṣıḥḥatımġa ḫazān

[B591] Tekessür oldı közüm nūrıġa köŋülġa[1677] fütūr
(3) Bélimde ḳalmadı ḳuvvet tenimde tāb u tevān

Hem bu kün Çavdur mu‘ānidleri (4) **ḥażret-i pād-şāh-ı encüm-sipāhnıŋ** alar ḳaṣdıġa yörüş ḳılġanın éşitip Töre (5) Murād Ṣūfī’niŋ[1678] imdādı bile öz ḳurġanın taşlap maḫẕūl-vār ġāyet-i ıżṭırār (6) ve kemāl-ı inkisār bile ḳaçıp Ḳoŋrat’nıŋ[1679] ḳal‘asıġa ḳabalġanı ve Yaŋı-ḳal‘a’da ḳalġan (7) kārvānnıŋ selāmet kélür ḫaberi ol ḥażret ve mülāzımlarınıŋ sem‘-i şerīfleriġa[1680] (8) yetip Oraż ‘Alī ‘İnaḳ[1681] ve Alaş Bék ve Muḥammed Cān Bék’ni özleriġa ta‘alluḳ çerig ve nökerleri (9) bile Yomut sipāhın

[1674] fūlād-mend: T pūlād-mend
[1675] sékizide: B sékizinçiside
[1676] yıḳıldum: T ve B yıḳıldım
[1677] köŋülġa: B köŋülge
[1678] Ṣūfī’niŋ: T ve Ṣūfī
[1679] Ḳoŋrat’nıŋ: T ve B Ḳoŋrat
[1680] sem‘-i şerīfleriġa: T ve B sem‘-i şerīfiġa
[1681] ‘inaḳ: B inaḳ

ḳoşup kārvānnıŋ[1682] aldıġa badalġa ḳılıp yiberdiler. (10) Alar kārvānnı menāzil-i muḫāṭaradın ötkerip Ḳara Şafaḳ-ḳayır'ıda 'atebe-būslıḳġa (11) müşerref bolup dururlar[1683] ve yana[1684] bu kün Oraż Bahādır ve Ādem Bahādır veledān-ı 'Abdu'llāh Serdār ve Allah Naẓar (12) Bacaḳī kim faḳīrniŋ élidin durur[1685] bir bölek bahādır ve şücā' yigitler bile şehrde (13) ol ḥażretdin ruḫṣat ḥāṣıl ḳılıp Ḳoŋrat'nıŋ[1686] çapavulıġa barıp durur[1687] érdiler. (14) Oraż 'Alī Kiyat'nıŋ[1688] öyin ġāret étip oġlı ve kişilerin tīġ-ı ḳahr bile öltürüp (15) başların ġanāyim-i keşīre bile kéltürüp 'avāṭıf-ı bī-kerāne bile öz aḳrānıdın (16) mümtāz u ser-efrāz bolup dururlar[1689] ve ḥādiş: " **مفتاح الرزقی فی تحت الرحی** " netīcesini körüp dururlar[1690]." (17) **Şi'ir**

Ol ki ḫizmetde üstüvār bolur
Él arasıda baḫtiyār bolur

Kim ki cāndın kéçip çéker miḥnet
[İ256b] (1) Açılur yüziġa[1691] der-i devlet

[B592] Ol ḥażret bu vaḳāyi'-i dil-güşā vuḳū'ıdın mesrūr bolup ḥażret-i (2) pād-şāh-ı 'ale'l-ıṭlāḳ dergāhıda niyāz-mendlıḳ[1692] başın 'ubūdiyyet tofraḳıġa (3) ḳoyup şükr ü şenā zemzemesi bile mübārek tilin gevher-bār ḳıldı. **Ḳıṭ'a**

[1682] kārvānnıŋ: T ve B kārvān
[1683] bolup dururlar: T ve B boldılar
[1684] yana: B yene
[1685] élidin durur: B élidindür
[1686] Ḳoŋrat'nıŋ: T ve B Ḳoŋrat
[1687] durur: T ve B'de yok.
[1688] Kiyāt'nıŋ: B Kiyāt'nıŋ inisiniŋ
[1689] ve ... dururlar: T mümtāz u ser-efrāz boldılar; B mümtāz boldılar
[1690] netīcesini ... dururlar: T ve B netīcesin kördiler
[1691] yüziġa: B yüzige
[1692] niyāz-mendlıḳ: T ve B niyāz-mendlıġ

Şehr-yārım ki (4) Ḥaḳḳ ʻināyetidin

Devlet ü cāh bī-kerān taptı[1693]

Bā-vücūd tecemmül ü rifʻat

[T128b] Özini ḫāk-ı (5) āsitān taptı[1694]

Bendelik tofraḳıġa yüz ḳoydı

ʻAcz ara özni bī-nişān taptı[1695]

(6) Yüz tażarruʻ bile ḫuceste tilin

Téŋri şükriġa nükte-rān taptı[1696]

Bu cihetdin édi ki (7) ʻālem ara

Her ne kāmı édi revān taptı

Her işi ki şürūʻ ḳıldı aŋa

Özin ol işde (8) kām-rān taptı[1697]

Ve dağı bu kün **Saʻīd Ḫˇāce Biy** başlıġ[1698] Ḫˇāce-éli'niŋ eşrāf u ahālīsi (9) ve Ḫˇāce-éli nevāḥīside olturġan Ḳaraḳalpaḳıyye'niŋ meşāhīr ü eʻālisi istiḳbāl étip[1699] (10) tansūḳāt u pīş-keşler bile āsitān-būslıḳ şerefiġa müşerref bolup dururlar ve[1700] dū-şenbih künide (11) ol mevżiʻdin[1701] köçüp deryā sevāḥilin ḳuşlap Sevgenli saḳasıda bār-gāh-ı gerdūn-işṭibāhġa (12) nehżat ḳılıldı. "**Faḳīrġa** yolnıŋ ʻaẕāb u ʻuḳūbeti

[1693] taptı: T tapdı
[1694] taptı: T tapdı
[1695] taptı: T tapdı
[1696] taptı: T tapdı
[1697] taptı: T tapdı
[1698] başlıġ: B başlıḳ
[1699] étip: T ve B ḳılıp
[1700] āsitān-būslıḳ ... ve: T ve B āsitān-būslıḳġa yettiler
[1701] dū-şenbih ... mevżiʻdin: T ve B dū-şenbih küni

mütezāyid ü[1702] mużā‘af bolupża‘fım iştidād tapıp (13) durur[1703] érdi. İẕn ü[1704] ruḫṣat bile ötüp **[B593]** Ḫᵛāce-éli’niŋ[1705] ḳal‘asıġa kim ol ḫalḳ, **ḥażret-i pād-şāh-ı** (14) **sipihr-dest-gāh**nıŋ[1706] devletidin faḳīrü’l-ḥaḳīrġa[1707] müte‘alliḳ él durur[1708] barıp nā-tüvānlıġ bisteriġa yüz tümen (15) bolup yıḳıldum[1709] ve tā yegirme künġaça özümdin bī-ḫaber ve bī-ḫod bolup yatdum[1710]. Ve ‘ıyādetġa kélgenler (16) méndin ḳolların[1711] yuvup nevḥa bile çıḳıp dururlar[1712].” **Meṣnevī**

Özümdin bardum[1713] andaḳ (17) kéçe kündüz
Ki ṣubḥ u şāmnı farḳ étmedüm[1714] tüz

‘Iyādet ehlini fehm étmedüm[1715] fehm
Meni **[İ257a]** (1) körgen öler dép eylemiş vehm

“Yegirme birlençi[1716] kün Téŋri te‘ālānıŋ[1717] keremi bile (2) dervīşler isti‘ānetidin kelīm bir néme taḫfīf tapıp özümge kéldüm[1718]. Yegirme üçlençi (3) kün inim Ér

[1702] yolnıŋ ... ü: T ve B yol aẕābı
[1703] durur: T ve B’de yok.
[1704] iẕn ü: T ve B’de yok.
[1705] Ḫᵛāce-éli’niŋ: T ve B Ḫᵛāce-éli
[1706] ḥażret-i pādişāh-ı sipihr-dest-gāhnıŋ: T ve B ḥażret-i pādişāhnıŋ
[1707] faḳīrü’l-ḥaḳīrġa: T ve B faḳīrġa
[1708] él durur: B éldür
[1709] yüz ... yıḳıldum: T yıḳıldım; B yıḳılıp
[1710] künġaça ... yatdum: B küngeça bī-ḫōd yatdım
[1711] ḳolların: T ve B élig
[1712] çıkıp dururlar: B çıḳıpdurlar
[1713] bardum: T ve B bardım
[1714] étmedüm: T ve B étmedim
[1715] étmedüm: T ve B étmedim
[1716] yigirme birlençi: B yegirmelençi
[1717] te‘ālānıŋ: T ve B’de yok.
[1718] kéldüm: T ve B kéldim

Niyāz faḳīrni arabaġa salıp mürāca‘at körgüzüp durur[1719]. Öyge kélgendin soŋra[1720] (4) on ékki künde ṣıḥḥat tapıp ayaḳ üstiġa turdum[1721]. **Elḥamdülillāh ellezī yuḥyü’l-mevtī**.” **Şi‘ir**[1722]

Yüz (5) şükr ki vāhibü’l-‘aṭāyā
Ṣıḥḥat bedenimde ḳıldı peydā

Ża‘f oldı ṣaḥīḥlikke maḳhūr
Derd oldı (6) tenim diyārıdın dūr

Ẕü’l-ḥicce ayınıŋ üçünçisi[1723] penc-şenbih küni **ol ḥażret** Sevgenli’din ḥareket étip[1724] (7) Ḳara Şafaḳ-ḳayır’ın nüzūl-ı meserret-vuṣūlı bile behişt-āyīn ḳıldı. Bu yurtda, Ḳaraḳalpaḳıyye’din (8) Maḳaṭ ibn [1725] Ésen-kéldi Maḥrem, ṣıdḳ yüzidin ve Ḥasan Bay’nıŋ élçisi Seyyid Bék Ḳoş-köprükī bile (9) kim anı Yılan-ḳırı’da Ḳaraḳalpaḳıyye’ġa[1726] élçi ḳılıp yiberip durur[1727] **[B594]** érdiler kélip şāyeste pīş-keşler (10) ötkerip bendelik yüzini bār-gāh-ı ‘ālem-penāh dergāhıġa ḳoyup nevāziş-i şāhāne bile berūmend (11) bolup dururlar[1728]. **Rubā‘i**

[1719] mürāca‘at ... durur: T ḳaytdı; B ḳayttı
[1720] soŋra: T ve B soŋ
[1721] turdum: T ve B turdım
[1722] şi‘ir: T ve B’de yok.
[1723] zü’l-ḥicce ... üçünçisi: T ve B zü’l-ḥicceniŋ üçide
[1724] étip: T ve B ḳılıp
[1725] Maḳṭ ibn: T ve B Maḳṭ Biy bin
[1726] Ḳaraḳalpaḳıyye’ġa: T ve B Ḳaraḳalpaḳ’ġa
[1727] durur: B’de yok.
[1728] bolup dururlar: T ve B boldılar

Şāhā keremiŋ baḥrı durur ṭūfān-ḫīz
Luṭfuŋ[1729] éli başı üze gevher- (12) rīz

Ḫavārī ki séniŋ dergehiŋe ḳoydı başın
Dīhim ‘inānıŋ bile boldı ‘azīz

Ve Manḳıt’nıŋ[1730] (13) **zübdesi ‘Avaż ‘İnaḳ’nı** Ḫˇārezm-i İrem Bezm[1731] mużāfātınıŋ çerigi bile Ḫˇāce-éli’niŋ muḫāfaẓatıġa (14) yibermiş dururlar ve[1732] Āmūya’dın cisr baġlap Kéŋ-ḳayır’nı leşker-gāh étti[1733]. Bu yerde, çerig soŋġın[1734] (15) yıġnap se-şenbih küni Ḳol Yarġan Arıġı’nıŋ ḳıraġıġa tüşüp dururlar[1735]. Bu yurtda, Maḳaṭ Biy’niŋ (16) éli kim miŋ öylük Ḳaraḳalpaḳ durur[1736] érdi. Sa‘ādet reh-nümūnlıġı bile bendelik ribḳasın (17) raḳabeleriġa salıp köçüp kéldiler. Ol ḥażret, alarġa nevāziş ḳılıp Ḫˇāce-éli nāḥiyetide **[İ257b]** (1) otlaḳ ve yaylaḳ mürüvvet ü merḥamet körgüzüp dururlar[1737]. **Naẓm**[1738]

Sa‘ādet ehlidür ol ḳavm kim (2) zamān şehiġa
Müdām iṭā‘at étip baġīdin müberrādur

İṭā‘at evvelīdür tüzlük soŋı (3) ṭā‘at
İṭā‘at eyle ki bu ékki iş müheyyādur

[1729] luṭfuŋ: T ve B luṭfuŋ kifī
[1730] Manḳıt’nıŋ: T ve B Manḳıt
[1731] ‘İnaḳ’nı ... Bezm: T ve B İnaḳ’nı Ḫıvaḳ
[1732] Ḫˇāce-éliniŋ ... ve: T ve B Ḫˇāce-éli muḫāfāzātıġa yiberip
[1733] étti: T étdi
[1734] soŋġın: T ve B soŋın
[1735] tüşüp dururlar: T ve B tüşüldi
[1736] durur: T ve B’de yok.
[1737] mürüvvet ... dururlar: T merḥamet étdi; B merḥamet étti
[1738] naẓm: T beyt; B ḳıṭ‘a

Kişi ki tüzlik ile ṭā‘at olsa **[T129a]** anıŋ işi

(4) Sa‘ādet-i ebedī ẕātıda hüveydādur

Ve Ḥasan Bay éli kim köp yıldın beri Töre Murād Ṣūfī- (5) niŋ[1739] ḥimāyeti bile keşret cihetidin **[B595]** maġrūr bolup fesād u ṭuġyān, ‘inād u ‘işyān şemāteti żamīr-i şeḳāvet- (6) peẕīrleriġa cāy-gīr belkim[1740] ẕāt-ı kesāfet-āyātlarıġa cibillī bolup durur[1741] érdi. İṭā‘at ḳılādesiġa (7) müteḳallid bolmaḳdın nādim ü[1742] peşīmān bolup temerrüd ṭarīḳı bile Ḳoŋrat ṭarafıġa firārī boldılar. (8) **Meşnevī**

Ol ki temerrüd yolıda ḳıldı seyr

Bolmas anıŋ sa‘yıda āşār-ı ḫayr

Her sarı yüz ḳoysa körer (9) şūmlıḳ

Kām temennāsıda maḥrūmlıḳ

Başıġa pervīzen idbār-rīz

Gerd-i meẕelletdin ötüp[1743] ḫāk-bīz

(10) Cām-ı ferāġatġa eger tapsa dest

Muḥtesib-i çarḫ bérür bat[1744] şikest

[1739] Töre ... Ṣūfī’niŋ: B Töre Murād Ṣūfī

[1740] belkim: T ve B belki

[1741] durur: T ve B’de yok.

[1742] nādim ü: T ve B’de yok.

[1743] ötüp: T olup; B olur

[1744] bat: T bāb

Mālı ‘adū ḫaylıġa tārāc olur

(11) Yurtdın āḫir özi iḫrāc olur

Yatıban tīġ-ı belā başıġa

Ḳatl bolur ol işi pād-şāhıġa

(12) Çün bu cihānda bu durur ḥāleti

Āḫiret içre ne bolur ḳısmeti

Yolda nā-pāḳ vāhimeleriġa ḫavf u ters (13) ġālib bolup emvāl u mevāşīleriġa baḳmay sür‘at-ı tamām ve isti‘cāl-ı mā-lā-kelām[1745] bile ḳaçıp dururlar[1746]. Ekşer (14) emvāl u mevāşī bu cihetdin telef bolup durur[1747]. Hem bu menzilde bahādırlardın birev bir şīr-i ġurrende kim (15) **Meşnevī**[1748]

[B596] Hizebr-efgen ü bebr-i çengāl édi

Felek şīri andın tebeh-ḥāl édi

Kélip cüşşesi (16) ḳulle-i kūh-veş

Ḳılıp hey’et-i şeklidin bebr ġaş

Çékip ḫāme-i ṣun‘ ile Kird-gār

Başıdın (17) ayaḳıġa naḳş u nigār

[1745] sür‘at-ı ... isti‘cāl-ı mā-lā-kelām: T ve B isti‘cāl
[1746] ḳaçıp dururlar: T ḳaçdılar; B ḳaçtılar
[1747] bolup durur: T ve B boldı
[1748] meşnevī: B naẓm

Ḳırān-ḳırı'nıŋ nevāḥīsidin ṣayd étip dergāh-ı 'ālem-penāhġa **[İ258a]** (1) kéltürdi. Ẓafer-me'āṣir 'asākir[1749] Ḳol Yarġan nehridin ḥareket ḳılıp Manḳıt yurtıda (2) bārgāh-ı iḳbāl ve serā-perde-i iclālnı ber-pāy ḳılıp tüşüp dururlar[1750]. Kerīm-berdi Atalıḳ ve 'Abdu'llāh 'İnaḳ (3) ve Ḫˇāceş Maḥrem'ni özleriġa ta'alluḳ sipāh ve nökerleri bile kim rezm meydānın (4) bezm mesnediġa tercīḥ ḳılurlar érdi. Ḳaraḳalpaḳ köçiniŋ kéynidin[1751] buyuruldı. Ammā (5) alar yetüşe almayın ḫaber tapıp kéldiler kim a'dāyı ser-geşte ve ḫuṣemā-yı devlet-bergeşte (6) Ḳoŋrat ḳurġanıġa yaḳın Sami'-bar ḳal'asıġa barıp küren ḳılıp dururlar[1752] bu mevżi'de, (7) cünūd-ı nuṣret-vürūd eṭrāf u cevānibġa[1753] tāḫt u tāz ḳılıp Ḳaraḳalpaḳıyye ṭāgīleri- (8) niŋ bī-nihāyet emvāl u tavar ve mevāşīleri bile ġallelerin tapıp alıp dururlar[1754]. (9) **Ol ḥażretniŋ ḳurbān kéçesi mesned-i 'işretde olturup 'ıydāne bezm tüzgeni** (10) **ve ḳurbānlıḳ ḳanı dék şerbet-i gül-gün şürbiġa kim neş'een "شراباًطهوراً"**[1755] **andın nişān ḳılur.** (11) **Meyl körgüzgeni ve**[1756] **bu bezm-i neşāṭ-efzānı ta'rīf ḳılmaḳ ve bu neşāṭ-ı dil-güşānı tavṣīf** (12) **étmek** Çün ferrāş-ı ḳażā, felek nigār-ḫānesiġa tünniŋ 'anberīn bisāṭın töşedi ve deycūr (13) şebistānıda ay meş'alın rūşen ḳıldı ve ṣevābit-i ḥacle-nişīnleri 'işret-kede-i ẓuhūrda **[B597]** (14) olturup dururlar[1757] ve seyyāre ḫādimleri[1758] ḫiẓmet kéynide her ṭarafġa yügürüp dururlar[1759] (15) ve sühā hindū beççesi cāy-cūş-ı felekni élgige aldı ve çarḫ süfre-keşi ḫˇān-ı zer-endūd-ı kehkeşānnı (16) ketifiġa salıp

[1749] ẓafer-meāṣir 'asākir: T ve B 'asākir-i ẓafer-meāṣir
[1750] tüşüp dururlar: T ve B'de yok.
[1751] kéynidin: T ve B izidin
[1752] ḳılıp dururlar: B ḳılıpdurlar
[1753] eṭrāf u cevānibġa: T ve B eṭrāfġa
[1754] alıp dururlar: T ve B aldılar
[1755] Kur'ân, LXXVI, 21.
[1756] ve: B'de yok.
[1757] oltururup dururlar: T ve B olturdılar
[1758] seyyāre ḫādimleri: B seyyāh ḫādimleri
[1759] ṭarafġa ... dururlar: T ve B ṭaraf yügürdiler

durur[1760]. **Ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān-ı gerdūn-tevānnıŋ fermān-ı vācibü'l-iẕ'ānı bile** (17) **meclisi**, **tertīb bérip dururlar**[1761] **kim Meşnevī**

Ṣafā ehli żamīri dék muṣaffā

Perī-veşler cemālı dék dil-āsā

[İ258b] [T129b] (1) Nezāhat 'anberidin sünbülistān

Leṭāfet nesterīnidin gülistān

Hevāsıdın dimāġ-ı (2) cān mu'aṭṭar

Nesīmidin köŋüller 'ıṭr-perver

Çerāġān meş'al-ı iḳbāl birle

Münevver pertev-i iclāl (3) birle

Ḫuten-i ḫoş-būy dūd-ı micmeridin

İrem-i dil-cūy zīb ü zīveridin

Ṣafāsıdın (4) ḫacel cennet ḳuṣūrı

Temāşāsıda ḥayrān ravża ḫūrı

Bisāṭı barça ḳalın mülemma'

Firāşı barça (5) ecnās-ı muraṣṣa'

[1760] salıp durur: T ve B saldı

[1761] bérip dururlar: T ve B bérdiler

Ḳurulġan anda evreng-i zeberced

Cülūs eylep aŋa şāh-ı mü’eyyed[1762]

[B598] Kéyip ‘ıydī (6) libās-ı pād-şāhī

Otaġa başıda ẓıll-ı İlāhī

Ḳuyaş cemşīdi yaŋlıġ pāy-tā-farḳ

Bolup zīnet (7) bile altun ara ġarḳ

Tapıp maḫṣūṣlar allıda ḳurbet

Ḳılıp ser-ḫoş alarnı ẕevḳ-ı ‘işret

(8) Gehī şeh ḳolġa alıp cām-ı ‘īdī

İçip şerbet bile ḫurmā nebīdi

Muḳarreblerġa hem luṭfı tutup (9) cām

Keremdin eyledi ser-şār-ı in‘ām

Gehī gül-çehre ḫādimler fırāvān

Araġa kéltürüp her laḥẓa yüz (10) ḫˇān

Müheyyā aṭ‘ime her birde yüz reng

Alardın eyleben ẕevḳ ehl-i Ferheng

[1762] şāh-ı mü’eyyed: B şāh-ı müeyyed

Gehī kéltürdiler (11) köp şīre-i zer[1763]

Tola türlüg fevākihdin ser-ā-ser

Gehī kéltürdiler buşḳab-ı zerrīn

(12) Tola şehd ü şeker ḥelvā-yı ḳandīn

Yemek içmekdin alıp iştihā kām

Tenāvül eylemek- (13) din tapġaç ārām

[B599] Kitāb açtılar[1764] ḳıldılar iẓhār[1765]

Ma‘ānīde nikāt-ı diḳḳat-āṣār

Tapıp her (14) bir ‘ibāretdin ma‘ānī

Feṣāḥat ehli ṭab‘-ı ḫūrde-dānī

Gehī tefsīrdin eylep su’ālāt[1766]

Gehī (15) ‘ilm-i ḥādiṯ içre maḳālāt

Gehī fıḳh içre ẕikr eylep mesāyil

Alarġa dem-be-dem artıp feżāyil

(16) Gehī ḥall eylep eşkāl-ı ‘aḳayid

‘Aḳīdat içre tapıp her maḳāṣıd

[1763] şīre-i zer: İ’de y’nin noktalarından biri eksik.
[1764] açtılar: T açdılar ve; B açtılar ve
[1765] iẓhār: T’de yok.
[1766] su’ālāt: B suālāt

Gehī ḥikmet söziġa eylep iḳdām

(17) Bolup rūşen alarġa barça aḥkām

Gehī ‘ilm-i kelām içre étip cidd

Ḳılıp ḥāṣıl kelām içre ḳavā‘id

[İ259a] (1) Gehī ḥāṣıl ḳılıp feyż-i taṣavvuf

Taṣavvuf ‘ilmini eylep taṣarruf

Gehī fāş eylep aḫlāḳ (2) içre iġrāḳ

Köŋülge örgetip teẕhīb-i aḫlāḳ

Gehī tarīḫ sarı körgüzüp meyl

(3) Ḳılıp ma‘lūm-ı aḥvālāt her ḫayl

[B600] Bolup eş‘ārdın gāhī suḫan-senc

Feṣāḥat içre saçıp (4) her biri genc

Ḳılıp ba‘żısı tedḳīḳ-i bedāyi‘

Étip ba‘żısı taḥḳīḳ-i ṣanāyi‘

Açıp gāhī (5) mu‘ammānıŋ ṭılsımın

Beyān ḳıldılar istiḫrāc ismin

Bedīhe içre ki eylep te’emmül

Nezāket (6) gül-şenidin tirdiler gül

Velī diḳḳat[1767] ara sulṭān-ı ʻālem

Barın ḳıldı belāġat birle mülzem

(7) Bu yaŋlıġ ʻişret eylep tā seḥer-gāh

Muḳarribler bile şāh-ı felek-cāh

Fiġān kim çarḫ-ı bed-mihr ü cefā-gūş

(8) Méni ḳılmış bu ṣoḥbetdin ferāmūş

Sipāh ehli dağı eylep çerāġān

Muʻaskerni (9) şebistān-ı felek-sān

Tapıp envāʻ-yı tezyīn orda-bāzār

Anıŋ dék kim bahār eyyāmı gül-zār

(10) Muʻallā ḫayme vü ḫar-gāhlarda

Muḥaḳḳar ḳoşlar vü bengāhlarda

[B601] Neşāṭ ehli vü erbāb-ı maʻīşet

Müheyyā eylep (11) esbāb-ı maʻīşet

Kéyip ser-tā-ḳadem ʻıydāne ḫilʻat

Déme ʻıydāne cemşīd-āne ḫilʻat

[1767] diḳḳat: B vaḳt

(12) Ṭarab içre tapıp öz müddeʿāsın
Mükerrer ḳıldılar şehniŋ duʿāsın

Çün ḳuyaş ḳurbānı (13) İsmāʿīl ḳoçḳarı dék ṣubḥ ġayb-ḫānesidin nümāyān boldı. Egerçi sefer ehliġa şerʿ-i (14) şerīf ḥükmi bile ḳurbān ḳılmaḳ cāyiz érmestür[1768]. Ḥażret-i pād-şāh-ı dīn-penāh (15) **"الصدقه ترد البالاء و تزيد فى العم"** muḳteżāsıdın kemāl-ı himmet ve ḫulūṣ-ı niyyet bile bī-nihāyet (16) téve ve uy ve ḳoylarnı **[T130a]** ẕebḥ étip faḳr[1769] u mesākīnġa nafaḳa ḳıldı. Ekṣer aʿyān-ı ḥażret (17) ve erkān-ı devlet hem muvāfaḳat körgüzüp ẕebāyiḫdin leşker-gāhnı tolturdılar[1770]. Şenbih küni **[İ259b]** (1) aynıŋ on ékkiside Kirkirevk kenārın kim ol nehrni Öküz-kétken hem dérler, muḫayyem-i ḫıyām-ı (2) meymenet-encām éttiler[1771]. Hemol kün baʿżı mütecennide kim şecāʿat meydānıda Rüstem ve İsfendiyār'nı (3) manẓūr ḳılmaslar érdi[1772]. **Ol ḥażretniŋ**[1773] ḥükm-i hümāyūnı bile Ḳoŋrat ḳurġanınıŋ eṭrāfıġa (4) ve Ḳaraḳalpaḳ küreniniŋ eknāfıġa çapavul urup köp esīr, dest-gīr ḳılıp bī-nihāyet māl u ġanāyim bile (5) kélip ʿavāṭıf-ı ḫusrevāne ve merāḥim-i pād-şāhāne bile mümtāz boldılar ve fermān-ı (6) ḳażā-cereyān ṣudūr tapıp vezīr-i aʿẓam ve destūr-ı mükerrem niẓāmü'l-mülk ve'd-dīn (7) **Muḥammed**[1774] **Yūsuf Mehter** bile emāret-penāh-ı aṣālet-dest-gāh, emīr-i ṣāyib-tedbīr **Muḥammed Rıżā Ḳoş- [B602]** (8) **bégi** cehd-i tamām ve saʿy-ı belīġ körgüzüp nehr-i meẕkūrġa kéçe bile cisr baġladılar. (9) **Ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān-ı keyvān-mekānnıŋ Ḥasan Bay éli kürenin muḥāṣara ḳılıp ṣaff-ārālıġ** (10) **ḳılġanı**[1775] **ol cemāʿanıŋ kürenni bozup bendelik tofraḳıġa yıḳılġanı** (11) Yek-şenbih küni aynıŋ on

[1768] érmestür: T érmes durur
[1769] faḳr: T ve B fuḳarā
[1770] tolturdılar: T toldurdılar
[1771] éttiler: T étdiler
[1772] ḳılmaslar érdi: T ve B ḳılmas érdi
[1773] ḥażretniŋ: B ḥażret
[1774] Muḥammed: B'de yok.
[1775] ḳılġanı: B ḳılġanı ve

üçide Emīr ‘Abdu’llāh ‘İnaḳ’nı[1776] On Tört (12) Uruġ çerigi bile harāval ḳılıp ilgeri yiberip[1777] leşker-i ḳıyāmet-eṣer, cisrdin (13) ‘ubūr étip izdiḥām-ı tamām ve ġalebe-i mā-lā-kelām bile ḥareket étti[1778] kim yer küresiġa zelzele (14) tüşti[1779] ve merākib-i ṣarṣar-ı ḫırām-gerdidin ḳuyaş mir’ātıġa[1780] tīrelik yetüşti. (15) **Meṣnevī**

Eyle ḳozġaldı leşker-i cerrār
Kim urar mevc lücce-i zeḫḫār

Ḳılıban (16) yerni gerd süm-i sütūr
Ḳıldı beyżā yüziġa māni‘-i nūr

Deşt-i ṣahrā yüzin sipāh tutup
(17) Çarḫ saṭḥını gerd-i rāh tutup

‘Aded içre kök encümidin köp
Mūr ḫaylı vü yer ḳumıdın köp

[İ260a] (1) Barça rezm-āzmāy u bebr-şikār
Barça fīl-efgen ü hizebr-şikār

Barça başdın ayaḳ (2) silāḥ ara ġarḳ
Silāḥ içre kirip ḳadem tā-farḳ

[1776] ‘İnaḳ’nı: B İnaḳ’nı:
[1777] yüberip: B yiberip
[1778] étti: T étdi
[1779] tüşti: T tüşdi
[1780] mir’ātıġa: B mirātıġa

[B603] Hem müsellaḥ uruş yaraġı bile

(3) Hem mükemmel yörüş yaraġı bile

Bu sipāh içre şāh-ı çarḫ-ı serīr

Öyle kim (4) encüm içre mihr-i münīr

‘Azm étip şevket-i tamām bile

Devride ança izdiḥām bile

(5) Başı üstide rā’yet-i nuṣret

Körgüzüp her dem āyet-i nuṣret

Yana her ḫayl tuġı (6) cilve ḳılıp

Fetḥ yaŋlıġ yalavları açılıp

Ehl-i efsād sarı yüz urdı

(7) Ḳaraḳalpaḳ üstige[1781] yördi

Mundaḳ[1782] debdebe-i dōst-nevāz ve kevkebe-i düşmen-güdāz bile kélip Ḳaraḳalpaḳ’ (8) nıŋ[1783] kürenin ḳabap alar bile Ḳoŋrat ḳurġanınıŋ arasıġa müşerref ṣafflar rāst ḳıldılar (9) ve esbāb-ı rezm ve ālāt-ı ḥarbnı āmāde ve müheyyā étip[1784] ṭabl-ı cengni ṣadāġa kirgüzüp dururlar[1785]. **Meşnevī**

[1781] üstige: T ve B üstiġa
[1782] mundaḳ: B mundaġ
[1783] Ḳaraḳalpaḳ’nıŋ: B Ḳaraḳalpaḳ
[1784] āmāde ... étip: T ve B müheyya ḳılıp
[1785] kirgüzüp dururlar: T ve B kirgüzdiler

(10) ‘Alem astıda şāh-ı şāḥib-vaḳār

Temekkün ḳılıp[1786] ḳulle-i ḳūh-vār

Yesār u yemīn ṣafflar ārāste

(11) Livālar ṣufūf içre pīrāste

[B604] Emīri turup her livā astıda

Sinān élgige bād-pā astıda

(12) Kebürge ṣadāġa kirip kūs hem

Felekni ger eylep üni dem-be-dem

Tehemtenler ol sarı salıp (13) süren

Ki müfsidler étmiş édiler küren

Bahādır yigitler çékip intiẓār

Ki bolġay (14) ḳaçan ḫaṣm ile kār u[1787] zār

Açıp köz ‘adū sarı şemḫāllar

Ki çıḳġay ḳaçan ol (15) tebeh ḥāllar

Ḳanat açıp oḳlar kirip yay ara

Ki ḳılġay ḳaçan ḫaṣm sarı hevā

[1786] ḳılıp: B tapıp
[1787] u: T’de yok.

[T130b] (16) Ḳılıçlar demin tīz étip bī-ḫilāf
Ki étkey ḳaçan ḫaṣm baġrın şikāf

Sinānlar (17) uzun tīġ ile cilve-ger
Ki ḳılġay ḳaçan ḫaṣm ḳanın heder

Çün fesād ehli bu manṣūbe-i **[İ260b]** (1) hāyile ve vāḳı‘a-ı vāhiyeni müşāh[ede][1788] ḳıldılar. Özlerin ẕerre taṣavvur ḳıldılar. Beyżā ẓuhūrıda (2) ve ḳatre-i ḫayāl eylep dururlar[1789]. Deryānıŋ[1790] ḥużūrıda ma‘āẕallāh eger ḳahr u ġażab[1791] ṣarṣarı (3) deryā-yı muḥārebeġa temevvüc yétkürse[1792] alar kūlākıġa ne şühūd **[B605]** ve ḳahr tünd-bādı āteş-kede-i (4) muḳāteleġa dāmen ursa alar ḫāşāḳıġa ne cūd[1793]. **Ḳıṭ‘a**

Birev Sikender ile istese (5) muḳābillıḳ
Tiler cehālet ile öz vücūdını ma‘dūm
Ḳaraŋġu kéçede şeb-tāb egerçi (6) raḫşāndur
Velī ḳuyaş ḳaşıda ḥāleti bolur ma‘lūm

Temerrüd ü ‘iṣyāndın tevbe étip[1794] (7) ‘aḳl reh-nümūnlıġı bile boyunlarıġa tīġ ve kefen asıp çıḳıp **ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān-ı** (8) **gītī-sitān**[1795] yekrānınıŋ na‘leynin[1796] öpüp şerm-sārlıḳ[1797] yüzin inkisārlıḳ[1798] tofraḳıġa (9) ḳoyup dururlar[1799]. **Beyt**

[1788] müşāh[ede]: T ve B müşāhede
[1789] eylep dururlar: T étdiler; B éttiler
[1790] deryānıŋ: T ve B deryā
[1791] ḳahr u: T ve B’de yok.
[1792] yétkürse: T yetkürse
[1793] cūd: B vücūd
[1794] étip: T ve B ḳılıp
[1795] ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān-ı gītī-sitān: T ve B ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān
[1796] na‘leynin: B na‘leynini

Tīġ-ı ḳahrıŋdın amān tapmaḳ ne imkān ḫaṣmġa
Ḳılmayın dergāh-ı (10) gerdūn-iştibāhıŋnı penāh

Ol ḥażret, kemāl-ı ḥilm ve ġāyet-i keremdin **"العفو عند الاقتدار من علو الاقدار"** (11) muḳteżāsı bile ‘ālem ‘ālem noḳṣānların mu‘āf étip cihān cihān günāhların perde-i aġmāżġa (12) çékti. Ve Ḥasan Bay kim bu vāḳı‘a vuḳū‘ıdın burun Töre Murād Ṣūfī’din meded tiley[1800] (13) Ḳoŋrat’ġa barıp durur[1801] érdi. Öz éliniŋ mācerāsın aŋlap ḳaçıp kéldi ve kemāl-ı ḫacālet (14) bile meẕellet tofraḳıġa yıḳıldı. **Ol ḥażret**, anıŋ hem nāṣıye-i aḥvālıġa ‘afv raḳamın çékip yarlıġ (15) ḳıldı kim: “Köçsünler!” Ol ḳavm-ı keşīr Ḥasan Bay başlıġ cān bile fermān tutup kürenni (16) bozup köçmekke şürū‘ étdiler[1802]. Bā-vücūd keşret-i ‘iyāl u eṭfāl māl u mevāşīleri bile (17) çaçurġasıġaça ḳoymayın ‘aṣr vaḳtıġa ḳalmay köçüp dururlar[1803] ve ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī **[İ261a]** (1) alar ‘aḳabıġa Mürrīḫ-ṣalābet **[B606]** sürdevüller ḳoyup ve ‘inān-ı ‘āṭıfetin leşker-gāhġa ma‘ṭūf (2) étip kiryās-ı gerdūn-esāsġa nehżat ḳıldı ve értaŋ dū-şenbih küni (3) Ḳoŋrat ḳurġanınıŋ üstiġa atlanmaḳ muḳarrer boldı. Bu cihetdin, bahādırlar (4) ve sipeh-dārlar kéçe yatmayın uruş yaraġın tüzmekke iştiġāl körgüzüp (5) dururlar[1804]. **Meşnevī**[1805]

[1797] şerm-sārlıḳ: T ve B şerm-sārlıġ
[1798] inkisārlıḳ: T ve B inkisār
[1799] ḳoyup dururlar: T ve B ḳoydılar
[1800] tiley: T ve B tiledi
[1801] durur: T ve B’de yok.
[1802] étdiler: B éttiler
[1803] köçüp dururlar: T köçdiler; B köçtiler
[1804] körgüzüp dururlar T ve B körgüzdiler
[1805] meşnevī: B naẓm

Sipāh ehli ḳılmay kéçe meyl-i ḫˇāb

Yaraḳ ihtimāmıġa ḳıldı (6) şitāb

Burun at işide ḳılıp ihtimām

Bidevlerni şeb-gīr ile ḳıldı rām

(7) Tüzep rāst zīn ü ligāmını hem

Rikāb u ʻinān u sitāmını hem

Bérip baʻżı cevşenġa (8) ārāyişi

Tapıp köŋli ol işdin āsāyişi

Ḳılıp baʻżı él çār-ḳab[1806] ṣayḳalı

(9) Ḳuyaş āhesi dék bolup müncelī

Dobulġa sarı körgüzüp baʻżı meyl

Müzeyyen (10) ḳılıp ol ṣıfat kim Süheyl

Étip baʻżı ḳulluḳ sarı ihtimām

Bérip baʻżı tīzlik (11) işige niẓām

Ḳılıçlarnı baʻżı ḳılıp tīz-dem

Ki aʻdā başın şāyed étkey ḳalem

[1806] çār-ḳab: B çār-ḳap

[B607] (12) Ḳılıp baʿżı nūk-ı sinānını tünd
Ki tapulmaġay yavnı sançarda künd

Bérip baʿżı multuḳ (13) içiġa ṣafā
Ki tā ḳılmaġay[1807] oḳ meyli[1808] ḥaṭā

Bu yaŋlıġ ḳılıp zīnet her yaraġ
Seḥer bolġuça (14) étmediler ferāġ

Ammā aʿdā-yı devlet yaʿnī Töre Murād Ṣūfī başlıġ[1809] Aral muʿānidleriniŋ (15) nāmeymūn żamīrleriġa ḫavf u hirās istīlā tapıp muʿtemed-ʿaleyh kimseleridin[1810] ḳurġan içide yezek (16) aylanturup **[T131a]** ḳalʿa-dārlıḳ éttiler[1811]. **Naẓm**

Ḫayl-ı ʿadū sarı tüşüp rüst-e-ḫīz
Eyleben öz sāyeleridin (17) gürīz

Gerçi yezek dāyir olup her ṭaraf
Her néçe kim dérler édi lā-tuḫaf

Bu söz ile bolmayın **[İ261b]** (1) ārām-ı dil
Ḫavf otı artuḳraḳ olup müştaʿil

[1807] ḳılmaġay: İ'de ḳılmaġaḳ قیلمغاق şeklinde yazılmıştır.
[1808] oḳ meyli: T ve B oḳı meyl
[1809] başlıġ: B başlıḳ
[1810] muʿtemed-ʿaleyh kimseleridin: T ve B muʿtemed kişileridin
[1811] éttiler: T étdiler

Ehl-i Aral ḳorḳuban öz cānıdın
Baş çıḳara almadı (2) ḳurġanıdın

Boldı bu ḳorḳunç bile ḫāṣ u ʿām
Közleriġa taŋġaça uyḳu ḥarām

[B608] Ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān-ı (3) **gītī-sitān**[1812]**-ı gerdūn-tevānnıŋ Ḳoŋrat ḳaṣdıġa sipāh çékip bahādırlar muḳātele meydānıġa** (4) **rüst-e-ḫīz salġanı ve muʿānidler mücāhidlerdin dest-bürd-i ʿaẓīm körüp hezīmet ṭarīḳı bile ḳurġanġa** (5) **ḳabalġanı** Çün encümniŋ[1813] şāhı, livā-yı ẓuhūrın feleknіŋ[1814] meydānıda cilve-ger ḳıldı (6) ve tīġ şuʿāʿı bile cihān kişverin musaḫḫar étti[1815]. Aʿyān-ı ḥażret ve erkān-ı devlet, ümerā-yı ʿiẓām ve vüzerā-yı (7) kirām, ṣāḥib-menzilet békler ve Behrām-ṣavlet bahādırlar özleriġa müteʿallіḳ ʿasker[1816] ve nökerleri bile müsellaḥ (8) u mükemmel[1817] bolup bār-gāh-ı ʿālem-penāh dergāhıġa müteveccih bolup dururlar[1818]. **Şiʿir**

Yetip her ṭaraf dın gürūh-ā-gürūh
(9) Emīr ü sipeh-dār u ṣāḥib-şükūh

Kélip ṣaff tüzüp[1819] barça taʿẓīm ile
Turup her ṭaraf ʿarż-ı teslīm ile

[1812] gītī-sitān: T ve B'de yok.
[1813] encümniŋ: T ve B encüm
[1814] feleknіŋ: T ve B felek
[1815] étti: T étdi
[1816] ʿasker: T ve B çerig
[1817] müsellaḥ ... mükemmel: T ve B mükemmel ü müsellaḥ
[1818] bolup dururlar: T ve B boldılar
[1819] tüzüp: B tutup

(10) **Ḥażret-i pād-şāh-ı ṣāḥib-ḳırān, sipihr-mekān, gerdūn-tevān, Cemşīd-nişān, Süleymān-fermān**[1820] (11) umūr-ı ʻibādet ve ḳavānīn-i riyāżetdın fāriġ bolġandın soŋra tevekkül zırhın[1821] peyker-i hümāyūnıġa (12) kéyip çār-ḳab-ı iʻtişāmnı tört cihetiġa baġlap kemer-i himmetni mübārek bélige ḳuşap ḫançer-i şecāʻatnı (13) aŋa üstüvār ḳılıp ve tīġ-ı mübārezetni pehlū celādetiġa asıp ḳolluḳ iʻtiżādnı ṣāʻid iʻtimādıġa[1822] (14) muḥkem étip ḫod zer-endūdnı iḳbāl bile[1823] ferḫunde fālıġa ḳoyup ḳadem-i irādetin kiryās-ı gerdūn-esāsdın (15) taşḳarı ḳoyup reşeḥāt-ı seḥāb ḥużūrı bile intiẓār-ı müteʻaṭṭışların sīr-āb étip durur[1824] ve lemeʻāt-ı āftāb (16) ẓuhūrı bile dīdār-ı müntaẓırların kām-yāb ḳıldı. **Meşnevī**

[B609] Çıḳıp şāh ḫar-gāhdın kām-yāb
(17) Şeref burcıdın öyle kim āftāb

Kéyip aḳ kirevge silāḥ üstidin
Uruş kün libās-ı felāḥ **[İ262a]** (1) üstidin

Ṭılā-ḫilʻat vü aṭlas-ı bī-bahā
Bolup pāy-tā-ser ġarīḳ-ı ṭılā

Başıda bolup ciġa kim (2) cilve-ger
Ṭılā efseriġa bérip zīb ü fer

[1820] sihr-mekān ... Süleymān-fermān: T ve B'de yok.
[1821] soŋra ... zırhın: T ve B soŋ ẕerre-i tevekkülni
[1822] ṣāʻid-i iʻtimādıġa: B sāʻid-i iʻtimādıġa
[1823] zer-endūdnı ... bile: T ve B zer-endūd-ı iḳbālnı ḳırḳ
[1824] étip durur: T étdi; B étti

Ne efser ki tāc-ı Keyānī kélip

Güherdin (3) anıŋ perniyānı kélip

Yavāḳīt birle mükellel bolup

Zer-i ca‘ferīdin aŋa ḥall bolup

Bu āyīn-i (4) fenn[1825] birle Cemşīd-vār

Felek-veş semend üzre boldı süvār

Özi āftāb u felek (5) merkebi

Sitām-ı muraṣṣa‘ anıŋ kevkebi

Ne at kim kötergende her bir ḳadem

Cihānnı (6) ḳılıp ḳaṭ‘ gerdūnnı hem

Ḳayu gürdler kim toyaḳı saçıp

Anı keḥl éterġa[1826] (7) zaḥl köz açıp

[B610] Yolın néççe ferrāşlar pāk étip

Ḫas u ḫār āṣārı yoldın (8) kétip

Ġubār oltururnı ḳılıp cüst-ü-cū

Sepip néççe saḳḳālar ol yolġa su

[1825] āyīn-i fenn: B āyīn ü fenn
[1826] éterġa: T ve B éterge

Burun (9) néççe yüz miŋ kişi ḳozġalıp

Barı zenbūrek birle şemḫāl alıp

Ki her birige (10) ot tégürgen[1827] zamān

Ünidin küpürdep yetti āsmān

Ḳulaġın felek néççe kim (11) berkitip

Anıŋ birle hem bolmay özidin kétip

Eger tégse her oḳı (12) bir taġġa

Berāber ḳılur anı tofraġġa

Sürüp élni yoldın néççe dūr-bāş

Alıp élgige (13) nīze-i dil-ḫırāş

Alar kéynidin néççe cebbār-gūy

Felekke salıp her biri hāyhūy

(14) Yene[1828] bir toḳuz şāṭır-ı nīk-pey

Cihānnı ḳılıp barça her demde ṭayy

[T131b] Velī ḥüsn ara māh-ı tābān kibi

(15) Ġalaṭ eyledüm[1829] mihr-i raḫşān kibi

[1827] tégürgen: T tiyürgen/yetürgen; B yetkürgen
[1828] yene: B yana
[1829] eyledüm: T ve B eyledim

[B611] Ḳuyaşdın ḳılıp zengler üstüvār

Yüz āheng her biridin (16) āşikār

Yörürde ḳılıp fāş yüz miŋ uṣūl

Temāşāġa eylep melāyik nüzūl

Sürüp şāh-ı (17) ‘ālem ‘aḳabdın semend

Ḳılıp yolnı ‘azmı bile ser-bülend

Felek-veş semend üzre mümtāz olup

[İ262b] (1) Ḳuyaş dék ulusdın ser-efrāz olup

Başı üstide sāye-bān-ı ‘aẓīm

(2) Bézelgen bolup ḥall ṭılā birle sīm

Aŋa sāye salıp livā-yı ẓafer

Bolup meh-çesi (3) mihr dék cilve-ger

Kéynidin yörüp şāh u şehzādeler

Sipeh-dārlar birle (4) āzādeler

Livā-yı ẓafer intibāhı bile[1830]

Öziġa ta‘alluḳ sipāhı bile

[1830] Bu sözcükten sonra T nüshasında beyit mısralarını ayıran üç nokta yok.

Anıŋ dék bolup (5) izdiḥām āşikār

Ki dése bolur yüz ḳıyāmetçe bār

Ḳoŋrat ḳurġanıġa yavuḳraḳ[1831] (6) barġandın soŋra[1832] ol ḥażret yolda tevaḳḳuf körgüzüp[1833] sipāh-ı nuṣret-penāhnıŋ[1834] aḥvālıġa (7) pertev-i iltifātın salıp ve deste deste tertīb bérip yavnıŋ üstige **[B612]** yiberip dururlar[1835]. (8) Andaḳ durur[1836] kim ol[1837] Ḳıpçaḳ dūdmānıdın emāret-penāh **‘Abdu’llāh ‘İnaḳ ibn** (9) **Muḥammed Niyāz ‘İnaḳ**[1838] **ve Töre Murād Atalıḳ ḫalef-i Velī Atalıḳ** ve Ḳaŋlı’nıŋ[1839] eşrāfıdın **Yaḫşılıḳ** (10) **Pervānçı ve Muḥammed Biy’ni** On Tört Uruḳ’nıŋ ‘askeri[1840] bile a‘dā-yı devlet üstige[1841] (11) nām-zed ḳılıp dururlar[1842] ve alarnıŋ kéynidin Ḳıyat ‘umdeleridin ḥaşmet-penāh, (12) şevket-dest-gāh **Emīr**[1843] **Ḳılıç İnaḳ ve Ḳara Bahādır Mīrāb,** Ḳoŋrat zübdeleridin ‘umdetü’l- (13) ümerā **Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi’ni** Ḳıyat Ḳoŋrat’nıŋ[1844] yıġını bile buyurup dururlar[1845]. (14) Ve alarnıŋ kéynidin[1846] sipeh-dārlardın Seyyid Ya‘ḳūb Ḫˇāce ve Yūsuf Niyāz Bék (15) ve Ḫˇācem-berdi Bék ve Ḳalender Bék ve Muḥammed Cān Bék ve Alaş Bék ve Ḳādir-berdi Bék ve Niyāz Muḥammed Bay (16) ve şemḫālçılardın ‘Avaż-berdi Yüzbaşı ve Ḳoş Naẓar Yüzbaşı

[1831] yavuḳraḳ: T ve B yaḳın
[1832] soŋra: T soŋ
[1833] körgüzüp: T ve B étip
[1834] sipāh-ı nuṣret-penāhnıŋ: T ve B sipāh-ı nuṣret-penāh
[1835] yavnıŋ ... dururlar: T yav üstige yiberdi; B yav üstiġa yiberdi
[1836] durur: T ve B’de yok.
[1837] ol: B evvel (şeddeli)
[1838] ibn ... ‘İnaḳ: B veled-i Muḥammed Niyāz İnaḳ
[1839] Ḳaŋlı’nıŋ: T ve B Ḳaŋlı
[1840] uruḳnıŋ ‘askeri: T ve B uruġ çerigi
[1841] üstige: B üstiġa
[1842] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldı
[1843] Emīr: B’de yok.
[1844] Ḳıyat Ḳoŋrat’nıŋ: T ve B Ḳıyat Ḳoŋrat
[1845] buyurup durur: T ve B buyurdı
[1846] kéynidin: T ve B ‘aḳabıdın

ve İş Muḥammed Yüzbaşı ve Ḫˇāce Murād (17) Yüzbaşı ve tüfeng-endāzlardın Şīr Muḥammed Şaġal ve İsḥāḳ Şeyḫ ve ‘Abdu’r-raḥman Yüzbaşı bularnı öz **[İ263a]** (1) destesi[1847] bile izlik izidin yiberip dururlar ve[1848] bulardın soŋra[1849] Yomutiyye cemā‘asıdın Ḳıvanç (2) Ṣūfī ve Ata Muḥammed On-bégi ve Berdi Bék ve Muḥammed Niyāz Körçe Serdār ve Ḳaḳa Serdār ve Muḥammedçe Serdār (3) ve Yemreli’din Kéldi Ḫān ve Nādir Serdār’nı Türkmeniyye sipāhı bile Ḳaraḳalpaḳnıŋ[1850] (4) ekābiridin Ay Dōst Biy ve Ḳādir-bérgen Biy ve Ḳoş-bérgen Biy ve Şaġal Biy’ni Ḳaraḳalpaḳıyye (5) ṭavāyifiniŋ cünūd-ı nā-ma‘dūdı bile yiberip dururlar[1851] ve bu meẕkūr bolġan (6) ümerā ve ser-gerdeler Tallıḳ’dın ötüp Ḳoŋrat’ġa muḳābil ṣaff-ārālıġ ḳılıp dururlar[1852]. (7) Ve ḳalb-gāh ve cünāḥ-ı meymene[1853] ve meysereni ārāste ḳılıp her emīr ü ser-gerde, ‘alem ü baydaḳlarınıŋ astıda (8) şükūh u ṣalābet bile ārām u[1854] ḳarār tutup dururlar[1855]. Ve bahādırlar ve şüce‘ā-yı nām-dārlar ve mütehevvirler[1856] (9) **el-ḳıtāle ma‘al-baġī kā‘l-ḳıtāle ma‘a’l-mürted** muḳteżāsı bile muḥarebe ve mücādele ve[1857] muḳāteleġa āmāde (10) vü[1858] müsta‘idd bolup dururlar[1859]. Ammā müfsidler ser-defteri ve mu‘ānidler serveri **[B613]** ve mütemerridler ma‘rūfı (11) ya‘nī **Töre Murād Ṣūfī** kemāl-ı cehāletdin a‘dā-yı devlet-bergeşteler bile Ḳoŋrat ve Manḳıt (12) ve Çavdur ve ġayrihüm ‘askerin[1860] atlıġ ve

[1847] destesi: B desteleri
[1848] yiberip ... ve: T ve B yiberdi
[1849] soŋra: B soŋ
[1850] Ḳaraḳalpaḳ’nıŋ: T ve B Ḳaraḳalpaḳ
[1851] yiberip ... ve: T ve B yiberdi
[1852] ṣaff-ārālıġ ... dururlar: T ṣaff-ārālıġ ḳıldılar; B ṣaff-ārālıḳ ḳıldılar
[1853] cünāḥ-ı meymene (ötre kullanıldığı için): T ve B cenāḥ-ı meymene
[1854] ārām u: T ve B’de yok.
[1855] tutup dururlar: T tutdılar; B tuttılar
[1856] ve ... mütehevvirler: T ve B’de yok.
[1857] mücādele ve: T ve B’de yok.
[1858] āmāde ve: T ve B’de yok.
[1859] dururlar: T ve B turdılar
[1860] ‘askerin: T ve B çerigin

yayaḳ ḳal‘adın çıḳarıp muz üstidin[1861] ötüp (13) arḳasın deryā bile ḳal‘aġa ḳaratıp yasav çékdi[1862]. Berangar u cevangarda, ser-gerdelerni (14) muḳarrer étip[1863] özi İş Muḥammed Bék[1864] ve Süyün Biy **[T132a]** Ḳıyat bile livā-yı ḫiẕlānnı ber-pā ḳılıp ḳalb-gāh-ı (15) nekbet-penāhda cesāret-i tamām[1865] bile tutup durur[1866]. **Naẓm**

Éki yandın éki sipāh-ı şigerf
(16) Ġalaṭ eyledüm[1867] ékki deryā-yı jerf

Ṣaff-ārālıġ iẓhār étip her ṭaraf
Tüzüldi[1868] (17) hemol deşt ara ékki ṣaff

Kirip gürdler rezm meydānıġa
Ḳılıp ḳaṣd birbiriniŋ **[İ263b]** (1) cānıġa

Bahādırlar eylep uruşda sitīz
Yetip birbiri ḳaṣdıġa tünd ü[1869] tīz

(2) Biri ejdehā biri şīr-i jiyān
Biri bebr biri hizebr-i demān

[1861] muz üstidin: T ve B muzdın
[1862] çékdi: T ve B çékti
[1863] étip: T ve B kılıp
[1864] Bék: T’de yok.
[1865] cesāret-i tamām: T ve B ḫasāret-i tamām
[1866] tutup durur: T ve B turdı
[1867] eyledüm: T ve B eyledim
[1868] tüzüldi: T ve B ḳuruldı
[1869] ü: B’de yok.

Biri küç bile Ṭūs u Nevder[1870] kibi

(3) Biri zūr ile Gīv-i ṣaff-der kibi

Biri Sām u biri Ferāmurz dék

Biri Bī-sütūn (4) biri Elbürz dék

[B614] Biri Bījen ü biri Gerşāsb-vār

Biri Behmen ü biri İsfendiyār

(5) Biri Rüstem ü biri Sohrāb-ı yel

Kélip hey'et içre anıŋ dék kuh-tel

Munı ol sürüp (6) öz sipāhıġaça

Anı bu ḳavup cāy-gāhıġaça

Savaş eyleben kār-dānlıġ bile

(7) Telāş eyleben pehlevānlıġ bile

Birin kim çü biri[1871] hevāġa çékip

Urup (8) yerge anı semāġa çékip

Ḳıyāmet ḳopup[1872] andın āfāḳ ara

Bolup āşikār 'arż-ı zilzālhā

[1870] Nevder: B Nevẕer
[1871] kim çü biri: T çün biri kim; B çü biri kim
[1872] ḳopup: B ḳoyup

(9) Bidevler bolup gerd ara berḳ-tāz

Néçük kim yalın dūd[1873] ara cilve-sāz

Çékip gürdler (10) merkeb üzre ġırīv

Anıŋ dék ki Ḳāf üzre Erjeng-i dīv[1874]

Ḳılıçlar demi öyle ḫūn-bār (11) olup

Ki ol deşt ḳan birle gül-zār olup

Sinānlar sındı[1875] töküp (12) öyle ḳan

Ki ejder demi bolġay āteş-feşān

[B615] Tişin tīz étip erre-püşt neheng

(13) ‘Adū ḳaṣdıġa meşel çeng-i peleng

Yétip her kişige çü ḍarb-ı ‘amūd

Berāber bolup aŋa būd u ne-būd

(14) Tégip kimse farḳıġa gürz-i girān

Yıḳılıp anıŋ başıġa āsmān

Atıp oḳçılar (15) ḳaşġa salmay girih

Çıḳıp güşe-i yadın āvāz-ı zih

[1873] yalın dūd (یالین دود): B yalın dūr (یالین دور)

[1874] Erjeng-i dīv: İ’de Ejreng-i dīv اژرنک دیو şeklinde yazılmıştır.

[1875] sındı: B soyındı

Hevā üzre oḳlar açıp perlerin

(16) Melāyik anıŋ dék ki şeh-perlerin

Eger tégse her kimge perrān ötüp

Kirip cān dék āh[1876] alıp cān (17) ötüp

Cigerlerni ḫançerġa[1877] kāviş ḳılup[1878]

Çıḳıp rūḥ ḳanlar terāviş ḳılıp

Ḳılıp cilve **[İ264a]** (1) yeller ḳolıda teber

Anıŋ dék ki ay nāçeḫi cilve-ger

Atıp gürdler ḥalḳa eylep kemend

(2) Yılan dék bolup ḫaṣm boynıġa bend

Küpürdep çü şemḫāl bile tüfeng

Oḳı éki (3) üçdin ötüp bī-direng

[B616] Zırhlar bu işdin bolup cāme-der

Siperler (4) bolup[1879] ‘ayn-ı ṣaḳḳu’l-ḳamer

Ḳılıp ḳan bile āhe zeng āṣikār

Dobulġa yatıp gerd ara (5) ḫāk-sār

[1876] cān dék āh: T cāndın āh; B cān dék ammā

[1877] ḫançerġa: T ve B ḫançerge

[1878] ḳılup: T ve B ḳılıp

[1879] bolup: T bütüp

Birev kār-zār içre tapıp ẓafer

Birev özinin̤ ḥālıġa nevḥa-ger

Birev (6) baş bérip nā-tüvān cān bile[1880]

Birev baş késip tī̆ġ-ı bürrān bile[1881]

Birev tī̆r-i dil-dūz ile (7) ḳatl étip

Birev tī̆r-i dil-dūz kélgeç kétip

Birev cān-sitānlıġda[1882] eylep şitāb

(8) Birev cān bérürde ḳılıp ıżṭırāb

Birev ḫaṣmġa tī̆r-i ḳātil atıp

Birev ḫāk üze nī̆m-bismil (9) yatıp

Birev düşmeniġa salıp zaḫm-kār[1883]

Birev düşmenidin bolup zaḫm-dār

Birev şād-mān (10) ḫaṣm taġlī̆bidin

Birev nā-tüvān zaḫm ta‘ẕī̆bidin

Birev mest-i cām-ı şehādet bolup

Birev (11) mücrim-i bī̆-sa‘ādet[1884] bolup

[1880] bérip ... bile: T ve B késip tī̆ġ-ı bürrān ile
[1881] késip ... bile:T ve B bérip nā-tüvān cān bile
[1882] cān-sitānlıġda: T cān-sitānlıḳda
[1883] zaḫm-kār: B zaḥm-kār

[B617] Késük başnı kim at ayaġı urup

Meger gūy [u] çevgān oyunın (12) ḳurup

Yatıp cem‘ her gūşede küşteler

‘Ayān eylep ol deşt ara püşteler

Ve[1885] bu henggāmda[1886] (13) bahādırlar ve mübārizler **[T132b]** cür’et yekrānın şecā‘at meydānıġa sürüp tī̆ġ-ı mübārezetni cilveġa kirgüzüp (14) a‘dā-yı devlet küştesidin püşteler köterür érdiler. Ol cümledin, **Ḳādir-bérdi Bék kim** (15) be-ġāyet mütehevvir yigit durur[1887] érdi. Baydaḳın meydān ortasıda ber-pā étip[1888] öz destesi bile (16) mübārezet ḳılıçın niyām-ı intiḳāmdın çıḳarıp ‘adū sipāhıġa Rüstem-āne ḥamle[1889] urup (17) ser-efşānlıġ ḳılur érdi. Nā-gāh, tī̆r-i ḳażā-yı kār-ger tégip atdın yıḳıldı. Atası **Ḳara Bahādır Mīrāb [İ264b]** (1) **ve Alaş Bék ve Rūz Muḥammed Ḫān ve Ādīne Bay Bahādır** bu vāḳı‘a-ı ḥasret-engī̆z ve bu ḥādiṣe-i vaḥşet-āmī̆zni (2) müşāhede ḳılġaç kānūn-ı sī̆neleride ḳahr u[1890] ġażab otı zebāne tartıp Aral çerigiġa[1891] (3) şī̆r-i ġurrende dék özlerin bī̆-teḥāşī̆ yétkürüp pey-der-pey ḥamleler urup nī̆ze-i (4) celādet ve tī̆ġ-ı şehāmet bile a‘dā ictimā‘ın benātü’n-na‘ş[1892] yaŋlıġ perī̆şān étip[1893] ve anı (5) alıp çıḳtılar ve ol leşker-gāhġa kélgendin soŋra[1894] **"الموت"**

[1884] mücrim-i bī̆-sa‘ādet: B mücrim ü bī̆-sa‘āde
[1885] ve: T ve B’de yok.
[1886] hengāmmda: B hengāmede
[1887] durur: T ve B’de yok.
[1888] étip: T ve B ḳılıp
[1889] ḥamleler: B ḥamle
[1890] ḳahr u: T ve B’de yok.
[1891] çerigiġa: T ve B çerigige
[1892] benātü’n-na‘ş: B binātü’n-na‘ş
[1893] étip: T ve B ḳılıp
[1894] soŋra: T ve B soŋ

كل نفس ذائقة"[1895] sāġarı- (6) dın şerbet-i şehādetni nūş ḳılıp **ار جعی الی ربک "**

راضية مرضية"[1896] merḥalesiġa ḳadem-i irādetin (7) ḳoyup **فی مقعد صدق عند ملیك "**

مقتدر"[1897] civārıda ārām tutdı. **Beyt**[1898]

[B618] Feryād ki çarḫ bī-vefālıḳ (8) ḳıldı
Yüz cevr bile sitem-fezālıġ ḳıldı

Bir bék-i felek-ḳadr vefātı birle
Mecmū‘-ı ḫalāyıḳnı (9) ġarrālıġ[1899] ḳıldı

Aḳ saḳallıġ[1900] atasınıŋ başıġa ḳara kün tüşti ve eşk-i ḫūn-ālūdı (10) bile sarıġ çehresiġa ḳızıllıġ[1901] yétüşti, ammā **Ādīne Bay Bahādır** zaḫm-dār bolup ḳayttı[1902]. (11) Ve **Şaġal Maḥrem'niŋ** destesidin ékki kişi derece-i şehādetġa yétti ve mu‘ānidlerdin köp (12) kişi maḳtūl u zaḫm-dār boldı. Ol çaġda, ṣaḥrā yüzin gerd tutup gerd arasıdın kevkebe-i (13) ṣāḥib-ḳırānī ve debdebe-i a‘lā ḫaḳanī ‘ayān bolup ṭanṭana-ı kūs ve ġulġule-i kerenāy sipihr-i esīr ḳulaġın (14) aṣamm ḳıldı ve livā-yı ẓafer-peyker meh-çesi berḳ-ı lāmi‘ dék nümāyān bolup ṣa‘ṣa‘a-ı cilvesi bile āftāb-ı (15) ‘ālem-tāb şükūhın kem étti[1903]. **Beyt**

[1895] Kur'ân, III, 185.
[1896] Kur'ân, LXXXIX, 28.
[1897] Kur'ân, LIV, 55.
[1898] tutdı beyt: T tutdı; rubā‘ī; B tuttı rubā‘ī
[1899] ġarrālıġ: B ‘azālıġ
[1900] saḳallıġ: B saḳallıḳ
[1901] ḳızıllıġ: T ve B ḳızıllıḳ
[1902] ḳayttı: T ḳaytdı
[1903] étti: T étdi

Bu ‘alāmet olsa yoḳ eşer-i ḥużūr şāhı

(16) Ki ṣadā-yı ḫande-i ṣubḥ ḫaber-i ṭulū‘ kündür

Ol ḥażret, mundaḳ[1904] ṣalābet-i sehm-gīn (17) ve mehābet-i dehşet-āgīn bile kélip ümerā-yı müşārün-ileyhim yasavınıŋ ‘aḳabıdın **[İ265a]** (1) ṣufūf-ı nuṣret-vuḳūfnı ārāste ḳılıp meymene-i meymūnda Manḳıt a‘yānıdın **Ḫudāy Naẓar** (2) **Atalıḳ** ve Nöküz dūdmānıdın **Allah Naẓar Biy dék Bék Balta Mīrāb’nı** Nöküz-manḳıt çerigi bile ta‘yīn étti[1905] (3) ve meysere-i meysūrda Uyġur ekābiridin Kerīm-berdi Atalıḳ ve Nayman e‘āẓımıdın Oraż ‘Alī İnaḳ’nı[1906] (4) Uyġur Nayman’nıŋ[1907] sipāhı bile muḳarrer ḳıldı[1908] ve ḳalb-gāh-ı nuṣret-penāhda livā-yı ẓafer-intimā (5) ber-pā étip[1909] temkīn-i tamām bile ārām tutup durur[1910]. Kemālu’l-ḥaḳḳ ve’d-dīn Seyyīd Yūsuf Ḫˇāce Naḳīb (6) ve emīr-i **[B619]** rūşen-żamīr Şāh Niyāz Atalıḳ ve vezīr-i a‘ẓam Yūsuf Mehter oŋ ve sol ḳolda ṣaff- (7) ārālıḳġa iştiġāl körgüzüp durur[1911]. Töre Murād Ṣūfī ve a‘dā-yı maḫāẕīl kim evveldin ḫod (8) ümerā-yı ‘iẓām muḥārebesiġa tāb-ı muḳāvemet kéltüre almay sipāhī-gerlik yüzidin (9) bir nev‘ kerr ü fer ḳılur érdiler çün bu debdebe-i sehm-nāḳnı müşāhede ḳıldılar. Żamīr-i ḫabṯ-taḫmīrleriġa (10) ru‘b u hirās müstevlī bolup bī-iḫtiyār bozulup ḳaçıp ḳurġanġa kirip müteḥaṣṣın boldılar. (11) **Naẓm**

Bolur kéçe kim şepper-i tīre-rūz

Hevā eylemek birle ‘işret-fürūz

[1904] mundaḳ: B mundaġ

[1905] étti: T étdi; B ḳıldı

[1906] İnaḳ’nı: T ‘İnaḳ’nı

[1907] Nayman’nıŋ: T ve B Nayman

[1908] ḳıldı: B étti

[1909] étip: T ve B ḳılıp

[1910] tutup durur: T tutdı; B tuttı

[1911] iştiġal ... durur: T ve B meşġūl boldılar

Çü ḫūrşīd-i (12) şeh-bāzī ḳıldı hevā

[T133a] Maḳāmı bolur gūşe-i iḫtifā

‘Asākir-i ẓafer-me’āşir, te‘āḳub ḳılıp ḳurġanġa (13) yügürmekçi bolup durur[1912] érdiler. **Ol ḥażret, Ḳılıç ‘İnaḳ**[1913] **ve Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi ve Muḥammed Niyāz** (14) **Bék’ni** yiberip ḳaytardı. Devlet ü nuṣret bile mürāca‘at étip[1914] bār-gāh-ı ‘ālem-penāhġa (15) nehżat étti[1915]. Soŋġı künde[1916] ferāġat mesnedide āsāyiş tapıp iş körgüzgen bahādırlarnı (16) ‘avāṭıf-ı bī-kerāne ve merāḥim-i pād-şāhāne bile behremend ḳıldı[1917]. Çehār-şenbih küni, aynıŋ (17) on yétiside Ḳoŋrat üstiġa[1918] yana atlanıp ḳurġannı muḥāṣara étip her néççe kim **[İ265b]** (1) süren salıp atḳuladılar a‘dā-yı maḫāẕīl ḳal‘adın baş çıḳara almadılar[1919]. Şāh Niyāz (2) Atalıḳ başlıġ[1920] ümerā-yı ‘ālī-şān mu‘āvedet ḳılmaḳnı[1921] münāsib-i devlet körüp (3) **ol ḥażret hem** alarnıŋ re’yin[1922] sındurmayın mürāca‘at körgüzüp[1923] kiryās-ı devlet- **[B620]** esāsġa (4) nüzūl-ı iclāl körgüzüp dururlar[1924] ve Ḳaraḳalpaḳıyye ṭavāyifidin köp (5) él Ḳazaḳ deryāsı bile téngiz arasıda Mahipez mevżi‘de[1925] olturur érdi. Alarnıŋ (6) Ay Mirzā ve Manatay atlıġ éki ḥākimi bar durur[1926] érdi. Ṣāḥib-ḳırān, maġfiret-nişān İltüzer (7) Muḥammed Bahādır Ḫān merḥūmı ol cemā‘anı çapıp musaḫḫar ḳılıp köçürüp Aḳ-

[1912] durur: T ve B’de yok.
[1913] ‘İnaḳ: T ve B İnaḳ
[1914] étip: T ve B ḳılıp
[1915] étti: T étdi
[1916] künde: T ve B kün
[1917] ḳıldı: B étti
[1918] üstiġa: T üstige
[1919] çıḳara almadılar: T ve B çıḳara almadı
[1920] başlıġ: B başlıḳ
[1921] ḳılmaḳnı: T ve B étmekni
[1922] re’yin: T rāyın
[1923] körgüzüp: T ve B ḳılıp
[1924] nüzūl-ı ... dururlar: T ve B nüzūl ḳıldı
[1925] māhī nehr mevżi‘de: T māhī yer mevżi‘de; B māhī-pez mevāżi‘de
[1926] durur: T ve B’de yok.

yaḳış’ġa (8) kéltürüp durur[1927] érdi. Ḫān-ı merḥūmī fevtidin soŋra[1928] yana ḳaytıp köçüp mevāżi‘-i (9) meẕkūrda olturup Ḳoŋrat iṭā‘atıda durur[1929] érdi. Ol öçürde Manatay, Töre Murād (10) Ṣūfī’niŋ ḳaşıġa barıp durur[1930] érdi. Ay Mirzā, ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānnıŋ (11) mu‘ānidler ḳaṣdıġa leşker[1931] tartıp Ḥasan Bay’nıŋ[1932] élini alıp köçürgenin éşitip ġāyibāne (12) iṭā‘at ḳılıp ol ḥażretniŋ[1933] mülāzımlarıġa élçi yiberip durur[1934] érdi. Élçisi, penc-şenbih (13) küni kélip tansūḳāt u tuḥafātnı[1935] ötkerip iẓhār-ı bendelik ḳılıp dururlar[1936]. (14) Ol ḥażret, Muḥammed Niyāz Gerçek’ni bir bölek sipāh bile Aymirzā élini köçürmekġa[1937] nām-zed étip[1938] (15) soŋġı küni aynıŋ on toḳḳuzıda devlet bile yekrān ‘azīmetin mu‘āvedet ṭarīḳıġa (16) sürüp durur[1939]. Ay Mirzā éli, bat kélmegen cihetdin bir ḥādiṣe vāḳi‘ bolmaġay dép (17) Ḳarabaylı kenārıdın Ḳuş-ḫāne ṭarafıġa ‘inān-ı ‘azīmetin ma‘ṭūf étip Ḳoş-köl’ni **[İ266a]** (1) muḫayyem-i ḫıyām-ı iḳbāl ḳılıp dururlar[1940] ve Ay Mirzā, öz éli ve Manatay ulusı bile (2) köçüp kélip bu mevżi‘de Muḥammed Niyāz Gerçek bile ḫāk-būslıḳġa[1941] müşerref (3) bolup durur[1942]. **Ol ḥażret**, Ay Mirzā bile éliniŋ uluġlarıġa ḫil‘at-ı pād-şāhāne merḥamet (4) ḳılıp Şāh Niyāz Atalıḳ ve Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi’ni tört miŋ güzīde leşker bile (5) ol élniŋ ġallesin aldurmaḳġa yiberip dururlar[1943]. Ve ġalle

[1927] durur: T ve B’de yok.
[1928] soŋra: T ve B soŋ
[1929] durur: T ve B’de yok.
[1930] durur: T ve B’de yok.
[1931] leşker: T ve B çerig
[1932] Bay’nıŋ: T ve B Bay
[1933] ḥażretniŋ: T ve B ḥażret
[1934] durur: T ve B’de yok.
[1935] u tuḥafātnı: T ve B’de yok.
[1936] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldı
[1937] köçürmekġa: T ve B köçürmekge
[1938] étip: T ve B ḳılıp
[1939] sürüp durur: T ve B sürdi
[1940] ḳılıp dururlar ve: T étdi; B étti
[1941] ḫāk-būslıḳġa: T ḫāk-būslıġġa
[1942] bolup durur: T ve B boldı
[1943] yiberip dururlar: T ve B yiberdi

alınġandın soŋra[1944] ḳoş-bégi, (6) ol ḥażretniŋ hümāyūn ḥükmi[1945] bile Kök Üzek ve İşim kenārıda ve Aḳ- **[B621]** yaḳış'da[1946] (7) olturumlı[1947] Ḳaraḳalpaḳıyye'din zekevāt[1948] almaḳġa ḳalıp Şāḥ Niyāz Atalıḳ Ḫˇāce-éli'de (8) mu'asker-i hümāyūnġa yetüşüp durur[1949]. Ve ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān, Ḳuş-köl'din ḥareketke (9) kirip[1950] üç künde Ḫˇāce-éli'ġa nüzūl-ı iclāl körgüzüp dururlar[1951] ve ḳara çerigġa[1952] (10) ruḫṣat bérip dururlar[1953] ve ol nāḥiyetde olturġan Ḳaraḳalpaḳ zekvetiġa (11) kişi ḳoyup bir néççe kün şikār-endāzlıġ[1954] temāşāsı bile köŋülin[1955] avladı ve Şāh Niyāz (12) Atalıḳ kélgendin soŋra[1956] Köhne Ürgenç'ġa[1957] barıp sulṭānü'ş-şühedā, burhānü's-sü'edā, şeyḫü'l- (13) meşāyiḫ **Necmeddīn Ebū'l-Cenāb el-Kübrā ḳuddise sırrahu [T133b]** başlıġ evliyā'ullāh ḳuddise (14) ervāḥim ziyāretiġa müşerref bolup[1958] ervāḫ-ı ṭayyibedin meded ü isti'ānet tapıp nüẕūrāt-ı (15) bī-pāyān bile mücāvirlerin berūmend étip mürāca'at körgüzüp dururlar[1959]. Se-şenbih künide[1960] (16) aynıŋ selḫide Ḫˇāce-éli'din atlanup[1961] penc-şenbih küni Muḥarremü'l-ḥarāmnıŋ ékkilençiside (17) Manḳıt ḳal'asınıŋ ḥavālīside Atalıḳ-arnası'nıŋ ḳıraġıġa tüşüp

[1944] soŋra: T ve B soŋ
[1945] hümāyūn ḥükmi: T ve B ḥükm-i hümāyūnı
[1946] Aḳ-yaḳış'da: B Aḳ-baḳış'da
[1947] olturumlı: T ve B olturġan
[1948] zekāt: B zekevāt
[1949] yetüşüp durur: T ve B yetüşti
[1950] ḥareketke kirip: T ve B ḥareket ḳılıp
[1951] nüzūl-ı ... dururlar: T nüzūl étip; B nüzūl ḳılıp
[1952] çerigġa: T ve B çerigge
[1953] bérip dururlar: T ve B bérdi
[1954] şikār-endāzlıġ: B şikār-endāzlıḳ
[1955] köŋülin: T ve B köŋlin
[1956] soŋra: T soŋ
[1957] Köhne Ürgenç'ġa: T ve B Köhne Ürgenç'ge
[1958] ve: B'de yok.
[1959] étip ... dururlar: T ḳılıp ḳaytdı; B ḳılıp ḳayttı ve
[1960] künide: T ve B küni
[1961] atlanup: T ve B atlanıp

dururlar[1962]. Bu yurtda, **[İ266b]** (1) **ol ḥażretniŋ** mübārek iŋeklerige[1963] köydürgü yarası açıldı[1964]. **Şi‘ir**

Gezendi saŋa[1965] ḳılġuça (2) müstemend
Men ü élġa[1966] yétkey[1967] édi yüz gezend

Saŋa yetküçe bir dem āzār-ı derd
(3) Maŋa bolġay érdi beden gerd gerd

Ékki kündin soŋra[1968] bir néme taḫfīf[1969] tapıp ṣıḥḥatlıġġa[1970] (4) yüz ḳoyup durur[1971] ve ol mevżi‘din[1972] köçülüp Anbar Manaḳ mevżi‘ġa[1973] nüzūl-ı iclāl (5) körgüzüp dururlar[1974] ve dū-şenbih küni aynıŋ altılançısıda[1975] ḥātemlıḳ (6) mesnedide olturup pençe-i deryā-nevālın gevher-efşānlıḳġa[1976] açıp ümerā ve nüdemā **[B622]** (7) ekābir ü aṣāġirnı dünyādın müstaġnī ḳılıp dururlar[1977]. **Naẓm**

[1962] tüşüp dururlar: T ve B tüşüldi
[1963] iŋeklerige: T ve B iŋekleriġa
[1964] açıldı: T ve B çıḳtı
[1965] saŋa: T ve B seni
[1966] élġa: T ve B élge
[1967] yétkey: T yetkey
[1968] soŋra: T ve B soŋ
[1969] taḫfīf: B teskīn
[1970] ṣıḥḥatlıġġa: T ve B ṣıḥḥatġa
[1971] ḳoyup durur: T ve B ḳoydı
[1972] mevżi‘din: T ve B yerdin
[1973] Anbar ... mevżi‘ġa: T ve B Anbar’ġa
[1974] nüzūl-ı ... dururlar: T nüzūl ḳılıldı; B nüzūl ḳıldı
[1975] altılançısıda: T ve B altısıda
[1976] gevher-efşānlıḳġa: T gevher-efşānlıġġa
[1977] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldı

Açıp pençe-i cūd u keff-kerem

(8) Saçıp élġa[1978] ol nev‘ sīm ü direm

Ki Ḥātem’ġa yétdi[1979] ser-efgendelik

Tapıp (9) beẕli allıda şermendelik

Kişi ḳalmayın sīm ü zer almayın

Kişi sīm ü zer almayın (10) ḳalmayın

Ne yaŋlıġ alıp kim ḳadem tā be-farḳ

Bolup barça altun kümüş içre ġarḳ

(11) Velīkin ḳılıp ṭāli‘im şūmlıġ

Naṣībim meniŋ boldı maḥrūmlıġ

Fiġān kim (12) men ḫaste-i nā-murād

Ḳılay ṭāli‘im élgidin kimge dād

Meger éşitip şāh feryādımı

(13) Kerem birle bérgey meniŋ dādımı

Ve āftāb, semtü’r-re’sġa yetüşkende[1980] rükūb étip[1981] (14) ḫuften çaġı dārü’s-salṭana-ı Ḫˇārezm-i İrem Bezm’ġa[1982] nüzūl ḳılıp şehr élini[1983] sāye-i devleti bile (15) fāriġü’l-bāl ve müreffehü’l-ḥāl ḳılıp dururlar[1984]. **Meşnevī**

[1978] élġa: T ve B élge

[1979] yétdi: T yetti; B yétti

Ne ḫoşdur seferdin emān (16) kélmegiŋ

Berūmend olup kām-rān kélmegiŋ

Ne ḫoşdur (17) kélip élni şād eylemek

Çıḳıp taḫt üze ‘adl u dād eylemek

[B623] Ki ẕātıŋdın **[İ267a]** (1) ayru émes ṭab‘-ḫ˘āh

Néçe bolsa cennet kibi taḫt-gāh

Nüzūlıŋ bile şehr zīnet tapar

(2) Cülūsıŋ bile taḫt rif‘at tapar

Ḥużūrıŋdın artar köŋülge[1985] sürūr

Cemālıŋdın (3) andaḳ ki közlerge nūr

İlāhī bolup devletiŋ müstedām

Ṭarab bezmi olsun[1986] (4) maḳāmıŋ müdām

Demi kétmesün ‘ām olup şefḳatıŋ

Ulus başıdın sāye-i (5) devletiŋ

[1980] yétüşkende: T ve B yétkende
[1981] étip: T ve B ḳılıp
[1982] dārü’s-salṭana-ı ... Bezm’ġa: T ve B dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳ’ġa
[1983] élini: T ve B ehlini
[1984] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldı
[1985] köŋülge: T köŋülġa
[1986] olsun: B bolsun

Kétür sāḳiyā[1987] ṭurfa dōst cāmı maŋa

Muḥabbet bile dōst kāmı maŋa

İçip (6) dōstlıġdın men mey-perest

Tökey ḫaşm ḳanın bolup asru mest

Ḥażret-i (7) **a'lā ḫaḳanīniŋ cülūs-ı meymenet me'nūsınıŋ törtlençi**[1988] **yılınıŋ vaḳāyi'-i** (8) **keşīrü'l-bedāyi'ini taḥrīr silkige kéyürmek, ol cümledin Ḫᵕāce Murād Biy'niŋ** (9) **"دهشة على دهشة" iḳtiżāsıdın 'işyān üstige**[1989] **'işyān ẓāhir étkeni ve küfrān-ı ni'met neş'e-i meyidin** (10) **evlādı bile ḳatlıġa yétkeni** Ṣaḥīfe-ṭırāz-ı nigār-istān-ı belāġat, ḥadīḳa-perdāz-ı bahār-istān-ı fesāḥat (11) a'nī ḳalem-i müşgīn-raḳam, āvāz-ı ṣarīr bile **[B624]** bu nev'[1990] taḳrīr ḳılur kim kec-nihādī ki[1991] muṣādaḳat (12) ṭarīḳıdın münḥarif bolup münāfaḳat-ı beyābān hevl-nāḳıġa güm-rāhlıġ[1992] ḳademin yétkürdi. Anıŋ ġalebe-i ḥarāret (13) 'aṭşānıġa siyāset zehridin özge şerbet teskīn bérmes ve nā-i'timādī ki[1993] muvāfaḳat (14) diyārıdın ḫāric bolup muḫālefet kişver-i fitne ḫīzide tekāpūy[1994] anıŋ silsile-i ḥareket ṭuġyānıġa (15) ḳahr ḳılıçıdın başḳa **[T134a]** tīġ-ı ḳaṭ' érmes, eger iḥsān şarābın bérseŋ bed-mestlik āġāz (16) éter ve devlet ni'metiġa yetkürseŋ[1995] livā-yı küfrānnı cilve-sāz ḳılur. 'Āḳıbet, (17) cezā-yı 'amel iḳtiżāsı bile ḍalālet neş'e[1996] meyidin başın ber-bād ḫānedānın bī-bünyād **[İ267b]** (1) ḳılġusı

[1987] kétür sāḳiyā: Tanç, bu kelime grubunu "kitürse ḳıya" şeklinde okumuştur. "kétür sāḳiyā" şeklinde okumak bağlama uygun düşmektedir.
[1988] törtlençi: B törtünçi
[1989] üstige: B üstiġa
[1990] bu nev': B mundaġ
[1991] ki: T kim
[1992] güm-rāhlıġ: T ve B güm-rāhlıḳ
[1993] ki: T kim
[1994] tekāpūy: T tekāpūy urup; B tekāpūy urdı
[1995] yetkürseŋ: B yétkürseŋ
[1996] neş'e: T ve B neş'e ve

durur[1997]. **Andaḳ durur**[1998] **kim** tārīḫ-i hicrī miŋ dağı éki yüz yegirme törtde (2) durur érdi[1999] kim Yılan yılı durur[2000] érdi. Muḥarremü'l-ḥarām ayınıŋ[2001] evāsıṭıda Ḫᵛāce Murād Biy (3) bu nev‘ a‘māl-ı ḳabīḥa ve ef‘āl-ı ẕemīme netīcesidin béş oġul[2002] bile maḳtūl bolmış durur[2003]. (4) Bu icmāl tafṣīli ol durur[2004] kim Ḫᵛāce Murād Biy inisi Töre Murād Ṣūfī bile emīr-i maġfiret- (5) nişān ‘Avaż Biy ‘İnaḳ[2005] merḥūmınıŋ eyyām-ı ferḫunde-fercāmıda muḫālefet baydaḳın (6) ber-pā ḳılıp on bir yılġaça muḫāṣamet ü ‘udvān ṭarīḳıda ṣābit-ḳadem ve rāsiḫ-dem érdi (7) ve sulṭān-ı a‘lā, ḫaḳan-ı firdevs-mekān **İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫān-ı** maġfūrıġa (8) żarūretdin inḳıyād étip iṭā‘at ḳulādesiġa[2006] müteḳallid bolup Töre Murād Ṣūfī'ni (9) kim muvāsālıġ üçün yurtdın iḫrāc ḳıldurup durur[2007] érdi. Ḫān-ı maġfiret- (10) nişānnıŋ ḥādiṣesidin soŋra[2008] Töre Murād Ṣūfī, Buḫārā vālīsi Emīr Ḥaydar Ḫān- (11) nıŋ mu‘āvenet ü mu‘āżadatı bile kélip Ḳoŋrat'ġa kirip anı müte‘alliḳātı bile (12) memleketdin çıḳarıp dururlar[2009] ve ol ‘acz u inkisār bile ḥażret-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırān (13) ve ḫaḳan-ı gerdūn-tevān, Dārā-derbān-ı Keyḫusrev-nişān[2010], güzīde-i selāṭīn-i ‘ālem ve ḫulāṣa-ı ḫavāḳīn-i (14) a‘ẓam, mesned-ārā-yı dīvān-ı **[B625]** salṭanat-evreng, zīb-i bār-gāh-ı ‘aẓamet. **Meşnevī**

[1997] ḳılġusı durur: T ve B éter
[1998] durur: B'de yok.
[1999] durur érdi: T ve B'de yok.
[2000] durur: T ve B'de yok.
[2001] Muḥarremü'l-ḥarām ayınıŋ: T ve B Muḥarremü'l-ḥarāmnıŋ
[2002] oġul: T ve B oġlı
[2003] maḳtūl bolmış durur: T ve B ḳatlġa yetti
[2004] durur: T ve B'de yok.
[2005] ‘İnaḳ: T ve B İnaḳ
[2006] ḳulādesiġa (ötre kullanıldığı için): T ve B ḳılādesiġa
[2007] durur: T ve B'de yok.
[2008] soŋra: T ve B soŋ
[2009] çıḳarıp dururlar: T ve B çıḳardı
[2010] dārā-derbān-ı Keyḫusrev-nişān: T ve B'de yok.

Ḳayu şāh (15) şehler şehen-şāhı ol

‘Adālet rümūzınıŋ āgāhı ol

Cihān-gīrlik burcıda (16) āftāb

Cihān-dārlıġ[2011] dürcide dürr-i nāb[2012]

Felek cāy-gāh-ı ḫilāfet-şi‘ār[2013]

Şehāmet-penāh[2014] (17) şecā‘at-diş̄ār

A‘nī ḫalīfetü’z-zamān, bā‘iş̄ü’l-emn ve’l-emān, el-müstanṣır mine’n-naṣīr, el-melikü’l-müste‘ān, mu‘izzü’d-devleti **[İ268a]** (1) ve’s-salṭanata ve’d-dīn, ebū’l-muẓaffer ve’l-manṣūr ebū’l-ġāzī **Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān** ḫalledallāhu te‘ālā (2) mülkehu ve salṭānehu ve efāż-ı‘ale’l-‘ālemīn berruhu ve iḥsānehu salṭanat serīriġa cülūs (3) ḳılmasdın burun inaḳiyyet zamānıda bār-gāh-ı ‘ālem-penāhı dergāh-ı sipihr (4) iştibāhıġa[2015] müteveccih bolup ‘atebe-būslıḳ[2016] şerefiġa yetip durur[2017] érdi. (5) Ol ḥażret, anıŋ[2018] şe’nide merāḥim-i ḫusrevāne ve ‘avāṭıf-ı bī-kerāne mebẕūl tutup[2019] ṣadāret (6) manṣıbın arzānī buyurup[2020] kün kündin izdiyād-ı vaẓāyif ve irtifā’-yı merātibiġa kūşiş (7) ḳılur érdi ve ol bā-vücūd mundaḳ nevāziş-i keş̄īre ḫasāret-i ‘azīzī (8) ve şerāret-i cibillī ḥareketidin silsile-i nifāḳnı cünbüşġa kirgüzüp pinhānī (9) aġvā ve şeyṭanet bile Muḥammed Rıżā Bék’ni ṣırāṭ-ı

[2011] cihān-dārlıġ: T cihān-dārlıḳ
[2012] dürr-i nāb: T ve B dürr ü nāb
[2013] cāy-gāh-ı ḫilāfet-şi‘ār: B cāy-gāh u ḫilāfet-şi‘ār
[2014] şehāmet-penāh: B şehāmet-penāh u
[2015] dergāh-ı ... iştibāhıġa: T ve B dergāḥıġa
[2016] ‘atebe-būslıḳ: T ‘atebe-būslıġ
[2017] durur: T ve B’de yok.
[2018] ḥażret anıŋ: B ḥażretniŋ
[2019] tutup: T ve B ḳılıp
[2020] buyurup: T ve B tutup

müstaḳīmdin azġurup (10) ol emīr-zādeniŋ ṭuġyānıġa sebeb ü mūcib ve ḳatlıġa bā‘iş bolup durur[2021]. (11) **Ḳıṭ‘a**

Ehl-i fesād tertībin[2022] ḳılmaḳ iḫtiyār

Ḳılmaḳ durur yılannı ḳoyun içre (12) perveriş

[B626] Tapmas şerāret ehli nevāziş bile ṣalāḥ

Bolmas felekke sa‘y (13) bile rāstlıġ reviş

Ve Ḫˇāce-éli’ni öz yurtıġa yibergende anı ve ‘ālī-mertebet (14) ve ṣāḥib-i menzilet Ḳılıç İnaḳ’nı[2023] gürūh-ı enbūh bile ol élniŋ[2024] muḥāfaẓatıġa nām-zed ḳılıp (15) durur[2025] érdiler ve ol Ḫˇāce-éli ḥiṣārınıŋ taṣarrufıġa dendān-ı ṭama‘ın tīz étip istimdād (16) üçün Ḳoŋrat’dın inisi Töre Murād Ṣūfī’ni çaḳurup durur[2026]. Ḳılıç İnaḳ, bu ḫıyānet vuḳū‘ıġa (17) muṭṭali‘ bolup rüsūm-ı muḥāfaẓat ve ḳavānīn-i ḥırāsetde sa‘y-ı meşkūr ve cehd-i mevfūr taḳdīmġa yetkürdi. **[İ268b]** (1) Bu cihetdin, Töre Murād Ṣūfī, bī-taḥṣīl murād-ı **[T134b]** mürāca‘at ḳıldı ve emīr-i cemşīd, şevket-i Behrām-ṣavlet (2) ‘umdetü’l-ümerā ve merci‘ü’l-fuḳarā **Ḳutluḳ Murād İnaḳ**[2027] Ṣaniḥāullāhu te‘ālā ‘ani’l-āfāt Çavdur’nıŋ[2028] (3) ḳaṣdıġa leşker-i ḳıyāmet-eşer[2029] tartıp mu‘āvedet ḳılġanda Ḫˇāce Murād Biy **el-ḫāyin** (4) **ḫāyif** feḥvāsı bile ḳılġan ḫıyānetiniŋ sebebidin hirāsān bolup mevkib-i ‘ālīdin (5) ayrılıp inisiniŋ ḳaşıġa barıp durur[2030]. Anda dağı dest ü pā urup iş başḳara (6) almayın merdūd u maṭrūd

[2021] bolup durur: T ve B boldı
[2022] tertībin: B terbiyetin
[2023] İnaḳ’nı: T ‘İnaḳ’nı
[2024] élniŋ: T ve B él
[2025] durur: T ve B’de yok.
[2026] çaḳurup durur: T ve B çaḳırdı
[2027] İnaḳ: T ‘İnaḳ
[2028] Çavdur’nıŋ: T ve B Çavdur
[2029] leşker-i ḳıyāmet-eşer: T ve B sipāh
[2030] barıp durur: ḥażret-i B bardı

bolup yana **ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān-ı gītī-sitān**nıŋ devlet- (7) penāh dergāhıġa[2031] yüz ḳoyup dururlar[2032]. Ve[2033] ol ḥażret kemāl-ı merhāmetdin cerīde-i ‘iṣyānıġa (8) ‘afv u aġmāż[2034] raḳamın çékip burunġı manṣıb u vaẓīfesin mürüvvet ḳıldılar[2035] (9) ve mevā‘īd-i ḫusrevāne bile dil-cūylıġ[2036] körgüzüp dururlar[2037]. **Beyt**

Bu ne ḫulḳ-ı ḫoş (10) érür kim yüz tümen kūh-ı günāh
‘Afvı allıda néçük kim gāh bī-miḳdār érür

(11) Ve[2038] bir néççe eyyāmdın soŋra[2039] yana ḫabāṯet ḳadīmesi ḍalālet-i cedīde hevāsı **[B627]** bile köŋüliġa[2040] ḳozġalan (12) salıp Töre Murād Ṣūfī’ġa mürāselāt u mektūbātlar yibere başladı ve ol ḥażret, (13) Aral ḳaṣdıġa yörüş ḳılġan vaḳtda[2041] anı dārü’l-ḫilāfe-i Ḫˇārezm-i İrem Bezm’de Ḳutluḳ Murād İnaḳ- (14) nıŋ[2042] ḫiẕmetide ḳoyup durur[2043] érdi. Ḫayāl-ı muḥāl ve sevdā-yı ḫām başıġa tüşüp umūr-ı muḫālefet (15) ve mehāmm-ı muḫāṣamet ittifāḳıda Ürgenç ve Gürlen’niŋ ba‘żı evbāş u erāẕili[2044] (16) kim alarġa āşnālıġ nisbeti bar durur[2045] érdi. ‘Ahd-ı müşeyyed ve peymān-ı mü’ekked taḳdīmġa yetkürdi[2046] (17) ve Ürgenç belde-i maḫfūẓasıġa

[2031] ḥażret-i ... dergāhıġa: T ve B ḥażret-i ṣāḥib-ḳırānnıŋ dergāh-ı devlet-penāhıġa
[2032] ḳoyup dururlar: T ve B ḳoydı
[2033] ve: T ve B’de yok.
[2034] cerīde-i ‘iṣyānıġa ... aġmāz: T cerīde-i ‘iṣyānıġa ‘afv; B noḳṣānıġa ‘afv
[2035] mürüvvet ḳıldılar: T ve B şefḳat ḳıldı
[2036] dil-cūylıġ: T ve B dil-cūylıḳ
[2037] körgüzüp durular: T körgüzdi; B körgüzdiler
[2038] ve: T ve B’de yok.
[2039] soŋra: T’de yok; B soŋ
[2040] köŋüliġa: T köŋlige; B köŋliġa
[2041] ḳılġan vaḳtda: T ve B’de yok.
[2042] Ḫˇārezm-i ... İnaḳ’ nıŋ: T Ḫıvak’da ḲutluḳMurādİnaḳ’nıŋ; B Ḫıvak’da İnaḳ
[2043] durur: T ve B’de yok.
[2044] erāzili: T ve B erẕālı bile
[2045] durur: T ve B’de yok.
[2046] yetkürdi: B yétkürdi

kirmek muḳarrer bolup fırṣat intihāzıġa muntaẓır bolup dururlar[2047] ve bu vāḳı‘a-ı **[İ269a]** (1) nā-şāyest ve ḥādiṯe-i nā-bāyestni ḳayd-ı kitābetġa kirgüzüp[2048] Töre Murād Ṣūfī’ġa cāsūs (2) bile irsāl ḳılıp durur[2049] érdi. Ḳoŋrat üstide anı tutup cenāb-ı (3) salṭanat-me’ābġa kéltürüp dururlar[2050]. Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī, bu ḥādiṯeniŋ[2051] (4) taḥḳīḳıdın vāḳıf u muṭṭali‘[2052] bolup kitmān ve iḫfāsıda mübālaġa körgüzdi (5) kim ol bī-devletler[2053] ḫaber-dār bolup fırār iḫtiyār ḳılmaġaylar[2054] (6) ve daġı anıŋ bile hem-dāstān bolġanlar öz başlarıdın ḳorḳup (7) ḳaçmaġaylar. Şehrde, emīr-i kebīr Ḳutluḳ Murād İnaḳ’ġa anıŋ müdde‘āsı bī-hūdesin[2055] (8) ma‘rūż ḳıldılar. ‘İnaḳ[2056] bu ḫaberni taḥḳīḳ ḳılġandın soŋra[2057] mu‘temed (9) kimse[2058] bile süddе-i ḫilāfetġa irsāl ḳıldı ve bu ḫaber Arna ḳıraġıda (10) ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kārnıŋ şerīf-i sem‘leriġa[2059] yetip Yār Muḥammed Dīvān-bégi’ni (11) isti‘cāl resmi bile ‘inaḳnıŋ[2060] mülāzemetiġa yiberip dururlar[2061] kim: “Anıŋ (12) mekr-i nā-ṣavāb[2062] ve tedbīr-i ḍalālet-me’ābı bizġa[2063] hem cāsūs vāsıṭası bile vāżıḥ u rūşen[2064] (13) ve müberhen bolmış durur[2065] érdi.” **Beyt**

[2047] bolup dururlar: T ve B boldı
[2048] kirgüzüp: T ve B çékip
[2049] durur: T ve B’de yok.
[2050] kéltürüp dururlar: T kéltürdiler; B kéltürdi
[2051] ḥādiṣeniŋ: T ve B ḥādiṯe
[2052] u muṭṭali‘:T ve B’de yok.
[2053] bī-devletler: T ve B bī-devlet
[2054] ḳılmaġaylar: T ve B ḳılmaġay
[2055] müdde‘āsı bī-hūdesin: T ve B müdde‘ā-yı bī-hūdesin
[2056] ‘inaḳ: B inaḳ
[2057] soŋra: T ve B soŋ
[2058] kimse: T ve B kişi
[2059] şerīf-i sem‘leriġa: T ve B semm‘-i şerīfīġa
[2060] ‘inaḳnıŋ: B inaḳnıŋ
[2061] yiberip dururlar: T ve B yiberdi
[2062] mekr-i nā-ṣavāb: B fikr-i nā-ṣavāb
[2063] bizġa: T ve B bizge
[2064] u rūşen: T ve B’de yok.
[2065] durur: T ve B’de yok.

Düşmen-i bed-ḫˇāh bolmaḳ şarāb-ı zehr-i memāt

(14) Dōstlar kāmıġa şīrīn eylegey rāḥ-ı ḥayāt

[B628] Ḥazm u iḥtiyāṭ ser-riştesin (15) ḳabża-ı iḫtiyārıdın étürmeyin dū-şenbih küni Muḥarremü'l-ḥarām ayınıŋ altılançısıda[2066] (16) ol düşmen-i ḳadīmni tevābi'i bile tutdurup[2067] maḥbūs-ı zindān-ı nekbet ḳılsun inşā'allāh. (17) Biz mundaġı oġlı bile abaġası Seyyid Naẓar Biy'ni tutdurur-miz[2068]. 'İnaḳġa[2069] bu fermān-ı ḳażā-cereyān **[İ269b]** (1) yetüşkendin soŋra[2070] mī'ād küni kim dū-şenbih küni durur[2071] érdi hengām-ı ṭalī'a-ı (2) ṣubḥda, Ḫˇāce Murād Biy'ġa kişi yiberip durur[2072]. "Ḥażret-i ḫān-ı gītī-sitān[2073] bu kün (3) Anbar'dın rükūb ḳılıp kélür érmiş, ol **[T135a]** cenāb munda kélsün, hem-rāh-ı istiḳbālġa (4) çıḳalıŋ!" Ḫˇāce Murād Biy, bu ḫaberni éşitip **iẕācā'e'l-ḳażāa'me'l-baṣar** feḥvāsı bile (5) bā-vücūd endīşe-i fesād ḥazm u iḥtiyāṭnı ḳoldın bérip atlanıp Allah Ḳut Nayman (6) bile erkġa[2074] kélip 'inaḳnıŋ ziyāretiġa[2075] barıp durur[2076]. İttifākan[2077] ol çaġda, ba'żı (7) 'ulemā Ḳādī Muḥammed Vefā İşān başlıġ 'inaḳnıŋ[2078] ṣoḥbetide durur[2079] érdiler. Biy kélgendin (8) soŋra 'inaḳ[2080] taşḳarı çıḳıp Yār Muḥammed Dīvān-bégi bile öz mülāzımı Murād Cān (9)

[2066] Muḥarremü'l-ḥarām ... altılançısıda: T ve B Muḥarremü'l-ḥarāmnıŋ altısıda
[2067] tutdurup: B tutturup
[2068] tutdurur-miz: B tutturur-miz
[2069] 'inaḳġa: B inaḳġa
[2070] soŋra: T ve B soŋ
[2071] küni durur: T ve B'de yok.
[2072] yiberip durur: T ve B yiberdi
[2073] ḫażret-i ḫān-ı gītī-sitān: T ve B'de yok.
[2074] erkġa: T ve B erkge
[2075] 'inaḳnıŋ ziyāretiġa: B inaḳnıŋ yanıġa
[2076] barıp durur: T ve B bardı
[2077] ittifāḳan: T ve B ittifāḳa
[2078] 'inaḳnıŋ: B inaḳnıŋ
[2079] durur: T ve B'de yok.
[2080] soŋra 'inaḳ: T soŋ 'inaḳ; B soŋ inaḳ

Hezāresbī’ni ol ser-fitne-i fesādnı tutdurmaḳġa buyurup dururlar[2081]. Yār Muḥammed Dīvān- (10) bégi, éşikdin kirip muṣāfaḥa ḳılmaḳ irādesi bile ilgeri ötüp biy körüşmek (11) üçün ḳol uzatġanda pençesidin tutup ilgeri çékti. Ol eşnāda, Murād Cān (12) yetüşüp yaḳasıdın tutup zindānġa éltip maḥbūs ḳıldılar. Allah Ḳut Nayman’nı (13) dağı aŋa dem-sāz étip[2082] oġlanlarıġa ve öyiġa kişi buyurup dururlar ve[2083] oġlanlarıdın (14) Ḳutluḳ[2084] Murād Bék ve Bék Murād Bék ve ‘Avaż Niyāz Bék’ni kim henüz ġaflet uyḳusıda (15) ferāġat[2085] yatur érdiler, tutup kéltürüp ḳayd-ı ḥabsġa çéktiler. Ammā Ḳutluḳ Murād (16) Bék tuyunup **[B629]** ḫatun libāsıġa mülebbes bolup ḳaçıp durur[2086] érdi. Anı ol ḥālda, (17) tutup kéltürdiler ve ekşer emvālı ġāret ü[2087] tārācġa bardı. Ol kün, ḥażret-i **[İ270a]** (1) ḫıdīv-i dōst-nevāz ve düşmen-güdāz Seyyid Naẓar Biy bile Ḫˇāce Murād Biy’niŋ uluġ oġlı (2) Cān Murād Biy Bék’ni kim ol seferde mülāzım-ı hümāyūn-rikāb durur[2088] érdiler Anbar’da (3) tutdurup[2089] belā selāsiliġa giriftār ḳıldı ve livā-yı nehżatnı cilvege[2090] kirgüzüp (4) ḫuften vaḳtıda dārü’s-salṭana-ı Ḫˇārezm-i İrem Bezm’ġa[2091] nüzūl ḳılıp dururlar[2092]. Andaḳ kim sābıḳan (5) meẕkūr bolup durur[2093] érdi ve Ḫˇāce Murād Biy’ni tört kün[2094] béş kün ta‘ẕīb bile muṣādereġa[2095] (6) tutup soŋġı dū-şenbih küni[2096] kim

[2081] tutdurmaḳġa ... dururlar: T tutdurmaḳġa buyurdı; B tuttururġa buyurdı
[2082] étip: T ve B ḳılıp
[2083] buyurup dururlar ve: T ve B buyurdı
[2084] Ḳutluḳ: T Ḳutluġ
[2085] ferāġat: T ve B’de yok.
[2086] durur: T ve B’de yok.
[2087] ġāret ü: T ve B’de yok.
[2088] mülāzım-ı ... durur: T ve B mülāzım-ı rikāb-ı hümāyūn
[2089] tutdurup: B tutturup
[2090] cilvege: T ve B cilveġa
[2091] ḫuften ... İrem-Bezm’ġa: T ve B ḫuftende Ḫıvaḳ’ġa
[2092] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldı
[2093] durur: T ve B’de yok.
[2094] kün: T ve B’de yok.
[2095] muṣāreġa: B muṣādere
[2096] küni: T ve B’de yok.

aynıŋ on üçlençisi durur[2097] érdi (7) anı Töre Murād Atalıḳ'nıŋ ḥavlısıda ḳatlġa yétkürüp kéynidin[2098] tört (8) oġlı bile Allah Ḳut Nayman'nı āḫiret seferiġa yiberdiler[2099]. **Maşallahu kāne** (9) **ittifāḳāt-ı ḥasenedin** Ḫˇāce Murād Biy'niŋ Ér Niyāz Bék atlıġ oġlı kim atasıdın (10) ba'żı umūr cihetidin açıġlanıp Manḳışlaḳ'ġa barıp olturur[2100] érdi. Atası, anı (11) kéltürürge Berdi Bahādır'nı izidin yiberip durur[2101] érdi. Berdi Bahādır, Manḳışlaḳ'ġa (12) barıp anı atasıdın ḫoşnūd ḳılıp kéltürür érdi. Vilāyetġa (13) dāḫil bolup Terākime aḥşāmıġa yoluḳup atasınıŋ ḥādiṣe-i cān-gezāyın éşitip bir yabu (14) minip fırārī boldı ve[2102] ba'żı Türkmenler ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kārnıŋ ḳahr u saḫṭıdın (15) ḳorḳup anı Berdi Bahādır bile tutup kéltürüp dururlar[2103]. 'İnāyet-i ḫusrevāne, Berdi (16) Bahādır'nıŋ ḥālıġa[2104] şāmil bolup Ér Niyāz Bék'ni[2105] atası ve aḳalarınıŋ kéynidin[2106] uzattılar[2107]. (17) Bu vāḳı'a atasıdın béş kündin soŋra durur[2108] érdi. Ammā Seyyid Naẓar Biy, bir yılġaça ḥabsda ḳaldı. **[İ270b]** (1) Anıŋ māl-ı aḥvālı inşā'allāhü te'ālā öz maḥalıda[2109] merḳūm bolġusı durur[2110]. **[B630] Ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ**[2111]**,** (2) **Aral cānibi ékinçi**[2112] **mertebe elviye-i ẓafer-ta'biyeni cilve-ger ḳılmaḳı, Çumanay ve Çaŋlı-** (3) **Basu'nı baġlatup**[2113] **mürāca'at körgüzmegi** Bu baḥr-ı şigerfniŋ şināveri ve bu deryā-yı (4) jerfniŋ

[2097] üçlençisi durur: T ve B üçi
[2098] yétkürüp kéynidin: T yetkürüp izidin; B yétkürüp izidin
[2099] yiberdiler: T yiberdi
[2100] olturur: T ve B'de yok.
[2101] durur: T ve B'de yok.
[2102] ve: T ve B'de yok.
[2103] kéltürüp dururlar: T ve B kéltürdiler
[2104] ḥālıġa: B tertībiġā
[2105] Ér ... Bék'ni: Bék-i meẕkūrnı
[2106] kéynidin: T ve B 'aḳabıdın
[2107] uzattılar: T uzatdılar
[2108] béş ... durur: T ve B béş kün soŋ
[2109] te'ālā ... maḥalıda: B öz yeride
[2110] bolġusı durur: B bolġusıdur
[2111] ḥażret-i ... ḫaḳanī: T ve B ḥażret-i a'lā ḫaḳanīniŋ
[2112] ékinçi: T ékilençi
[2113] baġlatup: T ve B baġlatıp

Sikenderi ya‘nī ḫāme-i ‘anber-şemāme bu yosunda henggāme-ārālıġ[2114] körgüzür kim (5) çün Ḫˇāce Murād Biy’niŋ ḳatlınıŋ[2115] ḫaberi Töre Murād Ṣūfī’ġa yetüşüp durur[2116]. Ẓāhiren (6) intiḳām ṭalebi bile Buḫārā pād-şāhıġa istiġāşe ḳılıp burunġıdın ziyāderaḳ fesād silsilesiġa (7) müteḥarrik bola başladı. Bu vechdin[2117] **[T135b]** ḥażret-i a‘lā ḫaḳan ṣāḥib-ḳırān, gerdūn-tevān, bā‘iş̱ü’l- (8) emn ve’l-emān ‘alā rü’ūs-ı ehlü’l-īmān ḫalīfetü’r-raḥman fī’d-devrān el-müstanṣır mine’n-naṣīr, (9) el-melikü’l müste‘ān mu‘izziü’d-devlete ve’d-dīn, ebū’l-muẓaffer ve’l-manṣūr, ebū’l-ġāzi[2118] **Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān** (10) ḫalledallāhu mülkehu ve salṭānehu ve şevketihi ve devletihi ve ḫaşmetehu ve ṣavletehu ve izzetihi[2119] anıŋ gūşmālıġa Aral- (11) nıŋ[2120] yörüşin pīş-nihād-ı ḫāṭır-hümāyūn ḳılıp tehiyye-i esbāb-ı sefer[2121] üçün ḫazīne ve defīne[2122] (12) éşiklerin açıp, **beyt**

Tüzgeli leşkerge yaraġ-ı sefer
Pençe-i iḥsānı bile tökti[2123] zer

(13) Ḫuṣūṣen erkān-ı devlet ve a‘yān-ı ḥażretniŋ[2124] dāmān-ı ümīdin nuḳūd-ı müdde‘ādın memlū ḳıldı (14) ve aḳası ‘umdetü’l-ümerā mürebbīü’l-fuḳarā emīr-i kebīr celālü’d-devleti Ḳutluḳ Murād İnaḳ meddallāhu ẓılāl-ı celālihi (15) ‘ale’l-

[2114] henggāme-ārālıġ: T hengāme-ārā; B hengāme-ārālıḳ
[2115] ḳatlınıŋ: T ve B ḳatlı
[2116] yétüşüp durur: T ve B yétüşti
[2117] vechdin: T ve B cihetdin
[2118] ve’l-manṣūr ebū’l-ġāzi: B’de yok.
[2119] ve şevketihi ve devletihi ve ḫaşmetehu ve ṣavletehu ve ‘izzetihi: T ve B’de yok.
[2120] Aral’nıŋ: T ve B Aral
[2121] tehiyye-i esbāb-ı sefer: B tehiyye-i esbāb
[2122] ḫazīne ... defīne: T ve B ḫazāin
[2123] tökti: T tökdi
[2124] erkān-ı ... a‘yān-ı ḥażretniŋ: T ve B a‘yān-ı ḥażret ve erkān-ı devletniŋ

afāḳnı dārü'l-ḫilāfe-i Ḫˇārezm-i İrem Bezm'de[2125] niyābet manṣıbı bile ser-efrāz étip[2126] hemol (16) yıl ya'nī sene-i hicriyye miŋ dağı[2127] ékki yüz yegirme törtde rebī'ü'ş-şānī ayınıŋ[2128] on sékizide (17) penc-şenbih küni durur érdi kim[2129] Ürgenç Sereṭānınıŋ evvelide es'ad-ı sā'atda debdebe-i ḥayret-efzā ve kevkebe-i **[İ271a]** (1) ġarābet-inşā bile mübārek ayaḳın devlet rikābıġa ḳoyup iḳbāl raḫşıġa rükūb buyurup[2130] (2) elviye-i nehżatnı ḥareketġa kéyürüp şehrdin çıḳtı ve āftāb-ı **[B631]** sa'ādet vuṣūlı bile (3) Anbar diyārın[2131] kim ol 'ālī ḥażretniŋ mi'mār-ı himmeti bile tāze-ābādlıḳ derecesiġa yetip érdi. (4) Ser-i iftiḫārın ferḳadān farḳıdın ötkerüp dururlar[2132]. Ḳutluġ Muḥammed Bék veled-i Ḥasan Murād Atalıḳ (5) ve 'Avaż-berdi Yüzbaşı kim ol nāḥiyetde müşrif-i ḫāṣṣa-ı şerīfe durur érdiler[2133]. Żiyāfet (6) emriġa ḳıyām körgüzüp ḫiẕmāt-ı lāyıḳ taḳdīmġa yetkürüp dururlar[2134] ve taŋlası cum'a küni (7) Anbar-ı nezāket-āṣārdın[2135] ḥareket ḳılıp Atalıḳ-arnası'nıŋ saḳası ve[2136] Yumrı'nıŋ kün- (8) çıḳarıġa ve deryā-yı Āmūya'nıŋ[2137] kenārıġa nüzūl-ı iclāl körgüzüp dururlar[2138]. Bu mevżi'de, (9) tört kün tevaḳḳuf ḳıldım[2139] kim sipāh-ı nuṣret-penāh livā-yı ẓafer-hevā sāyesiġa[2140] (10) cem' bolġay ve Āmū-Deryāsı'dağı kémelerni kéltürürge Behrām-ṣavlet tovaçılar buyurulup (11) durur érdiler[2141]. Bu

---

[2125] dārü'l-ḫilāfe-i ... Bezm'de: T ve B dārü'l-ḫilāfe-i Ḫıvaḳ'da
[2126] étip: T ve B ḳılıp
[2127] dağı: T ve B'de yok.
[2128] rebī'ü'-ş-şānī ayınıŋ: T ve B rebī'ü'-ş-şānīniŋ
[2129] durur érdi kim: T ve B'de yok.
[2130] buyurup: T ve B ḳılıp
[2131] diyārıġa: T ve B diyārıġa
[2132] tāze-ābādlıḳ ... dururlar: T ve B yaŋı ābād bolup érdi pertev-efgen boldı
[2133] şerīfe ... érdiler: T şerīfe érdiler; B şerīf érdiler
[2134] yetkürüp dururlar: T yetkürdiler; B yétkürdiler
[2135] ebnār-ı nezāket-āsārdın: T ve B Anbar'dın
[2136] ve: B'de yok.
[2137] deryā-yı Āmūya'nıŋ: T deryā-yı Āmū; B deryā-yı Āmūya
[2138] nüzūl-ı ... dururlar: T ve B nüzūl ḳıldı
[2139] ḳıldım: T ḳıldı
[2140] sāyesiġa: T ve B żıllıġa
[2141] durur érdiler: T ve B érdi

mevżi‘de, ḥāżır ḳılıp dururlar[2142] ol kémelerni ümerā-yı ‘iẓām ve küberā-yı (12) ẕü’l-iḥtirām erkān-ı devlet ve a‘yān-ı ḥażretġa münḳasım ḳılıp mihrbānlıġ körgüzüp durur[2143]. (13) Tā kim alar aḥmāl u eşḳāl[2144] azuḳ ve at yemi ḫayme ve ḫar-gāh ve ḳuşların ol kémelerge (14) yüklegeyler. Se-şenbih küni aynıŋ yegirme üçide andın köçüp[2145] Ḳıpçaḳ- (15) nıŋ şarḳī ḥaddıġa tüşüp dururlar ve[2146] deryā ḳıraġıda üç kün ārām-güzīn boldılar[2147] tā kim izde[2148] (16) ḳalġan çerig ehli ‘asākir-i manṣūreġa mülḥaḳ bolġaylar. Şenbih küni, aynıŋ yegirme yétiside (17) andın köçüp tüşde Yılan-ḳırı’nıŋ astıda bir ékki sā‘at istirāḥat körgüzüp **[İ271b]** (1) ‘aṣr hengāmıda[2149] Sevgenli’niŋ saḳasıda deryānıŋ[2150] ḳıraġın muḫayyem-i ḫıyām-ı iḳbāl (2) ve maẕreb-i bār-gāh-ı ‘izz ü celāl ḳıldı. Bu menzilde, bir kün ḳarār tutup aynıŋ selḫide (3) dü-şenbih küni Ḫˇāce-éli ḳal‘asınıŋ ileyidin ötüp köknıŋ yoḳarısıġa Cabat- (4) köli bile deryā arasın nüzūl-ı meserret-vuṣūlı bile reşk-i irem ve zīnet-efzā-yı ‘ālem **[B632]** ḳıldı. (5) Se-şenbih küni kim cümādi’l-evvel ayınıŋ ġurresi durur[2151] érdi andın köçüp[2152] (6) tüşde Çaŋlı-basu kenārıġa tüşüp sipāh-ı nuṣret-penāh ‘ubūrıġa fermān-ı lāzımü’l-iẕ‘ān ‘izz-i (7) ṣudūr tapdı[2153]. Ol ‘ālī ḥażretniŋ özleri[2154] **[T136a]** maḫremler ve mülāzımlar bile kéme üzre[2155] (8) olturup deryā temāşāsıġa iştiġāl körgüzüp kéç peşīnde Çumanay’nıŋ (9) şimālıda bir muḫtaṣar atavçanı kim barça

[2142] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldılar
[2143] körgüzüp durur: T ve B körgüzdi
[2144] eşḳāl: T ve B eşḳāl ve
[2145] köçüp: T ve B rükūb ḳılıp
[2146] dururlar ve: T ve B’de yok.
[2147] boldılar: T ve B boldı
[2148] izde: T ve B’de yok.
[2149] hengāmıda: T ve B vaḳtıda
[2150] deryānıŋ: T ve B deryā
[2151] durur: T ve B’de yok.
[2152] köçüp: T ve B atlanıp
[2153] tapdı: B taptı
[2154] özleri: T ve B özi
[2155] kéme üzre: T ve B kimeġa

eṭrāfı deryā durur[2156] ve cenūbı Çumanay nehri durur[2157] (10) érdi. Maẓreb-i ḫıyām-ı sa‘ādet ve maḳarr-ı bār-gāh-ı devlet ḳılıp durur ve[2158] ol kün, ‘asākir-i (11) manṣūre ve efvāc-ı ḳāhire Çaŋlı-basu ve Çumanay’dın ‘ubūr körgüzmekġa[2159] meşġūl bolup yarım kéçede (12) ‘ubūr emridin ferāġatlıḳ yétüşüp dururlar[2160]. **Bu muḫtaṣarnı oḳuġuçı ekābirniŋ** żamāyir-i ẕī- (13) baṣāyiriġa mekşūf u ẓāhir bolsun kim ezmine-i sābıḳada Çumanay ve Çaŋlı-basu deryā şu‘abātıdın (14) éki kiçig şu‘be durur[2161] érdi kim Ereng ḳırınıŋ şimālıdın ötüp köl bolup érdi. (15) Ekşer eyyāmda, su kemrek bolsa aḳmay ḳurup ḳalur érdi ve At-yolı güẕer-gāhı[2162] atnıŋ ḳarnıġa (16) su yétmes durur[2163] érdi. Emīr-i kebīr Muḥammed Emīn ‘İnaḳ[2164] merḥūmınıŋ meymenet-encām eyyāmıdın soŋra[2165] (17) ol éki şu‘beġa su zūr ḳılıp kün kündin kéŋ ve çuḳur bolup bu zamān-ı ḫuceste-nişānda **[İ272a]** (1) her ḳaysı bir uluġ deryā bolup durur[2166] ve Say-keçü[2167] güẕeridin yoḳarıraḳdın ékevi ḳoşulup (2) uluġ téngiz bolup aḳadurur[2168] ve soŋġı[2169] Buḥayra-ı Ḫˇārezm-i İrem Bezm’ġa[2170] kim Açıġ Teŋiz’ġa (3) meşhūr durur[2171]. Ḳoyar ve At-yolı güẕergāhıdın kémesiz ötüp bolmas ve ol (4) sunıŋ her yeridin Aral’nıŋ[2172] ehli uluġ ve kiçig nehr ve arıġlar ḳazıp (5) zirā‘at

[2156] durur: T ve B’de yok.
[2157] durur: T ve B’de yok.
[2158] ḳılıp durur ve: T ve B ḳıldı
[2159] körgüzmekġa: T ve B ḳılmaḳġa
[2160] ‘ubūr ... dururlar: T ve B ötüp boldılar
[2161] durur: T ve B’de yok.
[2162] güẕergāhı: T ve B güẕergāhıda
[2163] durur: T ve B’de yok.
[2164] ‘İnaḳ: T ve B İnaḳ
[2165] meymenet-encām ... soŋra: T ve B eyyām-ı meymenet-encāmıdın soŋ
[2166] bolup durur: B bolupdur
[2167] Say-keçü: B Say-kéçü
[2168] aḳadurur: T ve B aḳar
[2169] soŋġı: B soŋı
[2170] Sözcük İ’de تحيره şeklinde yazılmıştır. T ve B’de buḥayra-i Ḫˇārezm’ġa
[2171] meşhūr durur: B meşhūrdur
[2172] Aral’nıŋ: T ve B Aral

ḳılurlar, menāfi‘i be-ġāyet köp durur[2173]. **Ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār**, bu **[B633]** cihetdin (6) ızrāren li’l-müfsidīn ol deryālarnı bağlatur irādesin köŋüliġa[2174] muṣammem ḳılıp taŋlası kim (7) çehār-şenbih küni durur[2175] érdi ol iş ser-encāmıġa ümerā-yı ‘iẓāmnı muḳarrer étip[2176] (8) ḳara çerig ehlini üç ḳısm ḳılıp bir ḳısmnı diraḫt çapturmaḳġa ékinçi[2177] ḳısmnı (9) ḳamış ve uruḫ[2178] urdurmaḳġa üçünçi ḳısmnı çim ve tofraḳ yıġnaturġa (10) ve bağlay turġan[2179] mevżi‘niŋ éki ṭarafnı[2180] tüzetürġa ta‘yīn ḳıldı. Cum‘a küni, aynıŋ (11) törtide ümerā-yı ‘iẓām ve nevvāb-ı ẕü’l-iḥtirāmnı[2181] éki gürūh ḳılıp her gürūhnı (12) Çumanay’nıŋ bir ṭarafıġa me’mūr ḳılıp durur[2182]. Andaḳ kim emīr-i rūşen-żamīr, el-mercī‘ü’l-ḫalāyıḳ (13) **Şāh Niyāz Atalıḳ ve Ḳılıç İnaḳ**[2183] **ve ‘Avaż İnaḳ ve ‘Abdu’llāh İnaḳ**[2184] **ve Yaḫşılıḳ Pervānçı** (14) **faḳīr ve Bék Balta**[2185]**Mīrāb ve Allah Naẓar Biy ve Muḥammed Naẓar Biy ve ġayrihümni** destūr-ı vālā-güher ve vezīr-i ferḫunde- (15) siyer niżāmü’l-mülk ve’l-millete Muḥammed Yūsuf Mehter bile Çumanay’nıŋ arḳa ṭarafıġa ta‘yīn (16) ḳıldı ve **Uyġur Kerīm-berdi Atalıḳ ve**[2186] **Ḫudāy Naẓar Atalıḳ ve**[2187] **Töre Murād Atalıḳ ve Oraż ‘Alī** (17) **‘İnaḳ ve Ḳara Bahādır Mīrāb ve Ḳurbān-ḳulı Nāyib ve ġayrihümni** emāret-penāh Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi bile **[İ272b]** (1) ḳıble cānibiġa muḳarrer ḳıldı tā kim alar her kim bir iş üstide turup becidd bolġay (2) ve **ol ḥażret** öz nefs-i

---

[2173] köp durur: T ve B köptür
[2174] köŋüliġa: T ve B köŋliġa
[2175] küni durur: T ve B’de yok.
[2176] étip: T ḳıldı; B ḳılıp
[2177] ékinçi: T ékilençi
[2178] uruḫ (اوروخ): B erdūc (اردوج)
[2179] turġan: T ve B durġan
[2180] ṭarafnı: T ve B ṭarafın
[2181] nevvāb-ı ẕü’l-iḥtirāmnı: B nevāb-ı ẕüyü’l-iḥtirāmnı
[2182] ḳılıp durur: T ve B ḳıldı
[2183] İnaḳ: T ve B ‘İnaḳ
[2184] İnaḳ: T ve B ‘İnaḳ
[2185] Balta: B Baltu
[2186] ve: T ve B ve Manḳıt
[2187] ve: T ve B ve Ḳıpçaḳ

nefīsi bile bağlatur mevżi‘ġa teşrīf kéltürüp Çumanay’dın (3) deryāġa ayrılur şu‘be saḳasınıŋ kün-çıḳar ḳıraġıda ḫayme tutdurup[2188] nüzūl (4) ḳıldı. Ol kün, ol ḥażretniŋ fermān-ı vācibü’l-iẕ‘ānı bile ümerā-yı (5) meẕkūre mesā‘ī-i meşkūre taḳdīmġa yétkürüp Çumanay’ġa neverd **[B634]** taşlamaḳnı (6) ibtidā ḳılıp her ṭarafdın béş neverd taşladılar. Her neverdniŋ ṭūlı (7) altmış gez ve yoġunlıḳı taḫmīnen yegirme ve otuz gez durur[2189] érdi. Bu yosunda (8) her kün ol ḥażret, **[T136b]** teşrīf kéltürüp her ṭarafdın on, on béş neverd (9) taşlanur érdi, ammā şenbih küni aynıŋ béşide Penāh-ı Ṣūfī dégenni (10) Töre Murād Ṣūfī’ġa tenbīh üçün élçi ḳılıp Ḳoŋrat’ġa irsāl ḳıldılar[2190] (11) ve Töre Murād Ṣūfī[2191] anı ḫabāṣet-ṭıynet ve ġılẕet-nefs iḳtiżāsı bile on béş (12) kün saḳlap ḳaytardı ve ol kün Çavdur’dın Burunçıḳ Ādīne Niyāz (13) Atalıḳ öz uruġıdın sékiz ḫāne-vār Burunçıḳ ve yene Ḳaraḳalpaḳ bile (14) Ḳoŋrat’dın ḳaçıp kélürde Nöküz ṭavāyifidin Ni‘met Kereng atlıġ Töre Murād Ṣūfī- (15) niŋ cāsūsın tutup kéltürüp dururlar[2192]. **Ḥażret-i ḫıdīv-i** (16) **kām-kār** Ādīne Niyāz Atalıḳ’nı etbā‘ı bile nevāziş ve suyūr-ġalāt-ı (17) ḫusrevānedin behre-mend ḳılıp Ni‘met Kereng’ni ‘ibreten[2193] lil-mütemerridin dārdın asturdı. **[İ273a]** (1) Dū-şenbih küni, Ḳoŋrat’nıŋ Kök-üzekli ṭabaḳasınıŋ ekābiridin birev (2) ‘iyāl u evlādı bile Töre Murād Ṣūfī’niŋ[2194] ẓulmıdın ḳaçıp kéldi. Çehār-şenbih küni, (3) aynıŋ toḳḳuzıda Salaḳ Bahādır veled-i ‘Abdu’llāh Serdār başlıġ[2195] Ala Bölük ve Çavdur- (4) dın otuz yéti kişi[2196] At-yolı’dın ötüp Yengiçge ḥavālīsidin Ḳoŋrat’nıŋ (5) sékkiz kişisin

[2188] tutdurup: B tutturup
[2189] durur: T ve B’de yok.
[2190] ḳıldılar: T ve B ḳıldı
[2191] Töre ... Ṣūfi: B Töre Ṣūfī
[2192] kéltürüp dururlar: T ve B kéltürdiler
[2193] ‘ibreten: B ‘ibrete
[2194] Töre ... Ṣūfī’niŋ: B Töre Murād Ṣūfī
[2195] başlıġ: B başlıḳ
[2196] kişi: B kişi bile

öltürüp cum‘a küni der-bār-ı felek-miḳdārnıŋ ḫāk-būslıġıġa[2197] (6) müşerref bolup in‘ām-ı pād-şāhāneġa iḫtiṣāṣ taptılar[2198]. Ol kün, Çumanay’nı baġladılar. (7) Baġlanġan mevżi‘niŋ ‘arżı ḳarīb ékki yüz ḳarı durur[2199] érdi ve ‘umḳı éllig (8) gez durur. Mundaḳ[2200] deryānı sékiz künde baġladılar. Şenbih küni, emāret-me’āb (9) ṣadāḳat-intisāb **Emīr Ḳılıç İnaḳ**’nı béş yüz **[B635]** mübāriz ve mütehevvir bahādır[2201] bile Yaŋı-ḳal‘a’nıŋ[2202] (10) kārvānıġa bedreḳa ḳıldı tā kim ol cenāb, kārvānnı menāzil-i muḫāṭaradın ötkerip (11) béş künde ḳaytıp çehār-şenbih[2203] küni dergāh-ı sipihr-iştibāhġa fāyiz boldı. (12) Şenbih-i meẕkūrda Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi ‘arż-ı leşkerge me’mūr bolup yéti künde (13) sanap ḳayd-ı kitābetke[2204] çékip ol ḥażretniŋ hümāyūn-ı naẓarıġa[2205] (14) yétkürüp durur ve[2206] dū-şenbih küni aynıŋ on törtide Çaŋlı-basu’ġa neverd (15) taşladılar ve Toġan Niyāz Bahādır kim Manḳışlaḳ Terākime’sidin Abdāl (16) ṭabaḳasınıŋ ekābiridin durur[2207] érdi. Ḥācī Tarḫān’nı ḳal‘ası[2208] kārvānın Manḳışlaḳ’dın alıp (17) kélip Köhne Ürgenç’niŋ[2209] üstidin dārü’l-ḫilāfe-i Ḫˇārezm-i İrem Bezm’ġa[2210] ötkerip özi ba‘żı etbā‘ı bile **[İ273b]** (1) çehār-şenbih küni kiryās-ı devlet-esās ‘atebe-būslıġıġa[2211] müşerref bolup tansūḳāt (2) u nüẕūrāt u tuḥafāt ötkerüp dururlar ve[2212] penc-şenbih küni tüş vaḳtıda Manḳıt

---

[2197] ḫāk-būslıġıġa: T ve B ḫāk-būslıḳıġa
[2198] taptılar: T tapdı; B taptı
[2199] durur: T ve B’de yok.
[2200] durur mundaḳ: T ve B mundaġ
[2201] ü ... bahādır: T ve B’de yok.
[2202] Yaŋı Ḳal‘a’nıŋ: T ve B Yaŋı Ḳal‘a
[2203] ḳaytarış çehār-şenbih: B ḳaytıp çār-şenbih
[2204] ḳayd-ı kitābetke: T ve B ḳayd-ı kitābetġa
[2205] hümāyūn-ı naẓarıġa: T ve B naẓar-ı hümāyūnıġa
[2206] yétkürüp durur ve: T ve B yétkürdi
[2207] durur: T ve B’de yok.
[2208] ḳal‘ası: T ve B ḳal‘asınıŋ
[2209] Ürgenç’niŋ: T ve B Ürgenç
[2210] dārü’l-ḫilāfe-i ... Bezm’ġa: T dārü’l-ḫilāfe-i Ḫıvaḳ’ġa; B Ḫıvaḳ ve Ürgenç’ge
[2211] ‘atebe-būslıġıġa: T ve B ‘atebe-būslıḳıġa
[2212] u ... ve: T ve B ötkerdi

Dōsım (3) Bahādır'nı özigа müte'allik 'asker[2213] bile Muḥammed Niyāz Gerçek ve Berdi Bahādır'nı tevābi'i bile (4) Ḳoŋrat'nıŋ ser-ḥaddlarını ġāret ü tārāc ḳıldurmaḳġa buyurup dururlar[2214]. Alar (5) fermān-ı lāzımü'l-imtinān[2215] mūcibi bile hemol tuşdın kéme bile deryādın (6) 'ubūr ḳılıp kéçe ve kündüz ılġar ṭarīḳası bile Ḳoŋrat'nıŋ şarḳī ser-ḥaddlarıdın[2216] (7) kişi tapmay ötüp Mahipez nāḥiyetiġa müteveccih bolup dururlar[2217]. Ve ol mevżi'de (8) Aral ehlidin üç tört öylük élni tapıp esīr ḳılıp mu'āvedet körgüzdiler. Törtlençi (9) küni aynıŋ yegirme biride dū-şenbih küni[2218] mülāzemetġa fāyiz bolup nevāziş-i lāyıḳa[2219] bile behre-mend (10) boldılar. **[T137a]** Ol kün, kim Dōsım Biy[2220] Bahādır çapavulġa me'mūr bolup érdi, cenāb-ı emāret-me'āb celādet- (11) intisāb 'umdetü'l-ümerā zübdetü'l-küberā. **Meşnevī**

Ol ki felek allıda ḫādim durur
Devlet ü baḫt ékki (12) mülāzım durur

[B636] Ḫusrev Ġāzi'ġa uluġraḳ aḳa
Ḫil'at-ı iḳbālġa zerrīn yaḳa

Emīr-i kebīr, celālü'd-devleti, (13) ebū'l-manṣūr **Ḳutluḳ**[2221] **Murād Biy 'İnaḳ**[2222] lā-zāl devletehi fermān mūcibi bile ẓahīrü'd-devle **Muḥammed Naẓar Bék'ni** dārü'l-ḫilāfe-i (14) Ḫıvaḳ'da ḳoyup mülāzemet irādesi bile rükūb ḳılıp érdi. Peşīndin

[2213] 'asker: T ve B çerig
[2214] ser-ḥaddlarını ... dururlar: T ve B ser-ḥaddların çapturmaḳġa buyurdı
[2215] fermān-ı lāzımü'l-imtinān: T fermān-ı lāzımü'l-'iẕān
[2216] ser-ḥaddlarıdın: T ve B ser-ḥadātının
[2217] bolup dururlar: T ve B boldılar
[2218] dū-şenbih küni: T ve B dū-şenbihde
[2219] nevāiş-i lāyıḳa: B nevāiş-i lāyıḳ
[2220] Biy: T ve B'de yok.
[2221] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ
[2222] 'İnaḳ: T ve B İnaḳ

soŋra[2223] der-bār-ı felek- (15) miḳdārġa yetip aḳa ini birev bireviniŋ dīdār-ı fāyiżü'l-envār sa'ādet-āṣārlarıġa müşerref (16) boldılar ve kemāl-ı behcet ve beşāşetdin merāsim-i mu'ānaḳa taḳdīmġa yetkürdiler[2224]. Taŋlası (17) kim cum'a küni érdi, Aḳ-yaḳış vālīsi Ay Dōst Biy ve Ay Mirzā Biy Ḳaraḳalpaḳıyye ahālīsi ve mevālīsi **[İ274a]** (1) bile Kök-üzek sevāḥilidaġı ulusnıŋ çerigin kéltürüp Āmūya'nıŋ ol ṭarafıda ḳoyup (2) özleri kéme bile ötüp ḫilāfet süddesiniŋ ḫāk-būslıḳıġa fāyiz bolup toḳḳuz at (3) ve éki ḳarçıġay kim birevi tuyġun érdi, pīş-keş ḳıldı. Ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār, (4) alarġa nevāzişāt lāyıḳ körgüzüp fermān ḳıldı kim Ḳaraḳalpaḳıyye çerigi dağı bu ṭarafge (5) ötsün. **Ḳandem Serdār'nı[2225] çapavulġa barġanı** Ol kéçe kim şenbih aḳşamı érdi, Ḳandem Serdār'nı (6) Yomut sipāhı bile deryānıŋ bu yüzidin Ḳoŋrat çapavulıġa buyurdı. Alar, şeb-gīr ḳılıp yek-şenbih küni aynıŋ (7) yegirmeside sipāh-ı a'dā ḳaravulıġa uçrap şikest bérip üç tört kişini ḳatl étip[2226] (8) mürāca'at körgüzdiler[2227]. Dū-şenbih küni, Çaŋlı-basu'nı baġladılar. Bu nehrniŋ baġlanġan yeriniŋ (9) 'arżı yüz seksen ḳarıdın köp érdi ve 'umḳı altmış gez. Bu nev' deryānı dağı sékkiz **[B637]** (10) künde baġladılar ve Ters Aḳar atlıġ yana[2228] bir nehrçe bar érdi. 'Arżı otuz gez ve 'umḳı altı ḳarı (11) durur érdi[2229]. Munı dağı ol sékkiz kün aralıġıda bolup dururlar[2230]. **Emīr Ḳılıç İnaḳ-** (12) **nıŋ Aybügür'ge barġanınıŋ vāḳı'ası durur**[2231] Bu vāḳı'a (13) andaḳ durur[2232] érdi kim münhīler mesāmi'-i celālġa ḫaber yetkürüp dururlar[2233] kim Ḳoŋrat (14) ve Çavdur'dın ba'żı a'dā-yı devlet At-yolı

[2223] soŋra: T'de yok; B soŋ
[2224] yetkürdiler: B yétkürdiler
[2225] Serdār'nı: T Serdār'nıŋ; B Serdār
[2226] ḳatl étip: T ḳatlġa yetkürüp; B ḳatl ḳılıp
[2227] körgüzdiler: T ve B körgüzdi
[2228] yana: T ve B yene
[2229] durur érdi: T ve B'de yok.
[2230] bolup dururlar: T ve B baġladılar
[2231] barġanınıŋ ... durur: T ve B barġanı
[2232] durur: T ve B'de yok.
[2233] yetkürüp dururlar: T yetkürdiler; B yétkürdiler

güẕergāhınıŋ bu yüzide ve[2234] Çavdur-ḳal‘ası (15) ve Kūh-ten ḳal‘a’sınıŋ[2235] eṭrāfıda tā Yūsuf Bék’niŋ günbeẕiġaça buġday (16) ve ékin[2236] üçün gürūh gürūh tereddüd ḳılıp buġday alıp Ḳoŋrat’ġa ötkerür érmişler. (17) Li-hāẕā, ḥażret-i ḫilāfet-şi‘ār emāret-me’āb Emīr[2237] Ḳılıç İnaḳ’nı tört miŋ atlıġ **[İ274b]** (1) sipāh-ı cerrār, mübārezet ü celādet-āṣār şehāmet-eṭvār[2238] bile me’mūr ḳıldı kim ol (2) cānibġa barıp eger a‘dā-yı devlet ve mu‘ānidīn ṣāḥib-i nekbetdin kişi tapsa cezāġa (3) yétkürgeyler[2239] yoḳ érse ol cemā‘anıŋ ékinlerin atġa yédürüp ve mezāri‘in ḫarāb u yebāb[2240] (4) ḳılıp mürāca‘at körgüzsünler[2241]. Emīr Ḳılıç İnaḳ[2242], çehār-şenbih küni aynıŋ yegirme (5) üçide ‘azīmet livāsın ol ṭarafġa müteḥarrik ḳılıp mütemerridlerdin kişi aṣlā (6) ve ḳaṭ‘a[2243] tapmadılar. Arpa ve buġdaynıŋ ba‘żısıġa[2244] at ḳoyup ba‘żısıġa[2245] (7) ot ḳoyup[2246] yek-şenbih künide[2247] mürāca‘at körgüzüp mülāzemet-i dergāh-ı sipihr-iştibāhġa[2248] (8) müşerref bolup dururlar[2249]. **Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ dārü’s-salṭana-ı Ḫ̌ārezm-i** (9) **İrem Bezm’ġa**[2250] **mürāca‘at livāsın ḥareketke kéyürgenleriniŋ beyānı durur**[2251] çün (10) enhār-ı ṣelāṣe baġlandı. Ḥażret-i a‘lā

[2234] ve: T’de yok.
[2235] Kūh-ten ḳal‘asınıŋ: B Kūh-ten-ḳal‘ası
[2236] buġday ve ékin: T ve B ékin ve buġday
[2237] Emīr: T ve B’de yok.
[2238] mübārezet ü celādet-āṣār-ı şehāmet-eṭvār: T ve B’de yok.
[2239] yétkürgeyler: T yetkürgey; B yétkürgey
[2240] u yebāb: T ve B’de yok.
[2241] mürāca‘at körgüzsünler: T ve B ḳaytsun
[2242] İnaḳ: T ‘İnaḳ
[2243] aṣlā ve ḳaṭ‘a: T ve B’de yok.
[2244] ba‘żısıġa: B ba‘żıġa
[2245] ba‘żısıġa: T ba‘żı; B ba‘żıġa
[2246] ḳoyup: B ḳoyup üç kün tevaḳḳuf ḳıldılar ve
[2247] künide: T ve B küni
[2248] mülāzemet-i dergāh-ı sipihr-iştibāhġa: T ve B mülāzemetġa
[2249] bolup dururlar: T ve B boldı.
[2250] Ḫ̌ārezm-i ... Bezm’ġa: T ve B Ḫıvaḳ’ġa
[2251] ḥareketke ... durur: T ve B ḥareketġa kéyürgeni

ḫaḳanī Aral üstige[2252] yörüşni **[B638]** muṣammem étip[2253] (11) leşker-i celādet-eşerniŋ[2254] tertībiġa emr ḳıldı, ammā emīr-i kebīr celālü'd-devle **Ḳutluḳ**[2255] **Murād 'İnaḳ [T137b]** (12) **ve**[2256] **Şāh Niyāz Atalıḳ** ve cem'ī ümerā-yı refī'-mekānnıŋ iltimās u ṣavāb-dīdi bile (13) feṯḥ-i 'azīmet ḳıldı ve enhār-ı şelāşe bendlerin saḳlamaḳlıḳ[2257] üçün emīr-i kebīr Ḳutluḳ[2258] Murād İnaḳ- (14) nı muḳarrer ḳılıp Çumanay'nıŋ cenūbī kenārıda bend[2259] başıda (15) ḳal'a bināsıġa buyurup dururlar[2260]. Lā-cerem ümerā-yı 'ālī-miḳdār ḳara çerig ehliġa (16) cerīb[2261] bile ol ḳal'anıŋ[2262] ḥudūdın taḳsīm ḳılıp ékki künde itmāmġa yétkürüp dururlar[2263]. (17) Emīr[2264] Ḳılıç 'İnaḳ[2265] kélgendin soŋra[2266] ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār, béş miŋ mübāriz-i nām-dār bile **[İ275a]** (1) emīr-i kebīr celālü'd-devlete **Ḳutluḳ**[2267] **Murād İnaḳ'nı** ol ḳal'ada ḳoyup se-şenbih künide[2268] (2) aynıŋ yegirme toḳuzıda müstaḳarr-ı ḫilāfetġa mürāca'at livāsın ḥareketke kirgüzdiler[2269]. (3) Kéçe ve kündüz māh-ı tābān ve ḫūrşīd-i diraḫşān yaŋlıġ ḳāyid-i 'ināyet-i İlāhī ve bedreḳa-ı devlet-i (4) nā-mütenāhī[2270] bile ḳaṭ'-ı menāzil ve ṭayy-ı merāḥil ḳılıp cümādi'ş-şānī ayınıŋ[2271] béşide dū-şenbih (5) küni dārü's-

---

[2252] üstige: T ve B üstiġa
[2253] étip: T ve B ḳılıp
[2254] leşker-i celādet-eşerniŋ: T ve B leşker
[2255] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ
[2256] ve: B ve Emīr
[2257] saḳlamaḳlıḳ: T ve B saḳlamaḳ
[2258] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ
[2259] bend: B'de yok.
[2260] buyurup dururlar: T ve B emr ḳıldı
[2261] İ'de جزيب şeklinde yazılmıştır.
[2262] ḳal'anıŋ: T ve B ḳal'a
[2263] yétkürüp dururlar: T yetkürdiler; B yétkürdiler
[2264] Emīr: T ve B'de yok.
[2265] 'İnaḳ: T ve B İnaḳ
[2266] soŋra: T ve B soŋ
[2267] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ
[2268] künide: T ve B küni
[2269] ḥareketke kirgüzdiler: T ve B ḥareketġa kirgüzdi
[2270] nā-mütenāhī: B lā-mütenāhī
[2271] cümādi'ş-şānī ayınıŋ: T ve B cümādi'ş-şānīniŋ

salṭana-ı Ḫˇārezm-i İrem Bezm’ni[2272] devlet-nüzūl ve sa‘ādet-vuṣūlı bile reşk-i nigār-ḫāne-i (6) çīn ve ġayret-i behişt-i berīn ḳıldı. **Ḳıṭ‘a**

Ḳudūmıŋdın diyār-ı Ḫıvaḳ (7) ey fermān-dih-i ‘ālem
Hemīşe ravża yaŋlıġ ‘işret ehliġa maḳām olsun
Hümāyīdür[2273] sa‘ādet (8) āşyānı içre iḳbālıŋ
Él üzre bu hümānıŋ[2274] sāye-i luṭfı müdām olsun
Murādıŋnı (9) bérip Ḥaḳḳ évrülüp kāmıŋ bile devrān
Sa‘ādet yār u ṭālı‘ rām u devlet müstedām (10) olsun

[B639] Taḳdīr-i İlāhī bile Çumanay ve Çaŋlı-basu’nıŋ bendeleri ḫarāb bolup (11) **Ḳutluḳ Murād İnaḳ’nıŋ[2275] mürāca‘at cānibi ‘inān-tāb bolmaḳı ḥikāyetidür**[2276] Çün irāde-i (12) ezelī ve meşiyyet-i lemyezelī aŋa ta‘alluḳ tapıp érdi kim Töre Murād Ṣūfī’niŋ irtifā‘-yı (13) nekbet ve inḳıṭa‘-ı devleti ékki üç yıl te’ḫīr tapıp ‘āḳıbetü’l-emr Ḳoŋrat nevāḥīniŋ[2277] zirā‘at-gāhı (14) ḫuṣūṣen ol enhār-ı ṣelāṣedin su içe durġan mezāri‘-i ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ ḫāṣṣa-ı (15) şerīfesiġa ta‘alluḳ tapıp ḥavza-ı dīvānıġa dāḫil bolġusı durur. Hamā[nā][2278] bu cihetdin durur[2279] (16) érdi kim ḳādir-i ‘ale’l-ıṭlāḳ fermānı bile ‘asākir-i manṣūre mürāca‘atıdın yegirme kündin (17) soŋra[2280] Āmūya’nıŋ[2281] suyı andaḳ ṭuġyān ve ġalebe ḳıldı kim bā-vücūdī kim ol

[2272] dārü’s-salṭana-ı ... Bezm’ni: T ve B dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳ’nı
[2273] hümāyīdür: B hümāydur
[2274] hümānıŋ: B hümāyīniŋ
[2275] İnaḳ’nıŋ: B İnaḳ
[2276] ḥikāyetidür: T ve B’de yok.
[2277] nevāḥīniŋ: T ve B nevāḥīsiniŋ
[2278] hamā[nā]: T ve B bolġusıdur hamānā
[2279] durur: T ve B’de yok.
[2280] soŋra: T ve B soŋ
[2281] Āmūya’nıŋ: T ve B Āmūya

bendler **[İ275b]** (1) istiḥkāmı Ye’cūc Me’cūc’nıŋ[2282] seddiġa da‘vā-yı müsāvāt ḳılur érdi. Ve henūz emīr-i kebīr (2) celālü’d-devle Ḳutluḳ[2283] Murād İnaḳ her kün miŋ araba ve ékki miŋ araba bile işletür (3) érdi. Bir kéçede, su ol bendlerni bozup burunġı dék revān boldı ve ‘İnaḳ Bék[2284] bir (4) néççe mesā‘ī-i meşkūre taḳdīmġa yétkürüp dururlar[2285] asıġ ḳılmadı. (5) ‘Āḳıbetü’l-emr[2286], mürāca‘at körgüzüp[2287] ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīġa ma‘rūż ḳıldı. (6) Bu sāniḥa, egerçi ẓāhir-bīnlerge mekrūh körünür velīkin fi’l-ḥaḳīḳat bu devlet-i ‘uẕmāġa[2288] maḥż-ı (7) ḫayriyyet ü menfa‘at durur[2289] érdi. Andaḳ kim Aral feṯḥ bolup ol nevāḥīniŋ (8) mezāri‘i ḥavza-ı dīvān-ı şerīfġa kirgünçe köp arāżī-i mevte iḥyā bolup durur[2290]. (9) Ve yana[2291] ol durur[2292] kim Aral feṯḥ bolġan küni ehl-i ‘inād ve erbāb-ı fesāddın (10) köp kişi firārī bolup ol sulardın öte almay āvāre ve ser-gerdān bolup (11) yörügende ehl-i leşkerġa[2293] esīr bolup cezāġa yétüştiler[2294]. Andaḳ kim (12) inşā’allāhü te‘ālā öz mevridide īrād ḳılılur. Bu daġı ‘ayn-ı ḫayriyet durur[2295]. **[B640]** (13) Ve[2296] kerīme-i **“و عسى ان تكر هوا خير آلكم”**[2297] müfādı aŋa dāll durur[2298]. **İş Muḥammed Bék ve Süyün Biy** (14) **Ḳurbān Bék Biy ve Süyri Biy’niŋ aḥşāmıġa çapavul urmaġı ve ol biylerni** (15) **ḳatlġa**

[2282] Me’cūc’nıŋ: T ve B Me’cūc
[2283] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ
[2284] ‘inaḳ: B inaḳ
[2285] yétkürüp dururlar: T yetkürdi; B yétkürdi
[2286] āḳıbetü’l-emr: T ve B aḫirü’l emr
[2287] körgüzüp: T körgüzdi
[2288] devlet-i uẕmāġa: B devlet-i ‘uzmaġa
[2289] durur: T ve B’de yok.
[2290] bolup durur: T ve B boldı
[2291] yana: T yene
[2292] durur: T ve B’de yok.
[2293] ehl-i leşkerġa: T ehl-i leşkerge
[2294] yétüştiler: T ve B yettiler
[2295] ḫayriyyet durur: B ḫayriyyetdür
[2296] ve: B’de yok.
[2297] Kur’ân, II, 216.
[2298] dāll durur: B dālldur

yétkürüp[2299] **emvāl u eṭfālıġa dest-i teṭāvül yétkürmeginiŋ**[2300] **vāḳı‘ası durur**[2301] **[T138a]** (16) Bu vāḳı‘a, andaḳ durur[2302] érdi kim emīr-i kebīr Ḳutluḳ Murād İnaḳ, Çumanay’dın müstaḳarr-ı ḫilāfet (17) cānibi nehżat ḳılġandın soŋra[2303] Töre Murād Ṣūfī, çün tengnā-yı muḥāṣaradın **[İ276a]** (1) necāt taptı[2304]. Meydānnı ḫālī körüp fesād-ı cibillī taḥrīki bile mu‘ānidlerdin (2) leşker-i enbūh tertīb bérip şehr-i recebü’l-müreccеb[2305] evāyilide İş Muḥammed Bék ve Süyün Biy’ni (3) ser-gerde ḳılıp Aḳ-yaḳış ve İşim nehriniŋ kenārıda olturġan Ḳaraḳalpaḳıyye’ni (4) çapturmaḳġa buyurup durur[2306]. Alar, kündüz yatıp kéçeler[2307] yörüp māh-ı meẕkūrnıŋ (5) toḳḳuzıda şenbih küni taŋ vaḳtıda[2308] Ḳurbān Bék Biy ve Süyri Biy’niŋ avulın (6) Kök-üzek bile İşim arasıda tapıp basdılar[2309]. Ve ol meẕkūr bolġan biylerni, (7) él ve aḥşāmıdın köp kişi bile şehādet derecesiġa yétkürüp dururlar[2310]. (8) Ve mālların talap vādī ve éllerin köçürüp mu‘āvedet körgüzüp dururlar[2311]. (9) Ammā, a‘dā-yı devletdin Süyün Biy zaḫm-dār bolup ve[2312] Nayman Ḫudāy-bérdi Daruġa- (10) nıŋ kiçig oġlı Yūsuf Bék ḳırḳ élig kişi bile maḳtūl bolup durur[2313]. (11) **Maḫẕūm-ḳulı Serdār’nıŋ Ḳoŋrat’ġa çapavul urmaḳınıŋ vāḳı‘ası durur**[2314] (12) Ṣa‘bānu’l-mu‘aẓẓam ayınıŋ ékilençi[2315] küni kim dū-şenbih küni durur[2316] érdi. (13)

[2299] yétkürüp: T yetkürüp
[2300] yétkürmeginiŋ: B yétkürmegi
[2301] vāḳı‘ası durur: T ve B’de yok.
[2302] durur: B’de yok.
[2303] soŋra: T ve T soŋ
[2304] taptı: T tapdı
[2305] şehr-i recebü’l-müreccеb: T ve B şehr-i receb
[2306] buyurup durur: B buyurdı
[2307] kéçeler: T ve B kéçe
[2308] vaḳtıda: T ve B vaḳtı
[2309] basdılar: T ve B bastılar
[2310] şehādet ... dururlar: T ve B şehīd ḳıldılar
[2311] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdiler
[2312] ve: T ve B’de yok.
[2313] bolup durur: T ve B boldı
[2314] urmaḳınıŋ ... durur: T ve B urmaġı
[2315] ékilençi: B ékinçi

Maḫẕūm Ḳulı Yomut öz ebnā-yı cinsidin élig **[B641]** mübāriz-i nām-dār-ı celādet-āṣār[2317] alıp (14) fermān-ı vācibü'l-iẕ'ān mūcibi bile Ḳoŋrat çapavulıġa rā'yet-efrāz-ı nehżat (15) bolup durur[2318]. Ve altı künde, Ḳoŋrat'nıŋ şarḳī ḥudūdın çapavul urup mu'ānidler (16) aḥşāmıġa dest-bürd-i 'aẓīm yétkürüp dururlar[2319]. Ve yétti kimseni[2320] ḳatl ḳılıp (17) köp māl bile mürāca'at körgüzüp dururlar ve[2321] aynıŋ on törtide **[İ276b]** (1) şenbih küni çāşt-gāhda Buḫārā Mīzān'ınıŋ üçide ve Ḫˇārezm-i İrem Bezm[2322] Mīzān'ı- (2) nıŋ yegirme béşide erkniŋ[2323] ḳal'asıda körünüş-ḫānede emīr-i kebīr (3) **Ḳutluḳ**[2324] **Murād İnaḳ** ve destūr-ı a'ẓam niẓāmü'l-mülk ve'l-millete Muḥammed[2325] Yūsuf Mehter (4) olturup durur[2326] érdiler ve faḳīr dağı mülāzemetide āmāde ve ḥāżır durur[2327] érdim. (5) Ve söz taḳrībi bile çapavulçılarnıŋ sözleri[2328] araġa tüşmiş durur[2329] érdi. (6) Ve[2330] ol eşnāda Maḫẕūm-ḳulı Serdār[2331] mübārezet ve celādet[2332] körgüzgen yigitler bile (7) kélip henüz ḫaberin tüketmey durur[2333] érdi. Çaġatay'dın[2334] éki kişi kélip İş Muḥammed (8) Bék'niŋ Yaŋı-ḳal'alı Ḫıtay'nı çapġan ḫaberin kéltürüp dururlar[2335]. (9) Henüz alar turmasdın burun

---

[2316] küni durur: T ve B'de yok.
[2317] celādet-āṣār: T ve B'de yok.
[2318] bolup durur: T ve B boldı
[2319] yétkürüp dururlar: T yetkürdi; B yétkürdi
[2320] kimseni: T ve B kişini
[2321] körgüzüp ... ve: T ve B körgüzdi
[2322] Ḫˇārezm-i İrem Bezm: T Ḫˇārezm; B'de yok.
[2323] erkniŋ: T ve B erk
[2324] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ
[2325] Muḥammed: B'de yok.
[2326] durur: T ve B'de yok.
[2327] āmāde ve ḥāżır durur: T ve B ḥāżır
[2328] sözleri: T ve B sözi
[2329] durur: T ve B'de yok.
[2330] ve: T ve B'de yok.
[2331] Serdār: T ve B'de yok.
[2332] ve celādet: T ve B'de yok.
[2333] tüketmey durur: B tüketmeydür
[2334] Çaġatay'dın: B Ḫıtāy'dın
[2335] kéltürüp dururlar: T ve B kéltürdi

Muḥammed-ḳulı Bék'niŋ aldıdın Bedel Yüzbaşı (10) kélip Muḥammed-ḳulı Bék, İş Muḥammed Bék'ge[2336] şikest bérgen ẖaberin yetkürüp durur[2337]. (11) **İş Muḥammed Bék'niŋ Yaŋı-ḳal'alıḳ Ḫıtay'nı çapġanı ve Muḥammed-ḳulı Bék'niŋ** (12) **dest-bürdidin şikest tapġanı** Bu sāniḥa tafṣīli ol durur[2338] kim şa'bān evāyilide (13) Töre Murād Ṣūfī, İş Muḥammed Bék ve Aral Nöküz'iniŋ ḥākimi Naẓar Biy'ni Özbek ve Çavdur- (14) dın yüz kişi bile buyurup durur[2339] érdi tā kim memālik-i maḥrūsanıŋ (15) bir ṭarafıġa merāḥim bola alġaylar. Alar, At-yolı'dın ötüp Köhne Ürgenç üsti (16) bile ılġar ḳılıp aynıŋ on ékiside penc-şenbih kéçesi Yaŋı-ḳal'alıġ (17) Ḫıtay'nı barça eṭrāf u cevānibin[2340] çapıp Ḳulan ẖalḳıdın ékki kişi ve bir Ḳaraḳalpaḳ'nı **[İ277a]** (1) ẖatunı bile şehīd ḳılıp 'ıyāl u eṭfāldın **[B642]** yegirme yétti kişini esāret (2) ḳaydıġa çékip ke-rüc'ü'l-ḳahḳarī kélgen yolı bile mürāca'at körgüzüp dururlar[2341]. (3) Ol öçürde, Niyāz Muḥammed Bay ve Muḥammed-ḳulı Bék ibn Murād Bék Ḫˇāce-éli'de ılġar yatıp érdiler. Ḫıtay (4) ve Ḳulan ḥākimi Rıżā Atalıḳ iẖbār **[T138b]** üçün ékki kişini südde-i ẖilāfetġa irsāl ḳılıp özi (5) Ḫˇāce-éli'ge çapar yosunıda barıp Niyāz Muḥammed Bay ve Muḥammed-ḳulı Bék'ge ẖaber[2342] yetkürdi. Niyāz Muḥammed Bay ḳal'a muḥāfaẓatıge[2343] (6) muḳarrer bolup Muḥammed-ḳulı Bék[2344] öz müte'alliḳ nökerleri ve Niyāz Muḥammed Bay'nıŋ ba'żı nökerleri bile atlanıp ılġar ḳıldı. (7) Ve Köhne Ürgenç'de yavnıŋ ötken izin tapıp te'āḳub ḳıldı. Ve Aybügür'niŋ kün-çıḳarıda (8) toġay arasıda izidin yétip[2345] uruş saldılar. Mu'ānidlerdin çavdur mübārizleri (9) éki üç mertebe şebāt ṭarīḳıda iḳdām

[2336] Bék'ge: B Bék'ġa
[2337] yétkürüp durur: T yetkürdi; B yétkürdi
[2338] durur: T ve B'de yok.
[2339] durur: T ve B'de yok.
[2340] Yaŋı-ḳal'alıġ ... cevānibin: T Yaŋı-ḳal'alıḳ Ḫıtay'nıŋ eṭrāfın; B Yaŋı-ḳal'alı Ḫıtay'nıŋ eṭrāfın
[2341] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdiler
[2342] ẖaber: B ẖaberni
[2343] muḥāfaẓatıge: T ve B muḥāfaẓatıġa
[2344] Bék: B'de yok.
[2345] yétip: T ve B yetip

körgüzüp cehd-i mevfūr ve sa‘y-ı meşkūr taḳdīmġa yetkürdiler[2346] ammā (10) Muḥammed-ḳulı Bék ve Bedel Yüzbaşı ba‘żı mübārizler bile alarġa şīr-i ġurrān ve fīl-i demān yaŋlıġ ḥamelāt-ı (11) müte‘āḳib yetkürüp[2347] ol mu‘ānidlerni mūr-ı ḫaste-sürīn ve peşşe-i şikeste-bāl dék şikest (12) ṭarīḳıda ḳadem-fersāy ve hezīmet hevāsıda bāl-güşāy ḳıldılar ve tīġ-ı (13) intiḳām bile köp kişini maḳtūl u mecrūḥ étip[2348] Ḫıtay üserāsın ḳayd-ı esāretdin (14) ḫalāṣ ḳıldılar. İş Muḥammed Bék ve Naẓar Biy yüz miḥnet ve miŋ meşaḳḳat bile ḫāyifen (15) ü ḫāsiren varṭa-ı helāketdin cānların ḳutḳarıp Ḳoŋrat cānibiġa[2349] firārī (16) bolup dururlar[2350]. Muḥammed-ḳulı Bék, ol yerdin Bedel Yüzbaşı’nı öz nökerleridin (17) yene[2351] birev bile siyünçiletüp[2352] der-bār-ı felek-miḳdārġa yiberip durur[2353]. Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī **[İ277b]** (1) alarnı in‘āmāt-ı vāfire bile ser-şār-ı bāde-i nevāziş ḳılıp Muḥammed-ḳulı Bék’ge (2) altun raḫtlıġ **[B643]** topçaḳ at ve ḫil‘at-ı girān-māye irsāl étti[2354]. Çün Bedel Yüzbaşı bu uruşda (3) Rüstem-āne muḥārebe ve İsfendiyārāne muḳāteleler[2355] körgüzüp durur[2356] érdi. Anı yüzbaşılıḳ (4) manşıbı bile ser-efrāz étip[2357] yüz celādet-āṣār, şehāmet-eṭvār[2358] nöker merḥamet ḳıldı. (5) **Ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kārnıŋ**[2359] **ḳuş salmaḳlıḳ**[2360] **irādesi bile ‘azm-i şikār ḳılġanı** (6) **ve ol sefer-i**

[2346] yetkürdiler: B yétkürdiler
[2347] yetkürüp: B yétkürüp
[2348] étip: T ve B ḳılıp
[2349] cānibiġā: T ve B cānibi
[2350] bolup dururlar: T ve B boldılar
[2351] yene: B yana
[2352] siyünçiletüp: B siyüçiletip
[2353] yiberip durur: T ve B yiberdi
[2354] étti: T ve B ḳıldı
[2355] ve esfendiyārāne muḳāteleler: T ve B’de yok.
[2356] durur: T ve B’de yok.
[2357] étip: B ḳılıp
[2358] celādet-āṣār şehāmet-eṭvār: T ve B’de yok.
[2359] ḥażret-i ḫıdīv-i kāmkārnıŋ: B ḥażret-i düşmen şikārınıŋ
[2360] salmaḳlıḳ: T ve B salmaḳ

mübārekde Ḳoŋrat üstige[2361] **serāyā yiberip Töre Murād Ṣūfī'ni maḥbūs-ı** (7) **ḥiṣār ḳılġanınıŋ vāḳı'ası durur**[2362]. **Naẓm**[2363]

Açıp bāl u per şeh-bāz-ı ḳalem[2364]
(8) Bu yaŋlıġ şikār étdi[2365] ṣayd-ı raḳam

Çün ḥażret-i sulṭān-ı kām-kār ve ḫaḳan-ı düşmen- (9) şikār ve[2366] server-i selāṭīn-i 'ālem, efḍal-ı ḫavāḳīn-i mu'aẓẓam, maẓhar-ı elṭāf-ı İlāhī, maẓhar-ı a'ṭāf-ı (10) nā-mütenāhī a'nī ṣāḥib-ḳırān-ı ẓıllu'llāhī el-muḫtaṣṣu be-'avāṭıfu'l-melükü'l-mennān ebū'l-muẓaffer ve'l-manṣūr mu'izziü'd-devlete (11) ve'd-dīn ebū'l-ġāzī **Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān** ḫalledullāhu mülkehunıŋ de'bi bu durur[2367] érdi kim (12) her yıl éki üç mertebe şikār ḳılmaḳlıḳnı[2368] öziġa lāzım tutup durur[2369] érdi. Bu yıl hem (13) ol de'b[2370] lüzūmı bile şikārġa çıḳmaḳ irāde ḳılıp müstaḳarr-ı ḫilāfetde 'umdetü'l-ümerā, (14) mürebbīü'l-fuḳarā, emīr-i kebīr celālü'd-devleti **Ḳutluḳ**[2371] **Murād İnaḳ'nı** niyābet emriġa ta'yīn ḳılıp Ḳavs (15) evāḫiride şevvāl ayınıŋ on törtlençiside[2372] se-şenbih küni durur érdi kim (16) Ḫ̌ārezm-i İrem Bezm dārü's-salṭanadın[2373] rükūb ḳılıp Ḫān-ḳāh ḫıṭṭasıda ol memleketniŋ[2374] (17) vālīsi Allah Naẓar Bay veled-i İş Niyāz Bay'nıŋ devlet-ḫānesin nüzūl-ı meserret-vuṣūlı bile

[2361] üstige: T ve B üstiġa
[2362] ḳılġanınıŋ ... durur: T ve B ḳılġanı
[2363] naẓm: T'de yok; B beyt
[2364] şeh-bāz-ı ḳalem: T ve B şāh-bāz-ı ḳalem
[2365] étdi: B étti
[2366] ve: T ve B'de yok.
[2367] durur: T ve B'de yok.
[2368] ḳılmaḳlıḳnı: T ve B ḳılmaḳnı
[2369] durur: T ve B'de yok.
[2370] de'b: B dāb
[2371] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ
[2372] törtlençiside: T ve B törtide
[2373] durur érdi ... dārü's-salṭanadın: T ve B dārü's-salṭana-ı Ḫıvaḳ'dın
[2374] memleketniŋ: B memleket

[İ278a] (1) reşk-i behişt ḳıldı. Bay-ı meẕkūr, żiyāfet emride cehd-i mevfūr ve sa‘y-ı nā-maḳdūr taḳdīmġa yetkürüp[2375] (2) kéçe taŋġa tégrü **[B644]** şāyeste ḫizẕmetlerġa mübāredet körgüzüp durur[2376] ve bir (3) ḫil‘at-ı girān-māye kim bir iḳlīm ḫarācıġa arzır[2377] érdi bir semend-i ṣarṣar-ı ḫırām bile (4) kim bir ḳademde zamān-ı māżīdin öte durur érdi[2378]. **Naẓm**

Hey dégünçe[2379] (5) ötüp ṣüreyyādın
Sigriben bir ḳademde dünyādın

Cüṣṣe birle sipihrdin (6) ‘ālī
[T139a] Līk hey’etde rūḥ timsāli

Pīş-keş ḳıldı. Ṭalī‘a ṣubḥdın soŋra[2380] ḥażret-i (7) ḫıdīv-i kām-kār, Ḫān-ḳāh’dın nehżat körgüzüp Āmūya’dın ötüp tüşüp dururlar[2381]. (8) Ve her kün bir nev‘ şikār-endāzlıḳ[2382] bile özgeçe inbisāṭ körgüzüp ve her sā‘atda[2383] (9) bir türlüg ṣayd-perdāzlıḳ[2384] bile özge nev‘ neşāṭ āhengin tüzüp menzil-be-menzil (10) köçüp Ḫˇāce-éli nevāḥīsin mażreb-i ḫıyām-ı iḳbāl ve maḳarr-ı bār-gāh-ı iclāl ḳıldı ve ol (11) diyārda bir néççe kün ḳuş salmaḳ ve av almaḳ bile köŋülin[2385] avlap ‘ayş u ‘işret (12)

[2375] yetkürüp: B yétkürüp
[2376] körgüzüp durur: T ve B körgüzdi
[2377] arzır: Tanç, bu kelimeyi “erzīr” okumuştur. Kaman ise “ārzīr (?)” şeklinde okuyarak bu kelimeyi dizinde, “Metinde kıymetli, değerli anlamında kullanılmıştır.” şeklinde vermiştir.. Kelimeyi “arzı-” fiili şeklinde okunması ve “değmek, layık olmak” diye anlamladırılması bağlama uygun düşmektedir.
[2378] öte durur: T ve B öter
[2379] dégünçe: B depgünçe
[2380] soŋra: T ve B soŋ
[2381] tüşüp dururlar: T ve B tüşti
[2382] şikār-endāzlıḳ: T şikār-endāzlıġ
[2383] sa‘atda: T ve B sa‘at
[2384] ṣayd-perdāzlıḳ: T ṣayd-perdāzlıġ
[2385] köŋülin: T ve B köŋlin

sürmek merāsimide daḳīḳa-ı nā-mer‘ī ḳoymadı. Devlet ü kām-rānlıġ bile mürāca‘at (13) körgüzüp ẕü’l-ḳa‘de ayınıŋ yegirme altısıda dū-şenbih küni müstaḳarr-ı ḫilāfetde[2386] (14) yetüşüp nüzūl ḳılıp dururlar[2387]. Bu seferniŋ müddeti ḳırḳ ékki kün durur[2388] érdi. Bu sefer-i hümāyūnda (15) köp vāḳı‘āt rūy bérip durur[2389] kim tafṣīlen[2390] ẕikr ḳılmaḳ[2391] mūcib-i ıṭnāb bolġusıdur[2392]. (16) Bu sebebdin ba‘żını icmālen[2393] ḳayd-ı kitābġa kéyürdüm[2394]. **Ol cümledin durur**[2395] **kim** münhīler[2396] (17) ḫaber yétkürüp dururlar[2397] kim Ḳoŋrat’dın köp sevdā-ger esbāb-ı bilā-ġāyet ve emvāl-ı **[İ278b]** (1) bī-nihāyet bile Irdar-yolı’dın **[B645]** Buḫārā’ġa ‘āzim dururlar[2398] ve yana[2399] Bék Polad Atalıḳ’nıŋ oġlanları (2) ba‘żı mu‘ānidler bile Buḫārā’dın ol yol bile Ḳoŋrat’ġa kélür érmiş. Bu cihetdin, (3) ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār Muḥammed Niyāz Bék Maḥrem ibn Ḫudā-berdi İnaḳ’nı[2400] éki yüz kimse[2401] bile Irdar’ġa (4) nām-zed ḳıldı. Alar, Irdar’ġa barıp kārvānnıŋ Buḫārā’ġa ötken izlerin[2402] (5) körüp kişi tapmay[2403] mu‘āvedet körgüzüp dururlar[2404] ve Ḫˇāce-éli’de der-bār-ı felek-miḳdār (6) ‘atebe-būslıġıġa[2405] fāyiz boldılar ve yana[2406] ol kim ‘Abdu’llāh

[2386] müsteḳarr-ı ḫilāfetde: T ve B müsteḳarr-ı ḫilāfetġa
[2387] yetüşüp ... dururlar: T ve B nüzūl ḳıldı
[2388] durur: T ve B’de yok.
[2389] bérip durur: T ve B bérdi
[2390] tafṣīlen: B tafṣīle
[2391] ḳılmaḳ: B ḳılmalıḳ
[2392] bolġusıdur: T ve B bolur
[2393] icmālen: B icmāle
[2394] kéyürdüm: T ve B kéyürdim
[2395] cümledin durur: B cümledindür
[2396] münhīler: B münhīler müsāmi‘-i celālġa
[2397] yétkürüp dururlar: T yetkürdiler; B yétkürdiler
[2398] ‘azīm dururlar: B ‘azīmdurlar
[2399] yana: T yene
[2400] İnaḳ’nı: T ‘İnaḳ’nı
[2401] kimse: T ve B kişi
[2402] izlerin: İnaḳ’nıB izin
[2403] tapmay: T ve B tapmayın
[2404] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdiler
[2405] ‘atebe-būslıġıġa: T ve B ‘atebe-būslıḳıġa

Serdār'nıŋ oġlanları (7) Salaḳ Yüzbaşı ve Ādem Serdār'nı üç yüz kimse[2407] bile Ḫ̆āce-éli'din Ḳoŋrat çapavulıġa (8) buyurdı. Alar Ḳoŋrat ḳal'asınıŋ ba'żı ḥudūdın çapıp mu'ānidlerdin köp kimseni[2408] (9) maḳtūl u me'sūr ḳılıp 'inān-ı 'azīmetin ma'ṭūf étip[2409] dergāh-ı devlet penāhġa (10) ġanimen ü manṣūren müşerref boldılar[2410] ve yana[2411] alarnıŋ izidin yéti ser-gerdeni müte'aḳib Aral (11) çapavulıġa buyurdı. Alar, her fevc bir ṭarafdın Ḳoŋrat nevāḥīsin ġāret ü tārāc (12) ḳılıp Töre Murād Ṣūfī'ni nekbet ḥişārıġa me'sūr étdiler[2412] ve a'dā-yı devletdin (13) köp kişini öltürüp ġanāyim-i bisyār ve üserā-yı bī-şümār ḳabża-ı taṣarruflarıġa kirgüzüp mürāca'at (14) çengiġa élig urup dururlar[2413] ve nevāziṣāt-ı bī-kerāne bile ser-efrāz boldılar. (15) Yana vaḳāyi' ve sevāniḥ köp durur[2414] érdi. Ḫavfen[2415] li'l-ıṭnāb munça bile iḫtişār taptı[2416]. Bu yıl, māh-ı (16) mezbūr[2417] ya'nī z̲ü'l-ḳa'deniŋ onıda şenbih küni durur[2418] Ér Niyāz Biy'ġa[2419] kim faḳīrniŋ (17) inisi durur[2420] ḥażret-i vāhibü'l-'aṭāyāt bir ferzend-i ercümend ve veled-i sa'ādet-peyvend 'aṭā ḳıldı. **[İ279a]** (1) Ve ol nūr-ı ḥadeḳa-ı celāl ve nūr-ı ḥadīḳa-ı kemāl Muḥammed Rıżā Bék'ge **[B646]** mevsūm boldı. **Muḥammed Cān** (2) **Bék'niŋ ṣadmet-i çapavulı bile Ḳoŋrat diyārıġa zelzele salmaḳı**[2421] (3) Ḥażret-i a'lā ḫaḳanī, Ḳurbān Bék Biy ve Süyri Biy

---

[2406] yana: T yene
[2407] kimse: T ve B kişi
[2408] kimseni: T ve B kişini
[2409] étip: B ḳılıp
[2410] boldılar: T bolup dururlar
[2411] yana: T yene
[2412] me'sūr étdiler: T maḥṣūr étdiler; B maḥsūr éttiler
[2413] kirgüzüp ... dururlar: T kéyürüp ḳaytdılar; B kirgüzüp ḳayttılar
[2414] durur: T ve B'de yok.
[2415] ḥavfen: B ḥavfe
[2416] taptı: T tapdı
[2417] māh-ı mezbūr: T māh-ı me̲zkūr
[2418] durur: T ve B'de yok.
[2419] Biy'ġa: T ve B Bék'ge
[2420] inisi durur: B inisidür
[2421] salmaḳı: T ve B salmaġı

şehādet derecesige yetken- (4) din soŋra[2422] ḥazm u iḫtiyāṭ merāsimin ri‘āye ḳılıp şikārdın ḳayturda Kerīm-berdi (5) Atalıḳ ve Alaş Bék’niŋ aḳası ‘Ādil Bék ve Ḳutluġ[2423] Muḥammed ‘İnaḳ’nıŋ[2424] oġlı (6) Muḥammed Cān Bék ve Bék ‘Alī Bék ibn ‘Abdu’llāh Bék ibn Ḳara Bahādır Mīrāb’nı özleriġa (7) müte‘alliḳ sipāh bile ılġar yosunıda Aḳ-yaḳış **[T139b]** muḥāfaẓatıġa nām-zed ḳılıp érdi[2425]. (8) Alar fermān-ı lāzımü’l-iẕ‘ān mūcibi bile ol emrġa meşġūl durur[2426] érdiler. A‘dā-yı devletġa (9) gūşmāl-ı belīġ yetkürmek[2427] üçün Muḥammed Cān Bék, Bék ‘Alī Bék’ni Aḳ-yaḳış ḳal‘asıda (10) ḳoyup özi öz nökeri ve Ḳaraḳalpaḳıyye’din éki yüz mübāriz-i nām-dār bile ẕü’l-ḥiccениŋ (11) yegirmeside cum‘a küni Aḳ-yaḳış’dın rā’yet-efrāz-ı nehżat[2428] bolup Ay Mirzā- (12) nıŋ ḳal‘asınıŋ üstidin ötdi[2429] ve téngizdin muz üsti bile ḳaṭ‘-ı mesāfet (13) ḳılıp ékki künde Tallıḳ mevżi‘iġa dāḫil boldı ve ol nevāḥīde Ḳoştamġalıġ[2430] (14) Nūrtay Ḳaraḳalpaḳ’nıŋ élin ve Ḳoŋrat’nıŋ ba‘żı ulusın çapıp tīġ-ı intiḳām bile (15) on yétti kişini öltürüp dururlar[2431] ve on kimseni[2432] esīr ḳılıp köp yılḳı ve ḳara māl ġanāyimiġa (16) mutaṣarrıf bolup mürāca‘at körgüzüp dururlar[2433] ve Aḳ-yaḳış’ġa kélip ol ġanāyimniŋ ḳalġanın (17) üserā bile Yav Basar atlıġ yigitdin dergāh-ı ‘ālem-penāhġa irsāl étti[2434] ve ol aynıŋ **[İ279b]** (1) yegirme sékizlençiside[2435] kim cum‘a küni durur érdi[2436] kim namāz-ı cum‘adın soŋra[2437] (2)

[2422] derecesige ... soŋra: T ve B tapġandın soŋ
[2423] Ḳutluġ: T ve B Ḳutluḳ
[2424] ‘İnaḳ’nıŋ: B İnaḳ’nıŋ
[2425] érdi: B érdi
[2426] durur: T ve B’de yok.
[2427] yetkürmek: B yétkürmek
[2428] rāyet-efrāz-ı nehżat: T ve B rā‘yet-efrāz-ı nehżat
[2429] ötdi: B ötti
[2430] Ḳoştamġalıġ: T Ḳoştamġalıḳ
[2431] öltürüp dururlar: T ve B öltürdiler
[2432] kimseni: T kişini
[2433] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdi
[2434] étti: T ve B ḳıldı
[2435] sékizlençiside: T ve B sékizide
[2436] durur érdi: T ve B’de yok.

[B647] barça ümerā ve a‘yān-ı devlet körünüş-ḫānede olturup durur[2438] érdiler kim[2439] (3) kélip ḫaber yetkürüp dururlar kim[2440] ḥażret-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırān anı ḫil‘at-ı (4) girān-māye ve nevāzişāt-ı bilā-nihāye bile öz aḳrānıdın mümtāz ḳıldı (5) ve Muḥammed Cān Bék’ge ṭılā kéçimlik bir topçaḳ ‘Arabī bile bir ḫil‘at-ı zer-dūz irsāl (6) ḳılıp dururlar[2441]. **Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ meymenet-i me’nūs cülūsınıŋ** (7) **béşlençi**[2442] **yılınıŋ vāḳı‘āt-ı sa‘ādet-simātı güẕāriş ṣafaḥātıda** (8) **raḳam silkige çékilür. Ol cümledin durur**[2443] Bu yıl kim yılḳı yılı durur[2444] (9) Ḫˇārezm-i İrem Bezm[2445] nevrūzı Muḥarremü’l-ḥarāmnıŋ[2446] yegirme üçide penc-şenbih küni boldı. (10) Nevrūz-ı sulṭānīdin yegirme ékki kün yoḳarı durur[2447] érdi. Nevrūzdın soŋra[2448] sékizlençi[2449] (11) künde sene-i hicriyye miŋ ékki yüz yegirme béşde şehr-i ṣafer-i ḫateme’llahu bi’l-ḫayr ve’l ẓaferiŋ (12) ġurreside cum‘a küni ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār, Yaŋı-deryā’daġı Ḳaraḳalpaḳıyye mu‘ānidleriniŋ (13) gūşmāl u tenbīhi üçün Yomut’nıŋ[2450] serdārlarıdın éki ser-gerdeni her ḳaysıġa (14) Terākime ve Özbekiyye’din ékki yüz kimse[2451] bérip birini Ḳubaş-yolı bile ve birini Kökçe-yolı bile yiberdiler[2452]. (15) Me’mūrlar, ḳaṭ‘-ı mesāfetde ḳamer-i şeb-gerddin sür‘at-ı seyr-i isti‘āre ḳılıp bir heftede her ḳaysı (16) Yaŋı-deryā’nıŋ bir ḥaddıdın dāḫil bolup

---

[2437] soŋra: T ve B soŋ
[2438] durur: T ve B’de yok.
[2439] kim: T ve B’de yok.
[2440] yetkürüp ... kim: T yetkürdi; B yétkürdi
[2441] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldı
[2442] meymenet-i ... béşlençi: T cülūs-ı meymenet-me’nūsınıŋ béşleçi; B cülūs-ı meymenet-me’nūsınıŋ béşinçi
[2443] cümledin durur: B cümledindür
[2444] yılı durur: B yılıdur
[2445] Ḫˇārezm-i ... Bezm: T ve B Ḫˇārezm
[2446] Muḥarremü’l-ḥarāmnıŋ: B Muḥarremiŋ
[2447] durur: T ve B’de yok.
[2448] soŋra: T ve B soŋ
[2449] sékizlençi: B sékizinçi
[2450] Yomut’nıŋ: T ve B Yomut
[2451] kimse: T ve B kişi
[2452] yiberdiler: T ve B yiberdi

dururlar[2453] ve ol nevāḥīde olturġan (17) Ḳaraḳalpaḳıyye'din köp élni tārāc u maḳtūl u me'sūr[2454] ḳılıp ġanāyim-i bī-şümār bile mürāca'at **[İ280a]** (1) körgüzdiler ve mezbūr māhnıŋ[2455] yegirmeside müstaḳarr-ı ḫilāfetġa yetüşüp[2456] nevāziş-i (2) ḫusrevāne bile mümtāz u ercümend ve ser-bülend ü ser-efrāz bolup dururlar[2457]. (3) **Ḳoŋrat'nıŋ üstige**[2458] **çapavulçı buyurulmaġı vāḳı'ası durur, tasṭīr tapar**[2459] (4) Ve hem māh-ı meẕkūrnıŋ[2460] evāsıṭıda **[B648]** ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār Töre Murād Ṣūfī- (5) niŋ te'dībi üçün Yomutiyye ekābiridin éki serdārnı Yomut sipāhıdın ékki gürūhġa (6) ser-gerde ḳılıp bir biriniŋ kéynidin[2461] Ḳoŋrat üstige[2462] nām-zed ḳıldı. (7) Me'mūrlar Aḳ-yaḳış'nıŋ[2463] üstidin ötüp Ḳazaḳ deryāsı bile ḳaṭ'-ı mesāfet[2464] (8) ḳılıp Ḳoŋrat nevāḥīsidin ba'żı mevāżi' ve élni nehb ü ġāret étip mu'āvedet (9) körgüzdiler[2465]. Ve hem bu aynıŋ on sékizide şenbih küni Ḳıyat dūdmānıdın (10) Ḳara Bahādır Mīrāb ibn Ḫudāy-ḳulı Atalıḳ kim Muḥammed Emīn 'İnaḳ[2466] merḥūmınıŋ (11) evāyil-i devletidin biri bu ḫānedān-ı 'ālīniŋ mülāzemetide **[T140a]** cān-sipārlıġlar[2467] körgüzüp (12) merātib-i 'uẕmāġa teraḳḳī tapıp durur[2468] érdi. Maraż-ı ṭabī'i bile serāy-ı fānīdin dārü'l-beḳāġa (13) intiḳāl ḳılıp dururlar ve[2469] yaşı yétmiş altıdın ötüp

---

[2453] bolup dururlar: T ve B boldı
[2454] me'sūr: B māsūr
[2455] mezbūr-ı māhnıŋ: T māh-ı meẕkūrnıŋ; B māh-ı mezbūrnıŋ
[2456] yetüşüp: T ve B yetip
[2457] mümtāz ... dururlar: T ve B ser-efrāz boldılar
[2458] üstige: T ve B üstiġa
[2459] vāḳı'ası ... tapar: T ve B'de yok.
[2460] meẕ'kūrnıŋ: B meẕkūr
[2461] kéynidin: T ve B izidin
[2462] Ḳoŋrat üstige: T ve B Ḳoŋrat'ġa
[2463] Aḳ-yaḳış'nıŋ: T ve B Aḳ-yaḳış
[2464] ḳaṭ'-ı mesāfet: T mesāfet-i ḳaṭ'
[2465] étip ... körgüzdiler: T ḳılıp ḳaytdılar; B ḳılıp ḳayttılar
[2466] 'İnaḳ: B İnaḳ
[2467] cān-sipārlıġlar: T cān-sipārlıḳlar
[2468] durur: T ve B'de yok.
[2469] ḳılıp dururlar ve: T ve B ḳıldı

durur[2470] érdi. **Ḥażret-i** (14) **ḫıdīv-i kām-kārnıŋ Ḫīvenīk arıġıġa su açdurmaḳ üçün Hezāresb cānibiġa**[2471] (15) **nehżat körgüzmeginiŋ vāḳı‘asıdur**[2472] İnşā’allāhü te‘ālā merḳūm bolġusı durur (16) ve hem[2473] ṣafer-i meẕkūrnıŋ yegirme üçide penc-şenbih küni ḥażret-i ḫilāfet-mertebet Ḫīvenīk (17) arıġınıŋ saḳasın açdurmaḳġa[2474] rükūb buyurup[2475] Ḫıtay’dağı ḥavlısıġa **[İ280b]** (1) nüzūl ḳıldı. Ve andın atlanıp Hezāresb’ġa barıp nehr-i meẕkūrnıŋ saḳasın altı künde[2476] (2) ḥafr ḳıldurup sunı ol nehrġa cārī ḳıldı. Bu eṣnāda, esbāb-ı menāhī ve edevāt-ı (3) melāhī andaḳ kim def ü çeng ü ṭanbūr u ġıçek ve ġayrihümni memnū‘ ḳılıp barça nā-meşrū‘āt (4) iḥtisābıġa muḥtesibler muḳarrer ḳıldı ve saḳadın mürāca‘at körgüzüp rebī‘ü’l-evvel ayınıŋ (5) törtide yek-şenbih küni müstaḳarr-ı ḫilāfetġa nüzūl ḳıldı. Béşinçi[2477] kün kim ol aynıŋ (6) toḳuzlançısı cum‘a küni durur[2478] érdi. Allaş Bék ibn Seyyid ‘Alī Bék Ḳıyat’nı (7) ceddi **[B649]** Tācī Biy’niŋ manṣıbıġa naṣb ḳıldı ve Bék ‘Alī Bék ibn ‘Abdu’llāh Bék’ni babası (8) Ḳara Bahādır Mīrāb’nıŋ ornıġa manṣūb ḳılıp Mīrāblıġ ḫil‘atı bile ser-efrāz ḳıldı. (9) Ve taŋlası şenbih küni Yaḫşılıḳ Pervānçı’nı ma‘zūl ḳılıp Ḳaŋlı Ḳalender Bék ibn (10) Ḫudāy-berdi Bék ibn Ḳutluḳ Murād Ḥācī’ni pervāneçi ḳılıp ser-i iftiḫārın ferḳadān-ı farḳı- (11) dın ötkerip dururlar[2479]. **Seyyid Naẓar Biy’niŋ ḳatlınıŋ vāḳı‘ası durur**[2480] (12) Bu vāḳı‘a, andaḳdur[2481] érdi kim Bay Naẓar Biy’niŋ inisi Ér Niyāz Bék, Ḫˇāce Murād Biy- (13) niŋ ḳatlıdın soŋra[2482] öz

[2470] durur: T ve B’de yok.
[2471] cānibiġa: T ve B cānibi
[2472] körgüzmeginiŋ vāḳı‘asıdur : T ve B körgüzmegi
[2473] inşā’allāhü ... hem: T ve B’de yok.
[2474] açdurmaḳġa: T ve B açturmaḳġa
[2475] buyurup: T ve B ḳılıp
[2476] künde: T ve B kün
[2477] béşinçi: T béşlençi
[2478] durur: T ve B’de yok.
[2479] ḳılıp ... dururlar: T ve B ḳıldı
[2480] ḳatlınıŋ vāḳı‘ası durur: T ve B vāḳı‘a-ı ḳatlı
[2481] andaḳdur: T ve B andaḳ
[2482] soŋra: T ve B soŋ

urugı İş-ḳulı cemā‘asınıŋ ve ba‘żı aḳrabāsınıŋ (14) mu‘āvenet ü meded-kārlıġı bile[2483] i‘timād étip[2484] ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kārnıŋ bī‘atıġa (15) da‘vet ḳılmaḳlıḳ[2485] üçün Ḳoŋrat beldesiġa[2486] barıp pinhānī İş-ḳulı- (16) nıŋ[2487] arasıġa dāḫil bolup Töre Murād Ṣūfī fi’l-ḥāl[2488] andın ḫaber tapıp anı ol ḫalḳ- (17) nıŋ ḳolıdın tasalluṭ u ta‘addī bile alıp maḥbūs ḳılıp ol bī-çāre ḥabsda helāk **[İ281a]** (1) bolup durur[2489] érdi. Ve[2490] anıŋ birāder-zādesi Baltaş Bék ibn Bay Naẓar Biy, Seyyid Naẓar (2) Biy’ni kim Ḫˇāce Murād Biy bile tutulup durur érdi[2491]. Bir yıldın beri erkni[2492] (3) zindānıda maḥbūs durur[2493] érdi. Mevḳıf-ı ‘arżda, cebīn-sāylıġ étip[2494] aḳasınıŋ (4) ḳanı üçün tiledi. Anıŋ ‘arżı ḳabūl[2495] bile mebẕūl tüşüp Seyyid Naẓar Biy’ni (5) zindāndın çıḳarıp erk dervāzesiniŋ allıda tīġ-ı intiḳām bile çapḳulap (6) öltürdiler. Bu vāḳı‘a, rebīʿü’l-evvel ayınıŋ on altılançısıdadur érdi[2496]. (7) Cum‘a küni namāz-ı cum‘adın soŋra durur[2497] érdi. **Ay Mirzā Biy’niŋ Ḳoŋrat’nıŋ** (8) **üstige barıp andaġı**[2498] **Ḳaraḳalpaḳ’nı çapġanınıŋ vāḳı‘ası durur**[2499]**.** (9) Ol öçürde Ay Mirzā Biy, Aḳ-yaḳış nevāḥīside olturur érdi ve Muḥammed Niyāz Gerçek (10) ve Berdi **[B650]** Yüzbaşı ékki yüz kişi bile Kerīm-berdi Atalıḳ ve ‘Ādil Bék ve Muḥammed Cān Bék

[2483] meded-kārlıġı bile: T meded-kārlıġıġa; B mużāheretiġa
[2484] étip: T ve B ḳılıp
[2485] ḳılmaḳlıḳ: T ḳılmaḳ; B ḳılmalıḳ
[2486] Ḳoŋrat beldesiġa: T ve B Ḳoŋrat’ġa
[2487] İş-ḳulı’nıŋ: T ve B İş-ḳulı
[2488] Töre ... fi’l-ḥāl: T Töre Murād Ṣūfī; B Töre Ṣūfī
[2489] durur: T ve B’de yok.
[2490] ve: T ve B’de yok.
[2491] durur érdi: T ve B’de yok.
[2492] erkni: T ve B erk
[2493] durur: T ve B’de yok.
[2494] cebīn-sāylıġ étip: T ve B cebīn-sāylıḳ ḳılıp
[2495] ḳabūl: T ve B ‘izz-i ḳabūl
[2496] rebīʿü’l-evvel ... érdi: T ve B rebīʿü’l-evvel-i meẕkūrnıŋ on altısıda
[2497] namāz-ı ... durur: T ve B namāzdın soŋ
[2498] Ḳoŋrat’nıŋ ... barıp: T ve B Ḳoŋrat diyārıdaġı
[2499] çapġanınıŋ ... durur: T ve B çapġanı

ve[2500] Bék ‘Alī (11) Bék’niŋ ornıġa ṣafer ayıdın beri Aḳ-yaḳış ḳal‘asınıŋ muḥāfaẓatıġa (12) nām-zed ḳıldı ve bolup durur érdi[2501]. Rebī‘ü’ş-ṣānī ayınıŋ[2502] evāḫiride Ay Dōst Biy- (13) niŋ sa‘y u kūşişi ve[2503] ihtimāmı bile Ay Mirzā Biy ve Berdi Ḳaşḳa Yüzbaşı nökeriyye ve Ḳaraḳalpaḳıyye- (14) din tört yüz mübāriz kéme bile özlerni[2504] kīne-ḫˇāh ve şüce‘ā-yı rezm-āgāh durur érdiler[2505]. (15) Ḳazaḳ’nıŋ[2506] deryāsıdın ötüp Tallıḳ ḥudūdıġa vārid bolup Ḳoŋrat mużāfātıda (16) olturġan Ḳaraḳalpaḳıyye’ni tāḫt u tāz étip[2507] ol cemā‘adın köp kimseni[2508] tīġ-ı āb-dār bile (17) intiḳām otıġa **[T140b]** örtep ve vücūdlarınıŋ[2509] tofraġın[2510] ‘adem tünd-bādıġa savurdılar. **[İ281b]** (1) Ve Ay Dōst Biy’niŋ aḳrabāsıdın Bekeş’ni kim köp müddetlerdin[2511] beri (2) Ay Dōst Biy’ġa ‘adāvet körgüzüp durur[2512]. Bu devlet-i ebed-müddetġa küfrān-ı ni‘met (3) ẓāhir étip[2513] Ḳoŋrat beldesiġa[2514] barıp Töre Murād[2515] Ṣūfī’niŋ mülāzemetide mu‘ānidler (4) silkige[2516] münḫarıṭ bolup durur[2517] érdi. Mütemerridlerdin köp kişi bile esīr étip[2518] mürāca‘at (5) körgüzüp dururlar[2519].

[2500] ve: B’de yok.
[2501] ḳıldı ... érdi: T ve B bolup érdi
[2502] ayınıŋ: T ve B’de yok.
[2503] kūsişi ve: T ve B’de yok.
[2504] kéme bile özlerni: T ve B’de yok.
[2505] durur érdiler: T ve B bile
[2506] Ḳazaḳ’nıŋ: T ve B Ḳazaḳ
[2507] étip: T ve B ḳılıp
[2508] kimseni: T ve B kişini
[2509] ve vücūdlarınıŋ: T ve B vücūdları
[2510] tofraġın: T tofraḳın
[2511] müddetlerdin: T ve B müddetdin
[2512] durur: T ve B’de yok.
[2513] étip: T ve B ḳılıp
[2514] Ḳoŋrat beldesiġa: T ve B Ḳoŋrat’ġa
[2515] Töre Murād: T ve B’de yok.
[2516] silkige: B silkiġa
[2517] durur: T ve B’de yok.
[2518] étip: T ve B ḳılıp
[2519] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdiler

Töre Murād Ṣūfī'niŋ Aḳ-yaḳış'nıŋ üstige[2520] **kélgeni** (6) **ve murād u maḳṣadı reyḥānıdın būy tapa almay mürāca'at körgüzgeniniŋ ḥikāyeti durur**[2521]. (7) Töre Murād Ṣūfī, Aḳ-yaḳış ḳaṣdıġa miŋ dağı[2522] yétti yüz mütemerrid kīne-ḫˇāh-ı şeḳāvet-dest-gāhnı (8) cem' ḳılıp yörüş esbābınıŋ tehiyyesige[2523] meşġūl durur érdiler[2524]. Ol eşnāda, (9) Ay Mirzā Biy'niŋ çapavul urup Bekeş esāret[2525] ḳaydıġa çékip ḳaytġan ḫaberi (10) yetip na'l-ı der-āteş bolup isti'cāl bile atlanup durur[2526] ve Ay Mirzā Biy, kélgen- (11) din bir kün soŋra Aḳ-yaḳış'nıŋ[2527] üstiġa kélip yarım menzillik yerde **[B651]** senger étip[2528] (12) üç küngaça Aḳ-yaḳış ḳal'asın ḳatıġ muḥāṣara ḳıldı ve[2529] mübārizler her kün (13) ḳal'adın éki üç ḳatla çıḳıp neberd-āzmāylıḳlar[2530] körgüzüp a'dādın cem'ī keşīr ve cemm-i ġafīrni (14) maḳtūl u me'sūr ḳıldılar. Üçlençi künide[2531] kim Töre Murād Ṣūfī'niŋ[2532] sengeridin (15) atlanup[2533] muḥāṣaraġa meşġūl durur érdiler[2534]. Ay Dōst Biy, alar kélmesdin burunraḳ (16) ve evvelraḳ[2535] üç yüz kişini bir mute'med-'aleyh kimseġa[2536] tapşurup ve[2537] ḳal'adın çıḳarıp ta'yīn étip durur[2538] (17) érdi kim mu'ānidler ḳal'anıŋ

[2520] Aḳ-yaḳış'nıŋ üstige: T ve B Aḳ-yaḳış üstiġa
[2521] murād ... durur: T ve B nā-murād ric'at ḳılġanı
[2522] dağı: T ve B'de yok.
[2523] tehiyyesige: B T ve tehiyyesiġa
[2524] durur érdiler: T ve B érdi
[2525] Bekeş ... ḳaydıġa: B Bekeş'ni esr ḳaydıġa
[2526] atlanıp durur: T ve B atlandı
[2527] soŋra Aḳ-yaḳış'nıŋ: T ve B soŋ Aḳ-yaḳış
[2528] étip: T ve B ḳılıp
[2529] ve: T ve B'de yok.
[2530] neberd-āzmāylıḳlar: T ve B neberd-āzmāylıḳ
[2531] üçlençi künide: T ve B üçünçi küni
[2532] Ṣūfī'niŋ: B Ṣūfī
[2533] atlanup: T ve B atlanıp
[2534] durur érdiler: T ve B érdi
[2535] ve evvelraḳ: T ve B'de yok.
[2536] mute'med-'aleyh kimseġa: T ve B mute'med kişiġa
[2537] ve: B'de yok.
[2538] étip durur: T ve B ḳılıp

üstige[2539] kélgendin soŋra[2540] sengeriġa ḳoyulup **[İ282a]** (1) ġāret étiŋler[2541]. Alar bu niyyetler[2542] bile senger üzre[2543] barıp barça eṣḳāl u aḥmālın (2) ġāret ü tārāc baḥrıġa ġarḳ-āb[2544] ḳıldılar. Ve yüz kimseġa[2545] ḳarīb kim senger muḥāfaẓatıġa ta'yīn (3) ḳılıp durur[2546] érdiler. Alarnıŋ barçaların[2547] esīr ḳılıp ḳatlġa yetkürüp dururlar[2548]. (4) Ve ḳarınların çāk çāk étip[2549] yarıp piş-nāfların soyup boyunlarıġa (5) ildürüp taşladılar ve ġanāyim-i fırāvān bile barġan yolıdın mürāca'at (6) körgüzüp ḳal'anıŋ kün-çıḳarıdın dāḫil bolup dururlar ve[2550] Töre Murād Ṣūfī (7) bu vāḳı'alarnı[2551] éşitip maḫẕūl u menkūb yüz rüsvālıḳ bile ḳaytıp öz diyārıġa (8) müteveccih bolup dururlar[2552]. Ay Dōst Biy, Bekeş'ni hem öltürüp yaḫşı mübārezet (9) körgüzgen bahādır ve mütehevvir[2553] bile südde-i ḫilāfet mülāzemetiġa 'āzim boldılar. (10) Ve cümādi'l-evvel ayınıŋ sékizlençi künidedür érdi kim şenbih küni durur[2554] (11) der-bār-ı felek-miḳdārnıŋ taḳbīl-i bisāṭıġa fāyiz bolup ḳılġan ḫiẓmetleriġa (12) lāyıḳ ve cān-sipārlıḳlarıġa muṭābıḳ[2555] merāḥim-i ḫusrevāne ve 'avāṭıf-ı bī-kerāneġa maḫṣūṣ (13) bolup dururlar[2556]. **Ḥażret-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırān-ı gītī-sitānnıŋ**[2557] **devlet-i sa'ādet-**

[2539] ḳal'anıŋ üstige: T ve B ḳal'a üstiġa
[2540] soŋra: T ve B soŋ
[2541] étiŋler: T ve B ḳılıŋ
[2542] niyyetler: T ve B niyyet
[2543] seŋer üzre: T seŋerġa; B seŋerge
[2544] ġāret ... ġārḳ-āb: T ve B tārāc
[2545] kimseġa: T kişige; B kişiġa
[2546] ḳılıp durur: T ḳılıp; B tapıp
[2547] alarnıŋ barçaların: T barçanı; B barçasın
[2548] yetkürüp dururlar: T yetkürdiler; B yétkürdiler
[2549] çāk çāk étip: T ve B'de yok.
[2550] bolup dururlar ve: T ve B boldılar
[2551] vāḳı'alarnı: T ve B vāḳı'anı
[2552] bolup dururlar: T ve B boldı
[2553] bahādır ... mütehevvir: T ve B bahādırlar
[2554] cümādi'l-evvel ... durur: T ve B cümādi'l-evvelniŋ sékizide şenbe küni
[2555] ve ... muṭābıḳ: T ve B'de yok.
[2556] bolup dururlar: T ve B boldılar
[2557] ḥażret-i ... gītī-sitānnıŋ T ve: B ḥażret-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırānnıŋ

nişān- (14) **nıŋ üçünçi mertebe**[2558] **Aral kişveriġa rāyāt-ı nuṣret-āyātnı ḥareketġa kirgüzmegi-** (15) **niŋ beyānı ve Töre Murād Ṣūfī'ġa güşmāl-ı belīġ yetkürüp**[2559] **ol temerrüd pīşeniŋ silsile-i** (16) **devletini [B652] üzmeginiŋ dāstānı** Bu ṣaḥīfe meydānınıŋ rā'yet-efrāzı (17) ve[2560] bu rıḳ'a[2561] 'unvānınıŋ belāġat-ṭırāzı ya'nī ḳalem-i müşgīn-raḳam bu yaŋlıġ vāḳı'a-nigārlıġ **[İ282b]** (1) körgüzür kim çün Ṣūfī bī-pīr-i şerāret-taḫmīr Töre Murād Biy kim anıŋ ẕāt-ı şeḳāvet- (2) simātı **" ان لفی ضلال الانسان لفی خسر"**[2562] ḫasāretiġa maẓhar durur[2563] ve vücūd-ı nā-mes'ūdī **" مبين "**[2564] (3) ḍalāletiġa müş'ir. **Beyt**

Kélip ẕātı anıŋ ḍalālet-sirişt
Cebīnide idbār olup (4) ser-nüvişt

Vücūdı cihāniġa küdūret-fezāy
Żamīri ḫalāyıḳġa żıllet-nümāy

Şerāret- (5) fıṭrat ve ḫabṯ-ṭıynet **[T141a]** taḥrīki bile memālik-i maḥrūsanıŋ eṭrāfıdın mükerreren daḫl (6) u müzāḥamet yétkürüp dururlar[2565]. Andaḳ durur[2566] kim sābıḳan meẕkūr u mesṭūr bolup durur (7) érdi[2567]. Lā-cerem, ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār-ı

[2558] devlet-i ... mertebe: T devlet-i sa'ādet-nişān bile üçlençi kerret; B devlet-i sa'ādet-nişān bile üçünçi kerret
[2559] yetkürüp: B yétkürüp
[2560] ve: B'de yok.
[2561] rıḳ'a: B refī'a
[2562] Kur'ân, CIII, 2.
[2563] maẓhar durur: B maẓhardur
[2564] Kur'ân, III, 164.
[2565] yétkürüp dururlar: T yetkürdi; B yétkürdi
[2566] durur: T ve B'de yok.
[2567] bolup ... érdi: T ve B boldı

düşmen-şikār ve şehr-yār-ı nām-dār ve ḫusrev-i nuṣret- (8) şi‘ār[2568] server-i selāṭīn ser-defter-i ḫavāḳīn, maẓhar-ı elṭāf-ı İlāhī ve maẓhar-ı a‘ṭāf-ı nā-mütenāhī (9) ḳāmi‘-i esās-ı ẓulm ve ṭuġyān-ı nāṣib-livāy emn ü emān el-muḫṭaṣṣu be-‘avāṭıfu’l-meliki’l-müste‘ān (10) mu‘izziü’d-devlete ve’s-salṭana ebū’l-muẓaffer, ve’l-manṣūr, ebū’l-ġāzī **Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān** ḫalledallāhu mülkehu ve salṭānehu (11) ve efāże ‘ale’l-‘ālemīn berrehu ve iḥsānehu ol nā-bekār-ı tīre-rüzgārnıŋ te’dīb ü gūşmālı (12) üçün Aral yörüşiġa cāzim bolup Behrām-ṣavlet tovaçılarnı ‘asākir-i manṣūre (13) iḥżārıġa memālik eṭrāfıġa mersūl tutup dururlar[2569] ve ḫusrevāne in‘āmıdın (14) **[B653]** ümerā ve şüce‘ā-yı düşmen-şikārġa esbāb-ı sefer tehiyyesi üçün zer-pāşlıġ körgüzüp (15) cevāhir-i murāddın dāmen-i ümīdlerin memlū ḳılıp dururlar[2570]. **Beyt**

Maḫzen-i cūd (16) éşigini açtı
Keff-i iḥsānı élge dürr saçtı

Ve dārü’s-salṭana-ı Ḫˇārezm-i İrem Bezm’de[2571] emāret- (17) penāh ve eyālet-destgāh ve[2572] ‘umdetü’l-ümerā, mürebbīü’l-fuḳarā, el-müfeyyiżü’l-cūd-ı ‘ale’l-ġurebā-yı fi’l-āfāḳ, **[İ283a]** (1) celālü’d-devleti ve’d-dīn ebū’l-ma‘ānī **Ḳutluḳ**[2573] **Murād Biy ‘İnaḳ**[2574] meddallāhu ẓılāl-ı devlete[2575] ‘ale’l-‘ālemīnni (2) niyābet mesnedide mütemekkin étip[2576] Ürgenç Sareṭān’ınıŋ on törtide ve māh-ı mezbūr (3) ya‘nī

[2568] ve ḫusrev-i nuṣret-şi‘ār: B nuṣret-şi‘ār
[2569] mersūl ... dururlar: T ve B irsāl ḳıldı
[2570] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldı
[2571] dārü’s-salṭana-ı ... Bezm’de: T ve B dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳ’da
[2572] ve: T ve B’de yok.
[2573] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ
2574 ‘İnaḳ: T ve B İnaḳ
2575 ẓılāl-ı devlete: T ve B ẓıll-ı devlete
2576 étip: T ve B ḳılıp

cümādi'l-evvelniŋ on ékkiside penc-şenbih küni ol vaḳtda[2577] kim (4) es'ad-ı sā'at ve aḥsen-i evḳāt durur[2578] érdi. Müstaḳarr-ı ḫilāfetdin (5) baḫt-ı hümāyūn ve ṭāli'-i meymūnnıŋ delāleti bile sa'ādet yekrānıġa[2579] (6) rükūb körgüzüp[2580] Maylı-çungul mevżi'ġa nüzūl-ı iclāl[2581] ḳıldılar ve şenbih küni (7) andın atlanup[2582] Atalıḳ-arnası'nıŋ saḳasıġa tüşüp deryā ḳıraġın (8) mażreb-i ḫıyām-ı devlet ve maḳarr-ı bār-gāh-ı celālet ḳılıp dururlar ve ol[2583] mevżi'de (9) tört künġaça mütevaḳḳıf[2584] vāḳi' bolmış durur[2585]. Tā kim 'asākir-i manṣūre ve efvāc-ı (10) ḳāhire eṭrāf-ı memālikdin fevc fevc gürūh gürūh kélip rāyāt-ı nuṣret-āyāt (11) kölegesige[2586] müctemi' bolup dururlar. Bu menzilde, hem[2587] oġruḳ ve bunna ve aḥmāl u eşḳāl (12) u emvālnı[2588] kémelerge salıp aynıŋ on toḳuzlançısıda[2589] çehār-şenbih küni (13) köçüp Ḳıpçaḳ ḥavālīside der[yā] kenārın[2590] nüzūl-ı meserret-vuṣūlı bile behişt-āyīn (14) ḳıldılar[2591]. Bu yerde, Ala Bölük cemā'asınıŋ ḥākimi 'Abdu'llāh Serdār'nıŋ oġlanları (15) Salaḳ Serdār ve Ādem Yüzbaşı özleriġa müte'alliḳ sipāh ve yene bir néççe mübāriz-i kīne-ḫˇāh bile (16) Aral **[B654]** cānibiġa[2592] yol iḥtiyāṭı üçün ilgeri buyurulup durur[2593]. Penc-şenbih küni, (17) Béş-töpe muḳābelesiġa nüzūl-ı iclāl

2577 vaḳtda: T ve B çaġda
2578 durur: T ve B'de yok.
2579 sa'ādet yek-rānıġa: T ve B yek-rān-ı sa'ādetġa
2580 körgüzüp: T ve B ḳılıp
2581 Maylı-çungul ... ḳıldılar: T Maylı-çungul'ge nüzūl ḳıldı; B Maylı-çungul'ġa nüzūl ḳıldı
2582 atlanup: T ve B atlanıp
2583 ḳılıp ... ol: T ve B ḳıldı bu
2584 künġaça mütevaḳḳıf: T ve B kün tevaḳḳuf
2585 bolmış durur: T bolup durur; B boldı
2586 kölegesige: B kölegesiġa
2587 bolup ... hem: T ve B boldılar ve hem bu menzilde
2588 eşḳāl u emvālnı: T ve B eşḳālnı
2589 toḳḳuzlançısıda: B toḳḳuzıda
2590 der-kenārın: T ve B deryā kenārın
2591 ḳıldılar: T ve B ḳıldı
2592 cānibiġa: T ve B cānibi
2593 buyurulup durur: T ve B buyuruldı

étip[2594] emāret-me'āb ṣarāmet-intisāb Muḥammed Rıżā **[İ283b]** (1) Ḳoş-bégi'niŋ inisi Muḥammed-ḳulı Bék ibn Murād Bék Ḳoŋrat ve Tenek Bahādır (2) Ḳoŋrat ve Dōsım Bahādır, Manḳıt ve Bedel Yüzbaşı'nı öz nökerleri bile kim yétti yüz (3) atlıġ mübāriz-i ber-güzīde dururlar[2595] érdi. **Meşnevī**

Édi her bir ṣaff-der ü fil-ten
(4) Hizebr-i veġā żayġam-ı ṣaff-şiken

Tehem-ten neberd ü Ferāmurz ceng
Yel-i şīr-dil gürd-i pūlād-çeng

(5) Ḥasan Bay Biy ve Ḳol Yumrı Biy ve Ḳoş-bérgen Biy'niŋ él ve aḥşāmı- (6) nıŋ muḥāfaẓat u ḥirāsetiġa[2596] nām-zed ḳılıp durur[2597]. Anıŋ üçün durur[2598] kim mesāmi'-i (7) celālġa yétişip durur érdi kim Ḳoŋrat'nıŋ[2599] mu'ānidleri ol (8) éllerġa türk-tāz ḳılmaḳlıḳ[2600] tereddüdide érmiş. Me'mūrlar élāt-ı meẕkūrnı (9) Ḳum-çuŋul ḥudūdıda tapıp muḥāfażat emriġa ḳıyām körgüzüp dururlar[2601]. (10) Ve Salaḳ Serdār bile[2602] Ādem Serdār kim **[T141b]** burun yol iḥtiyāṭıġa (11) me'mūr[2603] bolup durur[2604] érdi. İşāret-i lāzımü'l-beşāret-i vālā[2605] bile Çumanay'nıŋ Taypaḳ-keçü[2606]

[2594] nüzūl-ı iclāl étip: T ve B nüzūl ḳılıp
[2595] dururlar: T ve B'de yok.
[2596] muḥāfaẓat ... ḥirāsetiġa: T ve B muḥāfaẓatıġa
[2597] ḳılıp durur: T ve B ḳıldı
[2598] durur: T ve B'de yok.
[2599] yétişip ... Ḳoŋrat'nıŋ: T ḫaber yetip érdi kim Ḳoŋrat; B Ḳoŋrat ṭarafıdın ḫaber yétip Ḳoŋrat
[2600] ḳılmaḳlıḳ: T ve B ḳılmalıḳ
[2601] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdiler
[2602] bile: T ve B ve
[2603] me'mūr: B memūr
[2604] durur: T ve B'de yok.
[2605] işāret-i lāzımü'l-beşāret-valā: T ve B işāret-i vālā
[2606] Taypaḳ-keçü: B Taypaḳ-kéçü

(12) atlıġ güẕergāhıda yol ḥıfẓıġa iştiġāllıḳ körgüzür érdiler[2607]. Ve hem Béş- (13) töpe'niŋ[2608] muḳābeleside emīr-i ṣāyib-tedbīr ve Āṣaf-nişān[2609] Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi'ni (14) pīş-ḫāne ve serā-perde bile burunraḳ yiberip durur[2610] kim tā Ḳırḳ-ḳayır'da (15) bār-gāh u serā-perdeni ber-pāy ḳılġaylar[2611]. Cum'a küni, ol mevżi'din livā-yı nehżatnı (16) ḥareketġa kirgüzüp Ḫˇāce-éli ḳal'asınıŋ allıdın ötüp Ḳırḳ-ḳayır'da (17) bār-gāh-ı **[B655]** felek iştibāhġa nüzūl-ı iclāl ḳıldı. Vāżıḥ u lāyiḥ[2612] bolsun kim ol mevżi' **[İ284a]** (1) Ḫˇāce-éli ḳabāyilidin Ḳırḳ ḫalḳınıŋ yeri durur érdi[2613]. Bu cihetdin (2) Ḳırḳ-ḳayır'ıġa mevsūm bolmış durur ve[2614] ol mevżi'de[2615] Taşım Nayman kim Töre (3) Murād[2616] Ṣūfī'niŋ mu'temed-'aleyh[2617] kişileridin érdiler[2618]. Aḳası Muḥammed Naẓar Atalıḳ, (4) anıŋ oġlı Ḫˇāce Murād bile kim Ṣūfī'niŋ ef'āl-ı nā-şāyestesidin (5) dil-teng bolup Ḳoŋrat'dın ḳaçıp bu cānibġa müteveccih bolup burunġı (6) ḫaberni imżāġa yétkürüp dururlar[2619]. Burunġı ḫaberni kéltürgen kişi, (7) Töre Murād Ṣūfī'niŋ cāsūsı durur[2620] érken ḥīle bile ḳaçġunçılar ṭarīḳasıda (8) kélgen érmiş dururlar[2621]. Taşım Nayman'nıŋ sözi bile anıŋ (9) köçüp Çaŋlı-basu'nıŋ saḳasıġa tüşüldi. Ol kün, bu menzilde (11) fermān-ı vācibü'l-iẕ'ān[2622] mūcibi bile Muḥammed-ḳulı Bék ve Tenek Bahādır ve Dōsım Bahādır (12) Ḳum-

[2607] iştiġāllıḳ ... érdiler: T ve B meşġūl boldılar
[2608] töpeniŋ: T ve B töpe
[2609] ve āṣaf-nişān: T ve B'de yok.
[2610] burunraḳ ... durur: T ve B ilgeri yiberdi
[2611] ḳılġaylar: T ve B ḳılġay
[2612] vāżıḥ ... lāyıḥ: T ve B ma'lūm
[2613] yeri ... érdi: B yeridür
[2614] bolmış ... ve: T durur; B bolmışdur
[2615] mevżi'de: T ve B yerde
[2616] Murād: T ve B'de yok.
[2617] mu'temed-'aleyh: T ve B mu'temed
[2618] érdiler: B'de yok.
[2619] yétkürüp dururlar: T yetkürdi; B yétkürdi
[2620] durur: T ve B'de yok.
[2621] dururlar: T ve B'de yok.
[2622] fermān-ı vācibü'l-iẕān: B fermān-ı vācibü'l-imtinān

çuŋul'dın kélip 'asākir-i nuṣret-meāṣirġa ḳoşulup durur[2623]. Bedel Yüzbaşı, (13) ol élde ve Ādem Serdār Taypaḳ-keçü'de[2624] muḥāfaẓatġa muḳarrer bolmış durur[2625]. (14) **İş Muḥammed Bék'niŋ Ḥasan Bay'nıŋ élige[2626] çapavul urmaġınıŋ ẕikri**[2627] (15) Bu sāniḥa andaḳ durur[2628] érdi kim Töre Murād Ṣūfī, 'asākir-i manṣūreniŋ üstiġa (16) kélür ḫaberin henüz éşitmey durur érdi[2629]. İş Muḥammed Bék'ni éki yüz éllig (17) kişi bile Ḥasan Bay'nıŋ[2630] élini çapdurmaḳlıġ[2631] üçün At-yolı'dın ötkerdi. **[İ284b]** (1) Soŋġı küni[2632] kim yek-şenbih küni durur[2633] érdi. İş Muḥammed Bék, taŋ vaḳtıda[2634] Ḳum-çuŋul'ġa[2635] (2) yetüşüp Ḥasan Bay Biy'niŋ élige[2636] türk-tāz ve çapavullar yetkürüp dururlar ve[2637] ol hengāmda (3) Bedel Yüzbaşı ṭahāret ḳılmaḳġa[2638] **[B656]** meşġūl durur[2639] érdi. Ḫaber-dār bolup sipāhı bile atlanıp (4) şīr-i ġurrende yaŋlıġ devletniŋ düşmenleriġa ḥamleler yétkürüp dururlar[2640]. (5) Ve sinān-ı cān-sitān ve tīġ-ı ḫūn-feşān bile yetti sekiz kimseni mecrūḥ u maḳtūl (6) ḳılıp dururlar ve ol vaḳtda[2641] Ḳoş-bérgen Biy ve Ḥasan Bay Biy'niŋ oġlı (7) Ḳādir-bergen, Ḳaraḳalpaḳ yigitleri bile atlanup yétüşdiler[2642] ve yav içige (8) aralaşup[2643]

[2623] ḳoşulup durur: T ve B ḳoşuldı
[2624] Taypaḳ-keçü'de: B Taypaḳ-kéçü'de
[2625] bolmış durur: T ve B boldı
[2626] Bay'nıŋ élige: B Bay Biy'niŋ éliġa
[2627] urmaġınıŋ ẕikri: T ve B urmaġı
[2628] durur: T ve B'de yok.
[2629] éşitmey ... érdi: B éşitmeydür
[2630] Bay'nıŋ: B Bay Biy'niŋ
[2631] çapdurmaḳlıġ: T ve B çapturmaḳ
[2632] küni: T ve B kün
[2633] küni durur: T ve B'de yok.
[2634] vaḳtıda: T ve B vaḳtı
[2635] Ḳum-çuŋul'ġa: T ve B Ḳum-çuŋul'ge
[2636] élige: B éliġa
[2637] çapavullar ... ve: B çapavul yétkürdi
[2638] ṭahāret ḳılmaḳġa: T ve B ṭahāretġa
[2639] durur: T ve B'de yok.
[2640] devletniŋ ... dururlar: T ve B a'dā-yı devletġa ḥamle yétkürdi
[2641] kimseni ... vaḳtda: T ve B maḳtūl ve mecrūḥ ḳıldı ol çaġda
[2642] atlanup yétüşdiler: T ve B atlanıp yétüştiler

tīġ-ı ḫūn-rīz bile ser-efşānlıġġa meşġūl bolup dururlar[2644] ve Bedel Yüzbaşı (9) bā-vücūd ol[2645] kim başıdın aġır[2646] zaḫm-dār bolġan durur[2647] érdi. Ḫaşmdın yüzin[2648] ḳaytarmadı. (10) Muḳātele ve mücādeleġa ḥarīṣ ve raġbetlıġraḳ bolup durur érmiş[2649]. Lā-cerem bu nev‘ himmet (11) ve mübārezet yümnidin **"وينصرك الله نصراً عزيزاً"**[2650] feḥvāsı bile nuṣret yéli Bedel Yüzbaşı- (12) nıŋ[2651] tuġınıŋ perçemiġa ésip İş Muḥammed Bék ve a‘dā-yı devlet şikest-i ḳabīḥ (13) ve hezīmet-i fażīh tapıp dururlar[2652]. Bedel Yüzbaşı ve Ḳoş-bérgen Biy ve Ḳādir-bergen (14) bahādırlar bile izidin ayrılmayın tekāmīş[2653] ḳılıp mu‘ānidlerdin köp kimseni[2654] tutup helāket (15) varṭasıġa mersūl tutup dururlar[2655]. Ammā bu ḫaber, kün nīze boyı köterilmesdin (16) burun südde-i ḫilāfet mülāzımlarınıŋ sem‘iġa yetip emīr-i rūşen-żamīr (17) Ḳılıç ‘İnaḳ[2656] ve Ḫˇāce Cān Ḫˇāce ve Muḥammed Cān Bék ve Ḫudāy Naẓar Bék **[T142a]** ibn Köçek ‘İnaḳ[2657] ve Muḥammed-ḳulı Bék **[İ285a]** (1) ve Dōsım Bahādır ve Salaḳ Serdār ve ġayrihüm ba‘żı mütecennide bile kim (2) her biri bir sipāhnıŋ ḫulāṣası érdi, buyuruldı. Alar, Taypaḳ-keçü’din[2658] ilgeri mu‘ānidlerġa (3) hezīmet hengāmıda yetip[2659] ḳatl u esrġa meşġūl boldılar. Ehl-i ‘inād, bu vāḳı‘a-ı (4) ‘uẓmānı

[2643] yav ... aralaşup: T ve B yavġa aralaşıp
[2644] bolup dururlar: T ve B boldılar
[2645] bā-vücūd ol: T ve B bā-vücūdī
[2646] aġır: T ve B’de yok.
[2647] bolġan durur: T ve B bolup
[2648] ḥasmdın yüzin: T ve B yüz
[2649] muḳātele ... érmiş: T ve B muḳāteleġa ḫarīsraḳ boldı
[2650] Kurân, XLVIII, 3.
[2651] yüzbaşınıŋ: B yüzbaşı
[2652] tapıp dururlar: T tapdılar; B taptılar
[2653] Bu sözcük metinde نكاميش şeklinde yazımıştır.
[2654] kimseni: T ve B kişini
[2655] helāket ... dururlar: T ve B öltürdiler
[2656] ‘İnaḳ: T ve B İnaḳ
[2657] ‘İnaḳ: B İnaḳ
[2658] Taypaḳ-keçü’din: B Taypaḳ-kéçü’din
[2659] yetip: T yétip

körüp her kim bir ṭarafge[2660] müteferriḳ ü perīşān boldılar. Andaḳ kim İş Muḥammed Bék, (5) ba‘żı mu‘ānidler bile kölge kirip ḳalın ḳamış arasıda yaşunup üç kündin (6) soŋ piyāde ve baş ayaḳ yalaŋ Ḳoŋrat’ġa bardı ve ba‘żı Çavdur **[B657]** ve Arallılar kim Ereng ṭarafıġa (7) firārī bolup érdiler. Alarnı Ereng’geçe[2661] ḳavup ḳırḳ éllig kişi[2662] esīr ḳılıp ve on (8) yetti kişini öltürüp başların kéltürdiler. Ol kün ve dū-şenbih küni destūr-ı (9) a‘ẓam ve ṣāḥibü’s-seyf ve’l-ḳalem niẓāmü’l-mülk ve’l-millete **Muḥammed**[2663] **Yūsuf Mehter** işāret-i vālā mūcibi bile (10) Çaŋlı-basu ve Çumanay’ġa kémedin zencīr bile cisr baġladılar[2664]. Se-şenbih künide[2665] (11) ol nehrlerdin ‘ubūr ḳılıp Çumanay’nıŋ arḳası mażreb-i bār-gāh-ı iḳbāl (12) bolup durur[2666]. Çehār-şenbih küni, İş Muḥammed Bék’niŋ uruşıġa barġanda[2667] (13) iş körgüzgen ve atı ölgen yigitlerġa[2668] ṭılā ve ḫil‘at in‘ām étip[2669] (14) Bedel Yüzbaşı’nı artuḳsı nevāzişler bile mümtāz u[2670] ser-efrāz ḳıldılar[2671]. Ve ol kéçe, Muḥammed Niyāz (15) Gerçek ve Ḫudāy-berdi Bék’ni özleriġa müte‘alliḳ sipāh bile Ḳoŋrat cānibi (16) ılġarġa buyurup dururlar[2672]. Penç-şenbih küni aynıŋ yegirme yetiside Çumanay- (17) dın ḥareket körgüzüp[2673] İḫlāṣ arıġınıŋ saḳası bile Tümen-ḳamış[2674] aralığın kim **[İ285b]** (1) andın Ḳoŋrat ḳal‘asıġa bir fersaḫlıġ mesāfet

[2660] ṭarafge: B ṭarafġa
[2661] Ernek’geçe: T ve B Ernek’ġaça
[2662] kişi: T ve B kişini
[2663] ve’l-millete Muḥammed: B’de yok.
[2664] bağladı: T ve B bağladılar
[2665] künide: T ve B küni
[2666] bolup durur: T ve B boldı
[2667] uruşıġa barġanda: T ve B uruşıda
[2668] yigitlerġa: T yigitlerge; B yigitler
[2669] étip: T ve B ḳılıp
[2670] mümtāz u: B’de yok.
[2671] ḳıldılar: B ḳıldı
[2672] buyurup dururlar: T ve B buyurdı
[2673] körgüzüp: T ve B ḳılıp
[2674] Tümen-ḳamış: T ve B Büten-ḳamış

durur[2675], mu‘asker ḳıldı. Ol kün, (2) Muḥammed Niyāz Gerçek ve Ḫudāy-berdi Bék Ḳoŋrat’nıŋ ba‘żı mevāżi‘de olturġan (3) élni ġāret ḳılıp bir néççe kişini esīr étip kéltürüp dururlar[2676]. (4) **Evvelġı uruşnıŋ vāḳı‘ası durur**[2677] Cum‘a küni ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār-ı (5) düşmen-şikār, leşker-i ḳıyāmet-eşerniŋ tertīb ü ta‘biyesiġa pertev-i iltifāt salıp béş (6) ḳısmġa münḳasım ḳıldı. Andaḳ durur[2678] kim şecā‘at-penāh ṣarāmet-dest-gāh[2679] Emīr Ḳılıç (7) ‘İnaḳ’nı[2680] Oraż ‘Alī ‘İnaḳ[2681] başlıġ ba‘żı ümerā bile beranġarġa ta‘yīn étip[2682] Manḳıt Ḫudāy Naẓar (8) Atalıḳ’nı Töre Murād[2683] Atalıḳ ve ‘Avaż İnaḳ başlıġ ba‘żı ümerā bile oŋ ḳolġa muḳarrer étti[2684]. (9) Ve Uyġur[2685] **[B658]** Kerīm-berdi Atalıḳ’nı Nöküz Bék Balta Mīrāb ve faḳīr ve Allah Naẓar Bay[2686] Biy bile cuvanġarġa (10) nām-zed ḳılıp ‘Abdu’llāh İnaḳ’nı[2687] Ḳalender Pervançı başlıġ ba‘żı ümerā bile sol ḳolġa (11) ser-gerde ḳıldı ve öz nefs-i nefīsi bile ḳalb-gāhda livā-yı ẓafer-perçemni cilveġa kirgüzüp (12) zübde-i sādāt Seyyīd Yūsuf Ḫˇāce Naḳīb ve emīr-i kebīr Şāh Niyāz Atalıḳ ve destūr-ı a‘ẓam (13) Muḥammed[2688] Yūsuf Mehter’ni öz ḥażretiġa muḳarrer ḳıldı ve Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi’ni muḳaddime-i sipāh (14) ḳılıp dururlar[2689]. Bu tertīb bile Ḳoŋrat’nıŋ[2690] ḳal‘asınıŋ üstiġa rā’yet-efrāz-ı (15) nehżat bolup ba‘żı mübārizler fermān-ı cihān-

[2675] mesāfet durur: B mesāfetdür
[2676] kéltürüp dururlar: T ve B kéltürdiler
[2677] durur: T ve B’de yok.
[2678] durur: T ve B’de yok.
[2679] ṣarāmet-dest-gāh: B ṣarāmet-āgāh
[2680] ‘İnaḳ’nı: T ve B İnaḳ’nı
[2681] ‘İnaḳ: T ve B İnaḳ
[2682] étip: T ve B ḳılıp
[2683] Murād: B’de yok.
[2684] étti: T étdi
[2685] Uyġur: T ve B Uyġur Emīr
[2686] Bay: T ve B’de yok.
[2687] İnaḳ’nı: T ‘İnaḳ’nı
[2688] Muḥammed: B’de yok.
[2689] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldı
[2690] Ḳoŋrat’nıŋ: T ve Ḳoŋrat

muṭā‘ muḳteżāsı bile ‘asākir-i manṣūredin (16) ilgeri e‘ādīġa çapavul urup üserā-yı bisyār ve ġanāyim-i bī-şümār kéltürüp dururlar[2691]. (17) Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī, debdebe-i tamām ve kevkebe-i mā-lā-kelām[2692] bile barıp ḳal‘anıŋ ḳıbleside tertīb-i meẕkūr bile **[İ286a]** (1) ṣaff-ārālıġ ḳılıp dururlar[2693] ve Töre Murād[2694] Ṣūfī dağı ehl-i ‘inād ve erbāb-ı fesād bile ḳal‘adın (2) çıḳıp ḳal‘a bile **[T142b]** ḫandeḳ arasıda yasav yasap nekbet ü ḫasāret livāsın cilve-ger (3) ḳıldı ve özi dağı enbūh-ı gürūh[2695] bile ḫandeḳdın ötüp iẓhār-ı cür’et étip[2696] (4) muḥārebe meydānıġa mübārezet yekrānın sürüp dururlar[2697] ve ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī (5) ümerā-yı şecā‘at-şi‘ār ve şüce‘ā-yı mübārezet-āṣārnı deste deste nökerleri bile meydāndārlıḳġa (6) me’mūr étip[2698] senc ve kebürge ṣadāsın felek-i eṣīrġa yetkürüp dururlar[2699] ve ékki ṭarafdın (7) mübārizler meydānıġa tehevvür yekrānın sürüp hengāme-i muḥārebe germ ve şecā‘at ehli (8) ḫūn-rīzlikde bī-āzerm boldı ve zenbūrek ve şemḫāllar āvāz-ı ra‘d-nişān ve gulūle-i cān-sitān (9) bile bahādırlar hūşın başlarıdın uçurup dururlar[2700] ve mübārizler cigeriġa (10) ecel zaḫmın yétkürüp dururlar[2701]. **Meşnevī**

[B659] Tekāpū ḳılıp öyle ehl-i neberd
(11) Bulut[2702] dék tutup kün yüzin tīre-gerd

[2691] kéltürüp dururlar: T ve B kéltürdiler
[2692] kevkebe-i mā-lā-kelām: T ve B kevkebe-i lā-kelām
[2693] dururlar: T ve B körgüzdi
[2694] Murād: B’de yok.
[2695] özide ... enbūh-ı gürūh: T ve B özi gürūh-ı enbūh
[2696] étip: T ve B ḳılıp
[2697] sürüp dururlar: T ve B sürdi
[2698] étip: T ve B ḳılıp
[2699] yetkürüp dururlar: T yetkürdiler; B yétkürdiler
[2700] uçurup dururlar: T ve B uçurdı
[2701] yétkürüp dururlar: T yetkürdi; B yétkürdi
[2702] bulut: B bolup

Ḳopup raʿd yeller[2703] heyāhūyıdın

Uçup (12) gerd atlar tekāpūyıdın

Melāyik ḳulaḳını ger eyleben

Ḳuyaş közini bī-baṣar eyleben

(13) Urup gürdler nīze-i cān-sitān

ʿAdūġa bolup nīzeler ḫūn-feşān

Ḳılıçlar étip[2704] (14) ḫaṣm baġrını çāk[2705]

Bolup laʿl-gūn ḳan ile tīre ḫāk

Eşnā-yı gīrūdārda (15) ve henggāme-i kār-zārda Aral Nayman'ınıŋ ḥākimi Ḥasan Ḳādī, Töre Ṣūfī'din rūy-gerdān bolup (16) devlet ü saʿādet[2706] yaŋlıġ bu ḥażretġa yüz kéltürüp durur[2707]. Ve Oraż ʿAlī Kiyat'nı kim (17) Ṣūfī'niŋ binā-yı devletiniŋ sütūnı durur[2708] érdi öz ṣaḥrāsıdın kélip bu vāḳıʿanı **[İ286b]** (1) körüp meydānġa kirip mübārezet emriġa mübāderet körgüzüp dururlar[2709]. (2) Ol eşnāda, şüceʿā-yı düşmen-şikārdın birev anıŋ muḳābele ve muḳātelesiġa cür'et (3) yekrānın sürüp gulūle-i tüfeng bile ecel tofraḳıġa ser-nigūn yıḳıp atın alıp özin (4) tanımayın meydāndın çıḳtı. Ḳurbān Niyāz Pirnevḫᵛāstī kim Közi Kiçik laḳabıġa (5) meşhūr durur[2710]. Oraż

[2703] raʿd yeller: B ʿadīller
[2704] étip: T ve B ḳılıp
[2705] ḫaṣm baġrını çāk: T baġrını çāk çāk
[2706] ü saʿādet: T ve B'de yok.
[2707] kéltürüp durur: T ve B kéltürdi
[2708] durur: T ve B'de yok.
[2709] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdi
[2710] meşhūr durur: B meşhūrdur

‘Alī Kiyat’nı meydān ortasıda şeref-i mevtde (6) körüp başın késip kéltürüp durur[2711] ve ba‘żı bahādırlar kim eṭrāf-ı cevānibġa[2712] (7) me’mūr[2713] bolup durur[2714] érdiler. A‘dā-yı devletdin köp kimseni helāket varṭasıġa taşlap (8) başların kéltürüp dururlar[2715] ve mübārizler **[B660]** ḥażret-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırānīniŋ (9) meyāmin-i devletidin ḳuvvet tapıp ġalebe ḳıldılar ve nesīm-i nekbet Ṣūfī-i bī-pīrniŋ[2716] (10) ‘alemiġa ésip şikest tapıp durur[2717] ve ḳaçıp ḳal‘aġa kirip durur ve[2718] ḥiṣār-dārlıḳġa (11) meşġūllıḳ ḳılıp dururlar ve[2719] bu uruşda sipāh-ı nuṣret-penāhdın Dönmes Serdār- (12) nıŋ[2720] oġlı Ādīne-berdi Serdār ve Ḳoŋrat Ḳuvanduḳ ve İsmā‘īl Bahādır şehādet taptılar[2721]. (13) Ve Celāyir’din ékki kimse[2722] esīr bolup alar ḳal‘ada Ṣūfī’niŋ fermān-ı lāzımü’l-iẕ‘ānı[2723] bile ḳatlġa yetdiler[2724]. (14) ‘Asākir-i manṣūre ḳal‘a eṭrāfıdaġı mezāri‘niŋ buġdayın pāy-māl u tārāc étip mürāca‘at ḳılıp[2725] (15) mu‘asker-i hümāyūnġa tüşüp durur[2726]. Ve Oraż ‘Alī Kiyat’nıŋ başın ‘ibreten li’n-nāẓirīn üçün[2727] (16) sengerniŋ[2728] dervāzeside dārġa asdurup durur[2729]. Taŋlası

[2711] kéltürüp durur: T ve B kéltürdi
[2712] eṭrāf-ı cevānibġa: T ve B eṭrāfġa
[2713] me’mūr: T ve B nām-zed
[2714] durur: T ve B’de yok.
[2715] kimseni ... dururlar: T ve B kişini öltürüp başların kéltürdiler
[2716] nesīm-i nekbet ... Per’niŋ: T nesīm-i nekbet Ṣūfī Biy devletniŋ; B nekbā-yı nekbet Ṣūfī Biy devletniŋ
[2717] tapıp durur: T tapdı; B taptı
[2718] durur ve: T ve B’de yok.
[2719] meşġūllıḳ ... ve: T ve B meşġūl boldı
[2720] Serdār’nıŋ: B Yomut’nıŋ
[2721] taptılar: T tapdılar
[2722] kimse: T ve B kişi
[2723] fermān-ı lāzımü’l-iẕ‘ānı: T ve B ḥükmi
[2724] yetdiler: T ve B yettiler
[2725] pāy-māl ... ḳılıp: T ve B tārāc u pāymāl ḳılıp ḳaytıp
[2726] tüşüp durur: T ve B tüşti
[2727] üçün: T ve B’de yok.
[2728] seŋerniŋ: T ve B seŋer
[2729] asdurup durur: T ve B asturdı

yene[2730] muḥāṣara ḳıldılar. (17) Mu‘ānidler ḳal‘adın baş çıḳara almay dururlar[2731]. Yek-şenbih küni, ümerānı ‘asākir-i manṣūre ve efvāc-ı **[İ287a]** (1) ḳāhire bile ḳal‘a üstige buyurup dururlar[2732]. Bu kün, hem uruş bolmadı. (2) **Ékkilençi**[2733] **uruşnıŋ vāḳı‘ası durur**[2734]. Dū-şenbih küni, māh-ı meẕkūrnıŋ selḫide (3) ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār, debdebe-i Keyānī ve kevkebe-i Süleymānī bile rükūb ḳılıp[2735] **[T143a]** ḳal‘a üstiġa yörüş (4) ḳıldı ve yana ḳal‘anıŋ ḳıbleside burunġı destūr u merātib bile leşker-i ḳıyāmet-eẕerni (5) müretteb étip[2736] evvelġı yosunda ṣufūf-ı nuṣret-vuḳūfnı ārāste ḳıldı ve Töre Murād[2737] (6) Ṣūfī hem mu‘ānidler bile ḳal‘adın çıḳıp tesviye-i ṣufūfġa iştiġāl körgüzüp (7) livā-yı nekbetni ber-pāy ḳılıp dururlar[2738]. **Naẓm**

Ṣufūf içre éki yandın yasaldı (8) yana[2739]
‘Alālā cihān içre saldı yana[2740]

[B661] Yasavlarda raḫşende tuġ u ‘alem
Ḳuyaş şe’nini[2741] (9) sındurup yek-ḳalem

Kebürge üni yetti eflākge[2742]
Salıp zelzele ‘arṣa-ı ḫākge[2743]

[2730] yene: B’de yok.
[2731] başa ... dururlar: T ve B çıḳa almadılar
[2732] üstige ... dururlar: T ve B üstiġa buyurdı
[2733] ékkilençi: B ékinçi
[2734] durur: T ve B’de yok.
[2735] ḳılıp: T étip
[2736] étip: T ve B ḳılıp
[2737] Murād: B’de yok.
[2738] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldı
[2739] yana: T yene
[2740] yana: T yene
[2741] şe’nini: T ve B şānını
[2742] eflāke: B eflākġa

(10) Nevāzişġa her yan kirip ṭabl-ı ceng

Ṣadāsı ötüp çarḫdın bī-direng

Dem-i kerrenā (11) şūriş-efzā bolup

Ḳıyāmet küni āşikārā[2744] bolup

İşāret-i vālā mūcibi bile (12) ba'żı bahādırlar ol diyārnıŋ tevābi' ve levāḥıḳınıŋ ġāret ü tārācıġa[2745] me'mūr bolup (13) ba'żı serheng-i ṣāḥib-ferhengler meydāndārlıḳġa mübāderet körgüzüp dururlar[2746]. (14) Her néççe kim ehl-i 'inād ve erbāb-ı fesādnıŋ tāb-ı muḳāvemeti yoḳ durur[2747] érdi. Ammā ḳal'a dīvārıġa (15) müstaẓhir bolup şerāret-i cibillī ḥareketdin[2748] meydānġa cür'et yekrānını sürüp dururlar[2749]. (16) Mübārizler tuş tuşıdın alarġa müte'āḳib ve mütevālī ḥamleler yetkürüp[2750] ḳatıġ muḥārebe (17) ve muḳātele vāḳi' bolup durur[2751]. **Beyt**[2752]

Maṣāff emri anıŋ dék germ boldı

Ki ol **[İ287b]** (1) meydān ser-ā-ser ḳanġa toldı

[2743] ḫākge: B ḫaḳġa

[2744] Vezin gereği āşikārā okunmuştur.

[2745] ġāret ü tārācıġa: B ġāretiġa

[2746] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdiler

[2747] durur: B'de yok.

[2748] ḥareketdin: T ve B ḥareketidin

[2749] yekrānını ... dururlar: T ve B yekrānın sürdiler

[2750] yetkürüp: T ve B yétkürüp

[2751] bolup durur: T ve B boldı

[2752] beyt: B naẓm

Ve ol vaḳtda[2753] Ḫˇāce Cān Ḫˇāce mübārezet meydānıġa (2) şecā‘at yekrānın sürüp a‘dā ṣafıġa ḥamelāt-ı müte‘āḳib bile tezelzül yétkürüp[2754] sinān-ı (3) cān-sitān ve tīġ-ı ḫūn-feşānlıġ[2755] bile ḳatl u ḫūn-rīzlikke meşġūl érdi. İttifākan[2756] muḳābelesi- (4) din Uyġur Seyyid-ḳulı Bék mu‘ānidlerdin gürūh-ı enbūh bile ḫˇāceniŋ ḳaṣdıġa at saldı. (5) Ḫˇāce hem te’emmül ü **[B662]** tevaḳḳuf ḳılmay alarġa ḥamle yétkürüp[2757] éki üç kimseni[2758] mecrūḥ (6) u maḳtūl ḳıldılar[2759]. Mu‘ānidler, bu vāḳı‘anı körüp hey’et-i ictimā‘ bile ḫˇāceni ortaġa alıp (7) eṭrāf u cevānibidin[2760] on, on béş kişi[2761] nīze urdılar. Özgesiġa savut (8) māni‘ bolup bir nīze ḳarnıġa dāḫil bolup ḳatıġ zaḫm-dār bolup durur[2762] ve at- (9) nıŋ ḳuvveti bile ol varṭadın ḫalās boldı ve Yomut Kömek Pehlevān dağı ḳatl u küşiş henggāmıda (10) ayaḳıdın zaḫm-dār bolup çıḳtı ve[2763] ol eşnāda eṭrāfġa çapavulġa barġanlar mübārizler[2764] (11) ġanāyim-i fırāvān ve üserā-yı bī-pāyān bile kéle başladılar. Üserānıŋ ekşeri Çavdur (12) érdiler[2765]. Töre Murād Ṣūfī, bu vāḳı‘adın ḫaber tapıp mu‘ānidlerdin cem‘ī keşīr bile ḳal‘anıŋ (13) kün batarıġa ötüp ḳaṣd ḳıldı kim çapavulġa barġan leşkerġa bī-ḫaber dest-bürd yetkürgey[2766]. (14) Sipāh-ı nuṣret-penāhnıŋ meyseresidin Kerīm-berdi Atalıḳ, ba‘żı mübārizler bile (15) aŋa muḳābil bolup uruş salıp dururlar[2767]. Evvelġı uruşdağı bahādırlar dağı (16) munı müşāhede ḳılıp çoḳ çoḳ gürūh gürūh kélip ḥamle ḳılıp

[2753] ve ol vaḳtda: T ve B ol çaġda
[2754] yetkürüp: T ve B yétkürüp
[2755] tīġ-ı ḫūn-feşānlıġ: T ve B tīġ-ı ḫūn-feşān
[2756] ittifāḳan: B ittifāḳa
[2757] yétkürüp: T yetkürüp
[2758] kimseni: T ve B kişini
[2759] mecrūh ... ḳıldılar: T ve B maḳtūl u mecrūh ḳıldı
[2760] eṭrāf ... cevānibidin: T ve B eṭrāfıdın
[2761] kişi: B’de yok.
[2762] bolup durur: T ve B boldı
[2763] ve: T ve B’de yok.
[2764] barġanlar mübārizler: B barġan bahādırlar
[2765] érdiler: T ve B érdi
[2766] yetkürgey: B yétkürgey
[2767] salıp dururlar: T ve B saldılar

muḥārebe ve muḳātele emriġa (17) ḳıyām körgüzüp dururlar[2768]. Ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār, hemol ṭarafġa ‘alem-i ẓafer-perçemni **[İ288a]** (1) ḥareketġa kirgüzüp dururlar[2769]. A‘dā-yı devlet, bu vāḳı‘anı körüp fedāyī-vār (2) ġayret körgüzüp top top ḥamle yetkürüp[2770] uruş ḳāyim bolup durur[2771]. (3) Ol eṣnāda, Ḳalmaḳ Bürküt Bahādır kim Küçük Erbāb’nıŋ memlūkı durur[2772] érdi. (4) A‘dā ṣafıġa özini[2773] yetkürüp ve Töre Ṣūfī’ġa muḳābil bolup bir biriġa nīze (5) urup **[T143b]** redd[2774] ḳıldılar. ‘Āḳıbetü’l-emr[2775] Bürküt Bahādır çüst-destlıḳ[2776] (6) ḳılıp Töre Ṣūfī’ni at üstidin ḳuçaḳlap ḳuvvet ḳılıp yıḳar (7) furṣatda[2777] erbāb-ı fesād kim Ṣūfī’niŋ ḳaşıda durur[2778] érdiler (8) köplep Bürküt **[B663]** Bahādır’nı şehādetġa yétkürüp[2779] Ṣūfī’ġa necāt (9) bérip dururlar[2780]. Ol çaġda, işāret-i vālā bile İş Murād Bék ibn Sulṭān Mīrāb (10) şemḫālçılar ve multuḳçı mergenlerni ilgeri éltip atḳulattı[2781]. Andaḳ durur[2782] kim (11) şemḫāl u multuḳnıŋ[2783] āvāzı ve bahādırlar ġulġulesidin (12) **“ان زلزلة الساعة شیءعظیم”**[2784] müfādı āşkārā bolup[2785] ve İş Muḥammed Yüzbaşı’nıŋ gulūle-i şemḫālı bile (13) Aral Nöküz’iniŋ ḥākimi Naẓar Biy kim şecā‘at u ṣarāmetde

---

[2768] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdiler
[2769] kirgüzüp dururlar: T ve B kirgüzdi
[2770] yetkürüp: B yétkürüp
[2771] bolup durur: T ve B boldı
[2772] durur: T ve B’de yok.
[2773] özini: T ve B özin
[2774] redd: B rū
[2775] ‘āḳıbetü’l-emr: T ve B ‘āḳıbet
[2776] cüst-destlıḳ: T ve B cüst-destlik
[2777] furṣatda (ötre kullanıldığı için): T ve B fırṣatda
[2778] durur: T ve B’de yok.
[2779] yétkürüp: T ve B yetkürüp
[2780] bérip dururlar: T ve B bérdiler
[2781] atḳulattı: T atḳulatdı
[2782] durur: T ve B’de yok.
[2783] multuḳnıŋ: T ve B multuḳ
[2784] Kur’ân, XXII, 1.
[2785] bolup: T ve B boldı

Töre Murād[2786] Ṣūfī- (14) niŋ ‘adīli durur[2787] érdi. Meẕellet tofraḳıġa yıḳılıp ḳatlġa yetdi[2788] ve İş Niyāz Yüzbaşı (15) dağı mu‘ānidlerdin ékki mübārizni urup öltürüp durur[2789] ve Tölegen Bahādır (16) kim Buḫārā ve Türkistān’da köp yıllar mübārezet emride uluġ işlerġa[2790] (17) iḳdām körgüzüp nām-dārlıḳda engüşt-nümā bolup durur[2791] érdi. Ve teṣārīf-i eyyām muḳteżāsı bile **[İ288b]** (1) muhāceret ü müsāferet iḫtiyār étip[2792] der-bār-ı felek-miḳdār mülāzemetiniŋ arzūsı bile (2) yaŋı kélmiş durur[2793] érdi. Mu‘āyene-i meydāndārlıḳ ḳılıp sinān-ı ḫārā-şikāf[2794] (3) bile köp kişiniŋ sīne-i pür-kīnesiġa zaḫm-ı mühlik yetkürüp durur[2795] ve ekşer mübārizler ḳatl (4) u esr ḳılmaḳdın daḳīḳa-ı nā-mer‘ī ḳoymadılar. A‘dā-yı devlet, ‘āḳıbetü’l-emr tāb-ı muḳāvemet kéltüre (5) almay maġlūb u menkūb bolup öz devletleri dék ma‘reke-i kār-zārdın rūy- (6) gerdān bolup ḳal‘aġa kirgünçe köp kişi bahādırlar ḳılıçınıŋ ḍarbıdın maḳtūl ve at (7) ayaḳınıŋ astıda nā-būd[2796] ve maḥlūl boldılar ve[2797] sipāh-ı nuṣret-penāhdın muḥārebe eşnāsıda (8) Dōsım Bahādır’nıŋ tört nökeri ve Allaş Biy’niŋ bir kişisi ve Yomut ve Çavdur- (9) dın ékki kişi żāyi‘ ve telef bolup dururlar[2798]. Cümādi’ş-şānī ayınıŋ ġurreside (10) penc-şenbih[2799] āsāyiş üçün ārām-güzīn bolup dururlar[2800]. **[B664]** Ol kün, Nöküz’niŋ[2801] (11) ḳāḍīsi öz aḳrabāsıdın

[2786] Murād: T ve B’de yok.
[2787] durur: T ve B’de yok.
[2788] yetdi: T ve B yetti
[2789] öltürüp durur: T ve B öltürdi
[2790] işlerġa: T ve B işlerge
[2791] durur: T ve B’de yok.
[2792] étip: T ve B ḳılıp
[2793] durur: T ve B’de yok.
[2794] sinān-ı ḫārā-şikāf: B sinān-ı ḫār-şikāf
[2795] yetkürüp durur: T yetkürdi; B yétkürdi
[2796] nā-būd: İ’de “Ú” harfinin noktası yok.
[2797] ve: T ve B ammā
[2798] bolup dururlar: T ve B boldılar
[2799] cümādi’ş-şānī ... penc-şenbih: T cümādi’l-āḫırnıŋ ġurresi penc-şenbih küni; B cümādi’l-āḫırnıŋ ġurresi se-şenbih küni
[2800] bolup dururlar: T ve B boldılar
[2801] Nöküz’nıŋ: T ve B Nöküz

ékki öylük bile ve Ḳaŋlı urugıdın altı ḫāne-vār bile (12) Töre Murād[2802] Ṣūfī'niŋ ẓulm u ta'addīsidin ḳaçıp kéldiler[2803]. Ḥażret-i (13) ḫıdīv-i kām-kār, ḳāḍī-i müşārün-ileyhni ḫil'at-ı 'ināyet bile mülebbes ḳılıp kéme bile (14) Ḫᵛāce-éli cānibiġa yiberdi. **Üçlençi uruşnıŋ vāḳı'ası durur**[2804]. Bu vāḳı'a, (15) andaḳ durur érdi kim[2805] çehār-şenbih küni aynıŋ ékilençiside[2806] ḥażret-i ḫilāfet- (16) mertebet, ḳadem-i irādetin rikāb-ı sa'ādetġa ḳoyup devlet-i semendiġa[2807] rükūb (17) ḳıldı. Müheymin-i kār-sāznıŋ kenef-i ḥimāyeti ve sāye-i muḥāfaẓatıda[2808] feṭḥ ü nuṣretniŋ **[İ289a]** (1) reh-nümūnlıġı bile ḳal'a üstige[2809] ḥareket ḳılıp burunġı destūrda ḳalb-gāh[2810] (2) büranġar[2811] u cevanġar ve oŋ ḳol ve sol ḳolnı ārāste ḳılıp ḳal'anıŋ cenūbı bile (3) ġarbī aralıġıda yasav yasadı. Töre Murād Ṣūfī hem İş Muḥammed Bék ve Süyün Biy ve Muḥammed Murād Bék (4) ve Keday Bahādır'nıŋ sa'y u ihtimāmı bile ehl-i 'inād ve erbāb-ı fesādnı ma'a'r-re'āyā (5) ve'l-fuḳarā ṭav'an u kerhen atlıġ ve yayaḳ ḳal'adın çıḳarıp ṣaff-ārālıġ[2812] ḳıldı ve meyseresin (6) ḳal'anıŋ ḳıbleside yasap meymenesin kün batar dervāzeniŋ allıda müretteb ḳıldı. (7) 'Asākir-i nuṣret-me'āşirniŋ büranġarı[2813] Aral çeriginiŋ meyseresi bile ve civānġarı (8) meymenesi bile muḳātele ve muḳābele[2814] emriġa mübāderet körgüzüp ḳıbledaġı uruşda emīr-i kebīr (9) **Ḳutluḳ**[2815] **Murād İnaḳ'nıŋ** nökerleridin Şīr 'Alī Bék şehīd bolup[2816]

[2802] Töre Murād: T ve B'de yok.
[2803] kéldiler: T ve B kéldi
[2804] durur: T ve B'de yok.
[2805] bu ... kim: T ve B'de yok.
[2806] ékilençiside: T ve B ékiside
[2807] devlet semendiġa: T ve B semend-i devletġa
[2808] müheymen-i ... muḥāfaẓatıda: B müheymen-i kār-sāz ve ḳādir-i bende-sāznıŋ kehf-i kifāyeti ve keff-i muḥāfaẓatıda
[2809] üstige: T ve B üstiġa
[2810] ḳalp-gāh: T ve B ḳalp-gāh ve
[2811] büranġar (ötre kullanıldığı için): B'de beranġar
[2812] ṣaff-ārālıġ: B ṣaff-ārālıḳ
[2813] büranġarı (ötre kullanıldığı için): T ve B beranġarı
[2814] muḳātele ... muḳābele: B muḳābele ve muḳātele
[2815] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ

bahādırlar ġalebe ḳılıp (10) Aral'nıŋ[2817] çerigige şikest bérip Bék-i **[T144a]** müşārün-ileyhniŋ ölügin meydāndın (11) alıp **[B665]** çıḳtılar. Andın soŋra[2818] ḳal'anıŋ ġarbıda yaḫşı uruşup[2819] henggāme-i kār-zār (12) germ boldı. **Meşnevī**

Ḳılıçlar demi tökti[2820] ol nev' ḳan
Ki meydānda ḳan seyli boldı (13) revān

Sinān nūkı él baġrın eylep şikāf
Ölüglerdin étti[2821] 'ayān kūh-ı Ḳāf

(14) Mübārizler şīr-i ġurrende ve bebr-i derrende yaŋlıġ e'ādīge müte'āḳib ü mütevālī ḥamelāt[2822] yétkürüp[2823] (15) tīġ-ı āb-dār ve tüfeng-i āteş-bār bile köp mu'ānidlerniŋ ḫākī vücūdların tünd-bād-ı 'ademġa savurdılar. (16) Ol cümledin, Cum'a Niyāz Ḳoŋrat kim Töre Ṣūfī'niŋ çerāġ-ı devleti anıŋ şu'le-i muẓāhereti (17) bile rūşen durur[2824] érdi ḳatlġa yetti. Ammā bu ṭarafdın Ḳoçḳar Nāyib'niŋ oġlı Devlet Murād **[İ289b]** (1) Bék kim Umbay laḳabıġa meşhūr durur[2825]. Zaḫm-dār boldı. Ol eşnāda, Kerīm-berdi (2) Atalıḳ ve 'Abdu'llāh İnaḳ[2826] bile bizler uluġ tuġlarnı ilgeri sürdük. Kerīm-berdi (3) Atalıḳ tuġnı bizlerġa[2827] tapşurup özi ba'żı mübāriz yigitler bile ṣarāmet (4) meydānıġa şecā'at yekrānın sürüp celādet ḳılıçıdın

---

[2816] bolup: T ve B boldı
[2817] Aral'nıŋ: T ve B Aral
[2818] soŋra: T ve B soŋ
[2819] uruşup: B uruş tüşüp
[2820] tökti: T tökdi
[2821] étti: étdi; B oldı
[2822] ḥamelāt: B ḥamleler
[2823] yétkürüp: T yetkürüp
[2824] durur: T ve B'de yok.
[2825] laḳabıġa ... durur: B laḳabı bile meşhūrdur
[2826] İnaḳ: T 'İnaḳ
[2827] bizlerġa: T ve B bizlerge

a‘dā-yı devletniŋ[2828] (5) ḳanı bile yerni rengīn ḳılıp yaḫşı mu‘āyene işler körgüzüp durur[2829]. ‘Abdu’llāh (6) İnaḳ Atalıḳ, müşārün-ileyhġa ta‘aṣṣub ḳılıp ol daġı cür’et iẓhārın étip[2830] (7) uruşġa kirip durur[2831]. Andın soŋra[2832] bizler yene[2833] tuġnı ilgeriraḳ sürdük. (8) Andaḳ durur[2834] kim Töre Murād[2835] Ṣūfī’niŋ ḥavlısı bile Seyyid Naẓar Biy’niŋ **[B666]** (9) ribāṭınıŋ aralıġıġa[2836] barıp durduḳ[2837]. Ma‘lūm bolsun kim Töre Ṣūfī- (10) niŋ ḥavlısı ḳal‘aġa dāḫil durur[2838] ve Seyyid Naẓar Biy’niŋ ribāṭı bir oḳ atım (11) uzaḳ durur[2839] érdi. Uruşdaġı bahādırlar bizlerdin ḳuvvet tapıp muḥārebeġa (12) ḥarīṣraḳ bolup ġalebe ḳıldılar. Ṣūfī başlıġ mu‘ānidler ṭāḳaṭ kéltüre (13) almay ma‘reke-i kār-zārdın rūy-gerdān bolup ḳal‘aġa ḳaçıp kirip dururlar[2840]. (14) Ḥażret-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırān, nuṣret-tamām ve debdebe-i mā-lā-kelām[2841] bile ḳal‘a üstidin (15) livā-yı nehżatnı Yengiçke ayaḳıġa ḥareketġa kirgüzüp ol nevāḥīniŋ[2842] ékinlerin (16) ıżrāren li’l-müfsidīn ḥükmi bile ḫarāb ve pāy-māl ḳıldurup mu‘asker-i hümāyūnġa (17) nüzūl-ı iclāl[2843] ḳıldı. Penç-şenbih küni, ferāġat mesnedide ārām-güzīn bolup **[İ290a]** (1) iş körgüzgen yigitlerni nevāziş-i bī-kerāne bile ser-efrāz ḳıldı. Penç-şenbih küni (2) Ḫuṣūṣen [2844] cerāḥat-dārlarġa merhem bahāsı dép denānīr-i bisyār ve derāhim-i bī-şümār merḥamet (3)

[2828] a‘dā-yı devletniŋ: T ve B a‘dā-yı devlet
[2829] körgüzüp durur: T ve B körgüzdi
[2830] cür’et ... étip: T iẓhār-ı cür’et étip; B iẓhār-ı cür’et ḳılıp
[2831] kirip durur: T ve B kirdi
[2832] soŋra: T ve B soŋ
[2833] yene: B yana
[2834] durur: T ve B’de yok.
[2835] Murād: T ve B’de yok.
[2836] aralıġıġa: T aralıḳıġa
[2837] durduḳ: T ve B turduḳ
[2838] dāḫil durur: B dāḫildür
[2839] durur: B’de yok.
[2840] kirip dururlar: T ve B kirdiler
[2841] debdebe-i mā-lā-kelām: B debdebe-i lā-kelām
[2842] nevāḥīniŋ: T ve B nevāḥī
[2843] nüzūl-ı iclāl: T ve B nüzūl
[2844] penc-şenbe ... ḫusūṣen: T ḫuṣūṣan; B ḫuṣūṣa

körgüzüp dururlar[2845]. Cum‘a küni atlanup[2846] ekşer mezāri‘ni pāy-māl u telef ḳıldurdı. (4) Yek-şenbih küni, aynıŋ altısıda deryādın ötüp ol ṭarafdaġı zirā‘at (5) u[2847] ékinlerin ḫarāb u nā-būd ḳıldurup durur[2848] ve ḳal‘anıŋ muḳābelesi- (6) din a‘dā-yı devletni atḳulatıp mürāca‘at körgüzüp dururlar. Ve[2849] ba‘żı (7) mütecennide ol nevāḥīdin ġanāyim-i mevfūr ve üserā-yı nā-maḳdūr kéltürüp dururlar[2850]. (8) Dü-şenbih küni, ārām u ḳarār[2851] tutup ol kün köl arasıda olturġan (9) ulusdın köp él köçüp kéldi. Ol ḥażret, ol cemā‘aġa tefaḳḳud ḳılıp kéme (10) bile memālik-i maḥrūsaġa uzatdı[2852]. **Ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār-ı düşmen-şikār** (11) **ve dōst-nevāznıŋ**[2853] **Şor-köl ḳaṣdıġa yörmegi ve ol nāḥiyetni feṯḥ ḳılıp** (12) **élin köçürmegi** Bu vāḳı‘a andaḳ durur[2854] érdi kim Ḥasan Bay Biy’niŋ benī a‘māmıdın (13) Mollā Ḫuraz Ḳoŋrat Ḳaraḳalpaḳı’dın köp él bile Şor-köl **[T144b]** nevāḥīside durur[2855] **[B667]** érdi. (14) Ve Ekilik Biy, Ḳıyat Ḳaraḳalpaḳ’ıdın tört yüz[2856] béş yüz öylük él bile ol cemā‘aġa yavuḳ (15) köçüp ḳonarlar érdi[2857]. Ve yana[2858] ékki yüz öylük él Ḳoŋrat ve Manḳıt’dın māl u ékin (16) behbūdı üçün ol diyārda mütemekkindür[2859] érdiler, çün ‘asākir-i manṣūre ḫaberini (17) éşitdiler[2860]. Şor-köl’de ḳal‘a salıp ḳabaldılar. Münhīler, bu ḫaberni süddе-i ḫilāfet mülāzımları- **[İ290b]** (1) nıŋ sem‘iġa

[2845] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdi
[2846] atlanup: T ve B atlanıp
[2847] zirā‘at u: T ve B’de yok.
[2848] ḳıldurup durur: T ve B ḳıldurdı
[2849] mürāca‘at ... ve: T ḳaytdı; B ḳayttı
[2850] kéltürüp dururlar: T ve B kéltürdiler
[2851] u ḳarār: T ve B’de yok.
[2852] uzatdı: B uzattı
[2853] ḥażret-i ... dōst-nevāznıŋ: T ve B ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kārnıŋ
[2854] durur: T ve B’de yok.
[2855] durur: T ve B’de yok.
[2856] yüz: T ve B’de yok.
[2857] ḳonarlar érdi: T ve B ḳonar érdi
[2858] yana: T yene
[2859] mütemekkindür: T ve B mütemekkin
[2860] ḫaberini éşitdiler: T ḫaberin éşitdiler; B ḫaberin éşittiler

yetkürüp durur[2861] érdiler. Se-şenbih küni aynıŋ sékkizide ṭalī‘a-ı ṣubḥdın soŋra[2862] (2) ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī, emīr-i rūşen-żamīr Şāh Niyāz Atalıḳ’nı mu‘asker-i hümāyūn muḥāfaẓatıġa ta‘yīn ḳılıp (3) sékkiz miŋ güzīde sipāh bile ol élniŋ[2863] tesḫīri üçün Şor-köl cānibi ḥareket (4) ḳıldı. Ol kün, Yaḫşılıḳ Biy’niŋ oġlanları Ḳalender Bék ve Muḥammed Niyāz Bék ve Ḥāl[2864] Niyāz Bék (5) ‘ıyāl u eṭfālı Ḳoŋrat’dın ḳaçıp çıḳıp Āmū’nıŋ ol yüzi bile hümāyūn-ı mu‘askerge[2865] (6) kélip dururlar[2866]. Ammā ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī, sür‘at u isti‘cāl bile ḳaṭ‘-ı mesāfet ḳılıp ol kün (7) ‘aṣrnıŋ[2867] vaḳtıda Şor-köl’ġa yétüşüp ḳal‘anı ḳapadılar. Ol künde[2868] azraḳ uruş (8) tüşüp ḳal‘a meftūḥ bolup durur[2869]. Mollā Ḫuraz ve Ekilik Biy ḳılıçların boyunlarıġa asıp çıḳıp (9) ol ḥażretniŋ dāmen-i şefḳatıġa dest-i istīmān[2870] urup inkisār tofraḳıġa[2871] tażarru‘ yüzin (10) ḳoyup dururlar[2872]. Ol ḥażret “**العفو عند الاقتدار من علو الاقدار**” medlūlı bile alar- (11) nıŋ günāhların baġışlap żābiṭ sürdevüllerni[2873] ol élni kéçe bile köçürüp durur[2874]. (12) Taŋlası kim çehār-şenbih küni durur[2875] érdi, ḥażret-i şeyḫü’ş-şüyūḫ Ḥakīm Ata Süleymān ve Seyyidü’l- (13) ‘ārifīn Seyyid Ata, Seyyid Aḥmed ḳaddesallāhu esrārehumānıŋ iḥrāz-ı ziyāretleriġa müşerref (14) bolup merḳad-ı şerīflериniŋ ḫādim ü mücāvirlerin nüẕūrāt-ı **[B668]** firāvān bile dünyādın (15) bī-

[2861] yetkürüp durur: T yetürüp; B yétkürüp
[2862] soŋra: T ve B soŋ
[2863] élniŋ: T ve B él
[2864] Ḥāl: B Ḫāl
[2865] hümāyūn-ı mu‘askerge: T ve B mu‘asker-i hümāyūnġa
[2866] kélip dururlar: T ve B kéldiler
[2867] ‘aṣrnıŋ: T ve B ‘aṣr
[2868] künde: T ve B kün
[2869] bolup durur: T ve B boldı
[2870] dest-i istīmān: T ve B çeng-i istimān
[2871] tofraḳıġa: B toprakıġa
[2872] ḳoyup dururlar: T ve B ḳoydılar
[2873] sürdevüllerni: T ve B sürdevüller
[2874] köçürüp durur: T ve B köçürdi
[2875] küni durur: T ve B’de yok.

niyāz ḳılıp dururlar[2876]. Ḫavand-ḳal‘ası’dın kim Buġra Ḫān’ġa meşhūr durur[2877] ötüp (16) tüşüp dururlar[2878]. Ḳoŋrat’nıŋ eṭrāfıġa ḥazm u iḥtiyāṭ resmin mer‘ī tutup penc-şenbih küni (17) ol ḥażret Yengiçke boyıġa tüşüp[2879] yıġın ta‘yīn ḳıldılar kim tā[2880] ötkünçe ḫaber-dārlıḳ ḳılġaylar[2881]. Emīr **[İ291a]** (1) Şāh Niyāz Atalıḳ istiḳbālġa çıḳıp Yengiçge’niŋ[2882] kenārıda mülāzemetġa müşerref bolup dururlar[2883]. (2) Köç ötkendin soŋra[2884] devlet-i kāmil ve nuṣret-i şāmil bile mu‘asker-i hümāyūnġa nehżat (3) ḳılıp kiryās-ı gerdūn-esāsġa nüzūl ḳılıp dururlar[2885]. Ve Ḳaraḳalpaḳıyye’ġa (4) Ḫ˘āce-éli’niŋ[2886] nevāḥīside yaylaḳ ta‘yīn ḳılıp Mollā Ḫuraz ve Ekilik Biy’ni teşrifāt-ı (5) ḫusrevāne bile ser-efrāz ḳıldılar[2887]. Ol él bile alınġan Ḳoŋrat ḫalḳıġa Begim Atalıḳ- (6) nıŋ oġlı Bay Mirzā’nı ve Manḳıt cemā‘asıġa Bék Mirzā Atalıḳ’nıŋ oġlı Dōsım Muḥammed’ni (7) atalıḳ étip[2888] Atalıḳ-arnası’nıŋ mużāfātıdın Manḳıt-ḳal‘ası’nıŋ kün-toġarıda (8) yer ve süknā ta‘yīn ḳılıp ol cānibġa köçürüp durur. **Törtlençi**[2889] **uruşnıŋ vāḳı‘ası** (9) Yek-şenbih küni aynıŋ on üçide ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī yana[2890] Ḳoŋrat-ḳal‘ası’nıŋ (10) ḳaṣdıġa atlanup[2891] ḳal‘anıŋ cenūbıda ṣaff-ārālıḳ körgüzüp dururlar[2892]. Ṣūfī dağı (11) mu‘ānidler bile ḳal‘adın çıḳıp ḳatıġ uruş tüşüp

[2876] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldı
[2877] meşhūr durur: B meşhūrdur
[2878] tüşüp dururlar: T ve B tüştiler penc-şenbih küni ol ḥażret Yengiçke boynıġa tüşüp
[2879] penc-şenbih ... tüşüp: B’de yok.
[2880] tā: T ve B tā köç
[2881] ḳılġaylar: T ve B ḳılġay
[2882] Yengiçge’niŋ: T ve B Yeŋiçge
[2883] bolup dururlar: T ve B boldı
[2884] soŋra: T ve B soŋ
[2885] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldı
[2886] Ḫ˘āce-éli’niŋ: T ve B Ḫ˘āce-éli
[2887] ḳıldılar: T ḳıldı; B ḳıldı ve
[2888] étip: T ve B ḳılıp
[2889] köçürüp ... törtlençi: T köçürdi törtlençi; B köçürdi törtünçi
[2890] yana: T yene
[2891] atlanup: T ve B atlanıp
[2892] körgüzüp dururlar: T ve B kögüzdi

durur[2893] andaḳ kim **[T145a]** éki leşker birbirige (12) ḳarçaştılar[2894]. Mübārizler, tīġ-ı cān-sitān bile **[B669]** ser-efşānlıḳġa[2895] meşġūl bolup leşker-i ḳıyāmet- (13) eşer fevc fevc deste deste mu‘ānidlerġa ḥamle-i ṣalābet-āmīz yetkürüp[2896] Ṣūfī’ġa şikest bérip dururlar[2897]. (14) A‘dā-yı devlet, hezīmet ṭarīḳası bile ḳal‘aġa kirip ḥiṣārdārlıḳġa meşġūl bolup dururlar[2898]. (15) Ve[2899] ol uruşda Ḫudāy-Berdi Bék kim Ṣūfī’niŋ benī a‘māmıdın érdi ve Ṣūfī’niŋ ta‘addī (16) ve ziyāde-serlıḳıdın āzürde-ḫāṭır bolup sulṭān-ı maġfūr ve ḫaḳan-ı mebrūr **İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫān-** (17) **nıŋ** mülāzemetiġa fāyiz bolup durur[2900] érdi ve ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kārnıŋ dergāh-ı ‘ālem-penāhıda **[İ291b]** (1) muḳarreb ve mecrā bolup durur[2901] érdi. Derece-i şehādetġa yetti. Ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān[2902] bu ḥādişedin (2) be-ġāyet müte’eşşir bolup cesedin ḳoşġa yiberdi ve ékinlerin pāy-māl ḳıldurmaḳġa (3) Buġra Ḫān ṭarafıġa ḥareket ḳılıp dururlar[2903]. Ol çaġda, emāret-me’āb Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi (4) ve Allaş Biy ve Muḥammed Cān Bék ve Dōsım Bahādır kim özleriġa müte‘allik çerig bile Yengiçge (5) saḳasıda yol bolup durur[2904] érdiler. Töre Murād Ṣūfī, alarnı az körüp ġalebe-i tamām bile ḳal‘adın (6) çıḳıp uruş salıp dururlar[2905]. Ol uruşda, Ḳılıç ‘İnaḳ[2906] nökeri bile[2907] Mollā Muḥammed Raḥīm (7) bile ékki kişi mu‘ānidler

[2893] tüşüp durur: T ve B tüşti
[2894] ḳarçaştılar: T ve B ḳarıştılar
[2895] ser-efşānlıḳġa: T ve B ser-efşānlıġġa
[2896] yetkürüp: B yétkürüp
[2897] bérip dururlar: T ve B bérdiler
[2898] bolup dururlar: T ve B boldılar
[2899] ve: T ve B’de yok.
[2900] durur: T ve B’de yok.
[2901] durur: T ve B’de yok.
[2902] Ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān: B Ḥażret
[2903] ḳılıp dururlar: T ve B ḳıldı
[2904] durur: T ve B’de yok.
[2905] salıp dururlar: T ve B saldılar
[2906] ‘İnaḳ: T ve B İnaḳ
[2907] bile: T ve B’de yok.

tī̆ğıdın şerbet-i şehādet içip dururlar[2908]. Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī̆, (8) bu sāniḥanı éşitip ḳaytıp kéldi. Töre Murād Ṣūfī̆, “اذاجا احق و ذاهق الباطل”[2909] feḥvāsı bile (9) ṣarṣar ihtizāzıdın peşşe ḫaylı dék ḳaçıp[2910] tura almay ḳal‘aġa kirip müteḥaṣṣın boldı. (10) Efvāc-ı ḳāhire evvel ‘aṣrġaça muḥāṣara ḳılıp mu‘asker-i hümāyūnġa mürāca‘at körgüzüp dururlar[2911]. (11) Dū-şenbih küni, Ḫudāy-berdi Bék’ġa cenāze oḳup[2912] Ḫ̆āce-éli’ge yiberildi. Tā kim Mizdahḳan’da (12) defn ḳılġaylar. Ol kün, Şāh Niyāz **[B670]** Atalıḳ başlıġ ümerā-yı ‘iẓām ve küberā-yı (13) ẕü’l-iḥtirām ‘arż ḳılıp dururlar[2913] kim: “Bu mertebe ḳaytıp leşkeriyyeniŋ at ve ulaġıġa (14) āsāyiş bérip yene kélmek münāsib-i devlet durur[2914]. Anıŋ üçün kim uzaḳ (15) yatıp muḥāṣara ḳılmaḳda artuḳsı menfa‘at yoḳ durur[2915].” Bu cihetdin, alarnıŋ re’yin (16) sındurmayın çehār-şenbih küni aynıŋ on altısıda Aral’dın mu‘āvedet (17) körgüzüp Çumanay ḳıraġıġa tüşüp durur[2916]. Penc-şenbih küni fermān-ı vācibü’l-iẕ‘ān **[İ292a]** (1) mūcibi bile destūr-ı a‘ẓam ve müşī̆r-i mükerrem[2917] Muḥammed Yūsuf Mehter Çumanay ve Çaŋlı-basu’ġa cisr (2) baġlap ekṣer leşkeriyye ötdiler[2918]. Cum‘a küni, ol ḥażret ‘ubūr ḳılıp Mu‘ī̆n Ata’nıŋ civārıda (3) deryānıŋ[2919] ḳıraġın mażreb-i bār-gāh-ı iḳbāl ḳıldı. Ol kün, Muḥammed Rıżā[2920] Ḳoş-bégi’ni Ḳara- (4) ḳalpaḳ’nıŋ zekvetin[2921] aḫẕ ḳılmaḳġa ta‘yī̆n étti[2922]. Şenbih küni andın köçüp āftāb-ı (5) ‘ālem-

[2908] içip dururlar: T ve B içtiler
[2909] Kur‘ān, XVII, 81.
[2910] ḫaylı dék ḳaçıp: T ve B ḫaylı ḳaçġan dék
[2911] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdiler
[2912] Bék’ġa ... oḳup: T ve B Bék’ge cenāze namāzı okulup
[2913] ve ... dururlar: T ve B arż ḳıldılar
[2914] münāsib-i ... durur: B münāsib-i devletdür
[2915] yoḳ durur: B yoḳtur
[2916] tüşüp durur: T ve B tüşüldi
[2917] ve müşī̆r-i mükerrem: T ve B’de yok.
[2918] ötdiler: B öttiler
[2919] deryānıŋ: T ve B deryā
[2920] Muḥammed Rıżā: B’de yok.
[2921] zekvetin: T ve B zekevātın
[2922] étti: T étdi; B ḳıldı

tāb yaŋlıġ ḳaṭ‘-ı merāḥil ve ṭayy-ı menāzil[2923] ḳılıp dū-şenbih küni aynıŋ yegirme biride (6) ‘aṣr henggāmıda devlet ü iḳbāl[2924] bile dārü’s-salṭana-ı Ḫ̌ārezm-i İrem Bezm’ġa[2925] nüzūl ḳıldılar[2926]. (7) Dōstlar, şād-kām ve düşmenler melālet-encām boldılar[2927]. **Ser-ḥalḳa-ı ehl-i ‘inād, mürşid-i erbāb-ı** (8) **fesād, Töre Murād Ṣūfī ‘ayn-ı cehālet ve maḥż-ı ḍalāletdin delālet-i idbār ve vesvese-i** (9) **eşrār bile ḥażret-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırānnıŋ istiḳrār-ı devlet-i bī-zevālī ve istiḥḳār-ı miknet-i** (10) **lā-yezālī üçün memālik-i [T145b] maḥrūsanıŋ uç cānibiġa çerig irsāl ḳılmaġı, ol cümledin** (11) **İş Muḥammed Bék, Aral ḫaylı bile Gürlen’ġa kirip emīr-i kebīr Ḳutluḳ Murād İnaḳ’nıŋ**[2928] **dest-bürdi-** (12) **din firārī bolmaġı**[2929] **ve Çavdur sipāhıdın kārvānīlerniŋ ḳırılmaḳı**[2930] Her ṣāḥib-i (13) devletī **[B671]** kim efser-i ‘ināyet-i İlāhī bile anıŋ tārek-i mübāreki ‘arş-fersā-yı sa‘ādet durur[2931]. (14) Bī-devletlerniŋ şe’āmet-i fesādı aŋa sirāyet ḳılmas, belkim[2932] özleriġa rāci‘ bolur. Her (15) z̲ī-sa‘ādeti kim bahār-ı iḳbāl ġayr-ı nā-mütenāhī[2933] bile anıŋ gülistān-ı āmālı ser-sebze-i devlet durur[2934]. (16) Bed-baḫtlarnıŋ z̲illet-i idbārı aŋa te’şīr ḳılmas belkim[2935] özleriġa ‘āyid ve vāḳi‘ bolur. **Ḳıṭ‘a**

(17) Ḳuyaşġa ḳılıp şepperek[2936] buġż-ı fāş
Der-i rāḥatı taptı medrūslıḳ

[2923] ḳaṭ‘-ı ... ṭayy-ı menāzil: T ve B ḳaṭ‘-ı menāzil ve ṭayy-ı merāḥil
[2924] ü iḳbāl: B’de yok.
[2925] dārü’s-salṭana-ı ... Bezm’ġa: T ve B dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳ’ġa
[2926] ḳıldılar: T ve B ḳıldı
[2927] boldılar: T ve B boldı
[2928] İnaḳ’nıŋ: T ‘İnaḳ’nıŋ
[2929] firārī bolmaġı: B hezīmet tapıp
[2930] ḳırılmaḳı: T ve B ḳırılmaġı
[2931] sa‘ādet durur: B sa‘ādetdür
[2932] belkim: B belki
[2933] ġayr-ı nā-mütenāhī: T ve B ġayr-ı mütenāhī
[2934] ser-sebze-i ... durur: B ser-sebze-i devletdür
[2935] ḳılmas belkim: T étmes belki; B étmes belki
[2936] şepperek: B şeprek

Tutup çuġz **[İ292b]** (1) kündüzni düşmen özi
Ḳara şām ara kördi menḥūslıḳ

Andaḳ kim ḥażret-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırānī- (2) niŋ şeref-i iḳbāl-ı bī-zevālı ve Töre Murād Ṣūfī'niŋ netīce-i idbār ve iḫtilālı ve İş Muḥammed Bék- (3) niŋ meāl-ı aḥvālı bu maḳāl ṣıdḳıġa dāll durur belkim[2937] güvāḥ-ı ḥāl. **Ḳıṭ'a**

Şehr-yārım kemāl-ı (4) devletiġa
Bu ḥikāyet érür ḫuceste delīl
Ki kélip düşmen öz ayaḳı bile
Boldılar (5) ser-be-ser esīr ü ḳatīl

Bu vāḳı'a tavżīḥi ol kim ḍalālet bār-gāhıda ehl-i 'ināднıŋ serveri (6) ġavāyet ḫān-ḳāh'ıda erbāb-ı fesādnıŋ ser-defteri ya'nī Ṣūfī-i şerīr-i bī-pīr Töre Murād Biy (7) pür-tezvīr-i keşīrü'l-taḳsīr kim hemīşe sulṭān-ı Cem-cenāb ve ḫaḳan-ı 'adālet-intisāb, fermān- (8) fermā-yı memālik-i 'ālem, mālik-i rikāb-ı mülūku'l-'Arab ve'l-'Acem ḥāmī-i millet-i beyżā **[B672]** mürevvic-i (9) şerī'at-ı ġarrā, ḳāmi'-i esāsu'ş-şirk ve'l-ṭuġyān nāṣır-ı bilād-ı ehlü'l-īmān, el-manṣūr-ı bi-nuṣretü'l- (10) melikü'l-müste'ān mu'izzü'd-devlete ve'l-ḫilāfete ve'd-dīn **ebū'l-feṭḥ Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān** ḫalledallāhu (11) mülkehu ve sulṭānehunıŋ[2938] binā-yı 'aẓamet ve Celālī'niŋ rif'atıdın muḥaḳḳar ve pest ü ḳażā-yı devlet[2939] (12) iḳbālınıŋ vüs'atıdın teng ü dil-şikest bolup küfr dağı yaŋlıġ kim münāfıḳlar köŋlide (13) mütemekkin durur. Ḳoŋrat'nıŋ[2940] ḳurġanın öziġa me'men ḳılıp müteraṣṣıd-ı fesādī érdi (14) kim ol

[2937] dāll durur belkim: B dālldur belki
[2938] mülkehu ve sulṭānehunıŋ: B mülkehunıŋ
[2939] ḳażā-yı devlet: T ve B feżā-yı devlet
[2940] mütemekkin ... Ḳoŋrat'nıŋ: T mütemekkin durur Ḳoŋrat; B mütemekkindür Ḳoŋrat

devlet-i ḫudā-dādġa fütūr ve ‘aẓamet-i refī‘ bünyādġa ḳuṣūr yétkürgey[2941]. Zihī (15) cāhil kim āsmān-ı ‘ālī-şān şevketin ġubār-engīzlik bile sındurmaḳ tiler (16) ve āftāb-ı ‘ālem-tāb nūrın ẓulmet-rīzlik bile yaşurmaḳ ister, çün şa‘bānu’l-mu‘aẓẓam (17) ayınıŋ sene-i meẕkūresi[2942] ya‘nī miŋ éki yüz yegirme béşde kim emāret-penāh Kerīm-berdi **[İ293a]** (1) Atalıḳ ve eyālet-dest-gāh Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi Rus bilādıdın Yaŋı-ḳal‘a’ġa bara durġan (2) Ḫ̌ārezm’niŋ[2943] kārvānın ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ mūcib-i fermān-ı lāzımü’l-iẕ‘ānı bile (3) ḥazm u iḥtiyāṭ cihetidin bedreḳa yosunlıḳ muvāfaḳat[2944] körgüzüp Ereng- (4) niŋ[2945] ḳırıdın ötkerip mürāca‘at körgüzüp dururlar[2946]. Ṣūfī-i meẕkūr, erbāb-ı ḍalālet (5) aġvāsı ve ḥamiyyet-i cāhiliyyet teḳāżāsı bile sevdā-yı ḫāmnı dimāġıda bişürüp (6) Çavdur çerigidin üç yüz kimseni[2947] reh-zenlik ṭarīḳası bile kārvānnıŋ (7) ‘aḳabıdın yiberip dururlar[2948] ve éki yüz kişini Ḳaraḳalpaḳ ve Aral sipāhıdın (8) izidin[2949] Aḳ-yaḳış’ġa Ay Dōst Biy’niŋ tevābi‘in çapdurmaḳġa nām-zed ḳıldı ve İş Muḥammed Bék’ni[2950] **[T146a]** (9) ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ āftāb-ı iḳbālınıŋ pertev-i irtifā‘ıdın sāye dék (10) gürīzān bolup köp müddetdin beri Buḫārā’dın[2951] Ḳoŋrat’ġa kélip aŋa baş ḳoşup (11) her zamān anıŋ mu‘āżadatı bile ḥareket-i meẕbūḥī ḳılıp memālik-i maḥrūsanıŋ bir ṭarafıdın (12) ġubār-ı fitne ḳozġar érdi **[B673]** ve dād-ṭaleb durur[2952] érdi kim Béş-ḳal‘a bilādınıŋ biriġa (13) kirip ol ḥażretniŋ memleketiġa fesād-engīzlik bile iḫtilāl

[2941] yétkürgey: T yetkürgey
[2942] ayınıŋ sene-i meẕkūresi: T sene-i meẕkūre; B sene-i mezbūre
[2943] Ḫ̌ārezm’niŋ: T ve B Ḫ̌ārezm
[2944] muvāfaḳat: T ve B mürāfaḳat
[2945] Ereng’niŋ: T ve B Ereng
[2946] mürāca‘at ... dururlar: T ḳaytdılar; B ḳayttılar
[2947] kimseni: T ve B kişini
[2948] yiberip dururlar: T ve B yiberdi
[2949] izidin: T ve B’de yok.
[2950] Bék’ni: T ve B Bék’ni kim
[2951] Buḫārā’dın: T Buḫārā
[2952] durur: T ve B’de yok.

yetkürse[2953] bu cihetdin (14) aŋa Manḳıt Keday Bahādır ve Muḥammed Murād Bék veled-i Bék Polad Atalıḳ ve Süyündük Bék ibn Veys-ḳulı (15) İnaḳ‘[2954] ve Élçi Celāyir ve Seyyid-ḳulı Bék ḫalef-i Seyyid Penāh Bék, Uyġur (16) ve Ḳaraḳalpaḳ El-amān Ḫıtay’nı maṣḥūb ḳılıp Aral ve Çavdur sipāhıdın gürūh-ı enbūh (17) ve sipā[h]-ı pür-bed-ḫ̆āhlardın ékki yüz éllig mübāriz bile kim alar ol müdbir-i şeḳāvet-me’āl **[İ293b]** (1) ya‘nī Ṣūfī-i ḍalālet-imtiṣālnıŋ cenāḥ-ı iḳbālı durur[2955] érdi. Māh-ı meẕkūrnıŋ (2) on toḳḳuzı dū-şenbih küni Gürlen tesḫīriniŋ niyyeti bile At-yolı’dın ötkerdi. (3) Ol gürūh-ı ḍalālet-pejūh, ḳılavuz-ı ecel ve ḳāyid-i taḳdīr-i ezelniŋ reh-nümālıġı bile üç kün (4) ḳaṭ‘-ı mesāfet ḳılıp cum‘a kéçesi nıṣfü’l-leylde kim āftāb-ı Sünbüle’din Mīzān (5) burcıġa taḥvīl ḳılıp durur[2956] érdi. Gürlen’ge[2957] vārid bolup dururlar[2958]. **Ḳıṭ‘a**

Ṭurfa (6) nādān gürūh érür ki alar
Ġāyet bulh-ı maḥż-ı ġafletdin
Özlerini beliyyet içre (7) salur
Ḳılmas endīşe renc ü raḥmetdin

Gürlen ve vezīr ekābiriniŋ (8) üstiġa kişi buyurup özleri hey’et-i ictimā‘ bile Ḳatıġ-köl’de Emīr Oraż ‘Alī ‘İnaḳ’nıŋ[2959] (9) ribāṭın ḳabadılar. İttifāḳan[2960] ol kéçe béş altı ḳoldın başḳa (10) kişi ‘inaḳnıŋ[2961] mülāzemetide yoḳ durur[2962] érdi. Silāḥ ve ālāt-ı

[2953] yetkürse: B yétkürse
[2954] ‘İnaḳ: T ve B İnaḳ
[2955] durur: T ve B’de yok.
[2956] durur: T ve B’de yok.
[2957] Gürlen’ge: T ve B Gürlen’ġa
[2958] bolup dururlar: T ve B boldılar
[2959] ‘İnaḳ’nıŋ: B İnaḳ’nıŋ
[2960] ittifāḳan: B ittifāḳa
[2961] ‘inaḳnıŋ: B inaḳnıŋ

ḥarb dağı kem érdi. (11) Muḥammed Rıżā Atalıḳ veled-i Muḥammed Naẓar Bék ibn Küçük İnaḳ[2963] bu **[B674]** şūrişdin āgāhlıḳ (12) tapıp öz ribāṭıdın atlanup a‘dā-yı veḳāḥat-pīşeniŋ[2964] hücūmıdın endīşe ḳılmay (13) bir ḥamlede özin inaḳ ribāṭınıŋ dervāzesiġa yetkürüp[2965] inaḳnıŋ yanıġa (14) kirdi. Ḫudāy Naẓar Bék başlıġ özidin[2966] özge aḳa inileri ve mülāzımları kire almay (15) Kāt’ge[2967] kélip Ḫudāy Naẓar Bék bile Çut Ḳara Yüzbaşı’dın başḳası dārü’s-salṭana-ı (16) Ḫˇārezm-i İrem Bezm’ġa[2968] kéldiler. Bu ṭarīḳada Celāyir Muḥammed Rıżā Ḳāḍī ve[2969] Allah-ḳulı Ḳāḍī (17) ve Ḳaraġay Atalıḳ ibn Berdiş Atalıḳ ve Nöküz Muḥammed Niyāz Nāyib ve Manḳıt Ciyen Atalıḳ **[İ294a]** (1) ve Saḫtıyān-berdi Atalıḳ başlıḳ[2970] barça Gürlen’niŋ[2971] ekābiri aḳa inileri (2) bile ol gürūh-ı şeġāl-āvāy gürg-i dendānnıŋ ‘alālāsıdın bī-dār bolup (3) kéçede düşmenniŋ ḳıllet ü keşretin bile almay Ḫˇārezm-i İrem Bezm[2972] cānibi ḫilāfet-me’ābġa (4) fırārī bolup dururlar[2973]. **Naẓm**

Kéçe ki uyḳu çağı ġavġa ḳopar
Her sarı yüz nev‘ (5) ‘alālā ḳopar

Uyḳudağı kimse serāsīme-vār
Uyḳudın uyġansa ḳılıp ıżṭırār

[2962] durur: T ve B’de yok.
[2963] İnaḳ: T ‘İnaḳ
[2964] atlanup a‘dā-yı veḳāḥat-pīşeniŋ: T ve B atlanıp a‘dā-yı veḳāḥat-pīşe
[2965] yetkürüp: B yétkürüp
[2966] başlıġ özidin: T başlıġ; B başlıḳ
[2967] Kāt’ge: T ve B Kāt’ġa
[2968] dārü’s-salṭana-ı ... Bezm’ġa: T ve B dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳ’ġa
[2969] ḳāḍī ve: B ḳāḍī-i veled
[2970] başlıḳ: T ve B başlıġ
[2971] Gürlen’niŋ: T ve B Gürlen
[2972] Ḫˇārezm-i ... Bezm: T ve B Ḫıvaḳ
[2973] bolup dururlar: T ve B boldılar

(6) Bilmese ol kim néme ḥādiṯ durur

Böyle ‘alālāġa ne bā‘iṯ durur

Rüstem ise hem (7) ḳılıp ol ıżṭırār

Vehm bile her[2974] sarı eyler fırār

Tün ḳatıġ ün kéldi (8) besī sehm-nāk

Uyḳu élin vehm ile eyler helāk

[B675] Mundın érür köp sipeh ü zīr-dest

(9) Ḫaṣmıġa şeb-ḫūn bile bérdi şikest

Mu‘ānidler, İş Muḥammed Bék’niŋ emri bile Keday Bahādır (10) ve Muḥammed Murād Bék’niŋ sa‘y u ihtimāmı bile Ḫudāy Naẓar Bék ve **[T146b]** Oraż ‘Alī ‘İnaḳ’nıŋ (11) ribāṭların otlap ‘inaḳ[2975] bile Atalıḳ’nı māżīḳ-ı muḥāṣara ve tengnā-yı muḫāṭaraġa tutdılar[2976]. (12) ‘İnaḳ[2977] ve Atalıḳ ribāṭdaġı ḳullar bile müdāfa‘a emriġa ḳıyām körgüzüp nāvek-i elmās- (13) peykān ve gulūle-i tüfeng-i ra‘d-āheng ḍarbı bile e‘ādī def‘iġa be-aḳṣā’l-ġāyet kūşiş ḳıldılar. (14) **Şi‘ir**

Ḳılıp a‘dā ġażab otın fürūzān

Çıḳıp līk içkeridin āh-ı sūzān

[2974] her: T ve B bir
[2975] ‘inaḳ: B inaḳ
[2976] tutdılar: B tuttılar
[2977] ‘İnaḳ: B İnaḳ

Éki yandın (15) atışmaḳlıġ bolup iş
Bu yaŋlıġ érdi taŋġa tégrü şūriş

Ammā mu‘ānidler, (16) ribāṭnıŋ allıdaġı bāġnıŋ dīvārıġa raḫne salıp içkerige[2978] kire başladılar. (17) Ribāṭ ehli, bu cihetdin ‘acz u ıżṭırārġa tüşüp bī-dest ü pāy bolup dururlar[2979] ve āftāb **[İ294b]** (1) ṭulū‘ıdın soŋra élçileşüp[2980] İş Muḥammed Bék ve Keday Bahādır ve Muḥammed Murād Bék ve Süyündük (2) ve ġayrihüm aymannı īmān ve Ḳur‘ān[2981] bile mü’ekked étip[2982] muṣālaḥa ḳıldılar[2983]. İnaḳ, bi’ż-żarūre (3) ḫulūṣ-ı niyyet ve ṣafā-yı ṭaviyyetdin ol müzdūr[2984] pīşelerniŋ ‘ahd-ı süst (4) ve ḳısm-ı reng-āmīzleriġa ferīfte bolup iẕācā’e’l-ḳażāa‘me’l-başar müfādı bile alarnıŋ (5) ṣūret-i mekīdni naẓar dūr-bīniġa kirmey **[B676]** taşḳarı çıḳtı. Alar, ol emīr-i maẓlūmnı ḳal‘aġa (6) élttiler[2985]. Ma‘lūm bolsun kim ḳal‘a ol yer durur[2986] kim Gürlen ehli yaġı-gerlik vaḳtıda (7) anda ḳurġan égürürler çün refāhiyyetlik[2987] eyyāmı boldı. Yerge hem-vār ḳılurlar (8) ammā hemīşe maḥallāt u bāzārı ābād durur[2988] ve bir Çūbīn Medresesi bar durur[2989]. Ḥişārı ḫarāb bolsa hem[2990] (9) anı ḳal‘a atarlar. Ḳal‘aġa barġandın soŋra[2991] medreseġa nüzūl ḳılıp emīr-i maẓlūm Oraż ‘Alī (10) İnaḳ’nı şehādet derecesiġa[2992] yetkürüp dururlar[2993]. Faḳīr- (11) niŋ kim aŋa

[2978] raḫte ... içkerige: T raḫte ... içkeri; B raḫte (رخته)... içkeri
[2979] bolup dururlar: T ve B boldılar
[2980] soŋra élçileşüp: T ve B soŋ élçileşip
[2981] Ḳur‘ān: T ve B Ḳurān
[2982] étip: T ve B ḳılıp
[2983] ḳıldılar: T étdiler; B éttiler
[2984] müzdūr: T mezdūr; B mezūr (مزور)
[2985] élttiler: T éltdiler
[2986] yer durur: B mevżi‘dür
[2987] refāhiyyetlik: T ve B refāhiyyet
[2988] ābād durur: B ābāddur
[2989] bar durur: B bardur
[2990] bolsa hem: T ve B hem bolsa
[2991] soŋra: T ve B soŋ
[2992] şehādet derecesiġa: T ve B şehādetġa

bir néme ḳarābet-i cüz’īsi bar durur[2994]. Ol mātemdin be-ġāyet müte’eṣṣir (12) bolup bu ékki tārīḫ edāsı bile ġamım ve derdim[2995] otıġa endek teskīn bérdüm[2996]. **Tā’rīh**

” یناق (13) **فلك رُتبه اور ضعلی بی**
به تیغ وفا از جهان فنا شد

بخود آغشسته رخساره خدارا
(14) برُخسارهٔ سرخ پیش خدا شد

زدرد فراقش همه کشته نالان
جهان تیره ر وز از هجوم (15) **عزا شد**

چرا دود آهم فلک را نسوزد
که دل زآتش سوک شعله زا شد

چو پوشید (16) **چشم از جهان کشت تاریخ**
شهید ا ز تعدیٰ ُاهل جفا شد“

Béş ziyāde durur[2997] érdi. Anıŋ (17) ısḳāṭ-ı a‘māl-ı mu‘ammāyī bile çeşm-i pūşīd[2998] ez- **[B677]** cihāndın irāde ḳılılur. Ékinçi tārīḫ bu durur. **Tā’rīḫ**

[İ295a] (1) **ایناق اوراضعلی فرخنده فرجام“**
به پیش حق ز ظلم مُفسدان رفت

[2993] yetkürüp dururlar: T yetkürdiler; B yétkürdiler
[2994] bar durur: B bar érdi
[2995] ve derdim: T ve B’de yok.
[2996] endek ... bérdüm: T teskīn bérdim; B nev‘ī teskīn bérdim
[2997] durur: T ve B’de yok.
[2998] çeşm-i pūşīd: B pūşīd-çeşm

چشیده (2) **شربت مرک از دم تیغ**
سیه مست شادت در جهان رفت

زروز اول آمد با سعادت
(3) **بروز آخرش هم نجنان رفت**

زدردسوکش آه اهل خوارزم
جمین راسوختُ بر آسمان رفت

(4) **بآه و ناله مونس کفت تاریخ**
امیر صاحب اقبال چهان رفت

Muḥammed Rıżā Atalıḳ'nı medresede (5) selāsil-i girān bile muḳayyed ḳıldılar[2999], tā kim taŋlası Gürlen 'avāmıġa bérip (6) öltürgüzgeyler. İttifāḳan[3000] ol avānda ḥażret-i a'lā ḫaḳanī éki kündin beri Astana (7) ve Yaŋı-arıḳ[3001] nevāḥīside şikārġa çıḳıp ṣayd-efgenlikke meşġūl durur[3002] érdi. (8) Bu ḫaber-i vaḥşet-eşer şehrde 'umdetü'l-ümerā, merci'ü'l-fuḳarā, nāṣırü'l-mülk ve'l-ḥaşem, ṣāḥibü's-seyf ve'l-ḳalem, (9) vāriṣü'l-emāretü, bi'l-istiḥḳāḳ celālü'd-devleti ve'd-dīn, emīr-i kebīr **Ḳutluḳ Murād [T147a] İnaḳ ebedallāhu**[3003] (10) **devlete**ġa yetip[3004] Ḫudāy-ḳulı Kernayçı'nı kim ol dūdmān-ı 'ālī-şānnıŋ ḫāk-būslarıdın (11) durur[3005]. Cenāb-ı ḫilāfet-me'ābġa ḫaber irsālı üçün yiberdi ve Tenek Bahādır Yüzbaşı'nı kim **[B678]** (12) Ḳoş-köprüklik Ḳoŋrat'nıŋ ahālīsidin yaŋı tertīb ḳılılġan yigit érdi. (13) Ḳoş-köprük çerigi bile Gürlen üstiġa

[2999] ḳıldılar: T ḳıldı
[3000] ittifāḳan: T ve B ittifāḳa
[3001] Yaŋı-arıḳ: B Yaŋı-arıġ
[3002] durur: T ve B'de yok.
[3003] ebedallāhu: B ebedd-i eyyām
[3004] yetip: T yétip
[3005] ḫāk-būslarıdın durur: B ḫāk-būslarıdındur

buyurup durur[3006] ve özi ba‘żı erkān-ı (14) devlet bile erk dervāzesiniŋ ṣuffeside ārām-güzīn bolup ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī- (15) niŋ ḳadem-i meymūn[3007] ve fermān-ı hümāyūnıġa muntaẓar olturup dururlar[3008]. Ḥażret-i (16) sulṭān-ı gerdūn-tevān, henggām-ı şikārda bu ḫaberni éşitip namāz-ı cum‘a vaḳtıda (17) erk ḥişārın şeref-i nüzūlı[3009] müfteḫir ḳıldı ve namāz edāsıdın soŋra[3010] aḳası emīr-i kebīr Ḳutluḳ Murād **[İ295b]** (1) İnaḳ’nı ve[3011] ekṣer ümerā ve sipeh-dārlarnı anıŋ mülāzemetiġa ta‘yīn ḳılıp ḥāżır nöker ve çerig (2) bile mu‘ānidler istīṣālı üçün Gürlen’ġa irsāl ḳıldı. Ve Uyġur[3012] Kerīm-berdi Atalıḳ’nı (3) Uyġur’ġa nām-zed étdi[3013] tā kim ol nevāḥīniŋ leşkeri bile inaḳnıŋ mülāzemetiġa (4) yetkey ve yene ḥazm u iḥtiyāṭ yüzidin sipāh ḥişārı[3014] üçün eṭrāfdaġı (5) bilād u emṣārġa żābiṭ tovaçılar bile ferāmīn-i ‘ālī yiberdi[3015]. **Meşnevī**

Tovaçılar (6) irsāl olup her ḳayan
Sürerge ‘adū sarı ceyş-i girān

‘Adūsız[3016] sipeh her sarı (7) ḳozġalıp
‘Adū ḳaṣdıġa baḥr dék çayḳalıp

[3006] buyurup durur: T ve B buyurdı
[3007] ḳadem-i meymūn: T ve B ḳudūm-ı meymūn
[3008] olturup dururlar: T ve B olturdı
[3009] nüzūlı: B nüzūlı bile
[3010] soŋra: T ve B soŋ
[3011] ve: B’de yok.
[3012] Uyġur: B Uyġur Emīr
[3013] étdi: B étti
[3014] ḥişārı: T ve B aḥżārı
[3015] yiberdi: B yiberildi
[3016] ‘adūsız: B ‘adedsiz

Yörüldi cevānibdin étmey (8) direng

‘Adū birle Gürlen’de eylerge çeng

Ammā Tenek Bahādır kim inaḳnıŋ emri bile (9) atlanup durur[3017] érdi Ḳoş-köprük mużāfātınıŋ çerigin alıp ‘azīmet (10) emride müsāra‘at körgüzüp Kāt’ġa vārid **[B679]** bolġan[3018] ‘Āşūr Bék Yüzbaşı veled-i Teŋri- (11) berdi Bék öz nökeri ve Kāt sipāhı bile aŋa ḳoşuldı. Ḫudāy Naẓar Bék ibn Küçük (12) İnaḳ ve Nayman Çut Ḳara Yüzbaşı kim Gürlen’din ḳaçıp Kāt’da érdiler bular dağı (13) hem-rāh Gürlen’ġa yörüş ḳıldılar. Peşīn bile ‘aṣr aralığıda mu‘ānidlerġa mülāḳī bolup (14) azraḳ muḥārebe vuḳū‘ taptı[3019]. Kéçlik cihetidin terk-i muḥārebe ḳılıp mürāca‘at körgüzdiler. (15) Tenek Bahādır ve ‘Āşūr Bék ve Ḫudāy Naẓar Bék, sipāh-ı manṣūre bile Baġlan cānibi müteveccih (16) bolup kéçe Çeyçuvit-ḳal‘ası’da Ādīne Bay Atalıḳ’nıŋ menzilide boldılar, ammā ‘umdetü'l-ümerā[3020], (17) zübdetü’l-küberā, emīr-i kebīr **Ḳutluḳ Murād İnaḳ ḫalledallāhu devleti hi ve ebede**[3021] **nevbetihi** ümerā-yı ‘iẓām ve kevkebe-i lā-kelām **[İ296a]** (1) bile Kāt’ġa tüşüp Ḳurbān-ḳulı Nāyib ve Maḥmūd Niyāz Bék kim ol ḳal‘anıŋ vālīsi durur (2) érdi[3022] mihmāndārlıġ[3023] ve żiyāfet-güẕārlıġ merāsimide daḳīḳa-ı nā-mer‘ī ḳoymadılar. Çün emīr-i şarḳī, (3) intisāb-ı rūz ya‘nī āftāb-ı cihān-tāb, gītī-i fürūz-ı sipāh-ı kevākibni tīġ-ı şu‘ā‘ī bile (4) ma‘dūm ḳıldı. Sā‘at-ı sa‘dda kim ‘adāvet ehliġa be-ġāyet naḥs durur[3024] érdi. (5)

[3017] atlanup durur: T ve B atlanıp
[3018] bolġan: T ve B bolġanda
[3019] taptı: T tapdı
[3020] ‘umdetü'l-ümerā: B ‘umdetü'l-ümerā ve
[3021] ebede: B ebedd
[3022] durur érdi: T érdi; B érdiler
[3023] mihmāndārlıġ: T mihmāndārlıḳ
[3024] durur: T ve B’de yok.

İnaḳ, deb[de]be-i tamām[3025] bile rükūb ḳılıp rā’yet-i nehżatnı Gürlen cānibi ḥareketġa kirgüzdi. **Naẓm**

(6) Çün rükūb étti[3026] ol emīr-i kebīr
Gerd-i leşkerġa batdı[3027] çarḫ-ı esīr

Başıda cilve-ger livā-yı (7) ẓafer
Yalavıġa ésip hevā-yı ẓafer

[B680] Körgüzüp gerdide sipāh-ı hücūm
Aynıŋ eṭrāfıda (8) néçük ki nücūm

Bu ṣıfat ‘azm étip emīr ü sipāh
Boldı baḫt u ẓafer ġacarçı-i rāh

[T147b] Yolda (9) Ḳoŋrat Kerīm-berdi Atalıḳ başlıġ[3028], Ḫˇāceş Nāyib’niŋ aḳa inileri Ḳıyat (10) Ḳoŋrat ḥudūdınıŋ ‘askeri[3029] bile ve emāret-penāh Uyġur Kerīm-berdi Atalıḳ (11) kim yoḳarıda[3030] meẕkūr bolup durur[3031] érdi. Uyġur ve Başḳurd çerigi bile inaḳ- (12) nıŋ mülāzemetiġa yettiler ve çāşt-gāhda Gürlen nāḥiyetiġa ḳażā-yı muḥkem ve belā-yı (13) mübrem yaŋlıġ vārid bolup cānib-i şarḳġa ḥareket körgüzüp dururlar[3032]. Ve İş Muḥammed (14) Bék dağı gürūh-ı enbūh bile müdāfa‘a üçün

[3025] deb[de]be-i tamām: T ve B debdebe-i tamām
[3026] étti: T étdi
[3027] leşkerġa batdı: B leşkerge battı
[3028] başlıġ: T ve B başlıḳ
[3029] ‘askeri: T ve B çerigi
[3030] yoḳarıda: T ve B yoḳarı
[3031] durur: T ve B’de yok.
[3032] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdi

atlanıp taḫta köprük kim İş Boldı[3033] Köprükī (15) dérler anıŋ şarḳī cānibide Saḫtiyān ḳaryeside telāḳī-i fi'eteyn vuḳū' (16) tapıpdur[3034]. Ol eşnāda, Emīr Töre Murād Atalıḳ veled-i Velī Atalıḳ, Şāh-ābād ve Çaġatay (17) leşkeri bile Tenek Bahādır ve 'Āşūr Bék ve Ḫudāy Naẓar Bék ve Ādīne Bay Atalıḳ Baġlan[3035] **[İ296b]** (1) ve Taş-ḳal'a ve Ḳıyat ve Çeycuvit ve Ming'niŋ çerigi bile kélip inaḳġa (2) ḳoşulup durur[3036]. İnaḳ, ba'żı ümerā ve sipeh-dārlarnı beranġar u cuvanġarġa ta'yīn ḳılıp (3) ṣaff-ārālıġ körgüzüp dururlar[3037]. İş Muḥammed Bék hem Keday Bahādır ve Muḥammed Murād Bék (4) ve Süyündük Bék ve Él-amān Bahādır'nıŋ ihtimām u[3038] kūşişi bile yasav yasap (5) ġāyet-i cehldin uruşġa müsta'idd ve āmāde bolup turup dururlar[3039]. **Meşnevī**[3040]

(6) Yasav éki yandın tapıp ta'biye
Müje yaŋlıġ iẓhār olup tesviye

[B681] Ṣufūf içre (7) her na'ra-zen pehlevān
Veġā bīşeside hizebr-i demān

Ḫurūşende her gürd ferḫāş-ḫar
(8) Ḳılıp ġurriş ol nev' şīr-i ner

[3033] İş Boldı: T ve B İş Bolay
[3034] tapıpdur: T tapdı; B taptı
[3035] Baġlan: B Vaġlan
[3036] ḳoşulup durur: T ve B ḳoşuldı
[3037] körgüzüp dururlar: T ve B körgüzdi
[3038] ihtimām u: T ve B ihtimāmı
[3039] ü ... dururlar: T ve B bolup turdılar
[3040] meşnevī: T naẓm

Çékip raḫş üzre tehemtenler ġırīv

Anıŋ dék ki Ḳāf üzre (9) ġurrende dīv

Neb[e]r[d][3041] intiẓārın çékip her dilīr

Bülend ün bile ẓāhir eylep nefīr

Tüfeng (10) aġzını ḫaṣm sarı açıp

Demān ejdehā yaŋlıġ otlar saçıp

Ḳılıçlar demi kesb étip (11) tīzlik

Ki tā ḳılsa a‘dāġa yaġı ḫūn-rīzlik

Étiglik ḳılıp meşḳ-i nūk-ı sinān

Ki tā yaġı (12) köksidin ötkey revān

Ṣidāġda açıp şevḳdın oḳ ḳanat

Ki tā sīne-i ḫaṣmġa yetse bat

(13) Tüzüklikde her yan ḳılıp cehd ü cidd

Maṣāff emriġa boldılar müsta‘idd

Siyādet-penāh, Ḫˇāce (14) Cān Ḫˇāce veled-i ‘Ömer Ḫˇāce Naḳīb, Allaş Bék ibn Seyyid ‘Alī Bék ve Muḥammed Cān Bék ḫalef-i erşed (15) Ḳutluḳ[3042] Muḥammed

[3041] nebr[d]: T ve B neberd

[3042] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ

‘İnaḳ[3043] ve[3044] deste deste gürūh **[B682]** gürūh nökerleri bile maṣāff üçün ilgeri buyurulup (16) durur érdi[3045]. Devlet[3046] bile muḥārebe ve muḳātele[3047] āġāz étdiler[3048]. Ba‘żı mübārizler, işāret-i te’yīd-i İlāhī (17) ve delālet-i nuṣret-i nā-mütenāhī bile cür’et yekrānın şecā‘at meydānıġa sürüp mu‘ānidlerdin Ya‘ḳūb **[İ297a]** (1) Bék veled-i Mūsā Pervānçı bile üç tört kişini celādet sinānı bile ebreş-i ḥayātdın (2) ḫāk-i memātġa yıḳıp ḫīre başların cesed-i pür-ḥasedleridin ḳaṭ‘ éttiler[3049]. İş (3) Muḥammed Bék, mu‘ānidler bile bu vāḳı‘adın dil-şikeste bolup baḫt-ı bergeşte ve devlet-i rū-gerdānları (4) dék ma‘reke-i kār-zārdın yüz évürüp ḳal‘aġa müteveccih boldılar. İnaḳ, sipāh-ı nuṣret-penāh bile (5) te‘āḳub ḳılıp dil-āverler erbāb-ı fesādġa ḳol salıp köp kişini vādī-i bevārġa yiberdiler. (6) **Naẓm**

Şecā‘at-eşerlıġ sipeh-dārlar
Uruşda dilīr ü ciger-dārlar

E‘ādī (7) izidin tekāver sürüp
Tutup tīġ-ı ḫūn-rīz ile öltürüp

Ḳızıl ḳannı her yan (8) töküp bī-direng
Ḳara yer yüzin ḳıldılar lāle-reng

[3043] ‘İnaḳ: T ve B İnaḳ
[3044] ve: B’de yok.
[3045] buyurulup ... érdi: T buyurulup; B buyuruldı
[3046] devlet: T ve B a‘dā-yı devlet
[3047] ve muḳātele: T ve B’de yok.
[3048] étdiler: T ve B ḳıldılar
[3049] éttiler: T étdiler

[T148a] Çün mu‘ānidler ḳal‘aġa yettiler[3050], (9) ékki bölündiler. İş Muḥammed Bék ve Keday Bahādır bir bölek bile ḳal‘aġa kirmey (10) ḳal‘anıŋ şarḳıġa ötüp tevaḳḳuf ḳıldılar. Süyündük Bék ve Muḥammed Murād Bék (11) ḳal‘anıŋ[3051] içi bile ötüp alarġa ḳoşulup dururlar[3052] ve ‘Avaż Yüzbaşı kim ḥażret-i (12) a‘lā ḫaḳannıŋ memālik-i ḫāṣṣasıdın durur[3053] érdi pesendīde ḫizmet ve şāyeste (13) mülāzemet cihetidin medāric-i a‘lā ve me‘āric-i aḳṣāġa ‘urūc ḳılıp **[B683]** ḳullar ser-gerdeligi (14) aŋa müfevveż bolup durur[3054] érdi. Ol ḳullar destesi bile ilgeri sürüp a‘dā-yı (15) gürīz-pāy bile aralaşa ḳal‘aġa kirip Muḥammed Murād Bék’niŋ ‘inānıdın tutup ḳaṣd ḳılıp (16) durur[3055] érdi kim tīġ-ı kec bile anı ecel toġrı yolıġa ‘āzim ḳılġaylar[3056]. Gürlen’niŋ (17) erāẕil ü ‘avāmü’n-nāsı hücūm ḳılıp ol müdbir_i devlet-bergeşteni anıŋ çeng-i intiḳāmıdın **[İ297b]** (1) ḫalāṣ ḳıldı. Ḥāṣıl kim sipeh-dārlardın Ḫˇāce Cān Ḫˇāce ve Allaş Bék ve Muḥammed Cān (2) Bék ve Niyāz Muḥammed Bay ve Muḥammed-ḳulı Bék ve Muḥammed Niyāz Gerçek ve Berdi Bahādır ve Tenek Bahādır ve ‘Āşūr Bék (3) ve inaḳnıŋ nökeriniŋ ser-gerdeleridin İskender Ḫˇāce Bék Ābādī ve ‘Āşūr Atalıḳ (4) ve Devlet Murād Bék Umbay ve Ādīne Murād Bék ve Él-amān Ḳoŋrat ve ġayrihüm ve mübārizleridin Ḫˇāce[3057] (5) Muḥammed Kerīm Ḳoyçı Atalıḳ ve Rūz Muḥammed Ḫān ve ġayrihümā deste deste gürūh gürūh müte‘āḳib yetüşüp ḥamle ḳılmaḳ (6) hemān mu‘ānidler rūy-gerdān bolup fırār étmek hemān durur[3058]. **Meṣnevī**

[3050] yettiler: T ve B yetti
[3051] ḳal‘anıŋ: T ve B ḳal‘a
[3052] ḳoşulup dururlar: T ve B ḳoşuldı
[3053] durur: T ve B’de yok.
[3054] durur: T ve B’de yok.
[3055] durur: T ve B’de yok.
[3056] ḳılġaylar: T ve B ḳılġay
[3057] Ḫˇāce: B Ḫˇāce éli
[3058] durur: T ve B’de yok.

Bolup yellerdin (7) a‘dā rūy-ber-rāh

Néçük kim tünd yél éskeç per-i kāh

Mübārizlerġa yav kéltürmeyin tāb

(8) Ser-ā-ser bütreben andaḳ ki sīm-āb

Ḳaçıp baṭṭāllardın ehl-i idbār

Néçük kim mihr-i raḫşān- (9) dın şeb-i tār

Belī ḥaḳḳ mihr yaŋlıġ bolsa tābān

Ḳaçar mānend-i deycūr ehl-i buṭlān

[B684] Ol eşnāda, mübārizler (10) çergesidin birev Keday Bahādır’ġa[3059] tehevvürde engüşt-nümā durur[3060] érdi. Nā-şinaḫt muḳābil bolup (11) tīġ-ı celādet bile anıŋ tārek-i mübārekin[3061] şaḳḳ ḳılıp helāket tofraḳıġa ser-nigūn yıḳtı. Egerçi ol çaġda (12) ol érkeni ma‘lūm u müteḥaḳḳıḳ bolmadı, ammā İş Muḥammed Bék ve Süyündük Bék tutulġandın (13) soŋra[3062] alarnıŋ iḫbārı bile müteyaḳḳın bolup durur[3063]. Ol evvel[3064] helāketġa yetkendin soŋra[3065] yene birev (14) Él-amān Ḳaraḳalpaḳ’nı tutup[3066] sançıp ḳatlġa yetkürüp durur[3067] ve bu sāniḥa-ı hāyile

[3059] Bahādır’ġa: B Bahādır’ġa kim
[3060] durur: T ve B’de yok.
[3061] tārek-i mübārekin: B nā-mübārekin
[3062] soŋra: T ve B soŋ
[3063] bolup durur: T ve B boldı
[3064] evvel: T ve B’de yok.
[3065] soŋra: T ve B soŋ
[3066] tutup: T ve B’de yok.
[3067] yetkürüp durur: T yetkürdi; B yétkürdi

müşāhedesidin (15) ehl-i fesādnıŋ silsile-i in‘iḳādı üzülüp durur[3068] ve binā-yı cem‘iyyeti bozulup durur[3069]. Her kim bir cānibġa (16) perīşān u[3070] müteferriḳ boldılar[3071]. Andaḳ durur[3072] kim İş Muḥammed Bék ve Muḥammed Murād Bék ve Süyündük Bék (17) ve Seyyid-ḳulı Bék ve Keday Bahādır’nıŋ oġlı bile inisi Ḳalender ve Berdi Bék Uyşun’nıŋ **[İ298a]** (1) oġlı bir gürūh bile kün-çıḳar sarı deryā ḳıraġı bile firārī bolup durur[3073]. Ve ‘Abdu’l-Kerīm Bék[3074] (2) kim Süyündük Bék’niŋ ḳardaşı durur[3075] cem‘-i ḳalīl bile Ḳoŋrat cānibi firārī boldılar[3076]. (3) Bulardın özgesiniŋ her biri öz başlarıġa[3077] mübtelā bolup serāsīme-vār mezāri‘ (4) ve maġāklarda yaşunup körüp dururlar[3078]. Her né kim körüp dururlar[3079] Muḥammed Rıżā Atalıḳ kim medresede (5) maḥbūs durur[3080] érdi. Bendini[3081] sındurup nigeh-bānların öltürüp (6) inaḳnıŋ mülāzemetiġa müşerref bolup dururlar[3082]. İnaḳ, ḳal‘ada medrese ṣaḥnıġa nüzūl körgüzüp[3083] (7) Dōsım Bahādır’nı öziġa ta‘alluḳ sipāh bile İş Muḥammed Bék’niŋ kéynidin[3084] (8) yiberdi. Sipāh-ı nuṣret-penāh **[T148b]** ve Gürlen ḫalḳı[3085] tuş tuşdın mu‘ānidlerni te‘āḳub (9) ḳılıp

[3068] durur: T ve B’de yok.
[3069] durur: T ve B’de yok.
[3070] cānibġa ... u: T ve B ṭarafġa
[3071] boldılar: T ve B boldı
[3072] durur: T ve B’de yok.
[3073] bolup durur: T ve B boldılar
[3074] ‘Abdu’l-Kerīm: T ve B ‘Abd-Kerīm
[3075] ḳardaşı durur: B ḳardaşıdur
[3076] firārī boldılar: T ve B girizān boldı
[3077] başlarıġa: T ve B başıġa
[3078] körüp dururlar: T ve B kördiler
[3079] körüp dururlar: T ve B kördiler
[3080] durur: T ve B’de yok.
[3081] bendini: T ve B bendin
[3082] bolup dururlar: T ve B boldı
[3083] nüzūl körgüzüp: T ve B tüşüp
[3084] kéynidin: T ve B ‘aḳabıdın
[3085] ḫalḳı: T’de yok.

ḳatl u küşiş emride cehd-i mevfūr ve mesā‘ī-i meşkūr taḳdīmġa yétkürüp[3086] kéçġaça[3087] kişi (10) ḳutḳarmayın barçasın baş ve esīr ḳılıp kéltürdiler ve esīrlerniŋ ekşeri (11) inaḳnıŋ ḥükmi bile ḳatl-i ʿāmm bolup **"**انمالاعمال بالنيات**"** medlūlı bile öz **[B685]** niyyetleriġa köre kim dimāġların (12) müselmānlarnı ḳatl étmek ve ġāret ḳılmaḳlıḳ hevāsı ḫāriş ḳılur érdi. (13) Ol niyyet özleriġa rāci‘ bolup cezāġa yettiler.

Ḳıṭ‘a

Alar kim köŋli içre niyyet érdi
(14) Müselmānlarnı ḳılmaḳ ḳatl u ġāret
Yetüşmey müdde‘āġa boldılar ḳatl
Ḳılıp ḫod[3088] (15) özleriġa sū-i niyyet

Dōsım Bahādır, İş Muḥammed Bék’ni Başḳard arıġınıŋ (16) saḳasıġa[3089] kim Yaman Uyġur ḥudūdıda[3090] vāḳi‘ durur[3091] érdi te‘āḳub ḳılıp hem-rāhlarıdın (17) köp kişini maḳtūl u me’sūr ḳıldı. İş Muḥammed Bék, ol ma‘berde on bir kişi bile kim Muḥammed Murād **[İ298b]** (1) Bék ve Süyündük Bék ve Seyyid-ḳulı Bék ve Ḳalender ol cümledin durur[3092] érdi özin (2) deryāġa salıp öttiler[3093]. Alardın ékki kişi helāk bolup Süyündük Bék atdın ayrılıp (3) meşaḳḳat-ı tamām bile sudın çıḳıp durur ve[3094] Dōsım Bahādır ol yerdin mürāca‘at körgüzüp (4) inaḳnıŋ ḫiẕmetiġa

[3086] yétkürüp: T yetkürüp
[3087] kéçġaça: B kéçgeçe
[3088] ḫod: T ve B ‘avd
[3089] saḳasıġa: B saḳasıġaça
[3090] ḥudūdıda: B ḥaddıda
[3091] durur: T ve B’de yok.
[3092] durur: T ve B’de yok.
[3093] öttiler: T ötdiler
[3094] çıḳıp durur ve: T ve B çıḳtı

fāyiz bolup durur[3095]. **Mine'l-ittifāḳātı ḥasene** Nayman Şāh Polad (5) Mergen kim verā-yı Āmūya'da Ḳuş-töpe[3096] mevżi'ide él ve aḥşāmı bile zirā'at-ı behbūdī üçün (6) sākin durur érdi Emīr-i kebīr Ḳutluḳ[3097] Murād İnaḳ'nıŋ Gürlen'niŋ üstige[3098] kélgen ḫaberin (7) éşitip béş on kimse[3099] bile ḳaṣd-ı mülāzemet ḳılıp kémeġa[3100] tüşüp deryāġa kirip durur[3101] érdi. (8) Deryā ortasıġa yetkende körüp durur[3102] kim İş Muḥammed Bék mu'ānidler bile deryā ḳıraġıdın (9) ḳaçıp kéle durur[3103] ve Dōsım Bahādır gürüh[3104] gürüh-ı enbüh bile kéynide durur[3105]. Bu cihetdin, (10) ḳaytıp deryādın çıḳıp ol ṭaraf kenārdın müsāra'at bile mu'ānidlerġa **[B686]** muḥāẕī 'azīmet körgüzdi (11) tā kim alar deryādın ötseler cezāsın kenārıda[3106] ḳoyġay. Alarnı ol ṭarīḳada kim meẕkūr (12) bolup durur[3107] 'ubūr ḳılġandın soŋra[3108] te'āḳub étip[3109] Késik arıġınıŋ saḳasıdın (13) ötkende izidin yetüşüp[3110] uruş ḳıldılar. Keday Bahādır'nıŋ oġlı Şāh Folad (14) Mergen'ġa[3111] ḳaṣd étip[3112] anıŋ gulūle-i tüfengidin helāketġa yetti. Muḥammed Murād Bék ve Ḳalender ḳaytıp ḥamle (15) ḳılıp mergen-i mezbūrnı oġlı Muhammed Niyāz bile zaḫm-dār ḳılıp yana hezīmet yolıġa 'azīmet

[3095] bolup durur: T ve B boldı
[3096] tüpe: B tepe vavsız
[3097] Ḳutluḳ: B Ḳutluġ
[3098] Gürlen'nıŋ üstige: T ve B Gürlen üstiġa
[3099] kimse: T ve B kişi
[3100] kimeġa: B kimege
[3101] durur: T ve B'de yok.
[3102] körüp durur: T ve B kördi
[3103] kéle durur: B kéledür
[3104] gürüh: T ve B'de yok.
[3105] kéynide durur: T 'aḳabıda durur; B 'aḳabıdadur
[3106] kenārıda: B kenārlarıda
[3107] bolup durur: T ve B boldı
[3108] soŋra: T ve B soŋ
[3109] étip: T ve B ḳılıp
[3110] yetüşüp: T yétip; B yetip
[3111] Folad Mergen'ġa: T ve B Polad Mergen'ge
[3112] étip: T ve B ḳılıp

merkebini[3113] (16) sürüp dururlar[3114]. Şāh Fūlād[3115] Mergen mecrūḥ u menkūb bolup atları dağı yaramay Köhne Kāt (17) ḥudūdıda Abdāl aḥşāmıġa kim alar ḫān-ı maġfūrnıŋ vāḳı‘asıdın soŋra[3116] Buḫārā’ġa köçüp yana yaḳında **[İ299a]** (1) kélip durur érdi[3117] ve ol mevżi‘de olturup durur érdi[3118] barıp ḫaber yetkürüpdürler[3119] (2) ve Uyşun cemā‘ası dağı ol nevāḥīde zirā‘at ḳılıp olturup durur[3120] érdi. Abdāl’dın (3) Muḥammed Ḳılıç Bahādır aḳa ve[3121] inileri bile Uyşun’dın Ḫurāz-ḳışıḳ oġlanları bile (4) cenāḥ-ı isti‘cāl bile ılġar ḳılıp ol ecel yetkenlerġa[3122] ‘aṣr çaġı ḳażā-yı nāgehānī ve belā-yı (5) āsmānī yaŋlıġ Ḫurāz-ḳışlıḳ oġlanları bile ḥamle ḳılıp Süyündük’ni esīr ḳılıp (6) Berdi Bék Uyşun’nıŋ oġlını öltürüp başın alıp dururlar[3123] ve Muḥammed Ḳılıç Abdāl (7) aḳa ve[3124] inileri bile İş Muḥammed **[T149a]** Bék’ni üsāret[3125] ḳaydıġa çékip yana[3126] üç kimseni[3127] (8) ḳatlġa yetkürüp dururlar ve[3128] başların alıp dururlar[3129]. Muḥammed Murād Bék ve Seyyid-ḳulı Bék ve Ḳalender (9) üçevi ḳaçıp tün ẓulmeti **“وجعلنا اليل لبا سأ”**[3130] medlūlı bile alarġa perde-dārlıġ körgüzüp (10) ḳutulup dururlar[3131]. Ḫurāz-ḳışıḳ, Süyündük Bék’ni kéçede deryādın ötkerip çāşt-gāhda (11) cenāb-ı ḫilāfet-me’āb mülāzımlarıġa pīş-keş kéltürüp mevrid-i ‘avāṭıf-ı

[3113] merkebini: T ve B merkebin
[3114] sürüp dururlar: T ve B sürdiler
[3115] Fūlād: T ve B Pūlād
[3116] soŋra: T ve B soŋ
[3117] durur érdi: T érdi; B’de yok.
[3118] durur érdi: T érdi; B érdiler
[3119] yetkürüpdürler: T yetkürdi; B yétkürdi
[3120] durur: T ve B’de yok.
[3121] ve: T ve B’de yok.
[3122] yetkenlerġa: T yetkenlerge; B yétkenlerge
[3123] alıp dururlar: T ve B aldılar
[3124] ve: T ve B’de yok.
[3125] üsāret (ötre kullanıldığı için): T ve B esāret
[3126] yana: B yene
[3127] kimseni: T kişini; B kişi
[3128] yetkürüp ... ve: T yetkürüp; B yétkürüp
[3129] alıp dururlar: T ve B aldılar
[3130] Kur’ân, LXXVIII, 10.
[3131] ḳutulup dururlar: T ve B ḳutuldılar

ḫusrevāne boldı çün (12) ol ser-defter-i ehl-i **[B687]** fesādnı ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ bāhirü’n-nūr[3132] ḥużūrıġa yetkürüp dururlar[3133]. (13) Ol ḥażret, aŋa yarġu ve ‘itābdın soŋra[3134] ḫiṭāb ḳıldı kim: “Né üçün kéldiŋiz?” Ol bī-teḥāşī (14) dép durur[3135] kim: “Ölgeli kéldük.” Ol çaġda, mevḳıf-ı celāldın fermān-ı ḳażā- (15) cereyān-ı ‘izz ısḍār tapıp durur[3136] kim: “Anı maṭlabıġa yétkürüŋ!” Fi’l-ḥāl anı keşān keşān (16) siyāset-gāhġa éltip İşim Bahādır’nıŋ oġlı Ḳılıç’ġa tapşurup dururlar[3137] tā kim (17) ol ḳatlġa yétkürüp durur[3138]. **Beyt**

Ḳılıç ḳatl ḳılsa émestür ‘aceb

[İ299b] (1) Ki ḳatl eylemeklik ḳılıç işidür

Erbāb-ı rıfḳ ve aṣḥāb-ı fevḳniŋ żamāyir-i ẕī-baṣāyiriġa vāżıḥ (2) u lāyiḥ bolsun kim Süyündük Bék-i mezbūr Gürlenlik Nayman’nıŋ ekābiridin Veys-ḳulı ‘İnaḳ’nıŋ[3139] (3) kiçig oġlı durur[3140] Veys-ḳulı İnaḳ, ékki mertebe Gürlen’de Muḥammed Emīn ‘İnaḳ’ġa[3141] yaġıḳıp köp fitneler (4) ḳozġap köp ḳanlar tökülmekke bā‘iṯ bolup durur[3142] érdi. Andaġ[3143] kim sābıḳan[3144] öz mevridide (5) meẕkūr bolup durur[3145]. **El-veledü-sırru ebīh** muḳteżāsıdın kecrevlik yolıda ṯābit-ḳadem ve bed-ḫˇāhlıḳ[3146] (6)

[3132] ḫaḳanīniŋ bāhirü’n-nūr: T ve B ḫaḳanī
[3133] yetkürüp dururlar: T yetkürdiler; B yétkürdiler
[3134] soŋra: T ve B soŋ
[3135] dép durur: T ve B dédi
[3136] tapıp durur: T tapdı; B taptı
[3137] tapşurup dururlar: T ve B tapşurdılar
[3138] yétkürüp durur: T yetkürdi; B yétkürdi
[3139] ‘İnak: T ve B İnaḳ
[3140] oġlı durur: B oġlıdur
[3141] ‘İnaḳ’ġa: T ve B İnaḳ’ġa
[3142] durur: T ve B’de yok.
[3143] andaġ: T ve B andaḳ
[3144] ṣābıḳen: B ṣābıḳa
[3145] bolup durur: T ve B boldı bu daġı
[3146] bed-ḫˇāhlıḳ: B bed-ḫˇāhlıġ

da‘vāsıda rāsiḫ-dem bolup her zamān bir fitne ḳozġar érdi. Aḳası Ḫudāy-berdi Daruġa’nı (7) aġvā ve şeyṭanet bile mükerreren muvāfaḳat yolıdın azġurup münāfaḳat ṭarīḳıda öziġa hem-ḳadem ḳılıp durur[3147] (8) érdi. ‘Āḳıbet, ol bī-devlet bu bed-baḫt inisiniŋ[3148] eşer-i şeḳāvetidin Muḥammed Rıżā Bék’niŋ (9) vāḳı‘asıda Ḫudāy Naẓar atlıġ oġlı bile ḳatlġa yetti. Bu anda ḳaçıp Ṣūfī’ġa mülāzemet ḳılıp (10) Ḳoŋrat’da sākin durur[3149] érdi. Andaḳ durur[3150] kim yoḳarıda[3151] semt-i taḥrīr tapıp (11) durur[3152] érdi. ‘Āḳıbetü’l-emr[3153] İş Muḥammed Bék’ge Gürlen’niŋ[3154] teshīri üçün terġīb ü taḥrīṣ (12) ḳılıp anıŋ ve öziniŋ ve yana[3155] néççe bed-ḫˇāhlarnıŋ başın ber-bād (13) bérip dururlar[3156]. **Şi‘ir**

[B688] Ol ki yamanlıġdın érür kām-cūy
Aŋa yamanlıġlar olur (14) rū-be-rūy

Barı[3157] bolup ölgüçe bed-ḫˇāhlıġ
Yaḫşılıġ[3158] étmes aŋa hem-rāhlıġ

Evvelidür (15) ḫalḳġa merdūdlıġ
Āḫiri Ḥaḳḳ allıda maṭrūdlıġ

[3147] durur: T ve B’de yok.
[3148] inisiniŋ: T ve B ininiŋ
[3149] durur: T ve B’de yok.
[3150] durur: T ve B’de yok.
[3151] yoḳarıda: T ve B yoḳarı
[3152] durur: T ve B’de yok.
[3153] ‘āḳıbetü’l-emr: T ve B āḫirü’l-emr
[3154] Gürlen’nıŋ: T ve B Gürlen
[3155] yana: T yene
[3156] bérip dururlar: T ve B bérdi
[3157] barı: B yārī
[3158] yaḫşılıġ: B yaḫşılıḳ

Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī, Yār Muḥammed Dīvān- (16) bégi’ni kim muḳarreb-i dergāh-ı sulṭānī durur[3159] İş Muḥammed Bék’niŋ istiḳbālıġa yiberip durur[3160]. (17) Ve Muḥammed Niyāz Bék, maḥrem başını otuz çāpār atlıġ bile Muḥammed Murād Bék’niŋ izidin irsāl ḳıldı[3161]. **[İ300a]** (1) Emīr-i kebīr **Ḳutluḳ Murād İnaḳ** ḫalledallāhu devletehu ve zeyyede nuṣretehu aḳşamġaça medrese ṣaḥnıda (2) olturup ‘asākir-i manṣūre tereddüd ü tecessüsdin ferāġ tapġandın soŋra[3162] a‘dā-yı (3) devletniŋ başların arabalarġa yükletip ve esīrlerni aġlāl-ı girān ve selāsil-i (4) bī-cān bile bi-mü’eddā-yı **“فى اعناقهم اغلالاً”**[3163] boyunlarıġa[3164] muḳayyed ḳılıp Devlet Murād (5) Bék’ge tapşurup cenāb-ı ḫilāfet-me’ābġa yiberip dururlar[3165]. Ve ḳal‘adın köçüp (6) Muḥammed Rıżā Atalıḳ’nıŋ ribāṭın şeref-i nüzūlı bile müfteḫir ḳıldı. Muḥammed Rıżā (7) Atalıḳ taŋ atġunça żiyāfet emriġa ḳıyām körgüzüp tecdīd-i ḥayāt **[T149b]** şükrānesi (8) üçün cān-sipārlıġlar ḳıldılar[3166]. İnaḳ, çāşt-gāhda andın atlanıp (9) Oraż ‘Alī İnaḳ’ġa Ḳur‘ān ve Fātiḥa bile yād-āverlik ḳılıp feṭḥ ü fīrūz-mendlıḳ[3167] bile (10) dārü’s-salṭana-ı Ḫˇārezm-i İrem Bezm’ġa[3168] nehżat körgüzüp peşīnde der-bār-ı felek miḳdārġa (11) müşerref bolup dururlar[3169]. Ḥażret-i a‘lā ḫaḳanī anı ‘avāṭıf-ı ḫusrevāne ve merāḥim-i (12) bī-kerāne bile müfteḫir ü ser-efrāz ḳılıp buyurulġan ümerā ve sipeh-dārlarnı (13) zer-pūş-ı ‘ināyet ḳıldı. **[B689]** Ol çaġda, Yār Muḥammed Dīvān-bégi, İş Muḥammed Bék’ni (14) kéltürüp fermān-ı lāzımü’l-

---

[3159] sulṭānī durur: B sulṭānīdür
[3160] yiberip durur: T’de yok; B yiberdi
[3161] ḳıldı: T ve B ḳıldı ammā
[3162] soŋra: T ve B soŋ
[3163] Kur’ân, XXXVI, 8.
[3164] boyunlarıġa: B boyunlarıdın
[3165] yiberip dururlar: T ve B yiberdi
[3166] ḳıldılar: T ve B ḳıldı
[3167] fīrūz-mendlıḳ: T ve B fīrūz-mendlik
[3168] dārü’s-salṭana-ı ... Bezm’ġa: T dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳ’ġa; B Ḫıvaḳ dārü’s-salṭanasıġa
[3169] bolup dururlar: T ve B boldı

iẕ‘ān[3170] mūcibi bile[3171] maḥbūs ḳıldı ve namāz-ı ‘aṣrda bendīler (15) ḳatl-i ‘āmm bolup Muḥammed Niyāz Gerçek ve Berdi Bahādır’nıŋ şefā‘atı bile Ḳoŋrat’dın (16) toḳḳuz yigit ıṭlāḳ taptı[3172] ve Ḳaraḳalpaḳıyye’din Nurāy Bahādır muṭlaḳu’l-‘inān boldı. (17) Ve[3173] anıŋ sebeb-i ıṭlāḳı bu durur[3174] kim ol Aḳ-yaḳış’da olturġan Ḳaraḳalpaḳ’nıŋ **[İ300b]** (1) ḥākimi Ay Dōst Biy’niŋ aḳrānıdın Süyri Biy’niŋ inisi durur[3175] [...]

[3170] fermān-ı lāzımü’l-iẕ‘ān: T ve B fermān
[3171] bile: B bile anı
[3172] taptı: T tapdı
[3173] ve: T ve B’de yok.
[3174] bu durur: B budur
[3175] inisi durur: B inisidür

3. BÖLÜM: İNCELEME

3.1. YAZIM ÖZELLİKLERİ

3.1.1. Ünlülerin Yazımı

Türkçe kelimelerde (a, e, é, ı, i, u, ü, o, ö) ünlüleri elif (ا), vâv (و), yâ (ى), hâ-yı resmiye (ه) ve medli elif (آ) ile yazılmıştır.

a) /a/ ünlüsünün yazımı:

Kelime başında /a/ ünlüsü yazılırken genellikle medli elif (آ) kullanılmıştır:

aç آج (206a/6); *aġır* آغير (207b/11); *aġzınıŋ* آغزىنينك (222b/4); *aḳ* آق (261b/17); *aldıdın* آلدىدين (276b/9); *andaḳ* آنداق (275b/11); *artuḳraḳ* آرتوقراق (261b/1).

/a/ ünlüsünün medli yazımının yanı sıra zaman zaman medsiz elifle de (ا) yazıldığı görülmektedir: *ara* ارا (263b/8); *atavçanı* اتاوچه نى (271b/9); *ayaḳ* اياق (285a/6); *az* از (291b/5).

Kelime içinde /a/ ünlüsü medsiz elifle (ا) yazılmıştır: *artuḳraḳ* آرتوقراق (261b/1); *alarnı* الارنى (206a/6); *andaḳ* آنداق (272a/12); *ḳatıġ* قاتيغ (294a/7); *baġladılar* باغلاديلار (285a/10); *yav* ياو (235b/8).

Ancak Türkçe kelimelerin bazen tamamında bazen sadece kök hecede nadiren elifin (ا) yazılmadığı da olur: *ḳara* قرا (266a/9); *saŋa* سنكا (213b/15); *yaḫşı* يخشى (289b/5).

Kelime sonunda /a/ ünlüsü bazen elif (ا) bazen de hâ-yı resmiye (ه) ile yazılmıştır: *ara* ارا (256b/5); *ḳara* قرا (266a/9); *soŋra* سونكرا (295a/17); yaḳa يقا (273b/12); *arḳa* ارقه (272a/15); *barça* بارجه (258b/4); *başḳa* باشقه (267a/15).

b) /e/ ünlüsünün yazımı:

Kelime başında /e/ ünlüsü elifle (ا) yazılmıştır: *erkġa* ارك غه (269b/6); *eyle* ايلا (259b/15); *eylemek* ايلمك (265a/11).

Kelime içinde /e/ ünlüsü genellikle elifle (ا) yazılmıştır: *birev* بيراو (260b/4); *içmekdin* ايچماكدين (258b/12); *kötermek* كوتارماك (243a/5); *ötkerdiler* اوتكارديلار

(239b/7); *seksen* سکسان (245b/11); *özgeçe* اوزکاچه (215b/2); *yüklegeyler* یوکلاکایلار (271a/14).

Ancak /e/ ünlüsü bazen kök hecede, ünsüzden sonra gösterilmemiştir: *kez* کز (211a/8); *seksen* سکسان (245b/11); *sepip* سپیب (262a/8); *yel* یل (218a/11); *yeryüzin* یریوزین (242b/8).

Kelime sonunda /e/ ünlüsü hâ-yı resmiye (ه) ile, durum eklerinde ise genellikle elifle (ا) gösterilmiştir: *birle* بیرله (262a/4); *ne* نه (213a/4); *yegirme* یکرمه (236b/1); *üzre* اوزره (243b/12); *belimde* بلیمدا (256a/3); *eyle* ایلا (259b/15); *kémege* کیمه کا (210b/15).

c) /é/ ünlüsünün yazımı:

/é/ ünlüsü kelime başında elif-yâ (ای) ile yazılmıştır: *ékin* ایکین (290a/15); *élçi* ایلچی (234a/2); *éşiklerin* ایشیکلارین (270b/12); *ézilip* ایزیلیب (239b/12).

/é/ ünlüsü kök hecede yâ (ی) ile yazılmıştır: *béş* بیش (294b/16); *késip* کیسیب (209a/9); *tégürgen* تیکورکان (262a/10); *Téŋri* تینکری (222a/5).

ç) /ı/ ünlüsünün yazımı:

Kelime başında /ı/ ünlüsü elif ve yâ (ای) ile yazılmıştır: *ılġar* ایلغار (236a/3); *ılıḳıp* ایلقیب (229b/16); *ırmaġları* ایرماغلاری (243b/11).

Kelime içinde /ı/ ünlüsü yâ (ی) ile yazılmıştır: *asıġ* اسیغ (275b/4); *çaġlıġ* چاغلیغ (245b/11); *ḳılıp* قیلیب (265b/7); *yaŋlıġ* یانکلیغ (299a/5).

Kelime sonunda /ı/ ünlüsü yâ (ی) ile yazılmıştır: *anı* انی (257a/9); *barmaġı* بارماغی (205b/5); *ırmaġları* ایرماغلاری (243b/11); *sarı* ساری (260a/14); *yoḳarı* یوقاری (296a/11).

d) /i/ ünlüsünün yazımı:

Kelime başındaki /i/ ünlüsü elif ve yâ (ای) ile yazılmıştır: *içki* ایچکی (233a/13); *ildürüp* ایلدوروب (282a/5); *istemek* ایستاماك (212a/11).

Kelime içinde /i/ ünlüsü yâ (ی) ile yazılmıştır: *élçileşüp* ایلچیلشوب (294b/1); *élig* ایلیك (215b/11); *kibi* کیبی (243b/11); *til* تیل (215b/11).

Kelime sonunda /i/ ünlüsü yâ (ی) ile yazılmıştır: *ini* اینی (273b/15); کیلماکي *kélmegi* (227a/17); *kıbi* کیبی (243b/11); *özi* اوزی (207a/12).

e) /o/ ünlüsünün yazımı:

Kelime başında /o/ ünlüsü elif ve vâv (او) ile yazılmıştır: *oḳçılar* اوقچیلار (252a/13); *olmaḳ* اولماق (217a/4); *otlaḳ* اوتلاق (257b/1).

Kelime içinde /o/ ünlüsü vâv (و) ile yazılmıştır: *boġuz* بوغوز (204a/12); *ḳol* قول (218a/6); *soŋra* سونکرا (291a/2); *yolı* یولی (277a/2); *yoluḳup* یولوقوب (270a/13).

f) /ö/ ünlüsünün yazımı:

Kelime başında /ö/ ünlüsü elif ve vâv (او) ile yazılmıştır: *öçürde* اوچوردا (206a/15); *ölüg* اولوك (221b/6); *öltürgüzgeyler* اولتورکوزکایلار (295a/6); *özi* اوزی (207a/12).

Kelime içinde (kök hecede) /ö/ ünlüsü vâv (و) ile yazılmıştır: *köydürgü* کویدورکو (266b/1); *söz* سوز (228b/12); *tökmek* توکماك (218b/7).

g) /u/ ünlüsünün yazımı:

Kelime başında /u/ ünlüsü elif ve vâv (او) ile yazılmıştır: *uçursa* اوچورسه (217a/3); *urugı* اوروغی (280b/13); uzaḳ اوزاق (291b/14); *uzun* اوزون (260a/17).

Kelime içinde /u/ ünlüsü vâv (و) ile yazılmıştır: *yoluḳup* یولوقوب (270a/13); *ulug* اولوغ (226b/11).

Kelime sonunda /u/ ünlüsü vâv (و) ile yazılmıştır: *ḳayu* قايو (215b/14); *su* سو (204a/12); *yabu* يابو (270a/13).

ğ) /ü/ ünlüsünün yazımı:

Kelime başında /ü/ ünlüsü elif ve vâv (او) ile yazılmıştır: *üç* اوچ (219b/13); *ündep* اوناب (227b/9); *üzengüsi* اوزانكوسى (250b/7).

Kelime içinde /ü/ ünlüsü vâv (و) ile yazılmıştır: *késük* (226b/10); *üçün* اوچون (208a/8); *üzülüp durur* اوزولوب دورور (297b/15).

Kelime sonunda /ü/ ünlüsü vâv (و) ile yazılmıştır: *köydürgü* كويدوركو (266b/1).

3.1.2. Ünsüzlerin Yazımı

a) /b/ ünsüzünün yazımı:

Kelime başında be (ب) ünsüzü bir yerde pe (پ) ile yazılmıştır: *palçıġ* پالچيغ (212a/7).

b) /ç/ ünsüzünün yazımı:

Türkçe kelimelerde ikili yazılan /ç/ ünsüzü metinde genellikle çim (چ) ile yazılmıştır: *çapġunçı* چاپغونچى (207b/13); *çékilür* چيكيلور (279b/8); *çoḳ* چوق (287b/16); *uçrap* اوچراب (274a/7); *üç* اوچ (219b/13); *yolçı* يولچى (234b/5).

Sıra sayısı belirten +(ı/u)nçı, +(i/ü)nçi eki cim (ج) ile yazılmıştır: *béşlençi* بيشلانجى (252b/10); *onunçı* اونونجى (236b/2); *üçlençi* اوچلانجى (202a/1); *yetinçi* يتنجى (229a/4).

c) /g/ ünsüzünün yazımı:

/g/ ünsüzü metinde kef (ك) ile yazılmıştır: *çerig* چريك (272a/8); *köydürgü* كويدوركو (266b/1); *özge* اوزكا (234b/16); *yegirme* يكرمه (236b/1).

ç) /ġ/ ve /ķ/ ünsüzlerinin yazılışı:

Türkçe kelimelerin bazılarında "ġ" ve "ķ" ünsüzlerinin yazımı düzensizdir. *andaġ* آنداغ (234a/8), *andaķ* آنداق (267a/3); *ķulaġın* قولاغين (222b/4), *kulaķını* قولاقينى (286a/12); *mundaġ* موناغ (242b/7), *mundaķ* موناق (206b/11); *yaraġ* يراغ (270b/12), *yaraķ* يراق (261a/5). Metnin çalışmamıza konu olan kısmında *uruġ* "tohum" sözcüğünün iki farklı yazımı görülmektedir: *uruḫ* اوروخ (272a/9), *uruġı* اوروغى (280b/13). Metnin ilk iki yüz varağında ise kelime, *uruķ* اوروق (35b/9) ve *uruġ* اوروغ (69b/3) şeklinde yazılmıştır.

d) /p/ ünsüzünün yazımı:

Kelime başında /p/ ünsüzü pe (پ) ile yazlmıştır. Türkçe kelimelerdeki kelime içi ve kelime sonu /p/'ler genellikle (پ) ile yazılmıştır: *çapġunçı* چاپغونچى (207b/13); *ķoptı* قوپتى (220a/16); *tapmaķ* تاپماق (254a/4); ancak be (ب) ile yazılan örnekler de vardır: *köp* كوب (234a/15); *tapar* تابار (214a/3).

Zarf-fiil eki -(X)p, be (ب) ile yazmıştır: *ķavup* قاووب (234b/7); *ķıldurup* قيلدوروب (233b/9); *çıķıp* چقيب (254a/15).

e) /s/ ünsüzünün yazımı:

Kalın ünlülü Türkçe kelimelerin ön ve iç sesindeki "s" ünsüzü kurallı olarak sin (س) ile yazılmış, sad (ص) ile yazılan örnekleirne rastlanmamıştır. *sarıġ* ساريغ (264b/10); *sıġmas* سيغماس (242b/17); *sındurup* سيندوروب (215b/15); *soŋra* سونكرا (266a/5); *asıp* آسيب (260b/7); *basıp* باسيب (239b/5); *yasa* ياسا (213b/14).

f) /ŋ/ ünsüzünün yazımı:

Doğu Türkçesi yazı geleneğine bağlı olarak Türkçe kelimelerin iç ve son seslerinde bulunan ŋ, nun ve kef (نك) ile yazılmıştır: *aŋlama* انكلامه (212a/9); *miŋ* مينك (274a/17); *soŋ* سونك (237a/9); *Teŋri* تنكرى (223a/15).

g) /t/ ünsüzünün yazımı:

Kalın ünlülü Türkçe kelimelerdeki "t" ünsüzü kurallı olarak te (ت) ile yazılmıştır. *atası* اتاسی (264a/17); *ḳaratıp* قاراتیب (263a/13); *taŋlası* تانکلاسی (207b/17).

"t" sesinin ek olarak yazımında ikili yazımlar vardır. *tapdı* تاپدی (204b/16), *taptı* تاپتی (295b/14); *tutdı* توتدی (264b/7); *tuttı* توتتی (250a/13).

3.1.3. Hareke ve Yazı İşaretlerinin Kullanılışı

Firdevsü'l-İkbâl'in çalışmamıza konu edilen varaklarında düzenli olmasa da alıntı kelimelerde sıkça hareke kullanılmıştır. Bu duruma özellikle İ nüshasında daha sık rastlanmaktadır. Hareke ile yazılan kelimelerin büyük bir kısmı Arapça ve Farsça olmasına rağmen bazı Türkçe özel adların yazımında da hareke kullanılmıştır.

3.1.3.1. Üstün

Eserin çalışmamıza konu olan varaklarında genellikle alıntı kelimelerde üstünün kullanıldığı görülmektedir.

evc اَوجْ (251a/17); *ḥiṣṣe* حِصهٔ (218b/15); *menāzil-i müteʿaddide* مَنَازل متعدّه (235a/12); *minnet-dārlıġ* منّتدارلیغ (201b/4); *ġalebe* غلبهَ (235b/6) *rāyāt* رایَات (251b/17).

3.1.3.2. Esre

Firdevsü'l-İkbâl'in çalışmamıza konu edilen varaklarında esre genellikle izâfet kesresi olarak kullanılmış; alıntı kelimelerde nadiren kullanılmıştır.

ḥisābıġa حِسابیغا (251b/17); *ḥādiṣ* حادِث (294a/6); *ḥādiṣe-i cān-gezāyın* حدِثهَ جان کزاین (270a/13); *ḥiṣṣe* حِصهٔ (218b/15); *müteḥaṣṣın* متحصّن (252b/7); *nevāḥisin* نواحِسین (278b/11); *muḥāfaẓatıġa* محافظتِی غه (290b/2); *irāde-i rāh* ارادهٔ راه (242b/3); *kevkebe-i lā-kelām* کوکوبهٔ مالا کلام (295b/17) *südde-i ḫilāfet* سُدهٔ خلافت (282a/9).

3.1.3.3. Ötre

Metinde ötre kelime genellikle alıntı kelimelerde kullanılmak üzere kelime içindeki yuvarlak ünlüleri göstermek için ve bağlama gruplarında "ve" yerine kullanılmıştır.

ḫaṭṭ u ḫāl خطُ‌خال (247a/16); *mübārizler* مُبارزلر (290b/6); *ḳuvvet ü cür'et* قوّت وُ جرأت (218b/15); *sür'at* سُرعت (228a/3); *öyle* أيلا (242b/6); *vuḥūş u ṭuyūr* وحشُ‌ طيور (245a/12).

3.1.3.4. Med

Kelime başındaki elif (ا) genellikle medli yazılmıştır: *aç* آج (206a/6); *aġır* آغير (207b/11); *aġzınıŋ* آغزىنينک (222b/4); *aḳ* آق (261b/17); *aldıdın* آلدىدين (276b/9); *andaḳ* آنداق (275b/11); *artuḳraḳ* آرتوقراق (261b/1).

3.1.3.5. Hemze

Alıntı kelimelerde sondaki hemzeler yazılmamaktadır. Hemzenin kullanımı kurallı değildir. Kelime içinde (ء) > (y) değişmeleri de görülmektedir.

cür'et جرأت (218b/15); *ḫā'if* خاءف (200b/7), *ḫāyif* خايف (268b/4); *ḫazāyinidin* خزاينىدين (243b/2); *ṭavāyifidin* طبايفدين (240a/12).

He (ه) ile biten kelimelerde izâfet kesresini göstermek için kullanılmaktadır:

nāme-i vaḥşet-āmīz نامهٔ وحشت آميز (201b/7); *ḥalḳa-ı girdāb* حلقهٔ كرداب (221a/3); debdebe-i dōst-nevāz دبدبهٔ دوست نواز (260a/7).

3.1.3.6. Şedde

Şeddenin kullanımı Türkçe ve alıntı kelimelerde kurallı değildir. Türkçe kelimlerde çift ünsüz zaman zaman şedde ile gösterilmiştir ancak bunda da kural yoktur. Bregel çift ünsüzleri şeddesiz yazmış, İ ve T nüshalarında bazen şeddeli

bazen de şeddesiz yazılmıştır: *allıġa* الیغه (243a/3); *néççe* نیچّه (283a/15); *yetti* یتّی (284b/5); *beççesi* بچّه سی (258a/15); *muḳadder* مُقدّر (210b/7); *muḳarrer* مقررّ (241b/6).

3.1.3.7. Tenvin

Metinde tenvin işareti nadiren kullanılmıştır. Bu işaret sadece yabancı kelimelerde kullanılmıştır: *ġanimen ü manṣūren* غانماً و منصوراً (278b/10); *ḫuṣūṣen* خصوصاً (251a/6); *ittifāḳan* اتّفاقاً (287b/3).

3.1.3.8. Cezim

Metinde cezim işareti, nadiren kullanılmıştır: *devr* دَورْ (T114b/10), devr دورْ (İ228b/5); *evc* اَوجْ (252a/17); *pey* پَیْ (İ230b/17).

3.1.3.9. İzafet Kesresinin Yazımı

İzafet kesresi, sonu hâ-yı resmiye (ه) ile biten kelimelerde hemze ile, sonu elif (ا) ve vav (و) ile biten kelimelerde ise yâ (ى) ile gösterilmiştir: *madde-i fesād* مادهٔ فساد (239a/11); *binā-yı tāzesi* بنا ی تازه سی (242b/11); *şüce'ā-yı kīne-güẕār* شجعای کینه کذار (252a/12); *pehlū-yı müfāḫaret* پهلوی مفاخرت (224b/6); *nīrū-yı celādet* نیروی جلادت (220a/9).

3.1.4. Bitişik Yazılma

Metinde iki ayrı kelimenin bitişik olarak yazıldığı örnekler bulunmaktadır. Bu yazımda kural yoktur. Metinde iki farklı kelimenin ayrı ve bitişik yazıldığı örnekler de vardır: *ol ki* اولکی (256a/17); *ol kim* اول کیم (245b/7), *ol kim* اولکیم (292b/5); *Ḳurbān-ḳulı* قربانقلی (272a/17); *né 'aceb* نیعجب (217a/4); *kün dék* کوندیک (219a/16).

3.1.5. Yanlış ve Eksik Yazım

Metnin nüshalarında zaman zaman yanlış ve eksik yazımlar bulunmaktadır. Eksik yazım önemli bir çoğunluğu kelimelerinin noktalarının unutulması şeklindedir.

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Yanlış Yazım
baḥrī-i çālāk	**İ nüshası**	*tecrī vü çālāk* تجری و چالاك (İ242a/15)
	T nüshası	*baḥrī-i çālāk* بحرئ چالاك (T121a/16)
	Bregel	*baḥrī-i çālāk* بحرئ چالاك (B553)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Yanlış Yazım
bezm-i mesnedidin	**İ nüshası**	*bezm-i pendīddin* بزم پندیددین (İ246a/5)
	T nüshası	*bezm-i mesnedidin* بزم مسندیدین (T123a/22)
	Bregel	*bezm-i mesnedidin* بزم مسندیدین (B565)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Yanlış Yazım
Buḥayra	**İ nüshası**	*taḥīre* تحیره (İ272a/2)
	T nüshası	*Buḥayra* بحیره (T136a/9)
	Bregel	*Buḥayra* بحیره (B632)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Yanlış Yazım
cerīb	**İ nüshası**	*cezīb* جزیب (İ274b/16)
	T nüshası	*cerīb* جریب (T137b /3)
	Bregel	*cerīb* جریب (B638)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Eksik Yazım
deryā kenārın	**İ nüshası**	*der kenārın* در کنارین (İ283a/13)
	T nüshası	*deryā kenārın* دریا کنارین (T141a/17)
	Bregel	*deryā kenārın* دریا کنارین (B653)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Eksik Yazım
devr	**İ nüshası**	*dev[r]* دو (İ225b/15)
	T nüshası	*devr* دور (T113a/21)
	Bregel	*devr* دور (B514)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Yanlış Yazım
Erjeng-i dīv	**İ nüshası**	*Ejreng-i dīv* اژرنک دیو (İ263b/10)
	T nüshası	*Erjeng-i dīv* (T132a/10)
	Bregel	*Erjeng-i dīv* (B614)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Yanlış Yazım
şūm ḫaṣletī	**İ nüshası**	*şūm u ḫaṣletī durur* شوم و خصلتیدورود (İ205a/5)
	T nüshası	*şūm u ḫaṣletī durur* شوم و خصلتیدورود (T103b/8)
	Bregel	*şūm u ḫaṣletī durur* شوم و خصلتیدورود (B458)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Yanlış Yazım
gürūh-ı enbūh	**İ nüshası**	*enbūh-ı gürūh* انبوه کروه (İ286a/3)
	T nüshası	*gürūh-ı enbūh* کروه انبوه (T142b/1)
	Bregel	*gürūh-ı enbūh* کروه انبوه (B658)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Yanlış Yazım
ḳılmaġay	**İ nüshası**	*ḳılmaġaḳ* قیلمغاق (İ261a/13)
	T nüshası	*ḳılmaġay* قیلمغای (T123a/23)
	Bregel	*ḳılmaġay* قیلمغای (B607)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Yanlış Yazım
pūşīd[e] çeşm	**İ nüshası**	*çeşm-i pūşīd* چشم پوشید (İ294b/17)
	T nüshası	*çeşm-i pūşīd* چشم پوشید (T146b/18)
	Bregel	*pūşīd-çeşm* پوشید چشم (B676)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Yanlış Yazım
terbiyetiġa	**İ nüshası**	*beriyetiġa* بریتی غه (İ226a/3)
	T nüshası	*terbiyetiġa* تبریتی غه (T112a/25)
	Bregel	*terbiyetiġa* تبریتی غه (B514)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Eksik Yazım
şecā'at-şi'ārı	**İ nüshası**	*şecā'at-eş'ārı* شجاعات اشعاری (İ283a/13)
	T nüshası	*şecā'at-eş'ārı* شجاعات اشعاری (T141a/17)
	Bregel	*şecā'at-şi'ārı* شجاعات شعاری (B653)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Eksik Yazım
Ḳaḳa Serdār	**İ nüshası**	*Ḳaḳa Serdār* قاقه سردار (İ203a/13)
	T nüshası	*Ḳaḳa Serdā[r]* قاقه سردا (T102b/15)
	Bregel	*Ḳaḳa Serdār* قاقه سردار (B454)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Eksik Yazım
nevāḥīsiniŋ	**İ nüshası**	*nevāḥīniŋ* نواحىنينك (İ275a/13)
	T nüshası	*nevāḥīsiniŋ* نواحی سی نينك (T137b/13)
	Bregel	*nevāḥīsiniŋ* نواحی سی نينك (B639)

Düzeltilmiş Şekli	Nüshalar	Eksik Yazım
tekāmīş	**İ nüshası**	*nigāmiş* نكاميش (İ284b/14)
	T nüshası	*nigāmiş* نكاميش (T141b/23)
	Bregel	*nigāmiş* نكاميش (B656)

3.1.6. Eklerin Yazımı

Eklerin ayrı yazılması, Eski Uygur Türkçesinden beri süregelen, Doğu Türk yazı geleneğine bağlıdır. Bu durum Klasik Çağatay imlâsının en önemli özelliklerindendir (Tekcan 2007: 38). Metinde, eklerin kelimelere genellikle ayrı bazen de kelimelere bitişik yazıldığı görülmektedir.

faṣlıġaça فصليغه چه (202b/9); *kéçġaça* كيچ غه چه (298a/9).

3.1.6.1. Yapım Eklerinin Yazımı

Bu bölümde, ikili ve ayrı yazımlar örneklenmiştir.

3.1.6.1.1. İsimden İsim Yapan Eklerin Yazımı

+lAnçI eki, metinde genellikle ayrı yazılmıştır.

béşlençi بيش لانچى (203a/9); *ékkilençi* يكى لانچى (287a/2); *yettilençi* يتّى لانجى (203a/15); *altılançı* آلتيلانجى (234a/11); *üçlençi* اوچلانجى (288b/14).

+lXk, +lXg ekinin genellikle ayrı yazıldığı tespit edildiği gibi bitişik yazıldığı da görülmektedir. *āsitān-būslıḳıġa* آستان بوسليقى غا (238b/4); *atalıḳlıġnıŋ آتاليق ليغ نينك* (231b/11); *başlıġ* باشليغ (211b/17); *salmaḳlıḳ* سالماق ليق (277b/5); *ser-efṣānlıḳġa* سرافشان ليق غه (291a/12).

+sIz eki, kelimelerden daima ayrı yazılmştır: *ʻadūsız* عدو سيز (295b/6); *cānsız* جان سيز (239b/11); *kémesiz* كيمه سيز (272a/3); *sansız* سان سيز (239b/12); *yaraġsız* يراغ سيز (245b/16).

+rAk eki, eserin çalışmamıza konu olan varaklarındaki örneklerinde kelimelere bitişik olarak yazılmıştır. *Firdevsü'l-İkbâl*'in daha önceki varaklarında ayrı *+rAk* ekinin ayrı yazıldığı örnekleri de vardır (Gerçek 2011: 53): *azraḳ* آزراق (290b/7); *burunraḳ* بورونراق (255a/13); *uluġraḳ* اولوغراق (273b/12); *kemrek* كمراك (271b/15); *tīzrek* تيزراك (232b/9).

3.1.6.2. İsim Çekim Eklerinin Yazımı

Firdevsü'l-İkbâl'in çalışmamıza konu edilen varaklarında *+nIŋ* ilgi durumu eki, *+dA* bulunma durumu eki, *+nI* belirtme durumu eki ve *+çA* eşitlik durumu eki nin ayrı yazıldığı, diğer eklerde ise belli bir kural gözetilmeksizin ikili yazım tespit edilmiştir.

Çokluk eki:

+lAr çokluk ekinin bitişik ve ayrı yazıldığı örnekler vardır: *arıġlar* آريغ لار (272a/4); *cāsūslar* جاسوس لار (204a/16); *gülistānlar* كلستان لار (232b/6); *köller* كوللار (248b/13); *yigitler* يكيت لار (260a/13).

İyelik Ekleri:

İyelik ekleri genellikle bitişik yazılmaktadır.

Durum Ekleri

+nIŋ eki daima ayrı yazılmıştır: *bāġnıŋ* باغ نينك (294a/16); *ḳırnıŋ* قير نينك (248a/7); *köknіŋ* كوك نينك (271b/3); *ṭarafnıŋ* طرف نينك (253a/4); *yolnıŋ* يول نينك (256b/12).

+nI belirtme durumu eki metinde genellikle ayrı yazılmıştır: *atnı* آتنى (223a/3); *başnı* باش نى (264a/11); *erkni* ارك نى (281a/2); *ḫᵛāceni* خواجه نى (287b/6); *ḳolnı* قول نى (289a/2); *tuġnı* توغنى (289b/7); *yaḫşılıḳnı* يخشي ليق نى (240a/4).

+ġA yönelme durumu eki kelimeye doğrudan ekleniyorsa ayrı, iyelik ekinde sonra geliyorsa bitişik yazılmıştır. *atıġa* آتیغه (223a/11); *atlarıġa* آتلاریغه (246b/10) *avġa* آوغه (244b/1); *bār-gehġa* باركه غه (244b/10); *erkġa* ارك غه (269b/6); *istiḳbālıġa* اسقباليغه (248b/3); *ḳurġaşınġa* قورغاشين غه (222b/16); *taŋġa* تانك غه (278a/2).

+dIn ayrılma durumu eki belli bir kurala bağlı olmadan bazen ayrı bazen bitişik yazılmıştır: *aydın* آی دين (249a/10); *başdın* (260a/1); *biridin* بری‌دين (249b/11); *cehāletdin* جهالت دين (232b/16); *içmekdin* ايچماكدين (258b/12); *kündin* كون دين (266b/3); *tüfeŋdin* تفنك دين (233b/13).

+dA bulunma durumu eki genellikle ayrı yazılmıştır: *aḳşamda* آقشام دا (234a/10); *bābda* باب دا (229a/2); *cihende* جهنده (242a/9); *demde* دم دا (243a/8); *ḳolda* قول دا (265a/6); *uruşda* اوروش دا (210a/3); *yoḳarıda* يوقاريدا (222b/13).

+çA eşitlik durumu eki metinde ayrı yazılmıştır. *evvelġıça* اوّلغی چه (218b/15); *ḳıyāmetçe* قيامت چه (262b/5); *özgeçe* اوزكاچه (215b/2).

Bildirme Ekleri

+dUr; +dUrUr bildirme ekleri hem ayrı hem bitişik yazılmıştır: *andaḳ durur* آندقدورور (285b/6); atlıġdur آتليغ دور (210a/15) *bā'iş durur* باعثدورور (294a/6); *dāll durur* دال دورور (292b/3); *ol durur* اولدورور (276b/12); *yalındur* يالين دور (212b/10).

3.1.6.1.3. Fiil Çekim Eklerinin Yazımı

Fiillere gelen çekim ekleri, metnin nüshalarında genellikle bitişik yazılmıştır; ancak ayrı yazılan örnekleri de vardır. Fiil çekiminde, zamir kökenli şahıs ekleri genellikle ayrı yazılmıştır. Kip eklerinin genellikle bitişik yazıldığı görülmektedir: *aldım* آلديم (210b/15); *atḳulaşdılar* آتقولاشدی‌لار (254a/13); *bolmış durur* بولميش دورور

(267b/3); *étiŋler* آيتينك لار (282a/1); *ḳılsaḳ* قيلساق (238a/11); *tapsa* تاپسه (274b/2); *urġay* اورغای (231a/4); *bitige-men* بيتكا من (214b/11); *yörür-miz* يورورميز (254a/5).

3.1.6.1.4. İsim-Fiil Eklerinin Yazılışı

-mAk: *barmaġ+ı* بارماغی (205b/5); *buyur-u-l-maġ+ı* بويورولماغی (280a/3); *ur-dur-maḳ+ġa* اوردورماقغا (272a/9); *eyle-mek* ايلاماك (266b/17); *kéç-mek+ke* كيچماك كا (243b/9).

-Iş: *ur-u-ş* اوروش (209a/9); *körünüş* كورنوش (227b/9); *yör-ü-ş* يوروش (251a/4).

3.1.6.1.5. Sıfat-Fiil Eklerinin Yazılışı

-gAn, -kAn: *çap-ġan* چاپغان (276b/8); *çék-keni* چيككانی (253b/10); *çék-megen* چيكماكان (212b/15).

-gU, -kU: *bol-ġu dék* بولغوديك (246a/6); *ḳutul-ġu dék* قوتولغود يك (246a/5); *kél-gü+si* كيلكوسی (200b/5).

-Ar, -Ur: *kün-çıḳ-ar+ı+ġa* كون چيقرىغا (271a/7); *baġ+la-t-ur irāde+si+n* باغلاتوراراده سين (272a/6).

3.1.6.1.6. Zarf-Fiil Eklerinin Yazılışı

-A: *tol-a* تولا (214a/16); *kél-e baş+la-dı* كيلا باشلاديلار (287b/11).

-gAç: *kél-geç* كيلكاج (264a/7); *és-keç* ايسكاج (248b/14).

-gAlI: *sal-ġalı* سالغالی (249a/6); *öl-geli* اولكالی (299a/14).

-(X)p, -(X)bAn: *tile-p* تيلاب (211a/16); *uzat-ıp* اوزاتيب (235b/12); *butra-ban* بوترابان (297b/8); *yörü-ben* يوروبان (242a/11); *ḳorḳ-uban* قورقوبان (261b/1).

-mAy, -mAyIn: *tap-may* تاپمای (273b/7); *yat-mayın* یاتماین (261a/4).

-gAndA: *uzat-ġanda* اوزاتغاندا (269b/11); *yörü-gende* یوروکاندا (275b/11); *öt-kende* اوتکاندا (298b/13).

-GUnçA, -GUçA: *dé-günçe* دیکونچا (278a/4); *öt-künçe* اوتکونچا (290b/17); *bol-ġuça* بولغوچه (261a/13); *öl-güçe* اولکوچه (299b/14).

3.2. SES ÖZELLİKLERİ

3.2.1. ÜNLÜLER

3.2.1.1. e/i meselesi:

Eckmann, Karahanlıcanın ilk hecede bulunan /e/ sesi, genellikle on dördüncü yüzyıl ortalarına kadar Harezm Türkçesinde de korunmuş olsa da daha sonraları (ى) ile veya *Nehcül'l-Ferādis* gibi harekeli metinlerde üstünlü yâ (ى) ile işaretlenen bir sese dönüşmeğe başladığını ve muhtemelen /e/ ve /i/nin her işkisinden de farklı, yarı açık bir /é/yi temsil ettiği görüşündedir (Eckmann, 2009: 33). Timur Kocaoğlu ise, Türkçede /é/ sesinin en eski dönemlerden beri bulunduğunu ve tarihî Türk lehçelerine ait eserlerin transkripsiyon metinlerinin hazırlanmasında kapalı /é/ ünlüsünün gösterilmesinin önemini vurgulamaktadır (Kocaoğlu, 2003: 266-267). *Firdevsü'l-ikbâl* metninin okunuşunda kapalı /é/ ünlü sesi, ilk hecede /ى/ ile yazılmış kelimeler Özbekçe söylenişe uygun olarak kapalı /é/ şeklinde transkripsiyonda gösterilmiş; /ى/ ile yazılmayan kelimlerde ise traskripsiyonda gösterilmemiştir.

3.2.1.2. Ünlü Uyumları

3.2.1.2.1. Kalınlık- İncelik Uyumu

Büyük ünlü uyumu olarak da bilinen kalınlık-incelik (ön-arka) uyumu Türkçe ve akrabası dillerde en temel özelliklerden biridir (Karaağaç, 2012: 148). Eklerin

yazımında Çağatay yazı diline özgü olan ek uyumsuluğu kalınlık-incelik uyumuna bağlı olmadan karışık kullanılmaktadır. Eckmann, Çağatay Türkçesinde kalınlık-incelik uyumu Çağatay Türkçesinin aslî kelimelerindemuhafaza edildiğini ifade etse de (Eckman, 2009: 28) yabancı kelimlerde daha çok görülen bu husus Türkçe kelimelerde daha azdır. Arapça ve Farsça kelimelere kalın ünlülü ek getirme eğilimi kelimelerin kalın telaffuz edilişiyle izah edilebilmekte ise de yabancı kelimelerde ortaya çıkan bu durumun müstensihler tarafından Türkçe kelimeleri de kapsamına almış olabileceğinden söz edilebilir (Eraslan, 1970: 114-115). *Firdevsü'l-ikbâl* de de, bu durum yabancı kelimelere oranla Türkçe kelimelerde daha düzenlidir. Zaman zaman ikili yazımlar da görülmektedir.

cilve+ġa (207a/8), *cilve+ge* (270a/3); *e'ādī+ġa* (285b/16), *e'ādī+ge* (289a/14); *ḥareket+ġa* (219b/11), *ḥareket+ge* (266a/8); *kéme+ġa* (298b/7); *kéme+ge* (210b/15); *kimse+ġa* (281b/16), *kimse+ge* (221b/8); *kitābet+ġa* (269a/1), *kitābet+ge* (273a/13); *köçürmek+ġa* (265b/14), *köçürmek+ge* (265b/14); *kök+ġa* (251b/6); *kök+ge* (221a/10); *leşker+ġa* (275b/11), *leşker+ge* (270b/12); *cevānib+dağı* (240b/10); *ḳıble+dağı* (289a/8); *üst+iġa* (203b/16); *terbiyet+iġa* 216a/15); *yigit+lerġa* (285a/13); *evvelraḳ* (281b/16); *ilgeriraḳ* (289b/7); *köpraḳ* (231a/5); *ziyāderaḳ* (270b/6); *dil-āverlik* (214b/14), *dil-āverlıḳ* (223a/9); *fīrūz-mendlıḳ* (300a/9), *fīrūz-mendlik (*205b/2).

3.2.1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Türkçede düz ünlülerden sonra düz ünlüler, yuvarlak ünlüleren sonra, düz geniş veya dar yuvarlak ünlülerin gelmesi uymuna düzlük-yuvarlaklık uyumu (küçük ünlü uyumu) diye adlandırılır (Karaağaç, 2012: 149). Eski Türkçe döneminden sonra ortaya çıkan düzlü-yuvarlaklık uyumu Çağatay Türkçesinde tam gelişmemiştir (Eckmann: 2009: 30; Tekcan 2007: 40).

a) Yalnızca Düz Şekilleri Olan Ek ve Yardımcı Ünlüler

+çI: *çapġunçı* (207b/13); *ḳaçġunçı* (284a/7); *oḳuġuçı* (271b/12).

-DI: Eckmann, bu ekin yalnızca düz biçimlerinin olduğunu belirtse de (Eckmann, 2009: 31), *Firdevsü'l-İkbâl*'in 200-300 varakları arasında, bir dudak sesi olan birinci tekil şahıs (+m) etkisiyle bazı örneklerde yuvarlaklaştığı gözlenmektedir: *alın-* (245b/5); *ḳıl-dı* (271a/9); *kör-dim* (210b/12); *saçıl-dı* (216b/6); *al-dım* (210b/15), *al-dum* (211a/9); *bar-dum* (256b/16); *ḳıl-dım* (271a/9), *ḳıl-dum* (200b/2).

+dIn: *kün+din* (205b/8), *tuş+dın* (273b/5); *yol+dın* (262a/12).

+gI: *burun+ġı* (268b/8); *evvel+ġı* (202b/10); *soŋ+ġı* (270a/6).

-gIl: *ḳıl-ġıl* (240a/5); *dé-gil* (220a/16).

+(I)ŋ: *cülūs+ıŋ* (267a/2); *ḥużūr+ıŋ+dın* (267a/2), *ḳudūm+ıŋ* (223b/3); *yol+ıŋ+da* (223b/6).

+(X)nçI: *onunçı* (236b/2); tört+ünçi (203a/8).

-mIş: *bol-mış* (234a/8); ol-mış (214a/12); *tüş-miş* (276b/5).

+nI /+In: *ġubār+ı+nı* (251a/17); *ḳol+nı* (289a/2); *öz+ni* (239b/9); *ulus+nı* (274a/1), uruġ+nı (69b/10); *avul+ın* (276a/5); *ulus+ın* (262a/7).

+nIŋ: *būḳalemūn+nıŋ* (220a/7); *encüm+niŋ* (261b/5); *kök+niŋ* (271b/3); *yol+nıŋ* (256b/12).

+(s)I: *bol-ġu+sı* (255b/9); *on+ı+da* (278b/161); *ulus+ı* (266a/1); *uyḳu+sı+da* (269b/14).

+sIz: ‘*adū +sız* (295b/6).

b) Yalnızca Yuvarlak Şekilleri Olan Ek ve Yardımcı Ünlüler:

-DUr- : *as-dur-up* (286b/16); *çap-dur-a* (202b/2); *sı-n-dur-mayın* (265b/3); *yaġ-dur-sa* (219b/3).

+DUr: *anda+dur* (254a/10); *cihān+dur* (212a/3); *yalın+dur* (212b/10).

-gUnçA: *at-ġunça* (246b/4); *dé-günçe* (278a/4); *ḳıl-ġunça* (244a/1); *kir-günçe* (219a/8).

-GUn: *çap-ġun+ı* (226b/17); *ḳaç-ġun+çı* (284a/7).

-GUr-: az-ġur-up (209b/17); *yét-kür-di-ler* (243b/14).

-gUz: *kir-güz-üp* (225b/14).

-Ur-: *açıl-ur* (256b/1); *bağla-t-ur-lar* (272b/2); *yandaş-ur* (248b/12).

-Ur+: *al-ur+dın* (239b/9); *bér-ür+de* (264a/8); *ḳayt-ur+da* (279a/4).

-sUn: *kél-sün* (269b/3); *ḳıl-sun* (269a/16).

3.2.1.3. Ünlü Değişmeleri

Metinlerimizde çeşitli ses olayları nedeniyle ortaya çıkan bazı ünlü değişimleri şu şekildedir:

a) /a-/ > /e-/ değişimi: *émdi* < ET *amtı* (238a/8); *yene* < ET *yana* (230b/3).

b) /ı-/, /-ı-/ > /i/ değişimi: *it* (217a/9) < ET *ıt*; *miŋ* (204a/3) < ET *bıŋ*; *til*) < ET *tıl* (215b/11).

c) /-i-/ > /-e-/ değişimi: *kéme* < ET *kemi* (204b/17); *yegirme* < ET *yigirmi* (211a/8); yer < ET yir (245a/1)

ç) /o-/, /-o-/ > /a/ değişimi: *alar* (203a/4) < ET *olar*; *ḳav-* < ET ḳov- (249a/7).

d) /-o-/ > /-ö-/ değişimi: *yörü-* < ET *yorı-* (242a/11).

e) /-u/ > /-a/ değişimi: *orta* (287b/6) < ET *orto, ortu; orda* < ET *ordu* (259a/9) "kağanın karargâhı"

f) /u-/ > /ı-/ değişimi: *tanı-* < ET *tanu-* (286b/4); .

g) /-u-/ > /-ü-/ değişimi: ET butarla- > bütre- (175b/2).

ğ) /-ü-/ > /-e-/ değişimi: *bölek* (249a/10) < ET *bölük*; *bütker-* (254b/1) < ET *bütgür-*; *köter-* < ET *kötür-* (235b/11).

h) /-ü-/ > /-i-/ değişim: *beri* (249a/10) < ET *berü; ilgeri* < ET *ilgerü* (203b/17).

3.2.1.4. Yuvarlaklaşma

Yuvarlaklaşma, düz bir ünlünün, yanındaki dudak ünsüzünün veya söz içindeki yuvarlak bir ünlünün etkisiyle yuvarlak sıradan bir ünlüye dönüşme olayıdır (Karaağaç, 2012: 147).

a) /e-/ > /ö/ değişimi: *öy* < ET *eb* (235b/12); *öylük* (257a/16).

b) /-ı-/ > /-u-/ değişimi: *boyun* (226a/13) < ET *boyın*; *oḳu-* < ET *oḳı-* (215b/7).

c) /-ı-/ > /-ü-/ değişimi: *yörü-* < ET *yorı-* (242a/11).

ç) /-i-/ > /-ü-/ değişimi: *yetüş-* < ET *yetiş-* (243b/4).

3.2.1.5. Ünlü Düşmesi

aġzınıŋ < aġız (222b/4); *aytsam < ayıt-* (244a/16); boynıda < boyun (242b/3); *burnun < burun* (222b/4); *köŋliga < köŋül* (215a/12); *ornıga < orun* (201b/5); *yıġnaturga < yıġ-ı-n+a-t-ur+ga (*272a/9).

3.2.1.6. Hece Düşmesi

-AyIn emir ekinin son hecesi düşürülmüştür: *bol-ay* (255a/7, 214a/16); *ḳıl-ay* (266b/12, 214b/17); *sor-ay* (214a/17); *toġ-ay* (277a/8).

+DUr bildirme ekinin son hecesi düşürülmüştür: *anda+dur < anda+dur-ur* (254a/10); *ol+dur < ol+dur-ur* (214a/3); *yalın+dur < yalın+dur-ur* (212b/10).

3.2.1.7. Ünlü Birleşmesi

andaġ (< anı+teg) (234a/8); *mundaġ < munı+teg* (242b/7); *néçük < (néçe+oḳ)* (205a/17); *birev < bir+egü* (232a/4).

3.2.1.8. Kalınlaşma

maŋa < (< bén) (214b/10); *saŋa (< sen)* (213b/13).

3.2.2. ÜNSÜZLER

3.2.2.1. Kelime Başında Korunan Ünsüzler

/b-/ ünsüzünün korunması

Kelime başında /b/ ünsüzü korunmuştur: *bar* (200b/4); *bar-du+m* (256b/16); *bér-ür* (257b/10); *bol-ur* (205b/2).

Firdevsü'l-İkbâl'in 200b-300a varakları arasında *bol-* fiili 652, *ol-* fiili 70 geçmektedir.

/t-/ ünsüzünün korunması

Metinde geçen /d/li ve /t/li şekiller ele alındağında metinde /t/li şekiller Çağatay Türkçesinin bir özelliği olarak daha çoktur. Az da olsa /d/li kullanımlar olmasının nedeni Oğuz etkisidir. *Firdevsü'l-İkbâl*'in 200-300 varakları arasında /d/li ve /t/li şekillerin kullanım oranı şöyledir: *dağı* 62; *dé-* 24; *dey* 1; *dék* 99; *dév* 1; *dur-* 826; *tağ*12; *taġa* 1; *taŋ* 11; *tanı-* 1; *taŋla* 9; *tap-* 158; *tapşur-* 10; *tapul-* 1; *tart-* 12; *taş* 4; *taşḳarı* 6; *taşla-* 12; *taşlan-* 1; *tavar* 1; *Teŋri* 1; *tég-* 6; *tégrü* 3; *tégür-* 1; *téŋ* 3; *téŋiz* 7; *Téŋri* 5; *téve* 2; *tik-* 1; *tiken* 1; *til* 4; *tile-* 11; *tir-* 3; *tirig* 1; *tiş* 1; *tofrağ* 3; *tofraḳ* 19; *toġ-* 2; *toġrı* 3; *toḳıl-* 1; *toḳḳız* 2; *toḳḳuz* 5; *toḳḳuzlançı* 1; *toḳuz* 2; *toḳuzlançı* 4; *tol-* 7; *tolġa-* 3; *tolġağ* 1; *toltur-* 1; *ton* 1; *top* 2; *topçaḳ* 3; *tovaçı* 7; *toy* 1; *toyġun* 1; *tök-* 13; *tökül-* 1; *töre* 1; *tört* 25; *törtlençi* 8; *törtünçi* 1; *töşe-* 2; *töşel-* 1; *tuġ* 7; *tur-* 21; *tuş* 13; *tuşlıḳ* 1; *tut-* 80; *tutdur-* 7; *tutul-* 5; *tuy-* 1; *tuyġun* 2; *tuyun-* 1; *tüb* 1; *tüfeng* 8; *tüg* 1; *tüken-* 1; *tüket-* 1; *tümen* 3; *tün* 10; *türlüg* 6; *tüş-* 55; *tüş* 4; *tüş (düş)* 2; *tüşül-* 5; *tüşür-* 1; *tüz-* 18; *tüz* 3; *tüzet-* 1; *tüzlik* 1; *tüzlük* 1; *tüzüklik* 1; *tüzül-* 1.

3.2.2.2. Ünsüz Değişmeleri

a) /b-/ > /m-/ değişmesi (Nazallaşma)

mén (214b/16) (< bén); *miŋ* (204a/3) (< *bıŋ); muz* (263a/12) (< *buz*); min- (243a/10) (< *bin-*); *mundın* (205a/17) (< *bundın*).

b) /-b/ > /-v/ > /-y/ değişmesi (Sızıcılaşma)

öy+de (< *ev* < *eb*) (250a/14).

c) /-p-/ > /-f-/ değişmesi (Sızıcılaşma)

defingü (< depingü) (250b/7); *tofraḳ* (< toprak) (272a/9).

ç) /-d-/ > /-z-/ > /-y-/ değişmesi (Sızıcılaşma)

ayaġ(ḳ) (< *adaġ*) (247a/17) ; *eyle-r* (< *eḏle-*) (230a/8); *ḳay(ı)t-tı (< ḳaḏıt)* (264b/10); *kéy-* (< *ked-*) (214a/7); *uyḳu* < ET *(udı-ġu*) (236a/10).

d) /-ḳ-/ > /-ġ-/ ve /-ḳ-/ > /-ḫ-/ değişmesi (Sızıcılaşma)

urug+ı (280b/13), *uruḫ (< urug)* (272a/9)*; yaḫşı (< yaḳşı)* (226a/7); *yavuḳ (< yaġu-(X)k)* (252a/13).

Damak Ünsüzlerinin Karışması

Çağatay Türkçesinde kelime sonunda sebepsiz g/k, ġ/ḳ nöbetleşmesi yoluyla ötümlüleşme ya da ötümsüzleşmeler olmaktadır (Seyhan, 2004: LI).

başlıḳ (200b/15), *başlıġ* (294a/1); *tofraḳ* (226b/11), *tofraġ* (272a/9); *yaraḳ* (270b/12), *yaraġ* (261a/5).

e) /t-/; /t-/ > /d-/; /t-/ değişmesi (Ötümlüleşme)

Doğu Türkçesinin özelliği olarak kelime başı ünsüzleri korunur. Ancak Oğuz Türkçesinin etkisiyle metnimizde /d-/ li biçimleri de kullanılmıştır.

dağı (252b/1) (< *taḳı*); *dé-* (296a/15) (< *té-*); *dey* (215a/3); *dék* (201a/9); *déy* (212a/5) (< *teg*); *dur-* (294b/8) (< *tur-*)

f) /-g/ ~ /-ġ/ > /-v/, /-AGU/ > /-Av/ değişmesi (Dudaksıllaşma-Diftonglaşma)

birev (< biregü) (277a/17); *üçev* (< *üçegü*) (222a/15).

g) /-z/ > /-s/ değişmesi (Ötümsüleşme)

Metinde, geniş zamanın olumsuz çekimindeki /z/ ünsüzü /s/'ye dönüşür: *bol-mas* (272a/3); *te'ṣīr ḳıl-mas* (292a/16); *teskīn bér-mes* (267a/13).

3.2.2.2. Ünsüz Uyumu

Firdevsü'l-İkbâl'de de ünsüz uyumu düzenli değildir.

a) İsim Çekim Eklerinde

*Firdevsü'l-İkbâl'*de, isim işletime eklerinin kullanımında ünsüz uyumu tutarlı değildir.

Yönelme Durumu +GA: *emel+ġa* (236a/8); *él+ġa* (251a/16); *ḳul+lar+ı+ŋ+ġa* (241a/11); *ḳurb+ı+ŋ+ġa* (214a/15); *ur-dur-maḳ+ġa* (272a/9); *yaġı+ġa* (255a/2); *él+ge élçilik+ke* (227b/13); *ḥareket+ke* (274b/9); *ṣayd-efgenlik+ke* (295a/7); *tök-ü-l-mek+ke* (299b/4).

Bulunda Durumu +dA: *on+ı+da* (278b/161); *bér-ür+de* (264a/8); *öy+de* (250a/14); *tüz+lik+de* (296b/13).

Ayrılma durumu +dIn: *tuş+dın* (273b/5); *ulus+dın* (262b/1); *yol+dın* (262a/12); *cehālet+din* (232b/16); *iç-mek+din* (258b/12) *kün+din* (205b/8).

b) Fiil Çekim Eklerinde

Fiil çekiminde, tespit edilen uyum dışı örnekler şunlardır:

Görülen geçmiş zaman çekiminde: *atḳulaş-tı+lar (*254a/13*); ét-ti* (211a/16); *muḳarrer ét-di* (206a/11); *éşit-di+m* (210a/15); *tap-dı* (271b/7); *vuḳū' tap-tı* (201a/17); *tap-du+ḳ* (210b/12); *tut-dı+lar* (249a/7); *tirig tut-tı+lar* (247b/5); *uzat-dı* (206a/9).

Gelecek zaman çekiminde: *çıḳ-ġay* (260a/14); *hezīmet tap-ġay* (209b/10); *maṣūn u maḥfūẓ tut-ġay* (222a/4).

Zarf-fiil eki: *at-ġunça* (246b/4).

Sıfat-fiil eki: *çap-ġan* (276b/8); *tap-ġanı* (276b/12)

3.2.2.3. Ünsüz Düşmesi

/ġ/ ve /g/ Meselesi

Tek heceli sözlerin sonundaki /ġ/ ve /g/ ünsüzleri korunmuştur: *çaġ+ı* (208b/2); *taġ* (246b/10).

Birden fazla heceli kelimelerin iç ve son seslerindeki /-ġ/ ve /-g/ ünsüzleri genellikle korunmuştur: *ayaġ* (285a/6); *sarıġ* (264b/10); *tolġa-p* (229b/17); *uluġ* (201b/12); *uyġan-sa* (294a/5) *kiçig* (271b/14); *ölüg* (221b/6).

+GA yönelme durumu ekinin özellikle iyelik eklerinden sonra yutulma durumu *Firdevsü'l-İkbâl*'de de görülmektedir: *mizāc+ı+m+a* (256a /1); *rūz+ı+m+a* (214b/11); *devr+i+m+e* (223b/16).

Bazı kelimelerde bulunan hece başı /ġ/ ve /g/ sesleri Çağatay Türkçesi döneminden önce düşerler (Eckmann, 2009: 42). *Firdevs'ül-iḳbāl*'deki örnekler şunlardır: *kérek (< kergek)* (238a/8); *ḳulaḳ+ı+nı (< ḳulġak)* (286a/12); *tofraḳ (< topurġaḳ)* (272a/9).

/b/ Yutulması

Kelime başında /b/ sesinin düşmesi *bol-* fiilinde görülmektedir: *ol-ur* (299b/13); *téŋ ol-may* (255b/10).

/b/ Erimesi

Kelime sonunda /b/ sesinin düşmesi su kelimesinde görülmektedir: su (< suv < sub) (204a/12).

/l/ Düşmesi

Metinde /l/ sesinin düşmesi *kétür-* fiilinde örneklenmiştir: kétür-di+ler (243a/7); kétür-gey (230a/9).

/r/ Erimesi

/r/ sesinin birkaç kelimede düştüğü görülür: *bile (< birle)* (210b/12); *ḫūb é-di* (216a/10); *iste-r é-dim (< ér-)* (223b/15); *vīrān é-mes* (222a/12).

/y/ Düşmesi

yit- (< it-) (204a/8)

3.2.2.4. Kelime Başındaki /y/ Meselesi

/y/ ön sesinin metinde birkaç örnekte korunduğu tespit edilmiştir: *yegirme* (203a/1); *yıl* (211b/1); *yılan* (264a/2); *yüz* "yüz, çehre" (297a/4); *yüz* "yüz" (203a/8).

/y/ Türemesi

yiber- (201b/7) (< *ıd-u-bér-mek*); *yap-* (206b/7) (< *abı-*); *yıraḳ+dın* (212a/16) (< ıra-k); yılḳı (< ılḳı) (279a/15).

3.2.2.5. Ünsüz İkizleşmesi

Sayı isimlerinde ikizleşme görülmektedir: *éki* (202a/11), *ékki* (211a/10); *yeti* (222a/17), *yetti* (240b/3).

3.2.2.6. Göçüşme

Metinde bir kelimede tespit edilmiştir: *örget-ip* (< ögret-) (259a/2).

3.2.2.7. Sedalılaşma

ayaġı (< ayaḳ) (264a/11);

3.2.2.8. Sedasızlaşma

başlıḳ (203b/16) "adlı"

3.2.3. Oğuz ve Kıpçak Unsurları

Metnin nüshalarında tespit edilen Oğuz ve Kıpçak unsurları şunlardır:

a) bol-/ol-: Çağatay Türkçesi *bol-* fiilini tercih eden tarihî yazı dilidir. Metnin nüshalarında *bol-* fiilinin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir; ancak Oğuzcanın etkisiyle *ol-* fiilinin de kullanıldığı görülür:

Firdevsü'l-İkbâl'deki *bol- ve ol-* fiillerinin kullanşı şöyledir: *bol-* 652, *ol-* ise 70 kere kullanılmıştır. Aynı isme kimi zaman ol-, genellikle bol- fiili getirilerek birleşik fiiller yapılmıştır: *'azīz bol-* (257a/12), *'azīz ol-* (215b/8); *berūmend bol-* (257a/11), *berūmend ol-* (266b/16); *cem' bol-* (271a/10), *cem' ol-* (255b/10); *ḫalāṣ bol-* (287b/9), *ḫalāṣ ol- muḳābil bol-* (222b/14), *muḳābil ol-* (205b/2); (*mülāzım bol-* (214b/10), *mülāzım ol-* (218a/14), 214a/12); *müstedām bol-* (267a/3), *müstedām ol-* (275a/10); *ser-efrāz bol-* (255b/5), *ser-efrāz ol-* (262b/1).

b) t- > d- değişikliği: Çağatay Türkçesi, bu hususta Eski Türkçeye bağlı kalmıştır. Çağatay Türkçesinde olduğu gibi *Firdevsü'l-İkbâl*'de de karşımıza çıkan d-'li şekiller, Oğuzca etkisindendir.

dé- fiili metinde 24 defa kullanılırken, /t/'li şekli kullanılmamıştır.

dék (99)*, dey* (1)*; tégrü* (3) defa kullanıldığı tespit edilmiştir.

c) -lX < lXg, lXk değişikliği: Eski Türkçede sıfat yapan bu ekin son ünsüzü Batı Türkçesinde düşmüş, ünlüsü de yuvarlaklaşmıştırr. Bu ekin son ünsüzünün düşürülmesine Kıpçakçada da rastlanır; ancak ekin son ünsüzün korunarak kullanılması da mümkündür. Kıpçakçanın Batı Türkçesinden farkı, son ünsüz düşürüldüğünde bile ünlünün yuvarlaklaşmamasıdır. Metnin nüshalarında ekin *-lXg, -lXk* şekli kullanılmıştır. -lX'lı şekillere metnin tarafımıza ayrılan bölümünde özel adlarda ve iki örnekte rastlanır:

Sevgen+li (272a/1); *Kök-üzekli* (273a/1); *Yaŋı-ḳal'alı* (176b/8); *ḳavġalı* (246a/5); *Ḳapḳaḳlı* (247b/3). *olturumlı* (266a/7)

ç) Yuvarlaklaşma: Harezm, Altınordu ve Eski, Anadolu Türkçelerinde, -(X)p zarf-fiil eki ile 1. şahıs iyelik eklerinin yardımcı ünlülerinde görülen yuvarlaklaşma eğilimi klasik Çağatay Türkçesinde görülmez. Buna rağmen metnin özellikle İ nüshasında, bu eklere gelen yardımcı ünlülerin bazı kelimelerde yuvarlaklaştığı görülür: *aralaş-up* (284b/8); *atlan-ıp* (24) (202b/16), *atlan-up* (9) (266a/16); *bağlat-up* (270b/3); *bas-up* (1) (252a/17); *bas-ıp* (1) (239b/5); *ḳav-up* (234b/7); *élçileş-üp* (294b/1); *kél-ip* (73) (203b/11); *kél-üp* (2) (214b/13).

Eski Anadolu Türkçesinde, görülen geçmiş zaman ekinin I. ve II. teklik kişi çekiminde ortaya çıkan yuvarlaklaşma, metnimizde de görülmektededir: *al-dı+m* (1) (210b/15), *al-du+m* (1) (211a/9); ḳıl-dı+m (1) (271a/9); ḳıl-du+m (3) (200b/2); *sal-du+m* (1) (211a/10); *yat-du+m* (1) (256b/15); *yıḳıl-du+m* (2) (256b/15); *bér-dü+m* (1) (294b/12); *eyle-dü+m* (2) (262a/15); *élt-dü+m* (2) (200b/1); *kél-dü+m* (1) (257a/2).

d) /y-/ > /c-/ değişmesi: Ötümlü ön damak yarı ünlüsünün ötümlü diş-damak patlayıcısına geçmesi, ilk olarak Kaşgarlı'da görülür. Kaşgarlı Mahmut, ön ses durumundaki y- sesinin Oğuz ve Kıpçaklar tarafından c- sesine çevrildiğini belirtmiştir (Karaağaç, 2012: 235). Bu değişme, *Firdevsü'l-İkbâl*'in 200-300 varakları arasında bir örnekte tespit edilmiştir: *ciyenlik* "yeğenlik" (245b/2).

e) İsim durum eklerinde Oğuzca etkisinin görüldüğü ekler: *Firdevsü'l-İkbâl*'de isim durum eklerinden bazılarının Batı Türkçesi şekliyle kullanıldığı tespit edilmiştir:

Yönelme Durumu: *devr+i+m+e* (223b/16); *mizāc+ı+m+a* (256a /1); *rāz+ı+m+a* (214b/11); *ẓulm+a* (235b/12).

f) ķ > ḫ değişikliği: *yaḫşı (< yaķşı)* (226a/7); *yaḫşılıġ* (201b/9); *yaḫşılıķ* (247a/17).

3.3. ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

3.3.1. İSİM GRUBU

3.3.1.1. İsim

3.3.1.1.1. İsimden İsim Yapım ekleri

+çI: *çap-ġun+çı* (207b/13); *él+çi* (234a/2); *ķaç-ġun+çı* (284a/7); *multuķ+çı* (288a/10) *oķ+çı+lar* (252a/13); *oķu-ġu+çı* (271b/12); *yılķı+çı* (206a/4); *yol+çı* (234b/5).

+dAş: *ķarın+daş+lıġ* (230a/11).

+lXK: *ara+lıġ+ı+n* (285a/17); *baş+lıġ* (247a/10); *şāh+lıġ* (229b/5); *ata+lıķ* (205b/15); *bende+lik* (214b/7); *ét-i-g+lik* (232b/8); *iz+lik* (265b/13); *ķıl-maķ+lıķ* (298a/12); s*u+sız+lıķ* (204a/8) *tür+lüg* (243a/3).

+nçI: *béşinçi* (280b/5); *ékinçi* (202b/14); *yetinçi* (229a/4).

+rAk: *azraķ* (205a/5); *batraķ* (205a/1); *ılgerirаķ* (289b/7); *kemrek* (271b/15).

+sI: *art-u-ķ+sı* (291b/15)

+sXz: *'adūsız* (295b/6); *cānsız* (239b/11); *endāzesiz* (248b/13); *kémesiz* (272a/3); *ķanatsız* (244b/6); *sansız* (239b/12); *yaraġsız* (245b/16).

3.3.1.1.2. Fiilden İsim Yapım ekleri

-Ak: *böl-ek* (203a/14); *kés-ek* (212a/4); *yasa-k+çı* (252a/11).

-(X)g: *aç-ı-ġ* (214b/16); *bil-i-g* (215b/11); *öl-ü-g* (247b/5); s*aç-ı-ġ* (214b/16); *tir-i-g* (247b/5).

-gU, -kU: *köy-dür-gü* (266b/1).

-gUn, -kUn: *çap-ġun+çı* (207b/13); *ḳaç-ġun+çı* (284a/7).

-(X)I: *yaḳ(ḫ)ış-ı* (205a/17).

-(O)K: *art-u-ḳ* (224a/5); *késük* (226b/10); *yavuḳ* < *yaġu-k* (252a/13); *uyḳu* < ET *udı-ġ+u* (236a/10).

-maḳ/-mek: *al-dur-maḳ* (266a/5); *av+la-maḳ* (244a/10); *sı-n-dur-maḳ* (292b/15); *tapmaḳ* (254a/4); *eyle-mek* (266b/17); *iç-mek+din* (258b/12); *kéç-mek+ge* (243b/9).

-(X)n: *ék-i-n* (290a/15); *ḳoş-u-n* (221a/15); *yal-ı-n* (263b/9); *yıġ-ı-n* (290b/17).

-(X)nç: *ḳorḳ-u-nç* (261b/2).

-(A)v (< aġu/egü): *yasa-v* (252a/14).

-(X)ş: *kör-ün-üş* (227b/9); *yörü-ş* (254b/5); *ur-u-ş* (209a/9).

-z: *boġ-u-z+ı+ġa* (204a/12).

3.3.1.1.3. Ek Kalıplaşması

İsim işletme eklerinin kendine özgü işletme görevinin yitirerek, bir söz içerisinde eriyip o sözle kaynaşmasına ek kalıplaşması denir (Korkmaz, 2007: 157).

İsim Çekim Eklerinde Kalıplaşma Olayları:

+da/+de bulunma durumu eki: *anda* "orada" (258b/5)

+dın/+din ayrılma durum eki: *andın* "oradan" (242a/16).

+ça/+çe eşitlik durumu eki: *barça* " bütün, hep" (209b/17); néçe "ne kadar, çok" (206a/12).

+n vasıta durumu eki: *üçün* "için" (201a/17).

+ra/+re yön durumu eki: *soŋra* "sonra" (253a/13).

İyelik eklerinde kalıplaşma olayı: *kibi* "gibi" (243b/11).

3.3.1.1.4. İkizlemeler

cihān cihān (260b/11); *çoḳ çoḳ* (287b/16); *gürūh gürūh*, *fevc fevc* (251b/10); yoḳ yoḳ (216a/9);.

3.3.1.1.5. İsimlerde Çokluk

Çağatay Türkçesinde çokluk eki +lAr'dır:

aḳa+ları+nıŋ (270a/16); *arıġ+lar* (272a/4); *ḳan+lar* (219b/7); *ḳaravul+lar* (208a/6); *kişi+ler* (205b/14); *köŋül+ler* (217a/5); *yel+ler* (264a/1); yigit+ler (206a/16).

3.3.1.1.6. İyelik ekleri

Teklik

I. Şahıs: +(X)m ünlü ile biten kelimelere doğrudan, ünsüzle bitenlere bağlayıcı ünlü ile gelmektedir: *aḳa+m* (210b/10); *ini+m* (257a/3); *all+ı+m+da* (214b/7); *baş+ı+m* (214b/13); *ten+i+m* (257a/6); *ṣıḥḥat+ı+m+ġa* (256a/2).

II. Şahıs +(X)ŋ ünlü ile biten kelimelere doğrudan, ünsüzle bitenlere bağlayıca ünlü ile gelmektedir: *baş+ı+ŋ+da* (214a/8); *cemāl+ı+ŋ* (223b/4); *sīret+i+ŋ* (214a/7); *yol+ı+ŋ+da* (223b/6).

III. Şahıs:

a) +I: *aġ(ı)z+ı+nıŋ* (222b/4); *aḫlāḳ+ı+nı* (215a/12); *baş+ı+nı* (242b/6); *cām+ı+nı* (228a/8); *çaġ+ı* (208b/2); *çerig+i+ge* (203a/4); *ehl+i+ġa* (216a/3); *öz+i+ge* (229b/13), *üst+i+ġa* (203b/16); *vilādet+i+n* (214b/5); *yüz+i* (215a/10).

b) +sI: *abaġa+sı* (269a/17); *edā+sı* (294b/12); *ba'ż+ı+sı* (212a/14); *ḫınā+sı* (305a/2); *meẕkūre+si* (305a/3); *törtlençi+si+de* (3207a/3); *zübde+si* (211b/7).

Çokluk

I. Şahıs: +mIz: *iḥsān+ı+mız* (244a/2); *ḳılıç+ı+mız+nı* (238b/6); *öz+i+miz* (238a/9).

II. Şahıs: +(X)ŋXz: *aḳa+ŋız* (210b/15).

III. Şahıs: +lArI: *baş+ları+n* (221a/9); *köŋüllüġ+ları* (210a/9).

3.3.1.1.7. İsim Çekimi

İlgi Durumu (Genitif)

1. +Iŋ, +nIŋ: *aġ(ı)z+ı+nıŋ bir ṭaraf+ı+nı* (222b/4); *cinān+ı+ŋ ser-efgende+si* (238b/6); *erk+niŋ iç+i+de* (239a/13); *ḥarem+i+ŋ ṣadr+ı+ġa* (200b/3); *her bir+i+niŋ vaṣf+ı+n* (250b/3); *ḳır+nıŋ éteg+i+de* (248a/7).

2. Eksiz İlgi Durumu

baş+ı üst+i+de (260a/5); *ecel tofraḳ+ı+ġa* (286b/3); *ḥüsn mülk+i+de* (255a/15); *intiḳām ot+ı+ġa* (281a/17); *ḳara māl ġanāyim+i+ġa* (279a/15); *ḳurġan iç+i+de* (260a/15); *ol feżā yüz+i+de* (248a/14); *tag dāmene+si+de* (248a/5).

Belirtme Durumu (Akkuzatif)

1. +nI: *alar+nı* (202a/14); *birev+ni* (223a/4); *felek+ni* (260a/12); *kārvān+nı* (256a/10); *ḳıl-maḳ+lıḳ+nı* (277b/12); *ṭaraf+nı* (272a/10); *taş+la-maḳ+nı* (272b/5); *yer+ni* (289b/5).

2. +n; +I: *at+ı+n* (222b/9); *düşmen+i+n* (247b/15); *él+i+n* (247b/14); *köŋ(ü)l+i+n* (223b/2); *ḳurġan+ı+n* (235b/6); *men+i* (211a/11).

Yönelme Durumu (Datif)

1. +A: *séniŋ dergeh+i+ŋ+e* (257a/12); *devr+i+m+e* (223b/16); *mizāc+ı+m+a* (256a /1); *rāz+ı+m+a* (214b/11).

2. +GA: *emel+ġa* (236a/8); *él+ġa* (251a/16); *ḳul+lar+ı+ŋ+ġa* (241a/11); ḳurb+ı+ŋ+ġa (214a/15); *urdurmaḳ+ġa* (272a/9); *yaġı+ġa* (255a/2); *él+ge* (221b/7); *yer+ge* (210b/1); *bir(i)+bir+i+ge* (228a/8).

3.+ke: *Firdevsü'l-İkbâl*'in 200-300 varakları arasında ekin +ḳa biçimine rastlanmamıştır. Tonlu ünsüzle biten eklime tabanınalarına tonsu ünsüzlü ekler geldiğinden (Argunşah 2013: 122) metindeki +ke yönelme durumu ünsüz uyumu göz önünde bulundurularak okunmuştur: *élçilik+ke* (227b/13); *ḥareket+ke* (274b/9); *ṣayd-efgenlik+ke* (295a/7); *tök-ü-l-mek+ke* (299b/4).

Bulunma Durumu (Lokatif)

+dA: *all+ı+m+da* (214b/7); *on+ı+da* (278b/161); *ḳol+da* (265a/6); *bér-ür+de* (264a/8); *öy+de* (250a/14); *iç+i+de* (260a/15); *tüz+lik+de* (296b/13).

Ayrılma Durumu (Ablatif)

+dIn: *altun+dın* (243a/7); *tuş+dın* (273b/5); ulus+dın (262b/1); *yol+dın* (262a/12); *cehālet+din* (232b/16); *iç-mek+din* (258b/12) *kün+din* (205b/8).

Vasıta Durumu (İnsturmantal)

+lA: *taŋ+la+sı* (207b/17).

+(X)n: *bile+n* (240b/14).

Eşitlik Durumu

+çA: *bar+ça* (209b/17); *aḳşam+ġa+ça* (300a/1); *evvel+ġı+ça* (218b/15); *né+çe* (261a/17); *özge+çe* (215b/2).

Yön Gösterme Durumu

+rA, +KArI/+geri: *soŋ+ra* (233b/5); *iç+re* (259b/17); *taş+ḳarı* (239b/11); iç+keri+din (294a/14); il+geri (203b/17).

Karşılaştırma Durumu

+rAK: *az+raḳ* (205a/5); *il+geri+raḳ* (289b/7); *kem+rek* (271b/15).

Aitlik Durumu

+ġI: *all+ı+da+ġı* (294a/16); *burun+ġı* (268b/8); *tarāf+ı+da+ġı* (286b/14).

3.3.1.2. Sıfat

3.3.1.2.1. İşaret Sıfatları

bu rubāʿīni (200b/3); *ol* leşker-gāhġa (264a/17); ; *bol cihetdin* (241b/4).

3.3.1.2.2. Niteleme Sıfatları

altun ayaġ (214a/16); *ḳara* tofraḳ (213a/3); *ḳatıġ* yel bile (222b/12); *sarıġ* çehresiġa (264b/10); *uluġ* ve *kiçig* nehr ve arıġlar (272a/4); *yaḫşı* resmler *yarım* kéçede (271b/11).

a) Yabancı Asıllı Niteleme Sıfatları

pesendīde ḳā'ideler (226a/7).

b) Niteleme Sıfatlarında Derecelendirme

Eşitlik Derecesi

sāye dék gürīzān (293a/10); Sikender *kibi* baḥr-peymāy (223a/13).

Üstünlük Derecesi

azraḳ kimseni (205a/5); *azraḳ uruş* (290b/7); *ziyāderaḳ* fesād silsilesiġa (270b/6); *uluġraḳ* aḳa (273b/12).

3.3.1.2.3. Renk Adları

aḳ "beyaz" (261b/17); *ḳara* "siyah" (212b/7); *ḳızıl* "kızıl" (297a/7) *sarıġ* "sarı" (264b/10).

3.3.1.2.4. Sayı Adları

a) Ası Sayı Adları

altı künde (276a/15); *bir* nefes (212a/9); *üç* ḳısmġa (214b/4); *béş* kişi bile (203a/3); *toḳuz* kişini (239b/15); *yeti sekiz* kimseni (222a/17).

b) Sıra Sayı adları

aynıŋ *altılançı* küni (243a/11); *ékinçi* mertebe (270b/2); *miŋ béş yüz* kimse (212a/1); *törtlençi* sebeb (202a/7); *üçünçi* ḳısm (228b/5).

c) Yabancı Asıllı Sayı Adları

şemān ve ‘aşer ve sitte-mi’e “Altı yüz on sekiz”

3.3.1.2.5. Soru Sıfatları

ḳayu mülk (215b/14); *ne* imkān (260b/9); *ḳaysı* cānibde (218a/9).

3.3.1.2.6. Belirsizlik Sıfatları

başḳa atġa (224a/10); *bir* néçe kişi (227b/4); *bir* bahāne bile (235a/4); *her* yandın (218a/10); *köp* bī-günāhnı (201b/15); *az* u *köp* żarar (235a/16); *üç tört* öylük élni (273b/8).

3.3.1.2. Zarf

3.3.1.2.1. Tarz Zarfları

bolur *böyle* her demde bir érge cüft (212b/4); *mundaḳ* ḥādiṣe sāniḥ bolup durur (210b /10); anıŋ üçün kim *uzaḳ* yatıp (291b/14); *yaḫşıġına* şikār ḳıldılar (245a/3).

a) Yabancı Asıllı Tarz Zarfları

gürūh gürūh ve *fevc fevc* kélip (251b/10); *pinhānī* aġvā ve şeyṭanet bile (268a/8); *lāyıḳ* u *sezā-vār* körüp dururlar (225a/14).

3.3.1.2.2. Miktar zarfları

sevāniḥ *köp* durur (278b/15); *artuḳ* édi (245a/9); alarnı *az* körüp (291b/5).

a) Yabancı Asıllı Miktar Zarfları

hevāsı édi rūḥ-perver *besī* (251b/5); dōst endek ü ḫaṣm bisyārdur (235a/15).

3.3.1.2.3. Soru zarfları

ḳaçan (212a/7); *néçük* ḳaçġanı (205a/17).

3.3.1.2.3. Yer Zarfları

cihān ehli *anda* bolup şād-kām (216a/2); iş *andın* ötüp durur érdi (210a/8); cevşenniŋ *astıda* durur érdi (22a/14); *içkerige* kire başladılar (294a/16); üç yüz kişi bile *ilgeri* yiberdi (203b/17); tuġnı *ilgeriraḳ* sürdük (289b/7); ḳal'adın *taşḳarı* çıḳıp (252b/2); yegirme ékki kün *yoḳarı* durur érdi (279b/10).

3.3.1.2.4. Zaman Zarfları

burun at işide ḳılıp ihtimām (261a/6); *burunraḳ* kéltürüp (255a/14); *burunraḳ* ve *evvelraḳ* üç yüz kişini bir mute'med-'aleyh kimseġa tapşurup (281b/16); *émdi* kérek durur (238a/8); tā *kéçeġaça* (249b/6); *kéçe ve kündüz* (273b/6); *kéyin* ḳaytarmaḳ (208b/6); *soŋra* (266a/5); *taŋla+sı* (207b/17); *tün ü kün* (236a/11); yana (201b/17).

a) Yabancı Asıllı Zaman Zarfları: *āḫir* (218a/15); *āḫirü'l-emr* (219b/14); '*aṣrġaça* muḥāṣara ḳılıp (291b/10); maḳāmıŋ *dāyim* olġay evc-i 'izzet (240a/5); *dem-be-dem* (224a/4); *evvel* (229b/5); *evvelraḳ* (281b/16); *hemīşe* (217a/13); *taŋġaça* (261b/2).

3.3.2. ZAMİR

3.3.2.1. Şahıs Zamirleri

Teklik

I. Şahıs: *mén* (214b/16); *mén+i* (259a/8); men (211a/8); *men+i* (211a/11); *men+i+ŋ* (266b/13).

II. Şahıs: sén (214a/6); *sén+i+ŋ* (223b/2); saŋa (213b/13).

III. Şahıs: *ol* (202a/10); "ol" kişi zamirinin çekimli şekilleri: *anda* (212a/7); *andın* (201a/16); *anıŋ* (201a/17); *anı* (202a/12); *aŋa* (201b/4).

Çokluk

I. Şahıs: *biz* (254a/5); *biz+ġa* (269a/12); *biz+ler+ġa* (289b/3).

III. Şahıs: *alar* (237a/12); *alar+nıŋ* (201a/5); *alar+nı* (202a/14); *alar+dın* (213b/4); *alar+ġa* (200b/7).

3.3.2.2. İşaret Zamirleri

Asıl işaret zamirleri *bu* ve *ol* dur.

Teklik: *aŋa* (224a/15); *bu* yaŋlıġ (201a/6); *mundaġ* (242b/7); *mundaḳ* (206b/11); *munıŋ* dék (241a/8); *munda* (269a/17); *mundın* (205a/17); *munı* (263b/5).

Çokluk: *alar* (237a/14); *bular* (253a/3); *bular+dın* (298a/3).

3.3.2.3. Soru Zamirleri

kim (221a/14) *kim+ni* (223a/16), *kim+ge* (263b/16), *kim+niŋ* (249b/4), *kim+din* (221a/14).

3.3.2.4. Dönüşlülük Zamirleri

öz (204a/6); *öz+ü+m+ni* (210b/15); *öz+i+de* (286a/3); *öz+i+ġa* (202a/3); *öz+i+niŋ* (223b/9).

3.3.2.5. Aidiyet Zamirleri

burun+ġı (268b/8); *evvel+ġı* (202b/10); *soŋ+ġı* (270a/6)

3.3.2.6. Belirsizlik Zamirleri

barça (209b/17); *barça+nıŋ* (229a/3); *başḳa* (211a/11); *bir néme* (294b/11) *kimse* (201b/11); *kimse+ni* (203a/6); *néçe* (261a/17); *néçe+si* (246a/16); her biri (227b/8); her kim (250a/14); *her né kim* (298a/4).

3.3.3. EDAT

3.3.3.1. Çekim Edatları

bezm ara (213b/13); béş altı ḳoldın *başḳa* (293b/9); éki kündin *beri* (295a/6); yigitler *bile* (289b/3); yaḫşı atlıġlar *bilen* (240b/14); ‘adū *birle* (295b/8); şikārġa çıḳılmasdın *burun* (247a/9); alar kélmesdin *burunraḳ* (281b); cihān *içre* (213a/16); barça ta‘ẓīm *ile* (261b/9); hemol *ḳadar* kimse (224a/1); kevşer *kibi* (243b/11); mertebesiġa *köre* 249b/4); ‘adem *sarı* (223b/6); alardın *özge* (239b/6); andın *soŋ* (237a/9); taŋġa *tégrü* (294a/15); anıŋ *üçün* (201a/17); çarḫ *üze* 221b/9); deşt *üzre* (244b/15); ḫūrşīd-i duraḫşān *yaŋlıġ* (275a/3); bedreḳa *yosunluḳ* (293a/3).

3.3.3.2. Bağlama Edatları

andaḳ kim (202a/15); cism *ile* cān kibi (233b/2); a‘dā-yı maḫāẕīl *daġı* (252b/1).

Yabancı Asıllı Bağlama Edatları

ammā (272b/9); *a‘nī* 217b/92); *belki* (230b/12); *belkim* (201a/15); *bes* (210a/10); *çü* (/17); *çün* (230a/1); *eger* (255a/1); *egerçi* (213a/1); *eger* (253b/17); *egerçi* (259a/13); *ger* (211a/16); *hem* (237a/6); *ki* (205a/9); *kim* (228b/17); *līk* (249a/2); *līkin* (255a/2); *meger* (223a/14); maġlūb *u* münhezim (253a/7); esīr *ü* ḳatīl (292b/5); *ve* (216b/7); ḫaḳanī *vü* ḫusrevī (214b/9); *velī* (212a/13); *velīkin* (241b/17); *ya‘nī* (292b/17).

3.3.3.3. Benzetme Edatları

seksen çaġlıġ (245b/11); sütūh bolġu *dék* (246a/6); burunġı *dék* (275b/3); özüŋ *déy* (212a/5); cennet *kibi* (267a/1); ehli *yaŋlıġ* (243b/10).

3.3.3.4. Kuvvetlendirme Edatları

böyle (212b/4); *daġı* (252b/1); *eyle* “öyle” (259b/15); *öyle* (216b/11); *yana* (201b/17); *yene* (230b/3).

Yabancı Asıllı Kuvvetlendirme Edatları

ʻaceb (243b/9); *ammā* (211b/17); *aṣlā* (274b/5); atları *dağı* (298b/16); hem (257b/14); *hergiz* (219b/8); *hīç* (205a/13); *ḫod* (213a/3); *lā-cerem* (223a/6).

3.3.3.5. Karşılaştırma-Denkleştirme Edatları

hem itler izide sigriben tīz *hem* mīr şikārlar sebük-ḫīz (244b/4)

3.3.3.6. Soru Edatları

ʻaceb (246a/12); *ḳaçan* (212a/7); *ḳanı* (213a/10); *ḳaysı* (218a/15); *ḳayu* (214b/17); *néçe* (206a/12); *néçük* (205a/17); *néme* (257a/2).

3.3.3.7. Ünleme Edatları

ey köŋül (228b/3).

Yabancı Asıllı Ünleme Edatları:

dirīġā (210a/16).

3.3.3.8 Tekerrür Edatları

ḳatla (281b/13); kez (217b/10),

Yabancı Asıllı Tekerrür Edatları

kerret (217b/10).

3.3.4. FİİL

3.3.4.1. İsimden Fiil Yapan Ekler

+A-: *ḳuş+a-p* 261b/12); *ört+e-p (*281a/17); *tüz+e-t-ür+ġa* (272a/10); *yıġ(ı)n+a-p* (257a/15).

+Al-: İşlek olmayan bir ektir (Coşkun, 2009: 59): *yıġ(ı)n+al-dı* (251b/10)

+At-: İşlek olmayan bir ektir (Coşkun, 2009: 60): *yıġ(ı)n+at-ur+ġa* (272a/9); *yoḳat-ken* (323a/7).

+dA- : *is+te-r* (292b/16) (< *iz+de-*); *küpür+de-p* (262a/10); *ünde-p* (227b/9).

+ġar-/+ḳar-: *ḳut+ḳar-ıp* (277a/15).

+(X)ḳ- : *yaġı+k-ı-p* (299b/3); *yol+u+ḳ-up* (203a/6),

+lA-: *aŋ+la-* (212a/9); *av+la-r* (244a/16); *ḳuç-aḳ+la-p* (288a/6); *ḳuş+la-p* (244b/16); *ot+la-p* 205a/13; *saḳ+la-p* (272b/12)

+(A)r-, +(X)r-: *çaḳ+u+r-u-p* (232a/8); *kög+e-r-i-p* (248b/15).

3.3.4.2. Fiilden Fiil Yapan Ekler

-Ar-, -Ur-: *çıḳ-ar-ur* (212b/10); *ḳayt-ar-ur* (219b/3); *tüş-ür-üp durur* (222b/5).

-DUr- : as-tur-dı (272b/17); *il-dür-üp* (282a/5); *in-dür-gey* (231a/3); *kél-tür-di öl-tür-diler* (203a/7); (258a/1); *ur-u-ş-tur-may* (208b/5).

-GAr- / -GUr-: *büt-ker-e- al-ma-dı* (254b/1); *öt-ker-di* (293b/2); *yet-kür-ü-p durur* (276b/10).

-ḳula-: *at-ḳula-dılar* (265b/1); *çap-ḳula-p* (281a/5).

-GUz-: *kir-güz-ü-p* (225b/14); *kör-güz-ü-r* (282b/1); *öl-tür-güz-gey-ler* (295a/6).

-(X)l-: *aç-ı-l-u-r* (256b/1); *çék-i-l-ü-r* (279b/8); *év(i)r-ü-l-ü-p* (275a/9); *kör-i-l-di* (248a/14); *öt-ü-l-ü-r* (247a/7); *töşe-l-gen+ler* (250a/10); *yörü-l-di* (295b/7) *üz-ü-l-ü-p durur* (297b/15).

-(X)n-: *al-ı-n-dı* (245b/5); *böl-ü-n-di-ler* (297a/9); *kör-ü-n-ü-r* (275b/6); (269b/16); *sal-ı-n-ı-p* (242a/10); *tuy-u-n-u-p* (269b/16).

-(X)ş-: *atḳula-ş-dı-lar* (254a/13); *es-e kir-i-ş-di* (209a/12); *yét-i-ş-ti* (211a/14); *ur-u-ş-u-p* (289a/11).

-(X)t-: *iş+le-t-ür* (275b/2); *uz+a-t-dı* (206a/9); *yaru-t-u-p* (215a/17); *yıġ(ı)n+a-t-u-r+ġa* (272a/9).

3.3.4.3. Fiil Kip Zaman ve Çekimi

3.3.4.3.1. Basit Kipler

3.3.4.3.1.1. Haber Kipleri

3.3.4.3.1.1.1. Geniş Zaman

fiil tabanı + (-r,-Ar,-Ur) + zamir kökenli şahıs ekleri

Teklik

I. Şahıs: *ḳıl-ur-men* (208b/11).

III. Şahıs: *aç-ı-l-ur* (256b/1); *bér-ür* (257b/10); *avla-r* (244a/16).

Çokluk

I. Şahıs: *bol-ur-miz* (238b/6); *ér-ür-miz* (254a/5); *yörü-r-miz* (254a/5); *tut-dur-ur-miz* (269a/17).

III. Şahıs: *başḳar-ur-lar* (213a/4); *égür-ür-ler* (294b/7); *ḳıl-ur-lar* (294b/7).

3.3.4.3.1.1.2. Görülen Geçmiş Zaman

fiil tabanı + (-dI, -dU) + iyelik kökenli şahıs ekleri

Teklik

I. Şahıs: *bar-du+m* (256b/16); *éşit-di+m* (210a/15); *éşit-dü+m* (210a/15); *ḳıl-dı+m* (271a/9); *ḳıl-du+m* (200b/2); *kör-di+m* (210b/12).

II. Şahıs: *kir-di-ŋ* (219b/8).

III. Şahıs: *aç-ı-l-dı* (216b/6); *buyur-dı* (202b/7); *kél-tür-di* (216a/8); öt-di (204b/2); *aç-tı* (246b/5); *çék-ti* (269b/11).

Çokluk

I. Şahıs: *bar-du+ḳ* (210b/12); *bol-du+ḳ* (241a/3); *tap-du+ḳ* (210b/12).

II. Şahıs: *kél-di+ŋiz* (299a/13).

III. Şahıs: *aç-tı-lar* (258b/13); *sal-dı+lar* (245b/17); *sür-di+ler* (243b/15).

3.3.4.3.1.1.3. Anlatılan Geçmiş Zaman

Anlatılan Geçmiş Zaman

Firdevsü'l-İkbâl'de anlatılan geçmiş zaman çekimi Klasik Çağatay Türkçesindeki gibi iki şekildedir.

Fiil tabanı + (-mIş) + Zamir kökenli şahıs ekleri

Metinde sadece 3. tekil şahıslarla çekimlenen örnekleri vardır. Ek ünlüsü düz ve dardır.

Teklik 3. Şahıs: *eyle-miş* (257a/1); *türk-tāz ḳılmaḳlıḳ tereddüdide érmiş* (283b/8); *ḳıl-mış* (259a/8); *tap-mış* (214b/3).

Fiil tabanı + -(X)p +(dUr-Ur) + Zamir kökenli şahıs ekleri

tut-up du-rur (265a/5); *tap-ıp-dur* (296a/16); *al-ı-p dur-ur+lar* (239b/5); *dé-pdürler* (247a/7).

3.3.4.3.1.1.4. Şimdiki Zaman

Fiil tabanı + (-A-y Dur) + Zamir kökenli şahıs ekleri

Teklik III. Şahıs: *ḳıl-adur* (217a/8).

3.3.4.3.1.1.5. Gelecek Zaman

Fiil tabanı + (-gAy; -ġay) + Zamir kökenli şahıs ekleri

Teklik III. Şahıs: *al-ġay* (228b/17); *ber-gey* (266b/13); *kéltür-gey* (230a/16); *yük+le-gey+ler* (271a/14).

Çokluk III. Şahıs:

merāḥim bola al-ġay+lar (276b/15); *élt-key+ler* (222a/10); kés-key (232b/8).

(-gU)+iyelik ekleri (+dur) / turur / durur

Teklik III. Şahıs: *bol-ġu+sı durur* (255b/9); *bol-ġu+sı+dur* (278a/15); *yét-kü+si* (228b/5); *kél-gü+si* (200b/5); *çék-kü+si* (235a/15).

3.3.4.3.1.2. Dilek Kipleri

3.3.4.3.1.2.1. Emir Kipi

Teklik

I. Şahıs (-Ay/-AyIn): *ḳādir bol-ay* (255a/7); *ḫaste-i nā-murād ḳıl-ay* (266b/12); *sor-ay* (266b/12).

II. Şahıs (-gIl; -Ø): *ḥaẕer ḳıl-ġıl* (240a/5); *dé-gil* (220a/16); *bil!* (219b/2); *iṭā'at eyle* (257b/3); *yon!* (214b/11).

III. Şahıs (-sUn): *revān bol-sun* (229b/5); *müstedām ol-sun* (275a/10); tut-sun (222a/5); *kél-sün* (269b/3); *öt-sün* (208a/7).

Çokluk

I. Şahıs (-AlI(ŋ)): *çıḳ-alıŋ* (269b/4).

II. Şahıs (-Iŋ/-Iŋlar): *ġāret ét-iŋler* (282a/1).

III. Şahıs (-sUnlAr): *köç-sün+ler* (260b/15); *mürāca'at körgüz-sünler* (274b/4).

3.3.4.3.1.2.2. Dilek-İstek Kipi

3.3.4.3.1.2.3. Şart Kipi

fiil tabanı +(-sA)+ iyelik kökenli şahıs ekleri

Teklik

I. Şahıs: *ay-t-sa+m* (244a/16); *'ayān eyle-se+m* (212b/14).

II. Şahıs: *bér-se+ŋ* (267a/15); *yetkür-se+ŋ* (267a/16).

III. Şahıs: *ḫayl u sipāh çék-se* (215b/14); *iste-se* (217a/4); *tüş-se* (221b/9).

Çokluk

I. Şahıs: *sīr-āb ḳıl-sa+ḳ* (238a/11).

III. Şahıs: *ḳılıç çék-se+ler* (255b/15); *körgüz-se+ler* (255b/16); *öt-se-ler* (298b/11); *yıber-se-ler* (238b/2).

3.3.4.3.1.2.4. Gereklilik Kipi

Metinde gereklilik kipi *kérek* ve *lāzım* sözleriyle karşılanmış sadece üçüncü teklik çekimi örneklenmiştir: *kérek durur* (238a/8); *lāzım érür* (235a/14).

3.3.4.3.2. Birleşik Kipler

Fiillerin birleşik çekimleri *ér-, é-* yardımcı fiilinin görülen geçmiş zaman, anlatılan geçmiş zaman veya şart çekimlerinin basit çekimli kiplere getirilmesiyle kurulmuştur. Metnimizde kullanılan birleşik çekim örnekleri şunlardır:

3.3.4.3.2.1. Hikâye

3.3.4.3.2.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi

Geniş zamanın hikâyesi, geniş zamanlı fiil gövdelerine *-é(r)di* ve iyelik kökenli kişi zamirleri getirilerek oluşturulur.

Teklik III. Şahıs: *kél-tür-ür ér-di* (270a/12); *yét-kür-ür érdi* (217a/15); *yiber-ür ér-di* (253b/17).

Çokluk III. Şahıs: *yét-kür-ür érdi+ler* (240a/14); *mübāriz-i ber-güzīde dur-ur+lar ér-di* (283b/3); *kél-ür-ler érdi* (254a/11).

3.3.4.3.2.1.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Teklik

III. Şahıs: *ma'mūr u ābādān bol-up ér-di* (255a/8); *me'mūr bol-up ér-di* (273b/10); *mümtāz u ser-efrāz bol-mış durur érdi* (231a/17); *zaḫm-dār bol-ġan durur érdi* (284b/9)

Çokluk III. Şahıs: *firārī bol-up érdiler* (285a/7); *müctemi bol-mış érdiler* (235a/6)

3.3.4.3.2.1.3. Gelecek Zamanın Hikâyesi

Gelecek zamanın hikâyesi, geniş zamanlı fiil gövdelerine *-gAy -é(r)di* ve iyelik kökenli kişi zamirleri getirilerek oluşturulur:

Teklik III. Şahıs: *bol-ġay érdi gerd gerd* (266b/3)

3.3.4.3.2.1.4. Şartın Hikâyesi

Gelecek zamanın hikâyesi, geniş zamanlı fiil gövdelerine -sA -é(r)di ve iyelik kökenli kişi zamirleri getirilerek oluşturulur:

Teklik III. Şahıs: *vāḳi' bol-sa ér-di* (218a/10).

3.3.4.3.2.2. Rivayet

3.3.4.3.2.2.1. Geniş Zamanın Rivayeti

Teklik III. Şahıs: *kél-ür ér-miş* (207a/17).

Çokluk III. Şahıs: *öt-ker-ür ér-miş+ler* (274a/16).

3.3.4.3.2.2.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Rivayeti

Teklik III. Şahıs: *yek-cihet bol-mış durur érken* (232a/2)

Çokluk III. Şahıs: *kél-gen érmiş dururlar* (284a/8).

3.3.4.4. Bildirme

3.3.4.4.1. Olumlu Bildirmeler

a) Geniş Zaman

Teklik III. Şahıs: *ābād durur* (294b/8); *andaḳ durur* (201b/2); *ara+dur* (223a/12); *bar+dur* (229b/5); *bar durur* (294b/11); *cihān+dur* (212a/3); *ol+dur* (214a/3); *dāḫil durur* (289b/10); *ḥāżır durur* (210b/14); *kérek durur* (238a/8); *maẓhar durur* (282b/2); *yoḳ durur* (291b/15); *anda+dur* (254a/10); *dāll érür* (212b/8); *berpā érür* (249b/15); *gürūh érür* (293b/6); *iḳbāl* (221b/8); *lāzım érür* 235a/14); *nām-dār érür* (215b/6); *redd érür* (212b/6); *şād-mān érür* (223b/3); *yārī̇ érür* (224a/16).

b) Görülen Geçmiş Zaman

Teklik III. Şahıs *dū-şenbih érdi* (246a/7)**;** *tuyġun érdi* (274a/3); *çālāk érdi* (247b/4); *ḫoş érdi* (242a/1); *ḫūb érdi* (241b/17); *ism érdi* (251b/2); *köp érdi* (274a/9); *niyyet érdi* (298a/13); *yigit ér-di* (295a/12); *yoḳ ér-di* (213a/16); *ʻalālā é-di* (220b/3); *cezm é-di* (246b/4); *ġam é-di* (249b/14); *kün é-di* (254b/17); *sulṭān é-di* (213b/8); *yoḳ é-di* (244b/7).

c) Şart

né ér-se (216a/4); *yoḳ ér-se* (210b/8).

3.3.4.4.2. Olumsuz Bildirmeler

Geniş Zaman

ayru é-mes (267a/1); *imkān é-mes* (222a/11); *vīrān é-mes* (222a/12)

3.3.4.6. Zarf-Fiiller

-A: *aralaş-a* (297a/15); *tol-a* (214a/16); *bütker-e al-ma-dı* (254b/1); *kél-e baş+la-dı* (287b/11).

-gAç: *ʿayān bol-ġaç* (250a/14); *müşāhede ḳıl-ġaç* (264b/2); *kél-geç* (264a/7); nüzūl *eyle-geç* (251b/6); *yét-kür-geç* (227b/15); *és-keç* (248b/14).

-gAlI: *şikār bol-ġalı* (217a/9); *sal-ġalı* (249a/6); *öl-geli* (299a/14); *tüz-geli* (270b/12).

-(X)p, -ban, -ıban, -UbAn: *bişir-üp* (293a/5); *yüz évür-üp* (297a/4); *tile-p* (211a/16); *uzat-ıp* (235b/12); *butra-ban* (297b/8); *ḳozġa-ban* (245a/10); *esīr eyle-ben* (209a/9); *yörü-ben* (242a/11); *çıḳ-ar-ıban* (235b/13); *ḳuş sal-ıban* (249a/5); *ḳav-uban* (249a/7); *ḳorḳ-uban* (261b/1); *ġuṭṭe ur-uban* (242a/4); *kör-ü-n-üben* (248b/13).

-mAy, -mAyIn: *baḳ-may* (257b/13); *étür-meyin* (269a/15);*ḳal-may* (260b/17); *tap-may* (273b/7); *kir-mey* (294b/5); *koy-mayın* (260b/17); *yat-mayın* (261a/4).

-gAndA: *taŋ at-ġanda* (212b/9); *dāḫil bol-ġanda* (201b/13); *uzat-ġanda* (269b/11); *yiber-gende* (268a/13); *yörü-gende* (275b/11); *élt-kende* (245b/10); *öt-kende* (298b/13).

-gUnçA, -gUçA: *at-ġunça* (246b/4); *ḫaber-dār bol-ġunça* (222a/13); *muʿāvedet* (244a/1); *dé-günçe* (278a/4); *kır-günçe* (219a/8); *öt-künçe* (290b/17); *bol-ġuça* (261a/13); *ḫaber sal-ġuça* (212b/11); *öl-güçe* (299b/14); *yét-küçe* (266b/2).

-(A)rdA, -UrdA: *kemend at-atarda* (255b/16); *baḳ-arda* (242a/12); *çap-arda* (243a/8); *av al-urda* (242a/14); *és-erde* (218b/11); *ḳatl ét-erde* (209a/9); *yörü-rde* (262a/16); *ḳayt-urda* (279a/4); *bér-ürde* (264a/8); *hüner körgüz-ürd*e (223a/11).

-ArgA, -UrgA: *şürū‘ saç-arġa* (214b/13); *keḥl ét-erġa* (262a/6); *kārvānın ur-arġa* (201b/17); *élt-erge* (230b/17); *sür-erge* (295b/6); *ġarḳ bol-urġa* (223a/1); *yıġ(ı)n+a-t-urġa* (272a/9); *kéltür-ürge* (270a/11); *yügür-ürge* (242a/5).

3.3.4.7. İsim-Fiiller

-mAk: *aç-dur-maḳ+ġa* (280a/17); *barmaġ+ı* (205b/5); *buyur-u-l-maġ+ı* (280a/3); *ur-dur-maḳ+ġa* (272a/9); *‘adl u dād eyle-mek* (266b/17); *iç-mek+din* (258b/12); kéç-mek+ke (243b/9).

-Iş: *ur-u-ş* (209a/9); *körünüş* (227b/9); *yör-ü-ş* (251a/4).

3.3.4.8. Sıfat-Fiiller

-gAn, -kAn: *baġ+la-n-ġan* (274a/8); *çap-ġan* (276b/8); ḳayt-ġan (237a/6); *şikest tap-ġanı* (276b/12); *şikest bér-gen* (276b/10); *öl-gen* (285a/13); *ér-ken+i* (297b/12); *çék-keni* (253b/10); *öt-ken-din* (214b/16); *ẓulmını çék-megen* (212b/15).

-gU, -kU: *bol-ġusıdur (*278a/15); *sütūh bol-ġu dék* (246a/6); *ḳutul-ġu dék* (246a/5); *ḳıran sal-ġuçı* (215a/6); *kél-gü+si* (200b/5).

-Ar, -Ur: *kün-çıḳ-ar+ı+ġa* (271a/7); *kün-toġ-ar* (291a/7); *öl-er dép* (257a/1); selāmet *kél-ür* ḫaberi (256a/7); *baġ+la-t-ur irāde+si+n* (272a/6).

3.3.4.8. Olumsuz Fiil Çekimi

3.3.4.8.1. Basit Olumsuz Kipler

3.3.4.8.1.1. Geniş Zaman

Geniş zamanın olumsuzu fiil gövdelerine -mAs- ekinin getirilmesiyle yapılmaktadır: bol-mas (272a/3), *uç-mas* (222a/11); bér-mes (267a/13), yétüş-mes (223a/15).

3.3.4.8.1.2. Görülen Geçmiş zaman

Görülen Geçmiş zamanın olumsuzu, fiil tabanına -mA olumsuzluk ekinin getirilmesiyle kurulmaktadır: *aç-ı-l-ma-dı* (230a/2); *yét-me-di* (238a/5); *ḳoy-ma-dı+lar* (288b/4); *tap-ma-dı+lar* (274b/6); *et-me-di+ler* (261a/14).

3.3.4.8.1.3. Gelecek Zaman

Gelecek zamanın olumsuzu, fiil tabanına -mA olumsuzluk eki getirilecek oluşturulmaktadır: *bol-ma-ġay* (265b/16); ḳıl-ma-ġay (261a/13); *tap-u-l-ma-ġay* (261a/12); ḳıl-ma-ġay+lar (269a/5).

3.3.4.8.2. Dilek Kipleri

3.3.4.8.2.1. Şart Kipi

Şart kipinin olumsuzu fiil gövdelerine -mA- olumsuzluk ekinin getirilmesiyle oluşturulmaktadır: *bol-ma-sa* (229a/1); *iltifāt ḳıl-masa* (214a/3); *bil-me-se* (294a/6); *kél-me-se+ŋ* (254a/4).

3.3.4.8.2.2. Emir Kipi

Emir kipinin olumsuzu fiil gövdelerine -mA- olumsuzluk ekinin getirilmesiyle oluşturulmaktadır: *ṭabḫ ḳıl-ma-sun* (244a/2); *két-me-sün* (214a/14); *şebīh bol-may* (212a/15); *ferd ey-le-me* (201b/9).

3.3.4.8.3. Birleşik Olumsuz Kipler

3.3.4.8.3. Hikâye

3.3.4.8.3.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi

Geniş zamanın hikâyesinin olumsuzu, geniş zamanlı fiil gövdelerine *–mAs é(r)di* getirilerek oluşturulur: *közige il-mes ér-diler* (226b/4).

3.3.4.9. Birleşik Fiiller

3.3.4.9.1. İki fiilden Yapılan Birleşik Filler

Yeterlilik Filleri

şikār bol-a al-ġay (217a/5); *başḳar-a almayın* (268b/5); *tur-a almay* (235a/13); *bütker-e al-ma-dı* (254b/1); *yetüş-e al-ma-yın* (258a/5).

Süreklilik Fiilleri

bara turġan (203a/15); *tut-up bar-a dur-ur+lar ér-di* (222a/15).

3.3.4.9.2. Bir İsimle Bir Fiilden Teşekkül Eden Birleşik Filler

nefes al- (233b/17); *niẓām bér-* (261a/11); *bünyād eyle-* (245a/2); *ārām-güzīn bol-* (235a/13); *vürūd ét-* (243b/3); *ziyāret ḳıl-* (244a/7); *hem-rāh ol-* (248b/17); *ḳıran sal-* (215a/6); *ẓuhūrġa yét-* (235b/1); *agāhlıġ yétkür-* (210a/2).

3.3.4.10. Yardımcı Fiiller

Metinde *al-; bol-; ol-; ḳıl-; tur-* yardımcı fiilleri kullanılmıştır.

4. BÖLÜM: DİZİN-SÖZLÜK

4.1. Genel Dizin

A/Ā

āb < *Far.* Su

ā.-ı ḥayvān 247a/15

ā.-ı tolġaġları 243b/12

āb-dār < *Far.* Parlak, sağlam

ā. (tīġ-ı ā.) 289a/15

ā. bile (tīġ-ı ā.) 222b/3, 281a/16

ā.+nı (süyūf-ı ā.) 252b/4

ā.+ın (tīġ-ı ā.) 222a/13

āb-rūy < *Far.* Şereflendirilmiş, onurlu

ā. (nişān-ı ā.) 219b/7

ābā < *Ar.* Babalar, dedeler

ā. (ecdād u ā.) 213b/13

ābād < *Far.* Mamur, şen

ā. 249b/17

ā. (ḫarāb u ā.) 201a/10

ā. durur 294b/8

ābādān < *Far.* Bayındır, mamur

ā. 245b/4, 248a/9

ā. bolup érdi (ma‘mūr u ā.) 255a/8

ābādlıġ < *Far.+T.* Bayındırlık, mamurluk

ā. tap- 212a/10

abaġa < *Moğ.* Amca

a.+larıdın 226a/3, 229b/12

a.+sı 269a/17

‘aceb < *Ar.* Acaba, hayret, gariplik

‘a. 243b/9, 246a/12, 246b/11, 299a/17

‘a. (né ‘a.) 217a/4, 221b/9

‘acīb < *Ar.* Acayip, tuhaf

‘a. (şūr-ı ‘a.) 211a/5

‘acībe < *Ar.* Acayip, tuhaf

‘a. (vaḳāyi‘-i ‘a.) 236a/15

‘āciz < *Ar.* Çaresiz

‘ā. kél- 249b/5

‘acz < *Ar.* Acizlik, beceriksizlik, çaresizlik

‘a. 218a/14

‘a. u ıżṭırārġa 294a/17

‘a. u inkisār bile 267b/12

‘a. u şikesteligi 247a/11

‘a. (mekteb-i ‘a.) 216b/10

‘a.-i ḫuşū‘ bile 246b/16

‘a. ara 256b/5

aç Aç, karnı tok olmayan

a. ve yayaḳ 206a/6

aç- Açmak

a.-tı 246b/5, 282b/16

a.-tılar 258b/13

a.-ıp 200b/12, 204a/13, 218b/12, 232b/10, 241a/7, 244a/15, 245a/2, 246a/1, 259a/4, 260a/14, 260a/15, 262a/7, 263b/15, 266b/6, 266b/7, 270b/12, 277b/7, 296b/10, 296b/12

a.-ġanda 215a/15

açdurmaḳ Açtırmak

a. üçün (su a.) 280a/14

a.+ġa 280a/17

açıġ Açık

a. ḳıl- 214b/16

açıġlan- Gücenmek, öfkelenmek

a.-ıp 270a/10

açıl- Açılmak

a.-ur 256b/1

a.-dı 216b/6, 266b/1

a.-ıp 260a/6

a.-madı 230a/2, 238a/6

açılmaḳ Açılmak

a.+ı 232b/17

a‘dā < *Ar. a‘dā’* Düşmanlar

a. 210a/10, 212a/2, 221a/14, 232b/10, 232b/10, 232b/8, 237b/15, 242b/6, 261a/11, 264b/4, 287b/2, 297b/7, 288a/4

a. (sipāh-ı a.) 274a/7

a.-yı devlet 205a/10, 209b/9, 210b/14, 261a/14, 262b/10, 264a/14, 274a/14, 274b/2, 284b/12, 288a/1, 288b/4, 291a/14

a.-yı devlet bile 218a/5

a.-yı devlet-bergeşteler bile 263a/11

a.-yı devletdin 209a/6, 276a/9, 278b/12, 286b/7

a.-yı devletġa 207b/3, 221a/8, 279a/8

a.-yı devletni 222b/10, 237b/2, 290a/6

a.-yı devletniŋ 203b/13, 204b/5, 208b/9, 219a/1, 236b/2, 252b/15, 289b/4, 300a/2

a.-yı gürīz-pāy 297a/14

a.-yı ferzīn-i ḫırāmġa 219b/17

a.-yı gürīzpā 226b/14

a.-yı ḫūk-ṭıynetġa 220a/8

a.-yı ḫūk-ṭıynetni 252b/5

a.-yı kīne-güẕārnıŋ 221a/5

a.-yı maḫāẕīl 252b/1, 265a/7, 265b/1

a.-yı sergeşte 258a/5

a.-yı veḳāḥat-pīşeniŋ 293b/12

a. ara (ḫayl-ı a.) 253a/1

a. sarı 209a/8, 218b/12

a. ḳıl- 215b/13, 294a/14

a.+nı 223a/11, 232b/9

a.+ġa 232b/13, 239b/13, 296b/11

a.+dın 281b/13

a.+sın 219a/17

a‘dād < *Ar.* Sayılar

a.+ı 253a/12

a.+ın 281b/13

‘adālet < *Ar.* Hakka uyma, haktanırlık, adalet

‘a. 208a/17, 220b/8, 225a/1, 241a/13, 249b/16, 267b/15

‘a. sāyesin sal- 228b/17

‘a.+de 215a/16, 215a/7, 225a/7, 229a/15

‘adālet-intisāb < *Ar.* Adalet dağıtan

‘a. (ḫaḳan-ı ‘a.) 292b/7

‘adāvet < *Ar.* Düşmanlık

‘a. 201a/11, 281b/2, 296a/4

‘a. (żamīr-i ‘a.) 205a/11

‘a.+i 202a/16

‘a.+ide 201a/13

‘aded < *Ar.* Sayı

‘a. 223a/11

‘a.+de 255b/10

a‘del < *Ar.* En adaletli

a.-i ḫavāḳīn-i gerdūn-tevān 241a/9

a.-i selāṭīn-i ‘ālī-maḳām 251a/1

a‘delü’s-selāṭīn < *Ar.* Sultanların en adaletlisi

a. 208a/16

‘adem < *Ar.* Yokluk

‘a. 213a/4, 215a/17, 216a/6, 233b/13, 238a/3, 240a/2, 281a/17

‘a. ḳıl- 208b/1

‘a. sarı 223b/6

‘a.+ġa (tünd-bād-ı ‘a.) 289a/15

‘ādil < *Ar.* Adaletli

‘ā. (şāh-ı ‘ā.) 213a/17

‘adīl < *Ar.* Dengi benzer, eş

‘a.+i durur érdi 288a/14

ādīne < *Far.* Cuma

ā. 204a/1, 239b/14, 241b/16, 253b/2

‘adl < *Ar.* Adalet

‘a. 213a/13

‘a. u dād 213b/2, 215a/10

‘a. u dād eyle- 266b/17

‘a.+ıŋa 214a/11

‘a.+ıdın 229b/2

‘a.+ıdın érdi 213b/6

‘adū < *Ar.* Düşman

‘a. 210b/1, 213b/17, 215a/5, 215b/15, 218b/11, 221a/12, 253a/2, 253a/3, 254a/16, 257b/10, 263b/13, 264a/16, 295b/7

‘a. (sipāh-ı ‘a.) 205b/2

‘a. birle 295b/8

‘a. içre 259b/17

‘a. sarı 218b/9, 260a/14, 295b/6

‘a. sarı (ḫayl-ı ‘a.) 261a/16

‘a.+nı 219a/2

‘a.+ġa 286a/13

‘a.+dın 215b/12, 219b/9, 249a/4

‘a.+larnı 207b/8

‘adūsız < *Ar.+T.* Düşmansız

‘a. 295b/6

āfāḳ < *Ar.* Ufuklar

ā. ara 263b/8

ā. (selāṭīn-i ā.) 214b/17

ā. (yegāne-i ehl-i ā.) 236a/16, 240b/7

āfāt < *Ar.* Afetler

ā.+dın 223a/16

āferīde < *Far.* Yaratılmış, yaratık

ā. 244a/2

āferīn < *Far.* Bravo, çok yaşa

ā. ḳıl- 221a/13

āfet < *Ar.* Afet, felaket

ā. 249b/13

ā. (berḳ-ı ā.) 233b/15

ā.-i semāvī yaŋlıġ 234a/14

āftāb < *Far.* Güneş

ā. 246b/12, 246b/4, 250b/11, 255a/11, 261b/17, 262a/4, 266b/13, 267b/16, 294a/17

ā. (leme‘āt-ı ā.) 261b/15

ā.-ı ‘ālem-tāb 225b/1, 229a/5, 241b/16, 244b/11, 254b/16, 264b/14, 292b/16

ā.-ı ‘ālem-tāb dék 201a/9, 229b/9

ā.-ı ‘ālem-tāb yaŋlıġ 292a/4

ā.-ı cihān-tāb 296a/3

ā.-ı diraḫşān 251a/7

ā.-ı evc-i salṭanat 224b/17

ā.-ı iḳbālınıŋ 293a/9

ā.-ı sa‘ādet 271a/2

ā.-ı sünbüledin 293b/4

āftāb-işrāḳ < *Far.+Ar.* Güneşin doğması

ā.+nı (rāyāt-ı a.) 232b/15

āftābī < *Far.* Güneş gibi

ā. durur érdi 216a/9

‘afv < *Ar.* Af

‘a. 260b/14

‘a. raḳamın çék- 230b/11

‘a. u aġmāż perdesin çék- 238a/17

‘a. u aġmāż raḳamın çék- 268b/8

‘a. u kerem ḳıl- 247b/14

‘a.-ı ‘işyānımız 238b/6

‘a.+ı 268b/10

āgāh < *Far.* Bilgili, haberdar

ā. 248a/13, 249a/1, 249b/11

ā.+ı 241a/13, 267b/15

ā.+sen 214a/6

agāhlıġ < *Far.+T.* Haberdar olma, bilgili olma → **āgāhlıḳ**

a. yétkür- 210a/2

āgāhlıḳ < *Far.+T.* Haberdar, bilgili olma → **āgāhlıġ**

ā. 293b/11

ā. tap- 202a/13

āġāz < *Far.* Başlangıç, başlama

ā. 267a/15

ā. ét- 205b/10, 296b/16

ā. ḳıl- 223b/17, 236b/5

aġır Ağır, değerli

a. 207b/11, 284b/9

aġ(ı)z Ağız

a. 232b/9, 255a/17

a.+ınıŋ 222b/4

a.+ını 296b/10

aġlāl < *Ar.* Sular, arklar

a.-ı girān 300a/3

a.-ı girān bile 239a/14

aġmāż < *Ar.* Göz kırpmalar, göz yummalar

a. perdesin çék- (‘afv u a.) 238a/17

a. raḳamın çék- (‘afv u a.) 268b/8

a. (perde-i a.) 230a/12

a. (perde-i a. çék-) 201a/1

a.+ġa (perde-i a.) 260b/11

aġrāż < *Ar.* Amaçlar, garazlar, maksatlar

a. 202a/10

āġūş < *Far.* Kucak

ā. 243b/12

ā.-ı ḥasret aç- 200b/12

aġvā < *Ar.* En sapkın

a. vü şeyṭanet bile 268a/9, 299b/7

a.+sı 293a/5

āh < *Far.* Feryat, feryat etme, ilenme

ā.-ı sūzān 294a/14

ā. al- 263b/16

ahālī < *Ar.* Halk, ahali

a.+si 245a/13, 273b/17

a.+si (eşrāf u a.) 256b/8

a.+si bile 255b/4

a.+sidin 247a/10, 295a/12

aḥbār < *Ar.* Âlimler

a. u ebrār 216b/15

‘ahd < *Ar.* And, yemin; çağ, devir

‘a.-ı müşeyyed 268b/16

‘a.-ı süst 294b/3

‘a.-ı ba‘īd 238a/3

āhe (?) Işık, huzme

ā. 264a/4

ā.+si dék 261a/9

āheng < *Far.* Uyum

ā. 262a/15

ā.-i şevḳ 241a/7

ā.-i meydān ḳıl- 220a/15

ā. çék- 242a/8

ā.+in ḳıl- 227b/1

ā.+in tüz- (hezīmet a.) 203b/14

ā.+in tüz- (muḥāṣara-ı a.) 232b/16

ā.+in tüz- (mürāca‘at a.) 206a/17

ā.+in tüz- (nehżat a.) 250b/13

ā.+in tüz- (neşāṭ a.) 278a/9

ā.+in tüz- (şikār a.) 214b/12

āheste < *Far.* Yavaş, ağır

ā. āheste 208b/13, 222b/14

aḥfād < *Ar.* Torunlar

a.+ıdın (evlād u a.) 206b/16

āḫir < *Ar.* Son

ā. 218a/15, 218a/16, 257b/11

ā.+i 299b/15

āḫiret < *Ar.* Ahiret, öbür dünya

ā. 233a/10, 240a/2, 270a/8

ā. içre 257b/12

āḫir < *Ar.* Son

āḫirü’l-emr < *Ar.* En nihayet, sonunda

ā. 210b/10, 219b/14

aḥkām < *Ar.* Hükümler, emirler, yasalar

a. bol- 258b/17

aḫlāḳ < *Ar.* Ahlak, huy

a. 259a/1

a. (teẕhīb-i a.) 259a/2

a.+ını 215a/12

aḫlāṭ < *Ar.* Karışık şeyler

a.-ı iḫtilāf-ı zamān 256a/1

aḥmāl < *Ar.* Yükler, eşya

a. 283a/11

a. u eşḳāl 271a/13

a. u eşḳālın 226b/1

a.+ın (eşḳāl u a.) 282a/1

Aḥmedī < *Ar.* Hz. Muhammed'e tabi olan

A. (fīrūzende-i millet-i A.) 215a/6

aḥsen < *Ar.* En güzel

a.-i evḳāt 251a/11

a.-i evḳātda 216a/6

a.-i evḳāt durur érdi (es'ad-ı sā'at ve a.) 283a/4

a.-i evḳāt édi 255a/1

aḥşām < *Ar.* Maiyyetler; bir adamın maiyet erkânı

a.+ı bile (él ve a.) 298b/5

a.+ınıŋ (él ve a.) 283b/5

a.+ıġa 270a/13, 275b/14, 276a/16, 298b/17

a.+ıdın 276a/7

aḫtar- Araştırmak, arayıp taramak

a.-ıp 245b/15

aḫter < *Far.* Yıldız

a.-i burc-ı ṭarīḳat 243a/12

a.-i diraḫşendesi 246b/6

a.-i pür-żiyā 229a/16

a.+i 216a/11

a.+i (mīr-i a.) 208a/17

āhū-gīr < *Far.* Ceylan yakalayan

ā. 242b/2

aḥvāl < *Ar.* Haller, durumlar

a. 222b/11

a.+dın soŋ (pürsiş-i a.) 238b/14

a.+ı (māl-ı a.) 270b/1

a.+ı (me'āl-ı a.) 292b/3

a.+ın ('arīża-ı a.) 202b/3

a.+ıġa 262b/6

a.+ıġa (defter-i a.) 217a/17

a.+ıġa (nāṣıye-i a.) 260b/14

aḥvālāt < *Ar.* Haller, durumlar

a. ḳıl- (ma'lūm-ı a.) 259a/3

aḫẕ < *Ar.* Alma, Kabul etme

a. ḳıl- 292a/4

aḫżar < *Ar.* Yeşil

a. 248b/14

a. kibi (baḥr-ı a.) 243b/11

aḳ- Akmak

a.-ıp 220b/1, 220b/1, 239b/10, 251b/3

a.-a durur 272a/2

a.-may 271b/1

aḳ Ak, beyaz

a. 261b/17, 264b/9

aḳa < *Moğ.* Ağabey

a. 247b/1, 250a/1, 255b/4, 273b/12, 273b/15, 293b/14, 294a/1, 296a/9, 299a/3, 299a/7

a.+m 210b/10, 211b/7

a.+ŋ 213b/16

a.+sı 217a/15, 219b/15, 220b/17, 223a/17, 231a/11, 270b/14, 279a/5, 284a/3, 295a/17, 299b/6

a.+sı durur 235a/2

a.+sıdur 236b/11

a.+sınıŋ 236b/16, 240a/8, 281a/3

a.+sıġa 205b/10, 208b/7

a.+ŋız 210b/15

a.+ŋız bile 210b/12

a.+larınıŋ 270a/16

‘aḳab < *Ar.* Arka, art

‘a.+dın 262a/17

‘a.+ıġa 261a/

‘a.+ıdın 230b/15, 235a/13, 264b/17, 293a/7

‘aḳayid < *Ar.* İnançlar, akideler

a. (eşkāl-ı ‘a.) 258b/16

‘āḳıbet < *Ar.* Son, sonunda

‘ā. 267a/16, 299b/8

‘ā.+i 205a/8

‘āḳıbet-bīnlıġ < *Ar.+F.+T.* İleri görüşlülük

‘ā. 231b/16

‘āḳıbet-endīşlik < *Ar.+F.+T.* İleriyi düşünen

‘ā.+din (ġāyet-i ‘ā.) 227b/16

‘āḳıbetü’l-emr < *Ar.* Son, sonunda

‘ā. 225a/16, 227a/1, 231a/7, 252b/13, 254b/1, 275a/13, 275b/5, 288a/5, 288b/4, 299b/11

‘aḳīdat < *Ar.* İnançlar

‘a. içre 258b/16

‘aḳl < *Ar.* Akıl

‘a. 228b/9, 242b/17, 249b/5, 250b/3, 251b/12, 253a/12, 255b/10, 260b/7

‘a. (ehl-i ‘a.) 235a/15

‘a.-ı künd 250b/8

‘a. érmes 249b/11

‘aḳlī < *Ar.* Akılca, akıl ile ilgili, rasyonel

‘a. (ḥall-ı müşkilāt-ı ‘a.) 216b/15

aḳmişe < *Ar.* Kumaşlar

a.-i bī-şümār 201b/11

aḳrabā < *Ar.* Akraba

a.+sınıŋ 280b/13

a.+sıdın 281b/1, 288b/11

aḳrān < *Ar.* Yaşıtlar

a.+ıdın 242b/14, 256a/15, 279b/4, 300b/1

‘aḳreb < *Ar.* Akrep burcu

‘a. 200b/14

‘aks < *Ar.* Yansıma, çarpma, vurma

‘a.-i ḫūrşīd 224b/4

aḳsā < *Ar.* En uzak, son, son derece

a.+ġa (me‘āric-i a.) 297a/13

a.+ġa (menāṣıb-ı a.) 231b/15

aḳşam Akşam

a.+da 234a/10

a.+ġaça 300a/1

a.+ı durur érdi 231a/9, 234a/10

a.+ı érdi 274a/5

aḳṭār < *Ar.* Yöreler, taraflar

a.-ı ‘ālemġa 229b/10

a. 220b/17

aḳżā < *Ar.* En iyi kadı

aḳżā’l-ḳużżāt < *Ar.* Kadıların kadısı

a. 227b/12

al- Almak; yeterlik yardımcı fiili

a.-ıp dururlar 239b/5, 299a/6, 299a/8

a.-ıp dururlar (tapıp a.) 258a/8

a.-ıp dururlar (yıġnap a.) 252b/9

a.-dım 210b/15

a.-dum 211a/9

a.-dı 211a/17, 213b/2, 244b/1, 258a/15

a.-ġay 228b/17

a.-ġay (bola a.) 217a/5

a.-ġaylar (merāḥim bola a.) 276b/15

a.-sa 220a/3

a.-ıp 203a/9, 205a/2, 205b/6, 219b/16, 225b/5, 232b/11, 234b/3, 239b/8, 240b/10, 242b/2, 244b/1, 244b/8, 248a/10, 250a/12, 58b/12, 258b/8, 262a/9, 262a/12, 263b/16, 264b/5, 265b/11, 266b/10, 273a/16, 274a/16, 276a/13, 280b/17, 286b/3, 287b/6, 289a/11, 295b/9

a.-may 249b/14, 294a/3

a.-may (būy tapa a.) 281b/6

a.-may (ḳaçıp tura a.) 291b/9

a.-may (kéltüre a.) 265a/8

a.-may (kire a.) 293b/14

a.-may (köçe a.) 204b/11

a.-may (öte a.) 275b/10

a.-may (yite a.) 204a/8

a.-may (tāb-ı muḳāvemet kéltüre a.) 219a/4, 226a/10, 236b/14

a.-may (tāb u muḳāvemet kéltüre a.) 231b/9, 288b/5

a.-may (ṭāḳat kéltüre a.) 219a/10, 289b/13

a.-may (tura a.) 235a/13, 237a/7, 237a/8

a.-mayın 266b/9, 266b/9

a.-mayın (başḳara a.) 268b/6

a.-mayın (tāb-ı muḳāvemet kéltüre a.) 209a/12

a.-mayın (tura a.) 255b/14

a.-mayın (yetüşe a.) 258a/5

a.-ġan 213a/14

a.-ġanı 241a/6

a.-ġuçı 208b/2, 215a/5

a.-urdın (cān a.) 239b/9

a.-urda (av a.) 242a/14

a.-urġa nefes 233b/17

a.-mas (çékip ḳahr ile tīġ a.) 218b/12

a.-mas (ḳaṭ‘ éte a.) 248b/7

a.-mas (kire a.) 248b/12

a.-madı 249a/8

a.-madı (bütkere a.) 254b/1

a.-madı (çıḳara a.) 261b/1

a.-madı (ḳıla a.) 231a/7

a.-madılar (baş çıḳara a.) 265b/1

a.-madılar (ḳıla a.) 205a/14

a.-maġay (bola a.) 250b/4

a.-may (şebāt ḳıla a.) 205a/12

a.-mayın üştülüm (ḳıla a.) 215b/2

a.-may dururlar (baş çıḳara a.) 286b/17

al Hile, aldatma

a. érür (ālet-i a.) 212b/7

āl < *Ar.* Aile, sülâle

ā.-ı benīni şehīd 213b/1

ā.-ı Merdān 213a/17

ā.-ı Pūye 213b/4

ā.-ı ‘Abbās-ı ferruḫ-nejād 213b/1

ā.-ı Sāmān-ı meymūn-nitāc 213b/2

ā.-ı Selçūk-ı Cemşīd-cāh 213b/5

ā.-ı Yezīd 213a/17

a‘lā < *Ar.* En yüce, en yüksek

a. 208a/15, 217b/14

a. (‘atebe-i a.) 234a/16, 237a/4

a. (debdebe-i a.) 264b/13

a. (ḥażret-i a.) 227b/15, 250b/11, 253a/14, 267a/7, 270b/7, 297a/12

a.-yı ‘illiyīn (gūşe-i a.) 228a/11

a. (medāric-i a.) 297a/13

a. (merātib-i a.) 231b/15

a. (sulṭān-ı a.) 267b/7

a. ḫaḳanī (ḥażret-i a.) 200b/1, 209a/10, 217b/5, 218b/16, 218b/3, 219a/12, 220a/5, 220b/3, 221a/4, 221b/14, 224b/5, 226a/13, 226b/2, 227a/17, 227b/5, 228a/5, 228a/13, 228b/10, 229b/6, 229b/13, 229b/16, 231a/10, 231b/8, 232a/6, 233a/8, 232a/13, 232b/14, 234a/4, 234b/12, 235b/15, 236a/14, 238b/8, 240a/6, 240a/13, 244b/12, 246a/8, 251b/7, 260b/17, 269a/3, 270b/1, 274b/8, 274b/10, 275a/14, 275b/5, 277a/17, 279a/3, 279b/6, 285b/17, 286a/4, 290b/2, 290b/6, 291a/9, 293a/2, 293a/9, 291b/7, 295a/6, 295a/14, 299a/12, 299b/15, 300a/11

a.+nıŋ (dīvān-ı a.) 226a/4

a.+ġa (ordu-yı keyhān-pūy-ı a.) 232a/17

‘alā ehlü’l-īmān < *Ar.* İman ehli, Müminlerin üzerine

‘a. 215a/8

‘alā rü’ūs-ı ehli’l-īmān < *Ar.* İman sahiplerinin başları üzerine

‘a.+ 225a/12, 270b/8

‘alālā < *Far.* Gürültü, patırtı

‘a. 235b/14, 287a/8

‘a. édi 220b/3

‘a. ḳop- 294a/5

‘a.+ġa 294a/6

‘a.+sıdın 294a/2

a‘lām < *Ar.* Bayraklar, sancaklar

a.-ı nuṣret-iltizāmnı 251a/13

a.-ı sübhānī 239a/4

a.-ı ẓafer-fercām-ı feṭḥ-encām 254a/1

a.-ı ẓafer-fercāmnı 233a/12

alaman İşsiz, başıbozuk kişi

a.+ġa 239b/4

‘alāmet < *Ar.* İşaret

‘a. 264b/15

‘a.+idindür émes 217a/7

alar Onlar

a. 202b/7, 203a/4, 203b/17, 207a/2, 212b/15, 213b/14, 213b/6, 214a/3, 219b/4, 222a/8, 227b/14, 228a/3, 237a/12, 237a/14, 248a/5, 254a/15, 254a/16, 256a/10, 256a/4, 258a/5, 260b/3, 260b/4, 262a/13, 271a/13, 272b/1, 273b/4, 274a/6, 276a/4, 276b/15, 276b/9, 278b/11, 278b/4, 278b/8, 279a/8, 281b/15, 282a/1, 285a/2, 286b/13, 293a/17, 293b/6, 294b/5, 298a/13, 298b/11, 298b/17

a. bile 204b/5, 260a/8

a. üzre 250a/9

a.+nıŋ 201a/5, 202a/12, 212b/15, 226a/6, 229b/15, 231a/8, 234a/6, 234b/4, 234b/7, 235a/9, 235b/1, 238b/1, 238b/9, 240a/14, 243a/16, 245b/10, 249a/15, 262b/11, 262b/14, 265b/3, 265b/5, 278b/10, 282a/3, 290b/10, 291b/15, 294b/4, 297b/13

a.+nı 202a/14, 202a/2, 203a/7, 210b/16, 227b/6, 237a/17, 243b/14, 244a/7, 258b/7, 277b/1, 285a/7, 291b/5, 298b/11

a.+ġa 200b/7, 201a/1, 211a/2, 219a/15, 236b/14, 236b/9, 242b/15, 243a/11, 250b/15, 254a/12, 254a/16, 257a/17, 258b/15, 258b/17, 268b/16, 274a/4, 277a/10, 287a/16, 287b/5, 297a/11, 299a/9

a.+dın 213b/4, 224a/17, 239a/5, 239b/6, 245a/12, 245b/11, 250b/16, 258b/10, 298b/2

ālāt < *Ar.* Aletler, araçlar

ā.-ı ḥarb dağı 293b/10

ā.-ı ḥarbnı 260a/9

ā.-ı uruş 251a/9

ā. birle 243a/4

ald Ön, ön kısım, huzur

a.+ıdın 276b/9

a.+ıġa 203a/5, 234a/2, 234a/8, 250b/1, 256a/9

a.+ıge 244a/2

aldurmaḳ Aldırmak

a.+ġa 266a/5

‘ale’l-ıṭlāḳ < *Ar.* Genel olarak, genellikle, rastgele

‘a. (ḳādir-i ‘a.) 275a/16

‘a. (pād-şāh-ı ‘a.) 256b/2

‘alel-ṣabāḥ < *Ar.* Sabahleyin

‘a. 223b/16

‘alem < *Ar.* Bayrak

‘a. 221b/9, 260a/10

‘a. (tuġ u ‘a.) 287a/8

‘a. ü baydaḳlarınıŋ 263a/7

‘a.-i ḫūrşīdġa 218a/3

‘a.-i ẓafer-perçem 287b/17

‘a.+iġa 286b/10

‘ālem < *Ar.* Dünya, evren

‘ā. 214a/12, 216a/13, 223b/3, 225a/10

‘ā. (fermān-fermā-yı memālik-i ‘ā.) 292b/7

‘ā. (fermān-dih-i ‘ā.) 275a/7

‘ā. (güzīde-i selāṭīn-i ‘ā.) 267b/13

‘ā. (ḫulāṣa-ı selāṭīn-i ‘ā.) 224b/17

‘ā. (şāh-ı ‘ā.) 262a/17

‘ā. (server-i selāṭīn-i ‘ā.) 277b/9

‘ā. (sulṭān-ı ‘ā.) 259a/6

‘ā. (şāh-ı ‘ā.) 213b/7

‘ā. (şehen-şāh-ı ‘ā.) 229a/17

‘ā. (şeyḫü’l-meşāyiḫ-i ‘ā.) 243a/13

‘ā. ḳıl- (zīnet-efzā-yı ‘ā.) 271b/4

‘ā. (şeyḫü’ş-şüyūḫ-ı ‘ā.) 244a/6

‘ā. ‘ālem 260b/11

‘ā. ara 256b/7

‘ā.+ni 220b/10, 249b/16

‘ā.+ġa (aḳṭār-ı ‘ā.) 229b/10

‘ā.+de 215b/9

‘ā.+din 206b/7

‘ā.+ide 205a/8, 224a/2

‘ālem-ārā < *Far.* Alemi, dünyayı süsleyen → **‘ālem-ārāy**

‘ā. 216a/9

‘ā. dék (ḫūrşīd-i ‘ā.) 242a/4

‘ālem-ārāy < *Far.* Alemi, dünyayı süsleyen → **‘ālem-ārā**

‘ā. bol- (ma‘rūż-ı rāy-ı ‘ā.) 230b/10

‘ā.+ıġa (rāy-ı ‘ā.) 231b/12

‘ālī-mekān < *Ar.* Makamı, yeri, derecesi yüksek olan

‘ā. (efḍal-ı selāṭīn-i ‘ā.) 241a/9

‘ālem-penāh < *Ar.+Far.* Alemin sığınacağı yer

‘ā. (bār-gāh-ı ‘ā.) 235a/2, 248a/1, 257a/10, 261b/8

‘ā. (dergāh-ı ‘ā.) 230b/7, 231a/2, 231b/10, 234b/11

‘ā.+ġa (bār-gāh-ı ‘ā.) 245a/16, 265a/14

‘ā.+ġa (dergāh-ı ‘ā.) 246a/7, 257b/17, 279a/17

‘ā.+ı (bār-gāh-ı ‘ā.) 268a/3

‘ā.+ıda (dergāh-ı ‘ā.) 291a/17

‘ālem-sūz < *Ar.+Far.* Dünyayı yakan

‘ā. ḳıl- 221a/5

‘ālem-tāb < *Ar.+Far.* Dünyayı parlatan, aydınlatan

‘ā. (āftāb-ı ‘ā.) 225b/1, 229a/5, 241b/16, 244b/11, 254b/16, 264b/15, 292b/16

‘ā. dék (āftāb-ı ‘ā.) 201a/9, 229b/10

‘ā. yaŋlıġ (āftāb-ı ‘ā.) 292a/5

a‘lemü’l-‘ulemā < *Ar.* Alimlerin alimi, bilginlerin bilgini

a. 227b/12

ālet < *Ar.* Gereç, âlet

ā.-i āl érür 212b/7

alın- Alınmak

a.-dı 245b/5

a.-ġan 291a/5

a.-ġan (güşmāl-ı belīġ bérip a.) 201b/4

a.-ġandın soŋra 266a/5

‘ālī < *Ar.* Yüce, ulu, yüksek

‘ā. 220b/8, 271a/3, 271b/7, 278a/6

‘ā. (ferāmīn-i ‘ā.) 295b/5

‘ā. (fermān-ı ‘ā.) 247b/4

‘ā.+niŋ (ḫānedān-ı ‘ā.) 280a/11

‘ā.+ġa (körünüş-i ‘ā.) 227b/9, 239a/6

‘ā.+din (mevkib-i ‘ā.) 268b/4

‘ā.+siniŋ (ribāṭ-ı ‘ā.) 245a/6

‘ā.+sini (manṣıb-ı ‘ā.) 228a/14

‘ālī-cāh < *Ar.+Far.* Yüksek rütbeli

‘ā. (şehen-şeh-i ṣāḥib-şükūh u ‘ā.) 205b/1

‘ā. (ümerā-yı ‘ā.) 208b/17

‘ā. (ümerā-yı ‘iẓām-ı ‘ā.) 242b/4

‘ālī-cenāb < *Ar.+Far.* Cömert, şerefli, haysiyetli kimse

‘ā. 223a/8, 229a/14

‘ālī-ḥükm < *Ar.* Hükmü yüksek olan, yüce hükümlü

‘ā. 254b/5

‘ālī-ḳadr < *Ar.* Çok saygıdeğer, çok takdir edilen

‘ā. 241b/7

ʿāliye < *Ar.* Yüce, ulu

ʿā.+niŋ (dūdmān-ı ʿā.) 201a/13

ʿālim < *Ar.* Bilen, bilgin

ʿā.-i rabbānī 243a/15

ʿālī-maḳām < *Ar.* Yüksek makamlı

ʿā. (aʿdel-i selāṭīn-i ʿā.) 251a/1

ʿālī-mekān < Ar. Yüce mekanlı, yüksek dereceli

ʿā. 254b/9

ʿā. (zübde-i selāṭīn-i ʿā.) 229a/7

ʿālī-mertebet < *Ar.* Yüksek mertebeli, yüksek dereceli

ʿā. 268a/13

ʿālī-miḳdār < *Ar.* Yüksek değerde, yüksek miktarda

ʿā. (ümerā-yı ʿā.) 229a/2, 274b/15

ʿālī-nehmet < *Ar.* Yüce himmetli, gayretli

ʿā.+i (himmet-i ʿā.) 225a/15

ʿālī-neseb < *Ar.* Yüce soylu

eşkān-ı ʿā.) 213a/15

ʿālī-şān < *Ar.* Şanlı, şerefli, şanı yüce

ʿā. (ümerā-yı ʿā.) 251a/12, 265b/2

ʿā. (āsmān-ı ʿā.) 292b/15

ʿā.+nıŋ (dūdmān-ı ʿā.) 295a/10

ʿalī-şefḳat < *Ar.* Şefkati yüce

ʿa. 225a/8

ʿālī-tebār < *Ar.+Far.* Soylu

ʿā. (Dārāb-ı ʿā.) 213a/14

all Ön, huzur

a.+ıġa 243a/3

a.+ıdın 247b/3, 215b/13, 283b/16

a.+ımda 214b/7

a.+ıŋdadur 214a/10

a.+ıda 212b/5, 214a/10, 215b/11, 216b/14, 219a/17, 226b/17, 242a/6, 242a/8, 253a/12, 255a/16, 255b/14, 258b/7, 266b/9, 268b/10, 273b/11, 281a/5, 289a/6, 299b/15

a.+ıdaġı 294a/16

almaḳ Almak

a. (av a.) 228a/17, 244b/6

a. bile (av a.) 278a/11

a. bile (cān a.) 218b/8

a.+ġa (zekevāt a.) 266a/7

altı Altı

a. 219b/16, 234b/9, 237b/14, 240b/6, 247a/10, 274a/10, 276a/15, 280b/1, 288b/11, 293b/9

a.+sıda 290a/4, 291b/16

altılançı Altıncı

a. 203a/12, 234a/11

a.+sıda 204b/12, 227a/12, 266b/5, 269a/15

altı yüz yegirme yéti Altı yüz yirmi yedi

a.+de 219b/9

altmış Altmış

a. 203b/2, 204a/3, 272b/7, 274a/9

altun Altın

a. 214a/16, 250b/7, 277b/2

a. ara 258b/7

a. kümüş içre 266b/10

a.+dın 243a/7

a.+ı 246b/12

altun-cilav < *T.+Mog.* Altın yular; hanın emrindeki muhafızlar için kullanılan bir terim

a. 211b/8

a.+dın 203b/7

ʻām < *Ar.* Genel, müşterek; halk

ʻā. (ḫāṣ u ʻā.) 261b/2

ʻā. ol- 267a/4

āmāde < *Far.* Hazır, hazırlanmış

ā. 260a/9, 263a/9, 276b/4

ā. bol- (müstaʻidd ve ā.) 218a/9

ā. bolup turup dururlar 296b/5

ā. ḳıl- 214b/8, 216b/4

ā. tap- 219b/5

āmāl < *Ar.* Emeller

ā.+ı (gülistān-ı ā.) 292a/15

aʻmāl < *Ar.* Ameller, davranışlar, işler

a.-ı ḳabīḥa 267b/3

a.-ı muʻammāyī bile (ısḳāṭ-ı a.) 294b/17

a.+ıdın durur 207b/2

amān < *Ar.* Emniyet, güvence; bağışlama

a. tap- 237a/5, 260b/9

a. tapma- 242a/16

āmed < *Ar.* Gelme, geliş

ā. (reft ü ā.) 202a/9

ʻamel < *Ar.* İş, niyet

ʻa. (cezā-yı ʻa.) 267a/17

ʻa. ét- 210b/4

ʻa. ḳıl- 230a/17

ʻāmil < *Ar.* İşleyen, çalışan

ʻā.-i ṣamedānī 243a/15

ammā < *Ar.* Ama, fakat

a. 211b/17, 201a/14, 201b/8, 204a/7, 204a/9, 207b/12, 208a/4, 209b/5, 210a/7, 217a/11, 222a/10, 224a/14, 224a/4, 230b/6, 234a/3, 237b/13, 238a/5, 247a/4, 249a/9,

253a/11, 258a/4, 261a/14, 263a/10, 264b/10, 269b/15, 270a/17, 272b/9, 274b/11, 276a/9, 277a/9, 284b/15, 287a/14, 289a/17, 290b/6, 294a/15, 294b/8, 295b/16, 295b/8, 297b/12

ʿamūd < *Ar.* Direk

ʿa. (ḍarb-ı ʿa.) 263b/13

ʿa. ur- 255b/16

aŋa Ona

a. 201b/4, 201b/9, 203b/6, 206a/9, 208a/10, 211a/14, 212a/14, 212a/15, 212b/1, 213b/17, 215a/12, 215b/17, 216a/4, 216b/11, 217a/5, 217a/6, 221b/14, 222b/16, 223a/13, 223a/14, 223a/15, 223a/5, 224a/15, 224a/17, 224a/3, 226a/5, 227a/17, 231a/16, 231b/13, 232a/2, 239a/9, 240a/8, 242a/15, 246b/13, 247a/17, 248a/12, 248b/13, 250a/5, 250b/7, 251b/3, 251b/6, 253a/4, 256b/7, 258b/5, 261b/13, 262a/3, 262b/2, 263b/13, 269b/13, 275a/12, 275b/13, 287b/15, 292a/14, 292a/16, 293a/10, 293a/14, 294b/11, 295b/11, 297a/14, 299a/13, 299b/13, 299b/14

a. dağı 213a/2

ʿanber < *Ar.* Amber

ʿa.+idin 258b/1

ʿanber-şemāme < *Ar.* Amber kokulu

ʿā. (ḫame-i ʿa.) 270b/4

ʿanberīn < *Ar.* Amberli

ʿa. 258a/12

ançа O kadar, pek çok

a. 260a/4

anda Onda, orada, o zaman

a. 212a/7, 216a/2, 240b/3, 242a/10, 242b/5, 243b/3, 244a/13, 245a/9, 246b/12, 248b/15, 248b/8, 249a/14, 249b/15, 251b/6, 258b/5, 294b/7, 299b/9

a. dağı 268b/5

a.+dur 254a/10

andağ Öyle, onun gibi, o şekilde; böyle, bunun gibi, bu şekilde → **andaḳ**

a. 234a/8, 299b/4

a.+ı 281a/8

andaḳ Öyle, onun gibi, o şekilde; böyle, bunun gibi, bu şekilde → **andağ**

a. 202a/15, 216b/3, 219a/12, 233b/10, 242b/17, 248b/12, 249b/4, 252b/16, 252b/17, 255b/12, 255b/16, 255b/8, 256b/16, 267a/3, 270a/4, 272a/12, 275a/17, 275b/11, 275b/7,

280b/3, 285a/4, 291a/11, 292b/1, 297b/8

a. durur 201b/2, 202a/7, 217a/17, 221a/1, 222b/13, 262b/8, 267b/1, 282b/6, 285b/6, 288a/10, 289b/8, 297b/16, 299b/10

a. durur érdi 274a/13, 275b/16, 284a/15, 288b/15, 290a/12

a.+dur érdi 280b/12

andın Ondan, o yüzden; oradan

a. 201a/16, 210a/8, 216b/3, 219b/16, 220a/17, 222a/10, 225a/8, 228b/10, 229a/16, 230a/9, 240b/13, 242a/16, 243b/4, 243b/5, 243b/6, 247a/5, 248a/14, 249b/5, 251b/17, 252a/3, 252a/5, 252a/6, 253b/1, 253b/2, 257b/15, 258a/10, 263b/8, 271a/14, 271a/17, 271b/5, 280b/1, 280b/16, 283a/7, 285b/1, 292a/4, 300a/8

a. soŋ 237a/9

a. soŋra 232a/6, 239a/9, 289a/11, 289b/7

anı Onu

a. 202a/12, 205a/5, 205b/14, 206a/3, 209a/15, 212a/17, 212a/9, 212b/1, 212b/17, 212b/4, 213b/16, 214a/1, 214a/2, 216a/3, 216a/15, 221b/11, 222a/11, 223a/14, 223a/16, 223b/7, 231a/1, 232a/5, 239a/8, 243a/10, 246a/13, 247a/7, 248a/11, 248a/12, 248a/13, 248b/7, 249a/13, 257a/9, 262a/12, 262a/6, 263b/6, 263b/8, 264b/4, 267b/11, 268a/13, 268b/13, 269a/2, 269b/16, 270a/10, 270a/12, 270a/15, 270a/7, 272b/11, 277b/3, 279b/3, 280b/16, 294b/9, 297a/16, 299a/15, 300a/11

anıŋ Onun

a. 201b/3, 202a/8, 203b/5, 204b/10, 205b/5, 205b/8, 206a/8, 210a/15, 212a/5, 215a/10, 215a/14, 215a/15, 220b/13, 221b/3, 221b/6, 222a/5, 222b/3, 222b/8, 224a/1, 225a/10, 226a/4, 228b/9, 230b/12, 230b/15, 230b/9, 231a/13, 231a/15, 231a/17, 231a/7, 231b/12, 233b/11, 234b/1, 235a/17, 236b/13, 240a/16, 241a/13, 241a/14, 241b/12, 243a/9, 247a/11, 248b/11, 249a/12, 250a/6, 250b/16, 250b/8, 252a/4, 254b/13, 257b/3, 257b/8, 260b/14, 262a/3, 262a/5, 263b/14, 267a/12, 267a/14, 268a/5, 269a/11, 269a/7, 270b/1,

270b/10, 281a/1, 281a/4, 282b/1, 282b/3, 284a/4, 284a/8, 286b/2, 289a/16, 292a/13, 292a/15, 293a/11, 294b/16, 295b/1, 296a/15, 297a/17, 297b/11, 298b/14, 299b/12, 300a/17

a. bile 269a/6

a. birle 212b/2, 262a/11

a. dék 201b/8, 210a/17, 210b/9, 213a/16, 214b/9, 215b/1, 218b/10, 218b/11, 226b/10, 226b/12, 233b/16, 239b/9, 242b/17, 244b/6, 246b/15, 249b/10, 249b/12, 250a/13, 251b/3, 252a/16, 254a/16, 255b/9, 259a/9, 262b/4, 263b/10, 263b/16, 263b/5, 264a/1, 287a/17, 296b/8

a. üçün 201a/17, 208a/8, 291b/14

a. üçün durur 283b/6

a‘nī < *Ar.* Yani

a. 217b/92, 20a/11, 224b/8, 228b/13, 253b/14, 267a/11, 267b/17, 277b/10

‘anḳā < *Ar.* Zümrütüanka

‘a. 246b/13

‘a.+ġa 242a/17

aŋla- Anlamak

a.-ma! 212a/9

a.-p 229b/13, 238b/9, 260b/13

‘ār < *Ar.* Utanma

‘ā.-ı şecā‘atdur 219b/9

ara Ara, arasında; ara, aralık; iki durum arasındaki zaman mesafesi

a. (‘acz a.) 256b/5

a. (āfāḳ a.) 263b/8

a. (‘ālem a.) 256b/7

a. (altun a.) 258b/7

a. (bezm a.) 213b/13

a. (bezmim a.) 214b/12

a. (bīşe a.) 248b/10

a. (çengel a.) 248a/10, 248a/11

a. (çürge a.) 249a/8

a. (daḳāyıḳ a.) 216b/12

a. (deryā a.) 253a/1

a. (deşt a.) 263a/17, 264a/12

a. (diḳḳat a.) 259a/6

a. (diyārı a.) 255a/2

a. (dūd a.) 263b/9

a. (faḳr a.) 214a/9

a. (gerd a.) 232b/7, 263b/9, 264a/4

a. (gevher a.) 242a/5

a. (ḥālet a.) 236a/13

a. (Ḫˇārezm a.) 213b/14

a. (ḫār-ı muġaylān a.) 248b/17

a. (ḫayl-ı a‘dā a.) 253a/1

a. (her fen a.) 216b/11

a. (ḥüsn a.) 262a/14

a. (‘ilm-i ḥaḳāyıḳ a.) 216b/13

a. (ḳamışlar a.) 249a/1

a. (meclis a.) 246b/1

a. (meydān a.) 215b/12, 245b/17

a. (mīş a.) 218b/10

a. (mülk a.) 216a/14

a. (mülk-i Ḫ̆ārezm a.) 213b/13

a. (né mülk a.) 213a/5

a. (neberd a.) 242b/6

a. (silaḥ a.) 260a/2

a. (şām a.) 292b/1

a. (şerī‘at a.) 208a/17

a. (taġ a.) 246b/15

a. (vādī a.) 226b/10, 249a/5

a. (yay a.) 260a/15

a. (zer a.) 242a/4

a.+ġa 238a/8, 254b/2, 258b/9, 276b/5

a.+da 217a /10, 218a/11

a.+sın 207a/13, 271b/4

a.+sıġa 201a/3, 206a/3, 229b/7, 230a/4, 248a/2, 248b/12, 254b/4, 260a/8, 280b/16

a.+sıda 235b/7, 256a/17, 265b/5, 276a/6, 277a/8, 285a/5, 286a/2, 290a/8

a.+sıdın 235b/10, 264b/12

a.+larıdın 243b/1

a.+dur 223a/12

araba Araba

a. 275b/2

a. bile 275b/2

a.+ġa 257a/3

a.+larġa 300a/3

aralaş- Birbirinden ayrılmak, uzaklaşmak

a.-a 297a/15

a.-up 284b/8

aralıġ İki şey arasındaki uzaklık; müddet, süre

a.+ın 285a/17

a.+ıġa 289b/9

a.+ıda 274a/11, 289a/3, 295b/13

ārām < *Far.* Durma, eğlenme, dinlenme; yerleşme; karar kılma

ā.-ı dil 261b/1

ā. u ḳarār tut- 218a/3, 290a/8

ā. u ḳarār tutup dururlar 263a/8

ā. ol- 236a/10

ā. tap- 258b/13

ā. tut- 264b/7

ā. tutup durur 265a/5

ārām-güzīn < *Far.* Dinlenen, oturan

ā. bol- 235a/13, 271a/15, 289b/17, 295a/14

ā. bolup dururlar 288b/10

ārāmiş < *Far.* Dinlenme

ā.+i 244b/10

ārāste < *Far.* Bezenmiş, süslenmiş

ā. 252a/11, 260a/10

ā. éter érdi 236a/5

ā. ḳıl- 209b/4, 263a/7, 265a/1, 287a/5, 289a/2

ārāyiş < *Far.* Süs, bezek

ā.+i 261a/8

arāżī < *Ar.* Yerler, topraklar

a. (beliyyāt-ı a.) 222a/4

a.-i mevte 275b/8

ʻarbede < *Ar.* Kavga

ʻa. 212b/6

arıġ Su arkı, ark, su yolu

a.+ınıŋ 221b/2, 244b/15, 248b/1, 280a/17, 285a/17, 298a/15, 298b/12

a.+ıġa 280a/14

a.+lar 272a/4

ʻāRıżā < *Ar.* Hastalık, illet

ʻā.-ı ḥādiş bol- 256a/1

ʻarīża < *Ar.* Dilekçe

ʻa.-ı aḥvālın 202b/3

ʻarīża-dāşt < *Ar.+Far.* Yüksek bir makama sunulan tezkire, dilekçe → **ʻarża-dāşt**

ʻa.+ın 247a/12

ʻa. 253b/17

arḳa Arka, sırt

a. 272a/15

a.+sı 247a/6, 285a/11

a.+sın 263a/13

a.+sıġa 219b/16

a.+sıdaġı 248a/6

arpa Buğdaygillerden bir bitki, arpa

a. 274b/6

ʻarṣa < *Ar.* Yer, toprak, alan

ʻa.-ı ḫākge 287a/9

ʻa.-ı kār-zārġa 219b/16

ʻa.+sı üzre 230b/16

ʻa.+sınıŋ 217b/8, 220a/10

arslan Arslan

a. 218b/6

ʻarş-fersā < *Ar.+Far.* Arştan üstün

ʻa.-yı saʻādet durur 292a/13

art- Artmak

a.-ar 201b/9, 267a/2

a.-ıp 258b/15

artuḳ Çok, sayıca fazla, -dan çok

a. 224a/5, 225a/7, 225a/8, 243b/13, 245a/9, 250a/7

a. bolup durur 211a/3

artuḳraḳ Daha çok

a. 261b/1

artuḳsı Daha fazlası, daha ziyadesi, daha çoğu

a. 285a/14, 291b/15

ʻarż < *Ar.* Bir büyüğe sunma, arz etme

ʻa. 263b/8

ʻa.-ı dīdār-ı meyşūmını 212b/1

ʻa.-ı leşkerge 273a/12

ʻa.-ı teslīm ile 261b/9

ʻa. ḳılıp dururlar 291b/13

ʻa.+da (mevḳıf-ı ʻa.) 281a/3

ʻa.+ı 273a/7, 274a/9, 274a/10, 281a/4

ʻa.+ıġa 227b/15

ʻarża-dāşt < *Ar.+Far.* Yüksek bir makama sunulan tezkire, dilekçe → **ʻarīża-dāşt**

ʻa. 205b/11

arzānī < *Far. erzānī* Layık görülme, liyakat

a. buyur- 268a/6

arzı- Değmek, layık olmak

a. érdi 278a/3

arzū < *Far.* İstek, arzu

a.+sı bile 288b/1

a.+sıda 238a/5

as- Asmak, idam etmek

a.-ıp 260b/7, 261b/13, 290b/8

Āṣaf-nişān < *Ar.+Far.* Nişanı Hz. Süleyman'ın veziri gibi olan

Ā. 283b/13

aṣāġir < *Ar.* Şeref ve itibarca küçük olanlar

a.+ni (ekābir ü a.) 266b/7

ʻasākir < *Ar.* Erler, askerler

ʻa. 258a/1

ʻa.-i manṣūre 271b/10, 275a/16, 282b/12, 283a/9, 286b/14, 286b/17, 290a/16, 300a/2

ʻa.-i manṣūredin 285b/15

ʻa.-i manṣūreġa 271a/16

ʻa.-i manṣūreniŋ 210a/8, 284a/15

ʻa.-i nuṣret-eşer (muʻasker-i ʻa.) 252a/9

ʻa.-i nuṣret-iltizām ḳıl- (muʻasker-i ʻa.) 236a/2

ʻa.-i nuṣret-meāṣir 252b/14, 235b/3

ʻa.-i nuṣret-meāṣirġa 284a/12

ʻa.-i nuṣret-meāṣirniŋ 289a/7

ʻa.-i ẓafer-me'āṣir 265a/12

ʻa.-i ẓafer-iltizām ét-(muʻasker-i ʻa.) 255b/7

ʻa.-i ẓafer-penāh (muʻasker-i ʻa.) 251b/16

aṣālet < *Ar.* Asillik

a. 220b/15, 220b/8

a.+de 225a/10

aṣālet-dest-gāh < *Ar.+Far.* Asalet zenginliği

a. (emāret-penāh-ı a.) 259b/7

aṣamm < *Ar.* Sağır

a. ḳıl- 264b/14

āsān < *Far.* Kolay

ā. 223a/14

ā. tutul- 244b/5

āṣār < *Ar.* İzler, işaretler, eserler, gelenekler

ā.-ı celādetidin 218b/15

ā.-ı ḫayr 257b/8

ā.-ı ṣavleti 229b/11

ā.-ı şecāʻat 217a/16

ā.-ı şecāʻatdur 219b/1

ā.+ı 262a/7

ā.+ıda 205a/5

āsāyiş < *Far.* Huzur, rahatlık, güven

ā. üçün 288b/10

ā. bér- 291b/14

ā. tap- 265a/15

ā.+i 261a/8

asdur- Astırmak

a.-up durur 286b/16

ʻasel < *Ar.* Bal

ʻa. birle 250b/3

aṣfiyā < Ar. Kalbi temiz kişiler; azizler

a. 213a/6

aṣḥāb < *Ar.* Dōstlar, sahipler

a.-ı fevḳniŋ 299b/1

asıġ Fayda, yarar

a. (ne a.) 210a/7

a. ḳıl- 275b/4

a. ḳılma- 201b/9

āsīb < *Far.* Felaket, bela

ā.-i āsumān 222a/6

ā. yétişme- 224a/15

āsitān < *Far.* Eşik

ā.-ı devlet-āşyān 241a/2, 238b/8

ā.-ı devlet-nişān 239a/7

ā. tap- (ḫāk-ı ā.) 256b/5

a.-ı melāyik-pās-bān bolup dururlar (şeref-endūz-ı taḳbīl-i ā.) 200b/16

āsitān-būslıḳ < *Far.+T.* Eşik öpme

ā. 256b/10

ā.+ıġa 238b/4

āsitāne < *Far.* Eşik, payitaht

ā. 220b/15

ā.-i şerīfeleriniŋ 246b/17

‘asker < *Ar.* Asker, er

‘a. 207a/11, 261b/7

‘a.-i keşīrġa 210b/9

‘a.-i kūh-ı temkīn 203b/15

‘a. bile 232a/17, 235a/5, 273b/3

‘a.+ni 209b/1

‘a.+i 207b/17, 237b/6

‘a.+i bile 202b/13, 262b/10, 296a/10

‘a.+i dağı 207a/6

‘a.+iniŋ 217b/2

‘a.+in 263a/12

‘a.+ide 209a/15, 224a/5

‘a.+idin 204b/4

aṣlā < *Ar.* Asla, hiçbir zaman

a. 274b/5

āsmān < *Far.* Gökyüzü

ā. 214a/10, 242b/10, 246b/12, 262a/10

ā. (āsīb-i ā.) 222a/6

ā. (şeh-i ā.) 220b/7

ā.-ı pāy-gāhnıŋ (dergāh-ı ā.) 251a/6

ā.-ı ‘ālī-şān 292b/15

ā.-ı ḫūrşīd-mekremet 224b/17

ā. yıḳıl- (anıŋ başıġa ā.) 263b/14

ā.+ġa 243a/8

ā.+dın 243a/9

āsmān-taḫt < *Far.* Gökyüzü gibi yüce tahta sahip olan

ā. 225a/5

ā. (şeh-i ḫūrşīd-tāc u ā.) 253b/12

āsmān-mertebe < *Far.+Ar.* Gökyüzü gibi yüksek mertebeye sahi olan

ā. (‘atebe-i ā.) 238a/13

āsmānī < *Far.* Gökyüzüyle ilgili; ilahî

ā. yaŋlıġ (belā-yı ā.) 299a/5

ā. yaŋlıġ (ḳażā-yı ā.) 240b/16

‘aṣr < *Ar.* Yüzyıl; ikindi

‘a. 245a/15, 260b/17, 292a/6, 295b/13, 299a/4

‘a.-ı henggāmıda 205a/3

‘a.+nıŋ 290b/7

ʿa.+da (namāz-ı ʿa.) 300a/14

ʿa.+ġaça 291b/10

asra- < *Mog. asara-* Kollamak, korumak, saklamak

a.-sa 223a/16

asrār < *Ar.* Sırlar

a.-ı muḫālefet 233a/3

asru Çok, pek, pek çok

a. 248b/6, 254b/1, 267a/6

ast Alt, aşağı

a.+ıdın 246b/14

a.+ıda 209b/6, 242a/3, 249a/4, 260a/10, 260a/11, 263a/7, 271a/17, 288b/7

a.+ıda durur érdi 222a/14

āstīn < *Far.* Yen, giysi kolu

ā.-i veḳāḥatdın 222a/6

astur- İdam ettirmek

a.-dı (dārdın a.) 272b/17

āsūde < *Far.* Huzurlu, rahat

ā. 244a/6

āsūde-dil < *Far.+T.* Gönlü huzurlu

ā. 214a/15

āş < *Far.* Yemek, aş

ā. 250b/2

ā. ile 250a/16

aşaḳı Aşağı

a. 235b/8

āşikār < *Far.* Açık, apaçık, ortada

ā. 212b/4, 245a/13, 247b/15, 251b/5, 262a/16, 262b/5, 264a/4

ā. bol- 215b/16, 263b/8

ā. ét- 232b/6

ā. ḳıl- 210a/16, 236a/8

ā. ol- 249a/2

āşkārā < *Far.* Açık, ortada, belli

ā. 220a/16

ā. bol- 287a/11

ā. bol- 288a/12

āşnā < *Far.* Bildik, tanıdık

ā. bol- 214a/5

āşnālıġ < *Far.+T.* Tanışıklık, yakınlık

ā. 268b/16

ā. bile 212a/13

ʿaşḳ < *Ar.* Aşk

ʿa. 246b/6

ʿa.+ıda 215a/13, 251b/3

āşūb < *Far.* Karıştıran, bulandıran; kargaşa

ā.+ıdın 212a/7

aşur- Aşırmak, geçirmek

a.-up dururlar 252b/17

aşurmaḳ(ġ)- Aşırmak, geçirmek

a.+ı 224b/7

āşyān < *Far.* Yuva, ev

ā. (āsitān-ı devlet-i ā.) 238b/8

ā.+ı içre 275a/8

at (I) Ad, isim

a.+ı bile (sikke a.) 215b/8

a.+ıġa 202a/14, 223a/11

at (II) At, binek hayvanı

a. 205a/17, 221b/15, 222a/8, 223a/3, 243a/7, 243b/7, 246a/4, 247b/12, 249a/4, 249b/9, 261a/6, 264a/11, 271a/13, 274a/2, 274b/6, 277b/2, 288a/6, 288b/6, 291b/13

a. (ne a.) 262a/5

a. çék- 222b/9

a. sal- 287b/4

a. sür- 254a/16

a.+nıŋ 271b/15, 287b/8

a.+nı 223a/3, 223a/5

a.+ġa 224a/11, 274b/3

a.+dın 210b/14, 222a/16, 264a/17, 298b/2

a.+ı 221b/3, 242a/3, 285a/13

a.+ı dék 221b/5, 247a/17

a.+ıdın 225b/12

a.+ın 222b/9, 234b/9, 286b/3

a.+ıġa 224a/13, 243b/6

a.+lar 286a/12

a.+ları dağı 298b/16

a.+larıġa 204a/12, 246b/10

a.+ların 226b/8

at- Atmak; (şafak, tan için) sökmek

a.-arlar 294b/9

a.-sa kemend 251b/14

a.-ġanda (taŋ a.) 212b/9

a.-ġandın soŋ (taŋ a.) 244a/5

a.-arda kemend 255b/16

a.-ġunça 246b/4

a.-ġunça (taŋ a.) 300a/7

a.-ıp 263b/14, 264a/1, 264a/8

a.-ıp dururlar 254a/14

ata Ata, baba, ced

a. sarı 220b/2

a.+nı 220b/2

a.+ŋ 213b/16

a.+sı 223b/9, 225a/10, 264a/17, 270a/10, 270a/16

a.+sınıŋ 223b/9, 225b/2, 264b/9, 270a/13

a.+sıdın 270a/12, 270a/17, 270a/9

ʿaṭā < *Ar.* Bağış, bahşiş

ʿa. ḳıl- 278b/17

ʿa.+sı bile (baḫşiş ü ʿa.) 232a/11

a‘ṭāf < *Ar.* Merhametler

a.-ı nā-mütenāhī (maẓhar-ı a.) 277b/9, 282b/8

a.-ı nā-mütenāhīni 227a/14

a.-ı pād-şāhāneġa 232a/9

a.+ı 225b/7

a.+ı bile 225b/7

atalıḳ Atalık unvanı → **atalıḳlıġ**

a. 205b/15, 289b/6, 291a/7

a. 294a/12

a.-ı meẕkūr 231b/14

a. ḳıl- 227a/14

a.+nı 294a/11

a.+ların 248b/2

atalıḳlıġ Atalık unvanı → **atalıḳ**

a.+nıŋ 231b/11

atavça Küçük ada, adacık

a.+nı 271b/9

‘aṭāyā < *Ar.* Bağışlar, yardımlar, hediyeler

‘a.+sıdın 249b/16

‘atebe < *Ar.* Eşik

‘a.-i a‘lā 234a/16, 237a/4

‘a.-i āsmān-mertebe 238a/13

‘a.+siġa 230b/7, 231a/2, 231b/10, 239a/2

‘atebe-būslıġ < *Ar.+Far.+T.* Eşik öpme → **‘atebe-būslıḳ**

‘a.+ıġa 209b/14, 245b/3, 273b/1, 278b/6

‘atebe-būslıḳ < *Ar.+Far.+T.* Eşik öpme → **‘atebe-būslıġ**

‘a. 268a/4

‘a.+ġa 256a/10

āteş < *Far.* Ateş

ā.-i ḳahrı 233a/4

ā.-i nehb ü ġāret 203a/11

ā.-i vāhimesiġa 235a/9

āteş-bār < *Far.* Ateş yağdıran

ā. bile (tüfeng-i ā.) 289a/15

āteş-efşān < *Far.* Ateş saçan → **āteş-feşān**

ā. bol- 218b/14

āteş-feşān < *Far.* Ateş saçan → **āteş-efşān**

ā. bol- 263b/12

āteş-kede < *Far.* Ateşkede, mecusî tapınağı

ā.-i muḳāteleġa 260b/3

āteşīn < *Far.* Ateşten

ā. (gulūle-i ā.) 233b/12

‘āṭıfet < *Ar.* Merhamet, gözetme

‘ā. (manẓūr-ı naẓar-ı ‘ā.) 247a/13

‘ā.-i cibillī 238a/15

‘ā.+in (‘inān-ı ‘ā.) 244a/9, 250a/3, 261a/1

‘aṭıfet-dest-gāh < *Ar.+Far.* Merhamet makamına sahip

‘a. 238a/14

atım Menzil, bir ok atımı yer

a. (bir oḳ a.) 289b/10

atışmaḳlıġ Karşılıklı savaşma

a. 294a/15

aṭ‘ime < *Ar.* Yemekler

a. 250b/2, 258b/10

atḳula- Sık sık ateş etmek

a.-dılar 265b/1

a.-p 254b/1

atḳulaş- Savaşmak, çarpışmak

a.-dılar 254a/13

atḳulat- Sık sık ateş ettirmek

a.-ıp 290a/6

a.-tı 288a/10

atlan- Ata binmek, yola koyulmak; düşman üzerine asker sevketmek

a.-ur 204a/17

a.-dı 246a/8

a.-ıp 202b/16, 203b/8, 204a/11, 210b/13, 230b/6, 231a/9, 236a/1, 236a/3, 236b/15, 240b/1, 240b/15, 240b/9, 243b/6, 244b/8, 248a/6, 255a/12, 265a/17, 269b/5, 277a/6, 280b/1, 284b/3, 296a/14, 300a/8

a.-up 266a/16, 281b/15, 283a/7, 284b/7, 290a/3, 291a/10, 293b/12

a.-ıp érdi 245b/13

a.-up durur érdi 295b/9

a.-up durur 281b/10

atlanmaḳ Ata binmek, yola koyulmak

a. 261a/3

aṭlas < *Ar.* Atlas kumaş, dünya haritası

a.-ı bī-bahā 262a/1

a.-ı devlet 219b/2

atlıġ Atlı, süvari

a. 237a/16, 263a/12, 265b/6, 270a/9, 272b/14, 274a/10, 274a/17, 279a/17, 283b/12, 283b/3, 289a/5, 299b/9

a. bile 234a/9, 236b/8, 299b/17

a.+dur érdi 210a/15

a.+lar bilen 240b/14

atmaḳ Atmak

a.+da (oḳ a.) 255b/16

‘aṭşān < *Ar.* Susuz, susamış

‘a.+ıġa 267a/13

av Av

a. al- 228a/17, 242a/14, 244b/6, 244b/8, 248a/10, 249a/8, 278a/11

a. avlamaḳ 244a/10

a.+ġa 244b/1, 249a/5

a.+nı 249a/7

avāḫir < *Ar.* Ayın son günleri → **evāḫir**

a.+ide 203b/15

‘avām < *Ar.* Halk, cahil halk kesimi

‘a.+ıġa 295a/5

‘avāmü’n-nās < *Ar.* Halk, sıradan insanlar

‘a.+ı (erāẕil ü ‘a.) 297a/17

avān < *Ar.* Zaman, vakit, devir

a.-ı emāretidin 224a/17

a.+da 221a/2, 295a/6

a.+ınıŋ 216b/17

a‘vān < *Ar.* Avane, yardım edenler

a. u enṣārı bile 238a/6

āvāre < *Far.* Avare, işsiz güçlük, aylak → **āvvāre**

ā. bol- 223b/6

ā. vü ser-gerdān bol- 275b/10

ā.+leriniŋ 238a/16

‘avāṭıf < *Ar.* İyilikseverlikler, şefkatler

‘a.-ı bī-kerāne bile 233b/8, 256a/15

‘a.-ı bī-kerāne 265a/16, 268a/5

‘a.-ı bī-kerāneġa 282a/12

‘a. (mevrid-i ‘a.-ı ḫusrevāne boldı) 299a/11

‘a.-ı ḫusrevāne 238b/10, 259b/5, 300a/11

‘a.-ı müşfiḳāne bile 202a/3

‘a.-ı yekrāne bile 245b/3

āvāz < *Far.* Ses

ā.-ı fiġān 252b/17

ā.-ı ra‘d-nişān 286a/8

ā.-ı ṣarīr bile 267a/11

ā.-ı zih 218b/13, 263b/15

ā.+ı 288a/11

āvāze < *Far.* Ses, ün, bağırtı

ā.-i vuṣūlıdın 205b/2

āvīz < *Far.* Savaş

ā. (sitīz ü ā.) 209b/7

āvīzān < *Far.* Asılı, asılmış

ā. ḳıl- 239b/17

avla- Avlamak

a.-r 244a/16, 245b/5

a.-r (köŋülni a.) 241b/3

a.-dı 248a/9, 266a/11

a.-p 228b/1, 248a/17, 248a/8, 249b/3, 278a/11

a.-r érdi 247b/3

a.-r érdi (köŋlin a.) 217a/1

avlamaḳ Avlamak

a. (av a.) 244a/10

a. üçün 227b/1

avul Avlu

a.+ın 276a/5

a.+ıġa 240b/16

āvvāre < *Far.* Avare, işsiz güçlük, aylak → **āvāre**

ā.-i vādī-i ḍalālet 230a/11

ay (I) Ay, Dünya'nın uydusu; sevgili

a. 214b/10, 258a/13, 264a/1

ay (II) Ay, otuz gün

a. 211b/2

a.+nıŋ 203b/3, 204b/12, 205b/3, 207a/2, 207a/3, 207b/17, 209b/13, 227a/11, 228a/16, 234a/11, 236b/10, 237a/2, 237a/5, 241a/1, 247a/3, 248a/16, 249b/1, 250b/9, 259b/1, 259b/11, 265a/16, 265b/15, 266a/16, 266b/5, 270a/6, 271a/14, 271a/16, 271b/2, 272a/10, 272b/9, 273a/14, 273a/3, 273b/9, 274a/6, 274b/4, 275a/2, 276a/17, 276b/16, 279a/17, 280a/9, 280b/5, 283a/12, 284a/9, 285a/16, 288b/15, 290a/4, 290b/1, 291a/9, 291b/16, 292a/5, 296a/7

a.+ġaça 219b/13

a.+dın beri 249a/10

a.+ınıŋ 203a/13, 204b/7, 205b/11, 205b/15, 217b/12, 225b/1, 226a/15, 228a/3, 231a/8, 234a/10, 234b/14, 235b/17, 236b/2, 237b/2, 239a/1, 240a/6, 240a/17, 240b/11, 240b/4, 251a/11, 252b/10, 254b/15, 257a/6, 267b/2, 269a/15, 270b/16, 271b/5, 275a/4, 276a/12, 277b/15, 278a/13, 280b/4, 281a/12, 281a/6, 282a/10, 288b/9, 292b/17

a.+ıdın beri 281a/11

ayaḳ(ġ) (I) Ayak

a. (başıdın ayaḳ) 247a/17, 260a/1

a. yalaŋ (baş a.) 285a/6

a.+ımġa kéltür saçıġ 214b/16

a.+ı 264a/11

a.+ı 249a/4

a.+ı 255b/2 **(başıdın a.)**

a.+ınıŋ 288b/7

a.+ın 242a/2 **(a. rikāb-ı sa‘ādetġa ḳoy-)**

a.+ın (a. devlet rikābıġa ḳoy-) 271a/1

a.+ıġa 257b/17 **(başıdın a.)**

a.+ıdaġı 252a/8

a.+ıdın 287b/10

a. üstiġa turdum 257a/4

a.+ı bile 292b/4

ayaḳ(ġ) (II) Bir akarsuyun kendisine karışan kolları

a.+ı bile 244b/16

a.+ıġa 289b/15

ayaġ (III) Kadeh

a. 214a/16

ayaḳçı İçki hazırlayıp sunan

a. 214a/16

‘ayān < *Ar.* Belli, açık, meydanda

‘a. 216b/12, 289a/13

‘a. bér- 247a/17

‘a. bol- 211a/15, 250a/15, 264b/13

‘a. bolma- 248b/6

‘a. eyle- 212b/14, 218b/9, 264a/12

‘a. ḳıl- 212b/9, 213b/1, 220b/9

a‘yān < *Ar.* İleri gelenler, bir memleketin ileri gelenleri, meclis üyeleri

a.-ı devlet 279b/2

a.-ı ḥażret 229a/3, 242b/4, 250a/13, 259a/16, 261b/6

a.-ı ḥażret bile 207a/12, 243b/16

a.-ı ḥażreti bile 218a/3

a.-ı ḥażretġa 271a/12

a.-ı ḥażretniŋ 200b/16, 253a/14, 270b/13

a.+ıdın 265a/1

āyet < *Ar.* Kur’ân âyeti

ā.-i nuṣret 260a/5

ā.+iniŋ 210b/4

‘āyid < *Ar. ‘ā’id* İlgili, ilişikli, dolayı

‘ā.+leriġa 229b/15

‘ā. ve vāḳi‘ bol- 292a/16

āyīn < *Far.* Tören, merasim; töre, usul, düzen

ā.-i fenn birle 262a/3

ā.-i ḥaşmet bile 251a/16

ā.-i Lohrāsbı 213a/13

ā.-i Zāb 213a/10

ā.-i müdārā 201a/4

ā. bağlan- 243a/1

ā. tüz- 213b/14

ā.+i 223a/10

āyīn-bendlıġ < *Ar.+T.* Merasim düzenleme, tören yapma

ā. 204b/8

āyīne < *Far.* Ayna

ā.-i ḫāṭırıġa 241a/17

ā.+si 215a/11

āyine-bend < *Far.* Aynadan bir bağ, bir kemer

ā. bol- 246a/14

aylantur- Döndürmek, dolaştırmak

a.-up 261a/16

ayman < *Ar.*

a.+nı 294b/2

‘ayn < *Ar.* Aslı, tıpkısı, kendisi

‘a.-ı cehālet 292a/8

‘a.-ı ḫayriyet durur 275b/12

‘a.-ı iltifāt bile 217a/10

‘a.-ı şaḳḳu’l-ḳamer 264a/4

ayrıl- Ayrılmak

a.-ur 272b/3

a.-ıp 209b/13, 211a/8, 231b/7, 246a/4, 268b/5, 298b/2

a.-mayın 284b/14

ayru Ayrı

a. émes 267a/1

‘ayş < *Ar.* Yiyip içip eğlenme

‘a. 246b/2

‘a. u ‘işret 278a/11

ayt- Söylemek

a.-sam 244a/16

az Az, çok olmayan

a. 216b/3, 233a/7, 242b/9, 246b/9, 251a/8, 253a/4, 291b/5

a. u köp 235a/16

‘azā < *Ar. ‘azā’* Yas

‘a.+sıdın 210b/1

‘aẕāb < *Ar.* Azap, işkence

‘a. u ‘uḳūbeti 256b/12

āzād < *Far.* Özgür, serbest

ā. bol- 228b/4

āzāde < *Far.* Özgür, kurtulmuş

ā.+ler 262b/4

a‘ẓam < *Ar.* En büyük

a. 225a/1

a. (destūr-ı a.) 226a/4, 276b/3, 285a/9, 285b/12, 292a/1

a. (emīr-zāde-i a.) 208b/16, 211b/13

a. (ḫulāṣa-ı ḫavāḳīn-i a.) 267b/14

a. (vezīr-i a.) 241b/11, 254b/10, 259b/6, 265a/6

a.+ı (rükn-i a.) 233a/13

‘aẓamet < *Ar.* Büyüklük, ululuk, görkem

‘a. (binā-yı ‘a.) 292b/11

‘a. (zīb-i bār-gāh-ı ‘a.) 267b/14

‘a.-i refī‘ 292b/14

āzār < *Far.* İncitme, üzme, kırma

ā.-ı derd 266b/2

‘ażdu’d-devleti ve’d-dīn < *Ar.* Din ve devletin yardımcısı

‘a. 241a/15

azġur- Azdırmak, yoldan çıkarmak

a.-up 209b/17, 268a/9, 299b/7

‘āzim < *Ar.* Kararlı

‘ā. dururlar 278b/1

‘ā.-i şaḥrā 228a/17

‘ā. bol- 230b/6, 234a/13, 237a/2, 282a/9

‘ā. bolup dururlar 204a/5, 234b/4

‘ā. ḳıl- 297a/16

‘aẓīm< *Ar.* Büyük, ulu

‘a. (dest-bürd-i ‘a.) 261b/4, 276a/16

‘a. (leşker-i ‘a.) 236b/4

‘a. (muḥārebe-i ‘a.) 208a/1, 237a/16

‘a. (sāye-bān-ı ‘a.) 262b/1

‘a. bile (leşker-i ‘a.) 236b/13

‘azīmet < *Ar.* Gitme, gidiş; hareket ediş, yola çıkış

‘a. 228a/3, 274b/5, 295b/9

‘a. ét- 238a/3

‘a. körgüz- 226a/17, 298b/10

‘a. merkebini sürüp dururlar (hezīmet yolıġa ‘a.) 298b/15

‘a. rikābıġa ḳoy- (irādet ḳademin ‘a.) 255a/3

‘a. ḳıl- (feṯḥ-i ‘a.) 274b/13

‘a.+ġa (yekrān-ı ‘a.) 242a/3

‘a.+ġa ḳoy- (rikāb-ı ‘a.) 246b/9

‘a.+i 250a/6

‘a.+i bile 201b/12, 223b/12

‘a.+in (‘inān-ı ‘a.) 204a/14, 253a/15, 253b/10, 265b/17, 278b/9

‘a.+in (zimām-ı ‘a.) 208a/14

‘a.+in mu‘āvedet ṭarīḳıġa sürüp durur (yekrān ‘a.) 265b/15

‘a.+iġa 241a/5

‘aẓīmü’ş-şān < *Ar.* Şanı yüce, şanlı

‘a. 254b/9

‘a.+iniŋ (pād-şāh-ı ‘a.) 229a/1

‘azīz < *Ar.* Değerli, saygıdeğer

‘a. 225b/12

‘a. bol- 257a/12

‘a. ḳıl- 222a/10

‘a. ol- 215b/8

‘azīzī < *Ar.+Far.* Azizlik, büyüklük

‘a. (ḫasāret-i ‘a.) 268a/7

‘a. durur érdi 228b/16

azlıḳ Azlık, az olma durumu

a. 210b/5

‘azm < *Ar.* Azim, niyet

‘a.-i dürüst 211a/16

‘a.-ı maṣāff 215b/14

‘a.-i neberd 215b/12

‘a.-i şikār 241b/2

‘a.-i şikār ḳıl-277b/5

‘a.-i temāşā 216b/17

‘a. ét- 260a/4, 254a/6, 296a/8

‘a. ḳıl- 246a/5

‘a.+ı bile 262a/17

azraḳ Daha az

a. 205a/5, 290b/7, 295b/14

azuḳ Azık, yol yiyeceği → **azuḳa**

a. 271a/13

azuḳa Azık, yol yiyeceği → **azuḳ**

a. bér- 206a/8

āzürde-ḫāṭır < *Far.+Ar.* Kalbi kırık

ā. bol- 291a/16

B

bāb < *Ar.* Bölüm; konu

b.+da 229a/2

b.+ıda 220b/15

baba < *Far.* Baba

b.+sı 280b/7

bāc < *Far.* Vergi

b. 254b/2

b. al- 208b/2

bād < *Far.* Yel, rüzgâr

b.+nı 242b/2

badalġa Kılavuz

b. 256a/9

bāde < *Far.* Şarap

b.-i nevāziş ḳıl- (ser-şār-ı b.) 277b/1

b.-i sürūr ét- (ser-şār-ı b.) 244a/8

bādiye < *Ar.* Çöl

b.-i ‘inād durur érdiler (ḳadem-fersā-yı b.) 230a/5

b.-i ḥimāyetleride 254a/3

bādiye-hümā < *Ar.+ Far.* Çöl kuşu

b.-yı ecel bolup dururlar 200b/10

bādiye-peymā < *Ar.+ Far.* Çölde dolaşan → **bādiye-peymāy**

b. bile (bād-pāy-ı b.) 255b/6

b.+ġa (bād-pāy-ı b.) 244a/8

bādiye-peymālıḳ < *Ar.+ Far.+T.* Çölde dolaşma, çölde gezme

b. ḳıl- 254a/1

bādiye-peymāy < *Ar.+ Far.* Çölde dolaşan → **bādiye-peymā**

b. (bād-pāy-ı b.) 221b/4

bād-pā < *Far.* Çok hızlı koşan at → **bād-pāy**

b. 251b/2, 260a/11

b. (raḫş-ı b.) 238b/11

bād-pāy < *Far.* Çok hızlı koşan at → **bād-pā**

b.-ı bādiye-peymāy 221b/4

b.-ı bādiye-peymā bile 255b/6

b.-ı bādiye-peymāġa 244a/8

bāġ < *Far.* Bağ, büyük bahçe, bostan

b.+nıŋ 294a/16

b.+ıġa 255a/2

baġ(ı)r Bağır, göğüs

b.+ı 212a/14, 253a/4

b.+ın 260a/16, 289a/13

b.+ını çāk ét- 286a/14

bağışla- Bağışlamak, affetmek; ihsan etmek, lütfetmek

b.-p dururlar 253b/6

b.-dı 221b/7

b.-p 247b/9, 290b/11

b.-r érdi 230b/4

baġī < *Ar.* Serkeşlik, azgınlık

b. 233b/16, 239b/8

b.-i kesāfet-āsārlarnıŋ 226b/6

b.+din 257b/2

b.+lerdin 239b/14

bağla- Bağlamak; (nehrin ağzını) kapamak

b.-dı 201a/16

b.-dılar 259b/8, 273a/6, 273a/8, 274a/10, 274a/8, 285a/10

b.-y 272a/10

b.-p 214a/4, 238b/4, 242b/17, 257a/14, 261b/12, 292a/2

bağlan- Bağlanmak; (nehrin ağzını) kapatmak

b.-dı 243a/1, 274b/10

b.-ġan 274a/8, 273a/7

bağlat- Bağlatmak

b.-up 270b/3

b.-ur 272a/6, 272b/2

bahā < *Far.* Değer, kıymet, paha

b.+sı 290a/2

bahādır < *Far.* Cesur, yiğit

b. 206a/16, 255b/13, 256a/12, 260a/13, 282a/9

b. bile 273a/9

b.+lar 207b/4, 209a/7, 226b/11, 234b/10, 252b/16, 261a/3, 261b/3, 261b/7, 263a/8, 263b/1, 264a/13, 286a/9, 286b/6, 287a/12, 288a/11, 288b/6, 289a/9, 289b/11

b.+lar bile 284b/14

b.+lar dağı 287b/15

b.+larnıŋ 226a/9, 226b/14

b.+larnı 252b/7, 265a/15

b.+larġa 254b/9

b.+lardın 257b/14

b.+ları 234b/8, 245b/5, 246a/2

bahādırlıġ < *Far.+T.* Yiğitlik

b. 223a/10

bahāne < *Far.* Vesile, sebep

b. bile 235a/4

bahār < *Far.* Bahar mevsimi; güzellik

b. 202b/9, 228a/6, 242b/12, 259a/9

b.-ı devlet-i şehdin 245a/1

b.-ı iḳbāl 292a/15

b.+ıdın (nüzūl-ı b.) 252a/4

bahār-istān < *Far.* İlkbahar

b.-ı fesāḥat (ḥadīḳa-perdāz-ı b.) 267a/10

bāhir < *Ar.* Gün gibi ortada

bāhirü'n-nūr < *Ar.* Nur gibi aydınlık, nurlu

b. 299a/12

baḥr < *Ar.* Deniz

b. 211a/7, 223a/12, 242a/15, 242a/5

b. (ḫusrev-i b.) 211a/12

b.-ı aḫżar kibi 243b/11

b.-ı muṣībetġa 211a/17

b.-ı şigerfniŋ 270b/3

b.-ı zeḫḫār 243b/9

b. birle 249b/13

b. dék 295b/7

b.+dın 243b/16

b.+ı durur 257a/11

b.+ı içre 252a/16

b.+ıġa 206b/7, 211a/14, 214a/1, 246b/2, 282a/2

baḥrī < *Ar.* Deniz ördeği

b.-i çālāk 242a/15

baḥr-peymāy < *Ar.+Far.* Deniz aşan

b. érür 223a/13

baḫş < *Far.* Bağış, ihsan

b. 249b/8

baḫşīş < *Far.* Bahşiş, bağış olarak verilen pay

b. ü ʻaṭāsı bile 232a/11

b.+idin 238b/11

baḫt < *Far.* Talih, kader, kısmet

b. 214b/8

b. (devlet ü b.) 273b/11

b. u devlet bile 251a/15

b. u devlet 218a/13, 242a/6

b. u dōst bile 243b/16

b. u ẓafer 296a/8

b.-ı bergeşte 297a/3

b.-ı bergeşteleri dék 227a/2, 252b/5

b.-ı bülend 224a/16

b.-ı hümāyūn 283a/5

b.-ı iḳbāl dék 229a/13

b. ile 250a/10

baḫtiyār < *Far.* Bahtlı, mesut, mutlu, kutlu

b. bol- 256a/17

b. ḳıl- 220a/3

baʻīd < *Ar.* Uzak, ırak

b. 221b/11

b. (ʻahd-ı b.) 238a/3

bāʻiṣ < *Ar.* Sebep olan; gerektiren

b. durur (ne b.) 294a/6

b. bolup durur 268a/10

b. bolup durur érdi 299b/4

bāʻiṣü'l-emn ve'l-emān < *Ar.* Korkusuzluğun ve güvenliğin sebebi

b. 208a/16, 225a/12, 267b/17, 270b/7

baḳ- Bakmak, beslemek

b.-arda 242a/12

b.-may 257b/13

baḳtur- Baktırmak

b.-up 244a/15

bāl < *Far.* Kanat

b. (per ü b.) 217a/5

b.-ı pervāz ur- 233b/12, 244b/11

b.+ı 242a/5

b.+ı kibi 242a/12

b. aç- 277b/7

bāl-efşān < *Ar.+Far.* Kanat açan

b.-ı hevā-yı ḫuṣūmet bol- 201a/11

bāl-güşāy < *Far.* Kanat açan, uçan

b. ḳıl- 277a/12

bar Var, mevcut

b. 200b/4, 212a/7, 217a/5, 232b/12

b. durur 294b/11, 294b/8

b. érdi 274a/10

b. durur érdi 265b/6, 268b/16

b.+dur 229b/5, 235a/16, 244a/16, 244b/15, 245b/2

b.+ın 244a/16, 259a/6

b.+ıġa 233a/16

bar- Varmak, gitmek, ulaşmak

b.-ıp durur 268b/5, 269b/6

b.-dum 256b/16

b.-dı 206a/3, 211a/14, 211a/8, 230a/5, 231a/10, 269b/17, 285a/6

b.-dılar 202a/2, 236b/14

b.-duḳ 210b/12

b.-ġay 232a/13

b.-a durġan 293a/1

b.-a dururlar érdi 222a/15

b.-a turġan 203a/15, 203b/9

b.-ıp érdi 247a/9

b.-ıp érdiler 245b/15

b.-ıp 203a/8, 203b/1, 203b/11, 204b/3, 204b/4, 206a/16, 208b/6, 232a/17, 234a/2, 237b/6, 239b/2, 256b/14, 258a/6, 266a/12, 270a/10, 270a/12, 274b/2, 277a/5, 278b/4, 280b/1, 280b/15, 281a/8, 281b/3, 282a/1, 285b/17, 289b/9, 299a/1

b.-ġan 223a/17, 237b/1, 282a/5, 287b/13

b.-ġandın 202b/11

b.-ġandın soŋ 200b/7

b.-ġandın soŋra 262b/6, 294b/9

b.-ġanda 237b/7, 285a/12

b.-ġanınıŋ 274a/12

b.-ġanı 229b/7, 274a/5

b.-ġanlar 287b/10

b.-ıp durur érdi 204a/8, 260b/13, 265b/10

b.-ıp durur érdiler 256a/13

b.-mış durur érdi 234a/8

barmaḳ(ġ) Varma, gitme, ulaşma

b.+ı 205b/5

bār < *Far.* Yük

b. 262b/5

b.-ı zerrīn 242a/10

bārān < *Far.* Yağmur

b. (tīr-i b.) 233b/16

barça Bütün, hep, hepsi

b. 209b/17, 212b/6, 213b/13, 213b/3, 214a/12, 214b/16, 215b/11, 216a/15, 216b/12, 226b/8, 227b/11, 227b/12, 227b/17, 229b/3, 235b/9, 236b/13, 236b/9, 238a/12, 239a/1, 242a/12, 242b/4, 248b/8, 250a/13,

250a/8, 252b/11, 258b/4, 258b/17, 260a/1, 261b/9, 262a/14, 266b/10, 271b/9, 276b/17, 279b/2, 280b/3, 282a/1, 294a/1

b.+nıŋ 229a/3, 242b/2

b.+ların 282a/3

b.+sı 242b/2, 246b/2

b.+sın 239b/6, 298a/10

bār-gāh < *Far.* Saray divanı; otağ → **bār-geh**

b. 283b/15

b. (ḫayme vü b.) 243b/17

b.-ı ʿālem-penāh 235a/2, 247b/17, 257a/10, 261b/8

b.-ı ʿālem-penāhġa 245a/16, 265a/14

b.-ı ʿālem-penāhı 268a/3

b.-ı ʿaẓamet (zīb-i b.) 267b/14

b.-ı ʿizz ü celāl ḳıl- (mażreb-i b.) 271b/2

b.-ı celālet ḳılıp dururlar (maḳarr-ı b.) 283a/8

b.-ı devlet ḳılıp durur (maḳarr-ı b.) 271b/10

b.-ı felek 283b/17

b.-ı felek-dergāhġa 255a/13

b.-ı felek-iştibāh 238b/4

b.-ı gerdūn-iştibāhġa 256b/11

b.-ı iclāl étmek bile (mevżiʿ-i b. 242b/14

b.-ı iclāl ḳıl- (maḳarr-ı b.) 278a/10

b.-ı iḳbāl ḳıl- (mażreb-i b.) 292a/3

b.-ı iḳbāl 258a/2

b.-ı iḳbālnı 248a/8

b.-ı iḳbāl (mażreb-i b.) 285a/11

b.-ı sipihr-esāsġa 232a/8

b.-ı sipihr-timsāl ḳıl- (mażreb-i b.) 252a/2

b.+ıda 292b/5

bār-geh < *Far.* Saray divanı → **bār-gāh**

b.+ġa 244b/10

barı Hep, bütün

b. 209a/8, 213b/12, 232b/11, 233a/14, 233a/15, 233a/16, 233a/17, 233b/1, 233b/2, 242a/9, 243a/4, 243b/12, 244a/12, 245a/9, 246b/2, 251b/12, 252a/14, 252a/15, 253a/2, 254a/9, 255b/11, 255b/12, 255b/13, 255b/14, 255b/3, 262a/9, 299b/14

bāriḳa < *Ar.* Şimşek

b.-ı lāreybī durur érdi (mevrid-i b.) 239a/4

Bars Yılı Eski Türk takviminde on ikinci yılın adı

b. 225b/1

b. 229a/4

bas- Basmak, baskın yapmak; ansızın hücum etmek

b.-dılar 276a/6

b.-ıp 239b/5

b.-up 252a/17

bāsıṭ < *Ar.* Yayan, yayıcı

bāsıṭ-ı bisāṭi'l-'adl ve'l-iḥsān < *Ar.* İyilik ve adalet örtüsünün yayıcısı

b. 251a/2

baş Baş; lider, amir, komutan, baş kişi; akarsuyun kaynağı veya yanı

b. 232b/8, 245b/5, 285a/6, 286b/17, 293a/10

b. ile 254a/5

b. bér- 255b/2, 264a/6

b. kés- 264a/6

b. ve esīr ḳıl-298a/10

b. ḳoş- 250b/15

b. (késip b.) 209a/9

b. çıḳara almadı 261b/1

b. çıḳara almadılar 265b/1

b.+nı 231a/2, 264a/11

b.+dın 260a/1

b.+ım üzre 214b/13

b.+ı 225b/14, 242a/5, 257a/11, 260a/5, 262b/1

b.+ı durur 241b/14

b.+ı üzre 215b/6, 229a/15

b.+ın 231b/4, 261a/11, 267a/17, 286b/15, 299b/12

b.+ın dergehiŋe ḳoy- 257a/12

b.+ın 'ubūdiyyet tofraḳıġa ḳoy- 256b/2

b.+ın alıp dururlar 299a/6

b.+ın kés- 286b/6

b.+ıda 219b/4, 221b/9, 258b/6, 262a/1, 274b/14, 296a/6

b.+ıdın 214a/13, 247a/17, 255b/2, 257b/16, 267a/4, 284b/9

b.+ınıŋ 222a/2

b.+ını 242b/6, 299b/17

b.+ıġa 215b/16, 230a/9, 233b/15, 243a/10, 257b/11, 257b/9, 264b/9, 268b/14

b.+ıġa āsmān yıḳıl- 263b/14

b.+ıŋda 214a/8

b.+lar 226b/10, 239b/12

b.+larnı 207b/16

b.+larıġa 228b/17, 232b/3, 298a/3

b.+ların 207b/10, 207b/9, 221a/9, 246a/3, 256a/15, 285a/8, 286b/8, 297a/2, 299a/8, 300a/3

b.+larıdın 269a/6, 286a/9

başaḳ Ok ucuna geçirilen sivri metal başlık, temren

b. (sinān u b.) 220b/1

başḳa Başka

b. 211a/11, 224a/9, 267a/15, 293b/9

b.+sı 293b/15

başḳar- Başarmak; ucuna varmak

b.-urlar 213a/4

b.-a almayın 268b/5

başla- Başlamak

b.-dı (çapdura b.) 202b/2

b.-dı (müteḥarrik bola b.) 270b/7

b.-dı (yibere b.) 268b/12

b.-dılar (içkerige kire b.) 294a/16

b.-dılar (kéle b.) 287b/11

b.-dılar (öte b.) 210a/6

b.-dılar (toġrı yol b.) 245a/15

başlıġ Amir, kumandan; başlı, adlı → **başlıḳ**

b. 211b/17, 200b/15, 218b/14, 227b/17, 227b/4, 227b/7, 234a/9, 236b/13, 237b/14, 237b/5, 239b/15, 240a/17, 247a/10, 248b/2, 254b/15, 256b/8, 260b/15, 261a/14, 265b/2, 266a/13, 269b/7, 273a/3, 285b/10, 285b/7, 285b/8, 289b/12, 291b/12, 293b/14, 296a/9

başlıḳ Amir, kumandan; başlı, adlı → **başlıġ**

b. 203b/16, 294a/1

bat Çabuk, hemen, derhal

b. 240a/3, 257b/10, 265b/16, 296b/12

bat- Batmak

b.-dı 296a/6

b.-ıp 239b/11, 246b/1

baṭālet < *Ar.* İşsizlik, avarelik

b.+de (şecā‘at u b.) 226b/3

bāṭın < *Ar.* İç, iç yüz, gizli

b.+ıŋ 214a/8

b.+ı 246a/17

b.+ın 212a/13

b.+larıda 238b/16

bāṭınī < *Ar.* İç ile ilgili, iç anlamıyla ilgili

b. 215a/14

batraḳ Hemencecik, çabukça, hızlıca

b. 205a/1

baṭṭāl < *Ar.* Cesur, kahraman

b.+lardın 297b/8

bā-vücūd < *Far.+Ar.* Böylece, bununla beraber

b. 223a/1, 224a/12, 231b/14, 232a/7, 256b/4, 260b/16, 268a/7, 269b/5, 284b/9

b.-ı ḳıllet 210b/8

bā-vücūdī kim < *Far.+Ar.+T.* Böyle iken, bununla beraber

b. 275a/17

bay Unvan adı

b.-ı müşārün-ileyh 242b/15

b.-ı meẕkūr 278a/1

b.+lar 243b/7

baydaḳ Bayrak

b. 218a/15

b.+ın 231b/8, 264a/15, 267b/5

b.+larınıŋ (‘alem ü b.) 263a/7

bayrı Emekdar, kadimi, eski hizmetçi

b. 242b/13

bāzār < *Far.* Pazar, çarşı, alışveriş

b.-ı muḳātele 253a/4

b.-ı şecā‘atdur (ecnās-ı b.) 219b/3

b.+ı 294b/8

bāzer-gān < *Far.* Tüccar, bezirgan

b.+ġa 203b/13

ba‘żı < *Ar.* Biraz, bir kısmı, kimi

b. 200b/16, 201a/17, 202a/10, 203b/10, 205a/14, 206a/5, 209b/15, 210b/15, 212a/2, 217b/15, 217b/17, 218a/6, 222b/13, 229b/14, 231a/7, 234a/1, 234a/6, 235a/10, 235b/1, 237b/3, 239a/13, 240a/16, 240b/8, 242a/13, 242a/14, 242a/15, 247a/6, 249a/14, 259b/2, 261a/8, 261a/10, 261a/10, 261a/11, 261a/12, 261a/12, 261a/7, 261a/9, 268b/15, 269b/6, 270a/10, 270a/14, 273a/17, 274a/14, 277a/10, 277a/6, 278b/2, 278b/8, 279a/14, 280a/8, 280b/13, 285a/1, 285a/5, 285a/6, 285b/10, 285b/15, 285b/2, 285b/7, 285b/8, 286b/6, 287a/12, 287a/13, 287b/14, 289b/3, 290a/6, 295a/13, 296b/16, 296b/2

b.+nı 278a/16

b.+ġa 249b/10

b.+da 242a/17

b.+sı 253b/17, 259a/4

b.+sıġa 274b/6

b.+sıda 242a/16

bāzū < *Far.* Pazı, kol, dirsek; güç

b.-yı ḥamiyyet bile (nīrū-yı b.) 238a/10

b.-yı şecā‘at 253a/6

b.-yı şecā‘atı (nīrū-yı b.) 218a/1

b.+sıdın 223a/10

be-akṣā’l-ġayet < *Far.+Ar.* En uç noktaya kadar, yapabildiği kadar

b. 294a/13

be-farḳ < *Far.+Ar.* -den başa kadar

t. 246b/1, 266b/10

bebr < *Far.* Kaplan

b. 263b/2, 257b/16

b. ü peleng 224a/16

b.-i beyān yaŋlıġ 221a/15

b.-i çengāl 257b/15

b.-i derrān yaŋlıġ 226b/5

b.-i derrende yaŋlıġ 207b/2, 218b/17, 289a/14

b.-i intiḳām yaŋlıġ 221a/8

b.-i kīn 233a/14

bebr-şikār < *Far.* Kaplan avı

b. 260a/1

becidd < *Far.+Ar.* Ciddi olarak, gerçekten

b. bol- 272b/1

beççe < *Far.* Çocuk

b.+si 258a/15

bedāyī‘ < *Ar.* Yepyeni şeyler; güzellikler

b.-i vāḳı‘a 201a/6

b. ét- (tedḳīḳ-i b.) 259a/4

bed-baḫt < *Far.* Talihsiz, kötü talihli

b. 299b/8

b.+larnıŋ 292a/16

bed-dil < *Far.* Korkak, ödlek

b. 210a/9

bedel < *Ar.* Denk, karşılık → **badal**

b. 223b/4

beden < *Ar.* Vücut, beden

b. 266b/3

b.+imde 257a/5

b.+ler 226b/11, 236a/11, 239b/11, 239b/12

bed-ḫ̌āh < *Far.* Başkasının kötülüğü isteyen, kötü niyetli

b. bol- 202a/2

b. bol- (düşmen-i b.) 269a/13

b.+larnıŋ 299b/12

b.+larıdın 202a/5, 209a/14

bed-ḫᵛāhlıġ < *Far.+T.* Başkasının kötülüğü isteme, kötü niyetlilik

→ **bed-ḫᵛāhlıḳ**

b. 299b/14

bed-ḫᵛāhlıḳ < *Far.+T.* Başkasının kötülüğü isteme, kötü niyetlilik

→ **bed-ḫᵛāhlıġ**

b. 299b/5

bedī‘a < *Ar.* Görülmemiş şey, yepyeni şey

b. (mażāmīn-i b.) 217b/8

b. (vaḳāyi‘-i b.) 201a/6

bedī‘a-āṣār < *Ar.* Güzel eserler

b. (ḫāme-i b.) 226a/10

bedī‘a-inşā < *Ar.* Güzel bir nesirle kaleme alınmış

b. (ḫāme-i b.) 236a/15

bedī‘a-ṭırāz < *Ar.* Güzel süsleyen

b. (ḫāme-i b.) 205b/5

bedīhe < *Ar.* Düşünmeden birdenbire söylenen güzel söz

b. içre 259a/5

bed-mestlik < *Far.+T.* Kendini bilmeyecek derecede sarhoşluk

b. 267a/15

b. ḳıl- 214b/15

bed-mihr < *Far.* Sevgisiz

b. (çarḫ-ı b.) 259a/7

bedreḳa < *Far.* Kılavuz, rehber

b. 203a/5, 293a/3

b.-ı devlet-i nā-mütenāhī bile 275a/3

b.-ı ‘ināyet-i ezelī bile 216a/7

b. ḳıl- 273a/10

be-ġāyet < *Far.+Ar.* Çok, son derece

b. 201b/7, 244a/10, 246b/11, 247b/2, 264a/15, 272a/5, 291b/2, 294b/11, 296a/4

be-ḥill < *Ar.* Helal

b. eyle- 238b/6

behbūd < *Far.* Sağlık, sıhhat, günbegün iyileşme

b.+ı üçün 290a/16

behbūdī < *Far.* Sağlıklı, sıhhatli

b. üçün (zirā‘at-ı b.) 298b/5

behcet < *Ar.* Sevinç

b. 223b/4

b. (kemāl-ı b.) 228a/9, 273b/16

b.-i tāze 228b/1

behişt < *Far.* Cennet

b. (devlet-ḫāne-i b.) 228b/2

b.-i berīndin 246a/13

b.-i berrīn ḳıl- (ġayret-i b.) 275a/6

b. ḳıl- (reşk-i b.) 278a/1

behişt-āyīn < *Far.* Cennet gibi

b. 283a/13

b. ḳıl- 257a/7

behişt-nişān < *Far.+Ar.* Cennet alameti, cennete benzer

b. ḳıl- 223b/1

behle < *Far.* Kuşçu eldiveni

b.-i zer 244a/17

Behrām-yel < *Far.* Behram gibi usta savaşçı

B. 233a/16

Behrām-āyin < *Far.* Behram gibi

B.+niŋ (ḳahramān-gīn-i b.) 222b/2

Behrām-kīn < *Far.* Mars gibi kinci

B. 223a/8

B. (ḫıdīv-i B.) 220b/7

Behrām-ṣavlet < *Far.* Mars gibi saldırgan

b. 225a/3, 253b/14, 254b/8, 261b/7, 271a/10, 282b/12

B. (şevket-i B.) 268b/1

Behrām-şükūh < *Far.* Behram gibi görkemli

B. 233a/6

behre-mend < *Far.* Hisseli, pay sahibi

b. 233b/8, 244a/2, 273b/9

b. bol- 243b/1

b. bolup dururlar 249b/1

b. ét- (ḫursend ü b.) 252b/8

b. ḳıl- 228a/1, 252a/5, 265a/16, 272b/17

behre-mendlıḳ < *Far.+T.* Pay sahipliği

b. (maḥẓūẓ u b.) 249b/6

b. ü ercümend bolup dururlar 248a/16

behre-ver < *Far.* Hisseli, pay sahibi

b. ü berümendlıġlar yetkürüp dururlar 251a/8

beḳā < *Ar.* Kalıcı

b. 212a/11, 216a/12, 216a/8

b. (iḥtimāl-ı b.) 212a/7

b.+sı durur 212a/5

bel Bel → **bél**

b.+imde 256a/3

belā < *Ar.* Bela, musibet

b. 270a/3

b. (tīġ-ı b.) 257b/11

b.-yı āsmānī yaŋlıġ 299a/4

b.-yı mübrem yaŋlıġ 296a/12

b.-yı nāgehān dék 234b/4

b.-yı nāgehānī 240b/15

b.-yı zamānedin 222a/6

b. çék- (tīġ-ı b.) 212b/2

b. urar érdi (bevāriḳ-ı b.) 219a/1

b. urup dururlar (berḳ-i b.) 232b/4

b. dék (efvāc-ı emvāc-ı b.) 223b/17

b.+da (zindān-ı b.) 239a/8

b.+dın (ġarḳ-āb-ı b.) 224a/15

belāġat < *Ar.* Düzgün konuşma; düzgün konuşma ve yazma ilmi

b. (fużalā-yı b.) 216b/9

b. (ṣaḥīfe-ṭırāz-ı nigār-istān-ı b.) 267a/10

b. birle 259a/6

b.+da 216b/13, 220b/10

belāġat-raḳam < *Ar.* Belagatli yazı

b. (ḳalem-i b.) 220a/11

belāġat-ṭırāz < *Ar.+Far.* Belagatle süsleyen

b.+ı 282a/17

belde < *Ar.* Kent, belde

b.-i Ḫıvaḳ 226a/16

b.-i Ḫıvaḳġa 230b/8

b.-i maḫfūẓasıġa 268b/17

b.-i maḫfūẓasın 242b/10

b.-i maḥrūsa-ı Ḫıvaḳ 224b/12

b.-i meẕkūreniŋ 242b/15

b.+siġa 280b/15, 281b/3

belī < *Ar.* Evet

b. 223a/15, 297b/9

b.+de 242a/7

belīġ < *Ar.* Belagat sahibi, düzgün konuşan

b. (güşmāl-ı b.) 201b/3, 253b/11, 279a/9, 282a/15

b. körgüz- (sa'y-ı b.) 259b/8

beliyyāt < *Ar.* Belalar, acılar

b.-ı arāżī 222a/4

b.+dın 223a/16

beliyyet < *Ar.* Acı, sıkıntı, bela

b. (giriftār-ı b.) 240a/5

b. içre 293b/6

b.+ler (né b.) 230a/9

belki < *Far.* Belki → **belkim**

b. 220a/9, 230b/12, 242a/12

belkim < *Far.* Belki → **belki**

b. 201a/15, 216a/9, 218b/6, 228a/12, 228a/9, 230a/6, 231a/4, 257b/6, 292a/14, 292a/16, 292b/3

benātü'n-na'ş < *Ar.* Büyükayı takımyıldızının en sönük yıldızı, perişanlığı temsil eder

b. 207b/3

b. yaŋlıġ 235a/8, 264b/4

bend < *Far.* Bağ; su bendi, baraj

b. 264a/2, 274b/14

b. sal- 251b/14

b. ol- 248b/11

b.-i pāzūsıdın 222b/5

b.+ini 298a/5

b.+ler 275a/17

b.+lerni 275b/3

b.+lerin 274b/13

bende < *Far.* Kul, köle

b. 247b/15

b.-i ġāşiye 224a/3

b.+leri 275a/10

b.+ŋ sarı 254a/4

b.+si 238b/7

bendelik < *Far.+T.* Kulluk, kölelik

b. 237a/4, 256b/5, 257a/10, 257a/16, 259b/10

b. ḳıl- 214b/7

b. ḳılıp dururlar (iẓhār-ı b.) 265b/13

b.+din (ḳayd u b.) 206a/5

bendī < *Far.* Tutsak, köle

b.+ler 300a/14

bengāh < *Far.* Otağ

b.+larda 259a/10

benī < *Ar.* İnsanlar, insanoğlu

b.+ni 213b/1

benī ādem < *Ar.* İnsanlar, insanoğlu

b. (mürşidü'l-'avārif-i b.) 243a/13

b. dağı (esnāf-ı b.) 228a/10

benī a'mām < *Ar.* Amcaoğlu

b.+ıdın 290a/12

b.+ıdın érdi 291a/15

bennā < *Ar. bennā'* Bina eden, yapı ustası

b.-yı fermānınıŋ 242b/11

ber < *Far.* Toprak parçası

b. (ḫusrev-i baḥr u b.) 211a/12

berāber < *Far.* Eşit, aynı düzeyde; birlikte

b. 228b/11

b. bol- 263b/13

b. ḳıl- 262a/12

b.+ide 230b/12

beranġar Ordunun sağ kanadı

b. 217b/16

b.+ġa 285b/7

b. u cevanġarda 263a/13

b. u cuvanġarġa 296b/2

ber-bād < *Far.* Perişan, harap

b. 242b/2, 267a/17, 299b/12

ber-bādlıġ < *Far.+T.* Perişanlık, haraplık

b. 212a/10

bergeşte < *Far.* Ters dönmüş, tersyüz olmuş

b. (baḫt-ı b.) 297a/3

b.+leri dék (baḫt-ı b.) 227a/2, 252b/5

ber-güzīde < *Far.* Seçilmiş, seçme, seçkin

b. dururlar érdi (mübāriz-i b.) 283b/3

beri Beri, -den itibaren

b. (ékki aydın b.) 249a/10

b. (ṣafer ayıdın b.) 281a/11

b. (kündin b.) 295a/6

b. (müddetdin b.) 235b/2, 250b/15, 293a/10

b. (müddetlerdin b.) 281b/1

b. (yıldın b.) 247a/11, 257b/4, 281a/2

berīn < *Far.* En yüksek, en yüce

b. (ġayret-i firdevs-i b.) 242b/12

b. (gülistān-ı ḫuld-ı b.) 233b/6

b. ḳıl- (ġayret-i behişt-i b.) 275a/6

b.+din (behişt-i b.) 246a/13

berḳ < *Ar.* Şimşek

b.-ı āfet 233b/15

b.-ı lāmi‘ dék 264b/14

b.-i belā urup dururlar 232b/4

b. dék 243a/8

b.+dın 250b/6

berkit- Sağlamlaştırmak

b.-ip 262a/11

berḳ-pā < *Far.* Bastığında ayakları şimşek gibi çakan

b. (semend-i b.) 232a/11

berḳ-tāz < *Ar.+Far.* Şimşek hızında, şimşek gibi koşan

b. 243a/7, 252a/15

b. bol- 263b/9

b. çékil- (şeb-dīz-i b.) 250b/6

b. ḳıl- 241a/5

b.+ın (semend-i b.) 218b/4

bernā < *Far.* Genç, delikanlı, yiğit

b.-yı ḫoş-manẓar 247a/14

ber-pā < *Far.* Ayakta, yıkılmamış → **ber-pāy**

b. 209b/3, 233b/5

b. bol- 225b/15, 246a/12

b. bolup durur érdi 247b/6

b. érür 249b/15

b. ét- 254a/3, 264a/15, 265a/5

b. ḳıl- 248a/2, 263a/14, 267b/6

b. ḳılıp érdiler 255a/14

b. ḳılmış durur érdi 231b/8

b. durur 212a/8

b.+dur 245a/3

ber-pāy < *Far.* Ayakta, yıkılmamış → **ber-pā**

b. ḳıl- 258a/2, 283b/15

b. ḳılıp dururlar 287a/7

ber-ṭaraf < *Far.* Bir yana atma; bir yana atılan

b. eyle- 250a/15

b. ét- 215b/3

berūmend < *Far.* Hisseli, nasipli, isteğine ulaşan

b. 257a/10

b. ét- 266a/15

b. ol- 266b/16

berūmendlıġ < *Far.+T.* Hisse, pay

b.+lar yetkürüp dururlar (behre-ver ü b.) 251a/8

Berzū-kemīn < *Far.* Pusuya yatmış Berzû (Rüstem'in torunun oğlu)

b. 223a/8

bes < *Far.* Yeterli, çok; çok kişi

b. 210a/10, 214a/10, 240a/4, 250b/4

besī < *Far.* Çokluk, fazlalık; birçok

b. 207b/8, 210a/16, 220b/2, 242a/8, 244b/3, 251b/5, 294a/8

beşāret < *Ar.* Müjde, muştu

b.+in 225b/10

beşāşet < *Ar.* Güleryüzlülük, güleryüz

b.+din 273b/16

b. ḳıl- (iẓhār-ı b.) 235b/4

beteng < *Far.* Sıkıntı(lı), daralmış

b. 236a/17

bevādī < *Ar.* Sahralar, çöller, kırlar

b.-i ġurbetde 205b/5

bevār < *Ar.* Yok oluş

b.+ġa (vādī-i b.) 222b/11, 297a/5

bevāriḳ < *Ar.* Şimşek, yıldırım parıltıları

b.-ı belā urar érdi 219a/1

b.+ı 252b/13

beyābān < *Far.* Kır, çöl

b. 248b/16, 255b/11

b. (ġūl-ı b.) 248b/16

b. (münāfaḳat-ı b.) 267a/12

b. bol- (reh-neverd-i b.) 228a/17

b. kibi (ġūl-ı b.) 248b/16

b.+da 246a/6

b.+ıġa 209b/17

beyān < *Ar.* Anlatma, açık söyleme

b. 216b/11

b. (şemme-i b.) 214b/6

b. (şemme-i b.) 217b/3

b. yaŋlıġ (bebr-i b.) 221a/15

b.+ı 203a/12, 282a/15

b.+ı durur 274b/9

b. ḳıl- 247a/16, 259a/5

beyt < *Ar.* İki dizelik nazım birimi

b. 205a/9, 219a/1, 222a/5, 223b/15, 224a/9, 230a/7, 232a/8, 232a/9, 239a/2, 241b/17, 260b/9, 264b/15, 264b/7, 268b/9, 269a/13, 270b/12, 282b/15, 282b/3, 287a/17, 299a/17

b.+ġa 224a/8

beyżā < *Ar.* Bembeyaz, apak

b. 259b/16, 260b/1

b. (dīn-i b.) 215b/2

b. (ḥāmī-i millet-i b.) 292b/8

b. (muḳavvī-i millet-i b.) 220b/5

b. (yed-i b.) 220a/6

b. (żamīr-i b.) 227b/6

beẕl < *Ar.* Saçma, dağıtma

b.-i işār 223a/5

b.+i 266b/9

b.+idin 249b/13, 229b/3, 249b/14

bezm < *Far.* İçkili, eğlenceli meclis

b. 233a/14, 258a/4, 258a/9

b.-i ʻişret 215b/11, 216b/14

b.-i neşāṭ-efzānı 258a/11

b.-i mesnedidin 246b/5

b.-i şāhāne 246a/12

b. ara 213b/13

b. édi 246b/3

b.+i 267a/3

b.+im ara 214b/12

b.+in 246a/11

bék Büyük, amir (unvan), beğ

b.-i felek-ḳadr 264b/8

b.-i ferruḫ-encāmnı 210a/17

b.-i mezbūr 232a/2

b.-i mezbūrnıŋ 231a/11

b.-i meẕkūr 238b/13

b.-i meẕkūrnıŋ 230b/1, 233a/5

b.-i müşārün-ileyhniŋ 289a/10

b.-i şūr-baḫtlarınıŋ 239a/15

b.-i şūr-baḫtnıŋ 234a/3, 239b/16

b.+ler 241b/7, 261b/7

b.+lerniŋ 239a/13

b.+lerdin 211b/9

b.+lerġa (ümerā vü b.) 249b/3

béklik Beğlik rütbesi

b. 225b/3

bél Bel → **bel**

b.+ige 238b/4, 242b/16, 261b/12

bér- Vermek

b.-ür 257b/10

b.-ür (zīb-i zeyn b.) 224b/9

b.-ürler 217a/6

b.-ip durur (rūy b.) 278a/15

b.-ip dururlar (ruḫṣat b.) 266a/10

b.-ip dururlar (şikest b.) 291a/13

b.-ip dururlar (tertīb b.) 258a/17

b.-ip dururlar (başın b.) 299b/13

b.-ip dururlar (necāt b.) 288a/9

b.-düm (teskīn b.) 294b/12

b.-di 249b/8, 294a/9

b.-di (iẕn ü ruḫṣat b.) 247b/13

b.-di (rūy b.) 216b/3

b.-diler 216b/5

b.-diler (rıżālıḳ b.) 254b/3

b.-seŋ 267a/15

b.-gey 266b/13

b.-gey (intiẓām b.) 210b/5

b.-gey (şikest b.) 218b/3

b.-ip 204a/12, 206a/8, 209b/8, 215b/2, 219a/6, 221b/8, 223a/5, 242b/2, 249a/16, 249b/9, 261a/7, 262a/2, 269b/5, 275a/9, 279b/14, 295a/5

b.-ip (‘ayān b.) 247a/17

b.-ip (āsāyiş b.) 291b/14

b.-ip (baş b.) 255b/2, 264a/6

b.-ip (in‘iḳād b.) 208b/12

b.-ip (leşker-i sengīn tertīb b.) 202a/6

b.-ip (mihmīz b.) 221a/7

b.-ip (neẕrler b.) 249a/17

b.-ip (nümāyiş b.) 238b/16

b.-ip (nüẕūrāt b.) 243a/17

b.-ip (şikest b.) 223b/11, 274a/7, 289a/10

b.-ip (tertīb b.) 203b/15, 262b/7, 276a/2

b.-ip (teskīn b.) 235a/10

b.-ip ba‘żı multuḳ 261a/12

b.-ip ba‘żı tīzlik 261a/10

b.-ip (temāşā) 244b/5

b.-ip al- 201b/4

b.-güçi tāc 208b/2

b.-gen (şikest b.) 276b/10

b.-geni 253b/11

b.-ürde 264a/8

b.-mes (teskīn b.) 267a/13

b.-mey 247b/15

b.-mey dururlar (nişān b.) 216b/4

béş Beş

b. 211b/17, 204a/9, 204b/3, 219b/15, 234b/9, 237b/14, 240b/6, 249a/13, 267b/3, 270a/17, 270a/5, 272b/6, 273a/11, 285b/5, 293b/9, 294b/16, 298b/7

b.+ide 272b/9, 275a/4

béşinçi Beşinci

b. 280b/5

béşlençi Beşinci

b. 203a/9, 203b/7, 252b/10, 279b/7

béş miŋ Beş bin

b. 274b/17

béş yüz Beş yüz

b. 240b/8, 273a/9, 290a/14

béze- Süslemek

b.-p 212a/12, 243b/15, 252a/13

bézel- Bezenmek, süslenmek

b.-gen 262b/2

bī-‘aded < *Far.+Ar.* Sayısız, hesapsız

b. 250a/11, 255b/10

bī‘at < *Ar.* Kabullenip itaat etme, boyun eğme, uyma

b. 240a/12

b.+ıġa 280b/14

bidev < *Far.* Soylu ve cins at

b.+ler 252a/15, 263b/9

b.+lerni 261a/6

bī-āzerm < *Far.* Şefkatsiz, merhametsiz

b. bol- 286a/8

b. bol- (ebṭāl-ı nām-dār-ı b.) 220a/14

b. bolup durur 253a/5

bī-bahā< *Far.* Paha biçilemez, son derece değerli

b. 216a/10

b. (aṭlas-ı b.) 262a/1

b. (gevher-i b.) 229a/17

b. (ḫil‘at-ı b.) 238b/11

bī-bāklık < *Far.+T.* Korkusuzluk

b. 250b/14

bī-baṣar < *Far.+Ar.* Görmeyen, kör

b. eyle- 286a/12

bī-bünyād < *Far.* Temelsiz, asılsız

b. 267a/17

bī-cān < *Far.* Cansız, ruhsuz

b. bile (selāsil-i b.) 300a/4

bī-çāre < *Far.* Çaresiz, zavallı

b. 280b/17

b.+ni 209b/16

bī-dād < *Far.* Zulüm, işkence

b. (resm-i b.) 215b/1

bī-dār < *Far.* Uyanık

b. bol- 294a/2

bī-dest < *Far.* Elsiz, yardımsız

b. ü pāy bolup dururlar 294a/17

bī-devlet < *Far.+Ar.* Talihsiz, mutsuz

b. 299b/8

b.+ler 269a/5

b.+lerniŋ 292a/14

bī-direng < *Far.* Durmayan, oyalanmayan

b. 264a/3, 287a/10, 297a/8

b.+din (ḫadeng-i b.) 232b/5

bī-dirīġ < *Far.* Esirgenmeyen; esirgemeyen, elinden geleni yapan; acımasız, merhametsiz

b. (tīġ-ı b.) 239b/6

b. bile (tīġ-ı b.) 246a/3

bī-endāze < *Far.* Ölçüsüz, tahmin edilemeyecek ölçüde

b. (meserret-i b.) 221b/7, 228b/1

b. (nażāret-i b.) 253b/6

bīġ < *Far.* Hezimet, yenilgi

b. ét- 212b/12

b. ḳıl- 239b/10

bī-günāh < *Far.* Günahsız, suçsuz, zavallı → **bī-güneh**

b.+nı 201b/15

bī-güneh < *Far.* Günahsız, suçsuz, zavallı → **bī-günāh**

b.+ler 212b/12

bī-ḫaber < *Far.+Ar.* Habersiz, bilgisiz, vurdumduymaz

b. 204a/4, 256b/15, 287b/13

bī-ḥadd < *Far.+Ar.* Hadsiz, sınırsız

b. 244a/12

b.-ı şikār 245a/12

bī-ḫavātır < *Far.+Ar.* Hatıra getirmeden, düşünmeden

b. 254a/2

bī-ḥayā < *Far.+Ar.* Arsız, utanmaz

b. 212a/12

bī-ḥayālıġ < *Far.+Ar.+T.* Arsızlık, terbiyesizlik

b. 210a/16

bī-hemāl < *Far.* Benzersiz

b.-ı hümāyūn-fālnıŋ (ḥażret-i ḫıdīv-i b.) 231b/14

bī-ḥesāb < *Far.+Ar.* Hesapsız, sayısız

b. 242a/11, 254a/10

bī-ḫilāf < *Far.+Ar.* Yalansız

b. 260a/16

bī-ḫod < *Far.* Kendinden geçmiş, çılgın

b. 256b/15

bī-hūde < *Far.* Boşuna, boş yere

b.+sin 269a/7

bī-iḫtiyār < *Far.+Ar.* Elinde olmadan, gayri ihtiyarî

b. 241a/8, 265a/10

b. köç- 200b/14

bī-ḳarār < *Far.+Ar.* Kararsız, yerinde duramayan

b. 212a/9

b. (bolsa b.) 217a/6

bī-ḳarārlıḳ < *Far.+Ar.+T.* Kararsızlık

b. 252b/13

bī-kerān < *Far.* Sınırsız, sonsuz

b. (‘işyān-ı b.) 238a/16

b. tap- 256b/4

bī-kerāne < *Far.* Sınırsızca, sonsuz kadar

b. (genc-i b.) 249b/9

b. (mevā‘īd-i b.) 202a/3, 232a/11

b. (‘avāṭıf-ı b.) 265a/16, 268a/5

b. bile 300a/12

b. bile (‘avāṭıf-ı b.) 233b/8, 256a/15

b. bile (in‘āmāt-ı b.) 252b/8

b. bile (nevāziş-i b.) 290a/1

b. bile (nevāzişāt-ı b.) 278b/14

b.+ġa (‘avāṭıf-ı b.) 282a/12

bil- Bilmek

b.-ip dururlar 226b/15

b.-di 212a/17

b.-ip 204b/12, 227b/12

b.! 219b/2

b.-mese 294a/6

bil-cevāhir < *Ar.* Cevherlerle

b. (érür b.) 246b/15

bilā-ġāye < *Ar.* Sonsuz, çok fazla → **bilā-ġāyet**

b. (ta‘addiyāt-ı b.) 200b/8

bilā-ġāyet < *Ar.* Sonsuz, çok fazla →**bilā-ġāye**

b. (esbāb-ı b.) 278a/17

bilā-nihāye < *Ar.* Nihayetsiz, sonsuz

b. (taḥakkümāt-ı b.) 200b/8

b. bile (nevāzişāt-ı b.) 279b/4

bilād < *Ar.* Memleketler, şehirler, kasabalar

b. 295b/5

b.-ı ehl-i īmān (nāṣır-ı b.) 217b/14

b.-ı ehlü'l-īmān (nāṣır-ı b.) 292b/9

b.+ıdın 293a/1

b.+ınıŋ 293a/12

bi'l-cümle < *Ar.* Hep, bütün, toptan

b. 205b/8

bile İle, birlikte → **bilen, birle, ile**

b. (‘Abdu'llāh İnaḳ b.) 289b/2

b. (‘acz u inkisār b.) 267b/12

b. (‘acz u şikesteligi b.) 247a/12

b. (‘acz-i ḫuşū‘ b.) 246b/16

b. (a‘dā-yı devlet b.) 218a/5

b. (a‘dā-yı devlet-bergeşteler b.) 263a/11

b. (aġlāl-ı girān b.) 239a/14

b. (aġvā vü şeyṭanet b.) 268a/9, 299b/7

b. (ahālīsi b.) 255b/4

b. (aḳanız b.) 210b/12

b. (aḳmişe-i bī-şümār b.) 201b/12

b. (alar b.) 204b/5, 260a/8

b. (Allah Naẓar Bay Biy b.) 285b/9

b. (Allah Ḳut Nayman b.) 269b/6

b. (anıŋ b.) 269a/6

b. (anıŋ şu‘le-i muẓāhereti b.) 289a/17

b. (araba b.) 275b/2

b. (‘Arabī b.) 279b/5

b. (arzūsı b.) 288b/1

b. (āşnālıġ b.) 212a/13

b. (‘asker b.) 232a/17, 235a/5, 273b/3

b. (‘askeri b.) 202b/13, 262b/10, 296a/10

b. (a‘ṭāfı b.) 225b/7

b. (atlıġ b.) 234a/9, 236b/8, 299b/17

b. (av almaḳ b.) 278a/11

b. (āvāz-ı şarīr b.) 267a/11

b. (a‘vān u enṣārı b.) 238a/6

b. (‘avāṭıf-ı bī-kerāne b.) 233b/8, 256a/15

b. (‘avāṭıf-ı müşfiḳāne b.) 202a/3

b. (‘avāṭıf-ı yekrāne b.) 245b/3

b. (ayaġı b.) 244b/16

b. (ayaḳı b.) 292b/4

b. (a‘yān-ı ḥażret b.) 207a/12, 243b/16

b. (a‘yān-ı ḥażreti b.) 218a/3

b. (āyin-i ḥaşmet b.) 251a/16

b. (Ay Mirzā b.) 266a/3

b. (‘ayn-ı iltifāt b.) 217a/10

b. (‘azīmeti b.) 201b/12, 223b/12

b. (‘azmı b.) 262a/17

b. (bād-pāy-ı bādiye-peymā b.) 255b/6

b. (bahādır b.) 273a/9

b. (bahādırlar b.) 284b/14

b. (bahāne b.) 235a/4

b. (baḫşiş ü ‘aṭāsı b.) 232a/11

b. (baḫt u devlet b.) 251a/15

b. (baḫt u dōst b.) 243b/16

b. (barçanıŋ icmā‘ vü ittifāḳı b.) 229a/4

b. (bedreḳa-ı devlet-i nā-mütenāhī b.) 275a/4

b. (bedreḳa-ı ‘ināyet-i ezelī b.) 216a/7

b. (Berdi Bahādır b.) 270a/15

b. (bī-kerāne b.) 300a/12

b. (bī-nihāyet māl u ġanāyim b.) 259b/4

b. (bī-pāyān b.) 203a/1

b. (bī-vefālıġ b.) 212a/13

b. (binā-yı tāzesi b.) 242b/11

b. (birev b.) 277a/17

b. (bölek b.) 297a/9

b. (Cabat-köli b.) 271b/4

b. (cān almaḳ b.) 218b/8

b. (cān b.) 255b/2, 260b/15, 264a/6

b. (Cān Muḥammed Ṣūfī b.) 247a/9

b. (cāsūs b.) 269a/2

b. (cehd ü istiṣvābı b.) 229b/8

b. (celādet-i nuṣret-encām b.) 252b/15

b. (cem‘-i ḳalīl b.) 298a/2

b. (cenāḥ-ı isti‘cāl b.) 299a/4

b. (cenūbı b.) 289a/2

b. (cerīb b.) 274b/16

b. (cesāret-i tamām b.) 263a/15

b. (cevr b.) 264b/8

b. (cülūs-ı meymenet-me'nūsı b.) 228b/11

b. (cülūs-ı sa'ādet-me'nūsı b.) 229a/11

b. (cülūsıŋ b.) 267a/2

b. (cünūd-ı nā-ma'dūd b.) 219b/12, 223b/13

b. (cünūd-ı nā-ma'dūdı b.) 263a/5

b. (çerig b.) 221b/14, 234b/16, 240a/15, 291b/4

b. (çerigi b.) 232a/12, 237a/6, 257a/13, 259b/12, 265a/2, 295a/13, 296a/11, 296b/1

b. (dāġ u ḥasret b.) 224a/11

b. (dāmenesi b.) 248a/6

b. (ḍarb-ı tīġ b.) 222b/11

b. (ḍarbı b.) 224a/14, 294a/13

b. (debdebe-i mā-lā-kelām b.) 289b/14

b. (debdebe-i tamām b.) 296a/5

b. (delālet-i nuṣret-i nā-mütenāhī b.) 296b/17

b. (delāleti b.) 283a/5

b. (denānīr-i ġayr-ı maḥṣūre-i in'ām b.) 251a/6

b. (deryā b.) 263a/13

b. (deryāsı b.) 265b/5, 280a/7

b. (destesi b.) 263a/1, 264a/15, 297a/14

b. (devlet b.) 265b/15, 296b/16

b. (devlet ü iḳbāl b.) 228b/3, 253b/5, 292a/6

b. (devlet ü nuṣret b.) 265a/14

b. (dil-āverler b.) 204a/11, 218b/3

b. (dil-cūylıḳ b.) 241a/6

b. (du'āsı b.) 216a/2

b. (ḍurūb-ı mütevālīsi b.) 226b/6

b. (düşvārlıġ b.) 247a/5

b. (kevkebe-i ġarābet-inşā b.) 271a/1

b. (erkān-ı devlet b.) 295a/14

b. (ebṭāl-ı celādet-şi'ār b.) 252a/12

b. (ebṭāl-ı iḫlāṣ-şi'ār b.) 235a/10

b. (edāsı b.) 294b/12

b. (efvāc-ı ḳāhire b.) 287a/1

b. (efāżıl b.) 215b/10

b. (efser-i ‘ināyet-i İlāhī b.) 292a/13

b. (efvāc-ı manṣūre b.) 240b/2

b. (elḳāb-ı kirāmīsi b.) 219a/13

b. (él b.) 290a/13, 290a/14, 291a/5

b. (él ve aḥşāmı b.) 298b/5

b. (élçiler b.) 247b/13

b. (elḳābı b.) 224b/6

b. (emri b.) 294a/9, 295b/8

b. (emvāl-ı bī-nihāyet b.) 278b/1

b. (enbūh-ı gürūh b.) 286a/3

b. (erbāb-ı fesād b.) 286a/1

b. (esīrler b.) 227b/11

b. (eşrāf u ma‘ārifi b.) 245b/3

b. (etbā‘ı b.) 218a/16, 238a/2, 272b/16, 273a/17

b. (eşk-i ḫūn-ālūdı b.) 264b/10

b. (evlādı b.) 267a/10

b. (eyleben pehlevānlıġ b.) 263b/7

b. (farḳ-ı hümāyūnı b.) 229a/12

b. (Fātiḥa b. 300a/9

b. (fażāyil b.) 215b/10

b. (feḥvāsı b.) 233b/14, 246a/1, 268b/4, 269b/4, 284b/11, 291b/8

b. (fermān-mūcibi b.) 273b/13

b. (fermān-ı lāzımü’l-iẕ‘ānı b.) 226b/2, 286b/13

b. (fermān-ı vācibü’l-iẕ‘ānı b.) 245b/9, 258a/16, 272b/4

b. (fermānı b.) 219b/10, 223b/16, 275a/16

b. (fesād-engīzlik b.) 293a/13

b. (feth ü fīrūz-mendlıḳ b. 205b/3, 300a/9

b. (füyūżāt-ı mā-lā-kelām b.) 247a/2

b. (ġalebe-i mā-lā-kelām b.) 259b/13

b. (ġalebe-i tamām b.) 208b/12, 218b/2, 235b/6, 236b/6, 237a/15, 291b/5

b. (ġanāyim-i bī-şümār b.) 279b/17

b. (ġanāyim-i firāvān b.) 202b/8, 282a/5

b. (ġanāyim-i keşīre b.) 256a/15

b. (ġayr-ı nā-mütenāhī b.) 292a/15

b. (gelūle-i cān-sitān b.) 286a/9

b. (gerd-i mevākib-i şevket b.) 242b/8

b. (ġubār-engīzlik b.) 292b/15

b. (gulūle-i şemḫālı b.) 288a/12

b. (gulūle-i tüfeng b.) 286b/3

b. (ġurūr-ı mā-lā-kelām b.) 235b/5

b. (gürīz-pāy b.) 297a/15

b. (Gürlen'niŋ ekābiri aḳa inileri b.) 294a/2

b. (gürūh b.) 298a/1

b. (gürūh-ı enbūh b.) 236b/11, 239b/2, 268a/14, 287b/4, 296a/14, 298b/9

b. (Ḫˇāce Murād b.) 284a/4

b. (Ḫˇāce Murād Biy b.) 281a/2

b. (ḥaşmet-i tamām b.) 255b/6

b. (ḫˇāhiş ü iltimāsı b.) 253a/14

b. (ḫaḳan-ı ġufrān-penāh b.) 201a/3

b. (ḥamelāt-ı müte'āḳib b.) 252b/4, 287b/2

b. (ḥamelātı b.) 236a/6

b. (ḥamleler b.) 234b/9, 236a/17, 252b/14

b. (ḫān-ı maġfūr b.) 202a/8

b. (ḫāne-vār b.) 288b/11

b. (ḥareket b.) 238a/11

b. (ḥareket-i meẕbūḥīsi b.) 231a/6

b. (ḫatunı b.) 277a/1

b. (ḫavāṭır b.) 247a/7

b. (ḥavlı b.) 237b/16

b. (ḥavlısı b.) 289b/8

b. (ḫaylı b.) 292a/11

b. (hem-'inānlıġı b.) 238b/13

b. (hem-kīşleriniŋ aġrāż u ifsādı b.) 202a/11

b. (hem-rāhlıġı b.) 231a/8

b. (hevāsı b.) 268b/11

b. (hey'et-i ictimā' b.) 209b/2, 252b/2, 287b/6, 293b/8

b. (ḫil'at-ı 'ināyet b.) 248b/4, 288b/13

b. (ḫil'at-ı girān-māye b.) 206a/10, 249a/16

b. (ḫil'atı b.) 280b/8

b. (ḥīle b.) 284a/7

b. (ḥimāyeti b.) 257b/5

b. (Ḫudāy-berdi Bék b.) 231a/17

b. (Ḫudāy Naẓar Bék b.) 293b/15

b. (ḫulūṣ-ı niyyet b.) 259a/15

b. (ḥużūrı b.) 250b/11

b. (hużūrı b.) 261b/15

b. (hücūm-ı lā-kelām b.) 226a/16

b. (hücūm-ı mā-lā-kelām b.) 252b/13

b. (ḥükkāmı b.) 250a/4

b. (ḥükm-i hümāyūnı b.) 259b/3

b. (ḥükmi b.) 203a/7, 259a/14, 266a/6, 289b/16, 298a/11

b. (ısḳāṭ-ı a‘māl-ı mu‘ammāyī b.) 294b/17

b. (ıżṭırār b.) 237a/4

b. (içi b.) 297a/11

b. (iḫbārı b.) 297b/13

b. (iḥsānāt-ı bī-pāyān b.) 241b/9

b. (iḥsānāt-ı mütekāşir b.) 254b/10

b. (ihtimāmı b.) 202a/13, 281a/13

b. (ihtimām u kūşişi b.) 296b/4

b. (iḳbāl b.) 200b/5, 261b/14

b. (ikrām-ı mā-lā-kelām b.) 228a/1

b. (iḳtiżāsı b.) 267a/17, 272b/11

b. (ilhāmāt-ı lā-reybī b.) 222a/13

b. (ilhām-ı rabbānī b.) 239a/4

b. (iltifātı b.) 255a/8

b. (iltimāsı b.) 201b/3

b. (‘imāreti b.) 242b/11

b. (imdādı b.) 256a/5

b. (‘inaḳ b.) 294a/11

b. (in‘āmāt-ı bī-kerāne b.) 252b/8

b. (in‘āmāt-ı mütekāşir b.) 244a/8, 247a/1

b. (in‘āmāt-ı vāfire b.) 277b/1

b. (‘inānıŋ b.) 257a/12

b. (‘ināyet-i mülūkāne b.) 252a/5

b. (inileri b.) 247b/1, 250a/1, 255b/4, 299a/3, 299a/7

b. (irādesi b.) 202a/4, 228a/16, 242a/2, 269b/10, 273b/14, 277b/5

b. (isti‘cāl b.) 281b/10, 290b/6

b. (isti‘cāl-ı mā-lā-kelām b.) 257b/13

b. (istimālāt-ı mütekāşir b.) 245b/6

b. (işāret-i lāzımü'l-beşāret-i vālā b.) 283b/11

b. (İş Muḥammed Bék b.) 231b/1

b. (işāret-i vālā b.) 239a/7, 288a/9

b. (işāreti b.) 219b/15, 220b/17, 232a/5, 233a/9, 239a/17

b. (işāretleri b.) 234a/12

b. ('işret b.) 246a/17

b. ('işret ü kām-rānlıġ b.) 240b/3

b. ('iyāl u evlādı b.) 273a/2

b. ('izzet-i tamām b.) 227b/13

b. (ittifāḳ b.) 226a/6

b. (Īzā-yı mā-lā-kelām b.) 222a/9

b. (iżā'ı b.) 233b/7

b. (izdiḥām b.) 260a/4

b. (izdiḥām-ı mā-lā-kelām b.) 210a/11

b. (iẓhārı b.) 220a/6

b. (iẕn ü ruḫṣat b.) 256b/13

b. (ḳabūl b.) 281a/4

b. (ḳabżası b.) 222b/4

b. (ḳadem-i isti'cāl b.) 227b/14, 230a/17

b. (ḳal'a b.) 286a/2

b. (kām-rānlıġ b.) 278a/12

b. (kāmıŋ b.) 275a/9

b. (ḳan b.) 220b/1, 264a/4

b. (ḳan tökmek b.) 218b/7

b. (ḳanı b.) 289b/5

b. (ḳānūnı b.) 232b/15

b. (kār-dānlıġ b.) 263b/6

b. (Ḳaraḳalpaḳ b.) 272b/13

b. (ḳaravul b.) 208a/14

b. (Ḳazaḳ b.) 203b/10

b. (kéçe b.) 259b/8, 290b/11

b. (kemāl-ı ḫacālet b.) 260b/14

b. (kemāl-ı inkisār b.) 256a/6

b. (kéme b.) 203a/8, 273b/5, 274a/2, 281a/14, 288b/13

b. (kerem-i nā-mütenāhī b.) 229b/9

b. (keremi b.) 257a/1

b. (Kesik-arnası b.) 207a/13

b. (keşīr b.) 218a/8, 287b/12

b. (keşret-i 'iyāl u eṭfāl māl u mevāşīleri b.) 260b/16

b. (kevkebe-i düşmen-güdāz b.) 260a/7

b. (kevkebe-i lā-kelām b.) 296a/1

b. (kevkebe-i nuṣret-encām b.) 251b/16

b. (kevkebe-i Süleymānī b.) 287a/3

b. (kevkebe-i mā-lā-kelām b.) 207a/4, 242b/7, 255a/5, 285b/17

b. (kéme b.) 290a/10

b. (ḳılıçı b.) 203a/6

b. (ḳıllet ü keşretin b.) 294a/3

b. (Ḳıpçaḳ b.) 248a/2

b. (ḳır b.) 204a/7

b. (ḳıraġı b.) 298a/1

b. (kimse b.) 203a/14, 204a/3, 224a/1, 240b/8, 269a/9, 278b/3, 278b/7, 298b/7

b. (kişi b.) 203a/4, 203b/17, 234a/13, 234b/3, 247a/10, 254a/17, 276a/10, 276a/7, 276b/14, 281a/10, 281b/4, 284a/17, 298a/17

b. (Kerīm-berdi Atalıḳ b.) 254b/6

b. (kişiler b.) 205b/14

b. (ḳorḳunç b.) 261b/2

b. (Köhne Ürgenç üsti b.) 276b/16

b. (Kökçe-yolı b.) 279b/14

b. (Kök-üzek b.) 276a/6

b. (köz b.) 255a/6

b. (Ḳubaş-yolı b.) 279b/14

b. (ḳullar b.) 294a/12

b. (Ḳur'ān b.) 294b/2

b. (ḳuş salmaḳ b.) 241a/5

b. (kūşiş-i tamām b.) 233b/9

b. (ḳuvveti b.) 287b/9

b. (küç b.) 263b/2

b. (külfetler b.) 246a/4

b. (laḳabı b.) 203a/3, 235a/1

b. (lāzımü'ş-şerāfeti b.) 232a/14

b. (leşker b.) 231a/13, 266a/4

b. (leşker-i 'aẓīm b.) 236b/13

b. (leşker-i cerrār b.) 249a/10

b. (leşker-i keşīr b.) 236a/1

b. (leşker-i ḳıyāmet-eşer b.) 240b/13

b. (leşker-i ṣalābet-āyīn b.) 251b/15

b. (leşker-i ẓafer-eşer b.) 237b/9

b. (leşkeri b.) 204a/6, 295b/3, 296a/17

b. (leşker-i kīne-güẕār b.) 204b/14

b. (livā-yı ẓafer intibāhı bile) 262b/4

b. (lüzūmı b.) 223b/2, 277b/13

b. (maḥremler b.) 210b/15

b. (māl b.) 276a/17

b. (māl-ı ġanīmet b.) 203b/3

b. (manṣıb-ı kirāmīsi b.) 227a/15

b. (manṣıbı b.) 270b/15, 277b/4

b. (maraż-ı sekte b.) 204a/15

b. (maraż-ı ṭabī‘ī b.) 280a/12

b. (meded ü mu‘āveneti b.) 250b/16

b. (meded-kārlıġı b.) 280b/14

b. (medlūlı b.) 222b/16, 290b/10, 298a/11, 299a/9

b. (mehābet-i dehşet-āgīn b.) 264b/17

b. (merāḥim-i ḫusrevāne b.) 241a/3

b. (mekremet-i pād-şāhāne b.) 255b/5

b. (merāḥim-i pād-şāhāne b.) 207b/11, 238b/11, 259b/5, 265a/16

b. (merātib b.) 287a/4

b. (meserret-i bī-endāze b.) 228b/2

b. (meşaḳḳat b.) 206a/6, 219a/4, 277a/14

b. (meşaḳḳat-ı tamām b.) 239b/4, 298b/3

b. (meşiyyet-i lemyezelī b.) 201a/8

b. (mevā‘īd-i ḫusrevāne b.) 268b/9

b. (mevālīsi b.) 274a/1

b. (mevāşīleri b.) 258a/8

b. (mevkib-i hümāyūnı b.) 241b/8

b. (mevżi‘-i bār-gāh-ı iclāl étmek b.) 242b/14

b. (meymenesi b.) 289a/8

b. (meyseresi b.) 289a/7

b. (mihr-i cemālıŋ b.) 221b/9

b. (mi‘mār-ı himmeti b.) 271a/3

b. (miŋ kişi b.) 207a/17

b. (miş̧ālı b.) 208b/9

b. (Mollā Muḥammed Raḥīm b.) 291b/7

b. (mu‘ānidler b.) 236a/4, 278b/2, 285a/5, 287a/6, 291a/11, 297a/3, 298b/8

b. (mu‘āvenet ü mu‘āżadatı b.) 267b/11

b. (muʿāvenet ü müẓāhereti b.) 230a/6

b. (muʿāveneti b.) 222a/6

b. (muʿāżadatı b.) 293a/11

b. (mūcib-i fermān-ı lāzımü'l-iẕʿānı b.) 293a/2

b. (mūcibi b.) 287a/11, 205a/1, 230a/17, 234a/1, 239a/12, 273b/5, 276a/14, 279a/8, 284a/11, 285a/9, 292a/1, 300a/14

b. (muḥabbet b.) 267a/5

b. (Muhammed Niyāz b.) 298b/15

b. (Muḥammed Niyāz Gerçek b.) 266a/2

b. (Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi b.) 272a/17

b. (Muḥammed Yūsuf Mehter b.) 259b/7, 272a/15

b. (muḳarribler b.) 259a/7

b. (muḳteżāsı b.) 210a/5, 216b/17, 227b/9, 228b/15, 232a/8, 233a/1, 238a/15, 240a/17, 247b/9, 260b/11, 263a/9, 285b/15, 288a/17

b. (munça b.) 278b/15

b. (muẓāhereti b.) 221b/1

b. (mü'eddāsı b.) 224b/15

b. (mübārezet-nişān b.) 251a/13

b. (mübāriz b.) 293a/17

b. (mübāriz-i kīne-ḫˇāh b.) 283a/15

b. (mübāriz-i nām-dār b.) 274b/17, 279a/10

b. (mübārizler b.) 209b/6, 221a/6, 277a/10, 287b/14

b. (mübārizleri b.) 218a/1

b. (müfādı b.) 219a/5, 294b/4

b. (mülāzımlar b.) 271b/7

b. (mülāzımları b.) 206a/1, 208a/11

b. (müsāraʿat b.) 298b/10

b. (müşārün-ileyh b.) 242b/15

b. (müteʿallikātı b.) 267b/11

b. (mütecennide b.) 285a/1

b. (mütehevvir b.) 282a/9

b. (mütemerridler b.) 236a/5

b. (nevāziş-i ḫusrevāne b.) 245b/4

b. (nöker ve çerig b.) 295b/2

b. (nökerleri b.) 256a/9

b. (naṣāyiḥ-i müşfiḳāne b.) 232a/12

b. (nefs-i nefīsi b.) 218b/5, 251a/4, 253b/16, 272b/2, 285b/11

b. (nevāziş b.) 268a/12

b. (nevāziş-i bī-kerāne b.) 290a/1

b. (nevāziş-i ḫusrevāne b.) 280a/2

b. (nevāziş-i lāyıḳa b.) 273b/9

b. (nevāziş-i şāhāne b.) 257a/10

b. (nevāzişāt-ı bī-kerāne b.) 278b/14

b. (nevāzişāt-ı bilā-nihāye b.) 279b/4

b. (nevāzişler b.) 285a/14

b. (nevḥa b.) 256b/16

b. (nevki b.) 233b/11

b. (nīrū-yı bāzū-yı ḥamiyyet b.) 238a/10

b. (nīrū-yı bāzū-yı şecā‘atı b.) 218a/2

b. (nīrū-yı celādet b.) 204a/13, 220a/9

b. (nīrū-yı mu‘āveneti b.) 209a/11

b. (nīrū-yı mübārezet b.) 253a/6

b. (Niyāz Atalıḳ b.) 247b/12

b. (niyāz-mendlıġlar b.) 243a/17

b. (niyyeti b.) 293b/2

b. (niyyetler b.) 282a/1

b. (nökeri b.) 237a/12, 291b/6

b. (nökerleri b.) 208b/8, 241b/15, 258a/3, 261b/7, 277a/6, 283b/2, 286a/5, 296b/15

b. (nuṣret b.) 246a/7

b. (nuṣret ü iḳbāl b.) 237b/17

b. (nuṣret-i şāmil b.) 291a/2

b. (nüẕūrāt-ı bī-pāyān b.) 266a/15

b. (nümūdı b.) 217b/16

b. (nüzūl-ı iclālı b.) 248a/8

b. (nüzūl-ı meserret-vuṣūlı b.) 204b/8, 223b/1, 255a/8, 257a/7, 271b/4, 277b/17, 283a/13

b. (nüzūlı b.) 242b/12

b. (nüzūlıŋ b.) 267a/1

b.(nüzūrāt-ı fırāvān b.) 290b/14

b. (oġlanları b.) 206a/3, 299a/3, 299a/5

b. (oġlı b.) 270a/8, 297b/17, 299b/9

b. (oġul b.) 267b/3

b. (olca b.) 203a/12, 234a/15

b. (öylük b.) 288b/11

b. (pençe-i iḥsānı b.) 270b/12

b. (pençe-i iltifāt b.) 251a/7

b. (perī-vār-ṣūret b.) 252a/15

b. (pertev-i elṭāfı b.) 225b/6

b. (peşīn b.) 295b/13

b. (pīş-ḫāne ve serā-perde b.) 283b/14

b. (reh-nümālıġı b.) 293b/3

b. (reh-nümūnlıġı b.) 257a/16, 260b/7, 289a/1

b. (resmi b.) 269a/11

b. (rikāb-būslıḳı b.) 245a/14

b. (ruḫṣatı b.) 211a/2

b. (rūbāh-bāzlıġı b.) 220a/8

b. (rüsvālıḳ b.) 282a/7

b. (sa‘ādet-vuṣūlı b.) 275a/5

b. (sābıḳa-ı sa‘ādet-i lemyezelī b.) 216a/8

b. (ṣadā-yı ṭanṭana b.) 225b/10

b. (ṣadamāt-ı mehābet-āmīz b.) 218b/17

b. (ṣadmet-i çapavulı b.) 279a/2

b. (saḳası b.) 285a/17

b. (Salaḳ Serdār b.) 283b/10

b. (ṣavāb-dīdi b.) 274b/12

b. (ṣavlet-i mā-lā-kelām b.) 250b/9

b. (sa‘y-ı nā-maḳdūr b.) 209b/2

b. (selāsil-i bī-cān b.) 300a/4

b. (sa‘y b.) 268a/13

b. (sa‘y u ihtimāmı b.) 289a/4, 294a/10

b. (sa‘y-ı mā-lā-kelām b.) 238a/4

b. (sa‘yı b.) 222b/14

b. (ṣayd-perdāzlıḳ b.) 278a/9

b. (sāye-i devleti b.) 266b/14

b. (sehl-i tefekkür b.) 216b/12

b. (selāset b.) 251b/4

b. (selāsil-i girān b.) 295a/5

b. (semend-i ṣarṣar-ı ḫırām b.) 278a/3

b. (sevāḥili b.) 206a/2

b. (sevdā-geri b.) 254a/11

b. (seyr ü temāşā ḳılmaḳ b.) 228b/1

b. (Seyyid Bék Ḳoş-köprükī b.) 257a/8

b. (Seyyid Naẓar Biy b.) 270a/1

b. (sikke atı b.) 215b/8

b. (sinān-ı celādet b.) 217b/7

b. (sinān-ı cān-sitān b.) 220a/7, 221b/15, 253a/8

b. (sinānı b.) 297a/1

b. (sipāh b.) 265b/14, 279a/7, 285a/15, 290b/3, 298a/7

b. (sipāh-ı cerrār b.) 204b/9

b. (sinān-ı ḫārā-şikāf b.) 288b/3

b. (sipāh-ı kīne-güẕār b.) 202b/7, 235b/17

b. (sipāh-ı manṣūre b.) 295b/15

b. (sipāh-ı nuṣret-penāh b.) 208b/17, 236a/3, 240b/9, 252a/10, 297a/4

b. (sipāh-ı sehīm b.) 236b/4

b. (sipāhı b.) 202b/16, 206b/4, 220a/12, 237b/10, 262b/4, 263a/3, 265a/4, 274a/6, 284b/3, 295b/11

b. (sözi b.) 284a/8

b. (sözler b.) 234a/3

b. (ṣu'ūbet-i bī-pāyān b.) 211a/9

b. (suyūr-ġalāt-ı bī-pāyān b.) 249b/6

b. (sühūlet b.) 205a/1

b. (süm-i merākib-i devlet b.) 242b/7

b. (Süyün Biy Ḳıyat b.) 263a/14

b. (şa'āşa'-ı sinān-ı cān-sitān b.) 221a/4

b. (şa'şa'a-ı cilvesi b.) 264b/14

b. (şānesi b.) 222a/1

b. (şeb-ḫūn b.) 294a/9

b. (şefā'atı b.) 200b/17, 300a/15

b. (şehāmet-eṭvār b.) 274b/1

b. (şelengi b.) 233b/12

b. (şemḫāl b.) 264a/2

b. (şerbet b.) 258b/8

b. (şeref-i inbisāṭı b.) 224b/5

b. (şeref-i nüzūlı b. 300a/6

b. (şerm-sārlıġlar b.) 231b/10

b. (şevket b.) 245a/16

b. (şevket-i tamām b.) 260a/4

b. (şikār-endāzlıġ b.) 240b/6

b. (şikār-endāzlıḳ b.) 278a/8

b. (şu'ā'ı b.) 261b/6

b. (şu'ā'ī b.) 296a/3

b. (şüce'ā-yı düşmen-şikār b.) 217b/16

b. (şu'arā vü fużalā b.) 216b/15

b. (şüce'ā-yı kirām b.) 210a/13

b. (şüce'ā-yı ṭāġīyye b.) 218a/6

b. (şükūh u ṣalābet b.) 263a/8

b. (ta'alluḳ sipāhı bile) 262b/4

b. (ta'aṣṣub-ı mā-lā-kelām b.) 230a/3

b. (ta'ẕīb b.) 270a/5

b. (tācı b.) 227a/11

b. (taġallüb-i mā-lā-kelām b.) 234a/5

b. (taḥrīki b.) 276a/1, 282b/5

b. (taḥrīṣ ü terġīb b.) 209b/4

b. (taḳdīr-i İlāhī b.) 275a/10

b. (taḳrībi b.) 276b/5

b. (taḳviyet ü muẓāhereti b.) 205b/8

b. (ṭalebi b.) 201b/6, 270b/6

b. (tansūḳāt b.) 248a/15

b. (tansūḳāt u pīş-keşler b.) 256b/10

b. (tārek-i mübāreki b.) 228b/12

b. (ṭarīḳası b.) 201b/15, 209a/13, 209b/7, 227b/10, 245a/15, 273b/6, 291a/14, 293a/6

b. (ṭarīḳı b.) 233a/3, 238a/9, 257b/7, 261b/4

b. (tasalluṭ u ta‘addī b.) 280b/17

b. (tasalluṭ u taġallüb b.) 254a/7

b. (tażarru‘ b.) 256b/6

b. (te’yīdāt-ı Rabbānī b.) 253a/5

b. (teḳāżāsı b.) 201a/14, 293a/5

b. (temāşāsı b.) 266a/11

b. (temkīn-i tamām b.) 265a/5

b. (terġībi b.) 219a/7

b. (tertīb b.) 285b/14

b. (tertīb-i meẕkūr b.) 285b/17

b. (teşārif-i ‘ināyet b.) 247b/10

b. (teşrifāt-ı ḫusrevāne b.) 291a/5

b. (tevābi‘i b.) 269a/16, 273b/3

b. (tevfīḳāt-ı nā-mütenāhī b.) 251a/10

b. (tīġ-ı āb-dār b.) 222b/3, 281a/16

b. (tīġ-ı bī-dirīġ b.) 246a/3

b. (tīġ-ı bürrān b.) 237b/12, 264a/6

b. (tīġ-ı cān-sitān b.) 291a/12

b. (tīġ-ı celādet b.) 297b/11

b. (tīġ-ı ḫūn-feşān b.) 252b/6, 284b/5

b. (tīġ-ı ḫūn-feşānlıġ b.) 287b/3

b. (tīġ-ı ḫūn-rīz b.) 221a/9, 284b/8

b. (tīġ-ı intiḳām b.) 277a/13, 279a/14, 281a/5

b. (tīġ-ı ḳahr b.) 256a/14

b. (tīġ-ı kec b.) 297a/16

b. (tīr-i müjgān b.) 255b/2

b. (tīġ-ı müsāra'at b.) 232a/15

b. (tīġ-ı şehāmet b.) 264b/4

b. (tīġı b.) 239b/15

b. (tīġıŋ b.) 222b/6

b. (tovaçılar b.) 295b/5

b. (Töre Murād Ṣūfī b.) 267b/4

b. (tört yüz kişi b.) 207b/1

b. (tüfeng-i āteş-bār b.) 289a/15

b. (ulusı b.) 266a/1

b. (uruş yaraġı b.) 260a/2

b. ('uẕūbet b.) 251b/4

b. (ümenā-yı ṣāḥib-iḥtişām b.) 233a/12

b. (ümerā b.) 285b/10, 285b/7, 285b/8

b. (ümerā-yı Buḫārā b.) 208a/13

b. (ün b.) 296b/9

b. (üserā b.) 279a/17

b. (üserā-yı bī-pāyān b.) 287b/11

b. (üsti b.) 237a/1, 240b/15, 279a/12

b. (vāsıṭası b.) 200b/16, 206a/5, 269a/12

b. (vehm b.) 294a/7

b. (vesīle b.) 254b/3

b. (vesvese vü şeyṭanet b.) 209b/16

b. (vesvese-i eşrār b.) 292a/9

b. (vuṣūlı b.) 242b/12, 271a/2

b. (Ya'ḳūb Bék veled-i MūsāPervānçı b.) 297a/1

b. (Yār Muḥammed Dīvān-bégi b.) 269b/8

b. (yaraġı b.) 260a/3

b. (yel b.) 222a/12

b. (yıġın b.) 249a/13

b. (yıġını b.) 262b/13

b. (yigitler b.) 206a/16, 245b/14, 256a/12, 276b/6, 289b/3

b. (yigitleri b.) 284b/7

b. (yol b.) 278b/2

b. (yolı b.) 277a/2

b. (yüz on kimse b.) 203b/1

b. (yüz yegirme kimse b.) 203a/11

b. (yüzi b.) 290b/5

b. (zemzemesi b.) 256b/3

b. (zencīr b.) 285a/10

b. (zer b.) 243b/7

b. (zevāhir-i naṣāyiḥleri b.) 243a/17

b. (ẕevḳ-i vaḥdet b.) 246a/17

b. (zīveri b.) 238b/16

b. (ẓuhūrı b.) 261b/16

b. (ẓulmet-rīzlik b.) 292b/16

b. (yer b. téŋ) 232b/10

b. (zīnet b.) 258b/7

bilen İle, birlikte → **bile, birle, ile**

b. (atlıġlar b.) 240b/14

bilig Bilgi

b. 215b/11

bi'l-istiḥḳāḳ < *Ar.* Hak ederek, hakkıyla

b. 295a/9

bi'l-küll < *Ar.* Büsbütün, bütün, tamamıyla

b. 210b/2, 216b/2

bī-miḳdār < *Far.+Ar.* Az

b. érür 268b/10

bi-mü'eddā < *Ar.* Mana ile

b.-yı fī-aġnākuhum aġlālen 300a/4

bī-müntehā < *Far.+Ar.* Sonsuz

b. (feyż-i b.) 251b/4

binā < *Ar. binā'* Yapı, bina

b. 254a/7

b.-yı 'aẓamet 292b/11

b.-yı cem'iyyeti 297b/15

b.-yı devletiniŋ 286a/17

b.-yı mu'allā durur 212a/8

b.-yı tāzesi bile 242b/11

b. ḳıldur- 233b/9

b.+dın 212a/11

b.+sı 212a/11

b.+sı durur 212a/5

b.+sıġa 274b/15

bī-naẓīr < *Far.+Ar.* Benzersiz, eşsiz

b. (emīr-i b.) 206a/11

bī-neyl-i maḳṣūd < *Far.+Ar.* Amaçlarına erişmeksizin

b. 234a/4

bī-nihāyet < *Far.+Ar.* Nihayetsiz, sonsuz

b. 203b/3, 258a/8, 259a/15

b. (emvāl-ı b. bile) 278b/1

b. māl u ġanāyim bile 259b/4

bī-nişān < *Far.* Nişansız, işaretsiz

b. tap- 256b/5

bī-niyāz < *Far.* Yalvarmasız, yakarmasız

b. ḳılıp dururlar 290b/15

bī-pāyān < *Far.* Sonsuz, tükenmez

b. bile 203a/1

b. bile (iḥsānāt-ı b.) 241b/9

b. bile (ṣu'ūbet-i b.) 211a/9

b. bile (suyūr-ġalāt-ı b.) 249b/6

b. bile (üserā-yı b.) 204a/13, 287b/11

b. bile (nüẕūrāt-ı b.) 266a/15

b.+ıġa (noḳṣān-ı b.) 238a/16

bī-pīr < *Far.* Pirsiz, piri olmayan

b. (ṣūfī-i b.) 218a/4

b. (ṣūfī-i serīr-i b.) 292b/6

b.-i şerāret-taḫmīr 282b/1

b.+niŋ (ṣūfī-i b.) 286b/9

b.+ġa (Töre Murād Ṣūfī-i b.) 231b/2

bir Bir; bir defa

b. 203a/14, 204b/6, 206a/12, 206a/15, 206a/4, 207a/14, 210b/11, 211b/2, 212a/10, 212a/6, 212a/9, 212a/9, 212b/4, 215b/14, 217a/9, 218a/8, 219b/15, 221a/4, 222b/4, 223a/3, 224a/6, 227b/4, 228a/17, 228b/1, 232b/13, 234b/13, 235a/4, 235b/7, 236a/12, 237a/16, 237b/13, 237b/3, 241b/2, 242a/8, 243a/7, 243a/8, 243b/7, 244a/4, 243a/5, 244b/9, 246a/2, 246a/9, 247a/5, 247a/7, 247b/11, 247b/13, 247b/3, 248b/4, 248b/6, 249a/10, 249a/16, 249b/14, 250a/14, 250b/6, 250b/7, 251b/13, 252a/8, 253a/10, 53a/11, 253a/4, 253a/9, 254a/8, 255b/16, 256a/12, 257a/2, 257b/14, 258b/14, 262a/5, 262a/12, 262a/14, 264b/8, 265a/9, 265b/14, 265b/16, 266a/11, 266b/2, 266b/3, 268b/11, 270a/13, 270a/17, 271a/17, 271b/2, 271b/9, 272a/1, 272a/12, 272a/8, 272b/1, 274a/10, 275b/3, 276b/15, 276b/17, 278a/11, 278a/2, 278a/3, 278a/4, 278a/5, 278a/8, 278a/9, 278b/11, 278b/17, 279b/15, 279b/16, 279b/5, 81a/2, 281b/11, 281b/16, 283a/15, 283b/3, 285a/2, 285a/4, 285b/1, 285b/3, 287b/8, 288a/4, 288b/8, 289b/10, 293a/11, 293b/13, 294b/11, 294b/8, 297a/9, 297b/15, 298a/1, 299b/6

birāder < *Far.* Erkek kardeş

b.-i kirāmīsi 228a/14

birāder-zāde < *Far.* Yeğen, erkek kardeş çocuğu

b. 281a/1

birge Birlikte, beraber

b. 212b/5

bir(i)biri Birbiri

b. 263b/1

b.+niŋ 263a/17, 280a/6

b.+ge 228a/8, 236a/13, 291a/11

b.+din 212b/14

birev Birisi, her birisi

b. 232a/4, 255b/9, 257b/14, 260b/4, 264a/10, 264a/5, 264a/6, 264a/7, 264a/8, 264a/9, 273a/1, 273b/15, 286b/2, 297b/10, 297b/13

b. bile 277a/17

b.+ġa 249b/8, 249b/9

b.+ge 249b/8, 249b/9

b.+i 274a/3

b.+iniŋ 273b/15

b.+ni 223a/4

bī-reyb < *Far.+Ar.* Kuşkusuz

b. 248b/8

biri Bir tanesi, bir kimse → **birisi**

b. 239b/9, 251b/13, 251b/13, 263b/2, 263b/3, 263b/3, 263b/3, 263b/3, 263b/4, 263b/4, 263b/4, 263b/4, 263b/4, 263b/5, 263b/5, 263b/7, 263b/7, 280a/11

b. (her b.) 227b/8, 233a/13, 242a/7, 242a/8, 243b/13, 244b/5, 259a/4, 262a/13, 285a/2, 298a/3

b.+niŋ (her b.) 250b/3

b.+n 263b/7

b.+ni 279b/14, 279b/14

b.+ġa 293a/12, 288a/4

b.+ge (her b.) 262a/9

b.+de 292a/5

b.+de (her b.) 258b/10

b.+din 249b/11, 250a/12

b.+din (her b.) 250a/12, 262a/15

birisi Bir tanesi, bir kimse → **biri**

b.+si 239b/8

birle İle, birlikte → **bile, bilen, ile**

b. (‘adū b.) 295b/8

b. (‘asel b.) 250b/3

b. (āyin-i fen b.) 262a/4

b. (ālāt b.) 243a/4

b. (anıŋ b.) 212b/2, 262a/11

b. (baḥr b.) 249b/13

b. (cemālı b.) 216a/13

b. (cüşşe b.) 278a/5

b. (dem b.) 230a/7

b. (edeb b.) 214b/15, 225b/14

b. (fażāyil b.) 220b/15

b. (hevā eylemek b.) 265a/11

b. (himmet-i erbāb-ı kerem b.) 248b/6

b. (ḳahr b.) 251b/14

b. (ḳahr-ı kīn b.) 253a/2

b. (ḳan b.) 263b/11

b. (kerem b.) 266b/13

b. (leẕẕāt b.) 243a/4

b. (meş‘al-ı iḳbāl b.) 258b/2

b. (nefes b.) 212a/10

b. (pīşeleri b.) 249a/1

b. (seyli b.) 230a/8

b. (siliḥ-şūrlıḳ b.) 220a/16

b. (sipeh-dārlar b.) 262b/3

b. (su b.) 222a/12

b. (şevketi b.) 255a/5

b. (tapar bir nefes b.) 212a/9

b. (tena‘um b.) 250b/5

b. (teshīri b.) 249b/16

b. (vefātı b.) 264b/8

b. (yavāḳīt b.) 262a/3

b. (zenbūrek b.) 262a/9

b. (zer ü sīm b.) 254a/9

b. (ḳand b. müheyyā 250b/3

b. (‘Uṭārid-i edeb b.) 214b/11

b. (öz meyli b.) 239a/3

b. (pertev-i iclāl b.) 258b/3

b. (ṭav‘ b.) 217a/4

b. (luṭfı b.) 229b/2

b. (belāġat b.) 259a/6

b. (ṭıllā b.) 262b/2

bī-sa‘ādet < *Far.+Ar.* Saadetsiz, mutlu olmayan

b. bol- (mücrim-i b.) 264a/11

bisāṭ < *Ar.* Kilim, minder, döşeme, yaygı

b.+ı 258b/4

b.+ın 258a/12

b.+iġa (taḳbīl-i b.) 282a/11

bī-şebāt < *Far.+Ar.* Sebatsız, dayanıksız

b. 205b/2

bī-sebeb < *Far.+Ar.* Sebepsiz

b. 210a/5

bī-ser < *Far.* Başsız

b. ü sāmān étip dururlar 252b/6

bī-ser ü sāmān < *Far.* Hali perişan, huzursuz

s. étip dururlar (bī-ser ü s.) 252b/6

bismil[lāh] < *Far.* Allah’ın adıyla

b. ḳıl- 244b/7

bister < *Far.* Yatak, döşek

b.-i marażġa yıḳıl- 256a/1

b.+iġa 256b/14

bister-ārā < *Far.* Yatak süsleyen

b.-yı kesel 200b/10

bī-sütūn < *Far.* Direksiz, gökyüzü

b. 212a/11

bī-şümār < *Far.* Hadsiz, sayısız, pek çok

b. 249a/7, 250a/9

b. (aḳmişe-i b.) 201b/11

b. (derāhim-i b.) 290a/2

b. (muḳātelāt-ı b.) 237b/1

b. (ġanāyim-i b.) 285b/16

b. (üserā-yı b.) 278b/13

b. bile (ġanāyim-i b.) 279b/17

bī-taḥṣīl < *Far.+Ar.* Ele geçirmeden

b. 268b/1

bī-teḥāşī < *Far.+Ar.* Sakınmadan, çekinmeden

b. 223a/2, 226b/5, 264b/3, 299a/13

bī-vāsıṭa < *Far.+ Ar.* Vasıtasız, araçsız

b. 204b/9

bī-vefā < *Far.+ Ar.* Vefasız, hayırsız

b.+dın 212a/11

bī-vefālıġ < *Far.+ Ar.* Vefasızlık, hayırsızlık → **bī-vefālıḳ**

b. 213a/2

b. (iẓhār-ı b.) 226a/12

b. bile 212a/13

b. körgüz- 209b/10

b.+ıdın 206b/5, 210b/10, 222b/12

bī-vefālıḳ < *Far.+ Ar.+T.* Vefasızlık, hayırsızlık → **bī-vefālıġ**

b. 264b/7

bisyār < *Far.* Çok

b. (denānīr-i b.) 290a/2

b. (emti'a-ı b.) 201b/11

b. (ġanāyim-i b.) 278b/13

b. (muḥārebāt-ı b.) 237b/1

b. (üserā-yı b.) 285b/16

b.+dur 235a/15

bīşe < *Far.* Orman, meşelik, sazlık, koru

b.-i māzenderān 248b/9

b.-i meẕkūrda 247b/5

b. ara 248b/10

b.+sin 248a/8

b.+siniŋ 247b/3

b.+side 296b/7

b.+leri 248b/9

bişür- Pişirmek

b.-üp 293a/5

bit- Yazmak → **biti-**

b.-ti 215a/12

biti- Yazmak → **bit-**

b.-ge-men 214b/11

b.-p (mühr-lik-nişān b.) 247b/11

b.-p dururlar 249a/14

biy Unvan adı

b. 269b/10, 269b/7

b.-i maḳtūlnıŋ 231b/4

b.+i 246a/9

b.+leri 248a/15

b.+lerni 275b/14, 276a/6

biz Biz

b. 254a/5, 269a/17

b.+ġa 269a/12

b.+ler 238b/2, 289b/2, 289b/7

b.+lerdin 289b/11

b.+lerġa 289b/3

bi'ż-żarūre < *Ar.* Zorunlu olarak

b. 224a/9, 294b/2

bī-zevāl < *Far.+ Ar.* Yok olmayan, kalıcı

b.+ı (şeref-i iḳbāl-ı b.) 292b/2

bī-zevālī< *Far.+ Ar.* Kalıcılık

b. (istiḳrār-ı devlet-i b.) 292a/9

boġuz Boğaz

b. 204a/12

bol- Olmak → **ol-**

b.-ur 205b/2, 212a/7, 212b/4, 217a/3, 218a/13, 220a/3, 223b/4, 255b/3, 262b/5, 265a/11, 265a/12

b.-ur (‘adem sarı āvāre) 223b/6

b.-ur (‘āyid ve vāḳi‘ b.) 292a/16

b.-ur fāş 212b/12

b.-ur fetḥ 255a/1

b.-ur ef‘a āteş-efşān 218b/14

b.-ur (baḫtiyār b.) 256a/17

b.-ur ḫurrem 223b/3

b.-ur (ḳatl b.) 257b/11

b.-ur kīne-ḫᵛāh 251b/13

b.-ur (ma‘lūm b.) 205a/17

b.-ur ma‘lūm 260b/6

b.-ur (mer’ī b.) 246b/11

b.-ur (mu‘aṭṭal b.) 255b/3

b.-ur (ne b.) 257b/12

b.-ur nigūn 218a/15

b.-ur (rāci‘b.) 292a/14

b.-ur (şikār) 217a/4

b.-ur (üstüvār b.) 256a/17

b.-ur-miz cinānıŋ ser-efgendesi 238b/6

b.-a durur (dest-i fersūd-ı mevākib b.) 252b/12

b.-up durur (mürüvvet ü merḥamet b.) 247b/8

b.-up durur 272a/1, 276a/15, 285a/12, 287b/8, 290b/8, 298b/12

b.-up durur (artuḳ b.) 211a/3

b.-up durur (bā‘iş b.) 268a/10

b.-up durur (bī-āzerm b.) 253a/5

b.-up durur (cāri b.) 211a/7

b.-up durur (fāyiz b.) 298b/4

b.-up durur (firārī b.) 298a/1

b.-up durur (germ b.) 252b/16

b.-up durur (iḫyā b.) 275b/8

b.-up durur (ḳāyim b.) 208b/6, 288a/2

b.-up durur (maḳtūl b.) 276a/10

b.-up durur (meẕkūr b.) 222b/13, 299b/5

b.-up durur (meẕkūr u mesṭūr b.) 282b/6

b.-up durur (mükemmel ü müretteb b.) 251a/9

b.-up durur (müşerref b.) 237b/13, 266a/3

b.-up durur (müteveccih b.) 221a/15

b.-up durur (müteyaḳḳın b.) 297b/13

b.-up durur (nādire-i devrān b.) 216b/8

b.-up durur (nām-zed b.) 249a/13

b.-up durur (sāniḥ b.) 210b/10

b.-up durur (sezā-vār b.) 234b/17

b.-up durur (telef b.) 257b/14

b.-up durur (vāḳi‘b.) 237b/10, 287a/17

b.-up dururlar 211b/11, 237b/4, 274a/11, 282a/13, 283a/11

b.-up dururlar (āmāde vü müsta‘idd b.) 263a/10

b.-up dururlar (‘āzim b.) 204a/5, 234b/4

b.-up dururlar (ārām-güzīn b.) 288b/10

b.-up dururlar (bādiye-hümā-yı ecel b.) 200b/11

b.-up dururlar (behre-mend ü ercümend b.) 248a/16

b.-up dururlar (berūmend b.) 257a/11

b.-up dururlar (bī-dest ü pāy b.) 294a/17

b.-up dururlar (dāḫil b.) 204a/12, 279b/16, 282a/6

b.-up dururlar (esīr b.) 211b/15

b.-up dururlar (fāyiz b.) 234b/11

b.-up dururlar (firārī b.) 277a/16, 294a/4

b.-up dururlar (maḥẓūẓ u behre-mend b.) 249b/1

b.-up dururlar (meşġūl b.) 217b/12, 284b/8, 291a/14

b.-up dururlar (muḳarrer b.) 241b/6

b.-up dururlar (muntaẓır b.) 268b/17

b.-up dururlar (mümtāz u ercümend ü ser-bülend ü ser-efrāz b.) 280a/2

b.-up dururlar (mümtāz u ser-efrāz b.) 256a/16

b.-up dururlar (müşerref b.) 203b/5, 250a/5, 256a/11, 256b/10, 274b/8, 291a/1, 298a/6, 300a/11

b.-up dururlar (müte'ahhid b.) 210a/2

b.-up dururlar (müteveccih b.) 209a/13, 261b/8, 273b/7, 282a/8

b.-up dururlar (nā-būd b.) 212a/2

b.-up dururlar (perīşān u müteferriḳ b.) 207b/4

b.-up dururlar (ser-efrāz b.) 255b/5

b.-up dururlar (şeref-endūz-ı taḳbīl-i āsitān-ı melāyik-pās-bān b.) 200b/17

b.-up dururlar (telef b.) 209a/17

b.-up dururlar (vārid b.) 293b/5

b.-up dururlar (żāyi' b.) 211b/9

b.-up dururlar (żāyi' vü telef b.) 288b/9

b.-dı 216a/14, 225b/12, 225b/13, 249b/8, 261b/2, 279b/9, 289a/12, 289b/1, 294b/7

b.-mış durur (maḳtūl b.) 267b/3

b.-mış durur (mevsūm b.) 284a/2

b.-mış durur (muḳarrer b.) 284a/13

b.-mış durur (vāḳi' b.) 283a/9

b.-dı (ārām-güzīn b.) 235a/13

b.-dı (āyīn ki b.) 243a/1

b.-dı ('āzim b.) 230b/6, 237a/2

b.-dı 'azīz 257a/12

b.-dı (behre-mend b.) 243b/1

b.-dı (bī-āzerm b.) 286a/8

b.-dı (cilve-ger b.) 229b/6

b.-dı (dāḫil b.) 210b/14, 279a/13

b.-dı (emīr ü sipāh b.) 296a/8

b.-dı (fāyiz b.) 273a/11

b.-dı (fermān-ber-dār b.) 236b/9

b.-dı (firārī b.) 234b/10, 236b/16, 270a/14

b.-dı (germ b.) 208b/15, 287a/17, 289a/12

b.-dı ġubār 223b/7

b.-dı (ḫalāṣ b.) 287b/9

b.-dı (ḫāṣıl b.) 224b/12

b.-dı ḫaşm 253a/4

b.-dı (in‘ām b.) 244a/5, 245a/4

b.-dı (izdiḥām b.) 255b/8

b.-dı (ḳadeḥ-peymā-yı istirāḥat b.) 251b/8

b.-dı ḳadem-zen 216a/12

b.-dı (ḳan b.) 226b/9

b.-dı maḥrūmlıġ 266b/11

b.-dı (maḳtūl u zaḫm-dār b.) 264b/12

b.-dı (manṣıbı b.) 225b/12

b.-dı (ma‘rūż-ı rāy-ı ‘ālem-ārāy b.) 230b/10

b.-dı (me’mūr b.) 203a/4

b.-dı (meşġūl b.) 245a/9

b.-dı (mevrid-i ‘avāṭıf-ı ḫusrevāne b.) 299a/11

b.-dı (mevsūm b.) 279a/1

b.-dı (meẕkūr b.) 234a/8

b.-dı (muḳarrer b.) 261a/3

b.-dı (muṭlaḳu’l-‘inān b.) 300a/16

b.-dı (mülḥaḳ b.) 232a/17

b.-dı (münhezim b.) 237b/7

b.-dı (münḳaṭı‘ b.) 243a/6

b.-dı (münteşir b.) 229b/10

b.-dı (müteḥaşşın b.) 291b/9

b.-dı (müzeyyen b.) 219a/13

b.-dı (nerm b.) 252b/16

b.-dı (nümāyān b.) 259a/13

b.-dı rāḥat öyi tārāc-ı fesād 235b/12

b.-dı (reh-neverd-i beyābān b.) 228a/17

b.-dı (revān b.) 275b/3

b.-dı revāne 243a/11

b.-dı rūşen 216a/13

b.-dı süvār 262a/4

b.-dı (şāh-ı cihān b.) 255a/5

b.-dı şikār 249a/9

b.-dı (tābān b.) 216a/9

b.-dı (tevaḳḳuf b.) 245b/1

b.-dı (vāḳi‘ b.) 237a/16

b.-dı (ẓāhir b.) 233a/4

b.-dı (zaḫm-dār b.) 253a/11

b.-dı ẓafer 236a/12

b.-dı (żāyi‘ b.) 211b/16

b.-duḳ (mümtāz u ser-efrāz b.) 241a/3

b.-dılar 247a/13, 273b/10, 292b/4, 295b/16

b.-dılar (‘āzim b.) 282a/9

b.-dılar (ārām-güzīn b.) 271a/15

b.-dılar (bāl-efşān-ı hevā-yı ḫuṣūmet b.) 201a/11

b.-dılar (dāḫil b.) 238b/14

b.-dılar (esāret ḳaydıġa giriftār b.) 211b/17

b.-dılar (fāyiz b.) 278b/6

b.-dılar (fermān-ber-dār b.) 237b/5

b.-dılar (firārī b.) 257b/7, 298a/2

b.-dılar (maḫṣūṣ b.) 255a/11

b.-dılar (melālet-encām b.) 292a/7

b.-dılar (meşġūl b.) 209b/7, 285a/3

b.-dılar (muṭī‘ ve fermān-ber-dār b.) 235b/9

b.-dılar (mümtāz b.) 259b/5

b.-dılar (müstaẓhir b.) 245b/6

b.-dılar (müşerref b.) 246a/7, 273b/16, 278b/10

b.-dılar (müteferriḳ ü perīşān b.) 285a/4

b.-dılar (müteḥaṣṣın b.) 237b/17, 265a/10

b.-dılar (müteveccih b.) 297a/4

b.-dılar (nā-būd ve maḥlūl b.) 288b/7

b.-dılar (perīşān u müteferriḳ b.) 297b/16

b.-dılar (piyāde b.) 219b/16

b.-dılar (ser-bülend b.) 245b/4

b.-dılar (ser-efrāz b.) 245a/15, 278b/14

b.-dılar ḫāk-būs 215b/4

b.-dılar kām-yāb 213b/5

b.-dılar ḳatl 298a/14

b.-dılar müsta‘idd 296b/13

b.-dılar nāẓır 218a/13

b.-ġay 260a/13

b.-ġay ʿayān 211a/15

b.-ġay āteş-feşān 263b/12

b.-ġay (becidd b.) 272b/1

b.-ġay (cemʿ b.) 271a/10

b.-ġay (cilve-ger b.) 238a/12

b.-ġay (ıżṭırār u ıżṭırāb b.) 229a/2

b.-ġay (müteferriḳ ü perīşān b.) 235a/9

b.-ġaylar (mutaṣarrıf b.) 202a/12

b.-ġaylar (mülḥaḳ b.) 271a/16

b.-ġaylar (sebeb b.) 210a/3

b.-ġusı durur érdi (muḥāl b.) 255b/9

b.-ġusı durur (dāḫil b.) 275a/15

b.-ġusı durur (merḳūm b.) 270b/1, 280a/15

b.-ġusı durur (ṣebt b.) 224b/2

b.-ġusıdur 278a/15

b.! (āzād b.) 228b/4

b.! (meded-kār b.) 214b/7

b.! (mülāzım b.) 214b/10

b.! (yār b.) 214b/6

b.! (şād b.) 228b/4

b.-sun! 244a/2, 271b/13

b.-sun! ḫażr-ı muttaṣıl 214a/14

b.-sun! (maʿlūm b.) 201b/1, 207a/14, 289b/9, 294b/6

b.-sun! revān 229b/5

b.-sun! (vāżıḥ u lāyiḥ b.) 283b/17, 299b/2

b.-sun! (yaḫşı b.) 213a/3, 240a/3

b.-sa (ʿalem b.) 221b/9

b.-sa (belī ḥaḳḳ mihr yaŋlıġ b. tābān) 297b/9

b.-sa (biri birige b. mest-i dīdār) 228a/8

b.-sa (ḫarāb b.) 294b/8

b.-sa (kemrek b.) 271b/15

b.-sa (ki ol ḫāk kim b. lāy u ġubār) 212a/8

b.-sa (müyesser b.) 208b/5

b.-sa (néçe b. cennet kibi taḫt-gāh) 267a/1

b.-sa (ne dil-ḫ ̔āh b.) 246a/12

b.-sa bī-ḳarār 217a/6

b.-sa merg āşnā 214a/5

b.-sa (arada bolsa nédür Mūnis nizār şikār) 217a/10

b.-sa taŋ yoḳ helāk cān u teni 205a/9

b.-salar 224a/2

b.-ay ḳādir 255a/7

b.-ay laḫẓa-ı mest-i ṣāf-ı ferāġ 214a/16

b.-up 203b/8, 211a/6, 214a/12, 214a/9, 215a/14, 215a/17, 215b/1, 215b/10, 215b/11, 216a/14, 216a/2, 216b/12, 217b/3, 220a/16, 221b/14, 226b/13, 232b/13, 237b/15, 239b/13, 246a/7, 246b/14, 247a/16, 248a/14, 250b/3, 251b/13, 252a/14, 252a/15, 256b/15, 259a/3, 262b/2, 262b/4, 264a/2, 264a/3, 264a/9, 266b/10, 267a/6, 270a/16, 271b/17, 272a/2, 279a/11, 286a/13, 286a/14, 287b/15, 288b/6, 294a/15, 295b/16, 297b/6, 298a/11, 298a/13, 299b/14

b.-up ʻayn-ı ṣaḳḳu'l-ḳamer 264a/4

b.-up aʻdā ḥiṣār içre 232b/10

b.-up (ārām-güzīn b.) 289b/17, 295a/14

b.-up (ʻārīża-i ḥādiṯ b.) 256a/1

b.-up āş ile 250a/16

b.-up āşikār 215b/16, 263b/8

b.-up (āşkārā b.) 287a/11, 288a/12

b.-up (aṭʻime b.) 250b/2

b.-up (āvāre vü ser-gerdān b.) 275b/10

b.-up (ʻayān b.) 264b/13

b.-up (ʻāzim b.) 234a/13

b.-up (āzürde-ḫāṭır b.) 291a/16

b.-up barça ʻālem 214a/12

b.-up (bed-ḫᵛāh b.) 202a/2

b.-up (bedenler b.) 236a/11

b.-up (ber-pā b.) 225b/15, 246a/12

b.-up (berāber b.) 263b/13

b.-up (bīdār b.) 294a/2

b.-up bostān 216a/1

b.-up (bu yanlıġ b. ṣayd bī-ḥadd-ı şikār) 245a/12

b.-up (cāzim b.) 282b/12

b.-up (cemʻ b.) 233a/8, 251b/11

b.-up cīġa 262a/1

b.-up (çarḫ-ı bülend b.) 246a/14

b.-up (çeşme-i ḥayvān b.) 255b/1

b.-up (dāḫil b.) 228a/5, 234a/16, 270a/13, 280b/16, 287b/8

b.-up dāir 218a/12

b.-up (dāmen-zen b.) 202b/5

b.-up (der-āteş b.) 281b/10

b.-up devletiŋ müstedām 267a/3

b.-up (dil-şikest b.) 292b/12

b.-up (dil-şikeste b.) 297a/3

b.-up (dil-teng b.) 284a/5

b.-up (ebṭāl-ı nām-dār-ı bī-āzerm b.) 220a/14

b.-up (efġān b.) 233b/17

b.-up (esīr b.) 206b/2, 275b/11, 286b/13

b.-up (fāyiz b.) 273b/9, 274a/2, 282a/11

b.-up (ferīhte b.) 294b/4

b.-up (feth̟ b.) 275b/7

b.-up (firārī b.) 275b/10

b.-up (firīfte b.) 229b/15

b.-up (ġālib b.) 210b/9, 257b/13

b.-up (genc-rīz b.) 246a/17

b.-up gerd ara berḳ-tāz 263b/9

b.-up (gürīzān b.) 293a/10

b.-up (ẖā'if ü hirāsān b.) 200b/7

b.-up (ẖaber-dār b.) 269a/5, 284b/3

b.-up (ẖall b.) 262a/3, 262b/2

b.-up (ẖarāb b.) 275a/10

b.-up (ẖāric b.) 267a/14

b.-up (ẖarīṣraḳ b.) 289b/12

b.-up (ẖāṣıl b.) 216b/11

b.-up (ẖāṭır-cem‘ b.) 204b/6

b.-up (ẖāżır b.) 222b/9

b.-up (helāk b.) 298b/2

b.-up hey'eti zişt ü yüzi kerīh 212a/15

b.-up (hirāsān b.) 268b/4

b.-up ẖūrşīd-tāc u 225a/5 225a/4

b.-up (hücūm-āver b.) 210a/11, 218b/2

b.-up iş tün ü kün savaş u telāş 236a/11

b.-up (ḳadem b.) 250b/7

b.-up (kāmil b.) 216b/11

b.-up (kārvān b.) 201b/12

b.-up ḳaṭ‘-ı tamām 222b/7

b.-up (ḳatl-i‘āmm b.) 300a/15

b.-up luṭfı birle cihān 229b/2

b.-up (ma‘füvv b.) 231b/11

b.-up (maġlūb u menkūb b.) 288b/5

b.-up (maġlūb u münhezim b.) 209a/13

b.-up (maġrūr b.) 257b/5

b.-up (māni‘ b.) 211a/2, 287b/8

b.-up (manṣūr u muẓaffer b.) 220a/2

b.-up (me'mūr b.) 273a/12, 287a/12

b.-up (mecrūḥ u menkūb b.) 298b/16

b.-up (merdūd u maṭrūd b.) 268b/6

b.-up (mesrūr b.) 216a/15, 256b/1

b.-up (mest-i cām-ı şehādet b.) 264a/10

b.-up (meşġūl b.) 271b/11, 291a/12

b.-up (meşveret b.) 224b/16

b.-up (muḳābil b.) 207b/2, 208a/14, 288a/4, 297b/10

b.-up (muḳarrer b.) 210a/4, 217b/16, 268b/17, 277a/6

b.-up (mutaṣaddī b.) 225b/6

b.-up (mutaṣarrıf b.) 279a/16

b.-up (muṭī' ve fermān-ber-dār b.) 226a/14

b.-up (muṭṭali' b.) 268a/17

b.-up (mużā'af b.) 202a/17

b.-up mużmaḥill 227a/3

b.-up (mübtelā b.) 298a/3

b.-up (mücrim-i bī-sa'ādet b.) 264a/11

b.-up (müheyyā b.) 246a/12

b.-up (mükedder-ḫāṭır b.) 202a/10

b.-up (mükellel b.) 262a/3

b.-up (mülāḳī b.) 295b/13

b.-up (mülebbes b.) 269b/16

b.-up (mültefit b.) 217a/12

b.-up (mültehib b.) 229b/12

b.-up müncelī 261a/9

b.-up (münḥarif b.) 200b/10, 267a/12

b.-up (münhezim b.) 246a/4

b.-up (mürtefi' b.) 216b/2

b.-up (müsellaḥ u mükemmel b.) 239a/1, 240b/15, 261b/8

b.-up (müsta'idd ve āmāde b.) 218a/9

b.-up (müstaẓhir b.) 221b/1, 287a/15

b.-up (müstaẓhir ve ḳavī-dil b.) 236b/6

b.-up (müsteş'ir b.) 221b/4

b.-up (müstevlī b.) 226b/16, 236b/17, 265a/10

b.-up (müşerref b.) 200b/2, 206a/14, 238b/5, 243a/16, 246b/16,

249a/12, 266a/14, 273a/6, 273b/1, 290b/14

b.-up (müşrif b.) 209b/14

b.-up (müte'eṣṣir b.) 291b/2, 294b/12

b.-up (mütehācim ü müterākim b.) 221a/2

b.-up (müteḥaṣṣın b.) 235b/2

b.-up (müteḳallid b.) 267b/8

b.-up (mütemevvic b.) 233a/4

b.-up (müteraḳḳī b.) 226a/6

b.-up (mütevaḳḳıf b.) 240b/6, 248b/4, 252a/2

b.-up (müteveccih b.) 252b/16, 268a/4, 284a/5

b.-up (mütezāyid b.) 229b/11

b.-up (mütezāyid ü mużā'af b.) 256b/12

b.-up (mütezelzil b.) 207b/3

b.-up (müttefiḳ b.) 245b/12

b.-up (müttefiḳü'l-kelime b.) 209b/17, 238a/13

b.-up (mütezelzil b.) 208a/3

b.-up (nādim ü peşīmān b.) 257b/7

b.-up (nām-dār b.) 224b/7

b.-up néçesi genc-rīz 246a/16

b.-up (nişīmen b.) 246b/14

b.-up (nümāyān b.) 264b/14

b.-up (pāy-tā-farḳ b.) 258b/6

b.-up pāy-tā-ser 262a/1

b.-up (pertev-efgen b.) 250a/6

b.-up (peşīmān b.) 210a/7, 237a/3

b.-up (pinhān b.) 255b/1

b.-up (rā'yet-efrāz-ı nehżat b.) 240b/4, 285b/15

b.-up (rākib b.) 244a/8

b.-up (rāsiḫ-dem b.) 299b/6

b.-up rūşen alarġa barça aḥkām 258b/17

b.-up (rūy-gerdān b.) 209b/9, 210a/6, 221a/17, 227a/2, 237b/16, 286a/15, 289b/13, 297b/6

b.-up (ṣaff-ārā b.) 224a/1

b.-up (saḳaṭ b.) 221b/5

b.-up ṣayd ḳaṣdıġa şāhīn-figen 245a/11

b.-up (şād-kām b.) 246b/3

b.-up (şāmil b.) 231a/16

b.-up (şehīd b.) 289a/9

b.-up (şūriş-efzā b.) 287a/11

b.-up (ta'yīn b.) 218a/1

b.-up (temāşā temāşā b.) 245a/13

b.-up tereddüd-efzā 244b/5

b.-up (tīre-rūz ve küdüret-endūz b.) 201a/11

b.-up (tümen b.) 256b/15

b.-up (vāḳıf u muṭṭali‘ b.) 269a/4

b.-up (vāḳi‘ b.) 219b/13, 240b/11

b.-up (vārid b.) 200b/15, 204a/9, 227b/14, 281a/15, 296a/13

b.-up yār 223a/13

b.-up (yav b.) 226a/9, 235b/9

b.-up Yūsuf allıda fermān-peẕīr 255a/16

b.-up (zaḫm-dār b.) 264b/10, 276a/9, 287b/10

b.-ġalı (şikār) 217a/9

b.-ġaç ʿayān 250a/14

b.-ġaç pinhān 244b/10

b.-ġan (esīr b.) 253a/12

b.-ġan (feth̟ b.) 275b/9

b.-ġan (giriftār b.) 205a/7

b.-ġan (meẕkūr b.) 207a/1, 263a/5, 276a/6

b.-ġan (muḳābil b.) 222b/14

b.-ġan (perīşān b.) 209b/1

b.-ġandın soŋ (mütemekkin b.) 229b/6

b.-ġandın soŋra (fāriġ b.) 261b/11

b.-ġandın soŋra (müctemi‘ b.) 204b/2

b.-ġanlar (hem-dāstān b.) 269a/6

b.-ġunça 240b/10

b.-ġunça (ḫaber-dār b.) 222a/13

b.-ġu dék (sütūh b.) 246a/6

b.-ġuça 261a/13

b.-ġan (vārid b.) 295b/10

b.-ġan (yoḳ b.) 212a/2

b.-ġan kibi (ṣayd b.) 244b/6

b.-urġa (ġarḳ b.) 223a/1

b.-ur érdi (giryān b.) 236a/9

b.-ur érdi (ser-şār-ı keyfiyyet b.) 216b/16

b.-ur érdük (meşġūl b.) 254a/3

b.-urlar érdiler (ber-dūş b.) 224a/3

b.-up érdi (köl b.) 271b/14

b.-up érdi (ma‘mūr u ābādān b.) 255a/8

b.-up érdi (me’mūr b.) 273b/10

b.-up érdiler (fırārī b.) 285a/7

b.-up durur érdi 217b/13, 281a/12, 297a/14

b.-up durur érdi (bā'iş b.) 299b/4

b.-up durur érdi (ber-pā b.) 247b/6

b.-up durur érdi (cibillī b.) 257b/6

b.-up durur érdi (engüşt-nümā b.) 288a/17

b.-up durur érdi (fāyiz b.) 291a/17

b.-up durur érdi (helāk b.) 281a/1

b.-up durur érdi (me'mūr b.) 283b/11

b.-up durur érdi (mevrid-i merāḥim-i ḫusrevāne b.) 209b/14

b.-up durur érdi (meẕkūr b.) 201b/3, 202a/16, 217b/4, 270a/5, 296a/11

b.-up durur érdi (muḳadder b.) 210b/7

b.-up durur érdi (muḳarreb ü mücerrā b.) 291b/1

b.-up durur érdi (münḫarıṭ b.) 281b/4

b.-up durur érdi (müterennim b.) 224a/9

b.-up durur érdi (ṣādır b.) 254b/5

b.-up durur érdi (süst b.) 221b/16

b.-up durur érdi (telāṭum-hīz ve terāküm-engīz b.) 211a/4

b.-up durur érdi (zaḫm-dār b.) 207b/11

b.-mış durur érdi (müberhen b.) 269a/13

b.-mış durur érdi (mümtāz u ser-efrāz b.) 231a/17

b.-mış durur érken (yek-cihet b.) 232a/2

b.-up durur érmiş (raġbetlıġraḳ b.) 284b/10

b.-up durur érdiler 291b/5

b.-up durur érdiler (me'mūr b.) 286b/7

b.-up durur érdiler (yügürmekçi b.) 265a/13

b.-mış érdiler (müctemi' b.) 235a/6

b.-mış durur érdiler (müctemi‘ b.) 231a/8

b.-up turup dururlar (āmāde b.) 296b/5

b.-ġay érdi gerd gerd 266b/3

b.-sa érdi (vāḳi‘ b.) 218a/10

b.-ġanda (dāḫil b.) 201b/13

b.-may (ṭayy b.) 211a/8, 262a/11

b.-mas 272a/3

b.-mas anıŋ sa‘yıda āşār-ı ḫayr 257b/8

b.-mas felekge sa‘y bile rāstlıġ reviş 268a/12

b.-madı 243a/5, 287a/1, 297b/12

b.-madı (ḫalāṣ b.) 217a/9

b.-madı (kār-ı müyesser b.) 238a/8

b.-madı (ma‘lūm b.) 204b/4

b.-madı (müte‘arrıż b.) 230b/12

b.-madı (müyesser b.) 210b/6

b.-maġay (vāḳi‘ b.) 265b/16

b.-masa 229a/1, 229a/2

b.-may ‘ayān 248b/6

b.-mayın ārām-ı dil 261a/17

b.-mayın men‘i rezm 246a/5

b.-mayın (fenā b.) 214a/5

b.-mayın (hergiz b. fīrūz) 219b/8

b.-may (müyesser b.) 208b/7

b.-may şebīh 212a/15

b.-may giriftār-ı beliyyet 240a/5

b.-may żarūr 249a/6

b.-a alġay (şikār) 217a/5

b.-a alġaylar (merāḥim b.) 276b/15

b.-a almaġay ‘ömrler vaṣfı bes 250b/4

b.-a başladı (müteḥarrik b.) 270b/7

bol Bu

b. cihetdin 241b/4

bolmaḳ(ġ) Olmak

b. (düşmen-i bed-ḫˇāh b.) 269a/13

b.+ı 275a/11

b.+ı (firārī b.) 292a/12

b.+dın (müteḳallid b.) 257b/7

bostān < *Far.* Bahçe, sebze bahçesi

b. 216a/1, 216a/1

b.+ını 216a/12

b.+ıdın 224a/8

boy (I) Dere, deniz ve yol kıyısı uzantısı

b.+ı 284b/15

boy (II) Bir şeyin tabanı ile en yüksek noktası arasındaki uzaklık

b.+ıġa 290b/17

boy(u)n Boyun

b.+ıda 242b/3

b.+ıġa 251b/14, 264a/2

b.+larıġa 260b/7, 282a/4, 290b/8, 300a/4

b. tolġa- 226a/13, 240a/13

boz Açık toprak rengi, boz

b. 223a/3

boz- Bozmak, yıkmak, tahrip etmek

b.-up 210a/5, 259b/10, 260b/16, 275b/3

bozul- Bozulmak

b.-up 237a/8, 265a/10

b.-up durur 297b/15

bölek Hisse, pay; bölüm, kısım

b. 203a/14, 249a/10, 254a/8, 256a/12, 265b/14

b. bile 297a/9

b.+i 237b/3

bölün- Bölünmek

b.-diler 297a/9

böri Kurt

b. dék 221a/13

böyle Böyle

b. 212b/4, 230b/17, 236a/13, 242a/17, 248b/16, 249a/9, 294a/6

bu (I) İşaret zamiri

b. 212b/8, 217a/7, 246b/11

b. dağı 275b/12

b. yaŋlıġ 201a/6, 205b/17, 205b/6, 209a/10, 212a/11, 216a/16, 220b/2, 227b/2, 231a/6, 231b/16, 233a/2, 243a/4, 245a/12, 250a/11, 251b/14, 259a/7, 261a/13, 277b/8, 282a/17

b. yaŋlıġ érdi 294a/15

b. durur 257b/12, 294b/17, 300a/17

b. durur érdi 277b/11

b.+ġına 225b/16

bu (II) İşaret sıfatı

b. 200b/3, 200b/5, 229a/2, 200b/12, 200b/13, 201a/13, 201a/16, 202a/10, 202a/16, 202b/4, 203a/1, 203b/14, 203b/5, 204a/17, 205b/11, 206b/10, 206b/9, 207a/1, 208a/12, 208a/15, 208a/7, 208b/15, 209b/11, 209b/15, 209b/5, 210a/11, 210a/9,

210b/2, 210b/6, 211a/2, 212b/4, 214a/6, 214b/11, 214b/2, 214b/4, 214b/6, 217a/8, 217b/17, 218b/1, 218b/15, 218b/3, 219a/4, 221a/14, 221b/4, 222a/16, 222a/17, 222b/11, 222b/7, 224a/8, 224b/2, 224b/9, 225a/15, 226a/10, 226a/14, 226a/5, 226b/1, 227b/11, 228b/14, 228b/6, 228b/8, 230a/6, 230a/9, 230b/9, 231b/13, 231b/2, 232a/2, 232a/8, 232b/13, 232b/7, 234a/1, 234b/10, 234b/14, 234b/7, 235a/2, 235a/7, 235b/15, 236a/15, 236b/1, 236b/4, 236b/6, 237a/2, 237a/7, 237b/15, 237b/5, 238a/11, 238a/12, 238a/15, 238a/16, 238b/2, 239b/13, 240a/11, 242b/10, 243a/9, 243b/12, 244a/16, 244b/9, 245a/14, 245a/17, 245a/3, 245b/4, 245b/5, 245b/6, 246a/4, 246a/9, 246b/1, 246b/16, 246b/3, 247a/13, 247a/7, 247a/8, 247b/7, 248a/15, 248b/4, 249a/4, 252b/3, 253a/13, 253b/16, 253b/17, 253b/9, 254a/1, 254b/3, 254b/4, 255b/7, 256a/11, 256a/3, 256b/1, 256b/6, 256b/8, 257a/14, 257a/15, 257a/7, 257b/12, 257b/14, 257b/3, 258a/11, 258a/6, 259a/8, 260a/17, 260a/3, 260b/12, 261a/17, 261a/3, 261b/2, 262a/3, 263a/5, 263b/6, 264a/12, 264a/3, 264b/1, 264b/15, 265a/9, 266a/17, 266a/2, 267a/11, 267b/3, 267b/4, 268a/16, 268b/1, 268b/17, 268b/9, 269a/17, 269a/3, 269a/8, 269a/9, 269b/2, 269b/4, 270a/17, 270b/3, 270b/4, 270b/7, 271a/11, 271a/8, 271b/12, 271b/17, 271b/2, 272a/5, 272b/7, 274a/12, 274a/14, 274a/4, 274a/6, 274a/8, 274a/9, 275a/15, 275a/8, 275b/16, 275b/6, 276b/12, 277b/12, 277b/2, 278a/14, 278a/16, 278b/15, 278b/2, 279b/8, 280a/11, 280a/9, 280b/12, 280b/2, 281a/6, 281b/2, 282a/1, 282a/16, 282a/17, 282a/7, 283a/11, 283a/14, 284a/1, 284a/10, 284a/15, 284a/5, 284b/10, 284b/15, 285a/3, 285b/14, 286a/16, 286a/17, 286b/11, 287a/1, 287b/12, 287b/6, 288a/1, 288b/14, 289a/17, 290a/12, 290a/17, 291b/1, 291b/13, 291b/15, 291b/8, 292b/3, 292b/4, 292b/5, 293a/13, 293b/11, 293b/16, 294a/17, 294b/12, 295a/16,

295a/8, 296a/8, 297a/3, 297b/14, 298b/9, 299b/8, 299b/9

būd < *Far.* Varlık

b. u ne-būd 263b/13

buġday Buğday

b. 274a/15, 274a/16

b.+ın 286b/14

b.+nıŋ 274b/6

buġż < *Ar.* Hınç, kinlenme

b.-ı fāş 292a/17

būḳalemūn < *Far.* Bukalemun

b. (felek-i b.) 232b/17

b.+nıŋ (cihān-ı b.) 206b/8

b.+nıŋ (sipihr-i b.) 220a/7

bular Bunlar

b. 253a/3

b. dağı 295b/12

b. dururlar 211b/3

b.+nı 262b/17

b.+dın 298a/3

b.+dın soŋra 263a/1

bulh < *Ar.* Yeteneksiz

b.-ı maḫż-ı ġafletdin 293b/6

bulut Bulut

b. 218a/11

b. dék 286a/11

bunna < *Far.* Yolcu eşyası, yükü

b. 283a/11

burc < *Ar.* Kale; yıldız kümesi, burç

b.-ı ṭarīḳat (aḫter-i b.) 243a/12

b.+ınıŋ 246b/6

b.+ıġa 293b/5

b.+ıda 229a/16, 229a/5, 241b/16, 267b/15

b.+ıda durur érdi 225b/2, 254b/16

b.+ıdın 216a/9, 261b/17

burdaġan Yumurta

b.-ı perende 244a/12

burhānü's-sü'edā < *Ar.* Kutlu kişilerin delili

b. 266a/12

burun (I) Önde, önceki, ilk, önce

b. 261a/6, 262a/8, 283b/10

b. (Ata Niyāz Bék'niŋ çapavulıdın b.) 204a/16

b. (köterilmesdin b.) 284b/16

b. (şikārġa çıḳılmasdın b.) 247a/9

b. (ẓuhūrġa yetmesdin b.) 239a/6

b. (cülūs ḳılmasdın b.) 268a/3

b. (çapavulıdın b.)

b. (turmasdın b.) 276b/9

b. (vuḳū‘ıdın b.) 260b/12

bur(u)n (II) Burun, uzuv

b.+ın 222b/4

burunġı Önceki

b. 268b/8, 284a/5, 284a/6, 287a/4, 289a/1

b. dék 275b/3

b.+dın 270b/6

burunraḳ Daha önce

b. 255a/13, 283b/14

b. (kélmesdin b.) 281b/15

būstān < *Far.* Bahçe, çiçek bahçesi

b. (reşk-i b.) 252a/4

buşḳab Tabak

b.-ı zerrīn 258b/11

būte < *Far.* Dalları ve yaprakları yere yakın bitkiler

b. (her b.) 244a/13

buṭlān < *Ar.* Bâtıllık

b. (ehl-i b.) 297b/9

būy < *Far.* Koku

b. tapa almay 281b/6

buyur- (I) Buyurmak, emretmek

b.-up dururlar 269b/13, 269b/9

b.-up dururlar (nüzūl-ı iclāl b.) 240b/13, 252a/7

b.-up (arzānī b.) 268a/6

b.-up 240b/10

b.-up (rükūb b.) 271a/1, 280a/17

b.-up durur érdi 276b/14

buyur- (II) Göndermek

b.-up durur (rükūb b.) 224a/11

b.-up durur 203b/16, 276a/4, 295a/13

b.-up durur (mersūl b.) 207b/16

b.-up dururlar 205b/14, 207a/2, 262b/13, 273b/4, 274b/15, 285a/16, 287a/1

b.-up dururlar (nüzūl-ı iclāl b.) 240b/13, 252a/7

b.-dı 202b/7, 274a/6, 278b/11, 278b/8

b.-dılar (mürāca‘at b.) 204a/8

b.-up 202b/9, 239b/4, 293b/8

buyurmaġ Göndermek

b.+ı (efvāc b.) 201a/5

buyurul- (I) Emredilmek, hükmolunmak

b.-dı 208b/4

buyurul- (II) Gönderilmek

b.-dı 202b/13, 207b/1, 258a/4, 285a/2

b.-up durur 283a/16

b.-up 271a/10, 296b/15

b.-ġan 300a/12

buyurulmaḳ(ġ) Gönderilmek

b.+ı (çapavulçı b.) 280a/3

buz- Bozmak, yıkmak, harap etmek

b.-up 210a/10

bü'l-'aceb < *Ar.* Çok acayip, çok tuhaf

b. 243b/15

bülend < *Far.* Yüksek, yüce, uzun

b. 246b/11, 296b/9

b. (baḫt-ı b.) 224a/16

b. bol- (çarḫ-ı b.) 246a/14

b.+ni (pest ü b.) 201a/10

bülend-pervāz < *Far.* Yükseklerde uçan, onurlu

b. ét- 241a/4

bünyād < *Far.* Temel; asıl, esas; bina, yapı

b.-ı ẓulm u ṭuġyān (ḳāmi'-i b.) 217b/14

b. eyle- 245a/2

b.+ġa 292b/14

b.+ı 229a/1

b.+ıġa 226a/8

bünyānu'ẕ-ẓulm ve'l-'iṣyān < *Far.+Ar.* İsyan ve zulmün binası

hādim-i b.) 251a/2

büranġar Ordunun sağ kanadı

b.+ı 289a/7

b. u cuvanġar 289a/2

bürd < *Ar.* Çubuklu kumaş

b.-i Yemen 250a/8

bürd-bār < *Far.* Dayanıklı, sabırlı

b. (ġāyet-i b.) 230b/11

b.+dın (kemāl u b.) 201b/8

bürḳa' < *Ar.* Peçe, yüz örtüsü

b.-yı tesāhül çék- 230a/13

bürrān < *Far.* Kesici, keskin

b. (tīġ-ı b.) 220a/6

b. bile (tīġ-ı b.) 237b/12, 264a/6

b. çék- (tīġ-ı b.) 253a/2

bürrende < *Far.* Kesici, keskin

b. 253a/2

büt- Bitmek, sona ermek; yetişmek

b.-üp 248b/10, 248b/11, 251b/4

bütker- Bitirmek, tamamlamak

b.-e almadı 254b/1

bütre- Parçalanmak, perişan etmek

b.-ben 297b/8

büzürg-vār < *Far.* Büyük, ulu, saygıdeğer (kimse)

b. ḳıl- 220a/4

C

cadde < *Ar.* Ana yol

c.-i müstaḳīmġa 230a/16

ca‘ferī < *Ar.* Bir çeşit altın

c.+din (zer-i c.) 262a/3

cāh < *Ar.* İtibar, makam, mevki

c. 256b/4

c. u iclāl dék 229a/14

c. durur (menşe’-i ‘izz ü c.) 231a/2

cāhil < *Ar.* Bilgisiz

c. 292b/15

cāhiliyyet < *Ar.* Cahillik, bilgisizlik

c. (ḥamiyyet-i c.) 293a/5

cām < *Far.* Sırça, cam; bardak, şarap kadehi

c. 258b/9

c. u Cem 213b/13

c. (nūş-ı c.) 216a/2

c.-ı ‘īdī 258b/8

c.-ı devletġa 214a/16

c.-ı ferāġatġa 257b/10

c.-ı gītī-nümā 213a/8

c.-ı neşāṭ (devr-i c.) 228b/5

c.-ı şehādet bol- (mest-i c.) 264a/10

c.-ı şükriġa 246a/16

c.+ı 267a/5

c.+ını 228a/8

cāme-der < *Far.* Elbiseyi koruyan

c. bol- 264a/3

cān < *Far.* Can, ruh; hayat, yaşayış; gönül

c. 200b/3, 208a/3, 209a/16, 217a/2, 220b/13, 237b/16, 239a/16, 253a/3, 263b/16, 264a/8

c. (dimāġ-ı c.) 258b/2

c. (ḳāṣid-ı c.) 233a/15

c. (nūş-ı c.) 250a/17

c. bile 255b/2, 260b/15, 264a/6

c. dék 263b/16

c. kibi 233b/2

c. aḳ- (şerbet-i c.) 220b/1

c. al- 218b/8, 239b/9

c. yet- 223b/5

c. körgüz- (ḳaṣd-ı c.) 209a/8

c.+dın 221b/8, 243b/3

c.+dın kéç- 256a/17

c.+ġa 220a/17

c.+ıdın 261b/1

c.+ıġa 211a/7, 221b/6, 263b/1

c.+larıġa 252b/13

c.+ların 277a/15

c. u teni 205a/9

cān-baḫş < *Far.* Can veren

c.-ı cism-i ḫarāb 255a/17

cān-bāzlıḳ < *Far.+T.* Canbazlık

c. ḳıl- 252b/7

cān-gezāy < *Far.* Can yakan; öldürücü

c.+ın (ḥādişe-i c.) 270a/13

cānib < *Ar.* Taraf, yan, cihet

c.-i şarḳġa 296a/13

c.+de 218a/9

c.+ġa 274b/2, 284a/5, 291a/8, 297b/15

c.+i 209a/12, 213a/4, 230b/6, 232b/15, 270b/2, 275a/11, 275b/17, 285a/15, 290b/3, 294a/3, 295b/15, 296a/5, 298a/2

c.+in 206b/4, 247b/3

c.+iġa 202a/4, 209a/13, 219a/6, 250a/3, 272b/1, 277a/15, 280a/14, 283a/16, 288b/14, 292a/10

c.+ide 244a/10, 255a/13, 296a/15

c.+ide durur 201b/1

c.+idin 237a/6, 245a/6

cānsız < *Far.+T.* Cansız

c. 239b/11

cān-sipār < *Far.* Canını teslim eden, fedai

c. 238b/5

c. (ḫuddām-ı c.) 251a/7

cān-sipārlıġ < *Far.+T.* Canını feda etme → **cān-sipārlıḳ**

c.+lar ḳıl-300a/8

c.+lar körgüz- 280a/11

cān-sipārlıḳ < *Far.+T.* Canını feda etme → **cān-sipārlıġ**

c.+larıġa 282a/12

cān-sitān < *Far.* Can alan

c. (gulūle-i c.) 286a/8

c. (nīze-i c.) 286a/13

c. (peykān-ı c.) 233b/11

c. ve tīġ-ı ḫūn-feşānlıġ bile (sinān-ı c.) 287b/3

c. ve tīġ-ı ḫūn-feşān bile (sinān-ı c.) 284b/5

c. bile (sinān-ı c.) 220a/6, 221b/15, 253a/8

c. bile (şa‘āşa‘-ı sinān-ı c.) 221a/4

c. bile (tīġ-ı c.) 291a/12

c.+ıdın (sinān-ı c.) 218b/8

cān-sitānlıġ < *Far.* Can alıcılık

c.+da 233a/15, 264a/7

cān-ver < *Far.* *cānāver* Canavar

c. (né c.) 248a/14

c. (mu‘żır-ı c.) 249a/1

c.+i 248a/13

cārī < *Ar.* Akan

c. bolup durur 211a/7

c. ḳıl- 222b/17, 280b/2

cārūb-keş < *Far.* Süpürücü

c.+lerin 247a/1

cāsūs < *Ar.* Ajan, casus

c. 269a/1, 269a/12

c.+ı durur érken 284a/7

c.+ın 272b/15

c.+lar 204a/16

cāsūslıġ < *Ar.+T.* Casusluk

c.+ı 284a/9

cāy < *Far.* Yer, makam

c.+dın 235a/14

cāy-cūş < *Far.* Coşma yeri

c.-ı felekni 258a/15

cāy-gāh < *Far.* Yer

c. 215a/4

c.-ı ḫilāfet-şi‘ār 267b/16

c.+ıdın (ta‘ziye-i c.) 224b/11

c.+ıġaça 263b/6

cāy-gīr < *Far.* Yer alan, yer tutan

c. 257b/6

cāyiz < *Ar.* *cā‘iz* Uygun

c. érmestür 259a/14

cāzim < *Ar.* Kararlı, kesin

c. bol- 282b/12

cebbār-gūy < *Far.* Kendini cebbar gibi gören, cebbar diyen

c. 262a/13

cebhe < *Ar.* Alın

c.-i ḥālīde 219a/16

c.+side 248b/14

cebīn < *Ar.* Alın

c.-i saḫtlarnıŋ (şūr-baḫt-ı c.) 238b/7

c.+ide 282b/3

cebīn-sāylıġ < *Ar.+Far.+T.* Secdeye kapanma

c. ét- 281a/3

Cebrā’īl < *Ar.* Cebrail, vahiy meleği

C. 215b/17

cedd < *Ar.* Ata, dede

c.+i 280b/7

c. ü ṣāḥib-nigīn 213b/15

Cedī < *Ar.* Oğlak (burcu)

C. 241b/16

cedīd < *Ar.* Yeni

c. (ḥayāt-ı c.) 221b/7

cedīde < *Ar.* Yeni, kullanılmamış

c. (ḍalālet-i c.) 268b/11

c.+si 231b/11

cefā < *Ar.* Eziyet, incitme

c. 213a/1

c. eyle- 212b/2

cefā-güş < *Far.* Cefa çektiren

c. 259a/7

cefā-kār < *Ar.+Far.* Cefa eden, üzen

c. u mekkāre 212a/12

cehālet < *Ar.* Cahillik, bilmezlik

c. (ʿayn-ı c.) 292a/8

c. (ġāyet-i c.) 229b/13

c. (kemāl-ı c.) 222b/1, 230b/6

c. ile 260b/5

c.+din (kemāl-ı c.) 232b/16, 238a/12, 263a/11

c.+din (nihāyet-i c.) 252b/1

cehālet-imtişāl < *Ar.* Cahillik örneği

c. (ebṭāl-ı c.) 218a/7

cehd < *Ar.* Çalışma, çabalama

c.-i mevfūr 209b/1, 268a/17, 277a/9, 278a/1, 298a/9

c.-i tamām 238a/4, 259b/8

c.-i vāfir 226a/15, 232b/15

c. ü cidd ḳıl- 296b/13

c. ü istişvābı bile 229b/8

cehl < *Ar.* Bilgisizlik, cahillik

c.+din (ġāyet-i c.) 296b/5

celā < *Ar. celāʿ* Memleketten ayrılma, gurbete düşme

c.-yı vaṭan 206a/1

celādet < *Ar.* Kahramanlık, yiğitlik

c. 208b/8, 209a/2, 247b/16, 289b/4, 297a/1

c. (nīze-i c.) 264b/4

c. (ġayret-i c.) 221b/5

c. (iẓhār-ı c.) 208b/11

c.-i nuṣret-encām bile 252b/15

c. (şüceʿā-yı c.) 251a/13

c. bile (sinān-ı c.) 217b/7

c. bile (nīrū-yı c.) 204a/13, 220a/9

c. bile (tīġ-ı c.) 297b/11

c. körgüz- 276b/6

c. tap- 223a/10

c.+de 241a/11

c.+de (şecāʿat u c.) 219b/14, 234b/2

c.+din (niyām-ı c.) 238a/11

c.+iġa 261b/13

c.+idin (āsār-ı c.) 218b/15

celādet-āşār < *Ar.* Yiğitlik gösterenler → **celādet-eşer**

c. 274b/1, 277b/4

c. (mübāriz-i nām-dār-ı c.) 276a/13

celādet-eşer < *Ar.* Yiğitlik gösteren → **celādet- āṣār**

c.+niŋ (leşker-i c.) 274b/11

celādet-eṭvār < *Ar.* Yiğit davranışlı

c. 205b/13

celādet-intisāb < *Ar.* Yiğitliğe bağlı

c. 227a/13, 273b/10

celādet-şi'ār < *Ar.* Yiğit huylu

c. bile (ebṭāl-ı c.) 252a/12

celāl < *Ar.* Büyüklük, ululuk

c. (nūr-ı ḥadeḳa-ı c.) 279a/1

c. ḳıl- (mażreb-i bār-gāh-ı 'izz ü c.) 271b/2

c.+ġa (mesāmi'-i c.) 274a/13, 283b/7

c.+dın (mevḳıf-ı c.) 204b/16, 299a/14

celālet < *Ar.* Büyüklük, ululuk

c. 229a/15

c.+de 225a/8

c. ḳılıp dururlar (maḳarr-ı bār-gāh-ı c.) 283a/8

celālet-dişār < *Ar.* Çok ulu

c.+ı 225a/11

Celālī < *Ar.* Sultan Melekşah tarafından hazırlanan ve hicrī 471 tarihinde başlayan Güneş takvimi

C.+niŋ 292b/11

celālü'd-devle < *Ar.* Devlet büyüğü

c. 274b/11, 275b/2

celālü'd-devlet < *Ar.* Devlet büyüğü

c.+i 270b/14, 273b/12, 277b/14

celālü'd-devlete < *Ar.* Devlet büyüğü

c. 275a/1

celālü'd-devleti ve'd-dīn < *Ar.* Devlet ve dinin büyüğü

c. 211b/13, 227a/16, 283a/1, 295a/9

cellād < *Ar.* Cellat

c.+ı yaŋlıġ 239b/7

c.+lar 239b/7

cem' < *Ar.* Toplama, yığma

c. 264a/12

c.-i ḳalīl bile 298a/2

c.-i Ḫ̆ārezm-şeh 213b/6

c. bol- 233a/8, 251b/11, 271a/10

c. ét- 210b/5

c. ḳıl- 200b/4, 204b/17, 206b/12, 214a/17, 281b/8

c. ol- 255b/10

cemā'a < *Ar. cemā'at* İnsan topluluğu, cemaat

c.-ı müfside 252a/10, 253b/8

c.-ı müfsideniŋ 250b/17

c.-ı şerāret-pīşeniŋ 230a/5

c.+nıŋ 259b/10, 274b/3

c.+nı 207a/1, 265b/7

c.+ġa 290a/14, 290a/9

c.+dın 281a/16

c.+sı 201b/13, 240a/12

c.+sı dağı 299a/2

c.+sıġa 291a/6

c.+sınıŋ 209b/15, 280b/13, 283a/14

c.+sıdın 234a/17, 263a/1

cemāl < *Ar.* Yüz güzelliği

c.+ı birle 216a/13

c.+ı dék 258a/17

c.+ıŋ (mihr-i c.) 221b/8

c.+ıŋ ile 223b/4

c.+ıŋdın 267a/2

cemālü'd-devleti ve'd-dīn < *Ar.* Devlet büyüklerinin adına getirilen yüceltme sıfatı (Devlet ve dinin cemali)

c. 228a/14, 245b/7

Cem-cenāb < *Far.+Ar.* Cem gibi

C. (sulṭān-ı C.) 292b/7

cemī' < *Ar.* Cümle, hep, bütün

c. 228a/9

cem'ī < *Ar.* Toplulukla ilgili, bütüne ait

c. 218a/8, 221b/3, 226a/12, 237a/6, 274b/12, 281b/13, 287b/12

cem'iyyet < *Ar.* Topluluk

c. tap- 228b/3

c.+din 235b/14

c.+i (binā-yı c. 297b/15

c.+in (ḫırmen-i c.) 208b/9

c.+iġa (ḫırmen-i c.) 232b/4

c.+iġa (silk-i c.) 208b/12, 210b/5

Cem-ḳadr < *Far.+Ar.* Cem kadar değerli

C. (şehen-şāh-ı C.) 229a/14

cemm < *Ar.* Kalabalık

c.-i ġafīrni 281b/13

Cemşīd-āne < Far. Cemşid gibi

C. 259a/11

Cemşīd-cāh < *Far.+Ar.* Cemşid makamlı

C. (āl-ı Selçūk-ı C.) 213b/5

C. (pād-şāh-ı C.) 238a/14

Cemşīd-nişān < *Far.* Cemşid gibi

C. 261b/10

Cemşīd-şevket < *Far.+Ar.* Cemşid gibi güçlü

C. 253b/14

Cemşīd-vār < *Far.* Cemşid gibi

C. 262a/4

cenāb < *Ar.* Huzur, kat, makam; ululamak ve yüceltmek amacıyla "saygıdeğer, hazret" anlamlarında kullanılan saygı sözü

c. 269b/3, 273a/10

c.-ı emāret-me'āb 273b/10

c.-ı ḫilāfet-me'āb 299a/11

c.-ı ḫilāfet-me'ābġa 295a/11, 300a/5

c.-ı salṭanat-me'āb 230b/10

c.-ı salṭanat-me'ābġa 269a/2

c.-ı vüzāret-meāb 207a/10

c.-ı ẓıll-ı sübhānī 220b/3

c.+ımda 214b/13, 214b/7

c.+ıŋda 214a/14

c.+ıda 225b/13

cenāḥ < *Ar.* Kanat

c.-ı iḳbālı durur érdi (ṣūfī-i ḍalālet-imtişālnıŋ c.) 293b/1

c.-ı isti'cāl bile 299a/4

cenāze < *Ar.* cenaze

c. oḳu- 291b/11

ceng < *Far.* Savaş, vuruşma

c. 283b/4

c. ü cidāl 238a/4

c. (ṭabl-ı c.) 287a/10

c.+ni (ṭabl-ı c.) 260a/9

cenībet < *Ar.* Yedek binek hayvanı

c. 242a/8

cennet < *Ar.* Cennet

c. 258b/4

c. kibi 267a/1

cennet-āsā < *Ar.+Far.* Cennet gibi

c.+dur 245a/2

cennet-mekān < *Ar.* Yeri cennet olan

c. 245a/5

c. (ḫān-ı c.) 226a/11, 227a/8

c. (şehr-yār-ı c.) 224b/10

cennet-nişān < *Ar.+Far.* Cennet gibi

c. 213b/6

cenūb < *Ar.* Güney

c.+ı 271b/9

c.+ı bile 289a/2

c.+ıda 245a/16, 291a/10

c.+ıdın 207a/14

cenūbī < *Ar.* Güneyde bulunan

c. 245a/8, 274b/14

cerāḥat-dār < *Ar.+Far.* Yaralı

c.+larġa 290a/2

cerāyim < *Ar.* Suçlar, kabahatler, cinayetler

c.-i ḳadīme 231b/11

c.-i ḳadīmesin 247b/9

cerīb < *Ar.* Dönüm

c. bile 274b/16

cerīde < *Ar.* Süvari birliği

c. 220a/11

c.-i ʻişyānıġa 230b/11, 268b/7

cerrār < *Ar.* Sayısız, çok; tam donanımlı ordu

c. 205b/13

c. (leşker-i c.) 242b/5, 254b/7, 259b/15

c. (sipāh-ı c.) 204b/13, 274b/1

c. bile (leşker-i c.) 249a/10

c. bile (sipāh-ı c.) 204b/9

cesāret < *Ar.* Cesurluk, yüreklilik

c.-i tamām bile 263a/15

cesed < *Ar.* Ceset

c.-i pür-ḥasedleridin 297a/2

c.+in 291b/2

c.+leridin 246a/3

cevāhir < *Ar.* Cevherler, kıymetli taşlar

c. 243a/11, 246b/5, 254a/9

c. (inʻām-ı c.) 249b/10

c.-i mevāʻiẓ 243a/16

c.-i murāddın 282b/15

c.+iniŋ 246b/7

cevāhīr-niṣārlıġ < *Ar.+Far.+T.* Mücevher saçma

c. ḳıl- 242b/17

cevanġar < *Moğ.* Bir ordunun sol kanadı → **cuvanġar**

c. 218a/1

c.+da (beranġar u c.) 263a/13

c.+ı 289a/7

cevānib < *Ar.* Taraflar, yanlar

c.+idin (eṭrāf u c.) 239b/4

c.+ġa 208a/6

c.+ġa (eṭrāf u c.) 233a/6, 258a/7

c.+ġa (eṭrāf-ı c.) 286b/6

c.+din 295b/7

c.+din (eṭrāf u c.) 235a/6, 235b/3

c.+dağı eṭrāf u c.) 240b/10

c.+idin (eṭrāf u c.) 287b/7

c.+in (eṭrāf u c.) 232b/2, 276b/17

cevelān < *Ar.* Dolaşma, gezinme, gezinti

c. 248a/11

c. (farṭ-ı c.) 221b/4

c. ḳıl- 220a/16

c.+ġa 228a/17

c.+ı (şūḫ-ı c.) 217b/9

cevher < *Ar.* Maya, öz; elmas, değerli taş

c. 215a/13

c.-i ẕātı 255b/3

c. durur 217a/14

c.+in 217a/2

c.+idin 225b/16

cevr < *Ar.* Eziyet, üzme

c. bile 264b/8

cevşen < *Far.* Zırh

c.+ġa 261a/7

c.+nıŋ 222a/14

ceyb < *Ar.* Cep

c.-i müddeʿāların 251a/6

ceyran < *Moğ.* Ceylan, karaca

c.+ları 244a/13

ceyş < *Ar.* Asker, ordu

c.-i girān 295b/6

cezā < *Ar. cezāʾ* Ceza, karşılık

c.-yı ʿamel 267a/17

c.+ġa 202a/14, 274b/2, 275b/11, 298a/13

c.+sın 298b/11

cezm < *Ar.* Kesin karar, niyet

c. édi 246b/4

c. ét- 241b/2, 251a/4

cibillī < *Ar.* Yaratılıştan gelen, doğal

c. 228b/15

c. (ʿāṭıfet-i c.) 238a/15

c. (fesād-ı c.) 276a/1

c. (şerāret-i c.) 268a/8, 287a/15

c. bolup durur érdi 257b/6

c. durur 250b/15, 254a/12

c.+dür 230a/11

cidāl < *Ar.* Karşılıklı kavga, savaş

c. (ceng ü c.) 238a/4

c.+nı 218b/16

cidd < *Ar.* Alışmaya değer iş, ciddilik

c. ét- 258b/17

c. ḳıl- (cehd ü c.) 296b/13

ciġā < *Far.* Süs

c. bol- 262a/1

ciger < *Far.* Ciğer, bağır

c.+iġa 286a/9

c.+lerni 263b/17

ciger-dār < *Far.* Yürekli, cesur

c.+lar 297a/6

ciger-ḫaste < *Far.+Ar.* Yüreği hasta

c. 212b/1

cihān < *Far.* Dünya, alem → **cihen**

c. 212a/12, 212a/8, 212b/15, 213a/14, 213b/17, 213b/4, 213b/6, 215a/17, 215a/5, 215b/17, 216a/1, 216a/3, 219a/16, 223a/9, 229a/17, 229b/2, 229b/2, 229b/5, 243b/1, 243b/2, 246b/5, 249b/16, 249b/17, 250b/7, 253b/13, 261b/6

c. (cihān c.) 260b/11

c. (dīde-i c.) 236a/9

c. (faḳr ara mülk-gīr c.) 214a/9

c. (riyāż-ı c.) 229b/2

c. u felekdin 212b/13

c.-ı būḳalemūnnıŋ 206b/8

c. içre 213a/16, 229a/13, 287a/8

c. bol- (şāh-ı c.) 255a/5

c. ét- 211a/17

c. cihān 260b/11

c.+dur 212a/3, 216a/3

c.+nı 220a/3, 262a/14, 262a/5

c.+nı ḳara ét- 210b/2

c.+ġa 251b/13, 282b/4

c.+da 257b/12

c.+dın 212b/14, 214a/2, 215a/10, 216a/2

c.+ı ḳara ḳıl- 218b/11

cihān-bān < *Far.* Dünyanın bekçisi, hükümdar

c. (ḫıdīv-i c.) 229a/14

cihān-bānlıġ < *Far.+T.* Hükümdarlık

c. 220b/13, 225a/15, 225a/2, 229b/6

c. (nigīn-i c.) 215b/6

cihān-dār < *Far.* Cihanı, dünyayı tutan hükümdar, padişah

c. (Ḫıdīv-i c.) 215a/4

c.-ı mu'allā 220b/15

c. u civān-baḫt (cihān-gīr ü c.) 253b/13

cihān-dārlıġ < *Far.+T.* Cihanı, dünyayı tutma

c. 267b/16

c. içre 216a/3

cihān-gerdī < *Far.* Cihanı, dünyayı dolaşan

c. (kün-i c.) 204a/10

cihān-gīr < *Far.* Dünyayı ele geçiren, fatih hükümdar

c. (ḫıdīv-i c.-i nīgū-ḫıṣāl) 229b/4

c. ü cihān-dār u civān-baḫt 253b/13

cihān-gīrlik < *Far.+T.* Fatih hükümdarlık, imparatorluk

c. 215a/3, 220b/14, 267b/15

c. ét- 243b/5

cihān-muṭā‘ < *Far.+Ar.* Tüm dünyanın boyun eğdiği, dünyayı dize getiren

c. (fermān-ı c.) 285b/15

cihān-sūz < *Far.* Cihanı, dünyayı yakan

c. édi 213b/4

cihān-tāb < *Far.* Dünyaya aydınlık veren,dünyayı aydınlatan

c. (āftāb-ı c.) 296a/3

cihen < *Far.* Dünya, alem → **cihān**

c.+de 242a/9

c.+de édi 250b/6

cihet < *Ar.* Yan, taraf, yön; sebep, vesile, bahane

c.+din 201a/16, 202a/16, 204a/17, 205b/11, 211a/2, 232a/2, 241b/4, 246a/4, 247a/7, 257b/14, 261a/3, 265b/16, 268b/1, 272a/5, 278b/2, 284a/1, 291b/15, 293a/13, 294a/17, 298b/9

c.+din durur 275a/15

c.+din édi 256b/6

c.+iġa 261b/12

c.+idin 200b/9, 204a/8, 205b/4, 210b/6, 225a/16, 257b/5, 270a/10, 293a/3, 295b/14, 297a/13

c.+lerdin 200b/13

cilav < *Moğ.* Yular

c.+da 242a/6

cilav-dār < *Moğ.+Far.* Seyis, atı yularından çekerek götüren yardımcı kişi

c.+ı 242a/6, 243a/9, 250b/8

cilve < *Ar.* İşvelenme; görünme

c. 251a/16

c. ḳıl- 260a/6, 263b/17

c.+ġa 207a/8, 233b/3

c.+ġa kirgüz- 251a/13, 252a/1, 264a/13, 285b/11

c.+ge kirgüz- 270a/3

c.+si bile (şa‘şa‘a-ı c.) 264b/14

cilve-ger < *Ar.+Far.* Cilve eden, cilve yapan; görünen

c. 229a/5, 236a/12, 260a/17, 262a/2, 262b/3, 264a/1, 286a/2, 296a/6

c. bol- 229b/6, 238a/12

c. ḳıl- 261b/5, 270b/2

cilve-sāz < *Ar.+Far.* Cilve yapan, cilveli

c. 252a/15, 263b/9

c. ḳıl- 267a/16

cinān < *Ar.* Cennetler, bahçeler

c. (riyāż-ı c.) 216a/1

c.+ıŋ 238b/6

cins < *Ar.* nevi, çeşit, türlü

c.-i Fireng 250a/8

c.+idin (ebnā-yı c.) 202b/12, 231a/16, 276a/13

cism < *Ar.* Beden, gövde, madde

c.-i ḫarāb (cān-baḫş-ı c.) 255a/17

c. ile 233b/2

c.+i 223b/7

c.+in 232b/10

c.+iġa 221b/6

cism-nişān < *Ar.+Far.* Görünüşlü

c. (şeh-i c.) 251a/15

cisr < *Ar.* Köprü

c. 292a/1

c. bağla- 257a/14, 259b/8, 285a/10

c.+din 259b/12

civān-baḫt < *Far.* Talihli, talihli genç

c. 225a/4

c. (cihān-gīr ü cihān-dār u c.) 253b/13

civār < *Ar.* Çevre, yöre; yakın yer

c.-ı feyż 205a/4

c.-ı şerīfleride 243a/15

c.+ıda 264b/7, 292a/2

c.+ıdağı 246b/9

c.+ıdın 205a/16

ciyenlik Yeğenlik

c. 245b/2

cūd < *Ar.* Cömertlik, eliaçıklık

c. (maḫzen-i c.) 282b/15

c. (ne c.) 260b/4

c. (pençe-i c.) 266b/7

c.+ı (keff-i c.) 220b/10

cūl < *Far.* Çaylak

c.+larıda 242b/3

cum'a < *Ar.* Cuma günü

c. 204b/13, 207b/17, 228a/13, 231a/9, 234a/11, 236b/12, 248a/17, 249a/13, 251b/16, 252a/5, 271a/6, 272a/10, 273a/5, 273b/17, 279a/11, 279b/1, 279b/12, 280b/6, 281a/7, 283b/15, 285b/4, 290a/3, 292a/2, 293b/4

c. (namāz-ı c.) 242a/1, 295a/16

c.+dın soŋra (namāz-ı c.) 279b/1

c.+dın soŋra durur érdi (namāz-ı c.) 281a/7

cuvanġar < *Moğ.* Bir ordunun sol kanadı → **cevanġar**

c. (büranġar u c.) 289a/2

c.+ġa 285b/9

c.+ġa (beranġar u c.) 296b/2

cübn < *Ar.* Ödleklik, korkaklık

c. ü tehevvürdin 219a/13

cüft < *Far.* Çift

c. 212b/4, 212b/5

cühhāl < *Ar.* Bilgisizler, cahiller

c.-ı veḳāḥat-iştimāldın 218a/7

cülūs < *Ar.* Oturma, tahta çıkma

c. 250a/12, 268a/2

c.-ı hümāyūnınıŋ 250b/12

c.-ı meymenet 267a/7

c.-ı meymenet-me'nūsı bile 228b/11

c.-ı sa'ādet-me'nūsı bile 229a/11

c.-ı sa'ādet-me'nūsınıŋ 236a/14

c.-ı serīr 243b/5

c. eyle- 229b/1, 258b/5

c. ét- 250b/10

c. ḳıl- 215b/4, 228b/14

c.+ıŋ bile 267a/2

c.+ınıŋ 279b/6

cümādi'l-evvel < *Ar.* Arabî ayların birincisi

c. 226a/15, 252b/10, 271b/5, 282a/10

c.+niŋ 283a/3

cümādi'ş-şānī < *Ar.* Arabi ayların ikincisi

c. 275a/4, 288b/9

cümle < *Ar.* Bütün, hep

c.+din 201a/12, 201a/17, 207b/5, 217b/4, 234a/7, 250b/12, 264a/14, 267a/8, 289a/16, 292a/10

c.+din durur 278a/16, 279b/8

c.+din durur érdi 298b/1

cünāḥ < *Ar.* >*Far.* Günah

c.-ı meymene 263a/7

cünbüş < *Far.* Hareket, kıpırdama; eğlence, cümbüş

c. ḳıl- 244b/14

c.+ġa 268a/8

cünūd < *Ar.* Askerler, ordular

c.-ı nā-ma'dūd 206b/12

c.-ı nā-ma'dūd bile 219b/12, 223b/13

c.-ı nā-ma'dūdı bile 263a/5

c.-ı nuṣret-vürūd 258a/7

cünūn < *Ar.* Delilik, çılgınlık

c. 230b/4

c. ehli yaŋlıġ 243b/10

c.+ı 208a/11

cür'et < *Ar.* Cesaret

c. 217b/6, 220a/4, 222a/7, 264a/13, 286b/2, 289b/6, 296b/17

c. ét- (iẓhār-ı c.) 286a/3

c. tap- (ḳuvvet ü c.) 218b/15

c. yekrānını sürüp dururlar 287a/15

cürm < *Ar.* Suç, cürüm

c.-i ġabrā 225b/11

cüşşe < *Ar.* Beden, yapı

c. birle 278a/5

c.+si 257b/15

cüst-ü-cū < *Far.* Arama, araştırma, arayıp sorma

c. ḳıl- 262a/8

cüz < *Ar. cüz'* Parça, kısım

c.-i sitem 215b/1

cüz'ī < *Ar.* Az, biraz, bir parça

c.+si (ḳarābet-i c.) 294b/11

Ç

çābük < *Far.* Çabuk, seri, hafif

ç. 255b/12

ç. ü tīz 244a/13

çābük-dest < *Far.* Eli çabuk

ç.+ler (ḫadeng-endāz-ı ç.) 233b/11

çābük-raḳam < *Far.+Ar.* Çabuk yazan

ç. (ḳalem-i ç.) 240a/10

çaçurġa < *Far.* Bir kırbaç türü

ç.+sıġaça 260b/17

çaġ Çağ, zaman, devir

ç.+da 202b/4, 208b/12, 209b/10, 211a/11, 218b/16, 233a/7, 234a/17, 251a/9, 264b/12, 269b/6, 288a/9, 291b/3, 297b/11, 299a/14, 300a/13

ç.+ı 208b/2, 215a/15, 217a/6, 217a/7, 223a/9, 242b/9, 266b/14, 294a/4, 299a/4

ç.+ıda 245a/15

çaġlıġ Kadar

ç. (ḳırḳ ç.) 234a/14

ç. (yüz ç.) 234b/6

ç. (seksen ç.) 245b/11

çāk < *Far.* Yarık, yırtık

ç. ét- (baġrını ç.) 286a/14

ç. çāk ét- 282a/4

çāker < *Far.* Köle

m. 241b/8

çākerlik < *Far.+T.* Kulluk, kölelik

ç. ét- (Mürrīḫ-i ç.) 214b/13

çaḳur- Çağırmak, bağırmak

ç.-up 232a/8

ç.-up durur 268a/16

çālāk < *Far.* Çevik, çabuk

ç. 242a/12, 244a/14

ç. (çüst ü ç.) 239b/7

ç. (sebük-bār u ç.) 230b/16

ç. (baḥrī-i ç.) 242a/15

ç. érdi 247b/4

çap- Hücum etmek, yağmalamak

ç.-ıp 202b/17, 203b/1, 204a/2, 236b/12, 265b/7, 276b/17, 278b/8, 279a/14

ç.-ġan 276b/8

ç.-ġanı 276b/11

ç.-ġanınıŋ 281a/8

ç.-arda 243a/8

çāpār < *Far.* Postacı

ç. 277a/5, 299b/17

çapavul < *Moğ.* Yağma, çapul

ç. ur- 201a/5, 202b/10, 203b/11, 226b/1, 240a/10, 240b/16, 259b/4, 275b/14, 276a/11, 276a/15, 281b/9, 284a/14, 285b/16

ç.+ġa 202b/11, 202b/9, 273b/10, 274a/5, 287b/10, 287b/13

ç.+ı bile (ṣadmet-i ç.) 279a/2

ç.+ıġa 204a/4, 234a/13, 234a/17, 245b/13, 256a/13, 274a/6, 276a/14, 278b/11, 278b/7

ç.+ıdın 254b/7

ç.+ıdın burun 204a/16

ç.+lar 284b/2

çapavulçı < *Moğ.+T.* Yağmacı, çapulcu

ç. buyurul- 280a/3

ç.+larnıŋ 276b/5

çapdur- Koşturmak, akın ettirmek

ç.-a başla- 202b/2

çapdurmaḳ Koşturmak, akın ettirmek

ç.+ġa 293a/8

çapdurmaḳlıġ Hücum etme

ç. üçün 284a/17

çapġun Akın, baskın

ç.+ı 226b/17

çapġunçı Akıncı, baskıncı

ç. 207b/13

ç.+dın 207b/15

çapḳula- Savaşmak, dövüşmek

ç.-p 281a/5

çapmaḳ Hücum etmek, yağmalamak

ç.+ı 226a/9

çapturmaḳ Koşturmak, akın ettirmek

ç.+ġa 272a/8, 276a/4

çarḫ < *Far.* Dönen, devreden; felek, gök

ç. 214b/9, 242a/12, 251a/17, 258a/15, 259b/17, 264b/7

ç. (dāmen-i ç.) 246b/13

ç. (muḥtesib-i ç.) 257b/10

ç.-ı bed-mihr 259a/7

ç.-ı bülend bol- 246a/14

ç.-ı esīr 296a/6

ç.-ı mīnū 232b/7

ç.-ı serīr (şāh-ı ç.) 260a/3

ç.-ı taḥsīn 233a/17

ç.-ı tevsen-veş 242a/9

ç.-ı vālā dék 242a/3

ç. tap- 246b/11

ç. dék 215a/16

ç. üze 221b/9

ç.+dın 287a/10

çār-ḳab < *Far.+Ar.* Başörtüsü, serpuş; krallara özgü bir tür elbise

ç. ḳıl- 261a/8

ç.-ı i'tiṣāmnı 261b/12

çār-yār < *Far.* Dört Dōst, Hz. Ebûbekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali

ç. 213a/5

çāşt < *Far.* Kuşluk vakti → **çāşt-gāh**

ç. 243a/5

çāşt-gāh < *Far.* Kuşluk vakti → **çāşt**

ç.+da 208a/9, 255a/2, 276b/1, 296a/12, 299a/10, 300a/8

ç.+ġaça 250b/4

çāştla- < *Far.+T.* Kuşluk yemeği yemek (kahvaltı yapmak)

ç.-p 252a/7

çāvūş < *T.* > *Far.* Kervan çavuşu, kervanın önünde giden

ç. (iḳbāl-ı ç.) 225b/15

çayḳal- Çalkalanıp, sallanmak

ç.-ıp 295b/7

çeh < *Far.* Kuyu; çukur

ç. 248b/6

ç.-i maġrib içre 244b/10

çehār-şenbih < *Far.* Dördüncü gün, Çarşamba

ç. 205b/3, 226a/16, 227a/12, 233a/11, 234a/10, 234a/15, 234b/14, 235a/11, 236b/10, 239a/1, 240a/6, 249b/17, 265a/16, 272a/7, 273a/11,

273a/2, 273b/1, 274b/4, 283a/12, 285a/12, 288b/15, 290b/12, 291b/16

çehre < *Far.* Yüz, surat

ç.-i noḳṣān 230a/12

ç.+siġa 264b/10

çemen < *Far.* Çemen

ç.+iniŋ 220b/11

çemen istān-tezyīn < *Far.+Ar.* Çimenlik süsü

ç. 242b/12

çeng < *Far.* El, pence

ç. 214b/12, 242a/17, 280b/3, 295b/8

ç.-i intiḳāmıdın 297a/17

ç.-i peleng 263b/13

ç.-i şevḳ ḳıl- 241a/7

ç.+iġa élig urup dururlar 278b/14

çengāl < *Far.* Pençe

ç. (bebr-i ç.) 257b/15

ç.+ı 242a/13

çengel < *Far.* Çengel; pençe

ç. ara 248a/10, 248a/11

ç. üzre 248a/11

ç.+i 248b/11

çerāġ < *Ar.* Fitil, mum

ç.-ı devleti 289a/16

ç.-ı şefḳatıdın 249b/15

çerāġān < *Far.* Işıkla donatma

ç. 242b/9, 243a/2, 258b/2

ç. eyle- 259a/8

ç.+ı 250a/14

çerāġānlıġ < *Far.+T.* Işıkla donatma

ç. 250a/15

çerende < *Far.* otlayan

ç. 244a/12

çerge < *Moğ.* Avı yakalamak için yapılan çember → **çürge**

ç. içre 245a/11

ç.+sidin 297b/10

çerig Asker, ordu

ç. 204b/2, 208a/7, 221b/13, 251b/10, 255b/9, 256a/8, 257a/14, 271a/16, 272a/8, 274b/15, 292a/10, 295b/1

ç. bile 234b/16, 240a/15, 291b/4

ç. dağı 237b/1

ç.+ġa 266a/9

ç.+i 205a/3, 208b/13, 210a/10, 219a/4, 222b/12, 237a/15, 237a/6, 237b/16

ç.+i bile 232a/12, 237a/6, 257a/13, 259b/12, 265a/2, 295a/13, 296a/11, 296b/1

ç.+i dağı 274a/4

ç.+ide 209b/17

ç.+idin 212a/2, 231b/6, 237a/16, 293a/6

ç.+iġa 264b/2

ç.+ige 203a/4, 204b/5, 218b/1, 289a/10

ç.+in 205a/2, 274a/1, 295b/9

ç.+iniŋ 203b/13, 206b/1, 206b/2, 206b/4, 210a/2, 220a/5, 289a/7

ç.+lerni 209b/4

çeşm < *Far.* Göz

ç.-i pūşīd 294b/17

çeşme < *Far.* Pınar, su kaynağı

ç.-i ḥayvān bol- 255a/17

ç. dék 255b/1

ç. sarıdın (viṣāl-ı ç.) 233b/7

çetr < *Far.* Gölgelik

ç.-i iḳbālı 242a/5

ç.-i zer 215b/16

ç.-i ẓıllu'llāhī (sāye-perver-i ç.) 253b/12

çevgān < *Far.* Cirit değeneği

ç. (gūy-ı ç.) 264a/11

çék- Çekmek

ç.-er ḳatl ḳılmaḳġa tīġ-ı belā 212b/2

ç.-er miḥnet 256a/17

ç.-ip dururlar (tenḳīṣlıḳ ç.) 200b/9

ç.-di (yasav ç.) 263a/13

ç.-ti (perde-i aġmāżġa ç.) 260b/12

ç.-ti 269b/11

ç.-tiler (at ç.) 222b/9

ç.-tiler (ḳayd-ı ḥabsġa ç.) 269b/15

ç.-tiler (yasav ç.) 252a/14

ç.-se ḫayl u sipāh 205b/1, 215b/14

ç.-seler (ḳılıç ç.) 255b/15

ç.-er durur érdiler (ḫamyāze ç.) 200b/12

ç.-ip 208b/8, 222a/14, 226b/9, 238a/11, 244b/3, 245b/17, 253a/1, 253a/3, 257b/16, 260a/13, 263b/7, 263b/9, 273a/13

ç.-ip ('afv raḳamın ç.) 230b/12

ç.-ip (esāret ḳaydıġa ç.) 277a/2

ç.-ip (ʿafv u aġmāż perdesin ç.) 238a/17

ç.-ip (ʿafv u aġmāż raḳamın ç.) 268b/8

ç.-ip (āheng ç.) 242a/8

ç.-ip (bürḳaʿ-yı tesāhül ç.) 230a/13

ç.-ip (esāret ḳaydıġa ç.) 281b/9

ç.-ip (ḫˇān ç.) 243a/3

ç.-ip her biri miŋdin artuḳ sipāh 243b/13

ç.-ip (intiẓārın ç.) 296b/9

ç.-ip (ḳadem ç.) 222b/14

ç.-ip ḳahr ile tīġ 218b/12

ç.-ip (naẓm silkige ç.) 200b/3

ç.-ip (perde-i aġmāż ç.) 201a/1

ç.-ip raḫş üzre tehemtenler ġırīv 296b/8

ç.-ip (raḳamın ç.) 260b/14

ç.-ip (semāġa ç.) 263b/8

ç.-ip (sipāh ç.) 261b/3

ç.-ip (tīġ-ı bürrān ç.) 253a/2

ç.-ip tīġ 226b/12

ç.-ip (üsāret ḳaydıġa ç.) 299a/7

ç.-küsi (élig ç.) 235a/15

ç.-keni 253b/10

ç.-megen (ẓulmını ç.) 212b/15

ç.-meyin (uzaḳ ç.) 213a/2

çékil- Çekilmek; geriye gitmek

ç.-ür (raḳam silkige ç.) 279b/8

ç.-ür (şemme-i beyān silkige ç.) 214b/6

ç.-di 250b/1

ç.-di (şeb-dīz-i berḳ-tāz ç.) 250b/6

ç.-di (üsāret ḳaydıġa ç.) 207b/6

çıḳ- Çıkmak

ç.-ar 243a/8, 244b/2

ç.-dı 255a/5

ç.-tı 223a/7, 233b/16, 255a/5, 271a/2, 286b/4, 287b/10, 294b/5

ç.-tılar 264b/5, 289a/11

ç.-ġay 260a/14

ç.-alıŋ 269b/4

ç.-sa 255b/9

ç.-ıp 201b/12, 207b/15, 210b/12, 218a/5, 219a/3, 228a/7, 230a/4, 232b/12, 234a/2, 235a/17, 235b/6, 239b/7, 242b/7, 244b/2, 244b/3, 246b/12, 246b/14, 248b/3, 251a/14, 251a/15, 252b/14, 252b/2, 254a/11, 254a/15, 260b/7, 261b/16, 263b/15, 263b/17, 266b/17, 269b/8, 281b/13, 286a/2, 287a/6, 290b/5,

290b/8, 291a/11, 291a/1istiḳbāl.ġa, 291b/6, 294a/14, 295a/7, 298b/10

ç.-ıp (pīş-vāz ç.) 236b/9

ç.-ıp (sālim ç.) 224a/15

ç.-ıp durur 298b/3

ç.-ıp dururlar 256b/16

ç.-ıp érdi 203a/5

ç.-ıp durur érdi 202b/4

ç.-ma 219b/8

çıḳmaḳ Çıkmak

ç. (şikārġa ç.) 277b/13

çıḳar- Çıkarmak

ç.-ur 212b/10, 215b/12

ç.-ıp dururlar 267b/12

ç.-ıp 218b/5, 222a/7, 238b/1, 238b/10, 240a/2, 263a/12, 264a/16, 281a/5, 281b/16, 289a/5

ç.-ıban 235b/13

ç.-a almadı 261b/1

ç.-a almadılar (baş ç.) 265b/1

ç.-a almay dururlar 286b/17

çıḳarmaḳ(ġ) Çıkarmak

ç.+ı 205b/4

çıḳıl- Çıkılmak

ç.-masdın burun (şikārġa ç.) 247a/8

çırma- Sarmak, kuşatmak, çevirmek

ç.-p 216a/16

çim < *Far.* Aşırı nem dolayısıyla oluşan yosunlama

ç. 272a/9

çīn < *Far.* Kıvrım, büklüm; Çin ülkesi

ç. üze (kāse-i ç.) 250a/17

ç. (reşk-i nigār-ḫāne-i ç.) 275a/6

ç. ḳıl- (şehr-istān-ı ç.) 233b/7

çīn-miş̄āl < *Far.+Ar.* Kıvrımlı, büklümlü biçimde

ç. 248b/14

çofan < *Far. çūfan* Çoban

ç. 206a/4

çoḳ Çok

ç. çoḳ 287b/16

çuġz̲ < *Far. çuġd* Baykuş

ç. 292a/17

çuḳur Çukur

ç. 271b/17

çü < *Far.* Gibi; için; çünkü → **çün**

ç. 212a/17, 215a/11, 215b/10, 215b/11, 215b/12, 215b/4, 215b/9, 218b/9, 221a/12, 243a/10, 243a/5, 245a/12246a/1, 263b/13, 263b/7, 264a/2, 265a/11

çün < *Far.* Gibi; için; çünkü → **çü**

ç. 230a/1, 201a/7, 202a/3, 204a/10, 205b/6, 210b/11, 210b/6, 211a/7, 216b/7, 217b/9, 218a/10, 218b/13, 219a/4, 220a/12, 221a/10, 221a/11, 221a/13, 224b/9, 226a/11, 226b/14, 227b/2, 228a/12, 228b/14, 229b/9, 230a/16, 230b/17, 230b/5, 230b/9, 231a/6, 232a/13, 233a/3, 235b/2, 236a/16, 238a/3, 238b/13, 238b/17, 238b/7, 239a/17, 239a/3, 239b/13, 240a/11, 240a/16, 244b/11, 246b/4, 249a/3, 250b/14, 253a/4, 255a/6, 257b/12, 258a/12, 259a/12, 260a/17, 261b/5, 265a/9, 270b/5, 274b/9, 275a/11, 275b/17, 277b/2, 277b/8, 282b/1, 290a/16, 292b/16, 294b/7, 296a/2, 296a/6, 297a/8, 299a/11

çürge < *Moğ.* Avı yakalamak için yapılan çember → **çerge**

ç. ara 249a/8

çüst < *Far.* Çevik, kıvrak

ç. 211a/16

ç. ü çālāk 239b/7

çüst-destlıḳ < *Far.+T.* Eli çabuk olma

ç. 288a/5

D/Ḍ

dād < *Far.* Adalet, doğruluk; pay

d. 266b/12

d. (‘adl u d.) 213b/2, 215a/10

d. eyle- (‘adl u d.) 266b/17

d.+ın 209b/8, 216b/4

d.+ımı 266b/13

dād-ṭaleb < *Far.*+Ar. Adalet talep eden, adalet isteyen

. **d. durur érdi** 293a/12

dāġ < *Far.* Yara

d.-ı muṣībet 225b/8

d. u ḥasret bile 224a/11

dağı Dahi

d. (a‘dā-yı maḫāẕīl d.) 252b/1

d. (ālāt-ı ḥarb d.) 293b/10

d. (Allah Ḳut Nayman’nı d.) 269b/13

d. (aŋa d.) 213a/2

d. (anda d.) 268b/5

d. (‘askeri d.) 207a/6

d. (atalıḳ d.) 232a/17

d. (atları d.) 298b/16

d. (bahādırlar d.) 287b/15

d. (bizler d.) 238b/3

d. (bu d.) 275b/12

d. (bular d.) 295b/12

d. (cemā‘ası d.) 299a/2

d. (çerig d.) 237b/1

d. (çerigi d.) 274a/4

d. (deryānı d.) 274a/9

d. (ehli d.) 254a/13, 259a/8

d. (esnāf-ı benī ādem d.) 228a/10

d. (éki ṭarafġa d.) 238b/2

d. (értaŋ d.) 249b/5

d. (faḳīr d.) 276b/4

d. (faḳīrġa d.) 227a/14

d. (ġayrihümġa d.) 249a/17

d. (ḫażarda d.) 233b/3

d. (ḫażret-i a‘lā ḫaḳanī d.) 221b/14

d. (inaḳ d.) 235a/13, 237b/17

d. (İş Muḥammed Bék d.) 296a/14

d. (İş Niyāz Yüzbaşı d.) 288a/15

d. (itleriġa d.) 242b/1

d. (Ḳutluḳ Murād İnaḳ d.) 209b/5

d. (Muḥammed Niyāz Békni d.) 239a/9

d. (Muḥammed Rıżā Bék d.) 236b/6

d. (Töre Murād Ṣūfī d.) 286a/1

d. (Yomut Kömek Pehlevān d.) 287b/9

d. (ḳozġalıp d.) 242b/5

d. (ḳuşnı d.) 249a/6

d. (kün d.) 245b/4

d. (mén d.) 210b/15

d. (menzilde d.) 245a/3

d. (miŋ d.) 270b/16, 281b/7

d. (munı d.) 274a/11

d. (mübārizler d.) 210b/3

d. (mülāzımları d.) 224a/13

d. (ol d.) 235a/4, 289b/6

d. (özide d.) 286a/3

d. (sipāh-ı ẓafer-penāh d.) 252b/15

d. (ṣūfī d.) 291a/10

d. (ṭarafdın d.) 226b/1

d. (tofraḳġa d.) 213b/16

d. (ümerā d.) 227b/11

d. (vaḳtı d.) 255a/1

d. (ve d.) 256b/8, 269a/6

d. (nerezim d.) 207a/16

d. ékki yüz yegirme üçde (miŋ d.) 251a/10

d. yārlıġ (aŋa d.) 214a/1

d. yaŋlıġ (küfr d.) 292b/12

d. (yeryüzide d.) 249a/4

dāḫil < *Ar.* İç, içeri; mensup

d. durur 289b/10

d. bol- 201b/13, 204a/12, 210b/14, 228a/5, 234a/16, 238b/14, 270a/13, 275a/15, 279a/13, 279b/16, 280b/16, 282a/6, 287b/8

d. ḳıl- 211a/12

daḫl < *Ar.* Girme, karışma; eleştiri

d. 282b/5

d. u ḫarcını 226a/4

dāyir < *Ar. dā'ir* Dönen, devreden

d. bol- 218a/12

daḳāyıḳ < *Ar.* İncelikler

d. ara 216b/12

daḳīḳa < *Ar.* Dakika, an

d.-ı nā-mer'ī 278a/12, 288b/4, 296a/2

ḍalālet < *Ar.* Doğru yoldan sapma

ḍ. 267a/17, 292b/5

d. (āvvāre-i vādī-i ḍ.) 230a/11

d. (erbāb-ı ḍ.) 293a/4

d. (vādī-i ḍ.) 238a/15

ḍ.-i cedīde 268b/11

ḍ.-i ẕātī 231a/1

d.+din (maḥż-ı ḍ.) 292a/8

ḍ.+iġa 282b/3

ḍalālet-eşer < *Ar.+Far.* Sapkınlık izi taşıyan

d.+niŋ (leşker-i ḍ.) 253a/6

ḍalālet-imtiṣāl < *Ar.* Sapkınlık örneği

d.+nıŋ (ṣūfī-i ḍ.) 293b/1

ḍalālet-me'āb < *Ar.* Sapkın

d.+ı (tedbīr-i ḍ.) 269a/12

ḍalālet-pejūh < *Ar.+Far.* Kötülük arayan, doğru yoldan sapmış

d. (gürūh-ı ḍ.) 293b/3

ḍalālet-sirişt < *Ar.* Sapkın yaradılışlı, sapkın huylu

ḍ. 282b/3

ḍalālet-taḫmīr < *Ar.* Sapkınlıkla yoğrulmuş

d.+ide (żamīr-i ḍ.) 229b/12

dāll < *Ar.* Delalet eden, yol gösteren

d. durur 275b/13, 292b/3

d. érür 212b/8

dām < *Far.* Tuzak, ağ

d.-ı ḳayd 245a/9

dāmān < *Far.* Etek, kenar

d.-ı ümīdin 270b/13

d.+ıdın 212b/13

dāmen < *Far.* Etek, kenar

d. 246b/13

d. ur- 260b/4

d.-i çarḫ 246b/13

d.-i şefḳatıġa 290b/9

d.-i ümīdlerin 282b/15

d.-i ümmīdlerin 251a/5

d.+iġa 238a/5

dāmen-zen < *Far.* Kışkırtmak, yangına körükle gitmek

d. bol- 202b/5

dāmene < *Far.* Dağ eteği, çevresi

d.+si bile 248a/6

d.+sin 255b/6

d.+siġa 231a/3

d.+side 248a/5

dāniş < *Far.* Biliş, bilgi, ilim

d.+ġa 212b/16

d.+i 216b/14

dār < *Far.* Darağacı

d.+dın astur- 272b/17

d.+ġa asdurup durur 286b/16

d.+ıġa āvīzān ḳıl- (ġażab d.) 239b/17

Dārā < *Far.* Dokuzuncu Keyânî hükümdarı

Dārā-derbān < *Far.* Dârâ'nın bekçisi

D.-ı Keyḫusrev-nişān 267b/13

Dārā-ma'āş < *Far.+*Ar. Dârâ gibi geçimini sağlayan

d. 241a/11

ḍarb < *Ar.* Vurma, dövme

ḍ. 233a/17

ḍ.-ı 'amūd 263b/13

ḍ.-ı destidin 221a/12

ḍ.-ı tīġ bile 222b/11

ḍ.+ı 215b/14, 220b/11

ḍ.+ı bile 224a/14, 294a/13

d.+ıġa 221a/13

ḍ.+ıda (her ḍ.) 223a/11

ḍ.+ıdın 288b/6

dārūġa < *Far.* Bekçi

d.+larıġa 204b/15

dār-u-gīr < *Far.* Savaş

d. 207b/7

dār < *Ar.* Yer, yurt, saray

dārü'l-beḳā < *Ar.* Ahiret, öbür dünya

d.+ġa 280a/12

dārü'l-emmāre < *Ar.* Hükümet konağı

d.-i Ḫ̔ārezm-i İrem Bezm 228a/4

d.-i Ḫıvaḳ'da 225b/2

d.-i mātem-zedelerinin 225b/6

dārü'l-ḫilāfe < *Ar.* Halifelik merkezi

d.-i Ḫıvaḳ 233a/1

d.-i Ḫıvaḳ'da 273b/13

d.-i Ḫˇārezm-i İrem Bezm'de 268b/13, 270b/15

d.-i Ḫˇārezm-i İrem Bezm'ġa 273a/17

d.+sidin 251a/14

dārü's-salṭana < *Ar.* Saltanat merkezi, başkent

d. 230b/6

d.-ı Ḫˇārezm-i İrem Bezm'ġa 266b/14, 270a/4, 274b/8, 292a/6, 293b/15, 300a/10

d.-ı Ḫˇārezm-i İrem Bezm'ni 275a/5

d.-ı Ḫˇārezm-i İrem Bezm'de 282b/16

d.-ı Ḫıvak 238b/17

d. Ḫıvaḳ'nı 223b/1

d.-ı Ḫıvaḳ'ġa 204b/8, 207b/10, 227a/10, 250b/10

d.-ı Ḫıvak'dın 207a/5, 233b/4, 235a/17, 240b/1, 242b/7

d.+nıŋ 238a/9

d.+ġa 228a/5

d.+dın 277b/16

d.+sı 200b/11, 200b/14, 201b/17, 206a/1, 206b/1, 206b/6, 216b/2

d.+sınıŋ 206b/14, 207a/1, 209a/14, 210b/8, 254a/8

d.+sıġa 253b/5

d.+sıdın 204b/14, 255a/4

dāstān < *Far.* Hikâye, destan

d.+ı 203a/9, 282a/16

d.+ı durur 203b/6

da'vā < *Ar.* Dava; mesele

d.-yı müşāreket ḳıl- 229b/17

d.-yı müsāvāt ḳılur érdi 239b/3, 275b/1

d.+sıda 299b/6

da'vet < *Ar.* Çağırma, çağrı

d. ḳıl- 280b/15

dāye < *Far.* Bakıcı

d.-i devlet 216a/15

dāyim < *Ar. dā'im* Daima, sürekli olarak → **dāyimā**

d. 241b/3

d. ol- 240a/5

dāyimā < *Ar. dā'ima* Sürekli olarak → **dāyim**

d. 231b/2

dāyir < *Ar. dā'ir* Dönen, devreden

d. ol- 261a/17

dāyire < *Ar.* *dā'ire* Daire, çember

d.-i ma'rekeni 224a/4

de'b < *Ar.* Adet, usul, tarz, kaide

d. 277b/13

d.+i 277b/11

debdebe < *Far.* Haşmet, büyüklük

d. 251b/2

d.-i tamām 255a/4

d.-i a'lā 264b/13

d.-i dōst-nevāz 260a/7

d.-i ḫayret-efzā 270b/17

d.-i Keyānī 287a/3

d.-i mā-lā-kelām bile 289b/14

d.-i sehm-nāḳını 265a/9

d.-i tamām 207a/4, 242b/7, 285b/17

d.-i tamām bile 296a/5

debistān < *Far.* Okul

d.-ı ḫayretde 216b/10

def < *Far.* Tef

d. 215b/3

d. ü çeng ü ṭanbūr u ġıçak 280b/3

def' < *Ar.* Öteye itme, savma

d.+iġa 241b/1, 294a/13

d.+i 216b/17

def'a < *Ar.* Kere, kez, yol

d. def'a 209b/2, 218b/8

defīne < *Ar.* Gömü, define

d. (ḫazīne vü d.) 270b/11

defingü Hayvanın sırtını incitmemesi için eyerin ve palanın altına konulan içi doldurulmuş keçe

d.+si 250b/7

defn < *Ar.* Gömme, gömülme

d. ḳıl- 291b/12

defter < *Ar.* Defter

d.-i aḥvālıġa 217a/17

dehān < *Far.* Ağız

d.-ı ecel 236a/8

dehene < *Far.* Giriş yeri

d.+siġa 248a/4

d.+sidür 247a/5

dehr < *Ar.* Dünya; zaman, devir

d. 213b/6, 216a/14, 247b/14

d. (ḫusrev-i d.) 213b/11

dehşet-āgīn < *Ar.+Far.* Dehşetli, dehşet verici

d. (mehābet-i d.) bile 264b/17

deken < *Ar.* Siyaha çalan

d. 250a/9

delālet < *Ar.* Gösterme, yol gösterme; iz

d.-i idbār 292a/8

d.-i nuṣret-i nā-mütenāhī bile 296b/17

d. ḳıl- 230a/16

d.+i bile 283a/5

delīl < *Ar.* Kılavuz, tanık, belge

d. 215b/17, 292b/4

d.-i intiḳā‘ 219a/16

Delv < *Ar.* Kova

D. 254b/16

dem < *Far.* Soluk, nefes; an, vakit, zaman

d. 218b/12, 243a/5, 244b/14, 248a/11, 266b/2

d. (her d.) 219b/7, 232b/7, 260a/5

d.-i kerrenā 287a/10

d.-i ṣubḥdın 212a/14

d.-i tīġdın 209a/8

d. birle 230a/7

d.+de 243a/8

d.+de (her d.) 212b/4, 262a/14

d.+i 263b/10, 263b/12, 267a/4, 289a/12, 296b/10

d.+idin 212b/10, 239b/6

d.+in 260a/16

dem-ā-dem < *Far.* Her an, her zaman

d. 214b/6, 216a/17, 244b/7

dem-be-dem < *Far.* Her zaman, sürekli

d. 224a/4, 227a/5, 229b/11, 258b/15, 260a/12

dem-sāz < *Far.* Uyumlu

d. ét- 269b/13

demān < *Far.* Kükreyen, kükreyerek

d. 296b/10

d. (hizebr-i d.) 263b/2, 296b/7

d. dék (neheng-i d.) 253a/1

d. yaŋlıġ (fīl-i d.) 277a/10

demin Az önce

d. 223a/3

denānīr < *Ar.* Dinarlar, altınlar

d.-i bisyār 290a/2

d.-i ġayr-ı maḥṣūre-i in‘ām bile 251a/6

dendān < *Far.* Diş

d.-ı ṭama‘ın 268a/15

d.+nıŋ (gürg-i d.) 294a/2

der < *Far.* Kapı, yüksek kapı, başkent

d.-i devlet 256b/1

d.-i rāḥatı 292a/17

derāhim < *Ar.* Dirhmeler, çeyrek okkalar

d.-i mevfūre-i iḥsān 251a/5

d.-i bī-şümār 290a/2

der-āteş < *Far.* Ateş içinde

d. bol- 281b/10

der-bānlıġ < *Far.+T.* Kapıcılık

d. 214b/9

der-bār < *Far.* Divan kapısı, kapı

d.-ı felek 300a/10

d.-ı felek-miḳdār 239a/1, 278b/5, 288b/1

d.-ı felek-miḳdārġa 202a/15, 273b/14, 277a/17

d.-ı felek-miḳdārnıŋ 273a/5, 282a/11

der-bend < *Far.* Dar geçit, dar boğaz

d. 247a/4

d.+iġa 247a/4

derd < *Far.* Dert, gam, keder; acı, ağrı, sızı

d. 206b/9

d. (āzār-ı d.) 266b/2

d. (sipāh-ı d.) 223b/16

d. ol- 257a/5

d.+im 294b/12

derece < *Ar.* Basamak; rütbe

d.-i şehādetġa 237b/13, 264b/11, 291b/1

d.+siġa 201b/15, 271a/3, 276a/7, 294b/10

d.+siġa yétkürüp dururlar 210a/15

d.+sige yet- (şehādet d.) 279a/3

dergāh < *Far.* Dergah, tekke → **dergeh**

d. (mülāzım-ı d.) 233a/7

d.-ı gerdūn-iştibāhıŋnı 260b/9

d. (muḳarrib-i d.-ı salṭanat) 241b/4

d.-ı āsmān-ı pāy-gāhnıŋ 251a/6

d.-ı ʻālem-penāh 230b/7, 231a/2, 231b/10, 234b/11

d.-ı ʻālem-penāhġa 246a/7, 257b/17, 279a/17

d.-ı ʻālem-penāhıda 291a/17

d.-ı devlet 278b/9

d.-ı devlet-penāhıda 225b/9

d.-ı felek 207b/9

d.-ı felek-iştibāh 232a/3

d.-ı sipihr 235a/14, 268a/3

d.-ı sipihr-iştibāh 238a/1

d.-ı sipihr-iştibāhġa 273a/11

d.-ı sipihr-iştibāhġa (mülāzemet-i d.) 274b/7

d.-ı sipihr-iştibāhıġa 207b/16

d.-ı sipihr-iştibāhnıŋ 231a/14

d.-ı sulṭānī durur (muḳarreb-i d.) 299b/16

d.+ıdur (ḫāk-ı d.) 215a/1

d. ol- (ḫāk-ı d.) 222b/6

d.+ıda 225b/15, 256b/2

d.+ıġa 257a/10, 261b/8, 268b/7

dergeh < *Far.* Dergah, tekke → **dergâh**

d.+iŋe başın ḳoy- 257a/12

derrān < *Far.* Yırtıcı, yırtan

d. yaŋlıġ (bebr-i d.) 226b/5

derrende < *Far.* derende Yırtıcı, yırtan

d. yaŋlıġ (bebr-i d.) 207b/2, 218b/17, 289a/14

dervāze < *Far.* Kapı, kale kapısı; şehir kapısı

d.+niŋ 289a/6

d.+siniŋ 281a/5, 295a/14

d.+side 286b/16

d.+siġa 293b/13

d.+lerni 232b/11

d.+lerdin 239b/11

dervīş < *Far.* Derviş

d.+ler 257a/2

deryā < *Far.* Deniz

d. 204a/5, 207a/13, 211a/10, 211a/4, 211a/7, 211a/9, 222b/15, 224a/16, 244b/17, 245a/16, 247b/5, 248a/2, 256b/11, 271a/15, 271b/13, 271b/4, 271b/8, 272a/1, 283a/13, 283a/7, 298a/1, 298b/8

d. ara 253a/1

d. bile 263a/13

d. durur 271b/9

d.-yı Āmū'nıŋ 240b/5

d.-yı Āmūya'nıŋ 271a/8

d.-yı jerfniŋ 270b/3

d.-yı pūlād (ġarḳ-ı d.) 255b/12

d.-yı ġażabı 233a/4

d.-yı jerf 263a/16

d.-yı muḥārebeġa 260b/3

d.-yı raḥmetġa ġavṣ 211a/16

d.-yı zer (mevc-i d.) 244b/15

d.+nıŋ 207a/6, 207a/9, 222b/17, 224a/12, 260b/2, 271b/1'aṣr, 274a/6, 292a/3

d.+nı 204a/4, 273a/8

d.+nı dağı 274a/9

d.+ġa 210a/6, 210b/3, 211a/5, 224a/13, 245a/8, 272b/3, 298b/2, 298b/7

d.+ġa (ḳa'r-ı d.) 211a/15

d.+da 211b/16

d.+dın 204a/6, 204b/2, 205a/15, 205a/2, 207a/12, 223a/6, 231b/7, 236b/4, 240b/6, 243b/9,

248a/1, 248a/8, 273b/5, 290a/4, 298b/10, 298b/11, 299a/10

d.+sı bile 265b/5, 280a/7

d.+sıdın 281a/15

d.+larnı 272a/6

deryā-nevāl < *Far.+Ar.* Bol bağışta bulunan

d.+ın (pençe-i d.) 266b/6

dest < *Far.* El

d. 214a/15, 227a/4

d. (engüşt-i d.) 233b/1

d. (püşt-i d.) 233b/1

d. (tapsa d.) 257b/10

d.-i fersūd-ı mevākib bola durur 252b/12

d.-i istīmān 290b/9

d.-i kerem ḳıl- 215a/15

d.-i ta'addīsin 220a/10

d.-i temennāsı 238a/5

d.-i teṭāvül yétkür- 275b/15

d.-i teṭāvül uzat- 235b/12

d.-i teṭāvüliġa 217a/14

d.-i teṭāvülin 204a/12

d. tap- 230a/7

d. ü pā ur- 238a/7, 268b/5

d.+de 249a/8

d.+idin (ḍarb-ı d.) 221a/12

destān < *Far.* Destan

d. (Rüstem-i d.) 221b/13, 226b/3

d. (Zāl-ı d.) 213a/9

dest-bürd < *Far.* Kuvvet, üstünlük, zafer

d. 203b/12

d.-i 'aẓīm 261b/4, 276a/16

d.+idin 276b/12, 292a/11

d. yetkür- 287b/13

deste < *Far.* Tutam, demet, deste

d. 249a/13

d. deste 209b/4, 262b/7, 286a/5, 291a/13, 296b/15, 297b/5

d.+si bile 263a/1, 264a/15, 297a/14

d.+sidin 253a/10, 264b/11

dest-gāh < *Far.* Tezgah

d. (necābet-i d.) 227a/12

d. (vüzāret-ı d.) 239b/2

dest-gīr < *Far.* Elinden tutan, yardımcı

d. ét- 232a/4

d. ḳıl- 206a/17, 239a/8, 246a/2, 259b/4

destūr < *Far.* İzin; töre, yasa

d. 287a/4

d.-ı a‘ẓam 226a/4, 285a/8, 276b/3, 285b/12, 292a/1

d.-ı mükerrem 241b/11, 254b/10, 259b/6

d.-ı vālā-güher 272a/14

d.+da 246b/3, 289a/1

deşt < *Far.* Bozkır, çöl

d. 263b/11

d. deşt 248b/8

d. ara 263a/17, 264a/12

d. üzre 244b/15

d.-i peymā 232b/14

d.-i ṣahrā 259b/16

d. ü ṣaḥrāda 228a/10

d.+de 244b/9

d.+i érdi 250b/7

d.+ini 230b/17

deşt-fersāy < *Far.* Çöl aşındıran

d. 223a/13

devā < *Ar.* İlaç, care

d. yétkür- 225b/8

devlet < *Ar.* Devlet; zenginlik; kut; yüksek mevki

d. 214b/7, 215b/17, 220b/11, 225a/9, 225b/14, 226a/5, 233a/13, 256b/4, 267a/16, 275a/9, 278a/12

d. ü baḫt 273b/11

d. ü iḳbāl bile 228b/3, 253b/5, 292a/6

d. ü nuṣret bile 265a/14

d. ü sa‘ādet yaŋlıġ 286a/16

d. (ser-şār-ı d.) 247a/2

d. (a‘dā-yı d.) 205a/10, 209b/9, 210b/14, 261a/14, 262b/10, 264a/14, 274a/14, 274b/2, 284b/12, 288a/1, 288b/4, 291a/14

d. (a‘yān-ı d.) 279b/2

d. (aṭlas-ı d.) 219b/2

d. (baḫt u d.) 218a/13, 242a/6

d. (dāye-i d.) 216a/15

d. (der-i d.) 256b/1

d. (dergāh-ı d.) 278b/9

d. (erkān-ı d.) 207a/12, 218a/3, 242b/4, 253a/14, 259a/17, 261b/6, 270b/13, 271a/12

d. (ḳażā-yı d.) 292b/11

d. (mażreb-i ḫıyām-ı d.) 283a/8

d. (münāsib-i d.) 265b/2

d. (niẓām-ı dīn ü d.) 224b/14

d. (sermāye-i d.) 216a/15

d. (erkān-ı d. bile) 295a/14

d. (eşer-i d.-i sulṭānī) 214b/2

d.-i nā-mütenāhī bile (bedreḳa-ı d.) 275a/3

d.-i ʿuẓmāġa 275b/6

d.-i āşyān (āsitān-ı d.) 238b/8

d.-i bī-zevālī (istiḳrār-ı d.) 292a/9

d.-i ebed-müddet 231a/3

d.-i ebed-müddetġa 281b/2

d.-i ḫudā-dādġa 292b/14

d.-i ḫudā-dādnıŋ 230a/6

d.-i kāmil 291a/2

d.-i rū-gerdānları 297a/3

d.-i rūz-efzūnnıŋ 226a/14

d.-i saʿādet-nişānnıŋ 282a/13

d.-i ṣadā-yı müfāḫametni (kūs-ı d.) 224b/7

d.-i semendiġa 288b/16

d.-i sermedi (firāzende-i d.) 215a/6

d.-i şehdin (bahār-ı d.) 245a/1

d. bile 265b/15, 296b/16

d. bile (aʿdā-yı d.) 218a/5

d. bile (baḫt u d.) 251a/15

d. bile (süm-i merākib-i d.) 242b/7

d. rikābıġa ḳoy- (mübārek ayaḳın d.) 271a/1

d. durur (münāsib-i d.) 291b/14

d. durur (ser-sebze-i d.) 292a/15

d. ḳıl- (sipāh-ı d.) 245a/1

d. ḳılıp durur (maḳarr-ı bār-gāh-ı d.) 271b/10

d. ur- (kūs-ı d.) 218a/15

d.+niŋ 203b/14, 284b/4

d.+niŋ (aʿdā-yı d.) 204b/5, 208b/9, 219a/1, 236b/2, 252b/15, 289b/4, 300a/3

d.+ni (aʿdā-yı d.) 222b/10, 237b/2, 290a/6

d.+ġa (aʿdā-yı d.) 207b/3, 221a/8, 279a/8

d.+ġa (cām-ı d.) 214a/16

d.+ġa (erkān-ı d.) 229a/3

d.+ġa (semend-i tīz-kām-ı d.) 253b/4

d.+din (aʿdā-yı d.) 209a/6, 276a/9, 278b/12, 286b/7

d.+iŋ 267a/3

d.+iŋ (sāye-i d.) 214a/13, 267a/5

d.+i (çerāġ-ı d.) 289a/16

d.+i (inḳıṭaʿ-ı d.) 275a/13

d.+i (merātib-i d.) 229b/11

d.+i (ṣāḥib-i d.) 292a/13

d.+i bile (sāye-i d.) 266b/14

d.+iniŋ (binā-yı d.) 286a/17

d.+in (ḫuṭbe-i d.) 215b/7

d.+in (kemāl-ı d.) 229b/13

d.+ini (silsile-i d.) 282a/16

d.+iġa (kemāl-ı d.) 292b/4

d.+iġa (du'ā-yı d.) 254a/3

d.+ide (eyyām-ı d.) 217a/16

d.+ide (sāye-i d.) 229b/3

d.+idin 215b/17, 244b/7, 256b/14

d.+idin (evāyil-i d.) 280a/11

d.+idin (meyāmin-i d.) 286b/9

d.+leri dék 288b/5

d.+idür 224b/4

devlet-āşyān < *Ar.+Far.* Meskeni mutluluk olan, talihli

d. (āsitān-ı d.) 241a/2, 238b/8

devlet-bergeşte < *Ar.+Far.* Bahtı ters dönmüş

d. (ḫuşemā-yı d.) 258a/5

d.+ni (müdbir-i d.) 297a/17

d.+ler bile (a'dā-yı d.) 263a/11

devlet-esās < *Ar.* Devletin temeli olan (hükümdar)

d. (kiryās-ı d.) 273b/1

d.+ġa (kiryās-ı d.) 265b/3

devlet-ḫ̔āh < *Ar.+Far.* Mevki ve zenginlik düşükünü

d.+ı durur érdi (ḫizmet-güzār ve d.) 231a/15

d.+larını 206a/12

devlet-ḫāne < *Ar.+Far.* Ev, konak

d.-i behişt 228b/2

d.+sin 242b/13, 277b/17

d.+siġa sürüp dururlar 250a/6

devletī < *Ar.* Talihlilik, mutluluk

d. (ṣāhib-i d.) 292a/12

devlet-nişān < *Ar.+Far.* Devletli, talihli

d. (āsitān-ı d.) 239a/7

devlet-nüzūl < *Ar.* Mutlu, talihli

d. 275a/5

devlet-penāh < *Ar.+Far.* Devletin koruyucusu olan (hükümdar)

d. 234a/16, 268b/6

d.+ıda (dergāh-ı d.) 225b/9

devletlıġ < *Ar.+T.* Devletli, talihli

d. 222a/1

devr < *Ar.* Dönme, bir şeyin etrafını dolaşma; zaman, çağ; çevre, etraf

d. (ḳahbe-i d.) 212a/12

d.-i cām-ı neşāṭ 228b/5

d.-i vājgūn (ḳaṣr-ı d.) 212a/10

d. ét- 225b/15

d.+ide 215a/17, 260a/4

d.+ime 223b/16

devrān < *Ar.* Dünya, felek, zaman, talih; devir

d. 275a/9

d. (gerd-i d.) 212a/6

d. (Süleymān-ı d.) 251a/1

d. (vaḥīd-i d.) 227b/8

d.-ı ḥasret-medār 210a/16

d. bolup durur (nādire-i d.) 216b/8

dey Diye → dék, déy

d. 215a/3

deycūr < *Ar.* Zifiri karanlık

d. 258a/12

d. (mānend-i d.) 297b/9

dé- Demek, söylemek

d.-rler 259b/1, 296a/15

d.-p durur 299a/14

d.-p dururlar 249a/14, 254a/14

d.-pdürler 247a/7

d.-di 210b/11

d.-gil! 220a/16

d.-se 262b/5

d.-p 205b/16, 257a/1, 265b/16, 290a/2

d.-ben 233a/17

d.-gen 228a/2, 252a/6

d.-genni 272b/9

d.-günçe 278a/4

d.-rler édi 261a/17

d.-mey 216a/1, 233b/16

d.-me 215a/3, 248b/16, 259a/11

dék Gibi, benzer, eş → **déy**

d. (āftāb-ı ʻālem-tāb d.) 201a/9, 229b/10

d. (anıŋ d.) 201b/8, 210a/17, 210b/9, 213a/16, 214b/9, 215b/1, 218b/10, 218b/11, 226b/10, 226b/12, 233b/16, 239b/9, 242b/17, 244b/6, 246b/15, 249b/10, 249b/12, 250a/13, 251b/3, 252a/16, 254a/16, 255b/9, 259a/9, 262b/4, 263b/10, 263b/16, 263b/5, 264a/1, 287a/17, 296b/8

d. (benātü'n-nāş d.) 207b/4

d. (devlet-i rū-gerdānları d.) 297a/4

d. (atı d.) 247a/17

d. (baḥr d.) 295b/7

d. (baḫt-ı bergeşteleri d.) 227a/2, 252b/5

d. (baḫt-ı iḳbāl d.) 229a/13

d. (belā-yı nāgehān d.) 234b/4

d. (berḳ d.) 243a/8

d. (berḳ-ı lāmi‘ d.) 264b/14

d. (bolġu d.) 246a/6

d. (böri d.) 221a/13

d. (bulut d.) 286a/11

d. (burunġı d.) 275b/3

d. (cāh u iclāl d.) 229a/14

d. (cān d.) 263b/16

d. (cemālı d.) 258a/17

d. (çarḫ d.) 215a/16

d. (çarḫ-ı vālā d.) 242a/3

d. (çeşme d.) 255b/1

d. (devletleri d.) 288b/5

d. (ecel d.) 239b/9

d. (efvāc-ı emvāc-ı belā d.) 223b/17

d. (felek d.) 206b/5

d. (fīl-i mest d.) 219b/17

d. (güher d.) 214a/1

d. (ḥalḳa-ı girdāb d.) 221a/3

d. (ḫaylı d.) 291b/9

d. (Ḫızır d.) 247a/16

d. (ḫūrşīd-i ‘ālem-ārā d.) 242a/4

d. (ḳalġu d.) 221b/5

d. (ḳamer-i serī‘ü’s-seyĠr d.) 233b/4

d. (ḳanı d.) 258a/10

d. (ḳuyaş āhesi d.) 261a/9

d. (ḳuyaş d.) 215a/17

d. (AllahNaẓarBiy d.) 265a/2

d. (Cemşīd-i ḫūrşīd d.) 244b/12

d. (Elbürz d.) 263b/4

d. (Ferāmurz d.) 263b/3

d. (İskender d.) 206b/7

d. (Mesīḥa d.) 221b/6

d. (ḳoçḳarı d.) 259a/13

d. (közi d.) 247b/4

d. (ḳul d.) 214b/7

d. (ḳutulġu d.) 246a/5

d. (ḳuyaş d.) 242a/7, 262b/1

d. (kün d.) 219a/16

d. (mihr d.) 262b/3

d. (neheng-i demān d.) 253a/1

d. (per-kāh d.) 222b/10

d. (pervīn d.) 235a/6

d. (peşşe-i şikeste-bāl d.) 277a/11

d. (ruḫsārı d.) 245a/2

d. (Rüstem-destān d.) 218b/6

d. (sāye d.) 293a/9

d. (şāhı d.) 255a/3

d. (şaṭranç atı d.) 221b/5

d. (şeh-i encüm d.) 232b/14

d. (şīr-i ġurrende d.) 264b/3

d. (taġ d.) 226b/11

d. (tofraġ d.) 226b/11

d. (yaşunġan d.) 253b/9

d. (yılan d.) 264a/2

d. (żamīri d.) 258a/17

d. kıl- (ḳuyaş d.) 251a/16

d. ḳıl- (munıŋ d.) 241a/8

déy Gibi, benzer, eş → **dey, dék**

d. 212a/5

dībā < *Far.* Renkli ve desenli ipek, ipekli kumaş

d. 250a/8

d.-yı sa'ādet (iḳbāl-ı d.) 219b/2

dīdār < *Far.* Yüz, çehre; görünme, görünüş

d. (mest-i d.) 228a/9

d.-ı meyşūmını ('arż-ı d.) 212b/1

d.-ı envārını 251a/16

d.-ı fāyiżü'l-envār 273b/15

d.-ı hümāyūnıdın (müṭāla'a-ı d.) 200b/2

d.-ı muta'aṭṭısların 233b/7

d.-ı müntaẓırların 261b/16

d.+ıdın 228a/6

d.+ın 231a/6

dīde < *Far.* Göz; bakış

d.-i cihān 236a/9

d.-i ġam-dīdelerin 228a/6

d.-i ḫodbīnin 230a/3

d.-i mūrġa 255b/17

d.-i ümīd 225b/6

d.+siġa 242b/8

dīhim < *Far.* Taç

d. 257a/12

diḳḳat < *Ar.* Bir şeye yoğunlaşma

d. 215b/10

d. ara 259a/6

diḳḳat-āşār < *Far.* Dikkatli

d. (nikāt-ı d.) 258b/13

dil < *Far.* Gönül

d. 240a/4

d. (ārām-ı d.) 261b/1

dil-ārā < *Far.* Gönül süsleyen, sevgili

d. 251b/3

dil-āsā < *Far.* Gönlü rahatlatan

d. 258a/17

dil-āver < *Far.* Yiğit, cesur

d. 223a/12

d. (Dārā-yı d.) 213a/14

d.+ler 219a/7, 219b/7, 297a/5

d.+ler bile 204a/11, 218b/3

d.+ler 232b/7

dil-āverlıḳ < *Far.+T.* Yiğitlik, cesurluk → **dil-āverlik**

d. içre 223a/9

dil-āverlik < *Far.+T.* Yiğitlik, cesurluk → **dil-āverlıḳ**

d. ét- 214b/14

dil-āvīz < *Far.* Cazibeli, gönül çekici

d. ol- 216b/13

dil-berī < *Far.* Gönül alıcılık

d. 212a/16

dil-beste < *Far.* Gönlü aşık, bağlı

d. 209b/16

dil-cūy < *Far.* Gönlün aradığı, çekici, cazip

d. (irem-i d.) 258b/3

dil-cūylıġ < *Far.+T.* Çekicilik, caziplik → **dil-cūylıḳ**

d. körgüzüp dururlar 268b/9

dil-cūylıḳ < *Far.+T.* Çekicilik, caziplik → **dil-cūylıġ**

d. bile 241a/6

d. körgüz- 232a/11

dil-dār < *Far.* Aşığın gönlünü elinde tutan, sevgili

d.-ı şecā‘atdur 219b/6

dil-dārlıġ < *Far.+T.* Aşığın gönlünü elinde tutma

d. 206a/9

dil-dūz < *Far.* Gönlü delen, yüreğe saplanan

d. (tīr-i d.) 264a/7

d. ile (tīr-i d.) 264a/6

dil-figār < *Far.* Gönlü yaralı, âşık

d. 217a/10

d. eyle- 213a/1

dil-güşā < *Far.* Gönül açan, ferahlatan, iç açıcı

d. 254b/17

d. (vaḳāyi‘-i d.) 256b/1

d.+nı (neşāṭ-ı d.) 258a/11

dil-güşāde < *Far.* Gönlü rahat, huzurlu

d. (menzil-i d.) 206a/11

dil-ḫˇāh < *Far.* Gönlün istediği, istekli, taraftar

d. bol- 246a/12

dil-ḫaste < *Far.* Gönlü yaralı

d. vü ḫāṭır-perīşān ḳıl- 232b/11

dil-ḫırāş < *Far.* Yürek parçalayan

d. (nīze-i d.) 262a/13

dilīr < *Far.* Yürekli, korkusuz, cesur, yiğit

d. 297a/6

d. (her d.) 296b/9

d.-i ṣaff-ārā 223a/8

dilīrī < *Far.* Mertlik, yüreklilik, yiğitlik

d. 219b/6

dil-şikest < *Far.* Kalbi kırık → **dil-şikeste**

d. bol- 292b/12

dil-şikeste < *Far.* Kalbi kırık → **dil-şikest**

d. bol- 297a/3

dil-teng < *Far.* Yüreği dar, kederli, sıkıntılı

d. bol- 284a/5

dimāġ < *Ar.* Beyin; bilinç, şuur

d.-ı cān 258b/1

d.-ı temennālarıġa 200b/13

d.+ıda 293a/5

d.+ların 298a/11

dīn < *Ar.* Din

d. (fırāzende-i rā'yet-kīş-i d.) 220b/9

d. (vālī-i d.) 213b/16

d.-i beyżā 215b/2

d. ü devlet (niẓām-ı d.) 224b/14

dīnī < *Ar.* Dinsel

d. ('ulūm-ı d.) 216b/7

dīn-penāh < *Ar.+Far.* Dini koruyan

d. 213b/5

d. (ḥażret-i pād-şāh-ı d.) 259a/14

d. (şeh-i d.) 250b/1

d. (şehen-şāh-ı d.) 241a/9

diraḫşān < *Far.* Parlak, parıltı → **duraḫşān**

d. (āftāb-ı d.) 251a/7

d. yaŋlıġ (ḫūrşīd-i d.) 275a/3

diraḫşende < *Far.* Işıldayan, parıldayan, ışıklı, nurlu

d. (mihr ü d.) 215a/3

d.+si (aḫter-i d.) 246b/6

diraḫt < *Far.* Ağaç

d. 272a/8

dirāyet < *Ar.* Zeka, bilgi, kavrayış

d.+iġa (ḳabża-ı d.) 225b/5

direm < *Far.* Para, akçe

d. 247b/15, 266b/8

direng < *Far.* Bekleme

d. ét- 295b/8

dirīġ < *Far.* Esirgeme

d. ét- 253a/2

dirīġā < *Far.* Çok yazık, eyvahlar olsun

d. 210a/16

dīv < *Far.* Dev; şeytan; cin

d. 242a/13, 296b/9

d. (Erjeng-i d.) 263b/10

d. bol- 212a/15

dīvān < *Ar.* Büyük meclis; şairin tüm şiirlerinin toplandığı eser

d.-ı a'lānıŋ 226a/3

d.-ı ḥükūmetdin 219a/10

d.-ı salṭanat-evreng (mesned-ārā-yı d.) 267b/14

d.-ı şerīfġa (ḥavza-ı d.) 275b/8

d.+ıġa (ḥavza-ı d.) 275a/15

d.+ınıŋ 206b/10, 220b/12, 224b/8, 228b/13, 247b/16

dīvān-ḫāne < *Ar.+Far.* Salon, divan odası, hükümet meclisi

d.+side 225b/2

d.+siġa 216a/8

dīvār < *Far.* Duvar

d.+ı 239b/2

d.+ıġa 287a/14, 294a/16

d.+ıġa

dīv-bend < *Far.* Dev yakalayan; İran mitolojisinde Tahmuras'ın lakabı

d. (Ṭahmūrs-ı d.) 213a/8

dīv-efgen < *Far.* Dev yıkan

d.-i ṣaff-şiken (gürd-i d.) 255b/11

dīv-nijād < *Far.* Arap soylu, Arap soyundan

d. (tevsen-i d.) 251a/12, 255a/4

dīv-sīret < *Far.+Ar.* Dev huylu, şeytan huylu

d. 229b/14

diyār < *Ar.* Memleket, ülke

d.-ı Ḫıvaḳ 275a/6

d.-ı nüzhet-āṣārnıŋ 200b/12

d.+nıŋ 287a/12

d.+ġa 201a/5

d.+da 278a/11, 290a/16

d.+ı ara 255a/2

d.+ıdın 257a/6, 267a/14

d.+ıġa 230b/17, 279a/2, 282a/7

d.+ıda 216b/2

d.+ın 271a/3

d.+ınıŋ 225a/11

dobulġa Başlık, miğfer

d. 264a/4

d. sarı 261a/9

dōst < *Far.* Dōst, arkadaş

d. 235a/14, 267a/5

d. bile (baḫt u d.) 243b/16

d.+lar 227a/4, 228b/10, 269a/14, 292a/7

d.+larġa 239b/13

d.+larnı 207b/7

d. tut- 219a/14

dōst-dār < *Far.* Seven

d. 247b/15

dōstlıġ < *Far.+T.* Dostluk, arkadaşlık

d. 202a/8, 238a/9, 238b/15

d.+dın 267a/6

dōst-nevāz < *Far.* Dōst okşayan, Dōstunu seven

d. (debdebe-i d.) 260a/7

d. (ḫıdīv-i d.) 270a/1

d.+nıŋ 290a/11

dū < *Far.* İki

d. 242b/16

du'ā < *Ar.* Allahʿa yalvarma, niyaz

d. 243b/3

d.-yı ḥayriyyet-intimā-yı icābet 243a/17

d.-yı devletiġa 254a/3

d.+dın 243b/5

d.+dın érdi 243b/4

d.+dur (gevher-i d.) 243b/2

d.+larıdın 249a/17

d.+sı bile 216a/2

d.+sıġa 229b/3

d.+sın 259a/12

d.+m ile 214b/14

du'ā-leb < *Ar.+Far.* Ağzı dualı

d. 243b/2

dūd < *Far.* Duman

d.-ı micmeridin258b/3

d. ara 263b/9

dūdmān < *Far.* Aile, soy sop, kabile

d.-ı 'ālī-şānnıŋ 295a/10

d.-ı 'āliyeniŋ 201a/13

d.+ı 245b/1

d.+ıdın 202b/11, 262b/8, 265a/2, 280a/9

d.+ınıŋ 211b/7

dū-esbe < *Far.* Alelacele, aceleyle

d. sür- 218b/5

duḫūl < *Ar.* İçeri grime, giriş

d. 211a/2

dūn < *Ar.* Aşağı; aşağılık; adi

d. 212b/14

dū-şenbih < *Far.* Pazartesi

d. 247b/8, 203b/7, 205b/15, 207a/4, 217b/13, 237a/1, 237a/2, 239b/16, 249a/11, 251b/6, 252a/8, 253a/15, 254b/16, 256b/10, 261a/2, 266b/5, 269a/15, 269b/1, 270a/6, 271b/3, 273a/1, 273a/14, 273b/9, 274a/8, 275a/4, 276a/12, 278a/13,

285a/8, 287a/2, 290a/8, 291b/11, 292a/5, 293b/2

d. érdi 246a/7

dur- Durmak (y.f.)

(I) İsim cümlelerinde bildirme

d.-ur (ābād d.) 294b/8

d.-ur (aḳası d.) 235a/2

d.-ur (a'mālıdın d.) 207b/2

d.-ur (Āmū-Deryāsı d.) 247a/6

d.-ur (andaḳ d.) 201b/2, 202a/7, 217a/17, 221a/1, 222b/13, 262b/8, 267b/1, 282b/6, 285b/6, 288a/10, 289b/8, 297b/16, 299b/10

d.-ur (anıŋ üçün d.) 283b/6

d.-ur ('arş-fersā-yı sa'ādet d.) 292a/13

d.-ur ('ayn-ı ḫayriyet d.) 275b/12

d.-ur (baḥrı d.) 257a/11

d.-ur (bar d.) 294b/11, 294b/8

d.-ur (başı d.) 241b/14

d.-ur (ber-pā d.) 212a/8

d.-ur (beyānı d.) 274b/9

d.-ur (binā-yı mu'allā d.) 212a/8

d.-ur (bināsı d.) 212a/5

d.-ur (bu d.) 257b/12, 294b/17, 300a/17

d.-ur (cānibide d.) 201b/1

d.-ur (cevher d.) 217a/14

d.-ur (cibillī d.) 250b/15, 254a/12

d.-ur (cihetdin d.) 275a/15

d.-ur (cümledin d.) 278a/16, 279b/8

d.-ur (Çumanay nehri d.) 271b/9

d.-ur (dāḫil bolġusı d.) 275a/15

d.-ur (dāḫil d.) 289b/10

d.-ur (dāll d.) 275b/13, 292b/3

d.-ur (dāstānı d.) 203b/6

d.-ur (deryā d.) 271b/9

d.-ur (efsānesi d.) 203a/16

d.-ur (él d.) 256b/14

d.-ur (élidin d.) 256a/12

d.-ur (ġāfil d.) 222a/10

d.-ur (gez d.) 273a/8

d.-ur (ḫādim d.) 273b/11

d.-ur (ḫādiş d.) 294a/6

d.-ur (ḥākimleridin d.) 245b/2

d.-ur (ḥāleti d.) 205a/6, 219a/13

d.-ur (ḥasleti d.) 205a/7

d.-ur (ḫāṣṣa-ı şerīfesi d.) 255a/7

d.-ur (ḥāżır d.) 210b/14

d.-ur (hemān d.) 297b/6

d.-ur (ḥikāyeti d.) 281b/6

d.-ur (içide d.) 239a/15

d.-ur (inisi d.) 278b/17, 300b/1

d.-ur (ḳaçıp kéle d.) 298b/9

d.-ur (ḳaraŋġusı d.) 253b/5

d.-ur (ḳardaşı d.) 298a/2

d.-ur (kérek d.) 238a/8

d.-ur (kéynide d.) 298b/9

d.-ur (ḳılmaḳ d.) 268a/11

d.-ur (köp d.) 272a/5

d.-ur (köydüre d.) 252b/13

d.-ur (küni d.) 227a/5, 278b/16, 282a/10

d.-ur (ma‘lūmu’l-iḫtişāṣ d.) 238b/2

d.-ur (maḥbūs-ı zindān-ı idbār d.) 238a/17

d.-ur (maṣdar-ı emn ü sa‘ādet d.) 231a/3

d.-ur (maẓhar d.) 282b/2

d.-ur (medfūn d.) 249a/15

d.-ur (mensūb d.) 246b/10

d.-ur (menşe’-i ‘izz ü cāh d.) 231a/2

d.-ur (menūṭ u merbūṭ d.) 224b/15

d.-ur (mervī d.) 216a/17

d.-ur (mesāfet d.) 285b/1

d.-ur (meşhūr d.) 235a/1, 272a/3, 286b/5, 289b/1, 290b/15

d.-ur (mu‘arrā vü ḳuvveti d.) 219a/14

d.-ur (muḫammer d.) 211a/1, 217a/12

d.-ur (muḳarreb-i dergāh-ı sulṭānī d.) 299b/16

d.-ur (müfevveż d.) 222b/8

d.-ur (mülāzım d.) 273b/12

d.-ur (mülṣaḳ d.) 245a/8

d.-ur (münāsib-i devlet d.) 291b/14

d.-ur (müşrifi d.) 207b/14

d.-ur (müştemil d.) 214b/4

d.-ur (müte‘alliḳ d.) 242b/15

d.-ur (mütemekkin d.) 292b/13

d.-ur (nā-gürīz d.) 201a/17

d.-ur (nā-būd d.) 205a/8

d.-ur (ne bā‘iş d.) 294a/6

d.-ur (né beḳāsı d.) 212a/5

d.-ur (nevāḥī d.) 248b/5

d.-ur (oġlı d.) 299b/3

d.-ur (ol d.) 201b/10, 202a/1, 202a/8, 209b/11, 220a/5, 231b/14, 234b/12, 254a/6, 267b/4, 275b/9, 276b/12

d.-ur (ol dūdmān-ı ʻālī-şānnıŋ ḫāk-būslarıdın d.) 295a/11

d.-ur (saḳası d.) 248b/1

d.-ur (ser-sebze-i devlet d.) 292a/15

d.-ur (sevdā-ḫānesi d.) 254a/8

d.-ur (şuʻbe d.) 207a/14

d.-ur (vāḳıʻası d.) 202b/14, 203a/2, 203a/8, 274a/12, 275b/15, 277b/7, 280a/3, 280b/11, 281a/8, 285b/4, 287a/2, 288b/14

d.-ur (vāḳıʻası d.) 276a/11

d.-ur (vāḳiʻ d.) 248a/5

d.-ur (vālīsi d.) 296a/1

d.-ur (veled-i erşed Sulṭān Ḳuṭbe'd-dīn Muḥammed Ḫʷārezm-şāh d.) 223b/8

d.-ur (yer d.) 294b/6

d.-ur (yılı d.) 279b/8

d.-ur (yoḳ d.) 291b/15

d.-ur (yol d.) 247a/7

d.-ur (yöre d.) 241b/8

d.-ur (ẕikride d.) 200b/6, 234a/7

d.-ur (bī-bünyād ḳılġusı d.) 267b/1

d.-ur (merḳūm bolġusı d.) 270b/1, 280a/15

d.-ur (şebt bolġusı d.) 224b/2

d.-ur (vuḳūʻ tapġusı d.) 214b/3

d.-ur (manṣūbe-ṭırāzlıġ ḳılġusı d.) 201a/7

d.-ur érdi (muḥāl bolġusı d.) 255b/9

d.-ur érken (cāsūsı d.) 284a/7

d.-ur érdim (āmāde ve ḥāżır d.) 276b/4

d.-ur érdüm (mülāzımlarıdın d.) 200b/1

d.-ur érdi (ʻadīli d.) 288a/14

d.-ur érdi (ʻazīzī d.) 228b/16

d.-ur érdi (āftābī d.) 216a/9

d.-ur érdi (esʻad-ı sāʻat ve aḥsen-i evḳāt d.) 283a/4

d.-ur érdi (aḳşamı d.) 231a/9, 234a/10

d.-ur érdi (ʻarżı otuz gez ve ʻumḳı altı ḳarı d.) 274a/11

d.-ur érdi (andaḳ d.) 274a/13, 275b/16, 284a/15, 288b/15, 290a/12

d.-ur érdi (astıda d.) 222a/14

d.-ur érdi (bar d.) 265b/6, 268b/16

d.-ur érdi (bu d.) 277b/11

d.-ur érdi (burcıda d.) 225b/2, 254b/16

d.-ur érdi (Cedī burcıda d.) 241b/17

d.-ur érdi (cenāḥ-ı iḳbālı d.) 293b/1

d.-ur érdi (cümledin d.) 298b/1

d.-ur érdi (ekābiridin d.) 273a/16

d.-ur érdi (engüşt-nümā d.) 297b/10

d.-ur érdi (es‘ad-ı sā‘at d.) 228a/4

d.-ur érdi (éşitmey d.) 284a/16

d.-ur érdi (ferīd-i zamān ve vaḥīd-i devrān d.) 227b/9

d.-ur érdi (gevherī d.) 216a/10

d.-ur érdi (gez d.) 272b/7

d.-ur érdi (ġurresi d.) 271b/5

d.-ur érdi (ḫāriş tüşer d.) 200b/13

d.-ur érdi (ḥayrān d.) 242b/10

d.-ur érdi (hem-rāhı d.) 224a/1

d.-ur érdi (ḫiẕmet-güẕār ve devlet-ḫˇāhı d.) 231a/15

d.-ur érdi (iṭā‘atıda d.) 265b/9

d.-ur érdi (‘ıyd-i ḳurbān d.) 234a/16

d.-ur érdi (Ḳaraḳalpaḳ d.) 257a/16

d.-ur érdi (ḳarı d.) 273a/7

d.-ur érdi (ḳarīb d.) 239b/4

d.-ur érdi (kişi d.) 209a/15

d.-ur érdi (kişileridin d.) 202b/1

d.-ur érdi (kün d.) 203a/2, 211b/2, 278a/14

d.-ur érdi (kündin soŋra d.) 270a/17

d.-ur érdi (küni d.) 202b/6, 203a/16, 203b/7, 227a/2, 228a/13, 233a/11, 234a/11, 239b/14, 240b/1, 240b/12, 251a/11, 252b/11, 269b/1, 270b/17, 272a/7, 276a/12, 277b/15, 279b/1, 280b/6, 284b/1, 290b/12

d.-ur érdi (maḥbūs d.) 281a/3, 298a/5

d.-ur érdi (maḥbūs-ı zindān d.) 233a/9

d.-ur érdi (maḥṣūr d.) 242b/12

d.-ur érdi (maḥż-ı ḫayriyyet ü menfa‘at d.) 275b/7

d.-ur érdi (mecnūn-veş kişi d.) 208a/10

d.-ur érdi (memālik-i ḫāṣṣasıdın d.) 297a/12

d.-ur érdi (memlū d.) 222b/16

d.-ur érdi (memlūkı d.) 288a/3

d.-ur érdi (meşġūl d.) 210a/14, 284b/3, 295a/7

d.-ur érdi (meşhūr d.) 203a/3

d.-ur érdi (mevrid-i bāriḳa-ı lāreybī d.) 239a/4

d.-ur érdi (miŋ dağı éki yüz yegirme törtde d.) 267b/2

d.-ur érdi (muṭābıḳ kélmes d.) 253a/13

d.-ur érdi (müfevveż d.) 231b/12

d.-ur érdi (mülāzımlarıdın d.) 234b/1

d.-ur érdi (mülāzım-rikāb-ı hümāyūn d.) 221a/7

d.-ur érdi (müteraḳḳıb ve müteraṣṣıd d.) 231b/3

d.-ur érdi (naḥs d.) 296a/4

d.-ur érdi (namāz-ı cum‘adın soŋra d.) 281a/7

d.-ur érdi (nevāḥīside d.) 290a/13

d.-ur érdi (onüçlençisi d.) 270a/6

d.-ur érdi (öte d.) 278a/4

d.-ur érdi (rāsiḫ-dem d.) 201a/13

d.-ur érdi (rāst ḳılmay d.) 221b/17

d.-ur érdi (rūşen d.) 289a/17

d.-ur érdi (sākin d.) 298b/6, 299b/10

d.-ur érdi (sütūnı d.) 286a/17

d.-ur érdi (şu‘be d.) 271b/14

d.-ur érdi (ta‘alluḳlıḳ d.) 208a/10

d.-ur érdi (ṭaleb d.) 293a/12

d.-ur érdi (taşḳarıda d.) 239a/14

d.-ur érdi (uruġıdın d.) 224a/7

d.-ur érdi (uzaḳ d.) 289b/11

d.-ur érdi (vāḳi‘ d.) 210a/4, 298a/16

d.-ur érdi (yaḳın d.) 218b/2

d.-ur érdi (yaşıda d.) 240a/7

d.-ur érdi (yavuḳ d.) 209b/9, 235a/8

d.-ur érdi (yeri d.) 284a/1

d.-ur érdi (yılı d.) 267b/2

d.-ur érdi (yigit d.) 264a/15

d.-ur érdi (yoḳ d.) 287a/14, 293b/10

d.-ur érdi (yoḳarı d.) 279b/10

d.-ur érdi (ziyade d.) 294b/16

d.-ur érdiler (ḳadem-fersā-yı bādiye-i ʻināḍ d.) 230a/5

d.-ur érdiler (ḳaşıda d.) 288a/7

d.-ur érdiler (meşġūl d.) 279a/8, 281b/15, 281b/8

d.-ur érdiler (muḥarrik-i silsile-i ʻināḍ d.) 239a/11

d.-ur érdiler (muḳayyed d.) 227b/5

d.-urlar érdi (mübāriz-i ber-güzīde d.) 283b/3

d.-ur érdiler (mücāvir d.) 243a/16

d.-ur érdiler (mülāzım-ı hümāyūn-rikāb d.) 270a/2

d.-ur érdiler (müşrif-i ḫāṣṣa-ı şerīfe d.) 271a/5

d.-ur érdiler (mütemekkin d.) 201b/14, 234b/4

d.-ur érdiler (nigerān-ḫāṭır d.) 209b/16

d.-ur érdiler (ṣoḥbetide d.) 269b/7

d.-ur érdiler (şüceʻā-yı rezm-āgāh d.) 281a/14

d.-ur érken (cāsūsı d.) 284a/7

(II) Birleşik fiil çekiminde

d.-ur (ʻāciz kélip d.) 249b/5

d.-ur (ārām tutup d.) 265a/5

d.-ur (artuḳ bolup d.) 211a/3

d.-ur (asdurup d.) 286b/16

d.-ur (atlanup d.) 281b/10

d.-ur (bāʻiş bolup d.) 268a/10

d.-ur (barıp d.) 268b/5, 269b/6

d.-ur (bī-āzerm bolup d.) 253a/5

d.-ur (bolup d.) 272a/1, 276a/15, 285a/12, 287b/8, 290b/8, 298b/12

d.-ur (bozulup d.) 297b/15

d.-ur (buyurulup d.) 283a/16

d.-ur (buyurup d.) 203b/16, 276a/4, 295a/13

d.-ur (cārī bolup d.) 211a/7

d.-ur (çaḳurup d.) 268a/16

d.-ur (çıḳıp d.) 298b/3

d.-ur (dép d.) 299a/14

d.-ur (emr ḳılıp d.) 208a/6

d.-ur (fāyiz bolup d.) 298b/4

d.-ur (firārī bolup d.) 298a/1

d.-ur (germ bolup d.) 252b/16

d.-ur (ḥamle ḳılıp d.) 224a/7

d.-ur (ḫarāb u nā-būd ḳıldurup d.) 290a/5

d.-ur (ḫaṭṭ-ı nesḫ urulup d.) 217a/17

d.-ur (hem-ḳadem ḳılıp d.) 299b/7

d.-ur (ihtimām körgüzüp d.) 233b/10

d.-ur (iḥyā bolup d.) 275b/8

d.-ur (işāreti ḳılılup d.) 221a/1

d.-ur (iştiġāl körgüzüp d.) 238a/5, 252a/3, 265a/7

d.-ur (ḳalıp d.) 205a/17, 211b/3

d.-ur (ḳāṣid yiberip d.) 232a/3

d.-ur (ḳatlġa yétkürüp d.) 209a/16, 299a/17

d.-ur (ḳatlġa yetkürüp d.) 297b/14

d.-ur (ḳāyim bolup d.) 208b/6, 288a/2

d.-ur (kélip d.) 205b/16

d.-ur (kéltürüp d.) 232a/5, 286a/16, 286b/6

d.-ur (kenāre tutup d.) 228a/15

d.-ur (kirip d.) 205b/16, 212a/3, 231a/1, 286b/10, 289b/7

d.-ur (ḳoşulup d.) 284a/12, 296b/2

d.-ur (köçürüp d.) 290b/11, 291a/8

d.-ur (kök dīdesiġa tūtiyā yétkürüp d.) 242b/8

d.-ur (körgüzüp d.) 281b/2, 289b/5

d.-ur (körüp d.) 298b/8

d.-ur (ḳutulup d.) 205a/6

d.-ur (maḳarr-ı bār-gāh-ı devlet ḳılıp d.) 271b/10

d.-ur (maḳtūl bolup d.) 276a/10

d.-ur (me'mūr ḳılıp d.) 272a/12

d.-ur (müşerref bolup d.) 266a/3

d.-ur (mürüvvet ü merḥamet bolup d.) 247b/8

d.-ur (mersūl buyurup d.) 207b/16

d.-ur (meẕkūr bolup d.) 222b/13, 299b/5

d.-ur (meẕkūr u mesṭūr bolup d.) 282b/6

d.-ur (mihrbānlıġ körgüzüp d.) 271a/12

d.-ur (mübāredet körgüzüp d.) 278a/2

d.-ur (mükemmel ü müretteb bolup d.) 251a/9

d.-ur (mürāca‘at körgüzüp d.) 257a/3

d.-ur (müşerref bolup d.) 237b/13

d.-ur (müteveccih bolup d.) 221a/15

d.-ur (müteyaḳḳın bolup d.) 297b/13

d.-ur (nādire-i devrān bolup d.) 216b/8

d.-ur (nām-zed bolup d.) 249a/13

d.-ur (nām-zed ḳılıp d.) 231a/13, 283b/6

d.-ur (öltürüp d.) 288a/15

d.-ur (rükūb buyurup d.) 224a/11

d.-ur (salıp d.) 225b/5, 258a/16

d.-ur (sāniḥ bolup d.) 210b/10

d.-ur (ser-efrāzlıġ yétkürüp d.) 211a/2, 227a/15

d.-ur (sezā-vār bolup d.) 234b/17

d.-ur (sīr-āb étip d.) 261b/15

d.-ur (sürüp d.) 224a/12

d.-ur (şikest tapıp d.) 286b/10

d.-ur (rūy bérip d.) 278a/15

d.-ur (şemme-i beyān kilkiniŋ raḳam-zedesi bolup d.) 217b/4

d.-ur (ta‘alluḳ tutup d.) 254b/11

d.-ur (ta‘yīn étip d.) 281b/16

d.-ur (tapıp d.) 299a/15

d.-ur (tapşurup d.) 222a/8

d.-ur (telef bolup d.) 257b/14

d.-ur (ṭıfl-ı ebced-ḫᵛān ḳılıp d.) 216b/10

d.-ur (turup d.) 210b/13

d.-ur (tutup d.) 263a/15

d.-ur (tutup öltürüp d.) 202b/2

d.-ur (tüşülüp d.) 240b/5

d.-ur (tüşüp d.) 286b/15, 291b/17

d.-ur (tüşürüp d.) 222b/5

d.-ur (yekrān ‘azīmetin mu‘āvedet ṭarīḳıġa sürüp d.) 265b/16

d.-ur (urup d.) 204a/11

d.-ur (uruş salıp d.) 208a/12

d.-ur (uruş tüşüp d.) 291a/11

d.-ur (üzülüp d.) 297b/15

d.-ur (vāḳi‘ bolup d.) 237b/10, 287a/17

d.-ur (vuḳū‘ tapıp d.) 208a/1

d.-ur (yiberip d.) 201b/4, 202a/12, 205b/12, 209a/1, 222b/11, 231b/13, 232a/12, 269b/2, 277a/17, 283b/14, 299b/16

d.-ur (yetip d.) 210b/7

d.-ur (yétkürüp d.) 204b/8, 222b/15, 273a/14

d.-ur (yetkürüp d.) 276b/10

d.-ur (yetüşüp d.) 266a/8, 270b/5

d.-ur (yüz ḳoyup d.) 266b/4

d.-ur (zaḫm-ı mühlik yetkürüp d.) 288b/3

d.-ur (dest-i fersūd-ı mevākib bola d.) 252b/12

d.-ur (maḳtūl bolmış d.) 267b/3

d.-ur (mevsūm bolmış d.) 284a/2

d.-ur (muḳarrer bolmış d.) 284a/13

d.-ur (vuḳū‘ tapmış d.) 228b/8

d.-ur (vāḳi‘ bolmış d.) 283a/9

d.-ur (vefāt tapmış d.) 204a/15

d.-ur (aḳa d.) 272a/2

d.-ur-miz (vuḳū‘ ḳılıp d.) 208a/8

d.-duḳ (barıp d.) 289b/9

d.-urlar (āhengin tüzüp d.) 206a/17

d.-urlar (alıp d.) 239b/5, 299a/8

d.-urlar (āmāde bolup turup d.) 296b/5

d.-urlar (āmāde vü müsta‘idd bolup d.) 263a/10

d.-urlar (ārām u ḳarār tutup d.) 263a/8

d.-urlar (ārām-güzīn bolup d.) 288b/10

d.-urlar (‘āzim bolup d.) 204a/5, 234b/4

d.-urlar (‘arż ḳılıp d.) 291b/13

d.-urlar (aşurup d.) 252b/17

d.-urlar (atıp d.) 254a/14

d.-urlar (bādiye-hümā-yı ecel bolup d.) 200b/11

d.-urlar (bağışlap d.) 253b/6

d.-urlar (başın alıp d.) 299a/6

d.-urlar (behre-mend ü ercümend bolup d.) 248a/16

d.-urlar (behre-ver ü berūmendlıġlar yetkürüp d.) 251a/8

d.-urlar (ber-bād bérip d.) 299b/13

d.-urlar (ber-pāy ḳılıp d.) 287a/7

d.-urlar (berḳ-i belā urup d.) 232b/4

d.-urlar (berūmend bolup d.) 257a/11

d.-urlar (bī-dest ü pāy bolup d.) 294a/17

d.-urlar (bī-niyāz ḳılıp d.) 290b/15

d.-urlar (bī-ser ü sāmān étip d.) 252b/6

d.-urlar (bilip d.) 226b/15

d.-urlar (bitip d.) 249a/14

d.-urlar (bolup d.) 211b/11, 237b/4, 274a/11, 282a/13, 283a/11

d.-urlar (bular d.) 211b/3

d.-urlar (buyurup d.) 205b/14, 207a/2, 262b/13, 269b/13, 269b/9, 273b/4, 274b/15, 285a/16 287a/1

d.-urlar (cür’et yekrānını sürüp d.) 287a/15

d.-urlar (çıḳara almay d.) 286b/17

d.-urlar (çıḳarıp d.) 267b/12

d.-urlar (çıḳıp d.) 256b/16

d.-urlar (dāḫil bolup d.) 204a/12, 279b/16, 282a/6

d.-urlar (dép d.) 249a/14, 254a/14

d.-urlar (derecesiġa yétkürüp d.) 210a/15

d.-urlar (devlet-ḫānesiġa sürüp d.) 250a/6

d.-urlar (dil-cūylıġ körgüzüp d.) 268b/9

d.-urlar (ecel zaḫmın yétkürüp d.) 286a/10

d.-urlar (esīr bolup d.) 211b/15

d.-urlar (fāyiz bolup d.) 234b/11

d.-urlar (fırārī bolup d.) 277a/16, 294a/4

d.-urlar (ḫaber yetkürüp d.) 274a/13, 279b/3

d.-urlar (ḫaber yétkürüp d.) 278a/17

d.-urlar (ḥamleler yétkürüp d.) 284b/4

d.-urlar (ḥareket ḳılıp d.) 291b/3

d.-urlar (ḥareket körgüzüp d.) 296a/13

d.-urlar (ḥareketġa kirgüzüp d.) 288a/1

d.-urlar (ḥāżır ḳılıp d.) 271a/11

d.-urlar (hezīmet-i faẓīh tapıp d.) 284b/13

d.-urlar (ḥikāyet kéltürüp d.) 223b/8

d.-urlar (hezīmet yolıġa ʻazīmet merkebini sürüp d.) 298b/16

d.-urlar (ḫursendlıġ ve ser-efrāzlıġ yétkürüp d.) 240a/9

d.-urlar (içip d.) 291b/7

d.-urlar (imżāġa yétkürüp d.) 284a/6

d.-urlar (inʻām ḳılıp d.) 247b/14

d.-urlar (intiḳāl ḳılıp d.) 280a/13

d.-urlar (irsāl ḳılıp d.) 279b/6

d.-urlar (iştiġāl körgüzüp d.) 210a/12, 232a/16, 234a/6, 239a/16, 248a/7, 261a/5

d.-urlar (iẓhār-ı bendelik ḳılıp d.) 265b/13

d.-urlar (ḳaçıp d.) 205a/13, 257b/13

d.-urlar (ḳatlġa yetkürüp d.) 282a/3, 299a/8

d.-urlar (ḳatlġa yétkürüp d.) 239a/12, 239b/16, 209a/7, 232a/6

d.-urlar (ḳatre-i ḫayāl eylep d.) 260b/2

d.-urlar (kélip d.) 290b/6

d.-urlar (kéltürüp d.) 203a/15, 269a/3, 270a/15, 272b/15, 276b/8, 285b/16, 285b/3, 286b/8, 290a/7

d.-urlar (kéyürüp d.) 220a/2

d.-urlar (ḳılıç urup d.) 252b/17

d.-urlar (ḳılıp d.) 247b/10, 258a/6

d.-urlar (ḳıyām körgüzüp d.) 220a/15, 228a/12, 283b/9, 287b/17

d.-urlar (kirgüzüp d.) 207a/8, 260a/9

d.-urlar (kirip d.) 289b/13

d.-urlar (ḳoşulup d.) 235a/5, 297a/11

d.-urlar (ḳoyup d.) 290b/10

d.-urlar (köçüp d.) 260b/17

d.-urlar (körgüzüp d.) 290a/3

d.-urlar (körüp d.) 252b/11, 256a/16, 298a/4

d.-urlar (ḳutulup d.) 299a/10

d.-urlar (lāyıḳ u sezā-vār körüp d.) 225a/14

d.-urlar (maḥẓūẓ u behre-mend bolup d.) 249b/1

d.-urlar (ma‘ṭūf étip d.) 250a/3

d.-urlar (maḳarr-ı bār-gāh-ı celālet ḳılıp d.) 283a/8

d.-urlar (maḳarr-ı kevkebe-i iclāl ḳılıp d.) 207a/13

d.-urlar (maḳarr-ı ordu-yı ẓafer-peyker ḳılıp d.) 252a/9

d.-urlar (mecrūḥ u maḳtūl ḳılıp d.) 284b/6

d.-urlar (memlū ḳılıp d.) 282b/15

d.-urlar (mersūl tutup d.) 282b/13

d.-urlar (meşġūl bolup d.) 217b/12, 284b/8, 291a/14

d.-urlar (meşġūllıḳ ḳılıp d.) 286b/11

d.-urlar (meydān-dārlıḳ körgüzüp d.) 252b/3

d.-urlar (mu‘āvedet körgüzüp d.) 203a/1, 240b/17, 276a/8, 278b/5

d.-urlar (muḥārebe terkin tutup d.) 208a/3

d.-urlar (muḫayyem-i ḫıyām-ı iḳbāl ḳılıp d.) 266a/1

d.-urlar (muḳaddime-i sipāh ḳılıp d.) 285b/14

d.-urlar (muḳarrer bolup d.) 241b/6

d.-urlar (muntaẓır bolup d.) 268b/17

d.-urlar (mübāderet körgüzüp d.) 286b/1, 287a/13

d.-urlar (mümtāz u ercümend ü ser-bülend ü ser-efrāz bolup d.) 280a/2

d.-urlar (mümtāz u ser-efrāz bolup d.) 256a/16

d.-urlar (mürāca‘at ḳılıp d.) 203b/10

d.-urlar (mürāca‘at çengiġa élig urup d.) 278b/14

d.-urlar (mürāca‘at körgüzüp d.) 203a/12, 206a/13, 266a/15, 276a/17, 277a/2, 279a/16, 281b/5, 290a/6, 291b/10, 293a/4

d.-urlar (müreffehü’l-ḥāl ḳılıp d.) 266b/15

d.-urlar (mürüvvet ü merḥamet ḳılıp d.) 205b/7

d.-urlar (mürüvvet ü merḥamet körgüzüp d.) 257b/1

d.-urlar (müstaġnī ḳılıp d.) 266b/7

d.-urlar (müşerref bolup d.) 203b/4, 250a/5, 256a/11, 256b/10, 274b/8, 291a/1, 298a/6, 300a/11

d.-urlar (müte‘ahhid bolup d.) 210a/2

d.-urlar (müteveccih bolup d.) 209a/13, 261b/8, 273b/7, 282a/8

d.-urlar (nām-zed ḳılıp d.) 262b/11

d.-urlar (nā-būd bolup d.) 212a/2

d.-urlar (necāt bérip d.) 288a/9

d.-urlar (nehżat körgüzüp d.) 251a/14

d.-urlar (nüzūl étip d.) 207a/10

d.-urlar (nüzūl ḳılıp d.) 270a/4, 278a/14, 291a/3

d.-urlar (nüzūl körgüzüp d.) 253a/16, 253b/2

d.-urlar (nüzūl-ı iclāl buyurup d.) 240b/13, 252a/7

d.-urlar (nüzūl-ı iclāl körgüzüp d.) 228b/3, 240b/7, 265b/4, 266a/9, 266b/5, 271a/8

d.-urlar (olturup d.) 258a/14, 295a/15

d.-urlar (öltürüp d.) 203b/2, 279a/15

d.-urlar (ötkerip d.) 280b/11

d.-urlar (ötkerüp d.) 206a/15, 271a/4, 273b/2

d.-urlar (ötüp d.) 204b/6

d.-urlar (pāy-māl u nā-būd ḳılıp d.) 252b/10

d.-urlar (perīşān u müteferriḳ bolup d.) 207b/4

d.-urlar (ruḫṣat bérip d.) 266a/10

d.-urlar (rust-ā-ḫīz salıp d.) 202b/10

d.-urlar (ṣaff-ārālıġ ḳılıp d.) 263a/6, 286a/1

d.-urlar (ṣaff-ārālıġ körgüzüp d.) 296b/3

d.-urlar (ṣaff-ārālıḳ körgüzüp d.) 291a/10

d.-urlar (savurup d.) 208b/10

d.-urlar (ser-efrāz bolup d.) 255b/5

d.-urlar (ser-efrāzlıġ yétkürüp d.) 241b/9

d.-urlar (ser-efrāzlıḳ yetkürüp d.) 254b/10

d.-urlar (sür‘at merkebin sürüp d.) 227a/3

d.-urlar (sürüp d.) 286a/4

d.-urlar (şefḳat körgüzüp d.) 201a/2

d.-urlar (şeref-endūz-ı taḳbīl-i āsitān-ı melāyik-pās-bān bolup d.) 200b/17

d.-urlar (şikest bérip d.) 291a/13

d.-urlar (tapıp alıp d.) 258a/8

d.-urlar (tapşurup d.) 247b/11, 299a/16

d.-urlar (telef bolup d.) 209a/17

d.-urlar (tenḳīṣlıḳ çékip d.) 200b/9

d.-urlar (tertīb bérip d.) 258a/17

d.-urlar (tutup d.) 284b/15

d.-urlar (tüşüp d.) 204b/13, 207a/3, 207a/7, 249b/2, 252a/6, 257a/15, 258a/2, 266a/17, 271a/15, 278a/7, 290b/16

d.-urlar (uçurup d.) 286a/9

d.-urlar (uruş salıp d.) 287b/15, 291b/6

d.-urlar (vārid bolup d.) 293b/5

d.-urlar (yaġdurup d.) 233b/15

d.-urlar (yarımın maḳtūl ve yarımın me’sūr ḳılıp d.) 207b/5

d.-urlar (yétkürüp d.) 201b/16, 206a/10, 206a/7, 249b/7, 274b/16, 275b/4, 276a/16, 276a/7, 282b/6

d.-urlar (yetkürüp d.) 224a/2, 252b/14, 271a/6, 284b/2, 286a/6, 294b/10, 299a/12

d.-urlar (yétüşüp d.) 271b/12

d.-urlar (yıġnap alıp d.) 252b/9

d.-urlar (yiberip d.) 262b/7, 263a/1, 263a/5, 266a/5, 269a/11, 293a/7, 300a/5

d.-urlar (yügürüp d.) 258a/14

d.-urlar (yüz évürüp d.) 210a/10

d.-urlar (yüzin inkisārlıḳ tofraḳıġa ḳoyup d.) 260b/9

d.-urlar (yüz ḳoyup d.) 208a/4, 210b/3, 268b/7

d.-urlar (zaḫm yétkürüp d.) 222a/2

d.-urlar (żāyi‘ bolup d.) 211b/9

d.-urlar (żāyi‘ vü telef bolup d.) 288b/9

d.-urlar (zer-pāşlıġ ḳılıp d.) 249b/4

d.-urlar (ẓuhūrġa yétkürüp d.) 209a/2

d.-urlar (yibermiş d.) 257a/14

d.-ġan (bara d.) 293a/1

d.-ġan (içe d.) 275a/14

d.-urlar (kélgen érmiş d.) 284a/8

d.-ur érdi (yéte d.) 250b/17

d.-ur érdi (atlanup d.) 295b/9

d.-ur érdi (bā‘iş bolup d.) 299b/4

d.-ur érdi (barıp d.) 204a/8, 260b/13

d.-ur érdi (ber-pā bolup d.) 247b/6

d.-ur érdi (bolup d.) 217b/13, 281a/12, 297a/14

d.-ur érdi (buyurulup d.) 271a/11

d.-ur érdi (buyurup d.) 276b/14

d.-ur érdi (cibillī bolup d.) 257b/6

d.-ur érdi (çıḳıp d.) 202b/4

d.-ur érdi (es‘ad-ı sā‘atda d.) 251a/12

d.-ur érdi (élçi yiberip d.) 265b/12

d.-ur érdi (éltip d.) 202b/13

d.-ur érdi (engüşt-nümā bolup d.) 288a/17

d.-ur érdi (fāyiz bolup d.) 291a/17

d.-ur érdi (helāk bolup d.) 281a/1

d.-ur érdi (hem-ser ḳılıp d.) 218a/4

d.-ur érdi (iḫrāc ḳıldurup d.) 267b/9

d.-ur érdi (iḳāmet ḳılıp d.) 204b/11

d.-ur érdi (irsāl ḳılıp d.) 269a/2

d.-ur érdi (iştidād tapıp d.) 256b/13

d.-ur érdi (ḳaçıp d.) 269b/16

d.-ur érdi (kārvānın urup d.) 201b/2

d.-ur érdi (ḳaşıġa barıp d.) 265b/10

d.-ur érdi (kélip d.) 299a/1

d.-ur érdi (kéltürüp d.) 265b/8

d.-ur érdi (kirip d.) 298b/7

d.-ur érdi (ḳoyup d.) 268b/14

d.-ur érdi (köp d.) 278b/15

d.-ur érdi (körgüzüp d.) 277b/3

d.-ur érdi (lāzım tutup d.) 277b/12

d.-ur érdi (meẕkūr bolup d.) 202a/16

d.-ur érdi (semt-i taḥrīr tapıp d.) 299b/11

d.-ur érdi (süst bolup d.-ur) 221b/16

d.-ur érdi (ilgeri buyurulup d.) 296b/16

d.-ur érdi (ḳaṣd ḳılıp d.) 297a/16

d.-ur érdi (me'mūr bolup d.) 283b/11

d.-ur érdi (Merv'din çıḳıp d.) 201b/13

d.-ur érdi (mevrid-i merāḥim-i ḫusrevāne bolup d.) 209b/14

d.-ur érdi (meẕkūr bolup d.) 201b/3, 217b/4, 270a/5, 296a/11

d.-ur érdi (muḳadder bolup d.) 210b/7

d.-ur érdi (muḳarreb ü mücerrā bolup d.) 291b/1

d.-ur érdi (müfteḫir ve ser-efrāz ḳılıp d.) 217b/17

d.-ur érdi (münḫarıṭ bolup d.) 281b/4

d.-ur érdi (müstaẓhir ḳılıp d.) 218a/2

d.-ur érdi (müterennim bolup d.) 224a/9

d.-ur érdi (olturup d.) 299a/1, 299a/2

d.-ur érdi (ötüp d.) 208a/13, 210a/8, 280a/13

d.-ur érdi (ṣādır bolup d.) 254b/5

d.-ur érdi (şemme-i ẕikr ḳılılıp d.) 202a/7

d.-ur érdi (taḥvīl ḳılıp d.) 293b/5

d.-ur érdi (telāṭum-hīz ve terāküm-engīz bolup d.) 211a/4

d.-ur érdi (terakḳī tapıp d.) 280a/12

d.-ur érdi (tutulup d.) 281a/2

d.-ur érdi (yatıp d.) 249a/11

d.-ur érdi (yetip d.) 268a/4

d.-ur érdi (yétişip d.) 283b/7

d.-ur érdi (zaḫm-dār bolup d.) 207b/11

d.-ur érdiler (barıp d.) 256a/13

d.-ur érdiler (bolup d.) 291b/5

d.-ur érdiler (kéltürüp d.) 204a/17

d.-ur érdiler (me'mūr bolup d.) 286b/7

d.-ur érdiler (olturup d.) 276b/4, 279b/2

d.-ur érdiler (ta'yīn ḳılıp d.) 282a/3

d.-ur érdiler (yetkürüp d.) 290b/1

d.-ur érdiler (yiberip d.) 257a/9

d.-ur érdiler (yügürmekçi bolup d.) 265a/13

d.-ur érdiler (nām-zed ḳılıp d.) 268a/15

d.-urlar érdi (bara d.) 222a/15

d.-ur érdiler (ḫamyāze çéker d.) 200b/12

d.-ur érken (yek-cihet bolmış d.) 232a/2

d.-ur érdi (zaḫm-dār bolġan d.) 284b/9

d.-ur érdiler (éltken d.) 234b/2

d.-ur érdi (mümtāz u ser-efrāz bolmış d.) 231a/17

d.-ur érdi (barmış d.) 234a/8

d.-ur érdi (ber-pā ḳılmış d.) 231b/8

d.-ur érdi (kélmiş d.) 288b/2

d.-ur érdi (ma'zūl étmiş d.) 227a/9

d.-ur érdi (müberhen bolmış d.) 269a/13

d.-ur érdi (teraḳḳī tapmış d.) 231b/16

d.-ur érdi (yétmiş d.) 254b/3

d.-ur érdi (zirā‘at ḳılmış d.) 253b/1

d.-ur érdi (tüşmiş d.) 276b/5

d.-ur érdiler (müctemi‘ bolmış d.) 231a/8

d.-urlar (nişān bérmey d.) 216b/4

d.-ur érdi (ḳalmay d.) 224a/6

d.-ur érmiş (raġbetlıġraḳ bolup d.) 284b/10

d.-ur érdi (ḳazılmay d.) 208a/8

d.-ur érdi (tüketmey d.) 276b/7

d.-ur érdi (manẓūr ḳılmas d.) 221b/13

d.-ur érdi (yétmes d.) 208a/6, 271b/16

d.-ur érdiler (kemlik tartmas d.) 210b/9

dūr < *Far.* Uzak

d. 257a/6

dūr-bīn < *Far.* İlerisini, ileriyi, uzağı gören; dürbün

d.+iġa 294b/5

duraḫşān < *Far.* Parlak → **diraḫşān**

d. 216a/11

dūr-bāş < *Far.* Uzak dur, uzak ol

d. 262a/12

dūr-bīnlik< *Far.+T.* İlerisini, ileriyi, uzağı görme

d. (kemāl-ı d.) 227b/16

ḍurūb < *Ar.* Vurmalar, çarpmalar

ḍ.-ı mütevālīsi bile 226b/5

dū-zebān < *Far.* İki dilli

d. (ḳalem-i d.) 228b/13

dünyā < *Ar.* Yerküre

d. (terk-i d.) 214a/4

d.+dın 266b/7, 278a/5, 290b/14

dür-pāşlıġ < *Ar.+Far.+T.* İnci saçma

d. körgüz- 215b/12

dürc < *Ar.* Kutu; mücevher kutusu

d.-i ḥaḳīḳat (gevher-i d.) 243a/12

d.+iniŋ 246b/6

d.+ide 215a/3, 229a/17, 267b/16

d.+idin 216a/10

dürr < *Ar.* İnci

d. 211b/1

d.-i ġaltān 225a/7

d.-i ḳıymet-bahā-yı baḥr u ḫār-ı şecā‘atdur 219b/1

d.-i nāb 267b/16

d.-i nīkdin 214b/16

d.-i raḫşende 215a/3

d.-i vaṣl 211a/16

d. saç- 282b/16

d.+idin 211a/17

dürr-figen < *Ar.+Far.* İnci atan

d. 241a/12

dürrāc < *Ar.* Turaç kuşu, çil kuşu

d.+ları 244a/14

dürüst < *Far.* Düzgün, doğru

d. (ʿazm-i d.) 211a/16

düşmen < *Far.* Düşman

d. 221a/2, 222b/7, 238a/11, 254a/15, 254a/15, 292b/1, 292b/4

d.-i bed-ḫᵛāh bol- 269a/13

d.-i ḳadīmni 269a/16

d. üzre 205b/1

d.+niŋ 208a/11, 220a/9, 294a/3

d.+idin 264a/9

d.+iġa 264a/9

d.+in 247b/15

d.+ler 292a/7

d.+leriġa 284b/4

düşmen-güdāz < *Far.* Düşman eriten, düşman tüketen

d. 270a/1

d. bile (kevkebe-i d.) 260a/7

d.+dın soŋra (vāḳıʿa-ı d.) 253a/13

düşmen-şikār < *Far.* Düşman avlayan

d. (ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār-ı d.) 285b/5

d. (ḫaḳan-ı d.) 251a/1, 277b/8

d. (ḥażret-i ḫıdīv-i kām-kār-ı d.) 282b/7, 290a/10

d. (ḫıdīv-i kām-kār-ı d.) 230a/10

d. (serdār-ı d.) 204a/11

d. (şüceʿā-yı d.) 217b/15

d. (ṣaff-der-i d.) 222a/1

d.+dın (şüceʿā-yı d.) 286b/2

d.+ġa (şüceʿā-yı d.) 282b/14

d.+nıŋ (ḥażret-i pād-şāh-ı kām-kār-ı d.) 239a/17

düşvārlıġ < *Far.+T.* Güçlük, zorluk

d. bile 247a/5

düvel < *Ar.* Devletler

d. (erbāb-ı d.-i mülhemūn) 222a/13

E / É

eʿādī < *Ar.* Düşmanlar

e. 218b/12, 294a/13, 297a/6

e.+niŋ 207b/8

e.+ni 207b/7, 222b/15, 226b/13

e.+ġa 285b/16

e.+ge 289a/14

e‘āli < *Ar.* Pek yüksek olanlar, şeref sahibi olan büyük kimseler

e.+si 256b/9

e‘āẕım < *Ar.* Büyük insanlar

e.+ıdın 203a/17, 211b/8, 265a/3

e.+ınıŋ 225a/12

ebā ‘an cedd < *Ar.* Babadan babaya, dededen dedeye, kuşaktan kuşağa

e. 201a/13

e. 229a/8

ebced-ḫᵛān < *Ar.+Far.* Okula yeni başlamış öğrenci

e. ḳılıp durur (ṭıfl-ı e.) 216b/10

ebed < *Ar.* Ebediyen, sonsuza dek

e.+ġa 225a/9

ebed-müddet < *Ar.* Sonsuza dek süren

e. (devlet-i e.) 231a/3

e.+ġa (devlet-i e.) 281b/2

ebedī < *Ar.* Sonsuz

e. (sa‘ādet-i e.) 257b/4

e.+ġa (ḫüsrān-ı e.) 234b/17

ebnā < *Ar.* Oğullar, insanlar

e.-yı cinsidin 202b/12, 231a/16, 276a/13

e.-yı zamānıdın 242b/14

ebrār < *Ar.* İyi insanlar, hayır sahipleri

e. (aḥbār u e.) 216b/15

ebreş < *Ar.* Alaca

e.-i felek-veşni 228a/16

e.-i ḥayātdın 297a/1

ebṭāl < *Ar.* Yiğitler, kahramanlar, savaşçılar

e.-ı cehālet-imtişāl 218a/7

e.-ı celādet-şi‘ār bile 252a/12

e.-ı iḫlāṣ-şi‘ār bile 235a/10

e.-ı kīne-güẕār 226b/2, 252b/3

e.-ı nām-dār-ı bī-āzerm bol- 220a/14

ebū’l-feṯḥ < *Ar.* Fethin babası anlamında unvan sıfatı

e. 201a/7, 208a/5, 208b/3, 215a/8, 220b/16, 224b/11, 225a/13, 227a/6, 241a/15, 292b/10

ebū’l-ġāzī < *Ar.* Gazi babası anlamında unvan sıfatı

e. 229a/8, 251a/3, 268a/1, 270b/9, 277b/11, 282b/10

ebū'l-ma'ānī < *Ar.* Manaların babası anlamında unvan sıfatı

e. 283a/1

ebū'l-manṣūr < *Ar.* Galiplerin babası anlamında unvan sıfatı

e. 273b/13

ebū'l-muẓaffer ve'l-feṯḥ < *Ar.* Fetih ve zafer kazanmışların babası anlamında unvan sıfatı

e. 229a/8

ebū'l-muẓaffer ve'l-manṣūr < *Ar.* Galiplerin ve zafer kazanmışların babası anlamında unvan sıfatı

e. 208b/3, 217b/14, 224b/10, 225a/13, 227a/6, 251a/3, 268a/1, 270b/9, 277b/10, 282b/10

ebvāb < *Ar.* Kapılar

e.+ı 232b/17

e.+nı 214a/4

ecdād < *Ar.* Dedeler, atalar

e. u ābā 213b/13

ecel < *Ar.* Hayatın sonu, hayatın son anları

e. 211a/13, 223b/5, 239b/7, 286b/3, 297a/16, 299a/4

e. (dehān-ı e.) 236a/8

e. (ḳılavuz-ı e.) 293b/3

e. (miŝl-i e.) 233a/15

e. (sinān-ı e.) 255b/14

e. (şūriş-i nefīr-i e.) 220a/17

e. bolup dururlar (bādiye-hümā-yı e.) 200b/11

e. dék 239b/9

e. sal- 213b/16

e. yet- 214a/5, 239a/2

e. zaḫmın yétkürüp dururlar 286a/10

ecnās < *Ar.* Cinsler, türler

e.-ı bāzār-ı şecā'atdur 219b/3

e.-ı muraṣṣa' 258b/5

e.+dın 250a/8

ecsād < *Ar.* Vücutlar, tenler, gövdeler

e.+ın 221a/9

edā < *Ar. edā'* Yerine getirme

e.+sı bile 294b/12

e.+sıdın soŋ 246b/17

e.+sıdın soŋra 242a/2, 248a/6, 250b/5, 295a/17

edeb < *Ar.* İyi terbiye, naziklik, zariflik

e. 208b/1, 215a/13

e. (né e.) 249a/1

e. birle 214b/15, 225b/14

e. birle ('Uṭārid-i e.) 214b/11

edevāt < *Ar.* Edatlar; araçlar

e.-ı melāhī 280b/2

ed‘iye < *Ar.* Dualar

e.-i ḫāṣ eyle- 214b/14

ef‘a < *Ar.* Engerek yılanı; kötü huylu

e. 218b/14

ef‘āl < *Ar.* İşler, ameller

e.-ı nā-şāyestesidin 284a/4

e.-ı ẕemīme 267b/3

efāżıl < *Ar.* Çok fazıl (mümtaz) olanlar, çok bilgililer

e. bile 215b/10

e.+dın 216b/5

efḍal < *Ar.* Çok faziletli; üstün

e.-ı ḫavāḳīn-i zü’l-iḥtişām 251a/1

e.-ı ḫavāḳīn-i mu‘aẓẓam 277b/9

e.-ı selāṭīn-i ‘ālī-mekān 241a/9

e.-ı eşrāf-ı murtażavī 211b/5

efḍalü’l-fużalā < *Ar.* Bilginlerin en faziletlisi

e. 227b/12

efḍalü’l-ḫavāḳīn < *Ar.+T.* Hakanların en faziletlisi

e. 208a/16

efḍalü’l-vāṣılīn < *Ar.* Hakikate ermişlerin en faziletlisi

e. 205a/3

efġān < *Far.* Feryat, figan, bağırma

e. bol- 233b/17

efkār < *Ar.* Fikirler, düşünceler

e. 232b/5

eflāk < *Ar.* Gökler, semalar

e.+ge 287a/9

e.+ge (laṭme-i e.) 211a/6

efsād < *Ar.* Bozukluklar

ehl-i e. sarı 260a/6

efsāne < *Far.* Efsane

e.+si durur 203a/16

efsāne-perdāzlıġ < *Far.+T.* Uyduruk şeyler yazma

e. körgüz- 205b/6

efser < *Far.* Taç

e. (ne e.) 262a/2

e.-i ‘ināyet-i İlāhī bile 292a/13

e.+i 225b/13

e.+idin 229a/10

e.+iġa 225a/6, 228b/12, 262a/2

efvāc < *Ar.* Bölükler, takımlar, kısımlar

e.-ı ḳāhire 283a/9

e.-ı ḳāhire bile 286b/17

e.-ı emvāc-ı belā dék 223b/17

e.-ı fesād 235b/11

e.-ı ḳāhire 232b/1, 271b/11, 291b/10

e.-ı ḳāhireni 202b/9

e.-ı manṣūre bile 240b/2

e.-ı mütekāşire 251b/9

e. buyur- 201a/5

e.+ı 235b/10

efzūn < *Far.* Fazla, çok, yukarı, aşkın

e. 241a/14, 246a/14

e. ét- 251b/2

eger < *Far.* Eğer, şayet

e. 208b/5, 213a/3, 215b/13, 224a/15, 224a/2, 233b/10, 238b/6, 243b/2, 246a/5, 248b/7, 250b/3, 253b/17, 255a/1, 255b/9, 257b/10, 260b/2, 262a/11, 263b/16, 267a/15, 274b/2

egerçi < *Far.* Her ne kadar, olsa da, ise de

e. 201b/7, 213a/1, 221b/4, 245b/16, 246a/16, 254a/16, 259a/13, 260b/5, 275b/6, 297b/11

ehl < *Ar.* Sahip, malik, becerikli

e.-i āfāḳ (yegāne-i e.) 236a/16, 240b/7

e.-i Aral 248b/15, 261b/1

e.-i ʻaḳl 235a/15

e.-i buṭlān 297b/9

e.-i dānişġa kīn 212b/16

e.-i efsād sarı 260a/6

e.-i Ferheng 258b/10

e.-i fesād érdiler 245b/9

e.-i fesād 268a/11

e.-i fesādnı (ser-defter-i e.) 299a/12

e.-i fesādnıŋ 297b/15

e.-i ġażab 248b/14

e.-i ḥüzngа 223b/4

e.-i idbār 297b/8

e.-i īmān (nāşır-ı bilād-ı e.) 217b/14

e.-i ʻināad 233a/15, 275b/9, 285a/3, 286a/1, 287a/14, 289a/4

e.-i ʻināad (ser-ḥalḳa-ı e.) 292a/7

e.-i ʻināadnıŋ 253a/17, 292b/5

e.-i inşāfġa 201a/17

e.-i leşkerġa 275b/11

e.-i mevkibġa 249b/6

e.-i neberd 252a/17, 286a/10

e.-i şād 229b/3

e.-i şecāʻatnı 219a/14

e.-i şikār 249a/7

e.-i ümem 228a/9

e.-i vefā 212b/13

e.-i yaḳīndin 243b/2

e.+i 204b/2, 210a/5, 214a/14, 216a/1, 216a/14, 229a/17, 233b/15, 233b/17, 244a/1, 249a/14, 251b/12, 251b/8, 254b/2, 255b/10, 258a/17, 258b/14, 259a/10, 260a/17, 261a/5, 268a/12, 271a/16, 272a/4, 286a/7, 294a/17, 294b/6

e.+i dağı 254a/13, 259a/8

e.+i içre 220b/3

e.+i üze 253b/13

e.+i yaŋlıġ (cünūn e.) 243b/10

e.+idür 257b/1

e.+iniŋ 206b/6, 212b/5, 220a/7, 232b/3, 239b/8, 251a/5

e.+in 217b/16, 218a/1, 233b/8, 254b/1

e.+ini 212b/17, 245a/10, 249b/17, 256b/17, 272a/8

e.+iġa 216a/3, 229b/5, 230b/4, 254b/17, 259a/13, 274b/15, 275a/7, 296a/4

e.+ige 249b/7

e.+idin 211a/10, 273b/8

ehlü'l-īmān < *Ar.* İman ehli, müminler

e. (nāṣır-ı bilād-ı e.) 292b/9

ejdehā < *Far.* Ejderha

e. 263b/2

e. yaŋlıġ 296b/10

ejder < *Far.* Ejder

e. 263b/12

ekābir < *Ar.* Büyükler, ileri gelenler, seçkinler

e.-i müşārün-ileyhimniŋ 225a/16

e. ü aṣāġırnı 266b/7

e.+niŋ 271b/12

e.+i 205b/8, 294a/1

e.+iniŋ 206a/5, 225a/12, 293b/7

e.+iġa 218a/7

e.+idin 202b/15, 203a/17, 203a/2, 206b/15, 211b/7, 263a/4, 265a/3, 273a/1, 280a/5, 299b/2

e.+idin durur érdi 273a/16

eḳālim < *Ar.* Ülkeler, diyarlar

e.+iniŋ 208a/17

ekber < *Ar.* En büyük

e. ('ıyd-ı e.) 239b/13

ekl < *Ar.* Yeme, yemek

e. ü şübdin 243a/5

ekmelü'l-kāmilīn < *Ar.* Kamillerin en kamili, olgunların en olgunu

e. 205a/3

eknāf < *Ar.* Yöreler, taraflar

e.+ıġa 259b/4

e.+ıġa (eṭrāf u e.) 251a/4

e.+dın (eṭrāf u e.) 251b/9

ekṣer < *Ar.* Çoğu

e. 210b/13, 216b/14, 257b/13, 259a/16, 269b/17, 271b/15, 288b/3, 290a/3, 292a/2, 295b/1

e.+i 287b/11, 298a/10

elem < *Ar.* Keder, dert

e. 214a/2

el-ḫāyin < *Ar.* Haince, acımasızca

e. 268b/3

elḳāb < *Ar.* Unvanlar, soyadları; resmî unvanlar

e.-ı kirāmīsi bile 219a/12

e.+ı 223a/11

e.+ı bile 224b/6

el-ḳıṣṣa < *Ar.* Sözün kısası, sözden anlaşıldığına göre

e. 244a/17

el-melikü'l-mennān < *Ar.* İhsanı bol Melik; Allah

e. 251a/3

el-melikü'l-müste'ān < *Ar.* Allah'ın sıfatlarından biri

e. 267b/17, 270b/9

el-mercī'ü'l-ḫalāyıḳ < *Ar.* Yaratılmışların döneceği yer

e. 272a/12

el-veledü sırru ebīh < *Ar.* Babasının oğlu anlamında bir tabir

e. 299b/5

elmās-peykān < *Far.* Elmas temren

e. (nāvek-i e.) 294a/12

elṭāf < *Ar.* İyi muameleler, iyilikler, iyilikseverlikler

e.-ı ḫusrevāne 232a/9

e.-ı ḫusrevāneġa 255a/11

e.-ı İlāhī (maẓhar-ı e.) 277b/9, 282b/8

e.-ı pād-şāhī 227a/14

e.+ı (pertev-i e.) bile 225b/6

e.+ıdın 246b/2

elvān < *Ar.* Renkler

e. 250b/1

e. u elvān 243a/4

elviye < *Ar.* Bayraklar, sancaklar

e.-i nehżatnı 271a/2

e.-i ẓafer-intimānı 233b/3

e.-i ẓafer-ta'biyeni 270b/2

emān < *Ar.* Eminlik, korkusuzluk

e. 266b/15

e. (emn ü e.) 282b/9

e. tap- 229b/2

emāret < *Ar.* Emirlik, beylik

e. 225b/12, 247b/16

e. ü eyālet 224b/14

e. (müddet-i e.) 211b/1

e.-i şuġl 228a/15

e.+idin (avān-ı e.) 224b/1

e.+iġaça (hengām-ı e.) 214b/5

emāret-intisāb < *Ar.* Emirliğe bağlı

e. 234a/12

emāret-me'āb < *Ar.+Far.* Emirlik sığınağı

e. 247b/7, 249a/9, 273a/8, 274a/17, 283a/17, 291b/3

e. (cenāb-ı e.) 273b/10

emāret-penāh < *Ar.+Far.* Hükümdarların sığındığı yer

e. 243b/8, 254b/5, 262b/8, 272a/17, 282b/16, 292b/17, 296a/10

e.-ı aṣālet-dest-gāh 259b/7

emel < *Ar.* Arzu, istek

e.+ġa (ṭūl-ı e.) 236a/8

emīr < *Ar.* Bey, emirlik lideri, komutan

e. 227b/15, 261b/9

e. ü ser-gerde 263a/7

e. ü sipāh bol- 296a/8

e.-i bī-naẓīr 206a/11

e.-i Cemşīd 268b/1

e.-i 'izzet-me'āb 230a/13

e.-i kebīr 224b/13, 227a/15, 228a/14, 231a/12, 235a/17, 235b/16, 236a/16, 237a/10, 240a/9, 241b/10, 245b/7, 269a/7, 270b/14, 271b/16, 273b/12, 274b/11, 274b/13, 275a/1, 275b/1, 275b/16, 276b/2, 277b/14, 285b/12, 289a/8, 292a/11, 295a/17, 295a/9, 295b/17, 296a/6, 298b/6, 300a/1

e.-i maġfiret-nişān 267b/4

e.-i maẓlūm 294b/9

e.-i maẓlūmnı 294b/5

e.-i müşārün-ileyhniŋ 254b/14

e.-i rūşen-żamīr 227b/7, 230b/14, 232a/14, 237b/8, 240a/15, 243b/8, 265a/6, 272a/12, 284b/16, 290b/2

e.-i ṣadāḳāt-me'āb 229b/8

e.-i ṣāyib-tedbīr 205b/12

e.-i ṣāyib-tedbīr 259b/7, 283b/13

e.-i ṣāyib-tedbīr 230a/16

e.-i şarḳī 296a/2

e.+i 260a/11

e.+ler 241b/7, 254b/9

emīr-zāde < *Ar.* Emir oğlu

e. 211b/9

e.-i ferḫunde-siyer 239a/17

e.-i a'ẓam 208b/16, 211b/13

e.-i müşārün-ileyhni 210a/14

e.+niŋ 268a/10

e.+ler 209a/1

e.+ler (ümerā vü e.) 209b/6

emīreyn < *Ar.* İki emir

e.-i meẕkūrın 207b/8

emn < *Ar.* Eminlik, korkusuzluk

e. ü emān 282b/9

e. ü emān tap- 229b/2

e. ü sa'ādet durur (maṣdar-ı e.) 231a/3

emniyet < *Ar.* Emniyet, güvenlik

e. ü refāhiyyet-i şaḫṣī 235b/10

emr < *Ar.* İş, buyurma, buyruk

e.+ġa 224b/14, 279a/8

e.+i 287a/17

e.+i bile 294a/9, 295b/8

e.+ide 224b/14, 278a/1, 288a/16, 295b/10, 298a/9

e.+idin 271b/12

e.+iġa 221b/15, 223a/6, 231b/2, 232a/16, 233b/9, 238a/4, 271a/6, 277b/14, 283b/9, 286b/1, 287b/16, 289a/8, 294a/12, 296b/13, 300a/7

e.+in 238a/8

e. ḳıl- 207b/12, 274b/11

e. ḳılıp durur 208a/6

emṣār < *Ar.* Kentler, meleketler

e.+ġa 295b/5

emti'a < *Ar.* Mallar

e.-ı bisyār 201b/11

emvāc < *Ar.* Dalgalar

e.-ı belā dék (efvāc-ı e.) 223b/17

emvāl < *Ar.* Mallar, para ile alınan şeyler

e. u eṭfālıġa 275b/15

e. u mevāşī 257b/14

e. u mevāşīleriġa 257b/13

e. u tavar 258a/8

e.-ı bī-nihāyet bile 278a/17

e.+nı 201b/4, 283a/12

e.+ı 269b/17

e.+ın 203a/15

e.+ın (merākib ü e.) 206a/4

enāmil < *Ar.* Parmak uçları

e.-i şūm-şemāilin 222b/3

enbiyā < *Ar.* *enbiyā'* Peygamberler, nebiler

e. vü rüsūl-ı 'Arab

enbūh < *Far.* Yığın, topluluk

e. (gürūh-ı e.) 293a/16

e. (leşker-i e.) 276a/2

e.-ı gürūh bile 286a/3

e. bile (gürūh-ı e.) 236b/11, 239b/2, 268a/14, 287b/4, 296a/14, 298b/9

encüm < *Ar.* Yıldızlar

e. 225b/16, 255a/3

e. dék (şeh-i e.) 232b/14

e. içre 260a/4

e.+niŋ 261b/5

e.+idin 259b/17

encüm-penāh < *Ar.* Yıldızların sığınağı

e. (pād-şāh-ı e.) 220b/5

encüm-sipāh < *Ar.* Yıldız ordusu, Yıldızlar kadar çok ve yüksek dereceli askerler

e. (Dārā-yı e.) 215a/4

e.+nıŋ (ḥażret-i pād-şāh-ı e.) 256a/4

encümen < *Far.* Meclis, topluluk

e.+i 255b/11

endāzesiz < *Far.+T.* Ölçüsüz

e. 248b/13

endek < *Far.* Az, biraz

e. 235a/15, 294b/12

endīşe < *Far.* Düşünce; tasa, kaygı

e.-i fesād 269b/5

e. ḳıl- 293b/12

e. ḳılma- 293b/7

endūh-gīn < *Far.* Üzüntülü, kederli

e. 238b/12

engüşt < *Far.* Parmak

e.-i dest 233b/1

engüşt-nümā < *Far.* Parmakla gösterilen

e. bolup durur érdi 288a/17

e. durur érdi 297b/10

enhār < *Ar.* Nehirler

e.-ı şelāşe 274b/10, 274b/13

e.-ı şelāşedin 275a/14

enṣār < *Ar.* Yardımcılar

e.+ı bile (a'vān u e.) 238a/6

envā' < *Ar.* Türler, çeşitler

e.-yı mübārezet 217a/16

e.-yı tezyīn 259a/9

envār < *Ar.* Işıklar, aydınlıklar

e. (dīdār-ı e.) 251a/16

e.-ı şecā'atdur 219a/17

e.+ıdın (pençe-i e.) 246b/5

erāẕil < *Ar.* Reziller, ayaktakımı

e. 216b/5

e. ü ʻavāmü'n-nāsı 297a/17

e. ü evbāşı 209b/15

e.+i (eşrār u e.) 201b/14

e.+i (evbāş u e.) 268b/15

erbāb < *Ar.* Sahipler, malikler

e. (mürşid-i e.-ı fesād) 292a/7

e.-ı ḍalālet 293a/4

e.-ı düvel-i mülhemūn 222a/13

e.-ı fesād bile 286a/1

e.-ı fesād 288a/7

e.-ı fesāddın 275b/9

e.-ı fesādġa 297a/5

e.-ı fesādnı 289a/4

e.-ı fesādnıŋ 287a/14, 292b/6

e.-ı kerem birle (himmet-i e.) 248b/6

e.-ı maʻīşet 259a/10

e.-ı rıfḳ 299b/1

ercümend < *Far.* Saygıdeğer, saygın

e. 245b/3

e. (ferzend-i e.) 278b/17

e. ü ser-bülend ü ser-efrāz bolup dururlar (mümtāz u e.) 280a/2

e. bolup dururlar (behre-mend ü e.) 248a/16

ercümendlıġ < *Far.+T.* Saygınlık

e. 229a/11

erk < *Far.* Şehir içinde padişaha mahsus kaleye benzer saray, hisarlardaki sarp yapı

e. 281a/5, 295a/14

e.+niŋ 239a/13, 276b/2

e.+ni 281a/2

e.+ġa 269b/6

erkān < *Ar.* Asıllar, esaslar; direkler, sütunlar; önderler, liderler

e.-ı devlet 207a/12, 218a/3, 242b/4, 253a/14, 259a/17, 261b/6, 270b/13, 271a/12

e.-ı devlet bile 295a/13

e.-ı devletġa 229a/3

e.+ıġa 251b/10

e.+nıŋ 207b/3

erre-püşt < *Far.* Testere ağzı

e. 263b/12

ervāḥ < *Ar.* Ruhlar, canlar

e.-ı muḳaddesleridin 246b/17

e.-ı ṭayyibedin 266a/14

erẕāl < *Ar.* Reziller, alçaklar

e. u evbāş 231a/7

erzānī < *Far.* Ucuz

e. tut- 227a/13

es‘ad < *Ar.* Daha saadetli; en hayırlı, en mutlu

e.-ı sā‘at 216a/6

e.-ı sā‘atda 270b/17

e.-ı sā‘at ve aḥsen-i evḳāt durur érdi 283a/4

e.-ı sā‘atda durur érdi 228a/4, 51a/11

e.-ı sā‘at édi 254b/17

esāret < *Ar.* Esirlik, tutsaklık → **üsāret**

e. 234a/14, 277a/1

e.+din (ḳayd-ı e.) 277a/13

e. ḳaydıġa giriftār bol- 211b/16

e. ḳaydıġa çék- 281b/9

e. ḳaydıġa tart- 205a/5

e. ḳaydıġa muḳayyed durur érdiler 227b/4

esās < *Ar.* Asıl, temel, kök

e.-ı ẓulm (ḳāmi‘-i e.) 282b/9

e.+ın 208b/1

esāsu’ş-şirk ve’l-ṭuġyān < *Ar.* Azgınlık ve şirkin kağnağı

e. 292b/9

esāsü’l-ẓulm ve’l-ṭuġyān < *Ar.* Azgınlık ve zulmün kaynağı

e. (ḳam‘-ı e.) 208a/16

esbāb < *Ar.* Sebepler, vasıtalar, araç-gereçler

e.-ı bilā-ġāyet 278a/17

e.-ı ma‘īşet 259a/11

e.-ı menāhī 280b/2

e.-ı menāzilni 248a/1

e.-ı neşāṭīn 219b/5

e.-ı rezm 260a/9

e.-ı sefer üçün (tehiyye-i e.) 270b/11

e.-ı sefer 233a/7, 282b/14

e.-ı sefer (tehiyye-i e.) 254b/10

e.-ı yörüş 251a/9

e.+ım 214b/8

e.+nı 214a/4

e.+ı 201a/16, 242b/16

e.+ın 216b/4

e.+ınıŋ 241b/4, 281b/8

esbāb < *Ar.* Elbiseler

e.-ı bilā-ġāyet 278a/17

eşer < *Ar.* Nişan, iz, alamet, belirti

e. 250a/12

e.-i devlet-i sulṭānī 214b/2

e.-i ḥużūr 264b/15

e.-i sa‘ādetidin 216b/1, 216b/6

e.-i şeḳāvetidin 299b/8

e. ol- 236a/13

e. tap- 212b/11

eşerī < *Ar.* Sonuç

e. 235b/14

esīr < *Ar.* Tutsak

e. 206a/17, 212b/1, 259b/4

e. (çarḫ-ı e.) 296a/6

e. ü ḳatīl 292b/5

e. (sipihr-i e.) 264b/13

e. bol- 206b/2, 253a/12, 275b/11, 286b/13

e. bolup dururlar 211b/15

e. ét- 281b/4, 285b/3

e. eyle- 209a/9

e. eyle- (ḳatīl ü e.) 226b/13

e. ḳıl- 203a/7, 203b/3, 205a/15, 273b/8, 279a/15, 282a/3, 285a/7, 299a/5

e. ḳıl- (baş ve e.) 298a/10

e. ḳıl- (e'ādīni ḳılmaḳ ḳatīl ü e.) 207b/7

e.+ler 211a/11

e.+ler bile 227b/11

e.+lerni 300a/3

e.+lerniŋ 298a/10

eşīr < *Ar.* Tutsak

e.+ġa (felek-i e.) 286a/6

eşḳāl < *Ar.* Ağır yükler, ağır şeyler

e. 283a/11

e. (aḥmāl u e.) 271a/13

e. u aḥmālın 282a/1

e.+ın (aḥmāl u e.) 226b/1

eşnā < *Ar.* Ara, aralık, zaman, sıra

e.-yı gīrüdārda 286a/14

e.+da 208a/1, 208b/16, 209a/17, 210b/4, 218a/16, 221b/12, 222b/7, 234a/1, 235b/1, 236b/1, 237a/13, 269b/11, 276b/6, 280b/2, 281b/8, 286b/2, 287b/10, 288a/3, 289b/1, 296a/16, 297b/9

e.+sıda 209b/15, 223a/3, 232a/4, 288b/7

eṣnāf < *Ar.* Çeşitler, cinsler, zümreler, sınıflar

e.-ı benī ādem dağı 228a/9

esr < *Ar.* Esirlik, kulluk

e.+ġa 285a/3

e. ḳıl- (ḳatl u e.) 288b/4

esrār < *Ar.* Sırlar, gizler

e.-ı ḫilāfet (maḥrem-i e.) 241b/5

e.+ıda 232a/1

eş'ār < *Ar.* Şiirler

e.+dın 259a/3

eşi‘a < *Ar.* Işınlar, ışıklar

e.-ı leme‘āt-ı ġaybī (mehbiṭ-i e.) 239a/3

eşk < *Far.* Gözyaşı

e.-i ḫūn-ālūdı 264b/9

eşkāl < *Ar.* Şekiller

e.-ı ‘aḳayid 258b/16

eşrāf < *Ar.* Şeref ve itibar sahibi kimseler

e. 245b/2

e.-ı murtażavī (efḍal-ı e.) 211b/5

e. u ahālīsi 256b/8

e.+ıdın 203a/13, 262b/9

eşrār < *Ar.* Kötülük edenler, fesat karıştıranlar

e. u erāẕili 201b/14

e. bile (vesvese-i e.) 292a/9

eşref < *Ar.* En şerefli, en onurlu

e.-i evḳāt 228a/4

e.-i sādāt-ı nebevī 211b/5

etbā‘ < *Ar.* Tabii olanlar; hizmetçiler, uşaklar

e.+ı bile 218a/16, 238a/2, 272b/16, 273a/17

e.+ıġa 218b/6

eṭfāl < *Ar.* Çocuklar

e. māl u mevāşīleri bile (keşret-i ‘iyāl u e.) 260b/16

e.+dın (‘ıyāl u e.) 277a/1

e.+ı (‘ıyāl u e.) 290b/5

e.+ıġa (emvāl u e.) 275b/15

etḳıyā < *Ar.* Günahtan çekineneler, takva sahipleri

e. 213a/6

eṭrāf < *Ar.* Yanlar, kıyılar, uçlar

e. 239b/3

e.-ı cevānibġa 286b/6

e.-ı memālikdin 255b/8, 283a/10

e. u cevānibdaġı 240b/10

e. u cevānibdin 235a/6, 235b/3

e. u cevānibġa 233a/6, 258a/7

e. u cevānibidin 287b/7

e. u cevānibin 232b/2, 276b/17

e. u eknāfdın 251b/9

e. u eknāfıġa 251a/4

e.+daġı 295b/4

e.+ġa 287b/10

e.+ı 271b/9

e.+ın 207b/17, 236b/12

e.+ıġa 207b/13, 231a/7, 254b/8, 259b/3, 282b/13, 290b/16

e.+ıda 223b/14, 233b/9, 245b/13, 254b/6, 296a/7

e.+ıda (Kūh-ı Ten-ḳal‘asınıŋ e.) 274a/15

e.+ıdaġı 286b/14

e.+ıdın 282b/5

evāḫir < *Ar.* Sonlar; ayın son günleri → **avāḫir**

e.+ide 205b/11, 209b/13, 228a/16, 236a/1, 237a/5, 241a/1, 254a/10, 277b/15, 281a/12

evāsıṭ < *Ar.* Ortalar, ortada bulunanlar; orta günler

e.+ıda 203a/13, 237b/8, 267b/2, 280a/4

evāyil < *Ar. evā'il* İlk zamanlar, eski, geçmiş zamanlar

e.-i devletidin 280a/11

e.+ide 206b/11, 228a/4, 237b/3, 276a/2, 276b/12

evbāş < *Ar.* Ayak takımı, aşağılık kimseler

e. (erẕāl u e.) 231a/7

e. u erāẕili 268b/15

e.+ı (erāẕil ü e.) 209b/15

evc < *Ar.* Yüce, yüksek, bir şeyin doruğu

e. (né e.) 252a/17

e.-i ‘ızzet 240a/5

e.-i ‘ızzetġa 226a/6

e.-i salṭanat (āftāb-ı e.) 224b/17

e.+iġa 201a/9, 215b/5, 215b/8, 225b/4, 229b/10, 251a/17

evḳāt < *Ar.* Zamanlar, çağlar

e. 216b/14

e. (aḥsen-i e.) 251a/11

e. (eşref-i e.) 228a/4

e. durur érdi (es‘ad-ı sā‘at ve aḥsen-i e.) 283a/4

e. édi (aḥsen-i e.) 255a/1

e.+da 216b/3

e.+da (aḥsen-i e.) 216a/6

evlād < *Ar.* Çocuk, çocuklar

e. u aḥfādıdın 206b/16

e.+ı 202a/2

e.+ı bile 267a/10

e.+ı bile (‘iyāl u e.) 273a/2

e.+ıdın 209b/13

evliyā < *Ar.* Veliler, erenler

e. 213a/6

evliyā’ullāh < *Ar.* Allah yolunda giden veliler, evliyalar

e. 266a/13

evrāḳ < *Ar.* Kağıtlar

e.+ını 215a/12

evreng < *Far.* Süs, şeref; taht

e.-i iclāldın 210b/1

e.-i zeberced 258b/5

e.+iġa 224b/6

evreng-zīb < *Far.* Tahtı süsleyen, padişah

e.-i mülk-i Ḫ̌ārezm-şāhī 253b/12

evvel < *Ar.* Önce, ilk, başlangıç olarak

e. 229b/5, 291b/10, 297b/13

e.+din 221b/15, 265a/7

e.+ide 240b/4, 270b/17

e.+idür 299b/14

evvelġı < *Ar.+T.* Önceki, ilk

e. 201b/1, 202b/10, 205b/9, 214b/4, 217b/1, 217b/5, 231a/9, 245b/1, 253b/16, 285b/4, 287a/5, 287b/15

e.+ça 218b/15

evvelī < *Ar.* En önce

e.+dür 257b/2

evvelraḳ < *Ar.+T.* Daha önce, daha evvel

e. 281b/16

ey Seslenme edatı

e. 200b/3, 214b/10, 214b/12, 214b/14, 214b/6, 214b/7, 214b/8, 214b/9, 221b/7, 228b/3, 240a/4, 254a/4, 275a/7

eyālet < *Ar.* Bir valinin idaresi altında bulunan memleket, vilayet

e. 224b/14, 225b/12, 225b/4

e.+i 231a/16, 231b/12

e. ü inaḳiyyet 224b/16

eyālet-dest-gāh < *Ar.+Far.* Eyalet hakimi

e. 282b/17, 293a/1

eyālet-me'āb < *Ar.* Eyalet sığınağı, eyaletin bağlı olduğu

e. 234a/12

eyle- Eylemek

e.-r 294a/8

e.-r (heves e.) 230a/8

e.-r (maṣūn e.) 223a/16

e.-r fırār 294a/7

e.-r ıżṭırār 217a/7

e.-r pāk 217a/8

e.-r temennā 230a/7

e.-miş (bünyād e.) 245a/2

e.-miş vehm 257a/1

e.-düm (ġalaṭ e.) 262a/15, 263a/16

e.-di 220a/4, 258b/9

e.-di (saçığlar e.) 225b/16

e.-di ber-ṭaraf 250a/15

e.-di zer-pāşlıḳ 249b/11

e.-diler tīr-i bārān 233b/16

e.! (ed‘iye-i ḫāṣ e.) 214b/14

e.! (iṭā‘at e.) 257b/3

e.! ḳavī 214b/9

e.! pīşe 240a/4

e.! (ṣıdḳ u iḫlāṣ e.) 214b/14

e.! ṭulū‘ 214b/13

e.-gey (şīrīn e.) 269a/14

e.-me! (ferd e.) 201b/9

e.-sem (‘ayān e.) 212b/14

e.-seŋ 238b/6

e.-seŋ (be-ḥill e.) 238b/6

e.-se (ḥayret e.) 255a/6

e.-se sefer 255a/1

e.-p 245a/11, 248a/11, 250a/17, 260a/12, 262a/16, 289a/13

e.-p (‘ayān e.) 264a/12

e.-p (‘işret e.) 259a/7

e.-p (cülūs e.) 258b/5

e.-p (fāş e.) 259a/1

e.-p (ḥall e.) 258b/16

e.-p (ḥamle e.) 218b/9

e.-p (ḳatl e.) 212b/5

e.-p (ḳıran e.) 226b/12

e.-p (müheyyā e.) 259a/10

e.-p (ṣayd e.) 248a/13

e.-p (ṭarab e.) 216a/13

e.-p (ẓāhir e.) 232b/9, 296b/9

e.-p alarġa hücūm 254a/16

e.-p arada saḳḳālığ 218a/11

e.-p cefā 212b/2

e.-p cülūs 229b/1

e.-p çerāġān 259a/8

e.-p dururlar (ḳatre-i ḫayāl e.) 260b/2

e.-p gürīz gehī düşmen 254a/15

e.-p ḫˇār 219a/17

e.-p her nefes nūş 228a/8

e.-p iḳdām 258b/16

e.-p ḳalem 218b/12

e.-p ḳarār 215b/6

e.-p ḳatīl ü esīr 226b/13

e.-p kemend 264a/1

e.-p mekān 250a/14

e.-p mesāyil 258b/15

e.-p rücū‘ 214b/16

e.-p su’ālāt 258b/14

e.-p şitāb 264a/7

e.-p taṣarruf 259a/1

e.-p te’emmül 259a/5

e.-p telāş u sitīz 209a/7

e.-p tīzlik 232b/8

e.-p uruşda sitīz 263b/1

e.-ben (e.) 286a/12

e.-ben (‘ayān e.) 218b/9

e.-ben (bī-basar e.) 286a/12

e.-ben (esīr e.) 209a/9

e.-ben (savaş e.) 263b/6

e.-ben (ser-nigūn e.) 212b/3

e.-ben (sitem-i irtikāb e.) 211a/13

e.-ben (şitāb e.) 226b/8

e.-ben (helāk e.) 242a/15

e.-ben (zamān-ı inḳılāb e.) 211a/13

e.-ben (zār u zebūn e.) 212b/3

e.-ben dil-figār 213a/1

e.-ben germ-tāz 221a/10

e.-ben ḫīz 244a/13

e.-ben mübtelā 210b/1

e.-ben nūş-ı cām 216a/2

e.-ben öz sāyeleridin 261a/16

e.-ben pehlevānlıġ bile 263b/7

e.-ben şefḳat-ḫizāne 249b/8

e.-ben ẕevḳ 258b/10

e.-geç (nüzūl e.) 251b/6

e.-rge 295b/8

e.-rge (niṣār e.) 225b/16

eyle Öyle → **öyle**

e. 259b/15

eylemek Eylemek

e. (‘adl u dād e.) 266b/17

e. (ḳarār e.) 241b/4

e. (neşāṭ u sürūr e.) 227a/5

e. (şād e.) 266b/17

e. (şikār e.) 241b/3

e. birle (hevā e.) 265a/11

e.+ke (ḥarb e.) 232b/12

e.+din 258b/12

eylemeklik Eyleme durumu, eyleme

e. 299b/1

eyvān < *Far.* Kemerli salon, oturacak yüksek yer, köşk

e.+ıġa 216a/12, 251b/11

e.+ınıŋ 220b/12, 224b/8, 225a/6, 228b/12, 233a/13, 233a/14

eyyām < *Ar.* Günler, gündüzler

e.-ı devletide 217a/16

e.-ı ferḫunde-fercāmda 216b/1

e.-ı ferḫunde-fercāmıda 267b/5

e.-ı muḥāṣarada 234a/6

e.-ı sa‘ādet-fercāmıda 228b/7

e.-ı salṭanatıda 216a/5

e. (teşārīf-i e.) 288a/17

e.-ı vilādetidin 214b/5

e. üçün (melālet-i e.) 216b/17

e.+dın soŋra 268b/11

e.+da 271b/15

e.+ı 259a/9, 294b/7

e.+ıdın soŋra 271b/16

ez-cihān < *Ar.+Far.* Cihandan sonra

e.+dın 294b/17

ezel < *Ar.* Başlangıcı olmayan, geçmiş zaman, öncesizlik

e.+din 225a/9

e.+niŋ (ḳāyid-i taḳdīr-i e.) 293b/3

ezelī < *Ar.* Ezel ile ilgili, öncesi olmayan

e. (‘ināyāt-ı e.) 220a/9

e. (irāde-i e.) 275a/12

e. (irāde-i e.) 201a/8, 210b/6

e. bile (bedreḳa-ı ‘ināyet-i e.) 216a/7

eẕkiyā < *Ar.* Zekiler

e. 213a/6

ezmine < *Ar.* Zamanlar

e.-i sābıḳada 271b/13

é- İmek, olmak → **ér-**

é.-dim (ister é.) 223b/15

é.-di 211a/12, 245a/9, 248a/14, 255a/15, 255b/2, 257b/15

é.-di (‘alālā é.) 220b/3

é.-di (aḥsen-i evḳāt é.) 255a/1

é.-di (bezm é.) 246b/3

é.-di (cezm é.) 246b/4

é.-di (cihān-sūz é.) 213b/4

é.-di (cihende é.) 250b/6

é.-di (cihetdin é.) 256b/6

é.-di (dérler é.) 261a/17

é.-di (es‘ad-ı sā‘at é.) 254b/17

é.-di (feżāsı é.) 251b/5

é.-di (ġavġa é.) 220b/3

é.-di (fīrūz é.) 213b/3

é.-di (ġam é.) 251b/3

é.-di (her ne kāmı é.) 256b/7

é.-di (hevāsı é.) 251b/5

é.-di (ḫūb é.) 216a/10

é.-di (ḫurrem é.) 251b/3

é.-di (ḳaan é.) 213b/8

é.-di (ḳutulġu dék érmes é.) 246a/6

é.-di (Maḥmūd é.) 213b/3

é.-di (mes‘ūd é.) 213b/3

é.-di (kün é.) 254b/17

é.-di (maḳṣūd é.) 229a/13

é.-di (mes‘ūd é.) 229a/13

é.-di (mülāzım é.) 229a/13

é.-di (Sāsānī içre é.) 213a/16

é.-di (sebük-revlikidin é.) 250b/8

é.-di (Sikender é.) 211a/15

é.-di (sulṭān é.) 213b/8

é.-di (tebeh-ḥāl é.) 257b/15

é.-di (tīz-rev é.) 243b/15

é.-di (yār é.) 229a/14

é.-di (yetkey é.) 266b/2

é.-di (yoḳ é.) 244b/7

é.-di ġam köŋlümizġa ẓulmet-efgen 249b/14

é.-di her bir ṣaff-der ü fil-ten 283b/3

é.-di laṭme-zen 243b/10

é.-di müfsid ü bağıġa naḥs 255a/2

é.-diler (étmiş é. küren) 260a/13

é.-se (sīmurġ é.) 244b/1

é.-mes (‘alāmetidindür é.) 217a/7

é.-mes (ayru é.) 267a/1

é.-mes (imkān é.) 222a/11

é.-mes (vīrān é.) 222a/12

é.-mesdür (ba‘īd) 221b/10

é.-mestür (ḳatl ḳılsa é.) 299a/17

égir- Eğirmek → **égür-**

é.-ip (ḳurġan é.) 254a/13

égür- Eğirmek → **égir-**

é.-ürler 294b/7

ékev Her iki, her ikisi

é.+i 272a/1

é.+ni 222a/15

éki İki → **ékki**

é. 202a/11, 203b/2, 211b/1, 211b/2, 225a/17, 228a/2, 228a/8, 236a/6, 238b/1, 238b/13, 242a/6, 245a/10, 245a/4, 245b/17, 245b/5, 247b/7, 250a/11, 253a/10, 253a/4, 263a/15, 264a/2, 265b/6, 271b/14, 271b/17, 272a/10, 272a/11, 274a/3, 276b/7, 277a/9, 277b/12, 279b/13, 280a/5, 281b/13, 287a/7, 287b/5, 291a/11, 294a/14, 295a/6, 296b/6

é.+si érür bir biridin yaman 212b/14

é.+side 207a/2

ékilençi İkinci → **ékinçi, ekinçi, ékkilençi**

é. 201b/9, 220a/5, 246a/7, 253b/7, 276a/12

é.+side 288b/15

éki miŋ İki bin

é. 202b/6

ékin Ekin, ekin tarlası

é. 290a/15

é. üçün 274a/16

é. ü zirā'atları 252b/11

é.+in 253a/17

é.+in (zirā'at u é.) 252b/9

é.+lerin 274b/3, 289b/15, 290a/5, 291b/2

ékinç İkinci → **ekilençi, ekinçi, ékkilençi**

é. 202b/14, 206b/1, 214b/1, 217b/10, 224a/17, 236a/14, 240b/11, 254a/6, 270b/2, 272a/8, 294b/17

ekinçi İkinci → **ekilençi, ékinçi, ékkilençi**

e. 217b/12

éki yüz İki yüz

é. 278b/3, 279a/10, 293a/7

éki yüz éllig İki yüz elli → **ékki yüz éllig**

é. 284a/16

ékki İki → **éki**

é. 211a/10, 217b/3, 217b/4, 234b/1, 243a/10, 249a/10, 253a/11, 253a/17, 254a/14, 257b/3, 263a/16, 263a/17, 264b/11, 266b/3, 271a/17, 273b/11, 274b/16, 275a/13, 276b/17, 277a/4, 279a/13, 280a/5, 286a/6, 286b/13, 288a/15, 288b/11, 288b/9, 291b/7, 294b/12, 297a/9, 298b/2, 299b/3

ékkilençi İki → **ekilençi, ekinçi, ékinçi**

é. 287a/2

é.+side 266a/16

ékki miŋ İki bin

é. 275b/2

ékki yüz İki yüz

é. 201b/11, 273a/7, 279b/14, 281a/10, 290a/15

é.+din 205a/16

ékki yüz éllig İki yüz elli → **éki yüz éllig**

é. 293a/17

ékki yüz yegirme tört İki yüz yirmi dört

é.+de 270b/16

ékki yüz yegirme üç İki yüz yirmi üç

é.+de (miŋ dağı é.) 251a/10

él İl, memleket; halk, topluluk

é. 210a/8, 237b/4, 244a/15, 248b/13, 254a/6, 256a/17, 261a/8,

265b/5, 276a/7, 283b/5, 289a/13, 290a/15, 290a/9

é. bile 290a/13, 290a/14, 291a/5

é. durur 256b/14

é. üzre 275a/8

é. ve aḥşāmı bile 298b/5

é.+niŋ 266a/5, 268a/14, 290b/3

é.+ni 220a/3, 237a/15, 243b/15, 250b/13, 262a/12, 266b/17, 273b/8, 279b/17, 280a/8, 285b/3, 290b/11

é.+ġa 251a/16, 266b/2, 266b/8

é.+ge 221b/7, 225a/9, 282b/16

é.+de 284a/13

é.+i 211a/7, 214a/8, 225a/10, 227a/3, 257a/11, 257b/4, 257a/16, 259b/9, 265b/16, 266a/1

é.+iniŋ 254a/11, 260b/13, 266a/3

é.+in 247b/14, 279a/14, 290a/12, 294a/8

é.+ini 212b/10, 265b/11, 265b/14, 266b/14, 284a/17

é.+ige 284a/14, 284b/2

é.+idin 233b/16

é.+idin durur 256a/12

é.+lerin 276a/8

é.+lerġa 283b/8

é.+lerge 248b/9

élāt < *T.+Ar.* Halk, halklar

i.-ı meẕkūrnı 283b/8

élçi Elçi, aracı

é. 234a/2, 257a/9

é. ḳıl- 272b/10

é. yiber- 227b/10

é.+ler bile 247b/13

é.+lerin 247b/10

é.+si 247a/9, 257a/8, 265b/12

é. yiberip durur érdi 265b/12

élçileş- Birbirine elçi göndermek

é.-üp 294b/1

élçilik Elçilik, aracılık

é.+ke 227b/13, 247a/9

élig (I) El

é. çék- 235a/15

é. ur- 215b/11, 231a/4

é. urup dururlar (mürāca'at çengiġa é.) 278b/14

é.+i 215b/12, 222b/7

é.+ige 239b/8, 244a/17, 258a/15, 260a/11, 262a/12

é.+ide 218b/13, 221a/11, 242a/13, 242a/14, 242a/15

é.+idin 244b/3, 266b/12

élig (II) Elli → **éllig**

é. 276a/10, 276a/13

éllig Elli → **élig**

é. 273a/7, 285a/7

é.+din 211b/16

élt- İletmek, ulaştırmak, göndermek

é.-tiler 294b/6

é.-keyler 222a/10

é.-erge 230b/17

é.-ip 239a/8, 269b/12, 288a/10, 299a/16

é.-kende 245b/10

é.-ip durur érdi 202b/13

é.-ken durur érdiler 234b/2

émdi Şimdi

é. 238a/8

ér Erkek, er

é.+ge 212b/4

ér- İmek, olmak → **é-**

é.-ür 212a/11, 214a/10, 223a/12, 223a/13, 292b/4, 294a/8, 299b/13

é.-ür (ālet-i āl é.) 212b/7

é.-ür anda Arḳar-yolıdın nişān 246b/12

é.-ür andın ḫabersiz kim bu fi'li 230a/9

é.-ür (baḥr-peymāy é.) 223a/13

é.-ür bil-cevāhir 246b/15

é.-ür bir biridin yaman (ékisi e.) 212b/14

é.-ür cāndın ol du'ā merġūb 243b/3

é.-ür (dāll é.) 212b/8

é.-ür (ġaflet é.) 205a/9

é.-ür (gürūh é.) 293b/6

é.-ür (ḫulḳ-ı ḫoş é.) 268b/10

é.-ür (iḳbāl é.) 221b/8

é.-ür (kāh-ı bī-miḳdār é.) 268b/10

é.-ür kök taḫtı ber-pā 249b/15

é.-ür lāzım 235a/14

é.-ür tā nişān 216a/3

é.-ür (mīnā é.) 215b/3

é.-ür nām-dār 215b/6

é.-ür (redd é.) 212b/6

é.-ür (şād-mān é.) 223b/3

é.-ür yārī 224a/16

é.-ür (zāl-ı müş'abid é.) 212b/5

é.-ür-miz (fermān-beriŋ é.) 254a/5

é.-miş (kélür é.) 207a/17, 269b/3, 278b/2

é.-miş (kélgen é.) dururlar 284a/8

é.-mişler (ötkerür é.) 274a/16

é.-miş (rağbetlığraḳ bolup durur é.) 284b/10

é.-miş (türk-tāz ḳılmaḳlıḳ tereddüdide é.) 283b/8

é.-dim (ḥāżır durur é.) 276b/4

é.-dim (silkige tartıp é.) 225b/17

é.-düm (mülāzımlarıdın durur é.) 200b/1

é.-düm (cāsūsı durur é.) 284a/7

é.-di 207b/15, 213b/15, 213b/17, 221b/5, 224a/13, 224a/3, 226a/16, 229a/5, 236b/2, 244a/11, 246a/6, 246b/11, 247a/14, 273b/17, 275b/3

é.-di (‘adīli durur é.) 288a/14

é.-di (‘adlıdın é.) 213b/6

é.-di (āftābī durur é.) 216a/9

é.-di (aḥsen-i evḳāt durur é.) 283a/4

é.-di (aḳşamı durur é.) 231a/9, 234a/10

é.-di (aḳşamı é.) 274a/5

é.-di (altı ḳarı durur é.) 274a/11

é.-di (andaḳ durur é.) 274a/13, 275b/16, 284a/15, 288b/15, 290a/12

é.-di (andaḳdur é.) 280b/12

é.-di (ārāste éter é.) 236a/5

é.-di (astıda durur é.) 222a/14

é.-di (atlanıp é.) 245b/13

é.-di (atlanup durur é.) 295b/9

é.-di (atlığdur é.) 210a/15

é.-di (avlar é.) 247b/3

é.-di (‘azīzī durur é.) 228b/16

é.-di (bā‘iş bolup durur é.) 299b/4

é.-di (bağışlar é.) 230b/4

é.-di (bar durur é.) 265b/6, 268b/16

é.-di (bar é.) 274a/10

é.-di (bara dururlar é.) 222a/15

é.-di (barıp durur é.) 204a/8, 260b/13

é.-di (barıp é.) 247a/9

é.-di (barmış durur é.) 234a/8

é.-di (benīa‘māmıdın é.) 291a/15

é.-di (ber-pā bolup durur é.) 247b/6

é.-di (ber-pā ḳılmış durur é.) 231b/8

é.-di (bevāriḳ-ı belā urar é.) 219a/1

é.-di (bolġay é.) 266b/3

é.-di (bolup durur é.) 217b/13, 281a/12, 297a/14

é.-di (bu cihetdin durur é.) 275a/16

é.-di (bu durur é.) 277b/11

é.-di (bu yaŋlıġ é.) 294a/15

é.-di (burcıda durur é.) 225b/2, 254b/16

é.-di (buyurulup durur é.) 296b/16

é.-di (buyurup durur é.) 276b/14

é.-di cān-baḫş-ı cism-i ḫarāb 255a/17

é.-di (Cedī burcıda durur é.) 241b/17

é.-di (cibillī bolup durur é.) 257b/6

é.-di (cilve-ger é.) 229a/6

é.-di (cümādi'l-evvel ayınıŋ sékizlençi künidedür é.) 282a/10

é.-di (cümledin durur é.) 298b/1

é.-di (çālāk é.) 247b/4

é.-diler (Çavdur é.) 287b/12

é.-di (çıḳıp durur é.) 201b/13, 202b/4

é.-di (çıḳıp é.) 203a/5

é.-di (Çumanay nehri durur é.) 271b/10

é.-di (da'vā-yı müsāvāt ḳılur é.) 239b/3, 275b/1

é.-di (deşti é.) 250b/7

é.-di (dū-şenbih é.) 246a/7

é.-di (du'ādın é.) 243b/4

é.-di (ekābiridin durur é.) 273a/16

é.-di (élçi yiberip durur é.) 265b/12

é.-di (éltip durur é.) 202b/13

é.-di (emr ḳılıp durur é.) 208a/7

é.-di (engüşt-nümā bolup durur é.) 288a/17

é.-di (engüşt-nümā durur é.) 297b/10

é.-di (arzır é.) 278a/3

é.-di (esʿad-ı sāʿat durur é.) 228a/4

é.-di (esʿad-ı sāʿatda durur é.) 251a/12

é.-di (éşitmey durur é.) 284a/16

é.-di (fāyiz bolup durur é.) 291a/17

é.-di (ġalebe-i mürġ-zārlıḳ é.) 247b/2

é.-di (gevherī durur é.) 216a/10

é.-di (gez durur é.) 272b/7

é.-di (giryān bolur é.) 236a/9

é.-di (ġurresi durur é.) 271b/5

é.-di (Ḫʷārezm ara é.) 213b/14

é.-di (ḫāriş ḳılur é.) 298a/12

é.-di (ḫāriş tüşer durur é.) 200b/13

é.-di (ḥayrān durur é.) 242b/10

é.-di (helāk bolup durur é.) 281a/1

é.-di (hem-ḳadem ḳılıp durur é.) 299b/8

é.-di (hem-rāhı durur é.) 224a/1

é.-di (hem-ser ḳılıp durur é.) 218a/4

é.-di (ḫiẕmet-güẕār ve devlet-ḫʷāhı durur é.) 231a/15

é.-di (ḫoş é.) 242a/1

é.-di (ḫūb é.) 241b/17

é.-di (ḫulāṣası é.) 285a/2

é.-di (ʿıyd-i ḳurbān durur é.) 234a/16

é.-di (iḫrāc ḳıldurup durur é.) 267b/9

é.-di (ihtimāmı é.) 230b/3

é.-di (iḫtişāṣ tapıp é.) 225b/3

é.-di (iḳāmet ḳılıp durur é.) 204b/11

é.-di (iḳdām körgüzür é.) 235a/4

é.-di (iltifāt ḳılur é.) 225a/15

é.-di (intiḫāb ḳılılġan é.) 204a/3

é.-di (irsāl ḳılıp durur é.) 269a/2

é.-di (ism é.) 251b/2

é.-di (işāreti ḳılılup durur é.) 221a/2

é.-di (iştidād tapıp durur é.) 256b/13

é.-di (iştiġāl körgüzür é.) 221a/1

é.-di (iṭāʿatıda durur é.) 265b/9

é.-di (iẓhār-ı muḥārebe ḳılur é.) 236a/4

é.-di (ḳaçıp durur é.) 269b/16

é.-di (ḳadd é.) 255a/16

é.-di (ḳal‘anıŋ içide durur é.) 239a/16

é.-di (ḳalmay durur é.) 224a/6

é.-di (ḳalmış é.) 235b/3

é.-di (Ḳaraḳalpaḳ durur é.) 257a/16

é.-di (ḳarı durur é.) 273a/7

é.-di (ḳarīb durur é.) 239b/4

é.-di (kārvānın urup durur é.) 201b/2

é.-di (ḳaṣd ḳılıp durur é.) 297a/16

é.-di (ḳaşıġa barıp durur é.) 265b/10

é.-di (ḳavġalı ḳılsalar é. ‘azm) 246a/5

é.-di (ḳazılmay durur é.) 208a/8

é.-di (kélip durur é.) 299a/1

é.-di (kélmiş durur é.) 288b/2

é.-di (kéltürüp durur é.) 265b/8

é.-di (kéltürüp é.) 245b/11

é.-di (kéltürür é.) 236b/1, 270a/12

é.-di (kélürler é.) 254a/11

é.-di (kem é.) 293b/10

é.-di (ḳızdurur é.) 236a/7

é.-di (kirip durur é.) 298b/7

é.-di (kişi durur é.) 209a/15

é.-di (kişileridin durur é.) 202b/1

é.-di (ḳonarlar é.) 290a/15

é.-di (ḳoyup durur é.) 268b/14

é.-di (ḳozġar é.) 293a/12, 299b/6

é.-di (köl bolup é.) 271b/14

é.-di (köŋlin avlar é.) 217a/1

é.-di (köp durur é.) 278b/15

é.-di (köp é.) 274a/9

é.-di (körgüzüp durur é.) 277b/3

é.-di (körgüzür é.) 229b/15

é.-di (köydürür é.) 221a/5

é.-di (ḳurup ḳalur é.) 271b/15

é.-di (kūşiş ḳılur é.) 268a/7

é.-di (kün durur é.) 211b/2, 278a/14

é.-di (kündin soŋra durur é.) 270a/17

é.-di (... küni durur é.) 202b/6, 203a/16, 203b/7, 227a/2, 227a/6, 228a/13, 233a/11, 234a/11, 239b/14, 240b/1, 240b/12, 251a/11, 252b/11,

269b/1, 270b/17, 272a/7, 276a/12, 277b/15, 279b/1, 280b/6, 284b/1, 290b/12

é.-di (lā-yuḥṣā é.) 223b/14

é.-di (lāzım tutup durur é.) 277b/12

é.-di (maʿmūr u ābādān bolup é.) 255a/8

é.-di (maʿzūl étmiş durur é.) 227a/9

é.-di (maḥbūs durur é.) 281a/3, 298a/5

é.-di (maḥbūs-ı zindān durur é.) 233a/9

é.-di (maḥṣūr durur é.) 242b/12

é.-di (maḥż-ı ḫayriyyet ü menfaʿat durur é.) 275b/7

é.-di (manẓūr ḳılmas durur é.) 221b/13

é.-di (manẓūr ḳılmaslar é.) 259b/3

é.-di (mecnūn-veş kişi durur é.) 208a/11

é.-di (mehbiṭ-i fütūḥāt-ı nā-mütenāhī durur é.) 241b/1

é.-di (me'mūr bolup durur é.) 283b/11

é.-di (me'mūr bolup é.) 273b/10

é.-di (memālik-i ḫāṣṣasıdın durur é.) 297a/12

é.-di (memlū durur é.) 222b/16

é.-di (memlūkı durur é.) 288a/3

é.-di (merʿī tutar é.) 205b/17

é.-di (meşġūl durur é.) 210a/14, 284b/3, 295a/7

é.-di (meşġūl é.) 287b/3

é.-di (meşhūr durur é.) 203a/3

é.-di (mevrid-i bāriḳa-ı lāreybī durur é.) 239a/4

é.-di (mevrid-i merāḥim-i ḫusrevāne bolup durur é.) 209b/14

é.-di (mevsūm é.) 230b/9

é.-di (meẕkūr bolup durur é.) 202a/16, 201b/3, 217b/4, 270a/5, 296a/11

é.-di (meẕkūr u mesṭūr bolup durur é.) 282b/7

é.-di (miŋ dağı éki yüz yegirme törtde durur é.) 267b/2

é.-di (muḥāl bolġusı durur é.) 255b/9

é.-di (muḳadder bolup durur é.) 210b/7

é.-di (muḳarreb ü mücerrā bolup durur é.) 291b/1

é.-di (muḳāṣaret yétkürür é.) 217a/15

é.-di (muṭābıḳ kélmes durur é.) 253a/13

é.-di (mu‘żır-ı cān-ver é.) 249a/2

é.-di (mübāriz-i ber-güzīde dururlar é.) 283b/3

é.-di (müberhen bolmış durur é.) 269a/13

é.-di (müdārā vü muvāsā ḳılur é.) 201a/14

é.-di (müdāḫalet körgüzür é.) 217a/13

é.-di (müfevveż durur é.) 231b/12

é.-di (müfteḫir ve ser-efrāz ḳılıp durur é.) 217b/17

é.-di (mülāzımlarıdın durur é.) 234b/1

é.-di (mülāzım-rikāb-ı hümāyūn durur é.) 221a/7

é.-di (mümtāz u müsteŧnā é.) 230a/14

é.-di (mümtāz u ser-efrāz bolmış durur é.) 231a/17

é.-di (münḫarıṭ bolup durur é.) 281b/4

é.-di (müstaẓhir ḳılıp durur é.) 218a/2

é.-di (müteraḳḳıb ve müteraṣṣıd durur é.) 231b/3

é.-di (müteraṣṣıd-ı fesādī é.) 292b/13

é.-di (müterennim bolup durur é.) 224a/9

é.-di (müttefiḳ-i‘Alīyye é.) 219b/15

é.-di (naḥs durur é.) 296a/4

é.-di (namāz-ı cum‘adın soŋra durur é.) 281a/7

é.-diler (nām-zed ḳılıp durur é.) 268a/15

é.-di (nām-zed ḳılıp é.) 279a/7

é.-di (nevāḥīside durur é.) 290a/13

é.-di (niyyet é.) 298a/13

é.-di (ol ḳal‘anıŋ vālīsi durur é.) 296a/2

é.-di (olturup durur é.) 299a/1, 299a/2

é.-di (olturur é.) 265b/5, 270a/10, 281a/9

é.-di (onaltılançısıdadur é.) 281a/6

é.-di (onüçlençisi durur é.) 270a/6

é.-di (öte durur é.) 278a/4

é.-di (ötüp durur é.) 208a/13, 210a/8, 280a/13

é.-di (raʿnā-yı ferruḫ-siyer é.) 247a/14

é.-di (rām é.) 216a/11

é.-di (rāsiḫ-dem durur é.) 201a/13

é.-di (rāsiḫ-dem é.) 267b/6

é.-di (rāst ḳılmay durur é.) 221b/17

é.-di (reft ü āmed ḳılur é.) 202a/10

é.-di (rūşen durur é.) 289a/17

é.-di (rükūb ḳılıp é.) 273b/14

é.-di (ṣādır bolup durur é.) 254b/5

é.-di (sākin durur é.) 298b/6, 299b/10

é.-di (semt-i taḥrīr tapıp durur é.) 299b/11

é.-di (sene-i şemān ve ʿaşer ve sitte -mi'e é.) 223b/13

é.-di (se-şenbih é.) 246a/10

é.-di (ser-efşānlıġ ḳılur é.) 264a/17

é.-di (ser-efşānlıġ ḳılurlar é.) 237b/12

é.-di (ser-keşlik ḳılur é.) 247a/11

é.-di (ser-şār-ı keyfiyyet bolur é.) 216b/16

é.-di (şūfī-i ḍalālet-imtişālnıŋ cenāḥ-ı iḳbālı durur é.) 293b/1

é.-di (sütūnı durur é.) 286a/17

é.-di (süst bolup durur é.) 221b/16

é.-di (şemme-i ẕikr ḳılılıp durur é.) 202a/7

é.-di (şuʿbe durur é.) 271b/14

é.-di (taʿalluḳ tapıp é.) 275a/12

é.-di (taʿalluḳlıḳ durur é.) 208a/10

é.-di (taḫt-gāhı é.) 223b/10

é.-di (taḥvīl ḳılıp durur é.) 293b/5

é.-di (ṭaleb durur é.) 293a/12

é.-di (tapşurur é.) 234b/14

é.-di (taşḳarıda durur é.) 239a/14

é.-di (taşlanur é.) 272b/9

é.-diler (ta‘yīn ḳılıp durur é.) 282a/3

é.-di (ta‘yīn étip durur é.) 281b/17

é.-di (telāṭum-hīz ve terāküm-engīz bolup durur é.) 211a/4

é.-diler (tengraḳ ḳılur é.) 224a/5

é.-di (teraḳḳī tapmış durur é.) 231b/16

é.-di (teraḳḳī tapıp durur é.) 280a/12

é.-di (tercīḥ ḳılurlar é.) 258a/4

é.-di (toḳılmış é.) 243a/7

é.-di (töşep é.) 250a/9

é.-di (tutulup durur é.) 281a/2

é.-di (tutulup é.) 245a/17

é.-di (tuyġun é.) 274a/3

é.-di (tüketmey durur é.) 276b/7

é.-di (tünd-bād-ı mühīb salıp é.) 211a/5

é.-di (tüşmiş durur é.) 276b/5

é.-di (urar é.) 211a/6

é.-di (‘ubūr ḳılıp é.) 205a/2

é.-di (uruġıdın durur é.) 224a/7

é.-di (uzaḳ durur é.) 289b/11

é.-di (vāḳi‘ bolsa é.) 218a/10

é.-di (vāḳi‘ durur é.) 210a/4, 298a/16

é.-di (yaḳın durur é.) 218b/2

é.-di (yaşıda durur é.) 240a/7

é.-di (yatıp durur é.) 249a/11

é.-di (yavuḳ durur é.) 209b/9, 235a/8

é.-di (yegirme kün durur é.) 203a/2

é.-di (yeri durur é.) 284a/1

é.-di (yéte durur é.) 250b/17

é.-di (yetip durur é.) 268a/4

é.-di (yetip é.) 271a/3

é.-di (yétişip durur é.) 283b/7

é.-di (yétmes durur é.) 208a/6, 271b/16

é.-di (yétmiş durur é.) 254b/3

é.-di (yılı durur é.) 267b/2

é.-di (yiberip durur é.) 270a/11

é.-di (yiberür é.) 253b/17

é.-di (yigit durur é.) 264a/15

é.-di (yigit é.) 295a/12

é.-di (yoḳ durur é.) 287a/14, 293b/10

é.-di (yoḳ é.) 213a/16

é.-di (yoḳarı durur é.) 279b/10

é.-di (zaḫm-dār bolġan durur é.) 284b/9

é.-di (zaḫm-dār bolup durur é.) 207b/11

é.-di (ziyāde durur é.) 294b/16

é.-dük (intiẓām tapar é.) 238b/5

é.-dük (meşġūl bolur é.) 254a/3

é.-diler (āsūde é.) 244a/7

é.-diler (barıp durur é.) 256a/13

é.-diler (barıp é.) 245b/15

é.-diler (ber-dūş bolurlar é.) 224a/3

é.-diler (ber-pā ḳılıp é.) 255a/14

é.-diler (bolup durur é.) 291b/5

é.-diler (buyurulup durur é.) 271a/11

é.-diler (ehl-i fesād é.) 245b/9

é.-diler (éltken durur é.) 234b/2

é.-diler (ferāġat yatur é.) 269b/15

é.-diler (firārī bolup é.) 285a/7

é.-diler (ḫamyāze çéker durur é.) 200b/12

é.-diler (ḥāżır é.) 210b/16

é.-diler (içer é.) 213b/13

é.-diler (iştiġāllıḳ körgüzür é.) 283b/12

é.-diler (i‘tibār közige ilmes é.) 226b/4

é.-diler (ḳadem-fersā-yı bādiye-i ‘inād durur é.) 230a/5

é.-diler (ḳaşıda durur é.) 288a/7

é.-diler (Kāt’da é.) 295b/12

é.-diler (kéltürüp durur é.) 204a/17

é.-diler (kemlik tartmas durur é.) 210b/10

é.-diler (kerr ü fer ḳılur é.) 265a/9

é.-diler (Sencer kibi é.) 213b/5

é.-diler (köterür é.) 264a/14

é.-diler (me’mūr bolup durur é.) 286b/7

é.-diler (meşġūl durur é.) 279a/8, 281b/15, 281b/8

é.-diler (muḥarrik-i silsile-i ‘inād durur é.) 239a/11

é.-diler (muḳayyed durur é.) 227b/5

é.-diler (mücāvir durur é.) 243a/16

é.-diler (müctemi' bolmış durur é.) 231a/8

é.-diler (müctemi‘ bolmış é.) 235a/6

é.-diler (müdāfa‘a ḳılur é.) 239b/5

é.-diler (mülāzım-ı hümāyūn-rikāb durur é.) 270a/2

é.-diler (mülāzım-ı rikāb-ı hümāyūn é.) 218b/4

é.-diler (müşerref é.) 255a/10

é.-diler (müşrif-i ḫāṣṣa-ı şerīfe durur é.) 271a/5

é.-diler (mütemekkin durur é.) 201b/14, 234b/4

é.-diler (mütemekkindür é.) 290a/16

é.-diler (nigerān-ḫāṭır durur é.) 209b/16

é.-diler (olturup durur é.) 276b/4, 279b/2

é.-diler (örter é.) 233b/13

é.-diler (pencāh başı durur é.) 241b/15

é.-diler (ser-efşānlıġ ḳılur é.) 209b/8

é.-diler (ser-nihānınıŋ içki maḥremi é.) 233a/13

é.-diler (ṣoḥbetide durur é.) 269b/7

é.-diler (şüce‘ā-yı rezm-āgāh durur é.) 281a/14

é.-diler (tiker é.) 233b/11

é.-diler (Töre Murād Ṣūfī’niŋ mu‘temed-‘aleyh kişileridin é.) 284a/3

é.-diler (tutup é.) 243b/17

é.-diler (vaḥīd-i devrān durur é.) 227b/9

é.-diler (yaraġsız é.) 245b/16

é.-diler (yatıp é.) 277a/3

é.-diler (yetip é.) 248b/3

é.-diler (yetkürüp durur é.) 290b/1

é.-diler (yiberip durur é.) 257a/9

é.-diler (yolıġa sürer é.) 221a/17

é.-diler (yügürmekçi bolup durur é.) 265a/13

é.-diler (zirā‘at ḳılmış durur é.) 253b/1

é.-diler (ẓuhūrġa yétkürür é.) 240a/14

é.-se (né é.) 216a/4

é.-se (yoḳ é.) 210b/8, 274b/3

é.-ken (yek-cihet bolmış durur é.) 232a/2

é.-keni 297b/12

é.-kenidin (firīb é.) 212b/11

é.-keniŋ (né fikrde é.) 238b/9

é.-mes (ʻaḳl é.) 249b/11

é.-mes (ḥabāb é.) 212a/10

é.-mes (tīġ-ı ḳaṭʻ é.) 267a/15

é.-mestür (cāyiz é.) 259a/14

é.-mes édi ol gürūh 246a/6

értaŋ Sabahleyin, erkenden

é. 204b/16, 248b/1, 261a/2

é. dağı 249b/5

é.+ġa 208a/7

é.+ġaça 208a/7

és- Esmek

é.-e kiriş- 209a/12

é.-erde 218b/11

é.-ip 211a/4, 212a/6, 246a/2, 284b/12, 286b/10, 296a/7

é.-keç 248b/14, 297b/7

éşik(g) Eşik, kapı önü, giriş, geçit

é.+din 269b/10

é.+imde 214b/9

é.+iŋde 222b/6

é.+ini 282b/16

é.+lerin 270b/12

éşit- İşitmek

é.-dim 205a/16, 210b/11

é.-düm 210a/15

é.-diler 290a/17

é.-ip 204b/11, 205a/11, 208a/13, 236b/16, 237a/7, 256a/4, 265b/11, 266b/12, 269b/4, 270a/13, 282a/7, 291b/8, 295a/16, 298b/7

é.-mey durur érdi 284a/16

éşitil- İşitilmek

é.-di 212a/2

ét- Etmek, eylemek, yerine getirmek

é.-er 247b/15

é.-er (āġāz é.) 267a/16

é.-er bī-günehler helākını bīġ 212b/12

é.-er ḫ̆ār u zār 212b/4

é.-erler her işde meded-kārlıġ 213a/1

é.-erler (mürūr é.) 247a/5

é.-ip durur (sīr-āb é.) 261b/15

é.-ip durur (taʻyīn é.) 281b/16

é.-ip dururlar (bī-ser ü sāmān é.) 252b/6

é.-ip dururlar (ma‘ṭūf é.) 250a/3

é.-ip dururlar (nüzūl é.) 207a/10

é.-di (cülūs é.) 250b/10

é.-di (ġavṣ é.) 211a/17

é.-di (muḳarrer é.) 206a/11, 241b/15

é.-di (nām-zed é.) 295b/3

é.-di (şikār é.) 277b/8

é.-ti 210b/1, 211a/16, 246a/11, 289a/13

é.-ti (cezm é.) 241b/2, 251a/4

é.-ti (devr é.) 225b/15

é.-ti (ḫāk-sār é.) 221a/10

é.-ti (ḫalāṣ é.) 221b/12

é.-ti (ḥareket é.) 259b/13

é.-ti (ḫursend ü şād-mān é.) 223b/2

é.-ti (irsāl é.) 277b/2, 279a/17

é.-ti (kem é.) 264b/15

é.-ti (leb-rīz é.) 230b/5

é.-ti (leşker-gāh é.) 236b/7, 257a/14

é.-ti (ma‘ṭūf é.) 248a/5

é.-ti (me’mūr é.) 233a/7, 240a/16

é.-ti (mezāristān é.) 218b/9

é.-ti (ḫıyām-ı meymenet-encām ve mu‘asker-i ‘asākir-i ẓafer-iltizām é.) 255b/7

é.-ti (muḳarrer é.) 285b/8

é.-ti (musaḫḫar é.) 261b/6

é.-ti (nehżat é.) 265a/15

é.-ti (nüzūl é.) 205b/3, 243b/17

é.-ti (nüzūl-ı iclāl é.) 251b/17

é.-ti (rükūb é.) 296a/6

é.-ti (ser-şār-ı bāde-i sürūr é.) 244a/8

é.-ti (ta‘yīn é.) 265a/2, 292a/4

é.-ti (tevaḳḳuf é.) 204b/3

é.-ti cihāngirlik 243b/5

é.-ti riyāż-ı cihān 229b/2

é.-ti şehen-şāhlar cülūs-ı serīr 243b/5

é.-ti (‘ubūr é.) 236b/4

é.-diler (āġāz é.) 296b/16

é.-diler (āşikār é.) 232b/6

é.-diler (hücūm é.) 209b/2

é.-diler (ḳaṣd é.) 254a/12

é.-diler (maḥbūs é.) 239a/12

é.-diler (me’sūr é.) 278b/12

é.-diler (şürū‘ é.) 260b/16

é.-tiler (fāş é.) 209a/10

é.-tiler (gümān é.) 226b/17

é.-tiler (ılġar é.) 234b/5

é.-tiler (iḫtiyār é.) 210b/4

é.-tiler (ḳal‘a-dārlıḳ é.) 261a/16

é.-tiler (ḳaṣd é.) 221a/3

é.-tiler (ḳaṭ‘ é.) 297a/2

é.-tiler (maḥbūs é.) 239a/8

é.-tiler (meymenet-encām é.) 259b/2

é.-tiler (muḳayyed é.) 239a/14

é.-tiler (nüzūl é.) 239a/2

é.-tiler (savaş é.) 209a/10

é.-tiler (şuġl é.) 229b/4

é.-key 232b/10, 260a/16

é.-key (‘ubūr é.) 205a/1

é.-key ḳalem 261a/11

é.-keyler (ġarḳ é.) 221a/3

é.! dem 248a/11

é.! (der-bānlıġ é.) 214b/9

é.! (‘ālemni ābād) 249b/16

é.! (dil-āverlik é.) 214b/14

é.! (mirrīḫ-i çākerlik é.) 214b/13

é.! (nigeh-bānlıġ é.) 214b/10

é.-inler (ġāret é.) 282a/1

é.-sem heves 250b/4

é.-sem mufaṣṣal 255b/3

é.-se (‘azm é.) 254a/6

é.-se (şuḳḳa-nümālıḳ é.) 254a/2

é.-se vürūd 243b/3

é.-ip 209b/3, 274a/7, 286a/13, 289b/6, 291a/7

é.-ip (‘amel é.) 210b/4

é.-ip (‘azm é.) 260a/4, 296a/8

é.-ip (āġāz é.) 205b/10

é.-ip ber-ṭaraf 215b/3

é.-ip (ber-pā é.) 254a/3, 264a/15, 265a/5

é.-ip (berūmend é.) 266a/15

é.-ip (cebīn-sāylıġ é.) 281a/3

é.-ip (cem‘ é.) 210b/5

é.-ip cidd 258b/17

é.-ip (çāk çāk é.) 282a/4

é.-ip (dem-sāz é.) 269b/13

é.-ip (dest-gīr é.) 232a/4

é.-ip (efzūn é.) 251b/2

é.-ip (esīr é.) 281b/4, 285b/3

é.-ip (ġāret é.) 256a/14

é.-ip (giriftār é.) 234a/15

é.-ip (ḥareket é.) 257a/6

é.-ip (ḫursend ü behre-mend é.) 252b/8

é.-ip iḫtiyār 249a/9

é.-ip (iḥāṭa é.) 208a/1

é.-ip ihtimām 261a/10

é.-ip (iḫtiyār é.) 288b/1

é.-ip (ʿināḍ u ser-keşlik é.) 250b/16

é.-ip (inʿām é.) 285a/13

é.-ip (inḳıyād é.) 267b/8

é.-ip (istiḳbāl é.) 256b/9

é.-ip (iṭāʿat é.) 257b/2

é.-ip (iʿtimād é.) 280b/14

é.-ip (iẓhār é.) 263a/16

é.-ip (iẓhār-ı cür'et é.) 286a/3

é.-ip (ḳaṣd é.) 298b/14

é.-ip (ḳaṭʿ é.) 241a/1

é.-ip (ḳaṭʿ-ı mesāfet é.) 206a/2, 240b/14

é.-ip (ḳatl é.) 264a/7

é.-ip (kesb é.) 296b/10

é.-ip (luṭf é.) 243a/11

é.-ip (maʿṭūf é.) 253a/15, 253b/10, 265b/17, 278b/9

é.-ip (maḫṣūṣ u meşmūl é.) 232a/9

é.-ip (maḳtūl u mecrūḥ é.) 277a/13

é.-ip (maʿṭūf é.) 261a/2

é.-ip (me'mūr é.) 286a/6

é.-ip (meftūn é.) 212b/10

é.-ip (merḥamet é.) 240a/8

é.-ip (mesken é.) 248b/16

é.-ip (muʿāf é.) 260b/11

é.-ip (muḥārebe é.) 254a/13

é.-ip (muḥāṣara é.) 265a/17

é.-ip (muḥkem é.) 261b/14

é.-ip (muḳarreb é.) 202a/3

é.-ip (muḳarrer é.) 263a/14, 272a/7

é.-ip (muṣālaḥa é.) 238a/1

é.-ip (muṣammem é.) 274b/10

é.-ip (mü'ekked é.) 294b/2

é.-ip (müheyyā é.) 260a/9

é.-ip (münhezim é.) 252b/5

é.-ip (mürāca'at é.) 265a/14

é.-ip (müretteb é.) 287a/5

é.-ip (müşāhede é.) 221a/6

é.-ip (müteferriḳ é.) 221b/11

é.-ip (mütemekkin é.) 283a/2

é.-ip (nām-zed é.) 265b/14

é.-ip (nehb ü ġāret é.) 280a/8

é.-ip (nüzūl-ı iclāl é.) 283a/17

é.-ip (olca é.) 234b/9

é.-ip (pāk é.) 262a/7

é.-ip (pāy-māl u tārāc é.) 286b/14

é.-ip (perīşān é.) 264b/4

é.-ip (rezm é.) 254a/15

é.-ip (rükūb é.) 204b/2, 233a/11, 251a/12, 266b/13

é.-ip (ṣayd é.) 212a/17, 257b/17

é.-ip (senger é.) 281b/11

é.-ip (ser-efrāz é.) 238b/11, 270b/15, 277b/4

é.-ip (seyr é.) 248a/9

é.-ip (ta‘yīn é.) 206a/11, 227b/13, 235a/11, 252a/13, 285b/7

é.-ip (tāḫt u tāz é.) 281a/16

é.-ip (tārāc é.) 202b/14, 203b/9

é.-ip (ṭayy-ı merāḥil é.) 230b/1

é.-ip (te‘āḳub é.) 298b/12

é.-ip (tedḳīḳ-i bedāyi‘ é.) 259a/4

é.-ip (tevbe é.) 260b/6

é.-ip (tīz é.) 260a/16, 263b/12, 268a/15

é.-ip (‘ubūr é.) 259b/13

é.-ip (ẓāhir é.) 248b/14, 281b/3

é.-ip (zār u mecnūn é.) 212b/11

é.-ip (ẕebḥ é.) 259a/16

é.-ip (ziyāret ü ṭavāf é.) 249a/15

é.-keni (bülend-pervāz é.) 241a/4

é.-keni (ẓāhir é.) 267a/9

é.-kenin (mürāca‘at é.) 204b/12

é.-kendin soŋ (ṭulū‘ é.) 255a/12

é.-erġa (keḥl é.) 262a/6

é.-erge 239b/9

é.-erge (ṣayd é.) 244b/9

é.-erde (ḳatl é.) 209a/9

é.-mes (iḫtiyār é.) 219b/4

é.-mes (yaḫşılıġ é.) 299b/14

é.-medüm (farḳ é.) 256b/17

é.-medüm (fehm é.) 256b/17

é.-mediler ferāġ 261a/14

é.-me (müdām é.) 241b/2

é.-mey direng 295b/7

é.-mey dirīġ 253a/2

é.-mey meded-kārlıġ 214a/1

é.-er érdi (ārāste é.) 236a/5

é.-miş durur érdi (ma‘zūl é.) 227a/9

é.-miş édiler küren 260a/13

é.-e almas (ḳaṭ‘ é.) 248b/7

étmek(g) Etmek, eylemek, yapmak

é. (tavṣīf é.) 258a/12

é. (firār é.) 219b/9, 297b/6

é. (ḳatl é.) 298a/12

é. bile (mevżi‘-i bār-gāh-ı iclāl é.) 242b/14

é.+i (‘azīmet é.) 238a/3

é.+i (mu‘asker é.) 235a/16

étiglik Keskinlik

é. 232b/8

é. ḳıl- 296b/11

étil- Edilmek, yapılmak

é.-güy pür-zūr 242a/16

é.-ip 203a/14

étek Etek; dağ eteği

é. silk- *Bir şeyden iğrenerek vazgeçmek* 214a/5

é.+ide 248a/7, 253a/17

étür- Yitirmek

é.-meyin 269a/15

évrül- Çevrilmek

é.-üp 275a/9

évür- Çevirmek

é.-üp (yüz é.) 297a/4

é.-üp dururlar (yüz é.) 210a/10

ézil- Ezilmek

é.-ip 239b/12

F

fāḥiş < *Ar.* Mübalâgalı, taşkın, aşırı, büyük, iri, ahlaksız, çirkin, pek kötü

f. tap- (şikest-i f.) 237b/7

f. yét- (şikest-i f.) 209b/11

faḫr < *Ar.* Övünme, böbürlenme, büyüklenme, şeref, onur, kıvanç; büyüklük

f. 223a/9

faḫru’d-devleti ve’d-dīn < *Ar.* Din ve devletin övüncü

f. 244a/4

faḳīr < *Ar.* Zengin olmayan, yoksul; alçak gönüllülük ifadesi

f. 225b/16, 272a/14, 285b/9

f. dağı 276b/4

f.+ġa 245b/2, 256a/1, 256b/12

f.+ġa dağı 227a/14

f.+niŋ 256a/12, 278b/16, 294b/10

f.+ni 240a/16, 240b/8, 257a/3

faḳīrü’l-ḥaḳīr < *Ar.* Önemsiz zavallı (ben) anlamında alçakgönüllük ifadesi

f.+ġa 256b/14

faḳr < *Ar.* Fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık, züğürtlük

f. 214a/14, 214a/8, 214a/9

f. ara mülk-gīr cihān 214a/9

f. u mesākīnġa 259a/16

fāl < *Ar.* Fal

f.+ıġa 261b/14

fānī < *Ar.* Ölümlü, geçici

f.+din (serāy-ı f.) 280a/12

fāriġ < *Ar.* Vazgeçmiş, çekilmiş

f. bol- 261b/11

fāriġü'l-bāl < *Ar.+Far.* Gönlü rahat, huzurlu, kaygısız

f. 266b/15

farḳ < *Ar.* Ayrılık, başkalık; baş

f. 260a/2

f.-ı hümāyūnı bile 229a/12

f. étme- 256b/17

f.+ıdın 242a/4, 271a/4

f.+ıdın (ferḳadān-ı f.) 280b/10

f.+ıġa 219b/3, 221a/12, 263b/14

farṭ < *Ar.* Aşırı

f.-ı tehevvürdin 221b/12

f.-ı cevelān 221b/4

f.-ı keremdin 230a/10

f.-ı kiyāset 227b/8

fāsid < *Ar.* Kötü, fena, fesat çıkaran

f. (ḫayāl-ı f.) 238a/2

f.+iġa (ḫayāl-ı f.) 239a/5

faṣl < *Ar.* Bölüm, bir kitabın başlıca bölüntülerinden herbiri

f. 214b/1, 214b/4

f.+ıġaça 202b/9

fāş < *Far.* Meydana çıkma, duyulma, açığa vurma, dile verme

f. 211a/6, 232b/8

f. (buġż-ı f.) 292a/17

f. bol- 212b/12

f. ey- 259a/1

f. ét- 209a/10

f. ḳıl- 262a/16

Fātiḥa < *Ar.* Kur'ân'ın ilk sûresi

F. bile 300a/9

fāyiz < *Ar. fā'iz* Başarıya eren

f. bol- 273a/11, 273b/9, 274a/2, 278b/6, 282a/11

f. bolup durur 298b/4

f. bolup dururlar 234b/11

f. bolup durur érdi 291a/17

fāyiżü'l-envār < Ar. *fā'iżi'l-envār* Nurlar taşan, parlak, ışıklı

f. (dīdār-ı f.) 273b/15

fażāyil < *Ar. fażā'il* Güzel vasıflar, erdemler

f. ('ilm ü f.) 216b/10

f.-i yaḳīnī 216b/7

f. bile 215b/10

f. birle 220b/15

fażāyil-me'āb < *Ar. fażā'il-meāb* Faziletlerin barındığı yer

f.-ı kemālāt-intisāb 244a/3

faẕīḥ < *Ar.* Rezil, çirkin

f. (fesād-ı f.) 239a/5

f. tapıp dururlar (hezīmet-i f.) 284b/13

faẕilet < *Ar.* Erdem, üstünlük, güzel vasıflar

f.+de (‘ilm ü f.) 216b/8

fedāyī-vār < *Ar. fedā’ivār* Canını vermeye hazır olanlar gibi, fedai gibi

f. 208b/12, 252b/14, 288a/1

fehm < *Ar.* Anlama, anlayış

f. 244b/15, 256b/17

f. étme- 256b/17

f. ol- 242a/8

feḥvā < *Ar.* Anlam, kavram

f.+sı bile 233b/14, 246a/1, 268b/4, 269b/4, 284b/11, 291b/8

felāḥ < *Ar.* Kurtuluş, selamet

f. (libās-ı f.) 261b/17

felāṭūn < *Yun. > Ar.* Eflâtun, Platon

f. 216b/14

felek < *Ar.* Gökyüzü, sema

f. 204a/11, 211a/13, 212a/8, 212b/14, 212b/5, 214a/1, 215a/1, 215a/4, 215b/1, 215b/8, 216a/11, 222a/12, 225b/15, 225b/9, 228b/11, 229a/14, 230a/8, 241a/13, 251b/11, 251b/14, 252b/17, 255a/6, 255b/10, 255b/11, 257b/15, 258a/12, 262a/10, 262a/4, 267b/16, 273b/11

f. (bār-gāh-ı f.) 283b/17

f.-i būḳalemūn 232b/17

f. (der-bār-ı f.) 300a/10

f. (dergāh-ı f.) 207b/9

f.-i eşīrġa 286a/6

f. dék 206b/5

f. üzre 215b/12, 244b/2

f.+niŋ 261b/5

f.+ni 260a/12

f.+ni (cāy-cūş-ı f.) 258a/15

f.+ke 262a/13, 268a/12

f.+din 212b/15, 214a/2, 224b/7

f.+din (cihān u f.) 212b/13

felek-cāh < *Ar.+Far.* Yüksek makamlı, yüksek dereceli

f. 225a/9

f. (şāh-ı f.) 259a/7

felek-dergāh < *Ar.+Far.* Dergahı gökyüzü kadar yüce olan

f.+ġa (bār-gāh-ı f.) 255a/13

felek-iştibāh < *Ar.* Gökyüzüne benzeyen, yüksek makamlı, yüksek rütbeli

f. (bār-gāh-ı f.) 238b/4

f. (dergāh-ı f.) 232a/3

felek-ḳadr < *Ar.* Değeri gökyüzü kadar yüksek, yüce

f. (bék-i f.) 264b/8

f. (ḫıdīv-i f.) 223a/7

felek-miḳdār < *Ar.* Değeri gökyüzü kadar yüksek, yüce

f. (der-bār-ı f.) 239a/1, 278b/5, 288b/1

f. (şehr-yār-ı f.) 224b/16

f.+nıŋ (der-bār-ı f.) 273a/5, 282a/11

f.+ġa (der-bār-ı f.) 202a/15, 273b/14, 277a/17

felek-peyker < *Ar.+Far.* Yüzü felek gibi olan

f. 255a/3

felek-sān < *Ar.+Far.* Felek gibi

f. (şebistān-ı f.) 259a/9

felek-tāz < *Ar.+Far.* Felek gibi dönen

f. 249b/9

felek-veş < *Ar.+Far.* Felek gibi

f. 244b/13, 262a/17, 262a/4

f.+ni (ebreş-i f.) 228a/16

fenn < *Ar.* Hüner, marifet ilim

f. birle (āyin-i f.) 262a/4

f. ara (her f.) 216b/11

f.+ni 212b/6

f.+i 205a/9

f.+ide 233a/17, 242a/7

fenā < *Ar.* Yok olma, yokluk; kötü

f. 206b/7, 211a/14, 211a/8, 212a/4, 214a/1, 214a/5, 216a/7, 223a/17

f. (pelās-ı f.) 214a/7

f. bol- 214a/5

fer < *Far.* Işık

f. 262a/2

f. ḳılur érdiler (kerr ü f.) 265a/9

ferāġ < *Ar.* Vazgeçme, bırakıp terketme

f. 224b/12

f. (laḫẓa-ı mest-i ṣāf-ı f.) 214a/17

f. u refāhiyyet 216b/3

f. ét- 261a/14

f. tap- 300a/2

ferāġat < *Ar.* Vazgeçme, el çekme, istirahat, dinlenme

f. 246a/10, 265a/15, 269b/15, 289b/17

f. (mesned-ārā-yı f.) 251b/7

f. yet- 243a/6

f.+ġa (cām-ı f.) 257b/10

ferāġatlıḳ < *Ar.+T.* Vazgeçme, el çekme, bırakma, bitirme

f. 271b/12

feraḥ < *Ar.* Gönül açıklığı, sevinç, sevinme

f. 227b/1, 228a/8, 229a/12

f.+lar tap- 226b/14

feraḥ-baḫş < *Ar.+Far.* Ferahlık veren

f.+dur 223b/5

feraḥ-güster < *Ar.+Far.* Sevinç yayan, sevinç dağıtan

f. ḳıl- 200b/2

ferāmīn < *Ar.* < *Far.* Fermanlar, emirler

f.-i ʻālī 295b/5

ferāmūş < *Far.* Unutma, hatırdan çıkma

f. ḳıl- 259a/8

ferāset < *Ar.* Anlayışlılık, çabuk seziş

f. (vüfūr-ı f.) 230a/14

f.+de (vüfūr-ı f.) 227b/8

ferāzende < *Far.* Yetiştiren

f. 241a/10

f.-i devlet-i sermedī 215a/6

f.-i rā'yet-kīş-i dīn 220b/9

ferd < *Ar.* Tek beyit

f. 201b/9

ferḫāş-ḫar < *Far.* Savaşçı

f. 296b/7

ferheng < *Far.* Kültür; bilgi

f. (ehl-i f.) 258b/10

ferḫunde < *Far.* Mübarek, mesut, meymenetli,kutlu, mutlu, uğurlu

f. 261b/14

f. (ism-i f.) 224b/6

ferḫunde-āyāt < *Far.+Ar.* Uğurlu

f.+ıda (ṭıynet-i f.) 228b/16

ferḫunde-fāl < *Far.+Ar.* Falı uğurlu , talihli

f. (şāh-ı f.) 229b/4

ferḫunde-fercām < *Far.* Sonu iyi, kutlu sonu olan

f.+da (eyyām-ı f.) 216b/1

f.+ıda (eyyām-ı f.) 267b/5

f.+ın (peyġām-ı f.) 227b/15

ferḫunde-siyer < *Far.* Ahlakî vasıfları kutlu, güzel vasıflı

f. (emīr-zāde-i f.) 239b/1

f. (vezīr-i f.) 272a/14

ferīd < *Ar.* Tek, benzersiz

f.-i zamān 216b/8, 227b/8

Ferīdūn-ḫaşmet < *Far.+Ar.* Feridun gibi haşmetli

F. 253b/13

ferīḳan ferīḳ < *Ar.* Bölük bölük

f.-ı 213a/4

feriḳayn < *Ar.* İki ayrı askerî güç

f. vāḳi‘ (telāḳī-i f.) 219b/12

ferḳadān < *Ar.* Küçükayı yıldız takımının yanındaki iki yıldız

f. 221a/13, 271a/4, 280b/10

ferḳadān-sā < *Ar.+Far.* Küçükayı yıldız takımının yanındaki iki yıldız gibi

f. 225b/13

fermān < *Far.* Emir, padişah tarafından verilen yazılı emir

f. 205a/1, 273b/13

f.-ı ‘ālī 247b/4

f.-ı cihān-muṭā‘ 285b/15

f.-ı hümāyūnıġa 295a/15

f.-ı ḳażā-cereyān 239a/11, 240a/17, 259b/5, 269a/17, 299a/14

f.-ı lāzımü’l-imtinān 273b/5

f.-ı lāzımü’l-iẕ‘ān 271b/6, 279a/8, 300a/14

f.-ı lāzımü’l-iẕ‘ānı bile 226b/2, 286b/13

f.-ı lāzımü’l-iẕ‘ānı bile (mūcib-i f.) 293a/2

f.-ı vācibü’l-iẕ‘ān 204b/16, 230a/17, 243b/17 276a/14, 284a/11, 291b/17

f.-ı vācibü’l-iẕ‘ānı bile 245b/9, 258a/16, 272b/4

f. ḳıl- 274a/4

f. tut- 260b/15

f.+ı bile 219b/10, 223b/16, 275a/16

f.+ınıŋ (bennā-yı f.) 242b/11

fermān-ber < *Far.* Emri yerine getiren, itaatli

f.+iŋ érür-miz 254a/5

fermān-ber-dār < *Far.* Fermana uyan, itaatli

f. bol- 236b/9, 237b/5

f. bol- (muṭī‘ ve f.) 226a/14, 235b/9

fermān-dih < *Far.* Emir veren; komutan, padişah

f.-i ‘ālem 275a/7

fermān-fermā < *Far.* Emir veren, emir sahibi, hükümdar

f.-yı memālik-i ʻālem 292b/7

fermān-fermālıġ < *Far.+T.* Fermanı, emri yürüme, hükmü geçme, hükümdarlık

f. 225b/9

fermān-peẕīr < *Far.* Emri kabul eden, emri alan

f. 255a/16

fermān-revā < *Far.* Emri her yerde geçen, padişah

f.+sı 225a/10

fermān-revālıġ < *Far.+T.* Emri her yerde geçen, padişah

f. 201a/8

ferrāş < *Ar.* Döşemeci; süpürücü

f.-ı ḳażā 258a/12

f.+lar 262a/7

ferruḫ-encām < *Far.* Uğurlu, kutlu son

f.+nı (bék-i f.) 210a/17

ferruḫ-nejād < *Far.* Kutlu soy

f. (āl-ı ʻAbbās-ı f.) 213b/1

f. (Kāvüs-i f.) 213a/10

ferruḫ-siyer < *Far.+Ar.* Uğurlu ahlak vasfıları olan

f. (ʻinaḳ-ı ḫıred-mend-i f.) 250a/7

f. érdi (raʻnā-yı f.) 247a/14

fersaḫlıġ < *Ar. + T.* Fersah ölçüsünde olan

f. 285b/1

fersūd < *Far.* Yıpranma, eskime

f.-ı mevākib bola durur (dest-i f.) 252b/12

feryād < *Far.* Feryat, yaygara

f. 264b/7

f.+ımı 266b/12

f.+ların (nāle-i f.) 252b/17

ferzend < *Far.* Oğul, çocuk

f.-i ercümend 278b/17

f.+leriġa 224a/11

ferzīn < *Far.* Satranç oyununda vezir

f.-i ḫırāmġa (aʻdā-yı f.) 219b/17

fesād < *Ar.* Bozukluk

f. 216b/2, 260a/17, 270b/6

f. (fitne ve f.) 235b/10

f. (ʻinād u f.) 232a/1

f. u ṭuġyān 257b/5

f. ṭarīḳıġa sür- (ʻinād merkebin f.) 230b/13

f. (mürşid-i erbāb-ı f.) 292a/8

f. (efvāc-ı f.) 235b/11

f. (ehl-i f.) 268a/11

f. (endīşe-i f.) 269b/5

f. (erbāb-ı f.) 288a/7

f. (fitne vü f.) 232b/17

f. (mādde-i f.) 233a/9, 239a/11

f. (muḥarrik-i silsile-i f.) 230a/4

f. (tārāc-ı f.) 235b/12

f.-ı cibillī 276a/1

f.-ı fażīh 239a/5

f. bile (erbāb-ı f.) 286a/1

f. érdiler (ehl-i f.) 245b/9

f.+nıŋ (ehl-i f.) 297b/15

f.+nıŋ (erbāb-ı f.) 287a/14, 292b/6

f.+nı (erbāb-ı f.) 289a/4

f.+nı (ser-defter-i ehl-i f.) 299a/12

f.+nı (ser-fitne-i f.) 269b/9

f.+ġa (erbāb-ı f.) 297a/5

f.+dın (erbāb-ı f.) 275b/9

f.+ı (şe'āmet-i f.) 292a/14

fesād-engīzlik < *Ar.+Far.+T.* Fesat sokma, fesat karıştırma

f. bile 293a/13

fesādī < *Ar.* Fesatlıkla

f. érdi (müteraṣṣıd-ı f.) 292b/13

feṣāḥat < *Ar.* Güzel ve açık konuşma, uzdillilik, iyi söz söyleme kabiliyeti

f. 258b/14

f.+da 216b/13, 220b/10

f. içre 259a/3

fesāḥat < *Ar.* Güzel ve açık konuşma, uzdillilik, iyi söz söyleme kabiliyeti

f. (ḥadīḳa-perdāz-ı bahār-istān-ı f.) 267a/10

feṯḥ < *Ar.* Açma, açılma; feth etme

f. 218a/14

f. ü fīrūz-mendlıḳ bile 300a/9

f. ü fīrūz-mendlik 205b/2

f. ü nuṣretġa 227a/4

f. ü nuṣretniŋ 288b/17

f.-i 'azīmet ḳıl- 274b/13

f. yaŋlıġ 260a/6

f. bol- 255a/1, 275b/7, 275b/9

f. ḳıl- 290a/11

f.+ide 217b/1

feṯḥ-āyet < *Ar.* Fetih işaretine sahip (olan); sürekli fetheden

f.+niŋ 251b/9

feṯḥ-encām < *Ar.+Far.* Fetihin sonu

f. a'lām-ı ẓafer-fercām-ı f. 254a/1

feṯḥ-nāme < *Ar.+Far.* Fetih mektubu

f. 219a/12

fevākih < *Ar.* Meyvalar, yemişler

f. 250b/1

f.+din 258b/11

fevc < *Ar.* Bölük, takım, cemaat

f. fevc 251b/10, 255b/8, 283a/10, 291a/13

f. (her f.) 278b/11

f.+niŋ 202b/10, 202b/14, 203a/12, 203a/15, 203a/8, 203a/9, 203b/6

fevḳ < *Ar.* Üst, yukarı

f.+niŋ (aṣḥāb-ı f.) 299b/1

fevt < *Ar.* Geçme, geçip gitme; ölme

f.+idin soŋra 265b/8

feyż < *Ar.* Suyun taşıp akması, bolluk, çokluk, verimlilik, ilim, irfan

f. (civār-ı f.) 205a/4

f.-i bī-müntehā 251b/4

f.-i ḥużūrıŋ 221b/7

f.-i taṣavvuf 259a/1

f.+idin 233b/6, 253b/6

feyż-güster < *Ar.+Far.* Bereket yayan, feyz dağıtan

f. 251b/5

feżā < *Ar. fezā'* Ucu bucağı bulunmayan boşluk, dünyanın sonsuz olan genişliği

f. 248a/14

f.+sı édi 251b/5

f.+sı içre 245a/3

feżāyil < *Ar. feżā'il* Faziletler, erdemler

f. 258b/15

fıḳh < *Ar.* İslam hukuku

f. içre 258b/15

fırṣat < *Ar. furṣat* Fırsat → **furṣat**

f. 244b/7, 253a/4, 268b/17

f.-ı inbisāṭ 228b/4

f.+da 242b/9, 246b/9

f.+dın 206a/4

fıṭr < *Ar.* Oruç açan → **'ıyd-ı fıṭr**

f. ('ıyd-ı f.) 203a/10

fıṭrat < *Ar.* Yaradılış, mizaç, huy

f. (sümüvv-i f.) 217a/11

fıṭrī < *Ar.* Tabîî, yaradılıştan gelen

f. (naḫvet-i f.) 231a/1

fi'eteyn < *Ar.* İki ordu

f. (telāḳī-i f.) 296a/15

fiġān < *Far.* Iztırap ile bağırıp çağırma, inleme

f. 211a/13, 259a/7, 266b/11

f. (āvāz-ı f.) 252b/17

fikr < *Ar.* Fikir, düşünce

f.+de érkeniŋ (né f.) 238b/9

f.+i 215b/10

fi'l < *Ar.* İş, kâr, amel

f.+i 230a/9

f.+ige 240a/4

f.+ler 250b/16

fīl < *Ar.* Fil

f.-i demān yaŋlıġ 277a/10

f.-i mest dék 219b/17

fi'l-bedīhe < *Ar.* Düşünmeden, doğaçlama olarak

f. 200b/3

fi'l-cümle < *Ar.* Nihayette, sonunda

f. 230b/5

fīd-devrān < *Ar.* Zamanında, devrinde

f. 270b/8

fīl-efgen < *Ar.+Far.* Fil yıkan

f. 260a/1

f.+niŋ (Tehem-ten-i f.) 222a/8

fi'l-ḥaḳīḳat < *Ar.* Hakikatte, hakikaten, gerçekten, doğrusu

f. 275b/6

fi'l-ḥāl < *Ar.* Derhal, hemen, şimdi

f. 238b/9

f. 280b/16, 299a/15

fī-şühūr < *Ar.* Aylarında

f. 216a/5

fīl-ten < *Ar.+Far.* Fil vücutlu, iri yapılı

f. 252a/15

f. édi 283b/3

firāḳ < *Ar.* Ayrılık

f.+ıda 211b/1

firār < *Ar.* Kaçış, kaçma

f. 209a/13, 221a/17, 269a/5

f. eyle- 294a/7

f. ét-219b/9, 297b/6

f. ur- 219a/6

f.+nı 210b/4

firārī < *Ar.* Kaçak

f. 277a/15

f. bol- 234b/10, 236b/16, 257b/7, 270a/14, 275b/10, 292a/12, 298a/2

f. bolup durur 298a/1

f. bolup dururlar 294a/4

f. bolup érdiler 285a/7

f.+lerni 219a/7, 221b/2

firāş < *Ar.* Yatak, döşek

f.+ı 258b/4

firāvān < *Far.* Çok, bol, fazla, aşırı

f. 244a/12, 244b/8, 245b/4, 258b/9

f. (ġanāyim-i f.) 202b/17, 204a/13, 287b/11

f. (in‘āmāt-ı f.) 241b/9, 249b/5

f. (meşaḳḳat-ı f.) 211a/9

f. bile (ġanāyim-i f.) 202b/8, 282a/5

f. bile (nüzūrāt-ı f.) 290b/14

firdevs < *Ar.* Cennet, uçmak, bostan, bahçe

f.-i berīn (ġayret-i f.) 242b/12

f.-i rıḍvān ḳıl- (ġayret-i f.) 252a/4, 255a/9

firdevs-mekān < *Ar.* Cennetlik, merhûm

f. (ḫaḳan-ı f.) 267b/7

firdevs-tezyīn < *Ar.* Cennetlik, merhûm

f. 243a/1

Fireng < *Far.* Batı, Avrupa

F. (cins-i F.) 250a/8

Firengī < *Far.+Ar.* Batıya ait

F. 254a/10

firīb < *Far.* Aldatma, aldatan

f. ér- 212b/11

firīb-āşnā < *Far.* Aldatmayı bilen

f. 212a/12

firīfte < *Far.* Aldatılmış, kandırılmış

f. bol- 229b/15, 294b/4

firḳat-zede < *Ar.+Far.* Ayrılığa düşmüş, sevgilisinden ayrı kalmış

f.+ler sarı 200b/5

f.+lerin (ḫāṭır-ı f.) 228a/6

fīrūz < *Ar.* Mutlu, sevinçli, uğurlu, talihli

f. 219b/8

f. édi 213b/3

fīrūz-baḫt < *Ar.+Far.* Talihli, bahtı açık → **fīrūze-baḫt**

f. 215a/4

f. (iḳbāl u f.) 241a/10

fīrūze < *Far.* Fîruze taşı, turkuaz renkli taş

f. 215a/5

fīrūze-baḫt < *Ar.+Far.* Talihli, bahtı açık → **fīrūz-baḫt**

f. (Ḫıdīv-i güher-tāc-ı f.) 241a/10

fīrūzende < *Far.* Bir cins lale

f.-i millet-i Aḥmedī 215a/6

f.-i şem‘-i islāmnı 210a/17

f.-i şem‘-i şer‘-i mübīn 220b/9

fīrūzī-eşer < *Ar.+Far.* Mutlu, uğurlu

f. (leşker-i f.) 235a/6

fīrūz-mend < *Ar.+Far.* Muzaffer

f. (Hūşeng-i f.) 213a/7

f. şāh-ı f. 250a/10

fīrūz-mendlıḳ < *Ar.+Far.+T.* Zafer kazanma, talih açıklığı → **fīrūz-mendlik**

f. bile (feṯḥ ü f.) 300a/9

fīrūz-mendlik < *Ar.+Far.+T.* Zafer kazanma, talih açıklığı → **fīrūz-mendlıḳ**

f. (feṯḥ ü f.) 205b/2

fitne < *Ar.* Belâ, mihnet, sıkıntı, ayartma, azdırma, fesat, ara bozma, karışıklık, ihtilâl

f. 235b/9, 299b/6

f. vü fesād 232b/17

f. (ġubār-ı f.) 293a/12

f. (kişver-i f.) 267a/14

f. (merāsim-i f.) 216b/2

f.-i ḳabīḥ 239a/5

f.+ler 299b/3

fitrāk < *Ar.* At terkisi

f.+ın 217a/6

fuḳarā < *Ar. fuḳarā'* Fakirler, yoksullar

f. 228b/17, 229a/2, 216b/4, 235b/12

f. vü re'āyā 235b/10, 250b/11

f. vü re'āyāsın 252a/4

f. (mehāmm-ı f.) 226a/7

f.-yı ṣaḥrā-nişīn 253b/17

fuḳarā-perverlik < *Ar.+Far.+T.* Yoksulları yetiştime, besleme

f.+idin 210b/17

fūlād-mend < *Far.* Çelikten

f. 255b/16

furṣat < *Ar.* Fırsat, nöbet → **fırṣat**

f.+da 288a/7

furża < *Ar.* Kıyı, kenar

f.+da 222b/15

f.+larda 204b/17

f.+sıdın 205a/2

fużalā < *Ar.* Fazıllar, faziletliler, erdemli kimseler

f.-yı belāġat 216b/9

f. bile (şu'arā vü f.) 216b/15

fürūzān < *Far.* Parlatan, ışık veren, aydınlatan

f. 216a/11

f. ḳıl- 294a/14

füsūn < *Ar.* Afsun, büyü

f. 212b/6

fütūḥāt < *Ar.* Fetihler

f.-ı nā-mütenāhī durur érdi (mehbiṭ-i f.) 241a/17

f.-ı keşīrü'l-vāḳı'ātı 224b/1

f.-ı tamām 247a/2

f.+ı 214b/2

fütūr < *Ar.* Zayıflık, bezginlik, usanma, usanç, bıkma, keder, ümitsizlik

f. 256a/2, 292b/14

fütūḥātī < *Ar.* Fetihlerle ilgili

f. 228b/7

füyūżāt < *Ar.* Feyzler, bereketler, çoğalmalar

f. 215a/11

f.-ı İlāhī (maẓhar-ı f.) 241a/17

f.-ı mā-lā-kelām bile 247a/2

füzūn < *Far.* Çok, fazla

f. 246a/13, 249a/4

füzūnraḳ < *Far.+T.* Daha çok, daha fazla

f. 248a/10

G / Ġ

ġabrā < *Ar.* Yeryüzü, yer, dünya

ġ. (cürm-i ġ.) 225b/11

ġacarçı < *Moğ.+T.* Kılavuz

ġ.-i rāh 296a/8

ġāfil < *Ar.* Gaflette bulunan, ihmal eden, ilerisini düşünmeyen, ihtiyatsız

ġ. durur 222a/10

ġafīr < *Ar.* Çok, çok fazla

ġ.+ni (cemm-i ġ.) 281b/13

ġaflet < *Ar.* Gafillik, boş bulunma, dalgınlık, ihtiyatsızlık

ġ. 205a/6, 205a/7, 269b/14

ġ.+de 205a/5

ġ.+din (maḫż-ı ġ.) 293b/6

ġ. érür 205a/9

gāh < *Far.* Vakit, kâh, zaman zaman, kimi zaman

g. 254a/15, 268b/10

gāh gāh < *Far.* Zaman zaman, ara sıra

g. gāh ile 241b/2

gāhā < *Far.* Zaman zaman, ara sıra

g. 216b/16

gāhī < *Far.* Zaman zaman, ara sıra

g. 236a/3, 236a/4, 259a/3, 259a/4

ġalaṭ < *Ar.* Yanlış

ġ. eyle- 262a/15, 263a/16

ġalebe < *Ar.* Galebe, üstünlük

ġ.-i ḥarāret 267a/12

ġ.-i mā-lā-kelām bile 259b/13

ġ.-i mürġ-zārlıḳ érdi 247b/2

ġ.-i tamām bile 208b/12, 218b/2, 235b/6, 236b/6, 237a/15, 291b/5

ġ.-i tamām 210a/11, 252b/13

ġ.-i temevvüc 222b/17

ġ. ḳıl- 208a/11, 209a/11, 222b/13, 224a/4, 236a/17, 286b/9, 289a/9, 289b/12

ġ. ḳıl- (ṭuġyān ve ġ.) 275a/17

ġālib < *Ar.* Galip, yenen, üstün gelen

ġ. ü kām-rān (ġanīm ü ġ.) 226b/13

ġ. bol- 210b/9, 257b/13

ġ. kél- 234b/10

ġalle < *Ar.* Zahire, mahsul, ekin; gelir

ġ. 266a/5

ġ.+ni 252b/9

ġ.+sin 266a/5

ġ.+lerin 258a/8

ġaltān < *Far.* Yuvarlanan

ġ. (dürr-i ġ.) 225a/7

ġam < *Ar. ġamm* Keder, tasa, kaygı

ġ. 206b/10, 223b/6

ġ. édi 249b/14, 251b/3

ġ.+dın 217a/8, 254a/5

ġ.+dın (varṭa-ı ġ.) 221b/10

ġ.+ım 294b/12

ġ.+ıdın 214b/10, 223b/15

ġam-dīde < *Ar.+Far.* Üzgün, gamlı

ġ.+lerin (dīde-i ġ.) 228a/6

ġamīn < *Ar.+Far.* Gamlı, üzgün

ġ. ḳıl- (ḥazīn ü ġ.) 212b/16

ġanāyim < *Ar. ġanā'im* Ganimetler

ġ. 206a/17

ġ. (ser-şār-ı ġ.) 246a/6

ġ.-i bī-şümār bile 279b/17

ġ.-i bī-şümār 285b/16

ġ.-i bisyār 278b/13

ġ.-i fırāvān bile 202b/8, 282a/5

ġ.-i fırāvān 202b/17, 204a/13, 287b/11

ġ.-i keşīre bile 256a/15

ġ.-i mevfūr 290a/7

ġ. bile (bī-nihāyet māl u ġ.) 259b/4

ġ.+niŋ 279a/16

ġ.+iġa 279a/15

ġānīlıḳ < *Ar.+T.* Zenginlik

ġ. 249b/10

ġanīm < *Ar.* Ganimet alan

ġ. (sālim ü ġ.) 234b/11

ġ. ü ġālib ü kām-rān 226b/13

ġanimen < *Ar.* Ganimet alarak

ġ. ü manṣūren 278b/10

ġanīmet < *Ar.* Savaşta düşmandan elde edilen mal

ġ. bile (māl-ı ġ.) 203b/3

ġarābet-inşā < *Ar.* Hayret verici, büyüleyen

ġ. (kevkebe-i ġ.) 271a/1

ġaraż < *Ar.* Kin, gizli düşmanlık

ġ. 212b/10

ġarb < *Ar.* Güneşin battığı taraf, batı

ġ. 255a/13

ġ.+ıda 289a/11

ġarbī < *Ar.* Batıya ait, batıyla ilgili

ġ. 206a/2, 248a/17, 248a/4, 255b/6, 289a/3

ġ. (şimāl u ġ.) 245a/8

ġāret < *Ar.* Çapul, yağma

ġ. (āteş-i nehb ü ġ.) 203a/11

ġ. ü tārāc 278b/11, 282a/2

ġ. ü tārāc ḳıldur- 273b/4

ġ. ü tārācġa 269b/17

ġ. ü tārācıġa 287a/12

ġ. ét- 256a/14, 282a/1

ġ. ét- (nehb ü ġ.) 280a/8

ġ. ḳıl- 201b/15, 285b/3, 298a/12, 298a/14

ġ. ḳıl- (tārāc u ġ.) 234a/14

ġāret-gerī < *Ar.+Far.+Ar.* Bir yağmacı, talancı

ġ. (şūḫ-ı ġ.) 212a/16

ġarībe < *Ar.* Tuhaf, garip

ġ.+siniŋ (sevāniḥ-i ġ.) 236a/15

ġarīḳ < *Ar.* Boğulmuş

ġ.-ı ṭılā 262a/1

ġarḳ < *Ar.* Suya batma, batırma

ġ. 209a/17, 222b/17, 246b/1, 258b/7, 260a/2, 266b/10

ġ.-ı deryā-yı pūlād 255b/12

ġ. ét- 221a/3

ġarḳa < *Ar.* Suya batmış

ġ.-ı ḳulzüm-i tefekkürdür 228b/9

ġarḳ-āb < *Ar.+Far.* suya batmış

ġ.-ı belādın 224a/15

ġ. ḳıl- 282a/2

ġarḳlıḳ < *Ar.+T.* Dalmış olma, boğulma

ġ. 223a/4

ġarrā < *Ar. ġarrā'* Ak, parlak, güzel, gösterişli

ġ. (mürevvic-i şerī'at-ı ġ.) 220b/5

ġ. (şerī'at-ı ġ.) 292b/9

ġarrālıġ < *Ar.+T.* Parlaklık, güzellik

ġ. ḳıl- 264b/9

ġarrān < *Far.* Kükreyen, gürleyen

ġ. (şīr-i ġ.) 226b/5

ġaş < *Ar.* Kendinden geçme, bayılma

ġ. ḳıl- 257b/16

ġāşiye-ber-dūş < *Ar.+Far.* Omuzdaki, omuz üstündeki örtü

ġ. bolurlar érdiler (bende-i ġ.) 224a/3

ġavāyet < *Ar.* Azgınlık, doğru yoldan sapma, kötü yola sapma

ġ. 292b/6

ġavġa < *Far.* Kavga, savaş

ġ. 220b/2

ġ. (şūriş-i ġ.) 235b/13

ġ. ḳop- 294a/4

ġavṣ < *Ar.* Dalma

ġ. 211a/17

ġ. ḳıl- 211a/16

ġavvāṣ < *Ar.* Dalgıç

ġ. ol- 246b/2

ġayb-ḫāne < *Ar.+Far.* Gizli şekilde, gizlice

ġ.+sidin 259a/13

ġaybī < *Ar.* Göze görünmeyen şeylere ait, görünmezlik dünyasına mensup

ġ. (mehbiṭ-i eşi'a-ı leme'āt-ı ġ.) 239a/4

ġ. (işāret-i ġ.) 222a/12

ġāyet < *Ar.* Nihayet, uç, son; çok fazla, son derece

ġ. 201a/10, 223a/4, 248b/13, 293b/6

ġ. (ḥadd-ı ġ.) 242b/1

ġ.-i ḥıḳd u ḥaseddin 205b/9

ġ.-i tekebbürdin 230b/6

ġ.-i 'āḳıbet-endīşlikdin 227b/16

ġ.-i bürd-bār 230b/11

ġ.-i cehālet 229b/13

ġ.-i cehldin 296b/5

ġ.-i ḫavf 208a/2

ġ.-i ıżṭırār 256a/5

ġ.-i isti'cāl 236b/17

ġ.-i keremdin 260b/10

ġ.-i mürüvvet 227b/5

ġ.-i nā-merdlıġıdın 221b/17

ġ.-i ref'et 217a/13

ġ.-i şefḳat 210b/17

ġ.-i veḳāḥatdın 222b/1

ġayetsiz < *Ar.+T.* Nihayetsiz, uçsuz, sonsuz

ġ. 228a/12, 240b/17

ġāyibāne < *Ar.+Far.* Gizli şekilde, gizlice

ġ. 265b/11

ġāyile < *Ar. ġā'ile* Dert, sıkıntı, keder; felaket, musibet

ġ.+din (ḥādiṣe-i ġ.) 210b/2

ġayr < *Ar.* Ayrı, başka, özge

ġ.-ı maḥṣūre-i inʿām bile (denānīr-i ġ.) 251a/6

ġ.-ı nā-mütenāhī bile 292a/15

ġ.+dın 215a/12

ġayret < *Ar.* Çalışma, çabalama; kıskanma, çekememe

ġ. 288a/2

ġ.-i behişt-i berrīn ḳıl- 275a/6

ġ.-i celādet 221b/5

ġ.-i firdevs-i berīn 242b/12

ġ.-i firdevs-i rıḍvān ḳıl- 252a/4, 255a/9

ġ.+ni (tīġ-ı ġ.) 238a/10

ġ.+ġa (yekrān-ı ġ.) 226b/4

ġayrihüm < *Ar.* Ve diğerleri

ġ. 206b/14, 206b/17, 209a/4, 211b/13, 211b/15, 263a/12, 285a/1, 294b/2, 297b/4

ġ.+ni 272a/14, 272a/17, 280b/3

ġ.+ġa dağı 249a/17

ġayrihümā < *Ar.* Ve diğerleri

ġ. 297b/5

ġażab < *Ar.* Gazab, kızgınlık

ġ. 219a/2, 239b/17

ġ.-ı pād-şāhīdin 237a/5

ġ. (ehl-i ġ.) 248b/14

ġ. (ḳahr u ġ.) 260b/2, 264b/2

ġ.-ı mütekāṣir 232b/15

ġ. otın fīrūzān ḳıl- 294a/14

ġ.+ı (deryā-yı ġ.) 233a/4

ġ.+ıġa (nāyire-i ġ.) 202b/5

ġażab-nāk < *Ar.+Far.* Gazaba gelmiş, öfkeli

ġ. 239b/7

ġażanfer < *Ar.* Arslan

ġ.-i bebr-i intiḳām yanlıġ 221a/7

ġażanfer-nihād < *Ar.+Far.* Arslan yaradılışlı

ġ. 233a/15

ġāze < *Ar.* Allık

ġ.+si 212a/13

ġazel < *Ar.* Divan şiirinde kullanılan en az beş, en çok on beş beyitlik nazım şekli

ġ. 217a/2, 223b/2

gehī < *Far.* Kimi zaman, ara sıra, bazen

g. 254a/15, 258b/10, 258b/11, 258b/14, 258b/15, 258b/16, 258b/17, 258b/8, 258b/9, 259a/1, 259a/2

genc < *Far.* Hazine → **gencīne**

g.-i bī-kerāne 249b/8

g.-i ma'nāġa 246b/1

g. ḳıl- 259a/4

g.+i 215a/13

gencīne < *Far.* Hazine → **genc**

g.+si 215a/11

genc-rīz < *Far.* Hazine saçan

g. bol- 246a/17, 246a/16

ger < *Far.* Eğer sözcüğünün kısaltılmış biçimi

g. 211a/16, 211a/17, 213a/3, 223a/12, 224a/16, 233b/12, 240a/3, 243b/12, 247b/15, 248a/13, 251b/14, 255b/17, 260a/12, 286a/12

gerçi < *Far.* Her ne kadar, ise de

g. 246a/17, 249a/1, 261a/17

gerd < *Far.* Toz, toprak

g. 215b/13, 220b/11, 259b/16, 264b/12, 266b/3, 286a/12

g.-i devrān 212a/6

g.-i leşkerġa 296a/6

g.-i mevākib-i şevket bile 242b/8

g.-i meẕelletdin 257b/9

g.-i rāh 259b/17

g.-i rāh ḳıl- 244b/14

g. ara 232b/7, 263b/9, 264a/4

g. ḳıl- 215b/14

g.+ide 296a/7

gerdūn < *Far.* Dönücü, dönen; gökyüzü, cennet

g. 219b/3, 225b/16

g.-ı vālā 225b/14

g.+dın (Ḳavs-ı g.) 218b/13

g. kibi 250a/15

g.+nı 262a/6

gerdūn-dergāh < *Far.* Dergahı gökyüzü kadar yüksek olan

g. (şehen-şāh-ı g.) 220b/6

gerdūn-esās < *Far.+Ar.* Temeli gökyüzü kadar yüksek olan

g. (kiryās-ı g.) 255a/13

g.+ġa (kiryās-ı g.) 261a/2, 291a/3

g.+dın (kiryās-ı g.) 261b/14

gerdūn-ḥaşem < *Far.+Ar.* Maiyeti gökyüzü kadar yüce olan

g. 213b/10

gerdūn-iştibāh < *Far.+Ar.* Gökyüzüne benzeyen, yüksek makamlı, yüksek rütbeli

g.+ıŋnı (dergāh-ı g.) 260b/10

g.+ġa (bār-gāh-ı g.) 256b/11

gerdūn-tevān < *Far.* Felek gibi güçlü, muktedir

g. 254b/9, 261b/10, 270b/7

g. (ḫaḳan-ı g.) 227a/6, 267b/13

g. (a'del-i ḫavāḳīn-i g.) 241a/10

g. (ḳıdve-i ḫavāḳīn-i g.) 229a/7

g. (sulṭān-ı g.) 295a/16

g.+nıŋ (gītī-sitān-ı g.) 261b/3

g.+nıŋ (ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān-ı g.) 258a/16

g.+nıŋ (sulṭān-ı g.) 214b/1

germ < *Far.* Sıcak

g. 253a/4, 286a/7

g. (henggāme-i kār-zār-ı g.) 220a/14

g. bol- 208b/15, 287a/17, 289a/12

g. bolup durur 252b/16

germ-tāz < *Far.* Hareketli, hızlı

g. eyle- 221a/10

Gerşāsb-vār < *Far.* Güştasp (İran mitolojisinde pehlivan Neriman'ın babası) gibi

G. 263b/4

geşt < *Far.* Gezme, dolaşma

g. 248b/9

gevher < *Far.* Cevher, elmas, değerli taş

g.-i bī-bahā 229a/17

g.-i du'ādur 243b/2

g.-i dürc-i ḫaḳīḳat 243a/12

g.-i raḫşendesi 246b/6

g. ara 242a/5

g.+i 208b/1, 216a/11

gevher-bār < *Far.* Cevher yağdıran

g. ḳıl- 256b/3

gevher-efşānlıḳ < *Far.+T.* İnci, cevher saçma

g.+ġa 266b/6

gevher-rīz < *Far.* İnci döken

g. 257a/11

gevherī < *Far.* Mücevherli, incili

g. 216a/9

gez < *Far.* Arşın

g. 272b/7, 274a/10, 274a/9

g. durur 273a/8

g. durur érdi 272b/7

gezend < *Far.* Zarar, ziyan;elem, keder

g. 224a/17, 246b/11, 266b/2

g.+i 266b/1

ġıçek < *Far.* Kemençe

ġ. (def ü çeng ü ṭanbūr u ġıçek) 280b/3

ġılāf < *Ar.* Kılıf, kın

ġ.+ıdın 222a/14

ġılmān < *Ar.* Yeni yetmeler, gençler

ġ.+ġa 251b/3

ġılẓet-nefs < *Ar.* Ruhu pis (kötü), kaba olan

ġ. 272b/11

ġırīv < *Far.* Bağırma, bağırış

ġ. 263b/10, 296b/8

ġıyāṣ < *Ar.* Yardımcı

ġıyāṣü'l-mülk ve'l-millete < *Ar.* Milletin ve ülkenin (gelişmesine) yardım eden

ġ. 247b/16

ġıyāṣü'l-mülk ve'l-millete ve'd-dīn < *Ar.* Dinin, milletin ve ülkenin (gelişmesine) yardım eden

ġ. 254b/12

girān < *Far.* Ağır; sert, katı

g. (şāk u g.) 201b/8

g. (aġlāl-ı g.) 300a/3

g. (ceyş-i g.) 295b/6

g. (gürz-i g.) 263b/14

g. bile (aġlāl-ı g.) 239a/14

g. bile (selāsil-i g.) 295a/5

girān-bār < *Far.* Yükü ağır

g. ḳılma- 210b/17

girān-māye < *Far.* Pahası ağır, değerli (şey)

g. (ḫil'at-ı g.) 277b/2, 278a/3, 279b/4

g. bile (ḫil'at-ı g.) 206a/10, 249a/16

g. ḳıl- 243a/17

girdāb < *Far.* Suların döndüğü ve çukurlaştığı yer, anafor

g. dék (ḥalḳa-ı g.) 221a/3

g.+ıġa 211a/8, 223a/17

g.+lar 211a/7

girdār < *Far.* İş, meşguliyet

g. 242a/12

g. (ṣalābet-i g.) 205b/14

girībān < *Far.* Elbise yakası

g.+ıdın 222a/7

giriftār < *Far.* Tutulmuş, yakalanmış; düşkün, tutkun

g.-ı beliyyet 240a/5

g. bol- 205a/7

g. bol- (esāret ḳaydıġa g.) 211b/17

g. ét- 234a/15

g. ḳıl- 212a/17, 239a/14, 270a/3

g. ḳıl- (üsāret ḳaydıġa g.) 226b/7

girih < *Far.* Düğüm

g. 218b/13

g. sal- (salmay g.) 263b/15

gīrūdār < *Far.* Cenk, savaş, kavga

g.+da (eşnā-yı g.) 286a/14

giryān < *Far.* Ağlayan, ağlayıcı

g. bolur érdi 236a/9

gītī-fürūz < *Far.* Dünyayı aydınlatan

g. 296a/3

gītī-nümā < *Far.* Dünyayı gösteren

g. (cām-ı g.) 213a/8

gītī-sitān < *Far.* Dünyayı ele geçiren, dünya padişahı, imparator

g. (ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān-ı g.) 260b/8

g. (ḥażret-i ẖān-ı g.) 247b/5, 269b/2

g. (ṣāḥib-ḳırān-ı g.) 252a/10

g.-ı gerdūn-tevānnıŋ 261b/3

g.+nıŋ (ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān-ı g.) 268b/6

g.+nıŋ (ḥażret-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırān-ı g.) 282a/13

ġubār < *Ar.* Toz

ġ. 218a/11, 262a/8

ġ. bol- 223b/7

ġ. (lāy u ġ.) 212a/8

ġ.-ı fitne 293a/12

ġ.-ı ta'alluḳġa 214a/4

ġ.+ını 251a/17

ġ.+ıdın 232b/3

ġubār-engīzlik < *Ar.+Far.+T.* Toz kaldırma

ġ. bile 292b/15

ġufrān-penāh < *Ar.+Far.* Merhamet isteyenlerin sığınağı

ġ. (ẖaḳan-ı ġ.) 201a/2

ġūl < *Ar.* Gülyabani, şeytan

ġ.-ı beyābān 248b/16

ġ.-ı beyābān kibi 248b/16

ġulām < *Ar.* Tüyü bıyığı çıkmamış delikanlı

ġ.-ı ḥalḳa-be-ġūş 224a/3

ġulġule < *Ar.+Far.* Lülel, kaptan dökülen su sesi; gürültü, şamata

ġ. 251b/11

ġ.-i kerenāy 264b/13

ġ.-i mübārek-bādlıġnı 228a/10

ġ.+sidin 288a/11

gulūle < *Far.* Top, gülle

g.-i āteşīn 233b/12

g.-i cān-sitān 286a/8

g.-i şemḫālı bile 288a/12

g.-i tüfeng 232b/4

g.-i tüfeng bile 286b/3

g.-i tüfengdin 233b/13

g.-i tüfengidin 298b/14

g.-i tüfeng-i ru'd-āheng 294a/13

gūn-ā-gūn < *Far.* Türlü türlü, çeşitli

g. 245a/17

ġurbet < *Ar.* Yabancı memleket; gariplik, yabancılık

ġ.+de (bevādī-i ġ.) 205b/5

ġurebā < *Ar.* Garipler, yoksullar

ġ.-yı ḥasret-güzīn 254a/1

ġurrān < *Far.* Homurdayan, gürleyen, korkunç haykıran

ġ. (şīr-i ġ.) 277a/10

ġ. yaŋlıġ (şīr-i ġ.) 237b/11

ġurre < *Ar.* Aklık, parlaklık; Arabî ayının ilk günü ve gecesi

ġ.+si durur érdi 271b/5

ġ.+side 226a/16, 252b/10, 279b/12, 288b/9

ġurrende < *Far. ġurrān* Kükreyen, vahşi

ġ. 218b/6, 296b/9

ġ. (şīr-i ġ.) 207b/2, 218b/16, 257b/14, 289a/14

ġ. dék (şīr-i ġ.) 264b/3

ġ. yaŋlıġ (şīr-i ġ.) 284b/4

ġurriş < *Far.* Öfke

ġ. ḳıl- 296b/8

ġurūr < *Ar.* Böbürlenme, kibir

ġ.-ı mā-lā-kelām 235b/4

ġ.+ıġa 231a/4

ġuṣṣa < *Ar.* Keder, üzütü, tasa

ġ.+dın 214b/8

gūş < *Far.* Kulak

g.-ı idrākıġa 228a/11

g.+ı (ḥalḳa-ı g.) 243a/10

gūş-zed < *Far.* Kulağa gelen, işitilen

g. ḳıl- 225b/11

gūşe < *Far.* Köşe

g.-i iŋtifāda 253b/8

g.-i a'lā-yı 'illiyīn 228a/11

g.-i iŋtifā 265a/12

g.-i yadın 263b/15

g.+de (her g.) 264a/12

güşe-nişīn < *Far.* Bir köşede oturan, köşesine çekilen

g. 240a/2

güşmāl < *Far.* Kulak bükme, cezalandırma

g. u tenbīhi üçün 279b/13

g.+ı (te'dīb ü g.) 240a/14

g.+ı üçün (tenbīh ü g.) 250b/17

g.+ı (te'dīb ü g.) 282b/11

g.+ıġa 270b/10

güşmāl-ı belīġ < *Far.+Ar.* Güzel sözle yola getirme, sözle azarlama

g.-ı belīġ 201b/3, 253b/11, 279a/9, 282a/15

ġuṭṭe < *Far. ġute* Dalma, dalış

ġ. ur- 242a/4

güy < *Far.* Çevgen oyunu topu

g.-ı çevgān *Çevgen oyunu, polo oyunu* 264a/11

güyiyā < *Far.* Sanki, adeta, sanırsın

g. 247a/7

güdāz < *Far.* Eriten

g. 221a/11

güftār < *Far.* Söz

g.-ı şerāret-āṣār 229b/16

güher < *Far.* Elmas, inci, mücevher

g. 242a/11

g.-i ṭarab 216b/6

g. dék 214a/1

g.+din 262a/2

güher-baḫş < *Far.* Mücevher bağışlayan

g. (şāh-ı g.) 249b/7

güher-tāc < *Far.* Müvenherli taç

g.-ı fīrūze-baḫt (Ḫıdīv-i g.) 241a/10

gül < *Far.* Gül

g. 245a/2, 259a/6

g.-i ibtihāc 216b/6

g.+i 230a/2, 238a/6

g.+in 216b/5

gül-çehre < *Far.* Gül yüzlü

g. 258b/9

g.+ler 245a/2

gül-gūn < *Far.* Gül renkli, pembe

g. (şerbet-i g.) 258a/10

gül-şen < *Far.* Gül bahçesi

g. 216a/14, 230a/2, 238a/5

g. ḳıl- 228a/7

g.+iniŋ 220b/12

g.+idin 259a/6

gülistān < *Far.* Gül bahçesi

g. 258b/1

g. (reşk-i g.) 255a/8

g.-ı āmālı 292a/15

g.-ı ḫuld-ı berīn 233b/6

g.-ı ṣıḥḥatımġa 256a/2

g. ḳıl- 218b/7

g.+ıġa 216a/7

g.+lar 232b/6, 246a/1

gül-zār < *Far.* Gül bahçesi, güllük

g. 259a/9

g. ol- 263b/11

güm < *Far. gom* Kayıp, kaybolmuş

g. 215b/1

güm-rāhlıġ < *Far.+T.* Yoldan çıkma, sapma

g. 267a/12

gümān < *Far.* Zan, kuşku

g. ét- 226b/17

gümrāh < *Far.* Yoldan çıkmış, sapkın

g.+lar 238b/2

günāh < *Far.* Hata; suç

g. (kūh-ı g.) 268b/10

g.+ların 260b/11, 290b/11

g.+larıġa 200b/17

günbez < *Far. günbed* Kubbe, kümbet

g.+iġa 234b/8

g.+iġaça 274a/15

gürd < *Far.* Yiğit, pehlivan

g. 213a/17

g. (her g.) 296b/7

g.-i dīv-efgen-i ṣaff-şiken 255b/11

g.-i pūlād-çeng 283b/4

g.+ler 218a/12, 252a/14, 253a/1, 262a/6, 263a/17, 263b/9, 264a/1, 286a/13

gürg < *Far.* Kurt

g.-i dendānnıŋ 294a/2

gürīz < *Far.* Kaçma, kaçış

g. eyle- 254a/15, 261a/17

g. ḳıl- 215b/13, 255b/15

g.+ni (ṭarīḳa-ı g.) 227a/1

gürīz-pāy < *Far.* Kaçan, kaçak

g. (a‘dā-yı g.) 226b/14

g. bile 297a/15

gürīzān < *Far.* Kaçan

g. bol- 293a/10

gürūh < *Far.* Güruh, takım, grup

g. 246a/6

g. (gürūh g.) 202b/9, 251b/10, 255b/8, 274a/16, 283a/10, 287b/16, 296b/15, 297b/5

g.-ı ‘ifrīt-şükūhġa 224a/6

g.-ı ḍalālet-pejūh 293b/3

g.-ı enbūh bile 236b/11, 239b/2, 268a/14, 287b/4, 296a/14, 298b/9

g.-ı enbūh 293a/16

g.-ı şeġāl-āvāy 294a/2

g. bile 298a/1

g. bile (enbūh-ı g.) 286a/3

g. érür 293b/6

g. ḳıl- 208b/17, 272a/11

g.+nı (her g.) 272a/11

g.+ġa 280a/5

g.+ı 226b/17

g.+ıġa 252b/15

gürūh-ā-gürūh < *Far.* Güruh güruh, takım takım

g. 261b/8

gürz < *Far.* Topuz

g.-i girān 263b/14

g. ile 215b/13

güşāyiş < *Far.* Fetih

g. 238a/7

güvāḥ < *Far.* Tanık, şahit

g.-ı ḥāl 292b/3

güyā < *Far.* Sanki, galiba

g. 243a/7

güẕār < *Far.* Geçme, geçiş → **güẕer**

g. ḳıl- 250a/10

güẕārende < *Far.* Yorumlayan

g.+si 201a/6

güẕāriş < *Far.* Yorum, tabir

g. 279b/7

güẕer < *Far.* Geçme, geçiş → **güẕār**

g.+idin 272a/1

güẕer-gāh < *Far.* Geçit; geçiş yolu

g.+ı 271b/15

g.+ınıŋ 274a/14

g.+ıda 283b/12

g.+ıdın 272a/3

güzīde < *Far.* Seçmiş; seçilmiş, seçkin

g. 266a/4, 290b/3

g.-i ḫavāḳīn 224b/17

g.-i selāṭīn-i ʿālem 267b/13

H / Ḥ / Ḫ

ḫˇāb < *Far.* Uyku

ḫ. (meyl-i ḫ.) 261a/5

ḥabāb < *Ar.* Kabarcıklar

ḥ. érmes 212a/10

ḥabābī < *Ar.* Kabarcıklı

ḥ.+dür 212a/9

ḫabāṣet < *Ar.* Kötülük, pislik

ḫ. 268b/11

ḫabāṣet-taḫmīr < *Ar.* Kötülükle mayalanmış

ḫ.+leriġa (żamīr-i ḫ.) 226b/16

ḫabāṣet-ṭıynet < *Ar.* Kötü huylu

ḫ. 201a/14, 272b/11

ḫaber < *Ar.* Haber

ḫ. 204b/4, 207a/15, 253b/9, 269a/9, 284b/15, 295a/11

ḫ.-i ṭulū‘ 264b/16

ḫ.-i vaḥşet-eşer 254b/4, 295a/8

ḫ.+i 205b/16, 235b/14, 256a/7, 270b/5, 281b/9

ḫ.+in 204a/17, 205a/11, 223a/17, 237a/7, 276b/10, 276b/7, 276b/8, 284a/16, 298b/6

ḫ.+ini 290a/16

ḫ.+ni 208a/12, 269a/8, 269b/4, 284a/6, 290a/17, 295a/16

ḫ. tap- 204b/13, 212b/11, 234b/7, 254a/12, 258a/5, 280b/16, 287b/12

ḫ. yetkür- 277a/5

ḫ. yetkürüp dururlar 274a/13, 279b/3

ḫ. yétkürüp dururlar 278a/17

ḫ. yetkürüpdürler 299a/1

ḫ. yiber- 208b/7

ḫaber-dār < *Ar.+Far.* Haberli

ḫ. bol- 222a/13, 269a/5, 284b/3

ḫ. ḳıl- 231b/13

ḫaber-dārlıḳ < *Ar.+Far.+T.* Haberli olma

ḫ. ḳıl- 290b/17

ḫabersiz < *Ar.+T.* Haberi olmayan

ḫ. (érür andın ḫ.) 230a/9

ḥabs < *Ar.* Hapsetme, bırakmama; hapis; hapishane

ḥ.+ġa çék- (ḳayd-ı ḥ.) 269b/15

ḥ.+da 270a/17, 280b/17

ḥ.+dın 238b/10

ḥ.+dın çıḳar- 240a/2

ḫabş-taḫmīr < *Ar.* Kötülükle mayalanmış

ḫ.+leriġa (żamīr-i ḫ.) 265a/9

ḫabş-ṭıynet < *Ar.* Kötü huylu

ḫ. 282b/5

ḫacālet < *Ar.* Utanma, utanç → **ḫacel**

ḫ. (kemāl-ı ḫ.) 260b/13

ḫˇāce < *Far.* Hoca, muallim

ḫ. 287b/5

ḫ.+ni 287b/6

ḫ.+niŋ 287b/4

ḫacel < *Ar.* Utanma, utanç → **ḫacālet**

ḫ. 258b/4

ḫacīl < *Ar.* Utanan, utangaç

ḫ. 216b/14

ḥacle-nişīn < *Ar.+Far.* Gelin odasında oturan

ḥ.+leri (şevābit-i ḥ.) 258a/13

ḥadd < *Ar.* Sınır

ḥ. (tapmas ḥesābıġa ‘aḳl ehli ḥ.) 255b/10

ḥ.-ı ġāyet 242b/1

ḥ.-ı i‘tidāldın 211a/3

ḥ.-ı şarḳīsi 245a/7

ḥ.+ıġa 271a/15

ḥ.+ıda 248a/17

ḥ.+ıdın 279b/16

ḥaddsız < *Ar.+T.* Sınırsız

ḥ. 252a/16

ḥadeḳa < *Ar.* Göz çukuru, göz yuvarı

ḥ.-ı celāl (nūr-ı ḥ.) 279a/1

ḫadeng < *Far.* Ok

ḫ. (peykān-ı ḫ.) 233b/13

ḫ.-i bī-direngdin 232b/5

ḫadeng-endāz < *Far.* Ok atan

ḫ.-ı çābük-destler 233b/10

ḫadī‘at-şemer < *Ar.* Sonu hile olan

ḫ. 238b/8

ḥadīḳa < *Ar.* Bahçe

ḥ.-ı kemāl (nūr-ı ḥ.) 279a/1

ḥadīḳa-perdāz < *Ar.+Far.* Bahçe düzenleyen

ḥ.-ı bahār-istān-ı fesāḥat 267a/10

hādim < *Ar.* Yıkan, yıkıcı

h.-i bünyānu’ẕ-ẓulm ve’l-‘iṣyān 251a/2

ḫādim < *Ar.* Hizmetçi

ḫ. 290b/14

ḫ. durur 273b/11

ḫ.+ler 258b/9

ḫ.+leri 258a/14

ḥādiṯ < *Ar.* Meydana gelen, ortaya çıkan

ḥ. 256a/16

ḥ.-i rızḳī 219a/15

ḥ. içre (‘ilm-i ḥ.) 258b/15

ḥ. bol- (‘ārīża-i ḥ.) 256a/1

ḥ. durur 294a/6

ḥādiṯāt < *Ar.* Olaylar

ḥ.-ı semāvīdin 222a/4

ḥādiṯe < *Ar.* Vaka, olay

ḥ. 210b/10, 265b/16

ḥ.-i cān-gezāyın 270a/13

ḥ.-i ġāyiledin 210b/2

ḥ.-i kübrā 235a/7

ḥ.-i külfet-āmīzidin soŋ 226a/12

ḥ.-i nā-bāyestni 269a/1

ḥ.-i vaḥşet-āmīzni 264b/1

ḥ.+niŋ 269a/3

ḥ.+ni 205b/17, 210a/9

ḥ.+din 236b/6, 291b/1

ḥ.+sidin 225a/17

ḥ.+sidin soŋra 267b/10

ḥafr < *Ar.* Kazma; açma

ḥ. ḳıldur- 280b/2

ḫ̌āhiş < *Far.* İstek, dilek, rica

ḫ. ü iltimāsı bile 253a/14

ḫā'if < *Ar.* Korkak → **ḫāyif**

ḫ. ü hirāsān bol- 200b/7

ḫāk < *Ar.* Toprak

ḫ. 212a/7, 244a/14, 286a/14

ḫ. üze 264a/8

ḫ. (müşt-i ḫ.) 212a/6

ḫ.-ı āsitān tap- 256b/4

ḫ.-ı dergāh ol- 222b/6

ḫ.-ı dergāhıdur 215a/1

ḫ.-ı rāh 215b/15

ḫ.-i memātġa 297a/2

ḫ.-i rāhı 241a/13

ḫ.+ġa 212b/3

ḫ.+ge (‘arṣa-ı ḫ.) 287a/9

ḫaḳan Hakan

ḫ. 208a/15, 217b/14, 270b/7

ḫ.-ı mebrūr 208a/4

ḫ.-ı ‘adālet-intisāb 292b/7

ḫ.-ı düşmen-şikār 251a/1, 277b/8

ḫ.-ı firdevs-mekān 267b/7

ḫ.-ı gerdūn-tevān 227a/6, 267b/13

ḫ.-ı ġufrān-penāh 201a/2

ḫ.-ı İskender-ḥaşmet 220b/6

ḫ.-ı mebrūr 217a/15, 224b/9, 291a/16

ḫ.-ı Süleymān-dest-gāh 229a/6

ḫ.-ı ẕü'l-iḳtidār 253b/11

ḫ.+nıŋ 297a/12

ḫaḳanī Hakanlık; hakanla ilgili

ḫ. 253a/14, 264b/13

ḫ. (ḥażret-i a‘lā ḫ.) 218b/16, 218b/3, 220b/3, 221a/4, 227b/5, 228a/13, 229b/6, 232a/6, 233a/8, 234b/12, 235b/15, 240a/6, 244b/12, 246a/8, 251b/7, 260b/17, 269a/3, 270b/1, 274b/10, 277a/17, 279a/3, 285b/17, 286a/4, 290b/2, 290b/6, 291a/9, 291b/7, 295a/6, 299b/15, 300a/11

ḫ. vü ḫusrevī 214b/9

ḫ. dağı (ḥażret-i a‘lā ḫ.) 221b/14

ḫ.+ġa (ḥażret-i a‘lā ḫ.) 275b/5

ḫ.+niŋ 227b/15, 267a/7

ḫ.+niŋ (ḥażret-i a‘lā ḫ.) 200b/1, 209a/10, 217b/5, 219a/12, 220a/5, 224b/5, 226a/13, 226b/2, 227a/17, 228a/5, 228b/10, 229b/13, 229b/16, 231a/10, 231b/8, 232a/13, 232b/14, 234a/4, 236a/14, 238b/8, 240a/13, 250b/11, 274b/8, 275a/14, 279b/6, 293a/2, 293a/9, 295a/14, 299a/12

ḥaḳāret < *Ar.* Küçük düşürme, hakaret

ḥ.-i tamām 222a/9

ḥaḳāyıḳ < *Ar.* Gerçekler, hakikatler

ḥ. ara (‘ilm-i ḥ.) 216b/13

ḥ.+dın (remz-i ḥ.) 214a/6

ḫāk-bīz < *Far.* Elek, kalbur

ḫ. 257b/9

ḫākī < *Ar.* Toprak rengi

ḫ. 289a/15

ḫāk-būs < *Far.* Yer öpen, ayaklara kapanıp yer öpen

ḫ. (boldılar ḫ.) 215b/4

ḫ.+larıdın 295a/10

ḫāk-būslıġ < *Far.+T.* Yer öpme → **ḫāk-būslıḳ**

ḫ.+ıġa 237a/4, 273a/5

ḫāk-būslıḳ < *Far.+T.* Yer öpme → **ḫāk-būslıġ**

ḫ.+ġa 266a/2

ḫ.+ıġa 247b/1, 274a/2

ḥaḳīḳat < *Ar.* Gerçek

ḥ. 246b/7

ḥ. (gevher-i dürc-i ḥ.) 243a/12

ḥākim < *Ar.* Hükmeden, egemen

ḥ.+i 202b/16, 207b/6, 231b/1baş.ın, 231b/5, 234a/8, 237a/5, 247a/13, 247a/8, 249b/17, 250b/15, 265b/6, 276b/13, 277a/4, 283a/14, 286a/15, 288a/13, 300b/1

ḥ.+leridin durur (Gürlen ḥ.) 245b/2

ḥakimiyyet < *Ar.* Egemenlik, hükmedicilik

ḥ.+in (ser-i ḥ.) 229a/10

ḥaḳīr < *Ar.* Değersiz

ḥ. 214a/10, 220a/4

Ḥaḳḳ < *Ar.* Allah

Ḥ. 201b/1, 215a/11, 215a/13, 215b/9, 246a/16, 256b/4, 275a/9, 299b/15

Ḥ. (vaṣl-ı Ḥ.) 211a/17

Ḥ. te‘ālā 222a/10

ḥaḳḳ < *Ar.* Adalet, doğruluk

ḥ. 297b/9

ḥaḳḳ-nā-şinās < *Ar.+Far.* Doğruyu ayırdedemeyen, hakbilmez, hak tanımaz

ḥ. (kāfir-ni'met-i ḥ.) 234b/15

ḥaḳḳ-nā-şināslıġ < *Ar.+Far.+T.* Hakbilmezlik, haktanımazlık

ḥ. 201b/5

ḫāk-sār < *Far.* Toz toprak içinde

ḫ. 264a/5

ḫ. ét- 221a/10

ḥāl < *Ar.* Durum

ḥ. 232a/2

ḥ. (güvāḥ-ı ḥ.) 292b/3

ḥ. (münāsib-i ḥ.) 225b/17

ḥ.+da 237a/17, 269b/16

ḥ.+dın (keyfiyyet-i ḥ.) 231b/13

ḥ.+ı 233b/17

ḥ.+ıġa 231a/15, 236a/9, 264a/5, 270a/16

ḥ.+ıda (cebhe-i ḥ.) 219a/17

ḥ.+ler 260a/15

ḫāl < *Ar.* Ben

ḫ. (ḫaṭṭ u ḫ.) 247a/16

ḥālā < *Ar.* Şimdi, henüz

ḥ. 222b/8

ḫalāl < *Ar.* Mesafe, aralık

ḫ.+ıda 222b/11

ḫalāṣ < *Ar.* Kurtulma, kurtuluş

ḫ. bolma- 217a/9

ḫ. ḳıl- 277a/14, 297b/1

ḫ. ol- (olmış ḫalāyıḳ ḫ.) 214a/12

ḫ. bol- 287b/9

ḫ. ét- 221b/12

ḥālāt < *Ar.* Haller, durumlar

ḥ.+ı 230b/14

ḥalāvet < *Ar.* Şirinlik, tatlılık

ḥ. 249b/12

ḫalāyıḳ < *Ar.* Yaratılmışlar, varlıklar, bütün insanlar

ḫ. 214a/12, 229a/15

ḫ. (şāh u ḫ.) 243a/3

ḫ.+nı (mecmū'-ı ḫ.) 264b/8

ḫ.+ġa 282b/4

ḫ.+ıġa 243b/1

ḫalel < *Ar.* Bozukluk, bozulma, zarar

ḫ. 220a/17, 244b/12

ḥālet < *Ar.* Durum, hal

ḥ. ara 236a/13

ḥ. içre 232b/13

ḥ.+i 257b/12, 260b/6

ḥ.+i durur 219a/13

ḥ.+iġa 223a/4, 254b/3

ḫāletī < *Ar.* Durumla ilgili, duruma ait

ḫ. durur 205a/6

ḫālī < *Ar.* Boş, tenha, sahipsiz

ḫ. 276a/1

ḫalīfe < *Ar.* Halife

ḫalīfetü'r-raḥman < *Ar.* Çok merhametli Allah'ın halifesi

ḫ. 229a/7, 241a/14, 253b/14, 270b/8

ḫalīfetü'z-zamān < *Ar.* Devrin, zamanın halifesi

ḫ. 267b/17

ḫāliṣa < *Ar.* Saf, gerçek, öz

ḫ.+sı üçün (mülk-i ḫ.) 245a/7

ḫalḳ < *Ar.* Halk, insanlar, toplum

ḫ. 229b/2, 247b/4, 250a/12, 256b/13

ḫ.+ġa 215a/10, 221b/8, 228b/9, 299b/15

ḫ.+nıŋ 280b/16

ḫ.+ı 236b/5, 237a/17, 237a/3, 237b/4, 250b/14, 254a/12, 298a/8

ḫ.+ınıŋ 237b/3, 284a/1

ḫ.+ıġa 291a/5

ḫ.+ıdın 276b/17

ḫalḳa < *Ar.* Çember, halka

ḫ. 264a/1

ḫ.-ı gūşı 243a/9

ḫ.-ı girdāb dék 221a/3

ḫalḳa-be-ġūş < *Ar.+Far.* Kulağı halkalı, köle

ḫ. (ġulām-ı ḫ.) 224a/3

ḫall < *Ar.* Çözme, sonuca bağlama

ḫ.-ı müşkilāt-ı 'aḳlī 216b/15

ḫ. bol- 262a/3

ḫ. bol- (bolup ḫ.) 262b/2

ḫ. eyle- 258b/16

ḫalledallāhu devletehu ve zeyyede nuṣretehu < *Ar.* Allah (onun) yardımını artırsın ve devletini ebedi kılsın!

ḫ. 300a/1

ḫām < *Far.* Ham, çiğ

ḫ. (sevdā-yı ḫ.) 268b/14

ḫ.+nı (sevdā-yı ḫ.) 293a/5

hamānā < *Far.* Kesinlikle

h. 275a/15

ḫāme < *Far.* Kalem, kamış kalem

ḫ. 206b/10, 214a/17

ḫ.-i 'anber-şemāme 270b/4

ḫ.-i bedī'a-āṣār 226a/10

ḫ.-i bedī'a-inşā 236a/15

ḫ.-i bedī'a-ṭırāz 205b/5

ḫ.-i hengāme-ārā 233a/2

ḫ.-i ṣun‘ ile 257b/16

ḫ.-i vāḳı‘a-raḳam 217b/9

ḫ.+ni 214b/11

ḥamelāt < *Ar.* Saldırılar, hamleler

ḥ.-ı müte‘āḳib 277a/10

ḥ.-ı müte‘āḳib bile 252b/4, 287b/2

ḥ.-ı ṣalābet-engīz 218b/17

ḥ.+ı bile 236a/6

ḥ. yétkür- 289a/14

ḥāmī < *Ar.* Himaye eden, koruyan

ḥ.-i millet-i beyżā 292b/8

ḫamīde < *Ar.* Övülmüş, beğenilmiş

ḫ. 212b/8

ḥāmil < *Ar.* Taşıyan

ḥ. 254a/9

ḥamiyyet < *Ar.* Ulusal onur

ḥ. (sümüvv-i ḥ.) 228b/15

ḥ.-i cāhiliyyet 293a/5

ḥ.-i şecā‘atdın 221b/5

ḥ. bile (nīrū-yı bāzū-yı ḥ.) 238a/10

ḥamle < *Ar.* Saldırı, hamle

ḥ. 221a/13, 224a/6, 298b/14

ḥ. ḳıl- (ḳılıp ḥ.) 209a/8

ḥ.-i muġtenemātdın 227a/1

ḥ.-i ṣalābet-āmīz 221a/16, 291a/13

ḥ.-i ṣarṣar 208b/9

ḥ.-i ṣarṣar-veşniŋ 222b/9

ḥ.+de 293b/13

ḥ. eyle- 218b/9

ḥ. ḳıl- 208a/12, 221b/14, 287b/16, 297b/5, 299a/5

ḥ.+ler bile 234b/9, 236a/17, 252b/14

ḥ.+ler ur- 264b/3

ḥ.+ler yétkürüp dururlar 284b/4

ḥ.+ler yétkür- 210a/13, 218b/2, 287a/16

ḥ.+sidin (ṣadme-i ḥ.) 221b/11

ḥ. ur- 264a/16

ḥ. yétkür- 207b/3, 218a/17, 218b/6, 218b/16, 237b/12, 221a/8, 287b/5, 288a/2

ḫamyāze < *Far.* Esneme

ḫ. çéker durur érdiler 200b/12

ḫān Han, hakan, hükümdar

ḫ. 210b/17, 244b/8

ḫ.-ı cennet-mekān 226a/11, 227a/8

ḫ.-ı Enūşe 213b/11

ḫ.-ı gītī-sitān (ḥażret-i ḫ.) 247b/5, 269b/2

ḫ.-ı Ḫıvaḳ Muḥammed Emīn 213b/15

ḫ.-ı maġfiret-nişānnıŋ 267b/9

ḫ.-ı maġfiret-penāh 217b/9

Ḫ.-ı maġfiret-penāhnıŋ 211b/1

ḫ.-ı maġfūr 200b/17, 201b/3, 202a/4, 202b/3, 203b/13, 204a/17, 204b/13, 204b/5, 205b/2, 205b/6, 207a/3, 207a/8, 207b/10, 208b/16, 210b/13, 210b/14, 210b/4, 218a/2

ḫ.-ı maġfūr bile 202a/8

ḫ.-ı maġfūr-ı meẕkūrnıŋ 245a/6

ḫ.-ı maġfūrġa 201b/7, 205b/11

ḫ.-ı maġfūrnıŋ 200b/6, 201a/5, 202a/14, 202a/2, 202a/5, 202b/3, 203b/12, 203b/4, 204b/10, 204b/11, 205a/11, 205b/4, 205b/7, 206a/13, 206a/9, 206b/6, 207a/6, 207b/16, 207b/9, 208a/15, 209b/13, 217b/2, 219a/11, 220b/17, 223a/17, 225a/17, 298b/17

ḫ.-ı merḥūmī 265b/8

ḫ.+nıŋ 207a/7, 207b/13, 208a/11

ḫ̌ān < *Far.* Sofra

ḫ. 258b/10

ḫ.-ı zer-endūd-ı kehkeşānnı 258a/15

ḫ. çék- 243a/3

ḫ.+nı 250a/15

ḫān-ḳāh < *Far.* >*Ar.* Tekke

ḫ.+ıda 292b/6

ḫançer < *Ar.* Hançer

ḫ. (nevk-i ḫ.) 232b/9

ḫ.-i ḫūn-rīz ol- 248b/12

ḫ.-i naḳḳārnı 238b/16

ḫ.-i şecā‘atnı 261b/12

ḫ.+ġa 263b/17

ḫandeḳ < *Ar.* Hendek

ḫ. 208a/8, 286a/2

ḫ.+dın 286a/3

ḫandeḳsızlıḳ < *Ar.+T.* Hendeksizlik, hendek olmama durumu

ḫ. 210b/6

ḫandān < *Far.* Gülen, güleç

ḫ. 236a/9

ḫande < *Far.* Gülme, gülüş

ḫ.-i ṣubḥ (ṣadā-yı ḫ.) 264b/16

ḫāne < *Far.* Saray; bölme

ḫ.-i memātda 220a/1

ḫ.+siniŋ 223b/12

ḫānedān < *Far.* Sülale; hükümdar sülalesi

ḫ.-ı ʻālīniŋ 280a/11

ḫ.+ın 267a/17

ḫ.+ınıŋ 211b/6

ḫāne-vār < *Far.* Aile

ḫ. 272b/13

ḫ. bile 288b/11

ḫānlıḳ Hanın yönetimindeki ülke; hanlık makamı, hanlık rütbesi

ḫ. 227a/11

ḫār < *Far.* Diken

ḫ. 262a/7

ḫ.-ı muġaylān ara 248b/17

ḫ.-ı şecāʻatdur 219b/2

ḫ̌ār < *Far.* Düşkün, sefil, zavallı

ḫ. u zār 212b/17

ḫ. eyle- 219a/17

ḫ. ḳıl- 222a/11

ḫ. u zār ét- 212b/4

ḫarāb < *Ar.* Yıkık, harap

ḫ. 201a/9, 289b/16, 294b/8

ḫ. u yebāb 274b/3

ḫ. (cān-baḫş-ı cism-i ḫ.) 255a/17

ḫ. bolma- (mülk bünyādı ḫ.) 229a/1

ḫ. u nā-būd ḳıldurup durur 290a/5

ḫ. bol- 275a/10

ḫarāc < *Ar.* Haraç vergisi

ḫ.+ıġa 278a/3

ḥarām < *Ar.* Yasaklanmış, haram

ḥ. 261b/2

ḥarāmī < *Ar.* Eşkıya, yol kesen

ḥ.+ler 254b/3

ḥarāmīlıḳ < *Ar.+T.* Haramilik, Eşkıyalık

ḥ. 250b/15, 254a/12

ḥarāret < *Ar.* Sıcaklık; ateş; susuzluk

ḥ. (ġalebe-i ḥ.) 267a/12

ḫārā-şikāf < *Far.*Taşyaran, mermer yaran

ḫ. (sinān-ı ḫ.) 288b/2

harāval < *Far.* Öncü birlik

h. ḳıl- 259b/12

ḥarb < *Ar.* Harp, savaş

ḥ. 208b/6, 223b/17, 233a/17, 253a/3

ḥ. daġı (ālāt-ı ḥ.) 293b/10

ḥ. eyle- 232b/12

ḥ.+ıda 223a/11

ḥ.+nı (ālāt-ı ḥ.) 260a/9

ḫarc < *Ar.* Vergi

ḫ.+ını (daḫl u ḫ.) 226a/4

ḥareket < *Ar.* Kıpırdama; hareket

ḥ. 290b/3

ḥ. (silsile-i ḥ.) 267a/14

ḥ.-i meẕbūḥī ḳıl- 293a/11

ḥ.-i meẕbūḥīsi bile 231a/6

ḥ. bile 238a/11

ḥ.+din 221b/5, 287a/15

ḥ. ét- 257a/6, 259b/13

ḥ. ḳıl- 206b/1, 207a/9, 244b/13, 247a/3, 251b/17, 258a/1, 271a/7, 289a/1

ḥ. ḳılıp dururlar 291b/3

ḥ. körgüz- 236b/7, 238b/17, 240b/13, 251b/15, 252a/6, 285a/17

ḥ. körgüzüp dururlar 296a/13

ḥ. körgüz- (dārü's-salṭana-ı Ḫıvaḳdın ḥ.) 233b/4

ḥ.+ġa 271a/2

ḥ.+ġa kirgüz- 219b/11, 232b/15, 236a/1, 282a/14, 283b/16, 289b/15, 296a/5

ḥ.+ġa kirgüzüp dururlar 288a/1

ḥ.+ke 266a/8, 274b/9

ḥ.+ge kirgüz- 204b/14, 217b/11, 233a/12, 275a/2

ḥ.+idin 253b/8, 268a/8

ḥ.+ler 250b/16

ḥarem < *Ar.* Kutsal alan; Kabe ve yöresi; eş, nikahlı kadın

ḥ.+iŋ 200b/3

Ḫ̌ārezm-şeh < *Far.* Harzemşah devleti → **Ḫ̌ārezmşāhī**

Ḫ. (cem'-i Ḫ). 213b/6

Ḫ̌ārezmīler < *Far.* Harzemşahlar

Ḫ. 209a/11

Ḫ̌ārezmşāhī < *Far.* Harzemşah devleti → **Ḫ̌ārezm-şeh**

Ḫ. (evreng-zīb-i mülk-i Ḫ.) 253b/12

ḫar-gāh < *Far.* Otağ, büyük çadır

ḫ. (ḫayme vü ḫ.) 248a/1, 271a/13

ḫ.+dın 261b/16

ḫ.+lar 245a/17

ḫ.+larda (ḫayme vü ḫ.) 259a/10

ḫ. ol- (kemīne-i ḫ.) 222b/6

ḫargūş < *Far.* Tavşan

ḫ.+lar 244a/13

ḫāric < *Ar.* Dış, dışarısı, dışına

ḫ. bol- 267a/14

ḫarīr < *Ar.*İpek, ipekli

ḥ.-i 'işmet içre 216a/16

ḥāris < *Ar.* Koruyucu, bekçi

ḥ. 229a/1

ḥarīṣ < *Ar.* Hırslı

ḥ. 284b/10

ḥarīṣraḳ < *Ar.+T.* Daha hırslı

ḥ. bol- 289b/12

ḫār-istān < *Far.* Dikenlik

ḫ.+ı 216a/14

ḫāriş < *Far.* Kaşıma

ḫ. ḳılur érdi 298a/12

ḫ. tüşer durur érdi 200b/13

ḫāṣ < *Ar.* Özel, has

ḫ. eyle- (ed'iye-i ḫ.) 214b/14

ḫ. u 'ām 261b/2

ḫ. ol- 246b/2

ḥ.+lar 246b/2

ḫas < *Far.* Çerçöp

ḫ. 262a/7

ḥaṣānet < *Ar.* sağlamlık

ḥ. 239b/2

ḫasāret < *Ar.* Zarar, hasar

ḫ. 286a/2

ḫ.-i 'azīzī 268a/7

ḫ.+iġa 282b/2

ḥasb < *Ar.* Göre, uyarınca, gereğince

ḥ.+dın 238a/17

ḥasbe'l-fermān < *Ar.+Far.* Ferman gereğince

ḥ. 235b/17

ḥaseblıġ < *Ar.+T.* Baba tarafından gelen akrabalık

ḥ. 220b/16

ḥased < *Ar.* Kıskançlık

ḥ. (ḥıḳd u ḥ.) 229b/12

ḥ. (nīrān-ı ḥ.) 201a/15

ḥ.+din (ġāyet-i ḥıḳd u ḥ.) 205b/10

ḥ.+din (ḥıḳd u ḥ.) 201a/10

ḥasene < *Ar.* İyilik

ḥ.+din (ittifāḳāt-ı ḥ.) 270a/9

ḥāṣıl < *Ar.* Meydana gelen

ḥ. 297b/1

ḥ. bol- 224b/12

ḥ. bol- 216b/11

ḥ. kelām içre ḳavā'id (ḳılıp ḥ.) 258b/17

ḥ. ḳıl- 256a/13, 259a/1

ḫāsiren < *Ar.* Zarar görerek, hasar görerek

ḫ. (ḫāyifen ü ḫ.) 277a/15

ḥasletī < *Ar.* Huyla ilgili, huya ait

ḥ. durur 205a/7

ḫaşm < *Ar.* Düşman, hasım

ḫ. 227a/3, 233b/17, 235a/15, 260a/16, 260a/17, 264a/10, 264a/2, 286a/14

ḫ. ḳanın tök- (tökey ḫ.) 267a/6

ḫ. ile 260a/14

ḫ. sarı 260a/15, 296b/10

ḫ. bol- (boldı aŋa ḫ.) 253a/4

ḫ.+ġa 226b/9, 228b/10, 260b/9, 264a/8

ḫ.+ġa (sīne-i ḫ.) 296b/12

ḫ.+ıġa 253a/2, 294a/9

ḫ.+dın yüzin ḳaytar- 284b/9

ḥasret < *Ar.* Özlem

ḥ. 206b/10

ḥ. açıp (āġūş-ı ḥ.) 200b/12

ḥ. bile (dāġ u ḥ.) 224a/11

ḥ.+i 246a/13

ḥasret-engīz< *Ar.+Far.* Özlem depreştiren

ḥ. (vāḳı'a-ı ḥ.) 226a/11

ḥ. (vāḳı'a-ı ḥ.) 264b/1

ḥasret-güzīn < *Ar.+Far.* Hasreti seçen

ḥ. (ġurebā-yı ḥ.) 254a/1

ḥasret-medār < *Ar.* Yörüngesi hasret olan

ḥ. (devrān-ı ḥ.) 210a/16

ḫāṣṣa < *Ar.* Özellik; padişah ve saraylara mahsus hizmetler

ḫ. 243b/2

ḫ.-ı şerīfesiġa 275a/14

ḫ.-ı şerīfe durur érdiler (müşrif-i ḫ.) 271a/5

ḫ.-ı şerīfesi durur 255a/7

ḫ.-ı şerīfiġa 255a/10

ḫ.+sıdın durur érdi (memālik-i ḫ.) 297a/12

ḫaste < *Far.* Hasta

ḫ.-i nā-murād ḳılay 266b/12

ḫaste-sürīn < *Far.* Budu, kaba eti hasta olan

ḫ. (mūr-ı ḫ.) 277a/11

ḫāşāḳ < *Far.* Çerçöp, kuru ve dikenli ot

ḫ.+ıġa 260b/4

ḫaşḫaş < *Ar.* Haşhaş

ḫ. yaŋlıġ 239b/12

ḥaşmet < *Ar.* Görkem, ihtişam

ḥ. 220b/14

ḥ.-i tamām bile 255b/5

ḥ. bile (āyin-i ḥ.) 251a/16

ḥaşmet-penāh < *Ar.+Far.* Haşmetli, görkemli

ḥ. 262b/11

ḫaṭā < *Ar. ḫaṭā'* Hata, yanlış, yanılgı

ḫ. ḳılma- 261a/13

ḫātem < *Ar.* Mühür

ḫ.+i 225b/12

ḫ.+in 225b/5

Ḥātem-nevāl < *Ar.* Bağışı Hatem gibi olan

Ḥ.+ı 225a/6

ḫātemlıḳ < *Ar.+T.* Cömertlik

ḫ. 249b/3, 266b/5

ḫāṭır < *Ar.* Zihin, akıl; gönül

ḫ.-ı firḳat-zedelerin 228a/6

ḫ.-ı ʿāṭır ḳıl- (pīş-nihād-ı ḫ.) 233a/5

ḫ. ḳıl- (pīş-nihād-ı ḫ.) 205b/10

ḫ.+ıġa 238b/12

ḫ.+ıġa (āyīne-i ḫ.) 241a/17

ḫ.+ıdın 228a/15

ḫ.+ıŋ 214a/9

ḫāṭır-āsāy < *Ar.+Far.* Gönül süsü

ḫ. 225a/3

ḫāṭır-cemʿ < *Ar.* İkna olmuş, hoşnut

ḫ. bol- 204b/6

ḫāṭır-ḫᵛāh < *Ar.+Far.* Gönlün arzu ettiği, gönül isteği

ḫ. 206a/11

ḫāṭır-hümāyūn < *Ar.+Far.* Gönlü mübarek

ḫ. ḳıl- (pīş-nihād-ı) 270b/11

ḫāṭır-perīşān < *Ar.+Far.* Gönlü karmakarışık, kalbi kırık

ḫ. ḳıl- (dil-ḫaste vü ḫ.) 232b/11

ḫatm < *Ar.* Sona erdirme, bitirme; Kurʿân'ı başından sonuna kadar okuma

ḫ. 223a/10, 223a/11

ḫaṭṭ < *Ar.* Hat, çizgi, yazı

ḫ. u ḫāl 247a/16

ḫ.-ı nesḫ urulup durur 217a/17

ḫ.+ġa 212a/3

ḫatun Hatun, hanım, kadın, eş

ḫ. 269b/16

ḫ.+ı bile 277a/1

ḫavādiṣ < *Ar.* Haberler; olaylar

ḫ. 214b/10

ḫ.+din 214a/11

ḫavāḳīn < *Ar.* Hakanlar

ḫ. (güzīde-i ḫ.) 224b/17

ḫ. (ser-defter-i ḫ.) 282b/8

ḫ.-i aʿẓam (ḫulāṣa-ı ḫ.) 267b/13

ḫ.-i gerdūn-tevān 241a/10

ḫ.-i gerdūn-tevān (ḳıdve-i ḫ.) 229a/7

ḫ.-i muʿażżam (efḍal-ı ḫ.) 277b/9

ḫ.-i zü'l-iḥtişām 251a/2

ḫavāle < *Ar.* Gönderme

ḫ. ḳıl- (tī̈ġ-ı ḫ.) 222a/1, 222b/1

ḫavālī < *Ar.* Yöre, çevre

ḫ.+side 233b/5, 234b/3, 237b/10, 245a/8, 266a/17, 283a/13

ḫ.+sidin 273a/4

ḫ.+siġa 237a/1, 245b/15

ḫ.+sin 232a/15

ḫavārī < *Ar.* Y

ḫ. 257a/12

ḫavāṣ < *Ar.* Seçkin kişiler, özel kişiler

ḫ. u maḫremler 210b/13

ḫavāṭır < *Ar.* Hatıralar; gönüller; kalbe gelen hitap, telkin

ḫ. 244b/3

ḫ. bile 247a/7

ḫ. tart- 245b/11

ḫavf < *Ar.* Korku

ḫ. 261b/1

ḫ. (ġāyet-i ḫ.) 208a/2

ḫ. u hirās 236b/17, 261a/15

ḫ. u ters 257b/12

ḫ.+dın (kemāl-ı ḫ.) 205a/13

ḫavfen li'l-ıṭnāb < *Ar.* Sözü uzatmaya korkarak

ḫ. 278b/15

ḫavl < *Ar.* Yöre, etraf; avlu

ḫ.+ı bile 237b/16

ḫ.+ıġa 239b/5

ḫ.+ınıŋ 239b/2

ḫ.+ısı 289b/10

ḫ.+ısı bile 289b/8

ḫ.+ısıda 270a/7

ḫ.+ısıġa 231a/10, 239a/15, 280a/17

ḫ.+ısıge 231a/1

ḫavza < *Ar.* Memleket

ḫ.-ı dīvānıġa 275a/15

ḫ.-i dīvān-ı şerīfġa 275b/8

ḫayā < *Ar.* Utanma duygusu

ḫ. 215a/13

ḫayāl < *Ar.* Akılda canlanan, hayal

ḫ.-ı fāsid 238a/2

ḫ.-ı fāsidiġa 239a/5

ḫ.-ı muḫāl 268b/14

ḫ. eylep dururlar (ḳatre-i ḫ.) 260b/2

ḫ. ḳıl- 226b/17

ḫ.+nıŋ 244a/14

ḫayāt < *Ar.* Yaşam, hayat

ḫ. 214a/3, 224a/2

ḫ. (rāḥ-ı ḫ.) 269a/14

ḫ. (tecdīd-i ḫ.) 300a/7

ḥ.-ı cedīd 221b/7

ḥ.-ı tāze 221b/6

ḥ.+dın (ebreş-i ḥ.)+dın 297a/1

ḥ.+ıġa (ḫırmen-i ḥ.) 219a/1

ḥ.+ın (rişte-i ḥ.) 220a/7

ḥ.+ların (zevraḳ-ı ḥ.) 221a/3

ḥayātsız < *Ar.+T.* Cansız, ölmüş

ḥ. 244b/6

hāyhūy < *Far.* Gürültü, şamata

h. sal- 262a/13

ḫāyif < *Ar. ḫā'if* Korkak → **ḫā'if**

ḫ. 268b/4

ḫāyifen < *Ar. ḫā'ifen* Korkarak

ḫ. 277a/14

hāyile < *Ar. hā'ile* Korkunç, trajik

h. (manṣūbe-i h.) 260b/1

h. (sāniḥa-i h.) 297b/14

h. (vāḳı'a-ı h.) 210b/2

h.+si (vāḳıa'-ı h.) 208a/2

h.+ni (sāniḥa-ı h.) 221a/6

h.+side (vāḳı'a-ı h.) 227b/3, 231b/6

ḫayl < *Ar.* At; süvari grubu; topluluk, grup

ḫ. (her ḫ.) 259a/3, 260a/5

ḫ. u sipāh 205b/1, 251b/11

ḫ. çék- (ḫ. u sipāh) 215b/14

ḫ.-ı 'adū sarı 261a/16

ḫ.-ı 'udvān sarı 226b/8

ḫ.-ı a'dā ara 253a/1

ḫ.-ı külfet 223b/6

ḫ.-ı müjgān kibi 233b/2

ḫ.-ı nücūm 254a/16

ḫ.-ı şikār içre 249a/6

ḫ.+ı 206a/17, 209b/10, 226b/16, 234b/7, 253b/8, 259b/17

ḫ.+ı bile 292a/11

ḫ.+ı dék 291b/9

ḫ.+ınıŋ 206b/5

ḫ.+ını 213a/4

ḫ.+ıġa 210b/1, 213b/17, 241a/5, 257b/10

ḫ.+ıdın 232b/8

ḫayme < *Ar.* Çadır

ḫ.+lerdin 245a/3

ḫ. tutdur- 272b/3

ḫ. vü bār-gāh 243b/17

ḫ. vü ḫar-gāh 248a/1, 271a/13

ḫ. vü ḫar-gāhlarda 259a/10

ḫayr < *Ar.* İyilik; iyi

ḫ. (āsār-ı ḫ.) 257b/8

ḫ.-ı tesḫīrġa 220a/2

ḥayrān < *Ar.* Şaşkın; aşık, tutkun

ḥ. 250b/3, 255a/6, 258b/4

ḥ. durur érdi 242b/10

ḥayret < *Ar.* Şaşma, şaşkınlık

ḥ.+de 226b/12

ḥ.+de (debistān-ı ḥ.) 216b/10

ḥ.+din 246a/14

ḥ. eyle- 255a/6

ḥayret-efzā < *Ar.+Far.* Hayret uyandıran

ḥ. (debdebe-i ḥ.) 270b/17

ḫayriyet < *Ar.* İyilikle ilgili, hayır işi ile ilgili → **ḫayriyyet**

ḫ. durur (‘ayn-ı ḫ.) 275b/12

ḫayriyyet < *Ar.* İyilikle ilgili, hayır işi ile ilgili → **ḫayriyet**

ḫ. ü menfa‘at durur érdi (maḥż-ı ḫ.) 275b/7

ḥayriyyet-intimā < *Ar.* Hayır işine meyletmiş

ḥ.-yı icābet 243b/1

ḥayvān < *Far.* Canlı; canlılar; canlılık

ḥ. (āb-ı ḥ.) 247a/15

ḥ. bol- (çeşme-i ḥ.) 255b/1

ḥ. kibi 248b/16

ḫaẓẓ < *Ar.* Talih, baht

ḫ. 219b/2

ḫazān < *Far.* Güz, sonbahar

ḫ. 256a/2

ḥażar < *Ar.* Barış dönemi

ḥ.+da dağı 233b/3

ḫazāyin < *Ar. ḫazā’in* Hazineler

ḫ.+idin 243b/2

ḥaẕer < *Ar.* Kaçınmak, sakınmak

ḥ. ḳıl- 240a/4

ḥāżır < *Ar.* Mevcut olan; hazırda bulunan; hazır

ḥ. 295b/1

ḥ. bol- 222b/9

ḥ. durur érdim 276b/4

ḥ. durur 210b/14

ḥ. érdiler 210b/16

ḫ. ḳılıp dururlar 271a/11

ḥazīn < *Ar.* Hüzünlü, kederli

ḥ. ü ġamīn ḳıl- 212b/16

ḫazīne < *Ar.* Hazine

ḫ. vü defīne 270b/11

ḥażīż < *Ar.* En aşağı

ḥ. (né ḥ.) 252a/17

ḥazm < *Ar.* Kararlılık; direnme

ḥ. 290b/16

ḥ. u iḥtiyāṭ 234b/12, 269a/14, 279a/4, 293a/3, 295b/4

ḥ. u iḥtiyāṭnı 269b/5

ḥażret < *Ar.* Huzur; sayın, saygılı, yüce, ulu

ḥ. 205b/12, 208b/5, 221b/16, 221b/4, 222a/12, 222b/13, 222b/3, 222b/9, 223a/1, 223a/16, 226a/3, 28a/16, 238b/9, 240a/14, 246b/5, 247a/12, 251b/14, 256a/7, 256b/1, 257a/17, 257a/6, 260b/10, 260b/14, 62b/6, 264b/16, 265a/13, 265b/14, 265b/3, 266a/3, 268a/5, 268b/12, 268b/7, 272b/2, 272b/8, 290a/9, 290b/10, 290b/17, 292a/2, 299a/13

ḥ.-i a‘lā 227b/14, 250b/11, 253a/13, 267a/6, 270b/7, 297a/11

ḥ.-i a‘lā ḫaḳanī 229b/5

ḥ.-i a‘lā ḫaḳanī dağı 221b/14

ḥ.-i a‘lā ḫaḳanī 218b/16, 218b/3, 220b/3, 221a/4, 227b/5, 228a/13, 232a/6, 233a/8, 234b/12, 235b/15, 240a/6, 244b/12, 246a/8, 251b/7, 260b/17, 269a/3, 270b/1, 274b/10, 277a/17, 279a/3, 285b/17, 286a/4, 290b/2, 290b/6, 291a/9, 291b/7, 295a/6, 299b/15, 300a/11

ḥ.-i a‘lā ḫaḳanīğa 275b/5

ḥ.-i a‘lā ḫaḳanīniŋ 200b/1, 209a/10, 217b/5, 219a/12, 220a/5, 224b/5, 226a/13, 226b/2, 227a/17, 228a/5, 228b/10, 229b/13, 229b/16, 231a/10, 231b/8, 232a/13, 232b/14, 234a/4, 236a/14, 238b/8, 240a/13, 274b/8, 275a/14, 279b/6, 293a/2, 293a/9, 295a/14, 299a/12

ḥ. (a‘yān-ı ḥ.) 229a/3, 242b/4, 250a/13, 259a/16, 261b/6

ḥ.-i ḫān-ı gītī-sitān 247b/5, 269b/2

ḥ.-i ḫıdīv-i dōst-nevāz 269b/17

ḥ.-i ḫıdīv-i bī-hemāl-ı hümāyūn-fālnıŋ 231b/14

ḥ.-i ḫıdīv-i kām-kār 224b/16, 272a/5, 272b/15, 274a/3, 274b/17, 278a/6, 278b/3, 279b/12, 280a/4, 287a/3, 287b/17, 288b/12

ḥ.-i ḫıdīv-i kām-kārnıŋ 269a/10, 270a/14, 277b/5, 280a/13, 280b/14, 291a/17

ḥ.-i ḫıdīv-i kām-kār-ı düşmen-şikār 230a/9, 282b/7, 285b/4, 290a/10

ḥ. (ḳadem-gāh-ı ḥ.) 246b/15

ḥ.-i ḫilāfet-mertebet 280a/16, 288b/15

ḥ.-i ḫilāfet-şi‘ār 274a/17

ḥ.-i īşān 243a/13

ḥ.-i ḳıdvetü’l-evliyā 248a/3

ḥ.-i ḳıdvetü'l-muḥaḳḳıḳīn 244a/5

ḥ.-i müheymin-i kār-sāz 222a/3

ḥ.-i mürşidü's-sālikīn 249a/16

ḥ.-i pād-şāh-ı 'ale'l-ıṭlāḳ 256b/1

ḥ.-i pād-şāh-ı Cemşīd-cāh 238a/13

ḥ.-i pād-şāh-ı dīn-penāh 259a/14

ḥ.-i pād-şāh-ı encüm-sipāhnıŋ 256a/4

ḥ.-i pād-şāh-ı ḫūrşīd-külāh 229b/9

ḥ.-i pād-şāh-ı kām-kār-ı düşmen-şikārnıŋ 239a/17

ḥ.-i pād-şāh-ı maġfiret-nişān 245a/5

ḥ.-i pād-şāh-ı maġfūr 201a/7

ḥ.-i pād-şāh-ı ṣāḥib-ḳırān 214b/1, 261b/10

ḥ.-i pād-şāh-ı ṣāḥib-ḳırānnıŋ 214b/4, 224a/17, 253b/6

ḥ.-i pād-şāh-ı sipihr-dest-gāhnıŋ 256b/13

ḥ.-i pād-şāh-ı ẓıllu'llāhī 241a/8

ḥ.-i pād-şāh-ı ẓıllu'llāhīniŋ 230b/1

ḥ.-i ṣāḥib-ḳırān 255a/12, 266a/8, 291b/1

ḥ.-i ṣāḥib-ḳırānnıŋ 265b/10

ḥ.-i ṣāḥib-ḳırān-ı gītī-sitān 252a/9 , 260b/7

ḥ.-i ṣāḥib-ḳırān-ı gerdūn-tevānnıŋ 258a/16

ḥ.-i ṣāḥib-ḳırān-ı gītī-sitānnıŋ 268b/6

ḥ.-i ṣāḥib-ḳırān-ı gītī-sitān-ı gerdūn-tevānnıŋ 261b/2

ḥ.-i ṣāḥib-ḳırān-ı keyvān-mekānnıŋ 259b/9

ḥ.-i ṣāḥib-ḳırānī 228b/14, 235a/9, 252b/7

ḥ.-i ṣāḥib-ḳırānīniŋ 233a/4, 234a/12, 239a/3, 241a/3

ḥ.-i siyādet-me'āb 249a/15

ḥ.-i sulṭān-ı kām-kār 253b/11, 277b/8

ḥ.-i sulṭān-ı maġfūr 208a/4

ḥ.-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırān 208a/15, 217b/13, 221a/14, 267b/12, 279b/3, 289b/14

ḥ.-i sulṭān-ı gerdūn-tevān 295a/15

ḥ.-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırān-ı gītī-sitānnıŋ 282a/13

ḥ.-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırānīniŋ 286b/8, 292b/1

ḥ.-i sulṭān-ı ṣāḥib-ḳırānnıŋ 292a/9

ḥ.-i sulṭānü'l-eṭḳıyā 243a/14

ḥ.-i şeyẖniŋ 246b/10

ḥ.-i şeyẖü'ş-şüyūẖ 290b/12

ḥ.-i vāhibü'l-'aṭāyāt 278b/17

ḥ. bile (a'yān-ı ḥ.) 207a/12, 243b/16

ḥ. kibi 223b/3

ḥ.+niŋ 201a/15, 202b/4, 206a/14, 208b/10, 208b/7, 211a/1, 216a/17, 216a/4, 217a/11, 218b/14, 219a/11, 219a/3, 219a/7, 221a/16, 221b/1, 222a/15, 222a/7, 225a/14, 227b/16, 228b/7, 229b/11, 233a/1, 235a/13, 241b/8, 242b/11, 245a/14, 245b/3, 245b/8, 247b/3, 248a/16, 248b/3, 249a/11, 250a/5, 250b/13, 253b/10, 254b/4, 258a/9, 259b/3, 265b/12, 266a/6, 266b/1, 271a/3, 271b/7, 272b/4, 273a/13, 290b/9, 293a/13

ḥ.+niŋ (a'yān-ı ḥ.) 200b/16, 253a/14, 270b/13

ḥ.+ni 201b/5

ḥ.+ġa 203b/5, 221b/14, 225b/3, 250b/5, 286a/16

ḥ.+ġa (a'yān-ı ḥ.) 271a/12

ḥ.+din 211b/2, 217a/16, 256a/13

ḥ.+i bile (a'yān-ı ḥ.) 218a/3

ḥ.+iġa 202b/3, 285b/13

heder < *Ar.* Boşa gitme, yazık olma

h. ḳıl- 260a/17

hedm < *Ar.* Yıkma, yıkım

h. ḳıl- 208b/2

hefte < *Far.* Hafta

h. 235b/7, 248b/4

h.+de 279b/15

helāk < *Ar.* Ölme, yok olma;

h. 205a/9, 280b/17, 294a/8

h. bol- 298b/2

h. eyle- 242a/16

h.+ını 212b/12

helāket < *Ar.* Yokluk, ölüm

h. 203a/6, 205a/7, 222a/16, 284b/14, 286b/7, 297b/11

h.+ġa 297b/13

h.+ġa yet- 298b/14

h.+din (varṭa-ı h.) 277a/15

ḥelvā < *Ar.* Helva

ḥ.-yı ḳandīn 258b/12

hem < *Far.* De, dahi, üstelik

h. 207a/9, 212b/2, 215b/1, 220a/4, 236b/15, 236b/5, 236b/17, 237a/6, 237b/4, 241a/13, 242a/10, 242a/11, 242a/13, 242b/3, 243a/9, 243b/11, 243b/4, 244b/11, 244b/4, 244b/8, 245a/9, 245b/5, 246b/3, 247a/13, 248a/12, 248a/13, 250b/7, 250b/8, 253a/3, 254b/17, 256a/3, 257b/14, 258b/8, 259a/17, 259b/1, 260a/12, 260a/2, 260a/3, 260b/14, 261a/7, 262a/11, 262a/6, 265b/3, 269a/12, 277b/12, 280a/16, 280a/4, 280a/9, 282a/8, 283a/11, 283b/12, 287a/1, 287a/6, 287b/5, 289a/3, 294a/6, 294b/8, 296b/3

hemān < *Far.* Hemen

h. 207b/3, 297b/6

h. durur 297b/6

hem-dāstān < *Far.* Hemfikir, aynı düşüncede

h. 232a/1

h. bol- 269a/6

hem-dem < *Far.* Yakın arkaş, can Dōstu

h. ol- (mūnis ü h.) 214b/10

heme < *Far.* Hepsi, tümü, bütünü

h. 232b/11, 250b/3

hem-ʻinān < *Far.+Ar.* Arkadaş, akran

h. 233b/3

hem-ʻinānlıġ< *Far.+Ar.+T.* Arkadaşlık, akranlık

h.+ı bile 238b/13

hemīşe < *Far.* Sürekli, daima, her zaman, hep

h. 212b/16, 217a/13, 220a/3, 222a/4, 222a/5, 222b/7, 225a/5, 240a/5, 275a/7, 292b/7, 294b/8

hem-ḳadem < *Far.+Ar.* Ayakdaş, arkadaş

h. ḳıl- 299b/7

hem-kīş < *Far.* Dindaş

h.+leriniŋ 202a/10

hem-nişīnlik < *Far.+T.* Yakın arkadaş olma

h. ḳıl- 215b/10

hemol < *Far.+T.* Şu bile, şu da, aynı

h. 202b/15, 224a/1, 226a/15, 229b/4, 232a/3, 234a/11, 235a/13, 236b/15, 240a/17, 240a/6, 241a/8,

243a/1, 244a/3, 245a/10, 246b/15, 248a/11, 252a/9, 253b/15, 255b/1, 255b/17, 259b/2, 263a/17, 270b/15, 273b/5, 287b/17

hem-rāh < *Far.* Yoldaş, yol arkadaşı

h. 295b/13

h.-ı istiḳbālġa 269b/3

h.+ı durur érdi 224a/1

h.+larıdın 298a/16

h. ḳıl- 228a/2, 238b/12

h. ol- 248b/17

hem-rāhlıġ < *Far.+T.* Yoldaşlık, yol arkadaşlığı

h. 299b/14

h.+ı bile 231a/8

hem-ser < *Far.* Arkadaş; denk, benzer

h. 244a/16

h. ḳıl- 228b/12

h. ḳılıp durur érdi 218a/4

hem-vār < *Far.* Düz → **hem-vāre**

h. ḳıl- 294b/7

hem-vāre < *Far.* Sürekli, daima → **hem-vār**

h. 217a/11

hem-zebān < *Far.* Aynı dili konuşan

h. 233b/3

hengām < *Far.* Zaman, çağ → **henggām**

h.-ı emāretiġaça 214b/5

h.-ı ṭalī'a-ı ṣubḥda 269b/1

h.+da 284b/2

h.+ıda 219b/15, 271b/1'aṣr, 285a/3

hengāme < *Far.* Zaman; kargaşa → **henggāme**

h.-i kār-zārda 286a/15

h.-i muḥārebe 286a/7

hengāme-ārā < *Far.* Savaş süsleyen

h. (ḫāme-i h.) 233a/2

hengāme-peẕīr < *Far.* Şavaşan, savaşçı

h.+i 220a/11

henggām < *Far.* Zaman, çağ → **hengām**

h.-ı şikārda 295a/16

h.+da 210b/14, 220a/12, 221b/1, 264a/12

h.+ıda 203b/4, 287b/9, 292a/6

h.+ıda ('aṣr-ı h.) 205a/3

henggāme < *Far.* Zaman; kargaşa→ **hengāme**

h.-i kār-zār 208b/15, 289a/11

h.-i kār-zār-ı germ 220a/14

henggāme-ārālıġ < *Far.+T.* Savaş süsleme, savaş donatma

h. körgüz- 270b/4

henūz < *Far.* Yeni; şimdi, daha

h. 208a/8, 221b/17, 269b/14, 275b/1, 276b/7, 276b/9, 284a/16

her < *Far.* Her, her bir

h. bir 255b/16, 258b/13, 262a/5, 283b/3

h. birde 258b/10

h. biri 227b/8, 233a/13, 242a/7, 242a/8, 243b/13, 244b/5, 259a/4, 262a/13, 285a/2, 298a/3

h. biridin 250a/12, 262a/15

h. birige 262a/9

h. birinıŋ 250b/3

h. būte 244a/13

h. ḍarbıda 223a/11

h. dem 219b/7, 232b/7, 260a/5

h. demde 212b/4, 262a/14

h. dilīr 296b/9

h. emīr ü ser-gerde 263a/7

h. fen ara 216b/11

h. fevc 278b/11

h. gūşede 264a/12

h. gürd 296b/7

h. gürūhnı 272a/11

h. ḥalḳa-ı gūşı 243a/9

h. ḫayl 259a/3, 260a/5

h. işde 213a/1

h. işi 256b/7

h. ḳayan 218b/11, 248b/9, 295b/6

h. ḳayandın 233b/16

h. ḳaysı 204a/3, 204a/6, 272a/1, 279b/15

h. ḳaysıġa 279b/13

h. kéçe 234b/12

h. kéçe kim 215b/11

h. ḳıya 246b/13

h. kim 250a/14, 255a/1, 272b/1, 285a/4, 297b/15

h. kimge 223a/15, 263b/16

h. kimniŋ 249b/4

h. kişige 221b/10, 241b/8, 263b/13

h. kūçede 239b/11

h. ḳuş 244b/3

h. ḳuşnı 244b/1

h. kün 228b/1, 232b/1, 233b/13, 235b/13, 235b/14, 236a/3, 236a/5, 239b/10, 249a/8, 272b/8, 275b/2, 278a/8, 281b/12

h. künde 248a/9

h. künidin 248a/10

h. laḥẓa 236a/7

h. laḥẓa 258b/9

h. livā 260a/11

h. ma'nī-i mübhem 216b/11

h. maḳāṣıd 258b/16

h. memleketde 228b/17

h. na'ra-zen 296b/7

h. ne bar 217a/5

h. ne kāmı édi 256b/7

h. né kim 298a/4

h. néççe kim 265a/17, 287a/14

h. néççe 211a/10, 254a/16

h. néçe kim 261a/17

h. nefes nūş 228a/8

h. nev' 244a/12

h. neverdniŋ 272b/6

h. oḳı 262a/11

h. sā'atda 278a/8

h. ṣāḥib-i devleti 292a/12

h. sarı 235b/11, 211a/6, 220a/16, 226b/13, 242a/6, 245a/2, 249a/3, 249a/7, 257b/8, 294a/4, 294a/7, 295b/6

h. sarıdın 214a/17

h. ṣaydnı 244b/3

h. ṣıfat 249a/2

h. sözi 247a/16

h. şikār 217a/4

h. ṭaraf 211a/4, 212a/6, 218a/12, 236a/11, 239b/10, 239b/12, 245a/10, 250a/15, 251b/3, 252a/14, 252a/15, 261a/17, 261b/9, 263a/16

h. ṭarafda 226b/10, 251b/4

h. ṭarafdın 235b/9, 261b/8, 272b/6, 272b/8

h. ṭarafġa 221a/15, 258a/14

h. taşı 246b/14

h. tikeni 248b/12

h. vaḳāyi' 214b/2

h. yan 226b/9, 232b/7, 232b/9, 239b/7, 244a/11, 252a/16, 287a/10, 296b/13, 297a/7

h. yandın 218a/10

h. yanġa 254a/5

h. yaraġ 261a/13

h. yeridin 272a/4

h. yıġaçı 248b/10

h. yıl 277b/12

h. zamān 293a/11, 299b/6

h. vaḳāyi' ve fütūḥātī 228b/6

h. ẕī-sa'ādeti 292a/14

her-āyine < *Far.* Mutlaka, kesinlikle, zorunlu olarak

h. 238b/2

hergiz < *Far.* Asla, hiç, hiçbir zaman

h. bolma- 219b/8

ḥesāb < *Ar.* Hesap; düşünce, plan

ḥ. (né ḥ.) 254a/10

ḥ.+ġa 253a/13

ḥ.+ıġa 251b/11

ḥ.+ıġa ʻaḳl ehli ḥadd tap- 255b/10

hevā < *Ar.* İstek, heves, arzu

h. 242a/1, 248a/13, 260a/15, 265a/12

h.-yı muʻtedili 200b/12

h.-yı ḫuṣūmet bol- (bāl-efşān-ı h.) 201a/11

h.-yı taḫt u sevdā-yı tāc-ı serīr 231a/4

h.-yı ẓafer 296a/7

h. üzre 263b/15

h.+da 217a/3, 248a/12

h. eyle- 265a/11

h.+ġa 244a/15, 244b/2, 263b/7

h.+nıŋ 200b/9

h.+sı 298a/12

h.+sı bile 268b/11

h.+sı édi 251b/5

h.+sıġa 208b/10, 241a/7

h.+sıda 241a/4, 244b/11, 277a/12

h.+sıdın 200b/13, 258b/1

hevāyī < *Ar.* Nefis istekleri ile ilgili

h. 221a/9

heves < *Ar.* İstek

h. eyle- 230a/8

h. ét- 250b/4

hevl < *Ar.* Korku

h.+idin 208a/3, 209a/16, 239a/16

hevl-nāḳ < *Ar.+Far.* Korkunç, korku dolu

h.+ıġa 267a/12

hey Seslenmek veya ilgi ve dikkat çekmek için söylenen bir söz

h. 278a/4

heyāhūy < *Far.* Tabiat, mizaç, ahlak

h.+ıdın 286a/11

heycā < *Ar. heycāʻ* Çarpışma, çatışma, savaş

h.+ġa (merkez-i ṣaff-ı h.) 224a/4

h.+nıŋ (şīr-pīşe-i h.) 220a/8

hey'et < *Ar.* Görünüm; kılık; durum; topluluk

h.-i ictimāʻ 252b/1

h.-i ictimā‘ bile 209b/2, 287b/6, 293b/8

h.-i şeklidin 257b/16

h.-i şūmını 212b/1

h. içre 244a/16, 263b/5

h.+de 242a/9, 278a/6

h.+i 212a/15, 243b/15

h.+in 236a/8

heyhāt < *Ar.* Yazık, eyvahlar olsun!

h. heyhāt 216a/13, 243a/8

ḫez < *Far.* İpek giysi

ḫ. 250a/8

hezīmet < *Ar.* Bozgun

h. 203b/14, 219a/6, 221a/17, 227a/2, 227a/4, 261b/4, 277a/12, 285a/3, 291a/14

h.-i fażīh tapıp dururlar 284b/13

h. tap- 209b/10, 222b/12, 226a/10, 234b/10, 236b/15

h. yolıġa ‘azīmet merkebini sür- 298b/15

ḫıdīv < *Ar.* Mısır hükümdarı, hidiv; emir; padişah

ḫ.-i kām-kār-ı düşmen-şikār (ḥażret-i ḫ.) 285b/4

ḫ.-i kām-kār (ḥażret-i ḫ.) 272b/15

ḫ.-i bī-hemāl-ı hümāyūn-fālnıŋ (ḥażret-i ḫ.) 231b/14

ḫ.-i cihān-bān 229a/14

ḫ.-i cihān-dār 215a/4

ḫ.-i cihān-gīr-i nīgū-ḫıṣāl 229b/4

ḫ.-i dōst-nevāz 270a/1

ḫ.-i felek-ḳadr 223a/7

ḫ.-i güher-tāc-ı fīrūze-baḫt 241a/10

ḫ. (ḥażret-i ḫ.-i kām-kār-ı düşmen-şikār) 282b/7, 290a/10

ḫ.-i kām-kār 278a/7, 288b/13

ḫ.-i kām-kār (ḥażret-i ḫ.) 224b/16, 272a/5, 274a/3, 274b/17, 278b/3, 279b/12, 280a/4, 287a/3, 287b/17

ḫ.-i kām-kār-ı düşmen-şikār 230a/10

ḫ.-i kām-kārnıŋ 280a/14

ḫ.-i kām-kārnıŋ (ḥażret-i ḫ.) 269a/10, 270a/14, 277b/5, 280b/14, 291a/17

ḫ.-i Behrām-kīn 220b/7

ḫ.-i ẓafer-tāc 251a/15

ḫ.-i Zühre 225a/3

ḥıfẓ < *Ar.* Koruma, kollama

ḥ. (‘ināyet-i İlāhī-i ḥ.) 223a/6

ḥ.+ıġa 283b/12

ḫıfẓ < *Ar.* Ezberleme; koruma, saklama

ḫ.+ıġa 241b/15

ḥıḳd < *Ar.* Kin gütme

ḥ. u ḥased 229b/12

ḥ. u ḥaseddin 201a/10

ḥ. u ḥaseddin (ġāyet-i ḥ.) 205b/10

ḥınā < *Ar.* Kına

ḥ.+sı 212a/14

ḫırām < *Far.* Salınma, salınarak yürüme

ḫ. bile (semend-i ṣarṣar-ı ḫ.) 278a/3

ḫ.+ġa (a‘dā-yı ferzīn-i ḫ.) 219b/17

ḫ.+ġa (merākib-i ṣarṣar-ı ḫ.) 221a/7

ḫırām-gerd < *Far.* Salınma tozu

ḫ.+idin (merākib-i ṣarṣar-ı ḫ.) 259b/14

ḫırāmān < *Far.* Salınarak yürümek, salına salına (yüreyen)

ḫ. kibi (serv-i ḫ.) 247a/15

ḥırāset < *Ar.* Koruma, kollama, bekçilik

ḥ.+de (ḳavānīn-i ḥ.) 268a/17

ḫıred < *Far.* Akıl

ḫ. 216b/14

ḫıred-mend < *Far.* Akıl sahibi, akıllı

ḫ. 214a/3

ḫ.-i ferruḫ-siyer (‘inaḳ-ı ḫ.) 250a/7

ḫıred-pirāyet < *Far.* Akıl süsü

ḫ.+iġa (rāy-ı ḫ.) 226a/4

ḫırmen < *Far.* Harman

ḫ.-i cem‘iyyetiġa 232b/4

ḫ.-i cem‘iyyetin 208b/9

ḫ.-i ḥayātıġa 219a/1

ḫ.-i vücūdın 221a/5

ḫ.+in 252b/12

ḫ. ḳıl- 252b/9

Ḫıtāyī < *Far.* Türkistan işi, Çin işi

Ḫ. (ḳumaş-ı Ḫ.) 250a/7

ḫıṭṭa < *Ar.* Ülke, toprak, diyar

ḫ.+sıda 277b/16

ḫıyām < *Ar.* Çadırlar

ḫ.-ı iḳbāl 242b/13

ḫ.-ı ‘izz ü iḳbāl (muḫayyem-i ḫ.) 252a/2

ḫ.-ı (muḫayyem-i ḫ.) 259b/2 259b/1

ḫ.-ı devlet (mażreb-i ḫ.) 283a/8

ḫ.-ı iḳāmet 254a/3

ḫ.-ı iḳbāl ḳılıp dururlar (muḫayyem-i ḫ.) 266a/1

ḫ.-ı iḳbāl (mażreb-ı ḫ.) 204b/15

ḫ.-ı iḳbāl (mażreb-i ḫ.) 207a/13, 278a/10

ḫ.-ı iḳbāl (muḫayyem-i ḫ.) 271b/1‘aṣr

ḫ.-ı meymenet-encām ve mu‘asker-i ‘asākir-i ẓafer-iltizām ét- 255b/7

ḫ.-ı nuṣret-encām 233b/6

ḫ.-ı sa‘ādet (mażreb-i ḫ.) 271b/10

ḫ.-ı şevket (muḫayyem-i ḫ.) 244b/17

ḫ.-ı ẓafer-fercām ve rāyāt-ı nuṣret-iltizām ḳıl- (mażreb-i ḫ.) 232a/15

ḫ.-ı ẓafer-fercām (muḫayyem-i ḫ.) 236a/2

ḫıyānet < *Ar.* Hainlik

ḫ. 268a/16

ḫ.+iniŋ 268b/4

hicrān < *Ar.* Ayrılık

h. 228a/7

hicrī < *Ar.* Hicreti kendine başlangıç olarak kabul eden takvim

h. (tārīḫ-i h.) 267b/1

hicriyye < *Ar.* Hicri takvim

h. (sene-i h.) 225a/17, 229a/4, 270b/16, 279b/11

hīç < *Far.* Asla; yok; önemsiz

h. 205a/13, 210b/9, 216b/3, 224a/15, 224a/17, 230b/12, 235b/14, 235b/15, 249a/8

h. kim 215b/1

h. ṭarafge 219b/13

ḥikāyet < *Ar.* Hikâye

ḥ. 223b/7, 230b/17, 292b/4

ḥ.+i durur 281b/6

ḥ.+idür 275a/11

ḥikmet < *Ar.* Bilgelik, hakimlik

ḥ. 223a/14, 258b/16

ḥ.+i 216b/14

ḫilāfet < *Ar.* Vekillik; halifelik

ḫ. 215a/2, 220b/12, 225a/1, 229b/1, 241a/11, 274a/2

ḫ. (maḫrem-i esrār-ı ḫ.) 241b/5

ḫ. (müstaḳarr-ı ḫ.) 275b/16

ḫ. (südde-i ḫ.) 282a/9, 284b/16, 290a/17

ḫ.-i muṣībet-resīdeleriniŋ (müstaḳarr-ı ḫ.) 225b/7

ḫ.+ġa (müstaḳarr-ı ḫ.) 275a/2, 280a/1, 280b/5

ḫ.+ġa (südde-i ḫ.) 269a/9, 277a/4

ḫ.+din (müstaḳarr-ı ḫ.) 283a/4

ḫ.+de (müstaḳarr-ı ḫ.) 277b/13

ḫ.+de (müstaḳarr-ı ḫ.) 278a/13

ḫ.+dedür (libās-ı ḫ.) 214a/7

ḫ.+iġaça (zamān-ı ḫ.) 224b/1

ḫilāfet-me'āb < *Ar.* Hilafetin barındığı yer; padişah

ḫ. (cenāb-ı ḫ.) 299a/11

ḫ.+ġa 294a/3

ḫ.+ġa (cenāb-ı ḫ.) 295a/11, 300a/5

ḫilāfet-mertebet < *Ar.* Mertebesi hilafet olan

ḫ. (ḥażret-i ḫ.) 280a/16, 288b/15

ḫilāfet-şi'ār < *Ar.* Alameti halifelik olan

ḫ. (cāy-gāh-ı ḫ.) 267b/16

ḫ. (ḥażret-i ḫ.) 274a/17

hilāl < *Ar.* Yeni ay

h.+ını 212b/12

hilāl-vār < *Ar.+Far.* Hilal gibi

h. 242a/11

ḫil'at < *Ar.* Kaftan, hil'at

ḫ. 259a/11

ḫ.-ı girān-māye 277b/2, 278a/3, 279b/3

ḫ.-ı bī-bahā 238b/11

ḫ.-ı girān-māye bile 206a/10, 249a/16

ḫ.-ı iḳbālġa 273b/12

ḫ.-ı 'ināyet bile 248b/4, 288b/13

ḫ.-ı kemḫā 232a/11

ḫ.-ı pād-şāhāne 266a/3

ḫ.-ı ser-efrāz 249b/9

ḫ. (ṭılā vü ḫ.) 285a/13

ḫ.-ı zer-dūz 279b/5

ḫ.+nı 243b/7

ḫ.+ın 214a/8

ḫ.+ı bile 280b/8

ḫ.+ıdın 229a/10

ḫil'at < *Ar.* Kaftan

ḫ.+ın 224b/16

ḫīle < *Ar.* Düzen, oyun

ḫ. (mekr ü ḫ.) 238a/1, 254b/2

ḥ. bile 284a/7

ḥ.+ge 212b/8

ḥilm < *Ar.* Yumuşak huyluluk, yumuşaklık

ḥ. (kemāl-ı ḥ.) 260b/10

ḥimāyet < *Ar.* Koruma, esirgeme, himaye

ḥ.+i (kenef-i ḥ.) 288b/17

ḥ.+i bile 257b/5

ḥ.+ide (kenef-i ḥ.) 222a/4

ḥ.+iġa (sāye-i ḥ.) 217a/14

ḥ.+leride (bādiye-i ḥ.) 254a/3

h.+iġa (sāye-i h.) 219a/11

himmet < *Ar.* Çaba, emek, gayret

h. 242b/16, 284b/10

h. (ʻulüvv-i h.) 217a/11, 228b/14

h. (kemāl-ı h.) 228a/13, 259a/15

h.-i iḳbālım 214b/8

h.-i ʻālī-nehmeti 225a/15

h.-i erbāb-ı kerem birle 248b/6

h.-i Murtażā 215a/15

h.+i bile (miʻmār-ı h.) 271a/3

h.+iŋ 214a/10

h.+ni (kemer-i h.) 261b/12

ḥīn < *Ar.* Zaman, vakit

ḥ.+de 210a/12, 211a/3, 223a/4

hindū < *Far.* Hintli

h. 258a/15

hirās < *Far.* Korku, korkma

h. (ḫavf u h.) 236b/17, 261a/15

h. (ruʻb u h.) 205a/12, 226b/16, 265a/10

h. (vehm ü h.) 235a/7

h.+dın (kemāl-ı h.) 208a/2

h.+ıdın 219b/5

hirāsān < *Far.* Korkan, korkak

h. 244b/10

h. bol- 232b/11, 268b/4

h. bol- (ḫā'yif ü h.) 200b/7

ḥirāset < *Ar.* Koruma, kollama

ḥ.+iġa 237a/10

ḥ.+iġa (muḥāfaẓat u ḥ.) 254b/14, 283b/6

ḫīre < *Far.* Şaşkın

ḫ. 297a/2

ḥiṣār < *Ar.* Kuşatma, sarma; hisar, çevresi yüksek surlarla çevrili kale

ḥ. 233b/15

ḥ. ḳıl- (maḥbūs-ı ḥ.) 277b/7

ḥ.+ı 294b/8

ḥ.+ı üçün 295b/4

ḥ.+ıdın 235b/5

ḥ.+ıġa 278b/12

ḥ.+ın 295a/17

ḥ.+ınıŋ 231b/12, 268a/15

ḥ. içre 233b/12

ḥ. bol- 232b/10

ḥişār-dārlıḳ < *Ar.+Far.+T.* Hisarı koruma

ḥ.+ġa 286b/10, 291a/14

ḥişşe < *Ar.* Pay

ḥ. 218b/15

ḫiṭāb < *Ar.* Sözle veya yazıyla muhatabına söyleme

ḫ. ḳıl- 299a/13

ḫīz < *Far.* Kalkan, ayağa kalkan

ḫ. eyle- 244a/13

ḫ. ur- 244a/14

ḫ.+ide 267a/14

hizebr < *Far.* Arslan, kükreyen arslan

h.-i demān 263b/2, 296b/7

h.-i veġā 283b/4

hizebr-efgen < *Far.* Arslan yıkan

h. 257b/15

hizebr-girdār < *Far.* Davranışı arslan gibi olan

h. 252b/4

h. (ḳutelā-yı h.) 232b/2

hizebr-şikār < *Far.* Aslan avı

h. 260a/1

ḫizlān < *Ar.* Kimsesizlik, yalnızlık, düşkünlük

ḫ.+nı (livā-yı ḫ.) 263a/14

ḫizmāt < *Ar.* Hizmetler

ḫ.-ı lāyıḳ 271a/6

ḫ. ḳıl- 255b/4

ḫizmet < *Ar. ḫidmet* Hizmet; emir; kulluk; görev

ḫ. 238b/3, 242b/16, 258a/14, 297a/12

ḫ.+de 256a/17

ḫ.+imde 214b/14

ḫ.+i 203b/5

ḫ.+ide 254b/13, 268b/14

ḫ.+iġa 241b/13, 298b/4

ḫ.+ler 235a/3

ḫ.+ler ḳıl- 255a/11

ḫ.+lerġa 278a/2

ḫ.+leriġa 282a/11

ḫizmet-güzār < *Ar.+Far.* Hizmeti yerine getiren, hizmetçi

ḫ.+larıġa (mülāzım-ı ḫ.) 251a/7

ḫ. ve devlet-ḫᵕāhı durur érdi 231a/15

ḫizmet-kār < *Ar.+Far.* Hizmet eden kimse, hizmetçi

ḫ.+larıdın 242b/13

ḫ.+larınıŋ 238b/5

ḫod < *Far.* Kendi, bizzat

ḫ. 213a/3, 221b/15, 254a/10, 261b/14, 265a/7, 298a/14

ḫod-bīn < *Far.* Bencil

ḫ.+in (dīde-i ḫ.) 230a/3

ḫoş < *Far.* İyi, güzel; hoş

ḫ. (ḫulḳ-ı ḫ.) 268b/9

ḫ. (ne ḫ.) 221b/8

ḫ. (né ḫ.) 228a/7, 245a/1

ḫ.+dur (ne ḫ.) 207b/6, 227a/3, 266b/15, 266b/16

ḫ. érdi 242a/1

ḫoş-būy < *Far.* Güzel kokulu, güzel kokan

ḫ. 258b/3

ḫoş-ḫırām < *Far.* Güzel yürüyüşlü, güzel gidişli

ḫ. 242a/6

ḫoş-ḫūylıḳ < *Far.+T.* İyi yaradılışlı olma

ḫ. ḳıl- 247b/15

ḫoş-manẓar < *Far.+Ar.* Güzel yüzlü

ḫ. (bernā-yı ḫ.) 247a/14

ḫoş-reng < *Far.* Güzel renkli

ḫ. 244a/15

ḫoş-tekellüm < *Far.+Ar.* Güzel konuşma

ḫ. (ḳalem-i ḫ.) 227b/1

ḫoşnūd < *Far.* Razı, memnun, hoşnut

ḫ. ḳıl- 270a/12

ḫūb < *Far.* Güzel, hoş, iyi

ḫ. 243b/2

ḫ. édi 216a/10

ḫ. érdi 241b/17

ḫuceste < *Far.* Uğurlu, kutlu

ḫ. 256b/6, 292b/4

ḫ. (ẕāt-ı ḫ.) 228b/15

ḫuceste-gevher < *Far.* Cevheri uğurlu olan

ḫ. (şeh-i ḫ.) 244a/17

ḫuceste-nişān < *Far.+Ar.* Nişanı uğurlu olan

ḫ.+da (zamān-ı ḫ.) 271b/17

ḫuceste-ṣıfāt < *Far.+Ar.* Kutlu vasıfları olan

ḫ.+ıġa (ẕāt-ı ḫ.) 217a/12

ḫ.+nı (ẕāt-ı ḫ.) 222a/3

Ḫudā < *Far.* Tanrı, Allah

Ḫ. 223a/16, 246a/16

ḫudā-dād < *Far.* Allahverdi

ḫ.+ġa (devlet-i ḫ.) 292b/14

ḫ.+nıŋ (devlet-i ḫ.) 230a/6

ḫudāy < *Far.* Allah

ḫ. (kişver-i ḫ.) 213b/15

ḫuddām < *Ar.* Hizmetçiler

ḫ.-ı cān-sipār 251a/7

ḫudemā < *Ar.* Hizmetliler

ḫ. (nüdemā vü ḫ.) 249b/6

ḥudūd < *Ar.* Sınırlar

ḥ.+ıda 204b/15, 220a/13, 283b/9, 298a/16, 298b/17

ḥ.+ıdın 206a/17

ḥ.+ıġa 236b/16, 281a/15

ḥ.+ın 274b/16, 276a/15, 278b/8

ḥ.+ınıŋ 296a/10

ḫuffāş-ṭıynet < *Ar.* Yarasa mizaçlı

ḫ.+ler 201a/10

ḫuften < *Far.* Yatma, uyuma; gece namazı

ḫ. 255a/7, 266b/14, 270a/4

ḫūk-ṭıynet < *Far.+Ar.* Domuz mizaçlı

ḫ.+ġa (a‘dā-yı ḫ.) 220a/8

ḫ.+ni (a‘dā-yı ḫ.) 252b/5

ḥuḳūḳ < *Ar.* Haklar, yasalar

ḥ.+ıdın 230a/2

ḥ.-ı nemek-ḫˇārlıḳdın 234b/15

ḫulāṣa < *Ar.* Özet; öz

ḫ.-ı ḫavāḳīn-i a‘ẓam 267b/13

ḫ.-ı selāṭīn-i ‘alem 224b/17

ḫ.+sı érdi 285a/2

ḫuld < *Ar.* Sekiz cennetten biri

ḫ.-ı berīn (gülistān-ı ḫ.) 233b/6

ḫulḳ < *Ar.* Huy, mizaç

ḫ.-ı ḫoş 268b/9

ḫulūṣ < *Ar.* Saflık, temizlik; içtenlik

ḫ.-ı niyyet bile 259a/15

ḫ.-ı niyyet 294b/3

ḫumār < *Ar.* Mahmurluk, içkiden sonre çöken ağırlık ve baş ağrısı

ḫ. 200b/11

ḫ. ḳıl- 205b/9

ḫūn-āb < *Far.* Kanlı su, kanlı gözyaşı

ḫ.+ıdın 212a/14

ḫūn-ālūd < *Far.* Kanlı, kana bulanmış

ḫ.+ı (eşk-i ḫ.) 264b/9

ḫūn-āşām < *Far.* Kan içen, kan içici

ḫ. (żırġām-ı ḫ.) 221a/7

ḫūn-bār < *Far.* Kan damlayan

ḫ. 263b/10

ḫūn-efşān < *Far.* Kan dökücü

ḫ. (tīġ-ı ḫ.) 253a/7

ḫūn-feşān < *Far.* Kan fışkıran, kan fışkırtan; kan dökücü

ḫ. 286a/13

ḫ. (levāmi‘-i tīġ-ı ḫ.) 221a/4

ḫ. bile (tīġ-ı ḫ.) 252b/6, 284b/5

ḫ.+ıdın (tīġ-ı ḫ.) 218b/7

ḫūn-feşānlıġ < *Far.+T.* Kan dökücülük

ḫ. bile (tīġ-ı ḫ.) 287b/3

ḫ.+da 233a/16

ḫ. ḳıl- 221a/11

ḫūn-ḫˇār < *Far.* Kan içici, kan dökücü, zalim

ḫ.+nıŋ (sipāh-ı ḫ.) 254b/7

ḫūn-rīz < *Far.* Kan dökücü, kan döken

ḫ. (şemşīr-i ḫ.) 245b/17

ḫ. bile (tīġ-ı ḫ.) 221a/9, 284b/8

ḫ. ile (tīġ-ı ḫ.) 297a/7

ḫ.+niŋ (sinān-ı ḫ.) 226b/5

ḫ. ol- (ḫançer-i ḫ.) 248b/12

ḫūn-rīzlik < *Far.+T.* Kan dökücülük

ḫ. 217b/7, 218a/17

ḫ. ḳıl- 296b/11

ḫ.+de 286a/8

ḫ.+ke (ḳatl u ḫ.) 287b/3

ḫ. körgüz- 206b/5

ḫūr < *Far.* Huri

ḫ.+ı 258b/4

ḫūrde-dānī < *Far.* Dikkat, kıvrak zekalılık

ḫ. (ṭab‘-ı ḫ.) 258b/14

ḫurmā < *Ar.* Hurma

ḫ. 258b/8

ḫurrem < *Far.* Sevinçli, mutlu

ḫ. bol- 223b/3

ḫ. édi 251b/3

ḫursend < *Far.* Kanaat eden, kısmetine razı olan, tokgözlü; mutlu

ḫ. ü behre-mend ét- 252b/8

ḫ. ü şād-mān ét- 223b/2

ḫursendlıġ < *Far.+T.* Kanaat etme, kısmetine razı olma, tokgözlülük

ḫ. 240a/8

ḫ. yetkür- 238b/12

ḫūrşīd < *Far.* Güneş

ḫ. 220b/14, 225a/5

ḫ. (‘aks-i ḫ.) 224b/4

ḫ. (Cemşīd-i ḫ.) 225a/2

ḫ.-i şeh-bāzī ḳıl- 265a/11

ḫ.-i ‘ālem-ārā dék 242a/4

ḫ.-i diraḫşān yaŋlıġ 275a/3

ḫ.-i iltifātı 250a/5

ḫ.-i raḫşān kibi 247a/15

ḫ. dék (Cemşīd-i ḫ.) 244b/12

ḫ. yaŋlıġ (Cemşīd-i ḫ.) 225b/4

ḫ.+ġa (‘alem-i ḫ.) 218a/3

ḫūrşīd-çehr < *Far.* Güneş yüzlü

ḫ. 255a/16

ḫūrşīd-işrāḳ < *Far.+Ar.* Güneşin doğuşu

ḫ.+nı (rāyāt-ı ḫ.) 233b/5

ḫūrşīd-külāh < *Far.* Külahı (tacı) güneş (gibi parlak) olan

ḫ. 238a/14

ḫ. (ḥażret-i pād-şāh-ı ḫ.) 229b/9

ḫūrşīd-mekremet < *Far.+Ar.* Cömertliği güneş gibi olan

ḫ. (āsmān-ı ḫ.) 224b/17

ḫūrşīd-simā < *Far.+Ar.* Güneş yüzlü

ḫ. 216a/12

ḫūrşīd-tāc < *Far.+Ar.* Tacı güneş gibi olan

ḫ. (taḫt-ı ḫ.) 220b/7

ḫ. u āsmān-taḫt 225a/4

ḫ. u āsmān-taḫt (şeh-i ḫ.) 253b/12

ḫurūc < *Ar.* Çıkma, çıkış

ḫ. ḳıl- 235a/16

ḫurūşende < *Far.* Kükreyen

ḫ. 296b/7

ḫuṣemā < *Ar. ḫuṣemā'* Düşmanlar

ḫ.-yı devlet-bergeşte 258a/5

ḫusrev < *Far.* Padişah

ḫ.-i nuṣret-şi'ār 282b/7

ḫ.-i Nūşīrevān-āyīn 220b/7

ḫ.-i baḥr 211a/12

ḫ.-i dehr 213b/11

ḫ. (Hürmüz ü ḫusrev-i kām-rān) 201a/17

ḫ.+i 208a/17

ḫusrevāne < *Far.* Büyük padişahlara yakışacak şekilde, yüce padişahlar gibi

ḫ. 243a/2, 282b/13

ḫ. ('ināyāt-ı ḫ.) 255b/5, 270a/15

ḫ. ('avāṭıf-ı ḫ.) 238b/10, 259b/5, 300a/11

ḫ. (elṭāf-ı ḫ.) 232a/9

ḫ. (iltifāt-ı ḫ.) 252b/8

ḫ. (merāḥim-i ḫ.) 227a/9, 268a/5, 282a/12

ḫ. bile (nevāziş-i ḫ.) 280a/2

ḫ. bile (merāḥim-i ḫ.) 241a/3

ḫ. bile (teşrifāt-ı ḫ.) 291a/5

ḫ. bile (nevāziş-i ḫ.) 245b/4

ḫ. bile (mevā'īd-i ḫ.) 268b/9

ḫ. bol- (mevrid-i 'avāṭıf-ı ḫ.) 299a/11

ḫ. bolup durur érdi (mevrid-i merāḥim-i ḫ.) 209b/14

ḫ.+ġa (elṭāf-ı ḫ.) 255a/11

ḫ.+din (soyurġalāt-ı ḫ.) 272b/17

ḫ.+din (merāḥim-i ḫ.) 231b/11

ḫ.+sidin (in‘āmāt-ı ḫ.) 231b/15

ḫ.+sidin (nevāzişāt-ı ḫ.) 227b/17

ḫusrevī < *Far.* Padişahlıkla ilgili

ḫ. (ḫaḳanī vü ḫ. 214b/9

ḫuṣūl < *Ar.* Meydana gelme, hasıl olma

ḫ.+ıda 230a/2

ḫuṣūmet < *Ar.* Hasımlık, düşmanlık

ḫ. 230a/8, 236a/6

ḫ. bol- (bāl-efşān-ı hevā-yı ḫ.) 201a/11

ḫuṣūṣen < *Ar.* Özel olarak, ayrıca

ḫ. 200b/11, 212a/5, 212b/16, 216b/8, 224b/14, 251a/6, 270b/13, 275a/14, 290a/2

hūş < *Far.* Akıl, şuur, fikir

h. 230b/4

h.+ıġa 230b/5

h.+ın 286a/9

hūş-mend < *Far.* Akıllı

h. tut- 212b/17

ḫuşū‘< *Ar.* Allah’a karşı korku ve saygı duyma

ḫ. bile (‘acz-i ḫ.) 246b/16

ḫuṭbe < *Ar.* Hatip konuşması; Cuma namazında yapılan konuşma

ḫ.-i devletin 215b/7

ḫ. oḳu- 202a/14

ḫużūr < *Ar.* Hazır bulunma; gönül rahatlığı

ḫ. (eşer-i ḫ.) 264b/15

ḫ.+ımda 214b/15

ḫ.+ıŋ 223b/3

ḫ.+ıŋ (feyż-i ḫ.) 221b/7

ḫ.+ıŋdın 267a/2

ḫ.+ı bile 250b/11, 261b/15

ḫ.+ıġa 299a/12

ḫ.+ıda 260b/2

ḫücre < *Ar.* Göz, odacık

ḫ.+mdin (ṣakf-ı ḫ.) 214b/12

hücūm < *Ar.* Saldırma

h. 248b/12

h. eyle- 254a/16

h. (sipāh-ı h.) 296a/7

h.-ı nücūmdın 223b/14

h.-ı lā-kelām bile 226a/16

h.-ı mā-lā-kelām bile 252b/13

h. ét- 209b/2

h. ḳıl- 208b/13, 210a/14, 247b/4, 297a/17

h.+ıdın 293b/12

hücūm-āver < *Ar.+Far.* Saldıran, hücum eden

h. bol- 210a/11, 218b/2

ḥükkām < *Ar.* Hakimler

ḥ.+ı bile 250a/4

ḥükm < *Ar.* Hüküm

ḥ.-i hümāyūnı bile 259b/3

ḥ.-i vālā 232a/5

ḥ. ḳıl- 254a/5

ḥ.+i 220b/13, 229b/5

ḥ.+i bile 203a/7, 259a/14, 266a/6, 289b/16, 298a/11

ḥ.+in 208a/11

ḥ.+iniŋ (mi'mār-ı ḥ.) 242b/11

ḥükūmet < *Ar.* Hüküm sürme, hakimiyet; padişahlık; devlet

ḥ. 225b/13, 225b/5, 228b/11, 229a/10, 229a/11

ḥ.+de (mehāmm-ı ḥ.) 229b/17

ḥ.+din (dīvān-ı ḥ.) 219a/10

ḥ.+i 242b/15

ḥ.+in 205b/7, 247b/11

ḥ.+idin 202a/11

ḥükümrānlıġ < *Ar.+T.* Hüküm sürme, hakimiyet

ḥ. ḳıl- 228b/14

hümā < *Far.* Devlet kuşu; mutluluk

h. 242a/5

h.-yı sa'ādet-nişān 215b/16

h.+nıŋ 275a/8

hümāy-nijād < *Far.* Zümrütüankanın soyundan gelen

h. 242b/1

hümāyī < *Far.* Bir hüma

h.+dür 275a/7

hümāyūn < *Far.* Mübarek, kutlu; padişahlığa ait

h. 215b/6, 216a/11, 225b/11, 248a/3, 266a/6

h. (baḫt-ı h.) 283a/5

h. (mu'asker-i h.) 207a/5, 290b/2

h. durur érdi (mülāzım-rikāb-ı h.) 221a/7

h. (mu'asker-i h.) 204b/17

h.-ı mu'askerge 290b/5

h.-ı naẓarıġa 273a/13

h.-ı sa'ādet-nümūnı (vilādet-i h.) 216a/4

h. érdiler (mülāzım-ı rikāb-ı h.) 218b/4

h.+ġa (mevkib-i h.) 247a/2

h.+ġa (mu'asker-i h.) 266a/8, 286b/15, 289b/16, 291a/2, 291b/10

h.+da (maḥall-ı h.) 225b/16

h.+da (sefer-i h.) 278a/14

h.+dın (ordu-yı h.) 234a/1

h.+dın (vilādet-i h.) 214b/2

h.+ı (mażmūn-ı h.) 230b/2

h.+ı bile (farḳ-ı h.) 229a/12

h.+ı bile (ḥükm-i h.) 259b/3

h.+ı bile (mevkib-i h.) 241b/8

h.+ınıŋ (cülūs-ı h.) 250b/12

h.+ıġa 237b/17

h.+ıġa (fermān-ı h.) 295a/15

h.+ıġa (peyker-i h.) 261b/11

h.+ıdın (müṭāla'a-ı dīdār-ı h.) 200b/2

hümāyūn-fāl < *Far.+Ar.* Falı uğurlu olan

h.+nıŋ (ḥażret-i ḫıdīv-i bī-hemāl-ı h.) 231b/14

hümāyūn-nejād < *Far.+Ar.* Soyu şahdan gelen

h. 220b/8

hümāyūn-rikāb < *Far.+Ar.* Hükümdar üzengisi

h. durur érdiler (mülāzım-ı h.) 270a/2

hüner < *Far.* Marifet, bilme; ustalık

h. 255b/17

h. körgüzürde 223a/11

hüner-mend< *Far.* Hünerli, marifetli

h. 241b/7

hüner-peyvest < *Far.* Hünerli

h.+ler (tüfeng-bāz-ı h.) 233b/12

ḥüsn < *Ar.* Güzel, iyi; güzellik

ḥ. 255a/15

ḥ. ara 262a/14

ḫüsrān < *Ar.* Zarar, ziyan

ḫ.-ı ebedīġa 234b/17

hüveydā < *Far.* Apaçık, besbelli

h.+dur 257b/4

ḥüzn < *Ar.* Gam, keder, üzüntü

ḥ.+ġa (ehl-i ḥ.) 223b/4

I

ılġar Müfreze muharebe anında her tarafa sevk edilen muhafaza ve ihtiyat askeri

ı. 223b/13, 236a/3, 249a/11, 273b/6, 276b/16, 277a/3, 279a/7

ı.+ġa 285a/16

ı.+da 234b/6

ı. ét- 234b/5

ı. ḳıl- 240b/15, 277a/6, 299a/4

ı. yiber- 202b/2

ılıḳ- İmrenmek

ı.-ıp 229b/16

ırmaġ Irmak

ı.+ları 243b/11

ışdār < *Ar.* Çıkarma, yaptırma

ı. tap- 299a/15

ışḳāṭ < *Ar.* Düşürme

ı.-ı a‘māl-ı mu‘ammāyī bile 294b/17

ışrār < *Ar.* Ayak direme

ı.+ıda 232a/1

ı.+ıġa 231a/5

ışṭınā‘ < *Ar.* İyilik etme

ı. (iḥsān u ı.) 231b/16

‘ışā < *Ar. ‘ışā’* Akşam ile yatsı, akşemleyin

‘ı. 242b/9

‘ıṭr-perver < *Ar.+Far.* Itır yetiştiren

‘ı. 258b/2

ıṭlāḳ < *Ar.* Salıverme, bırakma

ı. tap- 227b/6, 300a/16

ı.+ı (sebeb-i ı.) 300a/17

ıṭnāb < *Ar.* Sözü uzatma

ı. (mūcib-i ı.) 278a/15

ıṭṭılā‘ < *Ar.* Öğrenme, tanıma, bilme

ı. tap- 235b/15, 239a/5

‘ıyādet < *Ar.* Ziyarete gitme, hal hatır sorma

‘ı. 256b/17

‘ı.+ġa 256b/15

‘ıyāl < *Ar.* Aile

‘ı. u eṭfāldın 277a/1

‘ı. u eṭfālı 290b/5

‘ıyd < *Ar.* Bayram

‘ı.-ı ekber 239b/13

‘ıyd-ı fıṭr < *Ar.* Ramazan Bayramı → **fıṭr**

‘ı. 203a/10

‘ıyd-ı ḳurbān < *Ar.* Kurban Bayramı

‘ı.-i ḳurbān 234a/15

‘ıydāne < *Ar.* Bayram gibi

‘ı. 258a/9, 259a/11

‘ıydī < *Ar.+Far.* Bayramlık → **‘īdī**

‘ı. 258b/5

ıżṭırāb < *Ar.* Acı, elem, azap, sıkıntı

ı. ḳıl- 264a/8

ı. bol- (ıżṭırār u ı.) 229a/2

ıżṭırār < *Ar.* Mecburiyet, çaresizlik, ihtiyaç

ı. (ġāyet-i ı.) 256a/5

ı. u ıżṭırāb bol- 229a/2

ı. bile (yüz miŋ inkisār u ı.) 237a/4

ı. eyle- 217a/7

ı. ḳıl- 294a/5, 294a/7

ı.+ġa (‘acz u ı.) 294a/17

ızrāren li’l-müfsidīn < *Ar.* Fesatları, zarara sokarak

ı. 272a/6, 289b/16

İ

ibā < *Ar. ibā‘* Çekinme, razı olmama

i. vü imtinā‘ 225a/15, 230b/7

‘ibādet < *Ar.* Kulluk, tapma, tapınma

‘i. (umūr-ı ‘i.) 261b/11

‘ibāret < *Ar.* Oluşan, meydana gelen

‘i.+din 258b/14

ibḳā < *Ar. ibḳā’* Baki, daim, devamlı, sürekli kılma

i. ḳıl- 220b/2

ibrāz < *Ar.* Gösterme, ortaya çıkarma

i.-ı nā-āşnālıġ ḳıl- 226a/13

‘ibreten li’n-nāẓirīn < *Ar.* Bakanlara ibret olsun diye

‘i. 286b/15

‘ibreten lil-mütemerrid < *Ar.* Dik başlılara (asilere) ibret olsun diye

‘i.+in 272b/17

ibtidā < *Ar.* Başlama, başlangıç

i.-yı salṭanatıdın 228b/6

i. ḳıl- 272b/6

ibtihāc < *Ar.* Sevinç, gönül ferahlığı

i. (gül-i i.) 216b/6

icābet < *Ar.* Kabul etme

i. (ḫayriyyet-intimā-yı i.) 243b/1

icād < *Ar.* Var etme, meydana getirme

i.+ıġa 215b/9

iclāl < *Ar.* Büyültme, saygı gösterme; büyüklük, kudret ve kuvvet

i. (nüzūl-ı i.) 205a/10, 266b/4

i. (pertev-i i.) 258b/2

i. dék (cāh u i.) 229a/14

i. ḳıl- (nüzūl-ı i.) 240b/3

i. buyurup dururlar (nüzūl-ı i.) 240b/13, 252a/7

i.+dın (evreng-i i.) 210b/1

i. ét- (nüzūl-ı i.) 251b/17, 283a/17

i. ét- (mevżi‘-i bār-gāh-ı i.) 242b/14

i. ḳıl- (maḳarr-ı bār-gāh-ı i.) 278a/10

i. ḳıl- (maḳarr-ı sürādıḳāt-ı i.) 253b/3

i. ḳıl- (maḳarr-ı kevkebe-i i.) 204b/15

i. ḳıl- (nüzūl-ı i.) 237b/17, 283b/17, 283a/6, 289b/17

i. ḳılıp dururlar (maḳarr-ı kevkebe-i i.) 207a/13

i. körgüzüp dururlar (nüzūl-ı i.) 228b/3, 240b/7, 250b/10, 265b/4, 266a/9, 271a/8

i.+nı (serā-perde-i i.) 258a/2

i.+ı bile (nüzūl-ı i.) 248a/8

icmā' < *Ar.* Görüş birliği

i. vü ittifāḳı 229a/3

icmāl < *Ar.* Özetleme

i. 267b/4

icmālen < *Ar.* Kısaca, özetleyerek

i. 217b/4, 278a/16

ictihād < *Ar.* Gücü kuvveti yettiği kadar çalışma

i.+ıdın 225a/5

i. kemerin bağla- 201a/16

ictimā' < *Ar.* Toplanma, bir araya gelme

i. (hey'et-i i.) 252b/1

i. bile (hey'et-i i.) 209b/2, 287b/6, 293b/8

i.+ın 264b/4

iç İç → **içki**

i.+i bile 297a/11

i.+iġa 261a/13

i.+ige 284b/7

i.+ide 239a/13, 261a/15

i.+ide durur 239a/15

iç- İçmek

i.-e durġan 275a/14

i.-er érdiler 213b/13

i.-ip 258b/8, 267a/5

i.-ip dururlar 291b/7

için İçin

i. 218b/8

içkeri İçeri

i.+din 294a/14

i.+ge 294a/16

içki İç → **iç**

i. maḥremi érdiler (ser-nihānınıŋ i.) 233a/13

içmek İçmek

i.+din 258b/12

içre İçine, içinde

i. ('adū i.) 259b/17

i. ('aḳīdat i.) 258b/1

i. (aḫlāḳ i.) 259a/2

i. (āḫiret i.) 257b/12

i. (altun kümüş i.) 266b/10

i. (āşyānı i.) 275a/8

i. (baḥrı i.) 252a/16

i. (bedīhe i.) 259a/5

i. (beliyyet i.) 293b/6

i. (bolup a‘dā ḥişār i.) 232b/10

i. (cihān i.) 213a/16, 229a/13, 287a/8

i. (cihān-dārlıġ i.) 216a/3

i. (çeh-i maġrib i.) 244b/10

i. (çerge i.) 245a/11

i. (diḳḳat i.) 215b/11

i. (dil-āverlıḳ i.) 223a/9

i. (ehli i.) 220b/3

i. (encüm i.) 260a/4

i. (Keyānīler i.) 213a/10

i. (Pīş-dādīler i.) 213a/6

i. (feṣāḥat i.) 259a/3

i. (feżāsı i.) 245a/3

i. (fıḳh i.) 258b/15

i. (ḥālet i.) 232b/13

i. (ḥarīr-i ‘işmet i.) 216a/16

i. (ḫayl-ı şikār i.) 249a/6

i. (hey’et i.) 244a/16, 263b/5

i. (ḥişār i.) 233b/12

i. (‘ilm-i ḥādiş i.) 258b/15

i. (‘ilm-i kelām i.) 258b/17

i. (ḳal‘a i.) 232b/6, 233b/10

i. (kār-zār i.) 264a/5

i. (ḳara tofraḳ i.) 213a/3

i. (kelām i.) 258b/17

i. (ḳoçaḳı i.) 219b/6

i. (ḳoyun i.) 268a/11

i. (köŋli i.) 298a/13

i. (maṣāff i.) 221a/11, 255b/11

i. (mehd-i ‘izzet i.) 216a/16

i. (meydān i.) 219b/8

i. (mübārezet i.) 220a/4

i. (nāḥiyet i.) 244a/11

i. (neberd i.) 255b/12

i. (olup siliḥ-şūrlıḳ i.) 255b/13

i. (rezm i.) 220b/11

i. (rezm-gāh i.) 219b/6

i. (seyl i.) 239b/12

i. (silaḥ i.) 260a/2

i. (sipāh i.) 260a/3

i. (söz i.) 244a/17

i. (su i.) 211a/15, 212a/4, 212a/5

i. (ṣufūf i.) 252a/16, 260a/11, 287a/7, 296b/6

i. (sür‘at i.) 242a/9

i. (şehr i.) 239b/10

i. (ṭarab i.) 259a/12

i. (téngiz i.) 212a/4

i.+dür 212b/17, 214a/7

i. édi (Sāsānī i.) 213a/16

idbār < *Ar.* Talihsizlik; işlerin ters gitmesi

i. ol- 282b/3

i. (delālet-i i.) 292a/8

i. (ehl-i i.) 297b/8

i. (nekbet ü i.) 218a/13

i. (netīce-i i.) 292b/2

i.-ı pāy-ı nekbet urar 218a/15

i. durur (maḥbūs-ı zindān-ı i.) 238a/17

i.+ı (ẕillet-i i.) 292a/16

idbār-rīz < *Ar.+Far.* Talihsizlik saçan

i. 257b/9

‘īdī < *Ar.* Bayramlık → **‘ıydī**

‘ī. (cām-ı ‘ī.) 258b/8

idrāk < *Ar.* Kavrama, akıl erdirme

i.+ıġa (güş-ı i.) 228a/11

‘iffet < *Ar.* Namus, namus temizliği

‘i.-i Muṣṭafā 215a/14

ifrāṭ < *Ar.* Aşırıya kaçma

i.-ı kiyāsetde 230a/14

i.+dın 219a/14

‘ifrīt-şükūh < *Ar.+Far.* Devâsâ ifrit (gulyabani)

‘i.+ġa (gürūh-ı ‘i.) 224a/6

ifsād < *Ar.* Bozma; fesat sokma

i.+ı bile (aġrāż u i.) 202a/11

iftiḫār < *Ar.* Övünme, kıvanç duyma

i. (ser-i i.) 251b/7

i.+ın (ser-i i.) 271a/4, 280b/10

iġrāḳ < *Ar.* Boğma, batırma

i. 259a/2

iḥāṭa < *Ar.* Çevreleme, sarma, kuşatma

i. ét- 208a/1

i. ḳıl- 221a/3, 232b/2

i. ḳıl- (ṭarīḳa-ı i.) 223b/14

iḫbār < *Ar.* Bildirme, haber verme

i. üçün 277a/4

i.+ı bile 297b/13

iḫfā < *Ar. iḫfā’* Gizleme, saklama

i.+sıda 269a/4

iḫlāṣ < *Ar.* Temiz sevgi

i. (ṣıdḳ u i.) 253b/17

i. u i‘tiḳād 235a/3

i. eyle- (ṣıdḳ u i.) 214b/14

iḫlāṣ-kīş < *Ar.+Far.* İhlaslı, temiz yürekli

i. 234b/1

iḫlāṣ-nāme < *Ar.+Far.* Dostluk mektubu

i.+sin 202a/15

iḫlāṣ-penāh < *Ar.+Far.* İhlas sığınağı

i. 250a/3

iḫlāṣ-şi‘ār < *Ar.* İhlaslı, temiz yürekli

i. bile (ebṭāl-ı i.) 235a/10

iḫrāc < *Ar.* Çıkarmak

i. ḳıldurup durur érdi 267b/9

i. ol- 257b/11

iḥrāz < *Ar.* Alma, kazanma, elde etme

i.-ı ziyāretleriġa 290b/13

iḥsān < *Ar.* Bağış; iyilik

i. 267a/15

i. u ışṭınā‘ 231b/16

i. tap- 214a/15

i. (derāhim-i mevfūre-i i.) 251a/6

i.+ı bile (pençe-i i.) 270b/12

i.+ı (keff-i i.) 282b/16

i.+ın 246b/5

i.+ıdın (pençe-i i.) 249b/4

i.+ıġa (keff-i i.) 249b/13

i.+ımız (maṭbaḫ-ḫāne-i i.) 244a/2

iḥsānāt < *Ar.* Bağışlar

i.-ı mütekāşir bile 254b/9

i.-ı bī-pāyān bile 241b/9

iḫtifā < *Ar.* Gizlenme, saklanma

i. (gūşe-i i.) 265a/12

i.+da (gūşe-i i.) 253b/9

iḫtilāf < *Ar.* Uyuşmazlık, görüş ayrılığı

i.-ı zamān (aḫlāṭ-ı i.) 256a/1

iḫtilāl < *Ar.* Bozukluk, bozulma

i. 293a/13

i.+ı 292b/2

iḥtimāl < *Ar.* Olasılık

i.-ı beḳā 212a/7

ihtimām < *Ar.* Özen gösterme, dikkatle çalışma

i. u kūşişi bile 296b/4

i. körgüzüp durur 233b/10

i. ét- 261a/10

i. ḳıl- 261a/6

i.+ı bile 202a/13, 281a/13

i.+ı bile (sa‘y u i.) 289a/4, 294a/10

i.+ı érdi 230b/3

i.+ıġa 261a/5

iḥtisāb < *Ar.* Hesap sorma

i.+ıġa 280b/4

iḫtiṣār < *Ar.* Kısaltma

i. tap- 278b/15

iḫtiṣāṣ < *Ar.* Uzmanlaşma, uzmanlık

i. 234a/16

i. tap- 214a/11, 273a/6

i. tapıp érdi 225b/3

iḫtiyār < *Ar.* Seçme; insiyatif

i. ét- 210b/4, 249a/9, 288b/1

i. ḳıl- 205b/9, 206a/1, 217a/9, 219a/10, 268a/11

i. étme- 219b/4

i. ḳılma- 269a/5

i.+ıdın (ḳabża-ı i.) 269a/15

iḫtiyāṭ < *Ar.* Geleceği düşünerek davranma; tedbirli davranma

i. 205b/17, 290b/16

i. (ḥazm u i.) 234b/12, 269a/14, 279a/4, 293a/3, 295b/4

i.+ı üçün 283a/16

i.+ıġa 283b/10

i.+nı (ḥazm u i.) 269b/5

ihtizāz < *Ar.* Titreme

i.+ıdın (ṣarṣar-ı i.) 291b/9

iḥyā < *Ar. iḥyā'* Diriltme, canlandırma

i. bolup durur 275b/8

iḥżār < *Ar.* Hazırlama

i.+ı üçün 233a/6, 254b/8

i.+ıġa 282b/13

iḳāmet < *Ar.* Oturma

i. 235b/11

i. (ḫıyām-ı i.) 254a/3

i. köter- (raḫt-ı i.) 235b/4

i. ḳılıp durur érdi 204b/11

iḳbāl < *Ar.* Dönme, yönelme; talih, baht; mevkice yükselme

i. 271a/1

i. u fīrūz-baḫt 241a/10

i. (bahār-ı i.) 292a/15

i. (bār-gāh-ı i.) 258a/2

i. (ḫıyām-ı i.) 242b/14

i. (mażreb-ı ḫıyām-ı i.) 204b/15

i. (mażreb-i bār-gāh-ı i.) 285a/11

i. (mażreb-i ḫıyām-ı i.) 207a/13, 278a/10

i. (muḫayyem-i ḫıyām-ı 'izz ü i.) 252a/2

i. (muḫayyem-i ḫıyām-ı i.) 271b/1'aṣr

i. (muḫayyem-i i.) 253b/3

i.-ı kūs-ı devlet ur- 218a/14

i.-ı bī-zevālı (şeref-i i.) 292b/2

i.-ı çāvūş 225b/15

i.-ı dībā-yı sa'ādet 219b/2

i.-ı 'Abdu'llāhī (tāc-ı i.) 213b/8

i.-ı ṣāḥib-ḳırāndın 214b/3

i.-ı selāṭīndür (zīver-i iklīl-i i.) 219b/1

i. bile 200b/5, 261b/14

i. bile (devlet ü i.) 228b/3, 253b/5, 292a/6

i. bile (nuṣret ü i.) 237b/17

i. birle (meş'al-ı i.) 258b/2

i. dék (baḫt-ı i.) 229a/13

i. ḳıl- (mażreb-i bār-gāh-ı i.) 292a/3

i. ḳıl- (şikār-gāh-ı şāh-bāz-ı i.) 248b/5

i. ḳılıp dururlar (muḫayyem-i ḫıyām-ı i.) 266a/1

i. érür 221b/8

i.+nı (bār-gāh-ı i.) 248a/8

i.+dın (raḫş-ı i.) 210a/17

i.+ġa (ḫil'at-ı i.) 273b/12

i.+ım 214b/9

i.+ıŋ 275a/8

i.+ı (çetr-i i.) 242a/5

i.+ı durur érdi (şūfī-i ḍalālet-imtişālnıŋ cenāḥ-ı i.) 293b/1

i.+ınıŋ 292b/12

i.+ınıŋ (āftāb-ı i.) 293a/9

i.+ıdın 216a/15

iḳdām < *Ar.* Sebatla çalışma, girişim

i. 218a/17

i. eyle- 258b/16

i. körgüz- 221b/3, 223a/2, 230b/13, 231b/2, 235a/4, 277a/9, 288a/17

iklīl < *Ar.* Taç

i.-i iḳbāl-ı selāṭīndür (zīver-i i.) 219b/1

iḳlīm < *Ar.* Ülke, yer, diyar

i. 278a/3

i.+iniŋ 225a/5

ikrām < *Ar.* Saygı gösterme

i.-ı mā-lā-kelām bile 228a/1

iḳtidār < *Ar.* Gücü yetme, güç, kudret

i.+ıġa (salṭanat-nigīnin ḳabża-ı i.) 228b/16

iktisāb < *Ar.* Kazanma, elde etme

i.+ıġa 216b/7

iḳtiżā < *Ar. iḳtiżā'* Gerekme; gereklilik

i.+sı bile 267a/17, 272b/11

i.+sıdın 267a/9

il- Dikkate almak, göz önünde bulundurmak

i.-mes érdiler (közige i.) 226b/4

İlāh < *Ar.* Allah

i. 223a/14

İlāhī < *Ar.* Allah'a ait, Allah'la ilgili

İ. 214a/12, 267a/3

İ. 216a/2, 222a/3, 229b/4, 249b/15

İ. (‘ināyet-i İ.) 229b/9

İ. (işāret-i te’yīd-i İ.) 296b/16

İ. (ḳāyid-i ‘ināyet-i İ.) 275a/3

İ. (maẓhar-ı elṭāf-ı İ.) 277b/9, 282b/8

İ. (maẓhar-ı füyūżāt-ı İ.) 241a/17

İ. (te’yīdāt-ı İ.) 251a/9

İ. (ẓıll-ı İ.) 258b/6

İ.-i ḥıfẓıda (‘ināyet-i İ.) 223a/6

İ. bile (efser-i ‘ināyet-i İ.) 292a/13

İ. bile (taḳdīr-i İ.) bile 275a/10

i‘lām < *Ar.* Bildirme

i.+ı 232a/2

ildür- İliştirmek, geçirmek

i.-üp 282a/5

ile İle, birlikte → **bile, bilen, birle**

i. (‘arż-ı teslīm i.) 261b/9

i. (baḫt i.) 250a/10

i. (baş i.) 254a/5

i. (bolup āş i.) 250a/16

i. (cehālet i.) 260b/5

i. (cemālıŋ i.) 223b/4

i. (cism i.) 233b/2

i. (çékse ṣavlet i.) 205b/1

i. (du‘ām i.) 214b/14

i. (gāh gāh i.) 241b/2

i. (gürz i.) 215b/13

i. (ḫāme-i ṣun‘ i.) 257b/16

i. (ḫaṣm i.) 260a/14

i. (hey’eti i.) 243b/16

i. (ins i.) 220b/13

i. (ḳan i.) 286a/14

i. (Menū-çehr i.) 213a/9

i. (Sikender i.) 260b/4

i. (ḳudūmıŋ i.) 223b/3

i. (nāz i.) 212a/17

i. (nīreng i.) 212b/6

i. (rence i.) 223b/7

i. (resm-i merġūb i.) 251b/1

i. (söz i.) 261a/17

i. (şeb-gīr i.) 261a/6

i. (şecā‘at i.) 220a/3

i. (şitāb i.) 251b/1

i. (ta‘ẓīm i.) 261b/9

i. (tertīb i.) 250a/16

i. (tīġ i.) 260a/17

i. (tīġ-ı ḫūn-rīz i.) 297a/7

i. (tīr-i dil-dūz i.) 264a/6

i. (tüzlik i.) 257b/3

i. (vehm i.) 294a/8

i. (vişālıŋ i.) 223b/5

i. (zīb i.) 250a/16

i. (zūr i.) 263b/3

i. (zülf-i ṭannāz i.) 212a/17

i. tīġ almas (çékip ḳahr i.) 218b/12

iley Ön, ön taraf, huzur

i.+idin 271b/3

ilgeri İleri

i. 203b/17, 204b/11, 208a/13, 209b/2, 222b/1, 259b/12, 269b/10, 269b/11, 283a/16, 285a/2, 285b/16, 288a/10, 289b/2, 296b/15, 297a/14

ilgeriraḳ Daha ileri

i. 289b/7

ilḥāḥ < *Ar.* Zorlama

i.+ı 225a/16

ilhām < *Ar.* Gönüle doğma

i.-ı rabbānī bile 239a/4

ilhāmāt < *Ar.* İlhamlar, gönüle düşen düşünceler

i.-ı lā-reybī bile 222a/12

‘illiyīn < *Ar.* Gökyüzünün en yüce ve en kutsal tabakası

‘i. (güşe-i a‘lā-yı ‘i.) 228a/11

‘ilm < *Ar.* Bilme, bilgi; bilim

‘i. 213a/6

‘i. ü fażāyil 216b/10

‘i. ü fażiletde 216b/8

‘i.-i ḥādiş içre 258b/15

‘i.-i ḥaḳāyıḳ ara 216b/13

‘i.-i kelām içre 258b/17

‘i.+in 236a/1

‘i.+ini 259a/1

iltifāt < *Ar.* Yüzünü dönüp bakma; dikkat etme

i.-ı ḫusrevāne 252b/8

i. bile (‘ayn-ı i.) 217a/10

i. bile (pençe-i i.) 251a/7

i. ḳıl- 214a/3

i. ḳılur érdi 225a/15

i. sal- (pertev-i i.) 285b/5

i.+ı (ḫūrşīd-i i.) 250a/5

i.+ı bile 255a/8

i.+ın sal- (pertev-i i.) 262b/7

iltihāb < *Ar.* Alevlenme, tutuşma

i. 253a/3

i. tap- 201a/15

iltimās < *Ar.* Bir şeyin yapılması için istekte bulunma

i. 274b/12

i. ḳıl- 227b/11, 231b/3

i.+ı bile 201b/3

i.+ı bile (ḫˇāhiş ü i.) 253a/14

i.+ın 227b/16

i.+larıdın 238b/9

īmān < *Ar.* İnanma, inanç, iman

ī. 294b/2

ī. (nāṣır-ı bilād-ı ehl-i ī.) 217b/14

‘imāret < *Ar.* Bayındırlık, mamurluk; yoksullara yiyecek dağıtmak üzere hazırlanmış ev, aşevi

‘i. (mesned-i ‘i.) 225b/4

‘i.-i mesned-i salṭanat 224b/5

‘i.+i bile 242b/11

imdād < *Ar.* Yardım

i. (ḳuvvet-i i.) 209a/11

i. üçün (mu‘āvenet ü i.) 231b/4

i. yétkür- 208b/5

i.+ı bile 256a/5

i.+ı üçün 202a/6

i.+ıġa 254a/17

i.+ıġa (mu‘āvenet ü i.) 232a/13

imkān < *Ar.* Olanak

i. (ne i.) 260b/9

i. émes 222a/11

imtinā‘ < *Ar.* Çekinme, geri durma

i. (ibā vü i.) 225a/15, 230b/7

imżā < *Ar. imża’* İmza

i.+ġa yétkürüp dururlar 284a/6

‘inād < *Ar.* İnatçı, ayak direten, isyancı

‘i. 216b/2, 220a/7, 230b/9, 240a/13

‘i. merkebin fesād ṭarīḳıġa sür- 230b/13

‘i. (ehl-i ‘i.) 233a/15, 275b/9, 285a/3, 286a/1, 287a/14, 289a/4

‘i. (ser-ḥalḳa-ı ehl-i ‘i.) 292a/7

‘i. u fesād 232a/1

‘i. u ‘iṣyān 257b/5

‘i. u ser-keşlik ét- 250b/16

‘i. durur érdiler (ḳadem-fersā-yı bādiye-i ‘i.) 230a/5

‘i. durur érdiler (muḥarrik-i silsile-i ‘i.) 239a/11

‘i.+nıŋ (ehl-i ‘i.) 253a/17, 292b/5

‘i.+ıdın 224a/8

inaḳ İnaklık rütbesi; inaklık rütbesine sahip kişi → **‘inaḳ**

i. 235b/17, 240a/17, 293b/13, 294b/2, 296a/5, 296b/2, 297a/4, 298a/6, 300a/8

i. dağı 235a/13, 237b/17

i.+ġa 296b/1

i.+nıŋ 293b/13, 295b/3, 295b/8, 296a/11, 297b/3, 298a/11, 298a/6, 298b/4

‘inaḳ İnaklık rütbesi; inaklık rütbesine sahip kişi → **inaḳ**

‘i. 269a/8, 269b/8, 294a/12

‘i.-ı ḫıred-mend-i ferruḫ-siyer 250a/7

‘i. bile 294a/11

‘i.+ġa 269a/17

‘i.+nıŋ 269a/11, 269b/6, 269b/7, 293b/10

inaḳiyyet İnaklık makamı

i. 227a/17, 228a/14, 268a/3

i. (eyālet ü i.) 224b/16

in‘ām < *Ar.* Nimet verme; bağış, bahşiş

i. 244a/4, 247b/13

i. bile (denānīr-i ġayr-ı maḥṣūre-i i.) 251a/6

i. (ser-şār-ı i.) 258b/9

i.-ı cevāhir 249b/10

i.-ı pād-şāhāneġa 273a/6

i. bol- 245a/4

i. ét- 285a/13

i.+ıdın 282b/13

in‘āmāt < *Ar.* Nimetler; bahşişler

i.-ı mütekāşir bile 244a/7

i.-ı bī-kerāne bile 252b/8

i.-ı firāvān 241b/9, 249b/5

i.-ı ḫusrevānesidin 231b/15

i.-ı mütekāşir bile 247a/1

i.-ı vāfir 254b/9

i.-ı vāfire bile 277b/1

i.+ıdın 249b/17

‘inān < *Ar.* Dizgin; yürütme, idare etme

‘i. 261a/7

‘i.-ı ‘āṭıfetin 244a/8, 250a/3, 261a/1

‘i.-ı ‘azīmetin 204a/14, 253a/15, 253b/10, 265b/17, 278b/9

‘i.-ı irādetin 248a/5

‘i.+ıda 243a/9, 250b/8

‘i.+ıdın 297a/15

‘i.+ın 224a/9

‘i.+ıŋ bile 257a/12

‘i.+ıŋda 214a/14

‘inān-tāb < *Ar.+Far.* Dizgini çeviren, geri dönen

‘i. 275a/11

‘ināyāt < *Ar.* İyilikler, lütuflar

‘i.-ı ezelī 220a/9

‘i.-ı ḫusrevāne 255b/4

‘i.-ı pād-şāhāne 231b/15

‘i.-ı pād-şāhānesiġa 227a/10

‘ināyet < *Ar.* İyilik, lütuf

‘i. 226a/3

‘i.-i pād-şāhāneġa 240a/7

‘i.-i ezelī bile (bedreḳa-ı ‘i.) 216a/7

‘i.-i ḫusrevāne 270a/15

‘i.-i İlāhī bile (efser-i ‘i.) 292a/13

‘i.-i İlāhī 229b/9

‘i.-i İlāhī (ḳāyid-i ‘i.) 275a/3

‘i.-i İlāhī-i ḥıfẓıda 223a/6

‘i.-i mülūkāne bile 252a/5

‘i.-i pād-şāhāne 241a/2

‘i.-i vāfir 245b/6

‘i. ḳıl- (zer-pūş-ı ‘i.) 300a/13

‘i. bile (ḫil‘at-ı ‘i.) 248b/4, 288b/13

‘i. bile (teşārif-i ‘i.) 247b/10

‘i.+idin 248a/16, 256b/4

‘i.+idin (teşārif-i ‘i.) 250a/2

inbisāṭ < *Ar.* Açılma; ferhahlık

i. 216b/5

i. (fırṣat-ı i.) 228b/4

i.-ı tamām 246b/3

i. körgüz- 278a/8

i.+ı bile (şeref-i i.) 224b/5

incilā’ < *Ar.* Cilalanma, parlama

i.-yı ḳulūb 243b/5

indür- İndirmek

i.-gey 231a/3

ini Küçük erkek kardeş

i. 273b/15

i.+m 257a/3

i.+si 202a/8, 206b/16, 209b/12, 231a/17, 231b/1baş.ın, 231b/4, 234a/7, 240a/7, 241b/14, 255a/2, 267b/4, 268a/16, 280b/12, 283b/1, 297b/17

i.+si durur 278b/17, 300b/1

i.+siniŋ 268b/5, 299b/8

i.+sidin 205b/12

i.+leri 293b/14, 294a/1, 296a/9

i.+leri bile 247b/1, 250a/1, 255b/4, 299a/3, 299a/7

in‘iḳād < *Ar.* Toplanma; bağlanma

i. bér- 208b/12

i.+ı (silsile-i i.) 297b/15

inḳılāb < *Ar.* Değişme, değişim

i. eyle- (zamān-ı i.) 211a/13

inḳıṭa‘ < *Ar.* Kesilme, kesinti, kesintiye uğrama

i.-ı devleti 275a/13

inḳıyād < *Ar.* Bağlanma, boyun eğme

i. (iṭā‘at u i.) 202a/15

i. ét- 267b/8

i. ḳıl- (iẓhār-ı i.) 237a/10

i.+ġa (ḳayd-ı i.) 253b/10

inkisār < *Ar.* Kırılma; gücenme, darılma

i. 231b/9, 290b/9

i. (i. u ıżṭırār) 237a/3

i. bile (‘acz u i.) 267b/12

i. bile (kemāl-ı i.) 256a/6

inkisārlıḳ < *Ar.+T.*

i. tofraḳıġa (yüzin i.) 260b/8

ins < *Ar.* İnsan, insanlar

i. ile 220b/13

inṣāf < *Ar.* Vicdana dayalı adalet, ortalama davranış

i.+ġa (ehl-i i.) 201a/17

inşā < *Ar. inşā’* Bina etme

i.+sınıŋ 206b/9

inşā’allāh < *Ar.* Allah dilerse

i. 269a/16

inşā’allāhü te‘ālā < *Ar.* Yüce Allah izin verirse

i. 270b/1, 208b/11, 217b/5, 275b/12, 280a/15

intibāh < *Ar.* Uyanıklık, uyanış

i.+ı 262b/4

intiḫāb < *Ar.* Seçme

i. ḳılılġan érdi 204a/3

intihāz < *Ar.* Fırsat kollama, kaçırmama

i.+ıġa 268b/17

intiḳā‘ < *Ar.* Ayırdetme

i. (delīl-i i.) 219a/16

intiḳāl < Ar. Göçme, taşınma; yer değiştirme; ölme

i. ḳılıp dururlar 280a/13

intiḳām < *Ar.* Öc alma

i. 270b/6, 281a/17

i. bile (tīġ-ı i.) 279a/14, 277a/13, 281a/5

i. yaŋlıġ (bebr-i i.) 221a/8

i.+dın (niyām-ı i.) 208b/8, 218b/5, 264a/16

i.+ıdın (çeng-i i.) 297a/17

intisāb < *Ar.* Mensup olma

intisāb-ı rūz < *Ar.+Far.* Akşam darı 296a/3

intiẓām < *Ar.* Düzen

i. 215b/2

i.-ı mülk ü millet 224b/14

i. bér- 210b/5

i. tap- 235a/3

i. tapar érdük 238b/5

intiẓār < *Ar.* Bekleme, bekleyiş

i. 260a/13

i.-ı müteʿaṭṭışların 261b/15

i.+ın çék- 296b/9

iŋek Çene

i.+lerige 266b/1

Īrād < *Ar.* Söyleme, dile getirme

Ī. ḳılıl- 275b/12

irāde < *Ar.* İrade, isteme, dileme

i.-i rāh 242b/3

i.-i ezelī 201a/8, 210b/6, 275a/11

i. ḳıl- 217a/2, 277b/13

i. ḳılıl- 294b/17

i.+si bile 202a/4, 228a/16, 242a/2, 269b/10, 273b/14, 277b/5

i.+sin 251a/4, 272a/6

irādet < *Ar.* Dileme, isteme

i. 241a/4

i.+in (ʿinān-ı i.) 248a/5

i.+in (ḳadem-i i.) 261b/14, 264b/6, 288b/16

i.+in rikāb-ı (ḳadem i.) 246b/9

i. ḳademin ʿazīmet rikābıġa ḳoy- 255a/3

irem < *Ar.* Efsaneye göre Şam'da veya Yemen'de hükümdar Şeddâd tarafından cennete benzetilerek yaptırılan bahçe

i.-i dil-cūy 258b/3

i. (reşk-i i.) 271b/4

irsāl < *Ar.* Gönderme, yollama

i. 279b/5

i. ét- 277b/2, 279a/17

i. ḳıl- 227b/13, 228a/3, 231b/3, 233a/6, 251a/5, 269a/9, 272b/10, 277a/4, 295b/2, 292a/10, 299b/17

i. ḳılıp durur érdi 269a/2

i. ol- 295b/6

i.+ı üçün 295a/11

irtifāʿ < *Ar.* Yükseklik; yükselme; ilerleme

i.-yı nekbet 275a/12

i.-yı merātibiġa 268a/6

i.+ıdın (pertev-i i.) 293a/9

i. tap- 201a/9, 225b/4, 229b/10

irtikāb < *Ar.* Kötü bir iş yapma

i. eyle- (sitem-i i.) 211a/13

Īṣār < *Ar.* İkram, bahşiş

i. (beẕl-i i.) 223a/5

ise İse

i. 220a/4, 294a/6

İsfendiyārāne < *Far.* İsfendiyar gibi

İ. 277b/3

İskender-ḥaşmet < *Far.+Ar.* İskender gibi görkemli

İ. (ḫaḳan-ı İ.) 220b/6

İslām < *Ar.* Müslümanlık, islam

İ.+nı (fīrūzende-i şem‘-i İ.) 210a/17

ism < *Ar.* Ad

i.-i ferḫunde 224b/6

i.-i şerīfi 211b/3

i. érdi 251b/2

i.+in 259a/5

‘işmet < *Ar.* Masumluk

‘i. içre (ḥarīr-i ‘i.) 216a/16

iste- İstemek

i.-r 292b/16

i.-se 217a/4, 260b/4

i.-r édim 223b/15

i.-mek 212a/11, 212a/12

isti‘ānet < *Ar.* Yardım isteme

i.+idin 257a/2

i. tap- 246b/17

i. tap- (meded ü i.) 266a/14

isti‘āre < *Ar.* Ödünç alma

i. ḳıl- (sür‘at-ı seyr-i i.) 279b/15

isti‘cāl < *Ar.* Hızlandırma, acele ettirme; aceleci davranış

i. 269a/11

i. (ġāyet-i i.) 236b/17

i.-ı mā-lā-kelām bile 257b/13

i. bile 281b/10, 290b/6

i. bile (cenāḥ-ı i.) 299a/4

i. bile (ḳadem-i i.) 227b/14, 230a/17

istiġāşe < *Ar.* Yalvarma, yardım isteme

i. ḳıl- 270b/6

istiḥkām < *Ar.* Sağlamlık, kuvvetlik

i.+ı 275b/1

istiḥḳār < *Ar.* Hor görme, küçümseme, aşağılama

i. 230a/6

i.-ı miknet-i lā-yezālī üçün 292a/9

i.+ıġa (istiḳrār u i.) 226a/15

istiḫrāc < *Ar.* Çıkarma

i. 259a/5

istiḳāmet < *Ar.* Doğruluk, dürüstlük

i.+iġa 253a/6

istiḳbāl < *Ar.* Karşılama

i. ét- 256b/9

i. ḳıl- 219b/12, 245a/14

i.+ġa (hem-rāh-ı i.) 269b/3

i.+ıġa 207b/1, 248b/3, 299b/16

istikbār < Ar. Kibirlenme, büyüklenme

i.+ı 230b/10

istiḳrār < Ar. Tekrarlama

i. 226a/14

i.-ı devlet-i bī-zevālī 292a/9

i.-ı muḫāṣameti 233a/3

istiksār < *Ar.* Aşağılama, alçaltma

i.+ıġa 230a/6

istīlā < *Ar. istīlā'* Zorla ele geçirme; yayılma

i. 235a/7

i. tap- 205a/12, 235b/10, 261a/15

istimā' < *Ar.* Dinleme, işitme

i.+ın 243a/17

istimālāt < *Ar.* Teselli etmeler

i.-ı mütekāşir bile 245b/6

istimālet < *Ar.* Teselli etme

i. 207b/11

istīmān < *Ar.* Aman dileme

i. (dest-i i.) 290b/9

istimdād < *Ar.* Yardım isteme

i. 268a/15

i. üçün 234a/7

i. ḳıl- 202b/3

istirāḥat < *Ar.* Dinlenme

i. bol- (ḳadeḥ-peymā-yı i.) 251b/8

i. körgüz- 271a/17

istirdād < *Ar.* Geri alma

i. ḳıl- 201b/4

istīṣāl < *Ar.* Kökünden sökme, yok etme

i.+ı üçün 295b/2

i.+ı üçün (ḳam' u i.) 202a/17

i.+ıġa 245b/10

i.+ın (ḳatl u i.) 205b/10

istiṣvāb < *Ar.* Doğru bulma, onaylama

i.+ı bile (cehd ü i.) 229b/8

'işyān < *Ar.* Ayaklanma, başkaldırı

'i. 232a/1, 267a/9

'i. ('afv-ı 'i.) 238b/6

'i. ('inād u 'i.) 257b/5

'i.-ı bī-kerān 238a/16

'i.+dın 260b/6

'i.+ıġa (cerīde-i 'i.) 230b/11, 268b/7

'i.+ıġa (ruḫsāre-i 'i.) 230a/12

iş İş, çalışma

i. 210a/8, 254b/1, 257b/3, 236a/11, 265a/15, 268b/5, 272a/7, 272b/1, 290a/1, 294a/15

i.-i vaḥşetġa 201a/4

i. körgüz- 285a/13

i.+de 213a/1, 256b/7

i.+din 235a/15, 261a/8, 264a/3

i.+imde 214b/6

i.+i 229a/2, 212b/15, 212b/6, 257b/11, 257b/3

i.+i (her i.) 256b/7

i.+idür 299b/1

i.+ige 215b/2

i.+ide 261a/6

i.+ler 236b/5, 289b/5

i.+lerġa 288a/16

i.+leridin 237a/3

‘Īş < *Ar.* Yaşama

‘Ī. 225a/3

Īşān < *Far.* Keramet sahibi kişilere verilen unvan, veli, ermiş

Ī. (ḥażret-i Ī.) 243a/13

işāret < *Ar.* Gösterme; alamet, iz

i.-i ġaybī 222a/12

i.-i lāzımü’l-beşāret-i vālā bile 283b/11

i.-i te’yīd-i İlāhī 296b/16

i.-i vālā 287a/11, 234a/1, 285a/9

i.-i vālā bile 239a/7, 288a/9

i.+i 232a/14

i.+i bile 219b/15, 220b/17, 232a/5, 233a/9, 239a/17

i.+i ḳılılup durur 221a/1

i.+ige 261a/11

i.+leri bile 234a/12

işlet- İşlemesini sağlamak, çalıştırmak

i.-ür 275b/2

‘işret < *Ar.* Eğlence

‘i. 216b/4, 246a/11, 275a/7

‘i. (‘ayş u ‘i.) 278a/11

‘i. ü kām-rānlıġ bile 240b/3

‘i. (bezm-i ‘i.) 215b/11, 216b/14

‘i. (ẕevḳ-ı ‘i.) 258b/7

‘i. eyle- 259a/7

‘i. bile 246a/17

‘i.+de (mesned-i ‘i.) 258a/9

‘i.+i 246b/4

‘i.+ler 250b/5

‘işret-efzā < *Ar.+Far.* Eğlence, sefa artıran

‘i. 242a/1

‘işret-fürūz < *Ar.+ Far.* Eğlenceyi aydınlatan

‘i. 265a/11

‘işret-ḫāne < *Ar.+ Far.* İçkili eğlence meclisi, meyhane

‘i.+sin 246b/4

‘işret-kede < *Ar.+Far.* İçkili eğlence meclisi

‘i.-i ẓuhūrda 258a/13

‘işret-perest < *Ar.+Far.* Eğlence düşkünü

‘i. (şāh-ı ‘i.) 246a/15

işti‘āl < *Ar.* Alevlenme, tutuşma

i. 233a/4, 236a/6

i. tap- 234a/5

iştibāh < *Ar.* Kuşkulanma, şüpheye düşme

i. 235a/14

i.+ġa 283b/17

i.+ıġa 207b/9, 268a/4

iştidād < *Ar.* Şiddetlenme, ağırlaşma

i. tap- 256b/12

iştiġāl < *Ar.* İlgilenme, uğraşma, meşgul olma

i. 238a/4

i.+ıdın 217a/1, 241a/16

i. körgüz- 204b/7, 226a/8, 244a/11, 261a/4, 271b/8, 287a/6

i. körgüzüp durur 252a/3, 265a/7

i. körgüzüp dururlar 210a/12, 232a/16, 234a/6, 239a/16, 248a/7

i. körgüzür érdi 221a/1

iştiġāllıḳ < *Ar. +T.* Uğraş, meşgyliyet

i. körgüzür érdiler 283b/12

iştihā < *Ar. iştihā’* İştah

i. 258b/12

‘işve-gerlik < *Ar.+Far.+T.* İşvelilik

‘i. ḳıl- 212b/3

it İt, köpek

i.+ige 217a/9

i.+ler 244b/4

i.+leri 242b/1

i.+leriġa dağı 242b/1

iṭā‘at < *Ar.* Boyun eğme, dinleme

i. 202a/14, 230b/7, 257b/2, 257b/6, 267b/8

i. u mütāba‘at 238b/3

i. ét- 257b/2

i. eyle 257b/3

i. ḳıl- 265b/12

i.+nı (ribḳa-ı i.) 229b/17

i.+ıda durur érdi 265b/9

i.+ıdın (ribḳa-ı i.) 240a/13

i.+ıdın (ribḳa-ı i.) 226a/13

‘itāb < *Ar.* Azarlama, çıkışma

‘i.+dın soŋra 299a/13

i‘tibār < *Ar.* Onur, şeref, saygınlık

i. 226b/3

i‘tidāl < *Ar.* Ölçülü olma

i.+dın (ḥadd-ı i.) 211a/3

i.+dın (ṭarīḳ-ı i.) 200b/10

i‘tiḳād < *Ar.* İnanç, inanış

i. (iḫlāṣ u i.) 235a/3

i‘timād < *Ar.* Güven

i. ét- 280b/14

i.+ıġa 261b/13

i‘tişām < *Ar.* Sımsıkı yapışma, sıkıca sarılma

i.+nı (çār-ḳab-ı i.) 261b/12

i‘tiżād < *Ar.* Kol üzerine alma

i.+nı 261b/13

itmām < *Ar.* Tamamlanma, bitirme

i.+ġa 274b/16

i.+ıġaça 214b/2, 228b/6

ittifāḳ < *Ar.* Birlik olma, sözleşme, uzlaşma

i. 224b/16

i. bile 226a/6

i. ḳıl- 227b/12

i.+ı (icmā‘ vü i.) 229a/3

i.+ıda 268b/15

ittifāḳan < *Ar.* Tesadüfen, rastgele

i. 211a/3, 221b/1, 222b/15, 232a/3, 245b/13, 269b/6, 287b/3, 293b/9, 295a/6

ittifāḳāt < *Ar.* Birlik olma, sözleşme

i.-ı ḥasenedin 270a/9

īvā < *Ar.* Yerleştirme

ī. 246b/13

‘iyāl < *Ar.* Eş, hanım

‘i. u eṭfāl māl u mevāşīleri bile (keşret-i ‘i.) 260b/16

‘i. u evlādı bile 273a/2

iz İz

i.+de 207a/17, 271a/15

i.+ide 244b/4

i.+idin 204a/8, 230a/15, 231a/13, 234b/7, 242b/3, 253a/7, 263a/1, 270a/11, 277a/8, 278b/10, 284b/14, 293a/8, 297a/7, 298b/13, 299b/17

i.+lerin 278b/4

i.+in tap- 277a/7

īzā < *Ar. īzā’* Sıkıntıya sokma

ī.-yı mā-lā-kelām bile 222a/9

iżā‘ < *Ar.* İnsanları birbirine düşürme

i.+ı bile 233b/7

iẕācā'e'l-ḳażā a'me'l-baṣar

i. 269b/4, 294b/4

'iẕām < *Ar.* Büyükler, yüceler, ulular

'i. ('ulemā-yı 'i.) 234a/1

'i. (ümerā-yı 'i.) 209a/1, 210a/13, 227b/7, 233a/12, 261b/6, 265a/8, 271a/11, 272a/11, 291b/12, 295b/17

'i.-ı 'ālī-cāh (ümerā-yı 'i.) 242b/4

'i.+dın (ümerā-yı 'i.) 211b/4, 230a/14

'i.+nı (ümerā-yı 'i.) 272a/7

'i.+nıŋ (ümerā-yı 'i.) 200b/17

izdiḥām < *Ar.* Aşırı kalabalık

i. 262b/5

i.-ı mā-lā-kelām bile 210a/11

i.-ı tamām 226a/16, 251b/15, 259b/13

i. bile 260a/4

i. bol- 255b/8

izdiyād < *Ar.* Artış, artma, çoğalma

i.-ı vaẓāyif 268a/6

iẓhār < *Ar.* Gösterme, ortaya çıkarma

i. 258b/13, 296b/6

i.-ı bendelik ḳılıp dururlar 265b/13

i.-ı beşāşet ḳıl- 235b/4

i.-ı bī-vefālıġ 226a/12

i.-ı celādet 208b/11

i.-ı cür'et ét- 286a/3

i.-ı inḳıyād ḳıl- 237a/10

i.-ı muḥārebe ḳılur érdi 236a/4

i.-ı saḫāvet 249b/12

i.-ı şecā'at 218b/15

i. ét- 263a/16

i. ol- 250a/15

i.+ı bile 220a/6

i.+ın 289b/6

i.+ını 251a/16

izlik Hayvan derisinden yapılan bir tür Türk çarığı

i. 263a/1

iẕn < *Ar.* İzin

i. ü ruḫṣat bile 256b/13

i. ü ruḫṣat bér- 247b/13

'izz < *Ar.* Değer; yücelik

'i. ü cāh durur (menşe'-i 'i.) 231a/2

'i. ü celāl ḳıl- (maẕreb-i bār-gāh-ı 'i.) 271b/2

ʻi. ü iḳbāl (muḫayyem-i ḫıyām-ı ʻi.) 252a/2

ʻi. ü temkīn-i Goştāsb'ı 213a/13

ʻi.-i ṣudūr tap- 271b/6

ʻi. (fermān-ı ḳażā-cereyān-ı ʻizz) 299a/15

ʻi.-i nefāẕ tap- 204b/16

ʻizzet < *Ar.* Değer; yücelik

ʻi. (evc-i ʻi.) 240a/5

ʻi.-i tamām bile 227b/13

ʻi.-i tamām 228a/1

ʻi. içre (mehd-i ʻi.) 216a/16

ʻi.+ġa (evc-i ʻi.) 226a/6

ʻizzet-me'āb < *Ar.* Yüce sığınak

ʻi. (emīr-i ʻi.) 230a/13

J

jerf < *Far.* Derin

j. (deryā-yı j.) 263a/16

j.+niŋ (deryā-yı j.) 270b/4

jiyān < *Far.* Kükreyen; kızgın, öfkeli; yırtıcı

j. (şīr-i j.) 221a/15, 263b/2

K / Ḳ

ḳaan Kağan

ḳ. 213b/7

ḳaba- Sarmak, çevirmek, abluka altına almak

ḳ.-dılar 293b/9

ḳ.-p 260a/8

ḳabal- Sarılmak, çevrilmek, abluka altına alınmak

ḳ.-dılar 290a/17

ḳ.-ıp 239a/16, 239b/5

ḳ.-ġanı 256a/6, 261b/5

ḳabāyil < *Ar. ḳabā'il* Kabileler

ḳ.+idin 234b/13, 284a/1

ḳabīḥ < *Ar.* Çirkin, yakışıksız → **ḳabīḥa**

ḳ. (fitne-i ḳ.) 239a/5

ḳ. (şikest-i ḳ.) 284b/12

ḳabīḥa < *Ar.* Çirkin, yakışıksız → **ḳabīḥ**

ḳ. (aʻmāl-ı ḳ.) 267b/3

ḳabīle < *Ar.* Boy, kabile

ḳ.+niŋ 234b/13

ḳ.+siġa 206a/7

ḳābiliyyet < *Ar.* Yetenek, beceri

ḳ.+in (ḳāmet-i ḳ.) 229a/10

ḳ.+iġa (ḳāmet-i ḳ.) 225a/14

ḳabūl < *Ar.* Alma; kabul etme, razı olma

ḳ. 212b/5, 225a/16, 251b/6

ḳ. bile 281a/4

ḳ. tüş- 234a/4

ḳ.+ıdın 225a/15

ḳabż < *Ar.* Alma, çekme

ḳ. ḳıl- 241b/3

ḳabża < *Ar.* Tutacak, tutamak yeri, sap

ḳ. 244a/4

ḳ.-ı iḳtidārıġa al- 228b/16

ḳ.-ı dirāyetiġa 225b/5

ḳ.-ı iḫtiyārıdın 269a/15

ḳ.-ı taṣarrufларıġa 278b/13

ḳ.-ı zer 249a/16

ḳ.+sı bile 222b/4

ḳaç- Kaçmak

ḳ.-ar 297b/9

ḳ.-tı (turup ḳ.) 247b/4

ḳ.-tılar 219a/7

ḳ.-ıp 205a/6, 218b/11, 219a/4, 221a/12, 239a/15, 244b/2, 253b/9, 256a/6, 260b/13, 265a/10, 272b/14, 273a/2, 284a/5, 286b/10, 288b/12, 289b/13, 290b/5, 291b/9, 295b/12, 297b/8, 299a/9, 299b/9

ḳ.-ġanı 205a/17

ḳ.-ġanın 236b/16

ḳ.-ıp durur érdi 269b/16

ḳ.-ıp dururlar 205a/13, 257b/13

ḳ.-ıp kéle durur 298b/9

ḳ.-maġaylar 269a/7

ḳaçan Nasıl, ne zaman

ḳ. 212a/7, 217a/2, 219b/3, 232b/8, 260a/14, 260a/14, 260a/15, 260a/17, 260a/16

ḳaçġunçı Kaçak, firari

ḳ.+lar 284a/7

ḳadar < *Ar.* Miktar, ölçü

ḳ. 224a/1

ḳadd < *Ar.* Boy

ḳ. érdi 255a/16

ḳ.+ı 212b/8, 247a/15, 255a/16

ḳ.+ler 241a/13

ḳadeḥ < *Ar.* İçki bardağı, kadeh

ḳ.-i sāmi‘asın 230b/4

ḳadeḥ-peymā < *Ar.+Far.* İçki içen, kadeh kaldıran

ḳ.-yı istirāḥat bol- 251b/8

ḳadem < *Ar.* Ayak, adım, yarım arşın uzunluğunda bir ölçü

ḳ. 221b/6, 223b/7, 230b/16, 242a/4, 260a/2, 262a/5, 266b/10

ḳ.-i fırār ur- 219a/6

ḳ.-i irādetin 261b/14, 264b/6, 288b/16

ḳ.-i isti‘cāl bile 227b/14, 230a/17

ḳ.-i meymūn 295a/15

ḳ. bol- 250b/7

ḳ. çék- 222b/14

ḳ. ḳoy- 240a/11

ḳ. irādetin rikāb-ı ‘azīmetġa ḳoy- 246b/9

ḳ. tap- 227a/4

ḳ. ur- 216a/7, 223b/3

ḳ.+de 278a/4, 278a/5

ḳ.+din 254a/6

ḳ.+in 248a/3, 267a/12

ḳ.+in ‘azīmet rikābıġa ḳoy- (irādet ḳ.) 255a/3

ḳ.+in ḳoy- (mu‘ānedet ḳ.) 229b/7

ḳ.+in ḳoy- (mübārek ḳ.) 250a/2

ḳ.+iŋdin 221b/7

ḳadem-fersā < *Ar.+Far.* Adım tüketen, önden giden, öncü → **ḳadem-fersāy**

ḳ.-yı bādiye-i ‘inād durur érdiler 230a/5

ḳadem-fersāy < *Ar.+Far.* Adım tüketen, önden giden, öncü → **ḳadem-fersā**

ḳ. 277a/12

ḳadem-gāh < *Ar.+Far.* Ayak basılacak yer

ḳ. 246b/9

ḳ.-ı ḥażret 246b/15

ḳ.-ı müberrike 246b/16

ḳ.+ıġa 246b/8

ḳadem-zen < *Ar.+Far.* Ayak vuran

ḳ. bol- 216a/12

ḳader-ḳudret < *Ar.* İlahî takdir kadar kudret sahibi

ḳ. 225a/8

ḳāḍī < *Ar.* Kadı, yargıç

ḳ.-i müşārün-ileyhni 288b/13

ḳ.+si 288b/11

ḳadīm < *Ar.* Eski → **ḳadīme**

ḳ.+ni (düşmen-i ḳ.) 269a/16

ḳadīme < *Ar.* Eski → **ḳadīm**

ḳ. (cerāyim-i ḳ.) 231b/11

ḳ.+si 268b/11

ḳ.+sin (cerāyim-i ḳ.) 247b/9

ḳādir < *Ar.* Güçlü, kuvvetli

ḳ. 223a/14

ḳ. bol- 255a/7

ḳ.-i ‘ale’l-ıṭlāḳ 275a/16

ḳādir-endāz < *Ar.+Far.* İyi ok atan, iyi okçu

ḳ. 252a/13

ḳadr < *Ar.* Değer, itibar, onur, şeref, haysiyet, meziyet, rütbe, derece

ḳ. u menzileti 226a/6

kāfir-ni‘met < *Ar.* Nimetin kıymetini bilmez, nankör

k.-i ḥaḳḳ-nā-şinās 234b/15

kāh < *Peh.* Saman, saman çöpü

k. (per-i k.) 297b/7

k.-ı bī-miḳdār érür 268b/10

ḳahbe < *Ar.* Kahpe

ḳ.-i devr 212a/12

ḳāhire < *Ar.* Kahredici, ezici, yenen

ḳ. (efvāc-ı ḳ.) 271b/11, 283a/10, 291b/10

ḳ. (sipāh-ı ḳ.) 251b/9

ḳ.-i pür-i kār-vār (efvāc-ı ḳ.) 232b/1

ḳ. bile (efvāc-ı ḳ.) 287a/1

ḳ.+ni (efvāc-ı ḳ.) 202b/9

ḳahr < *Ar.* Zorlama, helak etme

ḳ. 260b/3, 267a/15

ḳ. u ġażab 260b/2, 264b/2

ḳ. u saḫṭıdın 270a/14

ḳ.-ı kīn birle 253a/1

ḳ. bile (tīġ-ı ḳ.) 256a/14

ḳ. birle 251b/14

ḳ. ile 218b/12

ḳ.+ı (āteş-i ḳ.) 233a/4

ḳ.+ı (nīrān-ı ḳ.) 234a/5

ḳ.+ıġa (şu‘le-i ḳ.) 219a/2

ḳ.+ıŋdın (tīġ-ı ḳ.) 260b/9

ḳahramān < *Far.* Yiğit, kahraman

ḳ. 223a/9

ḳahramān-gīn < *Far.* Kahramanlıkla dolu

ḳ.-i Behrām-āyinniŋ 222b/2

ḳahramānlıġ < *Far.+T.* Yiğitlik, kahramanlık

ḳ. 225a/11

ḳ. ḳıl- 221a/11

ḳā‘ide < *Ar.* Usul, nizam, yol

ḳ.+ler 226a/8

ḳal- Kalmak

ḳ.-dı 226b/12, 270a/17

ḳ.-ġan 206a/12, 212a/4, 256a/6, 271a/16

ḳ.-ġanın 252b/6, 252b/9, 279a/16

ḳ.-ġu dék 221b/5

ḳ.-ıp 249a/4, 266a/7

ḳ.-ıp durur 205a/17, 211b/3

ḳ.-madı 235b/14, 244b/9, 249a/8, 256a/3

ḳ.-may 249b/13, 249b/14, 260b/17

ḳ.-may durur érdi 224a/6

ḳ.-may mecālı 233b/17

ḳ.-mayın 266b/10, 266b/9

ḳ.-mış érdi 235b/3

ḳ.-ur érdi (ḳurup ḳ.) 271b/15

ḳāl < *Ar.* Söz

ḳ. (ḳīl ü ḳ.) 238b/14

ḳ. (merāsim-i ḳīl ü ḳ.) 220a/14

ḳal'a < *Ar.* Kale, hisar

ḳ. 219a/11, 232b/3, 234a/5, 235a/11, 252b/7, 254a/6, 274b/15, 277a/5, 286b/14, 287a/1, 287a/14, 287a/3, 289a/1, 289b/14, 290a/17, 290b/8, 294b/6, 294b/9

ḳ.-ı meẕkūrdın 255a/12

ḳ.-ı meẕkūreniŋ 244a/9

ḳ. bile 286a/2

ḳ. içre 232b/6, 233b/10

ḳ. sarı 232b/13

ḳ.+nıŋ 231a/16, 232b/1, 239a/15, 274b/16, 281b/17, 282a/6, 285b/17, 287a/4, 287b/12, 289a/11, 289a/2, 289a/6, 290a/5, 291a/10, 296a/1, 297a/10, 297a/11

ḳ.+nı 230b/15, 290b/7

ḳ.+ġa 234a/11, 237b/16, 252b/5, 263a/13, 286b/10, 288b/6, 289b/10, 289b/13, 291a/14, 291b/9, 294b/5, 294b/9, 297a/15, 297a/4, 297a/8, 297a/9

ḳ.+dın 252b/14, 252b/2, 254a/10, 263a/12, 265b/1, 281b/13, 281b/16, 286a/1, 286b/17, 287a/6, 289a/5, 291a/11, 291b/5, 300a/5

ḳ.+da 243a/1, 275a/1, 286b/13, 298a/6

ḳ.+sı 273a/16, 274a/14

ḳ.+sınıŋ 235b/7, 253a/15, 266a/17, 271b/3, 274a/15, 278b/8, 279a/12, 281a/11, 283b/16, 285b/14, 291a/9

ḳ.+sın 236a/2, 255a/7, 281b/12

ḳ.+sıġa 231b/7, 232a/12, 237a/17, 240b/2, 252a/13, 253a/8, 256a/6, 256b/13, 258a/6, 285b/1

ḳ.+sıda 276b/2, 279a/9

ḳal'a-dārlıḳ < *Ar.+Far.+T.* Kale komutanlığı

ḳ. ét- 261a/16

ḳalb-gāh < *Ar.+Far.* Can evi; ordunun sağ ve sol kanatlarının arası, merkez

ḳ. 263a/7, 289a/1

ḳ.-ı nekbet-penāhda 263a/14

ḳ.-ı nuṣret-penāhda 218a/2, 265a/4

ḳ.+da 218a/7, 285b/11

ḳalem < *Ar.* Kalem

ḳ. 230b/16, 241a/7, 255b/3

ḳ. (şeh-bāz-ı ḳ.) 277b/7

ḳ.-i belāġat-raḳam 220a/11

ḳ.-i çābük-raḳam 240a/10

ḳ.-i dūz-bān 228b/13

ḳ.-i ḫoş-tekellüm 227b/1

ḳ.-i müşgīn-raḳam 267a/11, 282a/17

ḳ.-i u'cūbe-nigār 203b/14

ḳ.-i u'cūbe-perdāz 201a/6

ḳ.-i zīʾl-lisānīn 224b/8

ḳ. eyle- 218b/12

ḳ. ét- 261a/11

ḳ. ḳıl- 222a/16

ḳ. sür- 228b/8

ḳalın Kalabalık, sayısız, çok

ḳ. 247b/2, 248b/15, 252a/16, 258b/4, 285a/5

ḳalīl < *Ar.* Az

ḳ. bile (cem'-i ḳ.) 298a/2

ḳalḳan Savaşçıların karşı saldırıdan kendilerini korumak amacıyla kullandıkları araç

ḳ.-ı zer-kār-ı şecā'atdur 219b/4

ḳam' < *Ar.* Ele geçirme, ezme

ḳ.-ı esāsü'l-ẓulm ve'l-ṭuġyān 208a/16

ḳ. u istīṣālı üçün 202a/17

kām < *Far.* Meram, arzu, emel, istek

k. 211a/17, 212b/7, 257b/9, 258b/12

k. u murād tap- 229b/3

k.+ı 267a/5

k.+ı édi (her ne k.) 256b/7

k.+ıġa 269a/14

k.+ıŋ bile 275a/9

kām-cūy < *Far.* Muradına erişmek isteyen

k. 299b/13

ḳamer < *Ar.* Ay

ḳ.-i serī'ü's-seyr dék 233b/4

ḳ.-i şeb-gerddin 279b/15

ḳamer-dīdār < *Ar.+Far.* Ay yüzlü

ḳ. 225a/3

ḳāmet < *Ar.* Boy, boy bos

ḳ.-i ḳābiliyyetin 229a/9

ḳ.-i ḳābiliyyetiġa 225a/14

ḳ.-i mübārekin 221b/17

ḳamış Kamış

ḳ. 272a/9, 285a/5

ḳ.+lar 248b/15

ḳ.+lar ara 249a/1

ḳāmi‘ < *Ar.* Yok eden, ezen

ḳ.-i bünyād-ı ẓulm u ṭuġyān 217b/14

ḳ.-i esās-ı ẓulm 282b/9

ḳ.-i esāsu’ş-şirk ve’l-ṭuġyān 292b/9

kāmil < *Ar.* Kemale ermiş, olgun

k. 215b/10

k. (devlet-i k.) 291a/2

k. bol- 216b/11

k. ol- 216b/12, 244b/7

kām-kār < *Far.* İsteğine ulaşmış, mutlu

k. (ḥażret-i ḫıdīv-i k.) 272b/16

k. (ḥażret-i ḫıdīv-i k.) 224b/16, 272a/5, 274a/3, 274b/17, 278b/3, 279b/12, 280a/4, 287a/3, 287b/17

k. (ḥażret-i sulṭān-ı k.) 253b/11, 277b/8

k. (ḫıdīv-i k.) 278a/7, 288b/13

k. (sulṭān-ı k.) 250b/17

k. (şāh-ı k.) 217a/2

k.-ı düşmen-şikār (ḥażret-i ḫıdīv-i k.) 285b/4

k.-ı düşmen-şikār (ḥażret-i ḫıdīv-i k.) 282b/7, 290a/10

k.-ı düşmen-şikār (ḫıdīv-i k.) 230a/10

k.-ı düşmen-şikārınıŋ (ḥażret-i pād-şāh-ı k.) 239a/17

k.+nıŋ (ḥażret-i ḫıdīv-i k.) 269a/10, 270a/14, 277b/5, 280b/14, 291a/17

k.+nıŋ (ḫıdīv-i k.) 280a/14

kām-rān < *Far.* Muradınca yaşayan, mutlu

k. 266b/16

k. (ġanīm ü ġālib ü k.) 226b/13

k. (Ḫusrev-i k.) 213a/17

k. (şeh-i k.) 213b/11

k. tap- 256b/8

kām-rānlıġ < *Far.+T.* Bahtiyarlık, mutluluk

k. 250b/10

k. bile 278a/12

k. bile (‘işret ü k.) 240b/3

kām-yāb < *Far.* Muradına eren, talihli

k. 261b/16

k. bol- 213b/5

k. ḳıl- 233b/8, 261b/16

ḳan Kan

ḳ. 218b/13, 220b/1, 239b/11, 260a/17, 263b/12, 289a/12

ḳ. bile 220b/1, 264a/4

ḳ. birle 263b/11

ḳ. bol- 226b/9

ḳ. tök- 209a/9, 218b/7, 255b/1

ḳ. ile 286a/14

ḳ.+nı 297a/7

ḳ.+ġa 287b/1

ḳ.+dın 239b/10

ḳ.+ımız 238b/6

ḳ.+ı dék 258a/10

ḳ.+ın tök- 267a/6

ḳ.+ıdın 212b/13, 224a/14, 232b/6, 236a/7, 238a/11, 252b/16

ḳ.+lar 219b/7, 246a/1, 263b/17, 299b/4

ḳ.+un tök- 253a/2

kān < *Far.* Maden, cevher

k.-ı ṭılā 246b/16

k. ḳıl- 220b/10

k.+ġa 249b/13

k.+ıdın 246b/12

ḳanat Kanat

ḳ. 260a/15, 296b/12

ḳ.+ı 233b/13

ḳ. ur- 245a/11

ḳanatsız Kanatsız

ḳ. 244b/6

ḳand < *Ar.* Şeker

ḳ. 243a/4, 250b/2

ḳandīn < *Ar.* Şekerli

ḳ. (ḥelvā-yı ḳ.) 258b/12

ḳanı Hani, nerede

ḳ. 213a/10, 213a/11, 213a/12, 213a/13, 213a/14, 213a/15, 213a/16, 213a/17, 213a/5, 213a/6, 213a/7, 213a/8, 213a/9, 213b/1, 213b/10, 213b/11, 213b/12, 213b/13, 213b/14, 213b/15, 213b/16, 213b/2, 213b/3, 213b/4, 213b/5, 213b/6, 213b/7, 213b/8, 213b/9

ḳ. bile 289b/5

ḳ. üçün 281a/4

kānūn < *Ar.* Ocak, ateş ocağı

k.-ı sīneside 201a/15

k.-ı sīneleride 264b/2

ḳānūn < Ar. Yasa

ḳ. 246a/15

ḳ.+ı bile 232b/15

ḳapa- Örtmek, sarmak, çevirmek, abluka altına almak

ḳ.-dılar 253a/8, 290b/7

ḳaplan Kaplan

ḳ.+ıdın 246b/13

ḳaplan-ḫurūş < *Far.* Coşmuş kaplan

ḳ. 251b/12

ḳa'r < *Ar.* Derinlik

ḳ.-ı deryāġa 211a/15

kār < *Far.* İş, çalışma

k. u zār bol- 260a/14

k.-ı müyesser bolma- 238a/8

k. u zār (ma'reke-i k.) 252b/16

kār-dānlıġ < *Far.+T.* İşten anlar, iş bilir

k. bile 263b/6

kār-ger < *Far.* Etkili

k. tég- (tīr-i ḳażā-yı k.) 264a/17

kār-sāz < *Far.* İş yapan, becerikli

k. (ḥażret-i müheymin-i k.) 222a/3

k.+nıŋ (müheymin-i k.) 288b/17

kār-zār < *Far.* Savaş

k. 221a/12

k. (henggāme-i k.) 208b/15, 289a/11

k.-ı germ (henggāme-i k.) 220a/14

k.-ı lāle-zār (meydān-ı k.) 236a/8

k. içre 264a/5

k.+da 222b/11

k.+da (hengāme-i k.) 286a/15

k.+dın (ma'reke-i k.) 210a/10, 210b/12, 288b/5, 289b/13, 297a/4

k.+dın (meydān-ı k.) 222b/14

k.+ġa ('arṣa-ı k.) 219b/16

k.+ġa (ma'reke-i k.) 252b/4

ḳara Kara, siyah; kötü

ḳ. 212b/7, 232b/13, 246a/1, 266a/9, 272a/8, 274b/15, 279a/15, 292b/1, 297a/8, 279a/15

ḳ. ét- (cihānnı ḳ.) 210b/2

ḳ. ḳıl- (cihānı ḳ.) 218b/11

ḳ. kün tüş-264b/9

ḳ. tofraḳ içre nihān ḳıl-213a/3

ḳarābet < *Ar.* Yakınlık, hısımlık

ḳ. 230a/3

ḳ.-i cüz'īsi 294b/11

ḳ.+i (nisbet ü ḳ.) 238b/1

ḳaraḳçı Haydut, yol kesen

ḳ.+lar 201b/5

ḳaraḳçıla- Yağmalamak

ḳ.-y 245b/13

ḳaraŋġu Karanlık

ḳ. 260b/5

ḳ.+sı durur 253b/5

ḳarār < *Ar.* Durma; rahat, huzur; sonuca bağlama; devamlılık

ḳ. 241b/3

ḳ. eyle- 215b/6

ḳ. (ṭarḥ-ı ḳ.) 241b/3

ḳ. tutup dururlar (ārām u ḳ.) 263a/8

ḳ. tut- 209b/6, 246a/11, 271b/2

ḳ. tut- (ārām u ḳ.) 218a/3, 290a/8

ḳarat- Baktırmak, istikamet vermek, (yönünü) çevirmek

ḳ.-ıp 263a/13

ḳaravul < *Moğ.* Karakol, ileri asker kolu

ḳ. 204b/3

ḳ. bile 208a/14

ḳ.+ıġa 274a/7

ḳ.+ın 234b/5

ḳ.+lar 208a/6

ḳ.+larıdın 203b/2

ḳaravul başılıḳ < *Moğ.+T.* Gözcülerin başı, önderi

ḳ. 208a/10

ḳarçaş- Karışmak, birbirine girmek, karmakarışık olmak

ḳ.-tılar 291a/12

ḳarçıġay Doğan kuşu

ḳ. 246a/9, 274a/3

ḳardaş Kardeş

ḳ.+ı durur 298a/2

ḳarı Karış, bir uzunluk birimi

ḳ. 274a/10

ḳ. durur érdi 273a/7

ḳ.+dın 274a/9

ḳ.+larġa 243b/4

ḳarılıḳ Yaşlılık

ḳ.+ġa 243b/4

ḳarın Karın, göbek, kuşak

ḳ.+ıġa 271b/15, 287b/8

ḳ.+ların 282a/4

ḳarındaşlıġ Kardeşlik

ḳ. 230a/11

ḳarīb < *Ar.* Yakın

ḳ. 230b/8, 248a/4, 273a/7, 282a/2

ḳ. durur érdi 239b/4

ḳ. yet- 223a/1

kārvān < *Far.* Kervan

k. 254a/13, 254b/1, 254b/2, 254b/3

k. bol- 201b/12

k.+nıŋ 203a/5, 256a/7, 256a/9, 278b/4, 293a/6

k.+nı 201b/15, 256a/10, 273a/10

k.+ġa 254a/12

k.+ı 254a/8

k.+ıdın 254a/6

k.+ıġa 203a/11, 273a/10

k.+ın 202b/14, 202b/8, 273a/16, 293a/2

k.+ın ur- 201b/17

k.+ın urup durur érdi 201b/2

kārvānī < *Far.* Kervanla ilgili

k.+ler.niŋ 292a/12

ḳarye < *Ar.* Köy

ḳ.+siniŋ 202b/17

ḳ.+sin 226a/17

ḳ.+side 296a/15

ḳaṣab < *Ar.* Şeker kamışı

ḳ.-ı sebḳat 234b/2

ḳaṣabü's-sabaḳat < *Ar.* Benzerlerine üstün gelenin kazandığı ödül

ḳ.+nı 202b/12

ḳaṣd < *Ar.* Kasıt, niyet; bilerek zarar verme

ḳ.-ı cān körgüz- 209a/8

ḳ.-ı mülāzemet ḳıl- 298b/7

ḳ. ét- 221a/3, 254a/12, 298b/14

ḳ. ḳıl- 221b/11, 263a/17, 287b/13, 297a/15

ḳ.+ı üçün 248b/13

ḳ.+ıġa 204b/10, 221b/3, 234b/4, 236b/15, 245a/11, 250b/13, 253a/3, 253b/7, 256a/4, 261b/3, 263b/1, 263b/13, 265b/11, 268b/13, 268b/3, 287b/4, 281b/7, 290a/11, 291a/10, 295b/7

kāse < *Far.* Çanak

k.-i Çīn üze 250a/17

ḳāṣid < *Ar.* Postacı, haberci, ulak

ḳ.-ı cān 233a/15

ḳ.+ġa 232a/4

ḳ. yiber- v232a/3

ḳaṣr < *Ar.* Köşk, kasır

ḳ.-ı devr-i vājgūn 212a/10

ḳ.+ı 222a/12

ḳ.+ıġa 230a/8

ḳ.+lar 245a/2

ḳaş Ön, karşı, huzur

ḳ.+ġa 263b/15

ḳ.+ıda 227a/1, 260b/6

ḳ.+ıda durur érdiler 288a/7

ḳ.+ıġa 230b/1, 268b/5

ḳ.+ıġa barıp durur érdi 265b/10

ḳaṭ‘ < *Ar.* Kesme, kesilme; geçmek; sona edirme

ḳ. ḳıl- 262a/6

ḳ.-ı menāzil 230a/17, 251a/17

ḳ.-ı menāzil ḳıl- 238b/13

ḳ.-ı menāzil ve ṭayy-ı merāḥil ḳıl- 227b/14, 240b/2

ḳ.-ı menāzil 233b/4, 253b/4, 275a/4

ḳ.-ı merāḥil 292a/5

ḳ.-ı mesāfet ét- 206a/2, 240b/14

ḳ.-ı mesāfet ḳıl- 232a/15, 290b/6, 293b/4

ḳ.-ı mesāfet 279a/12, 280a/7

ḳ.-ı mesāfetde 279b/15

ḳ.-ı tamām 222b/7

ḳ. érmes (tīġ-ı ḳ.) 267a/15

ḳ. ét-241a/1, 248b/7, 297a/2

ḳ. ḳıl- 220a/10, 222b/5

ḳ.+ıdın 238b/17

ḳ.+ıdın soŋra 235a/12

ḳ.+ıġa 243a/11

ḳat- Katmak

ḳ.-ıp 235b/13

ḳaṭ‘a < *Ar.* Asla, hiç

ḳ. (aṣlā ve ḳ.) 274b/6

ḳaṭarāt < *Ar.* Damlalar

ḳ.-ı muṭarrāt 223b/13

ḳatıġ Sert

ḳ. 208a/14, 209a/2, 222a/11, 237b/10, 281b/12, 287a/16, 287b/8, 291a/11, 294a/7

ḳatīl < *Ar.* Öldürülen, öldürülmüş

ḳ. (esīr ü ḳ.) 292b/5

ḳ. ü esīr eyle- 226b/13

ḳ. ü esīr ḳıl- 207b/7

ḳātil < *Ar.* Öldüren, insa öldüren

ḳ. (tīr-i ḳ.) 264a/8

ḳ.+i 210a/15

ḳatl < *Ar.* Öldürme; öldürülme

ḳ. 209a/8, 212b/4, 239b/9, 274a/7, 288b/3

ḳ. u ġāret ḳıl- 298a/14

ḳ. u ḫūn-rīzlikge 287b/3

ḳ. u istīṣālın 205b/10

ḳ. u küşiş 287b/9, 298a/9

ḳ. u küşişdin 219b/17

ḳ. u tārācġa 210a/12

ḳ. u esrġa 285a/3

ḳ. bol- 298a/14, 257b/11

ḳ. eyle- 299b/1

ḳ. ét- 264a/7, 298a/12

ḳ. ḳıl- 212b/2, 212b/2, 276a/16, 299a/17

ḳ.+ġa 237a/17

ḳ.+ġa yét- 210a/7, 212a/1, 237b/15, 238a/2, 253a/12, 267a/10, 286b/13, 288a/14, 289a/17, 299b/9

ḳ.+ġa yétkür- 203b/10, 207b/15, 222a/17, 231a/17, 234b/9, 240b/17, 270a/7, 275b/15

ḳ.+ġa yétkürüp durur 209a/16, 299a/17

ḳ.+ġa yetkürüp durur 297b/14

ḳ.+ġa yétkürüp dururlar 209a/7, 232a/6, 239a/12, 239b/16

ḳ.+ġa yetkürüp dururlar 282a/3, 299a/8

ḳ.+ınıŋ 270b/5, 280b/11

ḳ.+ıdın soŋra 280b/13

ḳ.+ıġa 268a/10

ḳatl-geh < *Ar.+Far.* Öldürme yeri

ḳ.+ġa 239a/3

ḳatl-iʿāmm < *Ar.+Far.* Toplu kıyım

ḳ. 298a/11

ḳ. bol- 300a/15

ḳ. ḳıl- 203a/15, 239b/6

ḳatla Defa, kere, kez

ḳ. 281b/13

ḳatre < *Ar.* Damla

ḳ. 219b/7

ḳ. ḳatre (ḳ.) 218b/7

ḳ.-i ḫayāl eylep dururlar 260b/2

ḳav- İzlemek, sürmek, kovmak, def etmek

ḳ.-uban 249a/7

ḳ.-up 234b/7, 244b/3, 249a/8, 252b/6, 263b/6, 285a/7

ḳavāʿid < *Ar.* Kaideler, yöntemler

ḳ. 258b/17

ḳavānīn < *Ar.* Kanunlar

ḳ.-i ḥırāsetde 268a/17

ḳ.-i nifāḳ 216b/2

ḳ.-i rezm 220a/15

ḳ.-i riyāżetdın 261b/11

ḳavġalı Savaş hali

ḳ. ḳılsalar érdi 246a/5

ḳavī < *Ar.* Güçlü; sağlam

ḳ. 214b/9, 218a/2

ḳavī-çengāl < *Far.* Pençesi güçlü olan

ḳ. ur- (lāçīn-i ḳ.) 242a/17

ḳavī-dil < *Ar.+Far.* Yürekli

ḳ. bol- (müstaẓhir ve ḳ.) 236b/6

kāviş < *Far.* Kazı

k. ḳıl- 263b/17

ḳavm < *Ar.* Kavim, boy

ḳ. 257b/1

ḳ.-ı keşīr 260b/15

ḳ.+nıŋ 201b/14

Ḳavs < *Ar.* Yay

Ḳ. 229a/5, 277b/14

Ḳ.-ı gerdūndın 218b/13

ḳayan Nereye

ḳ. 221a/13

ḳ. (her ḳ.) 218b/11, 248b/9, 295b/6

ḳ.+dın (her ḳ.) 233b/16

ḳayd < *Ar.* Pranga; bağ, zincir; yazma(k)

ḳ. (dām-ı ḳ.) 245a/9

ḳ.-ı esāretdin 277a/13

ḳ.-ı ḥabsġa çék- 269b/15

ḳ.-ı inkıyādġa 253b/10

ḳ.-ı kitābetġa 269a/1

ḳ.-ı kitābetke 273a/13

ḳ.-ı kitābġa kéyür- 278a/16

ḳ.-ı üserādın 227b/6

ḳ.+dın 205a/8

ḳ.+ıġa 205a/7

ḳ.+ıġa giriftār bol- (esāret ḳ.) 211b/16

ḳ.+ıġa (esāret ḳ.) 227b/4

ḳ.+ıġa çékil- (üsāret ḳ.) 207b/6

ḳ.+ıġa çék- (esāret ḳ.) 277a/2, 281b/9

ḳ.+ıġa çék- (üsāret ḳ.) 299a/7

ḳ.+ıġa giriftār ḳıl- (üsāret ḳ.) 226b/7

ḳ.+ıġa tart- (esāret ḳ.) 205a/5

ḳ. u bendelikdin 206a/5

ḳāyid < *Ar. ḳā'id* Komutan, lider

ḳ.-i 'ināyet-i İlāhī 275a/3

ḳ.-i taḳdīr-i ezelniŋ 293b/3

ḳāyim < *Ar. ḳā'im* Ayakta duran, dikilen; yerine geçen; dayanan; devam eden

ḳ. bolup durur 208b/6, 288a/2

ḳaysı Hangi

ḳ. 218a/15, 218a/16, 218a/9

ḳ. (her ḳ.) 204a/3, 204a/6, 272a/1, 279b/15

ḳ.+ġa (her ḳ.) 279b/13

ḳ.+nıŋ 201b/1

ḳayt- Dönmek, geri dönmek

ḳ.-tı 264b/10

ḳ.-tılar 234a/4

ḳ.-ıp 205b/3, 208b/14, 210a/7, 229b/8, 237a/1, 237a/17, 237b/17, 255b/9, 265b/8, 273a/11, 282a/7, 291b/13, 291b/8, 298b/10, 298b/14

ḳ.-ġan 237a/6, 281b/9

ḳ.-urda 279a/4

ḳaytar- Geri dönmek, geri çevirmek, döndürmek

ḳ.-ur (yüz ḳ.) 219b/3

ḳ.-dı 265a/14, 272b/12

ḳ.-ġay 208b/5

ḳ.-madı 284b/9

ḳaytarmaḳ Geri dönmek, geri çevirmek, döndürmek

ḳ. 208b/6

ḳaytmaḳ Dönmek, geri dönmek

ḳ. 235a/14

ḳayu Hangi, hangisi, ne, kim

ḳ. 214b/17, 215b/14, 262a/6, 267b/14

ḳaz- Kazmak

ḳ.-ıp 272a/4

ḳażā < *Ar.* *ḳażā'* İlahî takdir

ḳ. 258a/12

ḳ. (ferrāş-ı ḳ.) 258a/12

ḳ.-yı āsmānī yaŋlıġ 240b/15

ḳ.-yı devlet 292b/11

ḳ.-yı kār-ger tég- (tīr-i ḳ.) 264a/17

ḳ.-yı muḥkem 296a/12

ḳ.-yı nāgehānī 299a/4

ḳażā-cereyān < *Ar.* İlahî takdir gibi gerçekleşen

ḳ. (fermān-ı ḳ.) 239a/11, 240a/17, 269a/17, 299a/15

ḳażā-ḳuvvet < *Ar.* Kuvveti hüküm değerinde olan

ḳ. 225a/8

ḳażārā < *Ar.* Tesadüfen, rastlantı eseri

ḳ. 210a/3, 219a/2

ḳazıl- Kazılmak

ḳ.-may durur érdi 208a/8

kebāb < *Ar.* Ateşte pişirilmiş et, kebap

k. 253a/4

kebīr < *Ar.* Büyük; çok büyük

k. (emīr-i k.) 224b/13, 227a/15, 228a/14, 231a/12, 235a/17, 235b/16, 236a/16, 237a/10, 240a/9, 241b/10, 245b/7, 269a/7, 270b/14, 271b/16, 273b/12, 274b/11, 274b/13, 275a/1, 275b/1, 275b/16, 276b/2, 277b/14, 285b/12, 289a/8, 292a/11, 295a/17,

295a/9, 295b/17, 296a/6, 298b/6, 300a/1

kebürge < *Moğ.* Metal gövdeli iri davul

k. 260a/12, 286a/6, 287a/9

kec < *Far.* Eğri, çarpık

k. (tīġ-ı k.) 233a/9

k. bile (tīġ-ı k.) 297a/16

kec-endīş < *Far.* Düşüncesi aykırı

k. ü kec-ḫaṣlet ü kec-ḫırām 212b/6

kec-ḫaṣlet < *Ar.* Ahlakı kötü, huyu kötü

k. ü kec-ḫırām (kec-endīş ü k.) 212b/6

kec-ḫırām < *Ar.* Yürüyüşü eğri

k. (kec-endīş ü kec-ḫaṣlet ü k.) 212b/7

kec-nihādī < *Far.* Karaktersizlik

k. 267a/11

kecrevlik < *Far.+T.* Yanlış yolda gime

k. 299b/5

keff < *Ar.* Aya, avuç içi, avuç

k.-i iḥsānıġa 249b/13

k.-i cūdı 220b/10

k.-i ihsānı 282b/16

k.-i kifāyetiġa 225b/5

k.+ide 215b/6

keff-figen < *Far.* Atıcı el, düşüren el

k. 243b/10

keff-kerem < *Far.* İyilik eli

k. 266b/7

kefen < *Ar.* Kefen, ölü sarılan bez

k. 260b/7

kehkeşān < *Far.* Samanyolu

k. 246b/11

k. ḫˇān-ı zer-endūd-ı (ḫˇān-ı zer-endūd-ı k.) 258a/15

keḥl < *Ar.* Göze sürme çekmek

k. éterġa 262a/6

keklik Keklik

k. 248a/7

kelām < *Ar.* Söz

k. 258b/17

k. içre (‘ilm-i k.) 258b/17

kelīm < *Ar.* Konuşan, söyleyen

k. 257a/2

kelimāt < *Ar.* Kelimeler

k.-ı kesāfet-simātlarıġa 229b/16

kem < *Far.* Eksik, az; kötü

k. 216a/17, 243a/5

k. érdi 293b/10

k. ét- 264b/15

kemāl < *Ar.* Olgunluk; mükemmellik

k.-ı behcet 228a/9, 273b/16

k.-ı cehālet 222a/17, 230b/6

k.-ı cehāletdin 232b/16, 238a/12, 263a/11

k.-ı devletiġa 292b/3

k.-ı devletin 229b/13

k.-ı dūrbīnlik 227b/15

k.-ı ḫacālet 260b/13

k.-ı ḫavfdın 205a/13

k.-ı ḥilm 260b/10

k.-ı himmet 228a/13, 259a/15

k.-ı hirāsdın 208a/2

k.-ı inkisār bile 256a/6

k.-ı kerem 232a/6

k.-ı merhāmetdin 268b/7

k.-ı nekbet 252b/1

k. (nūr-ı ḥadīḳa-ı k.) 279a/1

k.-ı şefḳat 228b/15

k. u bürdbārdın 201b/8

kemālāt-intisāb < *Ar.* Olgunluğa sahip

k. (fażāyil-me'āb-ı k.) 244a/3

kemālu'l-ḥaḳḳve'd-dīn < *Ar.* Dinin ve hakkın mükemmeliyeti

k. 265a/5

kemend < *Far.* Ucu ilmekli uzun ip

k. at- 251b/14, 255b/16

k. eyle- 264a/1

kemer < *Far.* Bele takılan kuşak, kayış

k. 211a/12

k.-i himmetni 261b/12

k.+in 238b/3, 242b/16

k.+in bağla- (ictihād k.) 201a/16

kemḫā < *Far.* İpek kumaş

k. (ḫil'at-ı k.) 232a/11

kemḫā-ḫil'at < *Far.+*Ar. İpek kaftan

k. 247b/13

kemīn < *Ar.* Pusu

k. 214a/11, 219b/3, 238b/7

kemīne < *Far.* Zavallı

k. 242a/15

k.-i ḫar-gāh ol- 222b/6

kemlik < *Far.+T.* Kötülük, bozukluk

k. tartma- 210b/9

kemrek < *Far.+T.* Daha az

k. 271b/15

kenār < *Far.* Sahil, kıyı; kenar; son; sarma

k.+dın 298b/10

k.+ın 253a/16, 259b/1, 283a/13

k.+ıġa 200b/7, 204b/17, 208b/14, 210b/14, 223b/12, 224a/12, 248b/1, 271a/8, 271b/6

k.+ıda 206a/6, 209b/3, 240a/11, 245a/16, 248a/2, 254a/7, 266a/6, 274b/14, 276a/3, 291a/1, 298b/11

k.+ıdaġı 240b/16

k.+ıdın 265b/17

kenāre < *Far.* Kıyı, kenar

k. 223b/15

k. tutup durur 228a/15

kenef < *Ar.* Sığınma yeri

k.-i ḥimāyeti 288b/17

k.-i ḥimāyetide 222a/4

kerec'ü'l-ḳahḳarī < *Ar.* Birdenbire geri dönme, geri çekilme

k. 277a/2

kerem < *Ar.* Cömertlik, bağış

k. 208b/2, 214b/15, 229a/16, 249b/7

k. (kemāl-ı k.) 232a/6

k.-i nā-mütenāhī bile 229b/9

k.-i ṣāḥib-ḳırānī 231a/15

k.-i ẕātī 238a/15

k. ḳıl- ('afv u k.) 247b/14

k. ḳıl- (dest-i k.) 215a/15

k. birle 266b/13

k. birle (himmet-i erbāb-ı k.) 248b/6

k.+din 238b/6, 254a/4, 258b/9

k.+din (farṭ-ı k.) 230a/10

k.+din (ġāyet-i k.) 260b/10

k.+iŋ 257a/11

k.+i bile 257a/1

kerenāy < *Far.* Borazan

k. (ġulġule-i k.) 264b/13

kerhen < *Ar.* İstemeyerek

k. 289a/5

kerīh < *Ar.* İğrenç

k. bol- 212a/15

kerīm < *Ar.* Cömert, kerem sahibi

k. (ẓıll-ı k.) 229a/17

kerīme < *Ar.* Âyet

k. 275b/13

kerr < *Ar.* Bir şeyden vazgeçtikten sonra tekrar ona, o işe yönelme

k. ü fer ḳılur érdiler 265a/9

kerrenā < *Far.* Bir çeşit davul

k. (dem-i k.) 287a/10

kerret < *Ar.* Kez, defa

k. 217b/10, 224a/6, 250b/2

kerretān merrāt < *Ar.* Birçok kez

k. 202a/17

kesāfet-āsār < *Ar.* Alameti kesafet olan, kesafetli

k.+larnıŋ (baġī-i k.) 226b/6

kesāfet-āyāt < *Ar.* Kesafetli

k.+larıġa (ẕāt-ı k.) 257b/6

kesāfet-āyet < *Ar.* Kesafetli

k.+in (rā'yet-i k.) 218a/6

kesāfet-simāt < *Ar.* Alameti kesafet olan, kesafetli

k.+ın (rāyāt-ı k.) 209b/3

k.+larıġa (kelimāt-ı k.) 229b/16

kesb < *Ar.* Çalışarak kazanma; elde etme

k. ét- 296b/10

kesel < *Ar.* Gevşeklik, tembellik, uyuşukluk

k. 256a/2

k. (bister-ārā-yı k.) 200b/10

keŝīr < *Ar.* Çok, bol → **keŝīre**

k. 221b/3, 281b/13

k. (ḳavm-ı k.) 260b/15

k. bile 218a/8, 287b/12

k. bile (leşker-i k.) 236a/1

k.+ġa ('asker-i k.) 210b/9

keŝīre < *Ar.* Çok, bol → **keŝīr**

k. (nevāziş-i k.) 268a/7

k. bile (ġanāyim-i k.) 256a/15

keŝīrü'l-bedāyi' < *Ar.* Oldukça yeni, oldukça sıradışı, çok mükemmel

k.+din (vaḳāyi'-i k.) 214b/5

k.+ini (vaḳāyi'-i k.) 267a/8

keŝīrü'l-taḳsīr < *Ar.* Kusuru, hatası çok olan

k. (pür-tezvīr-i k.) 292b/7

keŝīrü'l-vāḳı'āt < *Ar.* Sık sık gerçekleşen

k.+ı (fütūḥāt-ı k.) 224b/1

keŝret < *Ar.* Çokluk; bolluk; kalabalık

k. 257b/5

k.-i 'iyāl u eṭfāl māl u mevāşīleri bile 260b/16

k.-i tek ü tāzdın 221b/4

k.+in bile (ḳıllet ü k.) 294a/3

keşān < *Far.* Çekenler

k. keşān 222a/9, 239a/8, 299a/15

keşf < *Ar.* Ortaya çıkarma

k.-i muġlaḳāt-ı naḳlī ḳıl- 216b/15

keştī < *Far.* Gemi

k. 211a/14

k.+siġa 243b/13

ketāre < *Sans.* Hintlilerin bellerine bağladıkları bir çeşit hançer

k. ḳıl- (şemşīr ü k.) 239b/8

ketif < *Ar.* Omuz

k.+iġa 258a/16

kevākib < *Ar.* Yıldızlar âlemi

k. 204a/10, 250a/14

k.+din 241a/14

k.+leri 213b/3

k.+ni 212b/8

k.+ni (sipāh-ı k.) 296a/3

kevkeb < *Ar.* Yıldız

k.+i 262a/5

kevkebe < *Ar.* Gösteriş, tantana

k. 242b/10, 251b/1

k.-i ṣāḥib-ḳırānī 264b/12

k.-i ġarābet-inşā bile 270b/17

k.-i düşmen-güdāz bile 260a/7

k.-i iclāl ḳıl- (maḳarr-ı k.) 204b/15

k.-i iclāl ḳılıp dururlar (maḳarr-ı k.) 207a/13

k.-i Süleymānī bile 287a/3

k.-i lā-kelām 295b/17

k.-i mā-lā-kelām bile 207a/4, 242b/7, 255a/5, 285b/17

k.-i nuṣret-encām 251b/15

k.-i vālā 233b/3

kevşer < *Ar.* Cennette bir havuzun adı

k. kibi 243b/11

Keyānī < *Far.* Büyük hükümdara mahsus

K. (debdebe-i K.) 287a/3

K. (tāc-ı K.) 262a/2

keyfiyyet < *Ar.* Bir şeyin esası, iç yüzü

k.-i ḥāldın 231b/13

k. bolur érdi (ser-şār-ı k.) 216b/16

keyhān-pūy < *Far.* Dünyayı araştırma

k. (mevkib-i k.) 253b/17

k.-ı a'lāġa (ordu-yı k.) 232a/17

Keyḫusrev-nişān < *Far.* Keyhüsrev nişanlı

K. (Dārā-derbān-ı K.) 267b/13

keyik Geyik

k. 247b/3

keyvān-maḳām < *Ar.* Makamı Satürn gibi yüce

k. (şeh-i k.) 225a/2

keyvān-mekān < *Ar.* Mekanı Satürn gibi olan

k.+nıŋ (ḥażret-i ṣāḥib-ḳırān-ı k.) 259b/9

kez Defa, kere; arşın

k. 211a/8

k.+dür 224a/12

kéç- Geçmek

k.-ip 204a/7

k.-ip (cāndın k.) 256a/17

kéç Geç

k. 271b/8

k.+ġaça 298a/9

kéçe Gece

k. 205a/10, 215b/11, 234b/12, 236a/10, 243b/17, 244a/3, 246b/3, 248b/2, 250a/15, 255b/17, 256b/17, 261a/4, 261a/5, 265a/11, 274a/5, 278a/2, 285a/14, 293b/9, 294a/4, 295b/16

k. (her k.)

k. bile 259b/8, 290b/11

k.+de 234b/16, 260b/5, 271b/11, 275b/3, 294a/3, 299a/10

k.+din 243a/5

k.+ġaça 249b/5

k.+ler 276a/4

k.+si 231a/10, 231a/9, 234a/10, 234b/14, 236b/14, 237a/1, 249b/3, 253b/4, 258a/9, 276b/16, 293b/4

k. ve kündüz 273b/6, 275a/3

kéçimlik Zırh giydirilmiş

k. 279b/5

kéçlik Geç vakit, geç

k. 295b/14

k.+ge 252a/7

kéçmek Geçmek

k.+ke 243b/9

kéçüy Geçit

k.+iġa 240b/5

kél- Gelmek

k.-e durur (ḳaçıp k.) 298b/9

k.-ür 239a/2, 284a/16

k.-ür (selāmet k.) 256a/7

k.-düm (özümge k.) 257a/2

k.-di 201b/8, 207a/15, 223b/15, 246a/10, 250b/2, 260b/13, 273a/2, 290a/9, 291b/8

k.-di (ün k.) 294a/7

k.-dük 299a/14

k.-diŋiz 299a/13

k.-diler 257a/17, 258a/5, 288b/12, 293b/16

k.-diler (ġālib k.) 234b/10

k.! 214b/10, 214b/12, 214b/14, 214b/15, 214b/7, 214b/8, 214b/9

k.-ip 203b/11, 203b/13, 203b/17, 204b/10, 204b/12, 207a/3, 212a/13, 215a/10, 215a/13, 215b/4,

218b/13, 225a/10, 225a/4, 230b/6, 231a/1, 234a/9, 235a/13, 236b/11, 236b/16, 236b/4, 236b/8, 237a/10, 237a/16, 237a/6, 237b/1, 242a/11, 246a/15, 246b/13, 247a/10, 247b/1, 248a/15, 250a/10, 250b/2, 251b/10, 254b/1, 255a/14, 255b/12, 255b/16, 255b/3, 255b/8, 257a/9, 257b/15, 259b/5, 260a/7, 261b/9, 262a/2, 262a/3, 263b/5, 264b/17, 265b/13, 266a/2, 266b/17, 267b/11, 269b/6, 273a/17, 276b/10, 276b/7, 279a/16, 279b/3, 281b/11, 282b/3, 283a/10, 284a/12, 286a/17, 287b/16, 292b/4, 293a/10, 293b/15, 296b/1

k.-geç 264a/7

k.-gen 204a/7, 208a/4, 277a/2, 298b/6

k.-gende 234b/8

k.-gendin 269b/7, 281b/10

k.-gendin soŋ 237a/12

k.-gendin soŋra 254b/7, 257a/3, 264b/5, 266a/12, 274b/17, 281b/17

k.-geni 229b/8, 281b/5

k.-geniniŋ 200b/6

k.-genler 256b/15

k.-güsi 200b/5

k.-ip durur 205b/16

k.-ip durur (‘āciz k.) 249b/5

k.-ip dururlar 290b/6

k.-miş 228b/4

k.-sün! 269b/3

k.-üp 214b/13, 250b/1

k.-ürde 272b/14

k.-megen 265b/16

k.-mesdin burunraḳ 281b/15

k.-meseŋ 254a/4

k.-ür érmiş 207a/17, 269b/3, 278b/2

k.-ürler érdi 254a/11

k.-ip durur érdi 299a/1

k.-gen érmiş dururlar 284a/8

k.-miş durur érdi 288b/2

k.-mes durur érdi (muṭābıḳ k.) 253a/13

k.-e başla- 287b/11

k.-e tur- 203a/5

kélmek(g) Gelmek

k. 291b/14

k.+i 227a/17

k.+iŋ 266b/16

kéltür- Getirmek → **kétür-**

k.-üp durur 232a/5, 286a/16, 286b/6

k.-üp dururlar 203a/15, 269a/3, 270a/15, 272b/15, 276b/8, 285b/16, 285b/3, 286b/8, 290a/7

k.-di 216a/8, 258a/1

k.-diler 258b/10, 258b/11, 269b/17, 285a/8, 298a/10

k.-e 219a/3, 236b/14, 288b/4, 289b/12

k.! 214a/16

k.! (teşrīf k.) 254a/4

k.! saçıġ (ayaḳımġa k.) 214b/16

k.-gey 230a/16

k.-üp 223b/7, 227a/11, 245b/6, 255a/14, 256a/15, 258b/9, 269b/15, 272b/2, 274a/1, 300a/14

k.-üp (pīş-keş k.) 299a/11

k.-üp (teşrīf k.) 272b/8

k.-gen 284a/6

k.-üp durur érdi 265b/8

k.-üp durur érdiler 204a/17

k.-üp érdi 245b/11

k.-ür érdi 270a/12

k.-ürge 270a/11, 271a/10

k.-meyin 297b/7

k.-e almay 219a/10, 226a/10, 265a/8

k.-e almay (tāb u muḳāvemet k.) 231b/9

k.-e almayın (tāb-ı muḳāvemet k.) 209a/12

kéltürmek Getirmek

k. 227b/6

k.-ür érdi 236b/1

kéme Gemi

k. 204b/15, 204b/17, 207a/11, 211a/10, 211a/3, 211a/7, 222b/17, 247b/17, 290a/9

k. bile 203a/8, 273b/5, 274a/2, 281a/14, 288b/13

k. üzre 271b/7

k.+ni 210b/17

k.+ġa 298b/7

k.+ge 210b/15, 210b/16

k.+din 211a/8, 285a/10

k.+lerge 271a/13, 283a/12

k.+lerni 271a/10, 271a/11

kémesiz Gemisiz

k. 272a/3

kéŋ Geniş

k. 232b/10, 248b/6, 271b/17

kérek Gerek, lazım

k. durur 238a/8

kés- Kesmek

k.-key 232b/8

k.-ip 221a/9, 246a/3

k.-ip (baş k.) 209a/9, 264a/6

k.-ip (başın k.) 286b/6

k.-ken 242b/6

kések Katı toprak parçası

k. 212a/4

késük Kesik

k. 226b/10, 264a/11

két- Gitmek

k.-ip 262a/11, 262a/8, 264a/7

k.-ken 234a/17

k.-mesün! 214a/14, 267a/4

kétür- Getirmek → **kéltür-**

k.-diler 243a/7

k.-diler (żiyāfet k.) 243a/6

k.-gey 230a/9

k.-mey 249b/12

k.! 267a/5

kéy- Giymek

k.-ip 214a/7, 258b/5, 259a/11, 261b/12, 261b/17

kéydür- Giydirmek

k.-gen 243b/7

k.-üp 249b/9

kéydürül- Giydirilmek

k.-üp 250b/6

kéyin Arka, geri

k. 208b/13, 208b/6

k.+ide 258a/14

k.+ide durur 298b/9

k.+idin 204b/10, 252b/5, 258a/4, 262a/13, 262b/11, 262b/14, 262b/3, 270a/16, 270a/7, 280a/6, 298a/7

kéyür- Giydirmek

k.-düm (ḳayd-ı kitābġa k.) 278a/16

k.-genleriniŋ 274b/9

k.-üp 204a/14, 217a/14, 271a/2

k.-üp dururlar 220a/2

kéyürmek Giydirmek

k. (taḥrīr silkige k.) 267a/8

kéyürül- Giydirilmek

k.-ür 224b/2

k.-ür (taḥrīr silkige k.) 228b/8

ḳıble < *Ar.* Kâbe'nin bulunduğu taraf; Güney

ḳ. 272b/1

ḳ.+dağı 289a/8

ḳ.+si 247a/6

ḳ.+side 285b/17, 287a/4, 289a/6

ḳ.+sidin 207a/9

ḳıbletü'l-etḳıyā < *Ar.* Takva sahiplerinin kıblesi

ḳ. 248a/3

ḳıdve < *Ar.* Önder, lider, uyulan kişi

ḳ.-i ḫavāḳīn-i gerdūn-tevān 229a/7

ḳ.+si 211b/7, 225a/12

ḳıdvetü'l-evliyā < *Ar.* Velilerin önderi

ḳ. (ḥażret-i ḳ.) 248a/3

ḳıdvetü'l-ḫavāḳīn < *Ar.* Hakanların önderi

ḳ. 220b/3

ḳıdvetü'l-muḥaḳḳıḳīn < *Ar.* Gerçeği arayanların önderi

ḳ. ḥażret-i ḳ. 244a/5

ḳıl- Kılmak, yapmak

ḳ.-adur şikār 217a/8

ḳ.-ur-men (ẕikr ḳ.) 208b/11

ḳ.-ur ('afv u kerem ḳ.) 247b/14

ḳ.-ur (baḫtiyār ḳ.) 220a/3

ḳ.-ur (berāber ḳ.) 262a/12

ḳ.-ur (büzürg-vār ḳ.) 220a/4

ḳ.-ur (cilve-sāz ḳ.) 267a/16

ḳ.-ur (dest-i kerem ḳ.) 215a/15

ḳ.-ur gerd 215b/14

ḳ.-ur (gerd-i rāh ḳ.) 244b/14

ḳ.-ur gürīz 215b/13, 255b/15

ḳ.-ur Ḥaḳḳ te'ālā 'azīz 222a/10

ḳ.-ur (ḥükümrānlıġ ḳ.) 228b/14

ḳ.-ur ḳabż 241b/3

ḳ.-ur ḳatl 212b/2

ḳ.-ur (ḳatīl ü esīr ḳ.) 207b/7

ḳ.-ur (lāmi' ḳ.) 212b/8

ḳ.-ur mīşlerge 218b/10

ḳ.-ur (munıŋ dék ḳ.) 241a/8

ḳ.-ur (nigāriş ḳ.) 217b/9

ḳ.-ur (nişān ḳ.) 258a/10

ḳ.-ur peykeridin 'ayān 212b/9

ḳ.-ur pīşe 247b/14

ḳ.-ur rūşen 219a/16

ḳ.-ur (ṣayd ḳ.) 217a /10

ḳ.-ur (şikār ḳ.) 217a/2

ḳ.-ur (taḥrīr ḳ.) 206b/11, 220a/12, 267a/11

ḳ.-ur (ṭāli' ḳ.) 212b/9

ḳ.-ur (terennüm ḳ.) 227b/2

ḳ.-ur tīġ 212b/12

ḳ.-ur (u'cūbe-nigārlıġ ḳ.) 226a/10

ḳ.-ur (u'cūbe-nümālıġ ḳ.) 233a/2, 236a/16

ḳ.-ur (vāḳıʿa-güẕārlıġ ḳ.) 203b/14

ḳ.-ur-miz (ẕikr ḳ.) 217b/4

ḳ.-urlar (hem-vār ḳ.) 294b/7

ḳ.-urlar (müstemend ü nejend ḳ.) 212b/17

ḳ.-urlar (zirāʿat ḳ.) 272a/5

ḳ.-ıp durur (emr ḳ.) 208a/6

ḳ.-ıp durur (ḥamle ḳ.) 224a/7

ḳ.-ıp durur (hem-ḳadem ḳ.) 299b/7

ḳ.-ıp durur (maḳarr-ı bār-gāh-ı devlet ḳ.) 271b/10

ḳ.-ıp durur (meʾmūr ḳ.) 272a/12

ḳ.-ıp durur (nām-zed ḳ.) 231a/13, 283b/6

ḳ.-ıp durur (ṭıfl-ı ebced-ḫᵛān ḳ.) 216b/10

ḳ.-ıp dururlar 247b/10, 258a/6

ḳ.-ıp dururlar (ʿarż ḳ.) 291b/13

ḳ.-ıp dururlar (ber-pāy ḳ.) 287a/7

ḳ.-ıp dururlar (bī-niyāz ḳ.) 290b/15

ḳ.-ıp dururlar (ḥareket ḳ.) 291b/3

ḳ.-ıp dururlar (ḫāżır ḳ.) 271a/11

ḳ.-ıp dururlar (ḫilʿat-ı zer-dūz irsāl ḳ.) 279b/6

ḳ.-ıp dururlar (inʿām ḳ.) 247b/14

ḳ.-ıp dururlar (intiḳāl ḳ.) 280a/13

ḳ.-ıp dururlar (iẓhār-ı bendelik ḳ.) 265b/13

ḳ.-ıp dururlar (maḳarr-ı bār-gāh-ı celālet ḳ.) 283a/8

ḳ.-ıp dururlar (maḳarr-ı kevkebe-i iclāl ḳ.) 207a/13

ḳ.-ıp dururlar (maḳarr-ı ordu-yı ẓafer-peyker ḳ.) 252a/9

ḳ.-ıp dururlar (mecrūḥ u maḳtūl ḳ.) 284b/6

ḳ.-ıp dururlar (memlū ḳ.) 282b/15

ḳ.-ıp dururlar (meşġūllıḳ ḳ.) 286b/11

ḳ.-ıp dururlar (muḫayyem-i ḫıyām-ı iḳbāl ḳ.) 266a/1

ḳ.-ıp dururlar (muḳaddime-i sipāh ḳ.) 285b/14

ḳ.-ıp dururlar (mürāca'at ḳ.) 203b/10

ḳ.-ıp dururlar (müreffehü'l-ḥāl ḳ.) 266b/15

ḳ.-ıp dururlar (mürüvvet ü merḥamet ḳ.) 205b/7

ḳ.-ıp dururlar (müstaġnī ḳ.) 266b/7

ḳ.-ıp dururlar (nām-zed ḳ.) 262b/11

ḳ.-ıp dururlar (nüzūl ḳ.) 270a/4, 278a/14, 291a/3

ḳ.-ıp dururlar (pāy-māl u nā-būd ḳ.) 252b/10

ḳ.-ıp dururlar (ṣaff-ārālıġ ḳ.) 263a/6, 286a/1

ḳ.-ıp dururlar (yarımın maḳtūl ve yarımın me'sūr ḳ.) 207b/5

ḳ.-ıp dururlar (zer-pāşlıġ ḳ.) 249b/4

ḳ.-mış bu ṣoḥbetdin ferāmūş 259a/8

ḳ.-dım (tevaḳḳuf ḳ.) 271a/9

ḳ.-dum (feraḥ-güster ḳ.) 200b/2

ḳ.-dum (pīş-keş ḳ.) 200b/3

ḳ.-dum ṣaffet 212b/13

ḳ.-dı ('aṭā ḳ.) 278b/17

ḳ.-dı (ārāste ḳ.) 287a/5

ḳ.-dı (aṣamm ḳ.) 264b/14

ḳ.-dı (atalıḳ ḳ.) 227a/14

ḳ.-dı (bedreḳa ḳ.) 273a/10

ḳ.-dı (behişt-āyīn ḳ.) 257a/7

ḳ.-dı (behişt-nişān ḳ.) 223b/1

ḳ.-dı (behre-mend ḳ.) 265a/16

ḳ.-dı (cārī ḳ.) 222b/17, 280b/2

ḳ.-dı (cilve-ger ḳ.) 261b/5

ḳ.-dı cülūs 215b/4, 250a/12

ḳ.-dı (emr ḳ.) 207b/12, 274b/11

ḳ.-dı (felek-tāz ḳ.) 249b/9

ḳ.-dı (fermān ḳ.) 274a/4

ḳ.-dı (feṯḥ-i 'azīmet ḳ.) 274b/13

ḳ.-dı (ġalebe ḳ.) 222b/13

ḳ.-dı (ġarralıġ ḳ.) 264b/9

ḳ.-dı ġavş 211a/16

ḳ.-dı (ġayret-i behişt-i berrīn ḳ.) 275a/6

ḳ.-dı (ġayret-i firdevs-i rıḍvān ḳ.) 252a/4, 255a/9

ḳ.-dı (gevher-bār ḳ.) 256b/3

ḳ.-dı (girān-māye ḳ.) 243a/17

ḳ.-dı (giriftār ḳ.) 212a/17, 270a/3

ḳ.-dı (güş-zed ḳ.) 225b/11

ḳ.-dı (gülistān ḳ.) 218b/7

ḳ.-dı (ḫalāṣ ḳ.) 297b/1

ḳ.-dı (ḥamle ḳ.) 221b/14

ḳ.-dı (ḥareket ḳ.) 244b/13

ḳ.-dı (ḫiṭāb ḳ.) 299a/13

ḳ.-dı (ḫūrşīd-i şeh-bāzī ḳ.) 265a/12

ḳ.-dı (ılġar ḳ.) 277a/6

ḳ.-dı (iltimās ḳ.) 231b/3

ḳ.-dı (irsāl ḳ.) 228a/3, 231b/3, 233a/6, 269a/9, 295b/2, 299b/17

ḳ.-dı (istimdād ḳ.) 202b/3

ḳ.-dı iẓhār-ı saḫāvet 249b/12

ḳ.-dı (kām-yāb ḳ.) 261b/16

ḳ.-dı (ḳaṣd ḳ.) 287b/13

ḳ.-dı (leşker-gāh ḳ.) 235b/6

ḳ.-dı (ma‘dūm ḳ.) 296a/4

ḳ.-dı (ma‘rūż ḳ.) 275b/5

ḳ.-dı (ma‘ṭūf ḳ.) 244a/9

ḳ.-dı (maḥbūs ḳ.) 300a/14

ḳ.-dı (maḳarr-ı bār-gāh-ı iclāl ḳ.) 278a/10

ḳ.-dı (maḳarr-ı sürādıḳāt-ı iclāl ḳ.) 253b/3

ḳ.-dı (maḳtūl u me’sūr ḳ.) 298a/17

ḳ.-dı māni‘-i nūr 259b/16

ḳ.-dı (maṣrūf ḳ.) 204a/14

ḳ.-dı (māt ḳ.) 220a/1, 254a/17

ḳ.-dı (mażreb-i bār-gāh-ı ‘izz ü celāl ḳ.) 271b/2

ḳ.-dı (mażreb-i bār-gāh-ı iḳbāl ḳ.) 292a/3

ḳ.-dı (mażreb-i bār-gāh-ı sipihr-timsāl ḳ.) 252a/2

ḳ.-dı (me’mūr ḳ.) 274b/1

ḳ.-dı (memlū ḳ.) 270b/13

ḳ.-dı (memlū vü meşhūn ḳ.) 251a/6

ḳ.-dı (merḥamet ḳ.) 201a/1, 277b/4

ḳ.-dı (meşveret ḳ.) 227b/11

ḳ.-dı meyl 215b/9

ḳ.-dı (mu‘asker ḳ.) 285b/1

ḳ.-dı (mu‘asker-i ‘asākir-i nuṣret-iltizām ḳ.) 236a/2

ḳ.-dı (mu‘āvedet ḳ.) 237a/7

ḳ.-dı (muḥārebe ḳ.) 237b/6

ḳ.-dı (muḥāṣara ḳ.) 281b/12

ḳ.-dı (muḳarrer ḳ.) 254b/15, 265a/4, 272b/1, 280b/4, 285b/13

ḳ.-dı (muḳarrer-i kevkebe-i iclāl ḳ.) 204b/15

ḳ.-dı (munṣarif ḳ.) 208a/14

ḳ.-dı (murād-ı mürāca‘at ḳ.) 268b/1

ḳ.-dı (müfteḫir ḳ.) 295a/17, 300a/6

ḳ.-dı mülzem 259a/6

ḳ.-dı (mümtāz ḳ.) 279b/4

ḳ.-dı (münḳasım ḳ.) 285b/6

ḳ.-dı (mürāca'at ḳ.) 203a/9, 235a/12, 247a/2

ḳ.-dı (müretteb ḳ.) 289a/6

ḳ.-dı (mürüvvet ü mekremet ḳ.) 203b/6

ḳ.-dı (müstaḳarr-ı ordu-yı sa'ādet-dest-gāh ḳ.) 251b/16

ḳ.-dı (müşāhede ḳ.) 208b/6

ḳ.-dı (müzeyyen ḳ.) 248a/8

ḳ.-dı (nafaḳa ḳ.) 259a/16

ḳ.-dı (nām-zed ḳ.) 235b/17, 237a/12, 240a/15, 278b/4, 280a/6, 281a/12, 293a/8

ḳ.-dı (naṣb ḳ.) 280b/7

ḳ.-dı (nehżat ḳ.) 202a/4, 247b/6, 261a/2

ḳ.-dı nişīmen 216a/12

ḳ.-dı (nüzūl ḳ.) 207b/14, 230b/9, 236b/12, 251b/6, 280b/1, 280b/5

ḳ.-dı (nüzūl-ı iclāl ḳ.) 283b/17, 289b/17

ḳ.-dı peydā 257a/5

ḳ.-dı (pīş-keş ḳ.) 274a/3, 278a/6

ḳ.-dı (pīş-nihād-ı ḫāṭır ḳ.) 205b/10

ḳ.-dı rām 261a/6

ḳ.-dı (ravża-ı tezyīn ḳ.) 246a/11

ḳ.-dı (reşk-i behişt ḳ.) 278a/1

ḳ.-dı (rūşen ḳ.) 249b/15, 258a/13

ḳ.-dı (rūşen ü münevver ḳ.) 201a/10, 225b/7

ḳ.-dı (rükūb ḳ.) 242a/3, 253b/16

ḳ.-dı (ṣaff-ārālıġ ḳ.) 289a/5

ḳ.-dı (sehīm ü şerīk ḳ.) 226a/5

ḳ.-dı (ser-efrāz ḳ.) 227a/11, 248b/4, 280b/8, 290a/1

ḳ.-dı (ser-gerde ḳ.) 285b/11

ḳ.-dı (ser-şār-ı devlet ḳ.) 247a/2

ḳ.-dı seyr 257b/8

ḳ.-dı (sipāh-ı devlet ḳ.) 245a/1

ḳ.-dı (sitem-fezālıġ ḳ.) 264b/8

ḳ.-dı (şefḳat ḳ.) 243b/9

ḳ.-dı (şehr-istān-ı çīn ḳ.) 233b/7

ḳ.-dı (şekve vü şikāyet ḳ.) 205b/12

ḳ.-dı (şikār-gāh-ı şāh-bāz-ı iḳbāl ḳ.) 248b/5

ḳ.-dı şitāb 261a/5

ḳ.-dı (şürū‘ ḳ.) 256b/7

ḳ.-dı tācir 249b/10

ḳ.-dı (ta‘ahhüd ḳ.) 216a/16

ḳ.-dı (ta‘yīn ḳ.) 241b/13, 247b/17, 254b/14, 272a/10

ḳ.-dı (taḥammül ḳ.) 201b/8

ḳ.-dı (ṭarīḳa-ı ihātā ḳ.) 223b/14

ḳ.-dı (te‘āḳub ḳ.) 277a/7

ḳ.-dı (terakḳī ḳ.) 216a/17

ḳ.-dı (terġīb ü taḥrīṣ ḳ.) 202a/1

ḳ.-dı (tīġ-ı ḥavāle ḳ.) 222b/1

ḳ.-dı (ṭuġyān ve ġalebe ḳ.) 275a/17

ḳ.-dı (zamāne ḳ.) 225b/15

ḳ.-dı (zer-pūş-ı ‘ināyet ḳ.-dı 300a/13

ḳ.-dı (zīnet-efzā-yı ‘ālem ḳ.) 271b/4

ḳ.-dılar 258b/13

ḳ.-dılar (‘ayān ḳ.) 213b/1

ḳ.-dılar (āġāz ḳ.) 223b/17

ḳ.-dılar (bāl-güşāy ḳ.) 277a/12

ḳ.-dılar (beyān ḳ.) 259a/5

ḳ.-dılar (cān-sipārlıġlar ḳ.) 300a/8

ḳ.-dılar (cevāhīr-nişānlıġ ḳ.) 242b/17

ḳ.-dılar (daḫil ḳ.) 211a/12

ḳ.-dılar (esīr ḳ.) 203a/7, 205a/15

ḳ.-dılar (ġalebe ḳ.) 286b/9, 289b/12

ḳ.-dılar (ġarḳ-āb ḳ.) 282a/2

ḳ.-dılar (gül-şen ḳ.) 228a/7

ḳ.-dılar (ḫalāṣ ḳ.) 277a/14

ḳ.-dılar (ḫayāl ḳ.) 226b/17

ḳ.-dılar (hücūm ḳ.) 208b/13

ḳ.-dılar (iḫtiyār ḳ.) 205b/9

ḳ.-dılar (irsāl ḳ.) 227b/13, 272b/10

ḳ.-dılar (iẓhār-ı inḳıyād ḳ.) 237a/10

ḳ.-dılar (kūşiş ḳ.) 294a/13

ḳ.-dılar (ma‘rūż ḳ.) 269a/8

ḳ.-dılar (maġlūb u münhezim ḳ.) 253a/7

ḳ.-dılar (maḥbūs ḳ.) 269b/12

ḳ.-dılar (maḳhūr u müste’ṣal ḳ.) 237b/2

ḳ.-dılar (maḳtūl ḳ.) 287b/6

ḳ.-dılar (maḳtūl u me’sūr ḳ.) 281b/14

ḳ.-dılar (maṣḥūb ḳ.) 239a/9

ḳ.-dılar (me’sūr u maḳtūl ḳ.) 219a/9

ḳ.-dılar (muḥāṣara ḳ.) 286b/16

ḳ.-dılar (muḳayyed ḳ.) 295a/5

ḳ.-dılar (muṣālaḥa ḳ.) 294b/2

ḳ.-dılar (mükerrer ḳ.) 259a/12

ḳ.-dılar (mültehib ḳ.) 218b/16

ḳ.-dılar (mümtāz u ser-efrāz ḳ.) 285a/14

ḳ.-dılar (mürāca‘at ḳ.) 204b/5, 234b/6

ḳ.-dılar (mürüvvet ḳ.) 268b/8

ḳ.-dılar (müşāhede ḳ.) 260b/1, 265a/9

ḳ.-dılar (müteḥaṣṣın ḳ.) 252b/7

ḳ.-dılar (nüzūl ḳ.) 245a/17, 292a/6

ḳ.-dılar (nüzūl-ı iclāl ḳ.) 237b/17, 240b/3, 283a/6

ḳ.-dılar (pīş-keş ḳ.) 207b/9

ḳ.-dılar (rāst ḳ.) 260a/8

ḳ.-dılar (redd ḳ.) 288a/5

ḳ.-dılar (rengīn ḳ.) 224a/14

ḳ.-dılar (ser-efrāz ḳ.) 291a/5

ḳ.-dılar (ta‘yīn ḳ.) 290b/17

ḳ.-dılar (taḫt u tārāc ḳ.) 206a/4

ḳ.-dılar (ṭaleb ḳ.) 254b/2

ḳ.-dılar (tārāc ḳ.) 254b/4

ḳ.-dılar (taṣavvur ḳ.) 260b/1

ḳ.-dılar (te‘ākub ḳ.) 204a/7

ḳ.-dılar (terġīb ḳ.) 234a/3

ḳ.-dılar (tevaḳḳuf ḳ.) 297a/10

ḳ.-dılar (uruş ḳ.) 298b/13

ḳ.-dılar (üsāret ḳaydıġa giriftār ḳ.) 226b/7

ḳ.-dılar (yörüş ḳ.) 295b/13

ḳ.-dılar (zaḫm-dār ḳ.) 246a/3

ḳ.-dılar āl-ı benīni şehīd 213b/1

ḳ.-dılar bīġ 239b/10

ḳ.-dılar lāle-reng 297a/8

ḳ.-ġay (ber-pā ḳ.) 248a/2

ḳ.-ġay (ḫaber-dār ḳ.) 231b/13

ḳ.-ġay güẕār 250a/10

ḳ.-ġay hevā 260a/15

ḳ.-ġay ḳaçan ḫaşm ḳanın heder 260a/17

ḳ.-ġay tīzrek a‘dānı muẓṭar 232b/9

ḳ.-ġaylar (‘āzim ḳ.) 297a/16

ḳ.-ġaylar (ber-pāy ḳ.) 283b/15

ḳ.-ġaylar (cem‘ ḳ.) 204b/17

ḳ.-ġaylar (defn ḳ.) 291b/12

ḳ.-ġaylar (ḫaber-dārlıḳ ḳ.) 290b/17

ḳ.-ġusı durur (bī-bünyād ḳ.) 267b/1

ḳ.-ġıl! (ḥaẕer ḳ.) 240a/5

ḳ.! (āmāde ḳ.) 214b/8

ḳ.! (sāde ḳ.) 214b/8

ḳ.! açıġ 214b/16

ḳ.! bar u yoḳıŋnı cem‘ ḳılmaḳġa niṣār 200b/4

ḳ.! bendelik 214b/7

ḳ.! müyesser 216a/4

ḳ.! pestlik 214b/15

ḳ.! şürū‘214b/13

ḳ.! zer (başım üzre ḳ.) 214b/13

ḳ.-sun! (maḥbūs-ı zindān-ı nekbet ḳ.) 269a/16

ḳ.-ay (ḫaste-i nā-murād ḳ.) 266b/12

ḳ.-ay şāhnıŋ medḥiyetiġa şürū‘ 214b/17

ḳ.-saŋ (ḥükm ḳ.) 254a/5

ḳ.-sa (bādiye-peymālıḳ ḳ.) 254a/1

ḳ.-sa a‘dā maṣāffıġa tīz 215b/13

ḳ.-sa a‘dāġa yaġı ḫūn-rīzlik 296b/11

ḳ.-sa ‘azm-i maṣāff 215b/14

ḳ.-sa ‘azm-i neberd 215b/12

ḳ.-sa émestür (ḳatl ḳ.) 299a/17

ḳ.-sa her kimge Teŋri naẕar 223a/15

ḳ.-sa ḫoş-ḫūylıḳ 247b/15

ḳ.-sa (irāde ḳ.) 217a/2

ḳ.-sa meded-kārlıġ 221b/10

ḳ.-sa naẕar 248b/7

ḳ.-sa seyr fenā 214a/5

ḳ.-saḳ (sīr-āb ḳ.) 238a/11

ḳ.-ıp 212b/1, 214a/1, 222b/3, 223b/10, 223b/13, 243a/1, 246a/13, 248a/12, 256a/1, 256a/9, 257a/17, 257a/9, 261a/13, 262a/14, 264a/4, 276b/16, 298a/14

ḳ.-ıban (lücce-i zeḫḫār ḳ.) 259b/15

ḳ.-ıp a‘dā ġażab otın fürūzān 294a/14

ḳ.-ıp āferīn 221a/13

ḳ.-ıp (āġāz ḳ.) 236b/5

ḳ.-ıp (āheng-i meydān ḳ.) 220a/15

ḳ.-ıp (‘ālem-sūz ḳ.) 221a/5

ḳ.-ıp (āmāde ḳ.) 216b/4

ḳ.-ıp (‘amel ḳ.) 230a/17

ḳ.-ıp (ārāste ḳ.) 209b/4, 263a/7, 265a/1, 289a/2

ḳ.-ıp (ārāste ve pīrāste vü pīrāste ḳ.) 252a/12

ḳ.-ıp (āşikār ḳ.) 210a/16, 236a/8

ḳ.-ıp (‘azm-i temāşā ḳ.) 217a/1

ḳ.-ıp (baş ve esīr ḳ.) 298a/10

ḳ.-ıp ba‘żı él çār-ḳab 261a/8

ḳ.-ıp ba‘żıġa in‘ām-ı cevāhir 249b/10

ḳ.-ıp (behre-mend ḳ.) 228a/1, 252a/5, 272b/17

ḳ.-ıp (ber-pā ḳ.) 263a/14, 267b/6

ḳ.-ıp (ber-pāy ḳ.) 258a/2

ḳ.-ıp (beyān ḳ.) 247a/16

ḳ.-ıp buġż-ı fāş 292a/17

ḳ.-ıp cehd ü cidd 296b/13

ḳ.-ıp (cem‘ ḳ.) 206b/12, 214a/17, 281b/8

ḳ.-ıp (cevelān ḳ.) 220a/16

ḳ.-ıp (cilve ḳ.) 260a/6, 263b/17

ḳ.-ıp (cülūs ḳ.) 228b/14

ḳ.-ıp cünbüş 244b/14

ḳ.-ıp cüstücū 262a/8

ḳ.-ıp (çeng-i şevḳ ḳ.) 241a/7

ḳ.-ıp (çüst -destlıḳ ḳ.) 288a/6

ḳ.-ıp (da‘vā-yı müşākeret ḳ.) 230a/1

ḳ.-ıp (delālet ḳ.) 230a/16

ḳ.-ıp dervāzelerdin taşḳarı meyl 239b/11

ḳ.-ıp (dest-gīr ḳ.) 206a/17, 239a/8, 246a/2, 259b/4

ḳ.-ıp (dil-āverler ḳ.) 232b/7

ḳ.-ıp (dil-ḫaste vü ḫāṭır-perīşān ḳ.) 232b/11

ḳ.-ıp (élçi ḳ.) 272b/10

ḳ.-ıp (esīr ḳ.) 203b/3, 273b/8, 279a/15, 282a/3, 285a/7, 299a/5

ḳ.-ıp (étiglik ḳ.) 296b/11

ḳ.-ıp fāş 262a/16

ḳ.-ıp (fetḥ ḳ.) 290a/11

ḳ.-ıp (ġalebe ḳ.) 208a/11, 209a/11, 224a/4, 236a/17, 289a/9

ḳ.-ıp (ġāret ḳ.) 201b/15, 285b/3

ḳ.-ıp (ġāret ü tārāc ḳ.) 278b/12

ḳ.-ıp ġaş 257b/16

ḳ.-ıp (genc ḳ.) 259a/4

ḳ.-ıp (giriftār ḳ.) 239a/14

ḳ.-ıp ġurriş 296b/8

ḳ.-ıp (gürūh ḳ.) 208b/17, 272a/11

ḳ.-ıp (ḥamle ḳ.) 208a/12, 209a/8, 287b/16, 298b/15, 299a/5

ḳ.-ıp (ḫarāb u yebāb ḳ.) 274b/4

ḳ.-ıp (harāval ḳ.) 259b/12

ḳ.-ıp (ḥareket ḳ.) 207a/9, 247a/3, 251b/17, 258a/1, 271a/7, 289a/1

ḳ.-ıp (ḥareket-i meẕbūḥī ḳ.) 293a/11

ḳ.-ıp (ḥāṣıl ḳ.) 256a/13, 259a/1

ḳ.-ıp hem-nīşīnlik 215b/10

ḳ.-ıp (hem-rāh ḳ.) 228a/2, 238b/12

ḳ.-ıp (ḫırmen ḳ.) 252b/9

ḳ.-ıp (ḫiẕmāṭ ḳ.) 255b/4

ḳ.-ıp (ḫiẕmetler ḳ.) 255a/11

ḳ.-ıp (ḫoşnūd ḳ.) 270a/12

ḳ.-ıp (ḫumār ḳ.) 205b/9

ḳ.-ıp (ḫūn-feşānlıġ ḳ.) 221a/11

ḳ.-ıp (ḫurūc ḳ.) 235a/16

ḳ.-ıp (hücūm ḳ.) 210a/14, 247b/4, 297a/17

ḳ.-ıp (ılġar ḳ.) 240b/15, 299a/4

ḳ.-ıp ıżṭırāb 264a/8

ḳ.-ıp ıżṭırār 294a/5, 294a/7

ḳ.-ıp (ibḳā ḳ.) 220b/2

ḳ.-ıp (ibrāz-ı nā-āşnālıġ ḳ.) 226a/13

ḳ.-ıp (ibtidā ḳ.) 272b/6

ḳ.-ıp (iḥāṭa ḳ.) 221a/3, 232b/2

ḳ.-ıp ihtimām 261a/6

ḳ.-ıp (iḫtiyār ḳ.) 206a/1, 219a/10

ḳ.-ıp (irāde ḳ.) 277b/13

ḳ.-ıp irāde-i rāh 242b/3

ḳ.-ıp (irsāl ḳ.) 251a/5, 277a/4

ḳ.-ıp (istiġāṣe ḳ.) 270b/6

ḳ.-ıp (istiḳbāl ḳ.) 219b/12, 245a/14

ḳ.-ıp (istirdād ḳ.) 201b/4

ḳ.-ıp (‘işve-gerlik ḳ.) 212b/3

ḳ.-ıp (iṭā‘at ḳ.) 265b/12

ḳ.-ıp (ittifāḳ ḳ.) 227b/12

ḳ.-ıp (iẕhār-ı beşāşet ḳ.) 235b/4

ḳ.-ıp (ḳabūl ḳ.) 225a/17

ḳ.-ıp (ḳahramānlıġ ḳ.) 221a/11

ḳ.-ıp (ḳalem ḳ.) 222a/16

ḳ.-ıp (kām-yāb ḳ.) 233b/8

ḳ.-ıp (ḳaṣd ḳ.) 263a/17, 297a/15

ḳ.-ıp (ḳaṣd-ı mülāzemet ḳ.) 298b/7

ḳ.-ıp (ḳaṭ‘ ḳ.) 220a/10, 222b/5, 262a/6

ḳ.-ıp (ḳaṭ‘-ı menāzil ḳ.) 238b/13

ḳ.-ıp (ḳaṭ‘-ı mesāfet ḳ.) 232a/15, 290b/6, 293b/4

ḳ.-ıp (ḳatl ḳ.) 276a/16

ḳ.-ıp (ḳaṭl-i‘āmm ḳ.) 239b/6

ḳ.-ıp (ḳatl-i‘āmm ḳ.) 203a/15

ḳ.-ıp ḳavā‘id 258b/17

ḳ.-ıp (keşf-i muġlaḳāt-ı naḳlī ḳ.) 216b/16

ḳ.-ıp (ḳısm ḳ.) 272a/8

ḳ.-ıp kīn 212b/16

ḳ.-ıp (ḳuvvet ḳ.) 288a/6

ḳ.-ıp (ḳuyaş dék ḳ.) 251a/16

ḳ.-ıp (ma‘ṭūf ḳ.) 224a/9

ḳ.-ıp (ma‘zūl ḳ.) 202a/11, 280b/9

ḳ.-ıp (maḥbūs ḳ.) 280b/17

ḳ.-ıp (maḳtūl u me’sūr ḳ.) 278b/9

ḳ.-ıp (manṣūb ḳ.) 280b/8

ḳ.-ıp (maṣḥūb ḳ.) 238b/2, 293a/16

ḳ.-ıp (mażbūṭ ḳ.) 207b/15, 238b/16

ḳ.-ıp (me’men ḳ.) 292b/13

ḳ.-ıp (meftūḥ u vīrān ḳ.) 204a/13

ḳ.-ıp (memnū‘ ḳ.) 280b/3

ḳ.-ıp (merḥamet ḳ.) 266a/4

ḳ.-ıp (mu‘asker ḳ.) 236a/17, 253a/16

ḳ.-ıp (mu‘āyene-i meydāndārlıḳ ḳ.) 288b/2

ḳ.-ıp (muḥāṣara ḳ.) 259b/9, 291b/10

ḳ.-ıp (muḳarrer ḳ.) 274b/14

ḳ.-ıp (muḳayyed ḳ.) 212a/17, 300a/4

ḳ.-ıp (musaḫḫar ḳ.) 265b/7

ḳ.-ıp (muṣammem ḳ.) 227b/7, 272a/6

ḳ.-ıp mübāhāt 215b/5

ḳ.-ıp (müctemi‘ ḳ.) 209b/2

ḳ.-ıp (müfevveż ḳ.) 226a/4

ḳ.-ıp (müfteḫir ü ser-efrāz ḳ.) 300a/12

ḳ.-ıp (mülāzemet ḳ.) 299b/9

ḳ.-ıp (mülebbes ḳ.) 288b/13

ḳ.-ıp (mümtāz u ser-efrāz ḳ.) 250a/2

ḳ.-ıp (münhezim ḳ.) 250b/14

ḳ.-ıp (münḳasım ḳ.) 271a/12

ḳ.-ıp (mürāca‘at ḳ.) 234b/11, 249b/2, 286b/14

ḳ.-ıp (mürġ-zār ḳ.) 251b/4

ḳ.-ıp (müşāhede ḳ.) 210a/9, 218b/1, 222a/17, 226b/15, 287b/16

ḳ.-ıp (müşāveret ḳ.) 229a/3

ḳ.-ıp (müteferriḳ ü perīşān ḳ.) 222b/10

ḳ.-ıp (müteḥarrik ḳ.) 274b/5

ḳ.-ıp (nā-āşnālıġ ḳ.) 213a/2

ḳ.-ıp (nām-zed ḳ.) 268a/14, 285b/10

ḳ.-ıp (nāyib ḳ.) 241b/11, 254b/13

ḳ.-ıp (neberd ḳ.) 220b/11

ḳ.-ıp (nehżat ḳ.) 203b/13, 223a/17

ḳ.-ıp (nisbet ḳ.) 201b/6

ḳ.-ıp (nūş ḳ.) 264b/6

ḳ.-ıp (nüzūl ḳ.) 235a/12, 266b/14, 294b/9

ḳ.-ıp (olca ḳ.) 240b/17

ḳ.-ıp (pervā ḳ.) 220b/2

ḳ.-ıp (pervānçı ḳ.) 280b/10

ḳ.-ıp (pīş-destlik ḳ.) 239a/6

ḳ.-ıp (pīş-nihād-ı ḫāṭır-hümāyūn ḳ.) 270b/11

ḳ.-ıp (pīş-nihād-ı ḫāṭır-ı‘āṭır ḳ.) 233a/5

ḳ.-ıp (piyāde ḳ.) 210a/17

ḳ.-ıp (rāyāt-ı nuṣret-iltizām ḳ.) 232a/16

ḳ.-ıp (rengīn ḳ.) 289b/5

ḳ.-ıp (resūl ḳ.) 201b/7

ḳ.-ıp (ri‘āye ḳ.) 279a/4

ḳ.-ıp (rükūb ḳ.) 203b/12, 207a/5, 226b/4, 228a/16, 250b/9, 252a/3, 253b/4, 255a/4, 269b/3, 277b/16, 287a/3, 296a/5

ḳ.-ıp (ṣāḥib-ḥırmān ḳ.) 229a/11

ḳ.-ıp (sa‘y u kūşiş ḳ.) 206a/8

ḳ.-ıp sāye-i devletide maḳām 229b/3

ḳ.-ıp (semend ḳ.) 262a/17

ḳ.-ıp (senger ḳ.) 226a/17

ḳ.-ıp (ser-ʿasker ḳ.) 207a/1

ḳ.-ıp (ser-gerde ḳ.) 276a/3, 280a/6

ḳ.-ıp (ser-şār-ı bāde-i nevāziş ḳ.) 277b/1

ḳ.-ıp ser-ḫoş 258b/7

ḳ.-ıp (seyr ḳ.) 248b/17

ḳ.-ıp (sürʿat-ı seyr-i istiʿāre ḳ.) 279b/15

ḳ.-ıp (şaḳḳ ḳ.) 297b/11

ḳ.-ıp (şeb-gīr ḳ.) 274a/6

ḳ.-ıp (şecāʿat ḳ.) 223a/9

ḳ.-ıp (şehīd ḳ.) 277a/1

ḳ.-ıp (şemşīr ü ketāre ḳ.) 239b/8

ḳ.-ıp (şināh ḳ.) 224a/15, 243b/14

ḳ.-ıp (taʿaṣṣub ḳ.) 289b/6

ḳ.-ıp (taʿyīn ḳ.) 277b/14, 290b/2, 291a/4, 291a/8, 295b/1, 296b/2

ḳ.-ıp taḥsīn-i zamāne 243a/3

ḳ.-ıp (tāḫt u tāz ḳ.) 258a/7

ḳ.-ıp (taḳsīm ḳ.) 274b/16

ḳ.-ıp ṭāliʿim şūmlıġ 266b/11

ḳ.-ıp (tārāc u ġāret ḳ.) 234a/14

ḳ.-ıp (tārāc u maḳtūl u meʾsūr ḳ.) 279b/17

ḳ.-ıp (ṭayy-ı menāzil ḳ.) 292a/5

ḳ.-ıp (ṭayy-ı merāḥil ḳ.) 227b/14, 240b/2, 251b/1ḳıl-ıp, 275a/4

ḳ.-ıp (teʿāḳub ḳ.) 205a/15, 207b/4, 219a/7, 221b/2, 265a/12, 297a/5, 298a/9, 298a/16

ḳ.-ıp (tefaḳḳud ḳ.) 290a/9

ḳ.-ıp (tefvīż ḳ.) 218a/7, 228a/15

ḳ.-ıp (tekāmīş ḳ.) 284b/14

ḳ.-ıp (tekāpū ḳ.) 286a/10

ḳ.-ıp (temekkün ḳ.) 260a/10

ḳ.-ıp (terāviş ḳ.) 263b/17

ḳ.-ıp (tereddüd ḳ.) 274a/16

ḳ.-ıp (terġīb ü taḥrīṣ ḳ.) 299b/12

ḳ.-ıp (terk-i muḥārebe ḳ.) 295b/14

ḳ.-ıp (tīġ-ı ḥavāle ḳ.) 222a/1

ḳ.-ıp tīz-dem 261a/11

ḳ.-ıp tünd 261a/12

ḳ.-ıp (ʿubūr ḳ.) 204a/4, 207a/12, 223a/6, 231b/7, 273b/6, 285a/11, 292a/2

ḳ.-ıp (ʿurūc ḳ.) 216b/7, 225b/3, 297a/13

ḳ.-ıp (üstüvār ḳ.) 261b/13, 262a/15

ḳ.-ıp (vedāʿ ḳ.) 224a/12

ḳ.-ıp (yād-āverlik ḳ.) 300a/9

ḳ.-ıp yārlıġ 213a/1

ḳ.-ıp (yılḳıçı ḳ.) 206a/4

ḳ.-ıp (yolçı ḳ.) 234b/5

ḳ.-ıp (yörüş ḳ.) 252a/11

ḳ.-ıp (ẓāhir ḳ.) 255a/16

ḳ.-ıp (zaḫmdār ḳ.) 298b/15

ḳ.-ıp (zirāʿat ḳ.) 299a/2

ḳ.-ıp (ziyāret ḳ.) 244a/7

ḳ.-ıp (zūr ḳ.) 271b/17

ḳ.-up (kāviş ḳ.) 263b/17

ḳ.-urġa 223b/7

ḳ.-urġa Bismil 244b/7

ḳ.-ġaç (müşāhede ḳ.) 264b/2

ḳ.-ġan 237a/3, 268b/4, 282a/11

ḳ.-ġan (cān-bāzlıḳ ḳ.) 252b/7

ḳ.-ġan (ḳaṣd ḳ.) 221b/11

ḳ.-ġan (yörüş ḳ.) 268b/13

ḳ.-ġanda (muʿāvedet ḳ.) 268b/3

ḳ.-ġanda (nüzūl ḳ.) 223b/12

ḳ.-ġandın soŋ (taḫḳīḳ ḳ.) 223a/17

ḳ.-ġandın soŋra (ʿubūr ḳ.) 298b/12

ḳ.-ġandın soŋra (nehżat ḳ.) 275b/17

ḳ.-ġandın soŋra (taḫḳīḳ ḳ.) 269a/8

ḳ.-ġanı (ʿazm-i şikār ḳ.) 277b/5

ḳ.-ġanı (berḳ-tāz ḳ.) 241a/5

ḳ.-ġanı (yörüş ḳ.) 253b/8

ḳ.-ġanın (rükūb ḳ.) 204b/10

ḳ.-ġanın (yörüş ḳ.) 256a/4

ḳ.-ġanınıŋ (maḥbūs-ı ḥiṣār ḳ.) 277b/7

ḳ.-urda (mürācaʿat ḳ.) 221b/3

ḳ.-ġusı (anı ḳ.) 223a/14

ḳ.-ġusı böyle ṭayy 230b/17

ḳ.-ġuça müstemend 266b/1

ḳ.-ġuçı (ʿadem ḳ.) 208b/1

ḳ.-ġuçı (ʿayān ḳ.) 220b/9

ḳ.-ġuçı (hedm ḳ.) 208b/2

ḳ.-ġuçı (kān ḳ.) 220b/10

ḳ.-ġunça (muʿāvedet ḳ.) 244a/1

ḳ.-ıp érdi (ʿubūr ḳ.) 205a/2

ḳ.-ıp érdi (nāmzed ḳ.) 279a/7

ḳ.-ıp érdi (rükūb ḳ.) 273b/14

ḳ.-ıp érdiler (ber-pā ḳ.) 255a/14

ḳ.-ur érdi (da‘vā-yı müsāvāt ḳ.) 239b/3, 275b/1

ḳ.-ur érdi (ḫāriş ḳ.) 298a/12

ḳ.-ur érdi (iltifāt ḳ.) 225a/15

ḳ.-ur érdi (iẓhār-ı muḥārebe ḳ.) 236a/4

ḳ.-ur érdi (kūşiş ḳ.) 268a/7

ḳ.-ur érdi (müdārā vü muvāsā ḳ.) 201a/14

ḳ.-ur érdi (ser-efşānlıġ ḳ.) 264a/17

ḳ.-ur érdi (ser-keşlik ḳ.) 247a/11

ḳ.-ur érdiler (ser-efşānlıġ ḳ.) 209b/8

ḳ.-ur érdiler (kerr ü fer ḳ.) 265a/9

ḳ.-ur érdiler (müdāfa‘a ḳ.) 239b/5

ḳ.-urlar érdi (ser-efşānlıġ ḳ.) 237b/12

ḳ.-urlar érdi (tercīḥ ḳ.) 258a/4

ḳ.-ıp durur érdi (müfteḫir ve ser-efrāz ḳ.) 217b/17

ḳ.-ıp durur érdi (hem-ser ḳ.) 218a/4

ḳ.-ıp durur érdi (iḳāmet ḳ.) 204b/11

ḳ.-ıp durur érdi (irsāl ḳ.) 269a/2

ḳ.-ıp durur érdi (müstaẓhir ḳ.) 218a/2

ḳ.-ıp durur érdi (taḥvīl ḳ.) 293b/5

ḳ.-salar érdi ‘azm (ḳavġalı ḳ.) 246a/5

ḳ.-mas (sirāyet ḳ.) 292a/14

ḳ.-mas (te’şīr ḳ.) 292a/16

ḳ.-mas asıġ 201b/9

ḳ.-mas durur érdi (manẓūr ḳ.) 221b/13

ḳ.-mas endīşe 293b/7

ḳ.-madı (asıġ ḳ.) 275b/4

ḳ.-ma bed-mestlik (ḳ.) 214b/15

ḳ.-masa iltifāt 214a/3

ḳ.-maslar érdi (manẓūr ḳ.) 259b/3

ḳ.-masun (ṭabḫ ḳ.) 244a/2

ḳ.-maġay oḳ meyli ḫaṭā 261a/13

ḳ.-maġaylar (girān-bār ḳ.) 210b/17

ḳ.-maġaylar (iḫtiyār ḳ.) 269a/5

ḳ.-may (endīşe ḳ.) 293b/12

ḳ.-may (te'emmül ü tevaḳḳuf ḳ.) 287b/5

ḳ.-may meyl-i ḫ̆āb 261a/5

ḳ.-may yarlıġ 213b/17

ḳ.-may durur érdi (rāst ḳ.) 221b/17

ḳ.-mış durur érdi (ber-pā ḳ.) 231b/8

ḳ.-a almay (şebāt ḳ.) 205a/12

ḳ.-a almayın üştülüm 215b/2

ḳılāde < *Ar.* Gerdanlık, kolye → **ḳulāde**

ḳ.-i zer 242b/3

ḳ.+siġa 257b/6

ḳılavızlıḳ Kılavuzluk

ḳ. 245a/15

ḳılavuz Kılavuz

ḳ.-ı ecel 293b/3

ḳıldur- Yaptırmak, ettirmek

ḳ.-up durur (ḫarāb u nā-būd ḳ.) 290a/5

ḳ.-dı (pāy-māl u telef ḳ.) 290a/3

ḳ.-up (binā ḳ.) 233b/9

ḳ.-up (ḥafr ḳ.) 280b/2

ḳ.-up (maḥbūs ḳ.) 231a/12

ḳ.-up. (pāy-māl u nā-būd ḳ.) 253b/1

ḳ.-up (pāy-māli ḳ.) 289b/16

ḳ.-up durur érdi (iḫrāc ḳ.) 267b/9

ḳıldurmaḳ Yaptırmak, ettirmek

ḳ.+ġa (ġāret ü tārāc ḳ.) 273b/4

ḳ.+ġa (pāy-māl ḳ.) 291b/2

ḳılıç Bir veya iki yüzü keskin, uzun ve sivri, çelikten yapılmış kesici bir silah

ḳ. 215b/13, 219b/4, 221a/11, 299b/1

ḳ. çék- 255b/15

ḳ. urup dururlar 252b/17

ḳ.+dın 219b/7

ḳ.+ı bile 203a/6

ḳ.+ıdın 267a/15, 289b/4

ḳ.+ın 208b/8, 218b/5, 264a/16

ḳ.+ınıŋ 222b/4, 288b/6

ḳ.+lar 232b/7, 245b/17, 260a/16, 263b/10, 286a/13, 289a/12, 296b/10

ḳ.+ların 290b/8

ḳ.+larnı 261a/11

ḳılıġ Huy, davranış → **ḳılıḳ**

ḳ. 255b/3

ḳılıḳ Huy, davranış → **ḳılıġ**

ḳ. 247a/17

ḳılıl- Kılmak eyleminin dönüşlü ve edilgen biçimi, kılınmak, edilmek, edinmek

ḳ.-ur (īrād ḳ.) 275b/12

ḳ.-ur (irāde ḳ.) 294b/17

ḳ.-ur (ẕikr ḳ.) 214b/4

ḳ.-dı (nehżat ḳ.) 256b/12

ḳ.-up durur (işāreti ḳ.) 221a/1

ḳ.-ġan (binā ḳ.) 254a/8

ḳ.-ġan (tertīb ḳ.) 295a/12

ḳ.-ġan érdi (intiḫāb ḳ.) 204a/3

ḳ.-ıp durur érdi (şemme-i ẕikr ḳ.) 202a/7

ḳıllet < *Ar.* Azlık, kıtlık

ḳ. ü keṣretin bile 294a/3

ḳ. (bā-vücūd-ı ḳ.) 210b/9

ḳılmaḳ(ġ) Kılmak, yapmak

ḳ. (ḥamle ḳ.) 297b/5

ḳ. iḫtiyār 268a/11

ḳ. (ḳurbān ḳ.) 259a/14

ḳ. (muṣāfaḥa ḳ.) 269b/10

ḳ. (ta‘rīf ḳ.) 258a/11

ḳ. (ẕikr ḳ.) 201a/17, 278a/15

ḳ. ḳatīl ü esīr 207b/7

ḳ. ḳatl u ġāret 298a/14

ḳ. bile (seyr ü temāşā ḳ.) 228b/1

ḳ. durur 268a/11

ḳ.+nı 265b/2

ḳ.+nı (iltimās ḳ.) 227b/11

ḳ.+ġa 232b/12

ḳ.+ġa (aḫẕ ḳ.) 292a/4

ḳ.+ġa (ṭahāret ḳ.) 284b/3

ḳ.+ġa niṣār (ḳıl bar u yoḳıŋnı cem‘ ḳ.) 200b/4

ḳ.+ġa tīġ-ı belā (çéker ḳatl ḳ.) 212b/2

ḳ.+da (muḥāṣara ḳ.) 291b/15

ḳ.+dın (ḳatl u esr ḳ.) 288b/4

ḳ.+dın (men‘ ḳ.) 211a/1

ḳ.+ı (āhengin ḳ.) 227b/1

ḳ.+ı (cilve-ger ḳ.) 270b/2

ḳ.+ı (ḥareket ḳ.) 206b/1

ḳ.+ı (hem-ser ḳ.) 228b/12

ḳ.+ı (irsāl ḳ.) 292a/10

ḳ.+ı (mürāca‘at ḳ.) 233a/2

ḳ.+ınıŋ 230b/15

ḳılmaḳlıḳ Kılmak eylemi

ḳ. (ġāret ḳ.) 298a/12

ḳ. (ḫˇār ḳ.) 222a/11

ḳ. (türk-tāz ḳ.) 283b/8

ḳ. üçün (da‘vet ḳ.) 280b/15

ḳ.+nı (şikār ḳ.) 277b/12

ḳır Kır; ormansız, ağaçsız açık alanlar

ḳ. 203b/17

ḳ. bile 204a/7

ḳ.+nıŋ 248a/7

ḳ.+ınıŋ 253a/17, 271b/14

ḳ.+ıdın 293a/4

ḳır- Kırmak; öldürmek

ḳ.-ıp 223a/11

ḳıraḳ(ġ) Kenar, yan

ḳ.+ġa 243b/14

ḳ.+ı bile 298a/1

ḳ.+ın 271b/1‘aṣr, 283a/7, 292a/3

ḳ.+ıġa 211a/9, 222b/15, 243b/6, 247b/6, 257a/15, 266a/17, 291b/17

ḳ.+ıda 220a/13, 240b/5, 269a/9, 271a/15, 272b/3

ḳ.+ıdın 204a/5, 298b/8

ḳıran Öldürücü, helakedici

ḳ. 226b/12, 241a/5

ḳ. körgüz- 209a/9

ḳ. sal- 215a/6

ḳ. yétkür- 249a/5

ḳırġavul Sülün

ḳ.+ı 249a/3

ḳırılmaḳ(ġ) Kırılmak

ḳ.+ı 206b/3, 292a/12

ḳırḳ Kırk

ḳ. 245b/12, 276a/10, 285a/7

ḳ. çaġlıġ 234a/14

ḳırḳ ékki Kırk iki

ḳ. 278a/14

ḳısm < *Ar.* Kısım, bölüm, takım

ḳ. 214b/4, 224a/17, 228b/5

ḳ. ḳıl- 272a/8

ḳ.-ı reng-āmīzleriġa 294b/4

ḳ.+nı 272a/8, 272a/9

ḳ.+ġa 214b/4, 285b/6

ḳısmet < *Ar.* Bölme, pay etme, hisselere ayırma; talih, nasip

ḳ.+i 257b/12

ḳıṭ‘a < *Ar.* En az iki beyitten oluşan ve birinci ve üçüncü mısraları kafiyeli şiir

ḳ. 205b/1, 219a/16, 220a/3, 222a/10, 224b/2, 225b/11, 227a/3, 228a/7, 228b/8, 235a/14, 243b/1, 245a/1, 256b/3, 260b/4, 268a/11, 275a/6, 292a/16, 292b/3, 293b/5, 298a/13

ḳıtāl < *Ar.* Vuruşma, birbirini öldürme, savaş

ḳ. (muḥārebe vü ḳ.) 238a/4

ḳ. (nīrān-ı ḳ.) 218b/16

ḳ.+ġa 220a/15

ḳıya Cihet

ḳ. (her ḳ.) 246b/13

ḳıyām < *Ar.* Kalkma, ayağa kalkma, bir işe kalkışma, ayaklanma

ḳ. 231a/5

ḳ. körgüz- 217b/7, 221b/15, 223a/6, 271a/6, 294a/12, 300a/7

ḳ. körgüzüp dururlar 220a/15, 228a/12, 283b/9, 287b/17

ḳıyāmet < *Ar.* Dünyanın sonu

ḳ. 287a/11

ḳ.+çe 262b/5

ḳ. ḳop- 263b/8

ḳıyāmet-eşer < *Ar.* Kıyamet gibi, muazzam

ḳ. (leşker-i ḳ.) 252b/9, 259b/12, 268b/3, 291a/12

ḳ. bile (leşker-i ḳ.) 240b/13

ḳ.+niŋ (leşker-i ḳ.) 285b/5

ḳ.+ni (leşker-i ḳ.) 287a/4

ḳıymet-bahā < *Ar.* Değerli

ḳ.-yı (dürr-i ḳ.) 219b/2 **baḥr u ḫār-ı** 219b/1

ḳız Kız, kız çocuk

ḳ. 211b/2

ḳızdur- Kızdırmak

ḳ.-ur érdi 236a/7

ḳızıl Çok kırmızı olan, parlak kırmızı

ḳ. 297a/7

ḳızıllıġ Kızıllık

ḳ. 264b/10

ki < *Far.* Bağlama edatı

k. 205a/9, 205b/1, 210a/16, 211a/15, 212a/17, 212a/5, 212a/7, 212b/13, 212b/7, 213a/11, 213a/16, 213b/1, 213b/14, 213b/15, 213b/17, 213b/2, 213b/3, 213b/5, 213b/7, 213b/8, 214a/3, 214a/6, 214b/11, 214b/16, 214b/9, 215b/3, 216b/11, 217a/4, 217a/5, 218a/13, 218b/10, 218b/11, 220a/4, 223a/14, 223b/16, 223b/5, 224b/2, 226b/10, 226b/12, 226b/9, 228b/4, 229b/5, 232b/10, 232b/13, 232b/8, 232b/9, 233b/16, 233b/17, 235a/14, 235a/15, 239b/10, 240a/5, 242a/14, 243a/1, 243a/7, 243b/14, 243b/3, 244b/1, 244b/14, 244b/15, 244b/3, 246b/15, 248a/14, 248b/14, 248b/15, 249a/3, 249b/11, 249b/12, 249b/13, 250a/13, 250a/9, 251b/11, 251b/2, 251b/3, 252a/16,

253a/1, 253a/4, 254a/16, 255b/10, 255b/12, 255b/16, 256a/17, 256b/17, 256b/3, 256b/6, 256b/7, 257a/12, 257a/5, 257b/3, 257b/8, 259a/5, 260a/13, 260a/14, 260a/15, 260a/16, 260a/17, 261a/11, 261a/12, 261a/13, 262a/2, 262a/9, 262b/5, 263b/10, 263b/11, 263b/12, 263b/16, 264a/1, 264b/16, 264b/7, 266b/17, 266b/8, 267a/11, 267a/13, 267a/3, 273b/11, 287a/17, 289a/12, 292b/4, 293b/6, 294a/4, 296a/8, 296b/11, 296b/12, 296b/8, 297b/8, 299b/1, 299b/13

kibi Gibi

k. (baḥr-ı aḫżar k.) 243b/11

k. (bālı k.) 242a/12

k. (cān k.) 233b/2

k. (cennet k.) 267a/1

k. (Ferīdūn k.) 223a/13

k. (gerdūn k.) 250a/15

k. (Gīv-i ṣaff-der k.) 263b/3

k. (ġūl-ı beyābān k.) 248b/16

k. (Ḫātem k.) 241a/12

k. (ḫayl-ı müjgān k.) 233b/2

k. (ḥayvān k.) 248b/16

k. (ḥażret k.) 223b/3

k. (ḫūrşīd-i raḫşān k.) 247a/15

k. (kevşer k.) 243b/11

k. (nevder k.) 263b/2

k. (māh-ı tābān k.) 262a/14

k. (mihr k.) 221b/9

k. (mihr-i raḫşān k.) 262a/15

k. (Rüstem k.) 221a/12, 241a/12, 255b/11

k. (ṣayd bolġan k.) 244b/6

k. (serv-i ḫırāmān k.) 247a/15

k. (Sikender k.) 223a/13

k. (şimālı k.) 242a/13

k. érdiler (Sencer k.) 213b/5

kibr < *Ar.* Büyüklük, ululuk; büyüklük taslama, yüksekten bakma

k.+i (né k.) 232b/12

kiçig Küçük → **kiçig**

k. 271b/14, 272a/4, 276a/10, 299b/3

kifāyet < *Ar.* Yetişme, elverme; yeterlik

keff-i k.+iġa 225b/5

ḳīl < *Ar.* Söz

ḳ. ü ḳāl 238b/14

ḳ. ü ḳāl (merāsim-i ḳ.) 220a/14

kilīd < *Far.* Anahtar

k.+in 219a/11

kilk < *Far.* Kamış kalem

k.+ınıŋ 217b/3

kim (I) < *Far.* Bağlama edatı

k. 228b/17, 200b/5, 201a/13, 201a/17, 201a/7, 201a/8, 201b/1, 201b/10, 201b/13, 201b/2, 202a/1, 202a/12, 202a/15, 202a/2, 202a/7, 202a/8, 202b/1, 202b/12, 202b/5, 203a/16, 203a/2, 203a/5, 203b/14, 203b/7, 204a/3, 204b/16, 204b/17, 204b/9, 205a/16, 205a/9, 205b/16, 205b/6, 207a/14, 207a/15, 207b/1, 207b/10, 207b/14, 208a/1, 208a/13, 208a/7, 208a/8, 208a/9, 208b/4, 208b/6, 209a/14, 209a/9, 209b/11, 209b/12, 209b/15, 209b/9, 210a/15, 210a/2, 210a/7, 210a/8, 210b/11, 210b/13, 210b/16, 210b/17, 210b/5, 210b/7, 211a/1, 211a/12, 211a/13, 212a/2, 212a/4, 212a/7, 212a/8, 212b/12, 212b/16, 212b/8, 213b/4, 213b/6, 214b/2, 215a/1, 215b/16, 215b/17, 216a/1, 216a/17, 216b/3, 217a/11, 217a/13, 217a/16, 217a/17, 217a/7, 217b/12, 217b/3, 217b/9, 218a/9, 218b/14, 218b/2, 218b/4, 219a/12, 219a/16, 219a/17, 219b/1, 219b/10, 219b/14, 219b/2, 219b/4, 219b/5, 219b/6, 219b/7, 220a/12, 220a/5, 221a/1, 221a/15, 221a/2, 221a/3, 221a/4, 221a/6, 221b/12, 221b/15, 222a/10, 222a/14, 222a/15, 222a/8, 222b/1, 222b/13, 222b/7, 223b/12, 223b/13, 223b/14, 223b/8, 223b/9, 224a/1, 224a/12, 224a/16, 224a/2, 224a/6, 224a/7, 224a/9, 224b/14, 224b/3, 224b/4, 224b/9, 225a/15, 225b/1, 225b/2, 226a/10, 226a/16, 226b/14, 226b/15, 226b/3, 227a/1, 227a/5, 227a/8, 227b/2, 227b/8, 228a/13, 228a/4, 228b/14, 228b/15, 228b/16, 228b/7, 228b/8, 229a/5, 229b/1, 229b/14, 229b/5, 230a/10, 230a/14, 230a/15, 230a/4, 230a/5, 230a/7, 230b/2, 230b/4, 230b/8, 231a/14, 231a/2, 231a/3, 231a/7, 231a/9, 231b/13, 231b/14, 231b/2, 231b/3, 231b/5, 232a/12, 232a/7, 232a/9, 233a/10, 233a/12, 233a/2, 233a/9, 233b/1, 233b/10, 233b/16, 234a/10, 234a/11, 234a/15, 234a/17, 234a/6, 234a/7, 234a/8, 234b/1, 234b/12, 234b/2, 234b/3, 235a/1, 235a/6, 235a/8, 235b/1, 235b/2, 235b/3, 236a/16, 236b/10,

236b/2, 237b/11, 238a/11, 238a/13, 238a/17, 238a/7, 238a/8, 238b/1, 239a/11, 239a/13, 239a/15, 239a/3, 239b/14, 239b/2, 239b/5, 240a/11, 240a/12, 240a/7, 240b/1, 240b/11, 241a/17, 241b/14, 241b/16, 241b/8, 242b/10, 242b/13, 242b/15, 242b/17, 242b/2, 242b/5, 242b/9, 243a/14, 243a/2, 243a/3, 243b/16, 244a/1, 244a/10, 244a/6, 244b/3, 245a/1, 245a/16, 245a/3, 245a/7, 245b/2, 245b/7, 245b/9, 246a/10, 246a/7, 246b/10, 246b/11, 247a/11, 247a/13, 247a/16, 247a/5, 247a/8, 247b/14, 247b/17, 247b/2, 247b/4, 247b/6, 248a/4, 248b/1, 248b/10, 248b/12, 248b/2, 249a/10, 249a/13, 249a/14, 249a/8, 249b/4, 250b/14, 250b/6, 251a/11, 251b/10, 251b/8, 252b/10, 252b/11, 252b/16, 252b/17, 253a/17, 253b/16, 253b/17, 254a/12, 254a/14, 254a/6, 254a/8, 255a/10, 255a/13, 255a/15, 255a/7, 255b/8, 256a/12, 256a/17, 256b/13, 257a/16, 257a/9, 257b/1, 257b/14, 257b/4, 258a/10, 258a/17, 258a/3, 258a/5, 259a/7, 259a/9, 259b/1, 259b/13, 259b/15, 259b/2, 260a/3, 260b/12, 260b/15, 261a/10, 261b/17, 262a/5, 262a/6, 262b/8, 263b/7, 263b/9, 264a/11, 264a/14, 265a/7, 266b/10, 266b/11, 267a/11, 267b/1, 267b/2, 267b/4, 267b/9, 268b/10, 268b/16, 269a/11, 269a/5, 269b/1, 269b/14, 270a/2, 270a/4, 270a/6, 270a/9, 270b/17, 270b/4, 271a/13, 271a/15, 271a/3, 271a/5, 271a/9, 271b/13, 271b/14, 271b/5, 271b/9, 272a/12, 272a/2, 272a/6, 272b/1, 273a/10, 273a/15, 273b/10, 273b/17, 274a/13, 274a/3, 274a/4, 274b/1, 275a/12, 275a/16, 275b/11, 275b/16, 275b/7, 275b/9, 276a/12, 276b/12, 276b/14, 277b/11, 277b/15, 278a/15, 278a/16, 278a/17, 278a/3, 278a/4, 278b/16, 278b/6, 279b/1, 279b/2, 279b/3, 279b/8, 280a/10, 280b/12, 280b/3, 280b/5, 281a/2, 281b/14, 281b/17, 281b/1ve, 282a/10, 282a/2, 282b/1, 282b/6, 283a/3, 283a/9, 283b/14, 283b/17, 283b/2, 283b/6, 283b/7, 284a/15, 284a/2, 284a/4, 284b/1, 284b/9, 285a/1, 285a/17, 285a/4, 285a/6, 285b/6, 286a/16, 286b/4, 286b/6,

287b/13, 288a/10, 288a/13, 288a/16, 288a/3, 288a/7, 288b/15, 289a/16, 289b/1, 289b/8, 289b/9, 290a/12, 290b/12, 290b/15, 290b/17, 291a/11, 291a/15, 291b/11, 291b/13, 291b/14, 291b/4, 292a/13, 292a/15, 292b/1, 292b/12, 292b/14, 292b/15, 292b/17, 292b/5, 292b/7, 293a/12, 293a/17, 293b/4, 294a/6, 294b/11, 294b/6, 295a/10, 295a/11, 295a/5, 295b/12, 295b/3, 295b/8, 296a/1, 296a/11, 296a/14, 296a/4, 297a/11, 297a/16, 297b/1, 297b/16, 297b/7, 297b/8, 298a/11, 298a/13, 298a/16, 298a/17, 298a/2, 298a/4, 298b/11, 298b/17, 298b/5, 298b/8, 299a/13, 299a/14, 299a/15, 299a/16, 299b/10, 299b/16, 299b/2, 299b/4, 300a/17

k. (her k.) 250a/14, 255a/1, 272b/1, 285a/4, 297b/15

k. (her kéçe k.) 215b/11

k. (her né k.) 298a/4

k. (her néççe k.) 265a/17, 287a/14

k. (her néçe k.) 261a/17

k. (hĭç k.) 215b/1

k. (kéçe k.) 265a/11, 274a/5

k. (néççe k.) 262a/10

kim (II) Kim (zamir)

k. 221a/14

k.+ge 218a/13, 218a/14, 218a/15, 223a/15, 266b/12

k.+ge (her k.) 263b/16

k.+ni 223a/16

k.+niŋ (her k.) 249b/4

kimse Kimse, kişi

k. 200b/10, 201b/11, 203a/8, 203b/2, 203b/8, 211b/16, 212a/1, 214a/2, 214a/3, 229a/16, 249b/14, 263b/14, 279b/14, 286b/13, 294a/5

k. bile 203a/11, 203a/14, 203b/1, 204a/3, 224a/1, 240b/8, 269a/9, 278b/3, 278b/7, 298b/7

k.+niŋ 221a/8

k.+ni 203a/6, 203b/2, 205a/5, 207b/15, 222a/17, 239b/14, 239b/6, 240b/17, 276a/16, 278b/8, 279a/15, 281a/16, 284b/14, 284b/5, 286b/7, 287b/5, 293a/6, 299a/7

k.+ġa 281b/16, 282a/2

k.+ge 221b/8

k.+sin 234b/9

k.+lerdin 237b/14

k.+leridin 228a/1, 261a/15

kimyā-eṣer < *Ar.* Çok değerli

k.+idin (naẓar-ı k.) 206a/14

kīn < *Far.* Gizli düşmanlık, garaz

k. (bebr-i k.) 233a/14

k. (tīġ-ı k.) 221a/13, 238b/16

k. ḳıl- 212b/16

k. birle (ḳahr-ı k.) 253a/2

kīne-güẕār < *Far.* Kin yürüten, kinci

k. (ebṭāl-ı k.) 226b/3

k. (ebṭāl-ı k.) 252b/3

k. (leşker-i k.) 204b/13

k. (şüce'ā-yı k.) 209a/11, 252a/12

k. bile (sipāh-ı k.) 235b/17

k. bile (sipāh-ı k.) 202b/7

k.+nıŋ (a'dā-yı k.) 221a/5

kīne-ḫᵛāh < *Far.* Öç almak isteyen

k. 213b/17, 281a/14

k. (şüce'ā-yı k.) 252a/10

k.-ı şeḳāvet-dest-gāhnı 281b/7

k. bol- 251b/13

k. bile (mübāriz-i k.) 283a/15

kir- Girmek

k.-di 210b/15, 224a/13, 234a/11, 236b/8, 237a/9, 293b/14

k.-diler 237a/17, 245b/16

k.-diŋ 219b/8

k.-e almas 248b/12

k.-e almay 293b/14

k.-e başla- (içkerige k.) 294a/16

k.-geni 253b/9

k.-geyler 210b/16

k.-günçe 219a/8, 252b/5, 275b/8, 288b/6

k.-ip 204a/10, 206b/7, 210a/7, 216b/12, 219a/11, 222b/16, 223b/17, 224a/13, 231a/14, 231b/7, 232b/17, 234b/17, 237b/16, 242a/4, 253a/1, 254b/4, 260a/12, 260a/15, 260a/2, 263a/17, 263b/16, 265a/10, 266a/9, 267b/11, 269b/10, 285a/5, 286b/1, 287a/10, 291a/14, 291b/9, 292a/11, 293a/13, 297a/15

k.-ip durur érdi 298b/7

k.-ip durur 205b/16, 212a/3, 231a/1, 286b/10, 289b/7

k.-ip dururlar 289b/13

k.-ip hemol dem (ét çengel ara k.) 248a/11

k.-mey 294b/5, 297a/9

kirmek Girmek

k.+din 210b/16

kirām < *Ar.* Soyu temizler, ulular, şerefliler

k. (meşāyiẖ-i k.) 234a/1

k. (vüzerā-yı k.) 261b/7

k. bile (şüce'ā-yı k.) 210a/13

kirāmī < *Ar.* Çok şerefli, çok soylu

k.+si bile (elḳāb-ı k.) 219a/13

k.+si (birāder-i k.) 228a/14

k.+si (manṣıb-ı k.) bile 227a/15

kird-gār < *Far.* Allah

k. 257b/16

kirevge Zırh

k. 261b/17

kirgüz- Girdirmek, sokmak

k.-üp dururlar 207a/8, 260a/9

k.-üp dururlar (ḥareketġa k.) 288a/1

k.-di (ḥareketġa k.) 219b/11, 296a/5

k.-diler (ḥareketke k.) 275a/2

k.-üp 225b/14, 225b/9, 233b/4, 252b/7, 253a/8, 268a/8, 269a/1, 278b/13

k.-üp (cilveġa k.) 251a/13, 252a/1, 264a/13, 285b/11

k.-üp (cilvege k.) 270a/3

k.-üp (ḥareketġa k.) 236a/1, 283b/16, 289b/15

k.-üp (ḥareketke k.) 204b/14, 217b/11, 233a/12

kirgüzmek(g) Girdirmek, sokmak

k.+i (ḥareketġa k.) 232b/15

k.+iniŋ (ḥareketġa k.) 282a/14

kiriş- Girişmek, başlamak

k.-di (ése k.) 209a/12

kirmek Girmek

k. 268b/17

k.+iniŋ 230b/14

kiryās < *Ar.* Saray

k.-ı devlet-esās 273b/1

k.-ı devlet-esāsġa 265b/3

k.-ı gerdūn-esās 255a/13

k.-ı gerdūn-esāsdın 261b/14

k.-ı gerdūn-esāsġa 261a/2, 291a/3

kīse < *Far.* Kese

k. 243b/7

kisvet < Ar. Elbise, kılık, kıyafet

k.+i 212b/7

k.+in 214a/8

kişi Kişi, kimse

k. 207a/16, 207b/6, 208a/10, 209a/17, 210a/1, 211b/17, 212a/16, 212a/3, 212b/15, 212b/16, 219a/17, 219b/16, 220a/4, 221b/9, 222a/10,

224a/16, 224a/6, 225a/8, 227b/4, 237a/10, 237b/14, 237b/15, 240a/3, 240b/10, 245b/11, 249a/8, 249b/13, 253a/10, 253a/9, 257b/3, 262a/9, 264b/11, 264b/12, 266a/11, 266b/9, 269b/13, 269b/2, 273a/4, 273b/7, 274b/2, 274b/5, 275b/10, 276b/17, 276b/7, 278b/5, 284a/6, 285a/7, 287b/7, 288b/6, 288b/9, 291b/7, 293b/10, 293b/8, 298a/9, 298b/2

k. durur érdi 209a/15

k. bile 203a/4, 203b/17, 207b/1, 234a/13, 234b/3, 247a/10, 254a/17, 276a/10, 276a/7, 276b/14, 281a/10, 281b/4, 284a/17, 298a/17

k.+niŋ 288b/3

k.+ni 205a/15, 209a/6, 219a/8, 222b/11, 234a/14, 239b/15, 246a/3, 252b/6, 274a/7, 277a/1, 277a/13, 277a/4, 278b/13, 279a/15, 281b/16, 285a/8, 285b/3, 293a/7, 297a/1, 297a/5, 298a/17

k.+din 204a/3

k.+ge 239a/2, 253a/10

k.+ge (her k.) 221b/10, 241b/8, 263b/13

k.+si 237b/3, 288b/8

k.+sin 228a/2, 237b/5, 273a/5

k.+ler bile 205b/14

k.+leridin 237b/4, 239b/17, 284a/3

k.+leridin durur érdi 202b/1

k.+lerin 239a/13, 256a/14

kişilik Kişilik, şahsiyet

k. (né k.) 248b/17

kişver < *Far.* İklim, memleket, vilayet, ülke

k.-i fitne 267a/14

k.-i Hindūstān (nāḥiyet-i k.) 248b/7

k.+ınıŋ 225a/1

k.+i üzre 225a/7

k.+ide 249b/10

k.+iġa 282a/14

k.+in 261b/6

k.+ini 215a/5

kişver-ḫudāy < *Far.* Padişah, hükümdar

k.-i 213b/15

kişver-penāh < *Far.* Ülkenin koruyucusu

k.+ı 225a/1

kitāb < *Ar.* Kitap

k.-ı meymenet-intisāb 228b/6

k. aç- 258b/13

k.+ġa kéyürdüm (ḳayd-ı k.) 278a/16

kitābet < *Ar.* Yazı yazma, kaleme alma

k.+ġa (ḳayd-ı k.) 269a/1

k.+ke (ḳayd-ı k.) 273a/13

kitmān < *Ar.* Sır tutma

k. 269a/4

kiyāset < *Ar.* Uyanıklık, anlayışlılık

k. (farṭ-ı k.) 227b/8

k.+de (ifrāṭ-ı k.) 230a/14

ḳoçaḳ Yiğit, bahadır, alp

ḳ.+ı içre 219b/6

ḳoçḳar Koç

ḳ.+ı dék 259a/13

ḳol Kol, el

ḳ. 218a/6, 269b/11, 289a/2, 297a/5

ḳ.+nı 289a/2

ḳ.+ġa 258b/8, 285b/10, 285b/8

ḳ.+da 265a/6

ḳ.+dın 269b/5, 293b/9

ḳ.+ıda 264a/1

ḳ.+ıdın 280b/17

ḳ.+ıġa 218a/17, 227b/4

ḳ.+ın 218a/6, 222a/7

ḳ.+larıda 255b/14

ḳ.+larıdın 219a/6

ḳ.+ların 256b/16

ḳolluḳ Kolluk, kola giyilen zırh

ḳ. 261b/13

ḳon- Yerleşmek

ḳ.-arlar érdi 290a/15

ḳonuş Konma

ḳ. 245b/14

ḳop- Kopmak; aniden belirmek

ḳ.-ar (ʻalālā ḳ.) 294a/5

ḳ.-ar (ġavġa ḳ.) 294a/4

ḳ.-tı 220a/16

ḳ.-up 286a/11

ḳ.-up (ḳıyāmet ḳ.) 263b/8

ḳorḳ- Korkmak

ḳ.-uban 261b/1

ḳ.-up 269a/6, 270a/15

ḳorḳunç Korkunç

ḳ. bile 261b/2

ḳoş- Bağlamak; koymak

ḳ.-up 256a/9, 293a/10

ḳ.-up (baş ḳ.) 250b/15

ḳoş Askeri birlik, askeri kol, karargâh

ḳ.+dın 255b/9

ḳ.+ġa 291b/2

ḳ.+lar 259a/10

ḳoş-bégi Vezir makamında bir unvan

ḳ. 266a/5

ḳoş-bégilik Unvan adı

ḳ. 222b/8

ḳoşul- Birleşmek, katılmak

ḳ.-dı 295b/11

ḳ.-up 234b/17, 272a/1

ḳ.-up durur 284a/12, 296b/2

ḳ.-up dururlar 235a/5, 297a/11

ḳoşun Saf, alay

ḳ. ḳoşun 221a/15

ḳ.+ġa 251b/13

ḳ.+ıġa 224a/9

ḳoy Koyun

ḳ. 203a/9

ḳ.+larnı 259a/16

ḳoy- Koymak, içine yerleştirmek; bırakmak

ḳ.-ar 207a/15, 232b/12, 272a/3

ḳ.-ar (ḳadem ḳ.) 240a/11

ḳ.-ar (yüz ḳ.) 218a/13

ḳ.-up durur (yüz ḳ.) 266b/4

ḳ.-up dururlar 290b/10

ḳ.-up dururlar (yüz ḳ.) 208a/4, 210b/3, 268b/7

ḳ.-up dururlar (yüzin inkisārlıḳ tofraḳıġa ḳ.) 260b/9

ḳ.-dı 218a/11

ḳ.-dı (ne ḳ.) 213a/4

ḳ.-dı (yüz ḳ.) 256b/5

ḳ.-dı başın (dergehiŋe ḳ.) 257a/12

ḳ.-ġan 230b/16

ḳ.-ġay 298b/11

ḳ.-sa (yüz ḳ.) 257b/8

ḳ.-up 208a/6, 226b/1, 234b/16, 240b/8, 241b/11, 242a/3, 248a/3, 254b/13, 256b/3, 257a/10, 261a/1, 261b/15, 264b/7, 266a/11, 273b/14, 274a/1, 274b/6, 274b/7, 275a/1, 279a/10, 288b/16

ḳ.-up (irādet ḳademin ʻazīmet rikābıġa ḳ.) 255a/3

ḳ.-up (ḳadem-i irādetin ḳ.) 261b/14

ḳ.-up (muʻānedet ḳademin ḳ.) 229b/7

ḳ.-up (mübārek ayaḳın devlet rikābıġa ḳ.) 271a/1

ḳ.-up (mübārek ḳademin ḳ.) 250a/2

ḳ.-up (rikāb-ı ʿazīmetġa ḳ.) 246b/9

ḳ.-up (ruḫ-ı teveccüh ḳ.) 219b/17

ḳ.-up (yüz ḳ.) 252b/4

ḳ.-madı 231a/1, 278a/12

ḳ.-madılar 288b/4, 296a/2

ḳ.-may 204b/17, 212b/2, 212b/7, 250a/12

ḳ.-mayın 260b/17

ḳ.-up durur érdi 268b/14

ḳoymaḳ Koymak, içine yerleştirmek

ḳ. 227a/4, 243a/5

ḳ.+dın 230b/7

ḳoyul- Konmak

ḳ.-up 281b/17

ḳoyun Koyun, göğüs

ḳ. içre 268a/11

ḳozġa- Sallamak, oynatmak

ḳ.-ban 245a/10

ḳ.-p 248a/11, 299b/4

ḳ.-r érdi 293a/12, 299b/6

ḳozġal- Hareketlenmek, kımıldamak

ḳ.-dı 259b/15

ḳ.-ıban 249a/7

ḳ.-ıp 235b/11, 262a/9, 295b/7

ḳ.-ıp dağı 242b/5

ḳozġalan Gürültü, şamata

ḳ. 268b/11

köç- Göçmek

k.-üp dururlar 260b/17

k.-sünler! 260b/15

k.-e almay 204b/11

k.-üp 207a/7, 237a/1, 245a/5, 252a/5, 253b/1, 254a/2, 256b/11, 257a/17, 265b/8, 266a/2, 271a/14, 271a/17, 271b/5, 278a/10, 283a/13, 284a/10, 290a/15, 290a/9, 292a/4, 298b/17, 300a/5

k.-üp (bī-iḫtiyār k.) 200b/14

köç Göç

k. 291a/2

k.+iniŋ 258a/4

köç-be-köç < *T.+Far.+T.* Göçden göçe

k. 240b/14

köçmek Göçmek

k.+ke 260b/16

köçül- Göçülmek, gidilmek

k.-üp 248b/1, 266b/4

köçür- Göçürmek

k.-üp durur 290b/11, 291a/8

k.-genin 265b/11

k.-üp 206a/13, 237a/15, 265b/7, 276a/8

köçürmek Göçürmek

k.+ġa 265b/14

k.+ke 237a/14, 237a/17

köger- Göğermek

k.-ip 248b/15

kök Gökyüzü, gök

k. 215b/5, 222b/6, 249b/15, 242b/8, 244b/12, 252b/1, 259b/17

k.+niŋ 271b/3

k.+ġa 251b/6

k.+ke 221a/10, 233b/17, 235b/13

k.+de 246b/11

k.+ni 249a/3

kök(ü)s Göğüs, sine

k.+idin 296b/12

k.+ini 239b/8

köl Göl

k. 290a/8

k. bolup érdi 271b/14

k.+niŋ 253a/16

k.+ni 252a/8

k.+ge 285a/5

k.+ler 248b/13

kölege < *Moğ.* Gölge

k.+sige müctemi‘ 283a/11

köm- Gömmek

k.-diler 239b/10

köŋ(ü)l Gönül

k. 214b/8, 217a/4, 228b/3

k.+ni 214a/17

k.+ni avla- 241b/3

k.+ġa 256a/2

k.+ge 259a/2, 267a/2

k.+i 241a/4, 246a/16, 261a/8

k.+i içre 298a/13

k.+ide 215a/13, 292b/12

k.+iġa 215a/12, 268b/11, 272a/6

k.+iġa al- 232b/11

k.+in 223b/2, 228b/1, 241a/6, 266a/11, 278a/11

k.+in avlar érdi 217a/1

k.+ini 212a/17, 227a/17

k.+ler 217a/5, 242a/1, 258b/2

k.+lerge 236a/10

k.+leriġa 250b/11

k.+lerige 235a/7

k.+lerni 217a/8

k.+ümni 200b/2

k.+ümizġa ẓulmet-efgen (édi ġam k.) 249b/14

könüllüġ Gönüllü

k.+ları 210a/9

köp Çok

k. 200b/10, 201b/15, 203a/12, 203a/6, 203a/9, 205a/15, 207b/15, 209a/17, 209a/6, 213b/1, 219a/8, 221a/8, 222b/11, 226b/7, 233a/7, 234a/5, 234a/15, 235b/2, 237b/15, 237b/5, 240b/11, 246a/3, 247a/11, 250b/15, 252b/6, 252b/9, 254a/17, 257b/4, 258b/11, 259b/17, 259b/4, 264b/11, 265b/4, 275b/10, 275b/8, 276a/17, 276a/7, 277a/13, 278a/15, 278a/17, 278b/13, 278b/8, 279a/15, 279b/17, 281a/16, 281b/1ve, 281b/4, 284b/14, 286b/7, 288a/16, 288b/3, 288b/6, 289a/15, 290a/13, 290a/9, 293a/10, 294a/8, 297a/5, 298a/17, 299b/3, 299b/4

k. (az u k.) 235a/16

k. durur érdi 278b/15

k. durur 272a/5

k. érdi 274a/9

köpel- Çoğalmak

k.-ip 235b/13

köple- Çoğalmak, fazlalaşmak, artmak

k.-p 288a/8

köpraḳ Daha çok → **köprek**

k. 231a/5

köprek Daha çok → **köpraḳ**

k. 205a/16

k.+i 211b/16, 239a/15

köprük Köprü

k. 296a/14

kör- Görmek

k.-er 240a/3, 257b/8

k.-üp durur 298b/8

k.-üp dururlar 252b/11, 256a/16, 298a/4

k.-üp dururlar (lāyıḳ u sezā-vār k.) 225a/14

k.-dim 210b/12

k.-di 235b/3, 292b/1

k.-geç 250a/16

k.-gen 257a/1

k.-megen 214a/2, 214a/3, 245a/9

k.-meyin (sitem k.) 215a/17

k.-üp 218b/3, 226b/15, 246a/13, 261b/4, 265b/2, 276a/1, 278b/5, 285a/4, 286b/1, 286b/6, 287b/6, 288a/1, 291b/5

k.-üp (mu‘āyene k.) 205b/17

k.-üp (müşerref k.) 223a/4

köre Göre

k. 249b/4, 298a/11

körgüz- Göstermek

k.-ür 282b/1

k.-ür (efsāne-perdāzlıġ k.) 205b/6

k.-ür (henggāme-ārālıġ k.) 270b/4

k.-üp durur 281b/2, 289b/5

k.-üp durur (ihtimām k.) 233b/10

k.-üp durur (iştiġāl k.) 238a/5, 252a/3, 265a/7

k.-üp durur (mihrbānlıġ k.) 271a/12

k.-üp durur (mübāredet k.) 278a/2

k.-üp durur (mürāca'at k.) 257a/3

k.-üp dururlar 290a/3

k.-üp dururlar (dil-cūylıġ k.) 268b/9

k.-üp dururlar (ḥareket k.) 296a/13

k.-üp dururlar (iştiġāl k.) 210a/12, 232a/16, 234a/6, 239a/16, 248a/7

k.-üp dururlar (ḳıyām k.) 220a/15, 228a/12, 283b/9, 287b/17

k.-üp dururlar (meydān-dārlıḳ k.) 252b/3

k.-üp dururlar (mu'āvedet k.) 203a/1, 240b/17, 276a/8, 278b/5

k.-üp dururlar (mübāderet k.) 286b/1, 287a/13

k.-üp dururlar (mürāca'at k.) 203a/12, 206a/13, 266a/15, 276a/17, 277a/2, 279a/16, 281b/5, 290a/6, 291b/10, 293a/4

k.-üp dururlar (mürüvvet ü merḥamet k.) 257b/1

k.-üp dururlar (nehżat k.) 251a/14

k.-üp dururlar (nüzūl k.) 253a/16, 253b/2

k.-üp dururlar (nüzūl-ı iclāl k.) 228b/3, 240b/7, 265b/4, 266a/9, 266b/5, 271a/8

k.-üp dururlar (ṣaff-ārālıġ k.) 296b/3

k.-üp dururlar (ṣaff-ārālıḳ k.) 291a/10

k.-üp dururlar (şefḳat k.) 201a/2

k.-di (ʿazīmet k.) 298b/10

k.-üp (ibā ve imtināʿ k.) 230b/8

k.-di (iḳdām k.) 218b/1, 223a/2, 230b/13

k.-di (iştiġāl k.) 244a/11

k.-di (ḳıyām k.) 223a/6, 231a/6

k.-di (meyl k.) 243b/9

k.-di (mübālaġa k.) 269a/4

k.-di (mürācaʿat k.) 235b/4

k.-di (nümūne k.) 223b/15

k.-diler (ḥareket k.) 238b/17

k.-diler (iḳdām k.) 221b/3

k.-diler (iştiġāl k.) 226a/8

k.-diler (muʿāvedet k.) 204a/2, 273b/8, 280a/9

k.-di (mümānaʿat k.) 210b/17

k.-diler (mürācaʿat k.) 202b/8, 274a/8, 280a/1, 295b/14

k.-geyler (muʿāvedet k.) 208a/9

k.-sünler! (mürācaʿat k.) 274b/4

k.-seler 255b/16

k.-üp 207b/7, 209a/1, 212b/1, 221a/12, 227a/15, 232a/1, 251a/8, 259a/2, 261a/9, 274a/4, 281b/13, 288a/2, 289a/8, 296a/7

k.-üp (ʿazīmet k.) 226a/17

k.-üp (bī-vefālıġ k.) 209b/10

k.-üp (cān-sipārlıġlar k.) 280a/11

k.-üp (dārü's-salṭana-ıḪ̆ārezm-i İrem Bezmġa nehżat k.) 300a/10

k.-üp (dil-cūylıḳ k.) 232a/11

k.-üp (dil-dārlıġ k.) 206a/10

k.-üp (dür-pāşlıġ k.) 215b/12

k.-üp (ḥareket k.) 236b/7, 240b/13, 251b/15, 252a/6, 285a/17

k.-üp (ibā ve imtināʿ k.) 225a/16

k.-üp (iḳdām k.) 231b/2, 277a/9, 288a/17

k.-üp (inbisāṭ k.) 278a/8

k.-üp (istirāḥat k.) 271a/17

k.-üp (iştiġāl k.) 204b/7, 261a/4, 271b/8, 287a/6

k.-üp (ḳaṣd-ı cān k.) 209a/8

k.-üp (ḳıran k.) 209a/9

k.-üp (ḳıyām k.) 217b/7, 271a/6, 294a/12, 300a/7

k.-üp (meyl k.) 216b/8

k.-üp (mu‘āvedet k.) 234a/15, 291b/17

k.-üp (muvāfaḳat k.) 259a/17, 293a/3

k.-üp (mübārezet k.) 209a/6

k.-üp (mürāca‘at k.) 228b/2, 265b/3, 274b/7, 275b/5, 278a/13, 280b/4, 282a/6, 298b/3

k.-üp (mürüvvet ü nevāzişler k.) 201b/17

k.-üp (müsāra‘at k.) 295b/10

k.-üp (nehżat k.) 230b/15, 236a/5, 237b/9, 240b/12, 253b/2, 278a/7

k.-üp (nüzūl k) 298a/6

k.-üp (perde-dārlıġ k.) 299a/9

k.-üp (rā’yet-i nuṣret k.) 260a/5

k.-üp (rükūb k.) 255b/6, 283a/6

k.-üp (ṣaff-ārālıġ k.) 218a/9

k.-üp (sa‘y-ı belīġ k.) 259b/8

k.-üp (ṣaff-ārālıġ k.) 209b/5

k.-üp (teḫallüf k.) 235a/4

k.-üp (tevaḳḳuf k.) 240b/3, 252a/8, 253a/17, 262b/6

k.-üp (dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳdın ḥareket k.) 233b/4

k.-üp (dārü’s-salṭana-ı Ḫıvaḳġa nüzūl-ı iclāl k.) 250b/10

k.-üp (zer-pāşlıġ k.) 282b/14

k.-gen 265a/15, 282a/9, 290a/1

k.-gen (celādet k.) 276b/6

k.-gen (iş k.) 285a/13

k.-geni (meyl k.) 258a/11

k.-geniniŋ (mürāca‘at k.) 281b/6

k.-ürde (hüner k.) 223a/11

k.-ürde (ḳıyām k.) 221b/15

k.-ür érdi (müdāḫalet k.) 217a/13

k.-ür érdi 229b/15

k.-ür érdi (iḳdām k.) 235a/4

k.-ür érdi (iştiġāl k.) 221a/1

k.-ür érdiler (iştiġāllıḳ k.) 283b/12

k.-üp durur érdi 277b/3

körgüzmek(g) Göstermek

k. (meẕemmet k.) 206b/9

k.+ġa (‘ubūr k.) 271b/11

k.+i 220a/6, 290a/12

k.+i (mürāca‘at k.) 203b/12, 250b/14, 270b/3

k.+i (ḫūn-rīzlik k.) 206b/5

k.+iniŋ (nehżat k.) 280a/15

körmek Görmek

k. 207b/8

körül- Görülmek

k.-di 248a/14

körün- Görünmek

k.-ür (mekrūh k.) 275b/6

k.-se 248a/13

k.-üben 248b/13

k.-üp 212a/16, 252a/15

k.-mey 232b/7

körünüş Huzur, huzura kabul

k.-i ʻālīġa 227b/9, 239a/6

körünüş-ḫāne < *T.+Far.* Kabul salonu

k.+de 276b/2, 279b/2

körüşmek Görüşmek

k. 269b/10

köter- Kaldırmak, yükseltmek; götürmek, taşımak

k.-di 235b/11

k.-ip (raḫt-ı iḳāmet k.) 235b/4

k.-ip 226b/7, 254a/7, 254b/1

k.-gen 213a/15

k.-gende 262a/5

k.-genniŋ 253a/12

k.-ür érdiler 264a/14

köteril- Götürmek, taşımak

k.-mesdin 284b/15

kötermek Kaldırılmak, yükseltilmek

k. 243a/5

köydür- Yakmak, yaktırmak

k.-e durur 252b/13

k.-üp 219a/2

k.-ür érdi 221a/5

köydürgü Şarbon, kara çıban

k. 266b/1

köz Göz

k. 234b/16

k. bile 255a/6

k. aç- 260a/14, 262a/7

k. yap- *ölmek* 206b/7

k.+üm 256a/2

k.+ümni 200b/2

k.+i 246a/14, 255b/1

k.+i dék 247b/4

k.+ige 244a/14

k.+ige ilmes érdiler (iʻtibār k.) 226b/4

k.+iġa sürme sal- 244b/14

k.+in 233b/11

k.+in yum- 231b/17

k.+ini 244a/15, 286a/12

k.+ler 211b/1

k.+lerġa (né k.) 236a/10

k.+lerge 267a/3

k.+leri 242b/10

k.+leriġa 261b/2

ḳuçaḳla- Kucaklamak

ḳ.-p 288a/6

kūçe < *Far.* Sokak

k. (kūy u k.) 228a/10

k.+de (her k.) 239b/11

k.+ler 243a/1

ḳudūm < *Ar.* Ayak basma

ḳ.-ı meymenet 223b/1

ḳ.-ı sa'ādet-lüzūmı 233b/6

ḳ.+ıdın 216a/12

ḳ.+ıġa 217a/2

ḳ.+ıŋ ile 223b/3

ḳ.+ıŋdın 275a/6

kūh < *Far.* Dağ

k. 224a/16

k.-ı günāh 268b/10

k.-ı ḳāf 215b/14, 289a/13

k.-ı temkīn ('asker-i k.) 203b/15

kuh-tel < *Far.* Dağ tepesi

k. 263b/5

ḳūh-vār < *Far.* Dağ gibi

ḳ. (ḳulle-i ḳ.) 260a/10

kūh-veş < *Far.* Dağ gibi

k. (ḳulle-i k.) 257b/16

kūhī < *Far.* Bir dağ

k. 246b/11

ḳul Kul, köle

ḳ. 203b/3

ḳ. dék 214b/7

ḳ.+lar 297a/13, 297a/14

ḳ.+lar bile 294a/12

ḳ.+larıŋġa 214a/11

ḳ.+larınıŋ 238b/7

ḳulāde < *Ar.* Gerdanlık, kolye → **ḳılāde**

ḳ.+siġa 267b/8

ḳulaġ Kulak → **kulaḳ**

ḳ.+ın 222b/4, 262a/10, 264b/13

kūlāk < *Far.* Büyük dalga, dev dalga

k.+ge 211a/6

k.+ıġa 260b/3

ḳulaḳ Kulak → **ḳulaġ**

ḳ.+ını 286a/12

ḳulle < *Ar.* Doruk, zirve; kule

ḳ.-i kūh-veş 257b/16

ḳ.-i ḳūh-vār 260a/10

ḳ.+si üzre 246b/13

ḳulluḳ Kulluk

ḳ. 247a/12

ḳ. sarı 261a/10

ḳulūb < *Ar.* Kalpler, gönüller

ḳ. (incilā'-yı ḳ.) 243b/5

ḳulzüm < *Ar.* Deniz

ḳ.-i tefekkürdür (ġarḳa-ı ḳ.) 228b/9

ḳ.+iniŋ 208b/1

ḳum Kum

ḳ.+ı 255b/11

ḳ.+ıdın 259b/17

ḳumaş Kumaş

ḳ. 254a/10

ḳ.-ı Ḫıtāyī 250a/7

ḳur- Kurmak, inşa etmek

ḳ.-up 264a/12

ḳ.-up ḳalur érdi 271b/15

kūr-nemek < *Far.* Tuzu kuru; nankör

k. 231b/17

Ḳur'ān < *Ar.* Kur'ân-ı Kerim

Ḳ. 300a/9

Ḳ. bile 294b/2

ḳurb < *Ar.* Yakınlık, yakın bulunma

ḳ.+ıŋġa 214a/15

ḳurbān < *Ar.* Allah'ın rızasını kazanmaya vesile olan şey; kurban

ḳ. 258a/9

ḳ. ('ıyd-i ḳ.) 234a/15

ḳ.+ı 259a/12

ḳ. ḳıl- 259a/14

ḳurbānlıḳ < *Ar.+T.* Kurbanlık

ḳ. 258a/10

ḳurbet < *Ar.* Yakınlık

ḳ. tap- 258b/7

ḳurġan (I) Kale, hisar

ḳ. 219a/6, 261a/15, 294b/7

ḳ.+dın 218a/5

ḳ.+ġa 219a/8, 261b/4, 265a/10, 265a/12

ḳ.+ıdın 261b/2

ḳ.+ıġa 230b/14, 253b/9, 258a/6, 262b/5

ḳ.+ın 235b/6, 236a/17, 256a/5, 292b/13

ḳ.+ınıŋ 217b/12, 231b/5, 232a/15, 259b/3, 260a/8, 261a/3

ḳ.+nı 265a/17

ḳurġan (II) Kurgan ipi

ḳ. égir- 254a/13

ḳurġaşın Kurşun

ḳ. 254a/14

ḳ.+ġa 222b/16

ḳurul- Kurulmak

ḳ.-ġan 258b/5

ḳ.-up 245a/17

kūs < *Far.* Kös, büyük davul, savaş davulu

k. 260a/12

k. (ṭanṭana-ı k.) 264b/13

k.-ı devlet urar 218a/15

k.-ı devlet-i ṣadā-yı müfāḫametni 224b/7

ḳuṣūr < *Ar.* Eksiklik

ḳ. 292b/14

ḳ.+ı 258b/4

ḳuş Kuş

ḳ. 242a/12, 244b/2, 244b/8, 245a/4, 247b/7, 248a/10, 248a/11, 248a/12, 249a/5, 277b/5

ḳ. (her ḳ.) 244b/3

ḳ. (né ḳ.) 248a/13

ḳ. salmaḳ 228a/17, 241a/5, 244a/10, 278a/11

ḳ.+nı (her ḳ.) 244b/1

ḳ.+nı dağı 249a/6

ḳ.+ı 217a/4, 217a/5

ḳ.+lar 244b/7, 245a/11, 245b/4

ḳ.+larġa 242a/17

ḳ.+ların 271a/13

ḳ.+larnı 242a/15

ḳuşa- Kuşatmak, çevirmek

ḳ.-p 261b/12

kūşiş < *Far.* Çaba, gayret; çalışma, çabalama

k. 268a/6

k. (ḳatl u k.) 287b/9

k. ü sa'yı 224a/1

k.-i mevfūr 226a/7

k.-i mevfūre 235a/9

k.-i nā-maḳdūr 230a/1

k.-i tamām bile 233b/9

k. ḳıl- 294a/13

k. ḳıl- (sa'y u k.) 206a/8

k.+i (sa'y u k.) 281a/13

k.+i bile (ihtimām u k.) 296b/4

ḳuşla- Avcı kuşlarla avlanmak

ḳ.-p 244b/16, 246a/8, 247b/2, 248b/2, 256b/11

kūtāh < *Far.* Kısa, boysuz

k. olsun 222b/7

ḳuṭbu'l-aḳṭāb < *Ar.* Kutupların kutbu, büyük şeyh

ḳ. 213b/10, 243a/14, 249a/15

ḳutelā < *Ar.* Öldürülenler, maktüller

ḳ.-yı hüner-ber-girdār 232b/2

ḳutḳar- Kurtarmak, serbest bırakmak

ḳ.-ıp 277a/15

ḳ.-madı 244b/2

ḳ.-mayın 298a/10

ḳutul- Kurtulmak

ḳ.-up durur 205a/6

ḳ.-up dururlar 299a/10

ḳ.-dı 219a/4

ḳ.-dılar 246a/4

ḳ.-ġan 205a/8

ḳ.-ġu dék 246a/5

ḳ.-may 245a/12

ḳ.-up 248a/13

ḳutulmaḳ(ġ) Kurtulmak

ḳ.+ı 220a/10

ḳuvvet < *Ar.* Güç, kudret

ḳ. 220a/3, 256a/3

ḳ.-i imdād 209a/11

ḳ.-i şecā'at 220a/9

ḳ. ḳıl- 288a/6

ḳ. tap- 210a/11, 237a/8, 286b/9, 289b/11

ḳ. ü cür'et tap- 218b/15

ḳ.+i tapma- 236a/13

ḳ.+i bile 287b/9

ḳ.+i durur (mu'arrā vü ḳ.) 219a/14

kūy < *Far.* Köy

k. u kūçe 228a/10

ḳuyaş Güneş

ḳ. 214b/12, 215a/16, 215b/15, 222a/11, 228b/12, 230a/7, 241a/11, 249b/15, 258b/6, 259a/12, 259b/14, 260b/6, 261a/9, 286a/12, 287a/8

ḳ. dék 242a/7, 262b/1

ḳ. sarı 250a/14

ḳ. yaŋlıġ 211a/14

ḳ. dék ḳıl- 251a/16

ḳ.+dın 262a/15

ḳ.+ġa 292a/17

ḳ.+ıġa 220b/8

ḳ.+nı 212b/9

ḳuyaş-vār < *T.+Far.* Güneş gibi

ḳ. 251a/17

ḳuyūd < *Ar.* Kayıtlar, bağlar

ḳ.+ıdın 228b/4

küberā < Ar. küberā' Büyükler, ulular

k.-yı ṣāḥib-iḳtidār 229a/2

k.-yı ẕü'l-iḥtirāmnı 227b/7

k.-yı ẕü'l-iḥtirām 271a/11, 291b/12

kübrā < *Ar.* Daha (en, pek, çok) büyük olan

k. (ḥādiṣe-i k.) 235a/7

küç Güç, kuvvet

k. bile 263b/2

k.+idin 243b/14

küdüret < *Ar.* Bulanıklık; kaygı

k. 228b/4, 229a/13, 241b/1

k.+i 241b/1

küdüret-endüz < *Ar.+Far.* Gam biriktiren

k. bol- (tīre-rūz ve k.) 201a/11

küdüret-fezāy < *Ar.+Far.* Gam artıran

k. 282b/4

küffār < *Ar.* Kâfirler

k.+ınıŋ 254a/7

küfr < *Ar.* Kafirlik, dinsizlik, nankörlük

k. dağı yaŋlığ 292b/12

küfrān < *Ar.* Nankörlük, iyilik bilmeme

k.-ı ni'met 267a/9, 281b/2

k.+nı (livā-yı k.) 267a/16

külfet < *Ar.* Zahmet, sıkıntı

k. (ḫayl-ı k.) 223b/6

k.+ler bile 246a/4

külfet-āmīz < *Far.* Zahmetli

k.+idin soŋ (ḥādişe-i k.) 226a/12

külfet-güẕār < *Ar.+Far.* Sıkıntıya sokan

k.+ı 206b/9

külfet-mezīd < Ar. Zahmeti artmış

k.+lerin 225b/7

kümiş Gümüş → **kümüş**

k.+din 254a/14

kümüş Gümüş → **kümiş**

k. içre 266b/10

kün Gün, gündüz, yirmi dört saatlik zaman dilimi

k. 200b/1, 200b/5, 203a/1, 204b/3, 204b/6, 205a/1, 205b/8, 207a/15, 207a/6, 207a/7, 207b/13, 208a/7, 209b/8, 214a/6, 214b/6, 219b/15, 226a/6, 231a/5, , 232a/3, 232b/13, 235a/13, 236a/6, 236b/15, 239b/13, 240b/3, 240b/6, 244b/8, 244b/9, 244b/14, 245a/17, 245b/1, 245b/5, 246a/10, 246a/7, 246a/9, 248a/9, 249b/2, 252a/2, 252a/8, 252a/9, 252b/10, 253a/17, 254a/13, 254a/14, 255a/1, 256a/11, 256a/3, 256b/8, 257a/1, 257a/3, 259b/2, 261b/17, 266a/11, 268a/6, 269b/17, 269b/2, 270a/5, 271a/15, 271a/9, 271b/10, 271b/17, 271b/2, 272b/12, 272b/4, 273a/6, 273b/10, 274a/11, 278a/11, 279b/10, 280b/5, 284a/10, 284b/15, 285a/8, 285b/1, 286a/11, 287a/1, 288b/10, 290a/8, 290b/4, 290b/6, 291b/12, 292a/3, 293b/3

k. (her k.) 228b/1, 232b/1, 233b/13, 235b/13, 235b/14, 236a/3, 239b/10, 249a/8, 272b/8, 275b/2, 278a/8, 281b/12

k.-i cihān-gerdī 204a/10

k. dağı 245b/4

k. (tün ü k.) 236a/11

k. tüş- (ḳara k.) 264b/9

k. édi 254b/17

k. durur érdi 211b/2, 278a/14

k.+dür 228a/7, 264b/16

k. dék 219a/16

k. soŋra 225a/17, 281b/11

k.+niŋ 251b/8

k.+ġaça 249a/9, 251b/7, 252b/8, 256b/15, 281b/12, 283a/9

k.+ge 216a/17

k.+de 202b/14, 204a/9, 208a/10, 257a/4, 265a/15, 266a/9, 273a/11, 273a/12, 273a/8, 274a/10, 274b/16, 276a/15, 279a/13, 279b/11, 280b/1, 248a/9, 290b/7

k.+din 205b/8, 216a/17, 226a/6, 231a/5, 268a/6, 271b/17, 275a/16, 285a/5

k.+din beri 295a/6

k.+din soŋra durur érdi 270a/17

k.+din soŋra 202b/11, 206a/12, 266b/3

k.+i 247b/8, 287a/11, 203a/10, 203a/16, 203b/4, 203b/7, 204a/1, 204a/2, 204a/5, 204b/1, 204b/12, 204b/13, 204b/7, 205b/15, 205b/3, 207a/10, 207a/2, 207a/4, 217b/13, 225b/1, 226a/16, 227a/12, 227a/5, 228a/13, 229a/4, 233a/10, 234a/11, 234a/15, 235a/11, 235b/5, 236b/10, 236b/12, 236b/17, 236b/2, 237a/2, 237b/8, 239a/1, 239b/14, 240a/1, 240a/6, 240b/11, 240b/4, 240b/6, 241a/1, 241b/16, 245a/5, 247a/3, 247b/1, 248a/17, 249a/11, 249b/1, 249b/17, 250b/9, 251b/16, 251b/17, 251b/6, 252a/3, 252a/5, 252a/6, 252a/8, 253a/15, 253b/1, 253b/2, 253b/3, 254a/17, 254b/16, 255b/15, 255b/17, 255b/5, 257a/15, 257a/6, 259a/17, 259b/11, 261a/2, 265a/16, 265b/13, 265b/15, 266a/16, 266b/5, 269a/15, 269b/1, 270a/6, 271a/14, 271a/16, 271a/6, 271b/3, 271b/5, 272a/10, 272b/9, 273a/1, 273a/11, 273a/14, 273a/2, 273a/5, 273a/8, 273b/1, 273b/17, 273b/2, 273b/9,

274a/6, 274a/8, 274b/4, 275a/5, 275b/9, 276a/12, 276a/5, 276b/1, 278a/13, 279a/11, 279b/12, 279b/9, 280a/16, 280a/9, 280b/5, 280b/9, 281a/7, 283a/12, 283a/16, 283a/3, 283a/6, 283b/15, 284a/10, 284b/1, 285a/12, 285a/16, 285a/8, 285b/4, 286b/17, 287a/2, 288b/15, 289b/17, 290a/1, 290a/3, 290a/4, 290a/8, 290b/1, 290b/16, 291a/9, 291b/11, 291b/16, 291b/17, 292a/2, 292a/4, 292a/5, 293b/2

k.+i durur 227a/5, 278b/16, 282a/10

k.+i durur érdi 202b/6, 203a/16, 203b/7, 227a/2, 228a/13, 233a/11, 234a/11, 239b/14, 240b/1, 240b/1 2, 251a/11, 252b/11, 269b/1, 270b/17, 272a/7, 276a/12, 277b/15, 279b/1, 280b/6, 284b/1, 290b/12

k.+ide 239b/14, 239b/15, 239b/16, 249a/13, 256b/10, 266a/15, 274b/7, 275a/1, 281b/14, 285a/10

k.+idedür érdi 282a/10

k.+idin (her k.) 248a/10

kün-batar Gün batısı, batı

k. 289a/6

k.+ıġa 287b/13

kün-be-kün < *T.+Far.+T.* Günden güne

k. 202b/2, 229b/11

kün-çıḳar Gün doğusu, doğu

k. 272b/3

k.+ıda 277a/7

k.+ıdın 282a/6

k.+ıġa 271a/7

k. sarı 298a/1

kün-toġar Gün batısı, batı

k.+ıda 291a/7

künd < *Far.* Kör, iyi kesmeyen; yiğit

k. (ʿaḳl-ı k.) 250b/8

k. sanç- 261a/12

kündüz Gündüz

k. 256b/17, 276a/4

k. (kéçe ve k.) 273b/6, 275a/3

k. (né k.) 236a/10

k.+ni 292b/1

küpürde- Güpürdemek

k.-p 262a/10, 264a/2

küre < *Ar.* Yuvarlak, küre

k.+siġa 259b/13

k.+sini 248b/10

küren < *Moğ.* Daire şeklinde kamp

k. 258a/6

k. étmiş édiler 260a/13

k.+ni 259b/10, 260b/15

k.+iniŋ 259b/4

k.+in 259b/9, 260a/8

küşiş < *Far.* Öldürme

k. (ḳatl u k.) 298a/9

k.+din (ḳatl u k.) 219b/17

küşt < *Far.* Öldürülmüş → **küşte**

k.-i şikest 219b/17

küşte < *Far.* Öldürülmüş → **küşt**

k.+ler 264a/12

k.+sidin 226b/6, 264a/14

L

lā-cerem < *Ar.* Kuşkusuz, besbelli, elbette

l. 223a/6, 230a/2, 238a/6, 274b/15, 282b/7, 284b/10

lāçīn < *T.* Bir tür doğan

l.-i ḳavī-çengāl ur- 242a/17

lafẓ < *Ar.* Söz

l.+ı 216b/13

laḥimānī < *Ar.* Eçiller, otoburlar

l. ol- 244a/12

laḥẓa < *Ar.* Çok kısa an

l. 217a/9

l. (her l.) 236a/7, 258b/9

l.-ı mest-i ṣāf-ı ferāġ 214a/16

lā-kelām < *Ar.* Diyecek söz yok

l. (kevkebe-i l.) 295b/17

l. bile (hücūm-ı l.) 226a/16

la'l < *Ar.* Lâl taşı

l.-ı sīr-āb 255a/17

la'l-gūn < *Far.* Lâl rengi, kırmızı

l. 286a/14

laḳab < *Ar.* Takma ad, lakap

l.+ı bile 203a/3, 235a/1

l.+ıġa 286b/4, 289b/1

la'l-dīhīm < *Ar.+Far.* Lal taşlı taç

l. (şeh-i l.) 215a/5

lāle-reng < *Far.* Lale rengi, kırmızı

l. ḳıl- 297a/8

lāle-zār < *Far.* Lalelik, lale bahçesi

l. (meydān-ı kār-zār-ı l.) 236a/8

lāmi' < *Ar.* Parlak, parlayan

l. dék (berḳ-ı l.) 264b/14

l. ḳıl- 212b/8

lā-raybī < *Ar.+Far.* Şüphesizlik

l. bile (ilhāmāt-ı l.) 222a/13

l. durur érdi (mevrid-i bārīḳa-ı l.) 239a/4

lāş < *Far. lāşe* Leş

l. lāş 236a/12

laṭme < *Ar.* Tokat

l.-i eflākge 211a/6

l.+sidin 212a/4

laṭme-zen < *Ar.* Tokat **atan**

l. édi 243b/10

lā-tuḫaf < *Ar.* İlginç olmayan

l. 261a/17

lāy < *Far.* Çamur

l. u ġubār 212a/8

lā-yezālī < *Ar.+Far.* Ebedi, sonsuz, zevalsiz

l. üçün (istiḥḳār-ı miknet-i l.) 292a/10

lā-yu'add < *Ar.* Sayısız

l. 223b/14

lāyıḳa < *Ar.* Liyakatli, yaraşır

l. bile (nevāziş-i l.) 273b/9

lāyiḥ < *Ar.* Parlayan; ortada, açık, aşikar

l. bol- (vāżıḥ u l.) 283b/17, 299b/2

lā-yuḥṣā < *Ar.* Sayısız

l. érdi 223b/14

lāyıḳ < *Ar.* Yakışan, yaraşır

l. 240a/4, 274a/4, 282a/12

l. (ḫizmāt-ı l.) 271a/6

l. u sezā-vār körüp dururlar 225a/14

lāzım < *Ar.* Lazım, gerekli

l. érür 235a/14

l. ol- 218a/14

l. tutup durur érdi 277b/12

lāzımü'l-beşāret < *Ar.* Müjde için gerekli olan

l. 234a/12, 239a/17

l.-i vālā bile (işāret-i l.) 283b/11

lāzımü'l-imtinān < *Ar.* Yapılan iyilikleri hatırlatma gereği duyan

l. (fermān-ı l.) 273b/5

lāzımü'l-iẕ'ān < *Ar.* İtaat gerektiren

l. (fermān-ı l.) 271b/6, 279a/8, 300a/14

l.+ı bile (fermān-ı l.) 226b/2, 286b/13

l.+ı bile (mūcib-i fermān-ı l.) 293a/2

lāzımü'ş-şerāfet < *Ar.* Gereken şereflilik

l.+i bile 232a/14

leb < *Far.* Dudak

l.+i 243b/10, 247a/15, 247a/16, 255a/17

leb-be-leb < *Far.* Dudak dudağa

l. 250a/16

leb-rīz < *Far.* Taşıcı, ağzına kadar dolmuş

l. 230b/4

leked-kūb < *Far.* Tekmeleyen, çifte atan

l.+ıdın 212a/6

leme‘āt < *Ar.* Parıltılılar

l.-ı ġaybī (mehbiṭ-i eşi‘a-ı l.) 239a/3

l.-ı āftāb 261b/15

lemyezelī < *Ar.* Kalıcılık, bakilik

l. (meşiyyet-i l.) 210b/6, 275a/12

l. (te’dīyāt-ı l.) 220a/9

l. bile (meşiyyet-i l.) 201a/8

l. bile (sābıḳa-ı sa‘ādet-i l.) 216a/8

leşker < *Far.* Asker

l. 231b/4, 233a/8, 251a/5, 291a/11

l.-i nuṣret-eşerniŋ 234b/12

l.-i fīrūzī-eşer 235a/5

l.-i ‘aẓīm bile 236b/13

l.-i ‘aẓīm 236b/4

l.-i celādet-eşerniŋ 274b/11

l.-i cerrār bile 249a/10

l.-i cerrār 242b/5, 254b/7, 259b/15

l.-i ḍalālet-eşerniŋ 253a/6

l.-i enbūh 276a/2

l.-i keşīr bile 236a/1

l.-i ḳıyāmet-eşer bile 240b/13

l.-i ḳıyāmet-eşer 252b/9, 259b/12, 268b/3, 291a/12

l.-i ḳıyāmet-eşerni 287a/4

l.-i ḳıyāmet-eşerniŋ 285b/5

l.-i kīne-güẕār 204b/13

l.-i nuṣret-eşer 233a/5, 251b/8

l.-i nuṣret-eşerdin 205b/13, 237b/11

l.-i nuṣret-eşeri 210b/8

l.-i ṣalābet-āyīn bile 251b/15

l.-i sengīn tertīb bér- 202a/6

l.-i sengīn 203b/15

l.-i ẓafer-eşer bile 237b/9

l.-i ẓafer-perver 255b/8

l. bile 231a/13, 266a/4

l. tart- 265b/11

l.+ġa 287b/13

l.+ġa (ehl-i l.) 275b/11

l.+ġa (gerd-i l.) 296a/6

l.+ge 270b/12

l.+ge (‘arż-ı l.) 273a/12

l.+i 208b/15, 249a/3

l.+i bile 204a/6, 295b/3, 296a/17

l.+iniŋ 218a/17

l.+iġa 215a/5, 220a/13

l.+ige 236b/17

l.+idin 207a/16

leşker-gāh < *Far.* Ordu yeri, orudugah

l. ét- 236b/7, 257a/14

l. ḳıl- 235b/6

l.+nı 259a/17

l.+ġa 234a/16, 261a/, 264b/5

leşker-şiken < *Far.* Asker kıran

l. 223a/9

leşkeriyye < *Far.+Ar.* Asker, ordu

l. 210b/15, 292a/2

l.+din 211b/15, 212a/1

l.+niŋ 291b/13

leṭāfet < *Ar.* Zariflik, hoşluk, güzellik; naziklik

l. 258b/1

leṭāyif < *Ar. leṭā'if* Şakalar, fıkralar

l. (ṣaḥāyif-i l.) 224b/9

levāḥıḳ < *Ar.* Ekler

l.+ıdın 203a/11

l.+ınıŋ 287a/12

levāmi' < *Ar.* Parıltılar, parlamalar

l. 218b/17

l.-i tīġ-ı ḫūn-feşān 221a/4

leẕẕāt < *Ar.* Çeşniler, lezzetler

l. birle 243a/4

li-hāẕā < *Ar.* Bunun için, bundan dolayı

l. 274a/17

libās < *Ar.* Elbise

l.-ı felāḥ 261b/17

l.-ı ḫilāfetdedür 214a/6

l.-ı Pād-şāhī 258b/6

l.+ıġa 269b/16

ligām < *Far.* Gem, dizgin

l.+ı 250b/7

l.+ını 261a/7

līk < *Ar.* Ama, lakin, ancak

l. 242b/2, 249a/2, 255b/1, 278a/6, 294a/14

līkin < *Ar* < *Far.* Ancak, ama, lakin

l. 246b/14, 255a/2

līnet < *Ar.* Yumuşaklık, mülayimlik

l.-i ṭab' 232a/6

l.+iġa 217a/14

livā < *Ar. livā'* Bayrak

l. (her l.) 260a/11

l.-yı ḫiẕlānnı 263a/14

l.-yı küfrānnı 267a/16

l.-yı mihr-işrāḳnı 217b/11

l.-yı nehżatnı 204b/14, 219b/11, 270a/3, 283b/15, 289b/15

l.-yı nekbetni 287a/7

l.-yı ẓafer 262b/2, 262b/4, 296a/6

l.-yı ẓafer-hevā 271a/9

l.-yı ẓafer-intimā 265a/4

l.-yı ẓafer-intimānı 218a/3

l.-yı ẓafer-intimānıŋ 209b/5

l.-yı ẓafer-perçemni 285b/11

l.-yı ẓafer-peyker 264b/14

l.-yı ẓuhūrın 261b/5

l.+sı 215b/15

l.+sın 207a/8, 274b/5, 274b/9, 275a/2, 286a/2

l.+lar 260a/11

luṭf < *Ar.* İyilik, iyi davranış; güzellik; incelik

l. ét- 243a/11

l.+ı 258b/8

l.+ı (sāye-i l.) 275a/8

l.+ı birle 229b/2

l.+ınıŋ 246a/16

l.+uŋ 257a/11

l.+uŋ (sāye-i l.) 221b/10

luṭf-āmīz < *Ar.+Far.* İyilik karışmış

l. 230a/14

lücce < *Ar.* Deniz, engin su

l.-i zeḫḫār ḳıl- 259b/15

l.-i zeḫḫār (mevc-i l.) 242b/5

lüzūm < *Ar.* Gereklilik

l.+ı bile 223b/2, 277b/13

M

ma‘ānī < *Ar.* Anlamlar

m. tap- 258b/14

m.-i rengīn 216b/16

m.+de 258b/13

ma‘ānī-refīa < *Ar.* Yüce anlamlar

m. 217b/8

ma‘a’r-re‘āyā ve’l-fuḳarā < *Ar.* Fakirler ve halkla birlikte

m. 289a/4

ma‘ārif < *Ar.* Maarifetler, bilimler, bilgi, kültür

m.+i bile (eşrāf u m.) 245b/3

ma‘āẕallāh < *Ar.* Allah saklasın

m. 260b/2

ma‘ber < *Ar.* Geçit

m.+de 298a/17

mācerā < *Ar.* Serüven, baştan geçenler

m.+sın 260b/13

madde < *Ar.* Madde

m.-i fesād 233a/9, 239a/11

ma‘delet < *Ar.* Adalet, adillik

m.+i 229a/1

m.+i (şu‘ā‘-yı m.) 229b/10

ma‘den < *Ar.* Maden

m.+i 246b/14

ma‘dūde < *Ar.* Sayılı, sayılmış

m.+ni (merāḥil-i m.)

ma‘dūm < *Ar.* Yok olan, mevcut olmayan

m. 260b/5

m. ḳıl- 296a/4

ma‘füvv < *Ar.* Affedilmiş

m. bol- 231b/11

maġāk < *Far.* Çukur

m.+larda (mezāri‘ vü m.) 298a/4

maġfiret-nişān < *Ar.+Far.* Marifet nişanı, marifet gösteren

m. 265b/6

m. (emīr-i m.) 267b/4

m. (ḥażret-i pād-şāh-ı m.) 245a/5

m. (pād-şāh-ı m.) 224b/10, 231b/5

m.+nıŋ (ḫān-ı m.) 267b/9

maġfiret-penāh < *Ar.+Far.* Mağfirete sığınan, mağfirete sığınanları kollayan

m. 210a/13

m. (ḫān-ı m.) 217b/9

m.+nıŋ (ḫān-ı m.) 211b/1

mağfur < *Ar.* Allah tarafından günahları bağışlanmış

m. 211b/9

m. (ḫān-ı m.) 200b/17, 201b/3, 202a/4, 202b/3, 203b/13, 204a/17, 204b/13, 204b/5, 205b/2, 205b/6, 207a/3, 207a/8, 207b/10, 208b/16, 210b/13, 210b/14, 210b/4, 218a/2

m. (ḥażret-i pād-şāh-ı m.) 201a/7

m. (ḥażret-i sulṭān-ı m.) 208a/4

m. (pād-şāh-ı m.) 227b/2

m. (sulṭān-ı m.) 217a/15, 224b/10, 291a/16

m.-ı meẕkūrnıŋ (ḫān-ı m.) 245a/6

m. bile (ḫān-ı m.) 202a/8

m.+nıŋ (ḫān-ı m.) 200b/6, 201a/5, 202a/14, 202a/2, 202a/5, 202b/3, 203b/12, 203b/4, 204b/10, 204b/11, 205a/11, 205b/4, 205b/7,

206a/13, 206a/9, 206b/6, 207a/6, 207b/16, 207b/9, 208a/15, 209b/13, 217b/2, 219a/11, 220b/17, 223a/17, 225a/17, 298b/17

m.+ġa (ḫān-ı m.) 201b/7, 205b/11

m.+ıġa (İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫān-ı m.) 267b/7

maġlūb < *Ar.* Yenik, yenilmiş

m. 209a/12, 250b/13

m. u menkūb bol- 288b/5

m. u münhezim ḳıl- 253a/7

maġrib < *Ar.* Batı; akşam

m. 204a/10

m. içre pinhān (çeh-i m.) 244b/10

m.+ni 250a/14

maġrūr < *Ar.* Gururlu

m. bol- 257b/5

māh < *Far.* Ay

m. 215a/2, 215a/3, 215b/7, 229a/15

m.-ı mezbūr 278b/15, 283a/2

m.-ı mezbūrnıŋ 204b/1, 235b/5

m.-ı meẕkūrnıŋ 203b/7, 227a/5, 228a/12, 235a/11, 237b/8, 255b/17, 276a/4, 280a/4, 287a/2, 293b/1

m.-ı nev 243b/16

m.-ı tābān 275a/3

m.-ı tābān kibi 262a/14

m.+nıŋ 280a/1

maḥal(l) < *Ar.* Yer

m.-ı hümāyūnda 225b/16

m.+ıda 270b/1

maḥallāt < *Ar.* Mahalleler

m. 294b/8

maḫāẕīl < *Ar.* Reziller

m. (a‘dā-yı m.) 265a/7, 265b/1

m. dağı (a‘dā-yı m.) 252b/1

maḥbe < *Ar.* Cezaevi, hapishane

m.+side 240a/2

maḥbūs < *Ar.* Hapsolunmuş, bir yere kapatılmış

m.-ı ḥiṣār ḳıl- 277b/6

m.-ı zindān durur érdi 233a/9

m.-ı zindān-ı idbār durur 238a/17

m.-ı zindān-ı nekbet ḳıl- 269a/16

m. durur érdi 281a/3, 298a/5

m. ét- 239a/8, 239a/12

m. ḳıl- 269b/12, 280b/17, 300a/14

m. ḳıldur- 231a/12

maḥfil < *Ar.* Toplantı yeri, meclis

m.-i meşveret 224b/15

maḥfūẓ < *Ar.* Saklanmış, korunmuş

m. tut- (maṣūn u m.) 222a/4

mahfuza < *Ar.* Korunmuş, gözetilmiş

m.+sın (belde-i m.) 242b/10

m.+sıġa (belde-i m.) 268b/17

māḥī < *Ar.* Mahveden, yok edici

m.-i ẓulmet 224b/4

māḥī'n-nifāḳ < *Ar.* Yok eden bozgunculuk

m. 231a/12

māhir < *Ar.* Maharetli, hünerli

m.+ler 242a/7

maḥlūl < *Ar.* Çözelti

m. bol- (nā-būd ve m.) 288b/7

maḥmūd < *Ar.* Övülmüş

m. 205a/8

maḥrem < *Ar.* Haram, nikah düşmeyen, gizli

m. 214b/11, 233b/3, 299b/17

m.-i esrār-ı ḫilāfet 241b/5

m.+din 211a/10

m.+i 233a/14

m.+i érdiler (ser-nihānınıŋ içki m.) 233a/13

m.+ler 210b/16, 271b/7

m.+ler (ḫavāṣ u m.) 210b/13

m.+ler bile 210b/15

m.+lerge 211a/1

maḥremlıḳ < *Ar.+T.* Mahremlik

m. bol- 266b/11

maḥrūmlıḳ < *Ar.+T.* Yoksunluk

m. 252b/12, 257b/9

maḥrūsa < *Ar.* Korunan, gözetilen; korunan büyük şehir

m.-ı Ḫıvaḳ (belde-i m.) 224b/12

m.+nıŋ (memālik-i m.) 251a/4, 276b/14, 282b/5, 292a/10, 293a/11

m.+ġa (memālik-i m.) 290a/10

maḥṣūr < *Ar.* Sarılmış, kuşatılmış → **maḥṣūre**

m. durur érdi 242b/12

maḥṣūre < *Ar.* Sarılmış, kuşatılmış → **maḥṣūr**

m.-i inʿām bile (denānīr-i ġayr-ı m.) 251a/6

maḫṣūṣ < *Ar.* Özel, hususi

m. 231a/13, 232a/17, 235a/5, 241b/15, 282a/12

m. u meşmūl ét- 232a/9

m. bol- 255a/11

m. tut- 226a/3, 227a/10, 240a/8

m.+lar 258b/7

maḥşer < *Ar.* Kıyamet günü

m. (rūz-ı m.) 239b/13

m.+de (ṣubḥ-ı m.) 211a/15

maḥż < *Ar.* Saf, halis; sırf, sadece

m.-ı ḫayriyyet ü menfa'at durur érdi 275b/6

m.-ı ḍalāletdin 292a/8

m.-ı ġafletdin 293b/6

mahzen < *Ar.* Bodrum; havasız, karanlık yer

m.-i cūd 282b/15

m.+i 246b/15, 246b/8

maḫẕūl < *Ar.* Düşkün, hakir

m. u menkūb 282a/7

maḫẕūl-vār < *Ar.+Far.* Kederli, perişan şekilde

m. 256a/5

maḥẓūẓ < *Ar.* Haz almış, memnun

m. 249a/17

m. u behre-mendlıḳ 249b/6

ma'īşet < *Ar.* Yaşama, yaşayış; geçinme, dirlik

m. (erbāb-ı m.) 259a/10

m. (esbāb-ı m.) 259a/11

maḳāl < *Ar.* Söz

m. 231b/13, 292b/3

m.+nıŋ 209b/11

maḳālāt < *Ar.* Sözler

m. 258b/15

m.+ı 201a/4, 230b/16

maḳām < *Ar.* Durma yeri, yer; manevi yer; görev yeri

m. 206a/11, 250a/14

m. (sāye-i devletide m.) 229b/3

m.+ıŋ müdām ol- 267a/4

m.+ı 265a/12

m.+ıŋ 240a/5

m. ol- 275a/7

maḳarr < *Ar.* Karar kılınan, durulan yer; karargâh

m.-ı bār-gāh-ı celālet ḳılıp dururlar 283a/8

m.-ı bār-gāh-ı devlet ḳılıp durur 271b/10

m.-ı bār-gāh-ı iclāl ḳıl- 278a/10

m.-ı kevkebe-i iclāl ḳıl- 204b/15

m.-ı kevkebe-i iclāl ḳılıp dururlar 207a/13

m.-ı ordu-yı ẓafer-peyker ḳılıp dururlar 252a/9

m.-ı sürādıḳāt-ı iclāl ḳıl- 253b/3

maḳāṣıd < *Ar.* Maksatlar, amaçlar

m. (her m.) 258b/16

makbere < *Ar.* Mezar, mezarlık

m.+sin 249a/15

maḳbūl < *Ar.* Kabul edilmiş, alınmış, beğenilen

m. tüş- (ma'ḳūl u m.) 203b/5

maḳdem < *Ar.* Gelme, dönüp gelme

m.+idin mübāhāt ḳıl- 215b/5

m.+iniŋ 225b/11

maḳhūr < *Ar.* Kahrolmuş, yenilmiş

m. 257a/5

m. u müste'ṣal ḳıl- 237b/2

maḳṣad < *Ar.* Amaç, maksat

m. (murād u m.) 251a/14

m.+ı (murād u m.) 281b/6

m.+ıda 255b/3

maḳṣadü'l-'urefā-yı ve'l-'ummāl < *Ar.* Devlet görevlilerinin ve ariflerin maksadı, isteği

m. 220b/4

maḳṣūd < *Ar.* İstek, amaç

m. 214a/17, 231a/6

m. (bī-neyl-i m.) 234a/4

m. (müyesser ve m.) 238a/12

m. édi 229a/13

m.+ınıŋ 238a/6

maḳtūl < *Ar.* Katledilmiş, öldürülmüş

m. (m.) 288b/6

m. (mecrūḥ u m.) 284b/5

m. u me'sūr ḳıl- 278b/9, 281b/14, 298a/17

m. u me'sūr ḳıl- (tārāc u m.) 279b/17

m. u mecrūḥ ét- 277a/13

m. u zaḫm-dār bol- 264b/12

m. ve yarımın me'sūr ḳılıp dururlar (yarımın m.) 207b/5

m. bolmış durur 267b/3

m. bolup durur 276a/10

m. ḳıl- (mecrūḥ u m.) 287b/6

m. ḳıl- (me'sūr u m.) 219a/9

m.+nıŋ (biy-i m.) 231b/4

m.+lar 236a/9

ma'ḳūl < *Ar.* Akla uygun

m. u maḳbūl tüş- 203b/5

māl < *Ar.* Mal, varlık, servet; kişiye ait büyük baş hayvanlar

m. 279a/15, 290a/15

m. u ġanāyim bile (bī-nihāyet m.) 259b/4

m. u mevāşī 240b/17

m. u mevāşīleri bile (keşret-i 'iyāl u eṭfāl m.) 260b/16

m.-ı aḥvālı 270b/1

m.-ı ġanīmet bile 203b/3

m. bile 276a/17

m.+nıŋ 201b/6

m.+ı 257b/10

m.+ını 235b/13

m.+ıġa 235b/13

m.+ların 276a/8

mā-lā-kelām < *Ar.* Diyecek bir şey yok; tek kelime etmeden

m. (ġurūr-ı m.) 235b/4

m. bile (debdebe-i m.) 289b/14

m. bile (füyūżāt-ı m.) 247a/2

m. bile (ġalebe-i m.) 259b/13

m. bile (hücūm-ı m.) 252b/13

m. bile (ikrām-ı m.) 228a/1

m. bile (isti'cāl-ı m.) 257b/13

m. bile (īzā-yı m.) 222a/9

m. bile (izdiḥām-ı m.) 210a/11

m. bile (kevkebe-i m.) 207a/4, 242b/7, 255a/5, 285b/17

m. bile (sa'y-ı m.) 238a/4

m. bile (ṣavlet-i m.) 250b/9

m. bile (ta'aṣṣub-ı m.) 230a/3

m. bile (taġallüb-i m.) 234a/5

mālik < *Ar.* Sahip olan, mülk sahibi

m.-i rikāb-ı mülūku'l-'Arab ve'l-'Acem 292b/8

mālik-rikāb < *Ar.* Makam sahibi, hükümdar

m. 229a/14

māliyyet < *Ar.* Maliyet

m.+ġa 217a/12

ma'lūm < *Ar.* Bilinen, belli

m. 207a/13

m. u müteḥaḳḳıḳ 297b/12

m.-ı aḥvālāt ḳıl- 259a/3

m. bol- 201b/1, 205a/17, 260b/6, 289b/9, 294b/6

m. bolma- 204b/4

ma'lūmu'l-iḫtiṣāṣ < *Ar.* Uzmanlık bilgisi

m. durur 238b/2

ma'mūr < *Ar.* Bayındır

m. 242b/11

m. u ābādān bolup érdi 255a/8

maŋa Bana

m. 214b/10, 214b/6, 266b/3, 267a/5

ma'nā < *Ar.* Anlam

m. 228b/13, 246b/7

m. (ṣayd-ı m.) 241a/8

m.+ġa (genc-i m.) 246b/1

mānend < *Far.* Benzer, eş

m.-i deycūr 297b/9

m.-i Nūşīrevān 215a/7

mānī‘ < *Ar.* Engel

m. 211a/1

m.-i nūr 259b/16

m. bol- 287b/8

ma‘nī < *Ar.* Mana, anlam

m.-i mübhem 216b/11

maŋlay < *Moğ.* Alın

m. 252a/13

manṣıb < *Ar.* Devlet hizmet, memuriyet; makam

m. 225a/15, 268b/8

m.-ı ‘ālīsini 228a/14

m.-ı kirāmīsi bile 227a/15

m.+ı 231b/11

m.+ı bile 270b/15, 277b/4

m.+ı bol- 225b/12

m.+ın 203b/6, 227a/13, 227a/17, 240a/8, 268a/6

m.+ıġa 280b/7

m.+ıdın 227a/9

manṣıb-nişīn < *Ar.+Far.* Makamında oturan

m.+i 224b/8

manṣūb < *Ar.* Nasbolunmuş, konmuş

m. ḳıl- 280b/8

manṣūbe < *Ar.* Bir tür satranç oyunu, oyun, tedbir

m.-i hāyile 260a/17

manṣūbe-ṭırāzlıġ < *Ar.* Oyun süsleme

m. 201a/6

manṣūr < *Ar.* Allah’ın yardımıyla üstün gelmiş, muzaffer

m. u muẓaffer bol- 220a/2

manṣūre < *Ar.* Allah’ın yardımıyla üstün gelmiş, muzaffer

m. **(‘asākir-i m.)** 271b/11, 275a/16, 282b/12, 283a/9, 286b/14, 286b/17, 290a/16, 300a/2

m. **(sipāh-ı m.)** 232b/1

m. bile (efvāc-ı m.) 240b/2

m. bile (sipāh-ı m.) 295b/15

m.+niŋ (‘asākir-i m.) 210a/8, 284a/15

m.+ġa (‘asākir-i m.) 271a/16

m.+din (‘asākir-i m.) 285b/15

m.+din (sipāh-ı m.) 253a/9

manṣūren < *Ar.* Muzaffer olarak

m. **(ġanimen ü m.)** 278b/10

manẓūr < *Ar.* Görülen, bakılan, amaç edilen

m.-ı naẓar-ı ‘āṭıfet 247a/13

m. ḳılmas durur érdi 221b/13

m. ḳılmaslar érdi 259b/3

maraż < *Ar.* Hastalık

m.-ı sekte bile 204a/15

m.-ı ṭabī‘ī bile 280a/12

m.+ġa yıḳıldum (bister-i m.) 256a/1

ma‘reke < *Ar.* Savaş meydanı

m.-i kār u zār 252b/16

m.-i kār-zārdın 210a/10, 210b/12, 288b/5, 289b/13, 297a/4

m.-i kār-zārġa 252b/4

m.+ni (dāyire-i m.) 224a/4

m.+siniŋ 217b/8, 220a/11

ma‘reke-gīr < *Ar.* Savaş meydana hakim olan

m.+i 220a/11

ma‘rifet < *Ar.* Bilgi, bilme

m. (maẓhar-ı m.) 215a/14

m. (şemme-i m.) 212b/14

ma‘rūf < *Ar.* Bilinen, belli

m.+ı 263a/10

ma‘rūż < *Ar.* Sunulmuş, arzedilmiş

m. ḳıl- 275b/5

m. ḳıl- 269a/8

m.-ı rāy-ı‘ālem-ārāy bol- 230b/10

maṣāff < *Ar.* Savaş

m. 245b/16, 287a/17, 296b/13

m. (‘azm-i m.) 215b/14

m. içre 221a/11, 255b/11

m. üçün 296b/15

m. tüz- 206b/4

m.+da 217b/12

m.+ıġa 215b/13

m.+ıda 220a/6

maṣdar < *Ar.* Kaynak

m.-ı emn ü sa‘ādet durur 231a/3

maṣḥūb < *Ar.* Sahiplenmiş, birlikte götürülmüş, kucaklanmış

m. ḳıl- 238b/2, 239a/9, 293a/16

maṣlaḥat < *Ar.* Durum; iş; barış, huzur; uygun

m. ḳıl- (meşveret ve m.) 238a/6

maṣrūf < *Ar.* Harcanmış

m. ḳıl- 204a/14

maṣūn < Ar. Korunmuş, saklanmış

m. 222a/5

m. eyler 223a/16

m. u maḥfūẓ tut- 222a/4

māt < *Far.* Santrançta yenilme, mat

m. ḳıl- 220a/1, 254a/17

maṭbaḫ-ḫāne < *Ar.+Far.* Mutfak

m.-i iḥsānımız 244a/1

mātem < *Ar.* Yas

m. 223b/4

m.+din 294b/11

mātem-zede < *Ar.+Far.* Matemli, yaslı

m.+ler 223b/2

m.+leriniŋ (dārü'l-emmāre-i m.) 225b/6

maṭlab < *Ar.* Meram, maksat, istek

m.+ıġa 299a/15

maṭrūd < *Ar.* Kovulmuş, uzaklaştırılmış

m. bol- (merdūd u m.) 268b/6

maṭrūdlıġ < *Ar.+T.* Kovulma, uzaklaştırılma

m. 299b/15

ma'ṭūf < *Ar.* Yönelik, çevrili

m. 261a/

m. ét- 248a/5, 253a/15, 253b/10, 265b/17, 278b/9

m. étip dururlar 250a/3

m. ḳıl- 224a/9, 244a/9

māvī < *Ar.* Mavi

m. 250a/9

māye < *Far.* Maya, asıl

m.-i tekessürdür 228b/10

māyil < *Ar.* Eğilimli

m. 242a/1

mażāmīn < *Ar.* Mazmūnlar, sembolik sözler, anlamlı sözler

m.-i bedī'a 217b/8

mażbūṭ < *Ar.* Zaptedilmiş, ele geçirilmiş

m. ḳıl- 207b/15, 238b/16

maẓhar < *Ar.* Ortaya çıkış yeri, görünme yeri

m. 215a/10

m.-ı a'ṭāf-ı nā-mütenāhī 277b/9

m.-ı a'ṭāf-nā-mütenāhī 282b/8

m.-ı elṭāf-ı İlāhī 277b/9, 282b/8

m.-ı füyūżāt-ı İlāhī 241a/17

m.-ı ma'rifet 215a/14

m. durur 282b/2

maẓharu'l-'acāib < *Ar.* Tuhaf şeyler görme

m.+dür 224b/3

māżī < *Ar.* Geçmiş, geçen

m.+din (zamān-ı m.) 278a/4

māżīḳ < *Ar.* Sıkıntılı, dar yer

m.-ı muḥāṣara 294a/11

maẓlūm < *Ar.* Zulme uğramış

m. (emīr-i m.) 294b/9

m.+larnı 217a/14

m.+nı (emīr-i m.) 294b/5

mażmūn < *Ar.* Sembolik kavram, ince söz, anlam

m.-ı hümāyūnı 230b/2

m.+ı 232a/8

m.+ın 219a/8

m.+ıġa 210b/4

mażreb < *Ar.* Çakma yeri

m.-ı ḫıyām-ı iḳbāl 204b/15

m.-i bār-gāh-ı iḳbāl 285a/11

m.-i bār-gāh-ı iḳbāl ḳıl- 292a/3

m.-i bār-gāh-ı ʿizz ü celāl ḳıl- 271b/2

m.-i bār-gāh-ı sipihr-timsāl ḳıl- 252a/2

m.-i ḫıyām-ı devlet 283a/8

m.-i ḫıyām-ı iḳbāl 207a/13, 278a/10

m.-i ḫıyām-ı saʿādet 271b/10

m.-i ḫıyām-ı ẓafer-fercām ve rāyāt-ı nuṣret-iltizām ḳıl- 232a/15

maʿzūl < *Ar.* Azledilmiş, görevden alınmış

m. étmiş durur érdi 227a/9

m. ḳıl- 202a/11, 280b/9

maʿzūllıḳ < *Ar.+T.* Azledilme, görevden alınma

m. 219a/10

meāl < *Ar. meʾāl* Sonuç

m.-ı aḥvālı 292b/3

meʿāric < *Ar.* Basamaklar, merdivenler

m.-i aḳsāġa 297a/13

mebrūr < *Ar.* Hayırlı, makbul

m. 211b/10

m. (ḫaḳan-ı m.) 208a/5, 217a/15, 224b/9, 291a/16

m. (şehen-şāh-ı m.) 201a/7, 227b/3

mebẕūl < *Ar.* Bol, çok

m. 227b/16

m. tut- 268a/5

m. tüş- 281a/4

mecāl < *Ar.* Güç, kuvvet

m.+ı ḳal- 233b/17

meclis < *Ar.* Toplantı yeri, görüşmek veya eğlenmek üzere bir araya gelmiş insan topluluğu

m.-i ṭarabda 216b/14

m. ara 246b/1

m.+i 258a/17

m.+ide 227b/2

m.+iġa 238b/14, 246b/5

m.+in 246a/11

mecma'u'l-ġarāyib < *Ar.* Gariplerin bir araya geldiği yer

m.+dür 224b/2

mecmū' < *Ar.* Toplanmış, toplam

m.-ı ḫalāyıḳnı 264b/8

mecnūn < *Ar.* Cinli, deli

m. ét- (zār u m.) 212b/11

Mecnūn-veş< *Ar.+Far.* Mecnun gibi

M. 208a/10

mecrā < *Ar.* ***mecrā'*** Yol, güzergâh

m. bolup durur érdi (muḳarreb ü m.) 291b/1

mecrūḥ < *Ar.* Yaralı

m. 287b/5

m. u maḳtūl 284b/5

m. u menkūb bol- 298b/16

m. ét- (maḳtūl u m.) 277a/13

medāric < *Ar.* Meslekler, tarikatlar, yollar

m.-i a'lā 297a/13

meded < *Ar.* Yardım, imdat

m. 245b/11

m. tile- 260b/12

m. ü isti'ānet tap- 266a/14

m. ü mu'āveneti bile 250b/16

m. yétkür- 218a/10

meded-kār < *Ar.+Far.* Yardım eden, imdada koşan

m. 214b/7

meded-kārlıġ < *Ar.+Far.+T.* Yardım etme

m. **ét-** 213a/2

m. **étme-** 214a/1

m. **ḳıl-** 221b/10

m.+ı üçün (mu'āvenet ü m.) 236b/3

m.+ı bile 280b/14

medfūn < *Ar.* Defnolunmuş, gömülmüş

m. durur 249a/15

medḥiyet < *Ar.* Övgü

m.+iġa 214b/17

medīd < *Ar.* Uzun

m. **(müddet-i m.)** 238a/3

medlūl < *Ar.* Kanıt gösterilen

m.+ı bile 222b/16, 290b/10, 298a/11, 299a/9

medrese < *Ar.* Medrese, dinbilimler öğretilen okul

m. 298a/6, 300a/1

m.+de 295a/4, 298a/4

m.+ġa 294b/9

medrūslıḳ < *Ar.+T.* Yıpranma, eskime

m. tap- 292a/17

meftūḥ < *Ar.* Feth edilmiş

m. 290b/8

m. u vīrān ḳıl- 204a/13

meftūn < *Ar.* Gönlünü kaptırmış, tutkun

m. ét- 212b/10

meger < *Far.* Meğer, oysaki, halbuki

m. 223a/14, 264a/11, 266b/12

meh < *Far.* Ay

m.-i nev 243a/10

meh-çe < *Far.* Küçük ay; kubbe ve bayrakların üstüne konulan hilâl

m.-i zer-nigār 215b/15

m.+si 262b/2, 264b/14

mehābet < *Ar.* Azamet, ululuk, korkunçluk

m.-i dehşet-āgīn bile 264b/17

mehābet-āmīz < *Ar.+Far.* Heybetle karışık, heybetli, azametli

m. bile (ṣadamāt-ı m.) 218b/17

mehābet-engīz < *Ar.+Far.* Heybetli

m.+idin (ṣadme-i m.) 221a/17

mehamm < *Ar.* Önemli şeyler; düşündürücü şeyler

m.-ı fuḳarā 226a/6

m.-ı ḥükūmetde 229b/17

m.-ı muḫāṣamet 268b/15

m.-ı sefer-intiẓām tap- (ser-encām-ı m.) 233a/8

m.+ıġa 217a/12

mehbiṭ < *Ar.* İniş yeri, inme yeri

m.-i eşi'a-ı leme'āt-ı ġaybī 239a/3

m.-i fütūḥāt-ı nā-mütenāhī durur érdi 241a/17

mehd < *Ar.* Beşik

m.-i 'izzet içre 216a/16

mehleke < *Ar.* Tehlikeli yer, tehlikeli iş

m.+din 220a/10, 221b/11

mekān < *Ar.* Yer, mahal; ev, oturulan yer

m. 214a/11, 216a/3

m. eyle- 250a/14

m.+ġa 243a/9

m.+ınıŋ 228b/6

mekārim-aḫlāḳ < *Ar.* Cömert ahlaklı

m. 230a/10

mekāyid < *Ar. mekā'id* Düzenler, hileler, oyunlar

m.-i şemātet 229b/15

mekīd < *Ar.* Tuzağa düşen

m.+ni (ṣūret-i m.) 294b/5

mekīdet-eṣer < *Ar.+Far.* Hile alameti

m. 238b/7

mekkāre < *Ar.* Hilekar, düzenbaz

m. **(cefā-kār u m.)** 212a/12

meknūn-ḫāṭır < *Far.+Ar.* Kalbi kırık

m.+ıdın 202a/13

m.+larıdın 210a/1

mekr < *Ar.* Hile, düzen

m.-i nā-ṣavāb 269a/12

m. ü ḥīle 238a/1, 254b/2

mekremet < *Ar.* Cömertlik, şeref, onur

m.-i pād-şāhāne bile 255b/5

m. ḳıldı (mürüvvet ü m.) 203b/6

mekremet-penāh < *Ar.+Far.* Cömertlik sığınağı

m. 238a/14

mekrūh < *Ar.* İğrenç, tiksinti veren

m. körün- 275b/6

mekş < *Ar.* Bekleme, bir yerde durma, eğlenme

m. 240b/11

mekşūf < *Ar.* Keşfedilmiş, açık

m. u ẓāhir 271b/13

mekteb < *Ar.* Okul

m.-i 'acz 216b/10

mektūbāt < *Ar.* Mektuplar, yazılar

m.+lar (mürāselāt u m.) 268b/12

melaḫ < *Far.* Çekirge

m. **(miṣl-i m.)** 249a/3

melāhī < *Ar.* Eğlenceler, oyunlar

m. **(edevāt-ı m.)** 280b/3

melālet < *Ar.* Bıkma, usanma, sıkılma

m. 241b/1

m.-i eyyām üçün 216b/17

melālet-encām < *Ar.+Far.* Sıkıntının sonu

m. bol- 292a/7

melāyik < *Ar. melā'ik* Melekler

m. 262a/16, 263b/16, 286a/12

m.+ke 246b/14

melāyik-pās-bān < *Ar.*+Far. Far. Koruyucusu melekler olan

m. bolup dururlar (şeref-endūz-ı taḳbīl-i āsitān-ı m.) 200b/17

melāẕu'l-'Arab ve'l-Acem < Ar. Acem ve Arab'ın sığınağı, sığınacak yeri

m. 220b/5

melāẕü'l-mesākīn-i fi'l-āfāḳ < *Ar.* Dünyadaki yoksulların sığınağı

m. 245b/7

melbūsāt < *Ar.* Libaslar, giyilecek şeyler, elbiseler

m.+ın 223a/1

mele'ü'l-a'lā < Ar. Büyük ve ileri gelen meleklerin toplandığı yer; yüce topluluk

m. 225b/10

melek < *Ar.* Melek

m. 217a/3

melek-manżar < *Ar.* Melek görünüşlü, Melek yüzlü

m. 255a/3

melekī-ṣıfāt < *Ar.* Melek yüzlü

m.+ıda (ẕāt-ı m.) 230a/10

m.+ıġa (ẕāt-ı m.) 222b/2

melik < *Ar.* Hükümdar, padişah

m. 250a/16

memālik< *Ar.* Memleketler, ülkeler

m. 208b/2, 216a/14, 254b/8, 282b/13

m.-i 'ālem (fermān-fermā-yı m.) 292b/7

m.-i ḫāṣṣasıdın durur érdi 297a/12

m.-i maḥrūsaġa 290a/10

m.-i maḥrūsanıŋ 251a/4, 276b/14, 282b/5, 292a/10, 293a/11

m.-i meẕkūrnı 220a/2

m.+din (eṭrāf-ı m.) 255b/8, 283a/10

m.+idaġı 202a/5

m.+iġa 202b/10

memāt < *Ar.* Ölüm

m. **(şarāb-ı zehr-i m**.) 269a/13

m.+ġa (ḫāk-i m.) 297a/2

m.+da (ḫāne-i m.) 220a/1

me'men < *Ar.* Sığınılacak yer, sığınak

m. ḳıl- 292b/13

memleket < *Ar.* Ülke, memleket toprağı

m. 225b/5

m. **(meṣāliḥ-i m**.) 241a/16

m. **(umūr-ı m**.) 226a/6

m.+niŋ 277b/16

m.+de (her m.) 228b/17

m.+din 205b/4, 267b/12

m.+iġa 293a/13

memlū < *Ar. memlū'* Doldurulmuş, dolu

m. 216a/14

m. durur érdi 222b/16

m. ḳıl- 270b/13

m. ḳılıp dururlar 282b/15

m. vü meşhūn ḳıl- 251a/6

memlūk < *Ar.* Birinin malı olan

m.+ı durur érdi 288a/3

memnū‘ < *Ar.* Yasak

m. ḳıl- 280b/3

me’mūr < *Ar.* Devlet görevlisi, devlet memuru

m. bol- 203a/4, 273a/12, 287a/12

m. bolup durur érdi 283b/11

m. bolup durur érdiler 286b/7

m. bolup érdi 273b/10

m. ét- 233a/7, 286a/6, 240a/16

m. ḳıl- 274b/1

m. ḳılıp durur 272a/12

m.+lar 202b/9, 207b/1, 240a/16, 279b/15, 280a/7, 283b/8

men‘ < *Ar.* Engel

m.-i rezm **bolma-** 246a/5

m. ḳıl- 211a/1

men Ben→ **mén**

m. 211a/8, 255a/6, 266b/12, 266b/2, 267a/6

m.+i 211a/11, 256b/17

m.+iŋ 266b/13

menāfi‘ < *Ar.* Çıkarlar, menfaatler, yararlar

m. **+i** 272a/5

menāhī < *Ar.* Dince yasaklanmış şeyler

m. **(esbāb-ı m.)** 280b/2

m.+ni 215b/3

menāṣıb < *Ar.* Rütbeler, pâyeler, makamlar

m.-ı aḳsāġa 231b/15

menaṣṣa < *Ar.* Çeyiz odası

m.-ı ẓuhūrda 229b/6

menāzil < *Ar.* Konaklar, konak yerleri

m. **(ḳaṭ‘-ı m.)** 230b/1, 233b/4, 251a/17, 253b/4, 275a/4

m. ve ṭayy-ı merāḥil ḳıl- (ḳaṭ‘-ı m.) 227b/14, 240b/2

m.-i muḫāṭaradın 256a/10, 273a/10

m.-i müte‘addide 235a/12

m. ḳıl- (ḳaṭ‘-ı m.) 238b/13

m. ḳıl- (ṭayy-ı m.) 292a/5

m.+ni (esbāb-ı m.) 248a/1

menfa‘at < *Ar.* Fayda, çıkar, yarar

m. 291b/15

m. durur érdi (maḫż-ı ḫayriyyet ü m.) 275b/7

menḥūslıḳ < *Ar.+Far.* Uğursuzluk

m. 292b/1

meniŋ Benim

m. 266b/11

menkūb < *Ar.* Talihsiz; gözden düşmüş

m. **(maḫẕūl u m.)** 282a/7

m. bol- (maġlūb u m.) 288b/5

m. bol- (mecrūḥ u m.) 298b/16

mensūb < *Ar.* İlgisi bulunan, mensup

m. durur 246b/10

menşe' < *Ar.* Köken

m.-i 'izz ü cāh durur 231a/2

me'nūs < *Ar.* Alışık, alışılmış

m. (meymenet-i m.) 279b/6

m.+ınıŋ 267a/7

menūṭ < *Ar.* Bağlı

m. u merbūṭ durur 224b/15

menzil < *Ar.* Konak yeri, gidilecek yer, uzaklık

m.-i dil-güşāde 206a/10

m.+de 245a/17, 247a/8, 247b/7, 257b/14, 271b/2, 283a/11, 284a/10

m.+de dağı 245a/3

m.+dür 245a/1

m.+i üzre 212a/8

m.+iġa 249a/14

m.+ide 295b/16

menzil-be-menzil < *Ar.+Far.* Konak konak, yer yer

m. 278a/9

menzīl-güzīn < *Ar.+Far.* Menzilde oturan

m. 240a/2

menzilet < *Ar.* Derece, rütbe

m. **(ṣāḥib-i m.)** 268a/14

m.+i (ḳadr u m.) 226a/6

menzillik < *Ar.+T.* Konmalık, konaklık mesafe

m. 281b/11

mer'ī < *Ar.* Saygı duyulan, riayet edilen

m. bol- 246b/11

merāḥil < *Ar.* Konaklar, mesafeler, duraklar

m. **(ḳaṭ'-ı m.)** 292a/5

m.-i ma'dūdeni 241a/1

m.-i müte'addide 238b/17

m.+din soŋra (ṭayy-ı m.) 233b/5, 253b/4

m. ét- (ṭayy-ı m.) 230b/1

m. ḳıl- (ṭayy-ı m.) 251b/1, 275a/4

m. ḳıl- (ḳaṭ‘-ı menāzil ve ṭayy-ı m.) 227b/14, 240b/2

merāḥim < *Ar.* Merhametler, acımalar

m.-i bī-kerāne bile 300a/11

m.-i ḫusrevāne 227a/9, 268a/5, 282a/12

m.-i ḫusrevāne bile 241a/2

m.-i ḫusrevāne bolup durur érdi (mevrid-i m.) 209b/14

m.-i ḫusrevānedin 231b/11

m.-i pād-şāhāne bile 207b/11, 252a/5 , 238b/10, 259b/5, 265a/16

m. bola alġaylar 276b/15

merāhim < *Ar.* Merhemler

m. 225b/7

merākib < *Ar.* Binitler, taşıtlar

m. **(pāy-māl-ı m.)** 252b/12

m. ü emvālın 206a/4

m.-i devlet bile (süm-i m.) 242b/7

m.-i ṣarṣar-ı ḫırām-gerdidin 259b/14

m.-i ṣarṣar-ı ḫırāmġa 221a/7

m.-i fitne 216b/2

m.-i ḳīl ü ḳāl 220a/14

m.-i mu‘ānaḳa 273b/16

m.+ide 278a/12, 296a/2

m.+iġa 217b/7, 228a/12

m.+in 234b/12, 240a/14, 279a/4

merātib < *Ar.* Rütbeler, dereceler

m.-i ‘uẓmāġa 280a/12

m.-i a‘lā 231b/15

m.-i devleti 229b/11

m.-i şebābġa 216b/7

m. bile 287a/4

m.+iġa (irtifā-yı m.) 268a/6

merbūṭ < *Ar.* Bağlı, ekli, ilişik

m. durur (menūṭ u m.) 224b/15

merci‘ü’l-fuḳarā < *Ar.* Fakirlerin başvurduğu kişi

m. 268b/2, 295a/8

merci‘ü’l-ġurebā < *Ar.* Gariplerin başvurduğu kişi

m. 241b/10

merci’ü’ş-şüce’āy ve’l-ebṭāl < *Ar.* *merci’ü’ş-şüce’ā’ ve’l-ebṭāl* Yiğitve cesurların başvurduğu kişi

m. 220b/4

merdūd < *Ar.* Reddedilmiş, kovulmuş

m. u maṭrūd bol- 268b/6

merdūdlıġ < *Ar.* Reddedilme, kovulma

m. 299b/15

merdüm < *Far*. İnsan, adam

m. 229b/14

meretebe < *Ar*. Derece, basamak

m. 270b/2

merg < *Far*. Ölüm

m. 214a/5

mergen Nişancı, tüfengçi

m.-i mezbūrnı 298b/15

m.+lerni 288a/10

merġūb < *Ar*. Rağbet edilmiş, beğenilmiş

m. **(érür cāndın ol du‘ā m.)** 243b/3

m. ile (resm-i m.) 251b/1

merḥale < *Ar*. Aşama

m.+siġa 264b/6

merḥamet < *Ar*. Şefkat gösterme, acıma, birini esirgeme

m. 266a/3, 290a/2

m. bolup durur (mürüvvet 247b/8 **ü m.)** 247b/8

m. ét- 240a/8

m. ḳıl- 201a/1, 277b/4

m. ḳılıp dururlar (mürüvvet ü m.) 205b/7

m. körgüzüp dururlar (mürüvvet ü m.) 257b/1

m.+din (kemāl-ı m.) 268b/7

merhem < *Ar*. Acıyı giderecek şey

m. 223b/5, 290a/2

merḥūm < *Ar*. Allah'ın rahmetine mazhar olmuş

m.+ı 265b/7

m.+ınıŋ 205a/10, 267b/5, 271b/16, 280a/10

merḥūmī < *Ar*. Rahmetli

m. **(ḫān-ı m.)** 265b/8

mer‘ī < *Ar*. Riayet edilen, saygı duyulan; gözetilen, yörürlükte olan

m. 290b/16

m. tut- 223a/5, 230a/11, 234b/12

m. tutar érdi 205b/17

merḳad < *Ar*. Mezar, kabir

m.-ı şerīflerініŋ 290b/14

merkeb < *Ar*. Binilecek şey; vapur, gemi, kayık gibi şeyler; eşek

m. üzre ġırīv (263b/10 **m.)** 263b/10

m.+i 262a/5

m.+in 228a/3

m.+in fesād ṭarīḳıġa (‘inād m.) 230b/13

m.+in sürüp dururlar (sür‘at m.) 227a/3

m.+ini (hezīmet yolıġa ‘azīmet m.) 298b/15

merkez < *Ar.* Bir şeyin orta yeri, merkez; tarz, şekil, yol

m.-i ṣaff-ı heycāġa 224a/4

merḳūm < *Ar.* Yazılmış, adı geçmiş

m. bolġusı durur 270b/1, 280a/15

mersūl < *Ar.* Gönderilmiş

m. 284b/15

m. buyurup durur 207b/16

m. tutup dururlar 282b/13

mertebe < *Ar.* Derece, basamak; rütbe, paye

m. 206b/1, 237b/6, 253b/8, 277a/9, 277b/12, 282a/14, 291b/13, 299b/3

m.+siġa 249b/4

mervī < *Ar.* Rivayet edilen

m. durur 216a/17

mesāfet < *Ar.* Ara, uzaklık

m. 243a/11

m. **(ḳaṭ‘-ı m.)** 279a/12, 280a/7

m. durur 285b/1

m. ét- (ḳaṭ‘-ı m.) 206a/2, 240b/14

m. ḳıl- (ḳaṭ‘-ı m.) 232a/15, 290b/6, 293b/4

m.+de (ḳaṭ‘-ı m.) 279b/15

m.+i 211a/8

mesā‘ī < *Ar.* Çalışma, çalışmalar

m.-i meşkūr 298a/9

m.-i meşkūre 272b/5, 275b/4

mesākīn < *Ar.* Miskinler; çok fakir olanlar

m.+ġa (faḳr u m.) 259a/16

meṣāliḥ < *Ar.* İşler

m.-i memleket 241a/16

mesāmi‘< *Ar.* İşitme cihazları, kulaklar

m.-i celālġa 274a/13, 283b/6

mesāyil < *Ar.* *mesā’il* Meseleler, sorunlar

m. **eyle-** 258b/15

meṣel < *Ar.* Örnek, etkili ve anlamlı söz

m. 263b/13

meserret < *Ar.* Sevinç, şenlik

m. **(nüzūl-ı m.)** 253b/6

m.-i bī-endāze 221b/7, 228b/1

m.+din (nihāyet-i m.) 228a/9

meserret-vuṣūl < *Ar.* Sevinç getiren, sevinç veren, mutluluk veren

m.+ı bile (nüzūl-ı m.) 223b/1, 204b/8, 255a/8, 257a/7, 271b/4, 277b/17, 283a/13

mesken < *Ar.* Oturulacak yer

m. ét- 248b/16

mesned < *Ar.* İsnad edilen, dayanılan, rütbe, derece, makam

m.-i ‘imāret 225b/4

m.-i ‘işretde 258a/9

m.-i salṭanat (‘imāret-i m.) 224b/5

m.-i salṭanatda 235a/12

m.+iġa 224b/9, 228b/13, 249b/3, 250b/10, 258a/4

m.+ide 246a/10, 265a/15, 266b/6, 283a/2, 289b/17

m.+idin (bezm-i m.) 246b/5

mesned-ārā < *Ar. +Far.* Makamını süsleyen

m. 249b/15

m.-yı dīvān-ı salṭanat-evreng 267b/14

m.-yı ferāġat 251b/7

mesned-nişīn < *Ar.+Far.* Makamda oturan, makam sahibi

m.+i 220b/12

meşnevī < *Ar.* Her beyti başlı başına uyaklı ve başından sonuna kadar aynı vezinde olan uzun manzume

m. 235b/11, 208a/16, 211a/12, 211a/4, 214b/6, 216a/10, 218b/9, 220b/7, 221a/10, 223a/7, 225a/1, 226b/7, 229a/12, 232b/6, 233a/13, 233b/15, 236a/9, 238b/5, 239b/7, 241a/10, 242b/17, 244a/11, 244b/13, 246a/12, 246b/10, 248a/9, 248b/5, 249b/7, 250a/6, 251a/14, 251b/11, 252a/14, 253a/1, 254a/15, 254a/9, 255a/15, 256b/16, 257b/15, 257b/8, 258a/17, 259b/15, 260a/9, 261a/5, 261b/16, 266b/15, 267b/14, 273b/11, 283b/3, 286a/10, 289a/12, 295b/5, 296b/5, 297b/6

mesrūr < *Ar.* Memnun, sevinmiş, meramına ermiş

m. bol- 216a/15, 256b/1

mest < *Far.* Sarhoş

m. 214a/16, 246a/16, 267a/6

m.-i ṣāf-ı ferāġ (laḫẓa-ı m.) 214a/16

m.-i cām-ı şehādet bol- 264a/10

m.-i dīdār 228a/9

m. dék (fīl-i m.) 219b/17

mesṭūr < *Ar.* Yazılı, yazılmış, çizilmiş, satırlandırılmış

m. bolup durur (meẕkūr u m.) 282b/6

mes‘ūd < *Ar.* Mutlu, bahtiyar

m.-ı sā‘at 241b/17

m. édi 229a/13

me’sūr < *Ar.* Esir edilmis, tutsak

m. ét- 278b/12

m. ḳıl- (maḳtūl u m.) 278b/9, 281b/14, 298a/17

m. ḳıl- (maḳtūl u m.)

m. ḳıl- (tārāc u maḳtūl u m.) 279b/17

m. ḳılıp dururlar (yarımın maḳtūl ve yarımın m.) 207b/5

m. u maḳtūl ḳıl- 219a/9

meşāhīr < *Ar.* Ünlü kimseler

m. 256b/9

m.+i 224b/13

meşakkat < *Ar.* Zahmet

m.-ı firāvān 211a/9

m.-ı tamām bile 239b/4, 298b/3

m. bile 206a/6, 219a/4, 277a/14

meş‘al < *Ar.* Meşale → **meş‘ale**

m.-ı iḳbāl birle 258b/2

m.+ın 258a/13

meş‘ale < *Ar.* Meşale → **meş‘al**

m.+sidin 242b/9

meş‘ale-efrūz < *Ar.* Meşale yakan

m. 224b/15

meşāyiḫ < *Ar.* Şeyhler

m.-i kirām 234a/1

meşġūl < *Ar.* Bir işle uğraşan; işgal edilmiş, tutulmuş

m. bol- 209b/7, 245a/9, 271b/11, 285a/3, 291a/12

m. bolup dururlar 217b/12, 284b/8, 291a/14

m. bolur érdük 254a/3

m. durur érdi 210a/14, 284b/3, 295a/7

m. durur érdiler 279a/8, 281b/15, 281b/8

m. érdi 287b/3

meşġūllıḳ < *Ar.+T.* Bir işle uğraşma, meşguliyet

m. ḳılıp dururlar 286b/11

meşhed < *Ar.* Şehit düşülen yer, şehitlik

m.-i muḳaddesniŋ 201b/12

meşḥūn < *Ar.* Dolu

m. ḳıl- (memlū vü m.) 251a/6

meşhūr < *Ar.* Ünlü, şöhretli

m. 251b/2

m. durur 235a/1, 272a/3, 286b/5, 289b/1, 290b/15

m. durur érdi 203a/3

meşiyyet < *Ar.* İrade

m.-i lemyezelī 210b/6, 275a/12

m.-i lemyezelī bile 201a/8

meşḳ < *Ar.* Güzel yazı örneği

m.-i nūk-ı sinān 296b/11

meşkūr < *Ar.* Övülmüş, teşekkür edilmiş → **meşkūre**

m. **(mesā'ī-i m.)** 298a/9

m. **(sa'y-ı m.)** 268a/17, 277a/9

meşkūre < *Ar.* Övülmüş, teşekkür edilmiş → **meşkūr**

m. **(mesā'ī-i m.)** 272b/5, 275b/4

meşmūl < *Ar.* Kaplanmış, etrafı çevrilmiş

m. ét- (maḫṣūṣ u m.) 232a/9

meşveret < *Ar.* Danışma

m. **(maḥfil-i m.)** 224b/15

m. ḳıl- 227b/11

m. ve maṣlaḥat 238a/6

metā' < *Ar.* Satılacak mal, eşya

m.+ıġa 254a/10

metanet < *Ar.* Metanet, sağlamlık

m.+de 239b/3

meṭers < *Far.* Yüksek tümsek

m.-i mu'allāġa 232a/4

mev'ā *Ar.* Yurt, mesken, yer

m. vü süknā 201a/2

mevā'iẓ < *Ar.* Vaazlar, öğütler

m. **(cevāhir-i m.)** 243a/16

mevā'īd < *Ar.* Vaat edilenler, vaatler

m.-i bī-kerāne 202a/3, 232a/11

m.-i ḫusrevāne bile 268b/9

mevākib < *Ar.* Alaylar, güruhlar, cemaatler, kalabalıklar

m.-i şevket bile (gerd-i m.) 242b/8

m. bola durur (dest-i fersūd-ı m.) 252b/12

mevālī < *Ar.* Prensler, hakimler, Dōstlar, kullar, köleler

m.+si 273b/17

mevāşī < *Ar.* Davar ve mal cinsi hayvanlar, etinden sütünden yararlanılan hayvanlar

m. **(emvāl u m.)** 257b/14

m. **(māl u m.)** 240b/17

m.+leri bile 258a/8

m.+leri bile (keşret-i ʻiyāl u eṭfāl māl u m.) 260b/16

m.+leriġa 252b/10

m.+leriġa (emvāl u m.) 257b/13

mevāżiʻ < *Ar.* Yerler, mevziler

m. 280a/8

m.-i meẕkūrda 265b/8

m.+da 285b/2

mevc < *Ar.* Dalga

m. 252a/17

m. ur- 259b/15

m.-i deryā-yı zer 244b/15

m.-i lücce-i zeẖẖār 242b/5

m.+i 211a/6

m.+ler 248b/14

meveddet-engīz < *Ar.+Far.* Sevgiye karışmış

m. 234a/2

mevfūr < *Ar.* Bol, çok → **mevfūre**

m. **(cehd-i m.)** 209b/1, 268a/17, 277a/9, 278a/1, 298a/9

m. **(ġanāyim-i m.)** 290a/7

m. **(kūşiş-i m.)** 226a/7

mevfūre < *Ar.* Bol, çok → **mevfūr**

m. **(menāzil-i m.)** 241a/1

m. **(kūşiş-i m.)** 235a/9

m. **(sipāh-ı m.)** 240b/1

m.-i (derāhim-i m.) 251a/5

mevḳıf < *Ar. mevḳif* Durak, duracak yer

m.-ı ʻarżda 281a/3

m.-ı celāldın 204b/16

m.-i celāldın 299a/14

mevkib < *Ar.* Atlı ya da yaya olarak maiyette yürüyen alay, kafile

m. 244a/1

m.-i ʻālīdin 268b/4

m.-i hümāyūnġa 247a/2

m.-i hümāyūnı bile 241b/8

m.-i keyhān-pūy 253b/17

m.+ġa (ehl-i m.) 249b/6

mevḳūf < *Ar.* Durdurulmuş

m. 208a/7

mevrid < *Ar.* Varılacak yer

m.-i ʻavāṭıf-ı ẖusrevāne bol- 299a/11

m.-i bāriḳa-ı lāreybī durur érdi 239a/4

m.-i merāḥim-i ẖusrevāne bolup durur érdi 209b/14

m.+ide 208b/11, 275b/12, 299b/4

mevsūm < *Ar.* Adlandırılmış; ad verilmiş; işaretlenmiş, damgalanmış

m. bol- 279a/1

m. bolmış durur 284a/2

m. érdi 230b/9

mevt < *Ar.* Ölüm

m.+de (şeref-i m.) 286b/5

mevte < *Ar.* Çorak, ölü

m. (arāżī-i m.) 275b/8

mevżi' < *Ar.* Yer

m. 283b/17

m.-i bār-gāh-ı iclāl ét- 242b/14

m.+niŋ 273a/7, 272a/10

m.+ġa 240b/12, 254a/11, 266b/4, 272b/2, 283a/6

m.+de 226b/1, 240b/11, 240b/5, 247a/13, 248a/15, 248b/4, 251b/7, 252a/2, 252a/7, 253a/16, 255b/17, 255b/7, 258a/6, 265b/5, 266a/2, 271a/11, 271a/8, 273b/7, 283a/8, 284a/2, 299a/1

m.+din 240b/12, 240b/14, 247a/3, 256b/11, 266b/4, 283b/15

m.+iġa 240b/7, 279a/13

m.+idağı 236b/12

m.+ide 298b/5

mey < *Far.* Şarap

m.+idin 267a/17

m.+idin (neş'e-i m) 267a/9

mey-keş < *Far.* Mey içen, şarap içen

m.+i 246b/7

mey-perest < *Far.* Şarap düşkünü, mey düşkünü

m. 267a/6

meyāmin < *Ar.* Uğurlar, mutluluklar, bereketler

m.-i devletidin 286b/9

meydan < *Ar.* Geniş, açık, düz yer, alan

m. 264a/15, 286b/5, 287b/1

m.-ı kār-zār-ı lāle-zār 236a/8

m.-ı kār-zārdın 222b/14

m.-ı muḳātele 252b/16

m.-ı muḳāteleni 236a/5

m.-ı mübārezetġa 226b/4

m. ara 215b/12, 245b/17

m. içre 219b/8

m. sarı 226b/8

m. ḳıl- (āheng-i m.) 220a/15

m.+nıŋ 218a/8, 218b/8

m.+nı 276a/1

m.+da 242b/6, 252a/17, 289a/12

m.+dın 218a/11, 286b/4, 289a/10

m.+ġa 209b/6, 218a/12, 286b/1, 287a/15

m.+ınıŋ 225a/6, 233a/14, 247b/16, 282a/16

m.+ın 258a/3

m.+ıġa 208b/9, 209a/2, 217b/6, 240a/11, 245b/16, 261b/3, 263a/17, 264a/13, 286a/4, 286a/7, 287b/1, 289b/4, 296b/17

m.+ıda 202b/12, 259b/2, 261b/5

meydān-dārlıḳ < *Ar.+Far.+T.* Savaş meydanında saldırma

m. ḳıl- (mu‘āyene-i m.) 288b/2

m. körgüzüp dururlar 252b/3

m.+ġa 286a/5, 287a/13

meyḫāne < *Far.* Şarap evi, içki evi

m.+siniŋ 246b/7

meyl < *Ar.* Eğim; eğilim, istek, meyil

m. 259a/2, 261a/9

m. **ḳıl-** 215b/9, 239b/11

m. körgüz- 216b/8, 243b/9, 258a/11

m.-i ḫˇāb 261a/5

m.+i 239a/2, 261a/13

meymene < *Ar.* Ordunun sağ kanadı

m. **(cünāḥ-ı m.)** 263a/7

m.-i meymūn 252a/12

m.-i meymūnda 265a/1

m.-i meymūndın 218b/4

m.+si bile 289a/8

m.+sin 289a/6

meymenet < *Ar.* Bereket, saadet, mutluluk, uğurluluk

m. **(ḳudūm-ı m.)** 223b/2

m. **(cülūs-ı m.)** 267a/7

m.-i me’nūs 279b/6

meymenet-encām < *Ar.+Far.* Sonu uğurlu olan, uğurlu, bereketli

m. 271b/16

m. **ve mu‘asker-i ‘asākir-i ẓafer-iltizām ét- (muḫayyem-i ḫıyām-ı m.)** 255b/7

m. ét- 259b/2

meymenet-intisāb < *Ar.* Uğur, bereket dağıtan

m. **(kitāb-ı m.)** 228b/6

meymenet-me’nūs < *Ar.* Uğura alışmış, uğurlu

m.+ı bile (cülūs-ı m.) 228b/11

meymūn < *Ar.* Uğurlu, bereketli, kutlu

→ **meymūne**

m. 216a/10, 216a/6

m. **(ḳadem-i m.)** 295a/15

m. **(meymene-i m.)** 252a/12

m.+da (meymene-i m.) 265a/1

m.+dın (meymene-i m.) 218b/4

m.+ġa (meymūne-i m.) 217b/16

m.+nıŋ (ṭāli‘-i m.) 283a/5

meymūn-nitāc < *Ar.* Soyu uğurlu

m. **(āl-ı Sāmān-ı m.)** 213b/2

meymūne < *Ar.* Uğurlu, bereketli, kutlu → **meymūn**

m.-i meymūnġa 217b/16

meysere < *Ar.* Ordunun sol kanadı

m.-i meysūrda 265a/3

m.-i meysūrġa 218a/1

m.-i meysūrnı 252a/12

m.+niŋ 210a/4

m.+ni 263a/7

m.+ġa 210a/3

m.+si bile 289a/7

m.+sidin 287b/14

m.+sin 289a/5

meysūr < *Ar.* Kolay

m.+da (meysere-i m.) 265a/3

m.+ġa (meysere-i m.) 218a/1

m.+nı (meysere-i m.) 252a/12

meyşūm < *Ar.* Uğursuz

m.+ını (‘arż-ı dīdār-ı m.) 212b/2

mezār < Ar. Kabir

m.+ınıŋ 286b/14

mezāri‘ < *Ar.* Tarlalar

m. 298a/3

m.-i ḥażret-i a‘lā ḫaḳanīniŋ 275a/14

m.+ni 290a/3

m. *+i* 275b/8

m. *+in* 274b/3

mezāristān < *Ar.+Far.* Mezarlık

m. ét- 218b/9

meẕbūḥī < *Ar.* Boğazlanmış, kesilmiş, kurban edilmiş

m. ḳıl- (ḥareket-i m.) 293a/11

m.+si bile (ḥareket-i m.) 231a/6

meẕbūl < *Ar.* Sıska, zayıf

m. tut- 238b/10

mezbūr < *Ar.* Anılan, adı geçen

m. 280a/1

m. **(bék-i m.)** 232a/2

m. **(SüyündükBék-i m.)** 299b/2

m. **(māh-ı m.)** 278b/16, 283a/2

m.+nı (mergen-i m.) 298b/15

m.+nıŋ (bék-i m.) 231a/11

m.+nıŋ (māh-ı m.) 204b/1, 235b/5

m.+nıŋ (ẕü'l-ḳa'de-i m.) 233a/10

meẕellet < *Ar.* Düşkünlük, sefillik, hakirlik

m. 219b/4, 221a/9, 232b/3, 260b/14, 288a/14

m.+din (gerd-i m.) 257b/9

meẕemmet < *Ar.* Kötüleme, kınama, ayıplama

m. körgüzmek 206b/9

mezīd < *Ar.* Artma, artış

m. ü mużā'af 202a/16

meẕkūr < *Ar.* Zikredilen, anılan → **meẕkūre**

m. 202a/15, 205b/15, 206a/8, 217b/4, 227a/11, 228a/15, 234a/17, 236b/10, 237a/2, 237a/5, 241a/1, 247a/10, 298b/11

m. **(atalıḳ-ı m.)** 231b/14

m. **(bay-ı m.)** 278a/1

m. **(bék-i m.)** 238b/13

m. **(ṣūfī-i m.)** 293a/4

m. u mesṭūr bolup durur 282b/6

m. bile (tertīb-i m.) 285b/17

m. bol- 207a/1, 234a/8, 263a/5, 276a/6

m. bolup durur érdi 201b/3, 217b/4, 270a/5, 296a/11

m. bolup durur 222b/13, 299b/5

m.+nıŋ (bék-i m.) 230b/1, 233a/5

m.+nıŋ (ḫān-ı maġfūr-ı m.) 245a/6

m.+nıŋ (māh-ı m.) 203b/7, 227a/5, 228a/12, 235a/11, 237b/8, 255b/17, 276a/4, 280a/4, 287a/2, 293b/1

m.+nıŋ (nehr-i m.) 280b/1

m.+nıŋ (ṣafer-i m.) 280a/16

m.+nıŋ (töre-i m.) 202b/1

m.+nı (élāt-ı m.) 283b/8

m.+nı (memālik-i m.) 220a/2

m.+ġa (nehr-i m.) 259b/8

m.+da (bīşe-i m.) 247b/5

m.+da (mevāżi'-i m.) 265b/8

m.+da (şenbih-i m.) 273a/12

m.+dın (ḳal'a-ı m.) 255a/12

m.+ın (emīreyn-i m.) 207b/8

meẕkūre < *Ar.* Zikredilen, anılan → **meẕkūr**

m. **(ümerā-yı m.)** 272b/5

272b/5

m. **(vaḳāyi‘i-i m.)** 202b/4

m.+de (sene-i m.) 202b/5

m.+niŋ (belde-i m.) 242b/15

m.+niŋ (ḳal‘a-ı m.) 244a/9

m.+si (sene-i m.) 292b/17

meẕmūm < *Ar.* Kötülenmiş, ayıplanmış, kınanmış

m. 205a/7

mezra‘ < *Ar.* Tarla, tarım arazisi

m.+lar 248b/8

mén Ben → **men**

m. 214b/16

m. dağı 210b/15

m. 210b/15

m.+i 259a/8

mıṣra‘ < *Ar.* Dize

m. 222a/2

mıżmār < *Ar.* Atların koştuğu yer

m.+ınıŋ 225a/11

mī‘ād < *Ar.* Buluşma yeri; vaad edilen, belirtilen zaman

m. 269b/1

micmer < *Ar.* Buhurdan, tütsü kabı

m.+idin 258b/3

mihmāndārlıġ < *Far.+T.* Konuk ağırlayan

m. 296a/2

mihmīz < *Ar.* Mahmuz

m. bér- 221a/7

miḥnet < *Ar.* Zahmet, eziyet, gam, keder, bela, sıkıntı

m. 229b/15, 277a/14

m. çék- 256a/17

mihr < *Far.* Güneş

m. 220b/8, 255a/17

m. (ṭa‘ne-i m.) 215b/7

m. ü diraḫşende 215a/3

m.-i cemālıŋ 221b/8

m.-i münīr 260a/4

m.-i raḫşān kibi 262a/15

m.-i raḫşāndın 297b/8

m.-i ṭal‘at 225a/3

m. dék 262b/3

m. kibi 221b/9

m. yaŋlıġ 297b/9

mihr-işrāḳ < *Far.+Ar.* Güneş in doğması

m.+nı (livā-yı m.) 217b/11

mihrbānlıġ < *Far.* Şefkat gösterme

m. körgüzüp durur 271a/12

miḥver < *Ar.* Eksen

m.+in 212b/12

miḳdār < *Ar*. Miktar; değer, kıymet

m. 251b/10

m.+ġa 300a/10

miknet < *Ar*. Güç, kudret

m.-i lā-yezālī üçün (istiḥḳār-ı m.) 292a/9

millet < *Ar*. Din; din mensupları; ulus

m. **(intiẓām-ı mülk ü m.)** 224b/14

m.-i Aḥmedī (fīrūzende-i m.) 215a/6

m.-i beyżā (ḥāmī-i m.) 292b/8

m.-i beyżā (muḳavvī-i m.) 220b/5

mi‘mār < *Ar*. Mimar

m. 255a/7

m.-ı himmeti bile 271a/3

m.-ı ḥükmınıŋ 242b/11

m.-ı siyāseti 229a/1

m.+ı 220a/17

miŋ Bin

m. 204a/3, 205b/13, 234a/13, 239b/10, 255a/6, 257a/16, 275b/2, 277a/14

m. dağı ékki yüz yegirme üçde 251a/10

m. dağı 270b/16, 281b/7

m.+din 249b/11

m.+din artuḳ sipāh (çékip her biri m.) 243b/13

m. kişi 207a/16

min- Binmek

m.-di 243a/10

m.-ip 222b/9, 243b/16, 244b/13, 270a/14

mīnā < *Ar*. Şarap şişesi

m. érür 215b/3

miŋ béş yüz Bin beş yüz

m. 212a/1

miŋ dağı éki yüz yegirme tört Bin iki yüz yirmi dört

m.+de 267b/1

miŋ dağı ékki yüz yegirme bir Bin iki yüz yirmi bir → **miŋ ékki yüz yegirme**

m.+de 204a/1

mindür- Bindirmek

m.-gen 243b/7

mine’l-ittifāḳāti ḥasene < *Ar*. Güzel rastlantı

m. 298b/4

miŋ éki yüz on toḳuz Bin iki yüz yirmi on dokuz

m.+da 209b/12

miŋ éki yüz yegirme béş Bin iki yüz yirmi beş

m.+de 292b/17

miŋ éki yüz yegirme bir Bin iki yüz yirmi bir → **miŋ daġı ékki yüz yegirme**

m.+de 225a/17, 229a/4

miŋ ékki yüz on toḳḳuz Bin iki yüz ondokuz

m.+da 201b/10

miŋ ékki yüz yegirme Bin iki yüz yirmi

m.+de 217b/10

miŋ ékki yüz yegirme béş Bin iki yüz yirmi beş

m.+de 279b/11

miŋ ékki yüz yegirme éki Bin iki yüz yirmi iki

m.+de 236b/1

minnet-dārlıġ < *Ar.+Far.+T.* Minnettar olma

m. 201b/4

mīnū < *Far.* Cennet

m. **(çarḫ-ı m.)** 232b/7

mīr < *Far.* Emir, bey

m. 244b/4

m.-i aḫteri 208a/17

m.-i şikār 242a/11

Mīrāblıġ < *Far.+T.* Şehrin su işleri sorumlusu olma

m. 227a/15, 280b/8

mīr-āḫūr < *Far.* İmrahor, sarayda ahır işlerine bakan

m. 242a/8

mir'āt < *Ar.* Ayna

m.+ıġa 259b/14

mi'rāc < *Ar.* Yükselme, göğe ağma

m.+ıdur 214a/9

mirāṯ < *Ar.* Ölen akrabaların bıraktığı mal ve para

m.+dın 225b/3

mīr-şikār < *Far.* Bey avı

m.+lar 241b/7

mis < *Far.* Bakır

m. **ve kümişdin** 254a/14

miṯāl < *Ar.* Örnek

m. 242a/17, 247a/15

m.+ı bile 208b/9

miṯl < *Ar.* Gibi, benzer

müttefiḳ-i m. 233b/1

m.-i ecel 233a/15

m.-i melaḫ 249a/3

mīş < *Far.* Koyun

m. ara 218b/10

m.+lerge (ḳılur m.) 218b/10

mīve < *Far.* Meyva

m. 243a/4

m. +ler 250a/17

mizāc < *Ar.* Karakter, huy

m.+ıma 256a/1

m.+ları 200b/9

mīzān < *Ar.* Terazi, ölçü

m.+ıġa sıġma- (‘aḳl m.)

Mīzān < *Ar.* Terazi burcu

M. 293b/4

M.+ınıŋ 276b/1

mīzbān < *Far.* Ev sahibi

m.+lar 243a/2

mu‘ānid < *Ar.* İnatçı, mücadeleci

m.+leri 250b/13

mu‘āvenet < *Ar.* Yardım, yardım etme

m.+i bile (meded ü m.) 250b/16

mu‘āf < *Ar.* Affedilmiş

m. ét- 260b/11

mu‘allā < *Ar.* Yüce, yüksek; yüksek rütbeli

m. 211a/12, 225b/12, 245a/2, 259a/10

m. (cihān-dār-ı m.) 220b/15

m. durur (binā-yı m.) 212a/8

m.+ġa (meṭers-i m.) 232a/5

mu‘allā-cenāb < *Ar.* Yüce makamlı

m. 213b/4

mu‘allā-ḥaşem < *Ar.* Maiyeti yüce olan

m. (Erdşīr-i m.) 213a/15

m. (şāh-ı m.) 213a/7

mu‘ammā < *Ar.* Anlaşılmaz iş

m.+nıŋ 259a/5

mu‘ammāyī < *Ar. mu‘ammā’ī* Muammalı

m. bile (ısḳāṭ-ı a‘māl-ı m.) 294b/17

mu‘ānaḳa < *Ar.* Birbirinin boynuna sarılma, kucaklaşma

m. (merāsim-i m.) 273b/16

mu‘ānedet < *Ar.* İnatlaşma, inatçılık

m. 231b/2, 231b/7

m. (muḫālefet ve m.) 231a/5

m. (taḥḳīḳ-i m.) 232a/8

m. ḳademin ḳoy- 229b/7

mu‘ānid < *Ar.* İnatçı, muhalif

m. 245b/5

m.+ni 226b/7

m.+ler 218a/4, 222a/13, 252b/16, 261b/4, 263a/10, 265b/11, 276a/15, 281b/17, 281b/3, 286b/17, 287b/6, 289b/12, 291b/7, 294a/15, 294a/9, 295b/2, 297a/8, 297b/6

m.+ler bile 236a/4, 278b/2, 285a/5, 287a/6, 291a/11, 297a/3, 298b/8

m.+leriŋ 232b/4, 234b/6, 235b/15, 252a/13, 289a/15

m.+lerdin 236b/7, 239a/9, 246a/2, 252b/6, 253a/11, 264b/11, 276a/1, 277a/8, 278b/8, 284b/14, 287b/12, 287b/4, 288a/15, 296b/17

m.+lerġa 217b/7, 218a/10, 218b/15, 219a/7, 234b/9, 236a/17, 237b/12, 285a/2, 291a/13, 295b/13, 298b/10

m.+leri 234b/3, 239b/5, 256a/3, 283b/7

m.+leriniŋ 253b/7, 206b/15, 261a/14, 279b/12

m.+lerni 221b/11, 277a/11, 298a/8

mu‘ānidīn < *Ar.* Muhalifler

m. 274b/2

mu‘arrā < *Ar.* Çıplak, soyulmuş, temizlenmiş, arınmış

m. vü ḳuvveti durur 219a/14

mu‘asker < *Ar.* Karargâh, ordugâh

m.-i sipāh-ı devlet ḳıl- 244b/17

m.-i ‘asākir-i nuṣret-eṣer 252a/9

m.-i ‘asākir-i nuṣret-iltizām ḳıl- 236a/2

m.-i ‘asākir-i ẓafer-iltizām ét- (muḫayyem-i ḫıyām-ı meymenet-encām ve m.) 255b/7

m.-i ‘asākir-i ẓafer-penāh 251b/16

m.-i hümāyūn 204b/17, 207a/5, 290b/2

m.-i hümāyūnġa 266a/8, 286b/15, 289b/16, 291a/2, 291b/10

m.+ni 259a/8

m.+ge (hümāyūn-ı m.) 290b/5

m. ét- 235a/16

m. ḳıl- 236a/17, 253a/16, 285b/1

mu‘aṭṭal < *Ar.* Âtıl bırakılmış, kullanılmaz

m. bol- 255b/3

mu‘aṭṭar < *Ar.* Hoş kokulu, ıtırlı, parfümlü

m. 258b/2

mu‘āvedet < *Ar.* Geri dönüş

m. 265b/2, 265b/15, 280a/8, 291b/16

m.+ġa (rikāb-ı m.) 250a/2

m. ḳıl- 237a/7, 244a/1, 268b/3

m. körgüz- 204a/2, 208a/9, 234a/15, 273b/8

m. körgüzüp dururlar 203a/1, 240b/17, 276a/8, 278b/5

mu‘āvenet < *Ar.* Yardım, yardım etme

m. 236b/2, 280b/14

m. ü imdād üçün 231b/4

m. ü imdādıġa 232a/13

m. ü mu‘āżadatı bile 267b/11

m. ü müẓāhereti bile 230a/6

m.+i bile 222a/6

m.+i bile (nīrū-yı m.) 209a/11

mu‘āyene < *Ar.* Kontrol, yoklama

m. 289b/5

m.-i meydāndārlıḳ ḳıl- 288b/2

m. kör- 205b/17

mu‘āżadat < *Ar.* Yardım, destek

m. (muḫālefet ü m.) 231b/2, 238b/3

m.+ı bile 293a/11

m.+ı bile (mu‘āvenet ü m.)e 267b/11

mu‘aẓẓam < *Ar.* Büyük, ulu, azametli

m. (efḍal-ı ḫavāḳīn-i m.) 277b/9

mu‘azzez < *Ar.* Aziz, değerli

m.+dür 219a/17

mūcib < *Ar.* Gereken; gerektiren

m. (sebeb ü m.) 268a/10

m.-i fermān-ı lāzımü’l-iẕ‘ānı bile 293a/2

m.-i ıṭnāb 278a/15

m.-i nekbet 229b/13

m.-i taḥayyürdür 228b/9

m.+i bile 287a/11, 205a/1, 230a/17, 234a/1, 239a/12, 273b/5, 273b/13, 276a/14, 279a/8, 284a/11, 285a/9, 292a/1, 300a/14

mu‘ciz-niẓām < *Ar.* Olağanüstü

‘Īsā-yı m. 220b/10

mu‘cizāt < *Ar.* Mucizeler

m.-ı Mesīḥa 247a/16

mufaṣṣal < *Ar.* Kapsamlı, ayrıntılı

m. ét- 255b/3

mufaṣṣalan < *Ar.* Kapsamlı olarak, uzun uzadıya

m. 217b/3

muġaylān < *Ar.* Deve dikeni

m. ara (ḫār-ı m.) 248b/17

muġlaḳāt < *Ar.* Çapraşık, anlaşılması güç şeyler

m.-ı naḳlī ḳıl- (keşf-i m.) 216b/15

muġtenemāt < *Ar.* Genimet alınmışlar

m.+dın (ḥamle-i m.) 227a/1

muḥabbet < *Ar.* Sevgi

m. bile 267a/5

m.+leri 229b/14

muhaceret < *Ar.* Göç

m. 288b/1

muḫāfaḳat < *Ar.* Korku, korkma

m. **(ṣā'iḳa-i m.)** 233b/15

muḥāfaẓat < *Ar.* Koruma, saklama

m. 283b/9

m. u ḥirāsetiġa 254b/14, 283b/6

m. **(rüsūm-ı m.)** 268a/17

m.+ġa 284a/13

m.+ıġa 235b/7, 237a/11, 257a/13, 268a/14, 279a/7, 281a/11, 282a/2, 290b/2

m.+ıge 277a/5

m.+ıda (sāye-i m.) 288b/17

muḥaḳḳar < *Ar.* Küçük düşürülmüş, hakir görülen

m. 214a/11, 259a/10, 292b/11

muḥāl < *Ar.* Olanaksız, imkânsız

m. **(ḫayāl-ı m.)** 268b/14

m. bolġusı durur érdi 255b/9

muḫālefet < *Ar.* Aykırılık, karşıtlık; düşmanlık; iktidarın karşısında durma

m. 205b/10, 205b/16, 229b/7, 238a/9, 267a/14, 267b/5

m. ü mu'āżadat 231b/2, 238b/3

m. ve mu'ānedet 231a/5

m. **(asrār-ı m.)** 233a/3

m. **(ṣahrā-yı m.)** 238a/16

m. **(umūr-ı m.)** 268b/14

m.+ġa (sipāh-ı m.) 235a/5

m.+de 231b/17

m.+idin 223b/11

m.+lerġa 252b/17

muḫālefet-endīş < *Ar.+Far.* Muhalif düşünen

m.+ler 238b/15

muḫālefetlik < *Ar.+T.* Aykırı olma, zıt düşünme

m. 205b/4

muḫālif < *Ar.* Aykırı, zıt; aykırı düşünen

m. 211a/3

m.+din (sipāh-ı m.) 237b/13

m.+ler 252b/11

m.+leriniŋ 239a/4

muḫalleṣ < *Ar.* Kurtarılmış

m. tap- 206a/6

muḫammer < *Ar.* Yoğurulmuş

m. durur 211a/1, 217a/12

muḥārebāt < *Ar.* Muharebeler, savaşlar

m. u muḳātelāt 235b/1

m.-ı bisyār 237b/1

muḥārebe < *Ar.* Savaş

m. 218a/9, 221a/5, 221b/15, 237b/10, 238a/7, 277b/3, 286a/4, 287a/16, 288b/7, 295b/14, 296b/16

m. terkin tutup dururlar 208a/3

m. (hengāme-i m.) 286a/7

m. (ṣavlet-i m.) 226b/15

m. vü ḳıtāl 238a/4

m. vü muḳātele 287b/16

m. vü muḳāteleġa 221a/1

m. vü muḳāteledin 219b/13

m. vü muḳātelesiġa 231b/9

m. ve mücādeleġa 219a/9

m. ve mücādele ve muḳāteleġa 263a/9

m.-i ‘aẓīm 208a/1, 237a/16

m. ét- 254a/13

m. ḳıl- 237b/6

m. ḳıl- (terk-i m.) 295b/14

m. ḳılur érdi (iẓhār-ı m.) 236a/4

m.+ġa 289b/11

m.+ġa (deryā-yı m.) 260b/3

m.+siġa 226a/9, 265a/8

m.+side 217b/2

Muḥarremü’l-ḥarām < *Ar.* Muharrem ayı

M. 236b/1, 267b/2, 269a/15

M.+nıŋ 204a/1, 266a/16, 279b/9

muḥarrik < *Ar.* Yakan, yakıcı

m.-i silsile-i ‘inād durur érdiler 239a/11

m.-i silsile-i fesād 230a/4

muḫāṣamet < *Ar.* Düşmalık

m. ü ‘udvān 267b/6

m. (mehāmm-ı m.) 268b/15

m.+i (istikrār-ı m.) 233a/3

muḥāṣara < *Ar.* Sarma, çevirme, kuşatma

m. 230b/15, 232a/16, 233b/9

m. (māżīḳ-ı m.) 294a/11

m.-ı āhengin tüz- 232b/16

m. ét- 265a/17

m. ḳıl- 259b/9, 281b/12, 286b/16, 291b/10, 291b/15

m.+ġa 281b/15

m.+da (eyyām-ı m.) 234a/6

m.+da (tengnā-yı m.) 235b/2

m.+dın (tengnā-yı m.) 275b/17

m.+sı üçün 207a/8

m.+sıġa 217b/12, 234a/5, 235a/11

muḥāsib < *Ar.* Hesap eden, iyiyi kötüden ayıran

m.+i 249b/5, 253a/12

muḫāṭara < *Ar.* Tehlike

menāzil-i m.+dın 256a/10, 273a/10

m.+ġa (tengnā-yı m.) 294a/11

muḫayyem < *Ar.* Kurulu çadır; ordugâh

m.-i ḫıyām-ı meymenet-encām ét- 259b/1

m.-i ḫıyām-ı meymenet-encām ve mu'asker-i 'asākir-i ẓafer-iltizām ét- 255b/6

m.-i ḫıyām-ı 'izz ü iḳbāl 252a/2

m.-i ḫıyām-ı iḳbāl ḳılıp dururlar 266a/1

m.-i ḫıyām-ı iḳbāl 271b/1'aṣr

m.-i ḫıyām-ı şevket 244b/17

m.-i ḫıyām-ı ẓafer-fercām 236a/2

m.-i iḳbāl 253b/3

muḥāẕī < *Ar.* Karşı karşıya olan, karşı sırada olan

m. 298b/10

muḥīṭ-girdār < *Ar.+Far.* Saran, kuşatan, işi kuşatma olan

m. 223b/16

muḥkem < *Ar.* Sağlam, dayanıklı, kuvvetli

m. 232b/11

m. (ḳażā-yı m.) 296a/12

m. ét- 261b/14

muḫtaṣar < *Ar.* Kısaltılmış, özlü; Özet

m. 271b/9

muḫtaṣar < *Ar.* Gösterişli olmayan

m.+nı 271b/12

muḥterem < *Ar.* Saygın, saygıdeğer

m. (ümerā-yı m.) 244b/8

muḥtesib < *Ar.* Kolcu

m.-i çarḫ 257b/10

m.+ler 280b/4

muḥyī < *Ar.* Dirilten, canlandıran, hayat veren

m. (taḫt-ı ẓıll-ı muḥyī) 219a/15

mu‘īn < *Ar.* Yardımcı, yardım eden

mu‘īnü’l-mesākīn < *Ar.* Fakirlerin yardımcısı

m. 215a/7

mu‘izz < *Ar.* Ağırlayıcı; Tanrı

mu‘izzü’d-devlete < *Ar.* Devletin ağırlayıcısı

m.+i 217b/15

mu‘izziü’d-devlete ve’d-dīn < *Ar.* Dinin ve devletin ağırlayıcısı

m. 220b/16, 225a/13, 270b/9, 277b/10

mu‘izzü’d-devlete ve’l-ḫilāfete ve’d-dīn < *Ar.* Dinin, hilafetin ve devletin ağırlayıcısı

m. 292b/10

mu‘izziü’d-devlete ve’s-salṭana < *Ar.* Saltanatın ve devletin ağırlayıcısı

m.+ 282b/10

mu‘izzü’d-devlete ve’s-salṭanata ve’d-dīn < *Ar.* Dinin, saltanatın ve devletin ağırlayıcısı

m. 253b/14, 267b/17

mu‘izzü’l-verā < *Ar.* Varlıkların yücesi, tüm yaratılmışların yücesi

m. 215a/8

muḳābele < *Ar.* Karşılık, karşılık verme

m. 286b/2, 289a/8

m.+siġa 247a/4, 283a/17

m.+siġa (müdāfa‘a vü m.) 235b/16

m.+side 201b/16, 252b/2, 283b/13

m.+sidin 287b/3, 290a/5

muḳābele < *Ar.* Karşılık, karşılık verme

m.+side 207a/7, 247b/5

muḳābil < *Ar.* Karşıda bulunan; karşılık

m. 221b/14, 248a/2, 263a/6, 287b/15

m. bol- 207b/2, 208a/14, 222b/14, 288a/4, 297b/10

m. olma- 205b/2

muḳābillıḳ < *Ar.* Karşıda bulunma

m. 260b/5

muḳaddime < *Ar.* Önde giden, öncü

m.-i sipāh 285b/13

muḳadder < *Ar.* Takdir edilmiş

m. bolup durur érdi 210b/7

muḳaddes < *Ar.* Kutsal

m.+leridin (ervāḥ-ı m.) 246b/17

m.+niŋ (meşhed-i m.) 201b/12

muḳarreb < *Ar.* Yakın, yakınlaştırılmış

m.-i dergāh-ı sulṭānī durur 299b/16

m. ü mücerrā bolup durur érdi 291b/1

m. ét- 202a/3

m.+lerġa 258b/8

muḳarrer < *Ar.* Kararlaştırılmış

m. 207a/11

m. bol- 210a/4, 217b/16, 261a/3, 268b/17, 277a/6

m. bolmış durur 284a/13

m. bolup dururlar 241b/6

m. ét- 206a/11, 241b/15, 263a/14, 272a/7, 285b/8

m. ḳıl- 254b/15, 265a/4, 272b/1, 274b/14, 280b/4, 285b/13

muḳarrib < *Ar.* Takrib eden, yaklaştıran, yakınlaştıran

m.-i dergāh-ı salṭanat 241b/4

m.+ler bile 259a/7

muḳāṣaret < *Ar.* Kusurlu

m. yétkürür érdi 217a/15

muḳātelāt < *Ar.* Karşılıklı öldürmeler

muḥārebāt u m. 235b/1

m.-ı bī-şümār 237b/1

muḳātele < *Ar.* Birbirini öldürme, vuruşma

m. 209a/2, 236a/7, 238a/7, 261b/3, 284b/10, 287a/17, 289a/8, 296b/16

m. (bāzār-ı m.) 253a/4

m. (meydān-ı m.) 252b/16

m. (muḥārebe vü m.) 287b/16

m.-i sehīm 208a/1

m.+ni (meydān-ı m.) 236a/5

m.+din (muḥārebe vü m.) 219b/13

m.+ġa (muḥarebe ve mücādele ve m.) 263a/9

m.+ġa (muḥarebe vü m.) 221a/1

m.+ġa (āteş-kede-i m.) 260b/4

m.+sidin (ṣadmet-i m.) 226b/15

m.+siġa 286b/2

m.+siġa (muḥarebe vü m.) 231b/9

m.+ler 277b/3

muḳāvemet < *Ar.* Direnç

m. (tāb-ı m.) 219a/3, 226a/10, 236b/14, 265a/8, 288b/4

m.+i (tāb-ı m.) 287a/14

m. kéltüre almay (tāb u m.) 231b/9

m. kéltüre almayın (tāb-ı m.) 209a/12

muḳavvī < *Ar.* Kuvvet veren, kuvvetlendiren

m.-i millet-i beyżā 220b/5

muḳayyed < *Ar.* Bağlı, kayıtlı

m. durur érdiler 227b/5

m. ét- 239a/14

m. ḳıl- 212a/17, 295a/5, 300a/4

muḳteżā < *Ar.* Gereken, gerekçeli yazı

m.+sı bile 210a/5, 216b/17, 227b/9, 228b/15, 232a/8, 233a/1, 238a/15, 240a/17, 247b/9, 260b/11, 263a/9, 285b/15, 288a/17

m.+sı üçün (vaḳt-ı m.) 225a/16

m.+sıdın 222a/13, 232a/7, 259a/15, 299b/5

m.+sıdın (vaḳt-ı m.) 201a/14

multuḳ Bir tür tüfek

m. 253a/10, 261a/12

m.+nıŋ 288a/11

multuḳçı Tüfekçi

m. 288a/10

mūmā-ileyh < *Ar.* Anılan, adı geçen

m. 219b/14

munça Bunca, bu kadar

m. 238a/7, 250b/2

m. bile 278b/15

munda Bunda, burada

m. 269b/3

m.+ġı oġlı 269a/17

mundaġ Böyle, bunun gibi → **mundaḳ**

m. 242b/7

mundaḳ Böyle, bunun gibi → **mundaġ**

m. 206b/11, 210b/10, 217b/9, 220a/12, 244b/8, 250b/4, 260a/7, 264b/16, 268a/7, 273a/8

mundın Bundan

m. 205a/17, 208b/10, 244b/2, 294a/8

m. soŋ 219a/9

m. soŋra 234a/4

munı Bunu

m. 263b/5, 287b/16

m. dağı 274a/11

munıŋ Bunun

m. dék ḳıl- 241a/8

mūnis < *Ar.* Cana yakın, sevimli

m. ü hem-dem ol- 214b/10

Mūnīsā < *Ar.* Ey Mûnis!

M. 219b/9

munṣarif < *Ar.* Vazgeçen, geri dönen

m. ḳıl- 208a/14

muntaṣıf < *Ar.* Yarı, orta, yarılanmış

m.+ıda 200b/14

muntaẓar < *Ar.* Beklenen

m. 295a/15

muntaẓır < *Ar.* Bekleyen

m. bolup dururlar 268b/17

m.+ların (dīdār-ı m.) 261b/16

mūr < *Far.* Karınca

m. 259b/17

m.-ı ḫaste-sürīn 277a/11

m.+ġa (dīde-i m.) 255b/17

m.+ı 233b/10

murād < *Ar.* İstek, arzu; amaç

m. 215a/10, 215b/9, 216a/4, 230a/2, 238a/5

m. u maḳṣad 251a/14

m. u maḳṣadı 281b/6

m. **(tapıp beẕlidin barça kām u m.)** 229b/3

m.-ı mürāca'at ḳıl- 268b/1

m.+dın (cevāhir-i m.) 282b/15

m.+ıŋnı 275a/8

muraṣṣa' < *Ar.* Değerli taşlarla süslü

m. 211a/12, 242a/10, 250b/7

m. **(ecnās-ı m.)** 258b/5

m. **(sitām-ı m.)** 262a/5

m. **(şehr-yār-ı m.)** 223a/7

murtażā < *Ar.* Seçilmiş, Hz. Ali'nin lakabı

m. **(himmet-i m.)** 215a/15

murtażavī < *Ar.* Hz. Ali ile ilgili

m. **(efḍal-ı eşrāf-ı m.)** 211b/5

muṣādaḳat < *Ar.* Karşılıklı dostluk

m. 267a/11

m. **(mü'ālefet ü m.)** 230b/2

muṣādere < *Ar.* Bir kimsenin sahip olduğu bütün mallara zorla el koyma

m.+ġa 270a/5

muṣāfaḥa < *Ar.* Tokalaşma

m. ḳıl- 269b/10

muṣaffā < *Ar.* Arıtılmış, süzülmüş

m. 258a/17

muṣaffālıġ < *Ar.+*T. Arıtılma

m. 218a/12

musaḫḫar < *Ar.* Fethedilmiş, ele geçirilmiş

m. 214a/13

m. ét- 261b/6

m. ḳıl- 265b/7

muṣāḥib < *Ar.* Sohbet eden, sohbet arkadaşı

m. 233b/2

muṣālaḥa < *Ar.* Barış, barış görüşmesi

m. 227b/10, 238a/8

m. ét- 238a/1

m. ḳıl- 294b/2

m.+ġa (muvāsā vü m.) 234a/3

muṣammem < *Ar.* Kesin karar verilmiş, kararlaştırılmış

m. ét- 274b/10

m. ḳıl- 227b/7, 272a/6

muṣībet < *Ar.* Felaket

m. **(dāġ-ı m.)** 225b/8

m. **(siyeh-pūş-ı m.)** 206b/10

m.+ġa (baḥr-ı m.) 211a/17

muṣībet-resīde < *Ar.+Far.* Felaket ulaşmış

m.+leriniŋ 225b/8

muta'aṭṭıs < *Ar.* İstekli, hevesli.

m.+ların (dīdār-ı m.) 233b/7

muṭābıḳ < *Ar.* Uygun, uyan, uyumlu

m. 282a/12

m. kélmes durur érdi 253a/13

muṭarrāt< *Ar.* Tazelikleri üstünde

m. **(ḳaṭarāt-ı m.)** 223b/13

mutaṣaddī < *Ar.* Girişimde bulunan, girişimci

m. bol- 225b/6

mutaṣarrıf < *Ar.* Kullanma yetkisine sahip

m. bol- 202a/12, 279a/16

mutavassıṭ < *Ar.* Orta, orta dereceli

m. 219a/14

mu'teber < *Ar.* İtibarlı, saygın

m. 202b/1, 228a/1, 237b/14, 239b/16

mu'tedil < *Ar.* Ilımlı

m. 219a/13

m.+i (hevā-yı m.) 200b/13

mu'temed < *Ar.* Güvenilir

m. 269a/8

mu'temed-'aleyh < *Ar.* Güvenilir kimse

m. 209a/15, 261a/15, 281b/16, 284a/3

muṭī' < *Ar.* İtaatli, boyun eğen

m. 220b/13, 237b/5

m. ve fermān-ber-dār bol- 226a/14, 235b/9

muṭlaḳu'l-'inān < *Ar.* Başıboş, salıverilmiş

m. bol- 300a/16

muṭṭali‘ < *Ar.* Haberdar, bilgilenmiş

m. bol- 268a/17

m. bol- (vāḳıf u m.) 269a/4

muttaṣıl < *Ar.* Sürekli, aralıksız

m. 214a/14, 245a/8

muvāfaḳat < *Ar.* Uyma, uygunluk, razı olma

m. 202a/9, 209b/17, 231b/17, 267a/13, 299b/7

m. körgüz- 259a/17, 293a/3

m.+ı üçün 232b/17

muvāfıḳ < *Ar.* Uygun, yerinde

m. 216a/6, 225b/1, 233b/2, 253a/13

muvaḥḥişe < *Ar.* Korkutan

m. **(sāniḥa-ı m.)** 218b/3

muvāsā < *Ar.* Yardım, iyilik, ihsan

m. 225b/15

m. vü muṣālaḥaġa 234a/3

m. ḳılur érdi (müdārā vü m.) 201a/14

muvāsālıġ < *Ar.+T.* Yardım etme

m. üçün 267b/9

muz Buz

m. 263a/12, 279a/12

mużā‘af < *Ar.* İki kat, katlanmış

m. **(mezīd ü m.)** 202a/16

m. bol- (mütezāyid ü m.) 256b/12

mużāfāt < *Ar.* Merkeze bağlı yerler

m.+ınıŋ 202b/6, 257a/13, 295b/9

m.+ıġa 201b/13, 226b/1

m.+ıda 201a/2, 281a/15

m.+ıdın 252a/1, 291a/7

muẓaffer < *Ar.* Zafer kazanmış

m. bol- (manṣūr u m.) 220a/2

muẓāheret < *Ar.* Dervişin uzun bir m ücahededen sonra coşku haline gelmesi

m.+ i (şu‘le-i m.) 289a/16

m.+i bile 221b/1

m.+i bile (taḳviyet ü m.) 205b/8

mużırr < *Ar.* Zararlı, zarar veren

m.-ı cān-ver 249a/1

mużmaḥill < *Ar.* Dağılmış, çökmüş, yok olmuş

m. 216b/14

m. bol- 227a/3

mużmer < *Ar.* Saklı, gizli

m. 215a/13

mużṭarr < *Ar.* Mecbur olmuş

m. ḳıl- 232b/9

m. ve mütezelzil 208a/2

mü'ālefet < *Ar.* Birbirine alışma, birbirine sevgi gösterme

m. ü muṣādaḳat 230b/2

mü'ālefet-āmīz < *Ar. +Far.* Birbine alışmış

m. 234a/2

mübāderet < *Ar.* Girişme, girişim

m. 289a/8

m. körgüzüp dururlar 286b/1, 287a/13

mübāhāt < *Ar.* Övünme

m. 216a/13

m. **ḳıl-** 215b/5

mübālaġa < *Ar.* Abartı, abartma

m. 225a/16

m. körgüz- 269a/4

mübāredet < *Ar.* Girişme, teşebbüs

m. körgüzüp durur 278a/2

mübārek < *Ar.* Bereketli, hayırlı

m. 215b/6, 225b/13, 242a/2, 246b/10, 248a/2, 254b/16, 256b/3, 261b/12, 266b/1

m. ayaḳın devlet rikābıġa ḳoy- 271a/1

m. ḳademin ḳoy- 250a/2

m.+de (sefer-i m.) 277b/6

m.+i (tārek-i m.) 292a/13

m.+i bile (tārek-i m.) 228b/12

m.+in (ḳāmet-i m.) 221b/17

m.+in (tārek-i m.) 297b/11

mübārek-bādlıġ < *Ar.+Far.+T.* Kutlama, tebrik

m.+nı (ġulġule-i m.) 228a/10

mübārek-nitāc < *Ar.* Soyu kutlu olan

m. 220b/8

mübārezet < *Ar.* Savaşma, savaş, kavga

m. 203a/6, 208b/8, 209b/7, 217b/6, 218b/5, 220a/6, 264a/16, 274b/1, 276b/6, 282a/8, 284b/11, 286a/4, 286b/1, 287b/1, 288a/16

m. (envā'-yı m.) 217a/16

m. bile (nīrū-yı m.) 253a/6

m.+ġa (meydān-ı m.) 226b/4

m. içre 220a/4

m.+in 208b/11

m. körgüz- 209a/6

m.+ni (tīġ-ı m.) 261b/13, 264a/13

mübārezet-āṣār < *Ar.* Eseri kavga olan, savaşçı

m. 205b/13

m.+nı (şüce'ā-yı m.) 286a/5

mübārezet-eṭvār < *Ar.* Savaşçı, kavgacı

m. 206a/16

mübārezet-nişān < *Ar.* Savaşçı, kavgacı

m. bile 251a/13

mübāriz < *Ar.* Savaşan, dövüşen

m. 273a/9, 281a/14, 289b/3

m.-i ber-güzīde dururlar érdi 283b/3

m.-i kīne-ḫˇāh bile 283a/15

m.-i nām-dār bile 274b/17, 279a/10

m.-i nām-dār-ı celādet-āşār 276a/13

m. bile 293a/17

m.+ni 288a/15

m.+ler 209b/9, 218b/14, 220a/15, 221a/16, 246a/6, 264a/13, 281b/12, 285b/15, 286a/7, 286a/9, 286b/8, 287a/16, 287b/10, 288b/3, 289a/14, 291a/12, 296b/16, 297b/9

m.+ler bile 209b/6, 221a/6, 277a/10, 287b/14

m.+ler dağı 210b/3

m.+lerdin 209a/4, 211b/12

m.+lerġa 297b/7

m.+leri 277a/8

m.+leri bile 218a/1

m.+leridin 203a/10, 221a/8, 221b/3, 253a/10, 297b/4

m.+leriniŋ 206b/4

m.+lerniŋ 236a/6

mübārizlıġ < *Ar.* Savaşçı olma

m. 223a/10

müberrā < *Ar.* Temize çıkmış, aklanmış

m. 219a/14

m.+dur 257b/2

müberhen < *Ar.* Kanıtlanmış

m. bolmış durur érdi 269a/13

müberrike < *Ar.* Mübarek, uğurlu

m. **(ḳadem-gāh-ı m.)** 246b/16

mübhem < *Ar.* Belirsiz, üstü kapalı

m. **(ma‘nī-i m.)** 216b/11

mübīn < *Ar.* İyi ile kötüyü ayıran; açık, aşikar

m. **(fīrūzende-i şem‘-i şer‘-i m.)** 220b/9

mübrem < *Ar.* Zorunlu, kaçınılmaz

m. yaŋlıġ (belā-yı 296a/13 m.) 296a/13

mübtelā < *Ar. mübtelā’* Tutkun, tutulmuş, yakalanmış

m. (eyleben m.) 210b/1

m. bol- 298a/3

mücādele < *Ar.* Silahlı çarpışma, silahla savaş

m. ve muḳāteleġa (muḥarebe ve m.) 263a/9

m.+ġa 284b/10

m.+ġa (muḥārebe ve m.) 219a/9

mücāhid < *Ar.* Cihat yapan, din uğrunda savaşan

m.+lerdin 261b/4

mücāvir < *Ar.* Komşu

m. durur érdiler 243a/16

m.+lerin 244a/7, 266a/15, 290b/14

mücmel < *Ar.* Özlü, öz, kısa

m. 245b/6

mücrim < *Ar.* Suçlu, suçunda ısrar eden

m.-i bī-sa‘ādet bol- 264a/11

müctemi‘ < *Ar.* Toplanan, toplu, derli toplu

m. bol- (kölegesige m.) 283a/11

m. bolġandın soŋra 204b/2

m. bolmış érdiler 235a/6

m. bolmış durur érdiler 231a/8

m. ḳıl- 209b/2

müdāfa‘a < *Ar.* Savunma; uzaklaştırma; koruma

m. 294a/12

m. vü muḳābelesiġa 235b/16

m. üçün 207a/4, 221b/14, 296a/14

m. ḳılur érdiler 239b/5

m.+ġa 207b/15, 209a/1, 209b/7, 210a/14

m.+sıġa 235a/17

müdāḫalet < *Ar.* Müdahele, karışma

m. 217a/12

müdām < *Ar.* Sürekli, devamlı

m. 257b/2, 267a/4

m. étme- 241b/2

m. ol- 214a/15, 275a/8

müdārā < *Ar.* Dōstça geçim, yüze gülme

m. 232b/12

m. (āyīn-i m.) 201a/4

m. vü muvāsā ḳılur érdi 201a/14

müdbir < *Ar.* Talihsiz, zavallı

m.-i devlet-bergeşteni 297a/17

m.-i nā-sipās 234b/15

m.-i şeḳāvet-me’āl 293a/17

müdde'ā < *Ar.* Sav, tez

m.+ġa 298a/14

m.+dın (nuḳūd-ı m.) 270b/13

m.+sı 269a/7

m.+sınıŋ 230a/2

m.+sın 259a/12

m.+ların (ceyb-i m.) 251a/6

müddet < *Ar.* Süre

m. 228a/17, 234a/5, 240b/11

m.-i emāret 211b/1

m.-i medīd 238a/3

m.+din beri 235b/2, 250b/15, 293a/10

m.+i 203a/1, 236a/13, 278a/14

m.+ide 251b/8

m.+lerdin beri 281b/1ve

m.+din beri

mü'eddā < *Ar.* Ödenmiş; yerine getirilmiş

m.+sı bile 224b/15

m.+sıdın 217a/13

mü'ekked < *Ar.* Pekiştirilmiş, sağlamlaştırılmış

m. (peymān-ı m.) 268b/16

m. ét- 294b/2

mü'eyyed < *Ar.* Teyit edilmiş, sağlamlaştırılmış

m. (şāh-ı m.) 258b/5

müfād < *Ar.* Kavram, mana

m.+ı 275b/13, 288a/12

m.+ı bile 219a/5, 294b/4

müfāḫamet < *Ar.* Anlaşma

m.+ni (kūs-ı devlet-i ṣadā-yı m.) 224b/7

müfāḫaret < *Ar.* Karşılıklı övünme

m. (pehlū-yı m.) 224b/6

müfevveż < *Ar.* Sipariş edilmiş, bırakılmış

m. 297a/14

m. durur 222b/8

m. durur érdi 231b/12

m. ḳıl- 226a/4

müfīżü'l-'aṭā < *Ar.* Feyiz veren ihsan

m. 215a/8

müfsid < *Ar.* Bozguncu, fesat sokan

m. 245b/12

m. (cemā'a-ı m.) 252a/10, 253b/8

m. ü bağıġa naḥs (édi m.) 255a/2

m.+niŋ (cemā'a-ı m.) 250b/17

m.+ler 246a/4, 260a/13, 263a/10

m.+lerge 245b/15

müfteẖir < *Ar.* Kıvanç duyan, iftihar eden

m. 217b/16

m. ḳıl- 295a/17, 300a/6

m. ü ser-efrāz ḳıl- 300a/12

müheymin < *Ar.* Korkudan emin kılan

m.-i kār-sāz (ḥażret-i m.) 222a/3

m.-i kār-sāznıŋ 288b/17

müheyyā < *Ar.* Hazır, hazırlanmış

m. 225b/16, 243a/4, 250b/3, 258b/10

m. bol- 246a/12

m.+dur 257b/3

m. ét- 260a/9

m. eyle- 259a/10

mühīb < *Ar.* Korkunç

m. salıp érdi (tünd-bād-ı m.) 211a/5

mühlik < *Ar.* Yok edici, öldürücü

m. **(zaẖm-ı m.)** 253a/12

m. yetkürüp durur (zaẖm-ı m.) 288b/3

mührlik-nişān < *Ar.+T.+Ar.* Mühür izi

m. biti- 247b/11

müjde < *Far.* Muştu, sevinç haberi

m.+sidin 223b/6

müje < *Far.* Kirpik

m. yaŋlıġ 296b/6

müjgān < *Far.* Kirpik

m. **(tīr-i m.)** 255b/1

m. kibi (ḫayl-ı m.) 233b/2

mükāfāt < *Ar.* Ödül

m. 240a/4

mükedder-ẖāṭır < *Ar.* Üzgün, kederli

m. bol- 202a/10

mükellel < *Ar.* Taçlı

m. bol- 262a/3

mükemmel < *Ar.* Olgunlaşmış, kemale ermiş; çok iyi

m. 260a/3

m. ü müretteb bolup durur 251a/9

m. bol- (müsellaḥ u m.) 239a/1, 240b/15, 261b/8

mükerrem < *Ar.* Saygıdeğer, saygı gösterilen

m. **(destūr-ı m.)** 241b/11, 254b/112, 59b/6

m. **(müşīr-i m.)** 292a/1

mükerrer < *Ar.* Tekrar edilmiş, yinelenmiş

m. 201a/16

m. ḳıl- 259a/12

mükerreren < *Ar.* Tekrar tekrar

m. 217b/1, 225a/15, 282b/5, 299b/7

mülāḳī < *Ar.* Görüşen, buluşan

m. bol- 295b/13

mülāzemet < *Ar.* Sıkı bağlılık; bir işle uğrasma; hizmette bulunma

m. 273b/14, 297a/13

m.-i dergāh-ı sipihr-iştibāhġa 274b/7

m. ḳıl- 299b/9

m. ḳıl- (ḳaṣd-ı m.) 298b/7

m.+de 210b/13

m.+ġa 273b/9, 291a/1istiḳbāl.ġa

m.+i 234b/11

m.+iniŋ 288b/1

m.+ini 205b/9

m.+ide 276b/4, 280a/11, 281b/3, 293b/10

m.+idin 210b/11

m.+iġa 200b/1, 203b/4, 206a/13, 234a/16, 235a/14, 238a/2, 240a/16, 241a/2, 269a/11, 282a/9, 291a/17, 295b/1, 295b/3, 296a/12, 298a/6

mülāzım < *Ar.* Bağlı; hizmette bulunan; sultanın yakınında bulunan görevli

m. 214b/10, 215b/15

m.-ı dergāh 233a/7

m.-ı ḫiẕmet-güẕārlarıġa 251a/7

m.-ı hümāyūn-rikāb durur érdiler 270a/2

m.-ı rikāb-ı hümāyūn érdiler 218b/4

m. durur 273b/12

m. édi 229a/13

m. ol- 218a/14

m.+ı 269b/8

m.+lar bile 271b/7

m.+larnıŋ 222b/13

m.+ları 208b/7, 239a/7, 293b/14

m.+ları bile 206a/1, 208a/11

m.+ları dağı 224a/13

m.+larınıŋ 222a/6, 235a/2, 256a/7, 284b/16, 290a/17

m.+larını 206a/3

m.+larıġa 219a/11, 222a/7, 238a/13, 247a/12, 265b/12, 299a/11

m.+larıdın 232a/4, 238b/8, 240a/16

m.+larıdın durur érdi 234b/1

m.+larıdın durur érdüm 200b/1

mülāzım-rikāb < *Ar.+Far.* Büyük bir kimsenin huzurunda bulunan

m.-ı hümāyūn durur érdi 221a/6

mülebbes < *Ar.* Giyimli, giyinmiş

m. bol- 269b/16

m. ḳıl- 288b/13

mülemma‘ < *Ar.* Parlak

m. 258b/4

mülevven < *Ar.* Rengâreng

m. 245a/3

mülḥaḳ < *Ar.* Katılmış

m. bol- 232a/17

m. bol- 271a/16

mülhemūn < *Ar.* Esinler, içe doğanlar

m. **(erbāb-ı düvel-i m.)** 222a/13

mülk < *Ar.* Ülke

m. 229a/1, 238a/11

m. ü millet (intiẓām-ı m.) 224b/14

m. üze 215b/14

m.-i ḥālişası üçün 245a/7

m.-i Pād-şāhī (serīr-ārā-yı m.) 253b/13

m.-i pervāz 242a/13

m.-i Ḫ̌ārezm ara 213b/13

m.-i Ḫ̌ārezmşāhī (evreng-zīb-i m.) 253b/12

m. ara 216a/14

m. ara (né m.) 213a/5

m.+niŋ 213b/12, 245a/7

m.+i 214a/10

m.+iniŋ 225a/1, 238a/3

m.+in 213a/14, 219a/16, 229b/2

m.+ini 215a/17

m.+ide 249b/16, 255a/15

m.+idin 213b/4

mülk-gīr < *Ar.+Far.* Ülke alan, fatih hükümdar

m. cihān (faḳr ara m.) 214a/9

mülkiyye < *Ar.* Bür Ülkenin yönetimiYönetimle ilgili işler

m.+ (umūr-ı m.) 217a/12

mülṣaḳ < *Ar.* Yapışık, bitişik

m. durur 245a/8

mültefit < *Ar.* İltifat eden

m. bol- 217a/12

mültehib < *Ar.* Alevli

m. bol- 229b/12

m. ḳıl- 218b/16

mülūk < *Ar.* Melikler, hükümdarlar

m.-ı ṭavāyif-laḳab 213a/15

m.+ıdın 208b/2

mülūkāne < *Ar.+Far.* Meliklere yakışacak şekilde, melikler gibi

m. 251a/16

m. **(bile ‘ināyet-i m.)** 252a/5

mülūku’l-‘Arab ve’l-‘Acem < *Ar.+Far.* Arap ve Acem’in melikleri

m. **(mālik-i rikāb-ı m**.**)** 292b/8

mülzem < *Ar.* Tartışmada susturulmuş

m. **ḳıl-** 259a/6

mümāna‘at < *Ar.* Engel olma, önleme

m. 210b/16

mümkin < *Ar.* Mümkün, olası

m. **(ne m**.**)** 254a/4

mümtāz < *Ar.* Seçkin, üstün

m. 242b/14

m. u ercümend ü ser-bülend ü ser-efrāz bolup dururlar 280a/2

m. u müsteşnā érdi 230a/14

m. u ser-efrāz 231a/16

m. u ser-efrāz bol- 241a/3

m. u ser-efrāz bolup dururlar 256a/16

m. u ser-efrāz ḳıl- 250a/2, 285a/14

m. bol- 259b/5

m. ḳıl- 279b/4

m. ol- 262a/17

m.+ı 215a/1

münāfaḳat < *Ar.* Münafıklık, iki yüzlülük

m. 209b/17, 299b/7

m. **(teyaḳḳun-ı m**.**)** 232a/7

m.-ı beyābān 267a/12

münāfaḳat-kīş < *Ar.+Far.* İkiyüzlü

m. 238b/15

münāfıḳ < *Ar.* İki yüzlü, nifak sokucu

m. 229b/14

m.+lar 292b/12

münāsib < *Ar.* Uygun

m. 225a/9, 245b/14

m.-i devlet 265b/2

m.-i devlet durur 291b/14

m.-i ḥāl 225b/17

müncelī < *Ar.* Parlayan, parlak

m. **bol-** 261a/9

müncemid < *Ar.* Donmuş, donuk

m. 233b/1

münevver < *Ar.* Aydınlatılmış, ışıklı

m. 200b/2, 258b/2

m. ḳıl- (rūşen ü m.) 201a/10, 225b/7

münḫarıṭ < *Ar.* İpe dizilmiş

m. bolup durur érdi 281b/4

münḫarif < *Ar.* Sapmış, sapan

m. bol- 200b/10, 267a/12

münhezim < *Ar.* Bozguna uğrayan, bozgun yiyen

m. bol- 237b/7, 246a/4

m. bol- (maġlūb u m.) 209a/13

m. ét- 252b/5

m. ḳıl- (maġlūb u m.) 250b/14, 253a/7

münhezimāne < *Ar.* Bozguna uğramış şekilde, bozguna uğramışçasına

m. 210a/5

münhī < *Ar.* Haberci, haber getiren

m.+ler 204a/16, 274a/13, 278a/16, 290a/17

münīr < *Ar.* Işık veren, aydınlatan

m. (mihr-i m.) 260a/4

m.+i (żamīr-i m.) 239a/3

münḳasım < *Ar.* Bölünen, bölünmüş

m. ḳıl- 271a/12, 285b/6

münḳaṭı‘ < *Ar.* Kesik

m. bol- 243a/6

münteşir < *Ar.* Yayılmış

m. bol- 229b/10

mürāca‘at < *Ar.* Geri dönüş, geriye dönme

m. 206a/17, 253a/15, 274b/9, 275a/11, 275a/2, 278a/12, 278b/13, 279b/17, 281b/4, 282a/5

m. buyur- 204a/8

m. ét- 204b/12, 265a/14

m. ḳıl- 203a/9, 204b/5, 221b/3, 233a/2, 234b/6, 234b/11, 235a/12, 247a/2, 249b/2, 268b/1, 286b/14

m. ḳılıp dururlar 203b/10

m. körgüz- 202b/8, 203b/12, 228b/2, 235b/4, 265b/3, 270b/3, 274b/7, 250b/14, 274a/8, 274b/4, 275b/5, 280b/4, 281b/6, 295b/14, 298b/3

m. körgüzüp durur 257a/3

m. körgüzüp dururlar 203a/12, 206a/13, 266a/15, 276a/17, 277a/2, 279a/16, 290a/6, 291b/10, 293a/4

m.+ıdın 275a/16

mürāselāt < *Ar.* Yazışmalar

m. u mektūbātlar 268b/12

mürebbā < *Ar.* Terbiye edilmiş

m.+sıdın (nuḳl u m.) 250b/3

mürebbīü'l-fuḳarā < *Ar.* Fakirleri besleyen

m. 241b/10, 270b/14, 277b/14, 282b/17

mürebbīü'l-fużalā < *Ar.* Faziletli, erdemlileri terbiye eden, eğiten

m. 241b/5

müreffehü'l-ḥāl < *Ar.* Refah içinde olan

m. ḳılıp dururlar 266b/15

müretteb < *Ar.* Düzgün, tertibli

m. bolup durur (mükemmel ü m.) 251a/9

m. ét- 287a/5

m. ḳıl- 289a/6

mürevvic < *Ar.* Bir fikri yayan, tanıtım yapan, propaganda yapan

m.-i şerī'at-ı 220b/5, 292b/8

mürġ-zār < *Far.* Kuşu çok olan yer, kuş cenneti

m.+ıda 244b/12

m. ḳıl- 251b/4

mürġ-zārlıḳ < *Far.* Kuş cenneti

m. érdi (ġalebe-i m.) 247b/2

Mürrīḫ < *Ar. mirrīḫ* Mars, Merih

m.-i çākerlik ét- 214b/13

Mürrīḫ-ṣalābet < *Ar.* Mars (Merih) gibi sağlam

M. 251a/5, 254b/8, 261a/1

mürşid < *Ar.* Doğru yolu gösteren

m.-i erbāb-ı fesād 292a/7

mürşidü'l-'avārif < *Ar.* Ariflerin mürşidi, bilginlerin yol göstericisi

m.-i benī ādem 243a/13

mürşidü's-sālikīn < *Ar.* Saliklerin mürşidi, tarikat ehlinin yol göstericisi

m. (ḥażret-i m.) 249a/16

mürtefi' < *Ar.* Yüksek

m. bol- 216b/2

mürūr < *Ar.* Geçme, geçip gitme

m. ét- 247a/5

mürüvvet < *Ar.* İnsanlık; cömertlik, iyilikseverlik

m. ü mekremet ḳıl- 203b/6

m. ü merḥamet bolup durur 247b/7

m. ü merḥamet ḳılıp dururlar 205b/7

m. ü merḥamet körgüzüp dururlar 257b/1

m. ü nevāzişler körgüz- 201b/17

m. (ġāyet-i m.) 227b/5

m. **(vüfūr-ı m.)** 228b/15

m.+din (vüfūr-ı m.) 228a/14

m. ḳıl- 268b/8

müsāferet < *Ar.* Yolculuk

m. 288b/1

müsāra‘at < *Ar.* Hızlı davranma, süratli olma

m. **(tīġ-ı m.)** 232a/14

m. bile 298b/10

m. körgüz- 295b/10

müsāvāt < *Ar.* Eşitlik

m. **tap-** 215b/5

m. ḳılur érdi (da‘vā-yı m.) 239b/3, 275b/1

müsellaḥ < *Ar.* Silahlı, silahlanmış

m. 260a/2, 261b/7

m. u mükemmel bol- 239a/1, 240b/15

müselmān < *Far.* < *Ar.* Müslüman

m.+larnıŋ 224a/14

m.+larnı 298a/12, 298a/14

müstaġnī < *Ar.* İhtiyacı olmayan

m. ḳılıp dururlar 266b/7

müstaḥsen < *Ar.* Güzel görülmüş, beğenilmiş

m. **(ṣavāb u m.)** 227b/11

müsta‘idd < *Ar.* Yetenekli, istidadlı

m. 296b/5

m. ve āmāde bol- 218a/9

m. **bol-** 296b/13

m. bolup dururlar (āmāde vü m.) 263a/10

müstaḳarr < *Ar.* Yerleşim yeri, durma yeri; karargâh

m.-ı ḫilāfet 275b/16

m.-ı ḫilāfet-i muṣībet-resīdelerinіŋ 225b/7

m.-ı ḫilāfetde 277b/13, 278a/13

m.-ı ḫilāfetġa 275a/2, 280a/1, 280b/5

m.-ı ḫilāfetdin 283a/4

m.-ı ordu-yı sa‘ādet-dest-gāh ḳıl- 251b/16

m.-ı rāyāt-ı nuṣret-iltizām ḳıl- (mażreb-i ḫıyām-ı ẓafer-fercām ve) 232a/15

m.-ı salṭanatġa 205b/3

müstaḳīm < *Ar.* Doğru, düz

m.+ġa (cadde-i m.) 230a/16

m.+din (ṣırāṭ-ı m.) 268a/9

müstaẓhir < *Ar.* Dayanan

m. ve ḳavī-dil bol- 236b/6

m. bol- 245b/6

m. bol- 221b/1, 287a/15

m. ḳılıp durur érdi 218a/2

müstedām < *Ar.* Sürekli, devamlı

m. bol- 267a/3

m. ol- 275a/9

müstemend < *Far.* Zavallı, muhtaç, yoksul

m. ḳıl- 266b/2

m. ü nejend ḳıl- 212b/17

müstemi‘ < *Ar.* Dinleyici, dinleyen

m.+ni sal- 224b/3

müste’ṣal < *Ar.* Kökünden sökülmüş

m. ḳıl- (maḳhūr u m.) 237b/2

müsteṣnā < *Ar.* Ayrı tutulmuş, sıra dışı

m. érdi (mümtāz u m.) 230a/14

müsteş‘ir < *Ar.* Yazı ile bildirilmesini isteyen

m. bol- 221b/4

müstevlī < *Ar.* İstila eden, istilacı

m. bol- 226b/16, 236b/17, 265a/10

müş‘abid < *Ar.* Hokkabaz

m. érür (zāl-ı m.) 212b/5

müşāhede < *Ar.* Gözlem

m. 219a/4, 231a/6

m. ét- 221a/6

m. ḳıl- 208b/6, 210a/9, 218b/1, 222a/17, 226b/15, 260b/1, 264b/2, 265a/9, 287b/16

m.+sidin 210a/11, 235a/7, 297b/14

m.+sidin soŋra 237b/15

müşāreket < *Ar.* Ortaklık

m. ḳıl- (da‘vā-yı m.) 230a/1

müşārün-ileyh < *Ar.* Anılan, adı geçen

m. bile 242b/15

m.+niŋ (bék-i m.) 289a/10

m.+niŋ (emīr-i m.) 254b/14

m.+ni (emīr-zāde-i m.) 210a/14

m.+ni (ḳāḍī-i m.) 288b/13

m.+ġa 289b/6

m.+im (ümerā-yı m.) 264b/17

m.+imniŋ (ekābir-i m.) 225a/16

müşāveret < *Ar.* Danışma

m. ḳıl- 229a/3

müşerref < *Ar.* Şerefli, şereflendirilmiş

m. 203b/4, 206a/13, 238b/4, 260a/8, 266a/2, 273b/15, 290b/13

m. érdiler 255a/10

m. bol- 200b/2, 243a/16, 246b/16, 246a/7, 249a/12, 266a/14, 273a/6, 273b/1, 278b/10

m. bolup durur 237b/13

m. bolup dururlar 250a/5, 256a/11, 256b/10, 274b/8, 291a/1, 298a/6, 300a/11

m. kör- 223a/4

müşeyyed < *Ar.* Sağlam yapı

m. (‘ahd-ı m.) 268b/16

müşfiḳāne < *Ar.+Far.* Şefkatle, müşfikçe

m. 230a/15

m. (naṣāyih-i m.) 230b/3

m. bile (‘avāṭıf-ı m.) 202a/3

m. bile (naṣāyiḥ-i m.) 232a/12

müşgīn < *Far.* Misk kokulu

m. (zülf-i m.) 212a/15

müşgīn-raḳam < *Far.* Misk kokulu yazan

m. (ḳalem-i m.) 267a/11, 282a/17

müş‘ir < *Ar.* Yazı ile bildirilen

m. 282b/3

müşīr < *Ar.* Mareşal

m.-i mükerrem 292a/1

müşkilāt < *Ar.* Güçlükler, zorluklar

m.-ı ‘aḳlī (ḥall-ı m.) 216b/15

m.+ıdur 223a/14

müşkil-güşā < *Ar.+Far.* Sorun çözen, güçlükleri kaldıran

m. 254b/17

müşrif < *Ar.* Yükselen, yüksek

m.-i ḫāṣṣa-ı şerīfe durur érdiler 271a/5

m. bol- 209b/14

m.+i durur 207b/14

müşt < *Far.* Yumruk; avuç

m.-i ḫāk 212a/6

müşta‘il < *Ar.* Alev alan, tutuşan, parlayan

m. ol- 261b/1

müştemil < *Ar.* İçine alan, kapsayan

m. durur 214b/4

Müşterī < *Ar.* Jüpiter

M. 214b/14, 215b/7

müşterī-rāy < *Ar.* Jüpiter fikirli

m. 225a/4

mütāba‘at < *Ar.* İzinden gitme, tabi olma, uyma

m. (iṭā‘at u m.) 238b/3

m.+ıdın (ribḳa-ı m.) 229b/17

müṭāla‘a < *Ar.* Okuma

m.-ı dīdār-ı hümāyūnıdın 200b/2

müte‘addide < *Ar.* Çok, birçok

Menāzil-i m. 235a/12

merāḥil-i m. 238b/17

müte‘ahhid < *Ar*. Taahhüt eden, üstüne alan

m. bolup dururlar 210a/2

müte‘āḳıb < *Ar*. İzleyen, ardı sıra gelen

m. 202b/10, 218b/2, 278b/10, 289a/14, 297b/5

m. ve mütevālī 287a/16

m. bile (ḥamelāt-ı m.) 252b/4, 287b/2

m. (ḥamelāt-ı m.) 277a/11

müte‘alliḳ < *Ar*. İlgili, ilişkin; bağlı

m. 221b/13, 234b/16, 240a/15, 256b/14, 261b/7, 273b/3, 277a/6, 279a/7, 283a/15, 285a/15, 291b/4

m. durur 242b/15

müte‘alliḳāt < *Ar*. Yakınlar, akraba

m.+ı bile 267b/11

müte‘arrıż < *Ar*. Saldıran, taarruz eden

m. bolma- 230b/12

müte‘arrıżāne < *Ar*. Saldırganca

m. 230a/4

müte‘aṭṭış < *Ar*. Susatıcı, susatan

m.+ların (intiẓār-ı m.) 261b/15

müteberikke < *Ar*. Kutlu sayılan, uğurlu

m.+leri (ravża-ı m.) 248a/4

mütecennide < *Ar*. Savaşan, savaşçı, asker

m. 205a/15, 259b/2, 290a/7

m. bile 285a/1

müte’eṣṣir < *Ar*. Üzgün

m. 294b/11

m. bol- 291b/2

mütefekkir < *Ar*. Düşünceli, düşünen

m. 210b/13

müteferriḳ < *Ar*. Dağınık

m. bolup dururlar (perīşān u m.) 207b/4

m. ü perīşān 235a/8

m. ü perīşān bol- 285a/4

m. bol- (perīşān u m.) 297b/16

m. ét- 221b/11

m. ü perīşān ḳıl- 222b/10

mütehācim < *Ar*. Birbirine saldıran

m. ü müterākim bol- 221a/2

müteḥaḳḳıḳ < *Ar*. Gerçekleşen

m. bil- 204b/12

m. bolma- (ma‘lūm u m.) 297b/12

müteḥarrik < *Ar.* Hararetli, hareket eden, kıpırdayan

m. bola başladı 270b/7

m. ḳıl- 274b/5

müteḥaṣṣın < *Ar.* Sığınan

m. 237b/16

m. bol- 235b/2, 265a/10, 291b/9

m. ḳıl- 252b/7

m.+larnıŋ 232b/5

mütehevvir < *Ar.* Öfkeli, kızgın

m. 253a/5, 264a/15, 273a/9

m. bile 282a/9

m.+ler 263a/8

m.+leri (ṭarafeyn-i m.) 236a/7

mütehevvir < *Ar.+Far.* Öfkeli

m. 241b/8

mütehevvīrāne < *Ar.+Far.* Birden öfkelenerek

m. 218b/15

müteḳallid < *Ar.* Boynuna asan

m. bol- 257b/7, 267b/8

mütekāṣir < *Ar.* Çoğalan, çok → **mütekāṣire**

m. (ġażab-ı m.) 232b/15

m. (sa'y-ı m.) 226a/15

m. bile (iḥsānāt-ı m.) 254b/10

m. bile (in'āmāt-ı m.) 244a/8, 247a/1

m. bile (istimālat-ı m.) 245b/6

mütekāṣire < *Ar.* Çoğalan, çok → **mütekāṣir**

m. (efvāc-ı m.) 251b/9

mütemekkin < *Ar.* Yerleşik, oturan

m. bolġandın soŋ 229b/6

m. durur érdiler 201b/14, 234b/4

m. durur 292b/13

m.+dür érdiler 290a/16

m. ét- 283a/2

m.+leriniŋ 228a/11

mütemerrid < *Ar.* Dikbaşlı, diklenen

m. 281b/7

m.+ler 218a/4, 232b/6, 263a/10

m.+ler bile 236a/5

m.+lerdin 237b/13, 274b/5, 281b/4

mütemevvic < *Ar.* Dalgalı, kararsız

m. bol- 233a/4

müteneffis < *Ar.* Soluk alan, soluyan

m.+i 211a/11

müterākim < *Ar.* Biriken, yığılan, birikmiş, yığılmış

m. bol- (mütehācim ü m.) 221a/2

müterakḳḳıb < *Ar.* Bekleyen, gözleyen

m. ve müteraṣṣıd durur érdi 231b/3

müterakḳḳī < *Ar.* Gelişme gösteren, ilerleyen

m. bol- 226a/6

müteraṣṣıd < *Ar.* Gözlemleyen, gözleyen

m.-ı fesādī érdi 292b/13

m. durur érdi (müterakḳḳıb ve m.) 231b/3

müterennim < *Ar.* Terennüm eden

m. bolup durur érdi 224a/9

mütevakḳḳıf < *Ar.* Duran; bekleyen

m. 283a/9

m. bol- 240b/6, 248b/4, 252a/2

mütevālī < *Ar.* Peşpeşe, sürekli

m. 289a/14

m. **(müte'āḳib ve m.)** 287a/16

m.+si bile (ḍurūb-ı m.) 226b/6

müteveccih < *Ar.* Dönük, yönelik

m. 252b/15, 295b/15

m. bol- 268a/4, 284a/5, 297a/4

m. bolup durur 221a/15

m. bolup dururlar 209a/13, 261b/8, 273b/7, 282a/8

müteyaḳḳın < *Ar.* Kesin olarak bilinen

m. bolup durur 297b/13

mütezāyid < *Ar.* Artan, çoğalan

m. bol- 229b/11

m. ü mużā'af bol- 256b/12

mütezelzil < *Ar.* Sarsılan, sallanan, titreyen

m. **(mużṭarr ve m.)** 208a/2

m. bol- 207b/3

müttefiḳ < *Ar.* Bağlaşan, birleşen, anlaşan; fikir birliği içinde olan

m.-i'Alīyye érdi 219b/14

m.-i miṣl 233b/1

m. bol- 245b/12

müttefiḳ-'aleyh < *Ar.* Üzerinde anlaşma sağlanmış olan

m. érdi 219b/15

müttefiḳü'l-kelime < *Ar.* Söz birliği eden

m. bol- 209b/17, 238a/13

müyesser < *Ar.* Kolay olan, kolayca yapılan

m. 238a/12

m. bol- 208b/5

m. bolma- 208b/7, 210b/6

m. bolma- (kār-ı m.) 238a/8

m. ḳıl- 216a/4

müzāḥamet < *Ar.* Birbirine güçlük çıkarma, birbirini zahmete sokma

m. 282b/6

müẓāheret < *Ar.* Destek

m.+i bile (mu'āvenet ü m.) 230a/6

müzdūr < *Ar.* Ücretli, ücretli çalışan

m. 294b/3

müzeyyen < *Ar.* Süslü, süslenmiş

m. 261a/9

m. bol- 219a/13

m. ḳıl- 248a/8

N

nā-āşnālıġ < *Far.+T.* Yabancılık, bilizmelik

n. ḳıl- 213a/2

n. ḳıl- (ibrāz-ı n.) 226a/13

nāb < *Far.* Saf, arı, berrak

n. (dürr-i n.) 267b/16

n. (yāḳūt-ı n.) 255a/17

nā-bāyest < *Far.* Gereksiz, lüzumsuz

n.+ni (ḫādişe-i n.) 269a/1

nā-bekār < *Far.* İşe yaramaz

n.-ı tīre-rüzgārnıŋ 282b/11

nā-būd < *Far.* Yok, yok olmuş

n. 212a/1

n. durur 205a/8

n. ve maḥlūl bol- 288b/7

n. ḳıldurup durur (ḫarāb u n.) 290a/5

n. ḳılıp dururlar (pāy-māl u n.) 252b/10

n. ḳıldur- (pāy-māl u n.) 253b/1

nāçeḫ < *Sans.* Savaş baltası

n.+i 264a/1

nādān < *Far.* Bilgisiz, cahil

n. 230a/7, 293b/6

nā-gāh < *Far.* Birdenbire, ansızın

n. 222b/11, 237b/12, 246a/13, 248a/13, 264a/17

n. durur 201a/17

nafaḳa < *Ar.* Geçim parası

n. 200b/8

n. ḳıl- 259a/16

nāgehān < *Far.* Ansızın, apansız, birdenbire → **nāgehānī**

n. dék (belā-yı n.) 234b/4

nāgehānī < *Far.* Ansızın, apansız, birdenbire → **nāgehān**

n. (belā-yı n.) 240b/15

n. (ḳażā-yı n.) 299a/4

naḫçīr < *Far.* Av hayvanı, av

n. 242b/2

nā-hem-vārlıġ < *Far.* Düz olmama, engebelilik

n.+ıdın 221b/16

nā-ḫudā < *Far.* Allahsız, Allah'tan korkmaz

n.+lar 243b/14

nāḥiyet < *Ar.* Yan, kenar; çevre, civar; küçük yer, bölge

n.-i kişver-i Hindūstān 248b/7

n. içre 244a/11

n.+ni 290a/11

n.+de 204b/7, 266a/10, 271a/5

n.+ide 257a/17

n.+iġa 273b/7, 296a/12

n.+in 201a/1

naḥs < *Ar.* Uğursuz

n. 255a/2

n. durur érdi 296a/4

n. édi 255a/2

naḫvet < *Ar.* Böbürlenme, şişinme, gurur

n.-i fıṭrī 231a/1

nādim < *Ar.* Pişman olan, pişmanlık duyan

n. ü peşīmān bol- 257b/7

nādir < *Ar.* Az bulunur, ender bulunur

n. 243a/10

nādire < *Ar.* Az bulunur ender bulunur

n.-i devrān bolup durur 216b/8

nā-i'timādī < *Far.+Ar.* Güvenmeme

n. 267a/13

nā-kām < *Far.* Muradına erememiş, mutsuz

n. sal- 214a/1

naḳḳār < *Ar.* Fildişinden yapılmış bıçak

n.+nı (ḫançer-i n.) 238b/16

naḳlī < *Ar.* Nakil ile ilgili

n. ḳıl- (keşf-i muġlaḳāt-ı n.) 216b/16

naḳş < *Ar.* Resim, desen

n. u nigār 257b/17

n.-ı zencīr 243b/11

n. ur- 242b/8, 251a/17

na'l < *Ar.* Nal

n.-ı der-āteş bol- 281b/10

n.+ı 221a/10

nāle < *Far.* İnilti, inleme

n.-i feryādların 252b/17

na‘leyn < *Ar.* Nalın; bir çift ayakkabı

n.+in 260b/8

nām < *Far.* Ad; ün, san

n.-ı nāmī 219a/12

nā-ma‘dūd < *Ar.* Sayılamaz, sayısız, çok

n. (cünūd-ı n.) 206b/12

n. bile (cünūd-ı n.) 219b/12, 223b/13

n.+ı bile (cünūd-ı n.) 263a/5

nā-maḥdūd < *Far.+Ar.* Sınırsız

n. (sipāh-ı n.) 206b/12

nā-maḥsūr < *Far.+Ar.* Sonuz, sınırsız

n. (sa‘y-ı n.) 230a/1

nā-maḳdūr < *Far.+Ar.* Sınırsız, sayısız, çok

n. (kūşiş-i n.) 230a/1

n. (sa‘y-ı n.) 226a/7, 278a/1

n. (üserā-yı n.) 290a/7

n. bile (sa‘y-ı n.) 209b/2

namāz < *Far.* Namaz

n. 295a/17

n.-ı ‘aṣrda 300a/14

n.-ı cum‘a 242a/1, 295a/16

n.-ı cum‘adın soŋra durur érdi 281a/7

n.-ı cum‘adın soŋra 279b/1

n.-ı şāmġa 239b/4

n.+dın soŋra 204b/13

nāme < *Far.* Mektup

n. 206b/11

n.-i vaḥşet-āmīz 201b/7

nām-dār < *Far.* Namlı, ünlü

n. 213b/11, 225b/12, 239b/16

n. érür 215b/6

n. (şehr-yār-ı n.) 282b/7

n. (şu‘arā-yı n.) 216b/9

n. (şüce‘ā-yı n.) 226b/2, 232b/2, 235a/10, 235b/16

n. (ümerā-yı n.) 209a/11, 217b/15

n.-ı bī-āzerm bol- (ebṭāl-ı n.) 220a/14

n.-ı celādet-āşār (mübāriz-i n.) 276a/13

n. bile (mübāriz-i n.) 274b/17, 279a/10

n. bol- 224b/7

n.+ı 247b/16

n.+lar (şüce‘ā-yı n.) 263a/8

nām-dārlıḳ < *Far.+*T. Namlılık, ünlü olma

n.+da 288a/17

nā-merd < *Far.* Namert, soysuz, alçak

n.+lerġa 201b/9

nā-merdlıġ < *Far.+T.* Namertlik, soysuzluk, alçaklık

n.+ıdın (ġāyet-i n.) 221b/17

nā-mer‘ī < *Far.+Ar.* Görülmez

n. (daḳīḳa-ı n.) 278a/12, 288b/4, 296a/2

nā-mes‘ūdī < *Far.+Ar.* Mutsuz

n. (vücūd-ı n.) 282b/2

nā-meşrū‘āt < *Far.+Ar.* Yasal olmayanlar

n. 280b/3

nā-meymūn < *Far.+Ar.* Uğursuz

n. 261a/15

nāmī < *Far.* Ünlü

nām-ı n. 219a/12

nā-murād < *Far.+Ar.* Muradına ermemiş

n. ḳılay (ḫaste-i n.) 266b/12

nām-ver < *Far.* Namlı, şöhretli

n. 215b/9

nā-mübārek < *Far.+Ar.* Mübarek olmayan, uğursuz

n. 221a/9, 246a/3

n.+iġa (tārek-i n.) 233b/14

nā-mütenāhī < *Far.+Ar.* Sonsuz, bitmez tükenmez

n. (maẓhar-ı a‘ṭāf-ı n.) 277b/10

n. durur érdi (mehbiṭ-i fütūḥāt-ı n.) 241a/17

n. bile (bedreḳa-ı devlet-i n.) 275a/4

n. bile (delālet-i nuṣret-i n.) 296b/17

n. bile (ġayr-ı n.) 292a/15

n. bile (kerem-i n.) 229b/9

n. (maẓhar-ı a‘ṭāf-ı n.) 282b/8

n. bile (tevfīḳāt-ı n.) 251a/10

n.+ni (a‘ṭāf-ı n.) 227a/14

nām-zed < *Far.* Aday

n. bolup durur 249a/13

n. ét- 265b/14, 295b/3

n. ḳıl- 235b/17, 237a/12, 240a/15, 268a/14, 278b/4, 280a/6, 281a/12, 285b/10, 293a/8

n. ḳılıp durur 231a/13, 283b/6

n. ḳılıp dururlar 262b/11

n. ḳılıp érdi 279a/7

nā-pāḳ < *Far.* Temiz olmayan pis

n. 257b/12

nā-pesendīde < *Far.* Beğenilmemiş, beğenilmeyen

n. 250b/16

na'ra-zen < *Ar.+Far.* Nara atan

n. 252a/14

n. (her n.) 296b/7

nā-ṣavāb < *Ar.+Far.* Sevap olmayan, günah

n. (mekr-i n.) 269a/12

naṣāyiḥ < *Ar.* Öğütler, nasihatler

n. 230b/5

n.-i müşfiḳāne 230b/3

n.-i müşfiḳāne bile 232a/12

n.+leri (zevāhir-i n.) 243a/16

nā-sāzlıġ < *Far.* Uyumsuz, uygunsuz

→ **nā-sāzlıḳ**

n.+ıdın 206b/9

nā-sāzlıḳ < *Far.* Uyumsuz, uygunsuz

→ **nā-sāzlıġ**

n.+ı 233a/1

naṣb < *Ar.* Dikme, saplama

n. ḳıl- 280b/7

nāṣır < *Ar.* Yardımcı, yardım eden

n.-ı bilād-ı ehl-i īmān 217b/14

n.-ı bilād-ı ehlü'l-īmān 292b/9

nāṣırü'l-mülk ve'l-ḥaşem < *Ar.* Maiyetin ve mülkün yardımcısı

n. 295a/8

naṣīb < *Ar.* Pay

n.+i 215a/14

n.+im 266b/11

nāṣib-livāy < *Ar.* Bayrak nasip olmuş

n. (ṭuġyān-ı n.) 282b/9

naṣīḥat < *Ar.* Öğüt

n.+lar 230a/15

nā-sipās < *Far.* Nankör, hakbilmez

n. (müdbir-i n.) 234b/15

nāṣıye < *Ar.* Alın

n.-i aḥvālıġa 260b/14

na'ş < *Ar.* Tabuta konulmuş ölü, naaş

n. 204b/5

nā-şāyest < *Far.* Uygunsuz, yakışıksız

→ **nā-şāyeste**

n. (vāḳı'a-ı n.) 269a/1

nā-şāyeste < *Far.* Uygunsuz, yakışıksız

→ **nā-şāyest**

n. 236b/5, 250b/16

n.+sidin (ef'āl-ı n.) 284a/4

nā-şinaḫt < *Far.* Habersiz

n. 297b/10

naṭ' < *Ar.* Meşin döşek

n.+ıġa 242b/8, 251a/17

nā-tüvān < *Far.* Güçsüz, kudretsiz

n. 264a/10, 264a/6

nā-tüvānlıġ < *Far.*+T. Güçsüz, kudretsiz

n. 256b/14

nā-ümīd < *Far.* Ümitsiz, umutsuz

n. 221b/6

nāvek < *Far.* Ok

n.-i elmās-peykān 294a/12

nā-yāb < *Far.* Bulunmaz

n. 216a/11

nāyib < *Ar. nā'ib* Vekil

n. ḳıl- 241b/11, 254b/13

nāyire < *Ar. nā'ire* Ateş

n.-i ġażabıġa 202b/5

nāz < *Far.* Cilve

n. 250a/16, 255a/16

n. ile 212a/17

naẓar < *Ar.* Bakış, bakma; ilgi gösterme

n. 244b/15, 294b/5

n. ḳıl- 223a/15, 248b/7

n.-ı ʿāṭıfet (manẓūr-ı n.) 247a/13

n.-ı kimyā-eşeridin 206a/14

n.+ın 211a/10

n.+ıġa (hümāyūn-ı n.) 273a/13

naẓāret < *Ar.* Tazelik, letafet

n.-i bī-endāze 253b/6

nāẓır < *Ar.* Bakan, gören

n. bol- 218a/13

naẓm < *Ar.* Düzenleme, dizme; ölçülü uyaklı söz

n. 209a/7, 210a/16, 212a/3, 216b/10, 218a/10, 220a/15, 220b/13, 224a/15, 228b/3, 240a/3, 241b/2, 242a/3, 245b/16, 247a/14, 253b/12, 254b/16, 255b/9, 257b/1, 261a/16, 263a/15, 265a/11, 266b/7, 277b/7, 278a/4, 287a/7, 294a/4, 296a/5, 297a/6

n. silkige çék- 200b/3

ne Ne → **né**

n. 213a/4

n. asıġ 210a/7

n. at 262a/5

n. bāʿiş durur 294a/6

n. bir 236a/12

n. bol- 257b/12

n. cūd 260b/4

n. dil-ḫᵛāh bolsa 246a/12

n. efser 262a/2

n. (her n. bar) 217a/5

n. ḫoş 221b/8

n. ḫoşdur 207b/6, 227a/3, 266b/15, 266b/16

n. ḫulḳ-ı ḫoş 268b/9

n. imkān 260b/9

n. kāmı édi (her n.) 256b/7

n. mümkin 254a/4

n. şühūd 260b/3

n. yaŋlıġ 266b/10

n. yara 232b/12

neberd < *Far.* Savaş

n. 220b/3, 269b/9, 283b/4

n. (‘azm-i n.) 215b/12

n. (ehl-i n.) 252a/17, 286a/10

n. ara 242b/6

n. içre 255b/12

n. ḳıl- 220b/11

neberd-āzmāylıḳ < *Far.+T.* Savaşta hüner gösterme

n.+lar 281b/13

nebevī < *Ar.* Peygamberle ilgili

n. (eşref-i sādāt-ı n.) 211b/5

nebīd < *Ar. nebīz* Hurma şarabı

n.+i 258b/8

nebīre < *Ar.* Kız torun

n.+si 245b/1

ne-būd < *Far.* Yoktu

n. (būd u n.) 263b/13

necābet < *Ar.* Soyluluk

n. 241a/11

n.-i dest-gāh 227a/12

necāt < *Ar.* Kurtuluş, kurtulma

n. 288a/8

n. tap- 221b/10, 254a/5, 276a/1

n. tapma- 211a/11

n.+ġa 223a/7

necīb < *Ar.* Soylu

n. (Seyyid-i n.) 211b/5

nedīm < *Ar.* Sohbet arkadaşı

n.+lerge 241b/8

nefāẕ < *Ar.* Geçme; sözü geçme

n. tap- (‘izz-i n.) 204b/16

nefer < *Ar.* Asker, er

n. 202b/7

nefes < *Ar.* Soluk; an, zaman

n. 212a/9

n. al- 233b/17

n. birle 212a/9, 212a/10

n. nūş eyle- (her n.) 228a/8

nef‘ī < *Ar.* Çıkar ile ilgili

n. 235a/15

nefīr < *Ar.* Düşmana saldırmak için ileri fırlayan topluluk; boynuzdan yapılma bir tür boru

n. 296b/9

n. tart- 226b/13

n.-i ecel tap- (şūriş-i n.) 220a/17

nefîs < *Ar.* Çok güzel

n.+i bile (nefs-i n.) 218b/5, 251a/4, 253b/16, 272b/2, 285b/11

nefs < *Ar.* Ruh, can; şahıs; asıl, öz

n.-i nefîsi bile 218b/5, 251a/4, 253b/16, 272b/2, 285b/11

n.+i 215a/13

nehb < *Ar.* Talan, yağma

n. ü ġāret ét- 280a/8

n. ü ġāret (āteş-i n.) 203a/11

n. ü tārācġa 204a/12

neheng < *Ar.* Timsah

n. 223a/12, 224a/16, 263b/12

n.-i demān dék 253a/1

neheng-āsā < *Ar.* Timsah gibi

n. (sulṭān-ı n.) 224a/15

n. (zaḫm-ı n.) 223a/2

nehr < *Ar.* Irmak, nehir

n. 272a/4

n.-i meẕkūrġa 259b/8

n.-i meẕkūrnıŋ 280b/1

n.+niŋ 274a/8

n.+ni 259b/1

n.+ġa 280b/2

n.+i durur (Çumanay n.) 271b/9

n.+iniŋ (Çalış n.) 209a/15

n.+iniŋ (ÉşimYarġan n.) 240b/9

n.+iniŋ (İşim n.) 276a/3

n.+iniŋ (Kesik n.) 220a/13

n.+iniŋ (Mayl-üzek n.) 252a/8

n.+idin (Ḳol Yarġan n.) 258a/1

n.+lerdin 285a/11

nehrçe Küçük nehir

n. 274a/10

nehżat < *Ar.* Hareket, yola çıkma

n. 207a/8, 236a/1, 236a/4, 291a/2

n. (rā'yet-efrāz-ı n.) 276a/14, 279a/11

n. bol- (rā'yet-efrāz-ı n.) 240b/4, 285b/15

n. ét- 265a/15

n. ḳıl- 203b/13, 202a/4, 223a/17, 247b/6, 275b/17, 261a/2

n. ḳılıl- 256b/12

n. körgüz- 230b/15, 237b/9, 240b/12, 253b/2, 278a/7, 280a/15, 300a/10

n. körgüzüp dururlar 251a/14

n. āhengin tüz- 250b/13

n.+nı (elviye-i n.) 271a/2

n.+nı (livā-yı n.) 204b/14, 219b/11, 270a/3, 283b/15, 289b/15

n.+nı (rā'yet-i n.) 296a/5

nejend < *Far.* Kaygılı

n. ḳıl- (müstemend ü n.) 212b/17

neḳābet < *Far.* Nakiplik, bir topluluğa nezaret etme

n. 227a/13

neḳābet-dest-gāh < *Far.* Liderlik makamı

n. 241b/13, 244a/3

nekbet < *Ar.* Talihsizlik; düşkünlük; felaket

n. 278b/12, 286a/2

n. ü idbār 218a/13

n. (irtifā'-yı n.) 275a/13

n. (kemāl-ı n.) 252b/1

n. (mūcib-i n.) 229b/13

n (nesīm-i n.) 286b/9

n. ḳıl- (maḥbūs-ı zindān-ı n.) 269a/16

n. ur- (idbār-ı pāy-ı n.) 218a/15

n.+ni (livā-yı n.) 287a/7

n.+din (ṣāḥib-i n.) 274b/2

nekbet-penāh < *Ar.+Far.* Talihsizlik sığınağı

n.+da (ḳalb-gāh-ı n.) 263a/15

nemek-ḥ̆ārlıḳ < *Far.+T.* Nankörlük

n.+dın (ḥuḳūḳ-ı n.) 234b/16

ner < *Far.* Er

n. (şīr-i n.) 226b/17, 296b/8

nerm < *Far.* Yumuşak

n. bol- 252b/16

nesaḳ < *Ar.* Tarz, yöntem; şekil, biçim

n.+ıġa (niẓām u n.) 226a/7

nesāyim < *Ar. nesā'im* Meltemler, esintiler

n.+i 230b/5

neseblıġ < *Ar.+*T. Soylu

n. 220b/15

nesḫ < *Ar.* Hükümsüz bırakma, kaldırma, iptal etme

n. urulup durur (ḫaṭṭ-ı n.) 217a/17

nesīm < *Ar.* Meltem, esinti

n. 242b/12

n.-i nekbet 286b/9

n.+idin 258b/2

nesl < *Ar.* Kuşak, nesil

n. 213a/15

nesr < *Ar.* Akbaba; kartal

n.-i ṭāyir 242a/15, 244b/2

nesterīn < *Far.* Yaban gülü

n.+idin 258b/1

neşāṭ < *Ar.* Neşe

n. 216b/5, 246a/11, 250b/11, 259a/10, 278a/9

n. u sürūr 227a/4

n. (devr-i cām-ı n.) 228b/5

n.-ı dil-güşānı 258a/11

neşāṭ-efzā < *Ar.+Far.* Neşe veren, sevinç artıran

n.+nı (bezm-i n.) 258a/11

neşāṭīn < *Ar.* Neşeler

n. (esbāb-ı n.) 219b/6

neş'e < *Ar.* Sevinç, keyif

n. 267a/17

n.-i meyidin 267a/9

n.+si 205b/9

n.+sin 230b/4

n.+sidin 200b/11, 238a/2

neş'een < *Ar.* Sevinçle, keyifle

n. 258a/10

netīce < *Ar.* Sonuç

n.-i idbār 292b/2

n.+sidin 267b/3

n.+sini 256a/16

nev' < *Ar.* Tür, çeşit

n. 203b/14, 210b/6, 212b/4, 215b/17, 215b/3, 218b/13, 218b/15, 222b/7, 224b/9, 226a/10, 228b/1, 228b/14, 230b/9, 231b/2, 236a/15, 240a/11, 251b/11, 265a/9, 266b/8, 267a/11, 267b/3, 274a/9, 278a/8, 278a/9, 284b/10, 289a/12, 294a/4, 296b/8

n. (her n.) 244a/12

nev < *Far.* Yeni, taze

n. (māh-ı n.) 243b/16

n. (meh-i n.) 243a/10

nev-civān < *Far.* Genç, yeni yetme, delikanlı

n. 213a/11

nevā < *Far.* Ses, nağme

n.+sıdın 214b/12

nevā-sāz < *Far.* Çalgıcı

n. (terennüm-i n.) 246a/15

nevāḥī < *Ar.* Bölgeler, nahiyeler

n. 244a/10

n. durur 248b/5

n.+niŋ 203b/1, 252b/8, 275a/13, 275b/7, 289b/15, 295b/3

n.+ni 233b/6, 234a/14

n.+de 279a/13, 279b/16, 299a/2

n.+din 290a/7

n.+ġaça 251b/2

n.+side 202b/17, 256b/9, 281a/9, 291a/4, 295a/7

n.+side durur érdi 290a/13

n.+sidin 257b/17, 280a/8

n.+siġa 200b/14, 204a/9

n.+sin 207a/5, 248a/9, 248b/4, 278a/10, 278b/11

nevāyib < *Ar.* *nevā'ib* Belalar, felaketler

n.+dür 224b/4

nevaziş < *Far.* Okşama; gönül alma

n. 257a/17, 272b/16

n.-i ḫusrevāne bile 280a/1

n.-i ḫusrevāne bile 245b/3

n.-i bī-kerāne bile 290a/1

n.-i keşīre 268a/7

n.-i lāyıḳa bile 273b/9

n.-i şāhāne bile 257a/10

n. bile ṣalāḥ (tapmas şerāret ehli n.) 268a/12

n. ḳıl- (ser-şār-ı bāde-i n.) 277b/1

n.+ġa 225b/9, 287a/10

n.+ler 230b/12

n.+ler bile 285a/14

n.+ler körgüz- (mürüvvet ü n.) 201b/17

nevāzişāt < *Far.* Okşamalar; gönül almalar

n. 274a/4

n.-ı bī-kerāne bile 278b/14

n.-ı bilā-nihāye bile 279b/4

n.-ı ḫusrevānesidin 227b/17

nevbet < *Ar.* Nöbet, sıra

n. 234b/14

n.+in 225b/9

n.+ini 225b/14

nevbet-zen < *Far.* Nöbetin geldiğini bildiren, nöbet saatini çalan

n.+i 225b/9

neverd < *Far.* Koşan, giden, yol açan

n. 272b/5, 272b/6, 272b/8, 273a/14

n.+niŋ (her n.) 272b/6

nevḥa < *Ar.* Ağıt

n. bile 256b/16

nevḥa-ger < *Ar.+Far.* Ağıtçı, ölü ağlayıcısı

n. 264a/5

nev'ī < *Ar.* Türle ilgili, cinsle ilgili

n. 224b/12

nevīd < *Far.* Müjde

n. 221b/8

n.-i viṣāl 217a/6

nevk < *Far.* Uç, sivri uç

n.-i ḫançer 232b/9

n.+i bile 233b/11

n.+idin 220b/1

nevrūz < *Far.* Yeni gün, ilkbaharın ilk günü

n.-ı sulṭānīdin 279b/10

n.+dın soŋra 279b/10

n.+ı 279b/9

n. tüzüp (şām-ı n.) 243a/2

nevvāb < *Ar.* Naip, vekil

n.-ı ẕü'l-iḥtirāmnı 272a/11

neysitān < *Far.* Sazlık, kamışlık

n. 252a/16

nez' < *Ar.* Sökme, koparma

n. 254b/3

nezāhat < *Ar.* İncelik

n. 258b/1

nezaket < *Far.* > *Ar.* Zariflik, naziklik

n. 259a/5

nezāket-āsār < *Far.+Ar.* Nezaketli

n.+dın (Anbar-ı n.) 271a/7

nezāket-fehm < *Far.+Ar.* Nezaketten anlayan

n. 216b/9

neẕr < *Ar.* Adama, adak adama

n.+ler bér- 249a/17

né Ne → **ne**

n. 'aceb 217a/4, 221b/9

n. beḳāsı durur 212a/5

n. beliyyetler 230a/9

n. cānver 248a/14

n. edeb 249a/1

n. érse 216a/4

n. evc 252a/17

n. fikrde érkeniŋ 238b/9

n. ḥażīż 252a/17

n. ḥesāb 254a/10

n. ḫoş 228a/7, 245a/1

n. kibri 232b/12

n. kim (her n.) 298a/4

n. kişilik 248b/17

n. közlerġa 236a/10

n. ḳuş 248a/13

n. kündüz 236a/10

n. mülk ara 213a/5

n. üçün 299a/13

n.+ge 224b/3

n.+din 228b/17

n.+dür 217a/10

néççe Nice, nasıl, ne kadar → **néçe**

n. 204b/6, 206a/4, 228a/17, 262a/12, 262a/13, 262a/7, 262a/8, 262a/9, 266a/11, 268b/11, 275b/4, 278a/11, 283a/15, 285b/3, 299b/12

n. (her n.) 211a/10, 254a/16

n. kim 262a/10

n. kim (her n.) 265a/17, 287a/14

néçe Nice, nasıl, ne kadar, ne zaman → **néççe**

n. 206a/12, 227b/4, 232b/13, 242a/8, 251b/4, 267a/1

n. kim (her n.) 261a/17

n.+si 246a/16

néçük Nasıl

n. 205a/17, 215b/16, 218b/14, 229b/1, 242a/14, 242a/5, 255a/6, 263b/9, 268b/10, 296a/8, 297b/7, 297b/8

néme Her ne kadar, nasıl

n. 257a/2, 266b/3, 294a/6, 294b/11

nıṣfu'n-nehār < *Ar.* Öğle vakti

n.+da 229a/5

n.+ġa 209b/8

nıṣfü'l-leyl < *Ar.* Gece yarısı

n.+de 231a/9, 293b/4

nifāḳ < *Ar.* Bozgunculuk

n. (ḳavānīn-i n.) 216b/2

n.+nı (silsile-i n.) 268a/8

n. u sitemdür 212b/15

nigār < *Far.* Sevgili

n. 242a/11

n. (naḳş u n.) 257b/17

n. (zīb ü n.) 200b/4

n.+ı 206b/10

nigār-ḫāne < *Far.* Resim atölyesi; güzeli çok olan yer

n.-i çīn (reşk-i n.) 275a/5

n.+siġa 258a/12

nigārende < *Far.* Resimleyen, çizen, ressam

n.+si 201a/6

nigār-istan < *Far.* Resim ve heykel atölyesi, puthane; güzeli çok olan yer

n.-ı belāġat (ṣaḥīfe-ṭırāz-ı n.) 267a/10

nigāriş < *Far.* Resim yapma, desen çizme

n. ḳıl- 217b/9

nigeh-bān < *Far.* Koruyucu, gözcü, bekçi

n. 225a/7

n.+ların 298a/5

nigeh-bānlıġ < *Far.+T.* Koruyuculuk, gözcülük

n. ét 214b/10

nigerān-ḫāṭır < *Far.+Ar.* Düşkün, meraklı

n. durur érdiler 209b/16

nigīn < *Far.* Yüzük; yüzük kaşı

n.-i cihān-bānlıġ 215b/6

nīgū-ḫıṣāl < *Far.+Ar.* İyi huylar

n. (ḫıdīv-i cihān-gīr-i n.) 229b/4

nīgū-şiyem < *Far.+Ar.* İyi huylu, tabiatı iyi olan

n. (vezīr-i n.) 226a/4

nigūn < *Far.* Başaşağı gelmiş, ters

n. bol- 218a/15

nihān < *Far.* Gizli, saklı; görünmeyen

n. 211a/15

n. ḳıl- 213a/3

nihān-ḫāne < *Far.* Gizlenme yeri

n.+sidin 216a/7

n.+siġa 204a/10

nihāyet < *Ar.* Son; uç; son derece; sonunda

n. 242b/1

n.-i cehāletdin 252b/1

n.-i meserretdin 228a/9

n.-i şefḳat 217a/13

n.-i şefḳatdın 227b/5

n.-i temkīn ü vaḳārdın 230b/11

n.+din 245a/9, 246a/14, 250a/7, 251b/1

nihayetsiz < *Ar.+T.* Sonsuz, sonu olmayan

n. 228a/11, 240b/16, 249a/2

nijend < *Far.* Kaygılı, kederli

n. (zelīl ü n.) 207b/8

nīk < *Far.* İyi, güzel

n.+din (dürr-i n.) 214b/16

nīk-baḫt < *Far.* İyi talih

n. (Keyḫusrev-i n.) 213a/10

nīk-pey < *Far.* Şanslı

n. (şāṭır-ı n.) 262a/14

nīk-rāy < *Far.* İyi niyet

n. (İş Muḥammed Biy-i n.) 213b/14

nikāt < *Ar.* İnce sözler, nükteler

n.-ı diḳḳat-āşār 258b/13

nīm-bismil < *Far.+Ar.* İyi kesilmemiş hayvan

n. 264a/8

ni‘met < *Ar.* Bağış, bolluk, iyilik

n. (küfrān-ı n.) 267a/9, 281b/2

n.+ni 250a/16

n.+iġa 267a/16

nīrān < *Ar.* Cehennem; ateşler

n.-ı ḥased 201a/15

n.-ı ḳahrı 234a/5

n.-ı ḳıtāl 218b/16

nīreng < *Far.* Tılsım, efsun

n. ile 212b/6

nīrū < *Far.* Güç, kuvvet

n.-yı bāzū-yı ḥamiyyet bile 238a/10

n.-yı bāzū-yı şecā‘atı 218a/1

n.-yı celādet bile 204a/13, 220a/9

n.-yı mu‘āveneti bile 209a/11

n.-yı mübārezet bile 253a/6

n.+sıdın 223a/10

nişār < *Ar.* Saçma, dağıtma

n. 217a/3

n. eyle- 225b/16

n. ḳıl- 200b/4

nisbet < *Ar.* Oran; ilgili; ölçü

n. ü ḳarābeti 238b/1

n. ḳıl- 201b/6

n.+i 245b/2, 268b/16

n.+idin 225b/11

nişān < *Far.* İşaret; iz, belirti → **nişāne**

n. 216b/3

n. (érür anda Arḳar-yolıdın n.) 246b/12

n. (érür tā n.) 216a/3

n.-ı āb-rūy 219b/7

n.+ıdur 212b/13

n. ḳıl- 258a/10

nişāne < *Far.* Nişan, hedef → **nişān**

n. 220b/15, 244b/9

n.+siġa 228b/2

nişīmen < *Far.* Oturacak yer

n. bol- 246b/14

n. ḳıl- 216a/12

niyābet < *Ar.* Vekillik, naiplik

n. 270b/15, 277b/14, 283a/2

niyām < *Far.* Kın

n.-ı celādetdin 238a/11

n.-ı intiḳāmdın 208b/8, 218b/5, 264a/16

n.-ı zer-nigārdın 252b/4

niyāz-mend < *Far.* Muhtaç

n.+lıġ.lar bile 243a/17

niyāz-mendlıḳ < *Far.+T.* Muhtaçlık

n. başın ʻubūdiyyet tofraḳıġa ḳoy- 256b/2

niyyet < *Ar.* Niyet

n. 298a/13

n. (ḫulūṣ-ı n.) 294b/3

n. (sū-i n.) 298a/15

n. bile (ḫulūṣ-ı n.) 259a/15

n. érdi 298a/13

n.+i bile 293b/2

n.+ler bile 282a/1

n.+leriġa 298a/11

nizāʻ < *Ar.* Kavga, çekişme

n. 201a/16

n. tüş- 201a/3

niẓām < *Ar.* Dizi, sıra; düzen, usül, tertip

n. 215b/3

n. bér- (işige n.) 261a/11

n.-ı dīn ü devlet 224b/14

n. u nesaḳıġa 226a/7

niẓāmü'd-devleti ve'd-dīn < *Ar.* Dinin ve devletin düzeni

n. 207a/10

niẓāmü'l-mülk ve'd-dīn < *Ar.* Dinin ve milletin düzeni

n. 254b/11, 259b/6

niẓāmü'l-mülk ve'l-millete < *Ar.* Mülkün ve milletin düzeni

n. 226a/5, 241b/11, 272a/15, 276b/3, 285a/9

nizār < *Far.* Zayıf, çelimsiz

n. 217a/11

nīze < *Far.* Süngü; mızrak

n. 218b/13, 284b/15, 287b/8, 288a/4

n.-i celādet 264b/3

n.-i cān-sitān 286a/13

n.-i dil-ḫırāş 262a/13

n. ur- 287b/7

n.+ge 210b/13

n.+ler 286a/13

nīze-vār < *Far.* Mızrak gibi

n. 248b/15

noḳṣān < *Ar.* Eksiklik; kusur

n. (çehre-i n.) 230a/12

n.-ı bī-pāyānıġa 238a/16

n.+ġa 201b/8

n.+ların 260b/11

noḳta < *Ar.* Nokta

n. 248b/6

nöker Hizmetçi, uşak

n. 277b/4, 295b/1

n.+i 279a/10, 288b/8, 295b/11

n.+i bile 237a/12, 291b/6

n.+idin 253a/9

n.+iniŋ 297b/3

n.+iyye 281a/13

n.+leri 256a/8, 277a/6

n.+leri bile 208b/8, 241b/15, 258a/3, 261b/7, 277a/6, 283b/2, 286a/5, 296b/15

n.+leridin 277a/16, 289a/9

n.+lerin 254b/15

nuḫūset < *Ar.* Uğursuzluk

n. (vaḳt-ı n.) 241b/17

nuḫūset-nişān < *Ar.+Far.* Nişanı uğursuzluk olan

n.+nıŋ (zamān-ı n.) 233a/1

nūk < *Far.* Gaga

n.-ı sinān (meşḳ-i n.) 296b/11

n.-ı sinānını tünd 261a/12

n.+ı 289a/13

nuḳl < *Ar.* Çerez

n. u mürebbāsıdın 250b/3

nuḳūd < *Ar.* Paralar, nakitler

n.-ı müdde'ādın 270b/13

Nu'mān-nişān < *Ar.+Far.* Numân gibi

N. 215a/7

nūr < *Ar.* Işık; aydınlık, parlaklık

n. 267a/3

n. (māni'-i n.) 259b/16

n.-ı ḥadeḳa-ı celāl 279a/1

n.-ı ḥadīḳa-ı kemāl 279a/1

n.+ı 215a/11, 215a/13

n.+ın 292b/16

n.+ıġa 256a/2

nuṣret < *Ar.* Yardım; zafer

n. 209a/12, 246a/1, 284b/11

n. ü iḳbāl bile 237b/17

n. (āyet-i n.) 260a/5

n.-i nā-mütenāhī bile (delālet-i n.) 296b/17

n.-i şāmil bile 291a/2

n. bile 246a/7

n. bile (devlet ü n.) 265a/14

n. körgüz- (rā'yet-i n.) 260a/5

n.+niŋ (fetḥ ü n.) 288b/17

n.+ġa (fetḥ ü n.) 227a/4

nuṣret-'alem < *Ar.* Zafer işareti

n. 251a/15

nuṣret-āyāt < *Ar.* Zafer işaretlerine (alametlerine) sahip (olan)

n. (rāyāt-ı n.) 283a/10

n.+nı (rāyāt-ı n.) 282a/14

nuṣret-dest-gāh < *Ar.+Far.* Zafer zengini, galip

n. (sipāh-ı n.) 237a/7

nuṣret-encām < *Ar.+Far.* Sonu galip (olan)

n. (ḫıyām-ı n.) 233b/6

n. (kevkebe-i n.) 251b/15

n. bile (celādet-i n.) 252b/15

nuṣret-eşer < *Ar.+Far.* Zafer izi taşıyan; sürekli galip gelen

n. (leşker-i n.) 210b/8, 233a/5, 251b/8

n. (mu'asker-i 'asākir-i n.) 252a/9

n.+niŋ (leşker-i n.) 234b/13

n.+din (leşker-i n.) 205b/13, 237b/11

nuṣret-iltizām < *Ar.* Zafer (için) gerekli

n. ḳıl- (mu'asker-i 'asākir-i n.) 236a/2

n. ḳıl- (mażreb-i ḫıyām-ı ẓafer-fercām ve rāyāt-ı n.) 232a/16

n.+nı (a'lām-ı n.) 251a/13

nuṣret-me'āl < *Ar.* Zafer anlamına gelen

n.+ı 225a/6

nuṣret-meāşir < *Ar.* Alametleri zafer olan

n. ('asākir-i n.) 235b/3, 252b/14

n.+ġa ('asākir-i n.) 284a/12

n.+niŋ ('asākir-i n.) 289a/7

nuṣret-penāh < *Ar.+Far.* Zafer sığınağı; galip

n. (sipāh-ı n.) 204b/17, 222b/12, 253a/5, 255b/7, 271a/9, 271b/6, 298a/8

n. bile (sipāh-ı n.) 208b/17, 236a/3, 240b/9, 252a/10, 297a/4

n.+nıŋ (sipāh-ı n.) 231b/8, 262b/6, 287b/14

n.+ġa (sipāh-ı n.) 209b/10

n.+da (ḳalb-gāh-ı n.) 218a/2, 265a/4

n.+dın (sipāh-ı n.) 205a/14, 237b/7, 286b/11, 288b/7

nuṣret-şi'ār < *Ar.* Daima zafer kazanmış, üstün gelmiş

n. (ḫusrev-i n.) 282b/7

nuṣret-tamām < *Ar.* Sonu zaferle biten, galip gelen

n. 289b/14

nuṣret-vuḳūf < *Ar.* Zafere vakıf; hep galip gelen

n.+nı (ṣufūf-ı n.) 209b/4, 265a/1, 287a/5

nuṣret-vürūd < Ar.Gelişi zafer (olan)

n. (cünūd-ı n.) 258a/7

nūş < *Far.* İçki

n.-ı cām 216a/2

n.-ı cān 250a/17

n. ḳıl- 264b/6

n. eyle- 228a/8

Nūşīrevān-āyīn < *Far.* Nûşirevân gibi adalet gösteren

N. (ḫusrev-i N.) 220b/7

nuṭḳ < *Ar.* Konuşma; söylev

n.-ı şīrīn 212a/14

n.+ı 216b/13

nücūm < *Ar.* Yıldızlar

n. 242b/9, 244b/12, 296a/8

n. (ḫayl-ı n.) 254a/16

n.+dın (hücūm-ı n.) 223b/15

nüdemā < *Ar.* Nedimler, sohbet arkadaşları

n. (ümerā vü n.) 266b/6

n. vü ḫudemā 249b/6

nüfūẕ < *Ar.* Hükmü geçme, etki etme

n. 247b/4

nükte < *Ar.* İnce anlam

n. 205a/6, 219a/13

nükte-rān < *Far.* Nükte yapan

n. tap- 256b/6

nümāyān < *Far.* Görünen, ortada, açık

n. 216a/10

n. bol- 259a/13

n. bol- 264b/14

nümayiş < *Far.* Gösteri

n. bér- 238b/16

nümūd < *Far.* Gösteren, görünen

n.+ı bile 217b/16

nümūne < *Far.* Örnek, göstermelik

n. körgüz- 223b/15

nüzhet-āṣār < *Ar.+Far.* Ferahlık veren

n.+nıŋ (diyār-ı n.) 200b/12

nüzūl < *Ar.* İnme; konaklama

n. 262a/16, 272b/3

n. ḳıl- 251b/6

n.-ı iclāl ḳıl- 240b/2

n.-ı meserret 253b/5

n.-ı bahārıdın 252a/4

n.-ı iclāl 205a/10, 266b/4

n.-ı iclālı bile 248a/8

n.-ı iclāl buyurup dururlar 240b/13, 252a/7

n.-ı iclāl ét- 251b/17, 283a/17

n.-ı iclāl ḳıl- 237b/17, 283a/6, 283b/17, 289b/17

n.-ı iclāl körgüzüp dururlar 228b/3, 240b/7, 265b/4, 266a/9, 271a/8

n.-ı iclāl körgüz- (dārü's-salṭana-ı Ḫıvaḳġa n.) 250b/10

n.-ı meserret-vuṣūlı bile 204b/8, 223b/1, 255a/8, 257a/7, 271b/4, 277b/17, 283a/13

n. ét- 205b/3, 239a/2, 243b/17

n. étip dururlar 207a/10

n. eyle- 251b/6

n. ḳıl- 207b/14, 223b/12, 230b/9, 235a/12, 236b/12, 245a/17, 266b/14, 280b/1, 280b/5, 292a/6, 294b/9

n. ḳılıp dururlar 270a/4, 278a/14, 291a/3

n. körgüz- 298a/6

n. körgüzüp dururlar 253a/16, 253b/2

n.+ı 295a/17

n.+ı bile 242b/12

n.+ı bile (şeref-i n.) 300a/6

n.+ıŋ bile 267a/1

nüẕūrāt < *Ar.* Adaklar

n. 273b/2

n.-ı bī-pāyān bile 266a/14

n.-ı vāfir 247a/1

n.-ı vāfir 244a/7

n.-ı fırāvān bile 290b/14

n. bér- 243a/17

O

oġlan Çocuk, evlat; erkek evlat

o.+larıdın 269b/13

oġruḳ < *Moğ.* Çadır

o. 283a/11

oġ(u)l Oğul, erkek evlat

o. 211b/2

o. bile 267b/3

o.+ı 209b/12, 234b/1, 241b/14, 244b/17, 256a/14, 270a/1, 270a/9, 276a/10, 279a/5, 284a/4, 284b/6, 286b/12, 289a/17, 291a/6, 298a/1, 298b/13, 298b/15, 299a/16

o.+ı (mundaġı o.) 269a/17

o.+ı bile 270a/8, 297b/17, 299b/9

o.+ı durur 299b/3

o.+ını 299a/6

o.+larnıŋ 211b/3

o.+ları 202b/16, 206a/1, 209b/16, 278b/1, 278b/6, 283a/14, 290b/4

o.+ları bile 206a/3, 299a/3, 299a/5

o.+larıġa 269b/13

o.+nı 220b/2

o. sarı 220b/2

oḳ Ok, kurşun, mermi

o. 224a/13, 237b/13, 254a/14, 261a/13, 296b/12

o. (bir o. atım) 289b/10

o. (ḳılur miḥverin o. hilālını tīġ) 212b/12

o. at- 255b/16

o. ur- 255b/17

o.+ı 253a/10, 264a/2

o.+ı (her o.) 262a/11

o.+lar 260a/15, 263b/15

oḳçı Okçu, atıcı, nişancı

o.+lar 252a/13, 263b/14

oḳu- Okumak; çağırmak; anmak

o.-p 215b/7

o.-p (cenāze o.) 291b/11

o.-p (ḫuṭbe o.) 202a/14

oḳuġuçı Okuyucu, okuyan

o. 271b/12

ol (I) O (sıfat)

o. 230a/1, 200b/1, 200b/5, 201a/12, 201a/15, 201a/17, 201a/5, 201b/1, 201b/14, 201b/4, 201b/5, 202a/4, 202b/4, 203b/1, 203b/5, 204a/2, 204b/6, 205a/1, 205a/8, 205b/12, 206a/14, 206a/15, 207a/15, 207a/6, 207b/13, 207b/14, 207b/5, 208a/1, 208a/10, 208b/10, 208b/12, 208b/5, 208b/7, 209a/17, 209a/3, 209a/9, 209b/10, 209b/16, 210a/12, 210a/3, 210a/5, 210b/14, 210b/16, 210b/4, 211a/1, 211a/11, 211a/3, 211b/2, 211b/4, 212a/10, 212a/7, 212a/9, 213b/16, 214a/15, 214a/6, 214b/10, 214b/11, 214b/17, 215a/1, 215b/17, 215b/3, 215b/9, 216a/17, 216a/4, 216b/1, 217a/11, 217a/16, 217b/4, 218a/16, 218b/13, 218b/14, 218b/16, 218b/3, 219a/11, 219a/3, 219a/7, 219b/11, 220a/1, 220a/12, 220a/8, 221a/16, 221a/2, 221a/6, 221b/1, 221b/11, 221b/12, 221b/14, 221b/16, 221b/4, 222a/1, 222a/12, 222a/14, 222a/15, 222a/3,

222a/7, 222a/8, 222b/13, 222b/15, 222b/2, 222b/3, 222b/7, 222b/9, 223a/1, 223a/16, 223a/3, 223a/4, 224a/12, 224a/15, 224a/4, 224a/6, 224b/14, 225a/14, 225b/16, 225b/3, 226a/3, 226b/1, 227b/16, 228a/16, 228b/7, 229b/11, 230a/11, 230a/16, 230a/5, 230b/15, 230b/5, 231a/16, 231b/17, 232a/4, 232b/1, 232b/13, 232b/6, 233a/1, 233b/10, 233b/12, 233b/13, 233b/17, 233b/6, 234a/11, 234a/14, 234a/17, 234a/7, 234b/15, 234b/5, 235a/13, 235a/14, 235a/15, 235b/1, 237a/13, 237a/14, 237a/16, 237a/17, 237b/10, 238a/10, 238b/13, 238b/15, 238b/7, 238b/9, 239b/13, 240a/14, 240a/4, 240b/11, 240b/12, 240b/14, 240b/5, 240b/7, 241b/1, 241b/8, 242b/10, 243a/10, 243a/2, 243b/3, 243b/17, 243b/7, 244a/11, 244a/9, 244b/13, 244b/14, 244b/9, 245a/1, 245a/14, 245a/7, 245b/10, 245b/15, 245b/17, 245b/3, 245b/7, 245b/8, 246a/6, 246b/10, 246b/5, 247a/12, 247a/3, 247a/4, 247b/3, 247b/5, 247b/6, 248a/14, 248a/15, 248b/2, 249a/11, 249a/8, 250a/5, 250b/12, 250b/13, 250b/17, 250b/5, 250b/9, 251b/10, 251b/11, 251b/14, 251b/2, 251b/5, 251b/7, 252a/2, 252a/7, 252b/8, 253a/14, 253a/16, 253a/3, 253a/8, 253b/16, 253b/8, 253b/9, 254a/10, 254a/6, 254b/4, 255a/1, 256a/13, 256a/17, 256a/7, 256b/1, 256b/11, 256b/13, 256b/7, 257a/17, 257a/6, 257b/1, 257b/11, 257b/8, 258a/9, 259b/1, 259b/3, 259b/10, 260a/14, 260b/10, 260b/14, 260b/15, 261a/10, 261a/8, 262a/8, 262b/6, 262b/8, 263b/11, 264a/12, 264a/14, 264b/12,

264b/16, 264b/5, 265a/13, 265b/12, 265b/14, 265b/3, 265b/7, 265b/9, 266a/10, 266a/3, 266a/5, 266a/6, 266b/1, 266b/4, 266b/8, 267a/8, 267b/12, 267b/15, 268a/10, 268a/14, 268a/15, 268a/5, 268a/7, 268b/12, 268b/7, 269a/16, 269a/5, 269b/11, 269b/16, 269b/17, 269b/3, 269b/6, 269b/9, 270a/2, 271a/11, 271a/13, 271a/3, 271a/5, 271b/10, 271b/17, 271b/7, 272a/3, 272a/6, 272a/7, 272b/12, 272b/2, 272b/4, 272b/8, 273a/10, 273a/13, 273a/6, 273b/10, 273b/11, 273b/7, 274a/1, 274a/11, 274a/5, 274b/1, 274b/16, 274b/3, 274b/5, 275a/1, 275a/14, 275a/17, 275b/10, 275b/14, 275b/3, 275b/7, 276a/6, 276b/6, 277a/11, 277a/16, 277a/3, 277b/13, 277b/16, 277b/6, 278a/10, 278a/16, 278b/2, 279a/1, 279a/13, 279a/16, 279a/17, 279a/8, 279b/16, 279b/8, 280b/16, 280b/17, 280b/2, 280b/5, 281a/16, 281a/9, 281b/8, 282a/15, 282b/11, 283a/3, 283a/8, 283b/15, 283b/17, 283b/7, 284a/10, 284a/13, 284a/2, 284b/2, 284b/6, 284b/9, 285a/11, 285a/14, 285a/8, 285b/1, 286b/2, 287a/12, 287a/17, 287b/1, 287b/10, 287b/9, 288a/3, 288a/9, 288b/10, 289a/12, 289a/16, 289b/1, 289b/15, 290a/11, 290a/14, 290a/16, 290a/4, 290a/7, 290a/8, 290a/9, 290b/10, 290b/11, 290b/17, 290b/3, 290b/4, 290b/5, 290b/6, 290b/7, 290b/9, 291a/15, 291a/5, 291a/8, 291b/12, 291b/3, 291b/6, 292a/10, 292a/2, 292a/3, 292b/14, 293a/13, 293a/17, 293b/3, 293b/9, 294a/2, 294a/7, 294b/11, 294b/3, 294b/5, 294b/6, 295a/10, 295a/6, 295b/3, 296a/1, 296a/16,

296a/6, 296b/8, 297a/14, 297a/17, 297b/11, 297b/12, 297b/13, 297b/9, 298a/13, 298a/17, 298b/1, 298b/10, 298b/11, 298b/3, 299a/1, 299a/12, 299a/13, 299a/14, 299a/17, 299a/2, 299a/4, 299b/13, 299b/8, 300a/13, 300a/17

ol (II) O (zamir)

o. 202a/10, 202b/13, 211a/16, 211a/17, 230a/7, 248b/6, 263b/5, 278b/6, 292b/5, 294a/6

o. dağı 235a/4, 289b/6

o. sarı 260a/12

o. durur 201b/10, 202a/1, 202a/8, 209b/11, 220a/5, 231b/14, 234b/12, 254a/6, 267b/4, 275b/9, 276b/12

o.+dur 214a/3, 223a/14

ol- Olmak → **bol-**

o.-ur 299b/13

o.-ur (iḫrāc o.) 257b/11

o.-ur (lāzım o.) 218a/14

o.-ur (mülāzım o.) 218a/14

o.-ur (tārāc o.) 257b/10

o.-dı 211a/14, 215b/9, 223b/16, 232b/14, 243b/4, 244b/11, 244b/6, 246b/15

o.-dı (‘azīz o.) 215b/8

o.-dı (derd o.) 257a/5

o.-dı (tekessür o.) 256a/2

o.-dı (yār o.) 225b/15

o.-dı (ża‘f o.) 257a/5

o.-dı eşer 236a/13

o.-ġay (dāyim o.) 240a/5

o.-may 248a/13

o.-may (téŋ o.) 255b/10

o.-mayın (muḳābil o.) 205b/2

o.-mış ḫalāyıḳ ḫalāş 214a/12

o.-sa 248a/11, 264b/15

o.-sa (ṭā‘at o.) 257b/3

o.-sun! 267a/3

o.-sun! (ḫāk-ı dergāh o.) 222b/6

o.-sun! (kemīne-i ḫar-gāh o.) 222b/6

o.-sun! (kūtāh o.) 222b/7

o.-sun! (maḳām o.) 275a/7

o.-sun! (müdām o.) 214a/15, 275a/8

o.-sun! (müstedām o.) 275a/10

o.-up 249a/1, 263b/11, 296b/6

o.-up (‘ām o.) 267a/4

o.-up (ārām o.) 236a/10

o.-up (bend o.) 248b/11

o.-up (berūmend o.) 266b/16

o.-up (cem‘ o.) 255b/10

o.-up (dāyir o.) 261a/17

o.-up (dil-āvīz o.) 216b/13

o.-up (idbār o.) 282b/3

o.-up (fehm o.) 242a/8

o.-up (ġavvāṣ o.) 246b/2

o.-up (gülzār o.) 263b/11

o.-up (ḫançer-i ḫūn-rīz o.) 248b/12

o.-up (ḫās o.) 246b/2

o.-up (hem-rāh o.) 248b/17

o.-up (irsāl o.) 295b/6

o.-up (iẓhār o.) 250a/15

o.-up (kāmil o.) 216b/12

o.-up (laḥmānī o.) 244a/12

o.-up (mümtāz o.) 262a/17

o.-up (peyvend o.) 248b/11

o.-up (rām o.) 236a/10

o.-up (ser-efrāz o.) 262b/1

o.-up (ser-firāz o.) 228b/10

o.-up (sezā-vār o.) 248b/8

o.-up (şeker-rīz o.) 216b/13

o.-up (tīz o.) 248b/13

o.-up (üstād o.) 255b/13

o.-up (vaḳi‘ o.) 248b/9

o.-up āşikār 249a/2

o.-up müşta‘il 261b/1

o.-up üstād 255b/13

olca < *Moğ.* Ganimet

o. bile 203a/12, 234a/15

o. ét- 234b/9

o. ḳıl- 240b/17

olcala- < *Moğ.+T.* Ganimet almak, yağmalamak

o.-p 234b/6

olmaḳ Olmak

o. (şikār o.) 217a/4

oltur- Oturmak

o.-ġan 202b/17, 204a/2, 235b/8, 240a/11, 245b/13, 245b/9, 254b/6, 256b/9, 266a/10, 276a/3, 279b/16, 281a/16, 285b/2, 290a/8, 300a/17

o.-up 249b/3, 258a/9, 265b/9, 266b/6, 271b/8, 300a/2

o.-up durur érdi 299a/1, 299a/2

o.-up durur érdiler 276b/4, 279b/2

o.-up dururlar 258a/14, 295a/15

o.-ur érdi 265b/5, 270a/10, 281a/9

o.-tururnı 262a/8

olturumlı Oturan

o. 266a/7

on On

o. 203b/7, 207a/2, 207a/3, 224a/12, 227a/11, 233a/10, 234b/9, 272b/8, 279a/15, 287b/7, 291b/16, 298b/7

o.+ıda 278b/16

oŋ Sağ

o. 218a/17, 218a/6, 222a/1, 265a/6, 285b/8, 289a/2

on altı On altı

o.+sıda 236b/10

on altılançı On altıncı

o.+sıdadur érdi 281a/6

on béş On beş

o. 202b/13, 239b/14, 272b/11, 272b/8, 287b/7

on bir On bir

o. 239b/15, 267b/6, 298a/17

o.+ide 204b/1

on birlençi On birinci

o.+side 251a/11

on éki On iki → **on ékki**

o.+side 276b/16

on ékki On iki → **on éki**

o. 203b/2, 240a/7, 257a/4

o.+side 205b/3, 259b/1, 283a/3

on ékkilençi On ikinci

o. 227a/5

on sékiz On sekiz → **on sékkiz**

o.+ide 270b/16, 280a/9

on sékizlençi On sekizinci

ayınıŋ o. 240a/17

on sékkiz On sekiz → **on sékiz**

o.+ide 203b/3, 207b/17

on toḳḳuz On dokuz

o.+ı 293b/2

o.+ıda 265b/15

on toḳuzlançı On dokuzuncu → **on ṭoḳuzunçı**

o.+sıda 283a/12

on ṭoḳuzunçı On dokuzuncu → **on toḳuzlançı**

o. 228a/13

on tört On dört

o.+ide 273a/14, 276a/17, 283a/2

on törtlençi On dördüncü

o.+side 277b/15

onunçı Onuncu

o. 236b/2

on üç On üç

o.+ide 259b/11, 291a/9

on üçlençi On üçüncü

o.+si durur érdi 270a/6

on yetti On yedi → **on yéti, on yétti**

o. 285a/7

on yéti On yedi → **on yetti, on yétti**

o.+side 265a/17

on yétilençi On yedinci

o.+side 248a/17

on yétti On yedi → **on yéti, on yetti**

o. 279a/15

orda-bāzār < *T.+Far.* Hanın karargâhı için kurulan pazar

o. 259a/9

ordu Ordu

o. 210b/12, 210b/14

o.-yı hümāyūndın 234a/1

o.-yı keyhān-pūy-ı a'lāġa 232a/17

o.-yı sa'ādet-dest-gāh ḳıl-(müstaḳarr-ı o.) 251b/16

o.-yı ẓafer-peyker ḳılıp dururlar (maḳarr-ı o.) 252a/9

orta Orta

o.+ġa 287b/6

o.+sıda 264a/15, 286b/5

o.+sıġa 222b/17, 298b/8

or(u)n Yer, makam

o.+ıġa 201b/5, 249a/12, 280b/8, 281a/11

ot Ateş

o. 223a/15, 234b/16, 274b/7

o.+ı 212a/13, 229b/12, 236a/6, 252b/13, 253a/3, 261b/1, 264b/2

o.+ıdın 221a/10

o.+ıġa 233b/13, 281a/17, 294b/12

o.+ın 221a/5

o.+ın fīrūzān (ḳılıp a'dā ġażab o.) 294a/14

o.+lar 296b/10

o. tégür- 262a/10

otaġ Çadır, büyük çadır

o.+a 258b/6

otla- Otlamak

o.-p 205a/13, 294a/11

otlaḳ Otlak

o. 200b/9, 257b/1

o.+ıġa 245b/14

ottuz yéti Otuz yedi → **otuz yéti**

o. 211b/2

otuz Otuz

o. 234b/2, 239b/6, 245b/12, 272b/7, 274a/10, 299b/17

otuz yéti Otuz yedi→ **ottuz yéti**

o. 273a/4

oyun Oyun

o.+ın 264a/11

Ö

öçür Zaman, an

ö.+de 206a/15, 265b/9, 277a/3, 281a/9

öçür- Söndürmek

ö.-gey 230a/8

ögül- Toplanmış olmak, yığılmak

ö.-üp 226b/11

öküz Öküz

ö. 248b/11

öl- Ölmek

ö.-geli 299a/14

ö.-gen 285a/13

ö.-güçe 299b/14

ö.-er 257a/1

öltür- Öldürmek

ö.-diler 203a/7, 281a/6

ö.-e 222b/15

ö.-e (öltüre ö.) 253a/8

ö.-e öltüre 253a/8

ö.-üp 219a/2, 221b/2, 256a/14, 273a/5, 278b/13, 282a/8, 285a/8, 297a/7, 298a/5, 299a/6

ö.-üp durur 202b/2, 288a/15

ö.-üp dururlar 203b/2, 279a/15

öltürgüz- Öldürtmek, birisinin öldürülmesi için emir vermek

ö.-geyler 295a/6

ölüg Ölü

ö. 221b/6, 223b/4

ö.+in 289a/10

ö.+lerdin 289a/13

‘Ömer-himmet < *Ar.* Himmeti Hz. Ömer gibi olan

‘Ö. 225a/8

‘ömr < *Ar.* Ömür, yaşam süresi

‘ö. 220a/17

‘ö.+i 248b/7

‘ö.+ler 250b/4

öp- Öpmek

ö.-üp 260b/8

örget- Öğretmek

ö.-ip 259a/2

örte- Yakmak

ö.-p 281a/17

ö.-er érdiler 233b/13

öt- Geçmek; ölmek

ö.-di 204b/2, 279a/12

ö.-diler 208b/14, 292a/2

ö.-e almay 275b/10

ö.-e başladılar 210a/6

ö.-e durur érdi 278a/4

ö.-künçe 290b/17

ö.-ken 277a/7, 278b/4

ö.-kende 298b/13

ö.-kendin 214b/16

ö.-kendin soŋra 291a/2

ö.-key revān 296b/12

ö.-seler 298b/11

ö.-sün 208a/7, 274a/5

ö.-ti 232b/13

ö.-tiler 298b/2

ö.-üp 205a/15, 207a/15, 208b/15, 209b/1, 215a/16, 219b/16, 236a/13, 243b/16, 244b/16, 245a/6, 247b/2, 247b/3, 248a/8, 250a/11, 256b/13, 257b/9, 263a/12, 263a/6, 263b/16, 263b/17, 264a/3, 69b/10, 271b/14, 271b/3, 272a/3, 273a/4, 273b/7, 274a/2, 276b/15, 278a/5, 278a/7, 280a/7, 281a/15, 283b/16, 286a/3, 287a/10, 287b/13, 290a/4, 290b/15, 297a/10, 297a/11

ö.-üp durur érdi 208a/13, 210a/8, 280a/13

ö.-üp dururlar 204b/6 ḫ

ötker- Geçirmek, geçirtmek, aşırmak

ö.-di 293b/2

ö.-diler 209b/5, 239b/7

ö.-geli 243b/15

ö.-ip 248a/1, 256a/10, 257a/10, 265b/13, 273a/10, 273a/17, 293a/4, 299a/10

ö.-ip dururlar 280b/11

ö.-üp dururlar 206a/15, 271a/4, 273b/2

ö.-ür érmişler 274a/16

ötkermek Geçirmek, geçirtmek, aşırmak

ö. üçün 207a/11

ötül- Geçilmek

ö.-ür 247a/7

öy Ev

ö.+de 250a/14

ö.+ge 257a/3

ö.+i 235b/12

ö.+iġa 269b/13

ö.+in 256a/14

öyle Öyle → **eyle**

ö. 216b/11, 226b/9, 233b/1, 242b/2, 242b/5, 248b/14, 248b/15, 252a/17, 260a/3, 261b/17, 263b/10, 263b/12, 286a/10

öylük Evlik

ö. 257a/16, 273b/8, 290a/14, 290a/15

ö. bile 288b/11

öz Kendi

ö. 204a/6, 205b/17, 208b/11, 218b/5, 222a/4, 224a/13, 224a/9, 226a/3, 227a/2, 228a/1, 228b/2, 230b/8, 231b/1baş.ın, 232a/12, 234b/16, 239a/2, 241b/15, 242b/11, 242b/14, 243a/14, 244a/2, 245a/7, 245b/14, 249b/4, 251a/4, 252b/5, 253b/16, 255a/7, 256a/15, 256a/5, 259a/12, 260b/13, 260b/5, 261a/16, 261b/1, 262b/17, 263b/6, 264a/15, 266a/1, 268a/13, 269a/6, 269b/8, 270b/1, 272b/13, 272b/2, 275b/12, 276a/13, 277a/16, 277a/6, 279a/10, 279b/4, 280b/13, 282a/7, 283b/2, 285b/11, 285b/13, 288b/11, 288b/5, 292b/4, 293b/12, 295b/11, 298a/11, 298a/3, 299b/4

ö.+ümdin 256b/15, 256b/16

ö.+ümge kéldüm 257a/2

ö.+ümni 210b/15, 211a/9

ö.+üŋ 212a/5

ö.+i 207a/12, 208b/7, 218a/7, 223a/5, 240b/8, 242a/4, 248a/2, 257b/11, 262a/4, 263a/14, 273a/17, 277a/4, 279a/10, 289b/3, 292b/1, 295a/13

ö.+ide dağı 286a/3

ö.+idin 262a/11, 293b/14

ö.+iğa 202a/3, 212b/10, 221b/13, 240a/15, 262b/4, 273b/3, 277b/12, 292b/13, 298a/7, 299b/7

ö.+ige 229b/13, 231a/12, 232a/17, 235a/5, 247b/10, 247b/15

ö.+in 222b/15, 231b/10, 256b/7, 286b/3, 293b/13, 298b/1

ö.+ini 220a/4, 256b/4, 288a/4

ö.+iniŋ 223b/9, 231a/1, 240a/15, 264a/5, 299b/12

ö.+imizni 238a/9

ö.+leri 202a/12, 271b/7, 274a/2, 293b/8

ö.+leridin 212b/11

ö.+leriġa 256a/8, 258a/3, 261b/7, 279a/6, 283a/15, 285a/15, 291b/4, 292a/14, 292a/16, 298a/13, 298a/15

ö.+lerin 206a/6, 208b/13, 209a/16, 210a/6, 226b/16, 252b/14, 260b/1, 264b/3

ö.+lerini 293b/6

ö.+leriniŋ 237a/12

ö.+lerni 281a/14

ö.+ni 239b/9, 256b/5

özge Başka, diğer

ö. 234b/16, 239b/6, 267a/13, 278a/9, 293b/14

ö.+çe 215b/2, 244b/5, 278a/8

ö.+siġa 287b/7

ö.+siniŋ 298a/3

P

pā < *Far.* Ayak

p. 246b/1

p. (ser ü p.) 243a/6

p.-yı şāhāne 247b/12

p.-yı nekbet ur- (idbār-ı p.) 218a/15

p. ur- (dest ü p.) 238a/7, 268b/5

pād-şāh < *Far.* Padişah, hükümdar

p.-ı ‘ale’l-ıṭlāḳ 256b/2

p.-ı ‘aẓīmü’ş-şānīniŋ 228b/17

p.-ı Cemşīd-cāh 238a/14

p. -ı dīn-penāh (ḥażret-i p.) 259a/14

p.-ı encüm-penāh 220b/5

p.-ı encüm-sipāhnıŋ (ḥażret-i p.) 256a/4

p.-ı ḫūrşīd-külāh (ḥażret-i p.) 229b/9

p.-ı kām-kār-ı düşmen-şikārnıŋ (ḥażret-i p.) 239a/17

p.-ı maġfiret-nişān 224b/10, 231b/5

p.-ı maġfiret-nişān (ḥażret-i p.) 245a/5

p.-ı maġfūr 227b/2

p.-ı maġfūr (ḥażret-i p.) 201a/7

p.-ı ṣāḥib-ḳırān 253b/14

p.-ı ṣāḥib-ḳırān (ḥażret-i p.) 214b/1, 261b/10

p.-ı ṣāḥib-ḳırānnıŋ 253b/7

p.-ı ṣāḥib-ḳırānnıŋ (ḥażret-i p.) 214b/4, 224a/17

p.-ı sipihr-dest-gāhnıŋ (ḥażret-i p.) 256b/13

p.-ı ẓıllu'llāh 241a/9

p.-ı ẓıllu'llāhīniŋ (ḥażret-i p.) 230b/1

p.+ı 225a/1, 227b/10

p.+ıġa 257b/11, 270b/6

p.+ları 219b/12

p.+larġa 243b/2

pād-şāhāne < *Far.* Padişahça, padişaha yakaşır şekilde

p. (ʿināyāt-ı p.) 231b/15

p. (ʿināyet-i p.) 241a/2

p. (ḫil'at-ı p.) 266a/3

p. (merāḥim-i p.) 252a/5

p.+ġa (ʿināyet-i p.) 240a/8

p. bile (mekremet-i p.) 255b/5

p. bile (merāḥim-i p.) 207b/11, 238b/11, 259b/5, 265a/16

p.+ġa (aʿṭāf-ı p.) 232a/9

p.+ġa (inʿām-ı p.) 273a/6

p.+siġa (ʿināyāt-ı p. 227a/10

pād-şāhī < *Far.* Padişaha ait; padişahlık

p. (elṭāf-ı p.) 227a/14

p. (libās-ı p.) 258b/6

p. (serīr-ārā-yı mülk-i p.) 253b/13

p.+din (ʿażāb-ı p.) 237a/5

pāk < *Far.* Arı, temiz, saf

p. eyle- 217a/8

p. ét- 262a/7

p.+ıda (ṭıynet-i p.) 219b/1

p.+ıġa (ṭıynet-i p.) 211a/1

palçıġ Balçığ, çamur

p. 212a/7

pāre < *Far.* Adet, sayı

p. 206a/15, 215b/3, 239b/8

pāy < *Far.* Ayak

p. (ser ü p.) 250b/5

p.-ı şāhāne 227b/17

p. bolup dururlar (bī-dest ü p.) 294a/17

pāyidār < *Far.* Sağlam, kalıcı

p. 212a/9, 213a/5

pāy-gāh < *Far.* Rütbe, derece

p.+nıŋ (dergāh-ı āsmān-ı p.) 251a/7

pāy-māl < *Far.* Çiğneme, ezme, ayaklar altına alma

p. u nā-būd ḳılıp dururlar 252b/10

p. u nā-būd ḳıldurup 253b/1

p. u tārāc ét- 286b/14

p. u telef ḳıldur- 290a/3

p. ḳıldur- 289b/16, 291b/2

p.-ı merākib 252b/12

pāy-tā-farḳ < *Far.* Baştan ayağa

p. bol- 258b/6

pāy-taḫt < *Far.* Başkent

p.+ıġa 238a/10

pāy-tā-ser < *Far.* Baştan ayağa

p. bol- 262a/1

pāzū < *Far. bāzū* Kol

p.+sıdın (bend-i p.) 222b/5

pedīd < *Far.* Ortada, açık, görünen

p. (Bolsa kişi başıda sāye-i luṭfuŋ pedīd) 221b/10

pehlevān < *Far.* Pehlivan, güreşçi

p. 223a/9, 296b/7

pehlevānlıġ < *Far.+T.* Pehlivanlık

p. bile 263b/7

pehlū < *Far.* Yan, böğür

p. 261b/13

p.-yı müfāḫaret 224b/6

pelās < *Far.* Eski kilim, çul.

p.-ı fenā 214a/7

peleng < *Far.* Pars, panter; kaplan

p. 223a/12

p. (bebr ü p.) 224a/16

p. (çeng-i p.) 263b/13

pelīd < *Far.* Pis, kirli

p. 246a/2

penāh < *Far.* Sığınma; sığınma yeri, sığınak

p. 260b/10

p.-ı ṣūfī 272b/9

p.+ġa 278b/9

penc-şenbih < *Far.* Perşembe

p. 203a/16, 203b/3, 204b/12, 207a/10, 227a/2, 229a/5, 235b/5, 236b/2, 239b/14, 240b/6, 247a/3, 250b/9, 252a/3, 253b/1, 255b/5, 257a/6, 265b/12, 266a/16, 270b/17, 273b/2, 276b/16, 279b/9, 280a/16, 283a/16, 283a/3, 285a/16, 288b/10, 289b/17, 290a/1, 290b/16, 291b/17

pencāh < *Far.* Elli

p. 241b/14

pençe < *Far.* Pençe; güçlü el

p.-i cūd 266b/7

p.-i deryā-nevālın 266b/6

p.-i envārıdın 246b/5

p.-i iḥsānı bile 270b/12

p.-i iḥsānıdın 249b/4

p.-i iltifāt bile 251a/7

p.+sidin 269b/11

p.+sin 214b/15, 244b/12

per < *Far.* Kanat

p. ü bāl 217a/5

p. aç- 244a/15

p. aç- (bāl u p.) 277b/7

p.-i kāh 297b/7

p.-i şeh-bāz 242a/13

p.+lerin 263b/15

per-kāh < *Far.* Saman çöpü

p. dék 222b/10

perçem < *Far.* Perçem; sancağın tepesndeki püskül

p.+iġa 284b/12

perde < *Far.* Perde; örtü

p.-i aġmāż çék- 201a/1

p.-i aġmāż 230a/12

p.-i aġmāżġa 260b/11

p.+sin çék- (‘afv u aġmāż p.) 238a/17

perde-dārlıġ < *Far.+T.* Haciplik, büyük kişilerin kapısında durarak görüşmecileri içeri alma

p. körgüz- 299a/9

perende < *Far.* Av kuşu, kuş

p. (burdaġan-ı p.) 244a/13

perī-nihād < *Far.* Peri soyundan gelen

p.+ġa 251a/12, 255a/4

perī-peyker < *Far.* Peri vücutlu, güzel endamlı

p. 212a/16

perī-vār-ṣūret < *Far.+Ar.* Peri gibi görünüşlü

p. bile 252a/15

perīşān < *Far.* Dağınık, dağılmış; karışık; üzgün, kederli

p. (müteferriḳ ü p.) 235a/8

p. bol- (müteferriḳ ü p.) 285a/4

p. bol- 209b/1

p. ét- 264b/4

p. ḳıl- (müteferriḳ ü p.) 222b/10

p. u müteferriḳ bol- 297b/16

p. u müteferriḳ bolup dururlar 207b/4

perīveş < *Far.* Peri gibi

p.+ler 258a/17

perniyān < *Far.* Nakışlı atlas

p.+ı 262a/3

perrān < *Far.* Uçan, uçucu

p. 263b/16

pertev < *Far.* Işık, parlaklık

p.-i elṭāfı bile 225b/6

p.-i iclāl 258b/2

p.-i irtifā'ıdın 293a/9

p.-i siyāseti 201a/9

p.-i iltifāt sal- 285b/5

p.-i iltifātın sal- 262b/7

p.+i 250b/11

pertev-efgen < *Far.* Işık salma, ışık yayma

p. 250a/5

pervā < *Far.* Korku

p. ḳıl- 220b/2

pervāneçi < *Far.+T.* Hükümdarın çıkardığı ferman ve yarlıklarla ilgilenen kişilere verilen ünvan

p. ḳıl- 280b/10

pervāneçilıġ < *Far.+T.* Pervaneçilik görevi → pervāneçi

p. 203b/5

pervāz < *Far.* Uçma, uçuş

p. (mülk-i p.) 242a/13

p.ur- (bāl-ı p.) 233b/12, 244b/11

perverde < *Far.* Beslenmiş, yetiştirilmiş, eğitilmiş

p. 243a/4

perveriş < *Far.* Besleme, velinimetlik

p. (ḳılmaḳ durur yılannı ḳoyun içre p.) 268a/12

p. tap- 216a/16

pervīn < *Far.* Ülker yıldızı, Süreyya

p. 223b/14

p. dék 235a/6

p.+ġa 254a/16

pervīzen < *Far.* Elek, kalbur

p. 257b/9

pesendīde < *Far.* Beğenilmiş, makbul

p. 226a/8, 235a/3, 255a/10, 297a/12

pest < *Far.* Aşağı, alçak

p. 292b/11

p. ü bülendni 201a/10

pestlik < *Far.+T.* Alçaklık, aşağlıklık

ḳıl p. 214b/15

peşīmān < *Far.* Pişman

p. bol- 210a/7, 237a/3

p. bol- (nādim ü p.) 257b/7

peşīn < *Far. pīşīn* Öğle, öğle namazı

p. bile 295b/13

p.+de 271b/8, 300a/10

p.+din soŋra 225b/2, 273b/14

peşşe < *Far.* Sivrisinek

p. 233b/12, 291b/9

p.-i şikeste-bāl dék 277a/11

pey < *Far*. Ayak; iz

p. **élt-** 230b/17

pey-der-pey < *Far*. Peşpeşe, ard arda

p. 264b/3

peydā < *Far*. Açık, ortada, belli

p. **ḳıl-** 257a/5

peyember < *Far*. Peygamber → **peyġāmber**

p.+ge 215b/17

peyember-ḥaseb < *Far.+Ar.* Peygamber soyundan

p. **(çār-yār u p.)** 213a/6

peyġām < *Far*. Haber, mesaj

p. 230b/5

p.-ı ferḫunde-fercāmın 227b/15

p.-ı sa‘ādet-fercāmın 230b/2

p. **yiber-** 238a/13

p.+ı 238b/8

peyġāmber < *Far*. Peygamber → **peyember**

p. 215a/12, 220b/16

peykān < *Far*. Temren, başak, okun ucundaki sivri demir

p.-ı cān-sitān 233b/11

p.-ı ḫadeng 233b/13

peyker < *Far*. Sevgili

p.-i hümāyūnıġa 261b/11

p. **yaŋlıġ** 242b/16

p.+idin 212b/9

peymā < *Far*. Geride bırakan, yol alan

p. **(deşt-i p.)** 232b/14

peymān < *Far*. Antlaşma, yemin

p.-ı mü’ekked 268b/16

peymāne < *Far*. Kadeh

p.+siniŋ 246b/7

peyrev < *Far*. Birinin izinden, peşinden giden, uyan

p.+i 208a/17

peyvend < *Far*. Varma, ulaşma

p. **ol-** 248b/11

peyveste < *Far*. sürekli, daima

p. 245a/7, 247a/6

pinhān < *Far*. Gizli, saklı

p. 248a/11

p. **(çeh-i maġrib içre p.)** 244b/10

p. **bol-** 255b/1

pinhānī < *Far*. Gizlice

p. 231b/17, 238a/6, 268a/8, 280b/15

pīrāne-tedbīr < *Far.+Ar.* Yaşlılara yakışır şekilde önlem

p. 225a/4

pīrāste < *Far.* Donatılmış, düzenlenmiş, süslenmiş

p. 260a/11

p. ḳıl- (ārāste vü p.) 252a/12

pīş-destlik < *Far.+T.* Öne geçme, öncülük etme

p. 202a/13

p. ḳıl- 239a/6

pīş-gāh < *Far.* Ön, avlu

p.+ıġa 210b/12

pīş-ḫāne < *Far.* Balkon

p. ve serā-perde bile 283b/14

pīş-keş < *Far.* Peşkeş, hediye

p. 246a/10, 248a/15

p. kéltür- 299a/11

p. ḳıl- 200b/3, 207b/9, 274a/3, 278a/6

p.+ler 257a/9

p.+ler bile (tansūḳāt u p.) 256b/10

pīş-nāf < *Far.* Göbek deliği

p.+ların 282a/4

pīş-nihād-ı ḫāṭır < *Far.+Ar.* Bir sey hakkında karar (vermek)

p. ḳıl- 205b/10

p.-ı ʿāṭır ḳıl- 233a/5

pīş-nihād-ı ḫāṭır-hümāyūn < *Far.+Ar.* Bir sey hakkında en hayırlı kararı (vermek)

p. ḳıl- 270b/11

pīş-vāz < *Far.* Karşılama, karşılamaya çıkma

p. çıḳ- 236b/9

pīşe < *Far.* Meslek, iş; huy

p. eyle- 240a/4

p. ḳıl- 247b/14

p.+niŋ 282a/15

p.+lerniŋ 294b/3

p.+leri birle 249a/1

piyāde < *Far.* Yaya

p. 254a/16, 285a/6

p. bol- 219b/16

p. ḳıl- 210a/17

pūlād < *Far.* Çelik

p. (ġarḳ-ı deryā-yı p.) 255b/13

pūlād-çeng < *Far.* Çelik pençeli

p. (gürd-i p.) 283b/4

pūlād-pūş < *Far.* Zirh giyen, zırhlı

p. 251b/12

pūşīd(e) < *Far.* Örtülmüş

p. (çeşm-i p.) 294b/17

pūy < *Far.* Koşan

p. 248b/7

pūyede < *Far.* Koşmak

p. 242b/2

pür < *Far.* Dolu

p. 200b/4

pür-bed-ḫ̬āh < *Far.* Kötü niyetle dolu

b.+lardın (sipāh-ı p.) 293a/17

pür-kār-vār < *Far.* Çok savaşan

p. 232b/1

pür-cerāḥat < *Far.+Ar.* Yarayla dolu

p.+larıġa (sīne-i p.) 225b/8

pür-direm < *Far.* Dirhemle dolu

p. 215a/16

pür-envār < *Far.+Ar.* Nurlu, çok parlak

p.+ıdın (ruḫsār-ı p.) 228a/5

pür-ḥased < *Far.+Ar.* Kıskançlıkla dolu

cesed-i p.+leridin 297a/2

pür-kīne < *Far.* Kin dolu

p. 232b/5

p.+siġa (sīne-i p.) 288b/3

pür-tezvīr < *Far.+Ar.* Yalan dolanla dolu

p.-i keşīrü'l-taḳsīr 292b/7

pür-zīb < *Far.* Süsle dolu

p. 245a/3

pür-żiyā < *Far.+Ar.* Işıkla dolu

p. (aḫter-i p.) 229a/16

pür-zūr < *Far.* Güçlü, kuvvetli

p. 242a/9

p. étil- 242a/16

pürsiş < *Far.* Soru

p.-i aḥvāldın soŋ 238b/14

püşt < *Far.* Arka, sırt

p. 223a/10

p.-i dest 233b/1

p.-i zīndin 221b/16

püşte < *Far.* Yığın, tepe

p.+ler 226b/7, 264a/12, 264a/14

R

rabbānī < *Ar.* Allah'a ait, Allah'la ilgili

r. ('ālim-i r.) 243a/15

r. bile (ilhām-ı r.) 239a/4

r. bile (te'yīdāt-ı r.) 253a/5

rabṭ < *Ar.* Bağlama

r. 211a/5

rāci' < *Ar.* Hakkında, ilişkin

r. 298a/13

r. bol- 292a/14

ra'd-āheng < *Ar.+Far.* Gökgürültüsü ahengli

r. (gulūle-i tüfeng-i r.) 294a/13

raʿd-nişān < *Ar.+Far.* Gökgürültüsüne benzer

r. (āvāz-ı r.) 286a/8

raġbetlıġraḳ < *Ar.+T.* Çok istekli olma

r. bolup durur érmiş 284b/10

raġm < *Ar.* Aksini yapma, inadına, zıddına davranma

r.+ıġa 202a/3, 206a/9

rāh < *Far.* Yol

r. 251b/12

r. (ġacarçı-i r.) 296a/8

r. (gerd-i r.) 259b/17

r. (ḫāk-ı r.) 215b/15

r. (irāde-i r.) 242b/4

r. (sedd-i r.) 251b/13

r.+ı (ḫāk-i r.) 241a/13

r.+ıdur (üftāde-i r.) 215a/2

r. ḳıl- (gerd-i r.) 244b/14

rāḥ < *Ar.* Şarap

r.-ı ḥayāt 269a/14

rāḥat < *Ar.* Rahat, dertsizlik

r. 235b/12

r.+ı (der-i r.) 292a/17

raḥmet < *Ar.* Merhamet

r.+din 293b/7

r.+ġa (deryā-yı r.) 211a/16

raḫne < *Far.* Gedik, yarık

r. salıp 294a/16

raḫş < *Far.* Güzel ve gelişmiş at

r. 252a/17

r. üzre 296b/8

r.-ı bād-pā 238b/11

r.-ı iḳbāldın 210a/17

r.+ı (süm-i r.) 251a/17

r.+ıġa 271a/1

raḫşān < *Far.* Parlak

r. kibi (ḫūrşīd-i r.) 247a/15

r. kibi (mihr-i r.) 262a/15

r.+dın (mihr-i r.) 297b/8

r.+dur 260b/6

raḫşende < *Far.* Parlak, parlayan

r. 220b/8, 229a/15, 287a/8

r. (dürr-i r.) 215a/3

r.+si (gevher-i r.) 246b/6

raḫt < *Far.* Yolculuk eşyası, ev eşyası, at koşum takımı

r.-ı iḳāmet köter- 235b/3

r.+ın 235b/11

raḫtlıġ < *Far.+T.* At koşum takımı

r. 277b/2

raʿiyyet < *Ar.* Halk, bir hükümdara bağlı halk

r.+niŋ 226a/7

raḳabe < *Ar.* Boyun

r.+leriġa 257a/17

raḳam < *Ar.* Yazı yazma, yazı

r. 225b/17, 230b/17

r. (ṣayd-ı r.) 277b/8

r.+ın çék- (‘afv r.) 230b/11, 260b/14

r.+ın çék- (‘afv u aġmāż r.) 268b/8

r. silkige çékil- 279b/8

raḳam-zede < *Ar.+Far.* Yazılı, yazılmış

r.+si 217b/3

rākib < *Ar.* Binici, binen, binmiş

r. bol- 244a/8

rām < *Far.* Boyun eğen, itaatkâr

r. 275a/9

r. érdi 216a/11

r. ḳıl- 261a/6

r. ol- 236a/10

ramażān < *Ar.* Kamer takviminin dokuzuncu ayı, oruç ayı

r.+da 202b/15

ramażānü’l-mübārek < *Ar.* Mübarek Ramazan ayı

r. 240b/11

r.+niŋ 202b/5, 228b/2

ra‘nā < *Ar.* Güzel, hoş

r.-yı ferruḫ-siyer érdi 247a/14

rāsiḫ-dem < *Ar.+Far.* Sözünün eri

r. bol- 299b/6

r. durur érdi 201a/13

r. érdi 267b/6

rās < *Far.* Doğru, düz; uygun

r. 222a/2, 223a/3, 242b/16, 261a/7

r. ḳıl- 260a/8

r. ḳılmay durur érdi 221b/17

rāstlıġ < *Far.+T.* Doğruluk

268a/13 bile r. reviş 268a/13

ravża < *Ar.* Bol ağaçlı ve çiçekli bahçe

r. 258b/4

r.-ı müteberikkeleri 248a/4

r.-ı tezyīn ḳıl- 246a/11

r. yaŋlıġ 275a/7

rāy < *Ar.* Düşünce, fikir

r.-ı ‘ālem-ārāyıġa 231b/12

r.-ı ḫıred-pirāyetiġa 226a/4

r.+ıġa 222b/8

r.+nı 227b/11

rāyāt < *Ar.* Sancaklar, bayraklar

r.-ı āftāb-işrāḳnı 232b/14

r.-ı ḫūrşīd-işrāḳnı 233b/5

r.-ı kesāfet-simātın 209b/3

r.-ı nuṣret-āyāt 283a/10

r.-ı nuṣret-āyātnı 282a/14

r.-ı nuṣret-iltizām ḳıl- 232a/16

r.-ı ẓafer-āyāṭnı 251b/17

rā'yet < *Ar.* Bayrak, sancak

r.-i ẓafer 251b/8

r.-i kesāfet-āyetin 218a/6

r.-i nehżatnı 296a/5

r.-i nuṣret körgüz- 260a/5

r.-i ẓafer 218a/16

rā'yet-efrāz < *Ar.+Far.* Bayrak kaldıran, bayrak yükselten

r.-ı nehżat bol- 285b/14

r.-ı nehżat bol- 240b/4

r.-ı nehżat 276a/14, 279a/11

r.+ı 282a/16

rā'yet-kīş < *Ar.+Far.* Bayrakdaş

firāzende-i r.-i dīn 220b/9

rāz < *Far.* Sır, giz

r.+ıma 214b/11

re'āyā < *Ar.* Bir hükümdarın idaresindeki halk

r. (fuḳarā vü r.) 235b/10, 250b/11

r.+sın (fuḳarā vü r.) 252a/4

re'fet < *Ar.* Merhamet etme, acıma

tapıp r. 'adlıŋa iḫtiṣāṣ 214a/11

re'īsü'l-ḫavākīn < *Ar.* Hakanların reisi

r. 215a/8

re'y < *Ar.* Görüş, kanaat

r.+iġa 234a/4

r.+in 265b/3, 291b/15

rebī'ü'l-āḫır < *Ar.* Ay takvimine göre yılın dördüncü adı

r.+nıŋ 206b/11

rebī'ü'l-evvel < *Ar.* Ay takvimine göre yılın üçüncü ayı

r. 205b/15, 217b/12, 240a/6, 280b/4, 281a/6

rebī'ü'ş-şānī < *Ar.* Hicri kamerî takvimin dördüncü ayı

r. 225b/1, 251a/10, 270b/16, 281a/12

receb < *Ar.* Hicri kamerî takvimin yedinci ayı

şehr-i r. 223b/12

recebü'l-müreccеb < *Ar.* Kutlu Recep ayı

r. 240a/17

r. (şehr-i r.) 276a/2

redd < *Ar.* Geri çevirme, geri döndürme

r. érür 212b/6

r. ḳıl- 288a/5

refāhiyyet < *Ar.* Bolluk içinde yaşama, rahatlık

r. (ferāġ u r.) 216b/3

r.-i şaḫṣī 235b/10

refāhiyyetlik < *Ar.+T.* Bolluk içinde yaşama durumu

r. 294b/7

ref‘et < *Ar.* Merhamet etme, acıma

r. (ġāyet-i r.) 217a/13

refī‘ < *Ar.* Yüksek, yüce

r. (‘aẓamet-i r.) 292b/14

refī‘-cāy-gāh < *Ar.+Far.* Yüce makam

r. 254b/6

refī‘-mekān < *Ar.+Far.* Yeri yüce olan

r.+nıŋ (ümerā-yı r.) 274b/12

reft < *Far.* Gitme, gidiş

r. ü āmed 202a/9

reh-neverd < *Far.* Yolcu

r.-i beyābān bol- 228a/17

reh-nümālıġ < *Far.+T.* Rehberlik, yol göstericilik → **reh-nümūnlıġ**

r.+ı bile 293b/3

reh-nümūnlıġ < *Far.+T.* Rehberlik → **reh-nümālıġ**

r.+ı bile 257a/16, 260b/7, 289a/1

reh-rāstlıġ < *Far.+T.* Doğru yolda olma

r. sarı 212b/7

reh-zen < *Far.* Yol kesen, Eşkıya

r.+lerġa 201b/16

reh-zenlik < *Far.+T.* Eşkıyalık

r. 201b/14, 293a/6

rem < *Far.* Ürkme

r. yétkür- 248a/12

reme < *Far.* Sürü

r. 221a/14

remz < *Ar.* Remiz, sembol

r.-i ḥaḳāyıḳdın 214a/6

renc < *Ar.* Çaba, zahmet, sıkıntı

r. 293b/7

rence < *Far.* Sıkıntılı

r. ile 223b/7

reng < *Far.* Renk

r. 258b/10

r.-i ruḫsār-ı şecā‘atdur 219b/7

r.+de 249a/2

reng-āmīz < *Far.* Renkli, rengârenk

ḳısm-ı r.+leriġa 294b/4

reng-be-reng < *Far.* Renk renk

r. 250a/8

rengīn < *Far.* Renkli

r. (maʿānī-i r.) 216b/16

r. ḳıl- 224a/14, 289b/5

resāyil < *Ar. resā'il* Kitapçıklar

r. (rüsl ü r.) 202a/9

resm < *Ar.* Resim; işaret, iz; adet, usul; tören, merasim

r.-i bī-dād 215b/1

r.-i Gerşāsb 213a/9

r.-i merġūb ile 251b/1

r.+din 249a/1

r.+i 215a/17

r.+i bile 269a/11

r.+iġa 223a/2

r.+in 208b/1, 290b/16

r.+ini 209a/10

r.+ler 226a/8

resūl < *Ar.* Elçi, peygamber

r.-ı ʿArab 213a/5

r. ḳıl- 201b/7

reşeḥāt < *Ar.* Sızıntılar

r.-ı seḥāb 261b/15

reşk < *Far.* Kıskançlık, kıskanma

r.-i nigār-ḫāne-i çīn 275a/5

r.-i behişt ḳıl- 278a/1

r.-i būstān 252a/4

r.-i gülistān 255a/8

r.-i irem 271b/4

revāc < *Ar.* Yaygınlık

r.+ı 225a/5

revāḥil < *Ar.* Yük hayvanları

r. (zevāde-i r.) 248a/1

revān < *Far.* Giden; ruh; akıcı

r. 212b/10, 226b/9, 289a/13

r. al- 215a/5

r. bol- 229b/5, 275b/3

r. öt- 296b/12

r. tap- 256b/7

revāne < *Far.* Yola koyulan, yollanan

r. bol- 243a/11

revānī < *Far.* Revaçta olan

r. 248a/12

revāyiḥ < *Ar.* Kokular

r.+idin 230b/5

reviş < *Far.* Gidiş, yürüyüş

r. bolma- 268a/13

reyḥān < *Ar.* Fesleğen

r.+ıdın 281b/6

rezm < *Far.* Savaş

r. 233a/14, 246a/5, 258a/3, 263a/17

r. (esbāb-ı r.) 260a/9

r. (ḳavānīn-i r.) 220a/15

r. ét- 254a/15

r. içre 220b/11

r.+idin 254a/15

rezm-āgāh < *Far.* Savaşmayı bilen

şüce‘ā-yı r. durur érdiler 281a/14

rezm-āzmāy < *Far.* Savaşta usta

r. 260a/1

rezm-gāh < *Far.* Savaş alanı → **rezm-geh**

r.+ġa 218b/4

r. içre 219b/6

rezm-geh < *Far.* Savaş alanı → **rezm-gāh**

r. sarı 218a/12

rıḍvān < Ar. Razılık, hoşnutluk

r. ḳıl- (ġayret-i firdevs-i r.) 252a/4, 255a/9

rıfḳ < *Ar.* Yumuşak davranma, yumuşaklık

r. (erbāb-ı r.) 299b/1

rıḳ‘a < *Ar.* Bir yazı sitili

r. 282a/17

rıżālıḳ < *Ar.* Razılık, hoşnutluk

r. bér- 254b/3

rızḳī < *Ar.* Rızıkla ilgili

r. (ḥādiş-i r.) 219a/15

ri‘āye < *Ar. ri‘āyet* Saygı gösterme, saygı

r. ḳıl- 279a/4

r.+sidin 230a/3, 231b/16

r.+sin 230a/11

ribāṭ < *Ar.* Bağ; sağlam bina; kervansaray, konak yeri

r. 207b/17, 208a/3, 294a/17

r.-ı ‘ālīsiniŋ 245a/6

r.+daġı 294a/12

r.+nıŋ 294a/16

r.+nı 205a/13, 207b/15

r.+ı 289b/10

r.+ıdın 293b/12

r.+ıġa 205a/10, 230b/8, 236b/12, 244b/17

r.+ın 293b/9, 300a/6

r.+ınıŋ 207a/7, 207b/13, 207b/14, 289b/9, 293b/13

r.+ların 294a/11

r.+larnı 204a/13

ribāṭī < *Ar.* Bir konak yeri

r. 237b/10

ribḳa < *Ar.* Kement

r.-ı iṭā‘atıdın 226a/13, 240a/13

r.-ı iṭā‘atnı 229b/17

r.-ı mütāba‘atıdın 229b/17

r.+sın 257a/16

rif‘at < *Ar.* Yükseklik, yücelik, büyük ve büyük rütbe

r. 220b/14, 256b/4

r. tap- 267a/2

r.+ın 215b/8

r.+ıdın 292b/11

rikāb < *Ar.* Büyük bir kimsenin katı, önü

r. 223a/7, 261a/7

r.-ı ‘azīmetġa ḳoy- 246b/9

r.-ı hümāyūn érdiler (mülāzım-ı r.) 218b/4

r.-ı mu‘āvedetġa 250a/2

r.-ı mülūku’l-‘Arabve’l-‘Acem (mālik-i r.) 292b/8

r.-ı sa‘ādetġa 242a/2, 288b/16

r.+ġa 248a/3

r.+ı 242a/11

r.+ıġa ḳoy- (irādet ḳademin ‘azīmet r.) 255a/3

r.+ıġa ḳoy- (mübārek ayaḳın devlet r.) 271a/1

rikāb-būslıġ < *Ar.+Far.+T.* Üzengi öpme; hükümdarın huzurunda bulunma → **rikāb-būslıḳ**

r.+ıġa 249a/12, 250a/4

rikāb-būslıḳ < *Ar.+Far.+T.* Üzengi öpme; hükümdarın huzurunda bulunma →**rikāb-būslıġ**

r.+ġa 248b/3

r.+ı bile 245a/14

risāle < *Ar.* Mektup

r.-i sa‘ādet-maḳāle 214b/2

rīşe < *Far.* Püskül, saçak

r. 248b/11

rişte < *Far.* İplik

r.-i ḥayātın 220a/7

riyāset < *Ar.* Reislik, başkanlık

r. 225b/12

riyāset-nigīn < *Ar.+Far.* Reislik yüzüğü

r.+i 224b/6

riyāż < *Ar.* Bahçeler, çimenlik yerler

r.-ı cihān 229b/2

r.-ı cinān 216a/1

riyāżet < *Ar.* Perhizle nefsini kırma, dünya nimetlerinden kendini uzak tutarak nefsine hakim olma

r.+dın (ḳavānīn-i r.) 261b/11

rū-be-rūy < *Far.* Yüz yüze, karşı karşıya

r. 299b/14

rū-gerdān < *Far.* Yüz çeviren

r.+ları (devlet-i r.) 297a/3

ru‘b < *Ar.* Korku

r. u hirās 205a/12, 226b/16, 265a/10

rūbāh < *Far.* Tilki

r. 226b/17

rūbāh-bāzlıġ < *Far.* Kurnazlık

r.+ı bile 220a/8

rubā‘ī < *Ar.* Rubâî

r. 200b/3, 222b/5, 257a/11

r.+ni 200b/3

rūd < *Far.* Irmak, nehir, çay

r. 223b/12

ru‘d < *Far.* Irmak, nehir

r. 286a/11

ruḫ < *Far.* Yüz

r.-ı teveccüh ḳoy- 219b/17

rūḥ < *Ar.* Can

r. 263b/17, 278a/6

r.+ıġa 249b/12

rūḥ-perver < *Ar.+Far.* Canan can katan, canlılık veren

r. 251b/5

ruḫsār < *Far.* Yanak; yüz

r.-ı pür-envārıdın 228a/5

r.-ı şecā‘atdur 219b/8

r.+ı dék 245a/2

ruḫsāre < *Far.* Yanak

r.-i ‘iṣyānıġa 230a/12

ruḫṣat < *Ar.* İzin

r. 256a/13

r. bile (iẕn ü r.) 256b/13

r. al- 234b/3

r. bér- (iẕn ü r.) 247b/13

r. bérip dururlar 266a/10

r.+ı bile 211a/2

ruḫṣatsız < *Ar.+T.* İzinsiz

r. 245b/12

rust-ā-ḫīz < *Far.* Yerden bitip kalkma; kıyamet → **rüst-e-ḫīz**

r. salıp dururlar 202b/10

rūşen < *Far.* Parlak, aydınlık; açık, aşikar, belli

r. 215b/11, 228a/6, 241a/11, 258b/17

r. (vāżıḥ u r.) 269a/12

r. bol- 216a/13

r. ḳıl- 219a/16, 249b/15, 258a/13

r. ü münevver ḳıl- 201a/10, 225b/7

r. durur érdi 289a/17

rūşen-żamīr < *Far.+Ar.* Gönlü aydın

r. 224b/13

r. (emīr-i r.) 227b/7, 230b/14, 232a/14, 237b/8, 240a/15, 243b/8, 265a/6, 272a/12, 284b/16, 290b/2

rūy < *Far.* Yüz

r. bér- 216b/3

r. bérip durur 278a/15

rūy-ber-rāh < *Far.* Yolunda, yürüyen → **rūy-berāh**

r. 297b/7

rūy-berāh < *Far.* Yolunda, yürüyen → **rūy-ber-rāh**

r. 205b/2

rūy-gerdān < *Far.* Yüz çevirmek, dönmek

r. 288b/5

r. bol- 209b/9, 210a/6, 221a/17, 227a/2, 237b/16, 286a/15, 289b/13, 297b/6

rūz < *Far.* Gün

r. (intisāb-ı r.) 296a/3

r.-ı maḥşer 239b/13

rūz-efzūn < *Far.* Uzun ömürlü

r.+nıŋ (devlet-i r.) 226a/14

rücū‘ < *Ar.* Geri dönme

r. eyle- 214b/16

rükn < *Ar.* Ana direk, temel direği

r.-i a‘ẓamı 233a/13

rükūb < *Ar.* Binme

r. 210b/4, 243b/6, 288b/16

r. buyur- 271a/1, 280a/17

r. buyurup durur 224a/11

r. ét- 204b/2, 233a/11, 251a/12, 266b/13, 296a/6

r. ḳıl- 203b/12, 204b/10, 207a/5, 226b/4, 228a/16, 242a/3, 250b/9, 252a/3, 253b/4, 253b/16, 255a/4, 269b/3, 277b/16, 287a/3, 296a/5

r. ḳılıp érdi 273b/14

r. körgüz- 255b/6, 283a/6

rümūz < *Ar.* Remizler, semboller

r.+ınıŋ 267b/15

r.+ınıŋ241a/13

rüsl < *Ar.* Elçiler

r. 213a/4

r. ü resāyil 202a/9

rüst-e-ḫīz < *Far.* Yerden bitip kalkma; kıyamet → **rust-ā-ḫīz**

r. 220a/17, 261a/16

r. (şūriş-i r.) 218b/10

r. sal- 261b/4

Rüstem-āyīn < *Far.* Rüstem gibi

R. (yel-i R.) 223a/8

Rüstem-destān < *Far.* Rüstem gibi kahramanlık hikâyeleri olan

R. dék 218b/6

Rüstem-efgen < *Far.* Rüstem yıkan

R. 242b/6

Rüstem-āne < *Far.* Rüstem gibi, yiğitçe

R. 210a/13, 264a/16, 277b/3

rüsūm < *Ar.* Yasalar; merasimler

r.-ı muḥāfaẓat 268a/17

r.+ın 220b/9, 238b/3

r.+ınıŋ 230b/3

rüsvālıḳ < *Far.+T.* Rezillik

r. bile 282a/7

rüşālā < *Far.* Köpük helva

r.+sıdın 250b/3

rütbe < *Ar.* Derece

r.+sidin 225b/3

rütbet < *Ar.* Derece

r. 220b/14

rü'üs < *Ar.* Başlar

r.+ını 218b/12

S

sa'ādet < *Ar.* Mutluluk

s. 205a/8, 214b/12, 214b/6, 215a/2, 216a/10, 220b/12, 225a/6, 257a/16, 257b/1, 275a/7, 275a/9, 283a/5

s. (āftāb-ı s.) 271a/2

s. (iḳbāl-ı dībā-yı s.) 219b/2

s. (mażreb-i ḫıyām-ı s.) 271b/10

s. (ṭıynet-i s.) 217a/13

s. (vücūd-ı s.) 217b/16

s.-i ebedī 257b/4

s.-i lemyezelī bile (sābıḳa-ı s.) 216a/8

s. yaŋlıġ (devlet ü s.) 286a/16

s. durur ('arş-fersā-yı s.) 292a/13

s. durur (maṣdar-ı emn ü s.) 231a/3

s.+ġa (rikāb-ı s.) 242a/2, 288b/16

s.+idin (eşer-i s.) 216b/1, 216b/6

sa'ādet-āşār < *Ar.* Eserleri mutluluk olan

s.+larıġa 273b/15

sa'ādet-dest-gāh < *Ar.+Far.* Mutluluk kaynağı

s. ḳıl- (müstaḳarr-ı ordu-yı s.) 251b/16

sa‘ādet-fercām < *Ar.+Far.* Sonu mutluluk olan

s.+ıda (eyyām-ı s.) 228b/7

s.+ın (peyġām-ı s.) 230b/2

sa‘ādet-lüzūm < *Ar.* Mutluluk gerektiren

s.+ı (ḳudūm-ı s.) 233b/6

sa‘ādet-maḳāle < *Ar.* Mutlulukla söylenmiş, mutlulukla ifade edilmiş

s. (risāle-i s.) 214b/2

sa‘ādet-me’nūs < *Ar.* Mutluluğa alışık

s.+ı bile (cülūs-ı s.) 229a/11

s.+ınıŋ (cülūs-ı s.) 236a/14

sa‘ādet-nişān < *Ar.+Far.* Mutlu, mesut

s. (hümā-yı s.) 215b/16

s.+nıŋ (devlet-i s.) 282a/13

sa‘ādet-nümūn < *Ar.+Far.* Mutlu

s.+ı (vilādet-i hümāyūn-ı s.) 216a/4

sa‘ādet-peyvend < *Ar.+Far.* Mutluluğa ulaşmış

s. 278b/17

sa‘ādet-simāt < *Ar.* Mutlu

s.+ı (vāḳı‘āt-ı s.) 279b/7

sa‘ādet-vuḳūf < *Ar.* Mutlu

s.+nı (ṣufūf-ı s.) 252a/11

sa‘ādet-vuṣūl < *Ar.* Mutlu

s.+ı bile 275a/5

sā‘at < *Ar.* Saat, vakit

s. 216a/11, 271a/17

s. (es‘ad-ı s.) 216a/6

s.-ı sa‘dda 296a/4

s. ve aḥsen-i evḳāt durur érdi (es‘ad-ı s.) 283a/4

s. (mes‘ūd-ı s.) 241b/17

s. durur érdi (es‘ad-ı s.) 228a/4

s. édi (es‘ad-ı s.) 254b/17

s.+da (es‘ad-ı s.) 270b/17

s.+da (her s.) 278a/8

s.+da durur érdi (es‘ad-ı s.) 251a/12

s.+ı 254b/17

ṣabā-reftār < *Ar.+Far.* Rüzgâr gibi hızlı giden at

ṣ. (semend-i ṣ.) 232b/2

sābıḳa < *Ar.* Geçen, geçmiş, eski

s.-ı sa‘ādet-i lemyezelī bile 216a/8

s.+da (ezmine-i s.) 271b/13

sābıḳan < *Ar.* Daha önceden, bundan önce

s. 202a/15, 221a/1, 234a/8, 270a/4, 282b/6, 299b/4

ṣābit-ḳadem < *Ar.* Sözünde sadık, sözünde duran; bir işte ayak direyen

ṣ. 201a/13, 267b/6, 299b/5

saç- Saçmak, dağıtmak

s.-tı 246b/5

s.-tı (dürr s.) 282b/16

s.-tılar (saçıġ s.) 250a/11

s.-tılar türlüg cevāhir 243a/10

s.-ıp 244a/14, 259a/3, 262a/6, 266b/8, 296b/10

s.-ıp sīm ü zer 250a/7

s.-arġa şürü‘ 214b/13

saçıġ Hediye, saçı

s. (ayaḳımġa kéltür s.) 214b/16

s. saç- 250a/11

s.+lar eyle- 225b/16

saçıl- Saçılmak

s.-dı 216b/6

saçra- Sıçramak, yerinden kalkmak

s.-p 246a/1

sa‘d < *Ar.* Kutlu, uğurlu

s.+da (sā‘at-ı s.) 296a/4

ṣadā < *Ar.* Ses

ṣ.-yı ḫande-i ṣubḥ 264b/16

ṣ.-yı müfāḫametni (kūs-ı devlet-i ṣ.) 224b/7

ṣ.-yı ṭanṭana bile 225b/10

ṣ.+ġa 225b/14, 260a/12, 260a/9

ṣ.+sı 287a/10

ṣ.+sın 286a/6

ṣadāġ < *Ar. ṣadāḳ* Nikah akçesi

ṣ.+da 296b/12

ṣadāḳat-intisāb < *Ar.* Doğruluğa bağlı

ṣ. 273a/9

ṣadāḳāt-me’āb < *Ar.* Doğruluk sığınağı

ṣ. (emīr-i ṣ.) 229b/8

ṣadamāt < *Ar.* Darbeler, vuruşlar

ṣ.-ı mehābet-āmīz bile 218b/17

ṣadāret < *Ar.* Sadrazamlık

ṣ. 268a/5

ṣadāret-dest-gāh < *Ar.+Far.* Sadrazamlık makamına sahip

ṣ. 243b/8

ṣadāret-intisāb < *Ar.* Sadrazamlığa bağlı

ṣ. 230a/13

sādāt < *Ar.* Seyyitler

s. (zübde-i s.) 285b/12

s.-ı nebevī (eşref-i s.) 211b/5

sāde < *Far.* Basit, yalın

s. ḳıl- 214b/8

ṣadef < *Ar.* Sedef, istiridye

ṣ. 243a/17

ṣādır < *Ar.* Çıkan

ṣ. bolup durur érdi 254b/5

ṣadme < *Ar.* Çarpma, vurma → **ṣadmet**

ṣ.-i mehābet-engīzidin 221a/16

ṣ.-i ḥamlesidin 221b/11

ṣ.+sidin 222b/10

ṣadme-i siyāset < Ar. Siyaset darbesi

ṣ. 200b/6

ṣadmet < *Ar.* Çarpma, vurma → **ṣadme**

ṣ.-i çapavulı bile 279a/2

ṣ.-i muḳātelesidin 226b/15

ṣ.+idin 218b/11

ṣadr < *Ar.* Baş köşe

ṣ.+ıġa 200b/4

ṣadr-nişīn < *Ar.+Far.* Baş köşede oturan

ṣ.+i 228b/12

ṣāf < *Ar.* Halis, temiz

ṣ.-ı ferāġ (laḫẓa-ı mest-i ṣ.) 214a/16

ṣaf < *Ar. ṣaff* Sıra, saf → **ṣaff**

ṣ.+ıġa 252b/14, 288a/4

ṣ.+ıġa 287b/2

ṣafā < *Ar. ṣafā'* Saflık

ṣ. 258a/17, 261a/13

ṣ. bér- 261a/13

ṣ.-yı ṭaviyyetdin 294b/3

ṣ.+sıdın 258b/3

ṣafaḥāt < *Ar.* Aşamalar, safhalar

ṣ.+ıda 279b/7

ṣafer < *Ar.* Arap takvimine göre ikinci ayın adı

ṣ. 204b/7, 237b/2, 239a/1, 281a/11

ṣ. (şehr-i ṣ.) 279b/11

ṣ.-i meẕkūrnıŋ 280a/16

ṣaff < *Ar.* Sıra, dizi → **ṣaf**

ṣ. 253a/6, 263a/17

ṣ.-ı heycāġa (merkez-i ṣ.) 224a/4

ṣ.+ını 210a/5

ṣ.+lar 260a/10, 260a/8

ṣ. ṣaff 223a/11

ṣ. tüz- 252b/2, 261b/9

ṣaff-ārā < *Ar.+Far.* Saf kuran, saf dizen

ṣ. 255b/14

ṣ. (dilīr-i ṣ.) 223a/8

ṣ. bol- 224a/1

ṣaff-ārālıġ < *Ar.+Far.+T.* Asker saflarını kurma → **ṣaff-ārālıḳ**

ṣ. 209a/1, 218a/8, 259b/9, 263a/16

ṣ. ḳıl- 289a/5

ṣ. ḳılıp dururlar 263a/6, 286a/1

ṣ. körgüz- 209b/5

ṣ. körgüzüp dururlar 296b/3

ṣaff-ārālıḳ < *Ar.+Far.+T.* Asker saflarını kurma → **ṣaff-ārālıġ**

ṣ. körgüzüp dururlar 291a/10

ṣ.+ġa 265a/6

ṣaff-be-ṣaff < *Ar.* Saf saf, sıra sıra

ṣ. 245a/10

ṣaff-der < *Ar.+Far.* Saf yaran, düşman saflarını yaran

ṣ. 213a/12, 242b/6

ṣ. ü fil-ten (édi her bir ṣ.) 283b/3

ṣ.-i düşmen-şikārnıŋ 222a/1

ṣ. kibi (Gïv-i ṣ.) 263b/3

ṣaff-şiken < *Ar.+Far.* Saf yaran

ṣ. 241a/12

ṣ. (żayġam-ı ṣ.) 283b/4

ṣ. (gürd-i dïv-efgen-i ṣ.) 255b/11

ṣaffet < *Ar.* Saflık, temizlik

ṣ. ḳıl- 212b/13

ṣafḥa < *Ar.* Evre, aşama

ṣ.+sın 214b/8

sāġar < *Far.* Kadeh, içki kadehi

s.+ıdın 264b/5

saḫā < *Ar. saḫā'* Cömertlik

s. 225a/6

ṣaḥarā < *Ar.* Kırlar, sahralar

ṣ.-yı veḳāḥatnıŋ (ser-geşte-i ṣ.) 230a/12

saḫāvet < *Ar.* Cömertlik, elaçıklığı

s. (iẓhār-ı s.) 249b/12

s.+de 229a/16, 241a/12

ṣaḥāyif < *Ar. ṣaḥā'if* Sayfalar

ṣ.-i leṭāyif 224b/9

ṣaḥbā < *Ar.* Şarap, kırmızı şarap

ṣ.+sıdın 230b/3

ṣāḥib < *Ar.* Sahip; efendi; koruyan

ṣ.-i devletī 292a/12

ṣ.-i menzilet 268a/14

ṣ.-i nekbetdin 274b/2

ṣ.-i şükūh 261b/9

ṣ.-i tehevvür 255b/14

ṣ.-iḥtişām bile (ümenā-yı ṣ.) 233a/12

sāḥib-ārām < *Ar.+Far.* Huzur sahibi, huzurlu

s. 214a/2

ṣāḥib-ferheng < *Ar.+Far.* Hüner sahibi, hünerli

ṣ.+ler (serheng-i ṣ.) 287a/13

ṣāḥib-ḥirmān < *Ar.* Yoksun, mahrum

ṣ. 229a/10

ṣāḥib-iḳtidār < *Ar.* İktidar sahibi

ṣ. (küberā-yı ṣ.) 229a/3 229a/2

ṣāḥib-ḳırān < *Ar.+Far.* Muzaffer hükümdar

ṣ. 217b/14, 228b/13, 249b/16, 265b/6, 270b/7

ṣ. (ḥażret-i pād-şāh-ı ṣ.) 214b/1, 261b/10

ṣ. (ḥażret-i ṣ.) 255a/12, 266a/8, 291b/1

ṣ. (ḥażret-i sulṭān-ı ṣ.) 208a/15, 221a/14, 267b/12, 279b/3, 289b/14

ṣ. (pād-şāh-ı ṣ.) 253b/14

ṣ. (sulṭān-ı ṣ.) 227a/6

ṣ.-ı gītī-sitān 252a/10

ṣ.-ı gītī-sitān (ḥażret-i ṣ.) 260b/7

ṣ.-ı gītī-sitān-ı gerdūn-tevānnıŋ (ḥażret-i ṣ.) 261b/2

ṣ.-ı gerdūn-tevānnıŋ (ḥażret-i ṣ.) 258a/16

ṣ.-ı gītī-sitānnıŋ (ḥażret-i ṣ.) 268b/6

ṣ.-ı gītī-sitānnıŋ (ḥażret-i sulṭān-ı ṣ.) 282a/13

ṣ.-ı keyvān-mekānnıŋ (ḥażret-i ṣ.) 259b/9

ṣ.-ı ẓıllu'llāhī 277b/10

ṣ.+nıŋ (ḥażret-i pād-şāh-ı ṣ.) 214b/5, 224a/17

ṣ.+nıŋ (ḥażret-i ṣ.) 265b/10

ṣ.+nıŋ (ḥażret-i sulṭān-ı ṣ.) 292a/9

ṣ.+nıŋ (pād-şāh-ı ṣ.) 253b/7

ṣ.+dın (iḳbāl-ı ṣ.) 214b/3

ṣāḥib-ḳırānī < *Ar.+Far.* Muzaffer hükümdarlıkla ilgili

ṣ. (kevkebe-i ṣ.) 264b/13

ṣ. (ḥażret-i ṣ.) 228b/14, 235a/9, 252b/7

ṣ. (kerem-i ṣ.) 231a/15

ṣ.+niŋ (ḥażret-i ṣ.) 233a/4, 234a/12, 239a/3, 241a/3

ṣ.+niŋ (ḥażret-i sulṭān-ı ṣ.) 286b/8, 292b/1

ṣāḥib-ḳırānlıġ < *Ar.+Far.* Muzaffer hükümdarlık

ṣ. 225a/11

ṣāḥib-menzilet < *Ar.* Rütbe sahibi, saygıdeğer

ṣ. 261b/7

ṣāḥib-nigīn < *Ar.+Far.* Mühür sahibi, usta

ṣ. (cedd ü ṣ.) 213b/15

ṣ.+i 220b/13, 224b/8, 228b/13

ṣāḥib-serīr < *Ar.+Far.* Taht sahibi

ṣ. 255a/15

ṣāḥib-şevket < *Ar.+Far.* Görkem sahibi, görkemli

ṣ. 241b/7

ṣāḥib-şükūh < *Ar.+Far.* Görkem sahibi, görkemli

ṣ. u ʻālī-cāh (şehen-şeh-i ṣ.) 205b/1

ṣāḥib-tezvīr < *Ar.* Yalancı; sahtekâr

ṣ. 218a/4

ṣāḥib-vaḳār < *Ar.+Far.* Ağırbaşlı

ṣ. 233a/17

ṣ. (şāh-ı ṣ.) 251b/6, 260a/10

ṣāḥib-zırh < *Ar.+Far.* Zırhlı

ṣ. 233a/16

ṣāḥibü's-seyf ve'l-ḳalem < *Ar.* Kalem ve kılıç sahibi

ṣ. 220b/4, 285a/9, 295a/8

ṣaḥīfe < *Ar.* Sayfa

ṣ. 220a/10

ṣ. 240a/11, 282a/16

ṣaḥīfe-ṭırāz < *Ar.+Far.* Sayfa süsleme

ṣ.-ı nigāristān-ı belāġat 267a/10

ṣaḥīḥlik < *Ar.+T.* Doğruluk

ṣ.+ke 257a/5

sāḥil < *Ar.* Kıyı, kenar

s.-i 223a/7, 223a/6

s.+de 223a/16

s.+in 204b/15, 244b/17

ṣaḥn < *Ar.* Orta boşluk, orta meydan

ṣ.+ıġa 298a/6

ṣ.+ıda 300a/1

ṣaḥrā < *Ar. ṣaḥrā'* Kır, ova; çöl

ṣ. 218b/7, 242a/1, 264b/12

ṣ. (ʻāzim-i ṣ.) 228a/17

ṣ. (seyr ü ṣ.) 216b/17

ṣ. (deşt-i ṣ.) 259b/16

ṣ.-yı muḫālefet 238a/16

ṣ.+nı 224a/16

ṣ.+da (deşt ü ṣ.) 228a/10

ṣ.+sıdın 286a/17

ṣaḥrā-nişīn < *Ar.+Far.* Göçebe, kırda çölde yaşayan

ṣ. (fuḳarā-yı ṣ.) 254a/1

saḫt < *Far.* Katı, sert; acımasız

s.+larnıŋ (şūr-baḫt-ı cebīn-i s.) 238b/7

s.+ıdın (ḳahr u s.) 270a/14

sā'id < *Ar.* Uğurlu, bahtlı

s. ü şaḳīge 213a/4

ṣā'id < *Ar.* Yükselen, yukarı çıkan

ṣ. 261b/13

ṣā'iḳa < *Ar.* Yıldırım

ṣ.-i muḫāfaḳat 233b/15

ṣā'iḳa-bār < *Ar.+Far.* Yıldırım yağdıran

ṣ. (şemşīr-i ṣ.) 232b/3

saḳa Nehir ağzı

s.+dın 280b/4

s.+sı 271a/7

s.+sı bile 285a/17

s.+sı durur 248b/1

s.+sınıŋ 272b/3

s.+sın 252a/1, 280a/17, 280b/1

s.+sıda 256b/11, 271b/1'aṣr, 291b/5

s.+sıdın 298b/12

s.+sıġa 240b/9, 283a/7, 284a/10, 298a/16

sāḳa < *Ar.* Artçı askeri güçler

s.+sıġa 252a/13

saḳallıġ Sakallı

s. 264b/9

saḳırlāt < *Ar.* İnce yün kumaş

s. 250a/9

saḳaṭ < *Ar.* Bozuk kısım, çürük kısım

s. bol- 221b/5

ṣakf < *Ar.* Tavan

ṣ.-ı ḥücremdin 214b/12

sākin < *Ar.* Yerleşik, oturan

s. durur érdi 298b/6, 299b/10

s.+leriġa 225b/11

sāḳiyā < *Ar.+Far.* Ey saki!

s. 267a/5

saḳḳā < *Ar.* Saka, su dağıtıcısı

s.+lar 262a/8

saḳḳālıġ < *Ar.+T.* Su dağıtma işi

s. eyle- 218a/11

ṣaḳl < *Ar.* Ağırlık

ṣ.+ıdın 222b/17

saḳla- Saklamak, korumak

s.-p 272b/12

saḳlamaḳlıḳ Saklama işi

s. üçün 274b/13

sal- Salmak, atmak, bırakmak

s.-ur 212b/3, 293b/7

s.-ur (müstemi'ni s.) 224b/3

s.-ıp durur 225b/5, 258a/16

s.-ıp durur (uruş s.) 208a/12

s.-ıp dururlar (rust-ā-ḫīz s.) 202b/10

s.-ıp dururlar (uruş s.) 287b/15, 291b/6

s.-dum 211a/10

s.-dı 244b/1, 287a/8

s.-dı (at s.) 287b/4

s.-dı (ecel s.) 213b/16

s.-dı nā-kām 214a/1

s.-dılar (süren s.) 245b/17

s.-dılar (uruş s.) 234b/8, 277a/8

s.-ġalı 249a/6

s.-ġan 244b/15

s.-ġanı 241a/5

s.-ġanı (rust-e-ḫīz s.) 261b/4

s.-ġay (‘adālet sāyesin s.) 228b/17

s.-ġuçı (ḳıran s.) 215a/6

s.-ġusı bend 251b/14

s.-ıban (ḳuş s.) 249a/5

s.-ıp 210b/1, 211a/7, 220a/17, 228a/17, 238a/8, 243b/14, 244b/7, 244b/8, 248a/10, 250a/17, 251a/16, 254b/2, 257a/17, 257a/3, 260a/12, 264a/9, 268b/12, 283a/12, 287a/9, 290a/17, 297a/5, 298b/2

s.-ıp (dōstlıġ ve yek-cihetlik ṭarḥın s.) 202a/9

s.-ıp (pertev-i iltifāt s.) 285b/5

s.-ıp (pertev-i iltifātın s.) 262b/7

s.-ıp (raḫne s.) 294a/16

s.-ıp (sāye s.) 262b/2

s.-ıp (süren s.) 265b/1

s.-ıp (şūr s.) 231a/5

s.-ıp érdi (tünd-bād-ı mühīb s.) 211a/5

s.-ıp her biri hāyhūy 262a/13

s.-ıp sürme kün köziġa 244b/14

s.-may 239b/9

s.-may girih 263b/15

ṣalābet < *Ar.* Katılık, sağlamlık

ṣ.-i girdār 205b/13

ṣ.-i sehm-gīn 264b/16

ṣ. bile (şükūh u ṣ.) 263a/8

ṣalābet-āmīz < *Ar.+Far.* Sertlikle karışmış, sert

ṣ. (ḥamle-i ṣ.) 221a/16, 291a/13

ṣalābet-āyīn < *Ar.+Far.* Sağlam; dayanıklı

ṣ. bile (leşker-i ṣ.) 251b/15

ṣalābet-engīz < *Ar.+Far.* Sertlik koparan, sert

ṣ. (ḥamelāt-ı ṣ.) 218b/17

ṣalāḥ < *Ar.* İyileşme, düzelme

ṣ. tapma- 268a/12

salın- Salınmak

s.-ıp 242a/10, 245b/4

sālim < *Ar.* Sağlam

s. ü ġanīm 234b/11

s. çık- 224a/15

salmaḳ Bırakmak

s. (ḳuş s.) 228a/17, 244a/10, 278a/11

s. bile (ḳuş s.) 241a/5

s.+ı 279a/2

salmaḳlıḳ Bırakma durumu

s. 277b/5

salṭanat < *Ar.* Sultanlık; hükümdarlık

s. 214a/7, 215a/10, 220b/12, 227a/9, 228b/11, 229a/10, 229a/11, 229b/10, 233a/13, 268a/2

s. (‘imāret-i mesned-i s.) 224b/5

s. (āftāb-ı evc-i s.) 224b/17

s. (muḳarrib-i dergāh-ı s.) 241b/5

s. (ṭumṭuraḳ-ı s.) 241a/16

s. (umūr-ı s.) 229b/17

s. (zīnet-i s.) 215a/14

s. (mesned-i s.) 235a/12

s. (müstaḳarr-ı s.) 205b/3

s.+ı 211b/1

s.+ıda (eyyām-ı s.) 216a/5

s.+ıdın (ibtidā-yı s.) 228b/6

salṭanat-nigīn < *Ar.+Far.* Sultanlık mührü

s.+in ḳabża-ı iḳtidārıġa al- 228b/16

salṭanat-evreng < *Ar.+Far.* Sultanlık tahtı

s. (mesned-ārā-yı dīvān-ı s.) 267b/14

salṭanat-me’āb < *Ar.+Far.* Saltanatın barındığı yer, saltanat sahibi

s. (cenāb-ı s.) 230b/10

s.+ġa (cenāb-ı s.) 269a/3

sām < *Ar.* Sam yeli

s.-ı yel 255b/15

sāmān < *Far.* Asayiş, düzen

s. 218b/11

ṣamedānī < *Ar.* İlahî, Allah ile ilgili

ṣ. (‘āmil-i ṣ.) 243a/15

sāmi‘a < *Ar.* Duyma yeteneği, işitme duyusu

s.+sın (ḳadeḥ-i s.) 230b/4

ṣamṣāmu'l-devlete ve'd-dīn < *Ar.* Devletin ve dinin keskin kılıcı

ṣ. 217b/10

saŋa Sana

s. 213b/13, 213b/15, 214a/12, 214a/13, 222b/5, 228b/5, 266b/1, 266b/2

sana- Düşünmek, tasavvur etmek; saymak

s.-p 227a/1, 273a/13

ṣanādīd < *Ar.* Liderler; ileri gelenler

ṣ.-i Yomutiyye 200b/16

ṣanāyi' < *Ar.* Sanatlar

ṣ. (taḥḳīḳ-i ṣ.) 259a/4

sanç- Saplamak, vurmak, kesmek → **sançmaḳ**

s.-ıp 208b/15, 297b/14

s.-arda künd 261a/12

ṣanevber < *Ar.* Çam ağacı, çam fıstığı ağacı

ṣ. 255a/16

sāniḥ < *Ar.* Akla gelen, fikre doğan → **sāniḥa**

s. bolup durur 210b/10

sāniḥa < *Ar.* Akla gelen, fikre doğan → **sāniḥ**

s. 275b/6, 276b/12, 284a/15

s.-ı hāyile 297b/14

s.-ı hāyileni 221a/6

s.-ı muvaḥḥişe 218b/3

s.+nı 291b/8

s.+dın 221b/4

sansız Sayısız

s. 239b/12

ṣarāmet < *Ar.* Yiğitlik

ṣ. 289b/3

ṣ.+de (şecā'at u ṣ.) 288a/13

ṣarāmet-dest-gāh < *Ar.+Far.* Yiğitlik sahibi

ṣ. 285b/6

ṣarāmet-intisāb < *Ar.* Yiğitliğe bağlı

ṣ. 283a/17

sarı Taraf, yön, -e doğru

s. ('adem s.) 223b/6

s. ('adū s.) 218b/9, 260a/14, 295b/6

s. (a'dā s.) 209a/8, 218b/12

s. (ata s.) 220b/2

s. (bendeŋ s.) 254a/4

s. (dobulġa s.) 261a/9

s. (ehl-i efsād s.) 260a/6

s. (firḳat-zedeler s.) 200b/5

s. (ḫaṣm s.) 260a/15, 296b/10

s. (ḫayl-ı ʿadū s.) 261a/16

s. (ḫayl-ı ʿudvān s.) 226b/8

s. (her s.) 235b/11, 211a/6, 220a/16, 226b/13, 242a/6, 245a/2, 249a/3, 249a/7, 257b/8, 294a/4, 294a/7, 295b/6

s. (ḳalʿa s.) 232b/13

s. (ḳulluḳ s.) 261a/10

s. (ḳuyaş s.) 250a/14

s. (kün-çıḳar s.) 298a/1

s. (meydān s.) 226b/8

s. (oġul s.) 220b/2

s. (ol s.) 260a/12

s. (reh-rāstlıġ s.) 212b/7

s. (rezm-geh s.) 218a/12

s. (tarīḫ s.) 259a/2

s. (tecerrüd s.) 214a/4

s.+dın (éki s.) 250a/11

s.+dın (her s.) 214a/17

s.+dın (vişāl-ı çeşme s.) 233b/7

sarıġ Sarı

s. 264b/10

ṣarīr < *Ar.* Cızırtı

ṣ. bile (āvāz-ı ṣ.) 267a/11

ṣarṣar < *Ar.* Fırtına

ṣ. 218b/11, 226b/17, 236a/6, 253b/8

ṣ. (ḥamle-i ṣ.) 208b/9

ṣ.-ı ḫırām bile (semend-i ṣ.) 278a/3

ṣ.-ı ḫırām-gerdidin (merākib-i ṣ.) 259b/14

ṣ.-ı ḫırāmġa (merākib-i ṣ.) 221a/7

ṣ.-ı ihtizāzıdın 291b/9

ṣ.-ı sehm-nāk 212a/6

ṣ.+ı 260b/2

ṣarṣar-ḫırām < *Ar.+Far.* Rüzgâr gibi giden

ṣ.-ı zerrīn-licāmġa (semend-i ṣ.) 233a/11

ṣarṣar-veş < *Ar.+Far.* Fırtına gibi

ṣ.+niŋ (ḥamle-i ṣ.) 222b/10

saṭḥ < *Ar.* Yüzey, satıh

s.+ını 259b/17

s.+ıda 248b/6

ṣavāb < *Ar.* Dürüstlük, doğruluk

ṣ. u müstaḥsen 227b/11

ṣ. (ṭarīḳ-ı ṣ.) 230a/16

ṣavāb-dīd < *Ar.+Far.* Uygun görme, onay

ṣ.+i bile 274b/12

savaş Savaş

s. eyle- 263b/6

s. ét- 209a/10

s. u telāş bol- 236a/11

ṣavb < *Ar.* Taraf, yön

ṣ.+ıġa 204a/14, 206b/1, 228a/2, 233a/2

s.+ıġa (dārü's-salṭana-ı Ḫıvaḳ s.) 238b/17

ṣa've < *Ar.* Kuyruk sallayan kuşu

ṣ. 242a/17

ṣ. yaŋlıġ 244b/1

ṣavlet < *Ar.* Saldırı, akın

ṣ.-i mā-lā-kelām bile 250b/9

ṣ.-i muḥārebe 226b/15

ṣ. ile 205b/1

ṣ.+i (āṣār-ı ṣ.) 229b/11

ṣ.+idin 245b/10

savur- Savurmak

s.-up dururlar 208b/10

s.-dılar 289a/15

s.-dılar (tünd-bādıġa s.) 281a/17

savut Zırh, göğüs zırhı

s. 287b/7

sa'y < *Ar.* Çalışma, gayret

s. u ihtimāmı bile 289a/4, 294a/10

s. u kūşiş ḳıl- 206a/8

s. u kūşişi 281a/13

s.-ı nā-maḳdūr bile 209b/1

s.-ı belīġ körgüz- 259b/8

s.-ı mā-lā-kelām bile 238a/4

s.-ı meşkūr 268a/17, 277a/9

s.-ı mütekāşir 226a/15

s.-ı nā-maḥsūr 230a/1

s.-ı nā-maḳdūr 226a/7, 278a/1

s. bile 268a/12

s.+dın (şu'ā'-yı s.) 232b/4

s.+ı (kūşiş ü s.) 224a/1

s.+ı bile 222b/14

s.+ıda 257b/8

ṣayd < *Ar.* Av; avlanma

ṣ. 244b/1, 244b/6, 245a/9, 248a/12

ṣ. u şikār 249a/2

ṣ. u temāşā 242a/1

ṣ.-ı ma'nā 241a/8

ṣ.-ı raḳam 277b/8

ṣ. bol- 244b/6 , 245a/11, 245a/12

ṣ. eyle- 248a/13

ṣ. ét- 212a/17, 244b/9, 257b/17

ṣ. ḳıl- 217a/10

ṣ.+nı (her ṣ.) 244b/3

ṣ.+ġa 241b/17

ṣ.+dın 244b/9

ṣ.+ı 217a/4, 244b/9, 248a/10

ṣ.+ıġa 248a/7

ṣ.+larıġa 244b/12

ṣayd-efgenlik < *Ar.+Far.+T.* Av kovalama, avcılık

ṣ. 217a/1

ṣ.+ke 295a/7

ṣayd-endāzlıḳ < *Ar.+Far.* Avcılık

ṣ.+ġa 245a/8

ṣayd-gāh < *Ar.+Far.* Avlak, avlanma yeri

ṣ.+ıda 241a/8

ṣayd-perdāzlıḳ < *Ar.+Far.+T.* Av düzenleme

ṣ. bile 278a/9

ṣayd-zen < *Ar.+Far.* Avcı

ṣ. 242a/14

ṣ. (şeh-i ṣ.) 245a/11

sāye < *Far.* Gölge; himaye, koruma

s.-i devletiŋ 267a/4

s.-i devleti bile 266b/14

s.-i devletide maḳām 229b/3

s.-i devletiŋ 214a/13

s.-i ḥimāyetiġa 217a/14, 219a/11

s.-i luṭfı 275a/8

s.-i luṭfuŋ 221b/10

s.-i muḥāfaẓatıda 288b/17

s. dék 293a/9

s. sal- 262b/2

s.+si 248b/10

s.+sin sal- (‘adālet s.) 228b/17

s.+siġa 251b/9, 271a/9

s.+leridin 261a/16

sāye-bān < *Far.* Gölgelik

s. 215b/16

s.-ı ‘aẓīm 262b/1

s.+ın 225b/14

sāye-efgen < *Far.* Gölge salan; koruyan, koruyucu

s. 242a/5

sāye-perver < *Far.* Gölge salan

s.-i çetr-i ẓıllu’llāhī 253b/12

sāye-perverd < *Far.* Korunan, himaye edilen

s.-i serdār-ı şecā‘atdur 219b/5

ṣāyib-tedbīr < *Ar. ṣā’ib-tedbīr* Tedbiri elden bırakmayan, düşünceli

ṣ. 224b/13

ṣ. (emīr-i ṣ.) 205b/12, 230a/17, 259b/7, 283b/13

sāyir < *Ar. sā’ir* Diğer, başka

s.+leriġa 225b/10

ṣayḳal < *Ar.* Cila

ṣ.+ı 261a/8

şebāt < *Ar.* Kalıcılık, yerinde durma

ş. 277a/9

ş. ḳıla almay 205a/12

ş.+ı 207b/3

ş.+nı 219a/6

sebeb < *Ar.* Neden, sebep

s. 201b/1, 201b/10, 202a/1, 202a/8, 253b/16, 254a/6

s. ü mūcib 268a/10

s.-i ıṭlāḳı 300a/17

s. bol- 210a/3

s.+din 278a/16

s.+idin 268b/4

s.+ni 201a/17

sebḳat < *Ar.* Geçme, öne geçme, ilerleme

ṣ. (ḳaṣab-ı s.) 234b/2

şebt < *Ar.* Kaydetme

ş. bolġusı durur 224b/2

sebük-bār < *Far.* Hafif yüklü

s. u çālāk 230b/16

sebük-ḫīz < *Far.* Kıvrak, hareketli

s. 244b/4

sebük-ʻinān < *Far.+Ar.* Hızlı koşan

s.+ı 217b/8

sebük-rev < *Far.* Hızlı giden, çabuk giden

s. 243a/9

sebük-revlik < *Far.+T.* Hızlı gitme

s.+idin édi 250b/8

sebük-tāz < *Far.* Çabuk koşma, hızlı hareket etme

s. (semend-i s.) 217a/3

sedd < *Ar.* Tıkama, kapama, set çekme

s.-i rāh 251b/13

s.+iġa 239b/3, 275b/1

sefāyin < *Ar. sefā'in* Gemiler

s. 243b/12

sefer < *Ar.* Yolculuk

s. 259a/13, 270b/12

s. (esbāb-ı s.) 233a/7, 282b/14

s. (tehiyye-i esbāb-ı s.) 254b/10

s.-i hümāyūnda 278a/14

s.-i mübārekde 277b/6

s. üçün (tehiyye-i esbāb-ı s.) 270b/11

s. eyle- 255a/1

s.+niŋ 203a/1, 278a/14

s.+ġa 253b/16

s.+de 215b/17, 233b/2, 270a/2

s.+din 200b/5, 266b/15

s.+iġa 270a/8

s.+ide 217b/1

sefer-intiẓām < *Ar.* Yolculuk tertip etme

s. tap- (ser-encām-ı mehāmm-ı s.) 233a/8

seḫā < *Ar.* Cömertlik, elaçıklığı

s. 215a/15

seḥāb < *Ar.* Bulut

s. (reşeḥāt-ı s.) 261b/15

sehāvet < *Ar.* Cömertlik

s. 220b/9

seḥer < *Ar.* Tan ağarmasından önceki vakit

s. 205a/12, 261a/13

seḥer-gāh < *Ar.+Far.* Seher vakti

s. 259a/7

sehī < *Far.* Düz, doğru

s. 247a/15

sehīm < *Ar.* Pay sahibi, hissedar; eşit

s. (muḳātele-i s.) 208a/1

s. bile (sipāh-ı s.) 236b/4

s. ü şerīk ḳıl- 226a/5

sehl < *Ar.* Kolay

s.-i tefekkür bile 216b/12

sehm-gīn < *Far.* Korkunç

s. (ṣalābet-i s.) 264b/16

s. (sipāh-ı s.) 251b/15

sehm-nāk < *Far.* Korkunç

s. 294a/8

s. (ṣarṣar-ı s.) 212a/6

sehm-nāḳ< *Far.* Korkunç

s.+nı (debdebe-i s.) 265a/9

sekiz Sekiz → **sékiz, sékkiz**

s. 222a/17, 284b/5

seksen Seksen

s. çaġlıġ 245b/11

sekte < *Ar.* Felç

s. bile (maraż-ı s.) 204a/15

selāmet < *Ar.* Esenlik

s. kél- 256a/7

şelāşe < *Ar.* Üç

ş. (enhār-ı ş.) 274b/10, 274b/13

ş.+din (enhār-ı ş.) 275a/14

selāset < *Ar.* Sözdeki akıcılık

s. bile 251b/4

selāsil < *Ar.* Zincirler

s.-i bī-cān bile 300a/3

s.-i girān bile 295a/5

s.+iġa 270a/3

selāṭīn < *Ar.* Sultanlar

s. 215b/4, 215b/9, 219a/17

s.-i ʻālī-mekān (efḍal-ı s.) 241a/9

s. (server-i s.) 282b/8

s.-i āfāḳ 214b/17

s.-i ʿālem (güzīde-i s.) 267b/13

s.-i ʿālem (ḫulāṣa-ı s.) 224b/17

s.-i ʿālem (server-i s.) 277b/9

s.-i ʿālī-mekān (zübde-i s.) 229a/7

s -i ʿālī-maḳām (aʿdel-i s.) 251a/1

s.+dür (zīver-i iklīl-i iḳbāl-ı s.) 219b/1

s.+ni 213a/5

selḫ < *Ar.* Arap aylarının son günü

s.+ide 228b/2, 239a/1, 250b/9, 266a/16, 271b/2, 287a/2

semʿ < *Ar.* Kulak

s.-i şerīfiġa 208a/15, 254b/4

s.-i şerīfleriġa 256a/7

s.+i 238b/9

s.+iġa 284b/16, 290b/1

s.+leriġa (şerīf-i s.) 269a/10

semā < *Ar. semā'* Gökyüzü

s.+ġa 244a/15, 244b/2

s.+ġa çék- 263b/8

semāḥat < *Ar.* Cömertlik

s. 225a/7

şemān ve ʿaşer ve sitte-mi'e Altı yüz on sekiz

ş. (sene-i ş.) 223b/12

semāvī < *Ar.* İlahî, Allah'a dair

s.+din (ḥādişāt-ı s.) 222a/4

s. yanlıġ (āfet-i s.) 234a/14

semen < *Far.* Yasemin

s.-i temeyyüzġa 216b/7

semend < *Far.* Çevik ve gösterişli at

s. 250a/10

s.-i berḳ-pā 232a/11

s.-i berḳ-tāzın 218b/4

s.-i ṣabā-reftār 232b/2

s.-i ṣarṣar-ḫırām-ı zerrīn-licāmġa 233a/11

s.-i ṣarṣar-ı ḫırām bile 278a/3

s.-i sebük-tāz 217a/3

s.-i tīz-kām-ı devletġa 253b/4

s. üzre 262a/17, 262a/4

s. ḳıl- 262a/17

s.+ini 221a/10

s.+iġa (devlet-i s.) 288b/16

semt < *Ar.* Yön, taraf

s.-i taḳrīrġa 224b/1

s.-i taḥrīr tap- 299b/10

semtü'r-re's < *Ar.* Başucu

s.+ġa 266b/13

semūm < *Ar.* Sam yeli

s. 248b/12

şenā < *Ar. şenā'* Övgü, övme

ş. (şükr ü ş.) 256b/3

sene < *Ar.* Yıl

s. 201b/10, 203b/17, 209b/12, 216a/5, 217b/10, 219b/9, 236b/1, 251a/10

s.-i hicriyye 225a/17, 229a/4, 270b/16, 279b/11

s.-i meẕkūrede 202b/5

s.-i meẕkūresi 292b/17

s.-i şemān ve 'aşer ve sitte-mi'e 223b/12

sengek < *Far.* Küçük taş

s. 226b/16, 253b/8

senger Siper, hendek

s. 237b/17, 282a/2

s. üzre 282a/1

s. ét- 281b/11

s. ḳıl- 226a/17

s.+niŋ 286b/16

s.+iġa 281b/17

s.+idin 281b/14

sengīn < *Far.* Taştan, taştan yapılmış

s. (leşker-i s.) 202a/6, 203b/15

sep- Serpmek, dağıtmak, fışkırtmak

s.-ip 262a/8

ser < *Far.* Baş

s.-i ḥakimiyyetin 229a/10

s.-i iftiḫār 251b/7

s.-i iftiḫārın 271a/4, 280b/10

serā-perde < *Far.* Saray perdesi; otağ

s.-i iclālnı 258a/2

s.-i şāhī 247b/6

s. bile (pīş-ḫāne ve) 283b/14

s.+ni 283b/15

ser-ā-ser < *Far.* Baştan başa, büsbütün

s. 243a/6, 258b/11, 297b/8

ser-āmed < *Far.* Başta gelen, önde gelen

s.+i 211b/6

sera-ā-ser < *Far.* Baştan başa, büsbütün

s. 287b/1

serāsīme-vār < *Far.* Afallayarak, telaşla

s. 294a/5, 298a/3

ser-'asker < *Far.* Komutan, başkomutan

s. ḳıl- 207a/1

serāy < *Far.* Saray

s.-ı fānīdin 280a/12

serāyā < *Far.* Süvari müfrezeleri

s. 277b/6

ser-be-ser < *Far.* Baştan başa, tüm, bütün

s. 224b/2, 250a/11, 252a/17

s. bol- 292b/5

ser-bülend < *Far.* Başı yüksek, yüce

s. 262a/17

s. ü ser-efrāz bolup dururlar (mümtāz u ercümend ü s.) 280a/2

s. bol- 245b/4

s. ḳıl- 207b/8

ser-bülendlıġ < *Far.+T.* Başı yüksekte olma, yücelik

s. yétkür- 229a/12

serdār < *Far.* Komutan

s.-ı düşmen-şikār 204a/11

s.-ı şecā'atdur (sāye-perverd-i s.) 219b/5

s.+larıdın 279b/13

s.+nı 280a/5

ser-defter < *Far.+Ar.* Önde bulunan, ileri geçen

s.-i ehl-i fesādnı 299a/12

s.-i ḫavāḳīn 282b/8

s.+i 211b/6, 218a/4, 263a/10, 292b/6

ser-encām < *Far.* Serüven, başa gelen

s.+ı üçün 241b/4

s.-ı mehāmm-ı sefer-intiẓām tap- 233a/8

s.+ıġa 254b/5, 272a/7

ser-efgende < *Far.* Başı önde, başı eğik

s.+si bol- 238b/6

ser-efgendelik < *Far.+T.* Baş eğikliği, başkasının emri altına girme

s. 214b/7, 266b/8

ser-efrāz < *Far.* Başı yüce, başı yukarıda, onurlu → **ser-firāz**

s. 217b/16, 223b/7, 227a/11, 242b/14, 245a/14, 247b/10

s. (ḫil'at-ı s.) 249b/10

s. (mümtāz u s.) 231a/16

s. bol- (mümtāz u s.) 241a/3, 278b/14

s. bolup dururlar 255b/5

s. bolup dururlar (mümtāz u ercümend ü ser-bülend ü s.) 280a/2

s. bolup dururlar (mümtāz u s.) 256a/16

s. ét- 238b/11, 270b/15, 277b/4

s.+ı 214b/17

s. ḳıl- 248b/4, 280b/8, 290a/1, 291a/5

s. ḳıl- (mümtāz u s.) 250a/2, 285a/14

s. ḳıl- (müfteḫir ü s.) 300a/12

s. ol- 262b/1

ser-efrāzlıġ < *Far.* Başı yüce olma, onurlu olma → **ser-efrāzlıḳ**

s. yétkürüp dururlar (ḫursendlıġ ve s.) 240a/9

s. yétkürüp durur 211a/2, 227a/15

s. yétkürüp dururlar 241b/9

ser-efrāzlıḳ < *Far.* Başı yüce olma, onurlu olma → **ser-efrāzlıġ**

s. 206a/10

s. yetkürüp dururlar 254b/10

ser-efşānlıġ < *Far.+T.* Baş kesme → **ser-efşānlıḳ**

s. ḳılur érdi 264a/17

s. ḳılur érdiler 209b/8

s. ḳılurlar érdi 237b/12

s.+ġa 218a/17, 284b/8

ser-efşānlıḳ < *Far.+T.* Baş kesme → **ser-efşānlıġ**

s.+ġa 291a/12

Sereṭān < *Ar.* Yengeç burcu

S. 225b/1

S.+ınıŋ 270b/17, 283a/2

ser-firāz < *Far.* Başı yüce, onurlu → **ser-efrāz**

s.+ı 213b/12

s. ol- 228b/10

ser-fitne < *Far.* Fitne başı, fitne çıkaran

s.-i fesādnı 269b/9

ser-gerdān < *Far.* Avare, aylak

s. bol- (āvāre vü s.) 275b/10

ser-gerdānlıġ < *Far.+T.* Avarelik, aylaklık

s. tart- 205b/5

ser-gerde < *Far.* Lider, komutan

s. 202a/11, 203a/14

s. (her emīr ü s.) 263a/7

s. ḳıl- 276a/3, 280a/6, 285b/11

s.+ler 234a/17

s.+ler (ümerā vü s.) 263a/6

s.+leridin 297b/3

s.+lerni 263a/13

s.+ni 203b/16, 278b/10, 279b/13

s.+siġa 234b/13

ser-gerdelik(g) < *Far.* Liderlik, komutanlık

s.+i 297a/13

ser-geşte < *Far.* Şaşkın, avare, perişan

s. 223b/6

s. (a‘dā-yı s.) 258a/5

s.-i ṣaḥārā-yı veḳāḥatnıŋ 230a/12

s.+leri 238a/15

ser-ḥadd < *Ar.+Far.* Sınır, serhat

s.+larıdın 273b/6

s.+larını 273b/4

ser-ḥaddāt < *Far.+Ar.* Sınırlar, hudutlar

s.+ıġa 206a/16

ser-ḥalḳa < *Far.+Ar.* Grup başı

s.-ı ehl-i ʿināḍ 292a/7

serheng < *Far.* Çavuş; albay

s.-i ṣāḥib-ferhengler 287a/13

ser-ḫoş < *Far.* Sarhoş

s. 246b/3

s. ḳıl- 258b/7

s.+ı 246b/7

serī < *Far.* Bir baş

s. 219b/5

serīr < *Ar.* Taht

s. 211a/12

s. (sevdā-yı tāc-ı s.) 231a/4

s. (şāh-ı çarḫ-ı s.) 260a/3

s.-i bī-pīr (ṣūfī-i s.) 292b/6

s. ét- (cülūs-ı s.) 243b/5

s.+i üzre 225a/2

s.+iġa 215b/4, 228b/11, 229b/1, 229b/6, 268a/2

s.+ide 215a/2, 220b/13, 241a/11

serīr-ārā < *Ar.+Far.* Tahtı süsleyen

s.-yı mülk-i Pād-şāhī 253b/13

serīʿü's-seyr < *Ar.* Hızlı giden

s. dék (ḳamer-i s.) 233b/4

ser-kār < *Far.* İşin başındaki kişi, şef, lider

s.+ların 233a/7

ser-keş < *Far.* İtaatsiz, dikbaşlı

s. 242a/9

s.+leri 241a/6

s.+leriniŋ 254b/7

ser-keşlik < *Far.+T.* İtaatsizlik, dikbaşlılık

s. (ʿināḍ u s.) 240a/14

s. ét- (ʿināḍ u s.) 250b/16

s. ḳılur érdi 247a/11

ser-kūb < *Far.* Düşman kalesi karşısına kurulan kule

s. 254b/1

s.+lar 233b/9

ser-kūb < *Far.* Baş ezen

s.+ıġa 234b/16

ser-māye < *Far.* Anamal, anapara

s.-i devlet 216a/15

sermedî < *Far.* Ebedîlik, kalıcılık, süreklilik

s. (firāzende-i devlet-i s.) 215a/6

ser-nigūn < *Far.* Başaşağı, tepe takla

s. 215b/3, 222a/16, 286b/3, 297b/11

s. eyle- 212b/3

ser-nihān < *Far.* Baş eğen

s.+ınıŋ içki maḥremi érdiler 233a/13

ser-nüvişt < *Far.* Yazgı, alın yazısı

s. 282b/4

ser-pençe < *Far.* El

s.+siġa 234a/15

ser-rişte < *Far.* İpucu

s.-i şebātnı 219a/5

s.+sin 269a/14

ser-sebze < *Far.* Yemyeşil

s.-i devlet durur 292a/15

ser-şār < *Far.* Dolu

s.-ı devlet 247a/1

s.-ı bāde-i nevāziş ḳıl- 277b/1

s.-ı bāde-i sürūr ét- 244a/8

s.-ı ġanāyim 246a/6

s.-ı in'ām 258b/9

s.-ı keyfiyyet bolur érdi 216b/16

se-şenbih < *Far.* Salı

s. 204b/7, 237b/8, 240a/1, 253b/4, 257a/15, 266a/15, 271a/14, 271b/5, 275a/1, 277b/15, 285a/10, 290b/1

s. érdi 246a/10

ser-tā-ḳadem < *Far.+Ar.* Baştan ayağa kadar

s. 259a/11

ser-tā-ser < *Far.* Baştan başa, bütün, hep

s. 247a/6

ser ü pā < *Far.* Baş ve ayak → **ser ü pāy**

s. 243a/6

ser ü pāy < *Far.* Baş ve ayak → **ser ü pā**

s. 250b/5

s.-ı şāhāne 227b/17, 247b/12

serv < *Far.* Selvi ağacı

s.-i ḫırāmān kibi 247a/15

s.+i 220b/12

ser-vaḳt < *Far.+Ar.* Görüşme odası

s.+ıġa 221b/6

server < *Far.* Önder, lider, baş

s.-i selāṭīn 282b/8

s.-i selāṭīn-i ‘ālem 277b/9

s.+i 218a/4, 263a/10, 292b/5

ṣevābit < *Ar.* Yıldızlar

ṣ.-i ḥacle-nişīnleri 258a/13

sevāḥil < *Ar.* Kıyılar, sahiller

s.+i bile 206a/2

s.+idaġı 274a/1

s.+ide 245b/9

s.+in 256b/11

sevāniḥ < *Ar.* Kalbe doğanlar, akla doğanlar, akla gelenler

s. 278b/15

s.-i ġarībesınıŋ 236a/15

sevdā < *Ar. sevdā’* Aşk

s.-yı ḫām 268b/14

s.-yı ḫāmnı 293a/5

s.-yı tāc-ı serīr 231a/4

sevdā-ger < *Far.* Tüccar

s. 278a/17

s.+i bile 254a/11

s.+in 203b/9

s.+ni 203a/15

sevdā-ḫāne < *Ar.+Far.* Ticarethane

s.+si durur 254a/8

seyl < *Ar.* Sel

s. 239b/10

s. içre 239b/12

s.+i 289a/12

s.+i birle 230a/8

s.+iġa 239b/11

seyr < *Ar.* Yürüme, hareket, seyir

s. ü ṣaḥrā 216b/17

s. ü temāşā ḳılmaḳ bile 228b/1

s.-i isti‘āre ḳıl- (sür‘at-ı s.) 279b/15

s. bolma- 257b/8

s. ét- 248a/9

s. ḳıl- 214a/5, 248b/17

seyyāre < *Ar.* Güneşin etrafında dolaşan

s. 258a/14

Seyyīd < *Ar.* Seyyid; Hz. Hasan’ın soyundan gelen

S.-i necīb 211b/5

sezā-vār < *Far.* Uygun, yaraşır

s. bolup durur 234b/17

s. körüp dururlar (lāyıḳ u s.) 225a/14

s. ol- 248b/8

sékiz Sekiz → **sekiz, sékkiz**

s. 254a/13, 272b/13, 273a/8

sékizlençi Sekizinci

s. 203b/6, 279b/10, 282a/10

sékkiz Sekiz → **sekiz, sékiz**

s. 273a/5, 274a/11, 274a/9

s.+ide 290b/1

sékkiz miŋ Sekiz bin

s. 290b/3

sén Sen

s. 214a/6, 254a/4

séniŋ Senin

s. 223b/2, 257a/12

ṣıdḳ < *Ar.* Doğruluk

ṣ. 257a/8

ṣ. u iḫlāṣ 253b/17

ṣ. u iḫlāṣ eyle- 214b/14

ṣ.+ıġa 292b/3

ṣıfat < *Ar.* Nitelik, keyfiyet, durum, özellik

ṣ. 233b/17, 243a/2, 253a/3, 261a/10, 296a/8

ṣ. (her ṣ.) 249a/2

ṣıfāt < *Ar.* Sıfatlar, özellikler

ṣ. 209a/9

ṣ.+ıda 228b/15

sıġ- Sığmak

s.-mas 242b/17

ṣıḥḥat < *Ar.* Sağlık

ṣ. 257a/5

ṣ. tap- 257a/4

ṣ.+ımġa (gülistān-ı ṣ.) 256a/2

ṣıḥḥatlıġ < *Ar.+T.* Sağlıklı

ṣ.+ġa 266b/3

sın- Kırılmak

s.-dı 263b/11

sındur- Kırdırmak, bozdurmak

s.-mayın 265b/3, 291b/16

s.-up 215b/15, 287a/9, 298a/5

sındurmaḳ Kırdırmak, bozdurmak

s. 292b/15

ṣırāṭ < *Ar.* Yol

ṣ.-ı müstaḳīmdin 268a/9

sidre < *Ar.* Arabistan kirazı, en yüksek makam

s.+ġa 248b/11

Sifendiyār-āsā < *Far.* İsfendiyar gibi

S. 242b/6

sigri- Seğirtmek, koşmak

s.-ben 244b/4, 278a/5

ṣiḳa < *Ar.* Güvenilir kişi

ṣ.+dın 212a/2

Sikender < Yun.> *Far.* İskender

Sikender-ḥaşem < *Far.+Ar.* İskerder gibi maiyeti olan

S. 251a/15

Sikender-ḳudret < *Far.+Ar.* İskender gibi kudretli

S. 253b/14

sikke < *Ar.* Madenî paralara vurulan damga

s. atı bile 215b/8

silāḥ < *Ar.* Silah

s. 223a/1, 261b/17, 293b/10

s. ara 260a/2

s. içre 260a/2

siliḥ-şūrlıḳ < *Ar.+Far.+T.* Silahşörlük, silahlı askerlik

s. birle 220a/16

s. içre olup s.) 255b/13

silk < *Ar.* İplik; dizi

s.-i cem'iyyetiġa 208b/12, 210b/5

s.-i taḥrīr 224b/1

s.+ige 235a/3, 238b/5, 281b/4

s.+ige çék- (naẓm s.) 200b/3

s.+ige çékil- 214b/6

s.+ige çékil- (raḳam s.) 279b/8

s.+ige kéyür- (taḥrīr s.) 267a/8

s.+ige kéyürül- (taḥrīr s.) 228b/8

s.+ige tartıp érdim 225b/17

silk- Silkmek

s.-ip étek 214a/5

silsile < *Ar.* Zincir

s.-i devletini 282a/15

s.-i 'inād durur érdiler (muḥarrik-i s.) 239a/11

s.-i fesād (muḥarrik-i s.) 230a/4

s.-i ḥareket 267a/14

s.-i in'iḳādı 297b/15

s.-i nifāḳnı 268a/8

s.+siġa 270b/6

sīm < *Ar.* Gümüş

s. 262b/2, 266b/8

s. ü zer 215b/8, 249b/8, 250a/11, 266b/9

s. ü zer saç- 250a/7

s. birle (zer ü s.) 254a/9

sīm-āb < *Far.* Civa

s. 297b/8

sīm-gūn < *Far.* Gümüş renkli

s. 242a/14

sīmīn < *Far.* Gümüşten yapılmış

s. 208b/1

sīmurġ < *Far.* Anka kuşu, masal kuşu

s. ése 244b/1

sinān < *Ar.* Mızrak; süngü

s. 252a/16, 260a/11, 289a/13

s. u başaḳ 220b/1

s. (meşḳ-i nūk-ı s.) 296b/11

s. (tīġ u s.) 226b/9

s.-ı cān-sitān 220a/6, 253a/8, 287b/2, 284b/5

s.-ı cān-sitān bile 221b/14

s.-ı celādet bile 217b/6

s.-ı cān-sitān bile (şa‘āşa‘-ı s.) 221a/4

s.-ı cān-sitānıdın 218b/8

s.-ı ecel 255b/14

s.-ı ḫārā-şikāf 288b/2

s.-ı ḫūn-rīznıŋ 226b/5

s.+ı bile 297a/1

s.+ıdın 218b/17

s.+ını tünd (nūk-ı s.) 261a/12

s.+lar 260a/16, 263b/11

senc < *Far.* Arapların davullarından asılı zil

s. 286a/6

sīne < *Far.* Göğüs, sine

s.-i ḫaṣmġa 296b/12

s.-i pür-cerāḥatlarıġa 225b/8

s.-i pür-kīneisiġa 288b/3

s.+sin 232b/5

s.+side (kānūn-ı s.) 201a/15

s.+leride (kānūn-ı s.) 264b/2

sipāh < *Far.* Asker; ordu → **sipeh**

s. 202a/17, 245b/10, 250b/1, 258a/3, 259a/8, 259b/16, 261a/5, 283a/15, 295b/4

s. (ḫayl u s.) 205b/1, 251b/11

s.-ı ‘adū 205b/2

s.-ı a‘dā 274a/7

s.-ı cerrār 204b/13, 274b/1

s.-ı cerrār bile 204b/9

s.-ı derd 223b/16

s.-ı devlet ḳıl- 245a/1

s.-ı ḫūn-ḫᵛārnıŋ 254b/7

s.-ı hücūm 296a/7

s.-ı ḳāhire 251b/9

s.-ı kevākibni 296a/3

s.-ı kīne-güẕār bile 202b/7, 235b/16

s. (şāh u s.) 243b/17, 244b/14, 254b/17

s.-ı muḫālifdin 237b/12

s.-ı sehm-ġīn 251b/14

s.-ı manṣūre 232b/1

s.-ı manṣūre bile 295b/15

s.-ı manṣūredin 253a/9

s.-ı mevfūre 240b/1

s.-ı muḫālefetġa 235a/5

s. (muḳaddime-i s.) 285b/13

s.-ı nā-maḥdūd 206b/12

s.-ı nuṣret-dest-gāh 237a/7

s.-ı nuṣret-penāh 204b/17, 222b/12, 253a/5, 255b/7, 271a/9, 271b/6, 298a/8

s.-ı nuṣret-penāh bile 208b/17, 236a/3, 240b/9, 252a/10, 297a/4

s.-ı nuṣret-penāhdın 205a/14, 237b/7, 286b/11, 288b/7

s.-ı nuṣret-penāhġa 209b/10

s.-ı nuṣret-penāhınıŋ 231b/8

s.-ı nuṣret-penāhnıŋ 262b/6, 287b/14

s.-ı sehīm bile 236b/4

s.-ı şigerf 263a/15

s.-ı tefriḳanı 210b/5

s.-ı ẓafer-dest-gāhnıŋ 252b/2

s.-ı ẓafer-penāh dağı 252b/15

s.-ı ẓafer-penāhdın 237b/16

s. içre 260a/3

s. bile 265b/14, 279a/7, 285a/15, 290b/3, 298a/7

s. bol- (emīr ü s.) 296a/8

s. çék- (s.) 243b/13, 261b/3

s. çék- (ḫayl u s.) 215b/14

s.+nıŋ 285a/2

s.+ı 204a/10, 206b/3, 208a/5, 210a/3, 210b/2, 221a/2, 223b/17, 241a/14

s.+ı bile 202b/16, 220a/12, 237b/10, 262b/4, 263a/3, 265a/4, 274a/6, 284b/3, 295b/11

s.+ınıŋ 222b/12

s.+ın 221a/14, 256a/9

s.+ıġa 208a/12, 223b/10, 226a/14, 264a/16

s.+ıġaça 263b/6

s.+ıdın 203a/10, 203a/14, 205a/5, 234a/9, 280a/5, 292a/12, 293a/16, 293a/7

sipāhī-gerlik < *Ar.+Far.* Askerlik

s. 217a/12, 265a/8

sipeh < *Far.* Asker, ordu → **sipāh**

s. 233b/8, 248b/15, 252a/16, 294a/8, 295b/6

s.+ġa 244b/11

sipeh-dār < *Far.* Komutan, başkomutan

s. 207a/1, 261b/9

s.+nı 240b/8

s.+lar 261a/4, 297a/6

s.+lar birle 262b/3

s.+lardın 262b/14, 297b/1

s.+larnı 295b/1, 296b/2, 300a/12

siper < *Far.* Siper, korunak

s.+ler 264a/3

sipihr < *Far.* Gökyüzü

s. 220b/8

s. (dergāh-ı s.) 235a/14, 268a/3

s.-i būḳalemūnnıŋ 220a/7

s.-i vājgūnnıŋ 206b/7

s.-i esīr 264b/13

s.+din 278a/5

s.+i üzre 225a/2

s.+ide 215a/2, 220b/8, 229a/15, 241a/11

sipihr-dest-gāh < *Far.* Makamı gökyüzü kadar yüce olan

s.+nıŋ (ḥażret-i pād-şāh-ı s.) 256b/14

sipihr-esās < *Far.+Ar.* Temeli gökyüzü kadar yüce olan

s.+ġa (bār-gāh-ı s.) 232a/8

sipihr-iştibāh < *Far.+Ar.* Gökyüzü gibi

s. (dergāh-ı s.) 238a/1

s.+ġa (dergāh-ı s.) 273a/11

s.+ġa (mülāzemet-i dergāh-ı s.) 274b/7

s.+ıġa (dergāh-ı s.) 207b/16

s.+nıŋ (dergāh-ı s.) 231a/14

sipihr-mekān < *Far.+Ar.* Mekanı gökyüzü gibi olan

s. 261b/10

sipihr-timsāl < *Far.+Ar.* Gökyüzü gibi

s. ḳıl- (mażreb-i bār-gāh-ı s.) 252a/2

sīr-āb < *Far.* Suya kanmış

s. 255a/17

s. (şād-kām u s.) 233b/8

s. étip durur 261b/15

s. ḳıl- 238a/11

sirāyet < *Ar.* Geçme, bulaşma, yayılma

s. ḳılma-292a/14

sīret < *Ar.* Hal, ahlak

s.+i 246b/1

s.+iŋ 214a/7

sitām < *Far.* Altın ve gümüş işlemeli at başlığı

s.-ı muraṣṣa‘ 262a/5

s.+ı 242a/11

s.+ını 261a/7

sitāre-sipāh < *Far.* Yıldızlar kadar kalabalık ordusu olan

s. (sulṭān-ı s.) 229a/6

sitem < *Far.* Zulüm, eziyet

s. 214a/2

s. (cüz-i s.) 215b/1

s.-i irtikāb eyle- 211a/13

s. körme- 215a/17

s.+dür (nifāḳ u s.) 212b/15

sitem-fezālıġ < *Far.+T.* Sitem artırma

s. ḳıl- 264b/8

sitem-rāh < *Far.+Ar.* Eziyet yolu

s. 208b/1

sitīz < *Far.* Kavga, çekişme

s. ü āvīz 209b/7

s. (telāş u s.) 220a/16

s. eyle- 263b/1

s. eyle- (telāş u s.) 209a/7

siyā-pūr

s. 293a/17

siyādet-me'āb < *Ar.* Seyyitlik sığınağı

s. 243a/12

s. (ḥażret-i s.) 249a/15

siyādet-penāh < *Ar.* Seyyitlik sığınağı

s. 227a/12, 241b/13, 244a/3, 296b/13

siyāset < *Ar.* Politika

s. 267a/13

s.+ġa 284a/9

s.+i (mi'mār-ı s.) 229a/1

s.+i (pertev-i s.) 201a/9

s.+idin (ṣadme-i s.) 200b/6

siyāset-gāh < *Ar.+Far.* İdam cezası uygulanan alan

s.+da 232a/5, 239a/12

s.+ġa 299a/16

siyeh-çāl < *Far.* Kara çukur

s.-ı 'uḳūbetġa 239a/14

siyeh-pūş < *Far.* Karalar giyen

s.-ı muṣībet 206b/10

siyünçilet- Müjdeletmek

s.-üp 277a/17

soġur- Çıkarmak, sıyırmak

s.-up 252b/4

ṣoḥbet < *Ar.* Konuşma

ṣ. tut- 216b/15

ṣ.+din 259a/8

ṣ.+ide durur érdiler 269b/7

sol Sol taraf

s. 218a/6, 265a/6, 285b/10, 289a/2

soŋ Son, sonra

s. 206b/11

s. (andın s.) 237a/9

s. (barġandın s.) 200b/7

s. (edāsıdın s.) 246b/17

s. (ḫādişe-i külfet-āmīzidin s.) 226a/12

s. (ḳaṭ‘ıdın s.) 239a/1

s. (kélgendin s.) 237a/12

s. (mundın s.) 219a/9

s. (mütemekkin bolġandın s.) 229b/6

s. (pürsiş-i aḥvāldın s.) 238b/14

s. (taḫḳīḳ ḳılġandın s.) 223a/17

s. (taŋ atġandın s.) 244a/5

s. (tedfīnidin s.) 223b/9

s. (ṭulū‘ étkendin s.) 255a/12

s. (üç kündin s.) 285a/6

s. (vaḳāyi‘din s.) 237a/2

s. (vāḳı‘adın s.) 236b/4, 237a/7

s.+ı (tüzlük s.) 257b/2

soŋġı Sonraki

s. 207a/7, 208b/11, 217b/1, 272a/2, 237b/7, 239b/14, 249b/2, 251b/17, 265a/15, 265b/15, 270a/6, 284b/1

s.+n (çerig s.) 257a/14

soŋra Sonra

s. (alınġandın s.) 266a/5

s. (andın s.) 232a/6, 239a/9, 289a/11, 289b/7

s. (barġandın s.) 262b/6, 294b/9

s. (bir néççe fırṣatdın s.) 206a/5

s. (bulardın s.) 263a/1

s. (bu vāḳı‘adın s.) 237b/6

s. (edāsıdın s.) 242a/2, 248a/6, 250b/5, 295a/17

s. (Emīr Velī Atalıḳ’dın s.) 202b/9

s. (eyyāmdın s.) 268b/11

s. (eyyāmıdın s.) 271b/16

s. (fārigˇ bolġandın s.) 261b/11

s. (ferāġ tapġandın s.) 300a/2

s. (fevtidin s.) 265b/8

s. (ḫādişesidin s.) 267b/10

s. (helāketġa yetkendin s.) 297b/13

s. (‘itābdın s.) 299a/13

s. (ḳaṭ‘ıdın s.) 235a/12

s. (ḳatlıdın s.) 280b/13

s. (kélgendin s.) 254b/7, 257a/3, 264b/5, 266a/12, 269b/8, 274b/17, 281b/17

s. (Raḥman-ḳulı Bék s.) 210a/6

s. (kün s.) 225a/17, 281b/11

s. (kündin s.) 202b/11, 206a/12, 266b/3

s. (mundın s.) 234a/4

s. (müctemi' bolġandın s.) 204b/2

s. (müşāhedesidin s.) 237b/15

s. (namāz-ı cum'adın s.) 279b/1

s. (namāzdın s.) 204b/13

s. (nehżat ḳılġandın s.) 275b/17

s. (nevrūzdın s.) 279b/10

s. (ötkendin s.) 291a/2

s. (peşīndin s.) 225b/2, 273b/14

s. (ṣubḥdın s.) 278a/6

s. (şehādet derecesige yetkendin s.) 279a/4

s. (taḥkīḳ ḳılġandın s.) 269a/8

s. (taḫliyesidin s.) 201a/1

s. (ṭalī'a-ı ṣubḥdın s.) 205a/14, 290b/1

s. (ṭayy-ı merāḥildin s.) 233b/5, 253b/4

s. (ṭulū'ıdın s.) 294b/1

s. (tutulġandın s.) 297b/13

s. ('ubūr ḳılġandın s.) 298b/12

s. (vāḳı'a-ı düşmen-güdāzdın s.) 253a/13

s. (vāḳı'adın s.) 234b/10

s. (vāḳı'asıdın s.) 201b/10, 204b/1, 298b/17

s. (yegirme kündin s.) 275a/17

s. (yetüşkendin s.) 269b/1

s. durur érdi (kündin s.) 270a/17

s. durur érdi (namāz-ı cum'adın s.) 281a/7

sor- Sormak

s.-ay 214a/17

soy- (Hayvan**)** soymak, kesmek

s.-up 282a/4

söyen- Yaslanmak, yan üzere dayanmak

s.-ip 210b/13

söz Söz, laf

s. 228b/12, 241a/7, 276b/5

s. içre 244a/17

s.+de 238a/12

s. ile 261a/17

s.+i (her s.) 247a/16

s.+i bile 284a/8

s.+iġa 258b/16

s.+in 254b/2

s.+ler 230a/15

s.+ler bile 234a/3

s.+leri 234a/3, 276b/5

su Su

s. 204a/12, 211a/14, 211a/6, 212a/11, 224a/14, 248b/1,

251b/4, 262a/8, 271b/15, 271b/16, 271b/17, 275a/14, 275b/3

s. içre 212a/4, 212a/5

s. açdur- 280a/14

s. birle 222a/12

s. üzre 212a/9

s. yaŋlıġ 226b/9

s.+nıŋ 212a/7, 222b/16, 272a/4

s.+nı 280b/2

s.+ġa 223a/1, 224a/13

s.+ġaça 224a/12

s.+da 211b/8, 212a/1

s.+dın 223a/15, 298b/3

s.+lardın 275b/10

s.+yı 275a/17

s.+yı yaŋlıġ (Ḫızır s.) 251b/4

s.+dur 243b/10

sū < *Ar.* Kötü

s.-i niyyet 298a/15

su'ālāt < *Ar.* Sorular

s. eyle- 258b/14

ṣubḥ < *Ar.* Sabah

ṣ. 204b/16, 244b/11, 246b/4, 259a/13

ṣ. u şām 229b/4

ṣ. u şāmnı 256b/17

ṣ. (ṣadā-yı ḫande-i ṣ.) 264b/16

ṣ.-ı maḥşerde 211a/15

ṣ.+da (hengām-ı ṭalī'a-ı ṣ.) 269b/2

ṣ.+dın 249b/5

ṣ.+dın (dem-i ṣ.) 212a/14

ṣ.+dın soŋra 278a/6

ṣ.+dın soŋra (ṭalī'a-ı ṣ.) 205a/14, 290b/1

ṣ.+ıġa 228a/8

ṣ.+ıda 207b/17

ṣudūr < *Ar.* Sadrazamlar, kazaskerler

ṣ. tap- 244a/1, 259b/6

ṣ. tap- ('izz-i ṣ.) 271b/7

ṣuffe < *Ar.* Sofa

ṣ.+side 295a/14

ṣūfī < *Ar.* Sûfîlik ünvanına sahip olan

ṣ. 282b/1, 289b/12

ṣ. (penāh-ı ṣ.) 272b/9

ṣ.-i bī-pīr 218a/4

ṣ.-i bī-pīrniŋ 286b/9

ṣ.-i ḍalālet-imtiṣālnıŋ cenāḥ-ı iḳbālı durur érdi 293b/1

ṣ.-i meẕkūr 293a/4

ṣ.-i serīr-i bī-pīr 292b/6

ṣ. dağı 291a/10

ṣ.+niŋ 218b/6, 284a/4, 286a/17, 286b/13, 288a/7, 291a/15

ṣ.+ġa 288a/8, 291a/13, 299b/9

ṣufūf < *Ar.* Saflar, sıralar

ṣ. 218a/10, 252a/15

ṣ.-ı nuṣret-vuḳūfnı 209b/3, 265a/1, 287a/5

ṣ.-ı sa'ādet-vuḳūfnı 252a/11

ṣ. içre 260a/11, 287a/7, 296b/6

ṣ.+ġa (tesviye-i ṣ.) 287a/6

suḫan-senc < *Far.* Ölçülü konuşan, lafını tartıp tartıp konuşan

s. 259a/3

ṣulḥ < *Ar.* Barış, rahatlık, huzur

ṣ. 254b/2

ṣ.+ġa 254b/3

sulṭān < *Ar.* Sultan, hükümdar

s. 223b/17

s.-ı neheng-āsā 224a/14

s.-ı (ḥażret-i s.) 217b/13

s.-ı 'ālem 259a/6

s.-ı a'lā 267b/7

s.-ı Cem-cenāb 292b/7

s.-ı gerdūn-tevān 295a/16

s.-ı gerdūn-tevānnıŋ 214b/1

s.-ı kām-kār 250b/17

s.-ı kām-kār (ḥażret-i s.) 253b/11, 277b/8

s.-ı maġfūr 217a/15, 224b/10, 291a/16

s.-ı maġfūr (ḥażret-i s.) 208a/4

s.-ı ṣāḥib-ḳırān 227a/6

s.-ı ṣāḥib-ḳırān (ḥażret-i s.) 208a/15, 221a/14, 267b/12, 279b/3, 289b/14

s.-ı ṣāḥib-ḳırān-ı gītī-sitānnıŋ (ḥażret-i s.) 282a/13

s.-ı sāḥib-ḳırānīniŋ (ḥażret-i s.) 286b/8, 292b/1

s.-ı ṣāḥib-ḳırānnıŋ (ḥażret-i s.) 292a/9

s.-ı sitāre-sipāh 229a/6

s.-ı Süleymān-rif'at 220b/6

s. édi 213b/8

s.+nıŋ 224a/5, 224a/7, 224a/8

s.+nı 223b/14

s.+ı 213b/7

sulṭānī < *Ar.* Sultana ait, sultanla ilgili; sultanlık

s. (eṣer-i devlet-i s.) 214b/3

s.+din (nevrūz-ı s.) 279b/10

s. durur (muḳarreb-i dergāh-ı s.) 299b/16

sulṭānü'l-'ārifīn < *Ar.* Ariflerin sultanı

s. 246b/8

sulṭānü'l-eṭḳıyā < *Ar.* Takva sahiplerinin sultanı

s. (ḥażret-i s.) 243a/14

sulṭānü'ş-şühedā < *Ar.* Şehitlerin sultanı

s. 266a/12

ṣun' < *Ar.* Güç kudret

ṣ. ile (ḫāme-i ṣ.) 257b/16

ṣunūf < *Ar.* Sınıflar

ṣ.+ıġa 254a/9

sūr < *Far.* Düğün

s. 216a/14

s.+ġa 223b/4

s.+lar 228a/12

ṣūret < *Ar.* Şekil, biçim, görünüş

ṣ.-i mekīdni 294b/5

ṣ.+i 246b/1

ṣ.+in 229b/15

ṣ.+iŋ 214a/7

ṣ.+ler 229b/14

susızlıḳ Susuzluk

s. 204a/8

s.+dın 254b/2

ṣu'ūbet < *Ar.* Güçlük

ṣ.-i bī-pāyān bile 211a/9

suyūr-ġalāt < *Moğ.+Ar.* İhsanlar, hediyeler

s.-ı bī-pāyān bile 249b/6

s.-ı ḫusrevānedin 272b/16

sūzān < *Far.* Yakıcı

s. (āh-ı s.) 294a/14

sūziş < *Far.* Yanan, yangı

s.+ġa 223b/17

sübhānī < *Ar.* İlahî, Allah ile ilgili

s. (a'lām-ı s.) 239a/4

s. (cenāb-ı ẓıll-ı s.) 220b/3

şübūt < *Ar.* Sabitleşme, kesinleşme; gerçekleşme

ş.+ġa 284a/9

südde < *Ar.* Kapı

s.-i ḫilāfet 282a/9, 284b/16, 290a/17

s.-i ḫilāfetġa 269a/9, 277a/4

s.+siniŋ 274a/2

süfle < *Ar. sifle* Aşağılık, ayak takımı

s.+ge 213a/1

süfre-keş < *Ar.+Far.* Sofra çeken

s.+i 258a/15

sühā < *Ar.* Büyükayı takım yıldızının en küçük yıldızı

s. 258a/15

Süheyl < *Ar.* Nuh burcundaki parlak yıldız, Yıldırak

S. 261a/10

sühūlet < *Ar.* Kolaylık

s. bile 205a/1

sükkān < *Ar.* Oturanlar, yerleşik olanlar, sakinler

s.+ıġa 203b/12

süknā < *Ar.* Konut, yerleşim

s. 291a/8

mev'ā vü s. 201a/2

Süleymān-dest-gāh < *Ar.+Far.* Hz. Süleyman gibi kudretli

S. (ḫaḳan-ı S.) 229a/6

Süleymān-fermān < *Ar.+Far.* Fermanı Hz. Süleyman gibi olan

S. 261b/10

Süleymānī < *Ar.* Hz. Süleyman gibi

S. bile (kevkebe-i S.) 287a/3

Süleymān-rif'at < *Ar.* Hz. Süleyman gibi büyük rütbeli

S. (sulṭān-ı S.) 220b/6

süm < *Far.* Toynak

s.-i sütūr 259b/16

s.-i merākib-i devlet bile 242b/7

s.-i raḫş 251a/17

sümüvv < *Ar.* Yücelik

s.-i fıṭrat 217a/11

s.-i ḥamiyyet 228b/14

Sünbüle < *Ar.* Başak burcu

S.+din (āftāb-ı S.) 293b/4

sünbülistān < *Ar.* Sümbül bahçesi

s. 258b/1

süpür- Süpürmek

s.-di 218a/11

sür- Sürmek, sevk etmek, devam ettirmek

s.-üp durur 224a/12

s.-üp dururlar 286a/4

s.-üp dururlar (cür'et yekrānını s.) 287a/15

s.-üp dururlar (devlet-ḫānesiġa s.) 250a/6

s.-üp dururlar (sür'at merkebin s.) 227a/3

s.-üp dururlar ('azīmet merkebini s.) 298b/16

s.-üp (cür'et yekrānın s.) 286b/3

s.-üp durur (yekrān 'azīmetin mu'āvedet ṭarīḳıġa s.) 265b/16

s.-di 250a/10

s.-di (dū-esbe s.) 218b/5

s.-di at 254a/16

s.-dük 289b/2, 289b/7

s.-diler 243b/15

s.-üp (‘inād merkebin fesād ṭarīḳıġa s.) 230b/14

s.-üp (mübārezet yekrānın şecā‘at meydānıġa meydānıġa s.) 208b/9

s.-üp 209a/2, 221a/14, 222b/1, 226b/5, 226b/8, 228a/3, 249a/5, 251b/2, 252a/17, 262a/12, 262a/16, 263b/5, 264a/13, 286a/7, 287b/2, 289b/4, 296b/17, 297a/14

s.-üp (şikār s.) 217a/3

s.-üp (tekāver s.) 209b/7, 297a/7

s.-üp şāhlıġ 229b/5

s.-erge 295b/6

s.-güm (ḳalem s.) 228b/8

s.-er érdiler (yolıġa s.) 221a/17

sürādıḳāt < *Ar.* Otağlar

s.-ı iclāl ḳıl- (maḳarr-ı s.) 253b/3

sür‘at < *Ar.* Hız

s. 228a/3, 290b/6

s. merkebin sürüp dururlar 227a/3

s.-ı seyr-i isti‘āre ḳıl- 279b/15

s.-ı tamām 257b/13

s. içre 242a/9

sürdevül < *Moğ.* Haberciler

s.+ler 261a/1

s.+lerni 290b/11

süren Akın, hamle, saldırı

s. 260a/13

s. sal- 245b/17, 265b/1

şüreyyā < *Ar.* Süreyya, Ülker yıldızı

ş. 214b/15

ş.+dın 278a/5

sürme < *Far.* Sürme; göz ilacı

s. sal- 244b/14

sürmek(g) Sürmek

s. (‘ayş u ‘işret s.) 278a/12

s.+i 217b/6

sürūr < *Ar.* Sevinç, sevinçli yer

s. 228a/12, 267a/2

s. (neşāṭ u s.) 227a/4

s. ét- (ser-şār-ı bāde-i s.) 244a/8

sürül- Sürülmek

s.-di 250b/5

süst < *Far.* Gevşek, zayıf

s. 221b/15

s. (‘ahd-ı s.) 294b/3

s.+iniŋ 242a/12

süst-rāylıḳ < *Far.+Ar.+T.* Zayıf düşünceli lik

s.+dın 229b/14

sütūh < *Far.* Bitkin, yorgun

s. 246a/6

sütūn < *Far.* Sütun, direk, kolon

s.+ı durur érdi 286a/17

sütūr < *Far.* Binek hayvanı

süm-i s. 259b/16

süvār < *Far.* Binen, binici

s. bol- 262a/4

süyūf < *Ar.* Kılıçlar

s.-ı āb-dārnı 252b/3

Ş

şa‘āşa‘ < *Ar.* Parlaklık → **şa‘şa‘a**

ş. 218b/17

ş.-ı sinān-ı cān-sitān bile 221a/4

şa‘bān < *Ar.* Arap takviminin sekizinci ayı

ş. 240b/4, 276b/12

şa‘bānu’l-mu‘aẓẓam < *Ar.* Arap takviminin sekizinci ayı, ulu Şaban (ayı)

ş. 228a/3, 276a/12, 292b/16

şād < *Far.* Sevinçli, memnun

ş. 249b/17

ş. bol- 228b/4, 229b/3

ş. eyle- 266b/17

ş. tut- 216a/4

şād-kām < *Far.* Sevinçli, mutlu, muradına ermiş

ş. 216a/2, 292a/7

ş. u sīr-āb 233b/8

ş. bol- 246b/3

şād-mān < *Far.* Sevinçli, keyifli, mutlu

ş. 226b/14, 249b/16, 264a/9

ş. érür 223b/3

ş. ét- (ḫursend ü ş.) 223b/2

şādlıġ < *Far.+T.* Memnunluk, sevinçli olma

ş.+dın 235b/14

şafaḳ < *Ar.* Gündoğumundan önceki alacakaranlık

ş. 212b/12

şāh < *Far.* Şah

ş. 213a/10, 213a/13, 213a/16, 213a/7, 213a/8, 215a/2, 223a/15, 225a/4, 243a/10, 243b/16, 249a/4, 249a/9, 249b/11, 250a/11, 250a/12,

251b/5, 254a/4, 255a/2, 261b/16, 262b/3, 266b/12, 267b/14

ş. u ḫalāyıḳ 243a/3

ş. u sipāh 243b/17, 244b/14, 254b/17

ş.-ı ʿālem 262a/16

ş.-ı ʿādil 213a/17

ş.-ı ʿālem 213b/7

ş.-ı ʿişret-perest 246a/15

ş.-ı cihān bol- 255a/5

ş.-ı çarḫ-ı serīr 260a/3

ş.-ı felek-cāh 259a/7

ş.-ı ferḫunde-fāl 229b/4

ş.-ı fīrūz-mend 250a/10

ş.-ı güher-baḫş 249b/7

ş.-ı kām-kār 217a/2

ş.-ı muʿallā-ḥaşem 213a/7

ş.-ı mü'eyyed 258b/5

ş.-ı ṣāḥib-vaḳār 251b/6, 260a/10

ş.-ı şehler 214b/17

ş.-ı taḫt üzre 250a/12

ş.-ı vālā 232b/14

ş.-ı yegāne 243a/11

ş.+nıŋ 214b/17

ş.+ġa 233b/3

ş.+ı 213a/14, 242b/4, 261b/5, 264b/15

ş.+ı dék 255a/3

ş.+lar 213b/12

ş.+ları 248b/10

ş.+larnı 220a/1

ş.+sen 214a/6

şāh-bāz < *Far.* İri, beyaz doğan → **şeh-bāz**

ş.-ı iḳbāl ḳıl- (şikār-gāh-ı ş.) 248b/5

ş.+ı 241a/7

şāḫ-sār < *Far.* Çalılık, koruluk

ş.+ıdın 216b/5

şāhā < *Far.* Ey şahım, şahım

ş. 222b/5, 257a/11

şāhāne < *Far.* Şahlara yaraşır, mükemmel, çok güzel, eksiksiz.

ş. (bezm-i ş.) 246a/12

ş. (pāy-ı ş.) 227b/17, 247b/12

ş. bile (nevāziş-i ş.) 257a/10

şāhī < *Far.* Şahlık, şah ile ilgili

ş. (serā-perde-i ş.) 247b/6

şāhid < *Ar.* Tanık, şahit

ş.+i 238a/12

şāhīn-figen < *Far.* Şahin atan

ş. bol- 245a/11

şāhlıġ < *Far.+T.* Şahlık → şāhlıḳ

ş. sür- 229b/5

şaḫṣ < *Ar.* Kişi, şahıs

ş.+ıġa 248b/17

şaḫṣī < *Ar.* Kişisel

ş. (emniyet ü refāhiyyet-i ş.) 235b/11

şāh-süvār < *Far.* Usta binici

ş. 200b/5

şāk < *Ar.* Zor

ş. 201b/7

şaḳī < *Ar.* Bahtsız

ş.+ge (sa'īd ü ş.) 213a/4

şaḳḳ < *Ar.* Yarılma

ş. ḳıl- 297b/11

şaḳḳu'l-ḳamer < *Ar.* Ayın ortadan yarılması

ş. ('ayn-ı ş.) 264a/4

şāl < *Far.* Şal

ş. 250a/9

şām < *Far.* Akşam

ş. (ṣubḥ u ş.) 229b/4

ş.-ı nevrūz tüz- 243a/2

ş. ara 292b/1

ş.+nı (ṣubḥ u ş.) 256b/17

ş.+ġa (namāz-ı ş.) 239b/4

şāmil < *Ar.* Kapsayan, içine alan

ş. 270a/16

ş. bile (nuṣret-i ş.) 291a/2

ş. bol- 231a/16

şāne < *Far.* Omuz

ş.+si bile 222a/1

şarāb < *Ar.* İçilecek şey; şarap

ş.+dın 216b/16

ş.+ın 267a/15

ş.-ı zehr-i memāt 269a/13

şārī' < *Ar.* Ara yol

ş.+iġa 209a/15

ş.+de 221b/2

şarḳ < *Ar.* Doğu

ş.+ıġa 297a/10

ş.+ġa (cānib-i ş.) 296a/13

ş.+ıda 207b/14

şarḳī < *Ar.* Doğu ile ilgili

ş. 247a/4, 249b/2, 253a/16, 271a/15, 273b/6, 276a/15, 296a/15

ş. (emīr-i ş.) 296a/2

ş.+si (ḥadd-ı ş.) 245a/7

ş.+side (ṭaraf-ı ş.) 230b/8

şa'şa'a < *Ar.* Parlaklık, gösteriş → **şa'āşa**

ş.-ı cilvesi bile 264b/14

şāṭır < *Ar.* Şen, neşeli

ş.-ı nīk-pey 262a/14

ş.+lar 242a/7

şaṭranç < *Far.* Satranç

ş. 221b/5

şāyed < *Far.* Belki, şayet

ş. 261a/11

şāyeste < *Far.* Layık, yaraşır

ş. 255b/4, 257a/9, 278a/2, 297a/12

şe'āmet < *Ar.* Uğursuzluk

ş.-i fesādı 292a/14

ş.+idin 205b/16

şeb < *Far.* Gece

ş.-i tār 297b/9

ş.-i tīredin 212a/14

şebāb < *Ar.* Gençlik

ş.+ġa (merātib-i ş.) 216b/7

şeb-dīz < *Far.* Gece rengi; karayağız at

ş.-i berḳ-tāz çékil- 250b/6

ş.+ġa 250b/9

şeb-efrūz < *Far.* Geceyi aydınlatan

ş. (şem'-i ş.) 243a/2

şeġāl-āvāy < *Far.* Çakal sesleri

ş. 294a/2

şeb-gerd < *Far.* Gece bekçisi

ş.+din (ḳamer-i ş.) 279b/15

şeb-gīr < *Far.* Geceleri uyumayan, uykusuzluk çeken

ş. ile 261a/6

ş. ḳıl- 274a/6

şebīh < *Ar.* Benzer, benzeyen

ş. 212a/15

şebīḫūn < *Far.* Gece baskını

ş. 204a/11

şeb-ḫūn < *Far.* Gece baskını

ş. bile 294a/9

şebistān < *Far.* Yatak odası, oda

ş.-ı felek-sān 259a/9

ş.+ı 242b/9

ş.+ıda 258a/13

ş.+ıdın 216a/7

şeb-tāb < *Far.* Ateş böceği

ş. 260b/5

şecā'at < *Ar.* Yüreklilik, cesaret

ş. 202b/12, 208b/8, 209a/2, 219a/13, 259b/2, 264a/13, 286a/7, 287b/2, 289b/4, 296b/17

ş. u baṭāletde 226b/3

ş. u celādetde 219b/14, 234b/2

ş. u ṣarāmetde 288a/13

ş. (āṣār-ı ş.) 217a/16

ş. (bāzū-yı ş.) 253a/6

ş. (iẓhār-ı ş.) 218b/15

ş. (ḳuvvet-i ş.) 220a/9

ş. (şu'ā'-yı ş.) 201a/9

ş. (tīġ-ı ş.) 217b/6

ş. (vüfūr-ı ş.) 221b/12

ş.-ı tamām 252b/15

ş.-ı yümnidin 220a/1

ş. ile 220a/3

ş. ḳıl- 223a/9

ş.+dın (ḥamiyyet-i ş.) 221b/5

ş.+dur (‘ār-ı ş.) 219b/9

ş.+dur (āsār-ı ş.) 219b/1

ş.+dur (dil-dār-ı ş.) 219b/6

ş.+dur (ecnās-ı bāzār-ı ş.) 219b/3

ş.+dur (envār-ı ş.) 219a/17

ş.+dur (ḫār-ı ş.) 219b/2

ş.+dur (ḳalḳan-ı zer-kār-ı ş.) 219b/4

ş.+dur (ruḫsār-ı ş.) 219b/8

ş.+dur (sāye-perverd-i serdār-ı ş.) 219b/5

ş.+nı (ḫançer-i ş.) 261b/12

ş.+nı (ehl-i ş.) 219a/14

ş.+da 220b/11

ş.+ı (nīrū-yı bāzū-yı ş.) 218a/1

şecā‘at-dişār < *Ar.* Çok yürekli

ş. 267b/17

şecā‘at-eşerlıġ < *Ar.+T.* Yiğitlik izi

ş. 297a/6

şecā‘at-me’āb < *Ar.* Yiğitlik sığınağı

ş. 227a/13

şecā‘at-penāh < *Ar.+Far.* Yiğitlik sığınağı

ş. 285b/6

şecā‘at-şi‘ār < *Ar.* Cesur olan

ş. 255b/13

ş. (ümerā-yı ş.) 286a/5

ş.+ı 225a/11

şefā‘at < *Ar.* Bağışlama aracılığı, şefaat

ş.+ı bile 200b/17, 300a/15

şefḳat < *Ar.* Şefkat

ş. (ġāyet-i ş.) 210b/17

ş. (kemāl-ı ş.) 228b/15

ş. (nihāyet-i ş.) 217a/13

ş. ḳıl- 243b/9

ş. körgüzüp dururlar 201a/2

ş.+dın 223a/5

ş.+dın (nihāyet-i ş.) 227b/5

ş.+ıdın (çerāġ-ı ş.) 249b/15

ş.+ıġa (dāmen-i ş.) 290b/9

ş.+ıŋ 214a/14, 221b/10, 267a/4

şefḳat-ḫizāne < *Ar.* Gönlü şefkatli

ş. eyle- 249b/8

şeh < *Far.* Şah

ş. 213b/10, 213b/8, 218b/9, 242a/12, 244b/10, 244b/3, 244b/7, 246b/2, 246b/4, 250a/9, 258b/8

ş.-i āsmān 220b/7

ş.-i cism-nişān 251a/15

ş.-i dīn-penāh 250b/1

ş.-i encüm dék 232b/14

ş.-i ḫuceste-gevher 244a/17

ş.-i ḫūrşīd-tāc u āsmān-taḫt 253b/12

ş.-i kām-rān 213b/11

ş.-i keyvān-maḳām 225a/2

ş.-i la'l-dīhīm 215a/5

ş.-i ṣayd-zen 245a/11

ş.+niŋ 259a/12

ş.+ġa 244b/5

ş.+din (bahār-ı devlet-i ş.) 245a/1

ş.+iġa 257b/2

ş.+ler 215a/1, 217a/9, 215b/9, 222b/6, 267b/15

ş.+ler (şāh-ı ş.) 214b/17

ş.+lerġa 208b/2, 215a/2

şehādet < *Ar.* Şehitlik

ş. 201b/15, 210a/14, 253a/10, 276a/7, 286b/12, 294b/10

ş. (şerbet-i ş.) 291b/7

ş. bol- (mest-i cām-ı ş.) 264a/10

ş. tap- 211b/13

ş. derecesige yet- 279a/3

ş.+ni (şerbet-i ş.) 264b/6

ş.+ġa 288a/8

ş.+ġa (derece-i ş.) 237b/13, 264b/11, 291b/1

şehāmet < *Ar.* Zekîlik ve yiğitlik

ş. bile (tīġ-ı ş.) 264b/4

şehāmet-eṭvār < *Ar.* Yiğit tavırlı

ş. 277b/4

ş. bile 274b/1

şehāmet-penāh < *Ar.+Far.* Yiğitlik sığınağı

ş. 267b/16

şeh-bāz < *Far.* İri, beyaz doğan → **şāh-bāz**

ş. (per-i ş.) 242a/13

ş.-ı ḳalem 277b/7

ş.+ı 244b/11

ş.+ın 217a/3

şeh-bāzī < *Far.* Bir iri, beyaz doğan

ş. ḳıl- (ḫūrşīd-i ş.) 265a/12

şehd < *Ar.* Bal

ş. 258b/12

şehen-şāh < *Far.* Şahinşah, büyük padişah → **şehen-şeh**

ş. 225a/8

ş.-ı mebrūr 227b/2

ş.-ı ʻālem 229a/17

ş.-ı Cem-ḳadr 229a/14

ş.-ı dīn-penāh 241a/9

ş.-ı gerdūn-dergāh 220b/6

ş.-ı mebrūr 201a/7

ş.+dın 213b/11

ş.+ı 241a/13, 267b/15

ş.+lar 243b/5

ş.+larnıŋ 241a/12

şehen-şāhlıġ < *Far.* Şahlar şahılık

ş. 214a/8

şehen-şeh < *Far.* Şahinşah, büyük padişah → **şehen-şāh**

ş.-i ṣāḥib-şükūh u ʻālī-cāh 205b/1

ş.+ġa 243a/6

şehen-şehlıġ < *Far.+T.* Şahinşahlık

ş. 225a/2

şehī < *Ar.* Şehvetli, istekli

ş. 211a/12, 215a/1, 219a/16, 247b/14

şehīd < *Ar.* Şehit

ş. bol- 289a/9

ş. ḳıl- 213b/1277a/1

şehlıġ < *Far.* Şahlık, padişahlık

ş. 215b/4

şeh-per < *Far.* Kanattaki en uzun tüy

ş.+in 233b/13

ş.+lerin 263b/16

şehr < *Ar.* Ay

ş.-i receb 223b/12

ş.-i recebü'l-müreccеb 276a/2

ş.-i ṣafer 279b/11

şehr < *Far.* Kent, şehir

ş. 266b/14, 267a/1

ş. içre 239b/10

ş.+ge 235a/12

ş.+de 241b/11, 254b/13, 256a/12, 269a/7, 295a/8

ş.+din 251a/15, 271a/2

ş.+iġa 227b/14

şehr-istān < *Far.* Büyük şehir

ş.-ı çīn ḳıl- 233b/7

şehr-yār < *Far.* Hükümdar

ş.-ı cennet-mekān 224b/10

ş.-ı felek-miḳdār 224b/16

ş.-ı muraṣṣaʻ 223a/7

ş.-ı nām-dār 282b/7

ş.+ım 256b/3, 292b/3

şehr-yārā < *Far.* Ey Şehriyar!

ş. 214a/6

şeh-süvār < *Far.* Usta binici

ş.+ı 247b/16

şeh-zāde < *Far.* Padişah çocuğu

ş.+ler 262b/3

şek < *Ar.* Kuşku

ş. 248b/8

şeḳāvet < *Ar.* Haydutluk

ş.+idin (eşer-i ş.) 299b/8

şeḳāvet-dest-gāh < *Ar.+Far.* Haydut

ş.+nı (kīne-ḫ̲ˇāh-ı ş.) 281b/7

şeḳāvet-me'āl < *Ar.* Talihsizlikle dolu, bahtı kara

ş. (müdbir-i ş.) 293a/17

şeḳāvet-peẕīr < *Ar.+Far.* Haydutluk emri alan, eşkıya

ş.+leriġ (żamīr-i ş.) 257b/5

şeḳāvet-simāt < *Ar.* Alameti eşkıya olan

ş.+ı (ẕāt-ı ş.) 282b/1

şeker < *Far.* Şeker

ş. 258b/12

şeker-rīz < *Far.* Şeker saçan

ş. ol- 216b/13

şekk < *Ar.* Kuşku, şüphe

ş. 243b/3

şekl < *Ar.* Şekil, resim

ş.+de 212a/15

ş.+idin bebr ġaş (hey'et-i ş.) 257b/16

şekve < *Ar.* Şikayet, sızlanma

ş. vü şikāyet ḳıl- 205b/12

şeleng < *Far.* Sıçrama, zıplama

ş.+i bile 233b/12

şem' < *Ar.* Mum

ş.-i şeb-efrūz 243a/1

ş.-i islāmnı (fīrūzende-i ş.) 210a/17

ş.-i şer'-i mübīn (fīrūzende-i ş.) 220b/9

ş.+i 222a/11

ş.+ini 230a/7

şemātet < *Ar.* Başkalarının kötü durumda olmasına sevinme

ş. (mekāyid-i ş.) 229b/15

ş.+i 257b/5

şemḫāl < *Far.* Eski bir tür çakmaklı tüfek

ş. 288a/11

ş. al- 262a/9

ş. bile 264a/2

ş.+ı bile (gulūle-i ş.) 288a/12

ş.+lar 232b/9, 260a/14, 286a/8

şemḫālçı < *Far.+T.* Şemhalcı, tüfek atıcısı

ş.+lar 288a/10

ş.+lardın 262b/16

şemme < *Ar.* Biraz, bir miktar

ş.-i beyān 214b/5, 217b/3

ş.-i ma'rifet 212b/14

ş.-i ẕikr ḳılılıp durur érdi 202a/7

şemşīr < *Far.* Kılıç

ş.-i ḫūn-rīz 245b/17

ş.-i ṣā'iḳa-bār 232b/3

ş. ü ketāre ḳıl- 239b/8

şe'n < *Ar.* İş, eylem

ş.+ide 205b/17, 268a/5

ş.+ini 215b/15, 287a/8

şenbih < *Far.* Gün; cumartesi

ş. 202b/6, 204a/5, 207a/2, 231a/10, 236b/14, 241a/1, 245a/5, 247b/1, 252a/6, 252b/11, 255b/17, 259a/17, 271a/16, 272b/9, 273a/8, 274a/5, 276a/5, 276b/1, 278b/16, 280a/9, 280b/9, 282a/10, 283a/6, 284a/10, 292a/4

ş.-i meẕkūrda 273a/12

şepper < *Far.* Yarasa → **şepperek**

ş.-i tīre-rūz 265a/11

şepperek < *Far.* Yarasa → **şepper**

ş. ḳıl- 292a/17

şer' < *Ar.* Şeriat

ş.-i şerīf 259a/13

ş.-i mübīn (fīrūzende-i şem'-i ş.) 220b/9

şerāret < *Ar.* Kötülük

ş.-i cibillī 268a/8, 287a/15

ş. tapma- 268a/12

şerāret-āṣār < *Ar.+Far.* Kötülük gösteren, kötülük alametlerine sahip

ş. (güftār-ı ş.) 229b/16

şerāret-fıṭrat < *Ar.* Kötü yaradılışlı

ş. 282b/4

şerāret-pīşe < *Ar.+Far.* Kötü huylu

ş.+niŋ (cemā'a-ı ş.) 230a/5

şerāret-taḫmīr < *Ar.* Kötülükle yoğrulmuş

ş. (bī-pīr-i ş.) 282b/1

şerbet < *Ar.* Şerbet, tatlı şurup

ş. 267a/13

ş.-i cān aḳ- 220b/1

ş.-i gül-gūn 258a/10

ş.-i şehādet 291b/7

ş.-i şehādetni 264b/6

ş. bile 258b/8

şeref < *Ar.* Ululuk; üstünlük

ş. 208a/17, 215a/3, 216a/9, 225a/5, 261b/17, 295a/17

ş.-i iḳbāl-ı bī-zevālı 292b/2

ş.-i inbisāṭı bile 224b/5

ş.-i mevtde 286b/5

ş.-i nüzūlı bile 300a/6

ş.-i vilādet 216b/1

ş.-i vilādetidin 216b/6

ş. tap- 213a/11

ş.+de 215b/7

ş.+iġa 234b/11, 256b/10, 268a/4

şeref-endūz < *Ar.+Far.* Seref kazanan

ş.-ı taḳbīl-i āsitān-ı melāyik-pās-bān bolup dururlar 200b/16

şeref-nāme < *Ar.* Kıvanç mektubu

ş.+ni 214b/11

şerer < *Ar.* Kıvılcımlar

ş.+dür 212b/9

şerḥ < *Ar.* Açıklama

ş.+iġa 255a/6

şerī'at < *Ar.* Doğru yol; dinin kuralları

ş. 215a/6, 215b/2

ş.-ı ġarra 292b/9

ş.-ı ġarrā (mürevvic-i ş.) 220b/5

ş. ara 208a/17

şerīf < *Ar.* Şerefli, soylu

ş. (şer'-i ş.) 259a/14

ş.-i sem'leriġa 269a/10

ş.+ġa (ḥavza-ı dīvān-ı ş.) 275b/8

ş.+i (ism-i ş.) 211b/3

ş.+iġa 250a/4

ş.+iġa (ḫāṣṣa-ı ş.) 255a/10

ş.+iġa (sem'-i ş.) 208a/15, 254b/4

ş.+iġa yet- 238b/9

ş.+leride (civār-ı ş.) 243a/15

ş.+leriġa (sem'-i ş.) 256a/7

ş.+leriniŋ (merḳad-ı ş.) 290b/14

şerīfe < *Ar.* Şerefli

ş. durur érdiler (müşrif-i ḫāṣṣa-ı ş.) 271a/5

ş.+si durur (ḫāṣṣa-ı ş.) 255a/7

ş.+siġa (ḫāṣṣa-ı ş.) 275a/15

ş.+leriniŋ (āsitāne-i ş.) 247a/1

şerik < *Ar.* Ortak

ş. ḳıl- (sehīm ü ş.) 226a/5

şerm-sārlıġ < *Far.+T.* Utangaçlık → **şerm-sārlıḳ**

ş.+lar bile (inkisār ve ş.) 231b/10

şerm-sārlıḳ < *Far.+T.* Utangaçlık → **şerm-sārlıġ**

ş. 260b/8

şermendelik < *Far.+T.* Utangaçlık

ş. 266b/9

şerr < *Ar.* Kötülük

ş. 249a/6

şevḳ < *Ar.* Güçlü arzu; neşe, sevinç

ş. 246b/6

ş. (āheng-i ş.) 241a/7

ş. ḳıl- (çeng-i ş.) 241a/7

ş.+dın 296b/12

ş.+ıda 255b/2

ş.+ıdın 217a/9, 246a/17

şevket < *Ar.* Görkem, ululuk

ş. 220b/14

ş. (muḫayyem-i ḫıyām-ı ş.) 244b/17

ş.-i Behrām-ṣavlet 268b/1

ş.-i tamām 250b/9

ş.-i tamām bile 260a/4

ş. bile (gerd-i mevākib-i ş.) 242b/8

ş. bile (şükūh u ş.) 245a/16

ş.+i birle 255a/5

ş.+in 292b/15

şevket-dest-gāh < *Ar.* Görkemli

ş. 262b/12

şevvāl < *Ar.* Arap takviminin onuncu ayı

ş. 203a/13, 277b/15

ş.+nıŋ 254a/10

şevvālü'l-mu'aẓẓam < *Ar.* Ulu şevval ayı

ş.+nıŋ 229a/4, 241b/16

şeyḫ < *Ar.* Tekke lideri

ş.+leri 243a/14

ş.+niŋ (ḥażret-i ş.) 246b/10

şeyḫü'l-meşāyiḫ < *Ar.* Şeyhler şeyhi → **şeyḫü'ş-şüyūḫ**

ş. 266a/12

ş.-i 'ālem 243a/12

şeyḫü'ş-şüyūḫ < *Ar.* Şeyhler şeyhi → **şeyḫü'l-meşāyiḫ**

ş. (ḥażret-i ş.) 290b/12

ş.-ı 'ālem 244a/6

şeyṭanet < *Ar.* Şeytanlık, iblislik

ş. bile (aġvā vü ş.) 268a/9, 299b/7

ş. bile (vesvese vü ş.) 209b/16

şeyṭanet-şi'ār < *Ar.* Şeytan huylu

ş.+larnıŋ 233b/14

şi'ār < *Ar.* İşaret, belirti; ayırıcı özellik

ş. 205a/9

ş.+ı 212b/6, 215a/15

ş.+nı 216b/9

şigerf < *Far.* Olağanüstü, mükemmel

ş. (sipāh-ı ş.) 263a/15

ş.+niŋ (baḥr-ı ş.) 270b/3

şi'ir < *Ar.* Şiir, nazm

ş. 207b/6, 221b/7, 243b/9, 245a/9, 246a/5, 247b/14, 250b/6, 254a/3, 255a/5, 256a/1, 256a/17, 257a/4, 261b/8, 266b/1, 294a/14, 299b/13

şi'ir-şināslıḳ < *Ar.* Şiirden anlama

ş.+da 216b/9

şikāf < *Far.* Yarma

ş. 260a/16,

ş. eyle- 289a/13

şikār < *Far.* Av, avlanma

ş. 209a/9, 217a/4, 217a/5, 217a/6, 217a/6, 217a/10, 217a/11, 217a/7, 217a/8, 227b/1, 228a/16, 241a/4, 241a/5, 241a/8, 241b/1, 242a/15, 245a/10, 245a/3, 246a/8, 249b/7

ş. ('azm-i ş.) 241b/2

ş. (bī-ḥadd-ı ş.) 245a/12

ş. (ehl-i ş.) 249a/7

ş. (her ş.) 217a/4

ş. (mīr-i ş.) 242a/11

ş. (ṣayd u ş.) 249a/2

ş. bol- 249a/9

ş. eyle- 241b/3

ş. ét- 249a/9, 277b/8

ş. ḳıl- 217a/2, 217a/9, 277b/12

ş. ḳıl- ('azm-i ş.) 277b/5

ş. ol- 217a/4

ş. sür- 217a/3

ş. içre (ḫayl-ı ş.) 249a/6

ş.+nıŋ 242a/2

ş.+ġa 202b/4, 204b/7, 295a/7

ş.+ġa çıḳ- 277b/13

ş.+ġa çıḳıl- 247a/8

ş.+da 249a/11

ş.+da (henggām-ı ş.) 295a/16

ş.+dın 244a/12, 279a/4

ş.+lar 244b/4

şikārī-vār < *Far.* Avcı gibi, avla ilgili

ş. al- 241a/6

şikār-endāzlıġ < *Far.+T.* Av atıcılığı, avlanma → **şikār-endāzlıḳ, şükār-endāzlıḳ**

ş. 266a/11

ş. bile 240b/6

şikār-endāzlıḳ < *Far.+T.* Av atıcılığı, avlanma → **şikār-endāzlıġ, şükār-endāzlıḳ**

ş. bile 278a/8

ş.+ġa 244a/9, 252a/3

şikār-gāh < *Far.* Avlak, av yeri

ş. 241a/4

ş.-ı şāh-bāz-ı iḳbāl ḳıl- 248b/5

ş.+da 245a/14

şikār-vār < *Far.* Avcı

ş. 217a/5

ş. bola alġay 217a/5

şikāyet < *Ar.* Sızlanma, şikayet

ş. ḳıl- (şekve vü ş.) 205b/12

ş. tüz- 206b/8

şikest < *Far.* Kırık; kırılma; yenilme, yenilgi

ş. 210b/11, 217b/7, 218a/14, 257b/10, 277a/11, 294a/9

ş. (küşt-i ş.) 219b/17

ş.-i fāḥiş tap- 237b/7

ş.-i fāḥiş yét- 209b/11

ş.-i ḳabīḥ 284b/12

ş. bér- 218b/3, 223b/11, 274a/7, 276b/10, 289a/10

ş. bérip dururlar 291a/13

ş. tap- 210b/2, 206b/6, 276b/12

ş. tapıp durur 286b/10

ş. yétkür- 253a/7

ş. yétme- (ẓafer ü ş.) 219b/13

ş.+de 211b/4

ş.+ige 210a/3

ş.+idin 236a/12

şikeste-bāl < *Far.* Kanadı kırık

ş. dék (peşşe-i ş.) 277a/11

şikestelig < *Far.+T.* Yenilmişlik

ş.+i (‘acz u ş.) 247a/11

şilen < *Moğ.* Selatin ve umera sofrası, şölen

ş.+idin 244a/2

şimal < *Ar.* Kuzey

ş. 245a/7, 248b/14

ş.+ı kibi 242a/13

ş.+ıda 207a/6, 271b/9

ş.+ıdın 244b/16, 271b/14

şimāliye < *Ar.* Kuzey ile ilgili, kuzeydeki → **şimāliyye**

ş. 203b/8

şimāliyye < *Ar.* Kuzey ile ilgili, kuzeydeki → **şimāliye**

ş. 237a/6, 245a/6, 247b/3

şināh < *Far.* Yüzme

ş. 223a/3, 223a/6

ş. ḳıl- 224a/15, 243b/14

şināver < *Far.* Yüzen

ş. 223a/12

ş.+i 270b/3

şināverlik < *Far.* Yüzme

ş. 223a/2

şīr < *Far.* Arslan

ş. 242b/2

ş.-i ġurrān 226b/4, 277a/10

ş.-i ġurrān yaŋlıġ 237b/11

ş.-i ġurrende dék 264b/3

ş.-i ġurrende yaŋlıġ 284b/4

ş.-i ġurrende 207b/2, 218b/16, 257b/14, 289a/14

ş.-i jiyān 221a/15, 263b/2

ş.-i ner 226b/17, 296b/8

ş. yaŋlıġ 242b/2

ş.+i 218b/10, 246b/12, 251b/14, 257b/15

şīr-āne < *Far.* Arslan gibi

ş. 234b/8, 236a/17

şīr-bāzū< *Far.* Arslan (kadar) gücü olan

ş. 252a/14

şīr-dil < *Far.* Arslan yürekli

yel-i ş. 283b/4

şīre < *Far.* Şıra

ş.-i zer 258b/11

şīrīn < *Far.* Tatlı, sevimli

ş. (nuṭḳ-ı ş.) 212a/14

ş. eyle- 269a/14

şīrīn-kelām < *Far.+Ar.* Güzel söz

ş. (ṭūṭī-i ş.) 220b/10

şirket < *Ar.* Ortaklık

ş.+iġa 201b/5

şīr-nīrū < *Far.* Arslan gücü

ş. 251b/12

şīr-pīşe < *Far.* Arslan huylu

ş.-i heycānıŋ 220a/8

şīr-şikār < *Far.* Arslan avı

ş. (şüce'ā-yı ş.) 252b/3

şitāb < *Far.* Acele

ş. eyle- 226b/8, 264a/7

ş. ḳıl- 261a/6

ş. ile 251b/1

şiyem < *Ar.* Huylar

ş. 229a/17

şöhre-peymā < *Ar.+Far.* Ünü dolaşan, ünü yayılan

ş. 225b/12

şu'ā' < *Ar.* Işın, ışık

ş.-yı ma'deleti 229b/10

ş.-yı sa'ydın 232b/4

ş.-yı şecā'at 201a/9

ş.-yı tīġıdın 219a/16

ş.-yı ümīd 221b/9

ş.+ı bile 261b/6

şu‘ā‘ī < *Ar.* Parlayan

ş. bile 296a/3

şu‘abāt < *Ar.* Kollar

ş.+ıdın 271b/13

şu‘arā < *Ar. şu‘arā’* Şairler

ş. vü fużalā bile 216b/15

ş.-yı nām-dār 216b/9

şu‘be < *Ar.* Kısım, bölüm; dal

ş. 272b/3

ş. durur érdi 271b/14

ş. durur 207a/14

ş.+ġa 271b/17

ş.+de 212b/6

şu‘bede-bāzlıġ < *Far.+T.* Hokkabazlık

ş.+ıdın 206b/8

şu‘bet < *Ar.* Kısım, bölüm

ş.+idin 207a/14

şuġl < *Ar.* İş, uğraşı

ş. (emāret-i ş.) 228a/15

ş. ét- 229b/4

ş.+ı 217a/8

ş.+ıġa 214a/3

şūḫ < *Far.* Oynak, neşeli

ş.-ı cevelānı 217b/8

ş.-ı ġāret-gerī 212a/16

ş.+lar 247b/4

şuḳḳa-nümālıḳ < *Ar.+Far.+T.* Tezkere, pusula gösterme

ş. ét- 254a/2

şu‘le < *Ar.* Alev, şule

ş.-i ḳahrıġa 219a/2

ş.-i muẓāhereti 289a/16

şūm < *Far.* Uğursuz, şom

ş. 205a/6

ş.+ını (hey’et-i ş.) 212b/1

şūm-şemāyil < *Far.* Uğursuz huylar

ş.+in (enāmil-i ş.) 222b/3

şūmlıġ < *Far.+T.* Uğursuzluk → **şūmlıḳ**

ş. (ḳılıp ṭāli‘im ş.) 266b/11

şūmlıḳ < *Far.+T.* Uğursuzluk → **şūmlıġ**

ş. kör- 257b/9

şunḳar Şahin

ş. 242a/15

şūr < *Far.* Gürültü, patırtı, şamata

ş. 220b/2, 231a/4, 249a/6

ş.-ı ‘acīb 211a/5

ş.+dın 244b/9

şūr-baḫt < *Far.* Talihsiz, bahtı kara

ş.-ı cebīn-i saḫtlarnıŋ 238b/7

ş.+ġa (Muḥammed Rıżā Bék-i ş.) 231b/17

ş.+larınıŋ (bék-i ş.) 239a/15

ş.+nıŋ (bék-i ş.) 234a/3, 239b/16

şūriş < *Far.* Kargaşa, karmaşa

ş. 294a/15

ş.-i rust-e-ḫīz 218b/9

ş.-i ġavġa 235b/13

ş.-i nefīr-i ecel tap- 220a/17

ş.+din 293b/11

şūriş-efzā < *Far.* Kargaşa uyandıran

ş. bol- 287a/10

şücā' < *Ar.* Cesur, yiğit

ş. 220a/3, 256a/12

şüce'ā < *Ar. şüce'ā'* Cesurlar, yiğitler

ş.-yı celādet 251a/13

ş.-yı düşmen-şikār 217b/15

ş.-yı düşmen-şikārdın 286b/2

ş.-yı düşmen-şikārġa 282b/14

ş.-yı kīne-güẕār 209a/11, 252a/12

ş.-yı kīne-ḫᵛāh 252a/10

ş.-yı kirām bile 210a/13

ş.-yı mübārezet-āṣārnı 286a/5

ş.-yı nām-dār 226b/2, 232b/2, 235a/10, 235b/16

ş.-yı nām-dārlar 263a/8

ş.-yı rezm-āgāh durur érdiler 281a/14

ş.-yı şīr-şikār 252b/3

ş.-yı ṭāġīyye bile 218a/6

şükūn < *Far.* Ters çevrilmiş

ş. bol- 218a/16

şühūd < *Ar.* Tanıklar

ş. (ne ş.) 260b/3

şükār-endāzlıḳ < *Far.+T.* Av atıcılığı, avlanma → **şikār-endāzlıġ, şikār-endāzlıḳ**

ş. 217a/1

şükr < *Ar.* Minnet ifadesi, teşekkür

ş. 257a/5

ş. ü şenā 256b/3

ş.+i 225a/9

ş.+iġa 256b/6

ş.+iġa (cām-ı ş.) 246a/16

şükr-güẕārlıġ < *Ar.+Far.+T.* Teşekkür etme

ş. 201b/4

şükrāne < *Ar.+Far.* Teşekkür borcu olarak

ş.+si 300a/7

şükūh < *Far.* Görkem, ululuk

ş.+ı 226b/17

ş.+ın 264b/15

ş. u ṣalābet bile 263a/8

ş. u şevket bile 245a/15

şümāresiz < *Far.+T.* Sayısız

ş. 242b/3, 242b/5

şürb < *Ar.* İçme

ş.+din (ekl ü ş.) 243a/5

ş.+iġa 258a/10

şürū‘ < *Ar.* Başlama

ş. ét- 260b/16

ş. ḳıl- 214b/13, 214b/17, 256b/7

şüst < *Far.* Yıkama

ş. 217a/9

T / Ṭ

tā < *Far.* -e kadar, değin

t. 202a/12, 204b/17, 210b/17, 211a/15, 214b/11, 216a/3, 216a/3, 216b/4, 216b/5, 217a/5, 217a/9, 222a/13, 229b/5, 230a/15, 230a/5, 231b/13, 232a/12, 232b/13, 235a/2, 238a/11, 240a/5, 242a/4, 243a/5, 244a/1, 246b/1, 249b/15, 249b/5, 250a/9, 251b/8, 256b/15, 259a/7, 260a/2, 261a/13, 266b/10, 271a/13, 271a/15, 272b/1, 273a/10, 274a/15, 276b/14, 283a/9, 283b/14, 290b/17, 291b/11, 295a/5, 295b/3, 296b/11, 296b/12, 298b/11, 299a/16

ta‘accüb < *Ar.* Şaşma, hayret etme

t.+ġa 224b/3

ta‘accübāt < *Ar.* Şaşmalar, hayret etmeler

t.+ıdın 228b/9

ta‘addī < *Ar.* Saldırma, haksızlık, zulüm

t. 208b/1, 291a/15

t. bile (tasalluṭ u t.) 280b/17

t.+sidin 288b/12

t.+sin (dest-i t.) 220a/10

ta‘addiyāt < *Ar.* Saldırmalar

t.-ı bilā-ġāye 200b/8

ta‘affün < *Ar.* Kokuşma, kötü kokma

t.+idin 200b/9

ta‘ahhüd < *Ar.* Üstlenme, taahhüt

t. ḳıl- 216a/16

ta‘alluḳ < *Ar.* İlgili olma, ilgili, ilişkin

t. 256a/8, 258a/3, 262b/4, 298a/7

t. tap- 275a/15

t. tapıp érdi 275a/12

t. tutup durur 254b/11

t.+ġa (ġubār-ı t.) 214a/4

ta‘alluḳlıḳ < *Ar.+T.* İlgili, ilişkin

t. durur érdi 208a/10

ṭa‘ām < *Ar.* Yemek

ṭ. 243a/3

ta‘aṣṣub < *Ar.* Dinde aşırı tutuculuk, din fanatikliği

t.-ı mā-lā-kelām bile 230a/3

t. ḳıl- 289b/6

ṭā‘at < *Ar.* İbadet

ṭ. 257b/3

ṭ. ol- 257b/3

tāb < *Far.* Güç, kuvvet, tahammül

t. 297b/7

t. u muḳāvemet kéltüre almay 231b/9

t. u tevān 256a/3

t.-ı muḳāvemet kéltüre almayın 209a/12

t.-ı muḳāvemet 219a/3, 226a/10, 236b/14, 265a/8, 288b/4

t.-ı muḳāvemeti 287a/14

t.+ıdın 212a/13

t.+lar 211a/7

ṭab‘ < *Ar.* Tabiat, huy, yaradılış

ṭ. (līnet-i ṭ.) 232a/6

ṭ.-ı ḫūrde-dānī 258b/14

ṭ.+ı 215b/10

ṭ.+ıġa 216b/11, 251b/5

ṭab‘-ḫᵛāh < *Ar.+Far.* Huy isteyen

ṭ. 267a/1

ṭabaḳ < *Ar.* Tabak (kap), ince kat

ṭ. 243a/5

ṭ.+lar 250a/16

ṭabaḳa < *Ar.* Kat, katman, sınıf

ṭ.+sınıŋ 273a/1, 273a/16

tābān < *Far.* Işıklı, parlak

t. 297b/9

t. (māh-ı t.) 275a/3

t. bol- 216a/9

t. kibi (māh-ı t.) 262a/14

tābende < *Far.* Parlayan, parlak

t. 215a/2

ṭabḫ < *Ar.* Pişirme, pişirilme

ṭ. ḳılma- 244a/2

tābi‘ < *Ar.* Bağımlı

t. 201b/14, 236b/9

ṭabī‘ī < *Ar.* Doğal

ṭ. bile (maraż-ı ṭ.) 280a/12

ta‘biye < *Ar.* Askerî konuşlandırma

t. 296b/6

t.+siġa (tertīb ü t.) 285b/5

ṭabl < *Ar.* Davul

ṭ.-ı ceng 287a/10

ṭ.-ı cengni 260a/9

tāc < *Ar.* Taç

t.-ı iḳbāl-ı ‘Abdu’llāhī 213b/8

t.-ı keyānī 262a/2

t.-ı serīr (sevdā-yı t.) 231a/4

t. al- 213b/2

t. bér- 208b/2

t. u taḫt tap- 213a/11

t.+ı 225a/15, 225a/5

t.+ı bile 227a/11

t.+ın 228b/11

t.+ıġa 229a/11

t.+ıdur 214a/8

tācir < *Ar.* Ticaretle uğraşan kimse, tüccar

t. ḳıl- 249b/10

tafṣīl < *Ar.* Ayrıntılı açıklama

t. 244a/16

t.+i 245b/6, 267b/4, 276b/12

tafṣīlen < *Ar.* Uzun uzadıya, ayrıntılı olarak

t. 217b/4, 278a/15

taġ Dağ

t. 246b/10, 246b/15, 248a/5, 248a/6

t. ara 246b/15

t. dék 226b/11

t.+ġa 245a/8, 246b/10, 262a/12

t.+ı 246b/13

t.+ını 220b/11

t.+ıġa 203a/4

taġa Dayı

t.+sı 231a/11

taġallüb < *Ar.* Zorbalık, zorla hüküm sürme

t. bile (tasalluṭ u t.) 254a/7

t.-i mā-lā-kelām bile 234a/5

ṭāġī < *Ar.* İsyankâr, asi → **ṭāġīyye**

ṭ.+lerdin 245b/5

ṭ.+leriniŋ 258a/7

ṭ.+leriġa 253b/11

ṭāġīyye < *Ar.* İsyankâr, asi → **ṭāġī**

ṭ. bile (şüce‘ā-yı ṭ.) 218a/6

taġlīb < *Ar.* Hakim olma, yenme

t.+idin 264a/10

taġyir < *Ar.* Başkalaştırma, değiştirme, bozma

t. tap- 201a/4

taḥakkümāt < *Ar.* Hakimiyetler, zorbalıklar

t.-ı bilā-nihāye 200b/8

taḥammül < *Ar.* Yüklenme, dayanma, katlanma

t. ḳıl- 201b/8

ṭahāret < *Ar.* Temizlik

ṭ. ḳıl- 284b/3

taḥayyür < *Ar.* Hayrân olma, hayrete düşme, şaşakalma, şaşırma

t.+dür (mücib-i t.) 228b/9

taḫfīf < *Ar.* Hafifletilme, yükünü azaltma

t. tap- 257a/2, 266b/3

taḥḳīḳ < *Ar.* Doğru olup olamdığını araştırma

t.-i mu'ānedet 232a/7

t.-i ṣanāyi' 259a/4

t. ḳıl- 223a/17, 269a/8

t.+ıdın 269a/4

taḥḳīr < *Ar.* Hakaret etme, hor görme, küçük görme

t.+iġa 201a/15

taḫliye < *Ar.* Boşaltma

t.+sidin soŋra 201a/1

taḫmīn < *Ar.* Yaklaşık fikir beyan etme

t.+ġa 253a/13

taḫminen < *Ar.* Tahmin yoluyla, aşağı yukarı

t. 272b/7

taḫmīr < *Ar.* 1.Yoğurma, yoğurulma

t.+ide 229b/12

t.+leriġa 205a/12

taḥrīk < *Ar.* Kımıldatma, kımıldatılma, oynatma

t.+i bile 276a/1, 282b/5

taḥrīr < *Ar.* Yazma, yazılma

t. 224b/8

t. (silk-i t.) 224b/1

t. silkige kéyür- 267a/8

t. silkige kéyürül- 228b/8

t. ḳıl- 206b/11, 220a/12

t. tap- (semt-i t.) 299b/10

taḥrīṣ < *Ar.* Hırslandırma

t. (terġīb ü t.) 299b/11

t. ü terġīb bile 209b/4

t. ḳıl- (terġīb ü t.) 202a/1

taḥsīn < *Ar.* Güzel bulup takdir etme, güzelleştirme

t. (çarḫ-ı t.) 233a/17

t.-i zamāne 243a/3

taḫt < *Far.* Taht; hükümdarlık makamı

t. 215a/5, 215b/5, 267a/2

t.-ı ḫūrşīd-tāc 220b/7

t.-ı ṭāvūs-ı Nādirşehī 213b/9

t. u sevdā-yı tāc-ı serīr (hevā-yı t.) 231a/4

t. üze 246a/15, 266b/17

t. üzre (şāh-ı t.) 250a/12

t. tap- (tāc u t.) 213a/11

t.+ı ber-pā (érür kök t.) 249b/15

t.+ı üzre 249b/7

t.+ın 228b/11

t.+ıġa 229a/11

t.+ıġa (pāy-ı t.) 238a/10

tāḫt < *Far.* Saldırı, talan

tāḫt u tāz ét- Saldırıp yağmalamak

t. 281a/16

tāḫt u tāz ḳıl- Saldırıp yağmalamak

t. 202b/7, 258a/7

tāḫt u tārāc ḳıl- Saldırıp yağmalamak

t. 206a/4

taḫt-gāh < *Far.* Taht yeri, başkent

t. 267a/1

t.+ı érdi 223b/10

taḫt < *Ar.* Alt, aşağı, altında

t.-ı ẓıll-ı muḥyī 219a/15

taḫta < *Far.* Tahta

t. 296a/14

taḥvīl < *Ar.* Değiştirme, çevirme

t. ḳılıp durur érdi 293b/5

ṭāḳat < *Ar.* Güç, kuvvet

ṭ. 219a/9

ṭ. yetüş- 249b/13

ṭāḳaṭ < *Ar.* Güç, kuvvet

ṭ. 289b/12

taḳāżā < *Ar.* Azarlama, başa kakma

t.+sın 241b/1

taḳbīl < *Ar.* Öpme

t.-i āsitān-ı melāyik-pās-bān bolup dururlar (şeref-endūz-ı t.) 200b/16

t.-i bisāṭıġa 282a/11

taḳdīm < *Ar.* Sunma

t.+ġa yetkür- 268a/17, 268b/162, 71a/6, 273b/16, 277a/9, 278a/1

t.+ġa yétkür- 226a/15, 230a/1, 272b/5, 275b/4, 298a/9

taḳdīr < *Ar.* Allah'ın ezelden kararlaştırdıkları

t.-i ezelniŋ (ḳāyid-i t.) 293b/3

t.-i İlāhī bile 275a/10

taḳrīb < *Ar.* Bahane, vesile

t.+i bile 276b/5

taḳrīr < *Ar.* Sözle anlatma

t. 224b/8

t. ḳıl- 267a/11

t.+ġa (semt-i t.) 224b/2

taḳsīm < *Ar.* Bölme, parçalara ayırma

t. ḳıl- 274b/16

taḳviyet < *Ar.* Kuvvetlendirme, kuvvetlendirilme

t. ü muẓāhereti bile 205b/8

tal- Hastalanmak

t.-may 239b/9

tala- Yağmalamak

t.-p 202b/8, 276a/8

ṭal‘at < *Ar.* Yüz

ṭ. (mihr-i ṭ.) 225a/3

ṭalāye-dārlıġ < *Ar.+Far.+T.* Öncü askerlik

ṭ.+ın 234b/13

ṭaleb < *Ar.* İsteme, dileme

ṭ. 250a/17

ṭ. ḳıl- 254b/2

ṭ.+i bile 201b/6, 270b/6

ṭālī‘ < *Ar.* Doğan

ṭ. 275a/9

ṭ.-i meymūnnıŋ 283a/5

ṭ. ḳıl- 212b/9

ṭ.+im 266b/11, 266b/12

ṭalī‘a < *Ar.* Öncü

ṭ. 278a/6

ṭ.-ı ṣubḥda (hengām-ı ṭ.) 269b/1

ṭ.-ı ṣubḥdın soŋra 205a/14, 290b/1

ṭama‘ < *Ar.* Tamah, açgözlülük

ṭ.+ın (dendān-ı ṭ.) 268a/15

tamām < *Ar.* Tam

t. 211b/1, 250a/13

t. (cehd-i t.) 238a/4, 259b/8

t. (debdebe-i t.) 207a/4, 242b/7, 255a/5, 285b/17

t. (fütūḥāt-ı t.) 247a/2

t. (ġalebe-i t.) 210a/11, 252b/13

t. (ḥaḳāret-i t.) 222a/9

t. (inbisāṭ-ı t.) 246b/3

t. (izdiḥām-ı t.) 226a/16, 251b/15, 259b/13

t. (‘izzet-i t.) 228a/1

t. (ḳaṭ‘-ı t.) 222b/7

t. (sür‘at-ı t.) 257b/13

t. (şecā‘at-ı t.) 252b/15

t. (şevket-i t.) 250b/9

t. (tekebbür-i t.) 230a/3, 235b/4

t. (teşeddüd-i t.) 234a/5

t. bile (cesāret-i t.) 263a/15

t. bile (debdebe-i t.) 296a/5

t. bile (ġalebe-i t.) 208b/12, 218b/2, 235b/6, 236b/6, 237a/15, 291b/5

t. bile (ḥaşmet-i t.) 255b/6

t. bile (‘izzet-i t.) 227b/13

t. bile (kūşiş-i t.) 233b/9

t. bile (meşaḳḳat-ı t.) 239b/4, 298b/3

t. bile (şevket-i t.) 260a/4

t. bile (temkīn-i t.) 265a/5

t.+ı 216a/14

taŋ (I) Tan, şafak

t. 253b/4, 276a/5, 284b/1

t. at- 212b/9, 244a/5, 246b/4, 300a/7

t.+ġa 278a/2

t.+ġa tégrü 294a/15

t.+ġaça 261b/2

taŋ (II) Acayip, tuhaf

t. 205a/9

ṭa‘n < *Ar.* Kınama, ayıplama

ṭ. ur- 243b/13

ṭanbūr < *Ar.* Tambur

ṭ. 280b/3

ṭa‘ne < *Ar.* Kınama, ayıplama

ṭ.-i mihr 215b/7

ṭa‘ne-zen < *Ar.+Far.* Ayıplayan, kınayan

ṭ. 248b/9

tanı- Tanımak, bilmek

t.-mayın 286b/4

taŋla Yarın, daha sonraki gün

t.+sı 207b/17, 227a/1, 271a/6, 272a/6, 273b/16, 280b/9, 286b/16, 290b/12, 295a/5

ṭannāz < *Ar.* Alaycı, eğlenen

ṭ. ile (zülf-i ṭ.) 212a/17

tansūḳāt < *Moğ.+Ar.* Nadir ve az bulunan şeyler

t. 273b/1

t. u pīş-keşler bile 256b/10

t. u tuḥafātnı 265b/13

t. bile 248a/15

t.+ın (tuḥaf u t.) 206a/14

ṭanṭana < *Ar.* Tantana, gürültülü gösteriş

ṭ.-ı kūs 264b/13

ṭ.-ı tehniyet 228a/10

ṭ. bile (ṣadā-yı ṭ.) 225b/10

tap- Bulmak, kabul etmek, elde etmek

t.-ar ḥayāt 214a/3

t.-ar (rif‘at t.) 267a/2

t.-ar (taṣṭīr t.) 280a/3

t.-ar (zīnet t.)-ar 267a/1

t.-ar āmāde 219b/5

t.-ar bir nefes birle 212a/9

t.-ıp durur ışdār 299a/15

t.-ıp durur (şikest t.) 286b/10

t.-ıp durur (vuḳū‘ t.) 208a/1

t.-ıp dururlar (hezīmet-i fażīh t.) 284b/13

t.-ıpdur (vuḳū‘ t.) 296a/16

t.-mış (vuḳū‘ t.) 214b/3

t.-mış durur (vuḳū‘ t.) 228b/8

t.-mış durur (vefāt t.) 204a/15

t.-dı (‘izz-i nefāẕ t.) 204b/16

t.-dı (‘izz-i ṣudūr t.) 271b/7

t.-tı (vuḳū‘ t.) 201a/17, 295b/14

t.-tı (bī-kerān t.) 256b/4

t.-tı (bī-nişān t.) 256b/5

t.-tı (ḫāk-ı āsitān t.) 256b/5

t.-tı (hezīmet t.) 236b/15

t.-tı (ıṭlāḳ t.) 300a/16

t.-tı (iḫtişār t.) 278b/15

t.-tı (irtifā‘ t.) 225b/4

t.-tı (kām-rān t.) 256b/8

t.-tı (necāt t.) 276a/1

t.-tı (nükte-rān t.) 256b/6

t.-tı (revān t.) 256b/7

t.-tı (ser-encām-ı mehāmm-ı sefer-intiẓām t.) 233a/8

t.-tı (ṣudūr t.) 244a/1

t.-tı (şehādet t.) 253a/11

t.-tı (terakḳkī t.) 216b/7, 229b/11

t.-tı (vuḳū‘ t.) 234a/6

t.-tı (ẕikr t.) 219a/12

t.-tı medrūslıḳ 292a/17

t.-tı müsāvāt 215b/5

t.-tı şeref ẕātıdın tāc u taḫt 213a/11

t.-duḳ (şikest t.) 210b/12

t.-tılar (amān t.) 237a/5

t.-tılar (iḫtişāṣ t.) 234a/17, 273a/6

t.-tılar (şehādet t.) 211b/13, 286b/12

t.-ġay (dest t.) 230a/7

t.-ġay (hezīmet t.) 209b/10

t.-ġusı durur (vuḳū‘ t.) 214b/3

t.-sa 274b/2

t.-sa (necāt t.) 221b/10

t.-sa dest 257b/10 ḳ

t.-ıp 205a/5, 211a/5, 215b/2, 215b/8, 216a/15, 253a/3, 258b/16, 259a/9, 259a/12, 261a/8, 264a/5, 266b/8, 273b/8, 276a/6, 277a/7, 283b/9, 293b/12, 296b/6

t.-ıp (āgāhlıḳ t.) 202a/13

t.-ıp (āsāyiş t.) 265a/15

t.-ıp (celādet t.) 223a/10

t.-ıp (çarḫ t.) 246b/11

t.-ıp (feraḥlar t.) 226b/14

t.-ıp (ḫaber t.) 204b/13, 234b/7, 254a/12, 258a/5, 280b/16, 287b/12

t.-ıp (hezīmet t.) 222b/12, 234b/10

t.-ıp (ıṭṭılā‘ t.) 235b/15, 239a/5

t.-ıp (iltihāb t.) 201a/15

t.-ıp (intiẓām t.) 235a/3

t.-ıp (irtifā‘ t.) 201a/9, 229b/10

t.-ıp (isti‘ānet t.) 246b/17

t.-ıp (istīlā t.) 205a/12, 235a/8, 235b/10, 261a/15

t.-ıp (işti‘āl t.) 233a/5, 234a/5, 236a/7

t.-ıp (işti‘dād t.) 256b/12

t.-ıp (ḳadem t.) 227a/4

t.-ıp (ḳuvvet t.) 210a/11, 237a/8, 286b/9, 289b/11

t.-ıp (ḳuvvet ü cür’et t.) 218b/15

t.-ıp (meded ü isti‘ānet t.) 266a/14

t.-ıp (muḫalleṣ t.) 206a/6

t.-ıp (perveriş t.) 216a/16

t.-ıp (semt-i taḥrīr t.) 299b/10

t.-ıp (ṣıḥḥat t.) 257a/4

t.-ıp (ṣudūr t.) 259b/6

t.-ıp (şikest t.) 210b/2

t.-ıp (şikest-i fāḥiş t.) 237b/7

t.-ıp (şūriş-i nefīr-i ecel t.) 220a/17

t.-ıp (ta‘alluḳ t.) 275a/15

t.-ıp (taġyīr t.) 201a/4

t.-ıp (taḫfīf t.) 257a/2, 266b/3

t.-ıp (taṣfiye t.) 215a/12

t.-ıp (te’ḫīr t.) 275a/13

t.-ıp (tefvīż t.) 231a/16

t.-ıp (teraḳkī t.) 205b/8

t.-ıp (vuḳū‘ t.) 216a/6, 220a/14

t.-ıp alıp dururlar 258a/8

t.-ıp beẕlidin barça kām u murād 229b/3

t.-ıp cem‘iyyet 228b/3

t.-may 273b/7, 278b/5

t.-ıp ḫalḳ ‘adlıdın emn ü emān 229b/2

t.-ıp her 258b/13

t.-ıp Mūnis iḥsān u ḳurbıŋġa 214a/15

t.-ıp maḫṣūṣlar allıda ḳurbet 258b/7

t.-ıp re’fet ‘adlıŋa iḫtiṣāṣ 214a/11

t.-ıp zīb 225b/13

t.-ġaç ārām 258b/13, 247b/4

t.-ġuça (eşer t.) 212b/11

t.-ġuça (ḫaber t.) 212b/11

t.-ġandın soŋra (ferāġ t.) 300a/2

t.-ġanı (şikest t.) 276b/12

t.-ar érdük (intiẓām t.) 238b/5

t.-ıp érdi (iḫtiṣāṣ t.) 225b/3

t.-ıp érdi (ta'alluḳ t.) 275a/12

t.-ıp durur érdi (teraḳḳī t.) 280a/12

t.-mış durur érdi (teraḳḳī t.) 231b/16

t.-may 242a/16, 251b/11

t.-mas ḥesābıġa 'aḳl ehli ḥadd 255b/10

t.-mas şerāret ehli nevāziş bile ṣalāḥ 268a/12

t.-madı (necāt t.) 211a/11

t.-madı ḳuvveti 236a/13

t.-madılar 274b/6

t.-a almay (būy t.) 281b/6

tapmaḳ(ġ) Bulmak, kabul etmek, elde etmek

t. 254a/4, 255b/9

t. (amān t.) 260b/9

t. (ıṭlāḳ t.) 227b/6

t.+ı (hezīmet t.) 226a/10

t.+ı (şikest t.) 206b/6

tapşur- Ulaştırmak, teslim etmek

t.-up durur 222a/8

t.-up dururlar 247b/11, 299a/16

t.-dı 219a/12

t.-up 227a/17, 247b/13, 281b/16, 289b/3, 300a/5

t.-ur érdi 234b/14

tapul- Bulunmak, olmak

t.-maġay 261a/12

tār < *Far.* Saz

t. (şeb-i t.) 297b/9

ṭarab < *Ar.* Eğlence, neşe, şenlik

ṭ. 216b/4, 217a/7, 267a/3

ṭ. (güher-i ṭ.) 216b/6

ṭ. içre 259a/12

ṭ. eyle- 216a/13

ṭ.+da (meclis-i ṭ.) 216b/15

tārāc < *Far.* Yağma, talan

t. (ġāret ü t.) 278b/11, 282a/2

t. u ġāret ḳıl- 234a/14

t. u maḳtūl u me'sūr ḳıl- 279b/17

t.-ı fesād 235b/12

t. ét- 202b/14, 203b/9

t. ét- (pāy-māl u t.) 286b/14

t. ḳıl- 254b/4

t. ḳıl- (taḫt u t.) 206a/4

t. ḳıldur- (ġāret ü t.) 273b/4

t. ol- 257b/10

t.+ġa (ġāret ü t.) 269b/17

t.+ġa (ḳatl u t.) 210a/12

t.+ġa (nehb ü t.) 204a/12

t.+ıġa (ġāret ü t.) 287a/12

ṭaraf < *Ar.* Yön

ṭ. 298b/10

t. (her ṭ.) 211a/5, 212a/6, 218a/12, 236a/11, 239b/10, 239b/12, 245a/10, 250a/15, 251b/3, 252a/14, 252a/15, 261a/17, 261b/9, 263a/16

ṭ.-ı şarḳīside 230b/8

ṭ.+nıŋ 253a/4

ṭ.+nı 272a/10

ṭ.+ġa 238b/1, 274b/5, 287b/17

ṭ.+ġa (her ṭ.) 221a/15, 258a/14

ṭ.+ge 274a/4, 285a/4

ṭ.+ge (hīç ṭ.) 219b/13

ṭ.+da 221a/4

ṭ.+da (her ṭ.) 226b/10, 251b/4

ṭ.+dağı 290a/4

ṭ.+dın 209b/5, 236a/6, 252b/3, 278b/11, 286a/6, 289a/17

ṭ.+dın (her ṭ.) 235b/9, 261b/8, 272b/6, 272b/8

ṭ.+dın dağı 226b/1

ṭ.+ını 222b/4

ṭ.+ıġa 222a/2, 236a/4, 238b/2, 249b/2, 251a/14, 257b/7, 265b/17, 272a/12, 272a/15, 276b/15, 285a/6, 291b/3

ṭ.+ıda 210a/4, 218a/8, 274a/1

ṭ.+ıdağı 253a/16

ṭ.+ıdın 204b/6, 293a/11

ṭarafeyn < *Ar.* İki taraf, her iki taraf

ṭ.-i mütehevvirleri 236a/7

ṭarāvet < *Ar.* Tazelik, taze olma

ṭ.-i tāze 253b/6

tārek < *Ar.* Başın üst kısmı, tepe

t.-i mübāreki 292a/13

t.-i mübāreki bile 228b/12

t.-i mübārekin 297b/11

t.-i nā-mübārekiġa 233b/14

ṭ.+idin 225b/13

ṭārem < *Far.* Kubbe

ṭ.+iniŋ 208a/17

ṭarḥ < *Ar.* Düzenleme

ṭ.-ı ḳarār 241b/3

ṭ.+ı 209a/10

ṭ.+ın sal- 202a/9

ta‘rīf < *Ar.* Tanım

t. ḳıl- 258a/11

tārīḫ < *Ar.* Tarih → **tārīḫ**

t. 225b/17, 249a/14, 294b/12

t.-i hicrī 267b/1

t. sarı 259a/2

t.+ni 225b/17

tā’rīḫ< *Ar.* Tarih → **tārīḫ**

t. 294b/17

ṭarīḳ < *Ar.* Yol → **ṭarīḳa**

ṭ. 213a/4

ṭ.-ı ṣavāb 230a/15

ṭ.-ı i‘tidāldın 200b/10

ṭ.+ı bile 233a/3, 238a/9, 257b/7, 261b/4

ṭ.+ıda 238a/7, 267b/6, 277a/12, 277a/9, 299b/7

ṭ.+ıdın 267a/12

ṭ.+ıġa 219a/6, 227a/3, 227a/4, 228a/3, 229b/7, 253a/15

ṭ.+ıġa (‘inād merkebin fesād ṭ.) 230b/13

ṭ.+ıġa (yekrān ‘azīmetin mu‘āvedet ṭ.) 265b/15

ṭarīḳa < *Ar.* Yol → **ṭarīḳ**

ṭ.-ı gürīzni 227a/1

ṭ.-ı ihātā ḳıl- 223b/14

ṭ.+da 217b/17, 221a/14, 234b/14, 293b/16, 298b/11

ṭ.+sı bile 201b/15, 209a/13, 209b/7, 227b/10, 245a/15, 273b/6, 291a/14, 293a/6

ṭ.+sın 205b/17, 223a/5

ṭ.+sıda 284a/7

ṭarīḳat < *Ar.* Allah’a ulaşmak arzusuyla tutulan yol

ṭ. (aḫter-i burc-ı ṭ.) 243a/12

tart- Çekmek

t.-dılar (esāret ḳaydıġa t.) 205a/5

t.-ıp 208b/13, 244a/17, 264b/2, 268b/3

t.-ıp (ḫavāṭır t.) 245b/11

t.-ıp (leşker t.) 265b/11

t.-ıp (ser-gerdānlıġ t.) 205b/5

t.-ıp (tīġ t.) 239a/2

t.-ıp érdim (silkige t.) 225b/17

t.-ıp nefīr 226b/13

t.-mas (kemlik t.) 210b/9

ṭās < *Ar.* Bir tür kumaş

ṭ. (ḫaẓẓ u t.) 250a/8

tasalluṭ < *Ar.* Sataşma, bulaşma, musallat olma

t. u ta'addī bile 280b/17

t. u taġallüb bile 254a/7

t.+ıdın 254a/2

taṣarruf < *Ar.* Bir şeyi dilediğince kullanma yetkisi, hakkı

t. eyle- 259a/1

t.+ıġa 204a/14, 268a/15

t.+larıġa (ḳabża-ı t.) 278b/13

taṣavvuf < *Ar.* Sûfîlik, gönlü Allah'ın sevgisiyle doldurma

t. 259a/1

t. (feyż-i t.) 259a/1

taṣavvur < *Ar.* Zihinde canlandırma, göz önünde canlandırma

t. ḳıl- 260b/1

taṣfiye < *Ar.* Arıtma, saflaştırma

t. tap- 215a/12

taṣṭīr < *Ar.* Yazma

t. tap- 280a/3

taş Taş

t. yaŋlıġ 239b/12

t.+ı 246b/11

t.+ı (her t.) 246b/14

t.+lar 226b/10

taşḳarı Dışarı

t. 239b/11, 252b/2, 261b/15, 269b/8, 294b/5

t.+da 239a/13

taşla- Taşlamak; dışarı çıkarmak

t.-dılar 203a/6, 272b/6, 273a/15, 282a/5

t.-p 209a/17, 223a/1, 223b/11, 231b/10, 248a/12, 256a/5, 286b/7

taşlamaḳ Dışarı çıkarmak, atmak

t.+nı 272b/5

taşlan- Atılmak

t.-ur érdi 272b/9

ṭaşt < *Far.* Leğen

ṭ.-ı zerrīn üze 250a/17

ṭaṭvīl < *Ar.* Uzatma

ṭ. (vehm-i ṭ.) 244a/17

ṭav' < *Ar.* Boyun eğme, itaat

ṭ. birle 217a/4

ṭavāf < *Ar.* Çevresinde dönme

ṭ. ét- (ziyāret ü ṭ.) 249a/15

ṭ.+ıġa 246b/16, 248a/5

ṭav'an < *Ar.* Boyun eğerek

ṭ. 289a/5

tavar Mal

t. (emvāl u t.) 258a/8

ṭavāyif < *Ar. ṭavā'if* Topluluklar, gruplar, zümreler

ṭ.+iniŋ 263a/5

ṭ.+idin 240a/12, 250b/14, 254a/11, 265b/4, 272b/14

ṭavāyif-laḳab < *Ar. ṭavā'if-laḳab* Zümrelerin lakabı

ṭ. (mülūk-ı ṭ.) 213a/15

ṭaviyyet < *Ar.* Niyet, gizli maksat

ṭ.+din (ṣafā-yı ṭ.) 294b/3

tavṣīf < *Ar.* Niteleme, vasıflandırma

t. ét- 258a/11

ṭāvūs < *Ar.* Tavus kuşu

ṭ.-ı Nādirşehī (taḫt-ı ṭ.) 213b/9

ṭ.+ġa 244a/16

tavżīḥ < *Ar.* Açıklama, açıklığa kavuşturma

t.+i 209b/11, 231b/13, 292b/5

ta'yīn < *Ar.* Ayırma, belli etme, bir memuriyete koyma

t. 272a/15, 282a/2

t. bol- 218a/1

t. ét- 206a/11, 227b/13, 235a/11, 252a/13, 265a/2, 285b/7, 292a/4

t. étip durur 281b/16

t. ḳıl- 241b/13, 247b/17, 254b/14, 272a/10, 277b/14, 290b/2, 290b/17, 291a/4, 291a/8, 295b/1, 296b/2

ṭāyir < *Ar. ṭā'ir* Uçan, uçucu

ṭ. (nesr-i ṭ.) 242a/15, 244b/2

ṭayy < *Ar.* Geçme, aşma

ṭ. 211a/8, 262a/14

ṭ.-ı merāḥil ét- 230b/1

ṭ.-ı menāzil ḳıl- 292a/5

ṭ.-ı merāḥil ḳıl- 227b/14, 240b/2, 251b/1, 275a/4

ṭ.-ı merāḥildin soŋra 233b/5, 253b/4

ṭ. ḳıl- 230b/17

ṭayyibe < *Ar.* İyi, güzel, hoş

ṭ.+din (ervāḥ-ı ṭ.) 266a/14

tāz < *Far.* Koşma, koşuş

t. ét- (taḫt u t.) 281a/16

t. ḳıl- (tāḫt u t.) 202b/8, 258a/7

t.+dın (keşret-i tek ü t.) 221b/4

tażarru' < *Ar.* Kendini alçaltarak yalvarma

t. 290b/9

t. bile 256b/6

tāze < *Far.* Taze, körpe, genç

t. 223b/5

t. (behcet-i t.) 228b/1

t. (ḥayāt-ı t.) 221b/6

t. (ṭarāvet-i t.) 253b/6

t.+si bile (binā-yı t.) 242b/11

t.+lerni (vehm-i t.) 232b/12

tāze-ābādlıḳ < *Far.* Yeni bayındırlı

t. 271a/3

ta‘ẕīb < *Ar.* Eziyet etme, üzme

t. bile 270a/5

t.+idin 264a/10

ta‘ẓīm < *Ar.* Saygı ile eğilme, saygı gösterme

t. ile 261b/9

t. ü tekrīmiġa 206a/8

tāziyāne < *Far.* Kırbaç, kamçı

t. ur- 224a/13

ta‘ziye < *Ar.* Başsağlığı dileme

t.-i cāy-gāhıdın 224b/11

te‘ākub < *Ar.* Birbirini izleme, takip

t. 298a/8

t. ét- 298b/12

t. ḳıl- 204a/7, 205a/15, 207b/4, 219a/7, 221b/2, 265a/12, 277a/7, 297a/5, 298a/16

te‘ālā < *Ar.* Yüce olsun!

t. (Ḥaḳḳ t.) 222a/10

t.+nıŋ 257a/1

tebeh < *Far.* Yok olma, mahvolma, bozulma

t. 260a/15

tebeh-ḥāl < *Far.*+Ar. Hali perişan

t. édi 257b/15

teber < *Far.* Balta

t. 264a/1

tebessüm < *Ar.* Gülümseme

t.+iŋdin 223b/5

tecdīd < *Ar.* Yenileme

t. 242b/11

t.-i ḥayāt 300a/7

tecemmül < *Ar.* Gösteriş

t. 256b/4

tecerrüd < *Ar.* Soyutlanma

t. sarı 214a/4

tecessüs < *Ar.* Merak etme, merak

t.+din (tereddüd ü t.) 300a/2

tedbīr < *Ar.* Tedbir, önlem

t.-i ḍalālet-me’ābı 269a/12

t.+iġa 201a/15

t.+in 227b/6

tedfīn < *Ar.* Defnetme, gömme

t.+idin soŋ 223b/9

te’dīb < *Ar.* Edeplendirme, terbiye etme, haddini bildirme

t. ü gūşmālı 240a/14, 282b/11

t.+i üçün 280a/5

t.+in (tenbīh ü t.) 233a/5

te’dīyāt < *Ar.* Ödemeler

t.-ı lemyezelī 220a/9

tedḳīḳ < *Ar.* İnceleme, tetkik, araştırma

t.-i bedāyi‘ ét- 259a/4

te’emmül < *Ar.* Enikonu düşünme

t. eyle- 259a/5

t. ü tevaḳḳuf ḳılma- 287b/5

tefaḥḥuṣ < *Ar.* Derinlemesine araştırma

t. 211a/10

tefaḳḳud < *Ar.* Arayıp sorma

t. 207b/11

t. ḳıl- 290a/9

t.+ıġa 254a/1

tefekkür < *Ar.* Düşünme, kafa yorma

t. bile (sehl-i t.) 216b/12

t.+dür (ġarḳa-ı ḳulzüm-i t.) 228b/9

tefriḳa < *Ar.* Ayrılma, ayrılık, bozuşma

t. 208b/10

t.+nı (sipāh-ı t.) 210b/5

tefrīṭ < *Ar.* Aşırılık, azlıkta aşırılık

t. 219a/14

tefsīr < *Ar.* Yorum

t.+din 258b/14

tefvīż < *Ar.* Dağıtım

t. ḳıl- 218a/7, 228a/15

t. tap- 231a/16

te’ḫīr < *Ar.* Sonraya bırakma, erteleme

t. tap- 275a/13

teḫallüf < *Ar.* Muhaliflik

t. körgüz- 235a/4

tehemten < *Far.* İri yarı yiğit, bileği bükülmez yiğit

t. 255b/12

t.+ler 260a/12

t.+ler ġırīv (çékip raḫş üzre t.) 296b/8

tehevvür < *Ar.* Öfkeden köpürme, küplere binme

t. 286a/7

t. (ṣāḥib-i t.) 255b/14

t.+de 297b/10

t.+din (farṭ-ı t.) 221b/13

t.+din (cübn ü t.) 219a/13

tehiyye < *Ar.* Hazırlık, hazırlama

t.-i esbāb-ı sefer üçün 270b/11

t.-i esbāb-ı sefer 254b/10

t.+si üçün 282b/14

t.+siġa 233a/7

t.+sige 281b/8

tehniyet < *Ar.* Kutlama

t. 216a/13

t. (feraḥ u t.) 227b/2

t. (ṭanṭana-ı t.) 228a/10

tek < *Far.* Koşma, koşu

t. 248b/7

t. ü tāzdın (keşret-i t.) 221b/4

t. ur- 214a/4

teḳābül < *Ar.* Karşı karşıya olma, karşılık

t.+idin 209b/9, 219a/3

tekāmīş < *Ar.* Takip

t. ḳıl- 284b/14

tekāpū < *Far.* Koşuşturma → **tekāpūy, tek ü pū**

t. ḳıl- 286a/10

tekāpūy < *Far.* Koşuşturma → **tekāpū, tek ü pū**

t. 267a/14

t.+ıdın 286a/12

tekāver < *Far.* Koşucu, seğirtici, yorga

t.+in 217b/6, 222b/1

t. sürüp 209b/7, 297a/7

teḳāżā < *Ar.* Rica, dilek; talep

t.+sı bile 201a/14, 293a/5

t.+sıdın 217a/11

tekebbür < *Ar.* Kibirlenme, böbürlenme

t.-i tamām 230a/3, 235b/4

t.+din (ġāyet-i t.) 230b/7

tekellüm < *Ar.* Söyleme, konuşma

t.+iŋdin 223b/4

tekessür < *Ar.* Çoğalma, artma

t.+dür (māye-i t.) 228b/10

t. ol- 256a/2

tekrār < *Ar.* Tekrar

t.+ı 202b/4

tekrīm < *Ar.* Saygı gösterme, ululama

t.+iġa (ta‘ẓīm ü t.) 206a/8

tek ü pū < *Far.* Koşuşturma, telaş → **tekāpū, tekāpūy**

t. 232b/7

telāḳī < *Ar.* Buluşma, karşılaşma

t. 220a/14

t.-i feriḳayn 219b/12

t.-i fi’eteyn 296a/15

telāş < *Ar.* Telaş, acele davranış

t. 263b/7

t. bol- (savaş u t.) 236a/11

t. u sitīz 220a/16

t. u sitīz eyle- 209a/7

telaṭṭuf < *Ar.* Nazik davranma, sevgi gösterme

t.+ıġa 254a/1

telāṭum < *Ar.* Çalkantı, dalgalanma

t. urup 243b/11

telāṭum-hīz < *Ar.+Far.* Dalgalandıran

t. ve terāküm-engīz bolup durur érdi 211a/4

telef < *Ar.* Yok etme, öldürme

t. 211b/11

t. bolup durur 257b/14

t. bolup dururlar 209a/17

t. bolup dururlar (żāyi‘ vü t.) 288b/9

t. ḳıldur- (pāy-māl u t.) 290a/3

temāşā < *Far.* Bakıp seyretme, gezme

t. 245a/12, 248a/15

t. (‘azm-i t.) 216b/17

t. (ṣayd u t.) 242a/1

t. bér- 244b/5

t. bol- 245a/13

t. ḳıl- (seyr ü t.) 228b/1

t.+ġa 262a/16

t.+sı bile 266a/11

t.+sıda 242b/10, 258b/4

t.+sıdın 212b/10

t.+sıġa 244a/11, 246a/8, 271b/8

temekkün < *Ar.* Mekanlanma, yer tutma, yerleşme

t. ḳıl- 260a/10

temennā < *Ar.* Dilek, istek, arzu

t. 248a/14

t. eyle- 230a/7

t. (dimāġ-ı t.) 200b/13

t.+sı (dest-i t.) 238a/5

t.+sıda 257b/9

temerrüd < *Ar.* Dikbaşlılık, direnme, inat

t. 257b/7, 257b/8, 260b/6, 282a/15

temevvüc < *Ar.* Dalgalanma

t. (ġalebe-i t.) 222b/17

t. yétkür- 260b/3

temeyyüz < *Ar.* Kendini gösterme, yükselme

t.+ġa (semen-i t.) 216b/7

temkīn < *Ar.* Ağırbaşlılık, ihtiyat, tedbir

t. (‘asker-i kūh-ı t.) 203b/15

t.-i Goştāsb’ı 213a/13

t.-i tamām bile 265a/5

t. ü vaḳārdın (nihāyet-i t.) 230b/11

temṯīl < *Ar.* Örnek olarak getirilen söz

t. 219b/9

ten < *Far.* Ten, beden

t.+ġa 223b/4

t.+i (cān u t.) 205a/9

t.+im 257a/6

t.+imde 256a/3

t.+in 219a/2

tena'um < *Ar.* Bolluk içinde yaşama → **ten'īm**

t. 250b/4

tena'ummāt < *Ar. tena'umāt* Bolluk içinde yaşamalar

t.+ınıŋ 200b/11

tenāvül < *Ar.* Alıp yeme, alınıp yenilme

t. 258b/12

tenbīh < *Ar.* Uyarı, uyarma, tenbih

t. 201b/16

t. ü gūşmālı üçün 250b/17

t. ü te'dībin 233a/5

t. üçün 272b/10

t.+i üçün (gūşmāl u t.) 279b/13

tenevvür < *Ar.* Aydınlanma, nurlanma

t.+in 236a/7

teng < *Far.* Sıkıntılı, zavallı; denk

t. 233b/17

t. bol- 292b/12

tengnā < *Far.* Dar yer, dar mekân → **tengnāy**

t.-yı muḥāṣarada 235b/2

t.-yı muḥāṣaradın 275b/17

t.-yı muḫāṭaraġa 294a/11

tengnāy < *Far.* Dar yer, dar mekân → **tengnā**

t.+ıda 240a/2

t.+ıġa 252b/7

tengraḳ < *Far.+*T. Daha dar

t. 224a/4

ten'īm < *Ar.* Bolluk içinde yaşama → **tena'um**

t. 246a/14

tenḳīṣlıḳ < *Ar.+T.* Azaltma, kısma, indirme

t. çékip dururlar 200b/9

Teŋri Tanrı → **Téŋri**

T. 223a/15

tenvīr < *Ar.* Aydınlatma, ışıklandırma

t.+ide 227b/6

tepren- Teprenmek, kımıldanmak

t.-se 233b/10

terākime < *Ar.*Türkmenler

t. 250b/14

teraḳḳī < *Ar.* Yukarı kalkma, ilerleme

t. 231b/15

t. ḳıl- 216a/17

t. tap- 205b/8, 216b/7, 229b/11

t. tapıp durur érdi 280a/12

terāküm-engīz < *Ar.+Far.* Toplaşma

t. bolup durur érdi (telāṭum-hīz ve t.) 211a/4

terāviş < *Far.* Akma, sızma

t. ḳıl- 263b/17

terbiyet < *Ar.* Görgü → **terbiyyet**

t.+iġa 226a/3

terbiyyet < *Ar.* Görgü → **terbiyet**

t.+iġa 216a/15

tercīḥ < *Ar.* Üstün tutma, daha çok beğenme

t. ḳılurlar érdi 258a/4

tereddüd < *Ar.* Tereddüt, kararsızlık

t.+ide 283b/8

t. ü tecessüsdin 300a/2

t. ḳıl- 274a/16

tereddüd-efzā < *Ar.* Tereddüt artıran, tereddütlendiren

t. (bolup t.) 244b/5

terennüm < *Ar.* Yavaş ve güzel bir sesle şarkı söyleme

t.-i nevā-sāz 246a/15

t. ḳıl- 227b/2

terġīb < *Ar.* Arzu ettirme, isteklendirme

t. ü taḥrīṣ ḳıl- 202a/1

t. ü taḥrīṣ 299b/11

t. bile (taḥrīṣ ü t.) 209b/4

t. ḳıl- 234a/3

t.+i bile 219a/7

terk < *Ar.* Terk, vazgeçme anlamındadır

t.-i dünyā 214a/4

t.-i muḥārebe ḳıl- 295b/14

t.+in 238a/9

t.+in tutup dururlar (muḥārebe t.) 208a/3

t. tut- 238b/3

ters Korku

t. (ḫavf u t.) 257b/12

tertīb < *Ar.* Düzenleme, düzene sokma

t.-i meẕkūr bile 285b/17

t. ü ta'biyesiġa 285b/5

t. bérip dururlar 258a/17

t. bér- 203b/15, 262b/7, 276a/2

t. bér- (leşker-i sengīn t.) 202a/6

t. ḳılıl-295a/12

t. bile 285b/14

t. ile 250a/16

t.+in 268a/11

t.+iġa 242b/16, 274b/11

tesāhül < *Ar.* Yumuşak davranma, alttan alma

t. çék- (bürḳa‘-yı t.) 230a/13

teṣārīf < *Ar.* Allah'ın istediği gibi hükm ve iradesi

t.-i eyyām 288a/17

teṣḫīr < *Ar.* Zapt ve istila etme, ele geçirme, elde etme

t.+ġa (ḫayr-ı t.) 220a/2

t.+ınıŋ 202a/4

t.+i 238a/12

t.+i birle 249b/16

t.+i üçün 290b/3, 299b/11

t.+iniŋ 293b/2

t.+iġa 217b/11, 219b/11, 238a/3, 253b/10

te'ṣīr < *Ar.* Etkileme

t. ḳılma- 292a/16

teskīn < *Ar.* Sakin kılma, yatıştırma, yatıştırılma

t. bér- 235a/10, 294b/12

t. bérme- 267a/13

teslīm < *Ar.* Teslim; boyun eğme

t. ile (‘arż-ı t.) 261b/9

tesviye < *Ar.* Beraber etme, düz etme, düzleme

t. 296b/6

t.-i ṣufūfġa 287a/6

teşārif < *Ar.* Teşrifler, şereflendirmeler

t.-i ‘ināyetidin 250a/1

t.-i ‘ināyet bile 247b/10

teşeddüd < *Ar.* Şiddetlenme, keskinleşme

t.-i tamām 234a/5

teşrīf < *Ar.* Teşrif, şereflendirme

t. 216a/8, 272b/2

t. kéltür- 254a/4, 272b/8

teşrifāt < *Ar.* Protokol kuralları

t.-ı ḫusrevāne bile 291a/4

teṭāvül < *Ar.* Uzanma; zulüm

t. uzat- (dest-i t.) 235b/12

t. yétkür- (dest-i t.) 275b/15

t.+in (dest-i t.) 204a/12

t.+iġa (dest-i t.) 217a/14

tevābi‘ < *Ar.* Maiyette bulunanlar, uşaklar

t. 287a/12

t.+din 203a/9

t.+i bile 269a/16, 273b/3

t.+in 226a/9, 293a/8

tevaḳḳuf < *Ar.* Durma, bekleme

t. 204a/9, 205a/13, 245a/17

t. ét- 204b/3

t. ḳıl- 271a/9, 297a/10

t. ḳılma- (te'emmül ü t.) 287b/5

t. körgüz- 240b/3, 252a/8, 253a/17, 262b/6

tevān < *Far.* Güç, kudret

t. (tāb u t.) 256a/3

tevātür < *Ar.* Söylenti

t. 233a/3

tevbe < *Ar.* Tövbe

t. ét- 260b/6

teveccüh < *Ar.* Çevrilme, yönelme, bir yere doğru hareket etme

t. 223b/10

t. ḳoy- (ruḫ-ı t.) 219b/17

tevehhüm < *Ar.* Kuruntuya düşme

t.+din 204b/11, 217a/7, 237a/7

tevekkül < *Ar.* İşi Allah'a bırakma, kadere razı olma

t. 261b/11

tevfīḳāt < *Ar.* AllahI'ın yardımına kavuşmalar

t.-ı nā-mütenāhī bile 251a/10

tevsen < *Far.* Serkeş at

t. 249a/5

t.-i dīv-nijād 251a/12, 255a/4

t.+ġa 244b/13

tevsen-veş < *Far.* Serkeş at gibi

t. (çarḫ-ı t.) 242a/9

teyaḳḳun < *Ar.* Kesin bilgi, iyi bilme

t.-ı münāfaḳat 232a/7

te'yīd < *Ar.* Pekiştirme, sağlamlaştırma, kuvvetlendirme

t.-i İlāhī (işāret-i t.) 296b/16

te'yīdāt < *Ar.* Pekiştirmeler, sağlamlaştırmalar, kuvvetlendirmeler

t.-ı İlāhī 251a/9

t.-ı Rabbānī bile 253a/5

tezelzül < *Ar.* Sarsılma, sarsıntı

t. 287b/2

teẕerv < *Far.* Sülün

t.+i 220b/12

t.+ler 244a/15

teẕhīb < *Ar.* Süsleme

t.-i aḫlāḳ 259a/2

teẕkār < *Ar.* Hatırlama, anma, anılma

t.+ıdın 214a/17

tezkiye < *Ar.* Arındırma, aklama

t. 215a/13

tezyīn < *Ar.* Süsleme

t. (envā'-yı t.) 259a/9

t. ḳıl- (ravża-ı t.) 246a/11

t. üçün 217b/3

tég- Değmek

t.-ip 237b/13, 253a/10, 263b/14

t.-ip (tīr-i ḳażā-yı kār-ger t.) 264a/17

t.-se 262a/11, 263b/16

tégrü Kadar

t. 225a/9, 278a/2

t. (taŋġa t.) 294a/15

tégür- Değdirmek

t.-gen (ot t.) 262a/10

téŋ Denk

t. 248b/6

t. (yer bile t.) 232b/10

t. olmay 255b/10

téngiz Deniz

t. 212a/3, 223a/14, 248b/14, 265b/5, 272a/2

t.+din 279a/12

t.+iniŋ 206a/2

Téŋri Tanrı → **Teŋri**

T. 214a/12, 219a/14, 222a/5, 256b/6, 257a/1

téve Deve

t. 259a/16

t.+sin 234b/6

ṭıfl < *Ar.* Küçük çocuk

ṭ.-ı ebced-ḫᵛān ḳılıp durur 216b/10

ṭılā < *Ar. ṭılā'* Yaldız, altın → **ṭıllā**

ṭ. 262a/2, 279b/5

ṭ. (ġarīḳ-ı ṭ.) 262a/1

ṭ. (kān-ı ṭ.) 246b/16

ṭ. vü ḫil'at 285a/13

ṭılā-ḫil'at < *Ar. ṭılā'-ḫil'at* Yaldızlı kaftan

ṭ. 262a/1

ṭıllā < *Ar. ṭılā'* Altın → **ṭıllā**

ṭ. 244a/4

ṭ. birle sīm 262b/2

ṭılsım < *Ar.* Tılsım

ṭ.+ın 259a/5

ṭıynet < *Ar.* Yaradılış, huy, maya

ṭ.-i ferḫunde-āyātıda 228b/16

ṭ.-i pākıda 219b/1

ṭ.-i pākıġa 211a/1

ṭ.-i sa'ādet 217a/13

tīġ < *Far.* Kılıç

t. 212b/12, 218b/17, 219b/3, 239b/10, 253a/2, 260b/7, 261b/6, 296a/3

t. u sinān 226b/9

t.-ı intiḳām bile 277a/12

t.-ı āb-dār bile 222b/3, 281a/16

t.-ı āb-dār 289a/15

t.-ı āb-dārın 222a/13

t.-ı belā 212b/2, 257b/11

t.-ı bī-dirīġ bile 246a/3

t.-ı bī-dirīġ 239b/6

t.-ı bürrān 220a/6

t.-ı bürrān çék- 253a/2

t.-ı bürrān bile 264a/6

t.-ı cān-sitān bile 291a/12

t.-ı celādet bile 297b/11

t.-ı ġayretni 238a/10

t.-ı ḥavāle ḳıl- 222b/1

t.-ı ḥavāle ḳıl- 222a/1

t.-ı ḫūn-efşān 253a/7

t.-ı ḫūn-feşān bile 252b/6, 284b/5

t.-ı ḫūn-feşān (levāmi‘-i t.) 221a/4

t.-ı ḫūn-feşānıdın 218b/7

t.-ı ḫūn-feşānlıġ bile 287b/3

t.-ı ḫūn-rīz bile 221a/9

t.-ı ḫūn-rīz ile 297a/7

t.-ı intiḳām bile 279a/14, 281a/5

t.-ı ḳahr bile 256a/14

t.-ı ḳahrıŋdın 260b/9

t.-ı ḳaṭ‘ érmes 267a/15

t.-ı kec bile 297a/16

t.-ı kec 233a/9

t.-ı kīn 221a/13, 238b/16

t.-ı mübārezetni 261b/13, 264a/13

t.-ı müsāra‘at 232a/14

t.-ı şecā‘at 217b/6

t.-ı şehāmet bile 264b/4

t.-ı tīz 226b/5

t.-i bürrān bile 237b/12

t.-i ḫūn-rīz bile 284b/8

t. çék- 218b/12, 226b/12

t. tart- 239a/2

t. ur- 239b/8

t. bile (ḍarb-ı t.) 222b/11

t. ile 260a/17

t.+dın (dem-i t.) 209a/8

t.+ı bile 239b/15

t.+ıdın 213a/1, 219a/2, 291b/7

t.+ıdın (şu‘ā‘-yı t.) 219a/16

t.+ıŋ bile 222b/6

tīġ-zen < *Far.* İyi kılıç kullanan kimse, kılıç ustası

t. 233a/16

t.+ler 242b/5

tik- Dikmek, terzilik

t.-er érdiler 233b/11

tiken Diken

t.+ıdın (her t.) 248b/12

til Dil; lisan

t. 215b/11

t.+idin 247a/16

t.+in 256b/3, 256b/6

tile- Dilemek, arzulamak

t.-r 260b/5, 292b/15

t.-di 210b/5, 224a/6, 228b/16, 281a/4

t.-diler 210b/16, 222a/8

t.-p 211a/16

t.-y 245b/11

t.-y (meded t.) 260b/12

tīmār-dārlıġ < *Far.+T.* Hasta bakıcılık

t.+ıġa 207b/12

timsāl < *Ar.* Resim; sembol

t.+i 278a/6

tir- Dermek, toplamak

t.-diler 216b/5, 259a/6

t.-ip 250a/16

tīr < *Far.* Ok

t.-i bārān 233b/16

t.-i dil-dūz ile 264a/6

t.-i dil-dūz 264a/7

t.-i ḳātil 264a/8

t.-i ḳażā-yı kār-ger tégip 264a/17

t.-i müjgān 255b/1

tīre < *Far.* Karanlık

t. 286a/14

t.+din (şeb-i t.) 212a/14

tīre-gerd < *Far.* Kara toprak

t. 252b/1, 286a/11

tīre-rūz < *Far.* Kara gün

t. (şepper-i t.) 265a/11

t. ve küdüret-endūz bol- 201a/11

tīre-rüzgār < *Far.* Talihsiz

t. 233b/14

t.+nıŋ (nā-bekār-ı t.) 282b/11

tīrelik < *Far.+T.* Karalık

t. 259b/14

tirig Diri, canlı

t. tut- 247b/5

tis‘īn ve mi’e ve elf < *Ar.* Bin yüz doksan

t. 216a/5

tiş Diş

t.+in 263b/12

tīz < *Far.* Tez, çabuk

t. 218b/9, 242a/13, 245b/17, 250b/6, 263b/1

t. (çābük ü t.) 244a/13

t. (tīġ-ı t.) 226b/5

t. (tünd ü t.) 209a/8, 254a/15, 255b/15

t. ét- 260a/16, 263b/12, 268a/15

t. ḳıl- 215b/13

t. ol- 248b/13

t. sigre- 244b/4

tīz-dem < *Far.* Ateşli, coşkun

t. (ḳılıp t.) 261a/11

tīz-destlik < *Far.+T.* Eli kıvraklık

t. 222b/3

tīz-kām < *Far.* Arzusuna hızlı ulaşan

t.-ı devletġa (semend-i t.) 253b/4

tīz-rev < *Far.* Çabuk yürüyen

t. édi 243b/15

tīz-revlik < *Far.+T.* Çabuk yürüme

t. 242a/7

tīzlik < *Far.+T.* Çabukluk, tezlik

t. 296b/11

t. bér- 261a/10

t. eyle- 232b/8

tīzrek < *Far.+T.* Daha çabuk

t. 232b/9

tofraġ Toprak → **tofraḳ**

t. dék 226b/11

t.+ġa 262a/12

t.+ın 281a/17

tofraḳ Toprak → **tofraġ**

t. 272a/9

t. içre nihān ḳıl- 213a/3

t.+da 246a/1

t.+ġa 239b/10

t.+ġa dağı 213b/16

t.+ıġa 221a/9, 222a/16, 237a/4, 256b/5, 259b/10, 260b/14, 286b/3, 288a/14, 290b/9, 297b/11

t.+ıġa (niyāz-mendlıḳ başın ʻubūdiyyet t.) 256b/2

t.+ıġa (yüzin inkisārlıḳ t.) 260b/8

t.+ını 232b/3

tofraḳ-vār < *T.+Far.* Toprak gibi

t. 231b/10

toġ- Doğmak **(**Güneş**)**

t.-up 246b/12

t.-ay 277a/8

toġrı Doğru, gerçek

t. 209b/17, 297a/16

t. yol başla- 245a/15

toḫta- < *Moğ.* Dinlenmek, saklanmak, yerleşmek

t.-ġay 210a/8

toḳıl- Örülmek

t.-mış érdi 243a/7

toḳḳız Dokuz → **toḳḳuz, toḳuz**

t.+ıda 204a/1, 205b/15

toḳḳuz Dokuz → **toḳuz, toḳḳuz**

t. 250b/2, 274a/2, 300a/16

t.+ıda 273a/3, 276a/5

toḳḳuzlançı Dokuzuncu → **toḳuzlançı**

t. 254a/17

toḳuz Dokuz → **toḳḳuz, toḳḳız**

t. 239b/15, 262a/14

toḳuzlançı Dokuzuncu → **toḳḳuzlançı**

t. 233a/10

t.+sı 202b/5, 280b/6

t.+sıda 247a/3

tol- Dolmak

t.-dı 287b/1

t.-a 214a/16, 246b/15, 249a/2, 258b/11, 258b/12

t.-up 254a/9

tolġa- Dolamak

t.-p 229b/17

t.-p (boyun t.) 226a/13, 240a/13

tolġaġ Girdab

t.+ları (āb-ı t.) 243b/12

toltur- Doldurmak

t.-dılar 259a/17

ton Don, elbise

t.+ı 221b/8

top Top

t. top 288a/2

topçaḳ Alaca at

t. 247b/12, 277b/2, 279b/5

tovaçı Kumandanın emirlerini ulaştırmakla görevli subay

t.+lar 233a/6, 251a/5, 254b/8, 271a/10, 295b/5

t.+lar bile 295b/5

t.+larnı 282b/12

toy Düğün

t. 203b/4, 242b/16

toyaḳ At tırnağı

t.+ı 262a/6

toyġun Toykar, ak ve çakır toygan

t. 246a/9

tök- Dökmek

t.-er 219b/7

t.-ti 211b/1, 270b/12, 289a/12

t.-ey ḫaṣm ḳanın 267a/6

t.-üp 218b/13, 250a/17, 263b/11, 297a/8

t.-üp ḳan 209a/9, 255b/1

t.-erdin ʻadū ḳanun 253a/2

tökmek Dökmek

t. bile (ḳan t.) 218b/7

tökülmek Dökülmek

t.+ke 299b/4

töre Han soyundan olan

t.-i meẕkūrnıŋ 202b/1

tört Dört

t. 202b/11, 204b/3, 208b/17, 233b/15, 233b/16, 245a/17, 252b/8, 261b/12, 270a/5, 270a/7, 271a/9, 273b/8, 274a/7, 283a/9, 288b/8, 297a/1

t.+ide 204b/7, 272a/11, 280b/5

törtlençi Dördüncü

t. 202a/7, 203a/16, 234a/10, 267a/7, 273b/8, 291a/8

t.+side 207a/3, 245a/5

tört miŋ Dört bin

t. 266a/4, 274a/17

törtünçi Dördüncü

t. 203a/8

tört yüz Dört yüz

t. 207a/17, 234a/9, 281a/14, 290a/14

töşe- Döşemek

t.-di 258a/12

t.-p érdi 250a/9

töşel- Döşenmek

t.-genler 250a/10

ṭūfān-ḫīz < *Ar.+Far.* Tufan çıkaran, fırtına koparan

ṭ. 257a/11

ṭufeyl < *Ar.* Asalakların pîri

ṭ. 215b/9

tuġ Tuğ, sancak, bayrak

t. u ʻalem 287a/8

t.+nı 289b/7, 289b/3

t.+ı 260a/5

t.+ınıŋ 284b/12

t.+ların 208b/14

t.+larnı 289b/2

ṭuġyān < *Ar.* Taşkın; taşkınlık, azgınlık

ṭ. 232a/1

ṭ. (fesād u ṭ.) 257b/5

ṭ. (ḳāmiʻ-i bünyād-ı ẓulm u ṭ.) 217b/14

ṭ.-ı nāṣib-livāy 282b/9

ṭ. ve ġalebe ḳıl- 275a/17

ṭ.+ıġa 267a/14, 268a/10

tuḥaf < *Ar.* Armağanlar, hediyeler

t. u tansūḳātın 206a/14

tuḥafāt < *Ar.* Armağanlar, hediyeler

t. 273b/2

t.+nı (tansūḳāt u t.) 265b/13

ṭūl < *Ar.* Uzunluk, boy

ṭ.-ı emelġa 236a/8

ṭ.+ı 247a/7, 272b/6

ṭulū‘ < *Ar.* Doğma, doğuş

ṭ. 255a/11

ṭ. eyle- 214b/13

ṭ. (ḫaber-i ṭ.) 264b/16

ṭ.+ıdın soŋra 294b/1

ṭumṭuraḳ < *Ar.* Gösteriş, parlaklık

ṭ.-ı salṭanat 241a/16

tur- Durmak, beklemek; olmak (y.f.)

t.-up durur (mütefekkir t.) 210b/13

t.-dum (ayaḳ üstiġa t.) 257a/4

t.-dı 218a/9

t.-up 208a/3, 246b/6, 260a/11, 261b/9, 272b/1

t.-up ḳaçtı 247b/4

t.-ġan 272a/10

t.! 214b/15

t.-up dururlar (āmāde bolup t.) 296b/5

t.-ġan (bara t.) 203a/15, 203b/9

t.-ġan (kéle t.) 203a/5

t.-masdın burun 276b/9

t.-a almay 235a/13, 237a/7, 237a/8, 291b/9

t.-a almayın 255b/14

ṭurfa < *Ar.* Görülmedik şey, tuhaf

ṭ. 212b/5, 248b/5, 254b/16, 267a/5, 293b/5

tuş Karşı, yan, taraf

t.+dın 273b/5

t.+dın (tuş t.) 209a/17, 298a/8

t.+ıda 204a/2, 244b/16, 245a/16

t.+ıdın 204a/4, 204a/6, 210a/10

t.+ıdın (tuş t.) 287a/16

t. tuşdın 209a/17, 298a/8

t. tuşıdın 287a/16

tuşlıḳ Güney

t. 210a/9

tut- Tutmak, yakalamak; kabullenmek; değer etmek

t.-ar (dōst t.) 219a/14

t.-arlar (hūş-mend t.) 212b/17

t.-up durur 263a/15

t.-up durur (ārām t.) 265a/5

t.-up durur (kenāre t.) 228a/15

t.-up durur (ta‘alluḳ t.) 254b/11

t.-up dururlar 284b/15

t.-up dururlar (ārām u ḳarār t.) 263a/8

t.-up dururlar (mersūl t.) 282b/13

t.-up dururlar (muḥārebe terkin t.) 208a/3

t.-dı (ārām t.) 264b/7

t.-tı 250a/13

t.-dılar 249a/7, 294a/11

t.-tılar (tirig t.) 247b/5

t.-ġay (maṣūn u maḥfūẓ t.) 222a/4

t.! 216a/3

t.-sa 224a/16

t.-sun 222a/5

t.-up 202a/12, 202b/1, 206a/3, 211a/11, 214a/13, 214a/4, 222a/15, 222a/7, 222a/9, 224a/8, 234b/5, 237b/4, 237b/5, 238a/9, 239a/14, 239b/6, 246b/13, 248b/10, 249a/3, 252a/17, 258b/8, 259b/16, 259b/17, 264b/12, 269a/2, 269b/11, 269b/12, 269b/15, 269b/17, 270a/6, 270a/15, 272b/15, 284b/14, 286a/11, 290b/16, 292a/17, 297a/15, 297a/7, 297b/14

t.-up (ārām u ḳarār t.) 218a/3, 290a/8

t.-up (erzānī t.) 227a/13

t.-up (fermān t.) 260b/15

t.-up (ḳarār t.) 209b/6, 246a/11, 271b/2

t.-up (maḫṣūṣ t.) 226a/3, 227a/10, 240a/8

t.-up (mebẕūl t.) 227b/17, 268a/5

t.-up (mer‘ī t.) 223a/5, 230a/11, 234b/12

t.-up (meẕbūl t.) 238b/10

t.-up (ṣoḥbet t.) 216b/15

t.-up (terk t.) 238b/3

t.-up durur érdi (lāzım t.) 277b/12

t.-ar érdi (mer‘ī t.) 205b/17

t.-up érdiler 243b/17

tutdur- Tutturmak, yakalatmak

t.-up 231a/11, 269a/16, 270a/3

t.-up (ḫayme t.) 272b/3

t.-ur-miz 269a/17

tutdurmaḳ Tutturmak, yakalatmak

t.+ġa 269b/9

tutdurmaḳlıḳ Tutturma, yakalatma

t. üçün 205b/14

ṭūtī < *Far.* Papağan

ṭ.-i şīrīn-kelām 220b/10

tūtiyā < *Far.* Göz ilacı

t. yétkürüp durur (kök dīdesiġa t.) 242b/8

tutul- Tutulmak

t.-up (āsān t.) 244b/5

t.-ġandın 297b/12

t.-up durur érdi 281a/2

t.-up érdi 245a/17

tutulmaġ Tutulmak

t.+ı 220a/8

tuy- Duymak

t.-up 221b/15

tuyġun Ak doğan, doğan

t. 242a/14

t. érdi 274a/3

tuyun- Öğrenmek, anlamak

t.-up 269b/16

ṭuyūr < *Ar.* Kuşlar

ṭ. (vuḥūş u ṭ.) 245a/12

ṭ. (vuḥūş-ı ṭ.) 242a/16

tüb Dip

t.+idin 244a/13

tüccār < *Ar.* Tacirler, ticaret erbabı

t.+ıdın 201b/11

t.+ın 203b/9

tüfeng Tüfek

t. 264a/2, 296b/9

t. (gulūle-i t.) 232b/5

t.-i āteş-bār bile 289a/15

t.-i ru'd-āheng (gulūle-i t.) 294a/13

t. bile (gulūle-i t.) 286b/3

t.+din (gulūle-i t.) 233b/13

t.+idin (gulūle-i t.) 298b/14

tüfeng-bāz < *T.+Far.* Tüfekle oynayan, iyi tüfek kullanan

t.-ı hüner-peyvestler 233b/12

tüfeng-endāz < *T.+Far.* Tüfek atıcısı, silahşör

t.+lardın 262b/17

tüfeng-endāzlıḳ < *T.+Far.* Silahşörlük

t.+ġa 239a/16

tüg Tüy

t.+leriġa 248b/11

tüken- Tükenmek, bitmek

t.-üp 254a/14

tüket- Tüketmek, bitirmeki sona erdirmek

t.-mey durur érdi 276b/7

tümen On bin kişilik askerî kuvvet; pek çok

t. 242b/6, 256b/14, 268b/10

tümenāt < *T.+Ar.* Tümenler

t.+ıdın 202b/16, 203b/1

t.+ın 202b/7

tün Gece

t. 212b/8, 232b/13, 242b/9, 294a/7, 299a/9

t. ü kün 236a/11

t.+niŋ 258a/12

t.+ni 243a/1

t.+i 231a/13

t.+idin 228a/7

tünd < *Far.* Sert, haşin

t. 244b/3, 244b/4, 250b/8, 263b/1, 297b/7

t. ü tīz 209a/8, 254a/15, 255b/15

t. (nūk-ı sinānını t.) 261a/12

tünd-bād < *Far.* Kasırga, sert rüzgâr

t.-ı ʻademġa 289a/15

t.-ı mühīb salıp érdi 211a/5

t.+ı 211a/13, 260b/3

t.+ıġa savur- 281a/17

türk-tāz < *T.+Far.* Çapul, yağma

t. 284b/2

t.+ı üçün 202b/6

t.+ıġa 201a/5

t. ḳılmaḳlıḳ 283b/8

türlüg Türlü, çeşitli

t. 243a/3, 243a/10, 250b/1, 250b/2, 258b/11, 278a/9

tüş (I) Öğle zamanı

t. 273b/2

t.+de 271a/17, 271b/6

t.+ġaça 209b/7

tüş (II) Düş, rüya

t. 244b/6

t.+de 245a/9

tüş- Düşmek; binek hayvanından inmek; konaklamak; ortaya çıkmak

t.-er 243a/8

t.-üp durur 286b/15, 291b/17

t.-üp durur (uruş t.) 291a/11

t.-üp dururlar soŋġı 249b/2

t.-üp dururlar 204b/13, 207a/3, 207a/7, 252a/6, 257a/15, 258a/2, 266a/17, 271a/15, 278a/7, 290b/16

t.-di 244b/10

t.-di (uruş t.) 208a/14

t.-ti 237a/1, 240b/14, 255a/14, 259b/14

t.-ti (ḳara kün t.) 264b/9

t.-ti (zelzele t.) 251b/10

t.-diler 248b/1

t.-se 221b/9

t.-üp 210b/14, 218b/10, 221b/16, 227b/4, 239b/12, 240b/9, 248b/8, 249a/6, 250a/12, 250a/13, 251b/5, 252a/17, 252b/13, 261a/16, 268b/14, 271b/6, 283a/7, 290b/17, 290b/8, 294a/17, 296a/1, 298b/7

t.-üp (maʿḳūl u maḳbūl t.) 203b/5

t.-üp (mebẕūl t.) 281a/4

t.-ken 205a/11, 237a/15

t.-mey (ḳabūl t.) 234a/4

t.-er durur érdi (ḫāriş t.) 200b/13

t.-miş durur érdi 276b/5

tüşmek(g) Düşmek

t.-meginiŋ (nizāʿ t.) 201a/3

tüşül- (Bir yere) inmek, konaklamak

t.-di 243b/6, 247a/4, 248b/2, 284a/10

t.-üp durur 240b/5

tüşür- (Bir yere) indirmek, konaklatmak

t.-üp durur 222b/5

tüz- Düzene sokmak, düzenlemek

t.-üp dururlar (āhengin t.) 206a/17

t.-di 215a/11

t.-ep 261a/7

t.-üp 215b/11, 251b/1

t.-üp (āhengin t.) 278a/9

t.-üp (ṣaff t.) 252b/2, 261b/9

t.-üp (şām-ı nevrūz t.) 243a/2

t.-geli 270b/12

t.-gen āyīn yasa 213b/14

t.-geni 258a/9

tüz Düz, doğru, düzenli

t. 214b/12, 256b/17

t. (āheng t.) 214b/12

tüzet- Doğrulatmak, doğru olmak

t.-ürġa 272a/10

tüzlik Doğruluk

t. ile 257b/3

tüzlük Düzlük

t. 257b/2

tüzüklik Düzenlilik

t.+de 296b/13

tüzmek(g) Düzene sokmak, düzenlemek

t. (şikāyet t.) 206b/8

t.+ke 261a/4

t.+i (āhengin t.) 203b/14

t.+i (maṣāff t.) 206b/4

t.+i (muḥāṣara-ı āhengin t.) 232b/16

t.+i (nehżat āhengin t.) 250b/13

tüzül- Kurulmak, düzene konulmak

t.-di 263a/16

U

u Ve → **ü, ve, vü**

u. 200b/4, 201a/10, 201a/10, 201b/8, 201b/8, 201b/14, 202a/17, 202a/11, 202a/15, 202b/7, 203b/5, 204a/13, 205a/9, 205a/9, 205a/12, 205b/1, 205b/1, 206a/4, 206a/5, 206a/14, 205b/10, 205b/10, 205b/13, 205b/2, 206a/8, 206b/16, 207b/4, 208b/1, 209a/7, 209a/13, 209a/17, 210a/12, 210b/13, 211a/12, 212a/8, 212a/12, 212b/3, 212b/4, 212b/6, 212b/11, 212b/15, 212b/17, 213a/12, 213a/13, 213a/17, 213a/3, 213a/8, 213a/9, 213b/2, 212b/13, 213a/6, 213a/11, 213b/13, 213b/13, 214b/10, 214b/14, 215a/4, 214a/15, 215a/10, 215b/13, 215b/14, 215b/17, 215b/9, 216a/11, 216b/2, 216b/3, 216b/15, 217b/14, 218a/3, 218a/13, 219a/9, 219b/2, 219b/2, 219b/7, 219b/14, 219b/17, 220a/2, 220a/16, 220b/1, 220b/14, 220b/8, 222a/4, 223a/15, 223a/7, 224a/11, 224a/16, 224b/15, 225a/3, 225a/4, 225a/5, 225a/5, 225a/14, 226a/4, 226a/6, 226a/7, 226a/15, 226b/1, 226b/3, 226b/9, 226b/16, 227a/4, 227b/2, 227b/11, 228a/10, 229a/2, 229a/2, 229a/12, 229a/14, 229a/14, 229a/14, 229b/12, 229b/3, 229b/4, 230a/14, 230b/16, 231a/7, 231a/4, 231a/16, 231b/9, 231b/16, 232a/1, 232a/9, 232b/2, 233a/6, 234b/2, 243a/4, 234a/14, 233b/8, 234b/12, 235a/16, 235b/3, 235a/3, 235a/6, 235b/1, 236a/11, 237b/2, 236b/17, 237a/4, 238a/6, 238a/17, 238b/3, 238b/14, 239a/1, 239b/4, 240a/14, 240b/15, 240b/17, 241a/3, 241a/10, 242a/1, 242a/5, 242a/6, 243a/3, 243b/16, 243b/17, 244b/14, 245a/8, 245a/12, 245a/15, 245b/3, 240b/10, 247b/14, 247a/11, 247a/16, 248b/7, 249a/2, 249b/1, 249b/6, 250a/2, 250a/9, 250a/16, 250b/3, 250b/14, 250b/16, 251a/4, 251a/14, 251a/15, 251a/15, 253b/1, 251b/9, 251b/11, 252b/9, 252b/10, 252b/16, 253a/7, 253b/12, 253b/13, 253b/17, 254a/7,

254b/14, 254b/17, 255a/8, 255a/17, 256b/12, 257b/5, 257b/13, 257b/14, 255b/13, 256a/3, 256a/16, 256b/8, 256b/10, 256b/17, 257b/5, 257b/12, 257b/17, 258a/7, 258a/7, 258a/8, 259a/16, 259b/4, 260a/1, 261a/7, 260b/2, 261b/2, 260a/10, 260a/14, 260b/16, 260b/16, 261a/15, 261b/8, 261b/9, 262a/4, 262a/7, 263a/8, 262b/3, 263a/8, 263b/13, 263b/2, 263b/3, 263a/13, 264b/2, 264b/12, 265a/10, 265b/13, 266b/7, 267b/12, 266b/17, 268b/6, 268b/8, 268b/8, 268b/12, 268b/15, 269a/14, 269a/4, 269a/12, 269b/5, 270a/14, 271a/13, 271b/13, 273a/2, 273b/2, 274b/3, 274b/12, 275a/9, 275b/15, 276b/17, 277a/1, 277a/13, 277b/7, 278a/11, 278b/9, 279a/4, 279b/13, 279b/17, 279b/17, 280a/2, 280b/17, 282a/1, 281a/13, 281a/16, 281b/6, 281b/14, 282a/7, 282b/6, 282b/6, 283a/11, 283b/17, 283a/12, 283b/6, 283b/15, 284b/5, 285a/3, 285a/14, 286b/14, 287a/4, 287a/8, 288a/13, 288b/5, 288a/11, 287b/3, 287b/6, 287b/7, 287b/9, 288b/4, 288b/12, 289a/2, 289a/4, 289a/5, 290a/3, 290a/8, 290b/5, 290a/15, 290a/5, 290a/5, 290b/16, 290b/6, 294b/8, 295b/5, 296b/2, 296b/4, 293a/3, 294a/10, 294a/17, 295b/4, 296a/8, 297b/12, 297b/16, 298a/9, 298a/9, 298a/14, 298a/17, 298b/16, 299b/2

‘ubūdiyyet < *Ar.* Kulluk

‘u. bélige bağla- (ḫizmet ü ‘u.) 238b/4

‘u. tofraḳıġa ḳoy- (niyāz-mendlıḳ başın ‘u.) 256b/2

‘ubūr < *Ar.* Karşıya geçme; suyun karşısına atlama

‘u. 240b/6, 271b/12

‘u. ét- 205a/1, 236b/4, 259b/13

‘u. ḳıl- 204a/4, 207a/12, 223a/6, 231b/7, 273b/6, 285a/11, 292a/2, 298b/12

‘u. ḳılıp érdi 205a/2

‘u. körgüz- 271b/11

‘u.+ıġa 271b/6

u‘cūbe-nigār < *Ar.+Far.* Acayip nakşeden

u. (ḳalem-i u.) 203b/14

u‘cūbe-nigārlıġ < *Ar.+Far.+T.* Acayip nakşetme

u. ḳıl- 226a/10

u‘cūbe-nümālıġ < *Ar.+Far.+T.* Acayip gösterme

u. 236a/15

u. ḳıl- 233a/2

u‘cūbe-perdāz < *Ar.+Far.* Acayip şeyler yazma

u. (ḳalem-i u.) 201a/6

uç- Uçmak, havalanıp gitmek, ölmek

u.-ar 212a/6

u.-up 242a/14, 244a/15, 248a/12, 249a/3, 286a/11

u.-mas 222a/11

uç Uç

u. 292a/10

u.+ıdın 245b/17

uçra- Rastlamak, karşılaşmak, tesadüf etmek, uğramak

u.-p 223a/3, 232a/4, 274a/7

uçur- Uçurmak

u.-sa 217a/3

u.-up dururlar 286a/9

‘udvān < *Ar.* Düşmanlık

‘u. (muḫāṣamet ü ‘u.) 267b/6

‘u. sarı (ḫayl-ı ‘u.) 226b/8

‘uḳūbet < *Ar.* Ceza

‘u. 239b/15

‘u.+ġa (siyeh-çāl-ı ‘u.) 239a/14

‘u.+i (‘aẕāb u ‘u.) 256b/12

‘uḳūbet-gāh < *Ar.+Far.* Ceza yeri

‘u.+ıġa 233a/10

ulaġ At, deve, öküz gibi yük taşıyan hayvan

u. 206a/8

u.+ıġa 291b/13

‘ulemā < *Ar.* Bilginler, âlimler

‘u. 269b/7

‘u.-yı ‘iẓām 234a/1

uluġ Büyük, ulu; ulu kişi, önder

u. 201b/12, 208a/9, 215a/1, 226b/11, 235a/1, 236b/11, 270a/1, 272a/1, 272a/2, 272a/4, 288a/16, 289b/2

u.+ı 206a/7

u.+larıġa 266a/3

uluġraḳ Daha ulu

u. 273b/12

‘ulūm < *Ar.* İlimler

‘u.-ı dīnī 216b/7

ulus Halk, millet

u. 212a/14, 212b/16, 214a/13, 214a/4, 245a/10, 255b/2, 267a/4

u.+nıŋ 274a/1

u.+nı 217a/10

u.+dın 262b/1, 290a/9

u.+ı bile 266a/1

u.+ıdın 237a/9

u.+ın 237a/14, 279a/14

‘ulüvv < *Ar.* Yücelik, ululuk

‘u.-i himmet 217a/11, 228b/14

‘umde < *Ar.* Dayanak, destek

‘u.+leridin 262b/11

‘umdetü’l-ümerā < *Ar.* Beylerin dayanağı

‘u. 241b/10, 245b/7, 254b/12, 262b/12, 268b/2, 270b/14, 273b/11, 277b/13, 282b/17, 295a/8, 295b/16

‘umdetü’s-selāṭīn < *Ar.* Sultanların dayanağı

‘u. 220b/4

‘umḳ < *Ar.* Derinlik

‘u.+ı 273a/7, 274a/10, 274a/9

‘umūmen < *Ar.* Genellikle, genelde, bütün

m. 224b/13

umūr < *Ar.* İşler

u. 270a/10

u.-ı ‘ibādet 261b/11

u.-ı memleket 226a/6

u.-ı muḫālefet 268b/14

u.-ı mülkiyye 217a/12

u.-ı salṭanat 229b/17

u.+ıda 215a/7

u.+ığa 225b/5

unut- Unutmak

u.-up 208a/11

‘unvān < *Ar.* Ad.

‘u.+ınıŋ 282a/17

ur- Vurmak; saldırmak; inşa etmek

u.-ar 217a/5

u.-ar (idbār-ı pāy-ı nekbet u.) 218a/15

u.-ar (kūs-ı devlet u.) 218a/15

u.-ar mevc 259b/15

u.-ar (oḳ u.) 255b/17

u.-up durur 204a/11

u.-up dururlar (mürāca‘at çengiġa élig u.) 278b/14

u.-up dururlar (berḳ-i belā u.) 232b/4

u.-up dururlar (ḳılıç u.) 252b/17

u.-dı (bāl-ı pervāz u.) 244b/11

u.-dı (ḳadem u.) 216a/7

u.-dı (naḳş u.) 242b/8

u.-dı (yüz u.) 260a/6

u.-dılar (çapavul u.) 226b/1

u.-dılar (dest ü pā u.) 238a/7

u.-dılar (ḳanat u.) 245a/11

u.-dılar (ḳadem u.) 223b/3

u.-dılar (nīze u.) 287b/7

u.-ġay 231a/4

u.-sa 221b/9

u.-sa (bāl-ı pervāz u.) 233b/12

u.-sa (dāmen u.) 260b/4

u.-sa tek (tecerrüd sarı u.) 214a/4

u.-uban ġuṭṭe 242a/4

u.-up 215b/10, 215b/7, 244b/15, 263b/7, 264a/11, 288a/15, 290b/9

u.-up (āteş-i nehb ü ġāret) 203a/12

u.-up (çapavul u.) 202b/10, 240b/16, 259b/4, 276a/15, 281b/9, 285b/16

u.-up (dest ü pā u.) 268b/5

u.-up (ḥamle u.) 264a/16

u.-up (ḥamleler u.) 264b/3

u.-up (ḳadem-i fırār u.) 219a/6

u.-up (lāçīn-i ḳavī-çengāl u.) 242a/17

u.-up (naḳş u.) 251a/17

u.-up (nīze u.) 288a/5

u.-up nīze-i cān-sitān 286a/13

u.-up (ṭa‘n u.) 243b/13

u.-up (tāziyāne u.) 224a/13

u.-up (telāṭum u.) 243b/11

u.-up tīġ-ı kīn 221a/13

u.-arda 255b/15

u.-arda (ḫīz u.) 244a/14

u.-ardın (tīġ u.) 239b/8

u.-arġa (kārvānın u.) 201b/17

u.-up durur érdi (kārvānın u.) 201b/2

u.-ar érdi 211a/6

u.-ar érdi (bevāriḳ-ı belā u.) 219a/1

urdur- Vurdurmak, çaldırmak

u.-up 252b/9

urdurmaḳ Vurdurmak, çaldırmak

u.+ġa 272a/9

urmaḳ(ġ) Vurmak

u.+ı 224b/6

u.+ı (çapavul u.) 201a/5, 203b/11, 240a/10, 275b/14

u.+ınıŋ (çapavul u.) 276a/11, 284a/14

‘urūc < *Ar.* Yükselme, yükseliş

‘u. ḳıl- 216b/7, 225b/3, 297a/13

uruġ Soy; ulus, kavim, boy → **uruḫ**

u.+ı 280b/13

u.+ıdın 245b/14, 272b/13, 288b/11

u.+ıdın durur érdi 224a/7

uruḫ Tohum → **uruġ**

u. urdur- 272a/9

urul- Vurulmak

u.-up durur (ḫaṭṭ-ı nesḫ u.) 217a/17

uruş Savaş

u. 209a/9, 219b/15, 223a/8, 260a/2, 261a/4, 261b/17, 287a/1, 288a/2, 290b/7

u. (ālāt-ı u.) 251a/9

u. ḳıl- 298b/13

u. sal- 234b/8, 277a/8

u. salıp durur 208a/12

u. salıp dururlar 287b/15, 291b/6

u. tüş- 208a/14

u. tüşüp durur 291a/11

u.+nıŋ 285b/4, 287a/2, 288b/14, 291a/8

u.+nı 208a/7

u.+da 209a/3, 210a/3, 211b/16, 212a/1, 223a/12, 237a/16, 237b/10, 253a/9, 263b/1, 277b/2, 286b/11, 289a/8, 291a/15, 291b/6, 297a/6

u.+dağı 210a/4, 287b/15, 289b/11

u.+ġa 210a/7, 289b/7, 296b/5

u.+ıda 217b/1

u.+ıġa 285a/12

uruş- Savaşmak

u.-up 289a/11

uruştur- Savaştırmak

u.-may 208b/5

‘uryān < *Ar.* Çıplak

‘u. 229a/10

uṣūl < *Ar.* Kökler, asıllar

u. 262a/16

uşal- Ufalmak, azalmak, kırılmak

u.-ġan 212a/4

‘Uṭārid < *Ar.* Merkür

‘U.-i edeb birle 214b/11

‘Utārid-ḫaṣlet < *Ar.* Merkür mizaçlı

‘U. 225a/3

uy Sığır

u. 259a/16

uyġan- Uyanmak, kendisine gelmek

u.-sa 294a/5

uyḳu Uyku

u. 236a/10, 261b/2, 294a/4, 294a/8

u.+dağı 294a/5

u.+dın 294a/5

u.+sıda 269b/14

uzaḳ Uzak

u. 291b/14

u. çékme- 213a/2

u.+dın 221a/6

u. durur érdi 289b/11

uzat- Uzatmak; uğurlamak, yolcu etmek, göndermek

u.-dı 206a/9, 290a/10

u.-tılar 270a/16

u.-ıp 235b/12

u.-ġanda 269b/11

‘uẓmā < *Ar.* En büyük

‘u. (vāḳı‘a-ı ‘u.) 235a/7

‘u.+nı 285a/4

‘u.+ġa (devlet-i ‘u.) 275b/6

‘u.+ġa (merātib-i ‘u.) 280a/12

‘uẕūbet < *Ar.* Tatlılık, şirinlik

‘u. bile 251b/4

‘u.+de 243b/10

uzun Uzun

u. 260a/17

Ü

ü Ve → **u, ve, vü**

ü. 200b/4, 200b/7, 201a/10, 201a/10, 201a/16, 201b/17, 202a/1, 202a/16, 202a/9, 202a/9, 203a/11, 203b/6, 204a/12, 205b/2, 205b/7, 205b/8, 206a/4, 206a/8, 207b/7, 207b/8, 209a/8, 209b/15, 209b/4, 209b/7, 212a/15, 212b/1, 212b/6, 212b/7, 212b/16, 212b/17, 213a/4, 213a/11, 213a/12, 213a/13, 213a/13, 213a/15, 213a/17, 213a/9, 213b/15, 214b/10, 215a/3, 215a/5, 215b/8, 215b/11, 216b/8, 216b/10, 216b/17, 217a/5, 218a/13, 218a/14, 218b/15, 219a/13, 219b/13, 220a/14, 220a/15, 220b/14, 221a/2, 221b/4, 222b/10, 223a/8, 223b/2, 223b/16, 223b/6, 224a/1, 224a/16, 224b/14, 224b/14, 224b/14, 224b/16, 225a/3, 225a/4, 225b/7, 225b/12, 226a/5, 226b/12, 226b/13, 226b/13, 226b/13, 227a/4, 227b/17, 228a/10, 228b/1, 228b/3, 229b/2, 229b/8, 230a/6, 230b/2, 230b/11, 231a/2, 231a/3, 231b/4, 232a/11, 232a/13, 233a/5, 233a/14, 233a/17, 233b/1, 233b/3, 234b/11, 235a/7, 235a/8, 235a/15, 235b/10, 236a/11, 236b/3, 237b/17, 238a/1,

238a/4, 238a/7, 238b/1, 238b/14, 238b/4, 239b/7, 239b/8, 239b/16, 239b/3, 240a/14, 240b/3, 242b/6, 243a/5, 243a/6, 244a/13, 247b/12, 247b/13, 247b/8, 248a/16, 248b/8, 249a/1, 249a/6, 249a/15, 249b/8, 250a/8, 250a/11, 250a/7, 250b/16, 250b/17, 250b/5, 251a/8, 251a/9, 252a/2, 252a/17, 252b/6, 252b/8, 252b/11, 253a/14, 253b/5, 253b/13, 253b/13, 253b/14, 254a/9, 254a/15, 254b/2, 255a/2, 255b/12, 255b/15, 256b/3, 256b/4, 256b/9, 256b/12, 256b/13, 257b/1, 257b/7, 257b/15, 258b/3, 258b/12, 259a/7, 260a/1, 260b/6, 261a/7, 261b/9, 262a/2, 263a/7, 263a/7, 263b/1, 263b/4, 263b/5, 265a/9, 265a/14, 266a/14, 266b/2, 266b/7, 266b/8, 266b/9, 267b/6, 267b/11, 268a/10, 268b/5, 269b/17, 271b/2, 273b/11, 273b/4, 274b/1, 275b/7, 277a/15, 278a/12, 278b/10, 278b/11, 280a/2, 280a/2, 280a/8, 280b/14, 280b/3, 282a/2, 282b/11, 282b/9, 283b/3, 283b/4, 285a/4, 285b/5, 286a/2, 286a/16, 287a/12, 287b/5, 288b/1, 288b/17, 289a/14, 290b/14, 291b/1, 292a/6, 292b/5, 292b/11, 292b/12, 293b/7, 294a/8, 294a/17, 294a/3, 296a/8, 296b/13, 297a/6, 297a/17, 299b/11, 300a/12, 300a/2, 300a/9

üç Üç

ü. 211a/10, 211b/1, 214b/4, 219b/13, 237b/6, 244b/8, 248a/9, 251b/7, 251b/8, 252a/2, 266a/9, 271a/15, 272a/8, 273b/8, 274a/7, 275a/13, 277a/9, 277b/12, 281b/12, 281b/13, 285a/5, 287b/5, 293b/3, 297a/1, 299a/7

ü.+din 264a/3

ü.+ide 276b/1

üçev Her üçü

ü.+i 299a/9

üçlençi Üçüncü → **üçünçi**

ü. 202a/1, 246a/10, 281b/14, 288b/14

ü.+niŋ 203a/2

üç miŋ Üç bin

ü. 212a/3

ü.+ge 208a/6

üçün İçin

ü. (anıŋ ü.) 201a/17, 208a/8, 291b/14

ü. (āsāyiş ü.) 288b/10

ü. (avlamaḳ ü.) 227b/1

ü. (behbūdı ü.) 290a/16

ü. (çapdurmaḳlıġ ü.) 284a/17

ü. (da‘vet ḳılmaḳlıḳ ü.) 280b/15

ü. (ékin ü.) 274a/16

ü. (gūşmāl u tenbīhi ü.) 279b/13

ü. (ḥāl i‘lāmı ü.) 232a/3

ü. (ḥişārı ü.) 295b/4

ü. (‘ibreten li’n-nāẓirīn ü.) 286b/15

ü. (iḫbār ü.) 277a/4

ü. (iḥtiyāṭı ü.) 283a/16

ü. (iḥżārı ü.) 233a/6, 254b/8

ü. (imdādı ü.) 202a/6

ü. (irsālı ü.) 295a/11

ü. (istiḥḳār-ı miknet-i lā-yezālī ü.) 292a/10

ü. (istimdād ü.) 234a/7, 268a/16

ü. (istīṣālı ü.) 295b/2

ü. (ḳanı ü.) 281a/4

ü. (ḳaṣdı ü.) 248b/13

ü. (körüşmek ü.) 269b/11

ü. (maṣāff ü.) 296b/15

ü. (melālet-i eyyām ü.) 216b/17

ü. (mu‘āvenet ü imdād ü.) 231b/4

ü. (mu‘āvenet ü meded-kārlıġı ü.) 236b/3

ü. (muḥāṣarası ü.) 207a/8

ü. (muvāfaḳatı ü.) 232b/17

ü. (müdāfa‘a ü.) 207a/4, 221b/14, 296a/14

ü. (mülk-i ḥālişası ü.) 245a/7

ü. (muvāsālıġ ü.) 267b/9

ü. (né ü.) 299a/13

ü. (ötkermek ü.) 207a/11

ü. (saḳlamaḳlıḳ ü.) 274b/13

ü. (ser-encāmı ü.) 241b/4

ü. (su açdurmaḳ ü.) 280a/14

ü. (tecdīd-i ḥayāt şükrānesi ü.) 300a/8

ü. (te’dīb ü gūşmālı ü.) 240a/15, 282b/12

ü. (te’dībi ü.) 280a/5

ü. (tehiyye-i esbāb-ı sefer ü.) 270b/11

ü. (tehiyyesi ü.) 282b/14

ü. (tenbīh ü gūşmālı ü.) 250b/17

ü. (tenbīh ü.) 272b/10

ü. (tesḫīri ü.) 290b/3, 299b/11

ü. (tezyīn ü.) 217b/3

ü. (tutdurmaḳlıḳ ü.) 205b/14

ü. (türk-tāzı ü.) 202b/6

ü. (vaḳt-ı muḳteżāsı ü.) 225a/16

ü. (yetkürmek ü.) 279a/9

ü. (zirā‘at-ı behbūdī ü.) 298b/5

ü. (ziyāret ü.) 246b/9

ü. (anıŋ ü.) durur 283b/6

ü. (ḳam‘ u istīṣālı ü.) 202a/17

üçünçi Üçüncü → **üçlençi**

ü. 228b/5, 272a/9, 282a/14

ü. (cülūs-ı hümāyūnınıŋ ü.) 250b/12

ü.+si (ayınıŋ ü.) 257a/6

üç yüz Üç yüz

ü. 203b/17, 211b/16, 278b/7, 281b/16, 293a/6

üftāde < *Far.* Aşık

ü.-i rāhıdur 215a/1

ümem < *Ar.* Ümmetler

ü. (ehl-i ü.) 228a/9

ümenā < *Ar. ümenā’* Güvenilir kişiler

ü.-yı ṣāḥib-iḥtişām bile 233a/12

ümerā < *Ar. ümerā’* Emirler, beyler

ü. 210b/3, 279b/2, 282b/14, 295b/1, 296b/2, 300a/12

ü. vü béklerġa 249b/3

ü. vü emīr-zādeler 209b/6

ü. vü nüdemā 266b/6

ü. vü ser-gerdeler 263a/6

ü.-yı ‘ālī-cāh 208b/17

ü.-yı ‘ālī-miḳdār 229a/2, 274b/15

ü.-yı ‘ālī-şān 265b/2

ü.-yı Buḫārā 207b/12

ü.-yı Buḫārā bile 208a/13

ü.-yı Ḫ̔ārezmni 221a/2

ü.-yı ‘iẓām 209a/1, 210a/13, 261b/6, 227b/7, 233a/12, 265a/8, 271a/11, 272a/11, 291b/12, 295b/17

ü.-yı ‘iẓām-ı ‘ālī-cāh 242b/4

ü.-yı ‘iẓāmdın 211b/4, 230a/14

ü.-yı ‘iẓāmnı 272a/7

ü.-yı ‘iẓāmnıŋ 200b/17

ü.-yı ‘ālī-şān 251a/12

ü.-yı meẕkūre 272b/4

ü.-yı muḥterem 244b/8

ü.-yı müşārün-ileyhim 264b/17

ü.-yı nām-dār 209a/11, 217b/15

ü.-yı refī‘-mekānnıŋ 274b/12

ü.-yı şecā‘at-şi‘ār 286a/5

ü. bile 285b/10, 285b/7, 285b/8

ü. daġı 227b/11

ü.+nı 240a/16, 286b/17

ü.+dın 211b/17, 209a/3, 216b/4

ü.+sı 208b/12, 209a/17, 236b/13

ü.+sıdın 221b/12, 236b/3

ümīd < *Far.* Ümit, umut → **ümmīd**

ü. (dīde-i ü.) 225b/6

ü. (şu'ā'-yı ü.) 221b/9

ü.+in (dāmān-ı ü.) 270b/13

ü.+lerin (dāmen-i ü.) 282b/15

ü.+leriniŋ 252b/12

ümmīd < *Far.* Ümit, umut → **ümīd**

ü.+lerin (dāmen-i ü.) 251a/5

ün Ses, ün

ü. bile 296b/9

ü.+i 260a/12, 287a/9

ü.+idin 262a/10

ü. kél- 294a/7

ünde- Çağırmak, seslenmek

ü.-p 227b/9, 239a/7

üsāret < *Ar.* Esirlik, tutsaklık → **esāret**

ü. ḳaydıġa çékıl- 207b/6

ü. ḳaydıġa çék- 299a/7

ü. ḳaydıġa giriftār ḳıl- 226b/7

üserā < *Ar. üserā'* Esirler

ü. 207b/10, 207b/9

ü.-yı bī-pāyān 204a/13

ü.-yı bī-pāyān bile 202b/17, 287b/11

ü.-yı bī-şümār 278b/13

ü.-yı bisyār 285b/16

ü.-yı nā-maḳdūr 290a/7

ü. bile 279a/17

ü.+nıŋ 287b/11

ü.+nı 227b/17

ü.+dın (ḳayd-ı ü.) 227b/6

ü.+sın 277a/13

üst Üst

ü.+i 276b/15

ü.+i bile 237a/1, 240b/15, 279a/12

ü.+ide 212a/11, 217b/5, 222a/8, 229a/17, 242a/5, 247a/16, 260a/5, 262b/1, 269a/2, 272b/1

ü.+idin 208a/3, 261b/17, 262a/1, 263a/12, 273a/17, 279a/12, 280a/7, 288a/6, 289b/14

ü.+iġa 203b/16, 207a/11, 207a/2, 225b/14, 226a/17, 237b/1, 242a/10, 261a/3, 265a/17, 281b/11, 284a/15, 285b/14, 287a/3, 293b/8, 295a/13

ü.+iġa tur- (ayaḳ ü.) 257a/4
ü.+ige 202b/2, 236a/3, 236b/14, 237a/15, 237b/6, 237b/9, 247b/17, 250a/10, 252a/11, 260a/7, 262b/10, 262b/7, 267a/9, 274b/10, 277b/6, 280a/3, 280a/6, 281a/8, 281b/17, 281b/5, 287a/1, 289a/1, 298b/6
üstād < *Far.* Usta, üstat
ü. ol- 255b/13
üstād-kār < *Far.* Usta lık
ü. 233b/1
üstüvār < *Far.* Sağlam, dayanıklı
ü. bol- 256a/17
ü. ḳıl- 261b/13, 262a/15
üştülüm < *Far.* Kavga, gürültü
ü. ḳıla almayın 215b/2
üzmek(g) Kesmek, koparmak
ü.+i 220a/7
ü.+iniŋ 282a/16
üze Üzerine, üzerinde; -a/-e → **üzre**
ü. 215b/15, 250a/11, 257a/11
ü. (çarḫ ü.) 221b/9
ü. (ehli ü.) 253b/13
ü. (ḫāk ü.) 264a/8
ü. (kāse-i Çīn ü.) 250a/17
ü. (mülk ü.) 215b/14
ü. (taḫt ü.) 246a/15, 266b/17
ü. (ṭaşt-ı zerrīn ü.) 250a/17
üzengü Üzengi
ü.+si 250b/7
üzre Üzerinde → **üze**
ü. (alar ü.) 250a/9
ü. (ʿarṣası ü.) 230b/16
ü. (baḥr ü.) 223a/14, 243b/12
ü. (başı ü.) 215b/6, 229a/15
ü. (başım ü.) 214b/13
ü. (çengel ü.) 248a/11
ü. (deşt ü.) 244b/15
ü. (düşmen ü.) 205b/1
ü. (él ü.) 275a/8
ü. (felek ü.) 215b/12, 244b/2
ü. (hevā ü.) 263b/15
ü. (ḳāf ü.) 263b/10, 296b/8
ü. (kéme ü.) 271b/7
ü. (kişveri ü.) 225a/7
ü. (ḳullesi ü.) 246b/13
ü. (menzili ü.) 212a/8
ü. (merkeb ü.) 263b/10
ü. (raḫş ü.) 296b/8
ü. (semend ü.) 262a/17, 262a/4
ü. (senger ü.) 282a/1
ü. (serīri ü.) 225a/2

ü. (sipihri ü.) 225a/2

ü. (su ü.) 212a/9

ü. (şāh-ı taḫt ü.) 250a/12

ü. (taḫtı ü.) 249b/7

üzül- Kırılmak

ü.-üp durur 297b/15

V

vācib < *Ar.* Gerekli, zorunlu

v. 225a/10

vācibü'l-iẕ'ān < *Ar.* İtaat edilmesi gereken

v. (fermān-ı v.) 204b/16, 230a/17, 244a/1, 276a/14, 284a/11, 291b/17

v.+ı bile (fermān-ı v.) 245b/9, 258a/16, 272b/4

va'de < *Ar.* Bir iş için önceden belirlenmiş zaman

v. 210a/5

vādī < *Ar.* Vadi

v. 276a/8

v.-i bevārġa 222b/11, 297a/5

v.-i ḍalālet 238a/15

v.-i ḍalālet (āvvāre-i v.) 230a/11

v. ara 226b/10, 249a/5

vāfir < *Ar.* Bol, çok → **vāfire**

v. ('ināyet-i v.) 245b/6

v. (cehd-i v.) 226a/15, 232b/15

v. (in'āmāt-ı v.) 254b/9

v. (nüẕūrat-ı v.) 244a/7, 247a/1

vāfire < *Ar.* Bol, çok → **vāfir**

v. bile (in'āmāt-ı v.) 277b/1

vaḥdet < *Ar.* Birlik, teklik

v. 246b/7

v. bile (ẕevḳ-i v.) 246a/17

vāhibü'l-'aṭāyā < *Ar.* Bağışta bulunan Allah → **vāhibü'l-'aṭāyāt**

v. 257a/5

vāhibü'l-'aṭāyāt < *Ar.* Bağışlarda bulunan Allah → **vāhibü'l-'aṭāyā**

v. (ḥażret-i v.) 278b/17

vaḥīd < *Ar.* Tek, biricik

v.-i devrān 227b/8

vāhime < *Ar.* Kuruntulu

v.+siġa (āteş-i v.) 235a/9

v.+leriġa 257b/12

vāhiye < *Ar.* Anlamsız, boş.

v.+ni 260b/1

vaḥşet < *Ar.* Vahşilik, yabanilik

v. 201a/16

v.+ġa (iş-i v.) 201a/4

vaḥşet-āmīz < *Ar.+Far.* Korkunç, ürküntü veren

v. (nāme-i v.) 201b/7

v.+ni (ḥādiṣe-i v.) 264b/1

vaḥşet-eşer < *Ar.* Vahşet izleri taşıyan, korkunç

v. (ḫaber-i v.) 254b/4, 295a/8

vājgūn < *Far.* Baş aşağı, ters dönmüş

v. (ḳaṣr-ı devr-i v.) 212a/10

v.+nıŋ (sipihr-i v.) 206b/7

vaḳār < *Ar.* Ağırbaşlılık

v. (ṣāḥib-i v.) 233a/17

v.+dın (nihāyet-i temkīn ü v.) 230b/11

vaḳāyi‘ < *Ar.* Olaylar

v. 224b/2, 278b/15

v. (her v.) 214b/2

v. ve fütūḥātī (her v.) 228b/7

v.-i keşīrü’l-bedāyi‘ini 267a/7

v.-i ‘acībe 236a/15

v.-i bedī‘a 201a/6

v.-i dil-güşā 256b/1

v.-i keşīrü’l-bedāyi‘din 214b/5

v.-i meẕkūre 202b/4

v.+ġa 217b/2, 228b/8

v.+din soŋ 237a/2

vāḳı‘a < *Ar.* Vaka, olay

v. 208a/15, 209b/15, 217b/4, 260b/12, 217b/5, 229b/5, 237b/15, 270a/17, 274a/12, 275b/16, 280b/12, 281a/6, 288b/14, 290a/12, 292b/5

v. (bedāyī‘-i v.) 201a/6

v.-ı düşmen-güdāzdın soŋra 253a/13

v.-ı ḥasret-engīz 226a/11, 264b/1

v.-ı hāyile 208a/1, 210b/2

v.-ı hāyileside 227b/3, 231b/6

v.-ı nā-şāyest 268b/17

v.-ı ‘uẓmā 235a/7

v.-ı ‘uẓmānı 285a/3

v.-ı vāhiyeni 260b/1

v.+nıŋ 239b/13

v.+nı 217b/3, 218b/1, 219a/4, 222a/17, 286a/17, 287b/6, 288a/1

v.+dın 234b/7, 235b/15, 237b/5, 287b/12, 297a/3

v.+dın soŋ 236b/4, 237a/7

v.+dın soŋra 234b/10

v.+sı 220a/5, 291a/8

v.+sı durur 202b/14, 203a/2, 203a/8, 274a/12, 275b/15, 276a/11,

277b/7, 280a/3, 280b/11, 281a/8, 285b/4, 287a/2, 288b/14

v.+sıda 299b/9

v.+sıdın soŋra 201b/10, 204b/1, 298b/17

v.+sıdur 280a/15

v.+lar 210a/11

v.+larnı 282a/7

vāḳı'a-güẕārlıġ < *Ar.+Far.* Olayı anlatma

v. ḳıl- 203b/14

vāḳı'a-nigārlıġ < *Ar.+Far.* Olayları resmetme

v. 282a/17

vāḳı'a-raḳam < *Ar.* Olay yazan

v. (ḫāme-i v.) 217b/9

vāḳı'āt < *Ar.* Olaylar

v. 278a/15

v.-ı sa'ādet-simātı 279b/7

v.+ı 201a/4, 234a/6, 250b/12

vāḳıf < *Ar.* Bir şeyden haberli olan

v. u muṭṭali' bol- 269a/4

vāḳi' < *Ar.* Meydana gelen, olan

v. 217b/13, 218a/9

v. (telāḳī-i feriḳayn v.) 219b/12

v. bol- 237a/16, 240b/11

v. bol- ('āyid ve v.) 292a/16

v. bolma- 265b/16

v. bolmış durur 283a/9

v. bolup durur 237b/10, 287a/17

v. ol- 248b/9

v. durur érdi 210a/4, 298a/16

v. durur 248a/5

vaḳt < *Ar.* Vakit, zaman

v. 216a/10, 229a/13

v.-ı muḳteżāsı üçün 225a/16

v.-ı muḳteżāsıdın 201a/14

v.-ı nuḥūset 241b/17

v.+da 210a/5, 237a/15, 268b/13, 283a/3, 284b/6, 287b/1

v.+ı 205a/12, 255a/7

v.+ı dağı 255a/1

v.+ıda 233a/17, 270a/4, 273b/2, 276a/5, 284b/1, 290b/7, 294b/6, 295a/16

v.+ıġa 260b/17

v.+ıġaça 204b/16, 235a/2

vaḳtī < *Ar.* Bir vakit

v. 216b/3

vālā < *Far.* Yüce, ulu, yüksek

v. (gerdūn-ı v.) 225b/14

v. (ḥükm-i v.) 232a/5

v. (işāret-i v.) 287a/11, 234a/1, 285a/9

v. (kevkebe-i v.) 233b/3

v. (şāh-ı v.) 232b/14

v. bile (işāret-i v.) 239a/7, 288a/9

v. bile (işāret-i lāzımü'l-beşāret-i v.) 283b/11

v. dék (çarḫ-ı v.) 242a/3

vālā-güher < *Far.* Değerli, kıymetli

v. (destūr-ı v.) 272a/14

vālī < *Ar.* Vali, vilayet mülkî amiri

v.-i dīn 213b/16

v.+si 201a/12, 201a/3, 240a/12, 250a/1, 255a/14, 267b/10, 273b/17, 277b/17

v.+si durur 296a/1

varaḳ < *Ar.* Yaprak; yazılı kağıt

v. 228b/13, 230b/16, 241a/7

vārid < *Ar.* Gelen, varan

v. bol- 200b/15, 204a/9, 227b/14, 281a/15, 295b/10, 296a/13

v. bolup dururlar 293b/5

vārişü'l-emāret < *Ar.* Beyliğin mirasçısı

v. 295a/9

varṭa < *Ar.* Uçurum

v.-ı ġamdın 221b/10

v.-ı helāketdin 277a/15

v.+dın 287b/9

v.+sıda 205a/7

v.+sıġa 203a/6, 284b/15, 286b/7

vaṣf < *Ar.* Nitelik, özellik

v.+ı 250b/4

v.+ın 250b/4, 255b/3

vāsıṭa < *Ar.* Aracı

v.+sı bile 200b/16, 206a/5, 269a/12

vaṣl < *Ar.* Kavuşma

v. 228a/8

v. (dürr-i v.) 211a/16

v.-ı Ḥaḳḳ 211a/17

vaṭan < *Ar.* Yurt, vatan

v. (celā-yı v.) 206a/1

v.+da 214a/4

vaẓāyif < *Ar. vaẓā'if* Görevler, vazifeler

v. (izdiyād-ı v.) 268a/6

vāżıḥ < *Ar.* Açık, ortada, aşikar

v. 299b/1

v. u lāyiḥ bol- 283b/17

v. u rūşen 269a/12

vaẓīfe < *Ar.* Görev

v.+sin 268b/8

v.+ler 206a/11

ve Ve → **u, ü, vü**

v. 200b/1, 200b/10, 200b/12, 200b/15, 200b/17, 200b/2, 200b/3, 200b/7, 200b/8, 200b/9, 201a/10, 201a/11, 201a/13, 201a/2, 201a/4, 201a/5, 201a/6, 201a/7, 201a/8, 201a/9, 201b/11, 201b/14, 201b/4, 202a/14, 202a/3, 202a/9, 202b/13, 202b/17, 202b/2, 202b/7, 202b/8, 203a/10, 203a/13, 203a/17, 203a/3, 203a/6, 203b/11, 203b/12, 203b/13, 203b/15, 203b/16, 203b/17, 203b/2, 203b/5, 203b/7, 204a/12, 204a/13, 204a/16, 204a/5, 204a/6, 204b/13, 204b/15, 204b/2, 204b/3, 204b/4, 204b/5, 205a/13, 205a/16, 205a/7, 205a/8, 205b/12, 205b/13, 205b/16, 205b/5, 205b/9, 206a/6, 206a/10, 206a/13, 206a/15, 206a/16, 206a/17, 206a/4, 206a/8, 206b/12, 206b/13, 206b/14, 206b/15, 206b/16, 206b/17, 206b/2, 206b/4, 206b/6, 206b/8, 207a/1, 207a/12, 207a/13, 207a/16, 207a/17, 207a/4, 207b/5, 207b/10, 207b/11, 207b/2, 207b/4, 207b/5, 207b/9, 208a/1, 208a/2, 208a/10, 208a/14, 208a/2, 208a/3, 208a/4, 208a/6, 208a/9, 208b/10, 208b/11, 208b/14, 208b/16, 208b/17, 208b/8, 209a/1, 209a/10, 209a/11, 209a/12, 209a/13, 209a/16, 209a/3, 209a/4, 209a/5, 209a/6, 209b/1, 209b/16, 209b/2, 209b/7, 210a/1, 210a/11, 210a/12, 210a/13, 210a/15, 210a/6, 210a/8, 210a/9, 210b/15, 210b/17, 210b/2, 210b/3, 210b/6, 211a/10, 211a/12, 211a/8, 211a/4, 211a/9, 211b/1, 211b/10, 211b/11, 211b/12, 211b/13, 211b/14, 211b/15, 211b/16, 211b/2, 211b/4, 211b/6, 211b/7, 211b/8, 211b/9, 212a/1, 212a/11, 212a/12, 212a/2, 212a/3, 214a/4, 214b/1, 214b/2, 214b/3, 216a/17, 216a/6, 216a/7, 216a/9, 216b/1, 216b/10, 216b/14, 216b/15, 216b/16, 216b/17, 216b/2, 216b/7, 216b/8, 216b/9, 217a/1, 217a/11, 217a/12, 217a/13, 217a/15, 217a/16, 217a/17, 217b/1, 217b/1, 217b/11, 217b/15, 217b/16, 217b/17, 217b/2, 217b/6, 218a/17, 218a/2, 218a/3, 218a/4, 218a/6, 218a/7, 218a/9, 218b/15,

218b/16, 218b/17, 218b/2, 218b/5, 218b/8, 219a/12, 219a/14, 219a/15, 219a/7, 219a/9, 219b/14, 219b/16, 220a/14, 220a/15, 220a/6, 220a/7, 220a/9, 220b/3, 221a/15, 221a/16, 221a/2, 221a/4, 221a/6, 221a/7, 221b/12, 221b/13, 221b/4, 221b/5, 221b/6, 222a/12, 222a/4, 222a/9, 222b/1, 222b/17, 222b/4, 222b/8, 223a/1, 223a/4, 223b/1, 223b/10, 223b/14, 224a/11, 224a/13, 224a/14, 224a/16, 224a/2, 224a/3, 224b/1, 224b/10, 224b/13, 224b/14, 224b/16, 224b/17, 224b/6, 225a/13, 225a/16, 225b/1, 225b/11, 225b/4, 225b/5, 225b/6, 225b/7, 225b/8, 225b/9, 226a/3, 226a/12, 226a/13, 226a/15, 226a/16, 226a/6, 226a/7, 226a/8, 226a/9, 226a/14, 226b/1, 226b/15, 226b/17, 226b/2, 226b/3, 226b/5, 226b/6, 227a/10, 227a/11, 227a/14, 227a/17, 227a/6, 227b/10, 227b/12, 227b/13, 227b/14, 227b/16, 227b/17, 227b/2, 227b/5, 227b/6, 227b/7, 227b/8, 228a/1, 228a/10, 228a/14, 228a/15, 228a/17, 228a/2, 228a/4, 228a/6, 228a/9, 228b/1, 228b/7, 228b/11, 228b/14, 228b/15, 228b/16, 228b/17, 229a/1, 229a/2, 229a/10, 229a/11, 229a/3, 229b/13, 229b/14, 229b/16, 229b/17, 229b/8, 229b/9, 230a/1, 230a/10, 230a/11, 230a/12, 230a/13, 230a/14, 230a/15, 230a/16, 230a/3, 230a/5, 230b/1, 230b/10, 230b/11, 230b/14, 230b/3, 230b/5, 230b/6, 231a/5, 231a/11, 231a/12, 231a/15, 231a/15, 231a/1, 231a/3, 231b/3, 231b/11, 231b/12, 231b/15, 231b/3, 231b/4, 232a/1, 232a/1, 232a/11, 232a/12, 232a/15, 232a/2, 232a/6, 232a/7, 232a/9, 232b/1, 231b/2, 231b/10, 232b/15, 232b/16, 232b/2, 232b/4, 232b/5, 233a/1, 233a/12, 233a/13, 233a/3, 233a/4, 233a/7, 233a/9, 233b/12, 233b/13, 233b/15, 233b/3, 233b/5, 233b/6, 233b/8, 234a/1, 234a/13, 234a/2, 234a/5, 234a/9, 234b/13, 234b/15, 234b/2, 235a/1, 235a/10, 235a/13, 235a/17, 235a/5, 235a/7, 235b/1, 235b/16, 235b/4, 235b/7, 235b/8, 235b/9, 235b/9, 235b/10, 236a/15, 236a/2, 236a/4, 236a/5, 236a/7, 236a/9, 236b/6, 236b/10, 236b/3,

236b/4, 236b/6, 236b/7, 236b/8, 236b/9, 237a/10, 237a/11, 237a/13, 237a/14, 237a/17, 237a/4, 237a/5, 237a/9, 237b/1, 237b/10, 237b/17, 237b/2, 237b/3, 237b/4, 237b/5, 238a/15, 238a/16, 238a/2, 238a/3, 238a/4, 238a/5, 238a/6, 238a/7, 238a/9, 238a/12, 238b/1, 238b/3, 238b/10, 238b/11, 238b/12, 238b/15, 238b/16, 238b/8, 239a/10, 239a/11, 239a/12, 239a/13, 239a/15, 239a/4, 239a/5, 239a/9, 239b/1, 239b/14, 239b/16, 239b/17, 239b/2, 239b/5, 240a/1, 240a/9, 240a/15, 240a/16, 240a/2, 240b/15, 240b/2, 240b/2, 240b/5, 240b/7, 240b/8, 241a/16, 241a/17, 241a/1, 241a/2, 241a/4, 241a/5, 241a/6, 241a/9, 241b/1, 241b/10, 241b/12, 241b/13, 241b/14, 241b/16, 241b/6, 241b/7, 241b/8, 241b/9, 242b/11, 242b/12, 242b/13, 242b/14, 242b/15, 242b/16, 242b/7, 242b/8, 242b/9, 243a/14, 243a/15, 243a/16, 243a/17, 243b/6, 243b/7, 243b/9, 244a/10, 244a/2, 244a/3, 244a/5, 244a/7, 244a/8, 244a/9, 244b/12, 244b/17, 245a/13, 245a/15, 245a/16, 245a/17, 245a/4, 245a/7, 245a/8, 245b/12, 245b/14, 245b/15, 245b/2, 245b/3, 245b/5, 245b/6, 246a/10, 246a/11, 246a/2, 246a/4, 246a/8, 246a/9, 246b/5, 247a/1, 247a/14, 247a/2, 247a/5, 247a/6, 247a/7, 247b/8, 247b/10, 247b/13, 278b/14, 247b/15, 247b/16, 247b/2, 247b/5, 247b/7, 248a/1, 248a/15, 248a/16, 248a/2, 248a/3, 248a/5, 248a/7, 248a/9, 248b/1, 249a/12, 249a/15, 249a/16, 249a/17, 249a/2, 249b/5, 249b/6, 250a/1, 250a/3, 250a/5, 250b/11, 250b/13, 250b/15, 250b/16, 250b/5, 250b/9, 251a/1, 251a/10, 251a/11, 251a/12, 251a/13, 251a/4, 251a/6, 251a/7, 251a/8, 251a/9, 251b/10, 251b/11, 251b/15, 251b/16, 251b/8, 251b/9, 252a/10, 252a/12, 252a/13, 252a/2, 252a/4, 252a/5, 252a/9, 252b/1, 252b/10, 252b/12, 252b/13, 252b/14, 252b/15, 252b/16, 252b/17, 252b/3, 252b/6, 252b/8, 252b/9, 253a/10, 253a/11, 253a/12, 253a/13, 253a/14, 253a/4, 253a/6, 253a/7, 253a/8, 253a/9, 253b/11, 253b/14, 253b/15, 253b/2,

253b/3, 253b/4, 253b/6, 253b/8, 253b/9, 254a/1, 254a/14, 254b/10, 254b/11, 254b/12, 254b/13, 254b/14, 254b/15, 254b/16, 254b/2, 254b/7, 254b/8, 254b/9, 255a/10, 255a/13, 255a/3, 255a/5, 255a/7, 255a/9, 255b/14, 255b/4, 255b/5, 255b/7, 255b/8, 255b/16, 256a/11, 256a/12, 256a/14, 256a/16, 256a/6, 256a/7, 256a/8, 256b/8, 256b/10, 256b/15, 256b/9, 257a/12, 257a/14, 257a/8, 257b/1, 257b/13, 257b/4, 258a/10, 258a/11, 258a/12, 258a/13, 258a/14, 258a/15, 258a/2, 258a/3, 258a/5, 258a/8, 259a/10, 259a/15, 259a/16, 259a/17, 259b/13, 259b/14, 259b/2, 259b/4, 259b/5, 259b/6, 259b/8, 260a/7, 260a/9, 260b/1, 260b/10, 260b/12, 260b/13, 260b/17, 260b/2, 260b/3, 260b/7, 261a/, 261a/2, 261a/4, 261b/11, 261b/13, 261b/15, 261b/4, 261b/6, 261b/7, 262b/10, 262b/11, 262b/12, 262b/14, 262b/15, 262b/16, 262b/17, 262b/7, 262b/9, 263a/1, 263a/10, 263a/11, 263a/12, 263a/14, 263a/2, 263a/3, 263a/4, 263a/5, 263a/7, 263a/8, 263a/9, 263a/9, 264a/12, 264a/13, 264b/1, 264b/11, 264b/13, 264b/14, 264b/17, 264b/4, 264b/5, 264b/9, 265a/13, 265a/16, 265a/2, 265a/3, 265a/4, 265a/6, 265a/7, 265b/4, 265b/6, 266a/1, 266a/10, 266a/11, 266a/4, 266a/5, 266a/6, 266a/8, 266a/9, 266b/13, 266b/15, 266b/4, 266b/5, 267a/13, 267a/16, 267a/9, 267b/12, 267b/13, 267b/3, 267b/6, 267b/7, 268a/10, 268a/13, 268a/14, 268a/15, 268a/17, 268a/5, 268a/6, 268a/7, 268a/8, 268b/1, 268b/11, 268b/12, 268b/14, 268b/15, 268b/16, 268b/17, 268b/2, 268b/7, 268b/9, 269a/1, 269a/12, 269a/13, 269a/4, 269a/9, 269a/6, 269b/13, 269b/14, 269b/17, 270a/1, 270a/14, 270a/16, 270a/3, 270a/5, 270b/13, 270b/14, 270b/17, 270b/2, 270b/3, 271a/10, 271a/11, 271a/12, 271a/13, 271a/15, 271a/2, 271a/5, 271a/6, 271a/7, 271a/8, 271b/10, 271b/11, 271b/13, 271b/15, 271b/17, 271b/2, 271b/4, 271b/7, 271b/9, 272a/1, 272a/2, 272a/10, 272a/11, 272a/13, 272a/14, 272a/16, 272a/17, 272a/3, 272a/4, 272a/9, 272b/11,

272b/12, 272b/13, 272b/16, 272b/2, 272b/7, 273a/14, 273a/15, 273a/3, 273a/7, 273a/9, 273b/16, 273b/17, 273b/2, 273b/3, 273b/6, 273b/7, 274a/10, 274a/14, 274a/15, 274a/16, 274a/3, 274a/9, 274b/12, 274b/13, 274b/2, 274b/3, 274b/6, 275a/10, 275a/12, 275a/13, 275a/3, 275a/4, 275a/5, 275a/6, 275b/1, 274b/6, 275a/3, 275a/17, 275b/13, 275b/14, 275b/2, 275b/3, 275b/9, 276a/15, 276a/16, 276a/17, 276a/2, 276a/3, 276a/5, 276a/6, 276a/7, 276a/8, 276a/9, 276b/1, 276b/11, 276b/13, 276b/17, 276b/3, 276b/4, 276b/5, 276b/6, 277a/10, 277a/11, 277a/12, 277a/14, 277a/3, 277a/4, 277a/5, 277a/6, 277a/7, 277a/9, 277b/2, 277b/3, 277b/6, 277b/8, 277b/9, 278a/1, 278a/10, 278a/11, 278a/17, 278a/2, 278a/8, 278b/1, 278b/10, 278b/12, 278b/13, 278b/15, 278b/17, 278b/5, 278b/6, 278b/7, 279a/1, 279a/10, 279a/12, 279a/13, 279a/14, 279a/15, 279a/16, 279a/17, 279a/3, 279a/5, 279a/6, 279b/14, 279b/16, 279b/2, 279b/4, 279b/5, 280a/1, 280a/13, 280a/16, 280a/4, 280a/8, 280a/9, 280b/1, 280b/13, 280b/2, 280b/3, 280b/4, 280b/7, 280b/9, 281a/1, 281a/10, 281a/12, 281a/13, 281a/14, 281a/17, 281a/9, 281b/10, 281b/12, 281b/13, 281b/16, 281b/16, 281b/6, 282a/10, 282a/12, 282a/15, 282a/17, 282a/2, 282a/4, 282a/5, 282a/6, 282a/9, 282b/13, 282b/14, 282b/16, 282b/17, 282b/2, 282b/5, 282b/7, 282b/8, 282b/9, 283a/4, 283a/11, 283a/15, 283a/2, 283a/5, 283a/6, 283a/8, 283a/9, 283b/1, 283b/10, 283b/12, 283b/13, 283b/2, 283b/5, 284a/11, 284a/13, 284a/2, 284b/10, 284b/11, 284b/12, 283b/14, 284b/13, 284b/17, 284b/2, 284b/5, 284b/6, 284b/7, 284b/8, 285a/1, 285a/10, 285a/13, 285a/14, 285a/15, 285a/6, 285a/7, 285a/8, 285a/9, 285b/11, 285b/12, 285b/13, 285b/16, 285b/17, 285b/2, 285b/8, 285b/9, 286a/1, 286a/15, 286a/16, 286a/3, 286a/4, 286a/5, 286a/6, 286a/7, 286a/8, 286a/9, 286b/10, 286b/11, 286b/12, 286b/13, 286b/15, 286b/17, 286b/2, 286b/6, 286b/8, 286b/9,

287a/12, 287a/14, 287a/16, 287a/17, 287a/3, 287a/4, 287a/5, 287b/1, 287b/10, 287b/11, 287b/3, 287b/8, 287b/9, 288a/10, 288a/11, 288a/12, 288a/14, 288a/15, 288a/16, 288a/17, 288a/4, 288b/11, 288b/17, 288b/3, 288b/6, 288b/7, 288b/7, 288b/8, 289a/14, 289a/15, 289a/2, 289a/3, 289a/4, 289a/5, 289a/7, 289a/8, 289b/10, 289b/14, 289b/16, 289b/2, 290a/11, 290a/14, 290a/15, 290a/2, 290a/5, 290a/6, 290a/7, 290b/12, 290b/4, 290b/8, 291a/15, 291a/16, 291a/17, 291a/2, 291a/3, 291a/4, 291a/6, 291a/8, 291b/12, 291b/13, 291b/2, 291b/4, 292a/1, 292a/12, 292a/5, 292a/7, 292a/8, 292a/9, 292a/16, 292b/11, 292b/14, 292b/16, 292b/2, 292b/7, 293a/1, 293a/12, 293a/14, 293a/15, 293a/16, 293a/17, 293a/5, 293a/7, 293a/8, 293b/10, 293b/14, 293b/16, 293b/17, 293b/3, 293b/7, 294a/1, 294a/10, 294a/11, 294a/12, 294a/13, 294a/17, 294b/1, 294b/12, 294b/2, 294b/3, 294b/4, 294b/8, 295a/11, 295a/13, 295a/15, 295a/17, 295a/7, 295b/1, 295b/11, 295b/12, 295b/15, 295b/17, 295b/2, 295b/4, 296a/1, 296a/10, 296a/11, 96a/12, 296a/13, 296a/16, 296a/17, 296a/2, 296b/1, 296b/14, 296b/15, 296b/16, 296b/17, 296b/2, 296b/3, 296b/4, 296b/5, 297a/10, 297a/11, 297a/12, 297a/13, 297a/3, 297a/9, 297b/1, 297b/12, 297b/14, 297b/15, 297b/16, 297b/17, 297b/2, 297b/3, 297b/4, 297b/5, 298a/1, 298a/10, 298a/12, 298a/8, 298a/10, 298b/1, 298b/14, 298b/3, 298b/5, 298b/9, 299a/1, 299a/13, 299a/2, 299a/3, 299a/4, 299a/6, 299a/7, 299a/8, 299b/1, 299b/12, 299b/17, 299b/5, 300a/11, 300a/12, 300a/14, 300a/15, 300a/16, 300a/17, 300a/3, 300a/5, 300a/9

vech < *Ar.* Sebep, vesile

v.+din 202a/10, 210b/9, 217a/8, 230b/12, 270b/7

vedā‘ < *Ar.* Ayrılma, ayrılış

v. 224a/11

vefā < *Ar.* Sözde durma, vefa

v. 212a/12, 212b/17

v. (ehl-i v.) 212b/13

vefāt < *Ar.* Ölüm

v. tapmış durur 204a/15

v.+ı birle 264b/8

veġā < *Ar.* Savaş

v. 225a/6, 296b/7

v. (hizebr-i v.) 283b/4

veh < *Ar.* Vah, yazık!

v. 221b/8

vehm < *Ar.* Kuruntu, vehim, hayal

v. ü hirās 235a/7

v.-i ṭaṭvīl 244a/17

v.-i tāzelerni 232b/12

v. eyle- 257a/1

v. bile 294a/7

v.+din Ṭūs-ı (ḳılur v.) 255b/15

v. ile 294a/8

veḳāḥat < *Ar.* Edepsizlik, arsızlık

v.+nıŋ (ser-geşte-i ṣaḥarā-yı v.) 230a/12

v.+dın (āstīn-i v.) 222a/6

v.+dın (ġāyet-i v.) 222b/1

veḳāḥat-iştimāl < *Ar.* Ahlaksızlık içeren

v.+dın (cühhāl-ı v.) 218a/8

veḳāḥat-pīşe < *Ar.* Edepsizliği huy edinmiş

v.+niŋ (a'dā-yı v.) 293b/12

veḳāḥat-şi'ār < *Ar.* Ahlaksız yaradılışlı

v. (yaġı-ı v.) 226b/6

veled < *Ar.* Oğul

v.-i sa'ādet-peyvend 278b/17

v.-i Niyāz Pervāneçi 209a/13

veledān < *Ar.*+Far. Çocuklar

v.-ı Bék Pūlād Atalıḳ 206b/17

v.-ı Bék Polad Atalıḳ'ġa 210a/1

v.-ı emīr-i kebīr 'Avaż Biy İnaḳ 211b/10

velī < *Far.* Ama, fakat

v. 212a/13, 212a/16, 214a/8, 214a/9, 215a/10, 215a/14, 220b/1, 223a/12, 246a/15, 246a/16, 246a/17, 246b/1, 255a/17, 259a/6, 260b/6, 262a/14

velī-ni'metlik < *Ar.+Far.+T.* Yetiştirme, büyütme, **efendilik**

v. 230a/2

velīkin < *Ar.* Ama, fakat

v. 226b/11, 239b/13, 241b/17, 266b/11, 275b/6

verā < *Ar. verā'* Geri, arka

v.-yı Āmūda 202b/4

v.-yı Āmūya'da 298b/5

vesī‘ < *Ar.* Geniş

v. 244a/10, 247b/2

vesīle < *Ar.* Sebep, bahane

v. bile 254b/3

vesvese < *Ar.* Kuruntu

v. vü şeyṭanet bile 209b/16

v.-i eşrār bile 292a/8

vezīr < *Ar.* Vezir

v. 237b/3, 293b/7

v.-i a‘ẓam 241b/11, 254b/10, 259b/6, 265a/6

v.-i ferḫunde-siyer 272a/14

v.-i nīgū-şiyem 226a/4

v.+i 206b/17

vilādet < *Ar.* Doğum, doğma

v. (şeref-i v.) 216b/1

v.-i hümāyūndın 214b/1

v.-i hümāyūn-ı sa‘ādet-nümūnı 216a/4

v.+idin (eyyām-ı v.) 214b/5

v.+idin (şeref-i v.) 216b/6

vilāyet < *Ar.* İl, bölge

v.+niŋ 219b/11

v.+ġa 270a/12

v.+iġa 223b/9

v.+iniŋ 219b/11

vilāyet-intisāb < *Ar.* Vilayete bağlı

v. 243a/12

vīrān < *Far.* Yıkık, harap

v. émes 222a/12

v. ḳıl- (meftūḥ u v.) 204a/13

vīrānlıġ < *Far. +T.* Haraplık

v. 230a/8

viṣāl < *Ar.* Kavuşma, ulaşma

v. (nevīd-i v.) 217a/6

v.-ı çeşme sarıdın 233b/7

v.+ıŋ ile 223b/5

vuḥūş < *Ar.* Vahşi hayvanlar

v.-ı ṭuyūr 242a/16

v. u ṭuyūr 245a/12

vuḳū‘ < *Ar.* Meydana gelme, olma, cerayan etme

v. 201a/16, 228b/7, 295b/14, 296a/15

v.+ıġa 268a/16

v.+ıdın 256b/1

v.+ıdın burun 260b/12

v. tap- 214b/3, 214b/3, 216a/6, 220a/14, 234a/6

v. tapıp durur 208a/1

vuṣūl < *Ar.* Gelme, varma, ulaşma

v.+ı bile 242b/12, 271a/2

v.+ınıŋ 253b/6

v.+ıdın 253b/9

v.+ıdın (āvāze-i v.) 205b/2

vü Ve → **u, ü, ve**

v. 201a/14, 201a/2, 205b/12, 209b/16, 209b/6, 212b/1, 213a/5, 213a/6, 214b/9, 215b/9, 216a/10, 216a/11, 216b/15, 219a/14, 219b/13, 221a/1, 223a/8, 225a/15, 230b/7, 229a/3, 231b/9, 232b/11, 232b/17, 234a/3, 235b/10, 235b/16, 238a/4, 242a/9, 242a/15, 243b/17, 248a/1, 249b/3, 249b/6, 250a/7, 250a/8, 250a/9, 250b/11, 251a/6, 251b/12, 251b/3, 252a/4, 252a/12, 255a/16, 259a/10, 259b/17, 262a/1, 263a/10, 263a/6, 266b/6, 268a/9, 270b/11, 271a/13, 275b/10, 285a/13, 287b/16, 288b/9, 298a/4, 299b/7

vücūd < *Ar.* Varlık; beden

v. 216a/12, 216a/7

v.-ı sa‘ādet 217b/16

v.-ı nā-mes‘ūdī 282b/2

v.+ı 282b/4

v.+ın (ḫırmen-i v.) 221a/5

v.+ını 260b/5

v.+ların 289a/15

v.+larınıŋ 281a/17

vüfūr < *Ar.* Bolluk

v.-ı ferāset 230a/14

v.-ı ferāsetde 227b/8

v.-ı mürüvvet 228b/15

v.-ı mürüvvetdin 228a/14

v.-ı şecā‘at 221b/12

vürūd < *Ar.* Gelme, geliş

v. ét- 243b/3

vüs‘at < *Ar.* Genişlik

v.+ıdın 292b/12

vüzāret < *Ar.* Vezirlik

v.-ı dest-gāh 239b/2

vüzāret-meāb < *Ar.* Vezirlik makamı

v. (cenāb-ı v.) 207a/10

vüzerā < *Ar.* Vezirler

v.-yı kirām 261b/6

Y

ya Yay

y.+dın 218b/12

y.+dın (gūşe-i y.) 263b/15

yabu Beygir, yük atı

y. 270a/13

yād-āverlik < *Far.+T.* Anımsama, hatırlama

y. ḳıl- 300a/9

yādigār < *Far. yād-gār* Yadigar, hatıra

y. 211b/3, 213a/5

yaġdu Aydınlık, parlaklık

y. 232b/13

yaġdur- Yağdırmak

y.-up dururlar 233b/15

y.-sa 219b/3

y.-up 232b/3

yaġı Düşman

y. 296b/11, 296b/11

y.-ı veḳāḥat-şi'ār 226b/6

y.+ġa 255a/2

yaġı-gerlik < *T.+Far.* Düşmanlık

y. 236b/5, 294b/6

yaġıḳ- Düşman olmak, düşmanlık beslemek

y.-ıp 299b/3

yaḫşı İyi, güzel

y. 205a/17, 226a/7, 240b/14, 245a/4, 245b/14, 246a/9, 247a/17, 255b/3, 282a/8, 289a/11, 289b/5

y. bol- 213a/3, 240a/3

y.+ġına 245a/3, 246a/8

yaḫşılıġ İyilik, güzellik, doğruluk → **yaḫşılıḳ**

y. 201b/9, 255b/2

y. étme- 299b/14

yaḫşılıḳ İyilik, güzellik, doğruluk → **yaḫşılıġ**

y. 247a/17

y.+nı 240a/4

yaḳa Yaka

y. 273b/12

y.+sıdın 222a/15, 222a/9, 269b/12

yaḳın Yakın

y. 228b/4, 244b/17, 247a/4, 249b/2, 258a/6

y.+da 298b/17

y. durur érdi 218b/2

yaḳīn < *Ar.* Sağlam bilgi, İlahî tecellileri ve sırları bilme

y. 219b/2

y.+din (ehl-i y.) 243b/3

yaḳīnī < *Ar.* Kesinliği şüphe götürmeyen bilgi ile ilgili

y. (fażāyil-i y.) 216b/7

yāḳūt < *Ar.* Yakut

y.-ı nāb 255a/17

yalaŋ Çıplak

y. (baş ayaḳ y.) 285a/6

yalav Bayrak, sancak

y.+ıġa 296a/7

y.+ları 260a/6

yalda- Atın yelesinden tutmak

y.-p 223a/3

yalın Alev, kıvılcım

y. 263b/9

y.+dur 212b/10

yaman Kötü, fena

y. 213a/3, 240a/3

y. (ékisi érür bir biridin y.) 212b/14

yamanlıġ Kötülük

y.+dın 240a/4, 299b/13

y.+lar 299b/13

yan Yan, taraf

y. 236a/12

y. (her y.) 226b/9, 232b/7, 232b/9, 239b/7, 244a/11, 252a/16, 287a/10, 296b/13, 297a/7

y.+ġa 236a/12

y.+ġa (her y.) 254a/5

y.+dın 233b/15, 233b/16, 245a/10, 245b/17, 263a/15, 287a/7, 294a/14, 296b/6

y.+dın (her y.) 218a/10

y.+ıġa 293b/13

yan- Dönmek, geri gelmek

y.-dı 202b/14, 244b/10, 246a/9

y.-dılar 226b/14

yana Yine → **yene**

y. 201b/17, 201b/6, 202b/2, 203b/13, 207a/15, 212a/10, 212b/11, 212b/3, 212b/5, 222a/16, 224a/6, 234a/17, 237a/17, 243a/7, 244b/8, 244b/9, 246a/8, 248a/12, 250a/13, 250a/8, 250b/1, 250b/2, 256a/11, 260a/5, 265a/17, 265b/8, 268b/11, 268b/6, 274a/10, 275b/9, 278b/1, 278b/10, 278b/15, 278b/6, 287a/4, 287a/8, 290a/15, 291a/9, 298b/15, 298b/17, 299a/7, 299b/12

y.+larnı 212b/4

yandaş- Yaklaşmak, yakınlaşmak

y.-ur 248b/12

ya‘nī < *Ar.* Uzun lafın kısası, kısaca

y. 201a/6, 206b/10, 230b/16, 252a/11, 261a/14, 263a/11, 270b/16, 270b/4, 278b/16, 282a/17, 283a/3, 292b/17, 292b/6, 293b/1, 296a/3

yaŋı Yeni

y. 288b/2, 295a/12

y.+dın 208b/12, 209b/1

yaŋlıġ Gibi

y. (āfet-i semāvī y.) 234a/14

y. (āftāb-ı ʻālem-tāb y.) 292a/5

y. (āftāb-ı diraḫşān y.) 251a/8

y. (bebr-i beyān y.) 221a/15

y. (bebr-i derrān y.) 226b/5

y. (bebr-i derrende y.) 207b/2, 218b/17, 289a/14

y. (bebr-i intiḳām y.) 221a/8

y. (belā-yı āsmānī y.) 299a/5

y. (belā-yı mübrem y.) 296a/13

y. (benātü'n-naʻş y.) 235a/8, 264b/4

y. (bu y.) 201a/6, 205b/17, 205b/6, 209a/10, 212a/11, 216a/16, 220b/2, 227b/2, 231a/6, 231b/16, 233a/2, 243a/4, 245a/12, 250a/11, 251b/14, 259a/7, 261a/13, 277b/8, 282a/17

y. (cellādı y.) 239b/7

y. (cünūn ehli y.) 243b/10

y. (devlet ü saʻādet y.) 286a/16

y. (ejdehā y.) 296b/10

y. (feṭḥ y.) 260a/6

y. (fīl-i demān y.) 277a/10

y. (ḫaşḫaş y.) 239b/12

y. (ḫūrşīd-i diraḫşān y.) 275a/3

y. (Cemşīd-i ḫūrşīd y.) 225b/4

y. (Cemşīdi y.) 258b/6

y. (Reme y.) 221a/14

y. (ḳaṭarāt -ı muṭarrāt y.) 223b/14

y. (ḳażā-yı āsmānī y.) 240b/16

y. (ḳuyaş y.) 211a/14

y. (küfr dağı y.) 292b/12

y. (mihr y.) 297b/9

y. (müje y.) 296b/6

y. (ne y.) 266b/10

y. (peyker y.) 242b/16

y. (ravża y.) 275a/7

y. (ṣaʻve y.) 244b/1

y. (su y.) 226b/9

y. (suyı y.) 251b/4

y. (şīr y.) 242b/2

y. (şīr-i ġurrān y.) 237b/11

y. (şīr-i ġurrende y.) 284b/4

y. (taş y.) 239b/12

y. érdi (bu y.) 294a/15

yapmaḳ(ġ) Örtmek, kapamak

y.+ı (köz y.) 206b/7

yār < *Far.* Sevgili; Dōst

y. 214b/6, 218a/13, 228a/8, 275a/9

y. bol- 223a/13

y. édi 229a/14

y. ol- 225b/15

yar- Yarmak, ayırmak

y.-ıp 282a/4

yara- Karşı koymak, uzaklaşmak, ayrılmak

y.-may 205a/17, 298b/16

yara Yara

y. (ne y.) 232b/12

y.+sı 266b/1

yarağ Silah, hazırlık → **yaraḳ**

y. 270b/12

y. (her y.) 261a/13

y.+ı 260a/2

y.+ı bile 260a/3

y.+ın 261a/4

y.+ınıŋ 254b/5

y.+larıdın 246a/4

yarağsız Silahsız

y. érdiler 245b/16

yarağsızlıġ Silahsızlık, silahsız olma durumu

y.+ı 246a/5

yaraḳ Silah → **yarağ**

y. 261a/5

yarġu Yargı

y. 299a/13

yarım Yarı, yarım

y. 210a/9, 234a/10, 234b/16, 271b/11, 281b/11

y.+ın 207b/5, 207b/5

yārī < *Far.* Dostluk

y. 255a/1

y. (érür y.) 224a/16

yarlıġ Buyruk, ferman

y. 260b/14

y. ḳıl- 213a/1, 214a/1

yarut- Aydınlatmak, ışıtmak

y.-up 215a/17

yasa Kanun, hüküm, ferman

y. tüz- 213b/14

yasa- Düzenlemek, hazırlamak, sevk etmek

y.-dı 218a/6

y.-dı (yasav y.) 289a/3

y.-p 243b/11, 250a/15, 254a/14, 289a/6

y.-p (yasav y.) 286a/2, 296b/4

yasakçı Yasakçı, hanın emirlerini halka ileten

y.+lar 252a/11

yasal- Yapılmak

y.-dı 218a/10, 287a/7

yasav Saf, sıra, dizi → **yasal**

y. 296b/6

y. çék- 252a/14, 263a/13

y.+nı 210a/10

y.+ınıŋ 218a/5, 264b/17

y.+larda 287a/8

y. yasa- 286a/2, 289a/3, 296b/4

yaş Yaş, ömür

y.+ı 211b/2, 280a/13

y.+ıda durur érdi 240a/7

yaşun Gizli

y. 242a/14

yaşun- Gizlenmek

y.-dı 244b/3

y.-ġan dék 253b/9

y.-up 285a/5, 298a/4

yaşurmaḳ Gizlemek, örtmek

y. 292b/16

yat-Yatmak

y.-dum 256b/15

y.-ıban 257b/11

y.-ıp 226b/11, 226b/9, 239b/11, 264a/12, 264a/4, 264a/9, 276a/4, 291b/15

y.-ıp durur érdi 249a/11

y.-ıp érdiler 277a/3

y.-ur érdiler (ferāġat y.) 269b/15

y.-mayın 261a/4

yav Düşman; savaş, mücadele, akın

y. 235b/8, 255b/15, 284b/7, 297b/7

y. bol- 226a/9

y.+nıŋ 219b/16, 262b/7, 277a/7

y.+nı 261a/12

yavāḳīt < *Ar.* Yakutlar

y. birle 262a/3

yāver < *Far.* Yardımcı

y. 214a/12

yavuḳ Yakın

y. 252a/13, 290a/14

y. durur érdi 209b/9, 235a/8

yavuḳraḳ Daha yakın

y. 262b/5

yavuş- Yaklaşmak

y.-tı 251b/11

yay- Yaymak

y.-ıp 243a/3

yay Yay

y. ara 260a/15

yayaḳ Yaya

y. 263a/12, 289a/5

y. (aç ve y.) 206a/6

yaylaḳ Yayla

y. 257b/1, 291a/4

yebāb < *Ar.* Yıkık, yıkıntı

y. (ḫarāb u y.) 274b/3

yed < *Ar.* El

y.-i beyżā 220a/6

yegāne < *Far.* Biricik, bir tane

y. (şāh-ı y.) 243a/11

y.-i ehl-i āfāḳ 236a/16, 240b/7

yegirme Yirmi

y. 203a/1, 211a/8, 256b/15, 272b/7, 275a/16, 277a/1, 285a/16, 292a/5

y.+side 225b/1, 274a/7, 279a/11, 280a/1

yegirme altı Yirmi altı

y.+sıda 235a/11, 278a/13

yegirme altılançı Yirmi altıncı

y.+sıda 249b/1

yegirme béş Yirmi beş

y. 203a/3

y.+ide 234b/14, 276b/2

yegirme bir Yirmi bir

y.+ide 237a/2, 273b/9

yegirme birlençi Yirmi birinci

y. 257a/1

yegirme ékki Yirmi iki

y. 279b/10

y.+side 284a/9

yegirme miŋ Yirmi bin

y. 204b/9

yegirme sékiz Yirmi sekiz → **yegirme sékkiz**

y.+ide 255b/17

yegirme sékizlençi Yirmi sekizinci

y.+side 279b/1

yegirme sékkiz Yirmi sekiz → **yegirme sékiz**

y.+ide 240a/6

yegirme toḳuz Yirmi dokuz

y.+ıda 275a/2

yegirme üç Yirmi üç

y. 211b/2

y.+ide 254b/16, 271a/14, 274b/4, 279b/9, 280a/16

yegirme üçlençi Yirmi üçüncü

y. 257a/2

yegirme yéti Yirmi yedi → **yegirme yeti**

y.+side 217b/13, 271a/16

yegirme yeti Yirmi yedi → **yegirme yéti**

y.+side 235b/5

yek-cihet < *Far.+Ar.* Hemfikir, aynı düşüncede olan

y. bolmış durur érken 232a/2

yek-cihetlik < *Far.+Ar.+T.* Hemfikir olma, aynı düşüncede olma

y. 238a/9

y. ṭarḥın sal- (dōstlıġ ve y.) 202a/9

yek-dil < *Far.* Gönlü bir

y. ve yek-zebān 232a/1

yek-ḳalem < *Far.+Ar.* Bir çırpıda, bir kalemde

y. 213a/16, 287a/9

yekrān < *Far.* İyi cins bir at, soyluat; al at → **yekrāne**

y.-ı ‘azīmetġa 242a/3

y.-ı ġayretġa 226b/4

y. ‘azīmetin mu‘āvedet ṭarīḳıġa sürüp dururlar 265b/15

y.+ıġa 283a/5

y.+ınıŋ 260b/8

y.+ın 208b/8, 209a/2, 241a/4, 221a/17, 250a/6, 264a/13, 286a/4, 286a/7, 287b/2, 289b/4, 296b/17

y.+ın sürüp (cür’et y.) 286b/3

y.+ını sürüp dururlar (cür’et y.) 287a/15

yekrāne < *Far.* İyi cins bir at, soylu at; al at → **yekrān**

y. bile (‘avāṭıf-ı y.) 245b/3

yek-şenbih < *Far.* Pazar

y. 204b/1, 225b/1, 227a/5, 231a/13, 236b/17, 239b/15, 240b/12, 240b/4, 249b/1, 251a/11, 251b/17, 253b/3, 259b/11, 274a/6, 274b/7, 280b/5, 284b/1, 286b/17, 290a/4, 291a/9

yek-zebān < *Far.* Ağız birliği halinde

y. (yek-dil ve y.) 232a/1

yektā < *Far.* Eşsiz, benzersiz

y. 216a/11

yel Yel, esinti, rüzgâr → **yél**

y. 211a/4, 218a/11

y. (sām-ı y.) 255b/15

y. bile 222a/12

y.+i 209a/12

yel < *Far.* Yiğit, usta savaşçı

y. (Behrām-ı y.) 233a/16

y.-i Rüstem-āyīn 223a/8

y. (Sohrāb-ı y.) 263b/5

y.-i şīr-dil 283b/4

y.+ler 264a/1, 286a/11

y.+lerdin 297b/6

yem Yem

y.+i 271a/13

yemek Yemek

y. 258b/12

y.+ni 250a/17

yemīn < *Ar.* Sağ

y. (yesār u y.) 260a/10

yene Yine → **yana**

y. 230b/3, 234a/11, 234b/12, 239b/6, 241b/7, 241b/8, 244a/12, 262a/14, 272b/13, 277a/17, 283a/15, 286b/16, 289b/7, 291b/14, 295b/4, 297b/13

yer Yer, mekân

y. 242b/8, 245a/1, 249a/3, 251a/17, 251b/10, 251b/5, 252a/17, 259b/13, 259b/17, 291a/8, 297a/8

y. bile téŋ 232b/10

y. durur 294b/6

y.+niŋ 221b/16, 248b/10

y.+ni 259b/16, 289b/5

y.+ge 210b/1, 221b/16, 222b/5, 233b/11, 243b/17, 263b/8, 294b/7

y.+de 205a/13, 210b/16, 217a/3, 223a/13, 226b/11, 238a/10, 240b/7, 241b/2, 243b/7, 247b/6, 257a/14, 281b/11, 283a/14

y.+din 243a/8, 253a/15, 277a/16, 298b/3

y.+dür 244a/10

y.+i durur érdi 284a/1

y.+idin (her y.) 272a/4

y.+ige 245a/7

y.+iŋ 223b/3

y.+iniŋ 274a/8

y.+leridin 247a/6

y.+leriniŋ 207b/14

yeryüzi Yeryüzü, dünya

y.+n 214a/13, 215a/15

y.+din 224a/12

ye's < *Ar.* Umutsuzluk, üzüntü

y. 221b/8

yesār < *Ar.* Sol

y. u yemīn 260a/10

yet- Yetişmek, ulaşmak, varmak, yeterli olmak

y.-er 223b/3

y.-er (cān y.) 223b/5

y.-ip durur 210b/7

y.-di (ḳatlġa y.) 288a/14

y.-ti 235a/14, 243a/6, 284a/9, 287a/9, 291b/1

y.-ti (helāketġa y.) 298b/14

y.-ti (ḳarīb y.) 223a/1

y.-ti (şerīfiġa y.) 238b/9

y.-ti (ẓuhūrġa y.) 235b/1

y.-ti (ḳatlġa y.) 289a/17, 299b/9

y.-diler (ḳatlġa y.) 286b/13

y.-tiler 296a/12, 297a/8, 298a/13

y.-key 295b/4

y.-se 296b/12

y.-se (ecel y.) 239a/2

y.-ip 208a/2, 215a/12, 221a/10, 221b/17, 221b/7, 230b/1, 241a/2, 241b/1dur-ur, 245b/3, 256a/8, 261b/8, 263b/1, 269a/10, 273b/15, 281b/10, 284b/16, 285a/3, 295a/10

y.-ip (ḳatlġa y.) 237b/15

y.-kende 298b/8

y.-kendin (şehādet derecesige y.) 279a/3

y.-kendin soŋra (helāketġa y.) 297b/13

y.-kenlerġa 299a/4

y.-mesdin (ẓuhūrġa y.) 239a/5

y.-meyin (ecel y.) 214a/5

y.-ip durur érdi 268a/4

y.-ip érdi 271a/3

y.-ip érdiler 248b/3

yetmek(g) Yetişmek, ulaşmak, varmak

y.+i 235b/1, 238a/2

yeti Yedi → **yétti**

y. 222a/17

y.+side 285a/16

yettilençi Yedinci → **yetinçi**

y. 203a/15

yetinçi Yedinci → **yettilençi**

y. 229a/4

yetkür- Yetiştirmek, ulaştırmak → **yétkür-**

y.-üp durur 276b/10

y.-üp durur (ḳatlġa y.) 297b/14

y.-üp durur (zaḫm-ı mühlik y.) 288b/3

y.-üp dururlar 224a/2, 252b/14, 271a/6, 284b/2, 286a/6, 294b/10, 299a/12

y.-üp dururlar (behre-ver ü berūmendlıġlar y.) 251a/8

y.-üp dururlar (ḫaber y.) 274a/13, 279b/3

y.-üp dururlar (ḳatlġa y.) 282a/3, 299a/8

y.-üp dururlar (ser-efrāzlıḳ y.) 254b/10

y.-üpdürler (ḫaber y.) 299a/1

y.-di 268a/17

y.-di (ḫaber y.) 277a/5

y.-di (taḳdīmġa y.) 268b/16

y.-di (ẓuhūrġa y.) 237b/2

y.-di (ẓuhūrıġa y.) 236b/5

y.-diler 273b/16, 277a/9

y.-gey (dest-bürd y.) 287b/13

y.-se 293a/13

y.-seŋ 267a/16

y.-üp 238a/10, 247a/12, 251a/17, 277a/11, 278a/1, 282a/15, 288a/4, 291a/13, 293b/13

y.-üp (ḫamle y.) 237b/12, 288a/2

y.-üp (ḫamleler y.) 287a/16

y.-üp (ḫursendlıġ y.) 238b/12

y.-üp (ḳatlġa y.) 240b/17

y.-üp durur érdiler 290b/1

yetkürmek Yetiştirmek, ulaştırmak → **yétkürmek**

y. üçün 279a/9

yetti Yedi → **yeti, yétti**

y. 237a/17, 240b/3, 249b/12, 251b/7, 262a/10, 284b/5

yetti yüz Yedi yüz → **yétti yüz**

y. 224a/5

yetür- Yetiştirmek, ulaştırmak

y.-di 256a/2

yetüş- Ulaşmak, erişmek → **yétüş-**

y.-di 243b/4

y.-di (ṭāḳat y.) 249b/13

y.-e almayın 258a/5

y.-kende 266b/13

y.-kendin soŋra 269b/1

y.-mes 223a/15

y.-mey 298a/14

y.-ti 246b/10, 259b/14

y.-tiler 247b/1

y.-üp 200b/8, 254b/4, 269b/12, 278a/14, 280a/1, 284b/2, 297b/5, 298b/13

y.-üp durur 266a/8, 270b/5

yezek < *Far.* Öncü; bekçi

y. 234b/13, 261a/15, 261a/17

yédür- Yedirmek

y.-üp 252b/10, 274b/3

yégirmi beşlençi Yirmi beşinci

y.+side 241b/16

yél Yel, esinti, rüzgâr → **yel**

y. 297b/7

y.+i 246a/2, 284b/11

yét- Yetişmek, ulaşmak, varmak, yeterli olmak → **yet-**

y.-er 223b/5

y.-di 250b/11, 266b/8

y.-ti (ḳatlġa y.) 210a/7, 212a/1

y.-ti (MuḥammedNiyāzAtalıḳġa y.) 234b/15

y.-ti (şikest-i fāḥiş y.) 209b/11

y.-ti (ẓuhūrġa y.) 217a/16

y.-key édi 266b/2

y.-ip 237a/4, 252a/14, 263b/13, 277a/8

y.-ip (ḳatlġa y.) 238a/2

y.-ken (ḳatlġa y.) 253a/12

y.-kende 203a/4, 204a/15, 209a/16, 209b/8, 222b/17, 254a/12

y.-keni (ḳatlġa y.) 267a/10

y.-küsi 228b/5

y.-küçe 266b/2

y.-miş durur érdi 254b/3

y.-e durur érdi 250b/17

y.-medi 238a/5

y.-medi (ẓafer ü şikest y.) 219b/13

y.-mes durur érdi 208a/6, 271b/16

yéti Yedi → **yeti, yetti**

y. 249a/9, 273a/12, 278b/10

yétiş- Yetişmek, ulaşmak→ **yetüş-**

y.-ip durur érdi 283b/7

y.-medi (āsīb y.) 224a/15

y.-ti 211a/14

y.-üp 284a/9

yétkür- Yetiştirmek, ulaştırmak → **yetkür-**

y.-üp durur 204b/8, 222b/15, 273a/14

y.-üp durur (ḳatlġa y.) 209a/16, 299a/17

y.-üp durur (kök dīdesiġa tūtiyā y.) 242b/8

y.-üp durur (ser-efrāzlıġ y.) 211a/2, 227a/15

y.-üp dururlar 201b/16, 206a/10, 206a/7, 249b/7, 274b/16, 275b/4, 276a/16, 276a/7, 282b/6

y.-üp dururlar (derecesiġa y.) 210a/15

y.-üp dururlar (ecel zaḫmın y.) 286a/10

y.-üp dururlar (ḫaber y.) 278a/17

y.-üp dururlar (ḥamleler y.) 284b/4

y.-üp dururlar (ḫursendlıġ ve ser-efrāzlıġ y.) 240a/9

y.-üp dururlar (imżāġa y.) 284a/6

y.-üp dururlar (ḳatlġa y.) 209a/7, 232a/6

y.-üp dururlar (ḳatlġa y.) 239a/12, 239b/16

y.-üp dururlar (ser-efrāzlıġ y.) 241b/9

y.-üp dururlar (zaḫm y.) 222a/2

y.-üp dururlar (ẓuhūrġa y.) 209a/2

y.-di 202a/14, 230b/3, 244b/12, 267a/12

y.-di (devā y.) 225b/8

y.-di (ḥamle y.) 218b/6

y.-di (ḳatlġa y.) 222a/17

y.-di (ser-bülendlıġ y.) 229a/12

y.-di (taḳdīmġa y.) 230a/1

y.-diler 243b/14

y.-gey 222b/2, 292b/14

y.-gey (meded y.) 218a/10

y.-geyler (cezāġa y.) 274b/3

y.-üŋ! 299a/15

y.-se (temevvüc y.) 260b/3

y.-üp 210a/6, 220a/1, 221b/6, 226a/15, 226a/7, 228a/11, 254a/16, 264b/3, 272b/5, 287b/2, 288a/8, 298a/9

y.-üp (agāhlıġ y.) 210a/2

y.-üp (cezāġa y.) 221a/14

y.-üp (ḥamelāt y.) 289a/14

y.-üp (ḥamle y.) 218a/17, 218b/16, 221a/8, 287b/5

y.-üp (ḥamleler y.) 210a/13, 218b/2

y.-üp (imdād y.) 208b/5

y.-üp (ḳatlġa y.) 203b/10, 207b/15, 231a/17, 234b/9, 270a/7, 275b/15

y.-üp (ḳıran y.) 249a/5

y.-üp (şikest y.) 253a/7

y.-üp (ẓuhūrġa y.) 219a/8

y.-üp aŋa rem 248a/12

y.-geç 227b/15

y.-gen (ḥamle y.) 207b/3

y.-ür érdi (muḳāṣaret y.) 217a/15

y.-ür érdiler (ẓuhūrġa y.) 240a/14

yétkürmek Yetiştirmek, ulaştırmak → **yetkürmek**

y.+i 203b/12

y.+i (şikest y.) 217b/8

y.+iniŋ (dest-i teṭāvül y.) 275b/15

yétmiş Yetmiş

y. 225a/10

yétmiş altı

y.+dın 280a/13

yétti Yedi → **yeti**

y. 203b/16, 264b/11, 276a/16, 277a/1

yétti yüz Yedi yüz → **yetti yüz**

y. 281b/7, 283b/2

yétür- Yetirmek

y.-di 215b/8, 216a/13

y.-gey 230a/8

yétüş- Ulaşmak, erişmek → **yetüş-**

y.-üp dururlar 271b/12

y.-ti 264b/10

y.-diler 284b/7

y.-tiler 275b/11

y.-se 228a/7

y.-üp 208a/15, 234b/8, 290b/7

y.-mes 224a/17

yétüşmek Ulaşmak, erişmek

y.+iniŋ 201a/4

yıġ- Yığmak, toplamak

y.-ıp 217a/6

yıġaç Ağaç, değnek, sopa, tahta

y. 247a/7

y.+ı (her y.) 248b/10

yıġaçlıḳ Ağaçlık

y. 247b/2

yıġın Yığın, küme

y. 290b/17

y. bile 249a/13

y.+ı 237b/1

y.+ı bile 262b/13

yıġna- Toplanmak

y.-p 257a/15

y.-p alıp dururlar 252b/9

yıġnal- Yığılmak, kümeleşmek

y.-dı 251b/10

y.-ġay 251b/8

yıġnat- Toplatmak

y.-urġa 272a/9

yıḳ- Yıkmak

y.-ar 288a/6

y.-tı 222a/16, 297b/11

y.-ıp 244b/4, 286b/3, 297a/2

yıḳıl- Yıkılmak

y.-dı 221b/16, 260b/14, 264a/17

y.-dum 256b/15

y.-dum (bister-i marażġa y.) 256a/1

y.-ıp 221b/3, 237a/4, 288a/14

y.-ıp anıŋ başıġa āsmān 263b/14

y.-ġanı 259b/10

yıḳtur- Yıktırmak

y.-up 239b/4

yıl Yıl, sene

y. 211b/1, 211b/2, 213b/1, 226a/15, 240a/17, 240a/6, 241a/8, 253b/16, 270b/16, 275a/13, 277b/12, 278b/15, 279b/8

y. (her y.) 277b/12

y.+dın beri 247a/11, 257b/4, 281a/2

y.+ġaça 267b/6, 270a/17

y.+ı 216a/6

y.+ı durur 279b/8

y.+ı durur érdi 267b/2

y.+ınıŋ 236a/14, 250b/12, 267a/7, 279b/7

y.+lar 288a/16

yılan Yılan

y. dék 264a/2

y.+nı ḳoyun içre (ḳılmaḳ durur y.) 268a/11

Yılan Yılı On iki Hayvanlı Türk Bulgar takviminde altıncı yıl

Y. durur érdi 267b/2

yılḳı At, eşek gibi tek tırnaklı hayvan sürüsü, eski Türk takviminde bir yıl adı

y. 279a/15, 279b/8

yılḳıçı Çoban

y. ḳıl- 206a/4

yıraḳ Uzak, ırak

y.+dın 212a/16, 221a/6

yiber- Göndermek

y.-ip durur 201b/4, 202a/12, 205b/12, 209a/1, 222b/11, 231b/13, 232a/12, 269b/2, 277a/17, 283b/14, 299b/16

y.-ip durur (ḳāṣid y.) 232a/3

y.-ip dururlar 262b/7, 263a/1, 263a/5, 266a/5, 269a/11, 293a/7, 300a/5

y.-di 201b/7, 202a/15, 202a/7, 203b/17, 205b/15, 230a/15, 235b/7, 237a/13, 237a/14, 238b/13, 254b/8, 288b/14, 291b/2, 295a/11, 295b/5, 298a/8

y.-diler 256a/9, 270a/8, 279b/14, 297a/5

y.-diler (peyġām y.) 238a/13

y.-gey 231b/4

y.-seler 238b/2

y.-ip 202a/17, 202a/9, 202b/3, 204b/3, 207b/12, 207b/13, 210a/1, 233a/10, 259b/12, 265a/14, 277b/6

y.-ip (ḫaber y.) 208b/7

y.-ip ılġar y.) 202b/2

y.-ip (dārü's-salṭana-ı Ḫıvaḳġa y.) 207b/10

y.-gende 268a/13

y.-ip durur érdi 270a/11

y.-ip durur érdi (élçi y.) 265b/12

y.-ür érdi 253b/17

y.-ip durur érdiler 257a/9

y.-miş dururlar 257a/14

y.-e başladı 268b/12

yiberil- Gönderilmek

y.-di 291b/11

yibermek Göndermek

y. (élçi y.) 227b/10

yigit Genç, delikanlı, yiğit

y. 237a/16, 243b/4, 253a/11, 300a/16

y.+din 224a/5, 279a/17

y. durur érdi 264a/15

y. érdi 295a/12

y.+ler 260a/13

y.+ler bile 206a/16, 245b/14, 256a/12, 276b/6, 289b/3

y.+lerġa 285a/13

y.+leri 253a/5

y.+leri bile 284b/7

y.+lerni 290a/1

yigitlik Yiğitlik

y. 216b/16

yit- Yetmek, ulaşmak

y.-e almay 204a/8

yoġunlıḳ Yoğunluk

y.+ı 272b/7

yoḳ Yokluk, var olmama

y. 205a/9, 212b/15, 214a/2, 214a/3, 225a/8, 229a/16, 242b/1, 243b/3, 255b/11, 264b/15

y. yoḳ 216a/9, 242b/9

y. durur érdi 287a/14, 293b/10

y. durur 291b/15

y. édi 244b/7

y. érdi 213a/16

y. érse 210b/8, 274b/3

y. bol- 212a/2

y.+ıŋnı 200b/4

yoḳarı Üst, üstte bulunan, yukarı

y. durur érdi 279b/10

y.+da 201b/2, 202a/7, 222b/13, 296a/11, 299b/10

y.+sı 235b/8

y.+sıġa 271b/3

yoḳarıraḳ Daha yukarı

y.+dın 272a/1

yol Yol

y. 232a/4, 241b/4, 283a/16, 283b/10, 283b/12, 291b/5

y. durur 247a/7

y. başla- (toġrı y.) 245a/15

y. bile 278b/2

y.+dur 247a/5

y.+nıŋ 256b/12

y.+nı 262a/17

y.+da 202b/8, 223b/10, 234b/5, 243a/11, 257b/12, 262b/6, 296a/8

y.+dın 262a/12, 262a/7

y.+ġa 237a/15, 262a/8

y.+ıŋda 223b/6

y.+ı bile 277a/2

y.+ıġa 208a/4, 297a/16

y.+ıġa ‘azīmet merkebini (hezīmet y.) 298b/15

y.+ıġa sürer érdiler 221a/17

y.+ın 262a/7

y.+ıda 250a/9, 257b/8, 299b/5

y.+ıdın 203b/17, 203b/9, 204a/7, 209b/17, 282a/5, 299b/7

y.+larınıŋ 241b/15, 254b/14

yolçı Yolcu

y. ḳıl- 234b/5

yoluḳ- Karşılaşmak, rastlamak

y.-up 203a/6, 204b/5, 245b/16, 270a/13

yon- Yontmak

y.! 214b/11

yosun < *Moğ.* Tarz, kaide, usul

y.+da 222a/16, 270b/4, 272b/7, 287a/5

y.+ıda 277a/5, 279a/7

yosunlıḳ < *Moğ.+T.* Tarzlı, usullü, gibi → **yosunluḳ**

y. 293a/3

yosunluḳ < *Moğ.+T.* Tarzlı, usullü, gibi → **yosunlıḳ**

y. 234a/2

yör- Yürümek → **yörü-**

y.-di 260a/7

y.-e durur 241b/8

yörü- Yürümek→ **yör-**

y.-ben 242a/11

y.-gende 275b/11

y.-p 209b/3, 241b/2, 243b/12, 245a/10, 262b/3, 276a/4

y.-r-miz 254a/5

y.-rde 262a/16

yörül- Yürünmek

y.-di 295b/7

yörümek Yürümek

y.+i 290a/11

yörüş Yürüyüş, sefer

y. 251a/4, 254b/5, 260a/3, 281b/8, 287a/3

y. (esbāb-ı y.) 251a/9

y. ḳıl- 252a/11, 253b/8, 256a/4, 268b/13, 295b/13

y.+ni 274b/10

y.+in 270b/11

y.+iġa 253b/16, 282b/12

yum- Yummak, kapatmak

y.-up 230a/3, 234b/16

y.-up (közin y.) 231b/17

yurt Yurt, ülke

y. 245b/15

y.+ġa 227b/6, 230a/16

y.+da 257a/15, 257a/7, 266a/17

y.+dın 230a/4, 244b/13, 257b/11, 267b/9

y.+ıġa 268a/13

y.+ıda 258a/1

yuv- Yıkamak

y.-up 256b/16

yügür- Koşmak, seğirtmek

y.-üp dururlar 258a/14

y.-ürge 242a/5

yügürmekçi Koşucu

y. bolup durur érdiler 265a/13

yügürük Seri, ayağına çabuk

y. 242b/1

yük Yük, ağırlık

y. 222b/17

y.+i 211a/3

y.+leri 254a/9

y.+leridin 254a/13

yükle- Yüklemek

y.-geyler 271a/14

yüklet- Yükletmek

y.-ip 300a/3

yümn < *Ar.* Uğur, bereket

y.+idin 226a/5, 284b/11

y.+idin (şecā'at-ı y.) 220a/1

yüz (I) Yüz, çehre

y. évür- 297a/4

y. évürüp dururlar 210a/10

y. ḳaytar- 219b/3

y. kéltür- 286a/16

y. ḳoy- 218a/13, 252b/4, 256b/5, 257b/8

y. ḳoyup durur 266b/4

y. ḳoyup dururlar 208a/4, 210b/3, 268b/7

y. ur- 260a/6

y.+i 215a/10, 247a/14, 255a/17

y.+i bile 290b/5

y.+in 218b/7, 224a/14, 230b/7, 252a/17, 252b/1, 259b/16, 264b/12, 284b/9, 286a/11, 290b/9, 297a/8

y.+in inkisārlıḳ tofraḳıġa 260b/8

y.+ini 224a/16, 257a/10

y.+ide 248a/14, 249a/3, 274a/14

y.+idin 201b/5, 202a/15, 202a/9, 216a/14, 224b/16, 235a/3, 238a/1, 253b/17, 254b/2, 257a/8, 265a/8, 274a/6, 295b/4

y.+iġa 211a/10, 211a/7, 214a/4, 256b/1, 259b/16

y.+ige 222b/16

yüz (II) Yüz

y. 203a/8, 211a/13, 211b/7, 215b/14, 218a/12, 218b/15, 219a/4, 220a/17, 223a/13, 236b/8, 242b/6, 243a/4, 250b/1, 250b/2, 251b/3, 256b/14, 256b/6, 257a/4, 258b/9, 258b/10, 262a/15, 262b/5, 264b/8, 266b/2, 268b/10, 276b/14, 277a/14, 277b/4, 282a/2, 282a/7, 294a/4

y. çaġlıġ 234b/6

yüzbaşılıḳ Yüzbaşılık

y. 277b/3

yüz miŋ Yüz bin

y. 206a/6, 224a/11, 231a/4, 231b/9, 237a/3, 243b/12, 246b/16, 250b/2, 262a/16, 262a/9

yüz on Yüz on

y. 203b/8

y. kimse bile 203b/1

yüz seksen Yüz seksen

y. 274a/9

yüz yegirme Yüz yirmi

y. 203a/10

Z / Ẕ / Ż / Ẓ

żābiṭ < *Ar.* Tutan, denetleyen; zabit

ż. 252a/11, 290b/11, 295b/5

żaʻf < *Ar.* Zayıflık, zaaf

ż.+ım 256b/12

ż. ol- 257a/5

ẓafer < *Ar.* Zafer, galibiyet

ẓ. 218a/14, 219b/1, 220a/3, 255a/2, 264a/5

ẓ. (baḫt u ẓ.) 296a/8

ẓ. (hevā-yı ẓ.) 296a/7

ẓ. (livā-yı ẓ.) 262b/2, 262b/4, 296a/7

ẓ. (rāʼyet-i ẓ.) 251b/9

ẓ. bol- 236a/12

ẓ. ü şikest yétme- 219b/13

ẓ.+dür 215b/15

ẓafer-āyāṭ < *Ar.* Kanıtları zaferolan

ẓ.+nı (rāyāt-ı ẓ.) 251b/17

ẓafer-dest-gāh < *Ar.+Far.* Muzaffer

ẓ.+nıŋ (sipāh-ı ẓ.) 252b/2

ẓafer-eşer < *Ar.* Emaresi zafer olan

ẓ. bile (leşker-i ẓ.) 237b/9

ẓafer-fercām < *Ar.+Far.* Akibeti zafer olan, galip

ẓ. ve rāyāt-ı nuṣret-iltizām ḳıl-(mażreb-i ḫıyām-ı ẓ.) 232a/15

ẓ. (muḫayyem-i ḫıyām-ı ẓ.) 236a/2

ẓ.-ı feṯḥ-encām (aʻlām-ı ẓ.) 254a/1

ẓ.+nı (aʻlām-ı ẓ.) 233a/12

ẓafer-hevā < *Ar.* Zafer havası taşıyan

ẓ. (livā-yı ẓ.) 271a/9

ẓafer-iltizām < *Ar.* Zafer için gerekli

ẓ. ét- (muḫayyem-i ḫıyām-ı meymenet-encām ve muʻasker-i ʻasākir-i ẓ.) 255b/7

ẓafer-intibāḥ < *Ar.* Zafere uyanış

ẓ. 215a/4

ẓafer-intimā < *Ar. ẓafer-intimāʼ* Zafere bağlı, daima galip

ẓ. (livā-yı ẓ.) 265a/4

ẓ.+nıŋ (livā-yı ẓ.) 209b/5

ẓ.+nı (livā-yı ẓ.) 218a/3

ẓ.+nı (elviye-i ẓ.) 233b/3

ẓafer-meʼāşir < *Ar.* Zafer işareti taşıyan

ẓ. 258a/1

ẓ. (ʻasākir-i ẓ.) 265a/12

ẓafer-penāh < *Ar.* Zafer sığınağı

ẓ. (mu‘asker-i ‘asākir-i ẓ.) 251b/16

ẓ. dağı (sipāh-ı ẓ.) 252b/15

ẓ.+dın (sipāh-ı ẓ.) 237b/16

ẓafer-perçem < *Ar.+Far.* Zafer perçemli, perçemi zafer olan

ẓ. (‘alem-i ẓ.) 287b/17

ẓ.+ni (livā-yı ẓ.) 285b/11

ẓafer-perver < *Ar.+Far.* Zafer besleyen, sürekli zafer kazanan

ẓ. (leşker-i ẓ.) 255b/8

ẓafer-peyker < *Ar.+Far.* Zafer yüzlü, daima galip

ẓ. (livā-yı ẓ.) 264b/14

ẓ. ḳılıp dururlar (maḳarr-ı ordu-yı ẓ.) 252a/9

ẓafer-ta‘biye < *Ar.* Zafer tertipli, zafere konuşlanmış, daima galip

ẓ.+ni (elviye-i ẓ.) 270b/2

ẓafer-tāc < *Ar.+Far.* Zafer tacı

ẓ. (ḫıdīv-i ẓ.) 251a/15

ẓāhir < *Ar.* Ortaya çıkan, görünen; açık, ortada, aşikar

ẓ. 210a/5, 214a/1, 255a/6

ẓ. (mekşūf u ẓ.) 271b/13

ẓ. bol- 233a/4

ẓ. eyle- 232b/9, 296b/9

ẓ. ét- 248b/14, 267a/9, 281b/3

ẓ. ḳıl- 255a/16

ẓ.+i 246a/17

ẓ.+in 212a/12

ẓ.+iŋ 214a/7

ẓ.+leriġa 238b/15

ẓāhir-bīn < *Ar.+Far.* Dış görünüşe bakan

ẓ.+lerge 275b/6

ẓāhiren < *Ar.* Görünüşte, görünüşe bakılırsa

ẓ. 238a/8, 270b/5

ẓāhirī < *Ar.* Dış görünüşe ile ilgili, görünüşte

ẓ. 215a/14

ẓahīrü’d-devle < *Ar.* Devletin yardımcısı

ẓ. 273b/13

ẓahīrü’d-devleti ve’d-dīn < *Ar.* Dinin ve devletin yardımcısı

ẓ. 236b/13

zaḥl < *Ar.* İntikam, düşmanlık

z. 262a/7

zaḫm < *Far.* Yara

z. 264a/10

z. yétkürüp dururlar 222a/2

z.-ı mühlik yetkürüp durur 288b/3

z.-ı mühlik 253a/12

z.-ı neheng-āsā 223a/2

z.+ı 219b/5

z.+ıdın 246b/11

z.+ıġa 223b/5

z.+ın yétkürüp dururlar (ecel z.) 286a/10

zaḫm-dār < *Far.* Yaralı

z. 237b/15, 264a/9, 287b/8, 289b/1

z. bol- 264b/10, 253a/11, 276a/9, 287b/10

z. bol- (maḳtūl u z.) 264b/12

z. bolġan durur érdi 284b/9

z. bolup durur érdi 207b/11

z. ḳıl- 209a/9, 246a/3, 298b/15

zaḫm-kār < *Far.* Yaralayan, yaralıyıcı

z. 264a/9

zaḫmet < *Ar.* Sıkıntı, eziyet; zor

z.+i 222b/2

zāl < *Far.* Yaşlı, ihtiyar

z.-ı müş'abid érür 212b/5

zamān < *Ar.* Zaman

z. 229a/12, 241b/17, 257b/2, 262a/10

z. (aḫlāṭ-ı iḫtilāf-ı z.) 256a/1

z. (ferīd-i z.) 216b/8, 227b/8

z. (her z.) 293a/11, 299b/6

z. (İskender-i z.) 251a/1

z. (zemīn ü z.) 226b/12

z.-ı ḫilāfetiġaça 224b/1

z.-ı ḫuceste-nişānda 271b/17

z.-ı inḳılāb eyle- 211a/13

z.-ı māżīdin 278a/4

z.-ı nuḫūset-nişānnıŋ 233a/1

z.+ı 209a/10

z.+ıda 223b/9, 268a/3

z.+ıdın (ebnā-yı z.) 242b/14

zamāne < *Ar.+Far.* Şimdiki zaman, yaşanılan günler

z. 216a/10, 223b/15

z. (taḥsīn-i z.) 243a/3

z. ḳıl- 225b/15

z.+din (belā-yı z.) 222a/6

żamāyir < *Ar. żamā'ir* İç yüzler

ż.-i ẕī-başāyiriġa 271b/12, 299b/1

żamīr < *Ar.* Zamir; içyüz; vicdan

ż.-i 225b/7 225b/6

ż.-i 'adāvet 205a/11

ż.-i beyżā 227b/6

ż.-i ḫabāṣet-taḫmīrleriġa 226b/16

ż.-i ḫabṣ-taḫmīrleriġa 265a/9

ż.-i münīri 239a/3

ż.-i şeḳāvet-peẕīrleriġa 257b/5

ż.+i 215a/11, 282b/4

ż.+i dék 258a/17

ż.+iŋ 214a/9

ż.+leriġa 261a/15

zār < *Far.* Ağlayan, inleyen, perişan hâlli

z. 212b/1

z. (ma'reke-i kār u z.) 252b/16

z.-ı Behrāmnı 246a/13

z. u zebūn eyle- 212b/3

z. u mecnūn ét- 212b/11

z. (ḫ˘ār u z.) 212b/17

z. bol- (kār u z.) 260a/14

z. ét- (ḫ˘ār u z.) 212b/4

żarar < *Ar.* Zarar, ziyan

ż. 223a/15, 235a/16

żarūr < *Ar.* Güçlük, sıkıntı

ż. bolma- 249a/6

żarūret < *Ar.* Zorunluluk

ż.+din 208a/13, 267b/8

ẕāt < *Ar.* Asıl, öz; kendi; kişi

ẕ.-ı ḫuceste 228b/15

ẕ.-ı ḫuceste-şıfātıġa 217a/11

ẕ.-ı ḫuceste-şıfātnı 222a/3

ẕ.-ı kesāfet-āyātlarıġa 257b/6

ẕ.-ı melekī-şıfātıda 230a/10

ẕ.-ı melekī-şıfātıġa 222b/2

ẕ.-ı şeḳāvet-simātı 282b/1

ẕ.+ı 215a/10, 282b/3

ẕ.+ı (cevher-i ẕ.) 255b/3

ẕ.+ınıŋ 215a/11

ẕ.+ını 222a/5

ẕ.+ıda 257b/4

ẕ.+ıdın tāc u taḫt (taptı şeref ẕ.) 213a/11

ẕ.+ıġa 215a/13, 223a/10, 225a/9

ẕ.+ıŋdın 266b/17

ẕātī < *Ar.* Kişisel, özel

ẕ. 250b/15

ẕ. (ḍalālet-i ẕ.) 231a/1

ẕ. (kerem-i ẕ.) 238a/15

żayġam < *Ar.* Arslan

ż.-ı ṣaff-şiken 283b/4

żāyi' < *Ar.* Kaybolan

ż. 211b/8

ż. vü telef bolup dururlar 288b/9

ż. bol- 211b/16

zebāne < *Far.* Ateş, ateş yalazı

z. 264b/2

ẕebāyiḫ < *Ar.* Kurbanlık hayvanlar

ẕ.+din 259a/17

zeberced < *Ar.* Zeberced taşı, fıstık yeşil, renginde süs taşı

z. (evreng-i z.) 258b/5

ẕebḥ < *Ar.* Boğazlama, kesme

ẕ. ét- 259a/16

zebūn < *Far.* Düşkün, perişan

z. 249a/4

z. eyle- (zār u z.) 212b/3

zeḫḫār < *Ar.* Çalkantılı, coşkun

z. (baḥr-ı z.) 243b/9

z. (mevc-i lücce-i z.) 242b/5

z. ḳıl- (lücce-i z.) 259b/15

zehī < *Far.* Ne iyi, ne güzel

z. 223a/7

zehr < *Far.* Zehir

z.-i memāt (şarāb-ı z.) 269a/13

z.+idin 267a/13

zekāt < *Ar.* Zekât, her yıl yoksullara dağıtılmak üzere ayrılan mal ve para varlığının kırkta biri → **zekvet**

z.+nı 240b/10

zekevāt < *Ar.* Zekâtlar

z. al- 266a/7

zekvet < *Ar.* Zekât → **zekāt**

z.+in 292a/4

z.+iġa 240b/10, 266a/10

ẕelīl < *Ar.* Düşkün, horlanmış, aşağılanmış

ẕ. ü nijend 207b/8

zelzele < *Ar.* Sarsıntı

z. 259b/13, 279a/2, 287a/9

z. tüş- 251b/10

ẕemīme < *Ar.* Kötü, çirkin, beğenilmeyen

ẕ. (ef'āl-ı ẕ.) 267b/3

zemīn < *Far.* Yer, zemin, fon

z. ü zamān 226b/12

zemzeme < *Ar.* Ezgi, nağme

z.+si bile 256b/3

zenbūrek < *Far.* Mancınık oku

z. 286a/8

z. birle 262a/9

zencīr < *Far.* Zincir

z. (naḳş-ı z.) 243b/11

z. bile 285a/10

zeng < *Far.* Pas

z. 242a/7, 264a/4

z.+idin 242a/8

z.+ler 262a/15

zer < *Far.* Altın; para

z. 214b/13, 249b/13, 249b/14, 270b/12

z. ü sīm birle 254a/9

z. (behle-i z.) 244a/17

z. (çetr-i z.) 215b/16

z. (ḳabża-ı z.) 249a/16

z. (ḳılāde-i z.) 242b/3

z. (mevc-i deryā-yı z.) 244b/15

z. (sīm ü z.) 215b/8, 249b/8, 250a/11, 266b/9

z. (şīre-i z.) 258b/11

z.-i ca'feridin 262a/3

z. saç- (sīm ü z.) 250a/7

z. ara 242a/4

z. bile 243b/7

z.+ge 246b/1

zer-dūz < *Far.* Sırmacı

z. (ḫil'at-ı z.) 279b/5

zer-efşānlıġ < *Far.+T.* Altın saçma

z.+lar 251a/8

zer-endūd < *Far.* Kağıdın üzerine sıvama altın sürülmesi

z.-ı kehkeşānnı (ḫ̆ān-ı z.) 258a/15

z.+nı 261b/14

zer-kār < *Far.* Altın işlemeli, sırma ile işlenmiş

z.-ı şecā'atdur (ḳalḳan-ı z.) 219b/4

zer-nigār < *Far.* Altın yaldızlı, altın işlemeli

z. (meh-çe-i z.) 215b/15

z.+dın (niyām-ı z.) 252b/4

zer-pāşlıġ < *Far.+T.* Altın saçma → **zer-pāşlıḳ**

z. ḳılıp dururlar 249b/4

z. körgüz- 282b/14

zer-pāşlıḳ < *Far.+T.* Altın saçma → **zer-pāşlıġ**

z. eyle- 249b/11

zer-püş < *Far.* Altın yaldızlı elbise giyen

z.-ı 'ināyet ḳıl- 300a/13

ẕerre < *Ar.* Parçacık, zerre

ẕ. 260b/1

zerrīn < *Far.* Altından yapılmış

z. 247b/11, 250b/5, 273b/12

z. üze (ṭaşt-ı z.) 250a/17

z. (bār-ı z.) 242a/10

z. (buşḳāb-ı z.) 258b/11

zerrīn-'alem < *Far.* Altın bayrak

z. 213b/9

zerrīn-külāh < *Far.* Altın şapkalı

z. 215b/7

zerrīn-licām < *Far.+Ar.* Altın yular

z.+ġa (semend-i ṣarṣar-ḫırām-ı z.) 233a/11

zevāde < *Ar.* Azıklar, azık stoğu

z.-i revāḥil 248a/1

zevāhir < *Ar.* Parlak yıldızlar

z.-i naṣāyiḥleri 243a/16

zevāl < *Ar.* Yok olma, sona erme; ölme

z. 229b/13

ẕevḳ < *Ar.* Zevk, eğlence

ẕ. eyle- 258b/10

ẕ.-ı ‘işret 258b/7

ẕ.-i vaḥdet bile 246a/17

zevraḳ < *Ar.* Kayık, sandal

z.-ı ḥayātların 221a/3

z.+ı 222b/15, 243b/15

zeyn < *Ar.* Süs

z. (zīb-i z.) 224b/9

ẓıll < *Ar.* Gölge

ẓ.-ı İlāhī 258b/6

ẓ.-ı kerīm 229a/17

ẓ.-ı sübḥānī (cenāb-ı ẓ.) 220b/3

ẓ.-ı muḫyī (taḫt-ı ẓ.) 219a/15

żıllet-nümāy < *Ar.+Far.* Gölge gösteren, gölgeleyen

ż. 282b/4

ẓıllī-kerīm < *Ar.* Allah’ın gölgesi

ẓ. 215a/8

ẓıllu’llāh < *Ar.* Allah’ın gölgesi

ẓ. 229a/15

ẓ. (pād-şāh-ı ẓ.) 241a/9

ẓıllu’llāhī < *Ar.* Allah’ın gölgesi

ẓ. 253b/13

ẓ. (ṣāḥib-ḳırān-ı ẓ.) 277b/10

ẓ. (sāye-perver-i çetr-i ẓ.) 253b/12

ẓ.+niŋ (ḥażret-i pād-şāh-ı ẓ.) 230b/1

ẓıllü’s-sübḥān < *Ar.* Allah’ın gölgesi

ẓ. 229a/7

żırġām < *Ar.* Aslan

ż.-ı ḫūn-āşām 221a/7

zırh < *Far.* Zırh

z.+ın 261b/11

z.+lar 264a/3

ẕī-baṣāyir < *Ar. ẕī-baṣā’ir* Delillere sahip

ẕ.+iġa (żamāyir-i ẕ.) 271b/12, 299b/1

ẕī-sa‘ādet < *Ar.* Mutlu

ẕ.+i 292a/15

ẕī’l-lisānīn < *Ar.* Lisan sahibi

ẕ. (ḳalem-i ẕ.) 224b/8

zīb < *Far.* Süs

z. 262a/2

z. ü nigār 200b/4

z. ü zīveridin 258b/3

z. tap- 225b/13

z.-i bār-gāh-ı ʿaẓamet 267b/14

z.-i zeyn bérür 224b/9

z. ile 250a/16

ẕibḥ < *Ar.* Kurbanlık

ẕ. 217a/6

zih < *Far.* Yay kirişi

z. 233a/17

z. (āvāz-ı z.) 218b/13, 263b/15

zihī < *Far.* Ne hoş, ne güzel

z. 205b/1, 230a/7, 292b/14

ẕihn < *Ar.* Zihin

ẕ.+i 216b/12

ẕikr < *Ar.* Anma, dile getirme

ẕ. 258b/15

ẕ.+i 202b/11, 235b/1, 236a/15, 253b/11

ẕ.+ide durur 200b/6, 234a/7

ẕ. ḳılılıp durur érdi (şemme-i ẕ.) 202a/7

ẕ. ḳılılur 214b/4

ẕ. ḳılmaḳ 201a/17, 278a/15

ẕ. ḳılur-men 208b/11

ẕ. ḳılur-miz 217b/4

ẕ. taptı 219a/12

ẕillet < *Ar.* Düşkünlük, horluk, aşağılık

ẕ.-i idbārı 292a/16

zilzāl < *Ar.* Zelzele, sarsılma

z. 263b/8

zimām < *Ar.* Yular, dizgin

z.-ı ʿazīmetin 208a/14

z.+ın 225b/4

zīn < *Far.* Eyer

z. 242a/10, 261a/7

z.+din (püşt-i z.) 221b/16

z.+i 250b/7

zīn-pūş < *Far.* Eyer örtüsü

z.+ları 242a/10

zīn-pūşlıḳ < *Far.+T.* Eyer örtme

z. 247b/11

zindān < *Far.* Karanlık, yer altı hapishanesi

z.-ı belāda 239a/8

z.-ı idbār durur (maḥbūs-ı z.) 238a/17

z.-ı nekbet ḳılsun (maḥbūs-ı z.) 269a/16

z. durur érdi (maḥbūs-ı z.) 233a/9

z.+ġa 269b/12

z.+dın 281a/5

z.+ıda 281a/3

zīnet < *Ar.* Süs, süs eşyası

z. 258b/6, 261a/13

z. tap- 267a/1

z.-i salṭanat 215a/14

z.+i 246a/13

zīnet-efzā < *Ar.+Far.* Zinet saçan

z.-yı ʻālem ḳıl- 271b/4

zīr-dest < *Far.* El altında bulunan

z. 294a/8

zirāʻat < *Ar.* Tarım

z. 253a/17, 290a/4

z. u ékinin 252b/9

z.-ı behbūdī üçün 298b/5

z. ḳıl- 272a/5, 299a/2

z.+ları (ékin ü z.) 252b/11

zirāʻat-gāh < *Ar.+Far.* Tarım yeri

z.+ı 275a/13

ẕirve < *Ar.* Doruk

ẕ.+sidin 252b/17

zişt < *Far.* Çirkin, kötü

z. ü yüzi kerīh (bolup hey'eti z.) 212a/15

ziştlıġ < *Far.* +T. Çirkinlik, kötülük

z. 201b/9

zīver < *Far.* Süs

z. 242b/3

z.-i iklīl-i iḳbāl-ı selāṭīndür 219b/1

z.+i bile 238b/16

z.+idin (zīb ü z.) 258b/3

ziyād < *Ar.* Çok, fazla

z. 229a/16

ziyāde < *Ar.* Çok, fazla

z. durur érdi 294b/16

ziyāde-serlıḳ < *Ar.+Far.+T.* Göstreriş, kibir

z.+ıdın 291a/16

ziyāderaḳ < *Ar.+T.* Daha çok, daha fazla

z. 248a/15, 270b/6

żiyāfet < *Ar.* Konuk ağırlama; şölen; ziyafet

ż. 242b/16, 243a/3, 250b/5, 271a/5, 278a/1, 300a/7

ż. kétür- 243a/6

żiyāfet-güẕārlıġ < *Ar. +Far.+T.* Ziyafet verme

ż. 296a/2

ziyāret < *Ar.* Görmeye gitme, ziyaret

z. 246b/16, 248a/5

z.+iġa 243a/16, 266a/14, 269b/6

z. ḳıl- 244a/7

z.+leriġa (iḫrāz-ı z.) 290b/13

z. ü ṭavāf ét- 249a/15

z. üçün 246b/9

zūbīn < *Far.* Küçük mızrak

z. 224a/14

ẓuhūr < *Ar.* Ortaya çıkma, meydana gelme

ẓ.+ġa 210b/7, 224a/2, 226a/7, 250b/17

ẓ.+ġa yétkürüp dururlar 209a/2

ẓ.+ġa yétkür- 219a/8, 237b/2

ẓ.+ġa yétkürür érdiler 240a/14

ẓ.+ġa yét- 235b/1, 217a/16

ẓ.+ġa yetme- 239a/5

ẓ.+da (‘işret-kede-i ẓ.) 258a/13

ẓ.+da (menaṣṣa-ı ẓ.) 229b/6

ẓ.+ı bile 261b/16

ẓ.+ıġa 230b/13, 231b/3, 235a/4

ẓ.+ıġa yetkürdi 236b/5

ẓ.+ıda 260b/1

ẓ.+ın (livā-yı ẓ.) 261b/5

ẓulm < *Ar.* Zulüm, haksızlık, eziyet

ẓ. 212a/13, 215a/17, 288b/12

ẓ. u ṭuġyān (ḳāmi‘-i bünyād-ı ẓ.) 217b/14

ẓ. (ḳāmi‘-i esās-ı ẓ.) 282b/9

ẓ.+a 235b/12

ẓ.+ını çék- 212b/15

ẓ.+ıdın 273a/2

ẓulm-intimā < *Ar.* Zulme, haksızlığa eğilimli

ẓ. 213a/8

ẓulmāt < *Ar.* Karanlık

ẓ.+ıda 201a/11

ẓulme < *Ar.* Karanlık → **ẓulmet**

ẓ.+niŋ 217a/14

ẓulmet < *Ar.* Karanlık → **ẓulme**

ẓ. (māḥī-i ẓ.) 224b/4

ẓ.+i 299a/9

ẓ.+in 250a/15

ẓulmet-efgen < *Ar.+Far.* Karanlık yıkan, aydınlatan

ẓ. (édi ġam köŋlümizġa ẓ.) 249b/14

ẓulmet-rīzlik < *Ar.+Far.+T.* Karanlık saçma

ẓ. bile 292b/16

zūr < *Far.* Kuvvet, güç

z. 245a/12

z. ile 263b/3

z. ḳıl- 271b/17

zūr-bāzū < *Far.* Kuvvetli, güçlü

z. 251b/12, 255b/12

zübde < *Ar.* Bir şeyin en seçkin parçası; öz

z.-i sādāt 285b/12

z.-i selāṭīn-i ʻālī-mekān 229a/7

z.+leridin 262b/12

z.+si 211b/7, 225a/12, 257a/13

zübdetü'l-küberā < *Ar.* Uluların en seçkini

z. 241b/10, 245b/7, 254b/12, 273b/11, 295b/17

zübdetü'l-muvaffıḳīn < *Ar.* Başarı kazandıranların en seçkini

z. 244a/5

Züḥal < *Ar.* Satürn

Z. 214b/15

Zühre < *Ar.* Çoban yıldızı

Z. 214b/12

Z. (Ḫıdīv-i Z.) 225a/3

zülāl < *Ar.* Tatlı ve berrak su

z. 247a/15

z.+ıdın 235a/9

zülf < *Far.* Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi

z.-i müşgīn 212a/15

z.-i ṭannāz ile 212a/17

ẕü'l-ḥicce < *Ar.* Arabi ayların on ikincisi

ẕ. 234a/9, 234b/14, 235b/17, 257a/6

ẕ.+niŋ 203b/15, 279a/10

ẕü'l-iḥtirām < *Ar.* İhtiram sahibi, saygın

ẕ. (küberā-yı ẕ.) 271a/12, 291b/13

ẕ.+nı (küberā-yı ẕ.) 227b/7

ẕ.+nı (nevvāb-ı ẕ.) 272a/11

zü'l-iḥtişām < *Ar.* İhtişam, görkem sahibi

z. (ḫavāḳīn-i z.) 251a/2

ẕü'l-iḳtidār < *Ar.* İktidar sahibi

ẕ. (ḫaḳan-ı ẕ.) 253b/11

ẕü'l-ḳa'de < *Ar.* Arabî ayların on birincisi

ẕ. 231a/8, 254b/15, 278a/13

ẕ.-i mezbūrnıŋ 233a/10

ẕ.+niŋ 203a/16, 245a/4, 278b/16

zümre < *Ar.* Topluluk, grup, takım

z.+siġa 211a/1

4.2. Kişi Adları Dizin

A/Ā

ʿAbdu'l-kerīm Bék

ʿA.+ni 208b/17

ʿAbbās

ʿA.-ı ferruḫ-nejād (āl-ı ʿA.) 213b/1

ʿAbdī Ḫˇāce

ʿA. 249a/17

ʿAbdu'l-kerīm Bék

ʿA. 206a/15, 298a/1

ʿAbdu'llāh Bék ibn Ḳara Bahādır Mīrāb

ʿA.+nı 237a/11

ʿAbdu'llāhī

ʿA. (tāc-ı iḳbāl-ı ʿA.) 213b/8

ʿAbdu'llāh ʿİnaḳ → ʿAbdu'llāh İnaḳ

ʿA. 258a/2

ʿAbdu'llāh İnaḳ → ʿAbdu'llāh ʿİnaḳ

ʿA. 272a/13, 289b/5

ʿA. bile 289b/2

ʿA.+nı 285b/10

ʿAbdu'llāh ʿİnaḳ ibn Muḥammed Niyāz ʿİnaḳ

ʿA. 262b/8

ʿAbdu'llāh Serdār

ʿA. 204a/15, 204a/2, 204a/9

ʿA.+nıŋ 203b/11, 204b/4, 204b/9, 278b/6, 283a/14

ʿAbdu'r-raḥman Bék

ʿA. 209a/13, 211b/17

ʿA.+ni 221b/2

ʿAbdu'r-raḥman Yüzbaşı

ʿA. 262b/17

ʿAbdullāh Bék ibn Ḳara Bahādır Mīrāb

ʿA. 209a/5

ʿAbdullaṭif Daruġa

ʿA.+nıŋ 237b/9

ʿAbdurrahmān Bék Toḳsaba ibn Niyāz Pervāneçi

ʿA. 206b/15

ʿAbdü'l-kerīm Bék

ʿA. 211b/9

Açaş Melik

A. 224a/7

Ādem Serdār

Ā. 283b/10, 284a/13

Ā.+nı 278b/7

Ādem Yüzbaşı

Ā. 283a/15

ʿĀdil Bék

ʿĀ. 279a/5, 281a/10

Ādīne-berdi

Ā. 234b/1

Ādīne-berdi Serdār

Ā. 286b/12

Ādīne Bay Atalıḳ

Ā. 296a/17

Ā.+nıŋ 295b/16

Ādīne Bay Bahādır

Ā. 264b/1, 264b/10

Ādīne Murād Bék

Ā. 297b/4

Ādīne Niyāz Atalıḳ

Ā.+nı 272b/16

Aḫund Baba

A. 235b/8, 237a/9

Aḳaṭay Ḫān

A. 213b/9

Ala Bölük

A. 273a/3

Alaş Bék

A. 256a/8, 262b/15, 264b/1

A.+niŋ 279a/5

Alaş Bék ibn Seyyid ʻAlī Bék

A. 209a/4

Allah-berdi Biy

A.+ni 231a/14

Allah-ḳulı Ḳāḍī

A. 293b/16

Allah Ḳut Nayman

A. 269b/5

A.+nı 269b/12, 270a/8

Allah Naẓar

A. 239b/17

Allah Naẓar Bacaḳī

A. 256a/11

Allāh Naẓar Bay

A. 205a/1, 205a/6

Allah Naẓar Bay Biy

A. bile 285b/9

Allah Naẓar Bay Ḫān-ḳāhī

A. 204a/5, 211b/15

Allah Naẓar Bay veled-i İş Niyāz Bay

A.+nıŋ 277b/17

Allah Naẓar Biy

A. 272a/14

A. dék 265a/2

Allaş Bék → Allaş Biy

A. 249a/12, 297b/1

Allaş Bék ibn Seyyid ʻAlī Bék

A. 296b/14

Allaş Bék ibn Seyyid ʻAlī Bék Ḳıyat

A.+nı 280b/6

Allaş Biy → Allaş Bék

A. 291b/4

A.+niŋ 288b/8

Āmenek Ḫān

Ā. 213b/9

ʿAmrü bin Leyṯ

ʿA.+din 213b/2

Āmū-Deryā

Ā.+sınıŋ 243b/6

Anūşīrvān

A. 213a/17, 220b/14

A.+dın 215a/16, 225a/7

Areng Ḫān

A. 213b/11

ʿĀşūr Atalıḳ

ʿĀ. 297b/3

ʿĀşūr Bék

ʿĀ. 295b/15, 296a/17, 297b/2

ʿĀşūr Bék Yüzbaşı veled-i Teŋri-berdi Bék

ʿĀ. 295b/10

ʿAşūr Muḥammed Ḫalīfe

ʿA. 239b/17

Ata Muḥammed On-bégi

A. 263a/2

Ata Niyāz Bék

A. 203b/17, 204a/7, 206b/17, 210a/1

A.+niŋ 203b/10, 204a/16, 204a/17

A.+ni 204a/7

A.+din 204a/4

Ata Niyāz Bék veled-i Bék Polad Atalıḳ

A.+nı 202a/5

ʿAvaż Biy → ʿAvaż Bék, ʿAvaż Biy ʿİnaḳ, ʿAvaż Biy İnaḳ

ʿA. 213b/16

ʿAvaż Bék → ʿAvaż Biy, ʿAvaż Biy ʿİnaḳ, ʿAvaż Biy İnaḳ

ʿA. 200b/15

ʿAvaż-berdi Yüzbaşı

ʿA. 262b/16, 271a/5

ʿAvaż Biy ʿİnaḳ → ʿAvaż Bék, ʿAvaż Biy, ʿAvaż Biy İnaḳ

ʿA. 267b/5

ʿA. (veledān-ı emīr-i kebīr ʿAvaż Biy İnaḳ) 211b/10

ʿAvaż Biy İnaḳ → ʿAvaż Bék, ʿAvaż Biy, ʿAvaż Biy ʿİnaḳ

ʿA. (veledān-ı emīr-i kebīr ʿA.) 211b/10

ʿAvaż Gül

ʿA. 237a/16

ʿAvaż ʿİnaḳ → ʿAvaż İnaḳ

ʿA.+nı 257a/13

ʿAvaż İnaḳ → ʿAvaż ʿİnaḳ

ʿA. 272a/13, 285b/8

ʿAvaż Muḥammed Bay

ʿA. 242b/15

ʿAvaż Muḥammed Bay Ürgençī

ʿA. 211b/15

ʿAvaż Niyāz Bék

ʿA.+ni 269b/14

ʿAvaż Yüzbaşı

ʿA. 297a/11

Avuş Niyāz İnaḳ'ın lakabı → **Niyāz İnaḳ**

A. 203a/3

Ay Dōst Biy

A. 263a/4, 273b/17, 281b/15, 282a/8

A.+niŋ 281a/12, 281b/1ve, 293a/8, 300b/1

A.+ġa 281b/2

Ay Mirzā → Ay Mirzā Biy

A. 265b/10, 265b/14, 265b/16, 265b/6, 266a/1

A. bile 266a/3

A.+nıŋ 279a/11

Ay Mirzā Biy →Ay Mirzā

A. 273b/17, 281a/13, 281a/9, 281b/10

A.+niŋ 281a/7, 281b/9

B

Baba Atalıḳ

B. 211b/6

Baba Kutval

B. 211b/7

Baltaş Bék ibn Bay Naẓar Biy

B. 281a/1

Bay Mirzā

B.+nı 291a/6

Bay Naẓar Biy

B.+niŋ 280b/12

Bedel Yüzbaşı

B. 276b/9, 277a/10, 277b/2, 284a/12, 284b/13, 284b/3, 284b/8

B.+nıŋ 284b/11

B.+nı 277a/16, 283b/2, 285a/14

Begim Atalıḳ

B.+nıŋ 291a/5

Behmen

B. 213a/13, 263b/4

Behrām < *Far.* Eski İran hükümdarı Behrām-ı Gûr

B.+nı (zār-ı B.) 246a/13

B.+ı 246b/4

Behrām bin Yezdicürd

B. 213a/16

Bekeş

B. 281b/9

B.+ni 281b/1ve, 282a/8

Berdi Bahādır

B. 270a/11, 297b/2

B. bile 270a/15

B.+nı 270a/11, 273b/3

B.+nıŋ 270a/15, 300a/15

Berdi Bék

B. 200b/15, 263a/2

Berdi Bék Uyşun

B.+nıŋ 297b/17, 299a/6

Berdi Ḳaşḳa Yüzbaşı → Berdi Yüzbaşı

B. 281a/13

Berdi Yüzbaşı → Berdi Ḳaşḳa Yüzbaşı

B. 281a/10

Berzū < *Far.* Berzû (Rüstem'in torunun oğlu) → **Berzūy**

B. 255b/12

Berzūy < *Far.* Berzû (Rüstem'in torunun oğlu) → **Berzū**

B. 213a/12

Bék ʿAlī Bék

B.+niŋ 281a/10

B.+ni 279a/9

Bék ʿAlī Bék ibn ʿAbdu'llāh Bék

B.+ni 280b/7

Bék ʿAlī Bék ibn ʿAbdu'llāh Bék ibn Ḳara Bahādır Mīrāb

B.+nı 279a/6

Bék Arslan

B. 207b/14

Bék Balta Mīrāb

B. 272a/14

B.+nı 265a/2

Bék Mirzā Atalıḳ

B.+nıŋ 291a/6

Bék Murād Bék

B. 269b/14

Bék Polad Atalıḳ

B. (veledān-ı B.) 206b/17

B.+nıŋ 202a/1, 209b/12, 209b/13, 209b/15, 244b/16, 278b/1

B.+ġa (veledān-ı B.) 210a/1

Bījen < *Far.* Şahmâne'de Rüstem'in yeğeni

B. 213a/11

Budaġ Ḳul

B.+nı 239b/17

Buġra Ḫān

B. 291b/3

B.+ġa 290b/15

Burunçıḳ Ādīne Niyāz Atalıḳ

B. 272b/12

Bürküt Bahādır

B. 288a/5

B.+nı 288a/8

C

Ca'fer Ḫˇāce Naḳīb

C. 209a/3, 211b/5

Cān Muḥammed Ṣūfī

C. 237b/5, 247a/9

C. bile 247a/9

Cān Murād Biy Bék

C.+ni 270a/2

Cān Murād İnaḳ

C.+nıŋ 206b/16

Celāyir Muḥammed Rıżā Ḳāḍī

C. 293b/16

Cem < *Far.* Efsanevî İran hükümdarı Cem Sultan

C. 213a/8

C. (cām u C.) 213b/13

Cemşīd < *Far.* Efsanevî İran hükümdarı

C. 220b/14, 225a/2

C. (emīr-i C.) 268b/1

C.-i ḫūrşīd dék 244b/12

C.-i ḫūrşīd yaŋlıġ 225b/4

C.+i 249b/15

C.+i yaŋlıġ 258b/6

Cum'a Niyāz Ḳoŋrat

C. 289a/16

Çingiz Ḫān

Ç. 213b/7, 223b/13

Ç.+nıŋ 223b/16

Çong Ḳara Biy

Ç. 245b/14

Çut Ḳara Yüzbaşı

Ç.+dın 293b/15

D/Ḍ

Ḍaḥḥāk < *Far.* Pîşdâdî hanedanının beşinci hükümdarı

Ḍ. 213a/8

Dārā < *Far.* Dokuzuncu Keyânî hükümdarı → **Dārāb**

D.-yı dil-āver 213a/14

D.-yı encüm-sipāh 215a/4

Dārāb < *Far.* Dokuzuncu Keyânî hükümdarı → **Dārā**

D.-ı 'ālī-tebār 213a/14

Devlet Ḳara Köz

D.+ge 247b/12

Devlet Murād Bék → Devlet Murād Bék Umbay , Umbay

D. 289a/17

D.+ge 300a/4

Devlet Murād Bék Umbay → Devlet Murād Bék, Umbay

D. 297b/4

Dīn Nāṣır Töre

D. 202a/12, 202b/3

D.+niŋ 202a/17

D.+ni 202a/11

Dōsım Bahādır → Dōsım Biy Bahādır

D. 283b/2, 284a/11, 285a/1, 291b/4, 298a/15, 298b/3, 298b/9

D.+nı 273b/2, 298a/7

D.+nıŋ 288b/8

Dōsım Biy Bahādır → Dōsım Bahādır

D. 273b/10

Dōsım Muḥammed

D.+ni 291a/6

Dönmes Serdār

D. 234b/1

D.+nıŋ 286b/11

E/É

Ebū'l-feyż Ḫān ibn Ġāyib Ḫān

E.+nıŋ 216a/5

Ebū'l-ġāzī

E.-i 213b/11 213b/10

Ebū'l-ġāzī ḫān Çingizī

E.+ni 227a/7

Ebū'l-ġāzī Ḫān ibn Yādigār Ḫān Çingizī

E.+nıŋ 229a/9

Ebū 'Alī

E. 242a/12

Efrāsiyāb < *Far.* Alp Er Tunga

E. 213a/9

Erjeng < *Far.* Mâzenderân'da yaşayan Beyaz Dev'in komutanlarından olan Ejreng adlı devi Keyhusrev'le yapılan savaşta Rüstem tarafından öldürülmüştür.

E.-i dīv 263b/10

Ekilik Biy

E. 290a/14, 290b/8

E.+ni 291a/4

Elbürz

E. dék 263b/4

Emīr 'Abdu'llāh 'İnaḳ

E.+nı 259b/11

Emīr Dīn Nāṣır Töre

E. 202a/8

Emīr Ḥaydar

E.+ġa 240a/12

E.+ge 227b/10

E.+nıŋ 227b/15

Emīr Ḥaydar Ḫān

E.+nıŋ 267b/10

Emīr Ḥaydar Pād-şāh

E. 202a/2

Emīr Ḥaydar Pād-şāh veled-i Emīr Ma‘ṣūm Şāh Murād Atalıḳ

E. 201a/12

Emīr Ḳılıç İnaḳ → Emīr Ḳılıç ‘İnaḳ

E. 207a/17, 209a/3, 239b/1, 262b/12, 274b/4

E.+ġa 206b/2

E.+nıŋ 274a/11

E.+nı 273a/9, 274a/17

Emīr Ḳılıç ‘İnaḳ → Emīr Ḳılıç İnaḳ

E. 274b/17

E.+nı 285b/6

Emīr Oraż ‘Alī ‘İnaḳ

E.+nıŋ 293b/8

Emīr Şāh Niyāz Atalıḳ

E. 224b/13, 290b/17

Emīr Töre Murād Atalıḳ veled-i Velī Atalıḳ

E. 296a/16

Emīr Velī Atalıḳ

E. 202b/11, 206b/2, 207a/17, 208a/9, 209a/3, 211b/6, 217b/17, 218a/16, 218b/14

E.+nı 202b/6

E.+dın 202b/8

Enūşe < *Far.* Eski İran tarihinde Şâpûr'un halası

E. (ḫān-ı E.) 213b/11

Erdşīr < *Far.* Eski İran tarihinde kimi hükümdarların adları

E.-i mu‘allā-ḥaşem 213a/15

Él-amān Bahādır

É.+nıŋ 296b/4

Él-amān Ḳoŋrat

É. 297b/4

Élçi Celāyir

É. 293a/15

Ér Niyāz

É. 257a/3

Ér Niyāz Bék → Ér Niyāz Biy

É. 270a/9, 280b/12

É.+ni 270a/16

Ér Niyāz Biy → Ér Niyāz Bék

É.+ġa 278b/16

Ésen Bay

É. 234b/5

F

Fāżıl Bék → Fāżıl Biy

F. 238b/1, 238b/12

Fāżıl Biy → Fāżıl Bék

F. 224b/13

Ferāmurz < *Far.* Zâl oğlu Rüstem'in oğlu

F. 213a/12, 283b/4

F. dék 263b/3

Ferīdūn < *Far.* İran mitolojisine göre Dahhâk'ı öldüren padişah

F. 213a/8, **2**23a/12

Feyleḳūs < *Far.* İskender'in babası → **Sikender bin Feyleḳūs**

F. (İskender-i F.) 250a/13

G/Ġ

Ġaznīn

Ġ.+ni 223b/11

Gerşāsb

G. (resm-i G.) 213a/9

Geşvādagān

G. 213a/12

Gīv

G. 213a/12

G.-i ṣaff-der kibi 263b/3

Goştāsb

G.+ı (temkīn-i G.) 213a/13

Güderz

G. 213a/12

Ġüryānī

Ġ. 213b/3

H/Ḥ/Ḫ

Ḫᵛāce Cān Ḫᵛāce

Ḫ. 284b/17, 287b/1, 297b/1

Ḫᵛāce Cān Ḫᵛāce veled-i 'Ömer Ḫᵛāce Naḳīb

Ḫ. 296b/13

Ḫᵛācem-berdi Bék

Ḫ. 262b/15

Ḫᵛāce Muḥammed Kerīm Ḳoyçı Atalıḳ

Ḫ. 297b/4

Ḫᵛāce Murād

Ḫ. bile 284a/4

Ḫᵛāce Murād Biy

Ḫ. 205b/11, 205b/7, 219a/10, 234a/13, 245a/4, 254b/13, 267b/2, 267b/4, 268b/3, 269b/4

Ḫ. bile 281a/2

Ḫ.+niŋ 206a/14, 267a/8, 270a/1, 270a/9, 270b/5, 280b/12

Ḫ.+ni 270a/5

Ḫ.+ġa 247b/13, 269b/2

Ḫ.+ge 205b/7

Ḫ̌āce Murād Yüzbaşı

Ḫ. 262b/16

Ḫ̌āceş Maḥrem

Ḫ. 222b/8

Ḫ.+ni 258a/3

Ḫ̌āceş Nāyib

Ḫ.+niŋ 296a/9

Ḥācī Tarḫān

Ḥ.+nı 273a/16

Ḥakīm Ata Süleymān

Ḥ. 290b/12

Ḥāl Niyāz Bék

Ḥ. 290b/4

Ḥasan

Ḥ. 213b/4

Ḥasan Bay Biy

Ḥ. 283b/5

Ḥ.+niŋ 284b/2, 284b/6, 290a/12

Ḥasan Ḳādī Töre Ṣūfī

Ḥ.+din 286a/15

Ḥasan Murād Bék

Ḥ. 205a/10, 208b/16, 210a/12, 211b/9

Ḥātem < *Ar.* Cömertliğiyle tanına Arap zengini, Hâtem-i Tâyî

Ḥ. 249b/12

Ḥ. kibi 241a/12

Ḥ.+ġa 266b/8

Ḫıvaḳ Muḥammed Emīn

Ḫ. (ḫān-ı Ḫ.) 213b/15

Ḫıżır < *Ar.* Hızır peygamber

Ḫ. 214a/14, 215b/17, 251b/4

Ḫ. dék 247a/16

Ḫudā-berdi Keneges

Ḫ. 206a/15

Ḫudāy-berdi Bék

Ḫ. 285b/2, 291a/15

Ḫ. bile 231a/17

Ḫ.+ni 285a/15

Ḫ.+ġa 291b/11

Ḫudāy-bérdi Daruġa → Ḫudāy-berdi Daruġa

Ḫ. 239a/10

Ḫudāy-berdi Daruġa → Ḫudāy-bérdi Daruġa

Ḫ.+nı 299b/6

Ḫudāy-bergen Bék ibn Fāżıl Bék

Ḫ. 211b/10

Ḫudāy-bergen Bék ibn Ḳalender İnaḳ

Ḫ. 211b/10

Ḫudāy-ḳulı Kernayçı

Ḫ.+nı 295a/10

Ḫudāy Naẓar

Ḫ. 299b/9

Ḫudāy Naẓar Atalıḳ

Ḫ. 265a/1, 272a/16

Ḫ.+nı 285b/7

Ḫudāy Naẓar Bék

Ḫ. 239a/10, 293b/14, 294a/10, 295b/15, 296a/17

Ḫ. bile 293b/15

Ḫudāy Naẓar Bék ibn Köçek ‘İnaḳ

→ Ḫudāy Naẓar Bék ibn Küçük İnaḳ

Ḫ. 284b/17

Ḫudāy Naẓar Bék ibn Küçük İnaḳ

→ Ḫudāy Naẓar Bék ibn Köçek ‘İnaḳ

Ḫ. 295b/11

Ḫudāy Naẓar Ḳaḳ

Ḫ. 253a/11

Ḫurāz-ḳışıḳ

Ḫ. 299a/10, 299a/5

Ḫusrev Ġāzi

Ḫ.+ġa 273b/12

Hūşeng < *Far.* İran rivayetlerinde ikinci İran hükümdarı Keyûmers'in torunu, Siyâmek'in oğlu

H.-i fīrūzmend 213a/7

Hürmüz

H. 213a/17

İ/Ī

İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫ̆ān

→ İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫān

İ. 245a/6

İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫān

→ İltüzer Muḥammed Bahādır Ḫ̆ān

İ. 201a/8, 208a/5, 217b/10, 224b/11, 226a/11, 227a/8, 227b/3, 265b/6

İ.-ı maġfūrıġa 267b/7

İ.+nıŋ 217a/15, 231b/6

İltüzer Pād-şāh

İ. 213b/17

‘İnaḳ Bék : ḲutluḳMurādİnaḳ

‘İ. 275b/3

‘Īsā < *Ar.* Hz. İsa

‘İ.-yı mu‘ciz-nizām 220b/10

‘İsāme'ddīn Ḫ̆āce

‘İ. 249a/17

İsfendiyār < *Far.* İran mitolojisinde Lohrâsp'ın torunu ve Goştâsp'ın oğlu ünlü İranlı kahraman

İ. 213b/10, 213a/13, 221a/12, 224a/2, 263b/4

İ.+nı 259b/2

İ.+nıŋ 217a/17

İsḥāḳ Şeyḫ

İ. 262b/17

İskender < *Yun.- Far.* Büyük İskender

İ. dék 206b/7

İ.-i Feylaḳūs 250a/13

İ.-i zamān 251a/1

İ.+niŋ 239b/3

İskender Erbāb

İ. 241b/12

İskender Ḫˇāce Bék Ābādī

İ. 254b/15, 297b/3

İsmā'īl

İ. 259a/13

İsmā'īl Bahādır

İ. 286b/12

İşboldı Köprükī

İ. 296a/14

İşim Bahādır

İ.+nıŋ 299a/16

İş-ḳulı

İ. 280b/13

İ.+nıŋ 280b/15

İş Muḥammed Bék → İş Muḥammed Biy

İ. 234a/7, 236b/8, 254a/17, 263a/14, 275b/13, 276a/2, 276b/13, 277a/14, 284b/1, 284b/12, 285a/4, 289a/3, 292a/11, 294b/1, 296a/13, 296b/3, 297a/2, 297a/9, 297b/12, 297b/16, 298a/17, 298b/8

İ. bile 231b/1

İ.+niŋ 276b/11, 276b/7, 284a/14, 285a/12, 292b/2, 294a/9, 298a/7, 299b/16

İ.+ni 284a/16, 293a/8, 298a/15, 299a/7, 300a/13

İ.+ge 299b/11

İ.+ige 276b/10

İş Muḥammed Biy → İş Muḥammed Bék

İ.-i nīk-rāy 213b/14

İş Muḥammed Daruġa

İ. 239a/10

İşMuḥammed Yüzbaşı

İ. 262b/16

İ.+nıŋ 288a/12

İş Murād Bék ibn Sulṭān Mīrāb

İ. 288a/9

İş NiyāzYüzbaşı

İ. 288a/14

İş Toḳsaba

İ.+nıŋ 202a/13

K/Ḳ

Ḳābil Biy Toḳsaba → Ḳābil Toḳsaba

Ḳ.+nıŋ 206b/2

Ḳābil Toḳsaba → Ḳābil Biy Toḳsaba

Ḳ. 207b/5

Ḳ.+nıŋ 208a/1

Ḳ.+nı 207b/10

Ḳābil Toḳsaba bin Buḫārī Dādḫ͡ah

Ḳ. 206b/14

Ḳābil Toḳsaba veled-i Buḫārī Dādḫ͡ah

Ḳ. 207a/15

Ḳāḍī İsmā‘īl Īşān

Ḳ. 227b/12

Ḳāḍī İş Veys Īşān

Ḳ.+nı 227b/13

Ḳādī Muḥammed Vefā İşān

Ḳ. 269b/7

Ḳādir-berdi Bék → Ḳādir-bérdi Bék

Ḳ. 262b/15

Ḳādir-bérdi Bék → Ḳādir-berdi Bék

Ḳ. 264a/14

Ḳādir-bergen → Ḳādir-bérgen Biy

Ḳ. 284b/13, 284b/7

Ḳādir-bérgen Biy → Ḳādir-bergen

Ḳ. 263a/4

Ḳaḳa Serdār

Ḳ. 203a/13, 263a/2

Ḳalender

Ḳ. 297b/17, 298b/1, 298b/14, 299a/8

Ḳalender Bék

Ḳ. 262b/15, 290b/4

Ḳalender Pervançı

Ḳ. 285b/10

Ḳalmaḳ → Muḥammed Niyāz Bék’in lakab ı

Ḳ. 235a/1

Ḳalmaḳ Bürküt Bahādır

Ḳ. 288a/3

Ḳandem Serdār

Ḳ.+nı 274a/5

Ḳanǧlı Ḳalender Bék ibn Ḫudāy-berdi Bék ibn Ḳutluḳ Murād Ḥācī

Ḳ.+ni 280b/9

Ḳara Bahādır Mīrāb

Ḳ. 209a/4, 239b/1, 249a/10, 262b/12, 264a/17, 272a/17

Ḳ.+nıŋ 280b/8

Ḳara Bahādır Mīrāb ibn Ḫudāy-ḳulı Atalıḳ

Ḳ. 280a/10

Ḳaraġay Atalıḳ ibn Berdiş Atalıḳ

Ḳ. 293b/17

Ḳara Mazı

Ḳ. 237a/9

Ḳavşut Serdār Özbek

Ḳ. 203a/17

Kāvüs

K.-i ferruḫ-nejād 213a/10

Keday Bahādır

K. 294a/9, 294b/1, 296b/3, 297a/9

K.+ġa 297b/10

K.+nıŋ 289a/4, 297b/17, 298b/13

Keday Ḫᵛāce İşān

K. 249a/16

Kéldi Ḫān

K. 263a/3

Kerīm-bérdi Atalıḳ

K.+ġa 245a/4

K.+nı 239a/12

Kerīm-berdi Atalıḳ

K. 258a/2, 265a/3, 279a/4, 281a/10, 287b/14, 289b/1, 289b/2, 292b/17

K. bile 254b/6

Keyḫusrev

K.-i nīk-baḫt 213a/10

Keykūbād

K. 213a/10

Keyūmers < *Far.* İran mitolojisine göre ilk insan ve ilk hükümdar

K. 213a/7

Ḳılıç

Ḳ. 299a/17

Ḳ.+ġa 299a/16

Ḳılıç İnaḳ → Ḳılıç ʻİnaḳ

Ḳ. 268a/16, 272a/13

Ḳ.+nı 237a/13, 268a/14

Ḳılıç ʻİnaḳ → Ḳılıç İnaḳ

Ḳ. 265a/13, 284b/16, 291b/6

Ḳılıç Niyāz veled-i Mīr ʻAlī Dīvān-bégi

Ḳ. 255a/10

Ḳıpçaḳ Baba Daruġa

Ḳ. 211b/12

Ḳıpçaḳ Meḥmed ʻAlī Biy

Ḳ. 245a/13

Ḳıvanç Ṣūfī

Ḳ. 263a/1

Kiyav Ḫᵛāce

Ḳ. 203b/16

Ḳoçḳar Nāyib

Ḳ.+niŋ 289a/17

Ḳol Yumrı Biy

Ḳ. 283b/5

Ḳoŋrat Ciyen Mīrāb

Ḳ. 211b/12

Ḳoŋrat Kerīm-berdi Atalıḳ

Ḳ. 296a/9

Ḳoş-bérgen Biy

Ḳ. 263a/4, 284b/13, 284b/6

Ḳ.+niŋ 283b/5

Ḳoş Naẓar Dīvān-bégi

Ḳ. 241b/6

Ḳoş Naẓar Yüzbaşı

Ḳ. 262b/16

Közi Kiçik → Ḳurbān Niyāz Pirnevḫᵛāstī

K. 286b/4

Ḳurbān Bék Biy

Ḳ. 275b/14, 276a/5, 279a/3

Ḳurbān-ḳulı Nāyib

Ḳ. 245a/13, 272a/17, 296a/1

Ḳurbān Niyāz Pirnevḫᵛāstī → Közi Kiçik

Ḳ. 286b/4

Ḳutluġ Muḥammed Bék

Ḳ.+niŋ 222b/9

Ḳutluġ Muḥammed Bék Ḳıpçaḳ

Ḳ. 222b/8

Ḳutluġ Muḥammed Bék veled-i Ḥasan Murād Atalıḳ

Ḳ. 271a/4

Ḳutluġ Muḥammed ‘İnaḳ → Ḳutluḳ Muḥammed İnaḳ

Ḳ.+nıŋ 279a/5

Ḳutluḳ Muḥammed Bék ibn Ḥasan Murād Atalıḳ

Ḳ. 255a/9

Ḳutluḳ Muḥammed İnaḳ → Ḳutluġ Muḥammed ‘İnaḳ

Ḳ.+nıŋ 241b/14

Ḳutluḳ Murād Bék → Ḳutluḳ Murād Biy İnaḳ, Ḳutluḳ Murād Biy ‘İnaḳ , Ḳutluḳ Murād İnaḳ, Ḳutluḳ Murād ‘İnaḳ

Ḳ. 269b/14, 269b/15

Ḳutluḳ Murād Biy İnaḳ → Ḳutluḳ Murād Bék, Ḳutluḳ Murād Biy ‘İnaḳ ,

Ḳutluḳ Murād İnaḳ, Ḳutluḳ Murād ‘İnaḳ

Ḳ. 241b/10

Ḳutluḳ Murād Biy ‘İnaḳ → Ḳutluḳ Murād Bék, Ḳutluḳ Murād Biy İnaḳ, Ḳutluḳ Murād İnaḳ, Ḳutluḳ Murād ‘İnaḳ ,

Ḳ. 273b/13, 283a/1

Ḳutluḳ Murād İnaḳ → Ḳutluḳ Murād Bék, Ḳutluḳ Murād Biy İnaḳ, Ḳutluḳ Murād Biy ‘İnaḳ, Ḳutluḳ Murād ‘İnaḳ

Ḳ. 208b/16, 211b/13, 227a/16, 227b/17, 227b/4, 232a/14, 235a/17, 236a/16, 237a/10, 237b/8, 240a/9, 240b/8, 254b/12, 268b/2, 270b/14, 275b/16, 275b/2, 276b/3, 295a/9, 295b/17, 300a/1

Ḳ. daġı 209b/5

Ḳ.+nıŋ 230b/14, 232a/13, 268b/13, 275a/11, 289a/9, 292a/11, 298b/6

Ḳ.+nı 227b/10, 231a/12, 235a/10, 235b/16, 240a/15, 274b/13, 275a/1, 277b/14, 295a/17

Ḳ.+ġa 228a/15, 269a/7

Ḳutluḳ Murād ‘İnaḳ → Ḳutluḳ Murād Bék, Ḳutluḳ Murād Biy İnaḳ, Ḳutluḳ Murād Biy ‘İnaḳ, Ḳutluḳ Murād ‘İnaḳ

Ḳ. 245b/8, 274b/11

Ḳuvanç Ṣūfī Vekīl

Ḳ. 200b/15

Küçük Erbāb

K.+nıŋ 288a/3

Küçük İnaḳ

K.+nıŋ 207b/13, 245b/1

Lohrāsb

āyīn-i L.+ı 213a/13

M

Maḫẕūm-ḳulı

M. 276a/13

Maḫẕūm-ḳulı Serdār

M. 276b/6

M.+nıŋ 276a/11

Maḥmūd

M. édi 213b/3

Maḥmūd Ḫᵛāce

M. 221b/12, 221b/17, 222a/17

Maḥmūd Ḫᵛāce ibn ‘Abdü’l-ḥayy Ḫᵛāce

M. 206b/13

Maḥmūd Niyāz Bék

M. 245a/13, 296a/1

Maḥrem ibn Ḫudā-berdi İnaḳ

M.+nı 278b/3

Maḳaṭ Biy

M.+niŋ 257a/15

Maḳaṭ ibn Ésen-kéldi Maḥrem

M. 257a/8

Manatay

M. 265b/6

Melik Seyfe'd-dīn

M.+niŋ 223b/11

Menū-çehr

M. ile 213a/9

Mesīḥa < *Ar.* Hz. İsa'nın adlarından biri

M. (mu'cizāt-ı M.) 247a/17

M. dék 221b/6

Mes'ūd

M. édi 213b/3

Mevlānā Niyāz Ḫᵛāce Āḫund Baba

M. 243a/15

Mīr Hāşim Ḫᵛāce

M.+ni 202b/1

Mīr Ḥaydar Pād-şāh

M. 201b/16, 203b/14, 206a/9, 206b/12

M.+nıŋ 201a/3, 202a/16, 203a/7

Mīr Tümen Bahādır

M. 237a/14

Mirzā 'Abdu'l-ḫālıḳ

M. 201b/6

Miskīn Seyyid

M.+nıŋ 205a/16

Mollā Burhān

M. 210a/15

Mollā Ḫuraz

M. 290a/13, 290b/8, 291a/4

Mollā İsen Keldi

M.+nıŋ 202b/16

Mollā Muḥammed Raḥīm

M. 291b/6

Muḥammed Aḳa

M. 241b/12

Muḥammed Biy

M.+ni 262b/10

Muḥammed Cān Bék

M. 262b/15, 279a/6, 279a/9, 281a/10, 284b/17, 291b/4, 297b/1

M.+ge 279b/5

M.+ni 241b/14, 256a/8

M.+niŋ 279a/1

Muḥammed Cān Bék ḫalef-i erşed Ḳutluḳ Muḥammed ‘İnaḳ

M. 296b/14

Muḥammedçe Serdār

M. 263a/2

Muḥammed Emīn

M.+ġa 254b/13

Muḥammed Emīn ‘İnaḳ

M. 271b/16, 280a/10

M.+ġa 299b/3

Muḥammed Erbāb

M. 241b/12

M.+nı 254b/14

Muḥammed Kerīm Bék Ḳıpçaḳ

M. 204a/5

Muḥammed Kerīm Ḳoyçı

M. 209a/15, 221b/1

Muḥammed Ḳılıç Abdāl

M. 299a/6

Muḥammed Ḳılıç Bahādır

M. 299a/3

Muḥammed-ḳulı Bék

M. 276b/10, 277a/10, 277a/16, 277a/6, 284a/11, 284b/17, 297b/2

M.+ge 277a/5, 277b/1

M.+niŋ 244b/17, 276b/11, 276b/9

Muḥammed-ḳulı Bék ibn Murād Bék

M. 277a/3

Muḥammed-ḳulı Bék ibn Murād Bék Ḳoŋrat

M. 283b/1

Muḥammed Murād Bék

M. 239a/8, 240a/1, 289a/3, 294b/1, 296b/3, 297a/10, 297b/16, 298a/17, 298b/14, 299a/8

M.+ni 226a/3, 231a/11, 238a/17, 238b/10

M.+niŋ 238b/13, 294a/10, 297a/15, 299b/17

Muḥammed Murād bék veled-i Bék Polad Atalıḳ

M. 293a/14

Muḥammed Naẓar Atalıḳ

M. 284a/3

Muḥammed Naẓar Bék

M. 208b/16, 236b/13, 239b/1

M.+ni 273b/13

Muḥammed Naẓar Biy

M. 272a/14

Muhammed Niyāz

M. bile 298b/15

Muḥammed Niyāz Atalıḳ

M. 200b/15, 232a/16, 232b/16, 234a/13, 239a/9

M.+nı 232a/7, 235b/7

M.+ġa 234b/15

Muḥammed Niyāz Atalıḳ ibn Bék Polad Atalıḳ

M. 231b/5

Muḥammed Niyāz Bék → Ḳalmaḳ

M. 206b/17, 209a/4, 210a/1, 232b/16, 235a/1, 235b/6, 236b/10, 236b/14, 278b/3, 290b/4, 299b/17

M.+niŋ 235a/1

M.+ni 265a/13

M.+ni dağı 239a/9

Muḥammed Niyāz Bék ibn Muḥammed Rıżā Bék

M.+ni 240a/1

Muḥammed Niyāz Bék ibn Muḥammed Rıżā Bék Maḥrem

M. 211b/11

Muḥammed Niyāz Gerçek

M. 273b/3, 281a/9, 285a/14, 285b/2, 297b/2, 300a/15

M. bile 266a/2

M.+ni 265b/14

Muḥammed Niyāz Körçe Serdār

M. 263a/2

Muḥammed Niyāz Mīrāb

M. 211b/7

M.+nıŋ 210b/11

Muḥammed Penāh Bék

M. 206b/16

Muḥammed Raḥīm → Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān

M. 229a/17

Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān → Muḥammed Raḥīm

M. 208b/3, 220b/16, 217b/15, 225a/13, 227a/6, 229a/8, 241a/15, 251a/3, 253b/15, 268a/1, 270b/9, 277b/11, 282b/10, 292b/10

Muḥammed Rıżā Atalıḳ

M. 298a/4, 300a/6

M.+nı 295a/4

M.+nıŋ 300a/6

Muḥammed Rıżā Atalıḳ ibn Muḥammed Naẕar Bék

M. 245b/1

Muḥammed Rıżā Atalıḳ veled-i Muḥammed Naẕar Bék ibn Küçük İnaḳ

M. 293b/11

Muḥammed Rıżā Bék

M. 222b/7, 230b/17, 231a/14, 235b/2, 236b/15, 237a/8, 238a/3, 240a/1

M. dağı 236b/6

M.-i şūr-baḫtġa 231b/17

M.+ge 234b/17, 235b/9, 279a/1

M.+ni 239a/6, 268a/9

M.+niŋ 229b/12, 229b/6, 230a/15, 230b/13, 232b/16, 233a/3, 234a/2, 234a/7, 235a/16, 236b/11, 237b/3, 238a/1, 238b/14, 299b/8

Muḥammed Rıżā Bék ibn Muḥammed Naẓar Bék

M.+ni 237a/11, 237a/14

Muḥammed Rıżā Ḳoş-bégi

M. 241b/5, 254b/6, 259b/7, 265a/13, 273a/12, 291b/3, 293a/1

M. bile 272a/17

M.+ni 247b/17, 262b/13, 266a/4, 283b/13, 285b/13, 292a/3

M.+niŋ 283a/17

Muḥammed Yūsuf Mehter

M. 239b/2, 241b/12, 254b/11, 276b/3, 285a/9, 292a/1

M. bile 259b/7, 272a/15

M.+ni 207a/11, 226a/5, 285b/13

Mu'īn Ata

M.+nıŋ 292a/2

Mūnis

M. 214a/15, 223b/6

Murād Cān

M. 269b/11

Murād Cān Hezāresbī

M.+ni 269b/8

Musā Nāyib

M. 203a/17

Musā Pervānçı

M.+nı 231a/11

Mūsā Pervāneçi

M.+ni 233a/8

Muṣṭafā < *Ar.* Hz. Muhammed'in isimlerinden biri

M. 208a/17

M. ('iffet-i M.) 215a/15

N

Nādir Serdār

N.+nı 263a/3

Nādir Serdār Özbek

N. 203a/10

Nādirşehī

N. (taḫt-ı ṭāvūs-ı N.) 213b/9

Nar-ketavul

N. 239a/10

Narbuta Destūr-ḫānçı

N. 211b/8

Nayman Çut Ḳara Yüzbaşı

N. 295b/12

Nayman Ḫudāy-bérdi Daruġa

N. 276a/9

Nayman Şāh Pūlād Mergen

N. 298b/4

Naẓar Biy

N. 277a/14, 288a/13

N.+ni 276b/13

Necmeddīn Ebū'l-Cenāb el-Kübrā

N. 266a/13

Nerīmān < *Far.* Rüstem'in atası Sâm'ın babası

N. 213a/8

N. (Sām-ı N.) 221b/13

N.+nı (Sām-ı N.) 226b/3

Nevder

N. 213a/12, 213a/9

N. kibi 263b/2

N. (Ṭūs-ı N.) 255b/1

Ni'met Kereng

N. 272b/14

N.+ni 272b/17

Nīrem

N. 213a/12

Niyāz Atalıḳ

N. bile 247b/12

Niyāz Bék Atalıḳ

N. 247a/8

Niyāz Bék Cilva

N. 206b/13

Niyāz Bék Dād-ḫᵛāh

N. 208b/14, 236b/3

N.+ġa 208a/12

N.+Ġuzārī 206b/13

Niyāz İnaḳ → Avuş

N. 203a/2

Niyāz Muḥammed Bay

N. 262b/15, 277a/3, 277a/5, 297b/2

N.+nıŋ 277a/6

Niyāz Muḥammed Bék

N. 224b/13

N.+ge 238b/1, 238b/12

Nūşīrevān < *Far.* Adaletiyle ünlü Sasani hükümdarı

N. (mānend-i N.) 215a/7

Nöküz Bék Balta Mīrāb

N. 285b/9

Nöküz Muḥammed Niyāz Nāyib

N. 293b/17

Nūḥ < *Ar.* Nuh peygamber

N. 243b/13

Nūr Ata

N.+nıŋ 203a/11

Nurāy Bahādır

N. 300a/16

Nūşirvān < *Far.* Enûşirvân, adaletiyle ünlü Sâsânî hükümdarı

N.+dın 229a/16

O

Oraż ʻAlī Biy

O. 234a/9

Oražaḳ Biy

O. 255b/4

O.+ni 250a/1

Oraż ʻAli Başmaḳ

O. 206b/17

Oraż ʻAlī İnaḳ

O. 237a/13, 239b/1, 250a/4

O.+nı 237a/13, 265a/3, 294b/9

O.+ġa 300a/9

Oraż ʻAlī ʻİnaḳ

O. 256a/8, 272a/16, 285b/7

O.+nıŋ 294a/10

Oraż ʻAlī Kiyat

O.+nı 286a/16, 286b/5

O.+nıŋ 256a/14, 286b/15

Oraż Bahādır ve Ādem Bahādır veledān-ı ʻAbdu'llāhSerdār

O. 256a/11

Oraż Muḥammed

O. 234b/2

Orun Bay

O. 206a/8

O.+nıŋ 206a/7

Ö

Ögetey Ḫān

Ö. 213b/7

Ögetey Ḳaan

Ö.+nıŋ 219b/10

P

Pehlevān-ḳulı Ḳoş-bégi ibn Ḫāṣṣa Ḳoş-bégi

P. 211b/14

Pīrim Ḫ̌āce

P. 243a/13

R

Raḥman-bérdi Kostangir

R.+ni 239a/10

Raḥman-ḳulı Bék

R. **soŋra** 210a/6

Raḥmet-ḳulı Bék

R. 209b/12

Receb Biy İnaḳ

R. 203b/16

R.+nıŋ 204a/16

R.+nı 204b/8

Reme

R. yaŋlıġ 221a/14

Rıżā Atalıḳ

R. 277a/4

Rūz Muḥammed Ḫān

R. 264b/1, 297b/5

Rüstem < *Far.* İran mitolojisindeki savaşçı, Zal'ın oğlu

R. 213a/11, 215b/13, 217a/17, 220b/11, 224a/2, 259b/2, 263b/5, 294a/6

R. kibi 221a/12, 241a/12, 255b/11

R.-i destān 221b/13, 226b/3

R.+i 233a/14

S/Ṣ

Sa'dī < *Ar.* Gülistân ve Bûstân adlı şaheserlerin sahibi, İranlı şair ve yazar

S.+niŋ 224a/8

Saḫtıyān-berdi Atalıḳ

S. 294a/1

Sa'īd Biy

S. 248b/2

Sa'īd Ḫᵛāce → Sa'īd Ḫᵛāce Biy

S.+dın 246a/9

Sa'īd Ḫᵛāce Biy → Sa'īd Ḫᵛāce

S. 256b/8

Salaḳ Bahādır veled-i 'Abdu'llāh Serdār

S. 273a/3

Salaḳ Serdār

S. 283a/15, 285a/1

S. bile 283b/10

Salaḳ Yüzbaşı

S. 278b/7

Sām

S. 213a/8, 215b/13, 263b/3

S.-ı nerīmān 221b/13

S.-ı nerīmānnı 226b/3

Sāmān

S. (āl-ı S.-ı meymūn-nitāc) 213b/2

Sayın Ḫān

S. 220a/1

S.+nıŋ 219b/15

Sayın Ḫān ibn Cuci Ḫān

S. 219b/10

Selçūk

āl-ı S.-ı Cemşīd-cāh 213b/5

Sencer

S. kibi érdiler 213b/5

Seyyid Aḥmed

S. 290b/13

Seyyid Ata

S. 290b/13

Seyyid Bék Ḳoş-köprükī

S. bile 257a/8

Seyyid-ḳulı Bay

S.+ġa 207b/12

S.+nıŋ 242b/13

Seyyid-ḳulı Bék

S. 297b/17, 298b/1, 299a/8

Seyyid -ḳulı Bék ḫalef-i Seyyid Penāh Bék

S. 293a/15

Seyyid Muḥammed māh-rūy veled-i erşed Seyyid Ata

S. 205a/3

Seyyid Naẓar Biy

S. 270a/17

S. bile 270a/1

S.+niŋ 280b/11, 289b/10, 289b/8

S.+ni 269a/17, 281a/1, 281a/4

Seyyidü'l-'ārifīn

S. 290b/12

Seyyid Ya'ḳūb Ḫᵛāce

S. 241b/14, 262b/14

Seyyīd Yūsuf Ḫᵛāce

S.+ġa 227a/12

Seyyid Yūsuf Ḫᵛāce Naḳīb

S. 265a/5, 285b/12

S.+niŋ 241b/13

S.+ġa 244a/4

Sikender < Yun. > *Far.* İskender

S. 213a/14, 220b/14

S. édi 211a/15

S.+i 270b/4

S. ile 260b/4

S. kibi 223a/13

Sikender bin Feyleḳūs < *Far.* İskender'in babası → **Feyleḳūs**

S. 229b/1

Sohrāb < *Far.* Rüstem ile Semengân hükümdarının kızı Tehmîne'nin oğlu

S.-ı yel 263b/5

Ṣūfī

Ṣ.+din 245b/12

Sulṭān Celāleddīn Mengburnī

S. 223b/8

Sulṭān Ḳuṭbe'd-dīn Muḥammed Ḫᵛārezm-şāh

S. durur (veled-i erşed S). 223b/8

Sulṭān Mīrāb

S.+nıŋ 229b/8

S.+nı 230a/13

S.+ġa 247b/7

Sulṭān Muḥammed Raḥīm

S. 215a/9

Sulṭān Süleymān < *Ar.* Hz. Süleyman → **Süleymān**

s. (ḥażret-i s.) 228b/5

Süleymān < *Ar.* Hz. Süleyman → **Sulṭān Süleymān**

S. 220b/13

S.-ı devrān 251a/1

Şüreyyā

Ş. 220b/14

Süyri Biy

S. 279a/3

S.+niŋ 275b/14, 276a/5, 300b/1

Süyün Biy

S. 234a/9, 275b/13, 276a/9, 289a/3

S.+ni 276a/2

Süyün Biy Ḳıyat

S. bile 263a/14

Süyündük → Süyündük Bék

S. 294b/1

S.+ni 299a/5

Süyündük Bék → Süyündük

S. 296b/4, 297a/10, 297b/12, 297b/16, 298b/1, 298b/2

S.-i mezbūr 299b/2

S.+ni 299a/10

S.+niŋ 298a/2

Süyündük Bék ibn Veys-ḳulı 'İnaḳ

S. 293a/14

Ş

Şaġal Biy

Ş.+ni 263a/4

Şaġal Maḥrem

Ş.+nıŋ 253a/9, 264b/11

Şāh-ruḫ

Ş. 213b/8

Şāh Fūlād Mergen

Ş. 298b/16

Ş.+ġa 298b/13

Şāh Niyāz Atalıḳ

Ş. 206a/12, 227b/7, 234a/12, 265a/6, 265b/1, 266a/11, 266a/4, 272a/13, 274b/12, 285b/12, 291b/12

Ş.+nı 205b/12, 290b/2

Ş.+ġa 243b/8

Şāḥ Niyāz Atalıḳ

Ş. 266a/7

Şeh-zāde Allāh-bérdi Töre

Ş.- 211b/3

Şeh-zāde Raḥman-berdi Töre

Ş. 211b/4

Şemsūn

Ş.-ı ʿĀbid 249a/14

Şemʿūn-nebī

Ş. 249a/13

Şeyḫ ʿAbbās Velī

Ş. 244a/6

Şeyḫ Bahādır

Ş. 209a/5, 211b/12

Şeyḫ Celīl Ata

Ş. 248a/3

Şibān Ḫān ibn Cuci Ḫān

Ş. 219b/14

Şīr ʿAlī Bék

Ş. 289a/9

Şīrdāli Biy

Ş.+niŋ 206b/15

Şīr Ġāzī

Ş. 213b/12

Şīr Ġāzi Bék ibn Aḥmed Bék

Ş. 206b/16

Şīr Muḥammed Şaġal

Ş. 262b/17

Şīr Nāyib

Ş. 236b/8

T

Tācī Atalıḳ

T.+nıŋ 209b/12

Tācī Biy

T.+niŋ 280b/7

Ṭaġay Murād Atalıḳ

Ṭ.+nıŋ 240a/7

Ṭaġay Murād Atalıḳ ibn Emīr Velī Atalıḳ

Ṭ. 237b/11

Taġay Murād Bék veled-i Velī Atalıḳ

T.+nı 227a/13

Ṭahmūrs < *Far.* Pişdadî hanedanı Hûşeng'in oğlu

Ṭ.-ı dīv-bend 213a/7

Tenek Bahādır

T. 295b/15, 295b/8, 296a/17, 297b/2

Tenek Bahādır Yüzbaşı

T.+nı 295a/11

Taşım Nayman

T. 284a/2

T.+nıŋ 284a/8

Tehem-ten

T. 283b/4

T.-i fīl-efgenniŋ 222a/8

Tenek Bahādır

T. 209a/5, 284a/11

Tenek Bahādır Ḳoŋrat

T. 283b/1

Timur Kürgen

T. 213b/7

Toġan Niyāz Bahādır

T. 273a/15

Toḳsaba

T.+ġa 207b/2

T.+nıŋ 207b/1

Tölegen Bahādır

T. 288a/15

Töre Ḫ̔āce

T. 206b/13, 208b/14, 236b/3

Töre Murād Atalıḳ

T. 272a/16, 285b/8

T.+nıŋ 270a/7

Töre Murād Atalıḳ ḫalef-i Velī Atalıḳ

T. 262b/9

Töre Murād Bék

T.+ni 240a/7

Töre Murād Biy

T. 282b/1, 292b/6

Töre Murād Ṣūfī → Töre Ṣūfī

T. 205b/16, 218a/5, 218b/1, 219a/2, 219a/9, 237a/5, 245b/10, 247a/10, 254a/2, 261a/14, 263a/11, 265a/7, 267b/10, 268b/1, 272b/11, 275b/17, 276b/13, 280b/16, 281b/7, 282a/6, 284a/15, 287a/5, 287b/12, 289a/3, 291b/5, 291b/8, 292a/8

T.-i bī-pīrġa 231b/1

T. bile 267b/4

T. daġı 286a/1

T.+niŋ 202a/6, 206a/12, 234a/8, 237b/4, 247a/9, 247b/9, 256a/4, 257b/4, 265b/9, 272b/14, 273a/2, 275a/12, 280a/4, 281b/14, 281b/3, 281b/5, 284a/2, 284a/7, 288a/13, 288b/12, 289b/8, 292b/2

T.+ni 205b/4, 267b/8, 268a/16, 277b/6, 278b/12

T.+din 260b/12

T.+ġa 205b/9, 250b/15, 268b/12, 269a/1, 270b/5, 272b/10, 282a/15

Töre Ṣūfī → Töre Murād Ṣūfī

T.+niŋ 289a/16, 289b/9

T.+ni 288a/6

T.+ġa 288a/4

Töşekçi

T. 249a/12

Tursun Ḫ̔āce

T.+ġa 249a/16

Ṭūs

Ṭ. 213a/12, 263b/2

Ṭ.-ı Nevder gürīz 255b/15

U

Umbay Devlet Murād Bék'in lakabı → **Devlet Murād Bék, Devlet Murād Bék Umbay**

U. 289b/1

Umra (?)

u. 228a/1

Urus-ḳoşçı Bahādır

U. 202b/12, 209a/6, 211b/12

Uveysü'l-ḳaranī

U. 246b/8

Uyġur Ḥasan Şıġavul

U. 211b/8

Uyġur Kerīm-berdi Atalıḳ

U. 272a/16, 296a/10

U.+nı 285b/9, 295b/2

Uyġur Seyyid-ḳulı Bék

U. 287b/4

V

Velī Atalıḳ

v.+nıŋ 218b/1

Veys-ḳulı 'İnaḳ → Veys-ḳulı İnaḳ

V.+nıŋ 299b/2

Veys-ḳulı İnaḳ → Veys-ḳulı 'İnaḳ

V. 299b/3

Y

Yaḫşılıḳ Biy

Y. 247a/13, 250a/1

Y.+niŋ 290b/4

Yaḫşılıḳ Biy veled-i Allah-berdi Biy

Y. 255a/14

Yaḫşılıḳ Pervānçı

Y. 262b/9, 272a/13

Y.+nı 280b/9

Yaḫşı Murād Bék

Y.+ni 203b/17

Yaḫşı Murād Bék veled-i Bék Polad Atalıḳ

Y. 237b/14

Ya‘ḳūb Aḳa

Y.+nı 241b/12

Ya‘ḳūb Bék veled-i Mūsā Pervānçı

Y. 296b/17

Ya‘ḳūb Ḫᵕāce

Y.+niŋ 253a/9

Ya‘ḳūb Ḫᵕāce Re’is

Y. 211b/14

Yār Muḥammed Dīvān-bégi

Y. 241b/6, 269b/9, 300a/13

Y. bile 269b/8

Y.+ni 269a/10, 299b/15

Y.+ge 254b/11

Yav Basar

Y. 279a/17

Ye’cūc

Y. 275b/1

Yezdān

Y. 223a/13

Yezīd

āl-ı Y. 213a/17

Yollı Bay Çavdur

Y. 239b/15

Yomut Kömek Pehlevān

Y. daġı 287b/9

Yūsuf

Y. 255a/16

Yūsuf Bék

Y. 276a/10

Y.+niŋ 234b/7, 274a/15

Yūsuf Mihter

Y. 265a/6

Yūsuf Mīr-şeb

Y. 228a/2

Yūsuf Niyāz Bék

Y. 262b/14

Z

Zāb

Z. (āyīn-i Z.) 213a/10

Zāl

Z.-ı destān 213a/9

4.2. Yer Adları Dizini

A/Ā

Açıġ Teŋiz

A.+ġa 272a/2

Adaḳ

A.+nıŋ 217b/11

Aḳ-ḳum

A. 245a/16, 251b/2

A.+dın 251b/15

Aḳ-yaḳış

A. 240b/12, 273b/17, 276a/3, 279a/7, 279a/9, 281a/11, 281a/9, 281b/12, 281b/7

A.+nıŋ 280a/7, 281b/11, 281b/5

A.+ġa 265b/7, 279a/16, 293a/8

A.+da 266a/6, 300a/17

A.+dağı 202b/15

A.+dın 279a/11

Aḳ-yār

A. 240b/5

Āmū → Āmū-Deryā , Āmūya

Ā.+nıŋ 290b/5

Ā.+nıŋ (deryā-yı Ā.) 240b/5

Ā.+ġa 207a/15

Ā.+da (verā-yı Ā.) 202b/4

Āmū-Deryā → Āmū, Āmūya

Ā.+sı durur 247a/6

Ā.+sıdaġı 271a/10

Āmūya → Āmū, Āmū-Deryā

Ā. 204b/15

Ā.+nıŋ 237a/6, 274a/1, 275a/17

Ā.+nıŋ (deryā-yı Ā.) 271a/8

Ā.+dın 257a/14, 278a/7

Ā.+da (verā-yı Ā.) 298b/5

Anbar

A. 271a/3

A.-ı nezāket-āsārdın 271a/7

A.+nıŋ 255a/7

A.+dın 269b/3

A.+da 270a/2

Anbar-manaḳ

A. 266b/4

Aral

A. 202a/4, 205b/8, 217b/11, 234a/8, 234a/9, 237a/6, 241a/6, 250b/15, 253b/16, 261a/14, 264b/2, 268b/13, 270b/2, 273b/8, 274b/10, 275b/7, 275b/9, 278b/10, 282a/14, 282b/12, 283a/16, 289a/7, 292a/11, 293a/16, 293a/7

A. (ehl-i A.) 248b/16, 261b/1

A.+nıŋ 205b/6, 231b/1, 247b/11, 270b/10, 272a/4, 289a/10

A.+dın 291b/16

Aral Nayman

A.+ınıŋ 286a/15

Aral Nöküz

A.+iniŋ 276b/13, 288a/13

Arḳar-yolı

A.+dın 246b/12

Arna

A. 269a/9

Astana

A. 295a/6

At-keçü

A. 245b/15

At-yolı

A. 271b/15, 272a/3, 274a/14

A.+dın 273a/4, 276b/15, 284a/17, 293b/2

Atalıḳ-arna

A.+sınıŋ 266a/17, 271a/7, 283a/7, 291a/7

Atıl

A. 254a/7

Atrek

A.+niŋ 200b/7

Aybügür

A.+niŋ 277a/7

A.+ge 274a/12

Aybügür-ḳırı

A.+nıŋ 234b/3

B

Baday Köli

B.+niŋ 245a/16

Baġçe Ḥavl

B.+ı.ġa 230b/9

Baġlan

B. 237a/11, 237a/9, 295b/15, 296a/17

B.+ġa 237a/13

Baġlanġan

B. 273a/7

Başḳard

B. 298a/15

Bāzergān

B.+ġa 204b/12

B.+ġaça 205a/16

Béş-ḳal‘a

B. 237a/15, 293a/12

Béş-töpe

B. 283a/17

B.+niŋ 283b/12

Biyik-taġ

B. 247a/6

Böriçi-senger

B.+iġa 240b/14

Buḫārā

B. 201a/12, 201a/3, 201a/5, 201b/2, 202b/10, 202b/14, 202b/16, 202b/6, 202b/8, 203a/11, 203a/4, 203b/9, 204a/4, 204b/4, 205a/3, 206a/16, 206b/1, 206b/4, 207a/6, 208b/12, 208b/15, 209a/14, 209a/17, 209b/17, 217b/2, 221b/3, 222b/12, 226a/14, 227b/14, 227b/9, 231b/6, 236b/17, 236b/3, 237a/6, 240a/12, 267b/10, 270b/6, 276b/1, 288a/16

B. (ümerā-yı B.) 207b/12

B. bile (ümerā-yı B.) 208a/13

B.+nıŋ 203b/13, 207b/17

B.+ġa 201b/13, 202a/2, 203b/11, 203b/9, 205b/5, 206a/9, 208a/9, 227b/13, 237a/2, 278b/1, 278b/4, 298b/17

B.+dın 203a/14, 203b/11, 227a/17, 278b/2, 293a/10

B.+da 203a/7, 227b/4

Buḥayre-i Ḫʷārezm

B. 272a/2

C

Cabat-köli

C. 271b/3

Ç

Çalış

Ç. 209a/15, 221b/2

Ç.+nıŋ 209b/3

Ç.+ġa 209a/16

Ç.+dın 209b/4

Çaŋlı-basu

Ç. 271b/6, 271b/11, 271b/13, 285a/10

Ç.+nıŋ 275a/10, 284a/10

Ç.+nı 270b/2, 274a/8

Ç.+ġa 273a/14, 292a/1

Çat-ḳal'a

Ç. 237a/13, 237a/17

Çertekli

Ç. 240b/15

Çeycuvit

Ç. 296b/1

Çeyçuvit-ḳal'ası

Ç.+da 295b/16

Çılpuḳ

Ç.+ġa 248a/2

Çūbīn Medresesi

ç. 294b/8

Çumanay

Ç. 270b/2, 271b/13, 275a/10, 291b/17, 292a/1

Ç. nehri durur 271b/9

Ç.+nıŋ 271b/8, 272a/12, 272a/15, 274b/14, 283b/11, 285a/11

Ç.+ġa 272b/5, 285a/10

Ç.+nı 273a/6

Ç.+dın 271b/11, 272b/2, 275b/16, 285a/16

D

Deşt-i Ḳıpçaḳ

D.+da 206a/2

Dürmen

D. 253a/11

E/É

Elbrüz

E. 220b/11

Ereng

E. 271b/14, 285a/6

E.+geçe 285a/7

Erk

E. 295a/17

Ernek

E.+niŋ 293a/3

Élçik

É. 203a/8, 206a/16

ÉşimYarġan

É. nehriniŋ 240b/9

F

Feteng

F. 237a/1

Fireng

F.+din 203a/5

Fitnek

F.+ge 204b/6

G/Ġ

Ġaznīn

Ġ. 223b/9

Gülbenbaġ

G. 236b/12

Gürgen

G. 200b/7

Gürlen

G. 235b/6, 236a/3, 237a/15, 237a/16, 237b/1, 237b/6, 245b/2, 250a/3, 293b/2,

293b/7, 294b/6, 295a/13, 295a/5, 296a/12, 296a/5, 298a/8

G.+niŋ 250a/4, 268b/15, 294a/1, 297a/16, 298b/6, 299b/11

G.+ni 235a/16

G.+ġa 292a/11, 295b/13, 295b/2

G.+ge 237a/9, 293b/5

G.+din 236b/7, 295b/12

G.+de 295b/8, 299b/3

Gürlenlik Nayman

G.+nıŋ 299b/2

H/Ḥ/Ḫ

Ḫ̆āce-éli

Ḫ. 211b/6, 240b/2, 248b/4, 256b/9, 257a/17, 268a/15, 271b/3, 278a/10, 283b/16, 284a/1, 288b/14

Ḫ.+niŋ 246a/9, 248b/1, 248b/2, 252a/1, 256b/13, 256b/8, 257a/13, 291a/4

Ḫ.+ni 252a/3, 253b/3, 268a/13

Ḫ.+ġa 266a/9

Ḫ.+ge 277a/5, 291b/11

Ḫ.+din 240b/4, 253b/3, 266a/16, 278b/7

Ḫ.+de 249a/11, 266a/7, 277a/3, 278b/5

Ḫ̆āce-köli

Ḫ.+ni 247b/2

Ḫ.+niŋ 248a/6

Ḫ̆ārezm

Ḫ. 206b/3, 208b/13, 228a/2

Ḫ. ara érdi 213b/14

Ḫ. ara (mülk-i Ḫ.) 213b/13

Ḫ.+niŋ 293a/2

Ḫ.+ni (ümerā-yı Ḫ.) 221a/2

Ḫ̆ārezm-i İrem Bezm

Ḫ. 200b/11, 200b/14, 201b/17, 203b/16, 204a/14, 204b/14, 206a/1, 206b/1, 206b/14, 206b/6, 207a/1, 207a/4, 209a/14, 210a/2, 210b/2, 210b/8, 216b/1, 220a/13, 227a/10, 235a/17, 240b/1, 250b/9, 251a/13, 253b/5, 254a/8, 255a/4, 257a/13, 276b/1, 277b/16, 279b/9, 294a/3

Ḫ. (dārü'l-emmāre-i Ḫ.) 228a/5

Ḫ.+de (dārü'l-ḫilāfe-i Ḫ.) 268b/13, 270b/15

Ḫ.+din 203b/8, 204b/1

Ḫ.+ġa (dārü'l-ḫilāfe-i Ḫ.) 273a/17

Ḫ.+ġa (dārü’s-salṭana-ı Ḫ.) 266b/14, 270a/4, 274b/8, 292a/6, 293b/15

Ḫ.+ġa (Buḥayre-i Ḫ.) 272a/2

Ḫ.+iŋ 201b/11

Ḫ.+ni (dārü’s-salṭana-ı Ḫ.) 275a/5

Ḥadra

Ḫ. 226a/17

Ḫān-ḳāh

Ḫ. 204a/5, 205a/2, 277b/16

Ḫ.+nıŋ 204a/1

Ḫ.+dın 278a/7

Ḫān-kāh

Ḫ. 207a/5

Ḫān-keçür

Ḫ.+iġa 251b/17

Ḫavand-ḳal‘ası

Ḫ.+dın 290b/15

Ḫayrābād

Ḫ. 203b/1

Hezāresb

H. 204a/4, 204a/6, 237a/1, 280a/14

H.+ġa 280b/1

H.+dın 203a/8

Ḫıvaḳ

Ḫ. 226a/9, 226b/1, 236b/11, 236b/13, 236b/15

Ḫ. (belde-i Ḫ.) 226a/16

Ḫ. (belde-i maḥrūsa-ı Ḫ.) 224b/12

Ḫ. (dārü’l-ḫilāfe-i Ḫ.) 233a/2

Ḫ. (dārü’s-salṭana-ı Ḫ.) 238b/17

Ḫ. (diyār-ı Ḫ.) 275a/6

Ḫ.+nı (dārü’s-salṭana-ı Ḫ.) 223b/1

Ḫ.+ġa (belde-i Ḫ.) 230b/8

Ḫ.+ġa (dārü’s-salṭana-ı Ḫ.) 204b/8, 207b/10, 227a/10, 250b/10

Ḫ.+dın (dārü’s-salṭana-ı Ḫ.) 207a/5, 233b/4, 235a/17, 240b/1, 242b/7

Ḫ.+da (dārü’l-emmāre-i Ḫ.) 225b/2

Ḫ.+da (dārü’l-ḫilāfe-i Ḫ.) 273b/14

Ḫıżr-éli

Ḫ.+de 250a/4

Hindūstān

H. (nāḥiyet-i kişver-i H.) 248b/7

Ḫīveníḳ

Ḫ. 280a/14, 280a/16

Ḫorāsān

Ḫ. 241b/15, 245b/11, 254b/14

Ḫuten

Ḫ.-i ḫoş-būy 258b/3

I

Irdar

I. 203a/4

I.+nıŋ 203b/8

I.+ġa 278b/3, 278b/4

Irdar-yolı

I.+dın 278b/1

I.+ġa 202b/13, 203a/4

İ

İḫlāṣ

İ. 285a/17

İşim

İ. 266a/6, 276a/6

İ. nehriniŋ 276a/3

K/Ḳ

Ḳāf < *Ar.* Kaf dağı

Ḳ. 246b/13

Ḳ. üzre 263b/10, 296b/8

Ḳ. (kūh-ı Ḳ.) 215b/14, 289a/13

Ḳaḳıştuvan

Ḳ.+nı 203b/1

Ḳal'a-ı Sīm

Ḳ.+de 207b/1

Ḳal'a-ı Ḳıpçaḳ → Ḳıpçaḳ-ḳal'ası

Ḳ. 232b/15

Ḳapḳaḳlı

Ḳ. 247b/3, 248a/7

Ḳara Mażı

Ḳ.+nıŋ 204b/14

Ḳara-köl

Ḳ. 202b/7

Ḳ.+ġa 252a/6

Ḳarabaylı

Ḳ. 265b/17

Ḳara Mażı

Ḳ.+ġa 205a/11

Ḳara Şafaḳ-ḳayır

Ḳ.+ın 257a/7

Ḳ.+ıda 256a/10

Ḳarıḳ-köli

Ḳ.+n 249b/3

Kāt

K. 236a/1, 236a/16, 245a/13, 295b/11

K.+da 295b/12

K.+ġa 295b/10, 296a/1

K.+ge 293b/15

Ḳatıġ-köl

Ḳ.+de 293b/8

Ḳazaḳ

Ḳ. 206a/5, 254a/11, 265b/5, 280a/7

Ḳ. bile 203b/10

Ḳ.+lar 206a/3

Ḳ.+nı 254a/7

Ḳ.+nıŋ 203b/9, 206a/2, 281a/15

Deşt-i Ḳıpçaḳ

D.+da

Kéŋ-ḳayır

K.+nı 257a/14

Keneges

K. 246a/2

Keneges Ḳaraḳalpaḳ

K.+dın 245b/13

Kesik → Késik

K. 208b/14, 209a/13, 220a/13

K.+dın 208b/13, 208b/15, 209b/1

Késik → Kesik

K. 298b/12

Kesik-arna

K.+sı 207a/12

Kesik Āmūya

K. 207a/14

Ḳıpçaḳ

Ḳ.+nıŋ 249b/17

Ḳ.+nı 251b/16

Ḳ.+dın 251b/17

Ḳıpçaḳ-ḳal‘ası → Ḳal‘a-ı Ḳıpçaḳ

Ḳ.+ġa 232b/17, 231a/14, 234b/17

Ḳ.+nıŋ 233b/5, 233b/8, 255a/12

Ḳıran-ḳırı

Ḳ.+nıŋ 257b/17

Ḳırḳ-ḳayır

Ḳ.+da 283b/14, 283b/16

Ḳ.+ıġa 284a/2

Ḳısnaḳ

Ḳ. 247a/3, 247a/5, 247a/7

Ḳ.+dın 247b/1

Ḳ.+nıŋ 247a/4, 248a/4

Ḳıyat Ḳoŋrat

Ḳ. 296a/9

Ḳ.+nı 236b/7

Ḳ.+da 237a/8

Ḳ.+dağı 231a/9

Ḳızıl-ribāṭ

Ḳ.+ġa 204a/15

Ḳ.+ġaça 204b/4

Kirkirevk

K. 259b/1

Ḳol Yarġan

Ḳ. nehridin 258a/1

Ḳol Yarġan Arıġı

Ḳ.+nıŋ 257a/15

Ḳoŋrat

Ḳ. 244b/15

Ḳ.+da 299b/10

Ḳoş-köl

Ḳ.+ni 265b/17

Ḳoş-köprük

Ḳ. 247a/8, 295a/13, 295b/9

Ḳoştamġalıġ Nūrtay

Ḳ. 279a/13

Köhne Kāt

K. 298b/16

K.+da 244a/6

K.+nıŋ 207a/14, 207b/1, 220a/13

Köhne Ürgenç

K. 276b/15

K.+de 277a/7

K.+ġa 266a/12

K.+nıŋ 273a/17

Köhne Vezīr

K. 254a/11

Kökçe-yolı

K. bile 279b/14

Kökerdeli

K.+de 204b/10

Kök Üzek

K. 266a/6

Ḳuba-tağı

Ḳ.+nıŋ 245b/12

Ḳubaş-yolı

Ḳ. bile 279b/14

Kūh-ten

K. 253a/15, 274a/15

Ḳum-çuŋul

Ḳ. 283b/9

Ḳ.+ġa 284b/1

Ḳ.+ge 252a/7

Ḳ.+dın 284a/12

Ḳuş-ḫāne

Ḳ. 265b/17

Ḳuş-köl

Ḳ.+din 266a/8

Ḳuş-töpe

Ḳ. 298b/5

L

Lübab

L. 207a/16

L.+nıŋ 207b/5

M

Mahipez

M. 265b/5, 273b/7

Manḳışlaḳ

M.+dın 273a/16

M.+ġa 270a/10, 270a/11

Manḳıt

M. 206a/6, 211b/6, 258a/1, 263a/11, 265a/1, 266a/17, 273b/2, 283b/2, 285b/7, 291a/6

M.+nıŋ 257a/12

Manḳıt-ḳal‘ası

M.+nıŋ 291a/7

Manḳıt Ciyen Atalıḳ

M. 293b/17

Manḳıt Keday Bahādır

M. 293a/14

Māverāü’n-nehr

M. 202a/5, 220a/12, 221b/12

Mayl-üzek

M. nehriniŋ 252a/8

Maylı-çungul

M. 283a/6

Māzenderān

M. (bīşe-i M.) 248b/9

Menzil Ḫān

M. 249a/14

Merv

M. 202a/11, 202b/2, 254b/6

M.+din 201b/12

M.+ġa 202a/12

Mervī

M. durur 216a/17

Mıḫ

M. 202b/17

Miŋ-bulaḳ

M.+da 203a/14

Ming

M.+niŋ 296b/1

Mizdahḳan

M.+da 291b/11

Moskov

M.+da 219b/12

Muz Kömgen

M. 201a/1

N

Nerezim

N. dağı 207a/16

Ş. 203a/2, 203a/3, 296a/16

Ö

Öküz-kétken

Ö. 259b/1

Şarḳıravḳ

Ş. 245b/15

Şor-köl

Ş. 290a/11, 290a/13, 290b/3

Ş.+ġa 290b/7

Ş.+de 290a/17

S

Saḫtiyān

S. 296a/15

Sallı Arığı

S.+nıŋ 252a/1

Sami‘-bar

S. 258a/6

Saraḫs

S. 201b/13

S.+da 201b/14

Say-keçü

S. 272a/1

Sevgenli

S. 256b/11

S.+niŋ 271b/1

S.+ge 248b/1

S.+din 249b/2, 257a/6

Sind

Ş. 223b/12

Ş

Şāh-ābād

T/Ṭ

Tabın

T. 254a/11

Tallıḳ

T. 279a/13, 281a/15

T.+dın 263a/6

Tārāb

T. 203b/11, 204a/9

T.+ġa 204a/12

T.+ıġa 204a/11

Taş-ḳal‘a

T. 237a/10, 237a/9, 296b/1

T.+ġa 237a/12

Taypaḳ-keçü

T. 283b/11

T.+de 284a/13

T.+din 285a/2

Tek-sevat

T.+ġa 204b/3

Ters Aḳar

T. 274a/10

Téve-boyun

T.+ġa 204b/2, 207a/3

Turanġulı-baş

T. 252a/6

T.+ġa 253b/2

Tübet

T.+ni 201b/6

Tümen-ḳamış

T. 285a/17

Türkistān

T.+da 288a/16

U

Uyġur-köli

U.+niŋ 244b/16

Ü

Üç-oçak

Ü. 204b/3

Ürgenç

Ü. 242b/10, 268b/15, 268b/17, 270b/17, 283a/2

Ü.+ġa 207b/12

V

Varaġzan

V. 236b/16

Vardanzi

V. 202b/7

Vezīr

V. 237b/6, 245a/16, 245b/2

Y

Yaman Uyġur

Y. 244b/16, 298a/16

Y.+ġa 207a/9

Yaŋı-arıḳ

Y. 201a/2, 295a/7

Yaŋı-deryā

Y. 206a/6, 240a/10, 240a/11, 240b/16, 245b/9

Y.+dağı 279b/12

Y.+nıŋ 279b/16

Yaŋı-ḳal‘a

Y. 254a/6

Y.+da 256a/6

Y.+ġa 293a/1

Y.+nıŋ 273a/9

Yaŋı-ḳal‘alıġ → Yaŋı-ḳal‘alıḳ

Y. 276b/16

Yaŋı-ḳal‘alıḳ → Yaŋı-ḳal‘alıġ

Y. 276b/11

Yardurġan-arıġı

Y.+nıŋ 245a/8

Yartı

Y. 240b/7

Yayçı

Y. 206a/16

Yemen

bürd-i Y. 250a/8

Yemreli

Y. 201a/1, 201b/10, 201b/2, 203a/10, 203b/7, 217a/17, 217b/17

Y.+ġa 201b/3

Y.+ge 201a/2

Y.+din 263a/3

Y.+lerniŋ 203a/13

Yengiçge

Y. 273a/4, 291b/4

Y.+niŋ 291a/1

Yengiçke

Y. 289b/15, 290b/17

Yılan-ḳırı

Y.+da 257a/9

Y.+nıŋ 248a/17, 255b/6, 271a/17

Yumrı

Y. 237b/4, 247a/4

Y.+nıŋ 271a/7

Y.+ġaça 235b/8

4.3. Etnik Adlar Dizini

A

Abdāl

A. 273a/15, 298b/17

A.+dın 299a/2

Ala Bölük

A. 283a/14

‘Acem < *Far.* İranlı, Fars

‘A. 225a/11

‘Arab

‘A. (rüsūl-ı ‘A.) 213a/5

Arabaçı

A. 202b/13

‘Arabī

‘A. bile 279b/5

Arallılar

A. 285a/6

B

Başḳurd

B. 296a/11

Béş-arıḳ

B. 236b/5, 237a/3

Béş-arıḳ Nayman

B.+ıġa 236b/8

Béş-arıḳ Özbek

B.+i 236b/9

Béş-ḳal‘a Özbek

B.+i 226a/12

B.+iniŋ 226a/9

Buḫārīler

B. 209a/12, 209a/16, 210a/14

B.+din 211b/17

B.+ġa 208a/2, 210a/13

Burunçıḳ

B. 272b/13

C

Celāyir

C.+din 286b/13

Çaġatay

Ç. 296a/16

Ç.+dın 276b/7

Ç

Çavdur

Ç. 202b/13, 217b/17, 234b/10, 234b/3, 234b/6, 250b/13, 250b/14, 253b/7, 254a/12, 256a/3, 263a/12, 274a/14, 277a/8, 285a/6, 287b/11, 292a/12, 293a/16, 293a/6

Ç.+nıŋ 252a/11, 268b/2

Ç.+nı 246a/2

Ç.+dın 245b/12, 272b/12, 273a/3, 274a/14, 276b/13, 288b/8

Çavdurlar

Ç. 254a/17

E/É

Eşkān < *Far.* İskender'in ölümüyle Keyaniler sülâlesinin yerini alan Eşkâniler sülalesi

E.-ı 'ālī-neseb 213a/15

Él-amān Ḳaraḳalpaḳ

É.+nı 297b/14

Ér-sarı

É. 207a/16

Ġ

Ġaznevīler

Ġ. 213b/3

H/Ḥ/Ḫ

Ḥasan Bay

Ḥ. 260b/12, 260b/15

Ḥ.+nıŋ 257a/8, 265b/11, 284a/14, 284a/17

Ḥasan Bay éli

Ḥ. 257b/4, 259b/9

Ḥasan Bay Ḳalmaḳ

Ḥ.+nı 237b/3

Ḫıtay → **Ḫıtayī**

Ḫ. 240a/12, 277a/13, 277a/3

Ḫ.+dağı 280a/17

Ḫ.+nı 276b/11, 276b/17

Ḫıtayī → **Ḫıtay**

Ḫ. 254a/9

Hind

H. 223b/11

Ḫurāz-ḳışıḳ

Ḫ. 299a/3

K/Ḳ

Ḳançıġalı

Ḳ.+nıŋ 202b/15

Ḳanlı

Ḳ. 248a/2, 248a/9, 255b/4, 288b/11

Ḳ.+nıŋ 203a/17, 250a/1, 262b/9

Ḳ.+ġa 249b/2

Ḳara-çoḳa

Ḳ. 200b/8

Ḳaraḳalpaḳ

Ḳ. 202b/16, 245b/13, 245b/5, 248a/15, 258a/4, 259b/4, 260a/7, 266a/10, 284b/7, 293a/7

Ḳ. bile 272b/13

Ḳ. durur érdi 257a/16

Ḳ.+nıŋ 234b/5, 240b/10, 260a/7, 263a/3, 279a/14, 292a/3, 300a/17

Ḳ.+nı 202b/17, 204a/2, 276b/17, 281a/8

Ḳ.+ıġa 240a/10

Ḳaraḳalpaḳ el-amān Ḫıtay

Ḳ.+nı 293a/16

Ḳaraḳalpaḳıyye → Ḳaraḳalpaḳī, Ḳaraḳalpaḳlar

Ḳ. 240a/12, 253b/10, 258a/7, 263a/4, 265b/4, 273b/17, 274a/4, 279b/12

Ḳ.+niŋ 240b/16, 253b/16, 256b/9

Ḳ.+ni 276a/3, 281a/16

Ḳ.+ġa 257a/9, 291a/3

Ḳ.+din 257a/7, 266a/7, 279a/10, 279b/17, 281a/13, 300a/16

Ḳaraḳalpaḳī → Ḳaraḳalpaḳıyye, Ḳaraḳalpaḳlar

Ḳ.+niŋ 206a/7

Ḳaraḳalpaḳlar → Ḳaraḳalpaḳī, Ḳaraḳalpaḳıyye

Ḳ. 245b/9

Ḳaravul → Ḳaravullar

Ḳ.+ġa 208b/4

Ḳ.+nı 208b/6

Ḳaravullar → Ḳaravul

Ḳ. 204b/4

Keyānīler

Ḳ. içre 213a/10

Ḳıpçaḳ

Ḳ. 211b/6, 230b/14, 232a/15, 235b/5, 247a/13, 247b/5, 248a/9, 255a/14, 262b/8, 283a/13

Ḳ. bile 248a/2

Ḳ.+nıŋ 271a/14

Ḳ.+dın 235a/16

Ḳırḳ

Ḳ. 284a/1

Ḳıyat

Ḳ. 202b/11, 262b/11, 280a/9, 296b/1

Ḳıyat Ḳoŋrat

Ḳ.+nıŋ 262b/13

Ḳıyat Ḳaraḳalpaḳ

Ḳ.+ıdın 290a/14

Ḳızılbaş

Ḳ.+dın 200b/8

Ḳoŋrat

Ḳ. 202a/4, 211b/7, 217b/11, 218a/16, 218a/7, 219a/4, 237a/5, 247a/10, 253b/11, 253b/9, 257b/7,

258a/6, 259b/3, 260a/8, 261a/3, 261b/3, 262b/12, 262b/5, 263a/11, 265a/17, 265b/9, 269a/2, 274a/13, 274a/6, 275a/13, 276a/14, 277a/15, 277b/6, 278b/11, 278b/7, 278b/8, 279a/2, 280a/6, 280a/8, 280b/15, 281a/15, 281b/3, 285a/15, 285b/1, 290a/15, 291a/5, 291a/9, 298a/2

Ḳ.+nıŋ 202b/15, 217b/1, 217b/5, 234a/13, 256a/13, 256a/6, 273a/1, 273a/4, 273b/4, 273b/6, 276a/15, 279a/14, 280a/3, 281a/7, 283b/7, 285b/14, 285b/2, 290b/16, 292b/13

Ḳ.+nı 205b/6

Ḳ.+ġa 202a/6, 205b/14, 205b/15, 247a/9, 260b/13, 263a/6, 267b/11, 272b/10, 274a/16, 276a/11, 278b/2, 285a/6, 293a/10

Ḳ.+dın 254a/17, 268a/16, 272b/14, 278a/17, 284a/5, 290b/5, 300a/15

Ḳoŋrat Ḳaraḳalpaḳ

Ḳ.+ıdın 290a/13

Ḳoŋrat Ḳuvanduḳ

Ḳ. 286b/12

Ḳoş-köprüklik Ḳoŋrat

Ḳ.+nıŋ 295a/12

Kök-üzek

K. 274a/1

K. bile 276a/6

Kök-üzekli

K. 273a/1

Ḳulan

Ḳ. 276b/17, 277a/4

M

Manatay

M. 265b/9, 266a/1

Manḳışlaḳ Terākime

M.+sidin 273a/15

Manḳıt

M.+dın 290a/15

Me'cūc < *Ar.* Rivayetlere göre Orta Asya'da iki kavimlerden birinin adı

M.+nıŋ 275b/1

Merdān

M. (āl-ı M.) 213a/17

Moġol → Moġollar

M. 223b/10, 223b/17

M.+lar 224a/4

Moġollar → Moġol

M. 224a/13

N

Nayman

N. 205b/11, 245a/7, 245b/1, 265a/3

Nöküz

N. 265a/2, 272b/14

N.+niŋ 288b/10

Nöküz-manḳıt

N. 265a/2

O

On Tört Uruġ → On Tört Uruḳ

O. 259b/11

On Tört Uruḳ → On Tört Uruġ

O.+nıŋ 262b/10

Ö

Özbek

Ö. 203b/7, 225a/12, 235b/8, 276b/13

Ö.+idin 203a/3

Ö.+niŋ 217b/17

Özbekiyye

Ö. 234b/13

Ö.+din 279b/14

P

Pīş-dādīler

P. içre 213a/6

Pūye

P. (āl-ı P.) 213b/4

R

Rus

R. 219b/10, 254a/7, 293a/1

S

Salur

S. 201b/13

Sāsānī

S. içre édi 213a/16

T

Tācīk

T. 227b/4

Teke

T. 254b/6

Terākime

T. 270a/13, 279b/14

T.+din 201b/13

Turan

T. 220a/5

T.+nıŋ 221a/8

Türkmen → Türkmeniyye, Türkmenler

T.+din 203a/17

Türkmeniyye → Türkmen, Türkmenler

T. 263a/3

Türkmenler →Türkmen, Türkmeniyye

T. 270a/14

U

Umbay

U. 220b/15

Urus

U.+ġa 203a/14

Uyġur

U. 206b/5, 209b/10, 209b/15, 210a/3, 210a/4, 222b/12, 231b/12, 231b/5, 235b/7, 236a/4, 237b/10, 237b/9, 265a/3, 293a/15, 296a/11

U.+ġa 295b/3

U.+nıŋ 210b/10, 231b/7

Uyġur Nayman

U.+nıŋ 265a/4

Uyşun

U. 299a/2

U.+dın 299a/3

Y

Yanı-ḳal'alı Ḫıtay

Y.+nı 276b/8

Yomut

Y. 200b/6, 203a/13, 203a/17, 203a/3, 229b/7, 230a/4, 234a/17, 234b/8, 246a/2, 253a/10, 253a/11, 256a/9, 274a/6, 276a/13, 280a/5, 288b/8

Y.+nıŋ 200b/6, 203a/13, 217b/1, 279b/13

Y.+ıdın 245b/11

Yomutiyye

Y. 263a/1, 280a/5

Y. (ṣanādīd-i Y.) 200b/16

4.4. Âyet, Hadis, Dualar ve Diğer Arapça İbareler Dizini

4.4.1. Âyetler Dizini

210a/16: "انالله و انا اليه راجعون" "Biz Allah'ın kullarıyız ve biz O'na döneceğiz…" *Kur'ân*, Bakara suresi, 156.

219a/5: "سينهزم الجمع ويولون الدبر" "Yakında o toplum bozguna uğratılacak ve arkalarını dönüp kaçacaklardır." *Kur'ân, Kamer suresi* 54/45.

219a/8: "يوم يفر المر من اخيه" "Kişi o gün, kendi kardeşinden kaçar." *Kur'ân, Abese suresi 80/34.*

222b/16: " فى الفلك المشحو " "Bunun üzerine, onu ve onunla birlikte olanları (insan ve hayvanlarla) yüklü gemi içinde kurtardık." *Kur'ân, Şu'ara suresi 26/119; Yasin suresi 36/41.*

224b/15-227b/9: "وشاورهمفى الامر" "İş hakkında onlara danış."; *Kur'ân, Âl-i İmrân suresi, 159.*

233b/14: "و جعلنا هارجو ماللشياطين": "Bunları şeytanlara ateş taneleri yaptık." *Kur'ân, Mülk sûresi, 5.*

240a/3: [الابصر] فا عتبر وايا ولوا الباب: "O, kitap ehlinden inkar edenleri ilk toplu sürgünde yurtlarından çıkarandır. Siz onların çıkacaklarını sanmamıştınız. Onlar da kalelerinin, kendilerini Allah'tan koruyacağını sanmışlardı. Ama Allah'ın emri onlara ummadıkları yerden geldi. O, yüreklerine korku düşürdü. Öyle ki, evlerini hem kendi elleriyle, hem de mü'minlerin elleriyle yıkıyorlardı. Ey basiret sahipleri ibret alın." *Kur'ân, Haşr sûresi, 2.*

258a/10: "شراباًظهورً" "Onların üzerinde hafif ipek ve ağır işlenmiş atlastan yeşil elbiseler vardır. Gümüşten bileziklerle bezenmişlerdir. Rableri onlara tertemiz bir şarab içirmiştir." *Kur'ân, İnsan suresi, 76/21.*

264b/5: "كل نفس ذائقة الموت" "Her canlı ölümü tadacaktır." *Kur'ân, Âl-i İmrân sûresi, 185.*

264b/6: **ار جعی الی ربک راضیة مرضیة"** "Sen O'ndan hoşnut, O da senden hoşnut olarak Rabbine dön." *Kur'ân, Fecr sûresi, 28.*

264b/6: **"فی مقعد صدق عند ملیك مقتدر"** : "Yüce Allah'ın huzurunda, Hak meclisindedirler." *Kur'ân, Kamer sûresi, 55.*

275b/13: **"و عسی ان تکر هوا خیر آلك"** "Savaş, hoşunuza gitmediği halde, size farz kılındı. Olur ki, bir şey sizin için hayırlı iken, siz onu hoş görmezsiniz. Yine olur ki, bir şey sizin için kötü iken, siz onu seversiniz. Allah bilir, siz bilmezsiniz." *Kur'ân, Bakara suresi 2/216.*

282b/2: **"ان الانسان لفی خسر"** **"İ**nsan, gerçekten tam bir hüsran içindedir!" *Kur'ân, Asr sûresi, 103.*

282b/2: "لفی ضلال مبین " "Elbette dalalet içinde..." *Kur'ân, Âl-i İmrân sûresi,164.*

284a/11: **"وینصرك الله نصراً عزیزاً"** "Ta ki Allah, senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlasın, sana olan nimetini tamamlasın, seni doğru yola iletsin ve Allah sana, şanlı bir zaferle yardım etsin"; *Kur'ân, Fetih sûresi, 3.*

288a/11: **"ان زلزلة الساعة شیءعظیم"** "Kıyamet sarsıntısı çok büyük bir şeydir."; *Kur'ân, Hac sûresi, 1.*

291b/8: **"اذاجالحق و ذاهق الباطل"** "De ki: 'Hak geldi, batıl yok oldu. Şüphesiz batıl, yok olmaya mahkumdur.'" *Kur'ân, İsra suresi, 17/81.*

299a/9: **"وجعلنا الیل لبا ساً"**: "Geceyi bir örtü yaptık."; *Kur'ân, Nebe' sûresi, 10.*

300a/4: "**فی اغناقهم اغلالاً**" "Biz, onların boyunlarına halkalar geçirdik. O halkalar çenelere kadar dayanmaktadır. Bu yüzden kafaları yukarı kalkıktır." *Kur'ân, Yasin suresi 66/8.*

4.4.2. Hadisler Dizini

298a/11: انمالاعمال بالنیات "Ameller [ancak] niyetlere göredir."

246a/3: "الحق یعلو اولایعلی": "Hak üstündür; O'na üstünlük sağlanmaz."

219a/15: "رزقی تحت ظل رمحی" "Rızk mızrağın gölgesi altındadır."

256a/16: "مفتاح الرزقی فی تحت الرحی": "Rızkın anahtarı mızrağın gölgesi altındadır."

259a/15: "الصدقه ترد البالاء و تزید فی العم": "Sadaka belayı def eder, ömrü uzatır."

219a/15: "کما قال الله تعلا ان الله یحب الشجاع" "Allah Teala'nın dediği gibi; Allah cesurları sever."

4.4.3. Dualar Dizini

A

aḳvā'llahu devlete bi'l-iḳbāl ve ḫıfẓ-ı salṭanata 'ani'l-iḫtilāl < *Ar.* Bozuklukda (İhtilal anında) Allah, saltanatını korusun, devletini ikbal ile güçlendirsin!

'aleyhi'r-raḥme < *Ar.* "Rahmet onun üzerine olsun!"

'a. 235b/8

'aleyhi'r-raḥme ve'l-ġufrān < *Ar.* "Rahmet ve bağışlama onun üzerine olsun!"

'a.+nıŋ 227b/3

āmīn ve rabbi'l-'ālemīn < *Ar.* Âlemlerin rabbi dualarını kabul et!

ā. 222a/5

D

dāme devletehu < *Ar.* Devleti daim olsun!

d. 238a/15

E

ebbedallahu te'ālā 'ömrühü ve devlete < *Ar.* Allah devletini ve ömrünü sonsuza dek sürdürsün!

ebedallāhu devlete < *Ar.* Allah devletini daim etsin!

e.+ġa 295a/9

edāmallāhu devr-i salṭānehu < *Ar.* "Yüce Allah (onun) saltanıtını devam ettirsin!"

e. 215a/9

efāżallāhu feyż-i iḥsānehu < *Ar.* "Yüce Allah (onun) ihsanının bereketini artısın!"

e. 215a/9

Elḥamdülillāh ellezīyuḥyü'l-mevtī < *Ar.* Ölüyü yeniden dirilten Allah'a şükürler olsun!

E. 257a/4

Ḫ

ḫafaẓallahu te'ālā 'ani'l-ġarḳ ve ve'l-ḥarḳ < *Ar.* Allah onu boğulmaktan ve yanmaktan korusun!

ḫ. 226a/16

ḫalledallāhu mülkehu ve salṭānehu ve şevketihi ve devletihi ve ḫaşmetehu ve ṣavletehu ve 'izzetihi < *Ar.* Allah (onun) yüceliğini, akınını, görkemini, devletini, ululuğunu, sultanlığını ve hükümdarlığını ebedi kılsın!

ḫ.+ 270b/10

ḫalledallāhu mülkehu ve sulṭānehu < Ar. Allah (onun) yardımını sultanlığını ve hükümdarlığını ebedi kılsın!

ḫ.+nıŋ 292b/10

ḫalledallāhu mülkehu ve salṭānehu ve efāże 'ale'l-'ālemīn berrehu ve iḥsānehu < Allah (onun) hükümdarlığını ve saltanatını ebedi kılsın!

ḫ. 208b/4, 282b/10

ḫalledallāhu devletihi ve ebede nevbetihi < *Ar.* Allah (onun) devrini ve devletini ebedi kılsın!

ḫ. 295b/17

ḫalledallāhu mülkehu < *Ar.* Allah (onun) hükümdarlığını ebedi kılsın!

ḫ.+nın̓ 277b/11

ḫalledallāhu mülkehu ebeden < *Ar.* Allah (onun) hükümdarlığını ebedi kılsın!

ḫ. 217b/15

ḫalledet salṭanehu ve ebbedet devletehu < Ar. Allah (onun) devletini ve saltanatını ebedi kılsın!

ḫ.+nın̓ 225a/14

ḫalledallāhu te‘ālā mülkehu ve salṭānehu ve efāẕe ‘ale’l-‘ālemīn berrehu ve iḥsānehu < Allahu Teala (onun) hükümdarlığını ve saltanatını ebedi kılsın!

ḫ. 241a/15, 268a/1

ḫateme’llahu bi’l-ḫayr ve’l ẓafer < *Ar.* Allah sonlarını hayra ve zafere erdirsin !

ḫ.+nin̓ 279b/11

ḫaẕelallāhu ma‘al-müfsidīn < *Ar.* Allah müfsidleriyle birlikte onu alçaltsın!

ḫ.+nin̓ 254a/2

K/Ḳ

ḳaddesallāhu esrārehumā < *Ar.* Allah onların sırlarını mukaddes ve mübarek eylesin!

ḳ.+nın̓ 205a/4, 290b/13

ḳaddesallāhu sırrahü’l-‘azīz < *Ar.* Allah onların sırlarını aziz eylesin!

ḳ. 246b/8

k. 219a/15

ḳuddise ervāḥim < *Ar.* Allah ruhlarını mübarek etsin!

ḳ. 266a/13

ḳuddise sırrahu < *Ar.* Allah sırrını mübarek etsin!

ḳ. 266a/13

ḳuddise sırrahu’l-‘azīz < *Ar.* Allah aziz sırrını mübarek etsin!

ḳ. 244a/6

L

lā-zāl(e) devletehi < *Ar.* Devleti yok olmasın, devleti var olsun!

l. 273b/13

M

meddallāhu eyyāmu’s-salṭanetihi < Ar. Allah (onun) saltanat günlerini uzatsın!

m. 253b/15

meddallāhu eyyām-ı salṭanatihi ve ref‘a a‘lāme ma‘deletihi < Ar. Allah (onun) adalet bayrağını kaldırsın ve saltanatını uzatsın!

m. 227a/7

meddallāhu ẓılāl-ı celālihi < Ar. Allah (onun) ululuğunun gölgesini yaysın!

m.+ni 241b/10

meddallāhu ẓılāl-ı celālihi ‘ale’l-afāḳ < *Ar.* Allah (onun) ululuğunun gölgesini ufka kadar yaysın!

m.+nı 270b/14

meddallāhu ẓılāl-ı devlete ‘ale’l-‘ālemīn < *Ar.* Allah (onun) devletinin gölgesini bütün aleme yaysın!

m.+ni 283a/1

meddallāhu ẓılāle ‘alā mefārıḳu’l enām ilā yevmü’l-ḳıyām < *Ar.* Allah kıyamet gününe kadar yaratılmışların başı üzerine gölgesini yaysın!

m. 245b/8

meddallāhu ẓılāle‘āṭıfetihi ‘ale’l-aḳṭāru’l-āfāḳ < *Ar.* Allah (onun) merhametinin gölgesini ufka kadar yaysın!

m.+nıŋ 240a/10

meddallāhu ẓılāle ‘āṭıfetihi‘ ale’l-aḳṭār ve’l-afāḳ < *Ar.* Allah (onun) merhametinin gölgesini ufka kadar yaysın!

m.+nıŋ 227a/16

meddallāhu ẓılāle iḳbālihi ‘ale’l-aḳṭār ve’l-āfāḳ < Ar. Allah (onun) talihinin gölgesini ufka kadar yaysın!

m.+nı 254b/12

meddallāhu ẓılāle irşādihi ʿalā mefāriḳu'ş-sālikīn < *Ar.* Allah (onun) irşadının gölgesini sâliklerin başı üzerine yaysın!

m. 243a/13

N

nevverallāhu markedehu < *Ar.* Allah (onun) mezarını nurlandırsın!

n. 248a/4, 227a/8

nevverallāhu mażcaʿ < *Ar.* Allah (onun) mezarını nurlandırsın!

n. 217b/10

R

raḥmetullāhi ʿaleyhi < *Ar.* Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun!

r.+niŋ 243a/15

refeʿallāhu aʿlāme devletihi < *Ar.* Allah onun devletinin bayraklarını yükseltsin!

r. 237b/8, 253b/15

refeʿallāhu aʿlāme şevketihi < *Ar.* Allah onun ululuğunun bayraklarını yükseltsin!

r. 251a/3

S/Ş

saḳīyu'llahu sırrāhu < *Ar.* Allah sırlarını nimetlendirsin!

s.+nıŋ 208a/5

saḳī'llahu sırrahu ve caʿale'l-cennet meşvāhu < *Ar.* Allah sırlarını nimetlendirsin!

s. 224b/11

ṣaniḥāullāhu teʿālā ʿani'l-āfāt < *Ar.* Yüce Allah onu afetlerden korusun!

ṣ. 268b/2

ṣaniḥāullāhu ʿani'l-ḥarḳ ve'l-ġarḳ < *Ar.* Allah onu yanmaktan ve boğulmaktan ve korusun!

ṣ.+nıŋ 206b/3

T

teġammedallāhu biġufrānihi < *Ar.* Allah (onu) mağrifetiyle sarıp örtsün!

t.+niŋ 226a/11, 245a/6

Z

zeyyede ʻömr-hümā ve devlet-hümā < *Ar.* Talihi ve ömrü artsın!

z. 211b/4

zeyyenehu'llahu bi'n-niżā ve'n-nesaḳ < *Ar.* Ar. Allah dirlik ve düzenini süslesin.

z.+nıŋ 224b/12

4.4.4. Diğer Arapça İbareler Dizini

225b/10: "هذا من الآثار دولة ا لعظمى" "Bu, muazzam devletin eserlerindendir."

247b/8-9; 260b/10; 290b/10: "العفو عند الاقتدار من علو الاقدار" "Güçlüyken bağışlama yüksek ahlakî değerlerdendir."

267a/9: "دهشة على دهشة" "Dehşet üstüne dehşet."

Allāhü aʻlem bi'ṣ-ṣevāb < *Ar.* Allah doğrusunu daha iyi bilir

a. 212a/3

be-ʻavāṭıfu'l-melikü'l-mennān < *Ar.* Çok ihsan eden Allah'ın şefkatiyle

b. 277b/10

el-āmir-i bi'l-emri'l-melikü'l-müsteʻān < *Ar.* "Müsteʻan (Yardım istenen) Melik'in (Allah'ın) emriyle emreden

e. 220b/16

el-ḳāhir be-aʻdā-yı Allāhü'l-melikü'l-mennān < *Ar.* Çok ihsan eden Allah'ın yok ediciliğiyle

e. 225a/13

el-ḳıtāle maʻal-baġī kāʻl-ḳıtāle maʻa'l-mürted < *Ar.* Bir isyankarla kavga etmek dininden dönmüş kimseyle kavga etmek gibidir

e. 263a/9

el-manṣūr-ı bi-nuṣretü'l-melikü'l-müste'ān < *Ar.* "Müste'an (Yardım istenen) Melik'in (Allah'ın) yardımı ile üstün gelmiş

e. 292b/9

el-muḫtaṣṣu be-'avāṭıfu'l-melükü'l-mennān < *Ar.* Mennān (İhsanı bol) Melik'in (Allah'ın) şefkatiyle seçilmiş

e. 277b/10

el-muḫtaṣṣu be-'avāṭıfu'l-meliki'l-müste'ān < *Ar.* Müste'an (Yardımcı) Melik'in (Allah'ın) şefkatiyle seçilmiş

e. 282b/9

el-muḫtaṣṣu be-'ināyeti'l-meliki'l-mennān < *Ar.* Müste'an (Yardımcı) Melik'in (Allah'ın) desteğiyle seçilmiş

e. 208b/3

el-mü'eyyedü be-te'yīdi'l-meliki'l-müste'ān < *Ar.* Müste'an (Yardımcı) Melik'in (Allah'ın) desteğiyle kuvvetlendirilmiş

e. 229a/8, 241a/14

el-müfeyyiżü'l-cūd-ı 'ale'l-ġurebā fī'l-āfāḳ < *Ar.* Dünyadaki gariplere cömertçe feyz vereni, bereket dağıtanı

e. 282b/17

el-müstanṣır mine'n-naṣīr < *Ar.* Yardımcıdan (Allah'tan) yardım dileyen

e. 251a/2, 267b/17, 270b/8

kerretān ba'de uḫrā < *Ar.* Peş peşe → **merrāten ba'de ūlā**

k. 223b/10

merrāten ba'de ūlā < Ar. Birbiri ardınca, peş peşe → **kerretān ba'de uḫrā**

m. 223b/10

maşallahu kāne < *Ar.* Allah'ın dilediği olur.

m. 270a/8

māşāl'lāhu kāne ve mā lemyeşe' lemyekin < *Ar.* Allah dilerse olur; dilemezse olmaz

m. 210b/7

reci‘nā ali-ü’l maḳṣad < *Ar.* “Maksada geri döndük”

r. 204a/16

ṣafer-i ḫuttime bi’l-ḫayr ve’ẕ-ẓafer < *Ar.* Zafer ve hayırla sonuçlanan Safer ayı

ṣ. 205b/11

Farsça Manzumeler ve Türkçe Çevirileri

Tārīḫ

بيك عالم كه باقبالُ جاه

رتبهُ ممتز آمد [İ226a] اسمان (1)

چون پس از حادثهٔ چان سعيد

بر سر ملک افراز آمد

نازشی (2) كه زسرتا قدمش ناز آمد

كه زسرتا قدمش ناز آمد

نهر تاريخ نوشتيم روان

دولت رفتهٔ (3) ماباز آمد“

“*Beyler beyi taht ve baht ile, gökten böyle yüce geldi. Üzerine gelen hadiseden sonra kutlu padişahlık mertebesine (derecesine) yükseldi. Öyle nazlıdır ki tepeden tırnağa kadar nazlıdır, tarihin ırmağına yazdık, çökmüş devletimiz geri geldi*” [İ226a/1-3]

Tā’rīh

” يناق (13) فلك رُتبه اور ضعلى بى

به تيغ وفا از جهان فنا شد

بخود آغشسته رخساره خدارا
برُخسارهٔ سرخ پیش خدا شد (14)

زدرد فراقش همه کشته نالان
جهان تیره ر وز از هجوم (15) **عزا شد**

چرا دود آهم فلک را نسوزد
که دل زآتش سوک شعله زا شد

چو پوشید (16) **چشم از جهان کشت تاریخ**
شهید ا ز تعدیٰ ُاهل جفا شد"

" *Yüce rütbeli Oraz Ali Bey vefa kılıcı ile bu dünyadan gitti, kana bulanmış yüzü, bu kırmızı yanağı ile Allah'ın huzuruna vardı. Onun ayrılık derdinden herkes üzüldü, dünya karardı herkes yas tuttu. Gönül ateşi yastan dolayı alevlendi. Niçin ahımdan çıkan duman feleği yakmasın? Bu dünyadan göz yumdu ve tarihe karıştı. Sonunda vefasızların cefası ile şehit oldu*" (İ295a/1-4).

Tā'rīḫ

ایناق اوراضعلی فرخنده فرجام"
به پیش حق ز ظلم مُفسدان رفت

شربت مرک از دم تیغ چشیده
سیه مست شادت در جهان رفت

زروز اول آمد با سعادت
بروز آخرش هم نجنان رفت

زدردسوکش آه اهل خوارزم
جمین راسوختُ بر آسمان رفت

بآه و ناله مونس کفت تاریخ

امیر صاحب اقبال چهان رفت“

“*Sonu kutlu olan Oraz Ali Bey , Allah'ın huzuruna fesatçıların zulmü ile gitti. Ölüm şerbetini kılıcın ucundan tattı. Şahadet ile sarhoş olarak bu dünyadan gitti. İlk günden saadetli olarak geldi, sonunda da cennete gitti. Onun ölüm acısı ile Harezm halkı yeri yakarak ahları göğe kadar ulaştı. Tarih de onun sevdiklerinin ahından söz etti. İkbal sahibi olan padişah bu dünyadan gitti.”*(İ295a/1-4).

Mıṣra‘

رسیده به به بود بلایی ولی بخیر کذش

“*O kötü bela geldi ama hayra vesile oldu.*” [İ222a/2]

Beyt

مزن بر سپاهی ز خود بیشتر

که نتوان زدن مشت بر نیشتر (10)

“*Kendinden (kendi sayından) daha fazla orduya saldırma ki bıçağa yumruk vurulmaz.*” [İ224a/9-10]

Beyt

کرم پیشه کن کادمی زاده صید“

با حسان توان کرد و حشی (10) **بقید“**

“Ey insanoğlu! İyilik yap, çünkü iyilik vahşi canlıları bile ehlileştirir”[İ232a/9-10]

Vezinler

Firdevsü'l-İkbâl'in 200b-300a varakları arasında 28 nazm, 53 mesnevî, 20 kıta, 20 beyt, 18 şiir, 2 rubâî, 2 tarih, 1 ferd ve 2 gazel olmak üzere toplam 156 nazım parçası geçmektedir. Şiirlerde aruzun hafif, hezec, muzârî, müctes, mütekârib, remel, ve seri‘ bahirleri kullanılmıştır. Bu bahirlerin metnin nazım parçalarında sık kullanılan bazı vezin kalıpları şunlardır:

a) ***Hafif***:

(*fā(fe)ʿilâtün mefâʿilün feʿilün)*

Kim ki ġaflet érür şiʿār u fenni

Bolsa taŋ yoḳ helāk cān u teni

(205a/9)

b) ***Hezec***:

(mefâîlün mefâîlün mefâîlün feûlün)

Bu derd inşāsınıŋ külfet-güẕārı

Bu ġam dīvānınıŋ ḥasret nigārı

Siyeh-pūş- ı muṣībet yaʿnī ḫāme

Ḳılur taḥrīr mundaḳ sevk-nāme

(206b/9-11)

(mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün)

Ey cān ḥaremiŋ ṣadrıġa pür zīb ü nigār

Ḳıl bar u yoḳıŋnı cemʿ ḳılmaḳġa niṡār

Kim kélgüsi firḳat-zedeler sarı bu kün

İḳbāl bile seferdin ol şāhī-vār (200b/3-5)

c) *Muzârî*

(mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün)

Cihāndur téngiz (4) içre ḳalġan kések

Fenā laṭmesidin uşalġan kések

Kések kim su içre (5) bināsı durur

Özüŋ déy anıŋ né beḳāsı durur

ç) Müctes

(mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün)

Zihī şehen-şeh-i ṣāḥib-şükūh u 'ālī-cāh

Ki çékse ṣavlet ile düşmen üzre ḫayl u sipāh

(2) Muḳābil olmayın āvāze-i vuṣūlıdın

Bolur sipāh-ı 'adū bī-ṣebāt u rūy-berāh (205b/1)

d) Remel

(Fā'ilātün fe'ilātün fe'ilān)

Kim ki ġaflet érür şi'ār u fenni

Bolsa taŋ yoḳ helāk cān u teni (205a/9)

Sonuç

Bu çalışmada, Türkçenin tarihsel dönemlerine ait metinleri çeviri-yazıya aktararak Türk dili ve edebiyatına kazandırmak, dil özellikleri ve söz varlığını belirlemek ve Türk dili, edebiyatı ve tarihi açısından önemini ortaya koymak amaçlanmıştır. Ayrıca bu eserlerin söz varlığının, dil özelliklerinin ortaya konulması Türk dili araştırmalarına yeni kaynak malzeme oluşturması bakımından önemlidir. Klasik Çağatay edebî dilinin son örneklerinden olan eser yalnız diliyle değil üslubuyla da incelemeye değer nitelikler taşımaktadır. Hive hanlarının tarihini konu edinen ve hanedan tarihçiliğinin 19. yüzyılda yazılmış en önemli eserlerinden biri olan *Firdevsü'l-İkbâl* dönemin, siyasî ve toplumsal yapısı yanında, tarihî, coğrafî, askerî, kültürel ve etnik özelliklerini yansıtan ayrıntılı bilgileri içermesi bakımından ansiklopedik bir eser niteliğindedir. Bu nedenle eser hem tarihçiler hem de bu bölgenin kültür tarihiyle ilgilenen araştırmacılar için önemli bir başvuru kaynağı olma özelliğine sahiptir. Ebülgazi'nin bu sahada, 17. yüzyılda kaleme aldığı *Şecere-i Terākime*'siyle karşılaştırıldığında, *Firdevsü'l-İkbâl*'in süslü ve şiirsel üsluplu bir dil yapısıyla sınırlı sayıda, özellikle de seçkin ve okumuş kişiler için yazıldığı görülmektedir. *Firdevsü'l-İkbâl*'de kullanılan dil, klasik Çağatay edebî dilidir. Eserde, kimi Oğuz ve Kıpçak unsurları bulunsa da, hem gramer özellikleri hem de söz varlığı bakımından eser Çağatay Türkçesinin tipik unsurlarını yansıtır.

a) Çalışmaya esas alınan İstanbul nüshası, kapalı e (/é/) konusunda ikili kullanımlara sahiptir. Metinde aynı kelimenin hem açık hem de kapalı e (/é/) (kök hecedeê) ile yazıldığı örnekler vardır: *kéme* < ET *kemi* (204b/17); *yegirme* < ET *yigirmi* (211a/8); *yer* < ET *yir* (245a/1).

b) Oğuzcanın etkisiyle kelimelerin /d-/li şekilleri vardır:

dağı (252b/1) (< *taḳı*); *dé-* (296a/15) (< *té-*); *dey* (215a/3); *dék* (201a/9); *déy* (212a/5) (< *teg*); *dur-* (294b/8) (< *tur-*).

c) Bazı kelimelerin hem /d-/ hem de /t-/li şekilleri kullanılmıştır: *āmāde bolup turup dururlar* 296b/5; *ḳatre-i ḫayāl eyle-p dururlar* (260b/2).

ç) Metinde bol- fiilinin yanında ol- fiilinin de kullanıldığı görülür. *Firdevsü'l-İkbâl*'in 200b-300a varakları arasında *bol-* fiili 652, *ol-* fiili 70 kere geçmektedir.

d) Kalınlık-incelik uyumları Türkçe kelimelerde tamdır; ancak bu sözcüklere gelen eklerin kalınlık-incelik uyumuna göre yazımında tutarsızlıklar göze çarpmaktadır: *kimse+ġa* (281b/16), *kimse+ge* (221b/8); *kitābet+ġa* (269a/1), *kitābet+ge* (273a/13); *köçürmek+ġa* (265b/14), *köçürmek+ge* (265b/14); *kök+ġa* (251b/6); *kök+ge* (221a/10); *leşker+ġa* (275b/11), *leşker+ge* (270b/12); *cevānib+dağı* (240b/10); *ḳıble+dağı* (289a/8); *üst+iġa* (203b/16); *terbiyet+iġa* 216a/15); *yigit+lerġa* (285a/13); *evvel+raḳ* (281b/16); *ilgeri+raḳ* (289b/7).

e) Metinde düzlük-yuvarlaklık uyumları tam değildir. +çI, -DI, +dIn, +GI, -mIş, +nI, +nIŋ gibi eklerin yalnızca düz şekilleri kullanılırken -DUK , -DUr-, -GU , -GUr , -GUz, -Ur gibi eklerin de yalnızca yuvarlak şekilleri kullanılmıştır: *çap-ġunçı* (207b/13); *alın-dı* (245b/5); *kün+din* (205b/8); *burun+ġı* (268b/8); *bol-mış* (234a/8); *ḳol+nı* (289a/2); *öz+ni* (239b/9); *encüm+niŋ* (261b/5); *bol-ġu+sı* (255b/9); '*adū+sız* (295b/6); *as-dur-up* (286b/16); *anda+dur* (254a/10); *at-ġunça* (246b/4); *çap-ġun+ı* (226b/17); *al-ur+dın* (239b/9).

f) Eski Türkçenin kelime başı /b-/, /k-/ ve /t-/ ünsüzlerinin metinde de korunmuştur: *bér-ür* (257b/10); *kél-sün* (269b/3); *téŋiz* (212a/3); *téŋ* (255b/10).

g) Metinde, ünsüz uyumuna bağlı kalınmadığı, uyumun düzensiz olduğu görülmektedir: *iç-mek+din* (258b/12); *cehālet+din* (232b/16); *tüz+lik+de* (296b/13);

ét-di (206a/11); *él+ge élçilik+ke* (227b/13); *ut-dı+lar* (249a/7); *at-ġunça* (246b/4) *çap-ġan* (276b/8).

ğ) Metinde sıkça kullanılan "-(X)p dur-" biçimi, görülen geçmiş zaman eki (-DX) ile aynı fonksiyonda kullanılmıştır: *tut-up dur-rur* (265a/5); *tap-ıp-dur* (296a/16); *al-ı-p dur-ur+lar* (239b/5); *dé-pdür+ler* (247a/7).

h) Metnin kuruluşunda esas alınan nüshayla (İ) diğer nüshalar arasındaki farklardan biri de kelime seçiminde görülmektedir:

İstanbul Nüshası	***Taşkent Nüshası ve Bregel Neşri***
tart-	*çék-*
belkim	*belki*
av avlamak	*av salmak*
mürāca'at körgüz-	*ḳayt-*
'asker	*çerig*

Kaynakça

Ahterî Mustafa Efendi (2009). Ahterî-i Kebir, (Haz. H. Ahmet Kırkkılıç ve Yusuf Sancak) Ankara: Türk Dil Kurumu Yay..

Alpargu, Mehmet (2002). "Türkistan Hanlıkları" Türkler Ansiklopedisi, Ankara: Yeni Türkiye Yay. C. 8, s. 557-605.

----------, (2007). "Özbekler", İslam Ansiklopedisi, İstanbul: TDVİA C: 34, s. 119-121.

----------, (1995). Onaltıncı Yüzyılda Özbek Hanlıkları, Ankara.

Altun, Ergün (2011). Firdevsü'l-İḳbāl [1b-100a] (Giriş, Transkripsiyonlu Metin, Dil-Yazım Özellikleri, Dizin-Sözlük), Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Arat, Reşit Rahmeti (1979). (1979), Kutadgu Bilig III İndeks (İndeksi Neşre Hazırlayanlar: Kemal Eraslan Osman F. Setkaya- Nuri Yüce), Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları: 47, Seri: IV-Sayı: A 12, İstanbul.

Argunşah, Mustafa (2013). Çağatay Türkçesi, İstanbul: Kesit Yay..

Arslan, Tolga Kaçalin, Mustafa S. (2011). "Niyāzi Nevāyī'nin Sözleri ve Çağatayca Tanıklar, el-Luġātu'n-Nevāīyye ve'l-İstişhādātu'l-Caġātāīyye, Ankara: Türk Dil Kurumu Yay., Gazi Üniversitesi Dil Araştırmaları Dergisi, Sayı 10, 2012, s. 209-215.

Ataniyazof Soltanşa (2011). Şecere (Türkmenin Soyağacı), (Türkmen Türkçesinden Türkiye Türkçesine Uygulayan: Seyitnazar Arnazarof, Nergis Biray), İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş

Asım, Necip (1328). “Firdevsü’l-İkbâl 1”, İstanbul: Türk Derneği, No. 2, Matbaa-i Hayriye ve Şürekası, s. 68-71. (Bu yazıların çevirisi için bkz. Türk Derneği, (Haz.: Cüneyd OKAY), Akçağ Yay., Ankara 2006, s. 80-84 (I. yazı) ve s. 92-96 (II. yazı).

----------, (1328). “Firdevsü’l-İkbâl 2”, Türk Derneği, İstanbul: Matbaa-i Hayriye ve Şürekası, No. 3, s. 81-85.

Ata, Aysu (1997). Kısasü’l-Enbiyâ I (Giriş-Metin-Tıpkıbasım), Ankara: Türk Dil Kurumu Yay..

----------, (1997). Kısasü’l-Enbiyâ II (Dizin), Ankara: Türk Dil Kurumu Yay..

----------, (2002). Harezm Altın Ordu Türkçesi, İstanbul: Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 36.

Atalay, Besim (1999). Mahmud Kaşgarî Divanü Lügati’t-Türk Dizini, Ankara: Türk Dil Kurumu Yay. C. IV.

----------, (1970). Abuşka Lügâti veya Çağatay Sözlüğü, Ankara: Ayyıldız Matbaası.

Barthold, V.V. (1981). Moğol İstilâsına Kadar Türkistan, (Haz. Hakkı Dursun Yıldız), İstanbul: Kervan Yay..

Berdak, Yusuf (2010). “Ali Şir Nevayi ve Şimdiki Özbek Dilinin Ünlüleri Üzerine”, Ankara Üniversitesi Türkoloji Dergisi, Cilt 17, Sayı 2, s. 67-80.

Bertels, E. E. (1951). “Ali Şīr Nevāī, Leylī ve Mecnūn”, İstanbul: Türkiyat Mecmuası, Cilt 9, s. 47-64.

----------, (1957). “Ali Şir Nevaī’nin Ferhad ü Şirin’i”, (Çev. Rasime Uygun), TDAY-Belleten, Ankara: TDK Yay., s. 115-130.

Bregel, Yuri (1996). Notes On The Study of Central Asia, Papers on Inner Asia, Bloomington: Indiana University, No. 28 (Subseries: Central Asia).

----------, (1999). Firdaws al-iqbāl: History of Khorezm, (Translation from Chaghatay), Leiden: E. J. Brill.

----------, (1988) Shīr Muḥammad Mīrāb Mūnis and Muḥammad Rıżā Mīrāb Āgahī, Firdaws al-iqbāl: History of Khorezm, (Text Edition), ed. by Yuri. Bregel, E. J. Brill, Leiden.

Caferoğlu, Ahmet (1984). Türk Dili Tarihi, İstanbul: Enderun Yay..

----------, (1993). Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü, Ankara: TDK Yay.: 260.

----------, (1948). “Çağatay Türkçesi ve Nevai”, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, Cilt 2, Sayı 3-4, s. 141-154.

Cahen, Claude (1969). “Selçuklu Devri Tarih Yazıcılığı”, (Çev. Nejat Kaymaz), AÜDTCF Tarih Araştırmaları Dergisi, Sayı VII/12-13, s. 193-222.

Canpolat, Mustafa (2002). “Çağatay Dili ve Edebiyatı”, Türkler Ansiklopedisi, Ankara: Yeni Türkiye Yay., C. 8, s. 769-776.

----------, (1972). “Ali Şir Nevâyî: Lisanü’t-Tayr (İnceleme-Metin-Dizin)”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Doçentlik Takdim Tezi, Ankara: TDK Yay.

Cebecioğlu, Ethem (2004). Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü, İstanbul: Anka Yay..

Clauson, Sir Gerard (1972). An Etimological Dictionary of Pre-thirteenth-Centrury Turkish, Oxford: Oxford University Press.

Coşkun, Volkan (2000). Özbek Türkçesi Grameri, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, TDK Yay.: 752.

Çağbayır, Yaşar (2006). Orhon Yazıtlarından Günümüze Türkiye Türkçesinin Sözvarlığı Ötüken Türkçe Sözlük, İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Çelik, Muhammed Bilal (2014). "İşgallerinden Önce Türkistan Hanlıklarında Tarih Yazıcılığı", Türk Tarih Eğitimi Dergisi, Vol. 3/2 ,pp. 144-165.

----------, (2007). "Cengizli Hâkimiyet Anlayışını Değiştirme Girişimleri: Kongrat Hive Hanlığı Örneği", Akademik İncelemeler, Cilt: 2, S. 1., s.175-187.

----------, (2004). Firdevsü'l-İkbal'e Göre Hive Hanlığı Tarihi ve Devlet Teşkilatı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Develioğlu, Ferit (1993). Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara:. Aydın Kitabevi.

Doğan, Orhan (2002). "Kungrat", İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yay. C. 26, s.375-376.

Ebû Bekr Muhammed b. Ca'fer en-Narşahî (2013). Târîh-i Buhârâ, (Arapçadan Tercüme: Ebû Nasr Ahmet b. Muhammed el-Kubâvî; Farsçadan Tercüme ve Notlar;

Erhan Göksu); Ankara: Atatürk Kültür ve Dil Tarih Yüksek Kurumu TTK Yay. IV/A-1. Dizi - Sayı 5.

Eckmann, János (1963). "Çağatay Edebiyatının Son Devri", Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten, Ankara: TDK Yay., S. 234, s.121-126.

----------, (1966). Chagatay Manual, The Netherlands: Indiana University Publications Uralic and Altaic Series.

----------, (2009). Çağatayca El Kitabı (Çev. Günay Karaağaç), Ankara: Kesit Yay.. 4. baskı.

----------, (2003). Harezm, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar, (Haz.: Osman Fikri Sertkaya), Ankara: TDK Yay..

Eraslan, Kemal (1996). 'Alī Şīr Nevāyī: Nesāyimü'l-Maḥabbe Min Şemāyimi'l-Fütüvve I (Metin), Ankara: TDK Yay.

----------, (1993). Kemal, 'Alī Şīr Nevāyī: Mīzānu'l-Evzān (Vezinlerin Terazisi), TDK Yay., Ankara, 1993.

----------, (1993). "Çağatay Edebiyatı", İslam Ansiklopedisi. İstanbul: TDV, C. 7, s.168-176.

----------, (1993). Ahmed-i Yesevî Dîvân-ı Hikmetten Seçmeler. Ankara: Kültür Bakanlığı Yay..

----------, (1992). Divan-ı Hikmet Nüshalarının Dili, Milletlerarası Ahmed Yesevî Sempozyumu Bildirileri 26-27 Eylül 1991, s. 21-23, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay.

----------, (1970). "Doğu Türkçesinde Ek Uyumsuzluğuna Dair", İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, Cilt 18, s. 113-124.

Erdal, Marcel (2004). A Grammar Of Old Turkic, Leiden-Boston.

----------, (1991). Old Turkic Word Formation: A Functional Approach to the Lexicon I-II, Wiesbaden.

Ergin, Muharrem (2000). Türk Dil Bilgisi, İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım.

Firdevsî (2009). Şahnâme, (Çev. Prof. Necati Lugal), İstanbul: Kabalcı Yayınevi

Gabain, A. Von. (2003). Eski Türkçenin Grameri, (Çev. Mehmet Akalın), Ankara: TDK Yay..

Gazi Zahîreddin Muhammed Babur (2006). Baburnâme, (Çev. Reşit Rahmeti Arat), İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Gerçek, Şenel (2011). Muhammed Rızâ Âgehî'nin Firdevsü'l-İkbâl'i [100b-200a] Giriş, Transkripsiyonlu Metin, Dil-Yazım Özellikleri, Dizin-Sözlük, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

----------, (2012). "Orta Asya Türk Tarih Yazıcılığına Genel Bir Bakış", Türk-İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi, S.14, s. 189-197.

Grant, J. A. and Drumpp, M.R. (2003). "Central Asian Historiography", Encylopedic Historiography of The Muslim World, Vol. I A-H, (Ed. N. K. Singh&A. Samıuddin), Delhi: Global Vision Publishing House.

Gündoğdu, Abdullah (1995). Hive Hanlığı Tarihi, Yadigar Şibanileri Devri: 1512-1740, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Hacıemioğlu, M. Necmettin (1968). Kutb'un Hüsrev ü Şîrîn'i ve Dil Hususiyetleri, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yay..

----------, (1984). Türk Dilinde Edatlar (En Eski Metinlerden Zamanımıza Kadar -Yazı Dilinde-), İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

İmam Buhari (2013). Sahîh-i Buhârî ve Tercemesi, (Tercüme: Mehmed Sofuoğlu), İstanbul: Ötüken Neşriyat.

İnan, Abdülkadir (1933). "XIX. Asır Türkistan Şair ve Tarihçilerinden Şir Mehmet Munis 1778-1828", Azerbaycan Yurt Bilgisi, İstanbul: Bürhaneddin Matbaası, No. 2, S. 13, s.17-20.

Kahraman, Ayşegül (2010). Firdevsü'l-İkbal (1a-40b Varaklar) (İnceleme-Metin-Sözlük), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Mustafa Tanç, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Kahya, Hayrullah (2010). Mûnis ve Âgehî Firdevsü'l-İkbâl (vr. 1b-156b) (Giriş, İnceleme, Metin, Dizin), Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman: Doç. Dr. Mesut Şen, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

----------, (2014). 19. Yüzyıl Türkistan Şair ve Tarihçilerinden Mûnis Harezmî (1778-1829) ve Eseri: "Firdevsü'l-ikbal" Cyprus International University, Folklor/Edebiyat, C. 20, S. 77, s. 221-236.

Kaman, Sevda (2012). Firdevsü'l-İkbāl Giriş-Transkripsiyonlu Metin (vr. 156B-336A)-İnceleme-Dizin, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Kanar, Mehmet (2009). Osmanlı Türkçesi Sözlüğü I-II, İstanbul: Say Yay..

----------, (2008). Farsça Türkçe Sözlük, İstanbul: Say Yay..

Karaağaç, Günay (2010). Türkçenin Ses Bilgisi, İstanbul: Kesit Yay..

----------, (2012). Türkçenin Dil Bilgisi, Ankara: Akçağ Yay..

Kılıç-Schubel, Nurtenv (2002). "XV. Yüzyılda Orta Asya'da Politik Düzen: Maveraünnehir-Özbek Hanlığı (Şibanîler) Meşruiyet, Hakimiyet ve Hukuk", Türkler Ansiklopedisi, C. 8, Yeni Türkiye Yay., Ankara, s. 627.

Kocaoğlu, Timur (2003). "Tarihî Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı é/i Meselesi", Ankara: Türk Kültürü, S. 483-484, s. 266-281.

Korkmaz, Zeynep (2007). "Ali Şîr Nevayî ve Çağatay Yazı Dili", Türk Dili Üzerine Araştırmalar, Ankara: TDK Yay., s. 87-93.

----------, (2007). Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi, Ankara: TDK Yay..

Köprülü, M. Fuad (1997). "Babur", İslam Ansiklopedisi, C. 2, Milli Eğitim Bakanlığı Yay., Eskişehir, s. 180-187.

----------, (1997). "Çağatay Edebiyatı", Eskişehir: Millî Eğitim Bakanlığı Yay. İslam Ansiklopedisi, C. 3, s. 270-323.

Kúnos, Ignaz (1902). Şeyh Suleyman Efendi's Çagatay-Osmanisches Wörterbuch, Budapest.

Kur'an-ı Kerîm http://mushaf.diyanet.gov.tr/ (03.10.2015).

Kut, Günay (1989). “Ali Şîr Nevâî”, İslam Ansiklopedisi, İstanbul: TDV, C. 2, s.449-453.

Lessing, Ferdinand D. (2003). Moğolca-Türkçe Sözlük 1 A-N, (Çev. Günay Karaağaç), Ankara: Türk Dil Kurumu Yay..

----------, (2003). Moğolca-Türkçe Sözlük 2 O-C (Z), (Çev. Günay Karaağaç), Ankara: Türk Dil Kurumu Yay..

Medvelġev, A. ve Diğerleri, (2008). Uzbek Tilining İzohli Lugati Cilt: I-V, Özbekistan Republikası, Fanlar Akademiyası, Taşkent: Ali Şîr Nevâyi Nâmıdaki Til ve Edebiyat Enstitüsü Yay..

Munirov, K. (1960). Munis, Agahî ve Bayanî’ning Tarihî Asarları, Taşkent: Özbekistan SSR Fanlar Akademiyası Neşriyatı.

Mutçalı, Serdar (2012). Arapça-Türkçe Sözcük, İstanbul: Dağarcık Yayın Eğitim Reklam ve Matbaacılık Tic. Ltd. Şti.

Onay, Ahmet Talât (2007). Açıklamalı Divan Şiiri Sözlüğü, (Haz. Cemal Kurnaz), Ankara: Birleşik Yayınevi.

Ölmez, Zuhal (Haz.) (1996). Ebulgazi Bahadır Han Şecere-i Terâkime (Türkmenlerin Soykütüğü), Ankara: Simurg Yay..

Özaydın, Abdülkerim (1997). “Hârizm”, İslam Ansiklopedisi, İstanbul: TDVİA, C. 16, s. 217-220.

Özbek Tiliniŋ İzåhlı Luġati (2007). Özbekistan Respublikası Fanlar Akademiyası Alişir Nevayi Namıdaki Til ve Edebiyat Enstitüsü, Taşkent.

Özbek Tilinin İzahlı Lugati (1981). I/II Moskova.

Pala, İskender (2003). Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü, İstanbul: L&M Yayıları, 10. baskı, s. 251.

Rahimi, Farhad (2014). "Çağatay Türkçesi ve Edebiyatı Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi", Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/3 Winter, p. 1157-1218, Ankara.

Redhouse, Sir James W. (2006). Turkish and English Lexicon, İstanbul: Çağrı Yay..

Steingass, F. (1998). A Comprehensive Persian-English Dictionary, Beriut: Librarire du Liban Publishers SAL.

Şeyh Süleyman Efendi (H.1298). Lüġat-ı Çaġatay ve Türkī-i Oşmānī. İstanbul.

Şeyhülislâm Mehmed Esad Efendi, (1999) Lehcetü'l-Lügat, (Haz. Ahmet Kırkkılıç), Ankara: Türk Dil Kurumu Yay..

Şişman, Rabia Şenay (2012). Firdevsü'l-İkbal, Giriş-Transkripsiyonlu Metin (Vr. 336a-523a) Firdevsü'l-İkbāl, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü. İstanbul.

Seyhan, Tanju Oral (2004). Mübeyyen Der Fıkh, (Giriş-Metin-Dizin-Tıpkıbasım), İstanbul: Çağrı Yay..

Sılay, Kemal (1989). "Türkolojide Yeni Bir Yayın: History of Khorezm", TDAY Belleten 1989, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, s. 389-393.

Sümer, Faruk (1999). Türk Devletleri Tarihinde Şahıs Adları I/II, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.

----------, (1994). Eski Türklerde Şehircilik, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yay. VII. Dizi-Sa.137, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Tanç, Mustafa (2011). Firdevsü'l- İḳbāl: Munis Ḫˇārezmî I Metin (İstanbul Üniversitesi Kitaplığı T 82 Nolu Nüsha 1a-524b Varakları Arası Âgehî'nin Tamamladığı Kısma Kadar), Laçin Yay.: 230, Kayseri.

Tekcan, Münevver (2008). Hakîm Atanın Hz. Meryem Kitabı, İstanbul: Beşir Kitabevi.

----------, (2007). Bayram Han'ın Türkçe Divanı, İstanbul: Beşir Kitabevi.

----------, (2007). Hakîm Ata Kitabı, İstanbul: Beşir Kitabevi.

Tekin, Feridun (2000). "Muhammed Rıza Agehi (1804-1879)", Sivas: Türklük Bilimi Araştırmaları, S. 9.

Ünlü, Suat (2013). Çağatay Türkçesi Sözlüğü, Konya: Eğitim Yayınevi.

----------, (2001). Âgehî Divanı, Ta'vizü'l-Āşıkīn)'nın Dil Özellikleri (Ses ve Şekil Bilgisi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

----------, (2002). Feridun, "Hive Hanlığı", Türkler Ansiklopedisi, Ankara: Yeni Türkiye Yay., C. 8, s. 634-640.

----------, (2008). Feridun, "19. Yüzyıl Harezm Tarih Yazıcılığı (Munis, Agehî, Beyanî)", Akademik Bakış, C. 2, S. 3, Kış, s.199-210.

Togan, Zeki Velidi (1985). Tarihte Usûl, İstanbul: Enderun Kitabevi.

----------, (1997).“Ebü’l-Gâzî Bahadır Han”, İslam Ansiklopedisi, Eskişehir: Milli Eğitim Bakanlığı Yay., C. 4, s.79-83.

----------, (1997). “Hârizm”, İslam Ansiklopedisi, Eskişehir: C. 5/1, Milli Eğitim Bakanlığı Yay., s.240-257.

----------, (1997). “Reşîd-üd-Din Tabîb, İslam Ansiklopedisi, Eskişehir: Milli Eğitim Bakanlığı Yay., C. 9, s.705-712.

Toparlı, Recep, Hanifi Vural, Recep Karaatlı, (2007). Kıpçak Türkçesi Sözlüğü, Ankara: Türk Dil Kurumu Yay..

Türk Vahit, Şaban Doğan (2015). Ali Şir Nevâyî Hayretü’l-Ebrâr, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay. Dil araştırmaları Dizisi: 07, Ankara.

----------, (2015). Ali Şir Nevâyî Vakfiye, İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay. Dil araştırmaları Dizisi: 08, Ankara.

----------, (2009). Bahrü’l-Hakâyık (Giriş-Metin-Dizin) Hatiboğlu, Ankara: TDK Yay..

----------, (2006). Ali Şir Nevāyî, Nazmü’l-Cevāhir, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.

----------, (2006). “Ali Şir Nevai’nin Münacatı”, Ege Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, Cilt 10, 2001, s. 367-392.

----------, (1990). “Neva’i Mecalisü’n-Nefa’is Metin-İnceleme (2 Cilt)”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Elazığ.

Yılmaz, Salih (2003). “Munis ve Agehi’nin ‘Firdevs-ül İkbal’ Adlı Eserinde Geçen Karakalpak-Hive Hanlığı Münasebetlerine Dair Kayıtlar”, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları, S. 145, Temmuz- Ağustos, s. 151-188.

Yiğit, İsmail (2006). “Mûnis”, İslam Ansiklopedisi (TDV), C. 31, İstanbul: Diyanet Vakfı Yay., s.147-148.

Yolalıcı, Mehmet Emin (2008). “Türk Tarihinin Kaynaklarına Genel Bakış”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi (The Journal Of International Social Research), Vol. 1/3, Spring, http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt1/sayi3/sayi3_pdf/yolalici_memin.pdf, (02.01.2016), s. 471-484.

Yıldırım, Nimet (2008). Fars Mitolojisi Sözlüğü, İstanbul: Kabalcı Yay..

----------, (2012). İran Mitolojisi, Kökenleri, Kaynakları, Ana Temaları, İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Yudahin, K. K. (1998). Kırgız Sözlüğü Cilt: I A-J, (Çev. Abdullah Taymas), Ankara: Türk Dil Kurumu Yay..

----------, (1998). Kırgız Sözlüğü Cilt: II K-Z, (Çev. Abdullah Taymas), Ankara: Türk Dil Kurumu Yay..

Yusuf, Berdak, Mahur Tulum (1994). Sözlük Özbekistan Türkçesi - Türkiye Türkçesi, Türkiye Türkçesi - Özbekistan Türkçesi, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.

Yücel, Bilal (1995). Bâbür Dîvânı, Ankara: Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

----------, (2002). “Nevâyî-Bâbür Çağının Tarihi ve Edebî Şahsiyetleri”, Türkler Ansiklopedisi, Ankara: Yeni Türkiye Yay., C. 8, s. 804-811.

5.BÖLÜM: TIPKIBASIM

اوتوب : بولیا یکلیغ ایکی لشکر بلی حساب : اعادی دیاری بلی ایلاب خراب آباد بلغ
قویدی اهلاک دا : نه جهت کیه عرصهٔ خاک دا : آول کون توره مراد صوفی پریشان
ومضطرب احوال بولوب آقای خواجه مراد بلی کیم کوب مدت دین بری حکومت
منصبی دین خلع اجیب دورولاریدی بعضی اکابر قوتکراتیه ینک صواب دیدی سبله
انوبصبی دا اولتوغوز وجانبن وهمیدن اوری بلی معزول قیلدی چهارشنبه کونی
کیم سلطان زرین قبای آفتاب فلک جهاری ینک تسخیری اوچون کوب
قیلمک حضرت خاقان سعید وقآن شهید کوکبه والاوبدبه الحصینی سبله قورغان ینک
جوانبن احاطه اجیب صفوف نصرت وقوف اتسویه یلیب سوکرا حضرت اعلا خاقانی
بعضی دولاورلار سبله کیم ملازم رکاب عالی دورولاریدی مستعد حرب وپیکار نشسته رزم
وکارزار اولوب سعرکه کیم اولان ینک هرکناری دا آرام کزین اولوب دورولار
قلعه اهلی کیم اولحضرت ینک حملهٔ صلابت انگیز ووستبر ومهابت آمیزلرین
کرآتا بعد الاخری ومرآتا بعد الاولی کوروب مغلوب ومنکوب اولوب ایروبلاریدن
بوواقعه لی متاثر بده قیلدی لار عجب اهرکس استیلا تاجیب خواجه مراد بلی قورغان دا
صوفی ینک اوستیکا هجوم قتلیب آلارنی خواه ناخواه مصالحت ومطاوعت ایلمغه
دلالت قتلیب یلار صوفی لار جان وهمیدن ملایت سبله قلعه لی ینک شورشیده لیکین هر
توره مراد صوفی آقای ینک اشارتنا سبله هر پاره صنادید وتکراتیه ینک مصاحبتیدا
قورغان دین چقیب سکندر خواجه یک آبادی کیم سلم اذا لیق سمی سبله رزم کاه غه بار

ایشینا زبونیاشی وقلمان بهادرنا کیم توکمرات لشکری دا اتابای جنیدین
ممتاز وسرفراز دورولاریدی اسیر قتلیب خانمز مغفور ینک حضورینه کیلیب وردی
واشارت والا سبله بویی غه اوروب دورولار وشیخ بهادر آتا یازسکپ یک بولاد
آتالیق نا کیم نجار اوین توره صوفی غه کومک کیلیب دورولاریدی خمار
قیلمک بوطریقه دا مبارز لار وبهادر لار قتل وکسش عاصی موفور وکوشش ها مبذول
لقتله ینه قیلکوروب اعادی دولت دین کوب کیشی مقتول وماسور بولوب دورولاریدی
دوشنبه کونا کیم آی ینک سکزمنی الاخر سه دورولاریدی یاماق تیغ آوروشه واقع
بولوب حضرت اعلا خاقانی ینک غازیوی حلادت ونیروی بخت عنیدین جماعه مفسده
هزیمت تاپیب سپاه نصرت پناه منصور ومظفر بولوب دورولاریدی واقعه نا الشا الله
اولحضرت ینک اوزتذکره همایونیه داخل قتلیب لقضیب بیلا آیتمور میرزه سه شنبه کونا
خلد مغفور یاناآتاسنیب قلعه سیتدا غرکمین لاز نا کیم ملذ ینیم امام قالیب
دورولاریدی پایمال وتلوف قیلدی وروب دورولار اتفاقات حسنه دین دوزیکم
خان مغفور بوسفرغه رکوب قیلیغان کونلرین بری دا زل الله جنوداً مصدقه سی سبله عموماً
جمیع ممالک آرال دا خصوصاً قوتکرات ها جتی دا ملخ سپاهیر دیمه دیلر کرآتا مرآت
مرور قتلیب قاچیب شوزراعاتیدین اثر قویمادی حتی یماج داودی دمال ومواشی لاری غا
یاپوشوب یماک غا مشغول بولوب دورولار نطفم توتوب یبرولرین جبیر نصرت شعار
نجوک کیم سپاه ملخ پشمار سپاه ملخ هم جهان نی توتوب که خرلشکر بدیک عدد دیک

ایروی کیم تورہ مراد صوفی اکنکا التماسیلہ کیم حضرت اعلاخاقانی ایلکاری قدم رنجہ
قیلار تکیم اولحضرت ینگ داہی یتی غادسیتمان اورو سنطخ شاہ ایلی
ایکن وبطمن بولبای نیز خواجہ مذکورا یچا للملکتہ ستدعا سین قبول قیلیب آمنیف
مدعاسین حضرت اعلاخاقانی غہ عرض قیلدی اولحضرت بحسب کماہیلون ہیرہ ایلیق
وہیر قبلیح اینانق سیلہ بارینیب ایل اوصافجہ تیمارکی سیلہ تورہ مراد صوفی ینگ
تارکاقتخارین اوچ ترپاغہ تیکورو ب دورور قطعہ ایکہ دشمن غم بولیلہ لطف ومدارین ہ یتیا دور کوکنہ
اسپر فرصت ہ دوستلار غہ تیوشلہ الطاف ینگ ہ باہواول نوع ہیراولنوع دولت ہ یتورد مراد
صوفی اولحضرت ینگ کاہ جا ہ یونغہ حرنا رکمارین سورتوب عرض قیلکورو ب دورور کیچ آق یکنیز
حضرتیدین ہیرلار ینگ کن ہمینیز نہ تیلاب مرات خاطر ہمیزدین خوطرکدورتین رفع قیلیب یکنیز
تاکیم آقام یاذوم سایہ چاہ تینکنیز غہ کیریب ملازمت سادہ ہ تینہ ہ شقہ اولاب قیلیب بوعدمات
سیلہ حضرت اعلاخاقانی نصرف عنان قتلیب آقاسیدین آلارینگ حرامی قدیمہ وصدیدہ
تیلاب دمحمد کوتوال سیلہ عنایت ہ مارسال قیلکہ حون کیچ کان کیچ اولوب دورور اردو
خان بمغفور رحمت قتلیب بارکاہ عالمپناہ عز نزول اجلال کورکوزوب دورور
وسع اتنا ہ آیا ینگ غہ سی داجمعہ کونی حضرت اعلاخاقانی سیلہ ہیرینغ ہ آیا آیالیق قورغانغہ کیریب
صوفی نارپسندیدہ صفات لاری وشایستہ خدمت لارتقدیمہ تیکورو ب روح روان وجوہر جانین
اولحضرت ینگ مقدم ہمایونینہ ساچیکیسیلہ تورو ب دوشورلارینہ کونہ نفیسہ تادیم قیلیب ین
سونگرا خواجہ مراد با اولحضرت ینگ مدرسیتیدا قورغانغہ یتیب حقیقت وارد ودربار ملائک مدار اولوب سلطا

لو سلیق

بوسلیق خرقہ فیضہ جہ تخاص قیلیب حضرت خان بمغفور کرحم جبلی مقتضای سیلہ آینگ ینگ
عنایات کامل ونوازشات شامل بقدر یمغہ تیکورو ب کمرطلا وخلاع کران سیلہ سرفراز قیلیب
باغینغ شادی وتماشالاری کیچیشینچہ کونہ دورور ایروی آرال حلوتینغہ نصب قتلیب
اوزقورغانغہ میارب دورور دوشنبہ کونہ ہیرشاہ یازآیالیق خواجہ مراد با ینگ اولوغ
اوغلی حاجی بیراد سیلہ تورہ مراد صوفی ینگ ولدارشدی دوستمحمد سیلہ شاہ ایلیغ قوسزات
ینگ بخششی سیلہ ایرین نوکرلاریلہ درکاہ عالمپناہ غا کیسلو تورو ب دورور بمغفور
اول دیار ینگ انظام ونسق قیلیب فراغ تاپاندین سونگرا ای ینگ سیلہ
پنجشنبہ کونہ فتح وفیروزمندلیک سیلہ مرجعت جانبی کوچیل اورو ب
خورشید جہان کردیا یکلیغ کوچ کوچ قطع منازل قتلیب آی ینگ اون اوچینچی آیچہار
شنبہ کونی کورلان ینگ حدودی غا وارد بولوب حضرت شیخ لمنیخ غا یتیب آیا
علیہ الرحمہ ینگ جوار فیض آثاری دا دریا قیرغہ غا توشدی واول کیچہ دریا دین عبور
اوزجولی سینہ نزول امتدا وصولی سیلہ مطلب بلوغ ہ تیکوردی وصبح
چاغی اعیان حضرت وارکان دولت کیمہ سیلہ دریا دین اویتی لار اول کون خان
مغفور اولوغ توی بیرجہ جمیع امرانہ سروپای شاہانہ وانعام بلاکرانیہ بیرہو
برمونسل بلوغ باغینغ لاب شنبہ کونی کیچ دریا دین اوتوب توشدی وآی ینگ
اون تیچی سی دایکشنبہ کونی دارالسلطنہ خوارزم ارم بزم بنی قدوم میمنت لزوم
سیلہ رشک لکارغانہ چین قتلیب سرفتصیر حضرت اعلاخاقانی ینگ بریی غلام ارادتین

و ملازم لاری دین دور و ایردوم اول کون حضرت اعلاه خانه نینک ملازمتینه
شرف بولوب طالعه دیدار همایونیدین کوزوم نی منور و کونکلومنی فرح قندیلدوم
و فرامید بیه بورهانی نالسلیکا چیکیب تیکیش قندیلدوم رهانی ای جانم میکنب
صدر غا هر زیب و نگار فیل بار و یوتینک جمع صنعتی فوغا
گیسلکوبی وقت زده لارساری بوکون نا قبال پله سفر دین اول شاهیوار
یوت تنگ گیسلکانه نینک دکری دار دور رعیت خان مغفور تنگ صدیقه
طائف و هراسان بولوب کورکان و آرک نینک کنارغه بارغان دین سونگ الاغه
قراجوقه و قیر ملیشر دین تعدیات بلاغا یه و تجاوزات بلانهایه تو یوب لفظه
واولاق حقی دین تفتیش لیق چیکیب دور لارو هوا نینک تعفنی دین مزاج لاری
طریق عبد الدین منحرف بولوب کوب کیسه آرای کسل و بادیه همای
اجل بولوب دور لار خصوصاً خوارزم ارم بزم دار السلطنه سی تنعماتی نینک خانه شاهی
دین اوغوز حیرت آهیمنا زیه چکار دور و ایردیلار و بو دیار زینت آثار نینک هوای
معتدلی هوا سیدن مزاج تمنا لارنغه خار شر توشار دور و ایردی بو جهتلار دین
بلی احشیار کوچوب عقر بنت صفر داخوارزم ارم بزم دار السلطنه سی نوا حی سینغا
وارد بولوب محمد بیازا تالیق و قوانچ صوفی و یسل و عوض بک و بردی بک با شلیغ
صنادیدیوتیه بعضی اعیان حضرت نینک واسطه سی پله شرف اندوز حضرت اعشتال
ملائک پاسبان بولوب دور لارو خانم مغفور امرای عظام مملکت تنعاتی پله کنه لارنغه

201

پرده اغماض حبیب منور کوم کان ناحیتین میرالی تخلیص سیدین سونکرا آلارغا مرحمت
و میرالیکا باکی آریق نصاخانی و اما و اوکینی شفقت کورکوزوب دور لارخاقان غفران
پناه پله بخارا والی سی حیدر پادشاه نینک سرپنجه زراع توشاکه
یینک و اوغاتی و ارین مدار التفیتا پیشیر و شعشعه تیوشاکه نینک مقبل لاق
و خانم مغفور نینک بخارا رتکرتماز نغه افواج بویورغاچ و آلارسینک اول دیارغه چپاول و
وقایع بدیعه نگارنده سی و بدایع وقیعه کذارنده سی یعنی قلم عجوبه پرداز بولوب خلیع منصوبه
طراز لیغ قیلنوب سید دور کیم حضرت پادشاه مغفور و شمشاه پیمبر و ابوالفتح
ایلتمور ازمحمد حسین دور غان کیم اراده ازلی و مشیت لم یزلی پله فرمانروا لیغ
اوجی غا آفتاب جلالتماب و کیک ارتفاع تاهیب شجاع سجاعت و هرتوسیاسی حرب
وار اباد و لیب و بلند ولی روشن و منور و تیک حصار شیشتار غایت حشمت و جلدین
تیره روز و کدورت اندوز بولوب عداوت طلمانیدا با ل فشان هوای خصومت بولدیلار
او سلدین بخارا والی سی میرحیدر پادشاه ولد امیر معصوم شاهمردانا یق
کیسه اغنجه بولوب دولت عالیه نینک عداوتیدا ثابت قدم و بخت هم دور و ایردی
اما وقت مقتضای دین مدارا و مواسات میلور ایردی لمی جناب ملکیت مآب پله
نیران حسد کانون سینه لاری التهاب تاهیب او لجهت نینک تحقیر نغه بلکه تمدیر نغه
اجتهاد کمرین با غلادی بو جهتدین وحشت و نزاع سبب با آندین نکر و قوع
تاپی کیم او لمجددین بعضی سبب لار ذکر قضایق ناکزیر دور انینک او جون کتم ال

اضافت تاریخ معلوم بولسون کیم حق تعالی نینگ جانبیدن اودور اداغلر اوبکیم
میرالی کیم بخارا کا روانین اوروب دودور ایردی آندا قدودور کیم یوقاری دا
ذکر بولوب دودور ایردی خان مغفور آنینگ التمای پسله میرالارغا کوشتال بلنغ
پیر بیک یفان المانی ستر داد قتیب آنکا میار بردودور اول سنتدار لینگ
کذر لنغ اوزنیه حق تعالی نینگ سر لنغ یوزدین او لحضرتنینگ قرا قچی لار شرکتیغه
نسبت قتیب یانی یال نینگ طلبیر پسله میرزا عبد الرزاق تبتنی
رسول قتیب نامه وحشت آمیز میار دی خان مغفور غه اگرچه بقایت شاق
وکران بیک آنا کال بروبار دین آینکه بیک یفصان غا بحسل قتی دی
فرد ا ایلغار نامرد لار غه شیلنغ ذ رشتنی آرتار انکا قیلمای سر آینغ کی لاجی
سبب اول دودور کیم میرالی واقعه سیدن سوکرا آینکه ایکی
یوز اون تو قوز داحوال زم ارم زمینینگ سخی بردین کی کوپ نیه اینتمه بیار دی
پیشمار پسله اولوغ کار وهنی بولوب شهد تقدیر ینگ غیبتی پسله مرد ودین حضرت
دودور ایردی حضرتغا تبغیه دا خل بولمانداتراکمه دین مسالو حماعه سیر کیم
تابع وسر نزد کنی دودور ایردی اول قوم ینگ شه ارو ارازنا رهبر لیک
طرقیدی پسله کار وانغا غارت قتیب کوب بکلاه نامشتهار دی
بیتکه دودور لار بیک پادشاه زهر سن لار غا تنبیه بیله بیدا
مروت دنوازش لار کوزوب نامیخ ارزم ارمزم دادا سلطنه سرکار وانیغه او لار غا

ترجمه وتحریص قیلدی اوچ الابرس اول دودور کیم بولاداتا لیق ینگ
اولادیکیم بدخواه بولوب بخارا غا بار دیلار کیم پادشاه آلارنا خاطر مغفور
ینگ غرغه سوا پسکرانه دعوطلب مشفقانه پسله اوزنیه مقرب ایتیب چون
خاطر مغفور قوکرات لشکرینی سخیر ینگ اراده سی بیله آرال جانبی غا نهضت قیلدی اول
آتا بیانه بیک لدینکبولاداتا لیق نی خان مغفور ینگ ملازم لیغی دا ایلهار ممالکی دا عنبر بخواه لار دین
لشکر سنگین ترتیب بهریب تورده مراد صوفی ینگ امداد ی اوچون قوشغه
میار دی آندا قدودور کیم یوقاری دا ثمه ذکر قتیلیب دودور ایردی تورتنجی
سبب اول دودور کیم آینکه ایچی سی اهریدین نامرتوره خان مغفور پسله دودور
ولکیمبت لیک طرخین سالیب مرتفعت نوزبردین رسل ورسایل میار یب رفت آمد
قیلور ایردی اول بودوه دین مکدر خاطر بولوب بعضی همکیشلار ینگ اغراض
وفسادی بیله دین نامرتوره نامروسلکی تهی دین معزول قتیلیب ایکی سر کرده
میار بیدودور کیم آندا توتوب اوزلاری مروغا تمتصرف بولغا یلار دین نامرتوره آلارینگ
مکنون خاطرلرین اگاه لیق تاپیب شیر توقا به ینگ ایتمای پسله بسر حستلیک
قتیلیب آلارنا خبر اغا تیکوردی وخان مغفور ینگ اتیغه خطبه اوقوب اطاعت
واتفیاد لوزیدین خلاص نامه سین دربار غلک مقدار غه میار دی آندا قتیم سابق ندکور
بولوب دودور ایردی اچتهبدین حضرت پادشاه ینگ عداوتنا مزید وتضاعف
بولوب دین نامرتوره ینگ فتح واستیصالی اوچون کرآتا مرت سپاه میار یب

سپهسالار اعظم حواله نمایند که توره مذکور ینگ معتبر کشی لاریدین دورولار ایردی اولوتور
اولتوروب دورولار و اتاکون بکلربکلاری مراد اسیکا ایلغار ریسالاریله چاپوروب اتلاری
دین ناصر توره عرضیه احوالین حان مغفور ینگ حضرتلرینه بیان ایتدیلر حان مغفور
اول بهادرلری مقویه دائما کارزار حقیقت دورولار ایردی بو وقایع مذکوره تکراری اولمقدن
نادره عضینه دائر ان بولوب سنه مذکوره دار مضان المبارک ینگ توقوزنجی کیجه
شنبه کونی دورولار ایردی بجارا مضافاتنه ینگ ترکتازلر اوچون سپهسالار آتالیق نه ایکی یوز
نفر سپاهی کیسنه کذار سپله بولوردی آلار توراکول و وارذازی توسنلرین تاخت
تاز قیلیب یول و بجارا کاروانین تالاب غنایم فراوان سپله حضرتلرینه کورکوزدیلر و اسپر
ولکی آتالیق دین سوکرا افواج قاهره مذکوره جیاول و دلغه بولوروب مورلار بهاء مضافاتینه جمع
متعاقب جیاول و دلغه اوروب بجارا جماعتینه رستاخیز سالیب سپهسالار اولغ ینگ فوج
دکری ایسیلکی آتالیق جیاول و دلغه بارغان دین اوترت کوندین سوکرا قیات دوددمانیدن
اوروس قوشنی بهادرلریدن سپهسالار اینالنای حضرتلرینه قصب سبقت قیلیب
الیتیب دورولار ایردی جاوودورولار اچون عسکری سپله ایردار یولینه بولوروب اولدی اول
پیشکر کوندا بجارا کاروانین تاراج ایتیب بایدکی فوج ینگ واقعه سپهسالار دورت
هم اول مضمونده دائر نصرت ینگ اکا بریدین آق بایتیش دیکر قاچغینه ینگ
حاکمی ملا ایسکلدی ینگ اوغلانلاری قراقلپاق سپاهی سپله آتلانیب بجارا توبه سنه
دین منهج قویه یی ینگ آتالیق سپهسالار اولتورغان قراقلپاق جاهیه غنایم فراوان دواب

203

باقی باین سپله نعاوودت کورکوزوب دورولار بوسفر ینگ مدته یکرمه کون
دورولار ایردی فوج لاجین ینگ واقعه سپهسالار دورشاه آباد اکا بریدین یاز ایاق کیجم
آوشر یقتی سپله دورولار ایردی بیوت وشاه آباد اوزکا دین یکرمه بش
کیجی سپله ایردار یولینه مامور بولدی آلار ایردار تا غینه یه کلکان دا بجارا اچره کیکا
کیسم فرمانی دین کیسلا تورغان کاروان ینگ آکدغینه بدرقه حقیقت ایردی
یولوقوب مبارزت قیلیب سپله کوب کیشیله هلاکت و رطه سی غا تاشلا دیلار و کوب کیشینی
اسیر قیلکلدی لار آلارنه تهیه ریاد شاه ینگ حکمی سپله بجارا دا اولتوردیلر
توره لاجین فوج ینگ واقعه سپهسالار دورلوز کیسه مهار اسپ دین کیسه سپله مار یاب الیجکلیک
توابعیدین کوب قوللرب مرحمت قیلدی پیشکر لاجین فوج ینگ داستانی
عید فطر کونه میرالی سپهسالار دین نادر سردار اوزبک وعیرلار اسپهسالار یولوز
یکرمه کیسه سپله نوزآتا ینگ اوغلی اچون بجارا کاروانینه آستر نهب وغارت
اوروب کوب اولجه سپله مرحمت کورکوزوب دورولار الی لاجین فوج ینگ مالی
شوآلای ینگ اوغلی اوزبک سپهسالار اینالنای قاچقینه سپهسالار دورت
سپاهی دین هر بولاک کیسه سپله سرکرده تعلیب یینگ بولاقدا بجارا دین اوروس عاما
بارلا تورغان سوداکرلرنه قتلعام قیلیب اموالین کیسلا توب دورولار تیمی لاجین فوج
ینگ افنا سپهسالار دورلوز واقعه ینگ تورتلاجین کونی کیشینی کوندیزدورولار ایردی
قوقنی ینگ اکا بریدین موسی مایی بیوت اطمینه توشوت سردار اوزبک وترکمانیدن

لوزادن کیمیسله باریب جیزآباد توسه‌ای دین قاقشتلوق جانب اول نواحی
ننیک قراول لاریدن ایکی کیمسنه اولتوروب دورولار واکیشی کیمسنه واولوزاکی
قول امیر قتلیب بهنایت مال غنیمت له‌ای سنگ اون سکیز رأس
کولی خان مغفور سنگ ملازمتیغه لوی سنگا سیدامشرف
بولوب دورولار وانینک بوقدمتی اول حضرت عا معقول ومقبول توتوب
منصبین ارکاه مروت ومکرمت قتلیدی سکیز لاجز فوج ننیک دی استاد ورد
ماه مذکور ننیک اون بشلاجز کوزه کیشمیشه کونه دورو رارده‌ای اوزبک وعیرالله التونسن
جلودین لوزادن کیمسه لوبوب خوارزم ارم بزم دین آمدنیب اردوزننیک تحالیسه
یولدین بخارا عا بارا تورغان قزاق ننیک سوداگرین تاراج قیلیب بخارادین
بعضی قزاق سیله قیلغه ننیکورو ب مزحمت قتلیب دورولار آتا یاز ننیک
بخارادین کیلیب حاجی وبل اورمانی وعبدالله سردار ننیک بخارا عا بارسه تارا راب
سکا یغه دستبرد یتیکورماکی وخان مغفور ننیک رکوب قیلیب مزحمت کوکه
وبخارا ننیک جیرکی ننیک بازرکان نه کیلیب جان مغفور ریا منهضت قتلیب اعدای
دولت ننیک بهزیمت بیکلیرچ توزماکی قتلم اعوبه بخارا بولوب واقعه کذارلیغ قیلکورکیم بهر
خجسته بنیاد دوشنبه ننیک آوخیر والشکر سنگین وعسکر کوه تکین ترتیب بهر
حرب بی ایاق وکیاوخواره باشلیق یتی سرکرده لی خوارزم ارم بزم اوستیغه بولوب ودوور
آتا یاز ننیک وبخشیواد ننیک اوچ اوزکیشی سیله ایلکاری میبارد ی الار قیر اولدین کیلیب سنه

ننیک دا غیرایکی اوزسکیز مه هروم محرم یوم السلام ننیک توقوزی دا آدینه کولی خانغه ننیک
توشیدا اولتورغان قزاقلاق فی جانب معاودت کورکوزدی لار اول کونه عبدالله
سردار لهرآتشیر کیمسیله کیسم هرجاسی ننیک کیشیلرین انتخاب قتلیب خان اوزی
آتا یاز ننیک دین جیرنزاراب توشیدین دریاده عبور قتلیب بخارا جانبی ولی
دریا قیرغیرلیغین عازم بولوب دورولار شنبه کونه نظرلای خانغه ای وکیرکاه
ننیک قتجاق خانغه ده نزاراب لشکری سیله هرجاسی اوزتوشیدین دریادین
کیچیب آتا یاز ننیک تعاقب قتلیدیلار آتا یاز ننیک کیلیکان یولی دین قیرسیله
باریب دورولار ایردی سوینیرلیک جیرنزاراب ازبدین میناآلای مزحمت بولوب دیلار
امامعبدالله سردار پشرکوندا تاراب نواحی سیغه وارد بولوب توقف
قیتکلدیلار کون جهانکردی مغرب بهنا نخایه سیغه کیریب کوکه سیاهی
فلک تاراپای غه شبیخون اوروب دورولار سردار دیشن سکار دولار سیله آتلانیب
تاراب غا داخل بولوب دورولار آتلارینه سوو بوغوز هرسیدبست آتلاوالین نهب وتاراج غا
آهیب ورباط لارنی غیروی جلادت سیله مفتوح وویران قتلیب غنایم فراوان واسارا
تصرف قیلیب دورولار عنان عزیمتین خوارزم ارم بزم صوبغه مصروف قیلدی
قیرغیل رباط نه میکان داعبدالله سردار مرض سکته سیله وفات تاپیشیر دور
رجعنا الی المقصد آتا یاز ننیک ننیک جیاوولیدین بوردن جاسوس لار منهی لار جانب اچاق
ننیک آتلاوچیرنزاراب کیلیب دورولار ایردیلار بوحمیدیه خان مغفور آتا یاز ننیک

والده سیدین سوکز اماه مزبور بنیک اون بهری دایکشنبه کوئی خوازرم ارم زرم دین
رکوب امیتب دریادین اوتدی وچهرکیک هالی صحیح بولغان دین سوکز اسپوکوبلغان
بارب اوج اوچاق دینک سوت عاقراول میابیب لوزت پشرکون توقف ایتی
قراول لار فیرل رباط غه صه بارب یخبار اعسکر دین خبر معلوم بولمادی دیعیدالله
سردار ینک لعشر وچهرکیک بولوقوب آلار سلیه مرعب قتلیسر لار وخان مغفور اعلای دولت
ینک طرسه فی دین خاطر جمع بولوب فرسنگ کا قوبیدورور لار وبرتخه کون اول
ناحیت واسکارغا اشتغال کورکوزوب صفرایه ینک توریتدا سشنبه کونی
دارالسلطنه خجوقفه نزول سرت وسلیه آمین بند لیغ تیکروب دورور
ایساق کیسکیرمدینک سپاه جرار سلیه بواسطه عبدالله سردار ینک
کیسیدن کلیب کوکردلی وخان مغفور ینک آینک قصدی عازکوب قتلغانین
اشیتیب قاشم دین ایلکاری کوچالمای اخاحیت قتلیب دورور ایردی خان مغفور ینک
مرحبت اچیخانین بحقق سلیب آی ینک آلتیلا بخبر سیدعاشنبه کون اکسلیب بازرگانغه
توشوبدورلار جمعه کون اخبر تاپیب خان مغفور ماذدین سوکز اسپاه جرار ولشکر کنیکزور
سلیه خوازرم ارم زرم دارالسلطنه سیدین لوای نهضت لی حرکت کا کیروزوب قراصی
ینک خدوی دالموبه یاکلین مضرجنابم اقبال ومتوکوکبه جلال قتلیسکلدوکیه دارونه لار ینغه
موقف جلال دین فرمان واجب الاذعان عزنفاذ تاپدی کیسم ایرتاسی صبح غه صه
فرصندلار دکیه قوعای معسکر همایون کنارینغه جمع قیلغای لار تاکیسلم انصرتا

سلیه

205

سلیه تیرراق عبوراتیکای اول کون انداظرای فرمان بوجی سلیه
خانقاه جهرکیک آب خانقاه فرصه سیدین دریادین عبوراتیکای ایردی
عصر سنکا سیدانجار اجهرکی اکسلیکلین فضل اوصلین سیدمحمد
ماه روی ولدارشد سیدآتا قدس الله سره ارسه ینک جوارینغه
آثاری دالی مغفلتدا تاپسیلا بیدین آزراق کیسنکه اس رتیدی ای یارندار
الله نظرای قاچیب قوتولوب دورورکیت غفلت حالتیسیدورور
وخصلتیسیدورورندموم غفلت میتدی عازکرفتار بولغان هلاکت ورطه
نابودورور لاول میتدین قوتولغان سعادت عالمیسیدا غابت محمود
بیت کیسم که غفلت ایرور شعار فنی ۞ بولسه تانک بوق هلاک جان شی
آعدای دولت کیچه جسم اوسپک برحوی ینک رباط غه نزول اجلال
قتلیب جان مغفور ینک قراصی عاقتوشکان جبرزمین اشیتیب ضمیر عداوت
تحمیر لاری عازعب وهراسیتیلا تاپیب قتلالای حروقتی
رباطینی اوتلاب قاچیبدورور لاروکمال خوف دین هیچ یرواقوفیت
میتلا آلمادیر لار طلیعه صبح دین سوکز اسپاه نصرتپناه دین بعضی
منجمنده دریادین اوتوب تعاقب قتلیب کوب شینی اسیر قتلیبدیلار
والیشتیم کم مسکین سیدمنک جواریدین بازرگانغه چیکیلیوز دیزکوراک
یخشی آت یاراماری قالیبدورور یخوچپ قاچمالی موندین معلوم بولور

قطعه زبی شهنشه صاحب شکوه و عالیجاه ۔ که چیک صولت ایلدیمتن اوزره اجل سپاه
تعال الله این آوازه و صولت ایدنه بولورسه عدو بی ثبات روی براه ۔ خان مغفور فتح قورلی
منگلیک سلسله آی نینگ اونیکنجی سیدا چهارشنبه کونی قیمیت مقر سلطنت غازی ایچی
خان مغفور منگ توره مراد صوفرنی مخالفت لمکیه جهتیدین مملکتدین خطا غنی
وآینگ بوری غیبت واسکرکردانلیغ تاریخ بجار اغا بارغاسی خانه بدیعه طراز
بولمایکلیغ فشار و ازدحامیدین کورکوزوکیسیم حوالی خان مغفور و مکرات نی آیب آرال منگ
حکومتین خواجه مراد بیکا مروت و مرحمت قلیب بدوروللا خواجه مراد با خان مغفور
نینگ تقویت و مظاهرتی سبکه کون کون ترقیات بیرب آرال اکابری الجمله آینگ
غلاری نی اختیاریدی لار و توره مراد صوفرنی غه اولغ اتا نی شمار قلیب غایت
حقد و حسدین آقا سنیکه لعث آغازنیب قتل و استیصالین پیش نهاد خاطر
اولجهین صفر غم اخیرده انهضار آینگ اواخرنی خواجه مراد بی بیان خان مغفور غا عرض داشت
میاریب دوروداینی سبدن سکوب و شکایت قیلسه کرم اولجضرت همایونیدین تهمر شاه نازله آیتی نی
لشکر نصرت اثردین منگ جرار و مبارزت آثار و جلادت اطوار و صلابت
کردار بیشمار سپاه آلی تودوباق لیق اوچون و مکرات غا بوریوب دوروللا
مذکور آتالیق ربیع الاول آینگ توقوزی دادوشنبه کونی و مکرات غا میاردی
وکیرمدوروب دیب خبری کلیب دوروروره مراد صوفرنی کیسم مخالفت تاشی دین
بولمایکلیغ حادثه نا اوزتماید امعانه کوروب جهتیدین طریقه سین مرعی توتماریدی

او غلان للاری ملازم لاری پسله جلای ولمن جهتیدین قلیب خوارزم ارمن یرم دارالسلطنه سی
تینگیزر منگ غربی سواحلی قطعه سنی اهیب دهشت قیچا قدا قرات
منگ لاری آسینه باردی قراقلار آنه توتوب او غلان لاری پسله ملازم لاری نی
چوقانیب و یلقوچ قلیب مرکب و اموالین تاخت و تاراج قیلدیلار بیرنچه قرا
سوکنکلار بعضی قراق اکابری منگ واسطه سی بیله قیلیب و بنده لیکدین
مخلص تاپیب آچ و یالاچ یوزلنیب شفقتیدین او زلارین یانکی دریا کناری دا مقیم قرا
قلپاق منگ اولوغ اورون لاری نینگ پسله سی غایبیتکه روب دوروللار
وندکوراورون لاری آینگ تعظیم و تکریمیغه سعی و کوشش قلیب اولاغ و آزوقه هر بیب
بجار اغا اوزاتدی حیدرپادشاه خلف مغفور منگ زغمر غه آلنی دلداری ایچون
کورکوزوب جلعت کراغا یه پسله سی سرفراز لیق تیکوروب دوروللار
دلکش و استقامت تعیین میتجا طرخواه و وظیفه لار مقرر اتیدی امیر یانظیر
شاه بیناز آتالیق سپرنجه کوندین سوکنکلار توره مراد صوفرمنگ قیچاق لغان دوسخواه لاری نی
کوچوروب مرحمت کورکوزوب دوروللار وخان مغفور منگ ملازمتیغه سرفراز
لوبوب خواجه مراد با منگ تحف و تنسوقاتین اولحضرت منگ نظر کیمیا اثرلرین
اوسکا روب دوروللار واول اوچر داحضاری بردی کنگ عسکر بکریم منگ همراه
بهادر و مبارزت اطوار سکیت لار پسله سی نی اسرحداتیغه باریب انجکیب دا نجی
حدودی دین جلی غنایم و اسیر سکیر قلیب مرحمت انکین توزوب دوروللا

SAYFA NUMARALANRILIRKEN 207 .
SAYFA UNUTULMUŞTUR

بوندکور بولغان جماعه نامسپهدار و سپهسالار عسکر قتلیب جوارزم ارم نزم دارالسلطنه ای
ینگ و ستیغه بولوروب دورور لار آلاری ینگ اوسنه ایکیسیدا شنبه کونی
یتوه بولونغه کیلیب توشوب دورور لار جانب مغفوراری سینگ اوسنه تورتدی بخی سای
دوشنبه کونی دیده به تمام وکوکبه مالاکلام سپله لدغه اوچون جوارزم ارم نزم
دارالسلطنه جیوقدین رکوب قتلیب جای نقاره نواحی حسین بهادر همایون
قیتکلی اولکونی بجارا عسکری دغی دریا ینگ شمالی داجان مغفور
ینگ نقاره سپیدا توشوب دورور لار وبوغرکون کوچوب جان ینگ رباط بینگ
محاصره سی اوچون بنصفت لواسین جلوه نما گیر کوزوب دورور لار جان
مغفور هم دریا ینگ قبله سیدن حرکت قتلیب یامان اولیغور نما
نزول مرتب دورور لار چنبشنبه کونی جناب وزارت مآب نظام الدوله
والدین محمد یوسف مهردار عسکر اورکنی رماک اوچون کیمه اوستیغه مقرر
قیتکلی واوزبک ارکان دولت واعیان حضرت سپله دریادین عبور قیلیب بیک
آرناسی سپله دریادا ارآسین مصرف خیام اقبال ومتکر کوکبه اجلال قتلیب دورور لار
بولسونکیم کیسیک آمویه شعاعتین بیر شعبه دورور کیسم کهنه کات ینگ جوین
اوتوب یانا آمویه نما قویاره اول کون خبر کیسکه کیسم قابل توقت به ولد
سجاری داد خواه لباب وزیر یم دا غیر ایریاری لشکری دین سینگ کیسیخ
سپله ایزدا کیسلور بیر امیر وله آتالیق دا امیر قتلیخ ایاق اوزب

بوندکور بولغان جماعه نامسپهدار و سپهسالار عسکر قتلیب جوارزم ارم نزم دارالسلطنه ای
ینگ و ستیغه بولوروب دورور لار آلاری ینگ اوسنه ایکیسیدا شنبه کونی
یتوه بولونغه کیلیب توشوب دورور لار جانب مغفوراری سینگ اوسنه تورتدی بخی سای
دوشنبه کونی دیده به تمام وکوکبه مالاکلام سپله لدغه اوچون جوارزم ارم نزم
دارالسلطنه جیوقدین رکوب قتلیب جای نقاره نواحی حسین بهادر همایون
قیتکلی اولکونی بجارا عسکری دغی دریا ینگ شمالی داجان مغفور
ینگ نقاره سپیدا توشوب دورور لار وبوغرکون کوچوب جان ینگ رباط بینگ
محاصره سی اوچون بنصفت لواسین جلوه نما گیر کوزوب دورور لار جان
مغفور هم دریا ینگ قبله سیدن حرکت قتلیب یامان اولیغور نما
نزول مرتب دورور لار چنبشنبه کونی جناب وزارت مآب نظام الدوله
والدین محمد یوسف مهردار عسکر اورکنی رماک اوچون کیمه اوستیغه مقرر
قیتکلی واوزبک ارکان دولت واعیان حضرت سپله دریادین عبور قیلیب بیک
آرناسی سپله دریادا ارآسین مصرف خیام اقبال ومتکر کوکبه اجلال قتلیب دورور لار
بولسونکیم کیسیک آمویه شعاعتین بیر شعبه دورور کیسم کهنه کات ینگ جوین
اوتوب یانا آمویه نما قویاره اول کون خبر کیسکه کیسم قابل توقت به ولد
سجاری داد خواه لباب وزیر یم دا غیر ایریاری لشکری دین سینگ کیسیخ
سپله ایزدا کیسلور بیر امیر وله آتالیق دا امیر قتلیخ ایاق اوزب

یورکچی سپه توقتا به ینگ کستجا لیغه بولوب ولدی مامور لار قلعه سیله دالکیم کهنه کات
ینگ اعمالیدین دوردو رتوقتا به غا مقابل بولوب شیرغزنده وهر دو رنده یاخلیغ
اعدای دولت غازی حمله سیله کورکان همراه ارکان ینگ شتاب به تنزل بولوب انات
التعسر دیکپ یشان وتسوق لوب دوردو لار وبهادر لار اقتعاب قتلیب
یارمین مقتول وبارمین مامور قتلیب بدوردو لار اوطه لیدین مقابل توقتا به دلباب
ینگ حاکم اسارت میکنغه چیقیکیلدی شعر بخوشتر دوردکیشی
کورکورزوب دار وکیرز اعادی لی قیلاق قتیل وسیر بندی قیلکورکلار
بسی سر بلند عدو لارنی کورمالک ذلیل وخوار مند امیر سنم مذکورین اعادی ینگ
اسراوباشقرلارین خانم مغفور ینگ درگاه فلک اشتباهیغه ینگ قتلیدیر
خان مغفور سراوباشقرلاردالسلطنه خوقوغه میاریب قابل توقتا به لی کیم
آغیر جرنمدار لوب دوردو رایردی مرسم پادشاهانه سیله تفقد واستمالت
قیلیب اورکنج خانی سیله لیدیرغا میاریب تیمار دارلیغنی امر قیلکلار اما امرای بخارا
اول کون خان ینگ رابطی سرینگ اطرافی چاپلغو تخریب سایریب کوچکیاتی ینگ
رابطی ینگ شرقدا نزول قیلکلاری آرسلان کیسیم اول یرلار ینگ شرفرودو
ایردی رابطنی بغمطو قتلیب بدا فعه غه حقیب چاپلغو تخریب کوب کیشی لارنی قتل قیلکوردی
باشقرلارین خانم مغفور ینگ درگاه اشتباهیغه مرسول بولوب دوردو
تا خلای آی ینگ کون سکیزیدا جمعه صبحدم دا بخارا ینگ عسکری رابطراف
اوطه لیتیب

209

احاطه لیتیب محاربه عظیم ومقاتله سهیم وقوع تاپیب دوردو رکیم اول آناده اقابل توقتا به ینگ واقعه
هایله سی بخاری لارغه میتیب غایت خوف وملال بهرسر دین مضطر وتنزل
بولوب محاربه ترکین توتوب دوردو لاردورباط اوستیدین توروب جان هولیدین
کیسکان بولغه نوره توب دوردو لار آما حضرت سلطان مغفور وخاقان
مبرور ابوالفتح السلطان محمد بهادرخان تغمدی الله سراه ینگ سپاهی
اوچ ملک کا بیتمیس دوردو ایردی وجوبنغا قراول لارتوب آمر قیلیب دوردو
ایردیکیم لوکون ایرتا نکنغه چیقیب یکه اوستون اوروشزلار تا نکنغه موقوف
قیلیب دوردو لار ایرتا نکنغه چیقیب آما اوحین کیسیم نوزخندق قازیلیب ویردو ایردی
اولوغ چاپشکاه دابخارا نغه معاودت کورکوزکا بلاردو اسیروکا اما لیق کیسم
قراول لاهیچ لیق اول کوندا آرکنغا تعلق لیق دوردو ایردی وجنوبنغه وتش کیشی
دوردو ایردی وجنوبنغه غلبه قتلیب خان ینگ حکمیم اونوتوب ملازم لاری سیله دیمش
ینگ سپاهنغه حمله قتلیب اوروشیب دوردو لوجنزلا میاز یکدای خواه منه
کیسم امرای بخارا سیله یکجا سراوتوب دوردو ایردی اشتیب ضرورتدین
زمام غیرتمین منصرف قیلدی وقراول سیله تقابل بولوب قاتغ اوروشتوشدی
بوواقعه خان مغفور ینگ سمع شریفیغه تمویتوب حضرت سلطان صاحبقران اعلاخان
اعدل طاطین وصنادل الخوافین اعبث الانام والانس قامع اهل الطغیان والطغیان مشوب
عدالت اقالیمی ینگ حنروی به شریعت اراء مصطفی هروی به شرف طامرینگ اخیری

ادب قزاق نینک تیمن کوهری یه ستم راه ور سین عدم قیلغوچی یه تعدی رسانین
هدم قیلغوچی یه ممالک ملوکدین اوغوچی یاج یه کرم جاچی شه لار غا پر کوچی تاج یه
المخصص بعنایت الملک المنان ابوالمظفر والمنصور ابوالفتح محمد حسین بهادر خان
خلد الله ملکه و سلطانه و رفع علی اعدائه یرده واحسانا بولیر ولدی یکیسم قرا لغه
امداد یتکوروب اکر میسر بولسا دروشتورمای قاتیارغای اول حضرت
باریب شاهده یتکلدیکیسم چرچاقیم بولوب دورور قرا ولغی کیمین قاتیارماق
میسر بولمای آقاسینغه خبر میاریب اول حضرت نینک اوزی ملازملاری
ونوکرلاری بیله جلودن یلیجین یاغیم تهقام دین حمکیب بیکرلاین بیکرلاین بحاجت
میسر غا سوروب جمله صرصر مثالی بیله اعدای دولت نینک ضرین جمعیتین
تفرقه هوا سیغا ساوروب دورور لار واول حضرت نینک مونداین
سوکمکی اظهار جلادت ومبارزتین اوزمورد یداد کرتیلور من انشاء الله تعالی
اولچاغدا نجارا امرای یکیدین سکسک جمعیتی غا انغماد یرپر غلبه تمام بیله فدایی وار
هجوم یتکلدلاخوازرم چیرکا آهسته آهسته اوزلارین کیمین تارتیب کیکیدین
قاتیتیب اوتمدیلار یازمکیب دادخواه وتوره خواجه توبغ لارینی کیکیدیک کناری غا
ساچیب یخی لشکری کیکیدین اوتوب هسکنه کار زار کرم بولدی بو
اثنا دا خانم مغفور امیرزاده اعظم قوتلو قمر اداماق وحشم اداماک محمد نظر بیک
وعبد الکریم بیک امرای عالیجاه وسپاه نصرت پناه بیله یورت کروه قتیب

210

مدافعه غا میاریب دورور امیرزاده لار وامرای عظام صف آرا لنیچ کورکوروب
بخی غیرتلیک اینغه جلادت بکرا تین سوروب تیغ مقاتله طهور غه یتکوروب دورور لار
واول اورو شور دا امرادین جعفر خواجه لغتی وامیر ولی آتالیق وشیر غلیچ ایاق
وقتلغ ابهادر میراب وغیرهم وسبارز لاردین محمد یاز بیک وآلاشکر بیک
ابن سید علی بیک وعبد الله بیک ابن قرا بهادر اراب قونک تمادر وشیخ بهادر
واوروس تورقوچی بهادر مبارزت کورکوروب کوب یشینی اعدای دولت دین
قتل قیلیب یکوروب دورور لار حضرتم بهادر لار اعلیب ملاشیر ستیزه
قیلیب جمله عدالاری تندوتیز دم تیغ دین قصد جان کورکوروب بارچی قتل
ایتاردا قیران کورکوروب یکیسیب بشر تو کوب قان آقیب زهره تراوروش
طرحی یمی قاشر آتی لار تو یاکلینغ زمانی سوسشر آتی لار تو وحضرت اعلیا قاچماق
قوت امداد وتیروی معاونتی بیله امرای نامدار وشجاعای کیسنه کلار غلبه قیلیب خوارزمی لار
جابجا نصرت تیلی لیسا کیرسیدی وبخاری لار تاب بقا وتهمت کیتیلیب تورالماین معلوب
ومنهزم بولوب کیسیلیب جانبغه قرار اطریقیسی بیله متوجه بولوب دورور لار وعبد الکریم
ملک ولد یاز یروچی کیسم خوازرم ارمغ زرم ودار السلطنه سی نینک دیجوانه لار مدین بخارا
عسکری دا محمد علیه کیشی دورور ایردی آنا محمد کریم قوچی جاسپر نهری نینک شاخینه
یتکان دا قتلغه تیکوروب دورور وبخاریلار جان هولیدین اوزلارین جاسپر غا
تو شوردین تا شلاکوب کیشی غرق وتلف بولوبدورور لار اول اثنا دا بخارا امرای

کتابخانه ملی ایران

کیسه یک دین او توب پرسنان بولعان عسکری مایکه دین جهد موفور سی
نامقدور سپله مجتمع قلیب هیأت اجتماع سپله هجوم ایدی لار وذفعه ذفعه ایلکاری
یوروب جالیشیر نینک کناری دارایات کسافت سماتین برهای ایشیتصوف
نصرت وقوفت لار ایله قلیب تجرایص وتعنیب ایله ستیه جهر یک لار جالیشیر دین
اوکتجار دسر لار اما بوطر فدینه قوتلو قمر اداریاق دغرصف آرالینه کورکوزوب ای ظهر سماع نینک
ایتیه اقرار توتوب امراوایسزاده لار مبارز لار سپله میدان جنگ
کتار اسوروب مدافعه غه مشغول بولدیلر وقوش غه چه ستیر آروزیر طرفه سیر مبارز سپله
دادین هیرسیر صف نینک قلیب قیلورایر دسر لار کون نصف النهار غه میکتان دا
ایووقدوروراید یکیم امدای دولت مبارز لار تقاطیبیر دروکیردان بوکوب
نهریت هایعای اول جایغ دارا وبغور جیشلیه یروقالینج کورکوزوب سپاه نصرت
پناه غه سکست فاحشه یتی بومقال نینک توسخیر اول کیسه دوروب
یکبولادآتالیق نینک ای سی جی آتالیق نینک اوغلی حرمت قلیه یک کیسه سنه سنک ایکه
یوزاون توقوزدآی نینک آوخری یکبولادآتالیق نینک اولادیسی ایریلیب جالیشمغه
ملک بغلوبسلیغه غامشغول بولوب هوردم حرم جیشوانه بولوبدوروراید دی
بوواقعه آتاسیدا وبغور جماعه سی نینک بعضی ارزال واوباشی کیسه یکبولادآتالیق
نینک اوغلارافرعه دلبسته دیکران خاطر دوروراید یلار اول بجایزه دسوسه شیطنت سپله
موفقت توغرسولیدین منافقت بیابانیغه آرغوزوب بارچه متفق الکلمه بولوب سی جی راحبر سیدا

211

محمد یار یک پاتا یازیک ولان یکبولادآتالیق غه کیشی میبارب یکنون خاطر لار
دین اکی ملتیغ میکوروب متعهد بولوب دوروراکیسم خوازرم ارمغ جبر کنا نینک
تکستیکا سبب بولغا یلار قضا راول اوروش داداوبغور سپاهای پیشیر غا
مقرر بولوب اوروشر داغیر میبره نینک طرفینه داداقیع دوروراید یلاوبغور
اهلی اول وقتدا وعده یقتضای سپله باسب طاهر صف نی بوزوب منهزمانه
رویکردان بولوب اوزلارین دریاغا تیکوروب اوتاباشلادیلار وحمنقطا یک کوکیرا
پشیمان بولوب قامیب اوروشر غاکیرمیتیل غه یتی آمانه آتینکیم
اشترآندیسی اوتوب دوروراید یکیم آل توختاغای وعسا کرمنصوره
نینک بدول دیارعیم کومکو للینغ لاری بوحادثه لای مشاهده قلیب توشر لیتی
توشیدیلار یاسا وندا بوزوب معرکه کازار دین یوزاوروب دوروراسر اعدا جیکی
بوواقعه لار مشاهده سیدن قوت تاپیب غلبه تمام وازدحام مالاکلام سپله هجوم آوربولوب
قتل وقارانج غا اشتغال کورکوزوب دوروراول وچین داجسمراد یک
منعم پناه امرای عظام وبخجار کرام سپله بخارسر لار غه رستمانه حمله لار تیکوروب
مدافعه غه مشغول دوروراید یکبخارسر لار هجوم قلیب امیرزاده مشار الیه شهادت
درجه سینه تیکوروب دوروراید یشیتیدیکیم آنینک قتلی ملاربهانه ایتیغ دوراید دی
انا لله وانا الیه راجعون بلطف ربانیه جهت مدارنه بسی ایجابلینغ قلیب آسکارنه
آنینکدیک یک فرخ انجام نه فرخنده وزنده شمع اسلام نه پیاده قلیب آشکار اقبالیتی

سالیب بیرکاورنک اصبال دین ۞ عدو سیلیغه ایلامان بستلاتغه سیدیای
جهانی قوآیلوواقعه هایله وحادثه عالیه دین خوازرم ارمز زم سپاهی بکل شکست یاب
دریا یوزقویب دورور لار امراو مبارز لاردا عرض ارمحالا ریطاق بن سن کمر سلین
ایتی نینک مضمونیغه عمل ایتیب فرازجه شیارتی لارا اول ثنا دان معفور رکوب
قیلیب بلاد کیم سپاهقصرقه دجمع ایتیب سلک جمعیتی عائطام بیرکای آرایق
وخندق سیرلیق جهتی دین میسر بولمادی حوین ارادهٔ ازلی وشیت الم نزلی بولنوع
مقدر اولوب دورور ایردی کیم ظهور غه یتیب دورور ماشاء الله کان وما
لم یشا لم یکن بوقی ایرسه خوارزم ارمز زم دارالسلطنه سی نینک لشکر نصرت اثری ناوجود
قلت سنه سلمدیک عسکر کثیر غه غالب بولوب هیچ وجه دین کم لیک تاب مقاوم
دورور ایردیلار اخرالامر اولیغور نینک بی وفالیغدین موندق حادثه سانج بولوب دوراقدم
محمد بنار میراب نینک بیرلارینه یتیشدیم ویدی کیم هیچ سلامت
تاپدوق فانکیم بیرسمرکه کارزار دین جفیه اودق ویتکای غه بارمدوق کوردیم
کیم خاکم مغفور آتالاریب نیزه کاسویانیب تنظم تورور دورور اکثر خواص وحرم لارینه
حاضر دورور اول هنگام دااعدای دولت اوردوکنارایغه داخل بولدی خان مغفور آتادین بوحنو
آفاکیم وحرم لارینه کیمه کاکیردی من داغی اوزوم نی کیمه کاکیردیم وبعضی لشکریه
ایکی اول بیرده احاضر ایردی لار تیلادی لار کیمه کاکیردی لار حرم لارینه کیردی لار تاکیم خانات
کورکوزدی کیم آکینه کران بارمیسلکی غالار خان غایت شفقت وفقرا پرور لیکیدین

212

کیم اول حضرت نینک ملهمیت ایکینه مخمر دورور محرم لارکا منع ایتیلماق دین مانع
بولوب آلارغا دخول حضرتی پیله ایرمز لیغ تیکورروب دورور بوجهتدین
کیمه یوکی حد عتدال دین آرتوق بولوب دورور اتفاقا اول حین دا اصحاب
سیل اسیب دریا یتلاطم خیزوتراکم انگیز بولوب دورور ایردی مشتور اسیب هر
طرف تند باد مهیب ۞ سالیب ایردی دریا غا شور عجیب ۞ تاپیب ربط
سوموجی کولاک کا ۞ اورار ایردی سولطه افلاک کا ۞ بولوب قاف شر مهر ساری
کردابلار ۞ سالیب بحر الهی جانیغه تابلار ۞ چون کیمه دریا نیزیغه جاری بولوب دورور
بیرکه کزمناقی طی بولمای فاکرداب یغه باردی ومن کیمه دین آریلیب
مشقت فراوان وصعوبت بیاپان پیله اوزوم نی دریا ایرعنیغه الدوم
وهرنجه دریا نیزیغه تفحص نظرین سالدوم کیمه ایلهدین انکی پاوح محرم دین
باشقه متنفسی یخابت تاپمادی اول چاغدا منی توتوب سیر لازمره سیغه
داخل قیلدیلار ۞ شرح شهر کیم ایدی حسن وبحر وبر ۞ معلا سیر پر مرصع
فغان کیم زمان انقلاب ایرمان ۞ فلک نیزستم ارتکاب ایرمان ۞ اهل تند
بادی میتشتی انکا ۞ فی بحر یغه باردی کشتی انکا ۞ قویاشیر بانکلیغ اولدی سو
اچرا اهمان ۞ که تاسیح محشر دابولغای عیان ۞ سکمدرا ایدی قعر دریا غه
چست ۞ تلاب در وصل ایتی غرم درست ۞ کراول قلندی دریای حرم غا غوص
جهانبانا ایدی بحر مصیبت غه غوص ۞ کراول وصل حق در یدین الدی کام ۞

واقعه اُدر توکتی کوزلار تمام ۵ خان بنفس پاشا ۵ نیک مدت امارت و سلطنتی ایکی یل واوچ
آی و یکرمی اوچ کون دوردیار دی وبایی آوغلی یل واوچ نفر دین ایکی اوغول و هر قیز
یادکار قالیسه بدوردا وغول لارینک هم شهر بفیر بولار دوردولار شهزاده لهدردی
تره و شهزاده جمیز دی تره زید عمر بها دوه لیهما اول یکستدا امرای خطام دین
اشرف سادات نبوی مفضل اشراف مرتضوی سید نجیب جعفر خواجه نقیب
وحاجی سرآمدی هیرلی آتالیق و مغیث سردفتری بابا آتالیق وخواجه ایلی خاندانه نامک
زبده سی ویوزدوه غاتینک قدوه سی آقام محمد یازیراب و قوتکرات اکا بری دین بابا
گوتوال وادیغور حسن بخشی اول آلتوبخلوا عظم دین نار بوته دستوخوانچی سودا صلع
بولوب دوردولار وامیرزاده وبکلار دین جسنم اوبک مغفور و عبد الکریم بک
مهردولان مهرکیپر غوش ۵ اناق وخدای برکان بک ابن فاضل بک وخدای
برکان بک ابن قلندر اناق ومحمد یاز بک ابن محمد رضا بک محرم تلف بولوب دوردولار
وبنا زلار دین محتاج بابا دارو غه و قوتکرات حسن بیراب واوردو آقوچی بهادره شیخ بهادر
وغیرلر هم شهادت تاپتی لار و امیرزاده اعظم جلال الدوله والدین قوتلوقمرا
اناق و پهلوان قتلی قوشبیکی ارجاصه قوشبیکی و یعقوب خواصریس
والله نظر بای خانقاهی غوش محمد بای اوردکنجر وغیرلر هم امیر بولوب دوردولار و کوریه
اوچ نوکیر اوردوسی شهر دار و در یادیز ایع بولدی واوچ یوز آمیک دین کوپرا کاسار دیت مینه
کرفتار بولدی لار آتا سنجری لار دین عبد الرحمن بک پاشلیغ امرادین پشکیش

قتل تیمور و لشکر دین میسنک پشیوز کیسه اوردوسی اوسوداوبود
بولوب دوردولار و بعضی ثقه دین اشیتیلدی کیسلم عدد اهیر کمدین بوق بولغان
اوچ مینک کیشی خط غه کیرب دوردولار و الله اعلم بالصواب ۵ ثم جهان ۵ دوز تیمکیز
اچکراغان کیک ۵ فاطمه سید اوشاغان کیساک ۵ کیساک کیسلم اچکرا
بناسید دوردولار ۵ اوزوک دی آتهنک ۵ تاج سید دوردولار خصوصاً حرسواچکرا
پرشت خاک ۵ کیسیب هر طرف صرصر همساک ۵ اوچار کردی دوردولار کدکوبیدن
بولور باشینغ اول سونیک آشوبیدین ۵ قاچان احتمال بقا آمذ بارنه که اول خاک کیم
بولالای عجبا ۵ فلک کیسم نهای علاّدوروز جهان بیهنه ۵ اوزرا مرباد دوردولار ۵
جنبش دوراول سواوز آپقیرار ۵ آنه آنکلا مایپر نفر ۵ بادیار ۵ تا پار پیر نفر هر له
آبادلینغ ۵ تا پار پیر نفر پر بادلینغ ۵ جهان ۵ بریسر اول قصر دوراز کون ۵
بنای سواد سیتدا پاستون ۵ بوبا بخلینغ بادین بقا استمامک ۵ ایردوز پوفادین ۵
وفا ایستمامک ۵ جهان فهته دوردوز دوبیشنا جهاکار مکار ۵ جیا ۵ نیراب طا بهرین
آشنا لینغ ۵ ولی طبعین موفا لینغ ۵ کیسیب غازه سی ظلم اوتا بیدین ۵
جنای اولوسیر باغری خوما بیدین ۵ دم صبح دین نطق شیرین کاکا ۵ شب تیره
دین آلف کین آکا ۵ بولوب بیانی نرشت یوزی کریه ۵ آکا سکلادیولالای شبیه ۵
یراقدین ولی کورولوب دلبره ۵ بری بیسکری شوخ غارت کری ۵ کیشی
گولکلی ۵ صلایتیدیازایه ۵ معیشت قلیب الف طلاّزایه ۵ چوپله یکه قلدی کرفتار ۵

جهانجیان ایلایان ولشکار ۔ اگرچه قتلیب سفله کایلنج ۔ ایتار لار بهرتیر دا
مدکایلنج ۔ آنکه داغی آستنا لنج قتلیب ۔ اوزاق جیکامین بوفا لنج
قتلیب ۔ قتلور لار قرا تو فراق اچگرانمان ۔ اگر یخشی بولسون وگر خود یامان
سعید شقی غه فریق فریق ۔ عدم جانبی باشقا رور لار طریق ۔ نه قومدی رسل خیلی
یاد کار ۔ سلاطین بیلی ملک را پایدار ۔ قانی انبیا و رسول عرب ۔ قانا چار یار
همه جرب ۔ قانی اولیا و قانی صفیا ۔ قانی اوکیا و قانی اتقیا ۔ قانی همه ادی لار اچگر علم ۔
گیومرث شاه معلا حشم ۔ قانی شاه هوشنک فیروزمند ۔ قانی شاه طهمورث
دیوبند ۔ قانا جم قانی جامکیستی نما ۔ قانی شاه ضحاک ظلم ارتما ۔ فریدون شم زیان
قانی ۔ منوچهر لازال دستان قانی ۔ قانی نودر قانی اوسیاب ۔ قانی رستم کرشاسب
آیین زهب ۔ کیانی لار اچگر قانی کیقباد ۔ قانی شاه کاوس فرخ نژاد ۔ قانی شاه کیخسرو کیک
بخت ۔ که تاجی شرف داد ین تاج و تخت ۔ قانی رستم شهرین نوجوان ۔ قانی
گیو و گودرز گشواد کان ۔ قانی بیرم و طوس و نوذر قانی ۔ فرامرز رزوی صفدر قانی ۔
قانی عدلایین لهراسبی ۔ قانی غرو بمکین گشتاسبی ۔ قانی بهمن قانی اسفندیار ۔ قانا ج
دارا ب علی تبار جهان شاهی دارا دلاور قانی جهان ملکین اسکندر قانه ۔
قانی نسل شکان عالی نسب ۔ کو تارکان ملوک طوایف لقب ۔ قانه دار دشیر معلا حشم ۔
که سالین اچگر ایدی کیک قتلم ۔ قانی شاه بهرام ابن یزدجرد ۔ آینکه یک جهانچیگر اوق ایردی
کرد ۔ قانی شاه عادل انوشیروان ۔ قانی بهرخسرو کامران ۔ قانا آل مردان آل یزدیه

اسیر کرجسته زار آلنی ۔ آنکه کور کوزوب هدایت ثومی لی ۔ قتلیب عرض دیدار
میثومینی ۔ آنینک برله هم قومی ایلاب حجابی ۔ چیکار قتل قتلما قعه تیغ بلا ۔ قتلور قتل
زار و زبون ایلایان ۔ سالور خاک غه سرکون ایلایان ۔ یانی عشوه کرلیک قتلیب
آشکار ۔ یانی لارلی بولوغ ایتار خوار و زار ۔ بولور بویله هر دم دا بهر کار حجت ۔ آنداقتل
ایلاب یانی هر کا حجت ۔ فلک طرفه زال مشعبد پرور ۔ قتلور لاهی نینک السیدا
رو ایرور ۔ یا یشی بارچه نیرنگ ایلا عربده ۔ شعاری فنون فنی مشعبده ۔ کج ایشرگ
خصلت کج خرام ۔ که قومی ره راست تیغ ساری کام ۔ قرا آشولغه آل ایرور ۔
حمینده قدحی حیله کادال ایرور ۔ کویم تون کوکب لی لامع قتلور ۔
قوماش نه تانگ آتمان طالع قتلور ۔ شهر دور قتلور پسکر مدین عیان ۔
یالین دور دمیدین چه یار و رروان ۔ غرض الهی اورنغه منقوش هیتب ۔ قاشا نی دین
زار مجنون هیتب ۔ یانی اوزلار مدین جنبر تا یغوچی ۔ فریب ایرکا نیدین اثر تا یغوچی
قتلور محورین اوق بلا یلینی تیغ ۔ ایتار یا کنه لار هلاکینی تیغ ۔ شفق کیم بولور قان
دامانلین ۔ نشایند اهل وفا نیدین جهان و فلک کیک قتلدیم صفت ۔
عیان ایلایم ثم معرفت ۔ الهی سنی یرور هر بر مدین عیان ۔ جهان و مینی فلک دون
فلک دون جهان ۔ نفاق و ستم دور لار نینک اشی ۔ آلار ظلم ۔ جهانکا کان بوق کشی ۔
خصوص قتلیب اهل دانشور غا کین ۔ قتلور لار همیشه خراب عین کیشیکیم اولوس
اچگر اور همیشه قتلور لار دا هلینی نوار زار ۔

که میکله لار آل نبی نی شهید ۞ قانی آل عباس فرخ نژاد ۞ که کوب سیل عکس قتلیلار
عدل وداد ۞ قانی آل سامان بمون تاج ۞ که عمر وان لیث دین آلدی تاج ۞ قانی
غزنوی لار که محمود ایدی ۞ کوکب لاری بارچه مسعود ایدی ۞ قانی غور یانی که فیروز ایدی ۞
آلار دین حسن کیم جهانبسوز ایدی ۞ قانی آل بویه یعنی لار جناب ۞ جهانبگلیدین
بولدیلار کامیاب ۞ قانی آل سلجوق حمیشه صاده ۞ که سنجر کیمی ایردی لار دین یاده ۞
قانی جمع خوارزمشه کیم جهانبسم ۞ آلار لطف دین ایردی حضرت لشان ۞ قانی دهر
سلطانی چنگیزخان ۞ قانی شاه عالم تیمورکان ۞ قانی اوکتای خان که قاآن
ایدی ۞ قانی نیغ هرج شه که سلطان ایدی ۞ قانی تاج اقبال عبداللهی ۞
قانی تخت طاووس نادرشهی ۞ قانی آهنگ خان زرین علم ۞ قانی آق طای
خان کردون حشم ۞ قانی قطب الاقطاب اسفندیار ۞ قانی شه ابوالغازی
نام دار ۞ قانی خان انوشه شه کامران ۞ قانی خسرو دهر آزاد خان ۞ شهنشه دین
شیرغازی قانی منادی ملک نیک سرفرازی قانی ۞ قانی شاه لار
ملک خوارزم ار ۞ اچار ایردی لار حاجیم نرمم آرا ۞ سنکا بارچه اجداد و آبا قانی ۞
آلار تورکان آمین یا ساقانی ۞ قانی لشکر محمد نیک رای ۞ که خوارزم ارا ایردی
کشور خدای ۞ قانی خان خیوق محمد امین ۞ که ایردی سنکا جد صاحب نگین ۞
آتانگ لی دین عونش قانی ۞ اجل لادی تورغه واقعه دا غرآنه ۞ قانی اول آق اوغلی
المتوز ار پادشاه ۞ که ایردی عدو نیلیغه کیسنه خواه ۞ جهانبخش و عیسای اکنا

داغر

215

داغر یالیغ ۞ فلک طاهر اتهای مدد کالیغ ۞ فنا بحری غا سالدی ناکه آنه ۞ که دهر انکا قیلیب
صاحب آرام آنه ۞ جهان دین ستر کورماکان کیمسه یوق ۞ فلک دین الم
کورماکان کیمسه یوق ۞ ظفر همسنداول دورکه تا ۞ رجعیات ۞ آلار شغله غه قیلسا اهتمام
تو توب ترک دنیا و اسباب ۞ وطن دا تجرد ساری اورنه تمک ۞ غبار تعلق غا
سیلکیب اتاک یک ۞ فنا بولما مین قیلسه سیر فنا ۞ اجل تیمامین بولسه مرگ اشنا ۞
بوکون شهریار آسان اول شاه سن ۞ که رمز حقایق دین آگاه سن ۞ بابس
خلافت دا دور صورتینک ۞ هلا سیر فنا بحر دا دور سیرینک ۞ کیبیب طا هر ینک سلطنت
خلعتین ۞ ولی باطنینک قطر انی کیوتین ۞ باطنینک دا اسهنغ ۞ اینچ تاجی
دور ۞ ولی خاطر ناکیب قطر معراجی دور ۞ همینر ینک بولوب فقرا املاک کیر ۞ جهان
ملکی لیسینک دا دور سر حقیقیر ۞ ایرور همتینک لیسه آسمان ۞
کمین قتل لار ینکینه محضر بکان ۞ تا مهاب رفعت عدلینکا خصاص ۞ جواد دین
آدمیشر خلایق خلاص ۞ اگر بولوب همتینکری یاور سنکا ۞ بولوب بارچه عالم
مسخر سنکا ۞ تو توب سیر بولزین سایه دولتینک ۞ اولوس شهیه دین
کیتمسون تحقیقینک ۞ غنا بینک دا بولسون خضر تمصل ۞ جنابینک دا فقرا اهلی
آسوده دل ۞ تا مهاب بولسون حرانقرینک غا دست ۞ مدام اولسون اول
صاحب دولت غه مست ۞ آیا محتشر تولا کسیتور آلتون آیاغ ۞ بولاری لحظه مست صاف
فراغ ۞ کوکول ناغ قیلیب جمع هر سار دین ۞ سوای خامه مقصود ندکاری دین ۞

اینکه فصل حضرت پادشاه صاحبقران و سلطان کردون توان نیک ولادت
همایون دین پور سالهٔ سعادت مقاله آقای خجسته پی و فتوحاتی که ایزد ولیت
سلطان واقبال صاحبقران دین و فتوح تا بهبهت و وقوع تا بنیوسی و دور
دار فیلسوف فضل او فصل او قسم نهم مشتمل در ذکر واقعی قسم حضرت پادشاه
صاحبقران نیک ایام ولادت همایون در همکام اماره تپه و قایع کثیر المدایحی دین نمره
بیان سکیکاچیسکیلور مشتری بوکون ای سعادت همکار یا بول ده ماه دم شیر دا
مدد کار بول ده کیل ای دولت ایده قبل بنده لیک ده چنا بید اول دیک فیکشیده لیک
کیل ای بخت سبا هم آماده قبل ده کوکول صفحه سین غصه دین ساده قبل ده کیل ای همت
اقبالیم ایرتوی ده آنینکدیک که خاقانی و چنروی ده کیل ای چرخ ایسیکیده در ماینچ ایت
حوادث عنیدین کمهانینچ ایت کیل ای آی همکاسوسنر و سهدم اول ده مذرم بول ده
رازیمه محرم اول ده عطارد ادب هر له یون خامه لی ده که تا بهیکاسن بو شرف نامه لی ده
کیل ای زهره نزهتیم ارا خیچک تو ده سعادت تو ایسیدن آهنک تو زده قوماین سقف حجم
دین ایلا طلوع ده ناهیم او زرا قبل از سا چار غا شروع ده چنا بید ایمنج چاکر لیک ایت کیلیوب
خدمتیم دا دلاور لیک ایت ده کیل ای مشتری صدق او خدا ترس ایلا ده دام ایدا دعیه حامیا ایلا ده
رحل کیل حضور بیدا قبل ایت لیک ده ادب هر له تو رمیتم بدست لیک ده ثمر ناکرم خجسته سین ده
قبل آچنج ده در نیکدین آیا قتیغه کیلیور سا چینج ده که من بار حه او کاتا ندیم ایلا دب حوالیچ ده
فتحای شاه نیک مدت سینه شروع ده قایوشاه شه لار اسر فراری اول ده سلاطین

216

آفاق منماری اول ده شهر کیم فلک شک دکاهی دور ده اولوغ شه لار افتاده
راهی دور ده خلافت سریری داشه لار غه شاه ده سعادت سپهری دا تابنده
دیمه ماه مهر در خشنده دی ده شرف و جبا در خشنده دی ده جهان کیم
دارای اسلیم ده ملک جاکاه و ظفر انتباه ده خدیو جهان دار فیروز بخت
شه اجل دیهیم فیروزه بخت ده جهانگشای کشوری لی روان آلغوچی ده عدو لشکری نی
قیران سا لغوچی ده فرزند ده ملت احمدی ده فرزنده دولت سرمدی ده نعمت
امهوری دا لعان نشان ده عدالت دا مانند نوشیروان معین لمکین ده
مفیض اعطا ده رئیس الخواقین منعم الورا علی اهل الاحیان ظل کریم ده ابوالفتح
سلطان محمد حسینم ده ادام الله دولته و سلطانه ده افاض الله فیض احسانه
کیلیب دنه آنینک جهان دین مراده ولی خلق غه منظم عدل و داده نور سلطنت
نوری سینه سی همیری فتوحات گنجینه سی ده چو حق توزدی دا تمنیک
اورا فتنه ده آنکا بیتی همیر اخلاقی لی ده بیت کوکلا غه خوش لطیفه ده تا بیب
نفسی حق عشقی دا تزکیه ده چیا نورس دا تیغه جوهر کیلیب ده ادب گنجی کوکلیده امیضم ده
بولوب طاهری زینت سلطنت ده ولی باطنی مظهر معرفت ده نصیبی اینک عفت
مصطفی ده شعاری سینک همت مرتضی ده سخا حاتمی آچیا ندا دست کرم فیلور
یورین چرخ دیک بردرم ده عدالت دا نوشیروان دیم اولوب ده قوماین
دیک حبیب ابن ملکی لی یار اولوب ده لوبوب دوری دا ظلم سی عدم ده ستم کورماین

همچو کیسم خیر ستم ۞ آنینک دیک لوبوب سم بیداد کم ۞ فلک حشم
قبلهٔ آلامین شتلم ۞ شریعت آشیکا هر پ انظام ۞ تاهیب اوزکا چه دین بهیا
نظام ۞ مناهی لی اول نوع اهیب برطرف ۞ که کیسما ایرور سرنکون دوف ۞
چوشه لینع سریغه قیلدی جلوس ۞ سلاطین کیلیب بولدیلار خاکبوس ۞
قیلیب تقدیس رسمیاهات تخت ۞ گوک اوجی باغه تاپتی سعادت تخت ۞
یکین جهانیا یلینع ایلاب قرار ۞ مبارک کفر دار ایرور نام دار ۞ همایون پانجی اوزرا
زرین کلاه ۞ شرف دادا اوروب طعنه مهر و ماه ۞ اوقوب شتری خطبهٔ دولتین ۞
میتوردی فلک اوجی باغ فتین ۞ تاهیب یکه آتا سلهٔ سیم وزر ۞ غزنه اولدی
عالم دانا مونه ۞ حق شه لاریجا دی غازیسلدی سهیل ۞ اول اولدی سلاطین طفیل ۞
بولوب طبعی کامل فضایل سلهٔ ۞ قیلیب همچنین لیک افاضل سلهٔ ۞ چو فکری اوروب وقت
اچرا ایلیک ۞ بولوب شوین امیدا بارچه ایلیک ۞ چو هر کچه کیم نرمهٔ عشرت توزوب ۞ سیل
ایکی دریا شلینع کورکوزوب ۞ چو همدیان ارا قیلیه عزم نبرد ۞ عدو دین چیقاروز فلک اوزرا
گرد ۞ قیلیب صلح قیلیسه عدا رصافنه غه تیزه ۞ میسلور الدین سام ستم کریزه ۞ اگر کوزلاه
قیلیسه عزم صفا ۞ میسلور کردهر ضربا یوزکوه قاف ۞ چو یوملک اوزا چکیسه خیل سپاه
ظفر دور ملازم عدو خاک راه ۞ بولوسی اوزا جهٔ زرکاره ۞ قوه بیشرتی ۞ بنی سیندروب
آشکاره ۞ بولوب چتر زرینجی غا سایه بان ۞ بنجوک کیسم هیای سعادت نشان ۞
سفر دا الکا حضر و دولت دلیل ۞ همبر کا اول نوع کیسم سهیل ۞ جهانبانه دولتین

بولوب بوستان ۞ دعای بوستان کیسم رهنمون جهان ۞ جهانبانه اهلی
آندا بولوب شاد کام ۞ دعای سپله اهلیا بان بو نشر جام ۞ الهی جهانبانه دین
ایرور تا نشان ۞ جهانبانه اهلی غا تا جهانبنی دور مکان ۞ جهان دار اینع اچرا بولوت آنا
شاد ۞ الکا قیل میسر نه ایرسه مراد ۞ او الحضرت نینک ولادت همایون سعادت نمونه
ابو الفیض خان ابن غازیجان نینک آیا میسلطنتی دافرشهور سنه تسعین و تسعمایه
ولف مرافق همیون بیسیاه سعد ساعات و احسن اوقات داوقوع تاپیب عدم
شبستانه تیدین وجود کلستانینه مرقوم عنایت ازلی سپله قدم اوردی وقت تابنده
دین بقا دیو نخا یه نسیغه سابقهٔ سعادت لم یزلی سپله تشریف کیسلدوردی
لوق لوق ملکیم افتابی دور و ایردی عالم آرا شرف ۞ چو دین تابان بولدی و کوهری
دور و ایردی پا بهاسعادت و دور چیدین نمایان مشتری زمانه خوب ایدی و وقت همیون
فلک رام ایردی و ساعت همایون ۞ درخشان کوهری تابان بکیتا ۞ فروزان اختری
خورشید سیما ۞ وجود انوار نیغه بولدی قدم زن ۞ بقا بستانینی میسلد نشین ۞ قدوم
طرب ایلدیسا هات ۞ میتوردی تهنیت همیات ۞ حمایلی پیرایه عالم بولدی روشن ۞
لوزیدین دهر خارستانی گلشن ۞ بولوب معلوم حامی ملک ارا سوره ۞ ممالک هاسطا بولدی
بارچه مسرور ۞ بولوب تبتی غه دایه دولت ۞ تاهیب اقبالی دین سرمایه دولت ۞ آمد
چو اب چو زعیمت اچرا ۞ تعهد میسلد عزت اچرا ۞ بولوب کلشنع پرور شر تاب
دعا دم ۞ تا قرار میسلد کوندین کولکا کم کم ۞ و مردی دور دکیسم او الحضرت نمک

شرف ولادت واثر سعادت تیمن اول ایام فرخنده فرجام داخواز زمام ارم زم
دارالسلطنه سی وماری دامن افشنیم وصف قوائم نفاق وعناد بالکل مرتفع بولوب
آمداق فراغ ورفاهیت روی بهردی کیسه چون قرار اوقات داآندین نشان
بهرمای دورود لارامرادین تا فقراطراب سپاهین آماده قلیب عشرت دادلیه
پیرو پلارا فاضل دین تاراز ول نشاط شعاری دین سبب طالعین تیز دیار
کل ابتهاج چیکلدی شرف ولادتیدین کندطرب ساچیکلدا ثر سعادتیدین
چون سن تمیز غه عروج قلیب مترشح شباب ترقر تاپتی علوم دینی وفضایل آلتی تمیز
میل کورکوزوب عشرتنی وهلیت دافسرید زمان ونادره دوران بولوب دورو حضوری
نزکت فهم وشعرشناسلیق داشعرای انام دارو فضلای بلاغت شعارنی
مکتب عجزو پستان حیرت داطفل لحجه خوان قلیب دورو نظم علم وفضایل
آلتی حاصل بولوب اعلا که هرفنیدا کامل بولوب طبع غه هرمعنی بهم رسان
سهل لفظکر بله بولوب عبارتین ذهنی کیریب بارچه دقایق ارایه کامل اولوب
علم حقایق ارایه نظمی علاجنت داشکریزا ولوب لفظ وفصاحت داد لاویز اولوب
دانشی ایدیه اضرو منبضحل حکمتی لیسه افلاطون حجل اکثر اوقات زمره عشرت ومجلس
طرب داحبار وابرار شعراو فضلا بیله صحبت آولوب حل مشکلات عقلا وکشف معضلات
نقلا قلیب مغاکین شراب دین سرشار کیفیت بولوراید یدی وکاه کاه کیب
آوازه نینک مقتضاسی بیله دفع ملالت آیام اوچون سیر وصحرا وعزم شاخ

218

قلیب صید افکن لنگ وشکار انداز لیق شتاغ لیدین کونکلین آولار ایردی
نغول اراده قلیب قاچان شاه کامکار شکار ایتیلور قدومینه حاضر بولور
شکار نه سورو بسمند سبکتاز اوچورسه شهبازین بولور هوادا ملک پرواز
هرشکار شکار نه کونکول قوشی نجیب بسیار شکار راولماق نه کیلمیش هرله بولور صیدی
هرنه مارشکار یشکار روار کونکول لارقوشی اورار پروبال نه کیلمیش آلماغی شکار
وارشکار نه هرورلارآلماغا نوید وصال قمرکلین نه نجیب ذبح قاچی بولسه شکارکار
طرب علامتین صید دورایاسه توهم دین نه کلیب شکار قاچی ایلار اضطرار
شکار نه شکار شغلی کونکول لارلی غم دین ایلار پاک نه بولوب طبعلاری قیلادو
شه لارآخر شکار نه خلاص بولمادی هرلحظه شوقینه نه اتیکا بولمای تا
بولدل وکار شکار نه اولوش نی قیلور عین التفات سیله نه ارادا بولسه صید هوسین
نزار شکار نه آتا همواره علو همت وهمو فطرت تقاضای دین کیسه اولحضرت نینک ذات
مجسمه صفاتیغه محقق دورو رسمی کریک مهم غه ملتفت بولوب امور ملکیه ومالیه غه مداخلت
کورکوزوار ایردی وهمیشه غایت رأفت ونهایت شفقت مبذول ایدیکیم سلطنت سعادت
لیسنی قاچوهمه دورو رظلوم لارنه سایه حمایتی قالکیسه ورو ب ظلم نینک دست تطاولینه
مقاصرت یتکورور ایردی آقای سلطان مغفور وخاقان سپهرور ایلتیمور محمد نماد ان
نینک ایام دولتیدا آثار شجاعت وانواع مبارزت اولحضرت دین ظهور غه یتی کیم
رستم دستان یار نینک دفتر احوالینه خط نسخ اورولمدور آنداقدورکیسه یمالی

فتحی داد و موت نینک اورو شیده امکرًا و فوکرات نینک اولغی نصری داد و نینکی سفری دا
و بخارا عسکری نینک محاربه سیدا حان معفور نینک وقایعی ع
ترزمان او چون انکی واقعه لی کیسم مفصلاً ثم بیان کلکی نینک رفته زده سی بولوب
دورو راو طحلدینم مذکور انکی واقعه احمالاً مذکور بولوب دورو ارسردی لقصیلاً ذکر قیلور مز
انشاء الله تعالی اولغی واقعه حضرت اعلا حاقانی نینک فوکرات نینک اولتیلیب
مبارزت سیلرغه جرأت کلکا ورین سورکی شیع بخاعت و سنان
جلادت تبله خوان ریز لشکر مرسم غا قدم کورکوزوب معاندلار عنه شکست
یتیکورلکی مضامین بدیعه عرصه سی نینک سبک عنان معانده رفیعه معرکه سی نینک شوخ
جولانی اعنی حادثه و قعه رقم موداق بخارشرف تیلور کیسم چون حان معفرت
پناه عصمم الدوله والدین المتوزار محمد سبحان قلی حان نور الله مضجعه انکیچرت سنه سبک ایکیوز
یکیرمه دا آرال و آدراق نینک تسخیری غالوای طهر شراقع حرکت کلکا کیرکوزوب فوکرات
قورغانی نینک محاصره سیغه مشغول بولوب دورو لار انکیچرصرف واکیم جع الاول آیی
نینک سکزنجی سی داد و شنبه کونی واقع بولوب دورو ارسردی حضرت سلطان
صاحبقران اعلا حاقان مهر لاد اهل ایمان ظل الله فی جمع بنیاد ظلم و طغیان ابو المظفر و المنصور
معز الدوله محمد رحیم سبحان خلد الله ملکه ابدًا بعضی امرای نامدار و شجاعی دین کار
پسله سمونه سیمو انغا مقرر بولوب رانغار اهلین وجود سعادت سمودی پسله فتحمند و سرفراز
قیلیب دورو ارسردی بوطرقیه دا امیر ولی آتالیق سیمرا له وچاوه دورد بعضی اوزبک سیتاک

مبارز لار پسله میمونه سیمو رغه یتیب اولوب حوانغار اهلین نیردی بازدی بخاعتی
پسله قوی و مستظهر قلیب دورو ارسردی و خان معفور قلکاه نصرت پناه دا
ارکان دولت و اعیان حضرته پسله آرام و قرار اولوب لوای مظفر اشتمال علم خورشید
همسر قلیب دورو ارسردی و معاندلار سروری و تمکر دولار شرفته صوفی بهر حضا
تدویر توره مراد صوفی اعدای دولت پسله قورغان دین حقیقت یاسادی نمایک
اونک قتل و سول قولین بعضی شجاعی طاغیه پسله مایک دورئیت کشت آتین
فوکرات اکا برنیه قلکاه دا تفویض قلیب اوزی ابطال حمایت متثال و جهاد
وقاحت اشتمال دین جمعی کثیر پسله میدان نینک سه طرفیدا صف
آرا لیغ کورکوزوب مستعد و آماده بولوب تورد کیسم قلیسی جانب دا محاربه واقع
بولسه ایردی معاندلار غه مدد میتکورکای نظم چون یاسالکه صفوف هر ایکیسی
سیل سو پوردی عنان میدان دین بولوت اهلاب آرا ده سقا لیغ قوندی
میدان عنان یوزه مصف لیغ دکردولار شرف بولوب دار ئه زرمکه ساری
بولدی لار ناظر که بولور کیسم کا بخت دولت یار مایوز قویار کیسم کا نکبت ادبار
کیسم کا فتح و ظفر ملازم اولور کیسم کا عجز و شکست لازم اولور کیسم کا اقبال
کوستر دولت اورا ئه کیسم کا ادبار پای نکبت اورار ئه قیلیسی سبدیق بولور نکول حرز
قیلیسی رئیت ظفر شکون آخر ئه اول اثنا دا امیر ولی آتالیق اچاعی اهل و فوکرات
لشکری نینک اونک قول لیغه جمله تیکورو دوب خوشنه ریز لشکیه سرفراشان لیغ قدم

کور کوزدی توره مراد صوفی بوده واقعه لی مشاهده قیلیب ولی آتالیق ننیک حضرتلیکلاری

غلبه تمام بیله هجوم آورلوب و متعاقب حمله لاریته کوروب بعضین دور و اریدی کیم

شکست پیکای حضرت اعلا قاچی بوسانکه موحشه نی کوروب ال دلاور لاری بیله

کیسه للازم رکاب همایون ایردی لار همیشه میمون دین زدکاه غه سمند برق تاز نی

دوانیده سوردی و مبارزت قیلیجین نیام شهقام دین چیقاریب اوز نفسی کبی

صوفی ننیک اتباعیغه غزنده آرسلان بلکیم رستم دستان دیک حمله کوردی

تیغ خونفشانی دین قطره قطره قان توکاک بیله صحرا نوردینی گلستان قیلدی

وسنان جان ستان دین دفعه دفعه جان آلاق بیله میدان ننیک انجمن

مزارستان ایتی شد چوشه جلادلاب عدو ساری تیز غینی بیله لایان شورش

رستخیزه آینیک دیگ کی شوری آسمانغه یتیب ایردی لار کاه

جهانی قراته قاچیب صیغاتی دین عدو مهرقایان آینیک دیگ کی صرصر سیار داسمان

چیکیب قدیلاب تیغ آلاس دم اعادی رویی لی ایلاب قتلم قتلم چیقیب بادین اعدا ساری

چوان کره کیلیب قوشر کردون دین آوازه تا کوکب ایلکیدا نیزه او لنوع قان

پخوک کیم بولوب فلک آرشی خان آهیر دلی آتالیق باشلیغ مبارز لاری او حضرت نینگ

بونوع طهارتجی عت و آثار جلادتیدین اولغی چه یوز حصه قوت و جرأت تاپیب همتلری نه منعالاغ

حمله میکوروب نیز اقتال و صابل ملهب قیلدی لار اول چاغدا حضرت اعلا قاچی غیرتده

وبهر درنده یاکلیغ حمله صلابت انگیز و صلت مهابت آمیز بیله اوچ تیغ و شعاع سنان

اعدای دولت

220

اعدای دولت ننیک حرص سن جیاتیغه بوارق بلا و رزایردی هیبت

عدو لی غضب یتی دین اولتوروب نه تینمن شعله قهرینه کوید وروب نه قضا رتره

مراد صوفی اول حضرت ننیک تقالیبیدین چیقیب تاب مقاومت کیلتوره

آلمای نور مشعله سیله قاچیب قوتولدی چون قونکرات چیرکی بوواقعه لی مشاهده

قیلدی لار سینه زم اجتمع و یولوان الدیر مفادی بیله رشته

ثبات لی قول لاریدین بیرهیز بکیت طرحی غه قدم قرار اوروب قورغان خانی غه

قاچی لار ودولاور لارا و لحضرت ننیک تیز غینی بیله فراری لار لی آی وقتیب نعاذ لازغه

یوم یفر المرء من اخیه مضمونی ظهور غا ستکوروب کیشی لی قورغانه کیرکوبخه

مأسور و مقتول قیلدی لار توره مراد صوفی موندین سونکی محاربه و مجادله ده

کیلتوره آلمای دیوان حکومت دین معزول لیق حسابیدا تیقیب خواجه

مراد لی اول حضرت ننیک سایه همایی غه کیریب قلعه کلیسه لان خانی مغفور ننیک ملازم

لارنیغه تاشپوردی آندا کلیب ذکر آتابی و فتح نامه حضرت اعلا خاقانی ننیک نام نامی و القاب

گرامی سی ایله بزین بولدی نکته شنی عت صاحبی دور و معتدل لیق لین و تهور دین

معرا و قوای دور و متوسط تفریط و افراط دین مبرا و اهل شجاعت نی تکدی دوست تاکی

کما قال الله تعالی ان الله یحب الشجاع و آلار غه حدیث زرقی یحب الخیل فی

دیلیل متاع قطعه قیلدی لار و شول شعاع تینیدین کوندیک چهاب لیکین نه شهی کیم جبهه

حالیدا انوار شجاعت قدوه معزز و سلاطین الیدا اعدا سین ایلا نجه لار نه کشی کیم

طینت پاکیزه آثار شجاعت و دولت منظر کریم زیور اکلیل اقبال سلاطین دوران و مهبت
بهای جگر و مدار شجاعت و دولت مخزن اقبال و دنیای سعادت طلعت دولت و یقین نیل کرم
کامین اجناب مدار شجاعت و دولت قاچار نویان قاچار و فرقه کردن تبغ یادگار دولت
الاکریم سلیم الوی قاآن زرکار شجاعت و دولت مذلت حسام آبدار فتح
زخمی مهر سلیمان دستری کریم پرور دستور دار شجاعت و دولت نتایج آرای صواب
نشان کامین رزمگاه اجگر اتش ولیری کریم قوچانی اجگر اولاد ارشجاعت و دولت
ولاور لارستان دین فطره قاآن کریم توکلی هرام نشان آبروی رنگ
رخسار شجاعت و دولت چوسیدان اجگر اکبر و نیک حقجی هرکز بولان دین فروز
قرار اتحاد عهد و دین مونسا مدار شجاعت و دولت سلیل سنه الحق یوز
بر مهتری و اساس خان ابن چوجی خان کریم اوکتای قاآن نیک فرجام ایله رسوس
ولایاق نیک تسخیر بیغ لوای نهضت و حرکت عاکیر کوزدی اول ولایت نیک
پادشاه لاری چنود نامدود و اسم قبال سلیمان کودآلای فرنقین واقع
بولوب چ آی عاجه محاربه و مقاتله دین حسام کلطفر و شکست تمامی
آخر الامر سیان خان ابن چوجی خان کریم شجاعت و جلادت دامو محی الرقبه متعلق
علیه بر دی اقاسی این خان نیک سارای ایله هرکون اوردوشر نیکا پیدا
آتی کیشی آلیب اینک آرقه سینه اوتوب آتنی دین پیاده بولدیلار و عوصه کارزار عا
قبل مست و یک رخ توجه قوبوب اعدای فرزین خرام قاتل کشش دین یک شست

221

تیکور و بشاه لاری عاشه مهمات و امات و سیادی اول شجاعت منبی و دین خان
خان منصور و نظفر لوبوب مالک مذکوری حیز تسخیر قلعه کیسور و بوب و دور و لار
قطعه جهان فی الجمله لوبور قوت شجاعت ایلانه ظفر همیشه شجاع ایل فی حسب قیلور
کیشی که ایلادی جرات مبارزت اجگر اجقیر الیسم اوزینی بزرگوار قیلور
ایکی لاجی واقعه سی اول دور و کیم حضرت اعلاه قاآنی نینک توران جیگ
نینک مصاف فردا مبارزت اطهاری ایله یدیقی کورکوزه کی تیغ تران و نشان جان ستان
ایله عناد اهلی نینک رشته حیاتین اوزه کی و سپهر ایلموان
نینک رودباره لاریدی اول ستیر عرشه هیجا نینک اعدای خوک طینت نعره توان عنی
قوت شجاعت و نیروی صولت ایله بلکه عنایت ازلی و تائید ات لم یزلی ایله کم
نینک دست نعره ی سین قطع قتیلیب همه کم دین قوتوان عنی صحیفه عرصه
نینک معرکه کیری جریده معرکه سی نینک مسکنه پذیری عنی قلم علامت رقم
موندای کجر و قیلور کیم چون اول مسکام دکیم ما وراء النهر سپاهی ایله
خوارزم ارم زم لشکریغه کلمه کات نینک حدودی دا کیسیلک نهری نینک قرا عیدا
تلاقی و قوع تاپیب مکاله کارزار کرم و ابطال نامدار بلا آرزم لوبوب مرسم قتال
و قوانین رزم و قتال عا قیام کورکوزوب و دور لار عظم نهار زلزله نینک سپاه قتیب
سلحشور لیق لیه حوالان قتیلیب یه لوبوب مسکالاه تلاقی شر تیزه و میل قوچی سپاهی
لوز تسخیر نه سالیب جانبغه کورسر نفیر رحیل تاهیب عمر معماری اندین خلل

سلطان باشاق نوکدین قان آقیب ۵ ولی قان سپله شرب جان آقیب ۵
اوغول آتساری ایقا قیلیب ۵ آتاسی اوغول ساری یرو قیلیب ۵ بو یانکلیغ بسی شور غوغا
ایدی ۵ نبیره داملی بچرا اعلا الا ایدیکی حضرت اعلاء قانی وجناب طل سبحانی قدوة الخوافین
عمدة السلاطین مرجع الشجعای والابطال مقصد العرفای والامثال صاحب السیف والقلم
ملاذ العرب والعجم مقوی ملت بیضا مروج شرع غرا ابادغه الجم سپاه
شهنشاه گردون درگاه سلطان سلیم فتحت قاجان سکندر حشمت
خدیو بهرام کین جم و نوشیروان آیین مهر شوکت شه جهان تخت خورشید تاج
همایون نژاد و مبارک تاج ۵ عدلت قویی غه غا سپهر اصابت مهری دارا شده مهر
فروزنده شمع شرع پیمبر و فرازنده رایت شیر دین ۵ بحاوت ربوبین علیه الصلوة
کف جودی غامی کان تیلغوچی ۵ بغایت داطوطی شیرین کلام ۵ فصاحت دا عیسی مغز الطام
سخن عت دا زرم اچرا رستم نبرد ۵ قلیب ضربه دا البرز تاغی ۵ کرده دولت جمنی نینک
سروی سعادت کلشنی نینک تذروی خلافت ایوانه نینک سید شیبنی سلطنت دراه
نینک صاحب نکینی طنطنه جهان با بلنج سریر ایجانی ۵ مطیع حکمی آنینک لسنه ایلا صاحبقران
سکندر حشمت و جمشید شوکت ۵ ثریا رفعت و خورشید رتبت ۵ جهانگیر و انوشیروان
لسنه جهان دار اعلا سمانه اصالت بیدا امی بی نسبلیغ ۵ فضا یل له
منبع جبر لیغ ۵ الامة و ملک اسمعانی معز الدوله و الدین ابو الفتح محمد حسن بهادر خان

222

محاربه و مقاتله غا اشتغال کورکوزوب ایروی انداقده و کریسم ساتیقا اتاری قیلیب و دور
ایروی و اول آوان و آیسم بیشن سپاهی متهاجم و متزاحم لوایب مرای خوارزم
حلقه کردابک اچره قیلیب قصد تیغ لاریسم زورق حیات لارین غرق ایتکای ایلار
حضرت اعلاء قانی کیسم هر طرف اطراف تیغ خونفشان و شعاع جانستان
محاربه اوتین عالم سوتیلیب اطرافی سینه گذار نینک خرمن وجودین کویدوروایروی
اول سانجه هایله لی اوزاقدین ویرا قدین مشاهده ایتیب اول نیزه زار ایچره کیسم نظارم گاه
همایون دوروار رویه کب کیسم خرام غه میمنه میسره جریب هزغام خون آشام و غضنفر
بهادر تقام یکلیغ اعدای دولته جمله سیه کوروب توران نینک نیزه زار لاردین کوب کیسم
نینک هوایی باشلارین تیغ خونریز ایله کیسیب نیزه زار ایچین نذلت آتوفراقی غا
خاک آتی شنبر سمندی نی چون ایلهان کرم تازه میتاب کوکاتاغلی اوزیدین
کذار نه مقصا اچرا اچون قدم تایغ قلیب ۵ میسره یکلیکه اخون قنان لینه قلیب ۵
هجوم کیسم کی کوکوزوب کار زاره قاچیب سرزوب سیدین سفنه یاره عدو فوقیعه
چون اوروب تیغ کین قلیب ضربه قدان قدین ۵ بوریدیکلیکان جمله
کیسم کوروب ۵ ره یکلیغ اعدا سپاهین سوروب ۵ بو طریقه دا حضرت سلطان صاحبقرانی
هم طرفه کیسم شیر ژیان و ببر بیان یکلیغ تمتوجه اولوب دورو قوشون قوشون

1106

حمایت وغایت وقاحت دین تکاور این ایلکاری سوار وب شیخ جوانمرد سیکدلیکم
اول قهرمان کین بهسام آیین نینک ذات ملکی صفا یثه زحمتی سیکورکاری
اولحضرت تیز دستیلک قلیب شیخ آبدار پله آینک امل شوم تمامین
ولوبرین وبهرولاعین وآغری نینک پیر طرفرنه قیلیب حرس نینک قبضه سی پله
بند بازو سیدن قطع قیلیب پیرکا توشوروب دورو رهبی شاهسکا
کوکسینه صرکاه اولسون نه شه لار شیکینک داخاک درکاه اولسون تعینک پله
بولوغ بولوب قطع تمام نه دشمن الیکی همیشه کوتاه اولسون اول آتماد احمد رضا پاک یکم
حالا قوشیکی لیک آینک اینعیه یفوتن دورور وحوالشه محرم وقوتلو محمد پاک
محاق حاضر بولوب آت چیکتی لار اولحضرت قوتلو محمد پک نینک آتین بینب پله
صرصروتی نینک صدیه سیدن اعدای دولت ناپرکاه دیک متفرق وپریشان قیلیب
ضرب تیغ پله کوب پیشینی کا زرار داوادی بولورغا میابر دوروب ناکاه بولحوال حلالمیدا
اولغورسپاینک پوفالیعینن یسپا نصرت تاپه نهریمت تاپیب یاجرکی
غلبه یکله آندا قدورولکیم بوقاریدانکور بولوب دورو راولحضرت بعضی نذرلار
ینک سعی پله میدان کارزاردین آهسته قدم چکیب یقابل بولغان
اعادینی اولتورار اولتورا اوزین دریا یه ایغنه تیکوروب دورو رآتفاق زورقی اول فرصه
قوزغاشین غافلو دورو ایردی فی الفلک آشون مدلولی پله آنکا کیریب سوینک اویکا
جاری ترکله دریاینک اورتاسینه یتکاندا غلبهٔ تموج ویرک ثقلیدین کیمه غرق

بولورغا فرتیب یتی اول حضرت سلح وملبوساتین سوغانشلاب وجود
خسته نهنک آسایی تجاشی شناور ایک رسمی غم اندام کورکوزدی
شناه نثار سیدا بربوز آتا وچرا اول آتی یالداب مین رسمت
دیکله واول صین دابرا ولی عزقیلیق حالتی غائب کورو غایت
شفقت وین بذل بثار طریقه سین برعی توتوب آتی آنکا بهرب اوزی
شناه امرایله قیام کورکوزدی لاجرم عنایت آلهی حافظی دادر یادین عبور قیلیب حال
نجات غایت حقیقی مهتاب شهریار صبح رکاب یخدیو فلک قدر و
عالیجناب یل رستم آیین بررو کین نه ولیر صف آرا وبهرام کین نه اوردوسر
جاغی لشکر شکن قهرمان نه ولاور لیق بچرا جهان پهلوان نه شجاعت قیلیب
بازو سیله نه جلادت تاپیب بثبات نهردسیدن نه بهادر لیغ آینی ذاتینه ختم نه مبارز لیغ
القابی آتینه ختم نه هنر کورکوزوردا عدو جرهیدا نه قریب صف صف اعدالی مهزم بولدی
اوردوسر دالاریدر کردلاوریلنک نه ولی بچرا اراوورشناور نهنک نه فریدون
لکی وشت فرسای ایردی یسکندر کبی بچرچای ایردی بولوب یل یوزیردا آتی نکا
تنکیر نمسکلا بدور آتسان آنکا یکرک حکمت اول دور کرقه درآله نه آلی قیلنوسی بچرا وزرا
شاه نه بلی قیلسه هرکیم کا نکر نظر نه یوز شماسر آنکا اوت سودین فضر
خدا آسراسه کیم بی آفات دین نه مصون آیلار آلی بلیات دین نه اول حضرت ساحل دا
اقاسی خان منصور نینک فکر داینه یارغان خبرین تحقیق قیلغاندین سونک نهضت قیلیب

1107

دار السلطنه خبر قرب نزول سرت وصول بهشتم رمضان ماه مبارک وقدوم
بیمنت لزوم بلده مامموره لاركه تخلیص خبر سندوستاد ومراجعی غزل سنیک
قدوسنیک ایلیشادمان اردو عالم ۵ حضرت کیتی قدم اورغان بیرنیک بولوب رخصرم ۵ بیتا رخصورنیک
ایدا اهل خراسان غایبحت ۵ بولوجالینک ایلیسوز غایدل عالم ۵ کلکمینک دین اولوک تن غا
جان بیتا رتازه ۵ تبسمینک دین اجل خنجینه بیتا رمرهم ۵ وصالینک ایلیفراق بخش دردک
مژده سیدین ۵ بولور عدم ساری آوازه خیل کلفت غم ۵ بولینکدا اموسرت
جلیسی غبار ۵ آنی قیلورغه سرفراز رنجایلاقدم حکایت کیتسه ربوب
دوردولار سلطان جلال الدنیا والدین منکبرنی کیدلدار شد سلطان قطب الدین محمد
خوارزم شاه دوردولا تاسی نینک تدفینی دین سونک غزنین ولایتی غاکیم آتاسی زمانیدا اوزی
نینک تختگاهی ایردی تو جقلیب بولدا کراتا بعدا خری ومراتا بعدا ولی اغول سپاهی غه
حکمت بهریب ملک سیف الدین نینک خلافتی دین غزنین ولایتی تسلا بهنیب
غزنیغی بیله سندرود خانه سی بینک کناریغه نزول قیلیفاندا کیم شهر رجب سنه ثمان وعشرو
وستمایه ایردی چنگیزخان ایلغار قلیب جنود غامسعود دیکه کیم قطرات مطرات
یانکلیغ لایعد ولایحصی ایردی سلطان ولی طریقه احاطه قیلدیکیم بردین اطراف بدا بهجوم
نجوم دین نمونه کورکوزدی بهیت ایستارایدیم زمانه غنیمت بیلکه کناره ۵ کیلدی
سپاه وردا محیط اولدی دوریمه ۵ غلط الصباح کهچنگیزخان نینک قفای ملاقی بیله
مغول سپاهی افواج امواج بلادیک سوزشغا کیرب حرب آغاز قیلدی لار سلطان

225

هم اول قدر کیم پیله کیم آنینک همراهیده دوار ایردی صف آرا بولوب کوشش وسعی
ظهور غه تیکوروب دوردولار کیم رستم رهمند یارا کر حمایت عالمی دا بولار
ایردی آنکا غدام حلقه بکوشر ونبذه حاشیه بردوشر بولوب لار ایردی لار
آما مغول لار دو مسدم غلبه قیلیب اول مرکز صف میجا غه دایره سعر که نه تمک راق
قیلوا ایردی لار سلطان نینک عسکر یدا تی یوز مکیت دین آرتوق
کیشی قالمای دوردولار ایردی سپاه دکیم یا بر کرت اول کروه غضرتیشکوه غا حمله
قیلیب دوردولا حاپشر ملک کیم سلطان نینک اوردوغینه دوردولار ایردی
سلطان سینک عنانیدین توتوب سعدی نینک کوسپاهنیدین بوتیغا
متر غم بولوب دوردولار ایردی کیم بیت مزن برسپاهی زخود بیشتر
که توان زدن مشت بهنیشتر ۵ بالضروره اوزقوشونیغه عنانین معطوف قیلیب هاشقه
آت غه رکوب بولوروب دوردولار ایردی لار یغه یوزغیک داغ وحسرت بیله وداع
قیلیب دریانینک کنارینه سوروب دوردولار با وجود اولکیم بیر یوزیدین سوغه چه اول کروه
ایردی اوزایشغه تازمانه اوروب دریا غا کیردی ولار دا غی سوغا کیریب مغول لار اوق
وزوبین حضرتیله سویوزین سلمان لار نینک قاتینه تکین میلده اما سلطان
نهنک آسا شناوه قیلیب اول غرقاب بلادین سالم حقیقت آنکا هیچ آسیب یتیمای دی نظم اگر
توسه دریا یوزی بی نهنک ۵ وکر کوه صحرا بود بلک کیشی کیم ایرور یاری نجست آنه
تو شمار آلار دین آنکا هیچ کزند کیمچی قتم حضرت پادشاه صاحبقران نینک آوان

امارت یمین زمان خلافت قرینه چه فتوحات کثیر ابواقعاتی سلک تحریر و بیت
تقریر ننگه کیسو رولو قطعه بوده قایع که ثبت بولغوسیدور نه سر رشته جمع
لهذا سیدور بیستمع فی سالور محتسب عاشه یکا کیم مظهر العجایب دورة
عصر خورشید دولت سیدور کیم شاهی طلعت نوایب دورة
حضرت اعلاحاقانه ینگ شرف نسبت پله امارت مسندی سلطنت
اورنکیفه بهلوی مفاخرت اورغنی وسم فرخنده القابه اهله ریاست
یکینی تاجدار اولوب کوسر دولت صدای مفاخمت نه فلک ایله آشور مای
تقریر دیوانه ینگ منصب نشینی تحریر ایدوب ینگ صاحب نکیمی غرض قسم ذوی الشرف
صحایف لطایف مسندیغه بولوغ زیب زین سپرور کیم حوین خاقان اکرم مبرور
وسلطان مغفور شهریار جنت مکان پادشاه مغفرت نشان ابوالمظفر
والمنصور ابوالفتح المیوزار محمد بهادر خان سقی الله سراه وجعل الجنة مثواه ینگ تخریه خاقانی
دین نوعی فراغ حاصل بولدی بلده محروسه حوق زینه تهها لنظام والنسق ینگ جاهیر
ومشاهیری عموماً وهیر کبیر و مشیر و مضمیر صایب تدبیر فاضل بی وهیر شاه یاز آمالیق ومارگه
ملک خصوصاً امارت وایالت امری واکیم نظام دین ودولت وشطام ملک وملت اول امر
منوط ومربوط دور وشاهم فی الام مئودا سی پله مشعله افروز محفل مشورت
بولوب اتفاق نوردین ایالت وانیابت خلعتین حضرت ضدیوکا مکارو شهریار فلک
مقدار آفتاب اوج سلطنت وجهان خورشید مکرمت ضدوصه سلاطین عالم گزیده خواقین

226

اعظم مشتهری خلافت کشوری ینگ پادشاهی عدالت ملکی ینگ کشور پناهی
جهانبانلیغ سریری اورازجمشید شهنشه لیغ سپهری اورانوشید شه کیوان
مقام مهرطلعت عطارد خصلت بهرام صولت خضرنوز هره عیش عطارد آسای قمردار
شاه مشتری رای یکلیب چرانه مهر وجوان بخت نولوب خورشید تاج
آسمان بخت شرف تسلیم ینگ خورشید تاجی یهمیشه احهادی دین رواجی
وغایسله ینگ نصرت مالی یه سخا ایوانه ینگ حاتم نوالی یه سعادت ابغه
دُرغلطان یه سمجهت کشوری اورزا کنهان یه عدالت دا انوشیروانه دین آرتوق
جلالت دا کشتی آرتوق قضا قوت قدر قدرت سهشه یه عمر همت علی شفقت
فلک جاه یه ازلدین دا تیغه دولت مناسب یه ابدغه تیغ و شکری ایلکا
واجب یه اصالت دا آینه ینگ همت شیر آتاهی یه کلیب عالم ایاغه فرمانبر روای
قهرمانلیغ مضماری ینگ شجاعت اشعاری صاحبقرانلیغ دیاری ینگ جلالت دشاری عجم
اعاظم ینگ زبده سی اولزلک اکابر ینگ قدوه سی هر باعث الامن والامانی علی الدوام
الامیان القاهر باعلا ملک الملوک السلطان ابوالمظفر والمنصور ابوالفتح ومغز الدولة والدین محمد بهادر خان
خلدت سلطنته وابدت دولته ینگ قامت قابلیغی غه لایق وسزاوار کورد دورر لار اولحضرت
ینگ عمت عالی انهی کیم جهانبانلیغ تاجی کم الیقات تیلوار ایردی نوب منصب ولایتین مکرر ااباد
کورکوزوب عاقبت الامر اکابر رسالیسیه ینگ مسالغه دا الحاجی حتی ین وقتضای اولوجون قبول
قلیب جانب مغفور ینگ جاده سیه مینه ایکا کون سوکرا انجه سبزه یه مینگ ایکا کونده مرا

موافق بار سیلاب و ریع ثلث ناآیا نیک سکیر رسید امکیشه کونا کیم آقاب عالمتاب بطالع
برجیس او در برج پیشین دین سوکزار دارالاماره خنوقدآ آسای نیک دولا یخانه رسید کیم
او لحضرت غه میراث دین اختصاص پیدا یروی بیک لکیک ربه سیدن عروج و قیکیب
جمشید خورشید پایکلیغ سند امارت او چغه ارتفاع تاپی و ایالت زمامین
قبضه دراتیغه ایب حکومت خاتمین کف کفایتیغه سالیسه دور و دولت اهورلغه
متصدی بولوب پرتو الطاف سیله دارالاماره تمرزه لاری نیک دیده اعتبار و ضمیر
کلفت مزدیلاریدن روشن و تمتور قیلکلی و همدم اعلی فرسیله مستقر ضلافت
مصیبت رسیدلاری نیک دولغ مصیبت و سینه پرحسرت لارغه دوا سیکوردی
و فرمان فرمالیغ نوبتین درکاه دولت پناهی دافلک بوستانسرای غمزکیزوروب
صدای طنطنه سیله امن آباد دولت العظمی بشارتین ملأ الاعلا یه لارینه
و جرم غبرا سکن لارینکو نوشیلدی قطعه همایون مقدمی نیک سنجی
امارت منصبی بولدی معلا ایالت خانکی بولدی آیتدین بیکوزیناماد ارشهره پیما غریات
افکی بولدی تاهب بیه مبارکباد رکیدین فرقدان سا بنجا بید الحکومت
نوبتی لی قصد اغه کیروزوب دون والا پناهی اوستیغه دولت سایه باتین شاه و برله
زمانه فیلکلی پایه بولوب کاهی دااقبال چاوشی فلک یارادلدی دوانی سوره
شمار ایلارکا انجم جوهر دین شاه جغ لارایلادی کردون موجه فقیر اول محل ایلارکا دارالغنیمه
تاریخ لی منسب جلال مسلم یکا تاریخ ایدی دیم تاریخ پنک عالم که باقبال جاه اعتصام

227

ربیه همت رآمد بچون اسرار دعا وثقه خان سعیده بر سریر ملک سرافراز آمد تاریخی
کرد امارت لی وی بکه زسر تا قدم شاز آمد بهر تاریخ نوشتیم جهان دولت فرخنده
ما بارآمد شاول حضرت اورا با غالار یدن محمد مراد بیک غنایت و ربنی خاصه خصوص نوازیها
اعلا نیک و فال و فرخ جنتلا نیک رای جهانپرای فاغه مغوض فرمایه و بستوط و وزیر نیکوسیر تم
نظام الملک و الملة محمد یوسف مهتر لی الکا سمیع و شریک میلدی بود دولت یمنی و دین
الا رنیک قدر و منزلتی کون کوندین اوج غزنه تمرنی بولوب اتفاق اهل امور مملکت و مهام
فقرا و رغیب نیک نظام و نسق فاکوشش سی موجود و سعی نامقدور ظهور غه تیکوروشیبی
رسم و پسندیده قاعده لارینیاد و نیغه اشتغال کورکوزدیلار
بهشت قلعه اوزکی نیک یادولوب خوبی تو البین جاچاقی و بهادر لارنیک محل یه سینه
تاب مقاومت کیکتورا آلای نهر میت تاپا قرغامه بدیغه آثار بونوع اغه بکا رایغ قیلور کیم
چون خان جنت مکان املتوز محمد خان نعمه الله بغفرانه نیک واقعه حسرت
انگیز و حادثه کلفت آمیز دین سونک جمیع پشر قلعه اوزکی اظهار یوغ فالیغ
و ابزار لارنیاد لیغ قیلیب جهر ثالث علاخاقانی نیک رایعه اطاعتی دین بولوب بولوب
بخارا سپاهی غه مطیع و فرمانبردار بولوب بولوب دولت و زافزون نیک آستکی
و استحقاقی نه مهد و افر و سعی متکاثر تقدیم غه تیکوروب هول میل جاوی الاول آی نیک
غره سی یکشنبه چهار شنبه کولی ایردی از دوجام تمام و نجوم لاکلام هر بلده خوش
تعالی عن الغرق و الحرق او ستیغه غنیمت کرکوزوب جبره قریه سین سنکر غلیب

احمال و اثقالین اول موضع داقوتو خیمه ق مضافاتیه مهیا اول و روی لار و بوطرف دین داغی
حضرت اعلیحضرت فرمان لازم الاذعان همایونی شجاعی نامدار و ابطال
کیش کیدار یکم شجاعت و بطالت دار سلم ستان و سم ستان و سم زعیان ملی عجب
کوزیکار ایلمایر دی لار یکران غیرت غارکوب مهیب ایلدیلر ایرن مبارزت غیرت شعر
غران و ببر دران تهلکه ملی نجاتی سوروب تیغ تیز و سنان خونریز نیک ضروب
متوالی سی پیله یاغی وحشت آثار و باغی کسافت آثار لرنیک کشتیدین
پشته لار کوتاراب کوب ایدی اسارت دیدی غارکوفا دیمکله لار شوی
سوروبت لارین ماریه میدان ساری دشتاب ایلدیلر بخیل عدو نهاری
چیکیب خصم غه ایلتیغ سنان نه که قان بولدیر جریان سو یکلیغ روان نه یاب
هر طرف دا کیسوک باش لار نه آنینک دیکیک وادی ارا تاش لار نه
بدن لار یاتیب بیر دا تو فنه غدیک نه او کولوب و لیکین او لوغ تاغ دیک نهاد لار
ایلدیآ مینک دیک قران نه که حیرت دا قالدی بین زمان چیکیب یغی
هر ساری تاریب یفیر نه اعادی ایلاب شیر قتیل نه بولوب غالم غالب کامران نه
فرح لار تاپیب یاندی لار شاه دمان نه چون اعدای کریزپای کیر بحار دیر لار نیک
صولت انجاب همه وقت قتله سین مشاهده قیلیب کوروب سلیم بیدو ریو لار کیم
صمیر خباثت مخمیر لار نیه عزم هوا سر مولی بولوب لار ین سنگ خیل
کمان ایتی لار صرحا یغولی ایلیه لار و روباه کروهی خیال ایمکله لار شیر نکوهی

228

کاشیده عاقبت الامر طریقه کریزلی جمله منعمات دین سانا تاب کخلای کیم
چنجه شنه کولی دور و ایردی اوزنجت برکشته لاریه یکیب رویکردان بولوب همت
طریقه غه سرعت من کیسین سوروب دورولار قطعه نه خوشتر دورولوب مضمحل خصم نه
نهریت طریقه غه قویماق قدم نه تاپیب دولار فتح نصرت غادست یاتشطار دور
ایلدیاک سبدم نه ماه مذکور ینیک اون آلتی لانجی کونه کیسه کشنه کولو دور
ایردی سلطان اصاحقران و خاقان کردون توان ابوالمظفر و المنصور ابوالفتح
محمد سلیم بهادر خان خلد الله ایام سلطنته و رفع اعلام سعدلته ابوالغازی خان
چنگزی نانی سلطان جنت مکان نایتوزار محمد بهادر خان نور الله مرقده
سلطنت منصب سنید معزول ایمتیشر دور دار ایردی مرسم خسروانه
و عنایات پادشاهانه ی مخصوص تو توب خوارزم ارم زم دار السلطنه خوقند غا
کیملتوروب جالیق تاجی پیله سرفراز ایمکله مذکور کیسه ینیک اون
آلتی لانجی سید احمار شنه کولی سیادت پناه بجانب کاه سیدلوف
خلد حضرته اقامت منصبین آرزا تو توب بخاعت تاب جلادت تاب طغای همراه
ولد ولی آتالیق کی آتالیق ایمکله و فقیر غه داعی الطاف پادشاهی و عواطف شاهانه
کورکوزوب میرآب لیغ منصب کرامی سی پیله سرفراز لیغ ایمکوروب دورولار ایدیر
جل الله ذوالجلاله والدین تو تلو قمر دا ایاق مد الله ظلال عاطفته علی الاطلاق و آلدی قیلیک
بخارا دین کیسه لی و حضرت اعلیحاقانه ینیک انکا ایاقیت منصبیس ی بیوروب کوکلتی نه

اولاحاق اوچون شکار آنکین میسلی ایچ قلغ خوشتر تکلم فرخ
وتهنیت محلیسد ابو یاکلنج ترغم میسلور کیسم چون پادشاه مغفور و
سپهر وار ایلتوزار محمد بهادر خان علیه الرحمه والغفران سینک واقعه هایله سیدا
قوتلو قمرادا یاق باشلنج پنجه کیشی تاجیک تولغه توشوب بخارا دا اسارت یعنی
مقید دوروب ایردیلار حضرت اعلاحاقانه غایت مروت ونهایت شفقت دین
آلارنی قیدلاردین طلاق تاجاق ولوتغه کیسلتورماک تدبیرین چمیز یرچاغوری دا
مصمم قتلیب امیر وضمیر شاه یاز اتالیق باشلنج امرای عظام وکبرای ذوی
الاحترام نی کیسم هر بیرطرفکیاست دوفوز فرسخ دا فیدزمان ووحید دوران
دوروا ایردیلار کورنوشر عالیه اونداب شاه وهم فرالامر مقتضای پله بخارا
پادشاهی امیر حیدر کا مصالحه طریقه سی پله الچی بیارماک قوتلو قمرادا یاق قتغ
بارچه سپرلار پله التماس قیلاق لی مشورت میسلکا امرادغر بورای لی صواب وحسن
پلیب وبارچه اتفاق قلیب اعلم العلما افضل الفضلا اقضی القضات قاضی اسماعیل ایشان
وقاضی ایش ویس ایشان لی الجمله لنگکا تعیین مهیب عزت تمام پله بخارا غه ارسال قیلدیلار
آلار قدم ایتوقال پله قطع منازل وطی مراحل قلیب بخارا شهری غه وارد بولوب حضرت
اعلاحاقانه ینک بخم فرخنده فرجامین مهر حیدر ینک عرضی غه تیکور کاچ امیر کامل
دورمین لنگکه غایت عاقبت اندیش لشکرین اولحضرت ینک التماسین بمنده دل
توتوب قوتلو قمرادا یاق غه باشلنج بارچه امرانی سروهای شاهانه ولوازمات حضروانیه

229

بهره سند قتلیب عزت تمام واکرام مالاکلام پله اوزمعتبر کیسه لاری دین امرا
دیکان ولوسف بیرشوب لیکان ایلچی لاری سین همراه قتلیب خوارزم صوبغه
ارسال قیلدیلار آلار غیمت مرکسین شرعت طریقیغا سوروب شعبان المعظم ایکنچی
آوایلی دا کیسم اشرف اوقات وساعات دوروا ایردی دارالامارة
خوارزم ارم نزهتدا دارالسلطنه غه داخل اولوب حضرت اعلاحاقانه ینک حضار انوارلری
دین دیدهٔ غمدیده لارین روشن وبهار دیدار دین خاطر فرقت زده لارین
گلشن قیلدیلار قطعه نه خوشتر کوندوز حقیقت هجران تونده ین تیمورسیمه
وصل صبحدم غه انکی یارنه فرح جانفزای ایلیب بهرنوشته پری پیکر لاری لوسه
مست ودیدارنه کامل محبت ونهایت سرت دین چیقیب اهل عالم گلیم سنمادی
بنی آدم کوی وکوچه دشت وصحرا دا طنطنهٔ تهنیت وغلغلهٔ مبارکباد لینغ لی
کوتیلدی اعلای علیین همکن لاری ینک کوشادرا کینه تیکوروب نهایت سیر
سرور بکلیم غایت شیرسور لارمرسم غه قیام کورکوزوب دورور لار چون ماه مذکور
ینک اون توقوزنجی کونی کیم جمعه کومیسی ورور ایردی حضرت اعلاحاقانه ینک آلت
ووفور مروت دین انیا قیت منصب عالیسی نی برابر کرامی سی ایکیبر حال آلدوالدی
قوتلو قمرادا یاق غه تفویض قتلیب امارت شغل خطیر دین کناره توتوب دوروندکور
آی ینک آوغه یدا اولحضرت شکار ارادهسی پله رکوب قتلیب اشبو فلک وسنی
جولانگه سالیب عازم صحرا اوره نوزدیبان بولدی هرنچه مدت قوشسالاق وآوآلماق

خلافت سریر نیغه ایلاب جلوس ؛ بجوانی کیم سکندر بن فیلقوس ؛
بهمان ملک بن ایچی ریاض خیال ؛ تاپیب خلق عدلیدن امن امثال ؛ بولوب لطفی پرلهان
اپاشاه ؛ تاپیب پیرین پاریچه کام مراد ؛ قلیب سایه دولتی دوامقام ؛ دعاگو
شغلی لار صبح وشام ؛ اکر بهول شاه فرخنده فال ؛ ضد بولسه جهان کیرسنه خصال ؛
سوروب شاه تیغ تاکه بار دوجهان ؛ جهانکا اعلی غا حکم بولسون روان ؛ اول واقعه کیم حضرت
اعلا خاقانی جهان پناه تیغ سریر نیغه ممکن بولغاندین سونکه منصه ظهوره اجلوه کر بولدی حضرت
پیک نیک فال لفظ تاریخی غا معاندت قدیمین قویوب بموجب ارسال نیغه غازی
وایم صداقت مهاب سلطانی امیر اتنیک جهد واستصوابی بولوقی بیله کیلکاندا
چون عنایت اکهر وکرم نامتناهی پادشاه خورشید کلاه اقتضا
عالمتاب بیک سلطنت اوجی غا ارتفاع تاپیب شعاع معدلتی اقطار عالمه تابان پرتو انداز
لوکان بکون آثار رضوانی متزاید بولوب وبسبدم مراتب دولت ترقی تاپای اول حضرت
آباغا لار دین محمد رضا پیک نیک ضمیر فضلات تحمیر بدا احقد وحسداوت ملتهب بولوب
حضرت اعلا خاقانی نیک کمال دولتین اوزرکا موجب نکبت وزوال انکلار غا حیات
وسلامت رای لیق دین دیانا بعضی منافق دیو سیرت ومردم صورت تلار کیم محب لاری
محنت صورتین کورکوزلاردی آلار نیک مکاید شامت عاید لارنیغه فریفته بولوب
وکفران شرارت آثار وکهات کسافت سمات لارنیغه ملقیب حضرت اعلا خاقانی نیک
رتبه متابعتی دین رقبه اطاعت تولغاب امور سلطنت ومهام حکومت داد اوی

231

مشارکت قلیب کوشش نامقدور وسعی نامحصور تقدیم غه تیکردی چون اول
مدعای نینک کلش حصولی دامراد کلی حاصل دی لاجرم وسنیمت لیک حقوقیدین
وقرابت رعایه سیدین دیده خود منین یوبوب بکبر تمام وتعصب لاکلام
یورت دین استعراض جنقیب بموجب ارسالنیغه کیم تحرک سلسله فی
وقدم فرسای بادیه عناد ودورو یردی لار باردی تا کیم اول حمایه شرارت پیشه
نینک معاونت ومطاهرتی بیله لو دولت خداداد نینک استحقاقی بکیتم اسکاری
دست تاجای بیت زهی نادان کیم اول ایدر تمنا ؛ قویاش شمعی نی دم لر
اوچورکای ؛ هوسیر ازخصومت سیلی پرله ؛ فلک قصری غا ویران لیغ یتورکای ؛
ایرور آندین خبر سیز کیم بوفعلی ؛ باشیغه تابیت لار کیستورکای حضرت
خدیو کامکار وتهمتن شکار مکارم اخلاق وفوط کرم دین کیم ذرات ملکی مضطرب
جبلی مور وقار بندلاری شایسته رعایه سین مرعی تورلاب آل وآزاده وادی ضلالت واول
سرکشته صحاری وقاحت نینک چهره تعصبلاری زخاره عصیانغه پرده اخفادین
وبرقع تساهل چیکیب ایمن عزت تاب صدارت انتساب سلطان میرزا
کیم وفور فتوت واوفر فطانت دوراندیشی عظام دین ممتاز ومستثنی ایردی لطف
آمیز سوزلار ومشفقانه نصیحت لار محمد رضا پیک نینک ایزدین میاردی تا کیم الدین
صواب جاده مستقیم غه دلالت قلیب بورتغه کیلتورکای چون اول امیر
صاحبیمه برفرمان واجب الاذعان موجبی بیله عمل قلیب قدم استعجال بیله قطع

منازل ولی ارصل ریتب پیک نکورنیشک قاشیغه یتیب حضرت پادشاه ظل
الهمرنیشک پیغام سعادت فرجامین کیم مضمون همایونی موالفت ومصادقت
رسومی نیشک اهتمامی ایردی بیتکورمری ویته نصایح مشفقانه نصصهایدیکین
کیم جنود اهلیغه هوش نشان سین باغیشلار ایردی قلیچ سامعه سین ایرز
ایتی چون اول پیغام نسایمی واول نصایح روحبخشی دین فی الجمله هوشیغه
کیلیب آتوتیب دار السلطنة جانبی عازم بولدی اما کمال جهالت وعاقبت
نگبرلیکدن اطاعت یولین ورکاه عالم پناه عتبه سیغه قویماق دین اباوامتناع
کورکوزوب اوزرباطی غه کیسم بلده خیوق غه قریب طرف شرقی وسیدا
باغچه جولی غه موسوم ایردی نزول قیلدی چون آنینک بی نوع عناد
واستکباری سعروض رای عالم آرای بولدی جناب سلطنت مآب
غایت بردباری نهایت تمکین ووقاردین جریده عصیانه غه غفور رحیمین
چیکیب هیچ وجهدین متعرض بولمادی بلکه آنینک برابریده انوزرش لار
ظهوریغه اقدام کورکوزدی محمد رضا بیک نینک عناد مرکبین فساد طرفیغه
سوروب قیچاق قورغانیغه کیرماکه نینک حالاتی واسیر روشن ضمیر قتلوقمرادیاق
نینک آنینک عقبنجی دین نهضت کورکوزوب اول قلعه نی محاصره قیلدی نینک
مقالاتی ورق عرصه سی اوزره قویغان قدمنی سیکماز چالاک یعنی قلم
حکایت یازغیچی ایلتماکا پی نه رقم دشتی نه قیلغوسی بو یاطی نه چون محمد رضا بیک

یموت دین

یموت دین کیسیب اوزی نینک حواله سیکا کیرمیدوردیکوت فطرسرو صدالت ذاتیه آنه قوشمای
کیسم درکاه عالم پناه عتبه سیغه کیلیب عزوجاه دورور شاهزاده
امیدورکای ودولت ابدمدت ذاتیه سیغه مصدرمن وسعادت دورور
املیک اورغای تکیم هوا سلطنت وسودای تاج سریغورس غه یوزینک شور
سالیب کون کون دین کوپ یراق مخالفت ومعاندت اصرارینه قیام
کورکوزدی چون بویا کلنیچ حرکت مذبوحی سی بیله مقصود دیدارین مشاهده
قیلا آلمادی عاقبت الامر یعنی ارزال واوباشیرآنینک اطرافیغه
مجتمع بولمیشدوردیلار آلارنینک همراه لیغی بیله ذوالقعده آیینک
اولنجی کچه سی کیسم جمعه کونی تامی دوردیردی نصف لیل آلتدین فتات
قونغراتدین غیر حولیسینه باردی سشنبه کچه سی حضرت اعلی خانه نینک
بیک منزلورینک آقاسی محمد مراد بیک وطغای موسی برواغیزلرنه توتدوروب
ومجموع قیلدوروب امیر کبیر حاجی اتفاق قوتلوقمرادیاق نه اوزی کا
مخصوص لشکر بیله آنینک ایزیدین نامزد قتلیسبدوردیکشنبه تونی
محمد رضا بیک قیچاق قلعه سیغه کیریب اتیدردی بانا کیم درکاه سپهر
بنینک نهضت کذار دوو دلخواهیدوردیردی وکرم صاحبقرانه آنینک حالیغه
شامل بولوب اول قلعه نینک آلایی آلکا تفویض تا مهابای جنیبه سیندن ممتاز وسرفراز
بولمیشدوردیلی ایچی سی خدای بردی بیک بیله قتلوروب امیک

کورکوزوب

هرکون سپاه منصوره وافواج قاهره هرکا روار و محیط کردار اول قلعه تنبک
اطراف وجوانبش احاطه قلیب بشجای نامدار و مستدلی هریز برکردار صنیدار فیار
غبار مین قلعه اصلی تنبک بشهر لارنیه مذلت توفرار نیا غدور و بسیار غصه
بارشعاعی دین معاند لار تنبک خرف جمعیت تیغه برق بلا اوروب دور دلار دکلوله
تفنگ خدنگ بیدرنگ دین متحصن لار تنبک کرکس پیشه بین دکار
قلیب تمرد لاق نیدین اول قلعه کرکلستن لار آشکارا ایتدی لار شوشی
دلاور لار قلیب بهرایتک دیو کوروما سرکردار ابوجرخ یمنوش قلیچ لار نم
ایلاب تیز لیک قاشرش که امداد جیلیدینک یکای قاجار باشتر تنبک
طاهر امیب نوک خنجرش که قسلمای تیز راک عدانه مضطرش آغیز یخی لار بهرایان
آجیب کینک که امداد جیلین ایکای تیز سله تنبک ش بولوب عدد حصار دکرا
بهرایسنی یمه لخسته خاطر پشان ش قلیب محکم باری دروازه لارنه آب کوکلیفه
وهم تازه لارلی یه چقیب حرب ایلاکا بارنه یارادش قومایه نه کبری قسلمه قعه عدد ارادش
بوصاحب الخیر اوتی بنجه کون ش بولوب اعدا غایمدوکون قرا توکن ش که تا اول قلعه سای
شاه والاش نه لخسم دیکیلدی دشت پناه حضرت اعلا قاجار نه تنبک راتاب
آفتاب اشراق نه قلعه مجاق جانبی حرکت کیر کوزماک حمید واوز غضب مهیب حرق اولوب
مجاهد انکیس آوزماک محمد غازات لیق و محمد غازیلک کال جهالت دین محمد مهلک تنبک
موافقتی اوجون مجاق قلعه سینه کیر مینه وف ابوابه آجهاق نفنگ بولمولی

234

نا نازلیقر وزمان نخوستشان تنبک مقتضای سیله اوحضرت تنبک دراهنده قه
خیوق صوبغه مرحمت قیلیق قرخانه هنگامه آرا بولکلیفه اعجوبه ایلنج قیلیدیکم
چون محمد رضا بک تنبک اصرار مخالفت واستقرار معصیتی تواتر طریقیله
طاهر بولدی حضرت صاحبقرانه تنبک دریای غضبی تموج بولوب واکثر قدر شتاب
تاپنک بندکور تنبک تنبیه دپس پیشهادی طرعاطر قلیب لشکر حضرت اکثر
حضاری اوچون اطراف وجوانب بهرام شکوه تواجر لارارسال قیلدی
وملازم درگاه سرکار لارین سبب سفر تهیه سیغه مامور ایتی وآزجا غدکون
لشکر جمع بولوب سلرنجام مهام سفر تظام تاپتی حضرت اعلا قاجار موسی
پروازنکی نکیم مادهٔ فنا و محبوس زندان دور ایردی تیغ کج سانه سیله
آخرت عقوبتکا هیغه میاریب ذوالعقده مزبور تنبک اوسنه توقوز لانجر کون نکیم
چهارشنبه کومیندور ایردی سمند صرصر خرام زرین لجام عازم کوب شد
اعلام ظفرفرجام لی حرکت کا کبر کوزب امرای عظام واعیان صاحب احترام سیله
بهرهری سلطنت ایوانی تنبک رکن اعظم ودولت سریرمانی تنبک ایکیچی محرمی ایردی ملازمان
باری نرمه ایوانی تنبک محرمی ش باری زرم میدانی تنبک رستمی ش باری کبرکین
غضنفر نهادش باری صدحان اجل عنادش باری جانستان لمیغ دامن اجل
باری خون فشان لمیغ دربهرام لی ش باری تیغ زن باری صاحب نیزه یاریغه
دیان چرخ تحسین وزه ش باری حرب وقتیدا صاحب وقار ش باری ضرب شدید

اوسما دکار شاری متفق مثل انگشت دست ه باری بخجد ایلا کیم پشت دست ه
ملوقی باری خیل مرکان کیسی ه مصاحب باری جسم ایله جان کیسی ه سفر دا باری
ث ه غه همعان یحضر دا داعی محرم همزبان ه کوکبه دالا والویه ظفر اثر ناز جلوه عا
کیر کوزوب دار السلطنه خیو قدین حرکت کورکوزوب قسم سریع السیر دیک قطع منازل
وطی مراحل دین سوکرا فیجاق قلعه سی نینک حوالیسی دا رآیات نور سشید اشراق ویرا
قلیب قدوم سعادت لزومی مقتضی دین اول نوجه نه کلستان خلد برین وضیع نضرت
انجم الیصای سپله شهرستان چین و تبلدی و تدارک سقعقر لاریه و صاچمه سی
دین شادکام و سیراب و پسه سلین عواطف سکرانه سپله بهره مند و کامیاب قلیب فیجاق
قلعه سی نینک اطرافنه دا سکوب لار بنا قیلدوروب محاصره امری عاکوشش تمام سپله
آنداق اهتمام کورکوزوب دور و کیم اکموری اول قلعه یه چراتیلدی لرنه خندق اندازی
چابکدست لار یکان جان ستان نوکی سپله آنینک کورین سیرکه یتکار ایردیلار
واکر ابتدا اول حصار یه چرا بال پرواز اورسه تفنک باز نهر موت لار کله آتشین شلنکی سپله
قتال شهرین عدم اوتیغه اوتارایردی لار و هر کون یکان خندک و کله لر تفنک دین اول
تیره روزکار شیطنت سکار لار نینک تارک ناهمواری عاوجلدی باره جو مالک شیاطین فجوا سپله
برق قوت و صاعقه محنافقت ماعذوروب دور و لار شوی حصار اهلی باشی نه قورت ایدیلار
دیمای کیم قورت یا ایدیلار هر قیان دین دین ه آنینکله یک اولدیلار یتیار ان ه کرآتشی نبی ایدیلار
کوکلا افغان ه اولوب تنک اول صفت خصم اعلی حاله که آور عا نفیر قتالی مجالنه

235

بواشادا بعضی علمای علام و مشایخ کرام اشارت دالاوجی سپله اوردوی همایون
دین جقیب ایلچیر بوسیله ملوق محمد رضا بک نینک آلدیغه باریب بو دولت انکیز و سلطنت آمیز
سوز لاری سپله موسا و مصالحه غه ترغیب ایلیدلار آما سودز لاری بک شوخ بخت سینک
رأینه قبول توشمای بلی سئیل مقصود قاتیلی لار موندین سوکرا حضرت اعلا عاقانی مسکین
نیران قهری اشتعال تاپیب تمام و تغلب لا کلام سپله کوب مدت قلعه محکمه سینی
اشتعال کورکوزوب دور و لار بعضی وقعای کیم آتا یم محاصره دا وقوع تاپی لار ینک
ذکری وادور و اوله جمله دین محمد رضا بک نینک انی سی لشکر محمد بک کیم استمداد اوزره
آرال حاکمی توره مراد صوفی نینک آلدیغه باریشیب دور و ایردی آندا عکیم عاقبا نه کور لولدی
سیوناچ و اوزبک علی باشتلیغ آرال سپاهیدین لوت آلیغ سپله کسلیب ذوالحجه
آیی نینک لوت آلاجی کچه سی کیم چهارشنبه کونی دور و ایردی یا کیم قضا دا
قلعه غه کیردی نیه اوکیم سهول آیی نینک السنه لیجی کونی کیم جمعه کونیدور و ایردی
حضرت صاحبقران نینک لازم اعتبارت اتباع رتداری سپله ایالت مآب امارت نصاب شاه بابا
آتالیق و خواجه مراد بی و محمد بابا آتالیق مینک کیشی سپله و کنارات نینک جهانو دلیغه عازم لوب
قهت سعادی یا کلیغ اول نواحی نی تالاج و غارت و تخریب فرق جاغلیغ کیشی نی اسارت
سرنجه سینه کرفتار ایتیب کوب اولجه سپله معاودت کورکوزوب چهارشنبه کونیکیم عید قربان
دور و ایردی دولت پناه لشکرکاه غه داخل لوب عتبه اعلا مدار مهتی غاخاص
تاپی لار بابا اوکیم نذکور سرکرده لار جهانو دلغه کیسکان چاغدا ایتوجی بعد سیدین

دوستان سپردار کیم اخلاص کیشتر ملازم آلارین دوردار یردی اینک اکا و علی آنیه
بردی و اور اضحمد آلیم شجاعت و جلادت و انصاب تبعت ایلیکان دوردار یردی الار اوتوز
کیشی بله حضرت آلیب چاودور معاندلاری کیم آی بوکور قیری اینک حوالی سی دا
ممکن دوردار یردیلار بلدی تا کیمسنه دیمک آلارینک مقصدیغه عازم بولوب دوردیلار
بولدالار سین بای قراقپاق اینک قراولیس توتوب بولجر قشلیب ایلیغار ایتی الار اول
ایلغار دا معاندلار اینک یوز چاغلیغ تیوه سین اولجه الاب مرخوب قشلیدی چاودور
خبرلی بوواقعه دین خبر تاپیب آلارینک ایزیدین قاووب یوسف بیک اینک
کنبسنده غه کیلکان داتیوشوب اور وشرلدی لار یموت بهادرلاری شیرانه
جسارت بله پیشکیرسین قتل غه یتکوروب اوکان آلتی آتین اولجه الیب قچیب ایز
غالب کیلدی لار چاودور بوواقعه دین سونکرا نهبت تاپیب ارای بولدی بهادرلار
سلم و غنم مرخوب قشلیب درگاه غه کلمیشاه ملازمتی شرفیغه فایز بولوب دوردیلار
نیه اول دوردیکیم حضرت اعلا خاقانی حزم و احتیاط مدارین مرعی توتوب هر کیم لشکر
نصرت اثر اینک یک و علایه دار الیغین اوزیکیه جا یادین پیر قشلیه اینک سرکرده سینه
تاپشوروب یردی بوطریقه داذوالحجه آیینک یکیرمه پنجشنبه چهارشنبه کیچه سی اوتوب
محمد بنیاز تالیق غه یتی اول مدبر ناسپر و اول کاذب نعمت تی ناشناس حقوق
نمک خوار لیق دین کوز اویوب یاریم کیچه دا اوزسر کوبنیه ادت قویوب اوزکا متعلق هر بیک
فجاق قلعه سینه کیریب محمد رضا بیک قاوشولوب حسران ابدیغه سزاوار اولوب دوردیلار

محمد نیاز بیک کیم

محمد نیاز بیک کیم قالاق لعینی بله مشهور دوردیلار محمد رضا بیک اینک اولوغ
آقاسیدوردیلار تا بوقت غه چه بارگاه معلیشاه ملازم لاری اینک
سلیکا اشتظام تاپیب اخلاص و اعتقاد لوزیدین پسندیده خدمت لار
ظهور یغه اقدام کورکوزدیلار ایدی اول داغی هر بهانه بله تخلف کوزوب
اوزلاری مخصوص عسکر بله سپاه مخالف غه قاوشولوب دوردیلار لشکر
فیروزی اثر کیم اطراف و جوانبدین پروین دیمک محتمع بولوب دوردیلار بیر
بوواقعه عظمی و بوجادثه کبری مشاهده سیدین کوکلولاریکا وهم و هراس سیلا
تاپیب یاغی قدوردیلار یدی کیم ثبات لنغه اشری بایکلیغ متفرق و پریشان
بولغای حضرت صاحبقران کوشش موفوره زالیدین آلارینک آتش و اسپه
تسکین پزیر قیلوقدرادیاق قبعضی سخنای نامدار و ابطال اضلاص شعار سلیله
قلعه محاصره سینه تعیین ایتیب یاغه ندکورینک سیکریلتی سید احمد چهارشنبه کوفا
مرخوب قشلیدی مناذل متعدده قطعدین سونکرا شهرکان نزول قیلیب سلیلشدا
آرام کزین لولدی و مهول کون اینا یاق داغی تورآلمای اولحضرت اینک عقبی دین کیلیب
درگاه گیشتاه ملازمتینه متی قطعه ایرور لازم اول جادین قاچاق غه کیدوب
اندک خصم بسیار دوردیلار اول لشکر دین ایلیک چیپلکوسی اهل عقال کیشی
آزوکوب ضرر بسیار دوردیلار محمد رضا بیک اینک قچاقدین خروج قیلیب کورلاری معلوم
دامیر سپهر قوتلو قدرادیاق خوارزم زمین دارالسلطنه خیوقدین جیقیب آینک سایه

تمامکه و بعضی مجاربات و مقاتلات تسم اول اشاد اظهور غ یتی آلار ینسنک ذکری
چون محمد رضا پک کیم بت ترین پری تخصص بولوب تنکنای محاصره دا
قالیشماری کوردی کیم اعلا کرنصرت مآثر اطراف جوانب ین رحمت
اقامت کوتاریمک اجهت کورکوزدی اظهار ریاست قیلیب بکبر تمام غرور لا
کلام پیله پاه مذبور ینسنک سیکرمه تی سید انجشنبه کونی تجاق حصار بدن
چقیب غلبه تمام پیله کورلان تورغانین لشکرگاه قیلدی محمد نیاز
پک و محمد نیاز ای لیوغ اولغور قلعه سی ینسنک محافظتی غه میبارک و پرمنقه آرا سیدا
یوقاریسی آخوند باباعلیه الرحمه و آشاقی یوسر یغه چه اولسور غان اوزبک یاد
بولوب یا رچه محمد رضا پک کا مطیع و فرمان بردار بولدی لار و هر طرف دین قلعه
وف و خواجه ستیلا تایب فقیر و غایار ا ر اسیدین امنیت و رفاهیت
شخصی اقامت رخصتین کوتاردی مثنوی هرساری تورغالیب افراج فساد
بولدی راحت اولیا راج فتنه ظلم و دست تطاول اوزره ثه فقرا
مالینی مالیغه قاتیب ثه کوپالیب شورش غوغا هرکون ثه چقیب ان کوک کا
علا لاهرکون ثه شاه ولیغدین اثری قالادی پیچ ثه جمعیت دین خبری قالادی
پیچ ثه حضرت اعلا خاقانی بو واقعه دین اطلاع تایب معاند لار ینسنک
مدافعه و منعا بله سیغه امیر کبیر قوتلو قمراق ایناق تنجای نامدار و سپاه
کینه کذار پیله نامزد قیلدی ایناق حسب الفرمان ذوالحجه ایکینک

237

اوا خر ندا لشکر کثیر سیله آتلانیب بهفت علیان حرکت غه کیرکوزوب کات
قلعه سین مخیم خیام ظفر فرجام معسکر عساکر نصرت التزام قیلدی
هرکون سپاه نصرت پناه پیله آتلانیب کاهی کورلان اوستیکا یلغار
قیلیب معاند لار پیله اظهار مجاربه قیلور ایردی و کاهی اولیغور طرفینه
کورکوزوب متمرد لار پیله میدان معامله لی آراسته ایتار ایردی و هر
کون ایکی طرف دین مبارز لار ینسنک صدر حمله تیله خصوصیت اولی اشتعال
تاپیب معامله تیله تورین تیز و دور ایردی هر الحق طرفین متهور لاری قادین
میدان کارزار لاله زار هیاتین آشکار قیلیب هاین اجل طوپ لرغه
خندان و دیده جهان مقتول لار هالیغه کریان بولور ایردی شنوی
لی کوز لار غه اولیغو کچه رهم اولوب ثه کونول لار کا لی کوندوز آرام اولوب
بولوب ایش تون کون سوداش تلاش ثه بدن لار بولوب هرطرف
لاش لاش ثه نه پر یانیغه بولدی ظفر جلوه کر ثه نه پر یان شکستی یب
اولدی اثر ثه اوتوب بو یله حالت ا رامدا ثه پری پر یکا تا هادی قوتلو
خضر علی خاقانی ینسنک جلوسیدا وقتانی سی ینسنک یکنجی پیله
ینسنک وقایع عجیبه و سوانح غریبه سیر ینسنک ذکری خامه بدیعه انشا بولوغ عجوبه
نمایشغه قیلور کم چون هیر کبیر یکانه اهل آفاق قوتلو قمراد ایناق کات
تورغانین معسکر قیلیب معاند لار غه شیرانه حمله لار پیله غلبه قیلیب ینسنک

کیلتور و را یروی بوانشا و اسنده سینک ایکی یوز یکرمه ایکی اخرم محرام
ایلی سینک اوزنجی کونی کیم پنجشنبه ایروی اعدای دولت سینک معاونت
و مددکار یعنی اوجون بخارا امراسینه توره خواجه و نیازبیک و اوخواه
لشکر عظیم و سپاه بیمپایان بیله کیلیب یاوین عبور ایتی بوواقعه دین سونک
بیکرمی توپ خلقی اهیم اغر کریک آغار قیلیب یاتیشا بیسته ایش لار ظهور یغه کیلدی
و محمد رضا بیک داغی بوجاوشه دین مستظهر و قوی دل بولوب غلبه تمام بیله
کورلان دین چکسه کورکوزوب قبایت قوچ کمرات نی لشکر گاه ایچی و مضاف
لار و دین ایش محمد بیک و شیر نام بیوز آلتمش بیله کیلیب بیکرمی آرتوق یاغی نیغه کیردی
و بارچه بیکرمی توپ و زنبی آلار غه میشوز چیقیب یاغی و فرنگی بر و در بولدی
وغه کورای سینک اون ایکی سید اچهارشنبه کونی محمد نیازبیک یکیم
محمد رضا بیک سینک اولوغ اقاسید و رکروه انبوه بیله کیلیب خیوق
طرفین چاپیب کلبن باغ موضعیدا غی ربا طی غه نزول قیلدی جمعه کونی
ظهیر الدوله والدین محمد نظر بیک هاشلیغ بارچه خیوق همراهی لشکر عظیم بیله سینک
اوستیکا باردی الارشنبه کچه سی محمد نیازبیک آلارغه تاماق وقت کیلتورا
الغای نهریت تاپی همول کون محمد رضا بیک هم خیوق قصد یغه آتلانیب
ورغزان حدودیغه کیلیب اقاسی سینک قاچقانین ایشیتیب فراری بولدی
یکشنبه کونی بخارا لشکریکا هم خوف و هراس مستولی بولوب غایت استعجال

قاینیتب هزار اسب جوانلی سینه توشتی دوشنبه کچه سی کوچوب قتلغ اوتاقی
بخارا غا غارم بولدی بودقیقه دین سونک نه کورانی ینک کیم بیرداو دوشنبه کون
بشقرا ایرتوب خلقی قیلغان ایشلار دین ایشیتیب بولوب بیکرمی اکنی
واضطرار ایله عسکر اعلا غا کیلوب سلنیب غایت دلیک بیله
عضب یاوی دین امان تاپیق لار وغه کورای ینک اوچرید اتوکمرات اکی یوز
صوفی جمعیتی ارال چیرکیلی ایله آمویه ینک شماییاجی دین کیلیب بخارا چیرکی قاتیمی
خبرین ایشیتیب تاکی هم دین تورا الغای معاودت قیلدی بودقیقه دین سونک بیکرمی
نصرت دستگاه موکب همایون محمد رضا بیک قیلیب تاقوش کمرات دا تورا الغای بوزرلوب
کورلان کا کیردی و آندین سونک اغلان و شش قلعه و آخوند یاوقرا مانی اولوسینک
کیشی کیلیب اظهار انقیاد و تیکلار و امیر کبیر قوتوق مراد اینا قی شش قلعه بیرستی غا
محمد رضا بیک ابن محمد نظر بیک و یاغلامی مخلصی غا عبد الله بیک ابن قرچهار و بیرات ابن
اوزلاری ینک لشکری ایله یامزد و تیکلار آلارکیکان دین سونک شش قلعه غا
اورا ضعلی اینا قی و یاغلان و قلیچ اینا قی بیاردی اول شاداورا ضعلی اینا قی چاپ
اولوسین کوچورمک کا امیر توقان بهادر و محمد رضا بیک ابن محمد نظر بیک قی بیاردی آلار اول
ایلی کوچورولیب تورسکان وقتی داکورلان چیرکی عابه تمام بیکرمی عدد آلتون
کهلیب محاربه عظیم واقع بولدی اول اوروشدا کورلان چیرکیدین خوص کل آتلنیب بیرگنج
قتل غه یی اول حالد اجات قلعه خلقی قاینیتب یانا قلعه سینه کیردی لار و آلارنی کوچورمک کا

بارعان جهر یکدگی اکوران نینجی اوستینه کیب جاری بات سپاه و مقاتلات شهار
مشهور غه بیکوردی و اعدای دولت لنی مقهور دستاصل و سلدلار وصفرانی نینک
اوالیدا وزر ضلق نینک پولاکی محمد رضا بیک نینک یعنی کیشی سی و حسن بای قاری قولی
توتوب ایل بولوب دورورلار و یولمز خلق هم توده مراد صوفی نینک کیشیلاری نی بر
جان محمد صوفی باشلیغ کوب کیشی سین توتوب مطیع و فرمان دار بولدیلار بو واقعه دین
سونکرا کوران عسکری اوچ مرتبه فوریستیکا باریب محاربه قیلدی
سونکغی بارغان دا سپاه نصرت پناه دین شکست فاحش تاپیب منهزم بولدی
ماه مذکور نینک اوتوز داسی شنبه کونی هیرو دشضیر قوتوقرا داناق فتح الله علام دولت
لشکر ظفر اثر سپله اویغور اوستیکا نهضت کورکوزوب عبد اللطیف دا زوغه نینک
رباطی حوالی سی دا اویغور سپاهی سپله قاتیغ محاربه واقع بولوب دورور دا اول اوردو شدا
لشکر نصرت اثر دین طغای مراد تالیق ابن هیرو لا تالیق کیم شیر غازان یکطغ
معاندلار عاصمه بیکوروب تیغ تربنم سپله اونغ تامغ قیلور لار دروی ماه سپاه
مخالف دین هیرا وق تیکیب درصه شهادت غه مشرف بولوب دورور تا تمر دلار دین
بخشیم اوبک له بیکبولاد تالیق باشلیغ معتبر لاکمیر لار دین بیش آلتی کیشی
قتلغه میتب کوب کیشی خمدار بولوب بو واقعه دا شاهد بسیدین سونکرا اعدا
جهر کی سپاه ظفر پناه دین رویکردانس بولوب جان حوله سپله قلعه غه کیریب محصن
بولدیلار و اسناق داغی نصرت واجال سپله قاتیب سنکر ماینغه نزول اجلال قیلدیلار

محمد رضا بیک ملک

239

محمد رضا بیک نینک مکروحیله لوزی دین مصالحه متهب درگاه سپهر
اشتباه علدار نشینغه میتکاه وجنال فاشنده یسیدا تباع عسکر متهب قلعه غه
عدم ملکی نینک تسخیر لیغه غیرت ایتکانی چون محمد رضا بیک دن مدت عهد و
جنگ وصال محاربه و قتال امر سرغه جهد تمام و سعی ما لا کلام سپله اشتغال
کورکوزوب دورورلار اما دست تمنای مراد دا نشینغه میماندی و کلش آرزو سیدا
مقصود نینک کلی حبس اهالی و اجرام اعوان و انصاری سپله مهیا و مامور و مصلحت
وقت کلدیکیم محاربه و مقاتله طریقیدا موبخ دست بابا اوردوق کش لیغ
کار میسر بولمادی ایدیکیم اوراک دورورکیم مصالحه امریدا آرا غه سالیب ظاهرا
مخالفت ترکین توتوب دوستلیغ و محبت لیغ طریقیدا بولوب اوز یمنیزه دار السلطنه
نینک بای تخت نشینغه میتکوروب اول هیرو دا نیروی بازوی همت سپله تیغ غیرت
نیام جدوت دین چیکیب دشمن خاندیزی سریر قتلیق تاکیم بوحرکت سپله ملک
تسخیر میسر و مقصود شاهی جلوه کر بولمای کمال حیرت دین بارچه بوردا
متفق الکلمه اولوب عبد الله آسمان مرتبه بلازم لارینه پیغام میبارد دی الاکیم حضرت
پادشاه جمشید جاه خورشید کلاه مکرمت پناه عاطفت دستگاه
دام دولته کرم ذاتی و عاطفت جبلی یه مقتضای سپله بو وادی ضلالتدن
بولوصحرای مخالفت آواره لاری نینک عصیان هنکامان و نقصان بی پایانینه
عفو و اغماض پرده سین چیکیب محمد مراد بیک نی کیم محبوسلر زمرهسدان اوبار دوروب

چه قاریب فاضل بیک ونای محمد بیک کاک آلار ننگ لیم نسبت و قرابتی ایکه طرفه
واقع معلوم الاختصاص دور و مصحوب قلیب بکمراه الار طرفه میباز سه لار به آسینه پرلار
واقع فالف و معاضدت رسومین ترک قوتوب اطاعت و مسالمت کمر بن خدمت
وعبودیت پیلیکا باغلاب بارگاه فلک سپاه آستان بوسانی عزم
بولوب چون سپاه خدمتکار لاری ننگ سلکی کا انتظام تاپاردوک
اگر ایلاس نگ غضب عصیانیز کرم دین بحل ایلانگ قانیز بولوبز چون ننگ
لکن قول لار ننگ لیکن بنده سی چون اول سوز بخت جبین سخت لار ننگ مکدت ارث
وخدایت ثمر بخاتی آستانه دولت آشیانه ملازم لار بدین حضرت اعلی خاقانی
سمع شریفی غدی اول حضرت آلار ننگ فکر دا ایرکانین آنخلاب فی الحال التماس لار
مبذول اولوب مجھے مراد بیک فی الحین چاکر لیغ خلعت با بهادر خنجر واله وداع
بادشاهانه سرلار افراز اتیب خلعت با بهادر خنجر بادیگ بخشیسی
اندوه کین ظاهر نفوذ حرسنه بلغ تیکورو ب فاضل بیک ونای محمد بیک کا همراه قلیب
بیاردی چون اول یکی بیک غدکر محمد مراد بیک ننگ همغانی بله قطع منازل قلیب
محمد رضا بیک ننگ مجلسیغه داخل بولدیلار قبل قال و پرسش احوال دین سونگ
اول منافقت کیشی و مخالفت اندیشی لار ظاهر لار ایزه دوستلیغ
زبوری بله نمایش پریشان لار ید اتیغ کین خنجر نفاق لارین مضبوط قلیب
دار السلطنه خیوق صوبیغه حرکت کورگوزدی لار چون مراحل متعدوه قطعی دین

سونگ صفر آیی ننگ سکیزنجی چهارشنبه کونی بارچه سلاح و مکمل بولوب دریا زفاق قدم
عتبه سیغه نزول اتی لار بیت اجل میتنه کیشی کا تیغ تاریب یکیلوز دیسلی
هر لمه قتل کیغه چون حضرت صاحبقرانه ننگ ضمیر منیری کیسم مهبط شعه انوار معارف
یعنی و مورد بارقه لاریی دور و ایردی اعلام سبحانه والهام ربانی بیله مخالف لار
حیال فاسده یغه اطلاع تاپیب آلاردین مستند فتح و فساد فضیح طهور غا یتماس دین
بورون بشر دست لکیک قلیب محمد رضا بیک کورتوشر عای عا
اوذاب اشارت والا بیله آستانه دولت نشان ملازم لاری
آلدی ستیکلر قلیب ان کشان الیتیب زندان بلاد محبوس اتی لار محمد مراد بیک
ومحمد نیاز بیک دغی لار کا مصحوب قیلدیلار آندین سونگرا معاند لاردین محمد نیاز بیک
وخدای بردی دار وغه و لشکر محمد دار وغه ونا رکتاول وخدا نظر بیک و رحمن بردی
کوستن کیزیلکیم مادهٔ فساد و محرک سلسلهٔ عناد دور و ایردی لار فرمان قضا جریان
موجبی بیله سیاستگاه دا قتلغه تیکورو ب دور و لار و کرمیردی آنالیق نامحبوس قیلدیلار
ومکلار ننگ کیسیلارین کیسیلدی بعضی ارک ننگ ایچیده اوصنی تاشقاری دا
دور و ایردی تولوب سیاچال عقوبت نه کرفتار قلیب اخذ و اکران بیله مقید اتی لار
وکوبراکی قاچیب بیک شوربخت لار ننگ حویلیسیغه کیم قلعه ننگ ایچیده دور
ایردی جانلیب جان هولیسیده تفنک اندازلیق غه شتغال کورکوزوب دور لار
چون حضرت پادشاه کامکار دیمش سکار ننگ لازم لسعادت ارث رتبه بهزاد

وزنده سپهر محمد نظر بیک و امیر قلیچ اینانق و اوزبک ضعلی عناق و قراباهادر بیک ایراد
وزارت دستگاه محمد یوسف مهتر کروه انبوه بیله باریجه بینک دیواری کیم حصارت
وشامت دارا سکندر بینک سد یغه دعوای بساوات تیور ایردی اطراف
وجوانبندن الامانه یورویوب مشقت تمام بیله عقبتور و بغارشام غه قدر دوره ایردی
باسیب لیسه درور لار و معاندلاری کیسم حولنیه جالیب بدافعه قیلور ایردیلار
تولوب بارچه سین قتلعام قیلیب آلاردین اوزکانیه آولوز کیمسه تیغ بیدریغ دیمیدین
اوتکاردیلار شنبه کونی چیقیب جلادلار هرمان غضبناک اجل جلادی کبی تیغ جت صاریق
آلیب ایکیکا تشیر و کتاره قیلیب بغی اهلی بینک کوکسنی پاره پاره پیری سی تیغ اورا
دین اوزلی سالمای اجل دیک جانین آلوردین پیری تامای آنینک دیک قتل اینارکا
قیلیب لاریغ که هرکون کوه دیلار تو فراقه بینک تیغ آفتاب شعاعی اقدین هرطرف سیل
قیلیب دروازه لاردین تاشقاری سیل یاتیب هرکاچه دا جسم سیر بدلار یاتیب قاری سیل
سان سیر بدلار تو شوب سیل اچرا باشلار تا تل تا کلیغه دا زیلیب هرطرف بخشی تل تا کلیغه
بولوب عدای اول کون روز محشره بیکسه دوست لار غه عید اکبر چون بو واقعه بینک
شنبه کونیکیم چهارشنبه کونیدور ایردی باغی لاردین اون پشر کیمسه آدینه کونیدا
یولیغی بی چاوه دور باشلیغ اون پشر کیشینی یکشنبه کونی دا تو توب کشی غ عقوبت تیغی
قتلغه قیلیب دور لار و دوشنبه کونی دا مکث شور بخت بینک معتبر و تا مدار
کیشیلاردین عاشور محمد خلیفه و الله نظر و بداغ قلی غضب دار یغه آویزان

241

دیسکلدار سه شنبه کونی محمد رضا بیک و محمد مراد بیک و محمد نازبنک بن محمد رضا بیک نی
جمعه دین چقاریب عدم نکنایه سیدا کوسه شین و آخرت مجیدا نتر لکرین
دیسکلدار فاعتبروا یا اولوا الالباب نلمه کیشی آرکیشی بولسون کریه ساوات تیکور
اول فسلیکا دایت مکافات یسر سردل بخشی لیق نه ایدیه نه یمانلیغ دین حذر
قیلیغلی همیشه که تا بولمای کرفتار تربیت مقام بینک دایم اولغای بو صحبت
همول سیل چهارالاول آیینک سیکیزینجی چهارشنبه کونی حضرت اعلا خاقانی
طغا بیرادا تا لیق بنک اینی سی تو ره مراد بکنی کیم اول ایکی یاشی دا دور ایردی غازی
پادشاهانه غه مخصوص تو توب اتای سی بینک منصبین آلکا مرحمت ایتیب حضرت لینی
والیرفراز لینی تیکور وب دور دور لار کیسیب تو قتمو قمراد اینانق حضرت اعلا طلل الله
علی اقطار الآفاق بینک یکی دریا قرا قلپاق غه حاضر بول اوزره اوغلم بکرم
صحبته میدانیغه بو یوغ قدم قویار کیسم چون یکی دریا کنارید اولتورغان
قراقلپاق طایفه طوانیدین ختای جماعه سی کیسم سحرا دالی سی اهیر حیدر غه بیعت
قیلیب حضرت اعلا خاقانی بینک رقبه اطاعت سیدین بولوب تولغاب عناد
وسرکشلیک یولیدین طهور غه تیکور ایردیلار اول حضرت آلار بینک تادیب وکوشمالی
اوچون امیر دوشمیر قوتلو قمراد اینانق نی اوزلنیه تعلق چهرکیسیلمه نامزد قیلدی واوزی
بینک ملازم لاری دین یعنی امرانه وفقیر بینک ملازمتینه مامور ایتی چون مامورلار
اینانق باشلیغ فرمانی قضا جریانی مقتضای بیله همول سیل حرب امرکبه بینک اوزیغه کیتیب لاجی

کوهی دور و راه بردی کیم جوانرم ارم جرم دار السلطنه خیو قدیم آملاتیب پیاده موفره
و افواج منصوره پیله قطع منازل وطی مراحل قتلیب جوانجه الی قلعه سینه نزول
اجلال میلدی الآزاد اتیب کون عشرت وکامرانی پیله توقف کورکوزوب
شب سنه آیه نینک آولی دا کیشینه کونه خواجه ایادیم رحیت افراز نهضت لولوب
دریای آمویه نینک قیرغینه آقدیرکیچوبغه توشولوب دور و راول موضع دا
پیش الی کون مشکار اندوزلیغ پیله متوقف لولوب جمعیشنبه کونه دریادین عبور
قتلیب یارلی بونمی غازنزول اجلال کورکوزوب دور و لار و اول پیرداکیکنه آیاق
قوتلو قمراد ایاق قیصرزاده و بعضی سپهدارلرنه پیشنوز کیم پیله قولوب اوزی
سپاه نصرت پناه پیله آلدرنیب الشیم یارغان نهری نینک تقاسینه توشوب
اطراف وجوانبدا غرقراق قتلیب نینک زکوتیغه کیشی لولوب زکات آلیب اولوغ ایخه
اولموضع دا کوپ تب تکث واقع لولوب سعدان لهبارک آیه نینک اکیخبر کونه کیم
یکشنبه کونه دور و راردی اولموضع دین نهضت کورکوزوب آق تپا تیر موضعی غا
نزول اجلال لولوب دور و لار آندین لشکر قیامت اثر پیله حرکت کورکوزوب
کوچ بکوچ قطع مسافت لولوب بیرچرسکرغه توشدی اولموضع دین بخشی آلمنیغ لار پیلدن
مسلح و مکمل لولوب آلدینیب چرتکا اوستی پیله اعلیا قتلیب بلدی نی کنتا وقصای
آسنا یکلنغ یاکا دریاکناری داغرقراقلیا قتیه نینک آوولیغه چیقولدی اوردیشاریت سیز
کیمسه لی قتلغه میکوروب غایت سیز مال و مواشی اولوجه قتلیب معاودت کورکوزوب دور و لار

منازل موفره

242

منازل موفره و مراحل محدوده لی قطع امیب ندکوراری نینک آوا خری داشنبه کونه
آستان دولت نشانیان ملازمتی غنیمت عنایت بیلن شاد و شادمان مراجعم
خسروانه پیله ممتاز و افتخار ارزانی بولدوق حضرت صاحبقران نینک
کوکلی شاهبازی شکار هوا سیدیله پرواز ایکانی وارادت کیم آنی شکار
غرمتی غابرق تازیقلانی و قوشلاق پیکلر خیلی غا قران اتفاق
و دولتی لیق پیله ارال سرشارلاری کوکلین شکاری وآرا تفاق
قلم شاهبازی آچیب خیک شوق تقلیب پیوسته هوا سینه آهنگ شوق قیلدوق
صیدگاهی دولی خیار موغنیکدیک قیار صید معنی شکار ریتیم اول جهت حضرت
پادشاه ظل الله و شهنشاه دین پناه افضل سلاطین عالمیان اعدل
خواقین کردون توان مشتری غدیو کوکب فیروزه بخت فرازنده اقبال فرخنده
نجابت سپهر مدار روشن و تابش خلافت سریر یداو ارا مشتری صلابت دار
رستم کیخی صفت کسن سخی ورتاج تاجم کیخی درفکن شهنشاه یلانزنیک
شهنشاه یاهم عدالت رموزی نینک اگاهی هم فلک قدر لارفاک راهی نینک
کواکب دین افروز سپاهی نینک خلیفه الرحمن المؤید بتائید الملک المستعان
عضد الدوله و الدین ابوالفتح محمد جهانبان خلیم خلد الله تعالی ملکه و سلطانه و افاض
علی العالمین برکات احسانه تمطراق سلطنت و مصالح مملکت و شهریاری
آیینه ضاطر یغه کیسم مظهر فیوضات اکهر و مهبط فتوحات قاهره نهاشا

دور دار یردی ملالت کدورتی میتواند دل کدورت دهی غنه شکار تقاضای
جزم آتی نظم لو یوب کاه کاه ایلاغم شکار مدام تمام
طرح قرار کونلو کونش اولار شکار ایلاماک میلور قبض دایم قرار
ایلاماک بول جهتدن بول سبباتدن سایه مراحون متوجب درکاه
سلطنت محرم اسرار خلافت مرتبه الفضل محمد رضا قوشمه
ویار محمد دیوانه یکی وقوشنظر دلویرنه کا مقرر بولوب دور
یده صاحب نوکت ایلار و ماعدا رکابدار و منهم مندمیر شکار دار
ومتهور چاکر و ندیم لارکا ویه مهر کیشیکا کیم اولحضرت نینک موکب همایونه اهل اولوب دور
انعامات فراوان و احسانات بی پایان یله سرفراز لیق میکرو دبدور
وعمده الامرا و زبده الکبرا مرجع الغربا و مرتع الفقرا آصفیه قوللوغمزاد ایاق مدار اطلال
جلاله نه شهد و اما قیلیب قولوب بوزغیطانسه ستور یکرمی نظام الملک
دامته محمد یوسف متهر و محمد آقا و محمد ارباب و اسکندر ارباب و یعقوب آقا نه اینک
خدمتینه تعیین قیلدی و سیادت پناه و نقابت کاه سید یوسف نقیب
اینی سر یعقوب سید خواجه و قوللوغمزاد محمد امان نینک اوغلی محمد امان بیک کیم بیاه باشی دور
ایردی لار اوزمخصوص لکلار یله خمسه عشر یولدر سر نینک حفظ طرفنه مقرر ایتدی
وشوال المعظم نینک یکرمه بشنجی سید آدینه کوکیم آفتاب عالمتاب جدی برجنه
دور دار یردی بیت زمانه خوب ایردی مسعود ساعت ولیکن سید غا وقت نحوست

هوا خوشتر

243

هوا خوشتر ایردی بحر اعشرت افزا نه کوکول لار مایل سید و تماشا نه غازجمعه
آدا سیدنینه سوکرا شکار نینک ارادهسی یله مبارک آیاقتین رکاب تمنه
قویوب یکران عزیمت غه رکوب میلدی نظم آتا آستیده اچیق والده یک
اوزی خورشید عالم آرا دیک نه فرقدین تا قدم کبریز اراده اورونان غوطه
بحر کوهر الوه باشی اوستیده اختر ابتدا لار سایه فکنلیغ نجوک همایونه کوکور دور کا
جلوه دار لار سایه بخت و دولت ایکی جلودار لری سید اخوند قلدوم
شاطر لار نه تیز رو لیک فیلدماهر لار نه هر هری یله سید آقو یاشر دینک بیک
زنکیدین فهم اولوب بسی آهنک نه حکیب الیدانچه میراخور نه هر هری یه جنیب
پرزور نه یاری هیات داچیخ توسن وش نه سرعت ایچرا جهنده سر کش
سالینیب استعفه مرصع زینه آنداز زینه یوشر لار زرین عنیه یه هم
رکابدار لار کسیلیب نه هم ستامی کهرکا کسیلیب نه یوروبنی عجب سیر کا
قوشر اجاردا ابوعلی کردار نه بارچه چالاک چرغ بالا کبی نه بلکه رشته سی نینک
شمالی کبی نه بعضی املکیه آیزه سر شهباز نه دیوحیکا لا هم ملک پرواز بعضی املکیدا
سیکون تو یغون نه آوآلوردا اوچوب بچوک که باشون بعضی املکیدا سیدنینک
شونقار نه لسترطایر آرا کا میشکار بعضی املکیدا تجربی چالاک نه ایلابنی بچوک تولاری
هلاک نه بعضی سیدا آیا لکوی پرزور نه تا عاجز آندیرایسنی وحوشر طیور نه
بعضی دالاجین قوی جنگال نه اوروب غنقا عا جنگ صعوه مثال نه بویله دوشیر لار نه

حد غایت بوق ۔ ست لارنیه داغی نهایت بوق ۔ یوکوروک ایت لاری بهای نژاد ۔
پویه دا بادی هر سب بر باده ۔ بارچه سی شیر بایکلیغ آهو کیره ۔ لک شیر ایلیب ۔ ایکیم مخیر ۔ بارچه
ننگ بو سنیدا قلاده زره جول لاری دا سماره سنیز یوز ۔ هم ازیدین قیلیب ارادۀ
راه ۔ امرای عظام عالیجاه ۔ بارچه عبد حضرت شاهی ۔ بارچه ارکان دولت شاهی ۔
قوز غالیب داغی لشکر جرار دا ۔ ایکیسم موج لجه زفاره ۔ تیغ زن لار سماره سنیز اندا ۔
کیمکان اعدا بتی فی میدان دا ۔ یوز تومان صفدر و نبرد آرا ۔ اندر ستم کش سفندیار آسا ۔
مونداغ دبه ۔ تمام و کوکبه ۔ مالا کلام سپاه دارالسلطنه خیو قدین چیقیب سم مرکب دولت سپاه
یر نظر خه نقشه اوردی و کردمو کب شوکت سپاه کوک دیده سنیه تویتا تیکور و دور و
وار فرصت داغ چاغی کیم بخوبم مشعله سیدن توان شبستان چراغان یوق بوق کیم
آسمانکه نور لاری بو کوکبه تماشا سی دا چیران دور و رایردی اورنجیه بلده ۔ محفوظه سین کیم اول
حضرت ننگ اوزه معمار حکیم سنگ تجدید عمارت سپاه معمور ۔ بنای فوقا ننگ شاهی تازه سی سپاه
محصور دور و رایردی بهار و طوسپاه عزت فردوس برین ۔ دلنیم نزول سپاه جمشیدان
زمین قیلدی و بایری خدمتکار لاردین سیدحلیم ۔ ی ننگ دولخانه سین کیم خیام
اجلال و موضع بارگاه جلال ایتمک سپاه اوزا و راندین ممتاز و بهای زمانه دین سرفراز
قیلدی و بهای شمار الیه سپاه عوض محمد بهای کیم بلده ۔ مذکوره ننگ حکومتی آلارغه تعلق دور
ضبط ایتمک اسبابنه دوی ترتیب خانه خدمت کمر همت سپاه یکا دوپسر بایکلیغ سرت
بانلاب مذاق جواهر بنالیغ فیلمدیلار کیم عقل میزانیغه سنجمس شئی سوانیکه کیم

قلعه دا ۔ بغلاندی آیین ۔ که بولدی کوچه لار فردوس ترزمین ۔ همول تونی قیلیب شمع
شب افروز ۔ چراغان اول صفت کیم شام نوروز ۔ تو روب اول سیزاب لار خسرانه ۔
صیافت کیم قیلیب آیین زمانه ۔ ماریشاه ۔ وضاق الله خوان چیکیب تورلوک طعام
الوان الوان ۔ مهیا میوه قندلات هر له ۔ ماری پرورده یوز لذت هر بو ننگ
کچه دین تا چاشت هر دم بطبق قوماق کوتارماک بولمادی کم چوکل شرب دین
بتی فرغت ۔ سر سر منقطع بولدی ضیافت ۔ کیستور دی لار شهنشه غه سروپا
که آلتون دینه تو تولمیش ایردی کویا کیستور دی لار ماهر برقدرت ۔
چاپار دا بر قدم یک پیاده پیما ۔ چیقار هر دم دا یردین آسمان غه تو شار
هم آسمان دین بو سکا نعره ۔ عنان دا چلو داری سبکرو ۔ آنینک هر صنعه
کوشی مده تو ۔ چو سیندک شه آنا اول اکی نادره ۔ باشینه ساچتی لار تورلوک
جواهر ۔ آلار غه لطف امیر شاه یکانه ۔ مسافت قطع غه بولدی روانه ۔ تو دا
سیاه تاب و لایت انتساب اختر برج طریقت کوهر درج حقیقت شیخ الشایخ
عالم مرشد العوارف بنی آدم حضرت ایشان هر هر خواجه قدس الله طذل ارشاده علی
مفارقت ایتمک لکین کیم اورنجه شیخ لاری حضرت سلطانی الاتقیا و قطب الاولیا
عالم ربانی و عامل صمدانی مولانا میانخواجه آخوند ها رحمة الله علیه ننگ جوار شریف لاری دا
مجاور دور و رایردی لار آلار ننگ زیارتینه مشرف بولوب جواهر مواعظ و زواهر نصایح لاری
سپاه صدف استماعین کرانمایه قیلمکدین و مایه مند بلغ لار سپاه نذورات هر سب دعای

خیریت انجامی اجابت آرالاردین بهده سنه بولدی قطعه جهان خلایقی غه
خاصه پادشاه لارغه ۞ جهان خزانی دین کوهر دعادور خوب ۞ اکر ذعالب اهل
یقین دین اهیسه ورود ۞ شک آمذ ایو فکر ایرور جاندین اول عامر غوب ۞
دعادین ایردی تیوشدی یکیت قاریلیق غه ۞ هم آندین اولدی قاریلار غه
انجلای قلوب ۞ دعادین ایچی شهنشاه لار جلوس سریر ۞ هم آندین ایچی جهان
کیرلیک آتیغه رکوب ۞ و آندین آتلانیب آسمور یاسی نینک قیر اغی غه توشی کلی
واول بیر دایه کیسه زر لیر بای لار مینه ورکان آت وکیدورکان خلعت ذ
امارت پناه صدارت دستکاه امیر اوش خسرو شاه بهادر انعام
شفقت میلدی وور یادین کیجاک کامیل کورکوزدی شعر عجب بجر زخار
ایدی لطم زن ۞ جنون اهلی یانطیغ لی کف فکن ۞ سولی وور عذوبت دا
کوزکبی ۞ تلاطم اوروب بحر اخضر کبی ۞ یاساب نقب شر بحیر ایرماغ لاری ۞ هم
آغوش کرا تیب بغاغ لاری ۞ بوبحر اوزره یوزمنک سفاین یوروب ۞ بارکی
نخ کشتی سیغه طعن اوروب ۞ جنیکیب هر بری مینکدین آرتوق سپاه
قیلیب ۞ خدالار کوجیدین شناه ۞ قیرا قغه آلارلی که مینکوزی لار ۞ ساسلیب
ایلی اولکارکالی سوردی لار ۞ چراب بولجب زور ۞ تیرزو ۞ ایدی هیاهو
ایکیسم ماه نوه ۞ مینیب شاه اعیان حضرت پله ۞ اوتوب بحر دین بخت دولتیله
نزول ایچی اول کیر شاه سپاه ۞ توتوب اردی لار خیمه مارکاه ۞ اول کیچه فرمان

واجب الاذعان صدور ایچی کیسه تا معاودت تا بغوبخه موکب همایون مطبخ خانه
اجا نیمیر شیلاندین بهده مند بولسون و آنسه قیداوز آلدیکا تاج مکانین
وهمول کیچه سیادت پناه ونقابت دستکاه فضایل مآب کمالات انتساب
مخدر الدوله والدین سید یوسف خواجه نقیب عجب بیر قبضه طلا انعام
بولدی وتا مک آتغاندین سونک حضرت قدوة المحققین وزبدة الموفقین
شیخ الشیوخ عالم شیخ عباس لی قدس سره العزیز کیم کمنه کاتی ارسوده
ایردی لار آلارلی زیارت تسلیب مجاور لارین نذورات وانعامات
متکاثره بله سرشار بادهٔ سرور ایچی وبادپای بادیه پیما غه رکب بولوب غسان
عاطفتین شکار اندازلیق غه معطوف قیلدی واول قلعه مذکوره منک
نواحی جانبی دا کیم بغایت سیع بیر دور قوش سالاق ودرآو آولاماق
تماشا سیغه اشتغال کورکوزدی مثنوی اول ناحیت ایچرا ایردی هر یانی
هر نوع شکار دین فراوان ۞ الحاذا اولوب باری چرنده ۞ بحد سنه بور وذاغان
پرنده ۞ حرکوش لار آمذ اچابک تیز ۞ همر بوته توبادین ایلان خیز ۞ جرالری
خیز اوردا روا چالاک ۞ ساچیب کوزیکه خیال سنک فاک ۞ ذوراج لاری
اوچوب هوا غه ۞ ایل کوزینی باتورتوب سما غه ۞ خوشرنک تذرولار چیب تیز
طاووس غه هیات ایچرا همر ۞ آولار باریدین آتیم تفصیل ۞ باردور بو
سوز ایچرا وهم تطویل ۞ القصه شه مخجسته کوهر ۞ تارتیب ایلیکا بهلهٔ زر ۞

هر جوشر نه الیک کبک آوغه سالدی ۰ سیمرغ الیصوه یا کلخ آلدی ۰ صیدیکز
قاچیب چوقار هوا غه ۰ توتکار مادی قوش جقیب یغما ۰ موندین فلک اوزره طایر
یاشوندی چکیلیب جواطر ۰ هر توشکر آلمکدین جقیب تندی ۰ هر صیدیکم قاچوب
یقیب تندی ۰ هم ایت لار ایزندیسیکلامیب تیز ۰ هم میرشکار لار سسکه خیز
هر بیری اولوب آدوفنه ۰ غه هر بیر اوزکاچه تماشا ۰ اصلانی اولوکوب
فلک تیز صید ۰ بولغان کبی توشر حیاب تیز صید ۰ آدا آلماق آنکیک ایدی
کامل ۰ فرصت یوق ایدی مشیورغه بسمل ۰ شه دولتیدین سالیب دیادم ۰ تولار
امرای محترم بهم ۰ موندق مایا اوچ کون آلمنیب خان ۰ قوش سالیب آکیب اوچ قوش
اول دشت ده صید اتیار کایانه ۰ هر قالمادی صیدین نه ۰ کون تغی صید بولدین
هر آسان ۰ بولغان پچه سر اچرا انهان ۰ شه یاندی توشدی سر بارکه غه آراشی
اولدی بهم یغیلیب ۰ چون اخشام عالم سنجاری سبح هوا صید بال پروازادی
وکوکم غزاری دانجوم صید یوغ خلل بچه سین بیکوردی حصه ۰ علاغا قی جمله
قلماشدی توشر توسن غه منیب اول یورتدین هر کیم قتلدی
قلیب جنیشر اولدم که شاه سپاه ۰ لیب سر سه کون کوزلیه کردم راه
فهم دشت اوزرا انعام نظر ۰ که بار دورا وروب بوج دریای زر ۰ توکرات آلمنی
ابنی اسلیب اوغلوم کولی تنک سخا لیدین ۰ او توب جالین اوغلوم توشدی ایکی اولا
آتایق تنک اوغلم محمد قلی بکتنک ربا طی غه یاقین دریا جلین مخیم خیام شوکت

سپاه ده دولت یکیدن قلعه نه خوش نغز لدور اول کیچه بهادر ده ۰ تشریف
آچیب کلچه لار حضار یدیک جهت آی دوسی ۰ معلا قصر لار هر سری بنا اولا
پرزیب ۰ ملون خیمه لار دین یک فضا سی اچرا بر بادور ۰ بو منزلده اوتی یکنجی غزیکه
قیلدی لار و خواجه مراد بی وکریم ردی آتایق غا ایلچی یکنجی قوش انعام بولدی دوالقعده نینک
تورتنجی شنبه کولی کوچوب حضرت پوشت ۰ مغفرت نشان جنت مکان
امیر محمد بهادر خان محمد الله بغفرانه نینک رباطی غا ای نینک شعالیسیه جانبی دین اوتوب ۰ مغفور نینک
ینک اوی ملک خانم صه سی اردوین کیسه اول ۰ ملک نینک ۰ صه شرقی یغی یان هر یکا سوی و شمالی
وغربی تاغ اتصل و خوبی دریا غا ملصق دور دریا دور غان آرخی نینک حوالی صیدانداز یغ
مشغول بولدی شعر نهایت دین آرتوق ردی آندا صید ۰ باری کورماکان توشر هم دم
یور و انکی یاندین اولوصف الصف ۰ شکار لی لی قوش غا یاغی هر طرف ۰ بهول
چرکه اچرا شه صیدان ۰ بولوصیدیقصد یوشتان ۰ ممکن ۰ قتاتای رغالی قوشلار الاب
چو زور ۰ آلاردین قوتولماغی وچوشر طیور ۰ بو یا کلخ بولوصیدیچه شکار ۰ تماشا
تماش بولوب آنکار ۰ کاتا ماهالی سی آرتیغ کی نادر عجیب ۰ دنیا زیک و صحاق محمد علی بای
بو شکار کاه ده ۰ است قبال قلیب اول حضرت نینک رکاب بولوب یتی یلدین بیلا
بولدی لار و قلاوزلیق طریقه سی ۰ هر توغری یول بشلادی لار و عصر چاغ صید کاه
شوکت لیه بارکاه ۰ غه کیرآق قیم ۰ وزیر توشیلدی و بادای کولی نینک خوجه یار اوی
قورولوب کون کوکاه لار نوتولوب ۰ یدی نزول قیلدی لار و بو منزل دا تورکون توقف

بایت صوری از رکابا تا بفرق ؛ ولی سر لایق کنج معنی غاغرق ؛ بو مجلس ارا
حاصل الا رخاص الوب ؛ باری عیش بگرفته غواص الوب ؛ شه الطاف این بارگه ی
شاد کام ؛ بو الوب شه خوشتر این بساط تمام ؛ بود سزاوار اگه هر زمان آمدی شاه
ما تمن آنو نخچه شه عشرتی جزم ایدی ؛ چون آفتاب بهرامی صبح عشرتخانه سیمین
آهنی و پنجه انوار یدین جواهر جهان جهان مجلس بیجی اول حضرتی زم همایون
تو وب عشق برجی نینک آخر در خشنده ی شوق دوجی نینک کوهر خشنده ی
وصت میخانه ی نینک سر خوشی حقیقت یمانه ی نینک سیکشی معنی جواهری نینک
فخر فی سلطان العارفین اویس القرنی قدس الله سره العزیز درگاهی غا
زیارت ایچون قدم ارا دتن رکاب عزیمت غا کوتوب آنی فرصت دا قدمگاه جواریدا غا
باغ غا یتو شکی اول باغ حضرت شیخ نینک مبارک آثار ینه منسوب و مرغوب بر شی
بلند آلردی بغایت بلند یاپی ایچیدین چاه تاپیب کزندیلر کیم کوکدامری بولور کهکشان
ایرور اندا آرقاریولیدین نشان یعقوب آفتاب آلتوتی کاندین یتو غوب آسمان شی
فیلاندیب کهکشان قیلیب آتا غی انگا هر قایا نی توتوب قلعه سی اورزه غنا الواه انگا دامن چرخ دامن
بولوب یتلانیک کا لکن شمس بولوب یعقوب یچیب هر تا شی آستیدین معدن
ایرور بل جواهر توا فخر فی ؛ قدمگاه حضرت حصل باغ ارا شه آنینک یکه باغ اولدی
کان طلا نی بوقدمگاه متبرکه طوفیه شتر بولوب بوز مینینک بیخ خشوع هر بیر یاپ
اوا سیدین سونکه اوواج مقدس لاری این ستوه نات یاپ آنه

شه رقعه لاری نینک حاروبکش لاری ندورات و افرو اعانات مینکار ینه سرشار
دولتلی دی و موکب همایونیه فتوحات تمام و فیوضات مالا کلام مراجعت قیلدی
پنجشنبه کونی آی نینک نوقوز نچی آیلاجی سیدا اول موضع دین حرکت قیلیب
دوشنبه کونی یومری مقابله سینه توشولدی اما اول دفعه قیناق نینک نرقی
دهنه سیدور یم آندن دوشوار لیغ هر بیر دا تیلار لاوقیناق هر بولدورم
آرقه سی سر سر بیکنا غ وقیلا سی پوسته آمودریا سی دور دور بعضی هر لاریدن
خواطر هیلا و تولوروطولی هر بیر تاغ یول دور دور کویا یو جهتدین آنی قیناق دیور لار
بو منزل دا قوشکورپروک حاکمی نیاز بیک آتالیق کیلیب کاغ چیقیلدی دیر
بو رنگ بوره مرا دصوفی نینک کلیجه سی عابن محمد صوفی ینه قوم آلتونجی کیلیب کاغ باریب دیدی
محمد صوفی مذکور ینه باغ فوکرات مالی سیدین آلتی کشی کیلیب بوره مراد صوفی
کیکوب ملیدین بری سر کشیلیک قیلوار دی آنینک بحر وسکسیلیک
ینه قولوق عیصه درشکتین اول حضرتی ملازم لارینه میکور وب
منظور نظر عاطفت بولدی لار هم بو موضع دا فتحاق حاکمی یخشیلیق تی
برنای خوشخط منظور و غنای فرخ سیر دی نظم نوری اردی
خورشید رخسان کهی ؛ سهی قدی سرو خرامان کهی ؛ زلال آبی بحیوان نشان
خصوصکیک لبی او ستیدا خط هلال یتیلی دین بولوب هر بیر سوزی کیم همه شه قبول
مسیحا عیانه ؛ هر بیر یخشیلیق آنکا بختی قیلیق ؛ ترانی دیک باشیدین آنی بختیلیق

سرکرد رینه تو شدی لار و ار تنگ که جولوسوکا تی کا یکسه خواجه ای تنگ ار انی تنگ سکا
و تشلا تو شی لدی اول کجه سعید بی باشلیغ خواجه ای تنگ اتا لیق لار ین محمد اول
حضرت تنگسه تقبالیغه جقیب رکاب بولوسلیق غایت ار دیلار
طلعت غایت یله سرفراز قیلدی بر موضع دا پر هفته توقف اولوب خواجه ای تنگ
سین سکار کاه شاهبازاقبال میسکلدی طرفه نوا جه دور
اول سر و کیسنک همت ارباب کرم پر له تنگ سطح دا پر نقطه صه بولمای غایت
ناحیت کشور هند و ستان یعمری کرملیه نظر بوی تمکث قطع اینا آلماس
باریب شک مزرعه لار آندا تو شوب دشت و دشت بارپه سزاوار اولوب
ایلار کا کشت بیشه لاری واقع اولوب هر قایان طعنه زن بیشه مازندران
بیشه ارا هر یغا چی کیم بولوب سایسی یر تنگ کره سی نه تولوب شاخلاری
سدره همو ندا اولوب ریشه او کوز تو کلار یغه بند اولوب جنبخا آینک کولوب
آمدن هجوم کیم کیر آلماس آر اسینه سموم هر تیکا نه خنجر خونریز اولوب مانند
اهل قصدی او چون تیز اولوب کولار آلکا غایت اندازه سیز شکور و نوبان
ایلاکه خضر تنگیز طاهر امتیب موضع لار ایسکاج شمال اهل عضب جهه سیدا صین
مثال آندا قی بیشه لار کوکار یب نیزه وار نه ایلاکه چالیس سه نیزه واثر اهل
آرال غول بیابان کیمی غول بیابان دیر حیوان کیمی مسکن امتیب بولمیابان
آرا ایسکلیب یاز میلان آرا نه کیشیلیک شخصی غه همراه اولوب

250

نادب و رسم دین آگاه اولوب بیشه لاری پر له قامیشلار آرا ندا کرچه مضر حا بنور
ایردی تولار لکن بیشه سیز اولوب آشکار هر صفت و رنگ دامید و شکار
قیرغاولی چون که او جوب هسار ی کوکنا تو توب مثل تلخ لشکری پر بوزیدا
داعی عدد دین مسنون آت آتوس سیتدا قالیب زبون شاه بو
وادی ارا تو سن سوروب تو شر سالیب آوغه قران تیکوروب
خیل شکار ایچرا تو شوب شروشور تو شر نا دعمر سالعالی بولمای صرور
قوزغالیب بان هر ساری اهل شکار تو تمدیلار آونا قاوه مان بی شمار
چرکه آرا سیچ کیشی قالمادی کیم قاچوب ایل دشتدا آوالمادی کومه
امتیب یاشکار اخشیار بولیلاتی کونغه چه بولدی شکار آما امار تماب
قرابهادر یه الکیم هر بولاک لشکر چرار پله ایکی ای دین پری
خواجه الیسه ایلغار یاتیب دور ار یدی دو شنبه کونا شکار دا او لحضرت تنگ
رکاب بوسر لیغه غه مشرف بولوب آنینک اوزغه الاشر یاک و تو شاچی
پر شته بیغین پله نا مزد بولوبدور جمعه کونا دا شمون بی کیم آنی
بعضی تاریخ حاشیه سوزنا عابد تیب دیوروب لاکیم منزلیغه منزلجان دیمبدور لار آندا
مدفون دور آلار تنگ معتبره سین زیارت و طواف امتیب و حضرت شیادت تاب قطب آلاقطاب
ترسون خواجه خلعت کرامایه پله پر قبضه زر پر میب و حضرت مرشد الکلیین کدای خدا بخشه الدین
و عبد الخواجه و عصم الدین خواجه و غیرهم غاغم داغ منزلار پر میب دعالار یدین محظوظ

وبهره مند لولوب دورور لار یکشنبه کونذ آی نینک سیکرمه آلتی لاجردی

سوکلیدین مرحبا تسلیب قنکلی غه یاتین شترطرفنه توشوب دورور لار سوکلی کونی

قاریق کولین اولاب کچه سی حاتم لیق سندی غا اولوتوب امراو سیک لار غا

مهر کیسه نینک اوزمرتبه سی غا کورانچه اخطا دین آمذاق زرهاشلیغ قیلیب دورور لار

عقل سحر سبی آندین عاجز کسلیب دورور واریز تا کذا غم صبحدین تا کچه غه صه اغاچ فراولان

وسیوغ لات بای یاپین سیله ندما وضه ما واهل هوکب غا محظوظ وبهره مند لیق

نینکوروب دورور لار شنوی کرم تحتی اوزاغا کچه شرشکار اسیلیک

بولدی سیم وزر بخشش همراوکا ایلدین شفقت خزانه نه همراوغا هردی کنج

هکرانه نه همراوغا آت همرتبه تسلیدی فلک تاز نه همراوکا کیمدوروب خلعت

لرفه از قیلیب تعصبی غا انعام حوا بهر یغنی لیق کشوری دا ایسکه تاجرة اسکه یه

ایلادی زرهاشلیق شاه نه که سیتنک دین هری دین عقل ایرماس آکاه نه

آمین کلمه یه سیتلدی لطفنا رسخاوت نه که حاتم روحرغایتی حلاوت نه کیتلوری

کف جیغیغ طاقت نه یوتوندی بحر هرلهکا نغمه قوت نه کیشی قالای که بذلیدین زر

المای نه زرالمای بذلیدین هرکیسه قالمای نه امید عزم کولکلو میز عاطفت افکن نه

چراغ تحقیقیدین یسکلدروشن نه الحق نامیروک تخمی برباد قوماسی شدیر اندمه آرا نه

جهان تسخیر سریله شاه دمان بیت نه دلالت ملکیدا مه حقیران بیت نه عطاسیدین تاب عالمیان

آباد جهان همیشه انعامیدین شاد نه چهارشنبه کونذ محاق نینک لمی

یحیی شیلتی طبع وفکلی نینک والی سی اورانچه یا آی دانی لاری سیلیتار یعب

عنایتی دین ممتاز وسرفراز قیلیب رکاب معاودت نه مبارک قدمین قویوب

کورلان جانبی غه عنان عطفتین معطوف ایتیب دورور لار واضلاص شاه

اورداسی اطراف کورلان نینک حکام سیله خضر ایلیدارکاب بوسلیغ شرفه

مشرف لولوب دورور لار واد حضرت نینک خورشید لقاح آلکا برلو

افکن لولوب غرمتی یکرامین سه شنبه دولتخانه سی غا سوروب دورور لار شنوی

عشاق خرد مند فرخ سیر نه نهایت دین آرتوق ساحب سیم وزر نه قماش حشایی

حبشی نینک نه مانیا بارچه جنسیدین زیبک نک نه خرطا سیر دیبا پردیسی

سقرلات هادی شال وکن نه توشاب ایردی شه لولی واپسمار نه که تاشه آلار اورزا

میتکلی کذار نه کیلیب بخت ایلا شاه فیروزمند نه توشاکلان لارا وسیتکان سوزی همند

ایکی سار یدین شاه اوزاسر بسر نه ساچنغ ساچتی لار هدو نسیم وزر نه بویا کلنغ اولوب

شاه هرهردین نه لیب خلیق قوماي اثر هردین نه توشوب شاه تخت اوزرا مسند آرا جلوس

آیسنک دیک که سکمندر فلیقوس سر نه یا یا بارچا اعیان حضرت عام نه توشوب تو تیچی

همیسم هراویدا مقام قوماي سلیر سر نه غرب نه ایلاب مکان نه کوکب چراغانه لولوب

عیان نه چراغانی لیغ اطراف اولوب هرطرف نه کنجه تخمین ایلادیر طرف نه یاب یاخوانی کردون کبی

زیب ایلانه تیریب زینت نه ترتیب ایلانه طنطنه لولوب آش ایلاب بلب نه ملک کورکاه

ایلاب بحاکیک طلب نه سالیب سیوه لار طشت زرین اوزاقوکوب شاهین کاه صبن اوزا

چپ کیلدی نقاره دین پناه آلدیغه یانا تورلوک الوان سپاه آلدیغه یوزلاوسن فواله کیلدی
یورکرت تووز تورلوک آشکار کیلدی تووز کرت یانا موجه یوزینک کیلیب اطمه لوب تووز
پیر مهیا همه لوب عسل جیران رسا اولسه یوزینک عسل بر القل مرتبا سیده اکر بهر بری نیک
وصفین اتمام هوسر نه بولا الماغای عمر اردوی صفی بسر نه جاشکاه غه مونداق تقدیم
هر اعشرت لار سوروله سر وصیافت آدا سیده سوکرا او لحضرت غازی زینه سرهای
کیسه ورد لوب هر شبده زیر برق تاز جیکیلدکیم شعر جهنده ایدی برقدین تیز
هم جهان کشتی ایردی آنکا هر قدم نقاره لوب زینی التون اوزا هوسی هم الکامی مرصع دوشکی
هر جلوه دار آنینک عنا نیده استنده سیکر دیکیدین ایدی عقل کنده
اول شبده زیغه رکوب قیلیب شوکت تمام دصولت لاکلام سپله عشر شبنه کوتا آنینک سلحنده اخوارزم
ارم زم دار السلطنه خیوقه نزول جلال کورکوزوب کا مرا ثنیغ سنده غه جلوسر ایتدی
واقعاب حضور سپله فقرا دعایا کونول لار نیغه نشاط پرتوی قیدی حضرت اعلا قاقی
ینک جلوسر همایونیغ ینک ادوجی بیسلی ینک واقعاق اول صوبین اول
حضرت ینک چاق دوه معاذ لاری قصه نیغه نوفت ینک کین توزماکی واول ایکی مغلوب
ومنهزم قیلیب مرحبت کورکوزه کی چون تراکمه طوزلغ دین چاوه دوز خلقی کیسیلیب کیلیب
الار غا ذاته دخواص لیق جلبی دوردی کوتیب بین بر آرال حاکم توره مراد خوجه غه باش قوتوب
آنینک دمعانی سپله عنا دوسر شر لیک ایتیب آلار دین ها شایسته فعل لار دوها ناپسندیده
طهور غه میا دوردی ایردی اول جاغه نصف ینک تخمینه کونماکی اوچون سلطان کا سکار

252

دخاقان دشمن سکار سکندر زمان سلیمان دوران عدل سلطان عالیمقام فضل
خواقین ذوالاحتشام باسط بساط العدل والاحسان هادم بنیان الظلم والعدوان المستظهر
لرحمة رب الملک المنان ابوالمظفر والمنصور ابوالغازی محمد رحیم بهادر خان خلد الله علاه موکبته
از نفیسی سپله یورتش اراده سین جزم ایتی دممالک محروسه ینک اطراف واکنافینه
مزید صدمت توا چیرلار ارسال قیلیب لشکر اهلی ینک دفع اشتداد لارین درهم شکسته قوده
احسان وجدیت لارین دها زیغه محصوره انعام سپله مملو دشحون میسلدی حضوصا درکاه سمان
پاکیکاه ینک خدام جانسپار دملازم خدمتکذار لاریغه بیحد الفات سپله آفتاب دخشان
یاکلیغ زرفروغ لینی لار کورکوزوب بهره ور دبرخوردار سندیلینی لار میکور دوب دور دلار دواز
چاغ دا اسباب لویه دلشکر آلات اوروشکل دمرتب لوا بدور دور دتا میدان الطی
دلوفیقات نامستی های سپله سنده میدانک داعنی ایکی یوزیکیرمه دواح دالتنه
آیا ینک اوسنه هر لا بخبر سی دانکیشبنه کونی بیندور دوردی کیم حسن اوقات دساعد
ساعتداد دوردی ایردی توسن دیوتراد پرنها دغه رکوب امیتیب امرای نامیشان دشجاعی
جلادت دبهار زنشان سپله علام نصرت التزام ینی جلوه غه کیرکوزوب خوار زم ارم زم
دالتحلافه سیده حقیب مراد دمقصد طرغه نصفت کورکوزوب دوردولار شوکلی
تزجر لشنی سکندر حشمه خدیو ظفر تاج نصرت علم جمشید شهدین بخت دولت پناه
ملوکانه آمین جمعیت سپله قویاشر یک قیلیب جلوه اظهاری لی رسالیب ایلغه دیدار انوار ای
سم خشی یرقطغ عشر اوروب عنا رنا چرخ اوچنغه تیکوروب قویاشر دار قطع ایتیلار

قلیب شتاب یا علی مرا حاصل قلیب تو زوب سم مرغوب ایلا کرکه نهایت دان
فرزون تیب دیده سوروب ل نوا حنیفه صه باد یا که شهر سم بردی آق
قم آکاه آیینه کیک ل آرا فصرم ایدی که عشقر دا علمان غالونغم ایدی که اقتب بهر طرف
سوستار آیله خضر سویا یا کلیخ عدو بتلیه توب هر طرف دانچه مرغزار قلیب فیض بانتها
آشکار ه فضای ایدی فیض کتبی ه هوا سم ایدیر روح رو دیسی ه تو شوب ثلبهر غاول سم
قبول ه دوشنبه تو آندیکلر نزول ه نزول ایدکان ج شاه صاحب وقار ه اکا کوکه
یتی سه افتخار ه حضرت اعلی خاقانی او موضع دا روح کون غوجه سند آرا ایدی فرهنگ
دقدح تمام سر ایدیر ایلا بر سنکیم لشکر نصرت اثر ا یا ه یغنا لغا سر روح کونی نینک تیدا ایت
ظفر فتح آیت نینک سلا یه سینوه سپاه قاهره و انواع مکثره اطراف اکناف زمین
کروه کروه فوج فوج کیلیب اولمقدا ر اچیر یک یغنا لادی کیسم بیرارکان نینوه زلزله لوشتی
وفلک ایوانینه غلغله یا ووتی مشتی لوب جمیع انواع خیل سپاه که تا پای حصاری عا
عقل اسلی راه ثبا بادی زور بازو و پولاد پوشر ثه بادی شیر نیره و دو قیلان خروش ثه
پری پرو ثونغه لوب سد راه ه پیری پرجهان غه لوب لر کیسه خواه ه پیری
قدم لر کرکه کمسه ثه فلک شیری بو مینوه یا لونی بند او لحضرت بو یا کلیخ پیشیا
سیکمن و لشکر صلابت آمین پسلاق قم دین حرکت کورکوزو ب از دحام تمام و کوکبه نصرت انجم
جبه سه کونه فتحی معسکر عا کر ظفر شاه و ستقر او ردوی سعادت کاه ایدکده
نکهتر کونه تهجا دین حرکت قلیب جانب کیجو یغنه نزول اجلال اتی کیشنبه تو آندیکنی آیات ظفر

253

آیات لی جلوه غه کیر کوزوب خواجه ایلی نینک مصافا تیدین سالی آرا نیر نینک سعادتین
مخیم خیام غزو اقبال و نصرت بارکاه سپهر مثال قلیب سراولموضع دا روح کون متوقف لوب
مشکار انداز لیسن غه اشتغال کورکوزوب دور و بخشنبه کونی آندیکنی کوب قلیب خواجه
ایلی لی نزولی بهار ایدین رشک بوستان و غیرت فردوس رضوان قلیر آرا نینک قضا دا عا
مرحبا دا شاه نه وعنایت ملوکانه سایه همه سند قلیب جمعه کونی آندیکنی کوب خواجه
قراکول غه تو شوب دور دولار شنبه کونی آندین حرکت کورکوزوب ترنکغولی باش دیکان
موضع دا چاشتکاب کچ لنکده قوم جونکول کا نزول اجلال لوب روب دور دولار اولموضعدا
هر کون توقف کورکوزوب دوشنبه کونی عالی اوزاک نهر نینک آیا قیدا عی کول لی
معسکر عا کر نصرت اثر و متعاقب اوردوی ظفر مکر قلیب دور دولار دهمول کون حضرت
صاحبقران کیتی ستان شجاعی کیسنه خواه و سپاه نصرت پناه سایه حامی همه
یعنی جاه و دولت نینک اویکتا یورتوش قلیب صفوف سعادت و قوف ضابطه سیا محترلارا راسته
و بهر راسته قلیب یمینه میمونه و میسره میسوره شجاعی کیسنه کزار و اطراف جلادت شعاره
نهر اب کلای و ساقه سی غا قادر اندر زاده فتی لار تعین یتیب حاند لار نینک قلعه سی غه او دوت
یتیب یا ساچکی لار مشتری لوب کردار هر طرف نعره زن ثه باری شیر بازه
باری فیل تن ثه بیده دلار بولوب هر طرف برقاز ثه پرو یار صورت سپاه جلوه ساز ثه کوزوب صفوف
اکر اهریمن ستان ثه آینکه یک جدیر قالمین نیستان ثه سپه بحری اکر
تو شوب ایلا موج ثه باسوب بر و زمین ایلی حضیض ایلی اوج ثه سروب حشر سیه اندا اهل نهره تو تو ب سیر

کوک یوزین تیره کرده آمدی مخاذیل داغی کمال کنبت و نهایت جهالتدین هیئت مجتمع
بله قلعه دین تا شعاری حقیب سپاه ظفر دستگاه زنبک مقاتله بی داصف توزوب
میدانداریس کوکزوب دوردولار بوطرف دین بختجای شیرسکار و ابطال کیسنه گذار یوز
آبدار لی یاسه زرکار دین سوغوروب معرکه گاه رزار غه نهر بر کردار یوز توپوب حملات مجتمعا سپاه
اعدی خوک طمینت نی اوزبخت برگشته لار یدوک منهدم مرتب کیسه دین قلعه غه گیرکوز
قاووب تیغ خون فشان بله معاند لار دین کوب کیشی لی بی سروشان تپه دوروب لار وقالغانلارین
قلعه تکانینه گیرکوزوب تحصن قیلدیلار حضرت صاحبقران حابنا بلیق قیلغان بهادر لار لی
لطفات خسروانه و الطافات شهریارانه بله خرسند و بهره مند ایتیب قورت کونغه چه اول نواحی نی
رزاغا و کیمین اوردوروب لشکر قهارت اثر کوب غلبه و ظفر نصیب بیغلیب الپ ایسه دوردولار و قالغانلارین یال
و لوشی لار نعره یدوروب یال و نوقیلیسه دوردولار یشیلاغبر کیکیم جمادی الاول آیی زنبک غره سی
شنبه کونی دوردولار یدوی مخالف لار کوروب دوردولار آیسه یا رچه کیشی غه دوردولار
یال کمرابت فرسوده کوب بولادوردولار ایسه لاری زنبک نیچه نفس محروم لیق
بولوفر کوره دوردولار و قت الامر خنجر لار سرغابی قیلار لیق اولی توشوب غلبه تمام و هجوم لاکلام بله
قلعه دین چیقیب کرنصرت مآثر صفدر غازیه دار بله لار یه اوزلارین تسلیم کوروب حرارت دار
و سپاه ظفر پناه داغی شجاعت تمام و جلادت دلصرت تا انجام بله لعدی دولت زنبک کردهی نهضت توجه
بولوب معرکه کارزار آراندوق کرم بولوب دوردولار ایسه نهم مقاتله معاندت دین نرم بولیب سرهادوردولار
مخالف لار غا انداق تیغ قیلیچ اوره بدوردولار آوار فنهم فنا له قربا ولارین فلک ذره سیندین آسوده دوردولار

254

مشنوی کیریب کرد لار حسین اعدآرا یه زنبک و تان دیکه دریآرا چیکیب قهر
کین هر له بنده تیغ نه کوتکا رلین عدو قاتین آیمای یرنغ و باری خصم غا تیغ بران چیکیب
عدو هم بولار و قتی غا جان چیکیب نه تا پیاول صفت حرف قبا التهاب
که بولدی آنکا خصم باغری کباب چون هر آز فرصت بازار مقاتله کرم و ایکطرف زنبک
منهور یکیت لاری بی آزرم بولوب دوردولار تا یدایت زنبا بله سپاه نصرت پناه
بازوی بخاعت و نیروی مبارزت بله لشکر ضلالت اثر زنبک منف استقامتیغه
شکست یتکوروب مغلوب و منهزم و یتلدیلار و ایزیدین تیغ خونفشان
و سنان جان ستان بله اولتورا اولتورا قلعه سینه گیرکوزوب قیادی اول لار
اوروش دا سپاه منصوره دین یعقوب خواجه زنبک نوکر یدین پرکیشی و شعال محروم زنبک
و ستیدین هر کسی و یموت بهادر لاریدین ایکی کیشی کا ملتوق اوقر یکیت شهادت
تا پتی وضا یع نظر فاق و پرده درین سکیت و ایکی موت زخمدار بولدی آنکا معاند لار دین
قتل غه یتکان و اسیر بولجان و زخم و مهلک کوتارکان زنبک اعدای عقل محی السنه
حبث عناف و تحسین غا مطابق کیلماس دوردولاریدی و بو واقعه دستگ کدار دین سوکرا حضرت
اعلا خاقانه ارکان دولت و اعیان حضرت سینک خواهشر و التمای اهل
یر دین غنم غرتیتین مرحبت طریقه غه معطوف ایتیب دوشنبه کونی کوچ قلعه سی
زنبک شرقرطرف داغر کول زنبک کنارین معسکر قیلیب نزول کورکوزوب دوردولار اول موضعدا
ایکی کون توقف کورکوزوب اهل عناد زنبک ایکنیس کیم قیر زنبک ایتیکیدن زرا عت

فیلقیمت دور ایرد یلار، ایلان اوی فیلد وروب بیچ بشنه کونا آندین کوهب
ترانکمولی بشر عا نزول کورکوزوب دور ورلار وآدینه کونا آندین یهفت کورکوزوب
خواجه ایلی ای یخیم اقبال و سعتقر سیرادقات اجلال فیلد یکشنبه کونا خواجه ایلدین
سمنه نیز کام مرد ولشه رکوب فیلیب قطع منازل وطی مراحل دین سوکزار شنبه کچدی تاتمک
قارانکمو سیدور دولت واقبال پیله خوازرم ارم بزم دارالسلطنه سی عا نزول
مسرت وطونتمک فیضیه سیدینه طراوت تازه ونضارت بی اندازه عا بشلا بدور ورلار
پادشاه صاحبقران نینک چاودور معاندلاری نینک قصدی غه ایکدلنجی
مرتبه یورتوش فیلیغانی واول جماعه مفسده صرصر حرکتلینه سوکمک حسنلی کوشه
اختفادا یاشونغان دیکیلوخبر وصولیدیت قوکرات قورغانیغه قاچیب کیرکانلاری اول
حضرت نینک عشقان غه یتمیش قراقلیقیه تحتیر نیغه معطوف اتیب قیلیقصاد عا چیکیلی
قوقوکرات طاغلارنیغه کوسمغال بلمیغ بیرکانلاری حضرت سلطنه کا مکار وخاقان قدرقدار
اورنک زیب ملک خوازرمشاهی سایه یورد چتر ظل الهی نظمنه نور خورشید تاج آسمان
جهانکیر حمایت ذوالجود ین بخت سریرآرای ملک پادشاهی سجهانپناهی اوزال ظل الهی قرون وسطی
حمیت شید شوکت سکندر قدرت بهرام صولت عنعنه پادشاه صاحبقران وخلیفه الرحمن منولدوه
والسلطنه والدین محمد سلیم بهادرخان رفع الله علامه لدوله ومدالله ایام السلطنه هم اول
یل آرال یوردیشیغه اوزلغنی یعنی ایله رکوب فیلدی لوبسفر فوه اولنی سب اولیکیم آرال قراقلار
غنیک بعضی سی قتدوخلاص بولدین عریضه داشت سیار وبرایردی کیم کرکوب کهنه یلوی بولقدای

محرر نشین

255

صحرنشین تفقدی عا بادیه پیمالیق فیلیدا علام مظفر فرجام فتح انجام بوغرای جهت کزیلمطفی
شقه عالیت ایتسه تورمه مراد صوفی خدمه الله مع الهنیه نینک سلطنه دین بی خواطر کوچوب
بادیه حمایت لاری داخیم اقامت برپا ایتیب دعای دولت یغه مشغول بولوار یردوک شعر
تشریف کیسلتوای شاه بلندک ساری کرم دین یه سین کیلیا سانک تمکن تاهیت
بجات غم دین یه هرانیغه حکم قیلیک فرمانی برنیک یرورمیز یه پرباش ایلیورورمیز
غرم ایتیه ایل قدمدیش انچه سب اولدورکیسه نکی قلعه کا روانیدین کیم اول قلعه
رومسرکفاری نینک تسلط وتغلب یله قراق نه کوتاریب آیل کناری دا ینا
فیلیغان سوداغانه سی دورور هربولاک خوازرم ارم بزم دارالسلطنه سی نینک کاروانلکم
مشغولی زرو سیم هرله تولوب لوک لاری یجواهر سیم وزر غرضه حاصل اربی ختای
قماشلاریدا دوه جهاز یه فرکنه متاعیغه خودلی حساب تحول نینک آخرسر دا اول قلعه نی
چیقیب قراق طاغلیرین همین ایلی نینک سودا کری یله کیلور لارا بردی کمنه زریزه صیغه
میکان داجاودوه خلقکریسه حرام لیق آلارغا جلیدوروه خبرتاهیب کاروانغه قصد ایدلار
کاروان ایلی داغی یوک لاریدین قورغان ایکیریب یکیزکون محاربه ایتیب آتقولاشدی لار
وویه دوروب لاریسه قورغاشین توکالوب یکی کون تمس کومش دین اوق یاسا آویتیب دوروب لار
مشغولی چیقیب کاه لارزمه ایتیب تندیزه آلارزمیدین دشمن ایلاب کریزه کیمسه من
ایلاب آلارغا هجوم یه آینکدیکیک یرونیغه چیل بخوم یه اگرچه عدوه هرتخه سوردی آت یه ساوه آلارورو
فیلکلیات یه تورقوزلاجق کوتی قومکرات دین ایش محمد بیک کوب کشی سله جاودورلارامدادی غا

کیکیب رکوب کوتاریکا بوان ایلین اسرو القلاب ایشیر اوکا الادی عاقبت الامر
مکر وحیله اوزیدن صلح سوزین آرا غه سالیب باج طلب قیلیه یاروکاردان اهلی سوسیرلیق دین
زنغ صالیق غه ممتیشیر دوردایردی صلحغه رضا لیق بیرمیلار بوسبله حرام مرلارکا روان
اولسیغه کیریب تاراج قیتله یلار بوخبر وحشت اثر اوظهرت ینک شرلیغ غه تورلوک
یورتشرایغر ینک سرلیجی غا حکم صادر اولوب دورو ایردی امارت پناه
کرمپروری تالیق پهلوان رفیع الجاه محمد رضا قوش بیکی مرواطرافرداولتورغان لکه
سرکشرلارنی ینک جاپولیدین کسیکاچ دین سوکرا لشکر جرارایرد یسه خوتخوار
ینک احضاری اوچون ممالک اطرافرغه بهرام صولت ویرخ صلابت توا جس لار یاردی
وعظیم الشان اسیلار وعالیمکان وکردون توان بهادرلار غه الغامات وافر وانعامات
مکاثر بهله افراز لیق منکور وب دورو رلار وتهیه اسباب سفر وزیر عظم انسم مستقر
مکرم نظام الملک والدین محمد یوسف مشهر وبه محمد دیوان بیکیکا تعلق توتوب دورور
وعمدة الامرا وزبدة الکبرا غیاث الملک والملة والدین قوتلوقمرداناق مدالله ظلال اقباله علی
الاقطار والآفاق فی شهر دانایب قتلیب قولوب آ ینک ضبط میتید احوا جه مراد یه محمد امین
ومحمد ارمابث تعیین میکدوخوانسالار لاری ینک محافظت وبهرستیغه امیر اسیر لیه
ینک نوکرلارین اسکنه خواجه بیکیک آبادی یاشلیغ مقرر قیلکدوذ والقعده یایاینک
بیکرمه اوچی داوشنبه کونی وآفتاب لمتاب دلوبرجرادورو ایردی نظم طرفه تماشا
کون ایدی دلکشا نه سا نه پس اهلیغه تشکل کنا نه ساعتی هم اسعد ساعات ایدی

256

دفتر دوغنجی حسن اوقات ایدی نه بهر کیم اکراول کون ایلار سفر باری اولور فتح
اینی ظفر یه لیکن ایدی عفی عالخسرو شاه دیاری ارا بغیه بخشر جاپاشاه
ارادت قدمین غرمیت رکابنه قولیب بخشم ت همید کیف فلک سرکه ملک منظر
توسن دیوزاد دهری نهاد دغا رکوب قتلیب خوارزم ارم زیم دارالسلطنه سی دین ایدی
تمام وکوکبه مالاکلام بسه حقیقی شعر شوکتی هر اچقیدی ث وجهان ث اولادی
مینک کوز بیله فلک حیران یچون فلک حیرت ایلاسه طاهر بن نچوک تیر جعبه
بولای قادر نه خفتن دفتر انبار ینک قلعه سین کیم اوزه ضه تیر قیسیر ورو معا
التقا تا بسله معمور وآباد ان بولاب ایردی نزول ت وصولی ایله کتا
وغیرت فرود سر رضوان قتلکه قوتلوق محمد بک محمد ابن حسن ایردانیق
وقتلیغ نیاز ولد میر علی دیوان بکی کیم خاصه تیر لیغه غه قزاریردی لار انسیه
خدمت لار قتلیب الطاف خسروانه غه مخصوص اولدی لار آفتاب طلوع
ایتکان دین سونک حضرت صاحبقران قلعه مذکور دین آتلانیب تیجاق قلعه سی بیک
غرب جانبی دا کریسر کردون اساسر وبارگاه فلک ورکاه غه کیروزراق
کیسلتوروب یاقتلیب ایردی لار کیب توشتی تیجاق والی سی یخشیلیق ولد
الله بردی بی کسم مهتر کو ایدی حسن بیکمید احضار یتر
بولوب بوسیغه آلیب افریکان پذیرنه صنوبر قد ایردی خورشید چهره قدری نار طاهر قتلیب
یوزی مهر تابی لعل سیرا یاقوت تاب ث ولی ایردی خجسته رجسم آزاده عزیز

جوان لولوب همول چشمه دیک لیک هنان لولوب کوزی قان آکوکب تیز مرکان
پسله اولوسر شوقیته اباشر هر یه جان پسله هاشی دین آیی دیدی تخلیقیه
کیلیب جوهر ذاتی بخشی قیلیقیه باری صفتسل اولور قیلم مقصدی دار مطول اولور
آقانیی لاری پسله واوراضاق آقی فکلی اهالی سی پسله شالیسته خدمات قیلیب بعضاً
حسروانه وحکمرت پادشاهانه پسله سرفراز اولوب دورور لار و یکشنبه کونی حشمت
تمام پسله بادهای بادیه پیما پسله رکوب کورکوزوب پیلان قیری نینک عنبه دار سنه سین مجتمع
خیام همت انجام و معسکر عساکر ظفر التزام ایتدی بو موصعده اسپاه نصرت پناه
ولشکر ظفر پرور اطراف محالکدین کروه کروه و فوج فوج کیلیب آنده اق ازدحام اولدیکم
اگر هیراق قوش دین همیشه قاتیب یاق محال بولغوسیده ور ظفر آینسکه کیچر
جمع اولوب بعیده دیکه تا بهاسر حد عقل اهلی حد عدد دن ینک اولمای فلک
انجمی فلک انجمن اوق سهایان قمتی باری کردد بولوقین صف شکن مرصاف اچکر آتسم کیسی
تهمتن شباری چابک زورمازو کیلیب نبرد اچرآنمز فکر یزو کیلیب شباری غرق دریای
بولاد اولوب سلح شور لیق اچرا اوستاد اولوب سجاعت شعار و بهادر یاری ش
صف آرا صاحب تهتور باری شباری قول لاری دار سنان اجل تور آلی میں السیدا
سام یل شتیلیح جبکلایه باوکونه تمنده قیز شتیلور و همدین طولسر لوزر کرزیه اورار دا
عمود و آتار دامنده کیلیب هر بهر اندر فکه فولاد مشده اوق آتماقدا کور کورز لار ش
کرهبر کیچه دیده مور غه اوق اورار نه همو لمصنع دار شبنه کونه ماه نه کور ینک سکیر مه سکیر میدا

فقیر غه فاضر

257

فقیر غه عارضه حادث اولوب بستر مرض یه یقیلدم و شعر قلیب مزاجیمه اخلاط اختلاف زمان ش
گل متوردی گلستان صحتیم خزان تیکسه اولدی کوزوم نوریغه کونکول غا فتور ش
بیلمه دا قالمادی قوت تنیم و تاب توان جسم اولکون چاودو ماندلاری
حضرت پادشاه انجم سپاه ینک آلار مقدمه یورتش قیلمغا عین اشتیاب تورد
مراد صوفی ینک ایمادی پسله اوزقورغا عین تاشلاب مخذول وار غایت اضطرار
وکال نکسار پسله قاچیب توکمرت ینک قلعه سینه قتالغه قالیغه قلعه دا لغه
کاروان ینک سلامت کیلور خبری اولحضرت ملازم لاری ینک سمع شریف لارینه
یتیب اورا صنعلی عناق و آلاشر بیک و محمد جان سبک لی اوزلارینه تعلق خبر یک اولکرلاری
پسله یموت پاهین قوشوب کاروان ینک آلدیغه بادالغه قلیب سیار و ملار
آلاجکا روانی منازل مخاطره دین اوتکاریب آفتاب شفق قاریدیغه تسلیق عنا
شرف بولوب دورلارو یانا بوکون اورضی بهادر آدم بهادر و الدان عبد الله سردار دا لنظر
بجقر کیسم فقیر ینک ایلدین دورور پسه بولاب بهادر و سجاعت سکیتیدلار پسله شهر دا
اول حضرت دین حضیت حاصل قلیب قوکرات ینک حساب و ولیغه باریدیه دورار یدی لار
اورا صنعلی کیات ینک اوزمین عزت ایتیب اوغلی و کیشیلارین تیغ قور پسله و لتورو ب
باشلاریدین عتابه کیشیره پسله کیلتوروب عواطف پسکرانه پسله اوزا اوزمیدین
ممتاز اولرسه فرازبولوب دورلارو حدیث مفتاح الزفر فرتحت الرحمی نتیجه بخش کوروب دورلار
شعر اوکه خدمتدا استوار بولوب ایل اراسیده انجتیار بولوب کیمکه جاندین کیچیب ایچ

آنجیلو روز نهم در دولت او حضرت او وقایع دلکشا و قوعیدین سرور ارباب حضرت
پادشاه ولی الاطلاق در کاهی دار یاز سنه تسع مائتین عبودیت توفیق اوقاع
قوریب شکر قوشناز مزمه سی سلسله مبارک تسلیمین کوهبار قیتکلر قلعه شاهدریم که
حق تعالی دین دولت جاه بیکران تاجی شاه وجود تجسس وقعت اوزینی خاک
آستان تاجی بنده لیک توفیق آمز غزه لوز قوچی عجزار اوزنا بالتخان تاجی شاه
یوز تضرع سلسله جنبانین تسلیمین حیتکری شکر نهضه کتران تاجی شاه بوجهت دین ایدی که
عالم آرا نهضه کامی ایدی وان تاجی شاه بهر اشیکیکم شروع قیلدی آکنتا اوزین اول اشیدا
کامران تاجی شاه دواعی بوکون بعهده خواجه لی باشلیغ خواجه الی نینک اشراف وارمالی سی
وخواجه الی نوهی سی دا و البتور غان قراقلپاقیه نینک مشهیر داعالی سی استقبال ایتیب
تنسوقات و نیکیشلار آستانه بوس ایتیب شرف غزه شرف بولوب دور دلار دوشنبه کونیدا
اولموضع دین کوچوب دریاسوا کلین قوشلاب سوکانلی تعالی دا بارکاه کردون اشتباه
نهضت فیلدی فقیر غا اول نینک غذب قصوبتی تسزاید و مضاف اولوب ضعفیم اشتداد تاپیب
دور دراید اذن خصوص له اوتوب خواجه الی نینک قلعه سی غا کیلیم اول خلق حضرت پادشاه
مستکره نینک دولتیدن فقیر حقیر غا متعلق ایل دوریارنا توانلیغ بستری غا نوزتومان
بولوب معتبله دوم تا یکیمز کونده چه اوزدوم دین خبر و اخبار دولوب یتدوم وعیادت غا کیکان لار
من دین قول لارین اوتوب نوبه سله جنیب دور دلار اشتوی اوزومدین بار دوم اندلق
کچه کوندوزنه که صبح دنیم فی فرق ایتماد دوم تونز عیادت اسلانه فهم ایتماد دوم فهم یکنی

258

کورکان اولار دیب ایلاشیز دیم یه یکرمه هر اایکی کون یتنکر تیا نینک کرمی سله
دور دلار اشتعاقی دین کیلیم هر نهضه تخفیف تاپیب اوزدوم کا کیلدوم یکرمه اوچلاغی
کون انیم ایریغاز فیقرنا ارا یه غه سالیب مرحمت کورکوزوب دور دلار اوکا کیکان لار دین سوکرا
اون ایکی کون دا صحت تاپیب اوچ یاشار قی اوسیکان تور دوم الحمد لله الذی یحیی الموتی شعر یوز
شکر که واهب العطایا دین صحت بهنیم دا بتدا دی بیدا یضعف ولدی صحیح لیک کا مقهور ه ورد اولدی
تینیم دیاریدین دورت ذوالحجه آیه نینک اوچنجی سی یکشنبه کونی اوحضرت سوکانلی دین حرکت
قراشفق قاریرین نزول مسرت وصولی سله بهجت آئین فتحی بولوبرت دولت اقتفا پذیر
مقطا بن الیسین کیسکی محرم صدق لویدین وحسن بی نینک الچیری سی یکشنبه قوش کورولی کا
کیسکنی سلین قیری دا قراقلپاقیه غه الچی قیلیب مبارباب دور دلار یدی لار کیلیب انیکشیلار
اوکتکار سیلیب لویز غا بارکاه عالمپناه درکاهنیه قولیب نوار شرشا نه سله رو بهند
بولوب دور دلار رعی شاه کرمینک بحری دور دلار طوفان خیز لطفونک الچی باشی اولار کوهر
ریز بهنوار حرسینک درکاهنیکا قویدی یکشین دیهیم عا نینک سله بولدی عزیز تر و منفت
نینک زبده سی عوض عا قی نی خواز ارم تزم مضاف نی نینک حبر کمی سله خواجه الی نینک محل اقتضی عا
میاشیر دور دلار دوا آمویه دین حبر ا بلاب کیسنکا قیر دی لشکر کاه آتی بویر دا حبر کیک سوکنین
یخناب سه شنبه کونی قولیار غان اریغی نینک قیر اغنیغه قوشوب دور دلار اوبوریت دا قطا بنینک
الچی کیسم سینک اوبلوک قراقلپاق دور دلار یدی سعادت رهنمو لینی سله بنده لیک رتبه سین
رقعه لار نیغه سالیب کوچوب لدی لار اوحضرت آلار غه نوازش قیلیب خواجه الی حاجی دا

او توق و بایراق مرّوت و حمیت کورکوزب دور و دلار نظم سعادت ایلی دور اول و توم کیم
زمان بنی غانه مدام اطاعت ایتیب بنی بشرا دورنه اطاعت اولی دور تورلوک سوکنی
طاعتنه اطاعت ایلاکه بویکی لشکیر مهیا دور یکیشی که تورلمک ایلا طاعت اولسانه تنلک ایسی
سعادت آبدی ذاتیدا بویداد دور حسن بای ایلی کیسم کوب ایلدین بری توره مراد جوق فی
ینک حیاتی بسله کثرت حیتی دین مغرور بولوب فساد و طغیان عناد و عیسانشمای ضمیر شقاوت
نه پیرلارنه جایکیر بلکیر ذات کسافت آیات لارنه جنگ بولوب دور و اردی اطاعت قلاده سنه
متقلد بولما قدین نادم و پشیمان بولوب تمرد طریقی سپله قونکرات طرفرغه فرار ایتیب بولار
مشکوا اولکه تمرد ویلیه اقیلدی سیرنه بولماس ینک سعی دا آثار خیرنه هرساری یوز قویکه دار
شوم لیق بکام آتمای دچار دم لیق نه بای غا هر وزین ادبار ریزنه کروفه لمدین اوتوب خاک هنر
حاجم وغفت غه کرتاهه دست محتب چرخ هرورباب شکست نه عالی عدد خنیلغه تا براج اولورنه
لورت دین آخرا وزی اخراج اولورنه یا قیبان تیغ بلا بای غا قتل بولور اول ایسی ناد اشیغه نه
چون بوجهان دا بود و رو حالتی نه آخرت اچرا نه بولور حیتی نه یول دا ماک و اهمه لارنه خوف و ترس
غالب بولیب اموال و مواشر لارسر غا باتمای سه رغبت تمام و استعجال مالا کلام اهله قاچیب دور و لار اکثر
اموال و مواشر لاوجهیب دین تلف بولوب دور هم بو منزل دا اسهاد لاردین هراو هر شیر غرنده کیم
مشکوا هنر فرکنه بیرچنگال ایدی نه فلک پیری آندین به حال ایدی نه کیلیب جثه دسی
قلعه اوه شتر قلیب ههایت بکلکدین بیر عشر حکیمنه صنع ایلاکه دکا ژ بای دین
آفتیه لغشر و نخار و آن قیرر ینک نواحر سیدین کیلیب درکاه عالی همای غا

کیسلتوردی

259

کیسلتوردی ظفر مآثر عساکر قولیارخان مهر دین حرکت قلیب بیفیتی لوری تدا
بارکاه اقبال و سرا پرده اجلال نه بای قلیب تو شوب دور و لار کر بهردی آتالیق و عبد الحق
و خواجه شرف محرم لی اوزلارنه تعلق سپاه و نوکر لاری بلکیسم زم سیدین
نزم سنه نه ترجیح قیلکور لار ایردی قرا قتاق کو چرینک کسیندین بویور ولدی تا
آلارتوشغ آلامین خبر تاهب کیسلدی سر لار کیسم اعدا سر کشته و حضمای دولت بر کشته
قونکرات و قرا نیغه یا قیین سمیع یا رقلعه سینه یا ریب کورانس قلیب دوروب لار دو بوصنع دا
حسبو ذلفرت ورود اطراف و جوانبغه تاخت و تاز قلیب قرا قلیچ قیه طاغر لاری
ینک ثبهایت اموال و تواروسواشی لاری سپله قلعه لارینه تاهب ایلیسیدو دور لار
او لحضرت ینک قدر بنه کچه بی سنه دعوت دا او توروب عیدانه بزم تورکانی
و قرنا لیق قاینیدیک شربت حلکوان شربنه کیم تشنه شراب لطهور آندین ایشیان قیلیور
بیل کورکوزکانی و بو بزم نشاط افزا نه تعریف بیتاماق و بولنشاط دیکنه نه توصیف
ایتاک چون دشت قضا فلک کفا رخانه بی نانوان ینک عنبرین باب طین توشادی و دیور
شبستانی و آرای تشکین شوخ دیسلای و توبت حجله بینکن لاری عشرت کده طهور دا
او توروب دور و لار و سیّاره خادم لاری خدمت کینی دا هر طرف غا کوروب دور و لار
و سهاهنده بحر بی جایجوش فلک نه ایلیکا آلادی و چرخ سفره کشی خوان زراندود کهکشان فی
کتفر غه سایه بسدور و حضرت صاحبقران کردون توان ینک فرمان و هیب الاذ غا سپله
مجلسی ترتیب هر دو روب لار ایشمنوی صفا ای صهبری دیک مصفا بهر یوش لار اجاد دیک آستا

زهت عنبری این بستانستان ۔ لطافت نشتری این گلستان ۔ هوسپید این دوغ
جان معطر پسیر این کوکول لاعطر پرور ۔ چراغان شمع اقبال هرله ۔ منور تواصل
هرله ۔ خوش بوی دورنجری این ۔ دارم دلجوی زیب وزیور این ۔ صفای این
جمل جنت تصوری ۔ تماشای واحیران روضه حوری ۔ بسطر بارچه قالین ملمع ۔ فراشخانه
اخیسر مرصع ۔ تورولعان آنداز اونک زربفت ۔ جلوس ایلاب آنکه شاه مؤید ۔ کیب عیدی
لباس دشاهی ۔ اوتامغه باشی داخل الهی ۔ تو بیشر جشیدی الکلیخ هایی مامرفق ۔ تو بوب نیت
پهلالتون آر اغرق ۔ تاهیب مخصوص لارآلیه قرب ۔ قیلیب بزخوشر آلاژدوق عشرت
کهسر ۔ تولغه ایلاب جام عیدی ۔ ایچیب شترنجله فرمانبندی ۔ تقرب لارنغه هم لطف تو توب
جام بکرم این ایلادی سرشار نغم ۔ کهسر کلخنه دلارسراوان ۔ ارانغه کیلیتوروب هرله خوشحال اولوز
خوان ۔ مهیا طعمه هرهر ایلوزنک ۔ آلاردین ایلایان ذوق اهل فرهنگ ۔ کهسر کیلیتوردیلر
کوب شیرهٔ زر ۔ تولا تولوک فواکه این سرسر ۔ کهسر کیلیتوردیلر بشقاب زرین ۔
تولا شهدوشکر حلوای دستین ۔ بیمایک ایچاکیدین ایلاب شهتاکام ۔ تماشاول ایلادیلر
دین تاپیاج آرام ۔ کتاب آختی لارقیلدیلر ایلاظهار ۔ بیمغ دلاتکه وقت آثار ۔ تاهیب هیب
هرعبارت دین مغنا ۔ قصاحت اهلی طبع خورده دانا ۔ کهسر تفسیر دین ایلاب سوالات ۔ کهسی
علم حدیث ایچرا مقالات ۔ کهسر فقه ایچرا ذکر ایلادیلر ایل ۔ آلارغا همدم آترب فضایل ۔
کهسر حل ایلاب اشکال عقاید ۔ عقیدات ایچرا تاهیب هر مقاصده کهسی حکمت سوزنغه ایلاقدام ۔
بولوب روشن آلارغه بارچه احکام ۔ کهسی علم کلام ایچرا اتیمیده ۔ قیلیب حاصل کلام ایچرا قواعده

کهسر

260

کهسر حاصل قیلیب نفس تصوف ۔ تصوف علمرنی ایلاب تصرف ۔ کهسر فراش ایلاب خلاق
ایچرا اغراق ۔ کوکول کادرکا تیب تهذیب اخلاق ۔ کهسر تاریخ ساری کوزوب ذیل ۔
قیلیب علوم احوالات هرجیل ۔ بولوب اشعار دین کاهی سخن سنج ۔ فصاحت ایچرا
هرهری گنج ۔ قیلیب بعضی سی دقیق بدایع ۔ اتیب بعضی سی تحقیق صنایع ۔ چیب کاهی
معما تنگ طلسمین ۔ بیان قیلدی لارسحر آسمین ۔ بیرهمه ایچرا که ایلاب تأمل ۔ نزاکت...
کلشن دین تیرو یلارگل ۔ بولدی وقت لار اسلطان عالم تاجدار ۔ قیلیب لاغه بیرانوشه
بولیا یکلیغ عشرت ایلاب ایچرا که ۔ مقرلاب پشرلیک جاه ۔ فغان کیم چیخه بوهرفه فاکوشه
منی قیلیشیر بو صحبتدین فراموشه ۔ سیاهلی داغی ایلاحیران ۔ بیمکنه
شبستان فلکستان ۔ تاهیب انفاع تزکین ۔ اوروده بازار ۔ انگه دیکیلیم
سعلاخیمه وخرکاه لارده ۔ مجتمع قوشلارنگاه لارده ۔ انسانت طلبی ارباب معیشت ۔ اهلیاب
سباب معیشت ۔ کیب تاقدم عیدانه خلعت ۔ دیاعیدانه جمشیدانه طلعت ۔
طرب ایچرا تاهیب اندعاسین ۔ مکرر قیلالارشه نیک دعاسین ۔ خوان توبیاتر قرنا
اسماعیل قوچقاریدیک صبح غیب خانه سیدین خایان بولدی اگرچه سفر اهلیده شرع
شریف حکم سهله قربان قیلاق حاضر ایرکان ۔ حضرتلاب دین پناه
الصدقه ترو البلاء ۔ وتمدید العمر مقتضی سی دین کامل همت ۔ وخلوص نیت اهلی نهایت
توقواوی وقوی لارنی توقیح اتیب فقروماکین غه نفقه قیلا ۔ اکثر اعیان حضرت
وارکان دولت هم موافقت کوکوزوب ایچ دین لشکرگاه فی اولتوروبلادی

اتی نیک اول ان اتی سدا کیر او کن این کیر اول نهر طی او کوز نیکان هم دیر لا
میمنت ایجنم اتی لا همو کون یعنی مجنیره دعت بی سیر اینداز و سم
منطور قیلی سر یوی اول جفر نیک حکم همایونی بیله قوتکرا قوز غانی دیک طرافیه
و قرقاباق کورانی نیک اکنی فیه نهاول اوروب کوب بک آیر دیکیر قتلی نهایت عال غنایم
لیکلیب غلوب لطف خدر وانه و مراحم پادشاهانه بیله ممتاز بولدی لار و قوران
قضا جریان صدور تیب و زیر عظم و دستور مکرم نظام الملک والدین
محمد یوسف منه بیله امارت پناه اصالت دستگاه امیر صاحب تدبیر محمد رضا
قوشبیکی جهد تمام و سعی بلیغ کورکوروب نهر مذکور غه کیجه بیله جسر بنا غلادی لار
جفر صادق خبران کیوان نشان نیک حسن بای لی کورانین محاصره قیلیب صف آرا بیلیغ
قیتاغانی اول جماعه نیک کورانی بوزوب بنه لیک آتوب فراریغه غلبه قیلی
یلکشیره کوتای نیک اولان اوچ بیدا امیر عبد الله غاق لی اولان اورت
اوروغ جرکی بیله بر اول میمنت ایلکاری بیلار یبک قرغیلیب اول جسر دین
عبور اتیب انی دجام تمام و غلبه مالا کلام بیله اتی کیم بیر کره سنجه زلزله
توشتی مهراکب مرصع جنر لرم کردیدین قوبوشوب مرآتیغه تیره لیک توشتی
مستوفی ایلاو قوز غالادی لشکر جرارته کیب اولار یم موج لجه زخارته قیلیان
بیرلن کوشتور ته قیلدی بیضا یولرغه منع تورته و دست سحر انورین سیاه یورتوب
چخ طلبی لن کردراه توتوب ته عدد اچکراکوک انجی دین کوب ته مور جنیلی بیر فهی کوشته

261

باره زرم آرمای و بهر شکار ته باره فیل افکن و هزبر شکار ته باره باش دین آیاق
سلح آر اغرق ته سلح اچکر اکیر یب قیلدم تا فرق ته بیم سلح او روش سر اغی بیله ته
هم مکمل لو ریوشر اغی بیله ته بو سپاه اچکر اشاه چرخ سریر ته ایلا یکیم
انجنم اچکر اهر منیر ته غرم ایتب شوکت تهم بیله ته دوری دا آیچه ازدها هم بیله ته
باشی اوستی دا ژایت نصرت ته کوکوزوب هردم آیت نصرت ته یاماهر جنل اوغی
جلوه قیلیب ته فتح یا کلنیغ یا ولاری حسب آیب اهل فساد سار یوزادوستی ته
قراقباق اوستی کا یوردی ته موذاق دیه دوست نوازو کوکه دشمن گداز بیله قراقباق
ینگ کوزلین قبا آلار بیله قوکرات قوز غانی منگ ارا سی نا مشخص صف لار رست دیر
و سپاه زرم و آلات حرب لی آما ده و مهیا ته طبل حنگ لی صدا غه کیروب دور دللار
علم آسیته اغاه صاحب وقار یه تکن قیلیب قلگه کوه وار ته لیسار و همین صف لار ارا سته
لوالا صفوف اچکر اهر سته ته امیر ی توروب هر لوا آسیته ایسنان ایلکی دا ها آسیته
کبور کا صدغه کیر یب کوس هم ته فلکنی کر ایلا یدی همدم ته تهمتن لار اول سار ی یاب
سوران ته که مفسد لار آمیر ایدیر لار کوران ته مها در یکیت لار حکیب اشطار ته که لغو
قاجان خصم ایلکا رزار ته آچیب کوزغه و سار ی سخی ال لار ته که چیقیغای قاجان اول
تهصال لار ته قات آیب اوق لار کیر یب یای آر ته که قتیغای قاجان خصم سار ی رهوار ته
قلیج لار دین تیز آتیب خلاف ته که ایکای قاجان خصم باغرین سکاف سنان لار
اوزون تیغ ایلا جلوه کر ته که قتیغای قاجان خصم قانین هدر چون نهادلی بو منصوبه

بایله دوا قعه واهیه بلی مشاه فیلدی لار اوزلارین درده تصور فیلدیلار پچنغو یدا
وقطره حیال ایوب دورور لار دیانینک حضوری دا اسعاد الله دکر قهر وغضب صرصری
دریای محاربه بغمزه موج سیتکور سه آلار کولا کینه نه نشهود وقهر تمذادی لشکره
مقاتله غه دا هن اورسه آلار خاشاکی غا نه جود مقطعه هپراوسکندر ایلا ستاسا
مقابل لیق نه تیلا رجهالت ایلا اوزوجودی لی معدوم نه قرانغو کجه دا شتاب اکرچه
جشان دورنه ولی قوا یشرقا شیدا حالتی بولور معلوم نه تمرد وعصیان دین توبه
عقل هنمونیر بیله بولیان لارنیه تیغ وکفن سیب جیقیب حضرت سلطان حضرات
کیتی ستان یکرالی ینک یغلیشین اوبوب شرسالیق توزین نمک لیق توفراقیغه
قوتوب دورور لار بیت تیغ قدر نکلین امان تاپماق نه همکان خصم غه قیلمادی کرکه
کردون شتاب اینکنی پناه نه آولحضرت کمال علم وغایت کرم دین لعفو عند الاقتدار
من علوا لاقدار تقتضائی بیله عالم عالم لقصان لارین شعاعیب جنبش جهنم کناه لارین پرده عفو غا
چکتی واحسنت بیت کیسه بوواقعه دن وعی دین بورون توره مراد صوفی زین عدد تیلدی
توکمرا لغه ماریب دوروار دی اوزارلی ینک یاجرا سین آنکلاب قاچیب کیتیلدی وکمال حیرت
بیله نه لت توفراقرغا یتیلدی اول حضرت آنینک هم نا صیه احوالینه عفو رفتین حسک ماریب
بیت کیسه کوچیوالار اول قوم کثیر جنبش یاریشیغ جانب بیله فرمان توتوب کوراغ
بزوب کوچاکا شروع ایتدیلار رغم وجود کثرت عیال والطفال مال ومواشی لاری بیله
چحورغه سی نه چه قوما یین عصر فتی نه قالمای کوچوب دورور لار وحضرت اعلا صاحبقران

آلار عقبی غا

262

آلار عقبی غه تیز یخ صلابت سور داول لار قوتوب وعنان ملتفتین لشکر کاه نه معطوف
ایتیب کرمیک کردون اساس غه نهضت فیلدی وار یتماک دوشبنه کونی
قوکرات قورغانه ینک اوستیغه آلای قتصر بولدی بوجهت دین بهادر لار
وسپهدار لار کچه یاتماین اورو شر یاغین توزاچاکا اشتغال کورکوزوب
دورور لار شنوی سپاه اهلی قیلمای کچه میل خواب نه یراق ایتماین غا قیلدی
شتاب بلورون آت لشیدا قتیب ایتهام نه بیده ولار نه شبکیر ایولا قتلدی راکم
توراب رست زین لکا می لی هم نه رکاب عنان نه ستا می لی هم نه پیر یب بعضی جوشغه
آر لیشی نه تاهب کونکلی اول لشیدین آسایشی نه قتیب بعضی ایل حارت صیقلا نه
قوباشر آهیسه یک بولوب سجلی نه دوبولغه ساری کورکوزوب بعضی میل نه فریق
قتیب اول صفت کیم سهیل نه امیب بعضی قولوق ساری ایتهام نه پیر یب بعضی تیز لیکه
لشیکا نظام نه قتلغ لارنا بعضی قتیب تیز دم نه کیه اعدا شین شاید آتیکای قلم نه
قتیب بعضی نوک سنان نه شده نه کیه تا بولغای ما یدا ساکچار دا کنده نه پیر یب بعضی تلوق
اکیشه صفا نه کیه تا قتیلغا غاق اوق سیلا حطا نه بوبا نخلیغ قتیب زنیت پیر یاغ بحر لوبوب
ایتماین لار فراغ نه آتا اعلای دولت یعنی توره مراد صوفی نا یشیغ آرال سعا ندلاری ثبات
نا یمون صمیر لارینه حوف وهراس تیلا تاهب معتمد علیه کیملار سردین قورغانم الحمد از یوک
آیلانوب قلعه دارلیق آتی لار نظم خیل عدو ساری توشوب راستخیز نه ایلا نها اوساید لارین
کزیب کرهر یک دالیر اولوب هر طرف نه هر نچه کیم ویر لار ایدی لاتحف نه بوسوز ایلا بولتین

آرام دل ۵ خوف اولی آر تو وقاق اوستوب تحمل ۵ اهل آرال قورقوبان اوزینه ۵ باش حجاب آرا دی
قورغانیدین ۵ بولدی بوقورقوبیخ سپله خاص عام ۵ کوزلارنیغه تا کنغه جه اوتیغه جرأتم حضرت صاحبقران
کیتی ستان کردون توان فلک قوکبات قصد نیغه سپاه چکیب بهادر لار مقاتله نیغه
رستخیز العالمی و معاند لاریجا بدلاردین و دستبر و عظیم کوروب همیت طرتیب سپله و رنیغه
تعالی چون بجنبش فلک بیک بای لوای ظفر ورین فلک نیک سیر ۵ اعلوه کرقیلدی
و تیغ شعاعی سپله جهنکه شورین سنجرانی عین حضرت وارکان دولت امرای عظام و وزرای
کرام حضرت بنزلت بهکلار و بهرام صولت بهادر لار اوزلاریغه تعلق عسکر و نوکرلاری سپله سلح
و مکمل بولوب رکاب عالم پناه درکاهیغه متوجه بولوب دورور لار شعر تیب هر طرفدین کرد و نا کرد
امیر سپهدار و صاحب سپاه کیلیب صف توزوب بارچه تعظیم ایلاتوروب هر طرف عرض سلام
حضرت پادشاه صاحبقران سپهکشن کردون توان چپ شد نشان سلیمان فرمان
امور عبادت و قوانین رعیتدین فارغ بولوب دم بدم سوکنا توکل زرهین چپکر همایونی
کیب چار قب عقدهم لی قورت جهتی غا بلاغلاب کرهمت مبارک سپه یکه تاوش بنجنج عشرت
الکاه ستوار قیلیب و تیغ بسارزت لی سپه سلاوه ملاوه تیغه آسیب قوللوق عتهاد و نه صاحبقران
محکم امیب خود زراند و دی اقبال سپله فرخنده فالیغه قویوب قدم ارادتین کرسپه کردون آسیب
تا تقاری قویوب سخاوت بحر حضوری سپله شهنشاه مقتطر لارین سپه سیر ایتدیروب ولمعان آفتاب
ظهور سپله دیوار مقتطر لارین کامیاب قیلدی شکوهی چپ قیلیب شاه فرخ کاه دین کامیاب
شرف بر جبین یار کیب اقسام ثبات کیراوکا سلاح اوسیدین ۵ اوروش کون لاب فلاح

263

اوسیدین ۵ طلاعلت طلسم سپهبا ۵ بولوب پای تا سر غریق ملکه ۵ باشی دابولوب چهنه کیم
جلوه کر ۵ طلا فسر نیغه هر یب فر ۵ فسر که تاج کیتا کیلیب ۵ کیم دین
آینک پرنیا ۵ کیلیب ۵ یوقیت پر له کمکل بولوب ۵ زجعفر مردان آنکا جل بولوب ۵ آب
فن پر له جمشید وار ۵ فلک و شرسند اوزرا بولدی سوار ۵ اوزر آفتاب فلک
مرکبی ۵ ستام مرصع آینک کوکبی ۵ نه تاب کیسم کوتارکان دا هر پر قدم چهانی
قیلیب قطع کردون ۵ هم ۵ قا یوکردلار کیسم توا قیر ساچیب ۵ انی کمل ابنه
زحل کوز آچیب ۵ یولین پنجه فرشر لار پاک تیب ۵ چرخ وهار آثاری یولده
کیتیب ۵ عبار اولتوروبلی قیلیب جستجو ۵ سیپیب پنجه سقالار اول یولنغه سو ۵ بوردن
پنجه یوز مینک کیشی قورغالیب ۵ باری زنبرک پر له شمخال آتیب ۵ که هر بری کا
اوت تیکورکان زمان ۵ اوندین کو بوردا ب تی آسمنه ۵ قولاغین فلک پنجه کیم
پر کیتیب ۵ آینک پر له هم بولمای اوردین کیتیب ۵ زرتیک یره آوغ
پرتاغنه ۵ برابر ستوار ۵ توفنغه یوروب ۵ یولدین پنجه دور باش ۵ آلیب ۵ ملکیکا
نیزه دلخشر ۵ آلار کیسه دین پنجه جبار کوی ۵ فلک کا سالیب هر بری بای هوی
یه پر تو فروغ ۵ طرنیک ۵ چه انی قیلیب بارچه هر دم دلبر ۵ و یا حسنه الاماه ۵ بان کیچی
غلط ایلادوم مهر خشان کیسی ۵ قوا ستوار دین قیلیب ۵ زنخدار ستوار ۵ یوز اینک هر بر سنه
آسکار ۵ یورد ۵ قیلیب فاش یوز مینک اصول ۵ تماشا غا ایلاب ملایک نزول ۵ سوروب شاه
عالم تعجب دین سمنه ۵ قیلیب یولنی غرسپله سر بلند ۵ فلک و شرسمنه اوزرا مستاز اولوب

قوبشر دیک اولوسر دین اوفسه ازاولوب نه باشی اوستیدا سایان عطمیش
نیزاکان بولوب جل طلاهرله سیم ازکاسایلیب لوای ظفرپوله اولوب مهجه سی
مهر دیک جلوه کرشه کیسه دین لویوب شاه وشاهزاده لارنه سپهدار لارله
آراسته لارنه لوای ظفر انتباهی پیله نه اوزلیه تعلق سپاهر پیله نه آننگ دیک کوبوب
ازدحام آشکارنه که دلیه لولبر لوزیاهست چه بارنه قوکزات قورغانیغه یاود قراق
بارغانه دین سوکزا اولحضرت یول دا توقف کورکوزوب سپاه نصرت پناه ینگ اولغه
برتوالتفاتین سالیب دسته ترتیب هرب یاونگ اوستیکا میار دوردولار
آندا قدوردکیسم اول قچاق دودمانیندین امارت پناه عبدالله عتاق اوغلی
محمد یار عتاق دتوره مرادآتالیق خلف ولی آتالیق دقنغلی نگ اشرافدین تخلیق
اولنجهر محمد بابا اون لوت اوردق ینگ عسکری پیله اعلای دولت اوستیکا
نامزد قیلیب دوردولار آولارینگ کیسه دین قیات عمده لاری دین حشمت پناه
شوکت شکوه امیر تسلیح ایماق وقراولها دریاب قوکزات زبده لاری دین عمده
الامرا محمد رضا قوشکی نی قیات قوکزات ینگ یغنی پیله لویوب دوردولار
آولارینگ کیسه دین سپهدار لاردین سید یعقوب خواجه ویوسف یاز بک
قوخاجه بردی بک قلندر بک محمد جان بک آلاشر بک وقاد ردی بک دیاری عهده
وشمخال چر لاردین عومبر دی لوزباشی قوشنظر لوزباشی واشیر محمد لوزباشی وخواجه مراد
لوزباشی وتفنگ اندازلاردین شیر محمد شغالی وسحاق شیخ وعبدالرحمن لوزباشی بولاراوز

دسته سی پیله ازلیک ایزدین میار بردوردولار ویولاردین سوکزا یوتوچه جانه سیندین قوانچ
صوفی وآتا محمد اون پیسکی وبردی بیک ومحمد یار کورچه سردار وقاقه سردار ومحمد یه سردار
وسیرالی دین کیسکلدخان وناذر سه دار تمکه یه سپاهی پیله وقراقلپاق تنگ
اکابری دین آی دوستی وقاد ربرکانه یاه قوشر برکانه یاه وشغال بای قراقلپاق تنگ
طوغلیس مینگ حسنوذ نامه دودی پیله میار یمه دوردولار ویونه کوربولغان
امرا وسرکرده لارتالیق دین اوتوب قوکزات غه مقابل صف آرالنیغ مناسب دوردولار
وقلبگاه وجناح میمنه ومیسره لری آرا سنه تنسیب هرامیر وسرکرده علم ومیه قراری ینگ آستیدا
شکوه وصلابت پیله آرام وقرار توتوب دوردولار وسپاهیای نامدار لار وشجاعای نامدار لار متهولار
اقتال مع اباعن کال تقتال مع المرتد مقتضای پیله محاربه ومجادله ومقاتله غه آماده
وستعد بولوب دوردولار آما عقلدار لار وفکری ومعاندلار سرور سرتیمر دولار مغروف
یعنی توره مرادصوفی کمال جهالت دین اعلای دولت برگشته لار پیله قوکزات وشیبت
وچاودور وغیره عسکرین آی تمنع دیاریق قلعه دین چیقارنیب میزاوسیندین اوتوب
آردوسین دریا پیله قلعه غه قارتیب یاسا وچپیکدی برانغار وجوانغار واسرکرده لارنی
متقرر نیب اوزی سید محمد بیک سوبان قیات پیله لوای ظفرلان نی برپا قیلیب قلبگاه
نکبت پناه داحتیارت تمام پیله لوتوب دوردولار نظم ایکی یازین یکی سپاه شرف
غلط ایلاد دوم یکی دریای ژرف نه صف آرالنیغ اظهار نیب مظفر قوردولاری
هموار دشت ارالایکی صف کیریب کردولار زرهپوش سید انبغه نه قیلیب قصد هر برسرینگ

265

یل لار قولیدا تیر ۵ آنکه یکه آی ناچی جلوه کر ۵ آتیب کر ۵ لار حلقه ایراب لمکه ۵
یلدان دیک بولوب خصم بوینینه بند ۵ کولوب اب چوشمخال هر له تفنگ ۵ اوتی اکی
اوچ دین اوتوب پدرنگ ۵ زره لار بولیشیرین بولوب جه ۵ در ۵ سپر لار
بولوب عین شوق القمر ۵ قتلیب قان پیله ۵ هزنگ شکار ۵ دوبولغا یاتیب کردارا
خاکسار ۵ هراوکازار اچرآتیب ظفر ۵ هراوازی سینک حالینه نوحه کر ۵ لار
بشر هر بیر ۵ توان جان پیله ۵ هراوباش کسیب تیغ زان پیله ۵ هراوتیر دلدوز لار ایلا
قتل اتیب ۵ هراوتیر دلدوز کیلکاج کیتیب ۵ هراوجانستا لمنیع دار ایدشتاب
هراوجانسپار هرود اقلیب ضرب ۵ هراوخصمنه تیر قتل اتیب ۵ هراوخاک اوزا ایمیل
یاتیب ۵ هراوآتشی غه سالیب زخم کار ۵ هراوآتشی دین بولوب زخمدار ۵ هراوشاه جان
خصم تخلیصی دین ۵ هراوتوان ظلم تعذیبی دین ۵ هراوست عاجم شهادت بولوب ۵ هر
مجرم بی سعادت بولوب ۵ کسوک باش لن کیم آت آیاغی اوروب ۵ مکور حوکا لن اوتیرین
قوتوب ۵ یاتیب جمع هرکوشه دا کشته لار ۵ عیانها ایراب اول دشت ار کشته لار ۵ وبولغا لار
بهادر لار ۵ مبارز لار جرات پذیر لین بجاعت میدانغه سوروب تیغ مبارزت لن جلوه گر کوروب
اعدای دولت کشته سی دین کشته لار کرتا رورا یردی دیار الجمله دین قادر بردی بیک کیم
بعایت متهور ملکیت دور وا یردی بیدقین میدان اورتاسی ابراهاتیب اوزدسته سی ایله
مبارزت قیلیجسن نیام شهقام دین چقاریب عدو سپاهنغه رستم جمله اوروب
فرشتلار تمنع قیلور ایردی ناگاه تیر قضا کار تیکیب آتدین یعیتلدی آتاسی قراهادر ایز

جانیغه ۵ بهادر لار ادیب اوروشقه باشلادیلار ۵ تیب هر بیری قصد لغه تمنو تیز ۵
هری آردها بری شیر ژیان ۵ هری ببر هری نهر بر دمان ۵ هری کوچ پیل طوس نوذر کبی ۵
هری زور ایلا کیوصفدر کبی ۵ هری سام و هری نرمان مزدیک ۵ هری بیستون
هری البرز دیک ۵ هری ثهران هر کرخاب وار ۵ هری بهمن و هری اسفندیار ۵
هری رستم و هری شهراب یل ۵ کیلیب میدانغه چرآنیک دیک کردل ۵ مونداول سوروب
اوزسپاهنغه چه ۵ آنه بوقادوب جانیکا هنغه چه ۵ سوا شر ایلا بیشی کار دا شر لینج پیله ۵
تلا شر ایلا بیشی پهلوان لینج پیله ۵ بیرین کیسم جو بیر هوا غه چکیب ۵ اوروب
بیر کآنه بوا غه چکیب ۵ قیامت تو لوب آندین آی آفاق ارا ۵ بولوب آشکار ارض زلزله ۵
بیدولار بولوب کردار ابرق تاز پنجوک کیسم یالین دوودار جلوه ساز چکیب کردار
مرکب اوزرا غریو ۵ آینک یکه قاف اوزرا اژدرنگ دیو پیلچ لار دمی ایلا خوبار
اولوب ۵ که اول دشت قان بر له کلزارا ولوب ۵ سر لار سیندی لوکوب
ایلاقان ۵ که آژدر دمی بولغای لشکر فشان ۵ بیشین تیر اتیب ارا پیشکنب ۵
عدو قصدی غاشل خیک پلنگ ۵ تیب کیر شیکا چوضرب عمود ۵ برابر بولوآیکان بولور مونوذ
تکیب کیمیر سنه قرشر کزاران ۵ یقلیب آینک ساپشغه آهنگ ۵ آتیب اوصحرا لار
قاش غه سامای کره چیقیب کوشا دین آوزره ۵ هوا اوزرا اوقلار آتیب برالده ۵
ملا کیآ لنیک دیک شهپر لارین ۵ اگر یکه سه همکا بر آسمن اوتوب کیر میدان بدیک آیاغی
اوتوب حیکر لار ناخجر نه کاوه شکر فشلر ۵ حقیب روح قاندر تروش قلیب ۵ قلیب جلوه

دآلاش بیک ذوالقدر محمد خان وآدینه بای بهادر لو واقعهٔ حسرت انگیز ولوجاذبهٔ وحشت آمیز بای
مشاهده فیلسوف مزاج کانون سینه لاری داقهر وغضب اوقیانوس زبانه تارتر آبال حیرت انگیز
شیر غرنده دیکاوک لارین بی حیثی بیستکور وب نه در به حمله لار او رو ب نیزه
جلادت وتیغ شهامت سلیله اعدا جماعین مبارزت انگشتر یکلنیغ پریشان اتیب آی انا
آیب حقیقی لار واول لشکر که ه نه کسیکلان دین سوکدار کل نفسر ذائقة الموت غازی
دین شربت شهادت نی نوشتلیب ارجعی الی ربک راضیته مرضیه مرحله سی نه قدم ارادین
نوبت نی تصدق عندلیک مقتدر جواری دآرام آتدی بیت فریاد که چرخ بی وفا لیق
قیلدی ه یوز جور پیله ستم ذوالیغ قیلدی ه هر یک فلک قدر وفالی هر یله ه مجمع خلاقت
غرالیغ دیسکه ه آق سقالالیغ آتای نینک شیشه قراکوز توشتی واشک خون آلودی
پسر لیغ چهره سی غه قیر ملیغ نیتوشتی اما آدینه بای بهادر ضمدار بولوب جایتی
وشغال محرم نینک دستمالینی کیشی درجهٔ شهادت غایتی ومعاند لاردین کوب
کیشی مقتول وزخمدار بولدی اول چاغدا اصحراین کردتوآب کردار اسپیدکوکیه
صاحبقران دوبدبه اعلاغا قالی عیان اولوب طنطنهٔ کوس وغلغلهٔ کرنای سپهر قرآهنگ
اصم قیلوای طنطنه کوهین کم ایتی بیت بوعلامت اولکه یوق اثر حضور شاهی
کیصدای خنده صبح خبر طلوع کون دور اول حضرت سونداق صلابت سهکین
ومهابت دهشت آگین بیله امرای سپاه ذینک عقبی دین

266

مصوف نصرت وتوف نی آرا ایتیلیب همینه میمون وامنیت اعیانین ضمیر
آتالیق وکنوردو دامیدین امنظر بی ویک نابته میرالی نکونر منیت حرکی پیله تعیین ایتی
ومیشر میسورواوبغورلاکا برمین کرمهر وی آتالیق وناماین اعظمیدین اورمنصلی اینانی
اوبغورنا همان نینک سپاهی پیله متقرر قیلدی وقلبکاه نصرت ماه داوای نصرت
برهامیت بمکین تمام پیله آرام توب دور وکمال الحق والدین سید یوسف خواجه غیب
دستیر وشنضمیر شاه مناز آتالیق ووزیر عظم یوسف متهراوک وسول قول داصف
آرالیق عاشتغال کورکوزوب دور وتوره مراد صوفی واعلای منخاذل کیمیر اول دین
امرای عظام مخاربه سی غه تاتبقا وحمت کیسلتور آلای سپاهی کرانک توریدین
پسر نوع کرفیلور ایدیلار چون اولوبدبه بهمناک مشاهده ایتیلدلار صمیر خیب تحیر لارغه
رعب وهراس مستولی اولوب جنتیمار بولوب فاجیب قورغانه کیریب متحصن اولدیلار
نظم اولوکیجه کیسم شیر تیره روزه هوا ایلماک لیه عشرت فروزه چوخورشید
شهبازی قیلدی هوا ه مقامی اولوب کوتهٔ اختفا ه عساکر ظفر مآثر قلعه قیلیب قورغانه
یوکوره کیر اولوب دور وراید یلار الحضرت قلیچ عناق ومحمد رضا قوش بیکاوغلی
ملک نابته میرالی یاردی دولت ونصرت پیله مرجعب ایتیب بارکاه عالمپناه غا
نهضت آیتی سونکنی کون اوغرت مسند سرآرا شتر تاب ایله شیر کورکوزکان دیلار
عواطف شاهانه وعنایت پادشاهانه پیله بهره مند قیلدی چهار شنبه کون ای منیب
اون تی سی داوکمرات اوستینه بای آتلانیب قورغان محاصره اتیب هر تحیه کیم

سوران سالیب آ تقولاو بیدر را علای سخاذل قلعه دین نا باشر حیقا یرا الماد بید رشاه بیاز
آتالیق با شیلغ امرای عالیشان معاودت فیسلماق نا مباریب دولت کورو ب
او لحضرت همه آلار نینک راین سینه ورماین مرحمت کورکوزوب کریا
دولت اساسر غار نزول اجلال کورکوزوب دوورلارو قرا قلپاقیه طوالغیر دین آو
ایل قراق دریای سپله تینکیز ارا سیدا ماهای زوضعی دا اولتورو ایردی ایلار
آیمیرزا دمناهای آ لمینغ ایکی هاکی بار دوورایردی صاحبقران معفرت نشان
محمد بهادرخان مرحومی اول جماعه نا چاپیب سنجر قلیب کوچوروب آق تاباشر غر
کیلتوروب دوورایردی خانم مرحومی فوتیدین سوکرا ایناق متیب کوچوب بوا ضع
مذکوردا اولتوروب قونکرات اطاعتی دا دوورایردی اول اوچوردا منهای تورکه مراد
صوفرینک قاشینه باریب دوورایردی ای میرزا حضرت صاحبقران مملکت
سعاندلار قصدیغه لشکر تاریب حسن بای ینک ایلینی آلیب کوچوکاتیب آشیب غایاخ
اطاغت قلیب او لحضرت ینک ملازم لاریغه ایلچی سیاریب دوورایردی ایلچی بخشینه
کونده کلیب تنوعات وتحفات نذاو لکاریب اظهار بنده لیک قلیب دوورلار
او لحضرت محمد بای زرکچلی نی سپاه سپله امیرزلایالی کوچوریاک غانمردا
کشی کولی آی ینک اون توقوزی دا دولت سپله مکران عمرتین معاودت طرقی
سودوب دوورآ امیرزا ایلی بات کیسلماکان جهت دین بر حادثه واقع بولماغای
قرابای کنار دین قوشخانه طرفرغه عثمان عمرتین معطوف مهیب توشر کولی

محمد خلیم اقبال

267

محمد خلیم اقبال قلیب دوورلار آدای میرزا اوذرایلی دمناهای اولای سپله
اوچوب کیلیب دوموضع دا محمد بای زرکچلی سپله خانکیوسر لیق غه مشرف
بولوب دوورداو لحضرت امیرزا سپله ایلی ینک اولوغلاریغه خلعت پادشاهانه مرحمت
قلیب شاه بیاز آتالیق ومحمد رضا قوشبیکی نوکرت ینک کزیده لشکر سپله
اول ایل ینک نذر سین الدورماقه سیاریب دوورلار وغلمه المسینغان دین سوکرا قوش بیکی
او لحضرت ینک هم اون حکم سپله کوک اوراک واشیم کناری دا اوتاق یاسیدا
اولتوروملی قرا قلپاقیه دین زکوآه الماقه قالیب شاه بیاز آتالیق خواجه امید ا
معسکر همایونغه میتوتوب دوورلار وحضرت صاحبقران قوشر کولی دین حرکت
کیریب اوچ کون داخواجه ایلی غه نزول اجلال کورکوزوب دوورلار دو قراچر یک غا
خضت هریب دوورلار دا اول تورغان قرا قلپاق زکوآه غه
کیشی قویوب هر نخچه یون شکار انداز لیغ تماشا سی سپله کوکنور لین اولادی دمناهای
آتالیق کیلکاندین سوکرا کمنه اوزکچه غه باریب سلطان الشهداء ابهان الشهداء الشیخ
الشیخ بحر الدین ابوالجناب الکبرا قدس سره باشیلغ اولیا آلله قدس
ارواحهم زیارتیغه مشرف بولوب ارواح طیبه دین مدد واستمداد تا پیب
بلی ایاین سپله مجاورلارین برومند ایتیب مرحمت کورکوزوب دوورلار شنبه کونی
آی ینک سکیزینچی اخواجه ایلی دین آتلانوب پنجشنبه کونی محرم الحرام ینک ایکیلاسی
سفیت قلعه سی ینک حوالی سی دا آتالیق آرتاسی ینک قیراغینه توشوب دوورلار اولوب

او بلحضرت نمک مبارک اینکه لاری که کوید ورکو یا رای حقیقی شعر کزندی سکا قبلوجه
مستمند بمن ایل غه بیتکای ایدی یوزکزندیسکا میکوجه هرزم آزاردوزه
مسکا بولغای ایردی بدن کروکروزه آیکی کون دین سوکرا هرنمه یخفیف تب صحبت اینغا
یوزقویب دورور دا ولمزضع دین کوجولوب اینا رمیاق موضعی غه نزول اجلال
کورکوزوب دورور لار وودوشنه کوزه آی سینک الیق لانجی سی داحلم لیتی
سینک دا اولتوروب نجه دریا نوالین کوهرفشان لیتی غا آجیب امراوندغا
اکابر واصاغر فی دیار دین ستعفی قتلیب دورور لار نظم آجیب نجه جودکف کرم
ساحب ایلیغا ولمزضع سیم ودرمه که حاتمنه بیتکه کرکفشده لیک ده ماذ
بذلی السیدائر مزده لیک اکیشی قاماین سیم وزرالماین کیشی سیم زرالماین
قاماین ده بایکلیغ ایب کیقسم تابفرق ده بولوب بارچه التون کموش اچرا غرق ده
ولیسکز قتلیب طالعیم شوم لیغ نصیبیم یمسینک بولمز مجرمه دم لیغ ده فغان کم
من جسته نامرد ده میسکز طالعیم الکیدیسی کیمکا وادی ده مکر آشیب شاه فریادیمی
کرم لیغ ربکای مینک وادیمی ده وآفتاب بمثل آرام سفر یتوشکان دارکوب ده
خفتن جایغی دارالسلطنه خوارزم ارم نزم غه نزول قتلیب شهرانا یا سایه دولی سیله
فارغ البال ومرفه الحال قتلیب دورور لار شنوی ده نخوشر دورسفردین حالی
کیسلکمیسنک ده بروبمند اولوب کامران کیسلکسنک

بوجهت دین توره مراد صوفی بجهت تحصیل مراد در حساب قلیدی او میرجه شیدکت بهرام
صولت عمدة الامرا و مرجع الخواص اوتلو قمراوباق ضاعف الله تعالی عن الآفات چاووش
وقصدی غالشکر قیامت اثر تارتیب معاودت قیلغان داخواجه مراد بی الخانین
خایف فحوای پیله قیلغان حیاتی ینگ سیبدین هراسان بولوب برکت عالیدین
آیرلیب ایچی سی ینگ قاشی غه یاریب دورور آمد آمد آغزدست وپاپورو بش باشقیرا
آلمامین مردود و مطرود بولوب یانا حضرت صاحبقران کیتی ستان ینگ دولت
پناه درگاهی نه یوز قویدی دورلار واو لحضرت کمال مرحمت دین جریدهٔ عصیانی غا
عفو و اغماض قیلیب حسکیب یورونغ منصب و وطن سیغه سین مروت قیلدی لار
وموا عیدنی واز پیله دیلجو بلیغ کورکوزوب دورور لارپت بو به خلق خوش
ایرور لکیم نوریتومان کوه کناه یغفور لسید انچوک کیم کاه یتمیش ایروزه
وهیچه آیدین سوکزایانا جنابت قدیمه سی صلابت صدیده هوای پیله کوکلونیغه قوزغالمس
سالیب توره مراد صوفی غه مراسلات ومکتوبات لارمیبارباشلادی واو لحضرات
آرال قصدیغا یوروش قیلغان وقتده آنداوار لغلافه خوارزم ارم یزبداقوتلوقمراد ایباق
ینگ خضمیتدا قویدورور ایردی خیال محال وسودای خام باشی غا توشوب امورمخالفت
ومهم مخاصمت آتقا فتیدا اوزکیخ وکورلان ینگ بعضی اوباشی وارلاپیله
کیم آلارغه آشنالیغ بسنتی بار دورور ایردی عهد شیمه ویمان توکه قصدیمه نگوردی
واوزکیخ ملهٔ محفوظ سی غاکیرماک تمقرار اولوب فرصت انتهازیغه منتظر اولوب دورلار اولوقعه

ناشالیت

270

ناشالیت وحادثه ناهالیت فی وقته کتابت نه کیرکوزوب توره مراد صوفی غه سوس
پیله ارسال قیلیب دورورایردی فرمانرات اوسیتدآنا توتوب جناب
سلطنت مآبنیه کیسلتوروب دورورلار حضرت اعلاحاقانه بوحادثه میکانیک
بحقیقتیدین واقف ومطلع اولوب کتمان واخفا سیله مبالغه کورکوزدی
کیسم اول مه دولت لاخبردارلاروب فرستاده رسیتمیشلار قیلدی لار
ودغی سرینیک پیله بهدرستان بولغان لارواوزباشلارین قورقوب
قاچماغا یلارشهرداهیرکیرقوتلوقمراد یاقه آینیک مدعای سهوده سین
معروض پیله مدیه عناق بوجزئیاتحقیق قیلغان دین سوکزاعتماد
کیمیه پیله سده خلافت غه ارسال قیلکله وبوجزئیارناقیرعیندا
حضرت صفویه کامکارینیک شریف سمع لارینه یتیب یا محمد ولیرلار پیله
استعجال سهی پیله عناق ینگ ملازمتینه غه میارب دورورلار کیم آنینگ
مکرناصواب وتدبیر ضلالتمآبانیز غه هم صابوسر وارطه سی پیله واضح وروشن
ومبرهن بولمیشر دورورایردی بیت دشمن بخواه بولاق شاربه هرحالت
دوستلارکامی غه شیرین ایلاکای راح حیات ؛ خرم وخیتیاطمریشته سین
قبضه حسنتیارد دین ایتورمامین دوشبنه کونی محرم الحرام سنه آیدینیک العشرینجی
اول دشمن قدیم زناتوابهی پیله توقدورو ب محبوبسر زندانسنه نکبت قلیوان اغه باند
نیز موندا غرار و غاپیله آیابه سی سیدنظر بانه توقدورو میز عناقه نوفرمان حضرتچه ان

یتوسکان دین سوکمزا مسیاد کونا کیسم دوشبنه کونا دوروراریدی هنکام طلیعهٔ
صبح دا خواجه مرادبابا غه کیشی میاربیب دوروحضرت خان کیتی ستان لوکونی
ایاروین رکوب قیلیب کیسلورا بیشر اولبابا موندا کیلیب سیمراه استهتاع
چیقالیسنگ خواجه مرادبابا بوجهزنه الشیتیب اذا جاء القدر اعمی البصیر فحواسی سپله
باوجوداندیشه وحزم واحتیاط نا قولدین هرپیش آلدنیب الله قوت نا سالیب
پیله ارک نه کیلیب عیاق نینگ زیارتینه میاربیب دوروراتقا قاول اچا غدا بعضی
علما قاضی محمد وغیرلاری ایشلنغ عناق نینگ صحبتیده دوروراریدیلار کیکاچه
سوکمزا عناق تاشقاری حیقیب یارمحمد دیلورین پسکی پیله اوزه ملازم مرادخان
خهراسینغ اول سرخوشنه وقت نا توتدوروقعه بوبوروب دوروراریدیلار یارمحمد دیلوراسنی
پسکی ایشیکدین کیریب مصاحبه وقتی اراده سی پیله ایلکاری اوتوب یاکورونماک
اوچون قول اوزاتقانداینچه سیدین توتوب ایلکاری حیقیتی اول آنا دامرادخان
تیموشوب یاقاسیدین توتوب زندانقه ایلتیب محبوس قیلیب سرلاراالله قوت نا یاخشیلاب
داغی آیکاوسازمتیب اوغلان مزاریغه وراویغه کیشی بوبوروب دوروراریدیلار اوغلان
قوتوقمرادبیک وسیکمرادبیک وعوض یاز بیک کیم هنوز غفلت اویقوسیدا
فرصت یاتورا ریدیلار توتوب کیسلورو بوسیدیب حیقیتی آنا قوتوقمرا
بیک توتوب جاتون لرنا سیغه سیغیر توتوب قاچیب دوروراریدی آنداول حالدا
توتوب کیسلورو دیلار واکثر امولاری غارت وتاراجغه باردی اول کون حضرت

271

خدیودوستنواز دوشنکدازسیه نظربا پسله خواجه مرادبابنی بیک اوغلی اوغلی
حاجمرادبابیک کیسم اول سفرداملازم همایون رکاب دوروراریدی لارادا
تودوروب بلاسلاسلیغه کرفتارقیلدی ولوای نهضت جلوه کاکیروب
خضتوعقتدارالسلطنه خوارزم ارمزبمغه نزول قیلیب دوروراندا تکمیل تعاقب
مذکور بولوب دوروراریدی وخواجه مرادبابنی توتوب کوریشکوان تعذیب پسله مقتضا عنه
توتوب سوکغی دوشنبه کونا کیم آی بینگ اون اوچلاخرسی دوروراریدی
آلی توره مرادآتالیق بینگ حولی سی داخل غه بیتکوروب کیسیب سن توتوب
اوغلی پسله الله قوت نا یمنداخرت نمصرسرغه میاربیدیلار حاشا الله کان
اتفاقات حسنه دین خواجه مرادبابنی بینگ ایریا زبیک ایتنغ اوغلی کیم آنای دین
بعضی اهورتی دین حیقیزنیب منقسلاقعه میاربیب اولتوروراریدی آنا سی انغ
کیسلورو رکا بردبهادرنی ایزیدین میاربیب دوروراریدی بردبهادرلاقتاعنه
میاربیب آنا سیدین خوشنود قیلیب کیسلورو راریدی ولایت عنه
داخل بولوب براکه احشامی غا یولوقوب آنا سی بینگ حاضه شه حاضه کراین الشیتیب پاکلو
سینیب فراری بولدی وبعضی ترکمان لارحضرت خدیوکا مکا زبینگ قهروغضبی دین
قورقوب آلی بروی بهادرسپله توتوب کیسلورو بوسیدیب دوروراعنایت حسروانه بروی
بهادربینگ حالیغه شامل بولوب اریا زبیک آنا سی وآقا لاری بینگ کینیسیدن اوزاتی
بولوقعه آنا سی دین پش کوندین سوکمزا دوروراریدی آنا سیدنظربا پسله خواجه مرادبابنی

آئینک حال احوالی ایشان بتعد تعالی اوزره محلی دامه قومه بولمیوسید دور حضرت اعلاحضا
ینک ارال جانبی کیمکه مرتبه اولیه نظر تعینه جلوه کرمیتلمامقرحومه‌لری وچاپلغلی
ماسولی بایدار توب مرحب کورکوزماکی بوبحر سکرف ینک شناوری وبوداری
ژرف ینک سکندری یعنی خامه عنبرشامه بویسون دا هسکامه آرالینی کورکوزیکم
چون خوابه مراد مه ینک فتحلی ینک جنبری توره مراد وصوفرغه تیوشوب دور وطاهرا
شقامطلبی سپله سجاباد شاهنیه سعادتله قیلیب لوبوبعینی ایله زیاده راق فتاده سلسله
تحرک بولاباشلادی بوجه دین حضرت اعلاخاقان صاحبقران کردون توان عاشت
الاکن والامنه علی رؤس الاعالین خلیفة الزمن فی الدور والسنین المستضی بنصیر
اهلک المسعدان معزالدوله والدین ابوالمظفر والمنصور ابوالغازی محمد حمیم بهادر
خلدالله ملکه وسلطانه وشوکه ودولته وحشمته وصولته وغرته آئینک کوشمانمه آرال
ینک یوروشین پشه‌هادخاطرهالوین قیلیب تهیه سپاه سفراوچون خزینه ودفینه
ایشیک لارین چپ بت تورکمالی لشکرکاریراغ سفره پنجه‌ی اوچ پله توکتی زرة
خصوصا ارکان دولت واعیان حضرت ینک دامان بیله نقود مدعاین مرتوقیلدی
وآقاسی عمده الامرا مربی الفقرا امیرکبیر جلال الدوله قوتلوقمرداباق مدالله ظلاله
علی الآفاق فی دارالخلافه خوارزم ارم نزم دامیابت منصبی سپله سرفراز ایت یمیول
یل یعنی سنه بجره یمین ینک داعی الکمی یوزیکره تورت دابیع آلتی غاده آیه ینک اوچ یکیرمی
پنجشنبه کونیده وورایدکیم اوبخ طرفه ینک قولیدا سعادات دادبه جیرت افزاوکوکبه

غرابت اوچ پله

272

غرابت اوچ پله مبارک آمایتین دولت رکابی غاقوبوب اقبال جنشیغه رکوب اولیوب
الویه بهنصت فی حرکتشه کیسیوروب شهرین جیقتی وآفتاب سعادت وصولی سپله
انبار وه یولین کیسیم اول اعلیحضرت ینک معاهمتی سپله تازه آبادلیق درجه سیغه تیوب ایردی
سلرفیخ زین فرقدان فرقدین اولتکاروب دوروراز قوتلو محمد میکیال جنسمرآدا تالیق
وغوش بروی اوزرباشی کیم اول حضرت سید اشرف شه شرابیه دوروراید وطاریضیافت
امرکرغه قیلیم کورکوزوب خدمالایق تقدیمه تیکوروب دوروراز وتاکلغای جمعه کونی
اباز ترکمانه آثارین حرکت قیلیب آتالیق ارنای ینک سعای ولومیرینک کرین
چیقاری غاوزرهای آموبه ینک کنارغه نزول اجلال کورکوزوب دوروراز اوتوب سفیدا
اورت کون توقف قلدی کیم سپاه نصرت پناه لوای ظفرهواسایه
جمیع بولغای وآمودریای داخل کیمه لارنا کیستوروکا بهرام صولت تواچی لارزولوب
دوروراید یلارلوموضع داخل قیلیب دوروراز اول کیمه لاآمرای عظام وکبرای
ذوالاحترام ارکان دولت واعیان حضرت غه منقسم قیلیب مهربانلیغ کوزوب دوروراز
تاکیم الاراحمال واثقال آرزوق وآت یمی چیمه وخرکاه وقوشر لارینی اول کیمه کا
یوکلاکا یلارر شبنه کونای ینک سیکره اوچیدا آندینه کوچوب فتح آباد
ینک شترقرحدغه توشوب دوروراز دوریا قیرغه چیقیب اوچ کون آرام کزین بولدیلار بکیم ایردی
قالغان جهریک اهلی کرمضوره غه یلحق بولغای یلارشبنه کونه‌ای ینک سیکره آدینی یوبا
آندین کوچوب توشردیلار قیرینک سیدا اجلی ساعت استراحت کورکوزوب

عصر همان روز سید اسکوهی ینگ سقا سید اردبانی ینگ قیر اغیس جمعیتیم ایلچی
و مضرب بارگاه مغفرت و جلال قلیچی بونشر لرا هرکون قرار اوتوب ای ینگ سلکجیلر
دوشنبه کونی حوزه الچی قلعه سی ینگ ایلچیدین اوتوب کوک ینگ کوچ رسیده حیات
کولی پله دریاردین نزول سرت وصول اپله رنگ ارمه وزیت قرار ایلم قلیچی
رسشنبه کونی یکم جمادی الاول آیی ینگ غره سی دوردیردی آندین کوچوب
توشداغلیغ بوکنارغه توشوب سپاه نصرت پناه عبورغه فرمان لازم الاذعان عز
صدور تاپدی اول عالیحضرت ینگ اوزلاری محرم لاروندین زم اپله کیمه اوزرا
اولتوروب دریا چاسی غا اشتغال کورکوزوب کیچ آشین داچوماغی مینک
شماله داچ مختصر آتاوچه نا کیمه بارچه طلسم افزا دریاده ورود وسبتو چوماغی نهردیوزه
ایردی مضرب خیمه سعادت و مقر بارگاه دولت قلیچیبدوردیردی اول عساکر
منصوره و افواج قاهره حاشیه لی بوسوچوماغیدین عبور کورکوزماکغه مشغول اولوب یارم کوندا
عبور امردین فراغت لیق تیوشدوردیلر بو مختصر غه اوتوغوچی اکا بر ینگ صفا بزی
بصاریغه مکتوب ولمغه اولبسون کیمه ازمنه سابقه داچوماغی وچاغلیغ باسوچماغیدین
ایکیکیچک شعبه دوردیردیکیمه ازنک قیری ینگ شماله دین اوتوب کول اولوب اردی
اکثر تایم داسوکرک بولسه آقماغی فوروتوب قالوردی وات یولی کذرکاهی آت ینگ قارشغه
سوتماس دوردیردی ایکیسیره محمد امین عناق مرحومی ینگ بیمیت انجمه اتاهیدین توکلا
اول ایکی شعبه غه سوزوب قلیچ کوکمندین کیسنک وچوقورلوب اولوب یارم فرسخ شمالدا

273

هرقاریسی پهراولوغ دریا اولوب دوردوسکا کچوکذیدین یوقاریراق دین ایکاوی قاریسی
اولوغ ینگیقر اولوب آقا دوردوسوکغنی تخمیناً خوارزم ارمقرم غه کیمه آچیق ینگیقر غه
مشهور دوردوقوماریوات یولی کذرکاهیدین کیچیسیز اوتوب بولس اول
سوینگ هریردین آرال ینگ اسلی اولوغ وکچیک پهراولوغ یاریقاریب
زرغمت تیلارلار منافعریغایت کوپ دوردوحضرت ضدیوکا مکار یوتهمیت
اضرار اللمضیان اول دریالارنه ماغلاتورارادهسین کوکولینه مصمم قلیب یکلای کیم
چهارشنبه کونی دوردیردی اول اشیرلرینجا مرغه امرای عظامنه میتراز
قراچه ریک ایلینی اوچ قسم قلیب هرقسمنه درخت چاپتورماقغه امکنجه قلیچ
قاسیرواوروخ اوردوماقغه اوچونجی قسمنه جیم توفراق یوغنا تورغا
وباغلاتورغان موضع ینگ ایکی طرفینه توزاتورغا تعیین قیلیب کیمه کونی ارسیلیب
تورتیدا امرای عظام ونوئاب ذوی الاحترام نی ایکرده قلیب هرکروه نی
چوماغی ینگ هرطرفغه مامور قلیبدوردیردی اندین کیم امیر وشیر وضمیر المرجع الخلایق
شاه یاز آتالیق وقلیچ آتاق وعوض ینگ آق وعبد الله ینگ وبخشیلیق بوداغی
وفقیر دیکیلیته میرزا لله نظر لی ومحمد نظر بیه وغیرهم نی دستور والاکهروزیر فرخنده
سیر نظام اعلمک والملة محمد یوسف مهترسله چوماغی ینگ آرقه طرفغه تعیین
قیلکلاو اویغور کریمردی آتالیق وفضل آخر آتالیق وتوره مراد آتالیق واوزبک
عناق وقراهبار بیرب وقرنقطغ نایب وغیرهم نی امارت پناه محمد صادق توشی کا سپله

دوشنبه کولی قوشکرات ینیک کوک اوزاک لی طبقه سی ینیک اکابری دین براد
عیال واولادی ایله توره مراد صوفی ینیک طلمیدین قاچیب کیلدی چهارشنبه کونی
ای ینیک توقوزی داسلاق بهادر ولد عبدالله سردار باشلیغ آلا بولوک وچاپودور
دین اوتوزتی کیشی آت یولی دین اوتوب سکیجکه جوالای دین قوشکرات ینیک
سکیز کیشی سیس اولتوروب جمعه کونی دربار فلک مقدار ینیک حاکمین شرفه
مشرف بولوب انعام بادشاهانه غه مخصص بتی لار اول کون چوغانی نی غلادیلار
با غلانغان موضع ینیک عرضی قیسیر ایکی یوز قاری دور دراید ی وعمقی بلیک
کز دور یوز مونداق درنای سکیز کون دا باغلادیلار شنبه کونی اهارت قاب
صلابت انتساب امیر قلیچ ایناق پیش یوزمبارز ومشهور بهادر ایله یانکا قلعه ینیک
کاروانیغه بدرقه قیلدی تاکیم اول جانب کا روان بی مدل محاطره دین اوتوب
مشرکون داقامیتب چهارشنبه کونی درگاه پشهناه غا فایز بولدی
شنبه مذکور داحمد رضا قوشیکی عرض لشکر گا مامور بلوب بتی کوندا
سانا ب قیلدی کتابت گا چسکیب اول حضرت ینیک هایون نظری غا
بیتکوروب دور دور وده دوشنبه کونی ای ینیک اون تورتیدا چکا با بوینیغه نوزد
تاشلای لار وطغان یاز بهادر کیم سفشلاق تراکمه سی سیدی آبدال
طبقه سی ینیک اکابر دین دور دراید ی حاجی ترخان قلعه سی کاروانی بی مدل محاطره دین اوتوب
کیلیب کهنه اورکنج ینیک اوستیدین دارالخلافه حوالی زم ارم زم غا اوتکاریب اوزبک یوعضبی تاجی بیگ

قبله حاجی غه مقرر قیلدی تاکیم آلا رهریم پهر پشیر اوستیدا توروب بهدینوانای
واولحضرت اوزیرعزیزینی پیله بانولا توروب موضع غه تشریف کیلدوروب وچوغانی دین
دریا غا آریلوب شعبه سقای ینیک کون چیقار قیرعیدا خنیه تودور وب نزول
قیلدیلار اول کون اولحضرت ینیک قرمانی واجب الاذعان پیله امیرای
مذکوره سعی مشکوره تقدیمیه بیتکوروب چوغانیغه نوزد تخلاص
ارتبدا تسلیب هرطرفدین پیش نوزد تاشلادیلار هرنوزد ینیک لولی
لتیشکر گاه یغون لیعنی تحتینا یکرمه واد اوتوز کز دور دراید ی اولبویوندا
هرکون اولحضرت تشریف کیلدوروب هرطرفدین اون اون پیش نوزد
تاشلا نور اسردی اما شنبه کونداای ینیک شیدا هاه صوفی دین کیلدی
توره مراد صوفی غه تنبیه اوچون الچی قلیب قوشکرات غا رسال قیلدیلار
واولتوره مراد صوفی آنا جانات طینت وغلظت نفس اقتضا سی پیله اول امر
کون سا قلاب قاچاردی واول کون چاپودین کوروبخیت آدمیغه
آتا لیق اوزاروغینیدین سکیز خانه وار اوروبخیت وینه بیرقراقلی پیله
قوشکرات دین قاچیب کیلوردا نکوزطوار غیردیلیغ نعمت کرنگ آتینی توره مراد
صوفی ینیک حاجوسیس توتوب کیلدوروب دوردیلار حضرت ضدیو
کامکار آدمیغه یاراتا لیق نداجاعی پیله توارشتروسیوروغالدات
حسروانه دین بهره قیلیب نعمت کرنگ عبرتا للمتدین دار دین استودی

چهارشنبه کوتاکر بامیر دولت اساعتی بوبسیر لنبر غه مشرف بولوب فتوحات
و مذورات و تحفات او تکار و مدور و رلار ه چهارشنبه کوتاتوشر و قتیله امنفت دوستی
بجانی و از تبعیه بلق عسکر سپله محمد مانیاز کرچک و مدور بهادر تاتوابعی سپله
قوتکرات نینک سرحدلاری نی غارت و تاراج قیلدی و رعاق غه بولوب و دور و رلار
فرمانسز لازم الامستان موجبی سپله همول توشردی نینک سپله دوریه
عبور قیلیب کچه و کوندوز الیغار طرتصه سی سپله قوتکرات نینک شترقر سرحدلار ندین
کیتشی تاپمای اولوتیب ای پرتا حیتیغه توجه بولوب دور و رلار و اول موضع دا
آرال اتلیدین اوچ اورت اویلوک الملنی تاهیر قیلیب بعد و دت کوکزدی لار تولاچی
کوپی آی نینک کرمه ی هرید و شنبه کوتی ملازمت غه فایز بولوب توشر لار تیه سپله بهره
برلدی لار اولکن کیچه سی بی بهادر چهاول غه مامور بولوب ایرتی بی جناب اباب رتبه طلبی بت
انتساب عجه ة الامراز بده الکبرا مشار الیه اولکه فلک السیا خادم دور و ر دولت بخت ابلی
ملازم دور و ر بخسر و غازیغه اولوغراق اقا بی طلعت اقبال غازرین ایقاله کیچه جلال الدوله
ابوالمنصور قوتلوق مرادلی غنا ق لازال دولته فرمان موجبی سپله ظهیر الدوله محمد نظر بیکی دار الخلافه
خیوه قدر قوریب ملازمت ارادی سی سپله کوتیلیب ایرتی بی هشتی رکاب دربار فلک
مقدار غه مشرف آقایی همراه و همراهی نینک دمیر ارغاض الانوار سعادت آثار لار ینه مشرف
بولدی لار و کمال بهجت و بشاشت دین مراسم معانقه تقدیم خدمتکاروی لار نی نکلای
کیکسمه کوپی ایردی آق باشتر والی سی آیدوست بی و آیمیر زابی قرا قلپاق قیه بالی و موالی

275

همسلکو کراوف اک سوا حلمدار غی اولوتینک همکین کیسلتوروب اتمچی یه نینک اول طرفیدا اولوزلاری کچه همسلو قطلغ امت سرده سی کونینک خاکبوسیلیغ غه فایز بولوب توقوزات
و اکی قارچغای کیسیم هراوی تراتون ایردی هنکش قتیله سپله حضرت خدا بوکا بیکا
الارغه نوازشات لایق کورکزوب فرمان قتیله کیسیم قرا قلپاق قیه چه کی داغی اولوطرف
اوتسون قدم سرداز ینک چهاول غه بار غانلاری اول کچه کیشه قتاغای ایردی قدم قدم
یموشاپای سپله دریا ینک بویلرین قوتکرات نینک چهاول غه بولوردی الارسکیز قیلیب کیشه کوتای ینک
بلرینه سیدا سپلیکا اعدا قرا اولیغه اوچراشکسته همسلوب چاورت کیشی نی قتل ترتیب
مراجعت کرکزدی لار دوشنبه کوتی چاکلی باسوبی باغلادی لار بونهر ینک اعلی نغان بیری نینک
عرضی بوینرسک نهر قاری دین کوپرو دی و عمقی آتمیش کز بولوب و ریالی دا غی سیکیز
کوندا باغلادی لار و نهر آقارا تمیغ یا نهر صه بار ایردی عرضی اولوتوز کز و عمقی آلتی قاری
دور و ایردی شتو دا غرا اول سکیز کوز آلنعید ا باغلاب بولوب دور و رلار ایسه
قیلیچ عناق سکیز ای بوکورکا بارغانی نینک واقعه سیدور و رلوو اقعه
آندا قدور و رایردی کیسیم منهی لار اسمع جلال عاجز تیکوروب دور و رلار کیم و تکرات
وچاوودور دین بعضی اعدای دولت آت یولی کذرکاهی نینک بویرسداوچاوودور قلعه سی
وکوه تن قلعه سی نینک اطراف داتا لویف سکیز نینک کنسنده یه چه بوغدای
واکین اوچون کروه کروه تردد قیلیب بوغدای لهب قوتکرات غه اوسکان رودا سیر لار
طهماسب حضرت خلافت شعار امدت مآب امیر قیلیچ عناق قتغ تورت مینک آتلیغ

سپاه جرار مبارزت وجلادت آثار رشهامت اطوار سپله مامور قیلدی کیم اول
جانب غا رایب اکرا عدای دولت ومعاندین صاحب نکبت دین کیشی تا اپسه خراجا
تیکورکای لار اوق ایرسه اول جماعه ینیک اکمیل لارین آلغه میدوروب ومزارعین خراب بیاب
قلیب مرحمت کورکوزسون لار امیر تیلیچ ایناق جهار شنبه کونی ینیک سیکرمه
اوچیده اغرمیت لو اسین اول طرفه یا تحرک قلیب تیمور لار دین کیشی اصلا
وقطعا تاماوار آرپه وبوغدای ینیک بعضی سینغه آت قولوب بعضی سی غا
اوت قولوب یکشنبه کونیده امیر حضرت کورکوزوب ملازمت درگاه سپهر جاه
مشرف اولوب دورولار حضرت اعلا غا قالی مینیک دار السلطنه اخورزم
ارمغان زمره حضرت لو اسین حرکت کا کیسورکان لار سرینیک میا بیده ورور
اثنا ده ملازمه باغلاندی حضرت اعلا غا قالی آرال اوسیکا لیورکان ده مصمم همت
لشکر جلادت اثر ینیک تریتی غا امیر سپه کبیر جلال الدوله قوتلوقمراد ایناق
وشاه ملک آتا ایناق وجمیع امرای رفیع مکان ینیک التماسر وصوابدیدی بیله
فتح عزیمت قیلدی وانهار ملازمه بندلارین ساقلا قلیق اوچون امیر کبیر قوتلوقمراد
ایناق نی مقرر قلیب جوهای ینیک جنوبی کناری وانب باشیدا
قلعه غا سیغه لولوب دورولار لاجرم امرای عالیمقدار قراچرکس ایلیغه
جزیره سپله اول قلعه ینیک جنوبدین قیلیب ایکی کوندا تمام غا یتکوروب دورولار
امیر تیلیچ عناق کیلکان دین سونکرا حضرت خدیوگا مکا رلیش ینیک بهارزناه دار

276

امیر کبیر جلال الدوله قوتلوقمراد ایناق نی اول قلعه دا قولوب سه شنبه کونیدا
آی ینیک سیکرمه توفوری دا ستقرار فتح غا مرحمت لو اسین حرکت کا کیرو دیلار
کچه وکوندوز ماه تاما بان وخورشید خشان یا یکلیغ قاید عنایت الکمر وبدرقه دولت
نامتناهی سپله قطع منازل وطی مراحل قلیب جمادی الثانی آی ینیک سه شنبه کونی
کونی دار السلطنه خوارزم ارمغان زمره دولت نزول وسعادت وصول سپله رنگ خانه
چین وغیرت بهشت برین قیلدی قطعه قدوم سینکدین دیار خوبرق
ای فرمانده عالم همیشه روضه یا یکلیغ عشرت اهلیغه مقام اولسون نه همیشه دور سعادت
آشیانی اچرا قالیسینکه ایل اوزرا بوسها ینیک سایه لطف مدام اولسون نه مراد
پیر حضرت ایورد لوب کا مینیک سپله دوران نه سعادت یار طالع رام دولت تسلیم
اولسون نه لقد زینت الدهر سپه چوغانای وچاغلی باسونیک بندلاری خراب لوب
قوتلوقمراد ایناق ینیک مرحمت جانبی غا شتاب بولما قرحکا میدور چون ایراده
ازلی ومشیت لم یزلی انکا تعلق تاپیار دیکیم تورده مراد صوفرینیک ارالاری
نکبت وانقطاع دولتی ایچی اوچ یل تا خیر تاپیب عاقبت الامر وتکرار تور حرینیک عنکبوتی
خصوصا اول سهار شلاته دین سوا سچا دورغان مزارع حضرت اعلا غا قالی نه ینیک خاصه
شهر لقیه سینه تعلق تاپیب خزینه ودیوانیغه دا خل بولغوسیدور دیما بو جهتدین دور
ایرد یکیم قادر علی الاطلاق فرمانه سپله غا کر منصوره مرتبه سیدین یکه کوندین
سونکرا آمویه مینیک سویه ازدحام طغیان وغلبه میدی کیم اوجودی کیم اول بندلار

اسبحای یاجوج یاجوج ینگ سی غا دعوای سا وا سیلو اریدی و هنوز دیر کیر
جلال الدوله قوتلو قمراد ایناق هرکون مینگ آرا به وا یکا مینگ آرا به پشکل الوار
ایردی پرکچه دآ اول بند لارنا لوزوب بوردغی دیک یردان بولدی و عناق بکلیر
چخدمی عسکره یقدیمغه میتیکور وب دورور لار آسخ قیلمادی
عاقبت الامر حرمت کورکوزوب حضرت اعلا عناقینغه معروض قیلدی
بو سانجه اگرچه ظاهرین لارکا مکروه کورونور ولیکن فی الحقیقت بو دولت عظمی غه محض
خیریت و منفعت دورور ایردی آندا فکیم آرال فتح بولوب اول نواحی ینگ
مزارعی حوزهٔ دیوان شریف غه کیرکوبچه کوب اراضی موته احیا بولوب دورور
دیانا اولده ورکیسم آرال فتح بولغان کونه اهل عناد وارماب فساد دین
کوب کیشی فراری بولوب اول سولار دین اوتا آلای اواره و سرکردان بولوب
یورکان دا اصل لشکر غه سیر بولوب جزای میتوشد یلار آندا فکیم
انشاء الله تعالی اوزمور دیدا ایراد قیلیلور بو دا غرعین خیریت دور
وکریمه وعسی ان تکرهوا خیرا لکم مضامی انکا دال دورور لشیر محمد بیک و
قربان بیکیلر و سوری بانینگ حشمی عناچپل اورماغی واول بالازط
قسلغه میتیکور وب اول وطها لینغه دست بطاول میتیکور ماکه ینگ واقعه سیدور
بو واقعه نی اقدورور ایردکیسم کیپر قوتلو قمراد ایناق چوماندین مستفر قلدی
جانبی منفعت میسلغان دین سونکرا الوره مراد صوفی چون تکنای محاصره دین

247

بخانت تا پدی میدان غالی کوروب فساد جبلی تحریکا یله معاندلارین
لشکرا نبوه ترتیب بهر یشبه حرب المرتب آوا یلیه الشیر محمد بیک و سوری بانینگ
سرکرده قیلیب آق تاپیشروالیشیم نهری ینگ کناریدا اولتورغانی قرا قیلیب
چاپتور غاقمغه بولیروب دورورلار کوندوزنا یلیه ترتیب کچه لارلیوروب ماه ندکورینگ
توقوزی داشینه کونا تاکمکه وسیدآ وربنم بیک و سوری بانینگ اولین
کوک اوزاک پیله آشیم آرا سیدا تا پیلیب بسیلدا اول مذکور بولغانلارنی
ایل وحشم میدین کوب کیشی پیله شهادت درجه سینه یتیکوروب دورورلار
و مالارین تالاب وادی وایلارین کوحوروب معاودت کورکوزوب دورورلار
امّا اعدای دولت دین سیون بارحشم وار بولوب نا یاین صدای پردی غه
ینگ کیچیک اوعلی یوسف بیک قرق املیک کیشی بیله مقتول بولوبدورور
محمد و متعلی سردار ینگ توکمرات غاچاپوول اورماقینگ واقعه سیدورور
شعبان المعظم آیه ینگ آلاجی کونی کیسم دوشنبه کونیه ورور ایردی
محمد و معتمایموت اوزابای جنید املیک مبارزنام وار جلادت آثار ایلب
فرمان واجب الاذعان موجبی پیله توکمرات چاپوولیغه رعیت افراز منفعت
بولوب دورورلاتی کون دا توکمرات ینگ شرقرحدودین چاپل اورو بمعاندلار
احشامی غادستبرد عظیم میتیکوروب دورورلار وتی کمینا قتل مقتلب
کوب مال پیله مرحمت کورکوزوب دورورلار وای ینگ اوتوریدا

شبنه کونه چاشتگاه دو اسجار امیرانه ینگک اوچیدا وجوارزم ارمی زم بیرانه
ینگک سکیرمه بشیدا ارک ینگک قلعه سیدا کورنوشخانه دا امیر کبیر
قوتلوقمرا دایاق و دستور عظم نظام الملک والملة محمد یوسف مهتر
اولکورتوب دورورا یردیلار وفقیر داعی عذرخواه آماده وحاضر دورورایردیم
وسوزتقریبی پسله چیاودوچرلارینگک سوزلاری آراغاتوبمیشیر دورورایردی
واول اثنا داماخذ ومقلی سردار مبارزت وصلابت کورکوزکان سکیتلارسله
کیلیب جسور خبرینی توکاتمای دورورایردی چغتایدین ایکی کیشی کیلیب آدینی محمد
بیک ینگک یاکی قلعه لاختایینی چاپغان خبرینی کیلتوروب دورورلار
هنوزآلارتورماس دین بورون محمد دوستا بیک ینگک الدیردین بدبوزبای
کیلیب سیدقلا بیک الشیر محمد بیک کاتکست بیرکان خبرین تیکوروب دورور
الشیر محمد بیک یاکی قلعه کیتی ختای چاپغانه و محمد قلی بیک ینگک
دستبردمین شکست یاغانه بوسانحه تفصیلی اولدورکیشیلرینی ایدا
توره مرادبهورلرالشیر محمد بیک وآرادل نکوزی ینگک حاکمی نظربایه اوزبک چاودور
دین بوزکیشی پسله بوبوروب دورورایردی تاکیم ممالک محروسه تمکنت
پرطراوتینه مرسوم بولارآلغیلارآلارآت بولیدین اوتوب کمنه اوبکیچ اوی
پسله ایلغارقیلیب آیی ینگک اوستیاکی سیدا یچ شنبه کیچه سی یاکی قلعه کیتی
ختایینی باره اطراف وجوانبین چاپیب قولان خلقی دین ایکی کیشی وبیرقراقلپاق

حاتونی پسله

278

حاتونی پسله سیدقلیب عیال واطفال دین یکیرمه یتی کیشی نی اسارت
دیتسه غه جمکیب کرجع المقصری کیلکان یولی پسله مرحمت کورکوزوب دورورلار
اول اوچوره انبار محمد بای و محمد قلی بیک ابن مراد بیک خواجه المبعوث الملغار یاتیب ایردی لارختای
وقولان حاکمی رضا تالیق اخبار اوچون ایکی کیشی نی سیده خلافت غارسال قیلیب اوزی
خواجه ایلی کاچاپاریوسونیده باریب نیاز محمد بای و محمد قلی بیک کاخبر یتکوروی نیاز محمد بای قلعه مذکور کا
مقرر بولوب محمد قلی بیک اوزنی متعلق نوکرلاری و نیاز محمد بای ینگک بعضی نوکرلاری بلا آتولنیب ایلغار قیلیبای
واکمنه اوچ دریا و ینگک اوستکان ازین تاپیب یتیب بیتکاچ دآی بوکورینگک کوزینه چیقیب ایدا
توغای ارا سیدا ازیدین یتیب اورو شسالدی لارسعاندلار دین خاطرجمع بولوب دورورلار
ایکی آوچ مرتبه ثبات طریقیدا اقدام کورکوزوب جمعدموفور وسعی مکسور تقدیم غه ینگورودی لار اما
محمد قلی بیک دین بوزبای بعضی مبارزلار پسله آلارغه شیرغازان وفیل دمان یاکیکلیچ محمد
متعاقب تیکوروب اول سعاندلارنی مورچسته سرین وپشته شکسته بل دیک گشت
طرفیدا قدم وسای و نهریت هوسیدا بل کش بی مسلدی لار و تیغ
اشغام پسله کوب کیشی نی مقتول و مجروح ایتیب بختای سهرسین قیدیسارین
خلاص میکلارالشیر محمد بیک و نظربای بوزمحنت و مینک مشقت پسله ضایعاً
وضایعاً اورطه هلاکت دین جانلارین قوتقاریب قوکرات جانبی غه فراری
بولوب دورورلار محمد قلی بیک اول میرین بدل بوزباشی لی اوزنوکرلاریدین
نیه پیراوپسله سیوپنجیلاتوب دربارفلک مقدارغه میبارمیدورحضرت اعلاقانی

آلارنداغامات وافسره پیله سرشار بادهٔ نوازش قتلیب محمد قتلیغ بیک کا
آلتون جت لینغ توجاق آت وخلعت کرامایه ارسالیتی چون بل یوزباشی اولوردی
رستمنه محاربه وسفه یارانه معاتله لارکورکوزوب دورورایردی آندیوزباشی لیق
منصبی پیله سرفراز اهتیب یوزجلادت آثار شهامت اطوارنوکرمزحمت لیدی
حضرت ضدیوکا مکارنیک قوشرسالاق لیق اراده سی پیله غرم شکار قتلیغنه
واول سفر همبارک داتوکرات اوستیکا سرایا بیاب توره مراد موقرشوکوب
حصار قتلیغ نه نیک واقعه سیدورور نظم آجیب بال وپرنه همبار قتلم
بوایکلیغ شکار اتیدی قتیم ۞ چون حضرت سلطان کامکار وخاقان دین
شکار وسرور سلاطین عالم افضل خواقین معظم منظم الطاف اکبر مظهر عطاف
نامتناهی عنی صاحبقران ظل الهی المخص بعواطف اسمک المتان ابوالمظفر والمنصور مغزالدوله
والدین ابوالغازی محمد بهادرخان خلدالله ملکه نیک دأیه بودورورایردی کیم
هرسال ایکی اوچ مرتبه شکارقتلیغ لیق نه اوزیغه لازم توتوب دورورایردی بوسیل هم
اول دأبه لزومی پیله شکارغه چیقاق اراده قتلیب بقصرخلافت اعمده الامرا
مرباالفقرا امیرکبیر جلال الدوله توتوقمرا دایاق لی نیابت امری نه تعیین قتلیب قوش
آوآخری داشوآل آیی نیک آن تورتلاجی سی داسه شنبه کونی سیدورورایردیکیم
خوارزم ارم زرم دارالسلطنه دین رکوب قتلیب خانقاه خطه سی داول ملک نیک
والی سی الله نظرباهی ولد الشیخ زاهی نیک دولتخانه سین نزول مسرت وشمول پیله

279

رشک بهشت قشلدیای بی ندکورنیت امری داجهد موفورسعی نامقصور تقدیم خدمتکوب
کچه تانک غاسیکروشایسته خدمت لارغه نهادیرت کورکوزوب دورورورکیم
خلعت کرامایه کیسیم اپرتسلیم خراجرغه آرزیرایردی پیرسند صدرحرام سلیم
کیسم هرقدم دازمان ماضی دین اوتادورورایردی نظم ای دیکوکچا
اولوب ثریادین ۞ سیکرچاپان هرقدم دادیادین بجثه هرله سپهردین
عالم لیک هیأت دارروح تمثالی تیشکش قیلدیکدا طلیعه صبح دین سوکرا حضرت
ضدیوکا مکارخانقاه دین بهنخت کورکوزوب ایوریه دین اولوب توشوبدورورلار
وهرکون هرنوع شکارانداز لیق پیله اوزکا چه سنطی کورکوزوب وهرساعت دا
هرتورلوکمسیدهپرواز لیق پیله اوزکا نوع نوع طاآهکین توزوب نغرل نغرل
کوچوب خوابه املی نواحی سین مضرب خیام اقبال ومقر بارگاه جلال قیلدیلار واول
دیاردا هرنخچه کون توشلاق وآواق پیله کونکولین آولاب عشرت
سورماک مرتبه سیدادقیقه نامرعی قویمادی دولت وکامران لینغ پیله مقرحضرت
کورکوزوب ذوالقعده آیی نیک سیکرمه التی سی داد وشنبه کونی مستقرخلافت دا
تیتوتوب نزول قتلیسیدورورلار بوسفرنیک یدی قرق آیکی کون دورورایردی بوسفرهمایون دا
کوب واقعات روی هریرب دورورکیم لقصیلاً ذکرقیلماق موجب اطناب بوکتوب سید
بوسبدین بعضی اجمالاً قید کتابغه کیسیم دوم اول جلد دین دورورکیم منهی لار
خبریتیمکروب دورورلارکیسیم وکمترادین کوب سودکرا سبابنا بزاغایت دموا

یا بهادر یسه ایردی ولی دین سجارا غا عازم دورورلار و یاناکیلوآ تالیق ینگک اوغلانلاری
یعنی معاندلار سپله سجارادین اول ایل سپله قونکرات غا کیلوراییشیر لوتجهیز
حضرت خدایکا مکار محمد یاز بیک محرم ابن مذر یرودا ساق لی ارکا یوز کیسپله ایردی
نامزد قیلک آلارایردی غه یا بریب کاروان ینگک سجارا غا اوکتکان ایرلار
کوروب کیتی سهای معاودت کورکوزوب دورورلار وخواجه ایسیدا دریا قلکتصدار
عثمان بیسر یلغه غا یزبولدسرلار و یاناکیلوعبدالله سردار ینگک اوغلانلاری
سالاق یوزباشی وآدم سردار زنداچ یوزکیسپله خواجه ایلدین قونکرات چهاردولغه
بولوردی آلار قونکرات قلعه سی ینگک یعنی صدودین چاپیب یغما لاردین کوب سپله
متقول و ماسور قیلیب عیش بن عمر تیمور معطوف هیبت درگاه دولت پناهی
غازی و منصور اشتهر بولدیلار و یاناکیلار ینگک ایزدین یتی سرکرده متعاقب آرالی
چهاردولغه بولوردی آلار هر فوج هر طرف دین قونکرات نواحی سین غارت و تاراج
قیلیب توره مراد صوفی نکمت حصار نیغه ماسور ایتدیلار و اعدد دولت دین
کوب شینی اولمتروب غنایم بسیار و اسرای بیشمار قبضهٔ تصرف اولار نیغه کیرکوزوب مراجعت
چکینغه ایلیک اوروب دورورلار دنوازشات بیسرانه سپله سرفراز بولدی لار
یاناوقایع وسوانح کوب دورورلاردی خوفا للاطراب بیونچه سپله حصه شارجی بولسیل ماه
مزبور یعنی ذوالقعده ینگک اوندا شنبه کونیدورورلار یزیاز نغه کیم قصیر مهتاب
اینی سی دورحضرت واهب العطایا بیرفرزند ارجمند وولد سعادت پیوند عطا قیلدی

280

واول نورصدقه جلال ونورصدیقه کمال محمد رضا بیک کامی سوم بولدی امیر الله بیا جان محمد بیان
بیک ینگک صدست چاپاوولی سپله قونکرات دیار نیغه زلزله ساقط
حضرت اعلاحاقانی قربان بیک بوسویری بی شهادت درجه سیکا یتکان
دین سونکرا اخرم وحیت ظ مراسمین رعایت قیلیب نخجوان دین قایتوردار کیسپدی
آتالیق والاشر بیک ینگک آقای مآل بیک و تو تو محمد عتاق ینگک اوغلانلاری
محمد جان بیک و بیکچکی بیک ابن عبدالله بیک ابن قراجه دیرلار بیک اوزلارینغه
متعلق سپاه سپله یاغار لوبیندا آقا بیشر مخلص فوطنی غا نامزد قیلیب ایردی
آلار فرمان الازم الاذعان موجبی سپله اول امر نغه مشغول دورورلاردیلار اعدا سردولغه
کوسمال بلیغ میکورماک اوچون محمد جان بیک بیکچکی بیک آقا بیشر قلعه سیدا
قویوب اوزی اوزنوکری وقراقلقیه دین ایکی یوزمباز نام دار سپله ذوالحجه ینگک
بیسکرمه سی واجمعه کونی آقا بیشر دین رخصت افراز نهضت بولوب امیرزا
ینگک قلعه سی ینگک اوستیدن اودی وتینکیزدین موزاوستی سپله قطع مسافت
قیلیب ایکی کوندا تالیق موضعی غا واصل بولدی واول نواحی داقوشر تمغا لیغ
نورتای قراقلاق ینگک الملین دوقونکرات ینگک یعنی اولوسین چاپیب تیغ ستقام سپله
اون یتی کیشی نی اولمتروب دورورلار واون کمینه اسیر قیلیب کوب سپله قورقوار مال غنایم
متصرف بولوب هر جهت کوکوزوبدورورلار وآقا بیشر غا کیلیب اول غنایم ینگک اقاغا
اسراسپله یاوبارایکنج سکیب دین درگاه معلی سپاه غا رسال یتی واول آرالیغ

یکر یه سکیز اینجی سی دا کیم جمعه کونه دورو اریدی کیم غازجمه دین سونکرا
بارچه امرا و اعیان دولت کو اوشر خانه دا اولتوروب دورو اریدی لایکم
کیلیب چیقنجه دورو لار کیم حضرت سلطان صاحبقران آنا طلعت
کراعنایه و نوازشات بلاانتهایه پله اوزا آقرانیدین ممتاز و فیلدای
و محمد چان سکیز کلا طلا کجیم لیکیب هر تو بحاق عسکر پله هر خلعت زردوزدار آل
فیلیب دورو لار حضرت اعلی قاغا ینک همیشه نوس جلوسی ینک
پشلاغنجه میلاد ینک واقعات سعادت سمات کذارشر صفحه تیدا
رقم سکیکا چی سکیلور اول جمله دین دورو لار بوسیل کیم پله قیر پله دورو
خوارزم اردم زم نوروزی محرم الحرام ینک سکیز مادوچه اینجنبه کونه اولدی
اونوز سلطانه دین سکیز مایکی آیون یوقاری دورو اریدی اونوز دین سونکرا سکیز حجی
کونداسنه هجریه ینک ایکی یوز سکیرمه بشیر دا شهر صفر خیته الله بالخیر والظفر ینک
غره سی دا جمعه کونه حضرت ضدیوکا مکار ینکا دریاداغی قراقلپاقیه معاند لارینک
کوشمال و تنبیهلری اوچون همت ینک سردار لاری دین ایکی کروه شهرجایسی غا
ترا کمه دا و زبکیه دین ایکی یوز کمیه هر یه بیرر توپ بشر یوز پله و هر بیرکوچه یوز پله مبارزه
مامور لار قطع مسافه ا قدام شکر دین سرعسکر سرعتیاره فیلیب هر نفه دا هر
یانکی دریا ینک هر حدیدین دا خل بولوب دورو لار دا دل و اهمیت اولتورمان
قراقلپاقیه دین کوب ایلینی تاراج و مقتول و مامور فیلیب غنایم بیشمار پله همراه

کورکوردلار

281

کورکوز دلار و مزبور ماه ینک سکیز یه سیدالمستقر خلافت غا میمنت نوز ایش
حشر دا زیاده پله ممتاز و ارجمند و سربلند و افتخار آرا بولوب دورو لار
فوکرات ینک اوستیکا چیا و وکیل بولوب رو ماغی واقعه سیدورو لار تطهیر ا
وهم ماه مذکور ینک اوللیسی حضرت ضدیوکا مکار لوتوره مراد صفونه
ینک تاوی ای اوچون همو تیه اکا بر دین ایکا سردار زاده موت سیاهینی ایکی کروه
سرکرده قیلیب هر بیری ینک کیسیدین فوکرات اوستیکا نامزد فیلدای
مامور لار آقا یشر ینک اوستیدین اوتوب قزاق دریای پله قطع مسافت
قیلیب فوکرات نواحیسیدین بعضی مواضع و اهالی نهب و غارت ایتیب عاقبت
کورکوز دیلار دیهم نوار بینک اوزه سکیز دا شنبه کونه غایت دوه دین
قراجهادر سریاب ابن ضدالیقیلی آتالیق کیسم محمد امین عناق مرحومی ینک
آوایل و لیسیدین هر بر یوجاندان غالی ینک ملای سیدا حیانسا رالنیخ اکا کورکوز
مرتب عظیم غه ترقی تاپیب دورو اریدی مرض طبیعی پله سرای فانیدین ارتحال
انتقال فیلیسیدورو لار و بای تمیش الیسیدین اوتوب دورو اریدی حسز
ضدیوکا مکار ینک خیونک آرغیز غه سوا چیدورماق اوچون نهر اریاب غا
نهضت کورکوز ماکی ینک واقعه سیدورانشا والله تعالی مرقوم بولغوسیدور
وهم صفر مذکور ینک سکیز مادوچه اینجنبه کونا حضرت خلافتمرتبت خیونک
آرغیز ینک تقاسین آچه ورماقه رکوب بولوب ختایه غزحوالیسیغا

نزول قتلمش و آذین آقا نیب همراه سب[ا] با بیب نهر مذکور ننگ تعاقب آن اتی کون وا
حضرت قتلمش و رو سی بی اول نهر غوجاری قتلمش بوتاش وا اسیاب منهای وا دوات
ملاهی آندان کیرف و طبک و طنبور و نجک و غیرهم ممنوع قتلمش با رض با تشر قات
احتساب بی غا محتسب لاربه حضرت قتلمای و ستاون مرحمت کورکوز وب بیچ الاول آی ننگ
نوتوز اتی سی سنه کوتی دوروار یردی آلاشر بیک ایله سیدنظر با بیک قات با
جدی حاجی بی ننگ منصبی نه نصب تیکدی و بیکلر بیک ایله عبدالله بیک با با سی
قراباد میراب ننگ اورنیغه منصوب قتلمش میر ارتبع طلعتی بیله سر و ار قتلمای
قاتلغلای شنبه کونی یخنی ایق بروار بخشی نه مغرول قتلمش مکلف قلمدی بیک ایله
خدای هردی بیک ایله تو تلو قمر اوجاق با بروار بخشی قتلمش سر افخار ین فرقه مذکوره
دین اوکتار ردوروب لار سیدنظر با ننگ قتلمای ننگ و اقعه سیدنظر
بولواقعه اندق دوار یردوکیم با بنظیر با ننگ اینی سی ار یمای بیک خواجه مراد با
ننگ قتلمش سوکرا اوزاوردی اسیش قاچ حماعه سی ننگ و بعضی قتلمای ننگ
معاونت و مددکار لغی بیله اعتماد امتیب حضرت خدیو کامکار ننگ یعنی غا
دعوت قتلمای قلیق اوچون قوکرات بلده سینه با ربیچاقی بی ایش سقط
ننگ اول سینه داخل بولوب تو ره مراد صوفی نه اصحاب اندین خبر تاپوب ایق اول خلق
ننگ قولیدین استظهار تعدی بیله ایب محبوس قتلمش ایل اچاره بر دالاک

282

بولوب دوروار یردی و آننگ برادرزاده سی با تشر بیک این با نظر با سیدنظر
بی لی کیم خواجه مراد با بیله تو تولوب دوروار یردی چرکلدین بری ارکان
زمانیده محبوس دوروار یردی موقف عرض و تحسین سالیق ایب اقاسی ننگ
قاتلغ او چون تیلادی آننگ عرضی قبول بیله بندول تو شوب سیدنظر با
زندان دین چیقاریب ارک دروازه سی ننگ الیدا تیغ تهاقم بیله چاپقولاب
اولتوردی لار بولواقعه بیع الاول آی ننگ اون التی لانجی سی داوروار یردی
جمعه کونی نماز جمعه دین سوکرا دوروار یردی ای میرزا بی ننگ و نکرات ننگ
اوستیکا با ربیب آندا غر قراچلیاق نه چاپقی نه ننگ و اقعه سیدنظر
اول اوچون داامیرزا بی آق با تشر نواجی سی دا اولتوروار یردی و محمد با زکر چاپ
و بردی یوزباشی ایکا یوز کشی بیله کرمیرزا آتالیق و عادل بیک و محمد جان بیک سکیلی
بیک ننگ اورنیغه صفر آیدین بری آق با تشر قلعه سی ننگ محافظی غه
نامزد قتلمای و بولوب دوروار یردی بیع الثانی نه آی ننگ آواخری داامیرزا بی
ننگ سعی و کوششی و اهتمامی بیله امیرزا بابو بردی قاشقه یوزباشی نوکرلرینه قراچلیاق
دین تورت یوز نهار زکیسه بیله اوزلاری کیسه خواه و بجماع ازم اکاه دوروار یردیلر
قراق ننگ دریاسیدین اولتوب تالیق صو دنیغه وارد بولوب قبه نکرات صفا قاتلغ
اولتورغان قراچلیاقیه نه تاخت و تاز مت ایب اول جماعه دین کوب کیمنه تیغ آب ایله
انتقام او تیغه اوتاب و جود لاری ننگ تو فراغلین عدم قتمند با دنیغه سا وردی لار

وآیدوست بی ننگ اقربا سیدین بیکیشنلر کیم کوبدت تلار دین هری
آیدوست بی عاعداوت کورکوزوب دورور بودولت ابدمدت عاکفران
طاهرمرتب قونغرات بلده سیعاباریب توره مراد صوفی ننگ ملار
سکیکاسخرط بولوب دورورایکدمتمدولاردین کوب کیشی بیله اسیرمرتب مراجعت
کورکوزوب دورورلار توره مراد صوفی ننگ آق قیشر ننگ اوسیکا
ومراد وسقصدی ریحانیدین بوی تاآلمای مرحبت کورکوزکا ننگ
توی مراد صوفی آق قیشر وقصدرعاسینک داعی بی یوزتمرکیسنه خواه رسقاوت
جمع قیلیب یوروشرباری ننگ تهیه سیکا مشغول دورورایدیلار اول اثنا دا
آمیرزاده ننگ جیلاوول اوروب سکیشیر اسارت قیلدیغه حکیم یحیان خبری
تیب نعل درآتشر بولوب استعجال بیله اتلانوب دورورواآمیرزاده کیکا
دین هرکون سوکرا قیشر ننگ اوستیغه کیلیب یاریم منزللیک یردا سنکر تیب
اوج کون غه چه آق قیشر قلعه سین فاتح محاصره قیلدی ومبارزلار هرکون
قلعه دین یکی اوج قاتلاحقیب نبرد آرمایلیق لارکورکوزوب اعدادین جمیع کثیر وجم غفیر
مقتول ومامور قیلدی لارا وجلاجی کونه دآیسم توره مراد صوفی ننگ سنکر
آتلانوب محاصره غا مشغول دورورایدیلار آمدوست بی لارکیسی دین بوزرا
واولاراق اوج یوزکیشی غه یتمعده علیه کیمغا تابوب وقلعه دین جیقاریب تعیین اتیب دورور
ایدیلار بیلم ندلار قلعه ننگ اوسیکا کیلدیغی خبرینی سوکرا سنکر یغه قولوب

283

غارت آتینک لار آلار اولار بونیت لار بیله سنکر اوزرا باریب بارچه اثقال وجمالین
غارت وتاراج بحریغه غرقاب قیلدیلار ویوزکیمیغه قریب کیم سنکر محافظتی غه یتمین
قیلیب دورورایدیلار الارمنک بارچه لارین اسیرقیلیب قتلغه یتکوروب دورور لار
وقاریلارین جاک جاک ایتیب باریب شناف لارین سوبوب بویون لاری غا
ایلدوروب تاشلادیلار وغنایم فراوان بیله باریغان یولی دین مرجعت
کورکوزوب قلعه ننگ کونیحقیارین دآخل بولوب دورورلار وتوره مراد صوفی
بوواقعه لارنی ایشیتیب مخذول ومنکوب یوزراسوالیق بیله قایتیب اوزباریغه
متوجه بولوب دورورلار آمدوست بی بیکیشنلر بیله اولتوروب بخشی مبارزت
کورکوزکان بهادرومتهورلار بیله شده خلافت ملار بیتیغه عازم بولدیلار
وحمادی الاول آیی ننگ سیکزلاگبرسی کونه دادورایدیکم شنبه کونیدور
دربارفلک مقدارننگ تعیین بیله طرغه فاتحه بولوب قیتلغان ضدنهتداری غ
لایق وجانسپارلیق لاریغه مطابق مراحم جنروانه وعواطف سکرانه غه مخصوص
بولوبدورورلار حضرت سلطنتپناه جهانگیری کتی ستان ننگ دولت سعادت قرین
ننگ اوچنجی مرتبه آرال کشوریغه رایات نصرت آیات نی حرکتیغه کیرکوزماکی
ننگ بیاتی ولوره مراد صوفی غه کوشال بلیغ یتکوروب اول تمردپیشه ننگ بیله
دولتی اوزماکی ننگ واستیغنا بوصحیفه همیدانه ننگ رایت اصرارنی
ولوره قیه عنوانه ننگ بلاغت طراز یغیر قیلم کین وقسم بولماکلیغ اوقدیمکی لیغ

کور کورزکیم چون صورت بهر شرارت تحریر توره مراد بکیم آنینک ذات شقاوت
سمات ان الذین لایؤمنون یعنی حسنر خبار رشحه نظهر دور ورو وجود نامسعودی لفی ضلال مبین
ضلالت شعریت کیلیب ذرات آنینک ضلالت سرشت چنینی دادار اولوب
سرنوشت وجودی جهانسوز نه کدورت فزای ضمیر خلایق نه ظلمت نمای سرّ
فطرت وخبث طینت بحتر کمی سلسله ممالک محروسه نینک اطراف ودین مکرّر اداصل
ومرجعیت تیکورو ب دور ورلارانداقعدور وکیم سابقاً ندکورومسطور اولوب دور
ایردی لاجرم حضرت خدیو کامکار دشمن شکار روشن رای نامدار وخسرو نصرت
شعار سرور سلاطین سرفرخنده فین منظهر الطاف الهی منظهر اعطاف نامتناهی
قامع اساس طغی وطغیان ناصب لوای کفر وعصیان المخصص بعنایت الملک المنان
معزّ الدوله والسلطنه ابوالمظفر والمنصور بالغازی محمد حسیم ذوالجلال خلّد الله ملکه وسلطنه
وافاض علی العالمین برّه واحسانه اول نهار تیره روزکار سینک ۷ دیکوب شهاب
اوچون آرال بوریوشیعه جازم بولوب بهرام صولت تواجر لازماعت مسعوده
حضار برغه ممالک اطراف غه مرسول توتوب دورورلار وحدوداته انعاطیه
امرا وشجعای دشمن شکار غه سابقا سفرتهیه سی اوچون زرباشلیغ کورکورو ب
جنود مراد دین واهن بیدلارین صلوتیله بدورورلار بیت فخرآن خجسته
اشیکه نامی یکف حرث ایلیکا درساحتی نه دوار سلطنت خوارزم ارم بزم دادار
پناه دوایالت دستگاه وعمدة الامرا مربی الفقرا المفیض الجود علی العباد آبای فرازاوق

284

جلال الدوله والدین ابوالمعالی قوتلو قمرادبی عتاق مدالله ظلال دولته علی العالمین
یانبت سندیا اسمکنی میتیا اوکنج سرطانه ینینک اون تورتیدا وماه فروردین
یغیرمی حمادی الاول ینینک اون اکنجی سیدا پنجشنبه کونی اولوقت اکیم
اسعد ساعات واحسن اوقات دورورلاردی ستقر خلافت دین
سخبت همایون وطالع میمون ینینک دلالتی بیله سعادت یکرانیغه
رکوب کورکورو ب ملی جحفل موضعی غه نزول اجلال میتیلدیلار وشنبه کونی
آندین آلتانوب آق لیق آرهسی مکنیف ستقا سینغه توشوب دریا قیراغین
مضرب خیام دولت ومقرّ بارگاه جلالت قیلیب دورورلار واول موضع دا
تورت کونغه چه متوقف واقع بولمیشدورورکیم عساکر منصوره واردوی
قاهره اطراف ممالکدین فوج فوج کروه کروه کلوب رایات نصرت آیات
کولاکه سیکا مجتمع بولوب دورورلار بونمنزل دا هم اغرق ونبه واحمال واثقال
واموال تابع کیملارکا سالیب آی ینینک اون توقوزلاخی سی داجمعه پنجشنبه توغ
کوچوب صحاق حوالیسیدا درکنارین نزول مسرت وصولی پیله بهشت آیین
میتکدلار بویرداآلا بولوک جماعه سی ینینک حاکمی عبدالله سردار ینینک اوغلانلاری
سلاق سردار وآدم لوزباشی لارایله متعلق سپاه ونیه هرچه مناسب کیسه خواه
آرال جانبی عیلول احتیاطی اوچون ایلکاری بولوب ولوب دورورلار جمعه پنجشنبه توغ
پیشتر توبه مقابله سینغه نزول اجلال امیتیلار رت آب حضرت ابن محمد رضا

قوشیکی ینیک انی سی محمد قلی بیک این مراد بیک قوکزات قوینک سادر
قوکزات وودوسی بسادر سفیت وبدل یوز باشی لری اوزلوکزلاری ایله کیسیم تی یوز
اتمیغ سباز ربرگزیده دوردولار ایردی شکوه ایدیسه هم صفدر وشلیتن شه
نهر بروعا ضینه صف شکن تهمتن بنده فرامرز جنبک ایل شیر دل کرد بولاد جنبک
حسن بارلیغ وقول یومری بی وقوشر برکاه بی ینیک ایل واحشای
ینیک محافظت وهر ستیغه نامزد قیلیب دوردولار آینیک اوجی بنده دوردیکیم سایع
جلال عامتیشیب دوردولار بردیکیم قوکزات میک یعاندلاری اول
ایل لارغه ترکتاز قیلماق لیق تردد سی ایرسه ماموراری اعلایت ندکورلار
قوم چوکول حدودیدا تاهیب محافظت امر غه قایم کورکوزوب دوردولار
وسالاق سردار ایله اوم سردار کیم بوروون یول احتیاطی عا
مامور بولوب دوردی ایشارت لازم لیشارت والا ایله جوچاهای ینیک تاساق
کچوا تمیغ کذرکاهیدا یول حفظ غه اشتغال لیق کورکوزوردی بلاروهم شیر
توه ینیک مقابله سیدا امیر صایب تدبیر وهف لشان محمد رضا قوشیکی
پیشخانه وسراپرده ایله بوروون قزاق قاریدا
بارکاه وسراپرده لی برپا قیلیغ بلار جمعه کونی اولموضع دین لوای نهضت
حرکته کیرکزوب خواجا ایلی قلعه سی ینیک الدینه اوتوب قزاق قاریدا
بارکاه فلک اشتباه غه نزول اجلال قیلدی واضح ولایح بولکیم اول موضع

285

خواجا ایلی قلعه سی دین قزاق طلغر ینیک یری دوردی ایردی بوجهت دین
قزاق قاریغه موسوم بولوب دوردی اولموضع آتاشیم یعان ایکیم توره
مراد صوفر ینیک معتمد علیه کیشیلاری دین ایردی لار آقای محمد نظر آتا لیق
آینیک اوغلی خواجه مراد بیله کیم صوفر ینیک اعمال ناشایسته دین
دلستنک بولوب قوکزات دین قاچیب بوجانب غه متوجه بولوب بوروون
جنبرغه همصاغا یتیکوروب دوردولار بوروون جنبرغه کیلیتورکان سی
توره مراد صوفر ینیک حاسبوسی دوردولار ایرکان حسن بیله قاچوبکی اردیطرابه سیدا
کیلیکان ایرسه شر دوردولار تاشیم یعان ینیک سوزیله ینیک
حاسبیلیر شوب غه توشوب ستیغه یتی ای ینیک یکرمه کیکا سیدا
ستیغه کوتاکوچوب چاپقیلا باسوب ینیک ستقاسینه توشولدی اولکوز توشیلدا
قزاق یانیغه وجیب الاذعان موجبی بیله محمد قلی بیک قوینک بهادر دوردی
قوم چوکول دین کیلیب عسا کرنصرت مآثر غه قوشولوب دوردی بدل یوز باشی
اول ایلدا وآدم سردار تاجاق کمودا محافظت غه بقدر یوز بیشر دوردی
ایشر محمد بیک ینیک حسن بای ینیک ایلیکا چاپوول اورماغی ینیک ذکری
بوسانجه آندا قدوردا یردی کیسیم توره مراد صوفر عساکر منصوره ینیک اوچه
کیسلوجنبرین هنوز ستیغه ای دوردولار ایردی ایشر محمد بیک ایکا یوز ایلیک
کیشی بیله ینیک ایلیغا چاپدوردی اوچون آت یولیدینه اوکاردی

نکمنی کونا کیشبنه کونید وار یردی ایشیر محمد بیک تا نکنت و دستندم چوکونلرغ
چوشوب حسن بای بنک ایلیکا ترکتاز و چپاول لارتیکورو دوب لار واول سنکا مدا
بدل یوزباشی طهار مصلی قعه شغولده و وار یردی جنرال بولوب سپاهی سپله لار
شیرغزنده یکطغ دولت نینک دشمن لاری غه حمله لارایتیکورو دوب وار
وسنان جانستانلرنی و تیغ خون فشانلرنی سپکیر کیتیه محروح و تقتیل
قتیلب دوب وار واولوقت آغوش برکان بی وسعای بای نینک اوغلی
قادربرکان قراقلاق یکیت لاری سپله آتلانوب تیوشدیلار وبای اوغلی
آرالاشوب تیغ خونریز سپله سرفراغ تلمیغ غه شغول بولوب دوب وار وبدل یوزباشی
باوجوداولکیشدینه غیرت ضدار بولغانده وار یردی حضدین یوزین قاتیار مادی
مقاتله ومحاربله غه صرطیق وغیرت لنیچ راق بولوب دوب وار یرشیر لاجرم بونوع همت
ومبارزت کینی وین ویتصرکم الله نصرا عزیزا فحواسی سپله نصرت یتیلیدل یوزباشی
بینک توغرینینک رحمزغه ایسیب ایشیر محمد بیک واعدای دولت سنکت رمح
وخنجرمیت تیچ تاسیب دوب وار بدل یوزباشی قوش برکان بی وقادربرکان
سهادار لار سپله ایزیردین آریلمایین بکاسیشیر قتلیب مبعانه لاردین کوب کیتیلب تو توب بلدت
ورطه سیغادرسول تولوتب دوب وار آما بوحنجر کون نیزه بویسر کوتاریلمیسردین
بوردن سده خلافت ملازم لاری بینک سمعنیه تیب امیر دشضمیر قتلیچ
عناق وخواجه جان خواجه ومحمد جان بیک وضد انظر بیک این کوچک عناق وقچقار بیک

ودوسم بهادر وسالاق سردار وغیرهم بعضی متجنده کیم
هرهری هرسپاه بینک خلاصه سی اردی بولوردی آلاتیاق کیمودین ایلکاری معاویلار
همیت هنکامیده امیت قتل وامرغه مشغول بولدی لار عناق بولوب
عظم لری کوروب هرکیم هرطرفکا متفرق وپریشان بولدی لار اندا قکیم بیچه
بعضی سعاند لار سپله کول کا کیرب قالین قامیش ارا سیدیا سوتوب اوچ کون دین
سوکره بادیه دیاشر اباق یالانک قونکرا تنه باردی وبعضی چاودور الی لار سپله بینک طرفیغه
فراری بولوب اردی لار الاری ارنکا کاهه قاوب قرق ایلیک کیسی اسیر قتیر وادون
یتی کیشینی اولتوروب شپلارین کیسوردی لار اول کون دودشنبه کونی دستور
اعظم وصاحب السیف والقلم نظام الملک والدین محمد یوسف متعرا شارت ولار سپله
حلکلی مابسو وجوماتای غه کیره دین نخجیر سپله جسر باغلادی لار سه شنبه کونیدا
اول نهر لاردین عبور قتلیب جوماتای بینک ارخ سی مضرب بارگاه اقبال
بولوبدور دوچهارشنبه کونی ایشیر محمد بیک بینک اوردوشینه بارغاندا
ایشیر کورکوزکان وآتاوا اولکان یکیت لار غاطلاو خلعت انعام اتیب
بدل یوزباشی نی ارتوقتی نوازش لار سپله ممتاز ولمفراز قیلدیلار واول کچه محمد بیاز
کرچک وضدای بردی بیک لاری متعلق سپاه سپله قونکرات جانبی
ایلغارغه بوردیوب دوردولار پنجشنبه کونی ای بینک یکرمه یتی سی داجوماتای
دین حرکت کورکوزوب اخلاص آرانغیر سپاه سقای سپله تومان همه قاس آرالیغین کیم

آنچنین توکزات قلعه سیفه چرو بخلیج فتاده دوازده عسکر میسکلد او کلوکن
محمد نیاز کرچک و صدای پیروی بیک توکزات نینک بعضی هوا صعید از او تسوعان
ایلی غارت قلیب پیرنجه کیشی لی اسیر تیب کیلیتور وب دور ولار
اولنی او دشمن نینک واقعه سید ور وجمعه کونی حضرت خدایوکان
دشمن سکار لشکر قیامت اثر نینک ترتیب و تعبیه سنه غیر توالفات سالیس
قشغه مسقم میسکلد آمادور کریسم بخ عیسای پادشاه حضرت سکاه
عناق نا اورا ینعلی عناق نا شلیغ بعضی امراسیله برابغار رغه تعیین ایتیب بیقیت ضد نظر
آتالیق نا توره مرادآتالیق و عوض اریاق نا شلیغ بعضی امراسیله اوک موغله متقرر آتالیق
واولیغور کریمبردی آتالیق نا کوره یک نا لته میراب و فقیر وردی نظری نا سیله خوجه عارف
نا مزد قلیب عبدالله نا تاوغاچی قلندر بردی اخر نا شلیغ بعضی امراسیله سول قول غا
سرکرده میسکلد واولوغ لفشی نا سیله قلبکاه دالولر نظیر چرچیلیک جلوه نه کیرکوزدی
زبده ساوات سید یوسف خواجه بلقیب امیر کبیر شاه یار آتالیق و وکیل دولت
محمد یوسف مهتر نا اوزحضرتغه متقرر قیلدی و محمد رضا قوشبیکی نا مقدمه سپاه
قلیب دوردولار توره سیله توکزات نینک قلعه سی نینک اوستیغه رشت افراز
نهضت اولوب بعضی مبارزلار زمرینه جهاد نه طماع مقتضای سیله عسکر منصوره دن
ایکاری اعادیغه چاپول اوروب سرای بسیار و غنایم بیشمار کیلستور وب دوردولار
حضرت اعلا قانی دیه تمام و کوکبه ما لاکلام سیله بار قلعه ینک مقابله سی دارت

287

صف آرا لینغ قلیب دوردولار و توره مراد صوفی غلر اهل عناد و ارباب فساد سیله قلعه دین
چقیب قلعه سیله خندق آرا سیدا یاسا و یاساب نکبت و حسارت اوسین جلوه کر
میسکلد و اوزی دخی انوغه کروه سیله خندق دین اوتوب اطهار جرات و ثبات
محاربه سیدا ینغه مبارزت یکرانین سوروب دوردولار و حضرت اعلا عناق نا
امرای بیخ عمت سعار و بیخجای مبارزت آثار نا دوشتیه کوزلاری سیله بیدا ایغه
مامور قلیب بیخ و کبور که صدا سین فلک ایتیر غه تیکور وب دوردولار و اکا طرفدین
مبارزلار سیدا ینغه تهور کرانین سوروب همکاره محاربه کرم و بیخجاعت ایله
خون ریز لیک دا ینغه آرزم بولدی و زنبورک و شخی ال لار آواز رعدنشان و کلوله حاسم
بیکل و بلار هوشین باشر لاردین او چوروب دوردولار و مبارزلار بیکانه
اهل خمین میسکوروب دوردولار شوکتی نا و قلیب ایلیاهل نبرده
بولوت دیک توتوب کونی توزینی تیره کردی قوب عدیل ار میدا نه کیرکوزدی
کرد آلار دیکا بوسین سیدا ینغه ملایک قولار نی کرا ایلیا بس نه قوما یشر کوزینی کورمز ایدی
اوروب کردولار نیزه جانبتان نه عدوغه بولوب نیزه لار خوانفشان قلیب ایلیاهل
خصم با غیر نا جاک نه بولوب لعسکون قازا ایلیا تیره خاک نه آثار نا کیرودوار
دشمنکاره کاز اردوا آرال نا تاچا ینک حاکم حسنه قاچر توره صوفی غلر دینی و یکردولار بولوب
دولت و سعادت یا کلیغ بوحضرت نه یوز کیلستوروب دوردولار و اورا ضعلی کیت نا یکم
صوفی غلر نینک شاه بردولتی مینک ستونا دوردولار و اوزصحرا سیدا کیلیب قلیب

کوروب میدان غه کبریت مبارزت امر غیه مبادرت کورکوزوب دورور لار
اول اثنا واجتمای دشمن سکاروین هراوا ینک مقابله ومقاتله سی غه جرارت
یکرازین سوروب کلوله تفنگ میدان جلال توفراشر غه سرکونسه یقیب آتین آیرلوزین
تا بیزین میدان دین جقمق قرا بایزه نوحواشی کیسه کوزیکیک یقتی غه
مشهور دورور ایردی اورده علی کمایت ایله میدانه اوزاتماسیدن شرف موت دا
کوروب باشین کیسیب تورو ب دورور و بعضی بهادرلار کیسیم اطراف وجوانبنه
مامور بولوب دورور ایردیلار اعدای دولتدین کوب کیمسنه هلاکت وارطه سی غه مامور اولدیلار
باشلارین کیسیلوروب دورور لار ومبارزلار حضرت سلطانمز قتحاوغه ایوانه
میدان دولتیدین قوت تاهیب غلبه میدانه ایلاروسیم نکبت صوفرطه بهر سیکنیب
علم غه ایسیب یکلت تاهیب دورور وقاچیب قلعه غه کیریب دورور وحصارلار لتی غا
شغولیتی قیلیب دورورلار وبولاردوشمن اسپاسالار نصرت پناه دین دونمسردار
ینک اوغلا آونیه بروسردار وقوکرات قوزاق وسهمیل بهادرلار سهاوت تاپدیلار
وجلایردین ایکی کیسه سیر بولوب آلار قلعه دا صوفرمسکنیب فرمانمه لازم الاوغا پاشا قلعه تسلیم
عساکر منصوره قلعه اطراف وجوانبنی مزارع ینک غنیمتین تاپمالی وتاراج تیب حضرت قیلیب
منهزم تاپانوبه توشوب دورور واورده علی کمایت ینک تعین عبرتا لناظرین اولدی
سکرینکنک دروازه سیدار غه آسدورومدورتا نکلاسی یه محاصره قیلدیلار
معاندلار قلعه دین باش چیقارا آلمایورورلار یکیشنبه کونی امرا وغا عساکر منصوره وقوای

قاهره سیله قلعه اسپیکا بولوروب دورورلار بولوکوان جسم اوزره بولمادی
ایکی لاچیرا ودشمن ینکیه واقعه سیدورورو دوشنبه کونی ماه مذکور ینک سلخیدا
حضرت خدیو کامکار دیه بهگلربیاوکوکبه سیله سیله رکوب قیلیب قلعه اسپیغه یوریشت
قیلکده وبا قلعه ینک قبله سیدا اورونلی دستور ومرتب سیله لشکر قیامت اثر نه
مترتب اقیب اولغی یوسون دا صفوف نصرت وقوف لار اسه قتعلیر وتوره کرد
صفوف جسم شعاعلار سیله قلعه دین حقیب بستوبه صفوف فحه شتعال کورلوب
لوار نکبت ناهرهای تیلیب دورورلار صفوف اچیرا ایکیا یدینه یاسالدی
یانا علا احبابنه اچیرا سالدی یانا یاب ولار وارخشنده تیغ وعلم توپاسی شعاعی
سیندوروب یکیتیم کبورکه اوغه تیغ افلاک کا سالیب زلزله عرصه خاکا
نوازشر ظفر پناهریاین کبریت سیل جنبک صدای اوتوب چرخ دینه سیدیک دم کرنا
شورشر انفزا بولوب قیامت کوزاسکا رابولوب آثار نصرت والا کوسیمی سیله
بعضی بهادرلار اولدیار ینک توابع ولواحقین تفنگ غارت وتاراج قیلیب مامور بولوب
بعضی تفنگ صاحب ینک لار میدان دارالکتب غه مبادرت کورکوزوبدورورلار
هرچه کیسم اهل عناد وارباب فساد ینک معاونتی یوقدورورلاردی آما قلعه دیوارینه
مستظهر بولوب شرارت جبلی حرکتدین یمیدانه جرات یکرانادی سوروب دورورلار
مبارزلار لاردوشمن دین ومیدانلاردغه متعاقب وتوالی حمله لار تیکوروب قاتیغ محاربه
ومعارکه واقع بولوب دورورلار مضاف امری آنینکدیک کرم بولدی دکه اول

سیان پیر سر قانقه تولدی ٭ و او واقعه اخوا جه جان خواجه مبارزت سعید اینغه
بشجاعت یکرامین سوروب اندن عرض غلات تبعاقب پیاده نزال بیتکوروب سنان
جانبسته ین و تیغ خون فشان تایغ پیاده قتل و خونریز لیکه اشغول ایدی اتفاقا قاسطای
دیان اولغور سیدقلی بیک یمعاند لاردین کروه اینوه پیاده خواجه غنیک قصد بغه آت سالدی
خواجه همت مائل و توقف دیللی ای الار غاجمله بیتکوروب ایکی اوچ کیشی یه جرح
و مقتول قیلدی یمعاند لار بو واقعه نی کوروب مهابت اجتماع پیاده خواجه ندن او قاغه آسیب
اطراف و جوانبدین اون اون پش کیشی نیزه او دسر لار اوزکا سنه سیاوه ت
مانع بولوب هر نیزه قارغه داخل بولوب قاتیغ رستم دار بولوب دورو دیات
ینگ قوتی پیاده لوط دین خلاص بولدی سروسویت کونکی پیاده لرینه داغ عرض قتل و کشش مشغول ایدی
آیاقون رستم دار اولوب حیقیتی و اول اثنا دار اطرافنه حیا و لغه بارغان لار دن بیاده لار
غنایم فراوان و اسیار یه پایان پیاده کیدلار ایشتر اوبدر اسیر اینک اکثر سی جاوه و
ایزیور لوتره مراد صوفر لوو او واقعه دین خبر تاپیب یندلار دین جمعی کثیر پیاده قلنه شکیب
کوتاتاریغه او تروب مقصد تیله کیمیه حیا و لغه بارغان لشکر غه مخبر دستیر و تیکوروکای
سپاه نصرت پناه ینگ میسره سیدن کیمیه رسیده آتا لیق بعضی بیاده لار ایله
آکا مقابل بولوب اوروشسالیب بیده ورولار اوکلرین اوروشتی داغ عسکر بیاده لار
مؤید اشاده قیلیب چوق چوق کروه کروه کیلیب جمله قیلیب محاربه و مقاتله امر غنیه
قیلدم کورکوزوب دورولار حضرت خدیو کامکار ریم او لطرفنه علم ظفر توأم پیشی لی

289

حرکت غه کیرکوزوب دورولار اعدای دولت بو واقعه نی کوروب خاطیه دار
عیرت کورکوزوب توپ توپ جمله تیکوروب اوروشه قایم بولوب دورو
اول اثنا داقلمق بورکوت بهادر کیم کوچک ارباب ینگ مملوکه دورولار ایردی
اعدا عسکر غه اوزن زنبیتکوروب وتوره صوفر غه مقابل بولوب بیرنیزه
اوروب رد قیلدی کلدلار عجبا لامر بورکوت بهادر حیت دست لین
قلیب توره صوفر ذات اوستیده سنیم قوچاقلاب قوت قلیب بیتکار
فرصت ارباب ینگ کیم صوفر ینگ قاشیده دورولار ایردی الار
کوپ بورکوت بهادر نه بهادرلغه غه بیتکوروب صوفیغه نجات
بیرب دورولار اولچاغه اشارت و الا بیله ایشتر اوبدر ایمدی سلطانیه برا
شمخالچیلار و ملتوق محترمه کلدلار اشکاری الیتیب آتقولاتی آندا قدورکیم
شمخال و ملتوق ینگ آوازی و بهادرلار غلغله سیدین ان زلزله ساعة
لشی عظیم مهادی سکی رابولوب و اشیر محمد بوزباشی ینگ کلوله شمخالی ایله
آرالی کوزی ینگ اچلمیر نظر یکیم شجاعت و صرمت دا توره مراد صوفر
ینگ علیه دورولار ایردی ذلت توفراقیغه تقلیب قتل غه تندی و لشیناروبا
داغ عسکر معاند لاردین ایکی یمبارز نه اوروب اولتوروب دورو و تولاکاسم بهادر
کیم یحاربه و ترکستاندن اکوب یل لار یمبارزت امری دا اولونوب اشبو لار
اقدام کورکوزوب مهمدار لیق دا انکشت یمنا بولوب دورولار ایردی و انصیار ایمیم قیلیب

مهاجرت و مسافرت حضرت باریب و مازندران ملک مقدار بلوزی نینک آرزوی سیله
یاگی کیشی دور و اریدی معاینه میدان در لیق قتلیب سنانی حاضر اگاه
سیله کوب کیشی نینک سینه پر کینه نخم مهلک تیکدی روب دور و دراکثر سباز لار قتل
و هر قتلغ دین دقیقه نامرعی قومیا دیدی را عدای دولت عاقبت الامر نابود و مدت کیلتورا
آلمای مغلوب و شکوب بولوب او ز دولت لاری دیک معرکه کار زار دین روی
گردان بولوب قلعه نه گیره گوبچه کوب کیشی بهادر لاری قتلیچ نینک ضربه سیدن مقتول و فات
آمادیر نینک سیصنه اما بود و مخلول بولوب یدر و سپاه نصرت پناه دین محی ربه آمادیدی
دوسوم بهادر نینک توت لوگزی و الاشتر نه نینک هر کیشی سی و بیوت و خانه دور
دین یاگی کیشی صنایع و تلف بولوب دور و دراز حمادی آنی نه آیا مینک عوده سی را
بخشنده اسلیشر او جون آرام گزین بولوب دور و دراز اول کون نگوز نینک
قاضی سی اوزا قربا سیدن بیم ایکا و یوک سیله و قوشکا او روغ نینک آلتی خانه زوار سیله
توره مراد صوفی نینک طرفلم و تعدی سی دین قاچیب کیلدی لار حضرت
خدیوگا مکار قاضی مشار الیه خلعت عنایت سیله ملبس و قتلیب کیمه سیله
خواجه ایلی جانیغه میار دی او حال بخبر او روشتر نینک واقعه سیدن و روبو واقعه
آنداقدور و ایریکیم جهار شنبه کونه آی نینک ایکی ایکار بخبر سیدا حضرت خلد
مرتبت قدم ارادتین رکاب سعادت غه قویوب دولت سمت غه نهضت کوچ
بیتکله مهیمنه کار ساز نینک کشف حمایتی و سایه محی فضلی دا فتح و نصرت

هر شنبه نلیغر

290

هر شنبه نلیغی سیله قلعه اوسیکا حرکت و قتلیب بورونغی و ستور دا قلیکا
برانجا روجوانغار دو کنگ قتل و سول قول نه آدم قتلیب قلعه نینک جنوبیه سیله
غربیه آرالیغیز دا یاسا و ماچاسا دلوره مراد صوفی هم اشیر محمد بیک و سلوتیغ و محمد مراد
و کدای بهادر نینک سی و اتمامی سیله اهل عناد و ارباب فساد نه صلح ایچا
و لقه اطوعا و کرها ایتنغ و یاتی قلعه دین جنقیه ریصف آرالیغ قتلیب قلعه سیر
قلعه نینک قبله سیدا یاسا میمنه سین کوتاجی دروازه نینک لیدا مرتب قتلیدی
عساکر نصرت مآثر نینک مرانجاری آرال جه یکی نینک میسره سی سیله و جوانغاری
میمنه سی سیله مقاتله و مصاولا یله مرانجه مبادرت کوزوب قتلیه دغلر اوردو سی دا اسیر کیم
و قولو قمر اوزبای نینک نوکر لاریدین شیر علی بیک سهیدبولوب اول در لار قتلیب
آرال سینک جه یکیا شکست یه رکیب پشالیه نینک او لوکین میسره سی دین
آلیب حقیقی لار آدمی سوکرا قلعه نینک غربیه داینکی او روشوب سهسکان نه کار
کرم بولدی شب قتلیغ لار دین آخر اول نوع قان تکه میدانداقان سیل بولدی
روان شدن نوکر ایل غبرای ایلاب سکاف نداولوک لاردین ایکی عدیم کوده
مبارز لار شیر غرنده و ببر درنده یا کلیغ اعادیه متعاقب و متواصل حملات تسکیر و ضرب
تیغ آبدار و قتلغ آتشبار سیله کوب مدلازنینک طاقه وجود لاری نیشتمند باد عدم غنه
اول حمله دین جمعه یازده کنگاش کیم تورده صوفی نینک چراغ دولتی آرینک شعله مطاتهر
سیله روشن و دور اریدی قتل نه یتی آی بوطرفدین قوجقار عیب نینک اوغلی دولت مراد

یک کیلومتر آسیابی لقبی غدشهور دو دروزخوار بولدی اول اثنا دا کرپری
آتالیق وعبدالله ایناق پیله نهرلارا اولوغ توغ لارنی ایلکاری سوروب وک کرپری
آتالیق توغ لی نهرلار عاتا پسوروب اوزی بعضی مبارز یکیت لار پیله صرصات
سیله غدسی عیب ایمین سوروب جلاوت قیلیب دین اعدای دولت تنک
قاچ پیله تیز یکین قیلیب بخشی معاینه ایشلار کورکوزوب دورور عبدالله
ایناق آتالیق تاش الیه غه تعصب قیلیب اول داغی جرأت اطهار دین عیب
اوروشقاکیریب دورور آندین سوکرا نهرلارنه توغنی ایلکاری یراق سوروب وک
آندا قدورکیم توره مراد صوفی تنک جولی سی پیله سیدنظر به تنک
باطلی تنک دار الغیر غه باریب دوروق سعلوم بولسون کیم توره صوفی
تنک جولی سی قلعه غه داخل دورور وسیدنظر به تنک باطر بهادر آق تیم
اوزا قدورور ایردی اوروش داغی بهادرلار نهرلاردین قوت تاپ مجاریغه
حرب صواق بولوب غلبه قیلدیلار صوفی باشلیغ معانه لار طاقت کیلتورا
آلمای معرکه کازار دین روگردان بولوب قلعه غه قاچیب کیریب دورورلار
حضرت سلطان صاحبقران نصرت تمام ودولت مدام بلا کلام پیله قلعه اوستیدین
لوای هفت لی یکیجه آیا قینه چرکتعه کیرکوزوب اول نوا حی تنک اکمکین لارین
اضرار المفسدین حکم بیله حزاب وبا پیال قیلدیروب معسکر همایون غا
نزول اجلال قیلدیلار بخشنه کونی فرغت مسندیدا آرام کزیب بولوب

ایشکورکوزکان

291

ایشکورکوزکان یکیت لار اوزبک شهرسپکز نه پیله برلوز فیلدی بخشنه کونی
خصوصاً جرحت وار لارغه مرهم بهای دیب ونا نیز بسیار دورسا بغم رمرت
کورکوزوب دورور لار جمعه کونی آتالنوب اکثر مزاعی پیال تمف پیله وردی
یکشنبه کونی آی سینک آلتی سی دادیاد ین اوتوب اول طرف اغی رعیت
ولکین لارین خراب ونابود قیلدیروب دورور وقلعه تنک مقابله سی
دین اعدای دولت آتقولاتیب مرحمت کورکوزوب دورور لار وبعضی
متجندهٔ اول نوا حی دین غنایم موفوره واسری نامقدور کیلتوروب دورور لار
دوشنبه کونی ارام وقرار اوتوب اول کون کول ارسیدا اولتورغالی
اولوس دین کوب ایل کوچیب کیلدی اول حضرت اول جامعه غه تفقد قیلیب کیم
پیله ممالک محروسه غه اوزاتدی حضرت خدیوگاه مکان رومان شکار
ودوست نواز تنک شور کول مقصدیغه یورماکه واول حیتین فتح قیلیب
ایلین کوچورغا بولوب واقعه اندا قدورایردی کیم حسن بای بی تنک بنی اعمامیدین
ملاخراز قونکرات قراقلپاق دین کوب ایل پیله شور کول نواحی سی دا دورایردی
والمیک بیک قایت قراقلپاق دین کورت یوزاویلوک ایل قونکرات دین یتمش یوزاویلوک ایل پیله اول جامعه غه اوچ
کوچوب قوزلارارایردونیاکی یوزاویلوک ایل قونکرات دین یتمش یوزاویلوک ایل پیله اول جامعه غه اوچ
بهمودی اوچون اول دیارداتمکن دورایردیلار چون عساکر منصوره خبری تا
ایشتیمدی لار شور کول دا قلماس ایشب قاچ لار مهی لار بوخبر غه شدت خلافت ملازم لار

نینک سمس غه تیکوروب دور ورا یردیلار سه شنبه کونه ای نینک سکتیرمیلا طلیغ صبح دین سوکرا
حضرت اعلا ظا قانه امیر دولتشاه ضمیرش ه یاز آتالیق نی معسکر همایون محافظتی غه تعیین قیلب
سکتیرمینک کزیده سپاه اول ایل نینک تسخیری اوچون شورکول صایغی حرکت
قیلدی اول کون تشیلیق نینک اولانلاری قلمه زنینک و محمد یاز نینک حال نینک
عیال و اطفالی تونکه آمین قاجیب حقیقت آمو نینک اول یوزی سپاه همایون معسکر کا
کیلیب دور ورلار آ حضرت اعلا ظا قانه عرض و استقبال سپاه قطع مسافت قیلیب اول کون
عصر نینک وقتیده اشورکول غه یتوب قلعه نی قابو یلار و اول اون دا آردیدن اوروش
توشوب قلعه نی مفتوح اولوب دور ورلار حوالیکیدن قلیچ لارین بولوغلار یغه سپاه حقیقت
اولحضرت نینک دائم عفتی عادت استحیان اوروب انکار تو فراقیغه تصرع یوزین
قولوب دور ورلار اولحضرت العفو عند القدرت ایکن علو الاقدار ندا ولی سپاه آ
نینک کناه لارین عفو شیلاب ضابط سورداول لارغه قولوب اول انچی کیچه سپاه کوچوروب دور و
تاکلوای کیسه سه شنبه کونی سپاه دور ورلار دی حضرت شیخ الشیوخ حکیم آتا یسنی و سید
لهایین سید آتا سیده حرقدس سره اسرار همایونلاری حواز دیارت لارایغه مشرف
اولوب مرقد شریفلاری نی نینک خادم و مجاور لارین نذورات فراوان سپاه دن کوردی
بی یاز فتیلیب دور ورلار خاوند قلعه سی سیدکیسم نبغرا خانه مشهور دور ورلار
تو شوب دور ورلار دقوملرات نینک اطرافغه خرم و اسپار طرسمین مرعی تو توب بحشیده کوتا
اولحضرت نیکیچه بو بنیه تو شوب بغین تعیین قیلدیلار کیم تا اوکونچه جنبوداریلیق قیلغای لار اسیر

شاه یاز

292

شاه یاز آتالیق سابقا حقیقت نینک نینک ری دا علا رشیعه شرف بولوب دور ورلار
کوچ اولکان دین سوکرا دولت کاه ل و نصرشامل سپاه معسکر همایونغه نهضت
قیلیب کرایسر کردون اساسر غه نزول قیلیب دور ورلار و قوالیقیغه
خواجه امیر نینک نوه حی سی دا یاز ق تعیین قیلیب علا خراز و امیکیک یاز آتالیق
خسروانه سپاه فرستاده قیلدیلار اول ایل سپاه آسیغان و تکرات خلقغه هکیم لیک
نینک اولحلی یا میرزا و مفیت حماره سیغه هکیم یاز آتالیق نینک اوغلی دوسوم محمد
آتالیق مهتاب آتالیق آرناسی نینک مضافاتیدین مفیت قلعه سی نینک کوتوالغه
یرسوکنی تعیین قیلیب اول جانبغه کوچوروب دور ورلار تو تدیلار اوروش نینک قوسی
یکیشینه کونه ای نینک اون اوچ ری حضرت اعلا ظا قانه یاتا و تکرات قلعه سی نینک
قصد یغه اتلانوب قلعه نینک جنوبنه داصف آرالیق کورکوزوب دور ورلار صوفی علی
معاند لار سپاه قلعه دین حقیب قاچ تیغ اوروشوب دور ورانه قیلیم ایکا لشکر هر ایکا
قاره جاشی لار دا صاریز لار تیغ جانسنان سپاه اشرافشا ملیق غه مشغول بولوب لشکر یات
اثر فوج فوج و دسته دسته معاند لار غه جمله صلابت آمیز تیکوروب صوفی غه تنکت هر دور ورلار
اعدای دولت نهریت طرقه سی سپاه قلعه غه کیرمیب حصاریه دار الیق غه مشغول بولوب دور ورلار
دا اول اوروش دا خدای یردیکیم صوفی نینک ای اعلمیسین اردی و صوفی نینک تعدی
و زیاده سیر لیعقیدین آزده حاطر بولوب سلطان مغفور و خاقان مبرور تیمور محمد بهادر خان
نینک علا رشیعه فی یز بولوب دور ورایردی و حضرت خدیو کامکار نینک درکاه عالمپناهی دا

تقرب و مجرا بولوب دور و اریدی در یه شهادت نیتی حضرت صاحبقران بوحادثه دین
بغایت متاثر بولوب جبدین توش غه میاردی و کیمز لاین، ایمدی میتیلدی و رتاغه
بغراصان طرفنغه حرکت میتیب دورو لار اول صاغدا امارت آب محمد رضا قوشیکی
والاستر محمد صالح بیک و دوسیم بهادر کیم اوز لارنغه تعلق جهر کیسلر بیله بیکجه
سقاسی دایول بولوب دورو اریدیلار توره مراد صوفی آلار آندا کوروب غلبه تمام بیله طلعه
چیقیب اوروش بیله بیدورو لار اول اوردوش اقیلیج عشاق نوکری بیله ملا محمد رحیم
بیله ایکیسی معاذ لار تعیدین شربت شهادت ایچیرلر بیدورو لار حضرت اعلا حقا
بوسانحه اشیتیب قاتیب کیلکه توره مراد صوفی فرار اجا الحق و ذهق الباطل محو بیله
صرصر تهنراز دین تپه حیلیدیکه قاچیب توراآلای قلعه غه کیریب متحصن بولدی
افواج قاهره آوال عصر غه صحرا محاصره میتیب معسکر همایونغه مرحمت کورکوزوب دورو لار
دوشنبه نوضحای بروز یکشنبه غه جنازه اوقوب خواجه ایلیکا بیهار یلدی تاکیم مزو متعاندا
دفن میتیلدی یار اول کون شاه یاز آتالیق پاشینغ امرای عظام و کبرای
ذوی الاحترام عرض میتیدورو لار کیم بو مرتبه قاتیب لشکریه نیک آت و اولاغنی
آسایش هریب نیه کیلیک مناسب دولتدورو رسینک اوچون کیم اورا
یاتیب محاصره قیلماق اوارتوقسی منفعت یوق دورو ربوجهت دین آلار نینگ آرامین
سیندورماین چهار شنبه کونی ای نینگ اون آلتی سی دوآرا الدنسخ محاربت
کورکوزوب چوپانای قیلیغ غه توشوب دورو ربیکشنبه کونه فرمان وجهانلاز عان

موجی بسله

993

موجی بسله دستور عظام و مشیر کرام محمد لویف مهتر چوپانای و چاکلیا بوغه جبه
با غلدب اکثر لشکریه اوتدیلار صبحه کونی اوا لحضرت عبور قیلیب یعقوب آتا نینگ جوارا
در یانینگ قیراغین مضرب بارگاه اقبال قیلدی اول کون محمد رضا قوشیکی نه قرا
قلماق نینگ زکوتین اضدوقیتی قعه یعقوب اتی شبنه کونی آندین کوچوب قات
عالمتاب ایکلیغ قطع مراحل وطی منازل قیلیب دوشنبه کونی آندای نینگ سیکیزمیل
عصر مسکانیدا دولت و اقبال بیله دار السلطنه خوارزم ارمغ بوغه نزول قیلدی لار
دوستلار شاکام و دوشمن لار ملالت انجام بولدی لار مرحلقه اهل عناد مرشد آب
فساد توره مراد صوفی عین جهالت و محض ضلالت دین ولالت اوبار دوسوئ
اشرار بیله حضرت سلطنت مآب صاحبقران نینگ ستیک دولت بیزوالنه واستحقار
لازیالی اوچون ممالک محروسه نینگ هیچ جانبی غه چیقماریب بیل قیتیدی اول جهت دین
ایشیم محمد بیک آرال جنیلی بیله کورلار نغه کیریب میرزا میر کیم قوتلو قمرا و لاق نینگ دستبردی
دین فرار بولوب غچاوه دورو ربیکشنبه کون کاروانلار نینگ قیتیلماقیر بهر صاحب
دولتی کیم افسر عنایت الهی بیله آنینگ ترک بهارکی عرش فرسای سعادت دورو ر
با دولت لار نینگ شامت فسادی آرکنا مرتبه قیتماس بلکیم اوز لارنغه جمع بولوب ر
ذوی سعادتی کیم بهار اقبال غنچه ها ستای بیله آنینگ کلستنه آمالی سرسبز و امیدورو ر
بدبخت لار نینگ ذلت و باری اسخ ثمره قیتیریب بلکیم اوز لارنغه عاید و واقع بولوب ر
قوماشر غنی قیلیب بیشترک بغضی قاش و ورا حتی تاجی مدروس لیتیب تولوب چغنه

کو بدوز نادشمن اوزی ۔ قراش م ارا کوردی نخوسر لیق ۔ آند اکیم حضرت سلطانم صاحبقران
نینک شرف اقبال بی زوال ولوله مراد صوفر نینک نتیجه او بارد حمت تعالی و اکش محمد و یک
نینک کل احوالی بهتمال صدقیفه دال دور و بلکیم کواه حال وقطعه سشهریم کال
دولتی غه لوحکایت ایروز جسته دلیل ۔ کم کلیب دشمن اوزرباقی سلمانه بولدیلار
سرسیر و فیسلن بوواقعه توضیحی اولکیم ضلالت بارکاهیدا اهل عناد نینک سرور
غوسب حانقاهیدا ارباب فساد نینک سردفتری یعنی صوفی شهریه هروقوه مراد
برتندو یرکثیر التقصیر کیسم همیشه سلطان جم جناب وخاقان عدالت نصاب قرنینک
فرمای ممالک عالم مالک رقاب ملوک العرب والعجم حامی ملت بیضا مروج
شریعت غرا قامع سلسله الشرک والطغیان ناصر بلاد اهل الایمان المنصور بنصرت
الملک المنان مغدالدوله والخلافه والدین ابوالفتح محمد حسین بهادر خان خلده
ملکه وسلطانه نینک شاهی عظمت وجلالی نینک رفعت وشیدین محقق ولیت وقضای دولت
واقبالی نینک وسعتی دین تنک ودل تنگست بولوب کفر دغاسز یکتفنج کیم منافق کوکلاری دا
مستکنند ورو توکمرات نینک قورغانین اوزیغه مائل وطلیب بترصد فدیی بردی
کیم اول دولت خداداد غه فتور وعظمت رفیع بنیاد غه قصور یتکورکای
جاهل کیم آسمانه عایلیث لن شوکیتن عنان رکنیز لک بیله سینه ورماق بیلار
وآفتاب عالمتاب نورین ظلمت ریزلک بیله یاشورماق اسیاح چون شعبه اعظم
ای نینک سنه مذکوره سی یعنی نینک اکلیوز یکیرمه بشن داکیم امارت پناه کرمپری

294

آتالیق وایالت پناه محمد رضا قوشبیکی روسر علاوه دین یاکی قلعه غنیمار ادین
خوارزم نینک کاروانین حضرت اعلاحاقانه نینک موجب فرمان لازم الاذعان بیله
جزم واحتیاط جهتیدین بدرقه یوسون لیق موفقت کورکوزوب ارسلک
نینک قیریدین اوتکاریب حرمت کورکوزوب دورور لار صوفی ندکور ارسلانیت
اغوای وحمیت جاهلیت تقاضاسی بیله سودای خام لی دماغیدا پشورو ب
چاودور چیکیب اوچ یوز کمینه رنهر نینک طرفیقه سی بیله کاروان نینک
عقبتیدین میاریب دورور لار واریکیوز کشی نی قراقلپاق وآرال سیماسی دین
ایزیدین اقتضا تشغه آمدوشد بانینک توالعین چاپدورماقه نامزد قیلدی واول محمد
بکنی حضرت اعلاحاقانی نینک آفتاب اقبالی نینک پرتو ارتفاعی دین سایه دیک
کریزان بولوب کوبت دین بری نجارادین وتکرات غه کلیب آیکنی باش قوشوب
هرزمان آنهنک منعتنه پیله حرکت ندبوجی قلیب ممالک محروسه نینک هر طرفیدین
غنا رفتنه قورغارایردی وداولطلب دورورایردیکیم پیش قلعه بلادی نینک بیغیر
کیریب اولحضرت نینک ممالکی غه فساد دانکیز لیک بیله خیال تیکورسه بوجهتدین
آنکا منعیت کدای بهادر ومحمد مراد بیک له یکیولاد آتالیق وسیوندوک
ابن ویلی قلماق واللچر حلایر وسیتقلی بیک خلف سعید پاه بیک اولغور
وقراقلپاق ایل مان ختای نی بمصحوب قلیب آرال وچاودور پیچادین کروه انبوه
وسیاپور بدخواه لاردین الکی یوز آلیک نبه زیله کیم آلارا ول مدبر شقاوتمآل

یعنی صوفی ضلالت مستقل مینک حاج اقبالی دورو ایردی ناگه کورمک
اون توزی دوشنه کولی کورلان تسخیری نینک نیچی پله آت یولیدین آولکاری
اول کروه ضلالت پژوه قلاوز یراجل وقاید تقدیر ازل نینک همنا یعنی پله اوچ کون
قطع مسافت قیلیب جمعه کچه سی نصف اللیل دا کیسم آقشام سنبله دین یاران
رجنه یتکوبل قیلیب دورو ایردی کورلان کا وارد بولوب دورو رلار قطعه طرفه
نادان کروه ایرورکه آلار شقاوت بلکه محض غفلت دین نه اوزلاری نی ملبت اکرا
سالوره قیلمامسر اندیشه رنج وزحمت دین نه کورلان ووزیراکا رنی مینک
اوستینه کیشی بولوب اوزلاری نهایت اجتماع پله قاتیغ کول دا امیر
اوزعلی عناق مینک رباطین قبادی لار اتفاقا اول کچه پیش آلتی تولدین باشقه
کیشی عناق نینک ملازمتیدا بولوقدورو ایردی سلاح وآلات حربدن باشقه کم ایردی
محمد رضا آتالیق اله محمد نظر بک ابن کوچک اتالیق بولوشوب شتر دین اکاه الیق
تاهیب اوزرباطی دین آتلانوب اعدای وقاحت پیشه نینک سجو بیدین اندیشه فسکاری
هرجمله دا اوزدین اماق رباطی نینک دروازه سینه یتکوروب اماق نینک بیغه
کیردی خدنظر بک بیغنی اوزدین اورنکا ای اینی لاری وملازم لاری کیرآلای
کات کا کیلیب نظر بک پله چوت قراولوزباشیدین باشقه کی دا آلتی
خوازرم ارم نرم غه کیسکلار بوطریقه دا علاء محمد رضا قاضی اولدی قاضی
وقراغای آتالیق ابن برادیش آتالیق وکنوز محمد رح زنهایت وبیغیت حسن آتالیق

وسختیار

295

وسختیار بردی آتالیق باشلیق باره کورلان نینک اکابری آقایغی لاری
پله اول کروه شغال آوری کرک دندان نینک علاء سینه بیدار بولوب
کچه دا دشمن نینک قلت وکثرتین پله آلای خوازرم ارم نرم جایغی خلاقتیب غا
فرار بولوب دورو رلار غنم کچه کا اولتیوچاغی غوغی قوپاره هرسا ری تورغ
علاء قوپاره اولتیوده غرکسیه سرسیم واره اولتیودین اویغانه قتیب اضطرار ره
پله سا اولکیم نمیه حادث دورو ره بولیا علاء غه باغشلاب دورو رستم ایهم
قتیب اول اضطرار ره وهم پله هرسا ری ایلار فراره تون قاتیغ اول کیسکلاری
بسی سهمناک ره اولتیولمین وهم اولایلار ایلار ادراک مونده ینه ایرورکوب سپه زیره
خصم غه شبخون پله بردی شکست ره تعاقب لار اشیر محمد بک نینک امری پله کدای بهادر
ومحمد مراد بک نینک سعی واهتمامی پله ذخیره بک واورا صغه اماق مینک
رباط لارین اوتلاب اماق پله آتالیق نه بمضیق محاصره وتنکدی محاطره غه توتدی لار
عناق وآتالیق رباط دا غرقبول لار پله مدافعه امریغه قیام کورکوزوب وک آلماس
پکان وکلوله تفنک ره اینک ضربه پله اعادی دفعی غه مقتضی لغاته کوشش قیلیب لار
شعر قتیب اصغ عضب اوتین فروزان حقیقت لیک ایچکاریدین آه سوزانس اکا یاندین
آیتماق قتیب لوب اشیر بولیا کلیغ ایردی تامکنغه یتکروشوزشر ره اماعلار
رباط نینک الیدغی باغ نینک دیوار یغه رخنه سالیب ایچکاریکا کیرا باشلادیلار
رباط الی بوجهتدین غجزواضطرار غه توشوب پست پای بولوب دورو رلار دآقاچاب

طوغیدین سوکرا الجیلر شوب ایشیر محمد بیک کدا سر بها در و محمد مراد بیک و سیونوز و ک
و غیر هم آیانی ایچون قشلاق آرزیله ایلچی یه مصالحه ایستیلدیلر ایاق ایلچیسی
خلوص نیت و صفای طویت دین اول مزدور پیشه لار ینه ک عهدت
وقت کیم امیر لار سرغه قولیقیه بولوب اذا جاء اجلهم امیر لر صبر یعادی یه لا لار ایاق ایلچیسی
صورت یکیدن نظر دوربینی غه کیرمای تاشقاری چیقتی آلار اول امیر مظلوم قلعه غه
ایلتی لار معلوم بولسون کیم قلعه اول بیر دور کیم کورلان اهلی یعنی کرلیک وقتیدا
آندا قورغان اکمیر و لار چون زعامیت لیک آیا می بولدی بیرکا همواز ایستیلر لار
اما همیشه محلات و بازاری آباد دور و چیرلیرین مدرسی بار دور و حصاری خراب بولسیم
آلی قلعه آثار لار قلعه غه بارغان دین سوکرا امیر سرغه نزول قیلیب امیر مظلوم اوچ
ایاق لی شهادت دریه سیغه یتکورو ب دور و لار انا لله و انا الیه راجعون دیدیلر
ینک کیسه آلکا پرسیه قرابت جرأتی بار دور و اول ما مدین غایت متأثر
بولوب ایلچی تاریخ اوچی یه لغیم دور دیم اوتیغه اندک تسکین بیردوم تاریخ ایاق
فلک دیه اوز اصلی لی یه تیغ جفا زجهان فناشه سوجونسه غه آشته حسابه شاره
برخناره سرخ بخش خداشده زور دوقتیر بیمه کشته نالان رحمه تیره روزاز هجوم
غم اشده چراد و آهم فلک لاله نور دنه که دل زآتش سوک او شعله زاشد جو پوسید
چشم از خجله کشت تاریخ شهید از تعدی اهل جفا شد پیش زماده دور و ایردی اینک
بقاطی اعمال مقبا یه پله چشم پوشید از جهان دین ارزاده قیلیلر ایکنجی تاریخ بو دور و تاریخ

ایاق اورا منصلی فرخنده فرجام یه بیشیر حق زظلم نفسدان فرت یه چشیده
شربت مرک اردم تیغ یه بسیه شهادت درجنان رفت یه زروز اول آمد بسعادت
بروز آخرش هم آنچنان رفت یه زوردسوکش آه اهل جوار زهم زهر ایلیه سوخت برآسمان رفت
باه و نالهٔ مونس گفت تاریخ دا امیر صاحبقران جهانبخش رفت محمد صنا آتا لیق یه مدرسه دا
سلسل کران بله مقبیه تلدیلر تاکیم تا انکلاسی کورلان عوامی غه بیتر
اولتور کوزکای لار اتفاق اول آوان دا حضرت اعلا حاقانه ایکی کوندیم ترکستانه
وبایکه آریق نواحی سی دا شکار غه حقیب صید افکن ایکن شغول دور و ایزی
بوخبر وحشت اثر شهر دا غمة الامر اجمع الفقرا ناصر الملک والحشم صاحب الکتاب والقلم
وارث الامارة بالاستحقاق جلال الدوله والدین میر کبیر قوتلوقدر دا ایاق ارد بله
دوله غه متب ضد تقلی کرمایجی یه کیم اول دوومان عالیشان ینک خاکبوس لاریدین
دور و رجا جلد فتاب غه جزا ارسالی اوچون میارد دی قونک بله در یوزباشی لی کیم
قوشکو بروک لیک و فکرات ینک ایلی دین باکی تربیت قیلیلغان یکیت کردی
قوش کو بروک چیرکی بله کورلان اوستینه لو بوروب دور و روا وزی بعضی ارکان
دولت بله ارک دروازه سی ینک صفه سیده آرام کزین بولوب حضرت اعلا حاقانه
ینک قدم همیون و فرمان همایونیغه منتظر اولتوروب دور و لار حضرت
سلطان کردون توان مسکام شکار دا بوخبر دا شیتیب غازجه و قیتدا
ارک حصاری شرف نزولی مفتخر دیتکلدی غازدا اسیدین سوکرا آقاسی میر کبیر قوتلوقدر دا

ایناق نی واکثر امرا و سپهدار لار ظفر آثار نینک ملازمت سنه اثنین و تسعین و تسعمایه جانب ضرلوکرد و بهمرسیده
بیله معاندلار سیتیلدی اوچون کورلانغه ارسال و تیکلدی و اولغور کرمیرده ایکی آی توقتدی
اولغور غانمزدا ایدی تاکیم اول نواحی نینک لشکری بیله ایناق نینک ملازمتنه
یتیکای و نیه ضرم و احتیاط لوزیدن سپاه چهاری اوچون اطراف اعدای
بلاد و مصار غا ضابط تواچی لار بیله فرامین عالی یبارلدی مثنوی تواچی لار
ارسال اولوب هرویان نه سورارکا عدد و شماری حیشر کران نه عدد و سنه سپاهری
قورغالیب نه عدد و قصدی غا بحر دیک یقالیب نه یورولدی جوهنی دین ایتی ای
درنگ نه عدد و بهره کورلان دا ایلارکا چنگث آما تنگ سیلا دریکیم عناق نینک امری بیله
آتلانوب دور و رایردی قوشر کوبروک مصاف تا نینک چکرین لیب غریمت
امری دا اعتبار کور کوزوب کات غه وارد بولغان عاشور بیک اوزبای ولد سکزی
بردی بیک اوزلوکزی و کات سپاهی بیله آلکا قوشولدی ضد خیظر بیک کوچک
ایناق دیایان جوقتقا اوزبای کیم کورلاندین قاچیب کات دا ایردیلار بولارغی
همراه کورلانغه یورو تیلدیلار بین بیله عصر آرالیغی دا سعاندلار غه ملاقی بولوب
آزراق محاربه قوبوغ تای کچلیک حیثی دین ترک محاربه و تیکیب مرحمت کورکوزدیلار
تنگ بهادر دعاشور بیک و ضد خیظر بیک سپاهی منصوره بیله باغلان جانبی متوجه
بولوب کچه چوبت قلعه سیدا و نیه بای آتالیق نینک نذرلی دا بولدیلار بیلار عمده الامرا
زبده الکبرا امیر کبیر قوتلو قمرادا ایناق خلد الله دولته دا بد نوبته امرای عظام و کبرالانام

297

بیله کات غه دوشوب قرا بقطا نایب محمود یازر بیک کیم اول قلعه نینک والی سی دور ور
ایردی مهمان دارلیغ و ضیافت کذارلیغ مرسیده ادقیقه تا عصر قوما دیلار چون امیر تیمور
افتاب روز یعنی آفتاب جهان تاب کیتی فروز سپهر کوکبه تیغ شعای بیله
سعد و مسعد ساعت سعد دارکیم عداوت اهلیغه بجایت یخشی دور و رایردی
ایناق دیه تمام بیله رکوب قیلیب رایت نهضت کورلان جانبی حرکت کیرکوزدیلار
چون رکوب اتی اول امیر کبیر شیر کردار لشکر غا بدی چرخ اثیر تاشی دا جلوه کر لوای
ظفر تا بالا و نیغه سیب هوای ظفر کور کوزوب کردیدار سپاه هجوم آرای نینک اطرافیدا
اغوک کیخوم یوصفت غوم آتلیب امیر و سپاه نه بولدی یخشی و ظفر غجر هراه دیوا
و مکرات کرمیرده ی آتالیق باشلیغ خواجه شمس نایب نینک آقا ایتی لاری قدات
و مکرات حدودی نینک عسکری بیله و امارت پناه اولغور کرمیرده ی آتالیق
کیسم لوقاری دا ندکور بولوب دور و رایردی اولغور و باشقورد و چرکیز بیله سپاه
نینک ملازمتی غه تیتی لار و چاشتکاه دا کورلان تاجیتی غه قضای محکم و بلاری
مبرم بایکطایغ وارد بولوب جانب شرقه حرکت کور کوزوب دور و رلار و ایر محمد
بیک دا غه عسکر و ه ابغوه بیله بدا فعه او چون آتلانیب تخته کوبروک کیم اشیولای
کوبروک دیر لار سنینک شرقه جانبی دا سخت یلان قریه سی دا تلاقی قوشتین وقوع
تاپیب دور ایدی اول شنه دا امیر تورده مراد آتالیق ولد و لی آتالیق شاه آباد و جغتای
لشکری بیله تنگ بها در و عاشور بیک و ضد خیظر بیک آدینه بای آتالیق باغلان

و ماشر قلعه وقیات و چوپیت و ینگ ینگ حبیب بک سپله کیلیب ایناق غه
قوشلوب دوردایاق بعضی امراو سپهدارلار بهادر و جوانغارغه تعیین قیلیب
صف آرا بولغ کورکوزوب دوردولار اشیر محمد بک هم کدای بهادر و محمد مراد بک
و سیوندوک بک و ایل امان بهادر ینگ اهتمام و کوشش سپله ما یاسا و ما یاسا
غایت جهل دین اورو شوغه مستعد و آماده بولوب تورو ب دوردولار
ما یاسا و ایکا یاندینی تاهیب تعبیه ثره یا یکلنغ اطهار اولوب استویه صفوف آرا
هر نعره زن پهلوان ه و عا پیشه سیدا خیر بردعا نی حرز و شنده هر کرد فرض
قیلیب عرشر اولنوع شیر نره چکیب حشر اوزا تهمتن لاغیر اونه اینکلدیکیچه قاف اوزا
عزنده دیوه نیز اتفاق زنیچه چکیب هر دلیر بلبزادون سپله طاهر لاریب بفضله تفنگ
آغزنی خصم سارا چیب ه دمنه آردها یکلنغ اوت لار ساچیب ه میلیح لاردی کیب
تیز لیکیه که تا فیصله عداغه خنجر تیز لیکیه انینگ لیک قیلیب پشق توک سنان ه که تا یاغی
کوکسینی دا و تکا سروان ه صداغه آچیب تو قدین اوق فات ه که تا سینه خصم غه تیمیه
توزوک لیکدا هرلان قیلیب جنبد جذبه مضامری غا بولدیلار مستعد ه سیاه پاچوا صه
جان جوانجه ولد عمر خواجه نغیب و آلاش بک اینه سیدیلار و محمد جان بک خلف ارشد
قوتوق محمد غنی دوستکه کرده کرده نوکرلاری سپله مرتضا او جون ایلکاری بولیوروکوب
دوروار یردی دولت سپله محاربه و مقاتله غازا تیدیلار بعضی مبارز لار اشت رت تأیید الهی
و دولت نصرت همتاسی سپله جرأت بکرا شین شجاعت میدانغه سورو ب معاندلار دیگ یقوب

بک ولد موسی پروانچی سپله اوچ تورت کیشی غ جلادت نمالی سپله ابرسنه حسارت دین
خاک مجمات غه یقیب جنبره باشلارین جسد لاردین قطع ایتی لار
محمد بک معاندلار سپله بو واقعه دین ال سکسته بولوب بخت برگشته و دولت روگردان
دیگ معرکه کارزار دین یوزلیوروب قلعه غه متوجه بولدیلار ایاق سپله نصرت همراه سپله
عاقبت قیلیب لار دولار ارباب فساد دعا قول سالیب کوب کیشی نی وادی نوار غه میدان
نظم بسخی عت اثر لینع سپهدار لار شاد ور دوشر دادلیر و جسور دار لار ه جاد
ایروین سکا و سوروب تو توب ه تیغ خون ریز ایلدا و لتوروب ه قیرلیق قان لی میدان
توکوب ه ذرنگ ه قرا یوزین قیلدیلار لاله رنگ ه چون معاندلار قلعه غرقی آزار
ایکی بولوندی لار اشیر محمد بک و کدای بهادر سپه بولاک سپله قلعه غه کیرمای
قلعه ینگ شهر قیعه او توب تو قف قیلدیلار سیوندوک بک و محمد مراد بک
قلعه ینگ ایچر سپله او توب آلارغه قوشلوب دوردولار و عوض یوزباشر لیکه حضرت
اعلا خاقان ینگ محالیکیه خاصه سیدین دوردولار دی لسپنده ه ضدیت و مخالفت
ملازمت جهتیدین مدارج اعلی و معارج اقصی غا عروج قیلیب قول لار سرکرده لیکی
انکا مفوض بولوب دوردولار یردی اول قولدار سپله ایلکاری سوروب اعدای
کریز لاری سپله آرالاشه قلعه غه کیرمیب محمد مراد بک ینگ عثمانه دین تو توب قیلیب
دوردولار یردی کیسم تیغ کج سپله انا اجل تو غرر بولیغه عازم قیلیغ یلار کو ردلاش ینگ
ارازل و عوام الناسی هجوم قیلیب او ل مدبر دولت برگشته نا اینک حبیب الله تعالیدین

خلاص ویتکدحاصل کیسه بیدار لاردین خوابه جان خوابه آوالا بیک محمد جان
بیک ویناز محمد بای و محمد بیک ایلی و محمد بیک ایناز کرچک ۱۲۱ بر جاور تونبک بهادر و ناهور
وریاق بیک اوکرسینک سرکرده لاردین اسکمنه رخ اچه بیک آمادیر وعاخوتوریاق
دوتمراد بیک امسای و اونیه مراد بیک ایل امان توکارت و نجم سیم و مبارز لاردین خواجه
محمد کریم و یحیی آلیق ورزو محمد خان وغیرهما و دسته کروه کروه تعاقب نیوشوب جلگه قیلیب
همان معاندلار رویکردان بولوب فرار ایتمکه همان دورورشتی بولوب ایل الان دیو
اعدادر سر براه ۱۰ بچوک کیم ندیل ایسکاج پرکاه ۱۰ مبارز لارغه یاکیسلتورمان ۱۰
سرسر بولرامنی آذاکده سیاه قاچیطاب ل لاردین هل اوباره ۱۰ چوکلیم مهرخان
دین شب تا ۱۰ بلی حق مهر ایکلیغ بولسه تاهان ۱۰ قاچاره مانند دیجوار ایل بهادران ۱۰ اول آتا دار بهادر لار
چرکه سیدن هیرا وکدار بهادر غا تهور دار کمشت تما دورورشتی ناشخت ۱۰ مقابل بولوب
شج جلادت سپه آینک تارک شهار کین شق قیلیب هلاک بت تو فرقیه منکول تقتی اگر صه اولی اعدا
اول ایرکان ۱۰ معلوم و متحقق بولمادی اما ایش محمد سپاه و سیمذوک سپاه تولغان دین
سوکرا آلار ینک اجاری سپله تیقن بولوبدور اول اول هلاکشه میتکان دین سوکرا نیچه
ایل امان قراقلیغنی تولوب سانچیب قتل ۱۰ تیکوروب دورورو بولوسانچه ۱۰ یلیغ ۱۰ بده سیدن
ایل فساد ینک سلسلهٔ انعقاد اوزولوب دورورو بای جمعیتی بوزولوبدور هر کیم هر جا بیغه
پریشان و متفرق بولدیلار اندا قدور کیشم محمد بیک و محمد مراد بیک و سیمذوک بیک
و سیمذیلی بیک وکدار بهادر ینک اوغلی سپله اینی قلسنده ورودیک ایلی شون ینک

اوغلی هرکروه پسلکو پخیقه رساری دریا قراغی سپله دیبی اولوبدور وعجب اکریه بیک
کیسم ویوک بیک ینک قوداشیدور جمیع قلیل سپله وکمکرات حاجی قرار بولوبدیر
بولار دین اوزکای ینک مهرهری اوزباشلار غه بستدر بولوب سرسیمه وار ایرع
ومعاک لاردایا شونوب کوروب دولاوه هرکیم کوروب دورورلار محمد رضا آمایلیق کیسم دیا
محبوس دورورلاردی بندی لی سیندوروب نکهبان لارین اولتوروب
ایاق ینک سپله ۱۰ میتغه مشرف بولوب دورورلار ایاق قلعه دا مدرسخی غازول کوزوب
دوسم بهادر نا اوزرغه تعلق سپاه سپله لشیر محمد بیک ینک سیندن
بیمار دی سپاه نصاب ۱۰ وکورلان جلغه توشر توشر دین معاندلار لاتعاقب
قیلیب قتل وکشش امر مراجعه نوردی شکور تقدیمه میتکوروب کیچ غه چیکی
قوتقار مایین بارچه سین باشر اسیر قیلیب کیسلتورو دیلار واسیر لار ینک اکثری
ایاق ینک حکیم سپله لشیر علم بولوب الاعمال بالنیات ۱۰ اول سپله اوزنیت لاریغه کوره اجر لیغ
سلمان لاز قتل و تیک وغارت مستلق لیق هوای خارشیسلتورو کردی
اول نیت اوزلاریغه راجع بولوب بخرافه یتی لاقطعه الاریسیر کورکای اچرانیت کیردی
مسلمان لاز ما قیلیب قتل وغارت ۱۰ میتسونمای مدغا غا بولدی لاردین قتل عود
اوزلاریغه سونیت ۱۰ دوسم بهادر لشیر محمد بیک ۱۰ بشقوار یغیر ینک
ستای غا کیسم ایان اولیغور حدودی دا واقع دورورلاری قتل قیلیب همراه لاریز
کوب کیشی لی مقتول و مأسور بیک لشیر محمد بیک ایل معبر دا اون هر کیشی سپله کیم محمد مراد

سیک و سیوندوک بیک و ستیلیده بیک و قلمندر اوطهلهدین دوورداریدی اوزرین
درنهیه سالیب اوتمی لارآلاردین ایکی کیشی هلاک بولوب سیوندوک بیک آدمینی ارتیب
منصفت تمام پیله سودیمی جهتیب دوورو دوسم بهادر اول یردین محبت کورکوزوب
اینانق ملک نصدستینه فایز بولوب دوورمن الاتفاقات حسنه نایمان شاه اولاد
مرکان کیسم ورارآموبه دآتوش توبه توشی دا ایل واحشامی پیله زرعت بهبودی اوچون
ساکن دوورداریدی کیسیرتو تومقرادا اینانق زینک کورلاری نینک اوسیکا کیلکانی خبرین
اشیتیب بیشراون کیسه پیله قصد ملامت قتلیب کیمغه تو شوب دریاغا کیریب دوورداریدی
دریا اورتاسی غایتکان دا کورو بدوورکیسم محمد بیک قالماندلاری پیله دریاقیرغه اینمدین
قاجیب کیسلا دوورو دوسم بهادر کروه کروه اینوه پیله کیسیندا دوورو برجهتدین
قاتیب دریادین جهتیب اول طرف کنارین عسکاری پیله قالماندلارنه محاربه زرعت کورکوزوندی
تاکیسم آلاردریادین اوتسه لار بزجرآسین کنارینه دا توغیارآلارنده اول طریقه دا کیسم ندکور
لربلوب دوورو غبور قیلغان دین سونکرا تعاقب اتیب کیسیک آرقه سینک سقاریدین
اوکتاندارآیرین بتوشوب اورو شقیلدیلار کدرزهبادر زینک اوغلشاه فولادر
مرکانغه قصد اتیب زینک کلولرآلغنکدین هلاکت غدتی محمد مراد بیک و قلمندر تاکیب
قلیب مرکن مزبورنه اوغلا محمد غازیله حرشمندارقلیب بایا هرمت بولینه غربت مرکانیا
سوروب دوورولارشا مهفولادمرکان مجروح و منکوب بولوب آتلاری و ذخیره یارامای کهنه کات
خبرویدآبدال احشامی غه کیسم آلارخانم مغفور زینک واقعه سین سونکرا نجارغه کوچوبا ماقین دا

کیلیدوورداریدی

300

کیلیب دوورداریدی واوتوضع دااولتوروب دوورداریدی باریب خبرتیکوروب دوورلا
واولیشون جماعتی دآغزاولتوروب چیدارزعت قتلیب اولتوروب دوورداریدی آبدالله
محمد قتلیح بهادرآقا وایتی لاری پیله اویشونسه دینخزاز قتیشی اوغلانلاری پیله
جناح استیعال پیله الیغار قتلیب اول اصل تیکانلارغه عصر چاغرقتضی کهنه وبلای
آتلرنی یالکلیغ خزاز قتیشی اوغلان لاری پیله حمله قتلیب سیوندوک آتلیب
بردیسر بیک اوبیشون نینک اوغلانلاری اولتوروب باشین آلیب دوورلاروه محمد قتلیح آبدال
آقا وایتی لاری پیله الیب محمد بیک بیاسارت قیلدیلر حکیب یانا اوچ کیسه لی
قتل غاتیکوروب دوورلاروباشلارین آلیب دوورلاروه محمد مراد بیک و ستیلیده بیک و قلمندر
اوچاوی قاجیب تو طمتی وجعلب سیل یاسا مدلولی پیله آلارغه پرده وارلیغ کورکوزوب
قوتولوبدوورولار خزاز قتیشی سیوندوک بیک نی کچیه دیادریادین اوتکاریب شکاه دا
جناح جلادت تاملارم لاری غه پیشکش کیلتوروب مورد عواطف خسروانه بولدی چون
اول سرفرازاهل قدانی حضرت اعلی خانه نیک بابرآلتوز حضوریغه یتکوروب دوورلار
اولحضرت آکاریرغو وعتابین سونکرا خطاب قیلدکیم نا اوچون کیسلدیکیز اول عاصی
دیب دوورکیسم اولکا ماکیسلدوک اولچاغ دا موقف جلادلارین فرمان قضا
جریان غرا صدارتماپه دوورکیسم آنی مطلبی عایتکوروبکن فی الحال آنا کشان
سیتکاه غه الیب کیسم بهادرزینک اوغلی مفتح غه تاپشوروب دوورلارکیسم
اول قتل غایتکوروب دوورلاربیت قتلیح قتل حکیه ایماتکوروب

که قتل یارماک لیک قتلیغ اوشیدور نه آرماب قش وهجاب قش نینک ضمایرندن بصایر یرنده واضح
ولایح بلسان کبیر یزدوک بیک مزبور کورلاماک ایچون یانینکلار بربرین وبیقلی عناق
نینک کچیک اوغلی دوردوی ایاق ایاقی مرتبه کورلاندا محمد امین ایاقه یاغیقیب کوفتلار
قوزغاب کوچ نلار تو کولماک کا باعث بولوب دوردایردی آندغیم سابقاً اوزمودی دا
مذکور بولوب دوردا اولدستر ایسه بیقتضاسیدین کچمدولیک بولیسه اثنا قتلشم ویه خواه لیسه
دعوسیله ایکی اوچ بولوب هزارمان پیرستنه قوزغار ایردی آقاسی خدای بردی دار وغه لی
اغوا وشیطنت سبله مکرراً موقعت بولدین آزغوزوب بنیاً فقت طریقیدا وزنیه بتصدم قتلیب دوردی
ایردی عاقبت اندیش دولت بوبدبخت اینی سی نینک اثر شقاوتیدین محمد رضا بیک نینک
واقعه سی واضح نظر اعتبار اینچ اوغلی سبله قتلغه نیتی بوآندا قاچیب باربصیب فرغانه دار السلطنه
کوکمارات داساکن دوردرایردی آندا قدوردرکیم بوقیاسه سمت تحریر یابیب
دوردرایردی عاقبت الامر استر محمد بیک کورلان نینک استحبار اسراجون ترغیب وتحریص
قیلیب آینینک واوزی نینک ویانیا نجه یه خواه لارینه بیک یکین برباد
پسر دوردبه لارکه اولکه یانینچه دین ایردورکام جوی نه آلکا یانینچه لارا اولور
روبروی نه یاری بولوب اولکوچه یه خواه لینچه یه یخشی لینچه ایتی آس آلکا همراه لینچه نه اولا
دوخلق غه مردود لینچه نه آخری حق الیقین امطرود لینچه یه حضرت اعلا رفعا نه یا محمد دولت
یکی نی کیم تقبه درگاه سلطنا دوردرکه استر محمد بیک نینک استقباح لینچه سیاریب دوردر
ومحمد نیاز بیک محرم راهنی نی اوتوزچاپار آلتینچه سبله محمد مراد بیک نینک ایزیدین آرسال قتلیدی

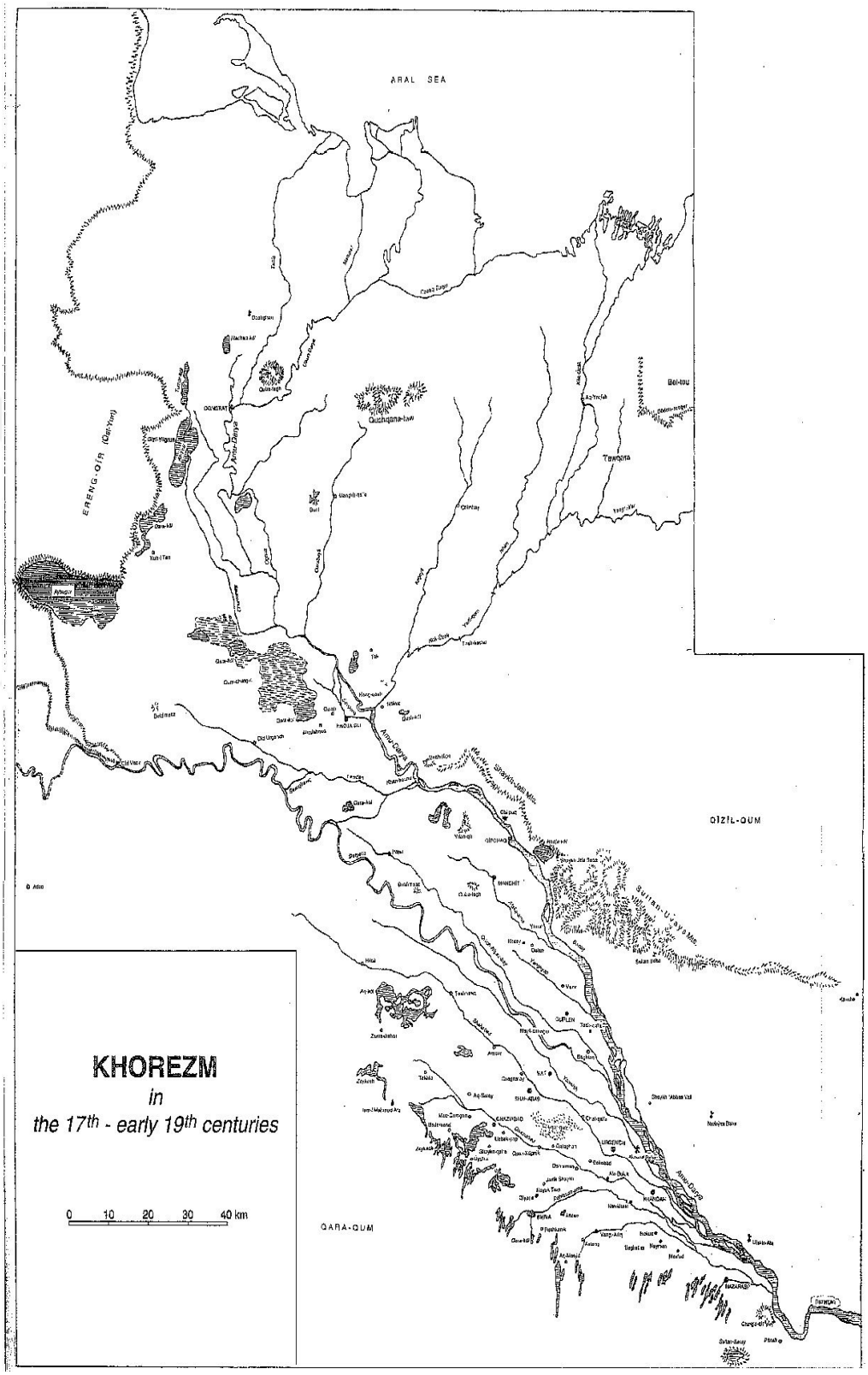
امیر کبیر قوتلوقمز اداياق خلد دولته وزید نصرته آقشام غه چه مدر صحنه سیدا 301
اولتوروب عساکر منصوره تردد وتجسس دین فراغ تاپیقان دین سوکرا اعلای
دولت نینک بش لارین آرابه لارغه یوکلاتیب واسیر لارنی اغلال کران وسلاسل
بچان سبله بمبوداى فى اغنا قهم اغلالاً بولون لارینه مقید قتلیب دولت مراد
سیک کا تاپشوروب جناب خلافتمآب غه میبار یب دوردرلار وقلعه دین کوچوب
محمد رضا آتالیق نینک رباطین شرف نزولی سبله مفتخر دیسه محمد رضا
آتالیق تانک آتغوزیخه صیافت امری غا قیام کورکوزوب تجدید حیات تکرار یسی
اوچون جانب پارلینچ لارقتیلدیلار اياق چاشتکاه دآندنیه اغلاب
اورا صفلی اینا قعه قران وفاتحه سبله یادآورلیک قتلیب فتح وفیروزمندلیق سبله
دار السلطنه خوارزم ارمزم غه نهضت کورکوزوب شین داوریار فلک مقدار غه
مشرف لوبوب دوردرلار حضرت اعلا رفعا نه آنا غوطف حسروانه ومراحم
پیکرانه سبله مفتخروسرفراز قتلیب بولوب والغنم امراد سیهدارلارنی
زربوستر غنایت قتلدی اول چاغدا یا محمد دیوان بیک لیک استر محمد بیک نی
کیلتوروب فرمنه لازم الاذعان هوجی سبله محبوس قتلدی ونماز عصر دابندی لار
قتلغام اولوب محمد بنازکرچک وبردربها درنینک شفاعتی سبله قوتکمارات دین
توقوز سکیز اطلاق تاپتی وقوراقلپاقیه دین نورای بهادر مطلق العنان بولدی
وآنینک سبب اطلاقی بوبودورکیم اول آی قاتیش دا اولتورغان قوراقلپاق

حاکمی آیه دست بلی ینگ اقرا ایدین سوری بلی ینگ اینی سی دور و حوان سنه
هجریه ینگ ایکی یوز یکرمه تورت دار جب آیی ینگ سکزنجی پدا جمعه کونی آنداق
کیسلم اتفاق ایدوب کورلوب دوورار یردی لاجرم حضرت شاهزاده نورالدین حضرتلرینی
منصبنه منصوب بولوب دوورو قطعه حضرتلرینه ولکه سنی قشلدی ممالک اوزره شاه
ایلادی پایه اقبالیسنک آینگ دیکجه عالی ایله که اوتوب ازمنه ماضی ارا کوب
شه لار ایله بولمادی حالیسیکا مانند پری ینگ حالی ایله کیمکه یوخ لیت ایلر
ایلادی بلکه سنک ساری غرم ایله توکولور قانلر حیر بولور ال پامالی ایله کیمکه قدری
قالمولکا دعوی مهر ینگ پیله یوز ایله دولت بدایلادی تار آینگ اقبالی ایله
چون ای ینگ سکریله السلطانجی سی داود شبنه کونی داصباحی دوورار یردی کیم جمشید
خورشید عالم آرای بوسینکلکون سری دا سنده هری بولوب زرهای شکفته
مرسم پیله پنجه کشا لمیخ کورکوزوب دوورو حضرت اعلاخاقانی سلیمان شانلی
سریر آرای مکرمت واحسانلی بولوب ایکی کورکوزکان وباش کیشکان وسایر توشورکان
یکیت لارکا خلع کرامانه وتشریفات طلا پیرایه انعامیدن سرفراز ایتوب پادشاه
خرشید مرتبه ترسیدین اولمشابه دانکیچ ریز لیک کورکوزوب دوورو کیم حاتم طایی احسان
ینگ فضانه سی نقد قلبه یکپاره اعتبار بولوبدوورو بمن زایده بذلی ینگ ذکری
ذفقر تبریا یکلنج طاق لسیان دا قوتولوب دوورو شه خدیو جهان کیرو
فرخنده فال ایله شهنشاه کان بخشر دریا نوال ایله سریر کرم اوزره ایلوب قرار اله

کورلانغه وارد

کورلانغه وارد بولغان دا سعاندلاردین اینی سی پیله مفارقت حضرتیدن کیلیب
سعادت بخت وسیتار لیمی پیله دربار رفیع مدار عتبه بولیغه مشرف
بولوب دوورار یردی لاجرم حضرتلرینه نورالدین لار خصوص من بعد بی کیلنج
منصبیغه منصوب بولوب دوورو قطعه حضرتلرینه ولکه سنی قشلدی ممالک اوزره شاه
ایلادی پایه اقبالیسنک آینگ دیکجه عالی ایله که اوتوب ازمنه ماضی ارا کوب
شه لار ایله بولمادی حالیسیکا مانند پری ینگ حالی ایله کیمکه یوخ لیت ایلر
ایلادی بلکه سنک ساری غرم ایله توکولور قانلر حیر بولور ال پامالی ایله کیمکه قدری
قالمولکا دعوی مهر ینگ پیله یوز ایله دولت بدایلادی تار آینگ اقبالی ایله
چون ای ینگ سکریله السلطانجی سی داود شبنه کونی داصباحی دوورار یردی کیم جمشید
خورشید عالم آرای بوسینکلکون سری دا سنده هری بولوب زرهای شکفته
مرسم پیله پنجه کشا لمیخ کورکوزوب دوورو حضرت اعلاخاقانی سلیمان شانلی
سریر آرای مکرمت واحسانلی بولوب ایکی کورکوزکان وباش کیشکان وسایر توشورکان
یکیت لارکا خلع کرامانه وتشریفات طلا پیرایه انعامیدن سرفراز ایتوب پادشاه
خرشید مرتبه ترسیدین اولمشابه دانکیچ ریز لیک کورکوزوب دوورو کیم حاتم طایی احسان
ینگ فضانه سی نقد قلبه یکپاره اعتبار بولوبدوورو بمن زایده بذلی ینگ ذکری
ذفقر تبریا یکلنج طاق لسیان دا قوتولوب دوورو شه خدیو جهان کیرو
فرخنده فال ایله شهنشاه کان بخشر دریا نوال ایله سریر کرم اوزره ایلوب قرار اله

Ekler

Bu harita Bregel'in *Firdaws al-iqbāl: History of Khorezm, (Translation from Chaghatay)* adlı çalışmasından alınmıştır.

Özgeçmiş

Serpil Yazıcı Şahin, 1984 yılında Şavşat'ta doğdu. İlköğrenimini Şavşat'ta, orta öğrenimini İzmir'de tamamladıktan sonra 2002 yılında Kocaeli Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde başladığı yükseköğrenimini 2006 yılında tamamladı. Aynı yıl Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Programı'nda lisansüstü öğrenimine başladı. Doç. Dr. Münevver Tekcan'ın danışmanlığında hazırladığı "Sayram Sûfîleri Hakkında Bir Rîsale [300a]-[341a] (Giriş Transkripsiyonlu Metin Dil-Yazım özellikleri Dizin-Sözlük)" adlı teziyle 2009 yılında yüksek lisans eğitimini tamamladı. Akabinde Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Doktora Programı'nda lisansüstü öğrenimine devam etti. Ocak 2008'de Kocaeli Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Eski Türk Dili Anabilim Dalı'nda Araştırma Görevlisi olarak göreve başlayan Serpil Yazıcı Şahin halen bu görevi sürdürmektedir.